Digitized by Google

0327/32

Icones Scriptorum Coloniensium. **TABULA. I.**

BIBLIOTHECA
COLONIENSIS,
IN QUA
VITA ET LIBRI TYPO VULGATI ET
MANUSCRIPTI RECENSENTUR
OMNIUM
ARCHI-DIOECESEOS
COLONIENSIS,
Ducatuum Weſtphaliæ, Angariæ, Moerſæ, Cliviæ, Juliaci, Montium; Comitatûs Arensbergæ, Marchiæ; Veſtæ Recklinghuſanæ, Territoriorum Ravenſteinii, Ravensbergæ, Eſſendiæ, Werdenæ, Civitatum, Coloniæ, Aquarum-Grani, Tremoniæ,

INDIGENARUM ET INCOLARUM
SCRIPTORUM.

Præmittitur chorographica deſcriptio omnium Parochiarum ad Archi-Diœceſeos Colonienſis Hierarchiam pertinentium.

Subjungitur Index quadruplex: Primus Cognominum; Secundus Nationum; Tertius Dignitatum & Statuum; Quartus Materiarum, & ſpeciatim Hiſtoriographorum etiam Anecdotorum, Anonymorum, & MSS. de his regionibus, & harum jure publico tractantium.

Accedunt Vitæ Pictorum, Chalcographorum, & Typographorum celebrium noſtratium,

SAINTE GENEVIÈVE S. D. J.

Curâ & ſtudio

JOSEPHI HARTZHEIM,
Soc. JESU Presbyteri, Ss. Theol. Doctoris, & Regentis Gymnaſii Tricoronati.

COLONIÆ AUGUSTÆ AGRIPPINENSIUM,
Sumptibus THOMÆ ODENDALL, Civis & Bibliopolæ Colon.
Anno MDCCXLVII.

Digitized by Google

PRÆFATIO.

QUotquot magnæ molis & pretii libri omnium ab orbe condito Scriptorum, aut ſaltem Eccleſiaſticorum hiſtoriam ſpondent, ii ſuâ laude & utilitate non carent: Partus enim ſunt animæ magnæ, quam unius Provinciæ aut Diœceſeos anguſtiæ non capiunt; ſed accuratam aut plenam ſingulorum vitam ab hujuſmodi rarò expectes, quantâcunque etiam librorum ſupellectile, memoriæve felicitate polleat is, qui univerſalem Bibliothecam promittit: habent enim ſingulæ regiones, uti ſuas opes, ſic earundem notitiam exquiſitiorem, ac feliciorem, demum faciliorem & uberiorem.

§. I. Quare facta editio Scriptorum Archi-Diœceſis Colonienſis?

Ea de cauſa unius Archi-Diœceſis Colonienſis Scriptores recenſere & repræſentare Reipublicæ literariæ volui, quòd nemo eam ſpartam ornâſſet; hæc prima cauſa eſt, altera, quòd plurimorum ſanè illuſtrem & memoriâ dignam vitam deſiderari adverterem, non ſolùm in iſtis Pandectis Poſſevini, Moreri, Iſerlini, ex Trithemio & Pantaleone in Proſopographiis Germanorum, ſed & in iis, qui vicinarum & affinium nationum Scriptores collegiſſent, uti in Suffrido Petri Friſonum, Hamelmanno Weſtphalorum, Val. Andrea, Deſſelo & Myræo & Foppens Belgarum. Tertia cauſa accedit, quòd perperàm & falsò quibuſdam nonnulla afficta aut detracta encomia notarem, ubi nullam prorſus ſuſpicor invidiam Biographorum; ſed documenta idonea defuerant, è quibus plena veritas erueretur.

Demum, quod Eccleſiaſticus monet Cap. 44. *Laudandos eſſe Viros glorioſos & Parentes noſtros in ſua generatione*; id non de iis tantùm accipio, qui ſanguinis Authores fuêre; ſed & qui Eccleſiaſticæ

Provinciæ ac literariæ Reipublicæ Principes fuêre, ſuæque eruditionis ſcriptis monumentis, veluti poſteris relictis, ditârunt & ampliârunt Provinciam, & nobis ſimilium aut præſtantiorum operum edendorum vel hortatores vel duces extitêre: æquum enim eſt, hoc laudis penſum velut tributum dependere poſteros iis, quorum opibus liberaliter in communem rem collatis, veluti plenis artium aut ſcientiarum horreis ac penu parato utimur quotidie ac fruimur.

§. II. Quas regiones Archi-Diœceſis Colonienſis complectatur?

Archi-Diœceſis nomine intelligamus eas Provincias, in quas politicum ſimul ac ſacrum, aut ſacrum ſolùm, jus dicit Metropolita Colonienſis; non verò complectimur hoc nomine ſuffraganeas Diœceſes, Leodienſem, Monaſterienſem, Verdenſem, Oſnabrugenſem, Mindenſem, & olim Ultrajectenſem.

Ditiones in utroque foro ſubditæ Electori ſunt: 1mò Archi-Diœceſis Colonienſis. 2. Ducatus Weſtphaliæ. 3. Comitatus Angariæ, & 4. Arensbergæ. 5. Veſta Recklinckhuſana. Princeps ſacrorum duntaxat eſt in Ducatu Juliacenſi, 2. Montenſi, 3. Clivenſi, 4. Principatu Moerſenſi, 5. Comitatu Marcano, 6. Diſtrictu Eſſendienſi.

Sunt tertii generis loca, quæ politico, non ſacro dominio Antiſtitis noſtri ſubjacent: puta Andernacum, Lintzium, &c. quarum urbium Curiæ, Colonienſi; Eccleſiæ, Trevirenſi Archi-Epiſcopis parent. Jam, quotquot in his regionibus nati ſunt Scriptores, horum vitas edere mens eſt; ſi verò hujus loci nati quidem non ſint, at beneficio vel officio, vel diuturno incolatu civitatem meruiſſe videntur, eoſdem utì noſtrates cenſebimus. Eſt illud adhuc monendum, Scriptores intrà Archi-Diœceſin natos poſt decurſum novem ultimorum ſæculorum (quales penè omnes ſunt) non rectè dici *Belgas*, quod Pantaleo & Valer. Andreas ſæpè faciunt. Scio ſæculis primo, ſecundo, tertio, quarto & quinto Galliæ Belgicæ annumeratos fuiſſe populares noſtros, eóſque paruiſſe Præfecto Prætorio Galliarum, ùt ex *Cod. Theodoſiano* liquet, à legibus Coloniæ Agrippinæ latis, ac Præfecto Galliarum inſinuatis. Scio, ante eam imperii diviſionem Metropolin fuiſſe noſtram Coloniam Germaniæ ſecundæ, utì Moguntia erat Germaniæ primæ. Scio, ſæculo VI, VII, VIII, IX sub Francis nos vixiſſe vario nomine *Francorum, Ripuariorum*, *Auſtraſiorum* à diverſis Hiſtoricis diverſâ occaſione nuncupatos.

Verùm, utì omnis forma Politiæ Romanæ, Gallicæ, Ripuariæ, Auſtraſiæ ſæculo nono exeunte converſa fuit, & jam ab octo ſæculis & ampliùs Romano-Germanici Imperii portio nobilis ſit

Elector

Elector Colonienſis; ità fas eſt, non aliter ac Germanos ſalutari eos, qui ſub eo orti ſunt aut vixerunt; neque eos Belgas, aut Gallos, aut Francos nuncupare fas eſt.

Utrùm autem antiquæ ſuæ originis causâ & memoriâ Agrippinenſes dicendi ſint Ubii, Juliacenſes Menapii, Montenſes Sicambri, Clivenſes Teſterbantii, Weſtphali Saxones (quæ exempli causâ dicta ſint) nova quæſtio eſt. Ego cenſeo in hiſtoria iis utendum vocibus, quos uſus ſæculorum ultimorum probat, quem penes arbitrium eſt & jus & norma loquendi.

Scriptores igitur, qui intrà Diœceſeos noſtræ limites nati ſunt, à ſæculo X. imò à primo, & ante primum Æræ Chriſtianæ ſunt gente Germani, Provinciâ Agrippinenſes, vel Juliacenſes vel Montenſes &c. urbe aut vico ex Colonia Agrippina, Lintzio, Duſſeldorffio,, & hoc ſtilo nos profitemur ſcripturos.

Cogitaveram primò cum vita & ſerie librorum controverſias edere, & criſin ſcriptorum, eorum præſertim, quæ *in* vel *de* Archi-Diœceſis noſtræ ſtatu, cauſis, controverſiis illuſtriora erant; ſed ea cura eſt in ſpecialem librum rejecta. §. III. Quis ſcopus hujus libri?

Conatus ſum primò hiſtoriam vitæ Scriptoris concinnare, & quæ ad eam ex Topographia & Chronologia illuſtrandam ac confirmandam faciunt, undequaque colligere.

Secundò, accuratè ſeriem librorum editorum vel monumentorum ſuperſtitum MSs. contexere, &, ubi ea lateant, indicare.

Tertiò, Epitaphia, icones, ſicubi & apud quos extant, indicare vel referre.

Quartò, indicare Commentarios, ex quibus hæc Bibliotheca confecta fuit.

Quintò, Cùm libri anonymi permulti prodeant, quorum notitia literariæ rei promovendæ & juvandis Theologis, Juriſconſultis & Hiſtoricis infinito uſui eſt; hinc ſub ſuis titulis eos recenſere ſtudui: puta Anonymos, qui Chronica Colonienſia Latina confecère, &c. Anonymos, qui de jure ſacro vel civili Colonienſium, Juliacenſium, Montenſium, &c. ſcripta vulgavère. Hæc ſuis locis & titulis diſtincta exhibebimus.

Cùm vario modo ſcripta hiſtoria Virorum illuſtrium fuerit; alii enim temporis & ſæculi, in quo vixerunt; alii materiæ, de qua; alii ſtatûs & ordinis, quem profeſſi ſunt, rationem potiorem habendam cenſuère, nos à nominibus alphabetica ſerie coordinandos eſſe ſtatuimus; ſi cui verò cognomina notiora fuerint, ejus gratiâ ſubjicitur index cognominum, quo faciliùs id, quod quæritur, reperiatur. §. IV. Quo ordine in Bibliotheca coordinanda uſi ſumus?

Poſtquam editos *Biographos Bibliographorum omnium* POSSEVINUM, MORERUM, GESNERUM & SIMLERUM, LAMBECIUM, ISELINUM. *Germanorum* CORNELIUM LOOSIUM, JOAN. TRITHEMIUM, HENR. PANTALEONEM, MELCHIOR. ADAMUM. *Hiſtoricorum*, *Græcorum & Latinorum* VOSSIUM: tum eos, qui religioſarum familiarum Bibliothecas aperuerunt, inſpeximus: puta *Auguſtinianorum Canonicorum* GABRIELEM PENNOTUM; *Auguſtinianorum Eremitarum* CORNELIUM CURTIUM, NICOLAUM GRUSENIUM, TOMBEUR: *Benedictinorum* ARNOLDUM WION, GABRIELEM BUCCELINUM, JOANNEM TRITHEMIUM, BERNARDUM PETZIUM: *Carmelitarum* ARNOLDUM BOSTIUM, DANIELEM à V. MARIA, PETRUM LUCIUM: *Cartuſianorum* ARNOLDUM BOSTIUM, PETRUM DORLANDUM, PETRUM SUTOREM, THEODORUM PETREIUM: *Ciſtercienſium* ANGELUM MANRIQUE, CAROLUM VISCHIUM, CHRISTOPHORUM HENRIQUEZ, CASPARUM JONGELINUM: *Minorum Franciſcanorum* HENRICUM WILLOTUM, LUCAM WADINGUM, ZACHARIAM BOVERIUM: *Prædicatorum* JACOBUM ECHARD, JACOBUM QUETIF: *Præmonſtratenſium* AUBERTUM MYRÆUM, JOANNEM LEPAGE. *Societatis JESU Clericorum Regularium* PETRUM RIBADENEYRA, PHILIPPUM ALLEGAMBE, & ex his SOTUELLUM luſtravimus, videbamur haud exiguum numerum conflâſſe. Non diſſimulabimus ex his Heterodoxos partium ſtudio abreptos ſæpè de Catholicis perversè ſenſiſſe, ſuis ultra fidem adulatos fuiſſe, quos datâ occaſione corrigimus eâ, quæ Catholicum decet Scriptorem, charitate.

Cæterùm hi inſpecti jejunos & exiles Commentarios ad hanc hiſtoriam concinnandam ſufficiebant; quare PROGRAMMATE EDITO anno 1742. Catalogum ſcriptorum ad eum ſaltem diem nomine tenus notorum edidimus, pérque Archi-Diœceſin latè & liberaliter ſparſimus & vulgavimus: fructu infra ſpem exiguo, ſi reconditas opes in tot Archæis Familiarum, Templorum, Collegiorum, Parœciarum, Cœnobiorum fortè præter Deum ſolis blattis & tineis muribúsve notas, animo reputes. Qui autem domeſticorum ſcriptorum notitiam liberali manu communicârunt, gratitudinis ergo recenſendi ſunt, veluti bene non tam de nobis, quàm de Patria & Eccleſia meriti

AUGUSTINIANORUM EREMITARUM Provinciæ Colonienſis Scriptorum clarorum indicem communicavit Eximius FULGENTIUS HEUSCHEN ejuſdem inſtituti nunc Provincialis, Ss. Theologiæ Doctor Colon.

Antiquiſſimæ Abbatiæ S. MARTINI Ord. S. Benedicti Scriptorum Catalogum accuratum communicavit R. D. OLIVERIUS LEGIPONT, ejuſdem Ordinis & Abbatiæ Profeſſus, Ss. Theologiæ Licentiatus Univerſitatis Colonienſis.

BENE-

Benedictinorum ex Gladbacenſi Abbatia memoriam nobis ſervavit R. D. KOELGES, Prior loci.

Birgittanorum Colonienſium Catalogum ſuppeditavit PETRUS WACHTENDUNCK, ejuſdem Ordinis Sacerdos.

Crucigerorum noſtratium Bibliothecam aperuit R. D. JOANNES PETRUS GRAAS, Sub-Prior Conventûs Colonienſis.

Cartusianorum aliquot vitas tum JOANNIS GELENII, M. DUNCKANI, & N. ESCHII plurimùm Reverendo & Ampliſſimo Domno Cartuſiæ Priori ADAMO ERVEN; potiſſimas verò Venerando Eruditiſſimóque Domno MICHAELI MöRCKENS debemus.

Carmelitarum Biographiam pleniſſimam acceptam refero Eximio BRUNONI TEWIS, Ss. Theologiæ Doctori, nunc Provinciali.

Carmelitarum Diſcalceatorum Colon. Alumno Colonienſi, Diſcalceatorum Provinciæ hujatis Scriptorum catalogum debeo.

Minorum Conventualium Provinciæ noſtræ Scriptorum catalogus operâ Eximii Viri ADAMI PüTZ, Ss. Theologiæ Doctoris, nunc Conventualium Provincialis confectus, perhumaniter mecum communicatus fuit.

Minorum Capucinorum ſcriptis celebrium breviculum laterculum dedit Venerabilis P. LECTOR Conventûs hujatis.

Præmonstratensium ex Abbatia Steinfeldenſi plenam Biographiam communicavit Eximius JOSEPHUS PRICKARTZ, ejuſdem Abbatiæ Canonicus, Ss. Theol. Doctor, & Seminarii Norbertini Præſes.

Præmonstratensium ex Abbatia Knechtſtedenſi catalogum ſuggeſſit R. D. KOCHS, Prior loci.

Ex privatis Bibliothecis ſuas opes mecum communicare voluêre multis nominibus clariſſimi; ſed nunc literariæ rei cauſâ ſpeciatim memorandi.

J. ARNOLDUS de REUX, Officialis memoriæ laudatiſſimæ.

JACOBUS L. B. de WALBOTT Baſſenheim, D. in Bornheim, &c. Cameræ Electoralis Bonnenſis Præſes excellentiſſimus.

JOSEPHUS CLEMENS de LAPP, Conſiliarius intimus Sereniſſimi Electoris Colonienſis.

JOANNES ENGELBERTUS von ESCHENBRENDER, Urbis Colonienſis Syndicus.

JOANNES ARNOLDUS JOSEPHUS DULMAN, J. U. Licentiatus, Senator Agrippinenſis.

ARNOLDUS SEIL, Canonicus Cunibertinus.

BERNARDUS JOANNES CASPAR STANGENFELD, Canonicus ad Ss. Apoſtolos.

FRANCISCUS GABRIEL HAMM, J. U. L. & Profeſſor publicus.

Reverendiſſimus & Perilluſtris D. NICOLAUS ab HONTHEIM, Trevir. S. Simeonis Collegiatæ Eccleſiæ Canonicus, ſacrarum legum Doctor, & Profeſſor publicus in alma Univerſitate Trevirenſi, nunc Eminentiſſimi Trevirenſis Electoris ab intimis ſacri Conſiſtorii conſiliis, & Officialis, pro ſingulari erga me benevolentia voluit quamplurimis acceſſionibus locupletare hos conatus noſtros; exemplo eò magis prædicando, quod Provincialium & domeſticorum nonnulli, etiam rogati, ſymbolam in commune patriæ decus conferre noluerint. *Hactenus de Scriptorum vitis edendis.*

§. V. Cognatorum encomia.

Cognata his ſunt eorum encomia, qui non libros, ſed alia adjumenta rei literariæ promovendæ ſuâ dexteritate & induſtriâ procurârunt. Hos inter numero PICTORES & CHALCOGRAPHOS noſtræ Archidiœceſeos, qui penicillo & ſcalpro perenni memoriæ illuſtrium virorum contulerunt plurimum; quare aliorum exemplo iis in hac Bibliotheca locum dari placuit. Demum Typographi, & qui primi artem in hanc Provinciam intulerunt, & ex poſterioribus celebriores, locum hîc invenient.

Facultas

Facultas R. P. Provincialis Soc. JESU Provinciæ Rheni inferioris cum Privilegio Cæſareo.

Cum ex mandato ſacræ Cæſareæ Majeſtatis omnibus ac ſingulis Typographis, Bibliopolis, ac aliis quibuſcunque librariam negotiationem exercentibus ſeriò firmiterque inhibeatur, ne quiſquam libros ullos à Societatis noſtræ Patribus hactenus editos, aut impoſterum edendos intrà ſacri Romani Imperii & Dominiorum ſuæ Cæſareæ Majeſtatis hæreditariorum fines ſimili aliòve charactere aut formâ, ſive in toto, ſive in parte excudere, recudere, vel aliò excudendos vel recudendos mittere, vendere, diſtrahere, clàm ſeu palàm, citra ſupradictorum Patrum conſenſum ac teſtimonium audeat vel præſumat.

Ego infraſcriptus Societatis JESU per Provinciam Rheni inferioris Præpoſitus Provincialis, poteſtate mihi ab admodùm Reverendo Patre noſtro FRANCISCO RETZ Præpoſito Generali ad id factâ, concedo Domino THOMÆ ODENDALL, Civi & Bibliopolæ Colonienſi, facultatem ad decennium excudendi librum, cui titulus: *Bibliotheca Scriptorum Archi-Diœceſis Colonienſis*, Authore R. P. JOSEPHO HARTZHEIM, S. J. Sacerdote, eidémque jus Cæſarei Privilegii uſurpandi ità indulgeo, ut librum hunc nemo alius recudere, nemo extra ſacri Romani Imperii fines, & hæreditarias ſacræ Cæſareæ Majeſtatis Provincias importare, aut venum exponere intrà dictum tempus audeat. In cujus rei fidem has literas manu propriâ, & conſueto officii ſigillo munitas dedi Coloniæ 1745. die 17. Martii.

L.S.

JOANNES DIRCKES S. J.
ad Rhenum infer. Provincialis mpp.

BIBLIO-

Icones. Scriptorum Colonienſium. TABULA

ex picturis coaevis in coll. colon. *Chr. Roſel. f. Col.*

ARCHIDIOECESIS COLONIENSIS hujus temporis juris & potentiæ fines, Amplitudo & Deſcriptio (1650.)

Ex Hermanni Crombachii Soc. JEſu Annalium Eccleſiaſticorum & Civilium Metropoleos Coloniæ Agripp. Tomo primo: Prolegomenon Cap. 21 Confer. Ægid. gelen. de Colon. Agripp. magnit, L. 1. Syntagma VII.

UT initia rerum ac maxime Principatuum tenuia, majoribus deinde paulatim creſcunt acceſſionibus, ſic hæc Metropolis nacta fuit modica primordia, ſingulis tamen ferè ſeculis ſua cœpit præſertim civilis poteſtatis incrementa, cujus ideo non abs re erit progreſſus recenſitis beneficiis & benemerentibus, quorum munificentia ſumſit augmenta prius commemorare, quà fines ejus hujus temporibus inſpiciamus.

Primi procul dubio, qui SS. Apoſtolorum diſcipulos, & horum locorum fidei præcones, ac proto-Epiſcopos huc deſtinatos hoſpitio receperunt, aluerunt, domibus, fundis, proventibus cumularunt, cives & optimates Ubio-Romani fuerunt: tam qui juſſu CLAUDII & AGRIPPINÆ Româ deducti COLONIAM hic Romanorum condiderunt, quàm Ubiorum Principes, Senatores & Primores, qui Romanis connubio fœderati majores eorum locorum genuerunt. Quorum beneficentiâ S. MATERNUS primas Sacras Ædes Marianam & S. Petri condidit, Horum unus ſeculo Chriſti ſecundo in ſuburbano ſuo collis Greesbergenſis Prædio S. Magdalenæ conſtruxit *Ædiculam*, à cujus morte conjux vidua *parthenonem* erexit, poſtea ſeculo tertio Sanguine Britannicarum undecim millium virginum purpuratum, quas etiam *Clematius* vir prædives ibidem & in vicino novo à ſe & aliis civibus templo condito, terræ mandavit qui ſumtus in funerandis honorificè tot millibus liberaliter præſtiterunt.

At ſeculo quarto S. HELENA tribus in hac Archidiœceſi Collegiis & Baſilicis auguſtis, præter alia minora templa exædificatis; & CONSTANTINUS M. auxerunt Archi-Epiſcopi Cleriq; vectigalia cum immunitatibus, agris, fundis decimis: & S. SEVERINO ET EVERGISILO ad novas erigendas Eccleſias & Collegia vetereſque exornandas opes ſuffecerunt. Poſtea S. CUNIBERTUS à Dagoberto Rege *ſuſatum* urbem Weſtphaliæ cum vicinis terris donatam ſuo Clero Metropolitano reliquit: eidem ad Moſellam præfecturam in *Ziltingen* & *Rachtich*, atque in *Renſe* ad Rhenum ſuprà Confluentes ex avitis bonis, ſupremam etiam loci præter vineas jurisdictionem legavit: exinde PIPINUS ET PLECTRUDIS *Cæſaris inſulanum S. Suiberti collegium*, *Capitolinum illuſtrem* parthenonem & S. *Martini cœnobium* ædificaverunt.

CAROLUS VERO MAGNUS territorii totius Archidiœceſis auxit Jurisdictionem; ſedes addidit ſuffraganeas MONASTERIENSEM, OSNABRUGENSEM, MINDENSEM, ET BREMENSEM, SED OTTO M. deceſſores omnes liberalitate ſuperavit; nam Fratri ſuo BRUNONI Colonienſi Metropolitæ totam *Auſtraſia ſeu Lotharingia* regnum ab Argentina ad Oceanum & à Rheno ad Scaldim uſque porrectum ceſſit; licet ſucceſſori ejus FOLMARO mediterraneos avulſerit agros, ripa Rheni relicta; Lotharingiæ Brabantiæ Juliæque Ducibus nunc præcipua loca ſibi vindicantibus. OTTO verò II. & Henricus venandi jura variis in locis contulerunt vel data confirmarunt.

RICHEZA Poloniæ Regina ejuſque parentes *Brawilerenſe* cœnobium, Loca multa Coloniæ Vicina, Civitates etiam *Saleveldam & Coburgum* Saxonicas S. Petro Colonienſi donarunt. Adjecit multa HERIBERTUS Archi-Epiſcopus condito *Tuitienſi Cœnobio* & Apoſtolico Collegio cum PILIGRIMO ſucceſſore. S. ANNO à Cliveoſibus Regulis olim donatam, utramq; fluminis *Erpa ripam* cum *Noveſienſi diſtrictu* conſecutus, *Marianum ad gradus*, & *S. Georgii Collegia* & *Siburgenſe verò*, *Graffſchaffenſe & Saleveldenſe* conſtruxit aſceteria. ARNOLDUS II. Wedanus Comes *Caſtellum Odenkirchen cum Clientelis*, in Weſtphalia Curias *Homede*, *Anruſt*, *Prumeam*, *Segerodt*. *Vermunte Viubuyſen* bona miniſterialium in *Geversdorpe*, Advocatiam in *Woringen*, libertatem tutelæ ſilvarumq; *in Erpel*, aliaq; diverſa bona è regione Bonnenſis oppidi adjecit, ubi collegium *Rindorpienſe* virginum in heredio ſuo fundavit, addita ei *Erpelenſi* advocatione.

REINOLDUS Archi-Epiſcopus Comitatum *Merenſem* infrà Noveſium ab Hildegunde & liberis, ac *Andernacenſem Curtem* a Friderico I. Cæſare dono accepit: Cujus Succeſſor PHILIPPUS HEINSBERGIUS quaſi fundator alter Archidiœceſis, *Ducatum Weſtphaliæ* armis & ejusdem Imperatoris Largitione S. Petro comparavit: plurima vero alia pretio repignoravit vel emit vicina ſuis duobus Principatibus caſtra, quibus parta facilius tueretur. CONRADUS DE HOCHSTEDEN ultimus ferè ſui Stemmatis, comitatus & caſtra *Hochſteden Arc*, *Hart*, *Engenheim*, *Walprechshoven*, *Wallen*, *Reinbach*, & *oppidum Monaſterii* Eifflæ. (Quod ultimum jam Duces Juliæ poſſident) adjecit: quin & idem à Mechtilde Henrici Comitis Seinenſis vidua fundos clientelares *de Wide*, *de Windeck*, *de Rennenberg*, *caſtra de Linſa & Lulſtorp*, *de Neweſtadt*, *de Aſpach*, *de Winthan*, *de Gilſtorp*, & *Sechtune* villas cum Miniſterialibus, Clientibus, Servis, Pratis, venationibus, nemoribus ac novo caſtro in Parochia *Drettpach*, quà pretio, quà beneficentia recuperavit vel impetravit. Poſtea HENRICUS VIRNEBURGICUS *Dorſtena*, *Lechnichii*, & *Kempena jus* civi-

Digitized by Google

tatis & munitionis obtinuit, comitatum *Hilchevodenſem* redemit, *Andernacenſe*, *Bonnenſe*, & *Noveſianum ſeu Soncenſe portoria Cæſaris* munificentia impetravit. CUNO VALCHENSTEINIUS *Tolpiacum* à Juliæ Ducibus reluit, ac *Arnsbergenſem comitatum* pretio pariter ac donatione S. Petro tranſcripſit. Plura alia Caſtra, Toparchiæ, fundique variis temporibus acceſſerunt: de quibus videri poteſt Ægidius Gelenius.

2 Nunc propius topographiam Archidiœceſis inſpiciamus, Ea cum duos PRINCIPATUS, RHENANUM, ET WESTPHALICUM complectatur, Rhenaous commodè in ſuperiorem & inferiorem Diœceſin ſecatur.

Superior ferè Confinis eſt Moſellæ, ad qnem præfecturam unam ZELTINGENSEM ET RATTIGENSEM noo procul à Berncaſtel poſſidet, & inde Coloniam uſque deſceodit: Mootana ſupra Bonnam, cum Eiffliam iogreditur; plana verò infra Bonnam eſt. Ac præter dictam Moſellanicam præfecturam cis Rheuum has ANDERNACENSEM, ALDENACENSEM, BONNENSEM, BRULENSEM, GODESBERGENSEM, MECKHEIMENSEM, HARTENSEM, LECHENICHENSEM, TULPETENSEM, REIMBACENSEM, ET NURBURGENSFM complectitur, trans Rheoum verò LINCENSEM, ALDEWIEDANAM, NEWERBORGENSEM ET WOLCKENBURGENSEM præfecturas.

Fertilis tota regio exceptis Eiffliæ locis, obi montibus editioribus horreſcit, ut circa Nurburgum, in quorum aliquibus non deſunt plumbi ferrique fodinæ: in Collibus vini optimi imprimis circa Boonam rubelli: in plano omnis geoeris frumenti, oii & vicina Julia feraciſſima. Præter RHENUM Germaoiæ fluminum Regem fluvios NEITAM ſopra Andernacum, ARAM circà Aldenariam & Arovillam, ac ERPAM circa Lechenichium babet: oriuntur hi tres in arduis Eiffliæ jugis & præcipiti curſu ad plana delapſi; Ara circa Lintziom; Erpa circa Noveſium Rheno miſcentur. Piſces optimos omnis generis & propter frigiditatem ſaloberrimos & maximè ſapidos alunt. Profert quoque medicatas aquas, imprimis acidulas, quarum plures non procul Andernaco, inter quas maximè circa S. Antonii Ordinis Carmelitani Cœnobium prædicantur: ex limpidiſſimis bullis, ſapore acidulo temperandis æſtivis ardoribus gratiſſimo ſcaturientes, jecoris & hepatis obſtructionibus ac calculoſis medentur.

Civitates habet complures, quaſdam Antiqoitate celebres, ot ANDERNACUM olim Antonacum dictum à ſtativis Romaoorum & Valentiniani Cæſaris ot creditur tumulo nobile: jacet in divite Rheni ripæ inter montes amœno loco, quo Reges Auſtraſiæ noo nonquam tempore, quo Salmones in Rheno capiebantur, Metis relaxaodi etiam animi gratia navigabant.

LINZIUM arduo viniferóque colli impoſitum Truchſeſiani belli tempore Martios exſeruit Spiritus. AROVILLA jacet è regione in villa perquam amœna, quam fluvius Ara trauslabitur, pratis optimis, agro fertili vinóque ſalubri laudabilis;

Has ſecundo Rbeno BONNA ſequitur caſtris Romanorum inſignis, quam Electores Colonienſes ſedem ſtabilem retinent, quæ ob ſitus commoditatem, fluvia, paſcuis, agris & vineis laudatiſſima, quaſi Bona dicitur.

Emioent in ea Palatium Electorum, domus telonii & collegiata SS. Caſſii & Florentii Baſilica, quam S. Helena regiis impendiis excitavit & dote comulavit.

Nunc ambitus mœnium arte novisque munitionibus à Maximiliano Henrico firmatur. Præpoſitus loci Archidiaconus eſt ex primariis, cujus late per Eiffliam Malmundarium uſque jus in Curionibus veſtiendis protenditur. Loci dotes his verſibus celebrantur.

Bonna ſolum felix, celebris locus, inclyta tellus
Florida Martyrio, terra ſaciata Deo:
Exſulibus requies & aſylum mite fuiſti:
Semper & externi te reperere ſuam.

Nullo Rheni tractu, tam ſuave & ſalubre rubellum naſci dicitur, quam in promontorio, quod non procul Bonna Rhenom deſerens retro Brulam extenſum, ibi paulatim deſinit.

BRULA verò caſtrum præclarum habet & vivarium feris ſervandis percommodum, venationi quoque in ſylvis vicinis ſervit: auctum à Maximiliano Henrico.

A Rheoo remotiora ſunt REIMBACUM prope montem S. Luffcildis, LECHENICHIUM caſtro forti munitum, qood Gallo Haſſo-Wimarieoſis exercitus Diœceſis inferioris domitor, nullis perfringere vel perforare bellicarum machinarum ictibus valuit; ſed ibi ſiſtere coactus eſt curſum victoriæ.

TULPETUM celebre Clodovei Regis, ut quidam volunt, voto catholicæ religionis ineundæ: ibidem dejectus à mœnibus eſt Heimenfredus Rex Thoringorum, & Theodoricus prælio patrem Theodobertum profligavit.

INFERIOR DIOECESIS infra Coloniam ad Lippiam uſque porrigitur: duplex eſt RHENANA ET LIPPIENSIS: Rheoana præfecturis conſtat, HILCHERADENSI, LINNENSI, VRDINGENSI, KEMPENSI, OEDENSI, LIEDBERGENSI, RHEIMBACANA ET CÆSARIS INSULANA: eſt verò plurimum plaua, frumenti ferax, paſcua ob altiorem Rheni ripam habet rariora, nec ſylvæ deſunt apris & Cervis venandis opportuna. Fluviis ERPA NERSAQUE rigatur: ille ex Eiffliæ montibus per agrom Juliacenſem, & Colonieoſem dilapſus ſoprà Noveſiam in Rhenum ſe exonerat: hic è Juliæ confiniis ortus Oedenkirchium & Onden oppida lambit, circa Geonepiam Mosa miſcetur.

Civitatum prima SONCIUM Rheno imminens arcem fortem habet, quæ bis terve Haſſorum oppugnationem repreſſit; telonium etiam, quo Collegium Metropolitanum gaudet; nihil ferè bellicis tempeſtatibus paſſum, ut cultus divinus io æde principe perennaret. NOVESIUM ſequitur Romanorum caſtris celebre, Nuſſiam vocat Ptolomæus, Ammiaous Niveſium: adſitum fuit olim Rheno, qui jam Civitatem deſeruit, ut horæ dimidio diſtet: ibi tempore defectionis Civilis & Batavorum tertia decima Legio hiberna habuit, Vocula & Cerealis ibidem commorati: oppugnatum à Carolo Audace novem Menſibus auxilio Colonienſiom ioitio, & poſteà Cæſaris etiam ope ſtrenuè ſe defendit, jus hinc cudendæ monetæ, immunitatem teloniorum in Rheno & aquilam auream in campo nigro pro teſſera gentilitia meruit à Friderico 3 Cæſare.

At Patrum ævo primum à Schenkio captum,

tum

tam à Larmenſi Duce recuperatum & incenſum, iterùm ab Haſſis ætate noſtra occupatum gravia damna pertulit.

In oppoſita Rheni ripa CÆSARIS INSULA jacet clara collegio S. SUIBERTI, quem ritu ſanctis fertur adſcripſiſſe Leo III. pp.

Præterea jam ab Henrico Maximiliano Archi-Epiſcopo recens valide munita LINNA ET ORDINGA Rheno imminent, à quo HILCHERADICUM OUDA ET KEMPENA ſunt remotiores, felicibus agris Juliæ propinquiores: Et hæc quidem Thomam à Kempis, illum aurei Dei imitatione Chriſti libelli ſcriptorem genuit: Gelenium etiam Epiſcopum, qui Colonienſes Antiquitates & Sacrarium plurimum illuſtravit.

BERCHA poſtremum Diœceſis obtinet locum ſitu & arte munitiſſima, bellis iſtis belgicis tot expugnationibus notiſſima & 1674 reddita Maximiliano Henrico Electori, cui vicinum Sandenſe oppidum nunc Clivenſis, olim ex parte juris Colonienſis fuit; Præpoſitum habet Archidiaconum.

LIPPIENSIS tractus inter duos fluvios LIPPIAM (ubi Monaſterienſem) & IMSCHERAM, (ubi Principatum Eſſendienſem & Comitatum Marianum attingit) ſitus: VULGO VESTA RECKLINGHUSANA nominatur, ac in ſuperiorem & inferiorem dividitur. Solum habet arenoſum, fertile, planum, niſi quod in medio tumulis quibuſdam adſurgat, duo dicaſteria, Præfecturam unam, caſtrum inſigne HORNBURG & Civitates duas: DORSTENA Floridæ Lippienſis amnis ripæ impoſita ponte jungitur Diœceſi Monaſterienſi & Dynaſtiæ Lembecenſi: Locus admodùm munitus, è quo noſtro tempore Hatzfeldius ejecit Haſſos.

Altera RECHLINGHUSA dicitur, à quo VESTA cognomen duxit. In utráque S. Franciſci de obſervantia Cœnobium viget; nobilitatem antiquam & numeroſam habet, ejus ſuprà 30. familias recenſat, ii S. Petrum & Claves Gentilitiis in armis ferunt, Peterlingi à fide S. Petro jurata nominati.

Multa hujus Veſtæ & Hornburgi in bello Truchſeſiano mentio: diu fuit hæc toparchia comitibus Schawenburgicis obligata pignore, quam Salentinus Iſenburgicus redemit.

Ad DUCATUM WESTPHALIÆ venimus qui ab oriente comitatum Waldecenſem, à meridie Haſſiam, ab occidente comitatum Marcanum, à Septentrione Paderbornenſem & Monaſterienſem Diœceſes reſpicit. Olim Widikindo & poſteris ejus, à quo Wadinghus nomen retinet: Poſtea Lothario Duci Saxoniæ & Imperatori ſubjecta fuit: Is avus Henrici Leonis Ducis extitit, cui Fridericus Barbaroſſa circa A. 1180 Imperium detrectanti, Ducatum abſtulit & Philippo Heinsbergico Colonienſi Archi-Epiſcopo cum parte Ducatus Angriæ cis viſurgim ſita donavit, nam trans eum fluvium poſita Bernardo Anhaltino Ducis Alberti filio largitus eſt, unde præter ſuſatum, quod S. Cunibertus S. Petro reliquerat: quatuor hujus Principatus Metropoles ſeu urbes primariæ BRILONIA, GEISEKENA, RUDENA, ET WERLA Colonienſi Diœceſi acceſſere; præter 14 oppida; ATTENDORIA, OLIPENA, DROLSHAGENA, MENDENA, STATTBERGA, VOLCHMARSIA, MEDEBACUM, HALLENBERGA, WINTFRBERGA, SMALENBERGA, FRITTBURGA, CALLENHARTA, WARSTENA ET BELICA vel eodem tempore, vel variis poſtea contractibus adjuncta ſunt: adde minora quædam oppida ERVETE, ANRUCHTE, NIENHUSIUM, MOLHEM, HULLINGHOVIUM ingens vero Ducatus hic A. 1368 cœpit incrementum, cum ARNSBERGENSIS COMITATUS in medio Ducatûs ſitus partim donatione partim emptione comparatus eſt; in quo hæc 7 oppida ARNSBERGA, HIRTZBERGA, EVERSBERGA, GREVENSTEINIUM, ATTENDORF, NEHEIM ET DALVENA, cum his undecim oppidulis MESCHEDE, AFFELEN, HACHEN, SENDEREN, HUSTEN, FRIENOHL, HAGEN, LANGSCHEIDT, BRIDEVELT, PADBERG, HUDORFF continentur.

Denique Suſato Clivenſibus Ducibus relicto, duæ præfecturæ BELSTEINIENSIS ET FREDEBURGENSIS auxerunt Ducatum; ut decem earum & hæ cum reliquis numerentur. ARNSBERGENSIS, FREDEBERCHENSIS, BILSTEINIA, FREDEHARDENKIRCHENSIS, HOVESTADENSIS, WERLENSIS, NEHEMENSIS, BALVENSIS. Tota regio montoſa eſt: niſi ubi Lippiam reſpicit quo loci in amœniſſimam & fertiliſſimam planitiem deſinit. Omnia vitæ neceſſaria, licet non in omnibus locis copioſè habet; frumentum in planitie, paſcua & prata in convallibus, ligna & feras in altis montibus copiâ incredibili.

Fluvii & fontes hujus regionis vix numerabiles magno murmure ſtrepitúque prætereuntes reficiunt, quorum fluminum Princeps RURA, qui reliquos omnes propemodum abſorbet, & Rheno non procul Dusburgo infert. Reliqui ſunt, LENA, MONA, RORA, ALMA, qui Lippiæ: & dymela, qui Viſurgi miſcetur: omnes & delicatis abundant piſcibus. Inſuper omnis generis metalla gignit, aurum argentum (quorum ob aquarum copiam fodinæ vix lucroſæ & diu neglectæ jam quæſtus faciunt) cuprum, ferrum, plumbum, vitriolum, alumen, & ſulphur; nec caret marmore, omnis etiam generis lapides, tegulas imprimis producit, WERLA pingui & felici ſolo ſita, celebris ſalinis, inſignis curiâ. Comitatus olim fuit à Ludolpho comite donatus S. Petro. Coctores ibi ſalis viri patricii magnis ornantur Privilegiis. Circa Brochhuſen prope Waldecenſem comitatum fons limpidiſſimus in apice petræ reperitur.

Circa VOLCHRINGHUSEN antrum vaſtiſſimum eſt incogniti receſſus. Gens tota ingenioſa, robuſta, cuivis cælo adſueta, ſelectos præbet milites.

Nobilitas antiqua & copioſa, quæ ex caſtris toto Ducatu ad ejus tutelam erectis traxit originem, quibus defendendis familiæ nobiles fidem & operam ſuam obligabant.

Caſtrorum primariorum hæc fuerunt nomina, RUDENSE, WERLENSE, MENDENSE, MEDEBACENSE, NEHEIMENSE, VOLCHMARSENSE, COCHLENGENSE, HALLENBERGENSE, ET HOVESTADENSE; Præter hæc alia fuere caſtra ligia & aperta, belli tempore Duci multum commodabant. Supererant aliquot centuriæ ſtirpium iſtarum proſapiæ

vete-

veteris, quæ Caſtrenſes, Vernacule Burch-männer dictæ non nobiles tantùm, ſed illuſtres etiam domus condiderunt.

Ad Ducatum 12 alta judicia vulgo gogreviatus ſpectarunt, totidemque judices ab Archi-Epiſcopo Electore vel ejus ſupremo præfecto ſeu Mariſcallo porrecto gladio nominabantur, ii RUDENÆ GESEKENÆ ERVITÆ, IN HARE, BRILONIÆ, MEDEBECÆ, SUSATI, WERLÆ, MENDENÆ, SUELMÆ & RECHLINGHUSII jus dicebant.

Judex SUSATENSIS olim VICEDUX dicebatur. Subſunt eidem Duci liberi comitatus, vulgo Freigrafſchaffien, RUDENÆ, STEINÆ, KENSTEINII, & MEDEBECÆ, quos olim rex, nunc elector vel ejus præfectus conſtituit. Dux idem à Rheno ad viſurgim uſque fidem publicam ſeu ſalvum conductum præſtat viatoribus.

Spectant præterea 4 Dominia WILDENBURG HOMBERGEN, HACHENBERG & HARDENBERG ad Electorem Colonienſem, habet verò Ducatus Weſtphaliæ conſilium proprium, tabellarium & Cancellarium ut vocant Arnsbergæ ſicut Archi-Epiſcopus præter Officialem Colonienſem, alterum Arnsbergenſem Werlis conſtituit.

5. Jam verò honorata PALATII ELECTORALIS MINISTERIA, pleraque illuſtres obeunt: nam SALMIÆ COMES Dominus Rifferſcheidiæ, Bedburi, Dickæ, Alffter & Hakenbrochii Mariſcallus hæreditarius eſt, Comes Manderſcheido-Blancenhæmius hæreditarius aulæ magiſter.

*A*rchipincerna PRINCEPS AREMBERGIUS, quod officium olim comitum Virneburgicorum fuit. *A*rchi-præfectura diu vacavit extincta Comitum de nova aquila familia, comitibus Benthemenſibus reddita. *A*rchicamerarii ſunt dynaſtæ Raitzen de Frentz.

Denique ſtatibus quatuor velut rotis quadriga Colonienſis Archidiœceſis nititur, primus CLERUS PRIMARIUS sereniſſimi & illuſtriſſimi Sanguinis. ALTERUM COMITES ARCHIDIOECESIS, tertium NOBILITAS RHENANA & WESTPHALICA. Quartum CIVITATES conſtituunt. Horum conſiliis, viribus & conſenſu Archidiœceſis tota vertitur & rotatur.

CAPUT II.

Ejuſdem ſacræ Jurisdictionis per tres alios Ducatus Juliæ, Cliviæ, Montium & comitatus vicinos Major Amplitudo fundique Sanctitas.

1. SAcra pontificia poteſtas licet *A*poſtolis nullis eſſet cancellis circumſcripta, ſucceſſoribus tamen eorum & diſcipulis (Petri Principis *A*poſtolorum in Sede Romana poſteris exceptis) certis fuit limitibus definita, ut fixis deſignatarum regionum ſpatiis & intervallis ſubjectos ſibi populos tam fide doctrináque paſcerent, quàm eis paſtores idoneos & ſacris ordinibus initiatos deſtinarent, qui ſacris miſteriis imbuerent, ſacramenta pleraque adminiſtrarent, ordinis & confirmationis impertiendæ, ac in rebus gravioribus juris dicundi ſibi reſervatâ poteſtate.

Ita Colonienſis *A*rchidiœceſis ſacram Jurisdictionem ad Rhenum quidem, infra *Andernacum* circa *Sintzichium* & *Ara* fluminis oſtium incipit: at circa ſontes ejus per *Eiffliam* latè in ipſum *Trevirenſem principatum* & præfecturam hujus Daunenſem & alia ſe protendit loca: nam *Daunum*, *Ulmena*, *Hilleſheimiam*, *Manderfelda*, *Weinfeld*, *Mebren*, *Kelberg*, & alii *Pagi* vel oppida ſubſunt eidem. Comitum etiam Eiffliacorum oppida, pagique *Kilvilla*, *Croneburgum*, *Geroelſteinium*, *Sibleida*, *Blanckenbeimiam* juris ſacri ſunt Colonienſis.

§ Ideo Jurisdictio ſacra ab *Aræ* fontibus ad *Au*ſtrum per ditiones quaſdam Trevirenſes; ARENBERGENSIS PRINCIPIS, COMITUM SALMENSIUM, MARCANORUM, SCHLEDENSIUM, BLANCKENHEIMIORUM pervadit Dominatus: *Amblaviam* deinde *Malmundariam*, *Monioium*, *Porcetum*, *Indenſe Cœnobium*, & JULIACENSEM DUCATUM (Heinsberga, Sittardiâ, Suſterena, & Waſſenberga Diœceſi Leodienſi relictis) MOSAMQUE penè attingit ad Rhenum uſque & *N*eomagum ad *A*quilonem ferè ſuos producit fines, CLIVIÆ DUCATU cis Rhenano GELDRIÆQUE nonnullis incluſis locis: tum Rhenum transgreſſa Cliviam trans Rhenanam *Marchiam* univerſam, *Eſſendienſem principatum*, Veſtem *Recklinghuſanam & Lippiæ latus Auſtrale*, *Suſatenſem tractum* & totum *Angriæ Weſtphaliaque Ducatum* complectitur, Haſſa verò & Waldecenſi Comitatu raſo Montenſem omnem Ducatum includit & Weſterwaldiæ Comitatibus omiſſis circa Lintzium ad Rhenum reducitur, circuitu ſeu periegeſi 90 ferè Germanicorum milliariorum. Horum Ducatuum origo, locáque primaria ſunt conſideranda.

2. Vicinior Coloniæ citeriori in ripa Juliæ principatus, à comitibus, qui Urſulani Collegii & quarumdam aliarum *E*ccleſiarum *A*dvocati fuerunt, jam à Sexcentis & 50 retro annis certior & verior origo petitur, monumentis clariſſimis *in his annalibus ſuis locis & temporibus adducendis* teſtatiſſimas, qui Cæſareis donationibus, jure dotali, bellis & contractibus opes vehementer auxerunt, ut *A*nno 1329 GUILIELMUS à LUDOVICO IMPERATORE MARCHIONIS titulo, poſtea DUCIS etiam ornatus ſit inſignibus. Gens origine ubia: nam & Tacitus Marcodurum Ubiorum agnovit vicum, qui Menapios quidam agris exutos in Belgium uſque ſubmoverunt. Metropolis quæ nomen Ducatui dadit JULIACUM eſt, in Antonini itinerario nominatum; arce munitiſſimá firmatum, quam Comes

Mau-

Mauricius ævo noſtro fœderatis Batavis, SPINOLA Hiſpanis adſeruit; hoc quo hæc ſcribo Anno 1660 redditam PHILIPPO WILHELMO DUCI JULIÆ.

Proximum ei MARCODURUM S. Annæ cultu & Cranin, ac Caroli expugnatione celebre, quod CAROLUS M. aliquot comitiis honeſtavit. Præterea MONASTERIUM EIFFLIÆ jacet in vallibus propè fontes Erpæ fluminis, & Euskirchia, 4 conſtituunt Metropoles. *Sittardia* quoque *Heinsberga*: *Suſterena*, non ignobilia ſunt oppida, Leodienſi ſubdita ſacræ Juriſdictioni: Accedunt his minora, *Berchemium*, *Caſtrum*, *Glabbacum*, *Dalemium*, *Grevenbrechium Waſſenberga* ager totus tritici, frugumque reliquarum ad uſus humanos feraciſſimus: Gens nobilitate veteri, bellicaque gloria præſtans, ingenio pollens, literis & labori dedita: arces plurimas habet, à quibus equeſtres ſtirpes nomen trahunt. *Palant*, *Meroden*, *Reuſchenberg*, *Neſſelreden*, *Wachtendunck*, &c. Fluviis tribus irrigatur. RURA in duas ditionem partes ſecans in Moſam ſe propè Ruræmundam exonerat. ERPA ante Noveſium Rheno ſe miſcet, NERSA in his terris oritur. Thermis eadem terra beatur, Aquiſgrani & Carbonibus foſſilibus.

Præfecturas has 24 numerat, *Caſter*, *Brugge*, *Bern*, *Byſſeler*, *Euskirchen*, *Munſtereiffel*, *Monheim*, *Eſchweiler*, *Grevenbroch*, *Waſſenberg*, *Geilenkirchen*, *Hensberg*, *Duren*, *Tonberg*, *Berchem*, *Heimbach*, *Willemſtein*, *Glabbach*, *Millen*, *Randenradt*, *Norvenich*, NUENAR comitatus, Juliacum & Nidecken.

3. Oppoſitam ripam trans Rhenanam, MONTENSIS Ducatus occupat, & ab Honfenſibus vinetis & Sigæ fluentis ſecundo rheno Angerortam uſque protenditur. Comites Montenſes ADOLPHUS Altenanus & EVERARDUS ALTENBERGENSIS Cœnobii conditores fuere' qui ex advocatis Tuitienſibus & Montenſibus videntur deſcendiſſe. POSTERI ADOLPHI S. ENGELBERTUM ejusque patrem Adolphum genuerunt; quo ſine prolibus mortuo, filio Sororis ejus Gerardo Juliæ Comiti ceſſit Bergenſis comitatus: quem circa Annum 1336 CAROLUS IV MARCHIONATUM: at filius ejus DUCATUM eſſe juſſit, Præfecturis 20 regitur, *Blanckenbergenſi*, *Lewenbergenſi*, *Huckeswagenſi*, *Portifeldenſi*, *Solingenſi*, *Landsbergenſi*, *Duſſeldorpienſi*, *Steinbacenſi*, *Brenbacenſi*, *Neiſenloenſi*, *Medmannenſi*, *Windekenſi*, *Siburgenſi*, *Nuenburgenſi*, *Porcenſi*, *Lulſtorfenſi*, *Monheimenſi*, *Angermundenſi*, *Ervecveldenſi*, & *Berchenſi*, Fluvios Sigam habet, in quem Suls & Bruil amnes influunt, *Viperam* etiam & Duſſelam, ab his Siburgum, *Wippterfurda*, & *Duſſeldorpium* duxerunt nomina. Hæc urbs primaria Ducatus firmata foſſa alta lævâque Rhenum attingit, arce præclara decoratur, Ducum & conſilii ſacratioris ſedes, abundat Civibus, Mercatu, Scholis: Duſſela perluit urbem, lambit arcem & Rheno ſe miſcet, ibi templum & Collegium habet Societas noſtra, SIBURGUM teſtaceis & figlinis conficiendis vaſis excellit. SOLINGA habet fabros plerosque gladiorum & cultrorum laudatiſſimos. ELVERVELDA fila telasque conficit, tapetis texendis aptiſſima, quæ in Belgium tranſvehuntur. Ad Duſſelam piſcinæ grandes ſunt quibus eſurialibus diebus Menſæ Colonienſes & Academica facultatis artium Convivia recreantur, nam indigenæ Montenſes ob ſolum ſterilius mirè ſolertes pecorum paſtu, aucupio, fructibus arborum, Junipero, herbis medicatis, lignis, aquis etiam ut vocant diſtillatis quæſtum maximum Coloniæ faciunt, & Civium delicias nutriunt. Sunt & alia quædam oppida *Blanckenbergum*, *Ratinga*, *Lennepium*, *Rhada ad Sylvam*, *Angermunda*; nec deeſt aprorum venatio, ardearum aucupium, & in collibus vitiferis Honfenſibus vina, quæ cum Moſellanis certant.

4. Montenſem Ducatum *Clivia trans Rhenana* excipit, utramque Rheni ripam Civitatibus & oppidis celebribus ornans & muniens, Trans cum RURA, IMSCHARA & LUPIA piſcoſis irrigatur fluminibus, & ad ortum Marchiam, Veſtam, Comitatum Bergenſem & Weſtphaliam; ab occaſo Geldriam, Leodienſem Diœceſin & Moſam reſpicit; à Septentrione Zutphaniam & Bataviam; à meridie Colonienſibus & Juliacenſibus agris terminatur, Aclium Gracilem nonnulli putant in Gallia Belgica potentem opibus à Pipino & Carolo Martello donatum eſſe comitatum Triſterbantiæ in Batavia, qui poſtea cœpit ab oppido ditionis arce Scholisque veterrimis celebri Clivia appellari, vocem eam à clivoſis collibus ſibi & ditioni vindicavit, Conditorem ejus (Julium Cæſarem faciunt: ideo majus atrium hanc præfert Epigraphen,

ANNO *V.C.DCXCVIII.*

C. IULIUS DICTATOR HIS PARTIBUS SUBACTIS ARCEM CLIVENSEM fundavit

proſpectum habet arx iſta amœniſſimum in agrum adſitum, præſertim è turri præcelſa, quæ nomen à Cygnis duxit. *Calcaria* Moſam inter & Rhenum à Comitibus Cliveuſibus eſt ædificata, contra Geldrienſes & Colonienſes belli continui tempore pro Aſylo. *Vetera* quidam *Vorſtenberg* eſſe credunt & *Xanten* ipſam *Trajanam*, *Coloniam*, ac *Vlpia Caſtra Alpen*, *Grieta* ſiniſtram Rheni ripam tuetur quam Griethuſa ſequitur, Craneburgum fines attingit Geldria. Embrica litus oppoſitum Rheni ripam radit, quæ Ultrajectini Præſulis Juriſdictioni paret. *Reſa* quondam S. Petro Colonienſi donata, Clivenſibus ceſſit pactione.

Weſalia ad ad oſtium Lippiæ ſita mercaturæ ſervit, à Spinola quondam domita: quam aſtu Otto de Gent Batavis fœderatis adſeruit. *Burichium* ab altera Rheni parte Batavorum etiam arte munitum eſt. *Duisburgum* aliis Teuteburgum olim Rheno adſitum, nunc inter *Agrum*

& Ruram jacet, olim Francorum Regum ſedes, inde Tungriam & Belgium Rheno ſuperato videntur petiiſſe, cingitur ſaltu Teutoburgenſi, in quo magnus ferarum numerus & amnes limpidi.

ADOLPHUS à Sigiſmundo Cæſare primus DUX CLIVIÆ creatus eſt, cui cum MARCHIÆ COMITATUS acceſſerit, etiam ſacræ Colonienſi poteſtati ſubjectus, non eſt prætereundus, fuit is cum Ducatu Montenſi veterum Ubiorum ſedes. Ac licet initio Comites Altenani & Montenſes tantum dicerentur, Adolphus tamen Friderici Comitis de Altena & Montis filius Marchiam adeptus ſe primum MARCANUM ſcripſit COMITEM, cujus ampliſſima ditio à Lippiæ ripa verſus occaſum excurrit, & inſignes Civitates, Hammonam, Unnam Suſatum Tremoniam Urbem Imperialem numerat, Werdena jacet ad Ruram, agris lætis & compaſcuis abundat. Ditio tota 14. his præfecturis conſtat, *Iſerloë*, *Hurde*, *Altena Bochum*, *Suartenberg*, *Ham*, *Wetter*, *Suerten*, *Lunen*, *Unna*, *Nuſtads Blanckenſtein*, *Rade*, *Werden & Camen.* Fluviis præter Rhenum, *Lippia*, *Rura*, *Angero*, *&* *Wippero* gaudet, multos hic Comitatus, ut Cliviæ, Juliæ, Montiumque Ducatus Metropoli Colonienſi Archi-Epiſcopos, Leodienſi, Monaſterienſi & Oſnabrugenſi ſedibus, Antiſtes dedit, quorum propinquorum bella reſque geſtæ continuò fere quinis ultimis ſeculis his miſcentur annalibus. (*Crombachii manuſcriptis.*)

CAPUT III.

Juriſdictio Diœceſana in Archi-Diaconos & Archi-presbyteros ſeu Decanos rurales diſtributa.

UT in humano corpore licet ſit una anima, non tamen per ſe ſola, ſed adminiſtris quatuor primariorum membrorum organis, Cordis, Cerebri, Stomachi & Jecoris utitur ad vitam conſervandam, fovendam, & per vitales & animales Spiritus in ſenſibus & membris cæteris exercendam; eadem pedes ad ambulandum, manus ad agendum, oculos & alios ſenſus ad videndum vel explorandum, uti nunci os applicat, ad remotiora prius perſpicienda, quam imperet perficienda. Sic licet in Archi-Epiſcopo ſeu fonte & principe juris ſacri dicundi poteſtas omnis reſideat, ne tamen, ſive errore, ſive perditorum hominum fraude, ad res à juſtitia & æquitate abhorrentes impellatur, Eccleſiæ placuit, ſano juvari optimatum è Clero delecto conſilio & auxilio. Quatuor ex omnibus ab initio viſum fuit velut conſilium ſanctius Archidiaconos ſeligi, quibus velut cardinibus totidem, ſacra Juriſdictio firmaretur & facilius adminiſtraretur. Sed quia nonnunquam tales ſe ultra muneris ſui gradum efferebant & æquari quodammodo deſiderabant Epiſcopo, nec ejus juſſis obtemperabant, eos ſeriùs Archidiœceſis Colonienſis admiſit, cum Leodii ſenſim adſurgerent, & omnia quædam Epiſcopis propria ſibi arrogarent. „ De qua inſolita conſuetudine „ Wazo præſul in Epiſcoporum Leodienſium „ actis, (qui ab Anno Chriſti 1043 uſque ad „ Annum 1048 ſub Balderico Epiſcopo Leodii „ Decanus communem Clericorum vitam mode„ ratus eſt) cum Joanne Præpoſito & Archidia„ cono ſic expoſtulavit: Si Diaconus, dic unde „ tibi cognomen Archi? ſi non potes, ulterius „ deſine gloriari. Coëpiſcopos & Archidiaconos „ ob inſolentiam removet Eccleſia, unde & his „ in præſens caret Colonia Metropolis, *& tota* „ *Provincia* „ *Hæc Wazo. Coëpiſcopos vel Chor-Epiſcopos* (quales modo *Suffraganei* ſunt) tunc nondum Colonienſis admittebat, qui ſacros Ordines Epiſcopi loco miniſtrarent, neque Archidiaconos, qui minoribus ſaltem ordinibus initiarent. Ipſe quoque qui Wazonis tempore vivebat *S. Heribertus*, quoad licuit, ſuam obibat Archidiœceſin, ſed cum Imperii negotiis diſtineretur, & multò magis alii ſucceſſores, cùm opes Eccleſiæ creſcerent, & Metropolitæ hi, ut S. ANNO, ARNOLDUS II. REINOLDUS & PHILIPPUS aulam ſequi frequenter Imperatoriam cogerentur, ARCHIDIACONORUM officium moderatum induxerunt, quod quatuor Præpoſitis initio, METROPOLITANO, BONNENSI, SANTENSI, & SUSATENSI tribuerunt; qui etiam officiales judices Coloniæ, Bonnæ, Santis, & Suſati conſtituunt, ut cauſas minores Eccleſiaſticas cognoſcant, & Archidiœceſin quatuor ſectam partibus viſitent.

His quintus paulatim acceſſit Decanus Metropolitanus; ac NOVESIENSEM & DUSSELDORPIENSEM diſtrictum obtinuit, Officiali quoque Noveſii deſignato: quin & poſtea nonnulli alii, ut Decanus Marianus graduum TREMONIENSEM, & Abbates quidam loca minora cum aliquâ Juriſdictione participarunt.

2. His Archidiaconis inferiores cenſentur ARCHI PRESBYTERI, ſeu DECANI RURALES vel Chriſtianitatis, qui Parochorum conventibus præſunt cum Imperio, morumque cenſuram & Eccleſiaſticam Diſciplinam ita temperant, ut in majoris momenti negotiis ad Archidiaconum vel ipſum recurrant Archi-Epiſcopum: Sunt enim Archidiaconatus majores IV. aut V. Decanatus aut Chriſtianitates, ſicut ipſi Decanatus in CAMERAS duas aut tres ob nimiam frequentiam diſtributi, quibus Camerarii, quaſi Socii Decanorum præſunt. Sic in ipſa Metropoli Colonienſi novendecim ſacris Regionibus ſeu Parochiis ſectâ, Curionibus, qui præeſt, non Decanus ſed CAMERARIUS appellatur ob Archi-Epiſcopi, quaſi eo potiſſimum loci ſedentis reverentiam relicta ipſi Decani poteſtate, cujus vices Camerarius obit, Conventus agit, Archivum cuſtodit, Archi-Epiſcopalia Mandata proponit, Methodum concordi modo docendi præſcribit & omnia Decanorum inſtar moderatur.

2. Emi-

Digitized by Google

3. Eminent verò XIX hi Curiones Colonienſes Urbani ceteris omnibus Decanis ruralibus, nam in Synodis Diœceſanis omnes eos antecedunt, ac veluti Metropolitani Canonici vel Eccleſiarum Summates in libellis Archi-Epiſcopo offerendis ſe SACELLANI velut in partem Curæ Metropoleos vocati nominant, cum ceteri de Clero ſubditos ſe & Clientes profiteantur. Horum pleroſque Gregorius XIII. Senatus Colonienſis rogatu Sacerdotio cumulavit alio, ne congrua deeſſet iis ſuſtentatio & doctiores ac aptiores ea prenſarent beneficia. Ex his quatuor primariarum Parochiarum Curiones S. Columbæ, S. Martini Minoris, S. Laurentii, & S. Albani duobus privilegiis anteſtant ceteris: primo, quod ſicut Metropolitanis Canonicis, iis permiſſa ſit ara princeps in æde ſommâ: deinde quod quatuor ſummi pœnitentiarii nominentur. Has proxime accedit S. Petri Parochia, cum prioribus urbi veteri incluſa: quam ſequitur 6 B. Virginis Liſolphiana ſeu in litore (nam jacet ad rivum urbanum qui ibi Rheno ſe miſcet) 7tima S. Lupi, 8tava S. Jacobi, nona S. Joannis Baptiſtæ, decima B. Virginis Indulgentiarum, undecima S. Pauli: utraque in agro Urſulano ſita, duodecima S. Magdalenæ ad S. Severinum, decima tertia S. Brigidæ, decima quarta S. Mauricii, decima quinta SS. Apoſtolorum: decima ſexta S. Cuniberti, decima ſeptima S. Chriſtophori, decima octava S. Joannis Evangeliſtæ & decima nona B. Virginis in paſculo. Præter has 19 Curiones, qui plebani (quod plebi in ſacras regiones diviſæ præſint) appellantur, totidem fere ſunt alii, qui ſingulis Collegiatis Eccleſiis & hoſpitalibus quibuſdam ſine alia plebe ſolis immunitatum iſtarum incolis præpoſiti, conſcientias eorum regunt, & FAMILIÆ PASTORES ſunt, qui ſæpe plebanorum etiam ſunt Sacellani.

Intra has 19 Parochias Colonienſes undecim ſunt erectæ Collegiatæ Baſilicæ: primas Metropolitana S. Petro ſacra, conditorumque Ss trium Regum tenet, in qua Cæſarum & Regum filii, Archiduces, Duces & Principes vel illuſtres ſaltem admittuntur: ſolis octo Presbyteris doctrinæ, graduque Juris vel Theologiæ virtuteque conſpicuis, licet genere ſint inferiores, exceptis.

Senatum ſive Capitulum primarium XXIV. conſtituunt XVI illuſtres ſacro ordine initiati, & octo presbyteri Doctores, vel Licentia decorati: extra hos ſupra XL alii ſunt illuſtres, nondum in Senatum hunc cooptati.

Hunc S. Gereonis Collegium excipit, XV illuſtribus & XII Presbyteris ornatum; tum S. Severini, S. Cuniberti, S. Andreæ, SS. Apoſtolorum, S. Mariæ ad Gradus, S. Georgii, octo virorum Collegia: quibus tria mixta utriuſque Sexus S. Urſulæ, ſolarum illuſtrium, Capitolinum Prænobilium, S. Cæciliæ nobilium & patriciarum accedunt. Collegiatas Eccleſias ſequuntur, Abbatiæ duæ S. Benedicti diſciplinæ, S. Pantaleonis & S. Martini Majoris: duæ itidem Teutonicorum equitum & una Melitenſium Sacerdotum Domus & Eccleſiæ. Præterea quindecim virorum aſceteria, Parthenones XXXVII Hoſpitalia XIV Sacella alia publica circiter numerantur: nam privatorum in Curiis Conventibus & Ædibus non eſt numerus. Singulorum accuratam deſcriptionem in Sacrario perſecutus eſt ÆGIDIUS GELENIUS.

4. Numerus CHRISTIANITATUM ſeu DECANATUUM RURALIUM incertus eſt hoc tempore; fuitque varius intra ſæculum quo creſcente in Ducatibus & comitatibus viciois hæreſi, quidam toti fere extincti ſunt, vel aliud ſortiti nomen, deinde cum in Belgio rogatu PHILIPPI SECUNDI Regis Catholici ſedes pontificiæ multiplicarentur, præter ULTRAJECTINAM CATHEDRAM TOTAM SUFFRAGANEAM, Decanatus NEOMAGENSIS ſeu Deſſlicenſis, & GELDRIENSIS avulſus eſt à Metropoli Colonienſi novoque Præſuli JURE MUNDANO ceſſit, Ultrajecti Sede Metropolitica conſtituta: ideo ex ſynodo Anni MDLI Coloniæ paulò ante id temporis habitâ, quâ præſentes & abſentes Decani nominantur eos recitabo, quæ ſic ait. Deinde recitata fuerunt nomina & adnotati præſentes Decani rurales ſeu Chriſtianitatum videlicet Arcuenſis ſive Bonnenſis, Tulpetenſis, Eifflicenſis, Sibergenſis, Juliacenſis, Berchemenſis, Geldrenſis, Noviomagenſis, ſeu Zefflicenſis, Suchtelenſis.

Wattenſchedenſis, Sandenſis, Tremonienſis, Tuitienſis, Ludenſchedenſis, Wormbachenſis, Aſſindienſisi

Poſtea duos adjungit Decanos inter abſentes hoc ordine deſignavit & recitavit Decanos *Juliacenſem*, *Wattenſchedenſem*, *Sandenſem*, *Tremonienſem*, *Attendorienſem*, *Duſburgenſem*, & *Wormbachenſem*; *ſubdit*: WILHELMI Juliæ Montium & Cliviæ Ducis & Marchiæ Comitis metu & literis quoſdam Decanos ditionum ejus deterritos abſentiam excusâſſe.

Præterea lego in decretis Henrici Anno MCCCLVI ſtatuto VII alios duos Decanos hoc modo cum notis duobus reprehendi: monemus omnes & ſingulos Juriſdictionem habentes & non habentes, ſpecialiter *Tremonienſem*, *in Wittene*, *in Hagene*, & in *Eſſende* Chriſtianitatum Decanos: vetat his cauſarum de matrimonio cognitionem.

Præter dictos alibi lego nominari etiam: *Attenſchedenſem*, *Geſekenſem*, & *Halverenſem* Decanatus: item *Iſerloenſem*: hic tamen jam Attendorienſis nominatur. *Wattenſcheiden* autem prope Altenam jacet in Marchia ubi & *Lundſchelt*, ob *Halver* propè Rhadam ad ſylvam & Montenſis ditionis fines: quin & *Witten trans Ruram*, *Hagen* cis prope *Volmeſtein* in Marchia ſunt adeoque mutata ſubinde nomina Decanatuum ſunt & hæreſi invaleſcente toti quidam vel maximam partem ab obedientia & Juriſdictione ſacra Colonienſi ſe ſubduxerunt.

Secti quoque duo Decanatus ſunt Arcuenſis & Noveſienſis: ab hoc Duſſeldorpienſis, ab illo Buranus ſeu Bonnenſis eſt ſeparatus; unde qui hodie ſunt, hoc videntur ordine recenſeri, Arcuenſis Buranus ſeu Bonnenſis, Tulpetenſis, Eifflicenſis, Siburgenſis, Juliacenſis, Berchemenſis, Suchtelenſis, Noveſienſis, Wattenſchedenſis, Sandenſis, Suſatenſis, Tremonienſis, Tuitienſis, Attendorienſis, Meſchedenſis, Recklinghuſanus, Medebacenſis, Wormbacenſis, Lundſchedenſis, Aſſindienſis, Duſſeldorpienſis, Geſekenſis, Duisburgenſis.

Præter has & Colonienſem Urbanam aliæ minores Chriſtianitates ſunt, prima *Malmundarii*

& *Oiſtlichienſis* undecim parœciarum, quæ Tulpetenſi conjungitur. II. Item *Steinfeldenſis Abbas* Anno 1655 literis ad Maximilianum Henricum Archi-Episcopum datis jus ſuum ità profitetur, „ Steinfeldenſis Matrix Parochia habet „ tres curatas Parochias, Siſtig, Hall, & Wildenberg : utramque Juriſdictionem exercet in „ ſuo diſtrictu in Parochias & Parochianos: habet jus Archidiaconale Synodi & cum cauſarum cognitione in Comitatu Schleidano, Dominiis *Reifferſcheid & Wildenburg*, & dictorum locorum Curiones ab ipſo inveſtiuntur, item *Parochialis in Dunwalds* ab immemoriali, ut oſtenſum eſt Ferdinando Archi-Epiſcopo ab Anno 1647.

Cæſaris inſulanus Decanus ſibi ut Archipreſbytero vindicat *Iser* propè *Himmelgeiſt & Creutzberg* prope *Cæſaris* Inſulam. *In Unna & Herbede* Tuitienſis Abbas videntur ſibi jus arrogare.

5. Ego ſicut nulli jus ſuum detractum volo, ſic nulli meis Annalibus jus novum adſtructum. Ordior à Superiore Archidiœceſis parte, in qua reſidet Archi-Epiſcopus, commodioris ordinis ſitûſque gratia, & quia magis conjunctas ſibi regiones omnes habet.

STA-

STATUS PRÆPOSITURÆ ET ARCHIDIACONATUS BONNENSIS.

Subſunt in univerſum Archidiaconatui Bonnenſi ter centum & viginti Eccleſiæ, tum Matrices, tum paucæ Filiales & Sacella; in quinque ſequentes Decanatus rurales, ut vocant, diſtinctæ; quibus ſinguli Decani ſive Archipresbyteri præſunt, ac quotannis Synodos ſeu Capitula celebrant.

Primus eſt *Arcuenſis Decanatus*, ſexaginta novem Eccleſias complectens. Capitulum ſeu Synodum in Collegiata Eccleſia ſanctorum Caſſii & Florentii in Choro S. Barbaræ, ut vocant, feriâ quartâ poſt Dominicam Oculi, Paſtores annuatim celebrant.

Paſtores Decanatûs Arcuenſis.

Aldendorff.
Aldenar.
Arweiler.
Bachum ſuperior.
Bachum inferior.
Bergenhoven.
Berg S. Lufftildis.
Birgel.
Blasweiler.
Bodendorff, filialis.
Bornheim, filialis.
Briſach.
Berchum.
Bremich.
Buſchoven.
Daun, vulgo Kirchdaun.
Dernaw.
Dumpelfelt, filialis.
Flertzheim.
Francken.
Fritzdorff.
Gelsdorff.
Grawenrindorff.
Herſel.
Heimertzheim.
Hemmerich.
Hechenbach.
Heimertzheim *auff der Aar*.
Hilberadt.
Holtzweiler.
Hoeningen.
Huneraedt.
Ippelendorff.
Keldenich.
Keſſeling.
Königsfeld.
Lind.
Loendorff.
Melem.
Meil.
S. Martini prope Roesberg.
Metternich.
Morrenhoven.
Murdiſcheidt.
Neukirchen *in der Stürſen*.
Neukirchen.
Oberwinter, filialis.
Oedingen, filialis.
Ramershoven.
Reimbach.
Remagen.
Ringen.
Roesberg.
Rupperadt.
Saar.
Sechten.
Sintzig.
Schwadorff.
Schwitz *auffm Berg*, Capella.
Villip.
Viſchel.
Unckelbach, filialis.
Urffel.
Walburgenberg.
Waldorff *auff der Aar*, filialis.
Waldorff.
Weilerſwiſt.
Weſſeling.
Widdig, Capella.

Secundus eſt *Decanatus Buranus* ſive *Burgi*; tempore Ferdinandi, Ducis Bavariæ, Præpoſiti, & poſtmodum Archi-Epiſcopi Colonienſis, ex Arcuenſi ob ejus amplitudinem erectus; conſtat viginti Parochiis. Capitulum, Bonnæ in Parochiali Eccleſia S. Martini, feriâ ſecundâ poſt Dominicam Reminiſcere, celebratur.

Paſtores Decanatûs Burani.

Alffter.
S. Remigii Bonnæ.
S. Gangolphi Bonnæ.
S. Martini Bonnæ.
Carweiler.
Dietkirchen.
Dottendorff.
Erſtorff.
Eckendorff.
Endenich.
Fuesdorff.
Keſſenich.
Lengsdorff.
Leſſenich.
Leimersdorff.
Meckenheim.
Nierendorff, filialis.
Nungsdorff.
Wadenheimb.
Witterſchlick.

Tertius eſt *Decanatus Tolbiacenſis*; octoginta quinque Eccleſias ſub ſe habens. Illi adjunctus eſt *Diſtrictus Oiſtlingiæ*, ex undecim Parœciis compoſitus; cui Decanus Tolbiacenſis jure Archidiaconali ſpecialiter præeſt. Synodus ſive Capitulum celebratur feriâ quintâ poſt Dominicam Reminiſcere, in Parochiali Eccleſia Divi Petri Tulpeti.

Paſtores Decanatus Tolbiacenſis.

Antweiler.
Abenden, filialis.
Berg prope Nidecken.
Berg prope Vlasdorff.
Bernſtein.
Beſſenich, filialis.
Blentz, filialis.
Bleibur.
Bour.
Burvenich.
Groſſen Balleſsheim.
Kleinen Balleisheim.
Commeren.
Diſterruch.
Drimborn Capella.
Drees.
Drove.
Eichs.
Embecken, filialis.
Erp.
Elvenich.
Elſig.
Euskirchen.
Eſch.
Enzen, filialis.
Eukenheim.
Gartzem.
Gelcken.
Gladbach.
Hauſen, filialis.
Hergarden.
Heimbach.
Hoven S. Maximini.
Hoven S. Margaretæ.
Junckersdorff, filialis.
Jenich, filialis.
Kirspenich.
Krickheimb.
Kuchenheim S. Nicolai.
Kuchenheim S. Lamberti.
Kieverawe.
Langendorff, filialis.
Leſſenich.
Lovenich, filialis.
Loſsheim, filialis.
Lommersheim.
Loendorff.
Mechernich.
Mertzenich.
Nemmenich, filialis.
Nidecken.
Niderawe.
Oeleff.
Oelheimb.
Odendorff, aliàs Undorff.
Piſſenheim, filialis.
Roevenich, filialis.
Ringsheimb.
Roexheim.
Rudesheim.
Scheven.
Severnich, filialis.
Sinzenich.
Söller.
Stockheim.
Strasfeld.
Stotzheimb.
Scherwel.
Divi Petri Tulpeti.
B. Mariæ Virginis Tulpeti.
Vetweis.
Vrotsheim.
Vlatten.
Ulpenich, filialis.
Vriesheim.
Vlamersheim.
Vey.
Wullersheim, filialis.
Wollersheim.
Weiler *auff der Inen.*
Wichtrich.
Wedesheim.
Weingardten.
Weiskirchen.

Diſtrictus Oiſlingia.

Amblavia.
Bella vallis.
Bullingen.
Butgenbech.
Contzen.
Kaldenherberg.
Malmundarium.
Mongiovia.
Rechta.
Semrad.
Weimbs.

Vide addenda in fine.

Quartus eſt *Decanatus Eiffliæ.* Is ſeptueginta Eccleſiis comprehenditur. Capitulum bie in anno, primum feriâ quintâ poſt Feſtum S. Lucæ, ſecundum feriâ ſecundâ poſt Dominicam Cantate, Monaſterii Eiffliæ in Collegieta Eccleſiæ Sanctorum Chryſanthi & Dariæ, à Parochis editur.

Paſtores Decanatus Eiffliæ.

Adenaw.
Allendorff.
Antweiler.
Awe.
Arburg.
Arenberg.
Barweiler.
Berndorff.
Bettingen.
Billig, filialis.
Blanckenheimerthall.
Blanckenheimerdorff.
Blagſcheid.
Budenrad, filialis.
Calcar, filialis.
Cronenburg.
Daun.
Dalheim, filialis.
Dollendorff.
Dockweiler.
Dumpelfeld, filialis.
Dorſſel.
Dottelen.
Eſch.
Eſchweiler.
Ewersheim, filialis.
Effelsberg.
Hammelen.
Hillesheim.
Hilgerad.
Hunningen: filialis.
Holtzheim.
Kaldenbornhoech.
Kaldenreiffericheid.
Kelberg.
Keldenich.
Kimmerſcheid, filialis.
Liſendorff.
Lommersdorff.
Munaſterium Eiffliæ.
Meshuen.
Meringen.
Manderfeld.
Mulheim.
Niderehe.
Noeten, filialis.
Nurberg, filialis.
Ormunden.
Oberehe.
Ripsdorff.
Rockeskeil.
Rhor.
Saresdorff.
Schold.
Schunaw.
Schmidheim.
Stattkiel.
Steinborn.
Tagſcheid.
Tondorff.
Udenbret, filialis.
Ulmen.
Udelhoven.
Uſs.
Uxheimb.
Wiesbaum.
Weyer.
Weinfelt.
Werſshoven.
Zeintzheim.

Hic

Hic Decanatus latè per Eiffliæ comitatus, & ipſam Trevirenſem ditionem præſertim Daunenſem præfecturam extenditur, id ex patronis parochiarum, qui jus repræſentandi habent, cognoſcetur. Duas habet Cameras, ſuperiorem & inferiorem. Superioris hæ Parochiæ Juris ſTrevirenſis ſunt. Hillgeradt, Hillesheim oppidum, Kilvilla, Steinborn, Weinfelt, Daun, Mehren, Ulmen, Kelberg, Berendorff, & ex inferiori Camera ad Trevirenſem Awe & Manderfeld ſpectant. *Ad ſuperiorem Cameram* pertinent etiam Nidereehe, Parochia cum prioratu Præmonſtratenſi, Udelhoven. Dockweiler, & Uxheim in Kerpenſi Dominio.

In Comitatu Gerolſteinio jacent Bettingen, & Saresdorff. in Satrapia Nurberg, jus confert Elector; at Nurberg Burgmanni præſentant, Caldenborn nobiles Hillesheim. Commendator S. Joannis repræſentat in Adenaw, Aldendorff, Cronenburg, Kirmerſcheidt; Abbas S. Maximini Berweiler & Uxim; Elector Colonienſis Alten-Reifferſcheidt, Comes Manderſcheidt, Gerolsſtein, ut Dominus in Cronenburg, repræſentat Ormunden, Udenbret, Liſſendorff; Kille oppidum & Dalheim Comes repræſentat, Dottel Comes de Marca, Zintzheim alternis vicibus Manderſcheidt-Blanckenheim & Gerolſtein. Blanckenheim in valle & pago ac Eſch Comes in Blanckenheim, Dollendorff Comes de Keil, Marmagen ſub Steinfeldenſi Abbatia nobiles de Purzfeld, Prin- Arenbergicus Patronus eſt in Arenberg, Wershoven, Lommersdorff, Antweiler Roer, Dorſel. Decano Monaſterienſi ſubjiciuntur Eversheim, Eſchweiler, Budenradt, Noeten. Eſt autem Monaſterii Collegiata Ecclaſia, Societatis JEſu Collegium, Cœnobium Capucinorum, partheno Diſcalceatarum.

Quintus eſt *Decanatus Sigburgenſis*, ex ſexaginta quinque Parochiis compoſitus, quotannis in oppido Sigburgenſi, feriâ quartâ poſt Dominicam Cantate, in Parochiali Eccleſia S. Servatii, Synodum ſeu Capitulum celebrat. Plurimæ Eccleſiæ in hoc Decanatu, qui per Ducatum Montenſem late extenditur, ab hæreticis ſubtractæ ſunt. Liberam cæteroqui conſtitutionem & electionem Decani, dicti Capituli, contra prætenſionem Abbatis Sigbergenſis, modernus Dominus Præpoſitus authoritate & præſentia ſua Paſtoribus ſive Curatis aſſeruit

Paſtores Decanatus Sigburgenſis.

Aldenkirchen.	Gommersbach.	Newenkirchen.
Aldenroth.	Haenrad.	Numbrich.
Alrzdorff.	Hamff.	Oberpleis.
Alpenrad.	Hupperſchos.	Odenſpiel.
Alſpech.	Hackenberg.	Overrad.
Bernbach.	Hamme.	Rammershagen.
Berchem.	Herſchingen.	Rheid.
Blanckenberg.	Honneff.	Ruſsbach.
Breitbach.	Kyrberg.	Runderath.
Caſſel ſuperior.	Konigswinter.	Rupichderad.
Caſſel inferior.	Kudenkoven.	Sigberg.
Crotbach.	Leer.	Stieldorff.
Dattenfeld.	Libberhauſen.	Ucktered.
Droiſtdorff.	Lomer.	Vilich.
Dollendorff.	Luſcheit.	Unckel.
Eckenhagen.	Mosbach.	Waldbrock.
Eitorp.	Mehren.	Waldſcheid.
Erpell.	Mons S. Ægidii, filialis.	Wiedenniſt.
Flamersheim.	Mondorff.	Windthaen.
Gebertshagen.	Morsbach.	Winterſcheid.
Geiſtingen.	Much.	Wiſsheimb.
Grimborn.	Nidder pleis.	

Siburgi nobilium virorum O. S. Benedicti Abbatia eſt à S. *Annone* fundata: Heiſterbaci Ciſtercienſis Abbatia. Vilicenſe nobilium Canonicarum Collegium à Mengoso Gelriæ Comite fundatum: Reindorpenſe ſimile ab Arnoldo II. Col. Archiep. Circa Blanckenbergum Cœnobium eſt Regularium Canonicorum S. Auguſtini, Partheno Auguſtinianus, & Minorum Conventualium Aſceterium temqore S. Franciſci conditum.

ME-

METROPOLITANO PRÆPOSITO ET ARCHI-DIACONO.

Subſunt Decanatus *Berchemenſis*, *Juliacenſis*, *attendorienſis* ex parte olim eidem etiam *Norveſienſis*, *Tuitienſis*, *Wormbacenſis* paruerunt.

Berchemenſis 120 circiter parochias vel curatas numerat Eccleſias.

Aldenradt.
Angelſtorff.
Anweeheim.
Auſen ſuperius.
Auſen inferius.
Badorff.
Berchem.
Berchemerdorff ſub hac Parochia conventus eſt Recollectorum Bethlehem dictus.
Beerdorff.
Bachum ſuperius.
Bachum inferius.
Blatzem cum parthenone Ciſtercienſi.
Bell.
Binsfeld.
Bollem, cum parthenone Koenigſtorpienſi Benedictino.
Bottenbruch cum Ciſtercienſi Conventu.
Boiscenich Sacellum ſub Keienberg.
Braweiler inſignis S. Benedicti Abbatia cum Parochia.
Bulchauſen.
Baweiler.
Barenſtein.
Betberg prope Dieck.
Bedburg oppidum habens Conventum Eremitarum S. Auguſtini.
Berga prope Wickeradt.
Brula, alit etiam recollectos & parthenonem Ciſtercienſem Marienbenden vicinum.
Blieſſem prope Lechenich.
Bockelmund.
Buiz.
Buſtorff.
Cärpen oppidum collegio Canonicorum & Capellâ prope Wevelinghoven ornatur.
Crile prope Coloniam.
Dirmiſchem ſub Lechenich.
Efferen.
Elſen.
Elffken.
Elſtorff.
Emmenradt.
Embs ſuperius.
Embs inferius.
Eps.
Eisweiler.
Eſchermuhl.
Eſchweiler.
Frawmullesheim Sacellum ſub Binsfeld.
Fremerſtorff.
Fiſchenich Sacellum curatum ſub Efferzen iam parochia.
Frechen.
Gartzweiler.
Geyen.
Geilradt.
Geiſenkirchen.
Gerode.
Gleſſen.
Gleſch Sacellum ſub Paffendorff.
Glewel ſub qua Burbacus partheno Ciſtercienſis ſitus eſt.
Gimmenich.
Goſtorff.
Gotzen.
Goltzenkirchen.
Grevenbruch conventus in ea Ciſtercienſis eſt.
Gunterſtorff.
Heddinghoven.
Hemmerden.
Hemmersbach.
Herten Sacellum ſub Hurten
Heppendorff.
Honnigen.
Hönkirchen.
Holtzweiler.
Huickhoven.
Hurt.
Immendorff.
Juchem.
Junckerſtorff.
Kels.
Keyenberg.
Kendenich.
Kirchenter.
Kurdorff tria.
1 prope Braweiler.
2 prope Bedborg.
3 prope Lechenich.
Konigshoven.
Lechenich Recollectorum conventu gaudet.
Liblar.
Lick.
Lipp.
Lovenich duo
prope Holtzweiler.
& Braweiler.
Manheim.
Martorff
Cum Heuchlen,
Et Clarenhoff, Sacella tria ſub Frechen.
Mechenich.
Mereken.
Mulheim.
Muodt.
Nettesheim.
Neukirchen duo, prope Wandlo.
Et Hulckeradt.
Neuradt.
Newerhuſen.
Norvenich.
Odenkirchen.
Oeckhoven.
Ohenradt Sacellum ſub Keyenberg.
Olliniſſen.
Paffendorff.
Pingsheim
Pollein.
Quadrat.
Rodenkirchen.
Rommerskirchen.
Stommelen.
Surdt.
Syndorff.
Torr.
Troſtorff Sacellum ſub Herten.
Wandlo.
Welckenberg habet Conventum Religioſorum tertiæ Regulæ S. Franciſci.
Wenradt Sacellum ſub Wandlo.
Wevelinghoven ſub hac Langwaden partheno præmonſtratenſis eſt.
Wiſtersheim.

JULIA-

JULIACENSIS.

Chriſtianitas ſub eodem Archidiacono Metropolitano:

Parochias LXXV numerat.

Affden.
Aldenhoven oppidum, Sacellum in medio habet cum Sacro quotidiano, hoſpitale, & duos curatos pagos.
Schleiden
Et Durboslar filiales.
Alsdorff.
Baeckwiler.
Bardenberg.
Barmen.
Baſweiler.
Backendorff.
Berga S. Laurentii.
Bettenhoven.
Birckesdorff.
Boesdorff.
Brackelen.
Broich.
Coslar.
Cyr ſuperius.
Cyr inferius.
Ederen.
Eicks.
Elendorff.
Ellen.
Eſchweiler.
Freyaldenhoven.
Geveni:h.
Glimbach.
Greſſenich.
Gurtzenich.
Guſten.
Hambach.
Haren filialis Wurſelenſis.
Haſſelsweiler.
Hoëngen.
Huinſchoven.
Immendorff.
Inden.
Indenſis nobilium virorum Ordinis S. Benedicti Abbatia.
Juliacum Collegium incolit Canonicorum, Patres Societatis JEſu, Capucini, partheno S. Sepulchri.
S. Catharinæ prope Schonforſt.
Kintzweiler.
Kirbergh.
Korrentzich.
Lamersdorff.
Lendenſtorff.
Linnich Cœnobium habet Minorum & Sanctimonialium tertiæ Regulæ S. Franciſci.
Lohn.
Lovenich.
Marcoduri degunt Patres Societatis, Recollecti, Capucini, Sanctimoniales Annunciatæ & Ægris ſervientes.
Merckſtein.
Merſchen.
Mertzenich.
Mirweiler.
Morſchenich.
Mundts.
Oidweiler.
Peſcheten.
Porcetum parthenone nobilium Virginum Ciſtercienſium decoratur.
Promeren.
Pyr.
Rodigen.
Speil.
Selcherſtorff.
Stetterich.
Tetz.
Titz.
Uback.
Urelenberg
Arnolsweiler.
Gereonsweiler.
Theodoriciweiler.
Weda.
Weisweiler.
Weltz.
Wurmb.
Wurſelen.
Xierſtorff habet commendam Ordinis Teutonici.
Zetterich.
Sunt præter dictas in hoc Decanatu hæ quoque Capellæ.
In Alſtorff.
Amulen.
Borchem.
Diſtelrodt.
Doen.
Frentz.
Geich.
Hella.
Helradt.
Hoffert.
Kofferen.
Palemberg.
Pateren.
Stalberg.
Sugrondt.

TUITIENSIS

DECANATUS

In Montenſi Ducatu olim ſub PRÆPOSITO METROPOLITANO fuiſſe dicitur, nunc ſub Cunibertino eſt.

Parochias numerat LII.

Bechen.
Bensburg.
Burich.
Burgh.
Burſcheidt.
Daverkauſen.
Deutz Tuitium habet inſignem S. Heriberti Ordinis S. Benedicti Abbatiam.
Dunwald partheno fuit Præmonſtratenſis, nunc Seminarium eſt ordinis ejuſdem.
Durſcheidt.
Engelskirchen.
Enſen.
Flittardt
Gladtbach.
Huckeſwagen.

Herckenradt.
Hohecapell.
Immerkeppel.
Kurten.
Lennepium Cœnobium habet Minorum.
Luttringhuſen.
Lulſtorff.
Lintlahr.
Langell.
Leichling.
Lutzenkirchen.
Mulheim.

Merheim.
Neukirchen.
Odendahl.
Oelpe.
Opladen.
Paffradt.
Rindorff.
Reuſradt.
Radt.
Vorm wealdt.
Remſcheidt.
Solingen.
Sand.

Schlebuſchradt.
Steinbuchel.
Steinhauſen.
Volperg.
Urbach.
Witzheller.
Wipperfeld.
Wipperfurt.
Wermerskirchen.
Waahe.
Weſtorff.
Zundorff ſuperius.
Zundorff inferius:

DUSSELDORPIENSIS
DECANATUS

Confinis Tuitienſi, recens à Noveſienſi præciſus, olim Præpoſito, nunc Decano Metropolitano ſubeſt:

Parochias circiter XXXII cenſet, hæreticis mixtus eſt. Quibus H litera præfixa cernitur.

Benrade.
Bilch.
Calchnm.
Duſſeldorpium alit Canonicorum & Societatis Collegia. Crucigerorum, Recollectorum & Capucinorum Cœnobia; Diſcalceatarum & Annunciatarum parthenones:
Duſſel.
H. Elverfeld.
Feradt.
Gerresheim Collegium habet Canonicarum nobilium Virginum.

Gruiten.
Ham prope Duſſeldorp.
H. Haen.
Hilden.
Himmelgeiſt.
Langenberg.
Lintorff.
Medman.
Monheim.
Mundelcheim & juxta Mintart.
H. Neves.
Neukirchen.

Paſtor de fonte.
Ratingæ cœperunt Minores Conventum.
H. Scholler.
H. Somborn.
Velbert prope Homberg.
Volmerwerte.
H Walde.
Wittlahr.
H Walfferath.
Wer prope Himmelgeiſt.
Et Creutzberg prope Cæſaris Inſulam.

DECANUS CÆSARIS INSULANUS

Vel Archidiaconus ſibi vindicat. Mintart. ad *Dusburgenſem* ſpectavit Decanatum

NOVESIENSIS DECANATUS: eidem paret.

Anrade, in Angermondt capella.
Biderich.
Borne prope Werdenam.
Burgen cum Vicaria.
Caſtforſt.
Crevelt.
Durmagen.
Ercherode prope Rerdt.
Eſch.
Gelverode.
Glene.
Greverode.
Grimmelinckhuſen.
Gruten.
Haebenbruch.
Herde.
Hoeſtede.
Holtem.

Homburg.
Kerberg.
Kirſchmich cum Capella.
Lanck
Langenberg.
Lynne.
S. Margarethæ Capella prope Hoeit.
Noveſii Collegiata S. Quirini Eccleſia.
Collegium Societatis JEſu.
Recollecti.
Regulares S. Auguſtini.
Clariſſæ
Et S. Sepulchri Virgines
Nembgen.
Norpe.
Nivenheim.

Oeſterade.
Olver.
Orep.
Roſellem.
Tolchem.
Viſchel.
Udesheim.
Ungelamme.
Wittlar.
Woringem.
Zoncium cum Capella Patres Recollectos alit.
Sunt in hoc diſtrictu, *Merenſis*; Ordinis Præmonſtratenſis, & *Gnadendalenſis, inſtituti Ciſterc-cienſis parthenones.*

ARCHIDIACONATUS SANTENSIS

Cis & trans Rhenum DECANATUS quinque numerat, ei multas Parochias Catholicas Epiſcopatus novi RUREMUNDANUS & SILVÆDUCENSIS ſubduxerunt è Geldria, literâ O; Multas hæreſis literâ H, præfixâ notatas. Quas Commiſſarius Archi-Diaconi R. D. GERARDUS, GAIENUS benevolè mecum communicavit.

Ac primus *Suchtelenſis* paucas habet Parœcias, ſed ampliſſimas, quibus communicantium adjiciam numerum.

Glabbacum Abbatiam S. Benedicti habet, communicantes 4560.
Totidem Kempena.
Duclkena 3000.
Suchtelena 2800.
Huls 1400.
Pauciores S. Antonii.
Oeda.
Boſen.
Hart.
Vorſt.
Reida.
Ude.
Amiſſæ.
O wacktendonck.
O Greverode.
O Heensbeck.
O Heringen.
O Leith.
O Virſen.
O Wanckum.

DUSBURGENSIS TRANS RHENANUS

Confinis Duſſeldorpienſi, paucis exceptis hæreticus

Boetberp ſuperior cum Capellâ.
H. Beeck.
H. Baerl.
Bochem.
H. Berck:
H Drevenich.
H Duisburg.
Dinslacken.
Eppinckhaven.
H. Emmerich.
In COMITATU MOERSENSI
H. Galen.
H. Gotterswick.
H. Honxe.
H. Hiſveld.
H. Hundsveldt.
H. Halen.
H. Holt.
H. Habynen.
H. Kettvvich.
H. Mulheim ad Ruram.
Mintert.
H. Meiderick.
H, Moerſa.
H. Nova Eccleſia in Vlumen.
H. Orſoy.
Ordinga.
Oeſterveldt.
H, Repelen.
Spellen.
Sterckenradt.
H. Scherenbeck.
H. Vrimersheim.
Walſum.
H. Rivort.
H. Walack.

SANTENSIS

Ipſe Decanatus his gaudet parœciis

Alpen.
Appeltorn.
Briten.
Bort.
Menſelar.
H. Weſalia.
Dorſtena.
H. Buderich.
Ginterich.
Bimmel.
Biſſelich.
Bienen.
H. Hamminckelen.
Loedichen.
Rhenen olim modo Haffen.
Suilen olim modo Traeſt.
Dormick.
Mehr ſoperior.
Millingen ſuperior.
Monumentum inferius vulgo Nidermoringter prope Reſam.
Viaen.
Calcar:
Aldencalçar hujus templum

Digitized by Google

Haſſi diruerunt.
Tyl.
Cu lburg.
Nyell.
Millingen inferius.
Mehr inferius.
Huſvverden.
H. Duffelvvardt.
Cleve.
Rineren.
Donsbruggen.
Keken.
Kekerdam.
H. Iſſumb.
Craneburgum cum collegiata Eccleſia & parthenone.
Halderen prope Reſam.

GELDRIENSIS vel STRALENSIS Catholicus

O Rlſen.
O Aefferden prope Moſam.
Aiperden.
O antiqua Eccleſia in Die Vogdey.
O Bergen.
Boegen alias Hullum.
O Berenbrock.
Capella S. Georgii.
Gennip.
Goch.
O Gelder.
Heiden.
Hommerſem.
Haſlum.
Keſſel.
O nova Eccleſia in die Vogdey.
O Terſum.
O Stralen.
O Wolbock cum ſuis Capellis & filiali dicta Tuiſtaden.
Uden.
Winnekendonck.
O Wetten.
O Vart Were.
O Well.
O Keverdonck.
O Capellen.
O Kevelaer. 28.

DECANATUS NEOMAGENSIS

Appelderen.
Afferderen.
Alden.
Altforſt.
Belgoi.
Boningen.
Druiten.
Dromall.
Effick.
Grosbeck.
Haſſel ſuperius.
Et inferius.
Herman.
Hirnen.
Haren.
Levvin.
Loee.
Moldick alias Moeck: Hæc ſola Eccleſia in hac Decanatu manet Catholica.
Sita in Clivia.
Malden.
Noviomagum.
Niſſerick.
Oy.
Dyeſt.
Perſingen.
Puſſelick.
Winſem.
Waemal.
Wichen.
Batenburg eſt Collegiata Eccleſia cui incorporata eſt Bomel & Horſeo ſeu Hoeſten, Borgharen. 32.

In hoc Archidiaconatu olim fuere 152 Parochiæ numeratæ.

Veſtæ Chriſtianitas olim erat propoſita, cujus Curiones olim proprium Decanum eligebant, nunc ab Annis 60 commiſſarium ipſis Archi-Epiſcopus Colonienſis præficit: dividitur in ſuperiorem & inferiorem: Civitates duas habet *Recklinghuſium* & *Dorſtenam*: tria municipia: *Herweburg*, *Weſterbolt*, & zur *Horſt*:

Superioris Parochiæ ſunt.

Recklinghuſium.
Waltrap.
Dattelen.
Henrichenburg.
Boſtorp.
Oor.
Sudevvich.
Horneburg.
Harten.
Weſterholt.
Merl Pelſum.

PASTORI RECKLINGHUSANO

Harum quædam ut filiæ & Capellæ ſubſunt.

Quibus ut ſuis Vicariis confert inveſtituram. Laicalem Synodum cogit exceſſus corrigendo.

Inferioris hæ ſunt Parochiæ

Durſtena.
Kirchellen.
Gladbeck.
Bottorp.
Oſterveld.
Durſtenſis etiam Curio mediocres defectus Laicorum plectit in Synodo.

ESSEN-

ESSENDIENSIS

Decanatus perexiguus eſt.

V. tantum numerat parœcias.

In Eſſendienſi oppido, ubi principale Collegium illuſtrium Canonicarum & Patres Capucini & PP. Societatis JESU degunt.

Parochia S. Joannis eſt Catholica. S. Gertrudis parœciam occuparunt Lutherani, Catholicis Parochianis priorem S. Joannis Eccleſiam frequentantibus

Stiel oppidum.
Borbeck &
Stoppenberg pagi Catholicas habent parochias. Oleum ſacrum curat S. Joannis Paſtor

ARCHIDIACONUS
TREMONIENSIS

Eſt DECANUS MARIANUS GRADUUM; ſub eo duæ Parochiæ *Bederich* & *Scheding* Catholicæ reſtant.

Ceterarum pleraſque hæreſis abſtulit.

Tremoniæ ſunt Minores Conventuales;
Dominicani.
Partheno S. Catharinæ.
Tremoniæ Parœciæ S. Reinoldi.
S. Mariæ.
S. Petri.
S. Nicolai
S. Martini;

Extra Urbem.

Mechelen.
Camen.
Bönen.
Heimgen.
Zur Marck prope Ham.
Reineren.
Flereke.
Girdericke.
Hemmerden.
Vnna.
Herdecke.
Apelderbecke.
Lutgen.
Dortmundt.
Mengede.
Caſtrop.
Bellingheuſen.
Baue.
Gladebecke.
Oſterfelde.
Kirchella.
Colsheim.
Marlere.
Waldor.
Cratelinck.
Brackel.
Wickede.
Luneren.
Hildecke.
Bergen.
Schedingen.
Frondeberg.
Wifflinghoffen.
Kirchorde.
Vorde.
Hernen.
Quædam earum ad Veſtam ſpectant.

ARCHIDIACONATUS
SUSATENSIS

Parochias cenſet XXXV.

Alten Geſeke.
Allegen.
Affenruden.
Anrachte.
Belcke.
Benninghauſen: in Abbatiali Eccleſia divina fiunt, Scholam habet.
Bergi.
Bremen Sacellis decoratur in Bielme & in Nemore auff dem Fürſtenberg. Utrobique Commenda fundata eſt; jacet in hac Parochia partheno Ciſtercienſis,

Porta Cæli.

Buckenfurt.
Corbeke tres Ludimagiſtros & totidem Capellas cenſet.
... namPater parthenonis Paradiſi Duas Curie procurat.
Geſeke nobili Collegio XX Canonicorum reſidentium gaudet; & duabus parochiis.
S. Petri &
S. Cyriaci: hoſpitali cum Sacello intra & extra mœnia, Noſocomio leproſorum.
Obſervantes ibi degunt.

Harn 8 Pagos & Sacella ſub ſe habet:
Hellinghauſen.
Duo Sacella in Uberhagen.
Et Heringhauſen.
Hirtzberg.
Hoinghauſen:
Holtrop.
Kallenhart.
Langenſtrate.
Merick.
Miſen.
Morringhauſen.
Mulheimb.
Orſoinghauſen.
Oſtinghauſen.
Oberkirch, &
Niderkirch.
Ruden ibi domus Sororum:
Stormede Sororum etiam S. Auguſtini *Nazareth* dictum alit.
Suſatum Collegio Archidiaconali Canonicorum.
Minoribus etiam &
Dominicanis celebratur.

ATTENDORIENSIS
DECANATUS

Parochiis præeſt XIX.

Attendoria cum Obſervantibus, hoſpitali ante portam, & Cœnobio Ewig Regularium S. Auguſtini, Sacella in pagis,
Hergen.
Enneſt &
Huſchot; Sacella pariter ex commendam in
Waldenberg habet.
Affelen tria Sacella numerat
In Freiſendorff.
Blientrop &
Alten Affelen.
Allendorff.
Balve Sacellis 8 ornatur.
In oppido S. Michaelis.
In Garbeke trium Regum
In Cluſe S. Achatii.
In Eisberen.
In Xechum.
Mellem.
Langenholthuſen.
Grubecke.
Drolshagen parthenonem Ciſtercienſem & Sacellum in Iſerkuſen poſſidet.
Dunſcheidr
Enghauſen Sacella 4 in pagis.
Haggen.
Kirchlinden.
Hovel.
Langeſchede ceoſet.
Hagen.
Helden præter
Dunſcheid Baptiſmalem filiam 5 Sacellis.
In Niderhellen.
Oberenbeiſchede.
Mercklinghauſen.
Bremeke &
Rifflinghuſen gaudet.
Huſten habet Sacella in municipio
In Herdinghauſen,
Muſchede,
Et Rotentelgen.
Menden.
Neheimb Vicariâ S. Urſulæ & aliâ S. Crucis decoratur.
Olpena Sacellis in Cluſe,
Beringhauſen,
Newen Clauſen honeſtatur.
Radeſtockum Sacella 4 io Entrop
Ambke.
Recklingen,
Et Darenholthuſen ſubſunt.
Sonderen.
Summeren.
Voſwinckel.
Wendel Sacellis in
Sterlingen
Et Otlingen præeſt.

Ad hunc Decanatum ſpectat Olinghuſen Præmonſtratenſium Partheno, Porta Cœli, & Froodeoberg olim S. Bernard inunc partim Catholicarum partim Acatholicarum io Marchia Collegium.

Ex eadem Marchia hæ parochiæ Seceſſionem ad hæreticos fuēre Iſerloe Plettenberg, Herſchede, Oell, Wordorll, Dellinghovan, Hederen. Hennen, Boſinghagen, Delwig. At Valbert, & Meinertzhagen, licet Colonienſes & Marcanos ſubditos habeant, omnes tamen Lutheranis adhærent tabulis.

MESCHEDENSIS
CHRISTIANITAS

Parochias XXVI complectitur.

Alten Buren.
Attinghauſen.
Branſuppel.
Bawerkirchen.
Et Hoppeken eodem utuntur parocho:
Briloniæ Minores & hoſpitale S. Spiritus habet.
Bigge Sacella in & extra Aofeld poſſidet. Retinet in Wimeringhuſen & Helmeringhuſen.
Calle Eccleſiam S. Severini habet, Sacella quoque in Walle, Obenberge, Stockhauſen & Olpe.
Everſtberg Civitas arce munitur
Bedelick oppidum ex Præpoſitura Graffſchaffenſi natum eſt.
Elſſe filiali in Verde: quæ gaudet baptiſterio Sepultura & Sa-

Sacellano.
Subſunt eidem Sacella in Bonnzel, Melbecke, Sporck, Altenwalbert, in Superiore Walbert, in Marpe, in Superiore Elffe, in Beribecke, in Halberbracht, in Meggen, in Mombecke in Tete.
Esleve.
Frienohl.
Ferncarbach.
Grevenſtein.
Hellefeld ornatur 6 Sacellis in Visbecke, Alten Hellefeld, Meickenbracht, Lennepe, Wornighauſen, & Weſtenfeld.
Hundene 7 Sacella poſſidet in Oberen & Nideren Albaun, in Weringhauſen, Kirchenbeck, Alten Hondeme, Hoſolp, & Flape.
Helnsberg filialis & Hundeme: hujus aliam filialem Kolhegen Sacellanus procurat, eritque ſeparata parochia conſtens ex pagis Silberg, Vorſt, Brackhauſen, Wedermollen, & Emblinghauſen: jacet in monte, locus dicatus eſt B. Virgini frequentatur certis ejusdem B. V. Feſtis etiem eb Acatholicis Donis. Singuli pagi Sacellis gaudent.
Kobbenradt fuit filialis ab Elſpe: paſtorem habet.
Meſchede collegio Canonicorum & duplici parochia comulatur ima Municipii ada Forenſi.
Oeding Sacellis auctum eſt in Lethmate & Bremſchede, jacet in monte, cœnobium fuit Virginum.
Ratback præeſt Sacellis in Velſchenent & Crupperech.
Reiſte in Bredenbeck, Boſinghauſen, Lohoff, Bombeck, Eifflinghauſen, Rigkrughauſen, Herhagen & Langenbeck Sacellis gaudet.
Schonholthauſen Sacelle decem.
Schlipruden Saccllа 4 poſſidet.
Scharffruden.
Velmede 6 ſubjectas capellas habet, Veſchede unam in Bilſteinienſi arce.
Alteram in Benolphe.
Wenholthauſen prope Meſchede Monaſterium eſt Gallilæa dictum.

MEDEBACENSIS
DECANATUS

Jacet in *Medebacenſi præfectura*.

Sunt in ea tres Civitates

Medebachium.
Hallenberga, &
Winterberga: totidem FREIGRAVIATUS *Zuſchen, Gronebach, & Dudinghauſen* ac Monaſterium Glindfeldenſe complectitur, ſitum in Queſtelberg ANNO 1290 eo translatum, partheno fuerat S. Auguſtini, nunc crucigeris ceſſit cum paſtoratu.
Zuſchenavia habet in Heſperen Eccleſiam S. Goaris.
In Lieſcen Sacellum S. Thomæ.
Gronebacum in Silbach & Niderſpelt Sacellis ornatur.
Dudingheoſen freigraviatus duas habet parochias Dieſſeld &
Eppe.
In Oberenſchleideren Sacellum eſt S Antonii.
Parochia Dieſfeld præter ſuum duos habet ſobjectos pagos.
Titmeringhauſen.
Et Referinghuſen.
Parochia Eppe tres etiam numerat pagos in Eppe templum eſt SS. Petri & Pauli, in Niderenſchleideren S. Urſulæ & Hillershauſen.
Comites Waldecenſes tres has Parochias cum proventibus à Colonienſi Diœceſi ebſtraxerant.
Catholici in Sacello Referinghauſen Catholico gaudent exercitio.
Ita Medebacenſis Decanatus 9 parochias & Glindfeldenſe retinet Cœnobium.

WORMBACENSIS
DECANATUS

Parochias XII ſibi vindicat:

Bodefeld.
Bughauſen.
Dotlar.
Graffſchafft.
Helpe.
Lenne.
Oberenkirchen.
Oberenſtinderen.
Rurbach.
Wormbach.
Schmalenberg.
Fredeburg.
In eo jacet Abbatia celebris Graffſchaffenſis: Abbas ipſe Archidiaconum ſe hujus Decanatus nominat.

DENIQUE NULLIUS CERTI DECANATUS

Hæ Parochiæ XI putantur eſſe.

Alme.	Mattfelt.	Item
Setinghauſen.	Padberg.	Domus Sororum.
Hettinghauſen.	Ehvele.	Breitlar Monaſterium
Marsberg.	Volckmarſen ,	Et Weidinghauſen.

Pagina 10 poſt Chorographiam Decanatûs Tolpiacenſis hæc addenda

TOLBIACENSIS hic Decanatus duas habet Cameras cis & trans Ripam ; Euskirchen gaudet hoſpitali , in quo Capucini celebrant , & Eccleſiam in Keſcenich.

Prope Kircheim & in Burvenich , Parthenones ſunt Virginum nobilium Ciſtercienſium ſub Heiſterbacenſi Abbate.

In Hoven ſimilis ſub Abbate veteris montis.

Prope Heimbach Monaſterium Ciſtercienſe virorum nemoris B. V.

In Odendorff partheno S. Auguſtini Stella maris auff der Eſſig dictus eſt.

Similis ei in Stotzheim ſub Curâ Paſtoris , & in Wiſweiler olim titulo S. Antoni in Hertzen.

Sub S. Petri Tolpiacenſi Parochia jacent Sacella curata , Lövenich , Ulpenich , Mertzenich , Nemenich , Rovenich , Loſſen , Langendorff, quondam à Benedictinis Siburgenſibus ſub præpoſito Tolpiacenſi adminiſtrata.

Subſunt S Mariæ Tulpetenſis curæ , Eccleſia in Immendorff & pagi Geich & Fuſcenich , ubi eſt nobilium Virginum Præmonſtratenſium cœnobium & Abbatiſſa Rectrix.

Paſtor S. Martini Tulpeti eſt Steinfeldenſis , cujus duo Socii Capellas Beſſenich , & Severnich adminiſtrant

Sunt etiam Tolpiaci Capucini,

Porro exempti à Viſitatione Capituli & ad comparendum eorum Locorum Rectores dicuntur : Rinſcheim , & Schureinheim , Rutäheim , Lindendorff , Cocheoheim S. Lamberti , Niderberg in Camera prima , deinde Nidecken , Bergſtein , Foſcenich & Burvenich duo Conventus.

In Reichſtein Prioratus eſt ſub Patre Steinfeldenſi.

Amblaviæ Parochia per Sacellanum has filiales Meiradt , Heppenbach , /Marckenbach Walrodt , Bomburi adminiſtrat ;

Büllingen duas Wirtzfeld & Muringen filiales numerat Eccleſias.

Malmundarii præter ampliſſimum S. Benedicti Cœnobium Capucini & Partheno S. Sepulchri vigent.

Hactenus Hermannus Crombach in Metropoli MS.

BIBLIOTHECA
COLONIENSIS ARCHI-DIOECESIS.

A.

AARON, S. Martini, & ſubinde S. Pantaleonis Monaſteriorum Ordinis Benedictini intrà Coloniam Abbas, ſpectabili apud Scotos loco naſcitur, unde virenti ætate, pro patria cœleſti peregrinus, ſacræ terminum peregrinationis in S. Martini frequentiſſimo per id tempus Scotorum apud Ubios domicilio, invitatore Eligio loci antiſtite poſuit. Hic inter ſacra religioſiſſimi Præſulis obſequia eò virtutum adolevit, ut in locum ejuſdem anno MXLII. ſufficeretur, ac demum & Pantaleonitis præficeretur ob eximiam ſanctitatis & doctrinæ famam. Nemo id mirabitur, qui eo ſæculo decreta Majorum, quibus Abbas unus duobus Monaſteriis præſidere vetabatur, antiquata paulatim fuiſſe animadverterit: contra ob diſciplinam & rem familiarem cultam ſervatam auctam majori laudi id dabatur; præſertim quum religioni amplificandæ & ſanciendæ diſciplinæ intentus non paucos gentis ſuæ Monachos erudierit & excitaverit, quorum Fuldam alii, alii Moguntiam acciti, accurato religioſæ vitæ & doctrinæ ſtudio, avitam pietatem ac eruditionem utrobique excitârunt. Vivere deſiit non ſinè magna ſanctitatis opinione anno MLII. XIV. Kal. Decembris. *Autor Chronicæ regiæ apud Eccard Corp. hiſtor. medii ævi. Gelen de Col. A. magn. p. 365 Tritthemius Chronico Hirſaug. ad annum MLV. Legipont. in Comm. MS. Martinianus* Scripſit

De utilitate *cantûs vocalis, & de modo cantandi & pſallendi.* Extat MS. in Abbat S. Martini: & idem videtur illi Trithemiano: *De regulis Tonorum & Symphoniarum.* Cantum enim ~~nocturnalem~~ Gregorianum (adnotante Trithemio) à LEONE IX. acceptum, PRIMUS ex Italia in Germaniam inveziſſe, & in Monaſterii ſui uſum induxiſſe perhibetur.

ABRAHAMUS CAMP naſcitur Coloniæ Agrippinenſium; Societati Jeſu tranſcribitur anno MDCLXXXVIII. VIII. Junii Humaniores litteras apud Aquisgrani, ſeveriorem Sophiam Treveri docuit. Verbi DEI prædicandi munus ex placito Superiorum in Eccleſia Duſſeldorpienſi aggreſſus, multa Apoſtolici zeli ſpecimina edidit, unde Miſſioni Julio-Montenſi recens inſtitutæ, primus cum ſocio præfectus fuit, magnâ Vicanorum utilitate ſpirituali. Curſum ſacri laboris ſiſtit vehementior tuſſis in phthiſim degenerans, quare patrio cœlo reſtitutus depaſtis pertinaci morbo præcordiis placidè in Domino obiit. Anno MDCXCVI. XXVI. Febr. *ex annuis Collegii Colon. S. J.* Ab eo vulgata.

AQUILA GRANDIS *magnarum alarum Ezechiel. XVII. 3. Hoc eſt: Leſſus Oratorius & Poeticus funebris Sereniſſimæ Mariæ Annæ Joſephæ Auſtriacæ, conjugis Sereniſſimi Joannis Wilhelmi Electoris Palatini. Fol. 1689. Duſſeldorpii.*

ABRAHAM COLONIENSIS, Rabbinus æſtimatur ſæculo decimo quarto floruiſſe ex ætate codicis regii Hebraici Ms, anno MCCCLX. exarati, quem Santes Pagninus teſte *Jacobo Quetif in Biblioth. Ord. Prædicator.* Latinum fecit. Hanc verſionem *in Vaticana Biblioth* Ms. extare teſtatur *Bartoloccius* Tom. I. n. 114. & Tomo IV. n. 1533. *Groddeckius in Theatro Placciano* p. 700. teſtatur ſe ejuſdem libri titulum vidiſſe Ms in Bibliotheca regia in folio n. 125. & in quarto n. 194. Sed hi duo poſtremi Autorem Libri Hebraici tacent: *Joannes Chriſtoph. Wolfius Biblioth. Hebræa* Vol I. n. 144. pag 99. opinatur autorem eſſe, Rabbi Jacob-Ben-Aſcher, eò quòd vixerit eo ſæculo quod Ms codices Hebræi redolent: Sed idem Wolfius *Biblioth. Hebr. Vol. III num. 144. pag 61.* diſertè affirmat Abrahamum Colonienſem parentem eſſe hujus Libri.

Cheter Schemtob · Corona bona famæ. Ex Authoribus laudatis.

ABRAHAM HOHENBERG Civis Colonienſis, ſæculo decimo ſexto exeunte & ineunte decimo ſeptimo florebat variâ arte & ſcientiâ dives. Hiſtoriæ enim & Geometriæ peritus, exercebat inſuper Chalcographiam elegantiſſimo ſcalpello, & ſculpta excudebat. Ejuſdem operâ Braunus, Goltzius, Ayzingerus varias variarum regionum, urbium, præliorum chartas in æs inciſas operibus ſuis inſeruerunt. In Theatro urbium perficiendo ante utilem & ſtrenuam marium, at Brauno è vivis ſublato extremam cum Hieratho ſexto Tomo edendo commodavit. *Ex monumentis relictis.*

ADAMUS ADAMI in oppido Ducatûs Montenſis Mulheim ad Rhenum ſito unâ infra Coloniam Leucâ naſcitur anno MDCX parentibus, non quidem natalium ſplendore illuſtribus; vitæ tamen integritate morúmque probitate honeſtis ex Ingenuorum numero civium, qui opes ſibi ex regionis more parare ſolent, tum agriculturâ, tum negotiis inter ſe, aut cum vicinis contrahendis. Humaniores omnes & ſeverioris Sophiæ Muſas puer ſalutavit in Gymnaſio Tricoronato, à cujus Doctore Joanne Panhaus AA. LL. ac Philoſophiæ Baccalaureus creabatur Kalendis Martiis 1627. Anno ætatis duodeviceſimo in Brauweileranam conceſſit Abbatiam, ibidémque Ordini Monachorum S. Benedicti ſe adjunxit. Regulas ab hoc ſancto Patriarcha ſectatoribus datas tantâ veneratione excepit, ut ſuâ manu integras eaſdem deſcribendas proponeret, conſtitueratque apud ſe accuratam *Burſfeldenſis Congregationis hiſtoriam* adornare, & omnia Ordinis, cui ſe addixerat, privilegia ex ipſis Autographis exhibere. At plurima, graviſſimique momenti negotia, quibus ſubinde cùm ob ingenii alacritatem, tum conſiliorum promptitudinem, civilis etiam prudentiæ, in qua excellebat, habitum à Superioribus admovebatur, eum ab inſtituto maximè laudabili perficiendo avocabant.

Erat in juvene Adamo acerrima ingenö vis, mirus diſcendi ardor, laboris perpetui tolerantia ferrea, ut nullius rei cognitionem non attingendam judicaret, & involaret in omnium ſcientiarum meſſem. Quantam ſermonis Romani præcipuè facultatem ſibi comparâit, ſcripta viri abundè teſtantur. Legum præterea & jurium eorum maximè, quæ Imperii Germanici ſtatum propiùs attingunt, cognitionem minimè vulgarem ſibi acquiſivit, quibus tam vaſtam hiſtoriarum junxit notitiam, dubios ut relinquat, præſtantior publici ſtatûs adminiſter fuerit, an Hiſtoricus excellentior? Quamvis autem in his emineret, ad Theologiæ tamen & ſacrarum literarum ſtudium adoleſcentiam potiſſimùm applicavit. Anno MDCXXXIII. Sacerdos evocatus præficitur regundo Seminario Benedictino in ipſa Metropoli Colonia. Nondum annos XXIV. natus eâ eruditionis famâ jam inclaruerat: ut ex locis etiam diſſitis auditores alliceret, ubi etiam Magiſtri in Theologia lauream Univerſitate gratulante conſecutus eſt.

Anno MDCXXXVII. Moguntini Jacobæi Cœnobii Prior conſtituitur pari commendatione doctrinæ multiplicis, conjunctæ cum religioſa modeſtia, & mirâ erga omnes voluntate bene merendi. Inde accitus in Sueviam Abbatiæ Morhatenſis (vulgò Murhart) Priorem egit.† Hâc occaſione Prælati Suevici nuper Auguſti Victoris Ferdinandi III. authoritate in avita Monaſteria & ſacra reſtituti; ſed è Suecorum recrudeſcente Marte haud ſatis ſecuri, Adamum unum ex omnibus aptiſſimum deligunt & deſignant, qui Monaſteriorum Eccleſiarúmque jura, libertates, & patriam Benedictinam victricibus Ferdinandi armis poſtliminio recuperatam hæreditatem ore & calamo tueretur. Interea Germania diuturno bello exhauſta & laniata de pace cogitabat, & Hamburgi MDCXLI. in præliminaria pacis capita penè coierant adverſæ partes, quæ Oſnabrugi & Monaſterii Weſtphalorum Comitiis ſolemnibus Cæſareanorum, Gallorum & Suecorum, imò omnium penè Europæ Principum perficienda erant. Ad hanc urbem anno 1645. 15. Septembris quà Mandatarius, Ablegatus & Procurator omnium Abbatum, Abbatiſſarum, Præpoſitorum in Suevia reſtitutorum mittitur. Interceſſit autem Dux Wurtenbergicus: ne ad votum & ſuffragium admitteretur, cauſatus præjudicium ſuæ territoriali ſuperioritati prægrande illatum iri; ſi Antiſtitibus Monaſteriorum in Ducatu ſuo ſitorum, & ſuffragii jus & locus in Principum Collegio concederetur, ipſiuſúmque Deputati ad publicas de Imperii ſalute conſultationes admitterentur. Adamus hâc portâ excluſus aliam ſibi induſtriâ ſuâ aperuit. Atque ab Arnoldo Corbejenſi Abbate S. R. I. Principe ejuſdémque Benedictini inſtituti viro facilè & ſummâ voluntate impetravit; ut ejuſdem Plenipotentiarius ad hunc univerſalem pacis tractatum nuncuparetur. Mandatum 1645. ab Corbejenſi ad Comitem de Schatffenſtein Electoris Moguntini legatum expeditur, & Adamus, invito Wurtenbergenſi ad negotia omnia non tam quà Legatus, quàm quà Arbiter ac Orator diſertiſſimus, & ab Germanici juris hiſtoria inſtructiſſimus in hoc conſeſſu celeberrimo oculos plurimorum in ſe convertit.

A. 1644. a patrib. congr. Burſfeldenſis demandatum R.mo dno Abbati Murhartensi [illegible] et ordinarium divinorum reformationem curavit per R.P. suum priorem Adamum Adami in similibus peritissimum. A. 1649. electus est Abbas [illegible] [illegible]

Pace Weſtphalicâ 1648. ratâ, Archi-Epiſcopus Colonienſis Maximilianus Henricus Adamum ad Innocentium X. ablegat pallii poſcendi ergo. Romam appulſus à Fabio Chiſio jam ex monaſterienſi hoſpitio & convictu noto ſingulari humanitate exceptus eſt. Hujus commendatione facilè impetravit Archi-Epiſcopo Colonienſi pallium, & ſibi nil minus cogitanti mitram Hieropolitanam oblatam vidit, præmium ſtrenuæ erga Eccleſiam Catholicam navatæ operæ in Comitiis Monaſterienſibus. Bonnam reverſus creatur Vicarius in Pontificalibus per Diœceſin Hildeſienſem, quam unà cum Colonienſis Antiſtes gubernabat Maxm. Henricus. Hos inter ſacros labores ſubſecivas horas dedit Adamus relegendis immenſis voluminibus, quæ pacis Monaſterii tractatæ hiſtoriam attingebant, ex iiſque compendium omnium, quæ habemus, ſapientiſſimum & accuratiſſimum ſibi concinnavit. Nemo certè aptior erat hoc viro, tot naturæ ac gratiæ donis inſtructo, & undecim annorum experimentis inter ipſos tractatus & tractatores pacis verſato. Eâ tempeſtate conventio imperii ſolennis Ratisbonæ indicebatur, quo, cùm Elector Colonienſis proficiſceretur, judicavit Adamus, otii ſui literarii majorem fructum capere ſe non poſſe, quàm ſi Principi ſuo adeò de ſe bene merito communicaret eam, quam in hiſtoriæ formam nuper collegerat notitiam Weſtphalicæ pacis; quod breviter præfatus fecit deſcripto nitidiſſimâ manûs ſuæ picturâ volumine. Hos inter præclariſſimos pro Eccleſia DEI, pro publicæ rei commodo labores inopinum fatum præſtantiſſimum Antiſtitem nobis eripuit die decimo nono Februarii MDCLXIII. in ipſa curia cholicâ paſſione paucas intrà horas extinctus fuit. Ætatis LIII. Epiſcopatûs X. ſepultus in ſacello ſancti Laurentii Martyris titulo celebri in ambitu Cathedralis templi, ubi effigies viri artifici fuſa metallo cernitur. Hæredem ex Pontificis ſummi oraculo conceſsâ facultate jam anno ſuperiore ſcripſerat Cœnobium Eſchendenſe Monialium Benedictinarum, quod vel injuriâ temporum, vel adminiſtrantium incuriâ ad 43000. imperialium millia debebat, oppignoratis prædiis, venditis decimis, ſylvis, agris incultis. Debita Adamus ſingulari prudentiâ vel tranſigendo vel reſtaurando expunxit, recuperavit prædia, agros coli, piſcinas renovari, alter penè Fundator potiùs, quàm Adminiſtrator procuravit: cujus ſpartæ tædioſiſſimæ mercedem nullam præter pauperum preces ſibi depopoſcit.

Hiſtorica relatio de pacificatione Oſnabrugo-Monaſterienſi ex autographo Authoris reſtituta, atque actorum pacis Weſtphalicæ teſtimoniis aucta & corroborata accurante Joanne Godefrido de Mejern Regiæ Majeſt. Britann. & Elect. Brunſvicenſ. Luneb. à Conſiliis Aulicis & Archivis Præpoſito. Lipſiæ ſumpt. Michaelis Turpii 1737. Hæc editio ada. Autographum Sereniſſimus Maximil. Henricus dederat Petro Buſchmanno Cancellario ſuo, & ad tractatus pacis univerſalis Legato, quibus eodem, quo Adamus tempore interfuerat: In hujus familiam affinitate devenerat Zimmermannus Hildeſienſis Cancellarius. Ex hujus Bibliotheca is, qui eam nunc curat, Illuſtriſſimus Dominus Epiſcopus Helenopolitanus Leopoldus de Schorror utendum Domino de

Msjero

Mejern Editori autographum conceſſit. Domino de Mejern ob truncatum editione ſuâ autographum Adami Adami diem & cauſam dixit Domnus Ziegelbauer Benedictinus 1739. impreſſo Ratisbonæ libellulo 88. paginarum in 4to typo Memmeliano. Eodem anno prælo Schraderiano Hannoveræ conatus eſt Ziegelbauero reſpondere de Mejern: at ità, ut lacunam factam non diffiteatur, ſed nullius momenti eam eſſe contendit: nempe eo ipſo vicit Domnus Ziegelbauer.

Editus erat idem liber Francofurti 1698; ſed magnis lacunis, & ſæpè verbis ac ſententiis ab originario volumine diverſis, uti patebit conferenti. Titulum præſeferebat editio Friderici Knochii Francof. Bibliopol. *Arcana pacis Weſtphalica* ſeu plenior, & ex ſecretioribus actis & congreſſibus deprompta relatio hiſtorica de S. R. I. pacificatione Oſnabrugo-Monaſterienſi Authore A. A. anno 1707. idem Knochius novum folium fronti appoſuit: ut videretur editio nova relictis iiſdem defectibus, etiam typographicis erratis.

ADAMUS ANIOL ortu Moguntinus Ordinem Minorum S. Franciſci Provinciæ Colonienſis, cujus & Definitor fuit, uti expetiit, impetravit. Scripſit.

Vitam S. Franciſci à S. Bonaventura Latino calamo ſcriptam Germanicam fecit, & typo vulgavit Joannes Crithii Typotheta Colonienſis anno 1646. Wadingus de Scriptoribus O. Min.

ADAMUS BURVINCK Marcoduranus, Ordinem Minorum regularis Obſervantiæ in Provincia Colonienſi ingreſſus Guardianus patrii Conventûs, & ſacræ Theologiæ Lector fuit. Scripſit.

Directorium ſeu inſtructionem pro Confratribus chordæ ſeu cinguli ſancti Franciſci. Moguntiæ. Typo Nicolai Heil. Anno 1640.

Wadingus. Scriptores O. Min.

ADAM COLONIENSIS à patria & conventu Colonienſi Ordinis Prædicatorum pro more ſæculi decimi quarti, quo clarebat circa 1355. Teſte Luſitano ſcripſit

In quatuor Libros Sententiarum.

Excipiunt Luſitanum domeſtici ex Prædicatoria familia Scriptores, Guazzius, Pius, Altamura ad eundem annum. Razzius ad annum 1370. prorogat omnes ſinè teſte ſuppari vel æquali, qui Adami hujus meminerit: unde non parum ſuſpectus venit *Quetifio & Echardo Tomo I. Scriptor Ord. Præd. p. 724.* niſi Colonienſes ex veteribus monumentis certi quid proferant. Verùm iidem Tomo II. p. 281. repererunt, unde certo eundem ſuo Ordini & Bibliographis vendicent, nam in Bibliotheca Baluziana num. 2489. ſequens codex detectus eſt:

Summula Pauperum per Mag. Adam de Ordine FF. Prædicat. impreſſa Pariſiis 1494. 4to.

Echard. & Quetif. Script. O. Præd.

ADAMUS CONTZEN Monjavius ex Ducatu Juliacenſi Archidiœceſ. Colon. abſolutis humanioribus Magiſter artium renuntiatur 1591. in Gymnaſio Tricoronato Colonienſi. Octodecim annos natus venit ad Societatem JESU 1595. in eâ cùm cæteras propè facultates, tum verò complures annos in vetuſtiſſima Academia Moguntina ſacras literas profeſſus eſt, cum magna omnigenæ eruditionis, atque imprimis linguarum Græcæ, Hebraicæ, Syriacæ & Chaldaicæ laude; ubi cùm haberet vicinos, hinc Calvinianos Heidelbergæ, inde Zwinglianos Marpurgi Doctores, qui verbum DEI ad ſuas inſanias depravabant, multiſque modis Rempublicam Chriſtianam vexabant, ſtatuit illis ſe opponere, atque inter duas acies pro orthodoxa veritate & publica incolumitate depugnare, acri vir ingenio & calamo promptus, quem Robertus Card. Bellarminus DEO & Eccleſiæ gratulari ſolebat, idoneum, qui contra hæreticos poſſet *præliari prælia Domini.* Varia rexit Collegia per annos 15. Egit annis aliquot Confeſſarium Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi Principis Godefridi Bambergenſis & Herbipolenſis Epiſcopi; inde ad eandem operam Sereniſſimo Bavariæ Duci Maximiliano Electori præſtandam evocatus; id muneris ab anno 1624. cum eximia prudentiæ & integritatis laude geſſit uſque ad annum 1635, quo ſexagenario major die 19. Junii Monachii vivis ereptus eſt. Vir fuit animo pacatiſſimo, intérque graviſſimas Imperii Principúmque perturbationes inconcuſſo eminuit. Tam tenerè virginalem amabat verecundiam, ut à nullo ſe contingi aſpicíque pateretur, patientiæ verò tantæ extitit, ut, quamvis compluribus annis prægrandibus duobus calculis poſt mortem exſectis acutiſſimè torqueretur, ne gemitu quidem immanes illos dolores unquam dignaretur; ſed eos Chriſto pro ſe nobiſque acerbiores paſſo cum ejuſdem ſacratiſſima paſſione ac morte, quanto poterat amore, offerret. Denique vir maximus ſingulari animi demiſſione ſe ſemper minimi fecit: ſcripſit autem, quæ non minimi facienda ſunt, ſequentia:

Defenſionem Cardinalis Bellarmini de gratia primi hominis. Moguntiæ apud Joannem Albinum. 1613. in 8vo.

Defenſionem librorum ejuſdem Cardinalis de peccato contra Danielem Pareum, hoc titulo: Crudelitas & idolum Calviniſtarum. Moguntiæ. 1614. in 8vo.

De hæreſeon incremento, & utrùm annus 1711. ſit mundi ultimus.

Conſultationem de unione & Synodo generali Evangelicorum. Moguntiæ typis Joannis Volmari. 1615. in 8vo.

De pace Germaniæ libros duos. Moguntiæ 1616. in 8vo.

Diſceptationem de ſecretis Societatis JESU. ibidem 1616. in 8vo.

Jubilum jubilorum, jubilaum Evangelicorum, & pias lachrymas Catholicorum: quo libro oſtendit, quàm immeritò Evangelici ſuæ ſectæ jubilæum celebrârint. Moguntiæ typis Joannis Albini 1618. in 8vo.

Eundem librum reddidit Germanicè. ibidem eodem anno in 8vo.

Chronologiam Jubilæi Evangelici. Moguntiæ 1618.

Coronidem omnium jubiliorum anno ſæculari Evangelico ſcriptorum. Moguntiæ 1618.

Semen Hæreticorum Germanicè 1619. Moguntiæ.

Politicorum libros decem, in quibus de perfectæ Reipublicæ forma, virtutibus & vitiis, inſtitutione civium legibus, Magiſtratu Eccleſiaſtico & civili, &c. tractatur. Moguntiæ. Typis Balthaſaris Lippii 1620. in folio.

Methodum doctrinæ civilis ſeu Abiſſini Regis hiſtoriam. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1628. in 8.

Danielem ſive de ſtatu, vita & virtutibus Aulicorum & Magnatum. Coloniæ apud eundem 1630.

Reſponſionem Theologicam ad problemata Saxonica pro ſida pace Germaniæ. 1631.

Palmam ſæcularem Lutherano-Evangelicam.

Aſinum palmatum ſeu Pædagogum Halenſem Sigiſmundum Evenium, furentem in tyrannide Pontificia ſæculari. Moguntiæ.

Commentaria in quatuor Chriſti Evangelia, in quibus ſenſus verus, literalis adversùs omnes infideles pro Catholica fide vindicatur. Tomis duobus. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1626. in folio.

Commentaria in Epiſtolam Pauli ad Romanos. ibidem apud eundem. 1629. in fol.

Commentaria in Epiſtolam Pauli ad Corinthios & Galatas. ibidem 1631. in folio.

Cùm in promulgatione ſolemni Molshemienſis Academiæ primos ibidem ſacræ Theologiæ Doctores crearet, fusè peroravit de nova Academia tuenda & augenda, quæ oratio edita eſt in Panegyrico ejuſdem Academiæ. Scripſit præterea quoſdam alios tractatus; ſed typis non edidit. Inter quos ſunt:

De cauſis bellorum præſentis temporis.

Proba cenſura ſuper Epiſtolam ſeditioſam.

De conventu Cæſaris Ferdinandi II. & Electorum Imperii Ratisbonæ celebrato. 1630.

Inſtructio de jubilo jubilorum ad Neuburgianos. Alegambe Sotovvellus. Bibliothec. Script. S. J.

ADAMUS LUTZIUS, condictus BREWER, Coloniæ licentiam SS. Theologiæ Doctoratum capeſſendi impetravit à ſacra Facultate Theologica; auctus vicariâ præbendâ titulo S. Joannis Baptiſtæ in perilluſtri Collegiatâ S. Gereonis & Sociorum Martyrum, & alterâ ad S. Urſulæ. Cohabitabat Jacobo Merlo intrà Gereoniticam immunitatem. Fuit; cùm ambobus ad matutinum officium exeuntibus, in veſtibulo domûs duo Evangeliorum codices reperirentur à nive, quæ aream omnem circùm impleverat, intacti. Et eodem anno utrique obvenit beneficium parochiale. Adamo quidem in Kreil, vico Coloniæ vicino. Erat vigilantiſſimi Sacerdotis & boni Paſtoris ſpeculum, qui, dum pridie Nativitatis D. N. J. C. iret ad Parochiam ſuam, ut gregem ſibi creditum pro ſacro tribunali abſolveret divinis poſtridie operaturus, in itinere obiit poſt frequentatam propridie Sodalitatem B. V. Eccleſiaſticam & pridie inſtitutam Exomologeſin, Paſtor bonus & Vigil, in vigilia Nativitatis Chriſti Paſtorum optimi; quando Paſtores erant vigilantes, & cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem ſuum. Ejus eſt Leſſus ſacer luctuoſus an lætus? Eidem pridie Chriſti in terris nati morte inopinatâ, non imparatâ terris denato, cœlis nato lætiſſimis feſtis natalitiis decantatus eſt à Jodoco Vaconio 1650.

1637. Typo Joannis Kinckii in 16. pp. 155. vulgavit iter vitæ ſeu orationem Dominicam triplici SS. pp. ſtellis & commentario prævunte, dicatum Reverendiſſimis, Sereniſſimis, Illuſtriſſimis, nec non admodùm Reverendis, eximiis, atque piiſſimis DD. Eccleſiaſticæ Sodalitatis B. M. V. aſſumptæ A R. D. Adamo Brevver.

ADAMUS MICHAEL MAPPIUS natus Joanne Franciſco Mappius Ordinis Equeſtris Teutonici Elſenæ ſub Ballivia Confluentina Præfecto & Quæſtore. Fuit juris utriuſque Licentiatus, Comes Palatinus Cæſareus, Sereniſſimi Electoris Palatini Caroli Philippi Conſiliarius & Referendarius. Conjugem duxit N. Broſiam filiam J. Th. Broſii Vice-Cancellarii.

Annales Juliæ & Montium Ducum à Joanne Thoma Broſii *ſcriptos digeſſit in ordinem, illorum defectus ſupplevit, & ſuo ſumptu luci dedit 1731. in folio Coloniæ typo Franciſci Metternich.*

ADAMUS POELMAN naſcitur in oppido Hallenberg Satrapiæ Medebach, Paſtor Eccleſiæ ſuæ patriæ. Edidit 1602.

Ein ſchön geiſtlicher und Chriſtliches Spiel oder Comœdia aus dem zvvölfften Capitul der Apoſtel-Geſchichten von des H. Apoſtels Petri Gefängnus und Erledigung, und des Königs Herodis Tyranney, Hoffart und Untergang; vvie es zu Hallenberg im löblichen Ertz-Stifft Cöllen durch eine Burgerſchafft daſelbſten den erſten Sonntag nach Trinitatis des 1600 Jahrs gehalten vvorden durch Adam. Poelmann. Gedruckt zu Cöllen typo Hermanni Hoberg in 8vo. Hiſtoriam Joſephi & Tobiæ ſimili ſtilo theatro à ſe datam per adoleſcentes ejuſdem oppidi exhibitam in præfatione narrat.

ADAMUS SASBOUT Canonicus Regularis, Conventûs S. Crucis Coloniæ.

Extant Coloniæ MS. collecta ab eodem in duabus compacturis in Colonienſi Bibliotheca ejuſdem Ordinis Crucigerorum.

Tractatus de Sacramentis in 4. ſcriptus ab eodem p. 105. Catalogi.

1618. Conciones Germanicæ in Dominicas & Feſta. Ex hiſtoria domeſtica Conventûs S. Crucis.

ADAMUS VILLICUS vulgò MAYER Abbas S. Martini Majoris Coloniæ naſcentis Congregationis Bursfeldenſis Præſidens Generalis, Viſitator & Reformator omnium Monaſteriorum Ord. S. Benedicti per Provincias Colonienſem, Trevirenſem, Leodienſem, Trajectenſem & Monaſterienſem à ſumma Sede conſtitutus, vir utroque & eruditionis & virtutum cultu meritiſſimus. Natus in agro Trevirenſi, vico S. Wendelini, in S. Mathiæ Treviris fœcundo iis diebus magnorum virorum Seminario Sacerdos Monaſticen induit circa annum 1430. ubi ad optima quæque formatus unà cum Joanne de Dome ſancti Matthiæ Antiſtite, aliiſque Sodalibus ad inſtaurandam in agro Colonienſi veterem diſciplinam ſub annum 1448. deſtinatus fuit. Quæ nonnullis nequicquam obſiſtentibus (authoritate Nicolai Cuſani S. Sedis Legati, qui anno 1445. habitâ Coloniæ Synodo, in qua confirmatis Conradi & Sifridi Colonienſium Archi-Epiſcoporum ſanctionibus ampliori edicto omnibus & ſingulis Religioſis, perſonis exemptis & non exemptis per Diœceſin Colonienſem conſtitutis injunxit: quatenus ad reformationis leges vitam conſtituerent, eáſque fideliter cuſtodirent) introducta eſt in Monaſterium S. Martini Majoris, adjutore Joanne de Dome ex Trevirenſi Monaſterio S. Mathiæ accito: quo & ſucceſſore ejus defunctis anno circiter 1454. communi omnium bonorum voto electus eſt in Abbatem ejuſdem Monaſterii Adamus Mayer, vir tot támque eximiis dotibus ornatus, ut, quibus in ſingulis excellere alii magnum putant, ipſe univerſis pariter emineret: Nam pietas, juſtitia, demiſſio animi, obſervantiæ regularis, zelus ſibi Adami pectus quaſi gratiſſimum quoddam hoſpitium delegerant. Hinc viſus eſt in eadem S. Martini Abbatia priſtinus

regu-

regularis diſciplinæ vigor reflorеſcere. Singularem in eo navavit operam ipſe ſtudiorum amantiſſimus, ut amorem eorum in ſubditis ſuis excitaret, quos adeò ſibi obſequentes habuit, ut in piis occupationibus & bonarum artium exercitiis præcellere concertarent. Alii in colligendis ex SS. Patrum libris, Bibliiſque ſacris, ſelectis ſententiis, nonnulli in Chalcographia, quidam in Typographia, alii in compingendis & exornandis codicibus vel formandis characteribus & elegantiùs pingendis, &c. ità tamen, ut ſuum regularia diſciplina principatum ſibi vendicaret. Hinc mirum non eſt ex S. Martini cœnobio velut ex equo Trojano in ſubſidium reſurmationis recens introductæ, Adamo tanquam Archiſtratego præeunte Monachos virtute & doctrinâ eximios & perilluſtres prodiiſſe, qui avitæ diſciplinæ leges in aliis Monaſteriis verbo & exemplo commendârunt. Anno 1460. omnium ferè Ordinum favore, & imprimis Theodorici Agrippinenſium Antiſtitis authoritate ſuffultus id inter alia apud ſummum Pontificem effecit, ut Monialium D. Auguſtini celebre apud Ubios ſub patrocinio S. Agathæ gynecæum ad Ordinem D. Benedicti transferretur, ac perpetuum directioni Abbatum S. Martini (ſub qua etiamnum in omni virtutum vigore floreſcit) ſubeſſet. 1462. ob ſua merita ſummo Pontifici gratiſſimus ab eodem plenariam Eccleſiæ S. Brigidæ incorporationem Monaſterio S. Martini impetravit, illúdque retulit privilegium, quo ſibi ſuíſque ſucceſſoribus liceret benedicere veſtes ſacerdotales, conſecrare calices & altaria, minores ordines ſuis conferre, ac etiam cum iis in ætate diſpenſare, Miſſas ante lucem celebrare, & alia, quæ hodiedum vigent.

Plura Adami elogia reperiuntur apud inſignes ejus Encomiaſtas. 1. *Hubertum Holthuiſen*; hic refert, Adamum tantâ præditum fuiſſe authoritate, ut omnium penè Ordinum favore fretus & gratiâ clementiſſimi Principis Hermanni ab Haſſia, Archi-Epiſcopi Colonienſis, cui à conſiliis fuit, innumera prope cœnobia utriuſque ſexûs multo tempore ob temporum injurias deformata ad genuinam obſervantiam & purioris vitæ ſtatum infatigabili operâ revocârit, quàm bonus & facilis in bonos, tam aſper & metuendus in contumaces. Pauperes hoſpitéſque tantâ comitate ac hilaritate excepit, receptos tractavit, ut nuſquam non ejus celeberrimi fama increbreſceret. Ipſemet, tametſi multo ſenio confectus, omnibus peregrinis hoſpitibus pedes lavare ſolebat. Unico autem fratre & famulo ſtipatus, quocunque proficiſceretur, etiam Regibus, Principibus, Archi-Epiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, Satrapis & Proceribus nedum gratus; ſed & admirationi fuit, &c. *Apud Trithemium in Chronico Hirſaugienſi.* Non, inquit, fuit noſtrâ ætate ſimilis illi cujuſcunque etiam religionis alius, nec ſurrexit poſt eum quiſquam uſque in præſentem diem tam zeloſus amator, cuſtos & reformator diſciplinæ regularis in ſe ſibíque ſubjectis, &c. &c. *Apud Joannem Boutzbachium Piemontanum* Priorem Lacenſis Trithemio ſupparem, qui teſtatur virum fuiſſe in divinis Scripturis ſtudioſum admodum & eruditum, in Canonibus Patrum egregiè verſatum, nec non converſatione devotiſſimum, & regularis Obſervantiæ noviter aſſumptæ amatorem practicum, cuſtodem & dilatatorem integerrimum, &c. &c.

Secutis inde diebus etſi gravi ſenio & hujus comite adversâ valetudine preſſus, tot inter labores, legationes & negotia, ſemper erga Deum inconnixâ pietate, jugi vigilantiâ, ſuíque inſtituti exactiſſimâ obſervatione ſibi conſtans non ante finem bene merendi, quàm vitæ fecit. Dum tandem penè conſumptus anno 1499. ſummo omnium bonorum luctu æternitati ſanctæ ſanctam reddidit animam die XVII. Februarii, ſepultus in Odæo Eccleſiæ Martinianæ Majoris Coloniæ. Sarcophagus his verſiculis decoratur:

Hîc jacet exanime funus venerabilis Adæ
Abbatia primi, qui fluxua cuncta reduxit
Laude immortali poſt ultima fata ſuperſtes
In cælum ſcandit ſertandus ritè beatus.

Ex paulò meliore vena Boutzbachii ſuprà memorati effluxit ſequens funebre elogium;

Haud obiit, vivit Præſul Venerabilis Adam
Servator, vindex Dux relligionis avitæ
Vivit in Elyſiis campis, fruitúrque ſalute.
Hoc probitas, hoc ſancta fides peperêre, labórque
Et ductæ inſomnes intérque volumina noctes,
Et plantata piis ſacra unio Burſfeldina
Principiis eadem clauſtro introducta Lacenſi,
Et toto Adami ſtudio diffuſa per orbem.
Hinc meritò vivit decus inſuperabile noſtri
Ordinis, atque poli famam jam terminat axis.

Securi & irrefragabiles vades manuſcripti codices, qui Adami peritiam in utroque jure, ſacriſque literis publicíſque negotiis teſtantur, & hodiedum in Bibliotheca S. Martini ſuperant inediti, ſunt ſequentes;

1. *Commentarius ampliſſimus in Regulam ſancti Benedicti in membranis deſcriptus ſub an. 1484. cujus prothema incipit; JESU Chriſto humiliter invocato* accipite diſciplinam *per ſermones meos, & proderit vobis, Sap. V. II. Quanquam omnis ſapientia,* ,*c. finitur in C. XXXVI. De infirmis fratribus* ad calcem ſubduntur miſcellanea quædam *de diſpenſatione Abbatum, de periculis Prælatorum. De his, quæ ex parte peccatorum refugiunt Prædicatores, de otioſitate, &c.* Opus finitur in quæſtione; *Utrùm inter infideles & non exiſtentes in charitate ſit vera dilectio.*

2. *Tractatus de ſtatu Archi- & Epiſcoporum & Patriarcharum ad Hermannum Colonienſem Antiſtitem*, in quo ſanè reconditioris ejus Ss. Canonum & juris publici notitiæ ſpecimen elucet. Incipit; *Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii.* Extat hujus operis autographum Hermanno oblatum in membranis deſcriptum, & variis iconibus initialibúsque picturis exornatum in Bibliotheca Patrum Societ. JESU Coloniæ.

3. *Egregium opuſculum de ſtatu religioſorum in titulum XVI. Decretalium, cujus initium: Religioſitas cuſtodiet & juſtificabit cor. Eccl. 1.*

4. *Tractatus de tribus votis monaſticis ſub hoc exordio: Nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo ſunt.*

5. *Tractatus Aſceticus de ſeptem gradibus ſpiritualis aſcenſionis in DEUM.* Unus profectò inſtar omnium non tam mole, quàm ſaluberrimis documentis magnus; eloquio quidem ſimplex, ſed patheticus, & igneis pietatis ſcintillis ſplendidus. Quem proinde Clar. Bern. Petzio pu-

blici juris faciendum communicavimus. Incipit: *Quis dabit capiti meo aquas?*

6. *Variæ orationes capitulares*, è quibus quatuor extant in codice membranaceo ſig. H. 10. egregiæ omninò & notabiles, quæ itidem commiſſæ ſunt benefato Pezio edendæ.

7. *Sermones breves de tempore*, *& alia quædam analecta* diverſi commatis in ſchedas deſultoriè conjecta.

8. *Liber de Rectoribus Chriſtianis & regulis, quibus Reſpublica eſt gubernanda ad Hermannum Colon. Archi-Epiſc. Extat MS. in Biblioth. Patrum Societ. JESU Coloniæ.*

9. *Tractatus varii de modo confitendi, de inſtituendis viſitationibus, de electione Abbatis, item proceſſus pro reformatione Monaſterii Lacenſis. Dubia quædam de illis, qui cum pacto de ſolvenda pecunia ingrediuntur Religionem... Speculum juvenum, & alia in Cod. ſig. E. 1.*

10. Superant iitidem Codices non pauci cùm in membranis, cùm in charta Adami nutu à Religioſis exarati; ſed plerique ſuppreſſo authoris nomine adeò ut certi nihil poſſit definiri. *Ex monumentis Abbatiæ S. Martini.*

11. *Ceremoniale metricum MS. in Bibl. Lacenſi hoc exordio: In ſummis feſtis ad Miſſam dicitur una tantùm Collecta...* In fine ſequentes leguntur verſus:

Adam jure minùs doctis verſus dedit iſtos,
Ut diſcant, quæ ſint fugienda, per hæcve cavenda.

Ex Schedis D. Oliveris Legipont. Benedictini Martiniani.

ADAMUS DE VODROMO Germanus Carmelita Colonienſis, vir doctiſſimus atque humaniſſimus non minùs vitâ, quàm converſatione præclarus. Scripſit *Lecturam ſententiarum libris 4. Determinationum Theologicarum librum 1.* Vixit anno redemptionis humanæ 1350. ex *Friſio & Philippo Metis.* Antonius Poſſevinus & quidam alii eum confundunt cum Arnoldo Boſtio; ſed contrarium oſtendunt Paulus Segerus Carmelita. *Ex Schedis Eximii Brunonis Tevvis Carmel.*

ADELBERTUS ANDERNACENSIS, Abbas Mediolaci ad Saram in Archi-Diœceſi Trevirenſi Ordinis S. Benedicti. Scripſit *vitam S. Luivini Ducis Lotharingiæ, Archi-Epiſcopi Trevirenſis.* Quo præcisè tempore floruerit, incertum eſt.

D. Calmet in catalogo Abbatum Mediolacenſium præmiſſo Tomo III. Hiſtoriæ Lotharingicæ eum refert ex antiquo Necrologio Abbatiæ ſinè anno mortis ſepultum in Eccleſia Abbatiali ſub Turri. Maſenius in Metropoli Eccleſiæ Trevirenſis inter Abbates Mediolacenſes nullum refert Adelbertum; bene tamen ex Trithemio Adelhelmum ſeu Adeſelmum, quem ad annum 1157. refert, nec non Albertum ad 1242. & hunc poſteriorem eſſe Adelbertum Andernacenſem, probabilius eſt. *Ex Schedis Rmi Nicolai ab Hontheim. Official.*

ADOLPHUS DE ASSINDIA (von Eſſen) ingreſſus eſt Carthuſiam Treviri proximam, in eáque Vicarii ac ſubinde Prioris Magiſtratum cum laude adminiſtravit. Deceſſit ex hac lachrymarum valle 4tâ Junii anno 1439. vir deſideriorum, uti Daniel olim, divinis meditandis, ſcribendis, docendis totus intentus. Scripſit. *Exercitium de triplici meditatione, de commendatione Roſarii, de exercitio remiſſionis peccatorum. Vitam Margaritæ, Ducissæ Lotharingiæ, quæ obiit 1535. Preces pro omnibus ſtatibus & ordinibus Eccleſiæ, quæ opera MS. continentur Tomo uno in folio pulpito OO. codice 122. Bibliotheca Carthuſiæ Colon. ibidem pulpito OOO. codice 111. 8vo extant MS. devota exercitia ejuſdem Adolphi.*

ADOLPHUS BINGEN in Colonia Agrippinenſium natus, renatus fuit fonte ſacro Parochiali ad S. Columbæ anno 1650. parentibus Andrea Bingen & Anna Auſſem. Humaniores & Philoſophicas litteras doctus fuit in Gymnade Laurentiana: Theologiæ Baccalaureus in patriæ Univerſitate renuntiatus, Sacerdotium nanciſcitur in Collegiata Eccleſia Cunibertina Canonicorum anno 1671. 19. Octobris. Fratre Paulo Decanalem ejuſdem Eccleſiæ dignitatem abdicante, eandem adeptus eſt anno 1679, quam egregiè ornavit ardenti zelo pro diſciplina clericali tuenda uſque ad diem 15. Februarii 1721, quo tactus apoplexiâ ad Superos abiit. Moribus fuit à primordiis ad tumulum integerrimis ac prorſus virgineis, ut ne ſuſpicio quidem labis in eum unquam ceciderit. Fovebat eam virtutem concatenato & ferreo labore in verſanda pernoſcenda Eccleſiæ ſuæ, imò univerſæ Diœceſeos hiſtoria, quam ſi quis alius probè callebat. Unde in congreſſu Prælatorum extemporaneâ & facili eloquentiâ de quovis propoſito argumento diſceptabat, & rerum gerundarum pro Eccleſiæ Colonienſis juribus propugnandis cauſas ſolidas dilucidè proponebat, dignus eo loco Prælatus. Reliquit MS. in Bibliotheca Ampliſſimi & Reverendiſſimi Nepotis ac Succeſſoris Decani de Bilſtein (apud quem etiam extat Icon Authoris.)

Chronicon Cunibertinum: *ſive rerum memorabilium à nato D. Cuniberto ad hac uſque tempora; hoc eſt ab anno Chriſti DLXXX. uſque ad annum MDCLXXX apud ejuſdem Eccleſiam Coloniæ geſtarum ex variis archivis, manuſcriptis, monumentis, necrologiis, probatisque authoribus erutaſeries ab Adolpho Bingen, Canonico ibidem.*

Deſcriptum eſt hoc Chronicon mundo & nitido charactere ab initio ad 1199. incluſivè, in foliis nondum compactis anno 1739. cùm Reverendiſſimus Dominus Decanus à Bilſtein illud mihi inſpiciendum pro ſua ſingulari humanitate offerret. *Ex Rmi Bilſteinis documentis.*

ADOLPHUS BRACHELL, natu Colonienſis, Gymnaſii Tricoronati Alumnus, Sacerdos Vicarius fuit Eccleſiæ Collegiatæ S. Cuniberti. Obiit menſe Septembri 1651. in alio libro lego 1655. obiiſſe. Scripſit.

Hiſtoriam aut veriùs ſuccinctam Epitomen hiſtoriæ annorum 34. nempe ab anno 1618. uſque ad annum 1649. primo typo; quo divendito, addito quadriennio vulgavit, ſecundo typo *ab 1618. ad 1652. (inter bella cruenta tranſacta ſynopſin* ſtylo eleganti ac dilucido. Tertiò, poſt typis impreſſam, eámque hiſtoriam dein Chriſtianus Adolphus Tuldenus ſeptem annis (D. Moreri octo ponit) adauxit ab 1652. ad 1659. & Henricus Brewerus Juliacenſis ab anno 1661. ad 1673. impari paſſu, & aliquantò duriore ſtylo proſecutus eſt. Typographus Kinckius Turſellini epitomen recuſurus rogavit Brachelium, ut & ſuæ hiſtoriæ epitomeo adjiceret Turſellinianæ; quod ægrè primùm, tamen ſubinde victus prece Typographi fecit. *Ex editis libris & Thuldeni præfatione.*

ADOL-

ADOLPHUS NEISSEN Lintzii urbe Rheno incumbente gignitur 1639. Humanioribus & Philoſophicis diſciplinis excultus fuit Coloniæ in Gymnaſio trium Coronarum & Magiſter artium promotus. Muſas manſuetiores & Ariſtotelem primum in Univerſitate Agrippinenſi explanavit, ſubin Monaſterii Weſtphalorum, plurium, ſi quis alius, doctrinâ & virtute illuſtrium virorum in varios ordines tranſcriptorum fœcundus parens. Pòſt Theologiam moralem & Polemicam tractandam ſuſcepit, & in variarum ſcholarum præfectura gerenda commendatione ſingulari verſatus eſt. Vix tamen minus eſt, quo Societatis æſtimationem latiùs promoverit, quàm ſpiritualibus obſequiis Cæſareo militi in Hungarica expeditione præſtitis. Facilis ad omnium vota charitas, egenis æquè ac Magnatibus prompta & apta converſatio, blandi & puri mores, invicta caſus inter inæquales conſtantia & patientia characterem Miſſionarii noſtri exprimebant. Pari pace ad octogeſimum tertium ætatis annum pervenit, quo tentatus febriculâ, ubi adventantem mortem præſenſit, gratiis ex ordine actis prolixè pro impenſo ſibi à ſociis charitatis ſubſidio placidiſſimo fine vitam pacatam conſummavit 6. Februar. 1723. in Collegio Colonienſi. Scripſit

1. *Schutz und Schirm des H. Ertz-Engels Michaelis in 12mo. Pro Sodalibus hujus Archangeli titulo congregatis.*

2. *Wunder über Wunder, das iſt, Chryſanthus und Daria Stadt- und Land-Patronen in 12mo.*

3. *Libellus exercitiorum ſpiritualium S. Ignatii Lojola Germanicè editus: hujus titulus: Wahrheit und Vernunfft.*

4. *Leben des H. Joannis Franciſci Regis aus Frantzöſiſcher Sprach in die Teutſche überſetzet, in 4to Coloniæ 1719.*

5. *Pars eſt hominis inevitabile fatum.* Colonia *typo Wilhelmi Metternich. in 4to. 1721.*

ADOLPHUS OVERHAM Ordinem S. Benedicti in Abbatia Werthinenſi ad Ruram profeſſus eſt. Edidit

Vitam S. Meinvverci, Epiſcopi Paderbornenſis, jam a Brovvero Soc. JESU editam, pleniore manu & eruditis notis auctam, demum vindicatam contra neſcio cujus maſtygis dicam. Recudit eandem Clariſſimus Leibnitius Tomo I. Scriptorum Brunſvvic. anno 1707. Hannoveræ.

ADOLPHUS COMES DE SCHAWENBURG III. A. Col. ex illuſtri familia Comitum à Schawenburg fuit Præpoſitus Leodienſis Eccleſiæ, & Colonienſis Metropolitanæ Canonicus. Hunc Adolphum Hermannus de Weda ejus anteceſſor plurimùm dilexit, & ſuum Coadjutorem conſtituit. Remoto & depoſito Hermanno 1546. 16. Aprilis in Archi-Epiſcopum electus eſt. 24. Januarii 1547. ſplendidiſſimè die ſancti Pantaleonis Coloniæ inauguratus. Cùm Auguſtæ Vindelicorum primam DEO litâſſet hoſtiam coram Carolo Cæſare, ejuſdem rogatu Synodum Provincialem inſtituit 1549, móxque Religionem veterem in tota Diœceſi reſtituit, Clerum reformavit, Commenta Buceriana profligavit, ritúſque acatholicos proſcriptis tabulis heterodoxis abolevit, & verum ſe Paſtorem reipsâ declaravit. Anno 1551. venit 10 Octobris Tridentum, quem omnes Prælati Concilii excepturi obviam egredientes proceſsêre. *Vide Pallavic. L. XII. Hiſtor. Trident. C. IX.* Theologos ſecum habuit ex Univerſitate Colonienſi duos, Joannem Gropperum J. U. D. qui in eo Concilio feſto Epiphaniæ peroravit, & Everardum Billicum S. Theol. D. Carmelitam. Crabbe, Surius, Harduinus p. 88. teſtantur die 11. Octobris fuiſſe celebratam Seſſionem tertiam ſub Julio Papa, quæ fuit totius Concilii decima tertia, & huic cum duobus Electoribus interfuiſſe tertium Colonienſem. Petrus Paulus Sarpi ſive Fra Paolo à Pallavicino confutatus multa ex Doctorum Colonienſium relatione & voto contra Tridentinos Patres depromit, quæ & Pallavicinus meminit & confutat. Cæterùm Adolphus anno 1552. 11. Februarii ob tumultus belli rediit Tridento Coloniam, ubi anno 1555. in Theophoris Ss. Euchariſtiam circumtulit. Præterea tres in fide nutantes Sedes ſuffraganeas, Monaſterienſem, Mindenſem & Oſnabrugenſem ſervavit. Præfuit Archi-Epiſcopatui annis novem. Brulæ anno 1556. 20. Septembris defunctus, vir animi & corporis dotibus nulli Principum ætatis ſuæ cedens, ſepultus Coloniæ in majori Eccleſia, ubi eſt concameratum ſepulchrum ejus erectum marmoreo ſimulacro. Ipſius nomine typo editum eſt ſcriptum cum hoc titulo:

Cenſura Reverendiſſimi Domini Colonienſis Adolphi de Schavvenburg in doctrinam conceptam de ſacrificio Miſſæ pro ſeſſione celebranda in die Converſionis S. Pauli. *In Pſalmos ſacra Antiquitatis monumentis.*

Ejuſdem Adolphi extant impreſſæ Synodi ſequentes:

1548. Diœceſana die 11. Octobris celebrata Coloniæ. A Typogr. Gaſpare Jennepæo ſeparatim, & apud Quentelium cum aliis 1554. à pag. 1109.

1549. Synodus Provincialis celebrata. Quentel. à pag. 410. ad 463.

1549. Diœceſana 2. Octobris celebrata apud Gaſp. Jennepæum folio ſeparato, & apud Quentel. pag. 456 - 463.

1550. Die Mercurii 26. Januarii Synodus Diœceſana Coloniæ celebrata. Impreſſa à Quentel. pag. 469.

1550. Synodus Diœceſana feriâ V. poſt Remigii celebrata. Impreſſa 1554. à Quentelio p. 506 - 519.

1551. Feriâ II. poſt Dominicam Invocavit, quæ erat XVI. Februarii, Synodus Diœceſana celebrata & impreſſa. Folio apud Quentel. 1554. à pag. 520.

1549. XX. Decembris ex Arce Brulenſi edita fuit forma viſitandi Cleri & populi civitatis & Diœceſis Colonienſis typo edita à Quentel. à pag. 470 - 505.

Feriâ III. poſt S. Matthiæ Apoſtoli acta Synodi Diœceſanæ Præſidente Reverendiſſimo & Illuſtriſſimo Adolpho... Typo Quentel. Lcit pag. 463.

ADOLPHUS SCHULCKENIUS GELDER anno 1606. Decanus Facultati artium præfuit Coloniæ Agrippinæ ex Gymnaſio Montana, jam Licentiatus Ss. Theologiæ, Proto-Notarius Apoſtolicus, Ss. Theologiæ Doctor renuntiatus, Metropolitanæ Eccleſiæ Canonicus, Paſtor ad ſancti Martini minoris, Præpoſitus B. M. V. ad Gradus 1623. 6. Februarii, Vicarius Generalis Sereniſſimi

niſſimi Ferdinandi A. Col. Rector Univerſitatis Colonienſis à die 2. Decemb. 1623. electus eandem gubernavit ad diem 8. Octob. 1625.

Inſtituit teſtamento ſuo fundationem, ſex portionum 2. majorum, quatuor minorum in Gymnaſiis Montano & Tricoronato pro conſanguineis 6. vel eorum defectu pro Geldrenſibus, aut demum Parochiania S. Martini, obiit anno 1626. 11. Martii, ſepultus in Eccleſia Metropolitana. Icon magnifici viri extat apud Reverendiſſimum Decanum B. M. V. ad Gradus Ignatium Gräffinger. Ab eo ſunt ſequentia in lucem edita:

Apologia Ad. Schulckenii &c. pro Illuſtriſſimo D. D. Roberto Bellarmino S. R. E. Cardinali de poteſtate Romani Pontificis temporali adversùs librum falsò inſcriptum. *Apologia Cardinalis Bellarmini pro jure Principum, authore Rogero Widdringtono Catholico Anglo, in 12mo Colonia 1613. ſumptu Bernardi Gualtheri pp. 638.* Dicatur Ferdinando A. Col. anno 1613. Prætor urbicus Pariſinus 10. Junii manu Carnificia *dans la place de greve* in foro comburi juſſit prædictam Apologiam Schulckenii contra Widringtonum Anglum; cùm enim Parlamentum Pariſinum ſupprimendum voluerit opus Bellarmini contra Angliæ Regem, nec revereretur notam eruditione magis & vitæ ſanctimoniâ, quàm purpurâ Bellarmini famam, minor indulgentia fuit in Apologiſtam Schulckenium, cujus libro, Prætor ait, contineri plures propoſitiones tendentes ad turbandam tranquillitatem totius Chriſtiani orbis, oppoſitas ſecuritati regiæ vitæ ac ſtatui Regum ac Principum. Sed faciliùs ſortem ſuam feret Reverendiſſimus Schulckenius, quando & Pariſinis flammis illuſtratum vidit anno 1614. 2. Junii magni Soarezii opus Catholicum inſcriptum: *Defenſio Fides Catholica* adversùs errores ſectæ Anglicanæ cum reſponſione ad Apologiam pro juramento fidelitatis, & ad præfationem monitoriam Sereniſſimi Jacobi, magni Britanniæ Regis.

Oratio Eucharistica de victoria Ferdinandi II. 1620. contra Bohemos in Oratorio Confraternitatis S. Crucis IV. Kal. Decemb. in 4to pp. 23.

Oratio funebris Alberti Pii Belgarum Principis.

Oratio in laudem SS. PP. Societ. JESU Ignatii Lojola ejuſdem Societatis Fundatoris & Patriarchæ, & *Franc. Xaverii* Indiarum Apoſtoli in ſolemni declaratione Canonizationis eorum factæ per S. D. N. Gregorium Papam XV. 1622. 12. Martii habita ab Adolpho Schulckenio &c. in templo S. Andreæ Coloniæ 1622. 26. Julii, ſumptibus Bernardi Gualteri in 4to, dicata eſt Franciſco Wilhelmo Comiti de Wartenberg. Major illuſtriórque Orator PP. Colonienſibus pro hac ſolennitate vix optari poſſe videbatur, & egregiè ſpartam implevit.

Orationes dua in laudem S. Theresia à JESU in 4to. Colonia. 1622.

ADRIANUS à S. FRANCISCO, Carmelita Colonienſis, Philoſophus, Theologus & Hiſtoriographus ſolertiſſimus obiit 1702. 2. Aprilis, ætatis anno 62, dum incumbit ſcribendæ hiſtoriæ virorum illuſtrium, quibus abundat ſanè inclyta hæc Provincia. Scripſit

Excurſus Paraeneticos, typo Colon. *Verum Eccleſiaſticum* R. P. Joſephi Manſi ex Italico Latinum factum. *Ex Schedis Eximii Brunonis Tevvis Provincialis Carmelitarum.*

ADRIANUS HECQUETIUS, Attrebatenſis Carmelita in Univerſitate Colonienſi Sa. Theologiæ Doctor & Profeſſor publicus, quod ipſemet in Epiſtola admodum copioſa directa ad PIUM Papam IV. anno 1564. die 2. Januarii fatetur his verbis: *Poſtquam Gradum Doctoralem in florentiſſima Colonienſi Academia ſuſcepiſſem.* Fuit (teſte Lucio) Philoſophus eximius, Concionator egregius Græcè & Latinè doctiſſimus, Poëta non ſpernendus. De eodem ſcribit Swertius, Andreas Valerius Deſſelius, Antonius Poſſevinus, &c. Clarere cœpit libris editis ab anno Chriſti 1550. uſque ad annum 1576. Plurima variæ doctrinæ conſcripſit opera, quæ omnia ferè diverſis in locis extant typis excuſa præſertim opus varium, quod inſcripſit

Peripataſmaton.

Eruditiſſimas item Conciones in Evangelia Dominicalia.

Quadragesimale inſigne.

Orationes Rhetoricas.

Epiſtolas.

Diverſa Epigrammata.

Valer. Andre. Biblioth. Belg. Scheda Eximii Tevvis.

ADRIANUS LAMETZAN naſcitur Waſſebergæ in Ducatu Juliacenſi anno 1706. die 28. Octobris Patre Adriano Lametzan, matre Catharinâ de Mahr, humaniorea Muſas Duſſeldorpii, ſeverioris Sophiæ & Theologiæ apud Grani Aquas excoluit, luſtratis Univerſitatibus Colonienſi, Viennenſi, Paduanâ, Hallenſi & Lugdunenſi Batavorum. Uxores duxit 1mò Eleonoram Eliſabetham Auguſtam de Floris 1737. 20. Januarii. 2dò Mariam Agnetem Lohman 1739. 22. Auguſti, Sereniſſimi Electoris Palatini Archivarius 1735. Conſiliarius Aulicus 1736. Regiminis 1739. Status Intimus 1744. Hactenus ſcripſit

Elementa Philoſophia veteris & nova &c. anno 1729. Impreſſa Norimbergæ in 8vo. Et Viennæ apud Joannem Carolum Newen 1730. in 8vo. obiit 1748

ADRIANUS MUELEMAN Flander Ordinis Ciſtercienſis Theologiam docuit in Abbatia veteris Montis in Ducatu Montenſi. Ibidem conſcripſit & prælegit *Tractatum moralem de jure & juſtitia, & de cenſuris Eccleſiaſticis.* Extant hi tractatus in veteri Monte & Dunis. Scripſit etiam *Annales Monaſterii Dunenſis* valde curioſos. Ex iis non pauca deprompſit R. P. Jacobus Malebranche pro tertio ſuo tomo de Morinis, eorúmque rebus. Obiit 1640. 7. Martii in Hollandia Hagæ Comitis. Ante obitum publicaverat in Hollandia ſuppreſſo ſuo nomine *Deductionem difficultatis,* quæ eſt inter Religioſos B. Mariæ de Dunis & Dominum Principem Orangiæ. Liber in 4to impreſſus ſinè Typographi nomine.

Carolus de Viſche in Bibliotheca Scriptorum ſacri Ordinis Ciſtercienſis.

ADRIANUS DE WALENBURG Roterodami patritiâ familiâ naſcitur. Cùm aſpiranti ad ſtatum Eccleſiaſticum denegaretur ordinatio à præfecto Vicario miſſionibus Hollandicis, venit Coloniam ad Nuntium Apoſtolicum, ejúſque ope primum Beneficium Eccleſiaſticum obtinuit. 1647. Eximio Arnoldo à Landsberg defuncto obtinet Metropolitana

Ex picta effigie apud D. Decanum Graffinger, Chriſtoph Röſel, ſculpsit Col

Digitized by Google

ſtantæ Colonienſis Eccleſiæ Canonicatum presbyteralem, gradu Licentiæ donatus. Anno 1661. die S. Andreæ ſacrâ in Eccleſia Bonnenſi FF. Conventualium à Sereniſſimo Archi-Epiſcopo Maximiliano Henrico conſecratur Epiſcopus Adrianopolitanus, aſſiſtentibus Petro de Walenburg Fratre Germanno Epiſcopo Myſienſi Suffraganeo Moguntino, & Joanne Antonio Blavier Ss. Theologiæ Doctore ex Minorum Conventualium cœtu aſſumpto Epiſcopo Dionyſienſi Suffraganeo Leodienſi; à quo die in pontificalibus muniis vicariam operam navavit Archi-Diœceſi Colonienſi: Georgio Paulo Stravio Joppenſi Epiſcopo è vivis æquâ intercute ſublato. Applauſêre Collegii Colonienſis Societ. JESU Muſæ neo-ſacrato hoc veriſſimo elogio: “ Senſit tela & fulmina veſtra
“ (Walenburgiorum Fratrum) quibus ab Eccleſia
“ orthodoxa & invicta illius veritatis arce contra
“ hoſtes Catholici nominis detonuiſtis, ex Hol-
“ landia Coccejus, ex Clivia Hundius, ex Haſſia
“ Crocius, ex Palatinatu Danhawerus, ex Saxo-
“ nia Hulſemannus; magnis voluminibus de
“ ſchiſmate cum pluribus decertâſtis, in ſola me-
“ thodo Auguſtiniana; præter anonymos quinque
“ Profeſſores cum Walenburgiis congreſſi nomine
“ manifeſtam conceſſêre victoriam, Hulshovius
“ Prædicans Eſſendienſis, Chriſtophorus Schei-
“ blerus Superintendens Tremonienſis, Joannes
“ Hulſemannus Profeſſor Lipſienſis, Joannes
“ Conradus Danhawerus Profeſſor Argentoraten-
“ ſis, ac denique Tilmannus Platzovius, de qui-
“ bus victis profligatiſque totidem nempe vexilla
“ in gentilitia turri, velut extorta hoſtibus bono
“ omine jam dudum erecta ſunt.” En hoſtes Walenburgici nominis & fidei. Succinuit eodem anno & die Chorus Alumnorum Seminarii Archi-Epiſcopalis, quod jam ab anno 1614. curæ & inſtitutioni PP. Societ. JESU Coloniæ crediderat Sereniſſimus. Anno 1665. die Virgini ab Angelo ſalutatæ dicato Philippum Brewer electum Abbatem Brauvveilerenſem donat infulâ & pedo. Fundavit Burſam unam pro conſanguineo Catholico, eorûmque defectu pro Roterodamenſi, ac demum Hollando, ingenuas & ſacras literas docendo in Collegio Hollandorum, quod Coloniæ ſub titulo S. Willibrordi Friſonum Apoſtoli extabat; & Anniverſarium ſacrum in Eccleſia Metropolitana. Cùm Balneas (Svvalbacenſes credo) ſanitatis causâ adiret, Moguntiæ mortem reperit 14. Septembris 1669. in æde S. Petri ſepultus. Editi ab eodem & Fratre ſuo duo Tomi.

Titulus primi Tomi eſt: Tractatus generales de controverſiis fidei. Coloniæ 1669. per Joan. Wilhelmum Frieſſem juniorem. Titulus ſecundi Tomi: Tractatus ſpeciales de controverſiis fidei. Coloniæ 1671. per eundem Typographum, qui ſigillatim antea diverſis formis & typis lucem viderant.

ADRIANUS WILHELMUS FABRITIUS Ss. Theologiæ Doctor, Archi-Diaconalis Collegiatæ B. V. Mariæ ad Gradus Canonicus Capitularis Coloniæ Agrippinæ, tranſtulit

Libellum ſub titulo: *Devotus Mariæ Virginis à R. P. Paulo Segneri S. J. Italico idiomate conſcriptum in linguam Latinam*, & Reverendiſſimis D. D. Prælato & Canonicis Confratribus in ſtrenam obtulit, Coloniæ Agrippinæ typo editum per Engel. Theod. Kinchium 1697. in 12mo p. 239. Dicavit operam ſuam S. Joſepho virgineo Conjugi.

ÆGIDIUS AFHACKERUS natus in Vreeswyck prope Ultrajectum, Ss. Theologiæ Profeſſor Coloniæ. Edidit ſub nomine *Salomonis Theodoti* libellum elegantem, immò nervis & maſculo ſanguine plenum, in quo Conradi Vorſtii Apoſtatæ hiſtoria ſatis illuſtratur.

HENOTICON ſive Pacificatorium diſſecti Belgii, in quo poſt hiſtoricam relationem originis & progreſſûs diſſidiorum Belgicorum Remonſtrantes & Contra-Remonſtrantes per annos aliquot ſe exagitârunt.

Vera inquiritur ratio concordiæ per Salomonem Theodotum.

Editio prima - - - & ſex menſes, poſt 2da aucta & emendata ab Authore Urſellis Wendelini Jungen Typo 1618. in 8vo pp. 462. Ratio ſtatim procurandæ 2dæ editionis fuêre libri hiſtoriæ perficiendæ neceſſarii, quos hactenus deſideraverat.

ÆGIDIUS GELENIUS Kempenſis natus X Januarii M. D. XCV. Patre Henrico Gelenio ab Herpeſch matre Beniguâ ſeu Gudulâ à Borckel integerrimis lectiſſimiſque parentibus è primaria inter ſuos familia. Fratrem habuit Joannem Gelenium, de quo ſuo loco, alium fratrem ſtemmatis propagatorem. Sorores duas, quarum altera nupſit Heiſter, è qua Henricus Heiſter Ss. Theologiæ Doctor, ad S. Andreæ Canonicus. Altera Crapolio: apud hujus filios Engelbertum & Joannem Carolum extitêre Joannis Gelenii Fratris XXX. volumina M. SS. circa finem ſæculi XVII. ab iiſque ad Magiſtratum Agrippinenſem tranſiêre omnia præter quatuor. Fuit Ægidius Ss. Theologiæ Licentiatus, Proto-Notarius Apoſtolicus, Canonicus & Scholaſticus Collegiatæ S. Andreæ Coloniæ, Conſiliarius Eccleſiaſticus & Hiſtoriographus Archi-Epiſcopi, Nuntiaturæ Apoſtolicæ per Tractum Rheni infer. & Germ. infer. Auditor & Judex, Præpoſitus Collegiatæ Craneburgi Clivorum. Demum 1656. Martio exeunte creatur Epiſcopus Aureopolitanus eo fine, ut in Pontificalibus ſuffraganeam operam navaret Epiſcopo Oſnabrugenſi. Varios habuit Præcones de tam ſublimi dignitate ſibi gratulantes: ſed nobiliorem habere non potuit, quàm Ferdinandum à Fürſtenberg poſtmodum Paderbornenſem Epiſcopum, qui, cùm Ægidius Gelenius idem ſit mutatis literis, quod *elige à Divis genus*, in hoc anagramma elegans more ſuo programma ejus honori ſcripſit. Narrat Merlo Horſtius in hiſtoriis ſui ævi M. Ss. num. 125. correptum fuiſſe ab illuſtri perſona Ægidium: quod Taurinum Caput agalmati ſuo & antiquæ familiæ proprium auſus fuiſſet Geleniano ſcuto inſerere; & Ægidius: Quorſum, inquit, iraſceris? Ego de tuo nihil ſumpſi; nihil ais, repoſuit nobilis vir, Taurina facies mea eſt, eſto, reponit Gelenius: Ego autem vaccæ, non tauri caput ſcuto meo porto. Sic riſu ſoluta fuit querimonia. Obiit Oſnabrugæ anni 1656. Auguſti die.

Opera ejus ſunt ſequentia:

Vindex Libertatis Eccleſiaſticæ, & Martyr S. Engelbertus A. C. P. Elector, unà cum brevi ſuæ ætatis, annalium, nobilium familiarum & monumentorum Agrippinenſium ex archivis depromptorum hiſtoria, Coloniæ apud Gisbertum Clementem. in 4to pp. 375. & cum auctario 1633.

Pretioſa Hierotheca duodecim unionibus hiſto-

riæ Colonienſis exornata. Coloniæ typo Gisberti Clementis in 4to p. 128. anno 1634.

Canon Canonicorum Enfridus Eleemon inſignis Collegii S. Andreæ Coloniæ Decanus & Canonicus. in 12mo. Excudit Giſbertus Clemens anno 1636.

Supplex Colonia ſive proceſſio anno 1534. unà cum hiſtoria SS. Colonienſium. in 12. Sumptibus hæredum Bernardi Gualteri pp. 202. anno 1639.

Staurologia Colonienſis, in qua de ſparſis per Diœceſin Colonienſem crucibus repetitis ex omni antiquitate conſiderationibus diſſeritur. Auth. Æg Gel. in 12. pp. 87. anno 1636.

Hiſtoria & vindiciæ B. Richezæ Comitiſſæ Palatinæ, &c. operâ Æg. Gel. in 4to. pp. 49. Coloniæ apud Petrum Gymnicum anno 1649.

Par SS. Swibertus & Plectrudis poſt millenarium ferè annum illuſtratum meditatione hiſtoricâ, Æg. Gel. Coloniæ excudebat Valentinus Clemens. in 4to pp 24. anno 1640.

Clypeus Swibertinus, Jacula, quæ in Scriptorem vitæ S. Swiberti contorquentur, avertens. in 4to. pg. 16.

Suffraganei Colonienſes per Nepotem Heiſter. anno 1641.

De admiranda ſacra & civili magnitudine Coloniæ Claudiæ Agrippinenſis Auguſtæ Ubiorum Urbis Lib. IV. Æg. Gel. Authore. Coloniæ apud Jodocum Kalckovium in 4to pp. 759. anno 1645.

Judicium de hoc libro ferre non cujuſvis Judicis eſt.

Ludewig in Præfat. ad reliquias MSstorum §. 39. not. 13. ait: Omnia Gelenii fœcunda ſunt in utiliſſimorum diplomatum numeris; quibus etiam Schilter eſt uſus præterito eorundem Collectore.

ÆGIDIUS à S. URSULA vocatur in ſæculo Joannes Hieronymus Roprecht, natus fuit Coloniæ 1642. Ingreſſus Ordinem Carmelitarum Diſcalceatorum in eadem urbe, profeſſionem edidit 1662. 14. Martii. Fuit Provinciæ Colonienſis Definitor Provincialis, Conventûs patrii Magiſter Novitiorum & Prior, obiit Prior Conventûs Confluentini anno 1706.

Reliquit MSs. duos Tomos in 4to, in quibus continentur *multi diſcurſus ſpirituales*, *diverſa doctiſſima Conciones Latinæ* deſervientes Provincialibus & Prioribus formandis in ſuis viſitationibus & Capitulis domeſticis.

Hiſtoria Conventûs Colon. Diſcalceatorum.

ÆGIDIUS DE VRESE Canonicus Regularis ſanctæ Crucis Coloniæ. Ab eo fabricata

Ægu Ægidio-Vreſana ſive Poëmata R.P. Ægidii de Vreſe Can. Regul. S. Crucis. Coloniæ Agrippinæ apud Jodocum Kalckovium 1668.

ÆTHO JOANNES à Freudenberg Coloniæ medicam artem aut docuiſſe aut exercuiſſe videtur, cujus in ea urbe excuſus libellus fuit anno 1538. *De abuſu & impoſtura Medicantium ex officina Cervicorni in 8vo. Ex Commentariis Canonici Seil*

AGRIPPINA in oppido Ubiorum naſcitur Kalendis Auguſti circa annum Æræ Chriſtianæ XVIII. Patre Nerone Druſo ob bella cum Germanis geſta *Germanico*, matre Agrippinâ, filiâ Marci Vipſanii Agrippæ & Juliæ, AUGUSTI ex Scribonia filiæ. Fratres habuit 1. Neronem Druſum, 2. Cajum Caligulam. Subinde AUGUSTUM, Sorores Druſillam & Liviam. Nupſit primùm Cneo Domitio Ahenobardo, & infelici partu Neronem effudit, in ſui & urbis & orbis exitium. Secundum maritum habuit Criſpum Paſſienum ac demum tertium, Claudium Auguſtum Patruum ſuum anno VC. 802. Chriſti 48. Claudii Aug. IX. qui jam ex Meſſalina necata tres liberos ſuſceperat, Britannicum, Octaviam, Antoniam. Fuit igitur Octaviani Auguſti Proneptis, Agrippæ Authoris oppidi præſentis Ubiorum Neptis, Caligulæ Auguſti Soror, Uxor Claudii, Mater Neronis Auguſtorum: ipſa etiam ab Claudio dicta AUGUSTA. Tali ſanguine prognata tot orbis Dominorum cognatione illuſtris in florentiſſimo Romani Imperii ſinu enutrita major erat indole heroicâ, ingenio ſupra ſexum vaſto & perſpicaciſſimo, tarâ facundiâ linguæ & ſtili, formæ inter elegantiſſimas eximiæ. His dotibus utrùm aliquando abuſa ſit, qui volet, conſulat Dionem, Tacitum, Suetonium; nos poſteri in parentum vitia, ne inquiramus, pietate vetamur.

Partûs ingenii, quàm uteri longè feliciores fuerunt & digniores poſterorum memoriâ: invidit eos nobis vetuſtas: veſtigia tamen luculenta ſuperſunt apud Tacitum L. IV. Annalium, & apud Plinium Lib. VII. Hiſtoriæ natural. C. VIII.

Commentarii Agrippina F. Matris Neronis Principis, quibus vitam ſuam & caſus ſuorum poſteris enarravit. Vide G. J. Voſſium de Hiſtoricis Latinis.

ALARDUS WYELIUS Ss. Theologiæ Licentiatus. Hujus labore & induſtriâ præcipuè, tum etiam reverendorum & doctiſſimorum quorundam virorum almæ Univerſitatis Colonienſis Agripp. Theologorum ac Profeſſorum MAGNA *Bibliotheca veterum Patrum & antiquorum Scriptorum Eccleſiaſticorum* primò quidem à Margarino de la Bigne Sorbonico in Academia Pariſienſi Theologo collecta, & tertiò in lucem edita; nunc verò plus quàm centum Authoribus & opuſculis plurimis locupletata, hiſtoricâ methodo per ſingula ſæcula, quibus Scriptores quique vixerunt, diſpoſita, & in quatuordecim tomos diſtributa fuit. Coloniæ Agrippinæ, ſumptibus Antonii Hierath ſub ſigno Gryphi anno 1618.

ALBANUS à S. HERIBERTO, vocatus in ſæculo Joannes Wyck, naſcitur Coloniæ 1679. Regulam Carmelitarum Diſcalceatorum profitetur in Conventu patrio 1696. Fuit Ss. Theologiæ Lector, Definitor & Viſitator Generalis, Colonienſis & aliorum Conventuum Prior, Definitor Provincialis, ac demum Provinciæ Provincialis. Vertit ex idiomate Latino in Germanicum. Typis Auguſtæ Vindelicorum.

Vitam S. Albani... Ex hiſtoria Conventûs Colonienſis Carmel. Diſcalc.

ALBANUS à S. JOANNE BAPTISTA, in ſæculo vocatus Jacobus Brauweiler, naſcitur Coloniæ 1651. in ejuſdem urbis Conventu Diſcalceatorum Carmelitarum profitetur ſolemnia vota 1670. 2. Julii. Fuit annis bene multis Colonienſis Conventûs Magiſter Novitiorum, in quo obiit 1694. *Ex Hiſtoria Conventûs Colon. Carmelit. Diſcalceat.* Reliquit MSs. duos Tomos in 4to, in primo continentur *pia ac doctiſſima Commentaria in ſequentiam: Dies iræ, dies illa*, in altero *Tractatus de præſentia DEI.*

ALBERTUS ALDEGRAF Weſtphalus Suſatenſis Pictor non vulgaris & præſtantior Chalcographus, imò Pictoriæ & Chalcographiæ in Germania

mania

mania inferiori Reſtaurator cum Alberto Durero Coævo. Vixit circa annum 1500. plurima eáque artificioſa opera reliquit. Imagines Magnatum, Monarcharum aliorúmque æri incidit magno in pretio habitas; quas inter Joannes Leydenſis Anabaptiſtarum Regis & Knipperdollingii præ cæteris artificium ejus commendant. Prodierunt ejuſdem manu artificioſâ elaboratæ imagines de Suſanna & Hercule. 1538. & 1551. ex quibus multæ extant in Eccleſiis urbis Suſati.

Noverat præterea characteres & ſcripturas rarâ arte & admirabili elegantiâ formare. Exemplaria aliquot cariori pretio empta habuit Excellentiſſimus Legatus Regis Sueciæ D. de Schiring. Sontini mortuus eſt, & ſepultus jacet ſub Cippo, qui nomen viri famoſum cum ſignis communibus oſtentat.

Meminerunt Alberti Aldegraff Sandrartus *in Academia Germanica Pictorum & Chalcographorum* 2dæ partis libro 3. n. 48. pag. 244. Maltaire Tom. 1. *Annalium Typograph. 2da edit.* pag. 740. Refert h. l. *Ein Bock mit seer curieuſe Prenten van Albert Deurer en Aldegreve geppreden in folio. Anno 1500, finè loco & Typographi nomine.*

ALBERTUS HERO Snecanus Friſius, fuit ex primis Collegii Vigiliani alumnis Lovanii, abſolutóque Theologiæ ſtudio lauream ejuſdem Coloniæ accepit, & Philoſophiam in Gymnaſio Laurentiano docuit: Paſtor deinde in Gerresheimio, Ducatûs Montenſis oppido. Ex hac vita ſublatus eſt annos plus minus natus XL. anno D. CIↃIↃLXXXIX. VI. idus Martii. Scripſit

Epigrammata diverſa Latinè, Græcè & Hebraicè.

De providentia DEI Lib. V. Coloniæ 1532. 8vo apud Cholinum.

Cenſura ejuſdem de tribus Lutheranorum agendis. Legitur apud Corn. Schultingium Tom. 4. Biblioth. Eccleſiaſticæ p. 77.

Suffridus Petri decade XIV. de Scriptoribus Friſiæ.

B. ALBERTUS MAGNUS, ſic vulgò dictus clariſſimum ſæculo XIII. Eccleſiæ totius & Ordinis Dominicanorum lumen, natus in urbe Thuringiæ, quæ à Latinis Lavinga, ab incolis Langingen vernaculè vocatur ad Danubii ripam ſita ſub finem circiter anni MCXCIII. ex illuſtri & antiqua Regulorum Boloſtratenſium ſtirpe, aptiſſimum diſciplinis omnibus à natura ſortitus ingenium, quod mirificè excoluit, tum ſub cura parentum in patria, tum in Gallia Pariſiis, tum in Italia Patavii, avunculo ubique comite. In hac poſtrema urbe degebat omnigenis ſcientiis Philoſophicis, mathematicis, etiam medicinæ apprimè inſtitutus; cum eo advenit beatiſſimus vir Jordanus Magiſter Ordinis Prædicatorum ab Inſtitutore DOMINICO ſecundus, ejus verbis excitatus, & adversùs formidinem non perſeverandi roboratus, receptus ab ipſumet eſt, & Ordini cooptatus, ac veſte donatus anno (ùt veriùs creditur) M.CCXXIII. ætatis anno XXIX. nondum expleto. Ex more tum apud Dominicanos ſervato ibidem ſcilicet Patavii vel Bononiæ quibuſdam annis Theologiæ operam dediſſe conjicitur. Exinde jubentibus Superioribus in patriam redux ad ſcholarum regimen applicitus eſt, ac Hildeshemii, Friburgi, Briſgoiæ, Ratisbonæ, Argentinæ, Coloniæ Philoſophiam ac Theologiam tandem è ſuperiore loco docuit; quo tempore F. Thomam Cantipratanum inter diſcipulos habuit. Inter hos etiam annos Pariſios ad Gymnaſium Sanjacobeum in Theologia perficiendum miſſum fuiſſe autumatur. Jam inde redierat, & à pluribus annis ſtudium Colonienſe regebat; cùm anno M.CCXLIV. juvenis F. Thomas de Aquino eò advenit à Magiſtro Ordinis IV. F. Joanne Teutonico ductus, ac ſub tanti viri diſciplina erudiendus. Anno MCCXLV. Albertus Pariſios miſſus eſt ad gradus promovendus, & ſcholam noſtram Sanjacobeam pro rata extraneorum recturus, ac triennium ſolitum Magiſterii egit ibidem, eundem Aquinatem inter Auditores habens. Anno M.CCXLVIII. ſolenni illi ſententiæ, quam de comburendis libris Thalmudicis Odo Cardinalis Tuſculanus de Caſtro Rudolphi in Francia tum Legatus pronunciavit Maji XV. adfuit inter Magiſtros Theologiæ vocatos, & ipſe Conſultor adlectus; ſub finem ejuſdem anni cum ſuo Aquinate Coloniam rediit, primarium Lectorem ac ſtudii generalis eo anno in Comitiis Ordinis Lutetiæ coactis erecti Regentem acturus. Anno M.CCLIX. Comitiis Ordinis, quæ Valencenis habita ſunt, adfuit, & cum quatuor Dominicanis ſacræ Facultatis Pariſienſis Magiſtris ad id à Capitulo Delegatis leges in ſtudiis generalibus ſervandas tulit ac edixit. In eodem Capitulo miſſionem ab onere Provincialatûs obtinuit, ſuámque Coloniam repetens antiquum Regentis ac primi Lectoris munus reſumpſit, eo tranquillus nec majora affectans fungebatur. Cùm anno MCCLX. oblata eſt ei ab Alexandro IV. infula Ratisponenſis; hanc non ſolùm ſuaſu Magiſtri Ordinis F. Humberti, ſed etiam ex demiſſione animi, quantum in ipſo fuit, detrectabat. At quantumvis renitens jubente Pontifice eam ſuſcipere coactus eſt; quam tamen Eccleſiam, ubi duobus circiter annis integerrimè ſanctiſſiméque rexiſſet, tumultuum bellicorum, quibus Epiſcopi Germani involvebantur, pertæſus, ſuaviſſimíque ſui quondam muſæi memor pedum paſtorale inter manus Urbani IV. reſignavit, ſuámque Colonienſem in cellam ſeceſſit ſcholæ ſuorum regendæ ſcribendíſque libris totus deinceps deditus. Cùm hoc voluit Archi-Epiſcopus Colonienſis, apud quem ſummo in honore habebatur, ut in ſua Diœceſi, ubicunque rogatus eſſet, in Pontificalibus celebraret, & ſpiritualia Pontificis munia exerceret; quod & idem quandoque ab eo petierunt Argentinenſis & Baſileenſis Epiſcopi; hinc tot templa & altaria in his Diœceſibus memorantur ab eo conſecrata, tot Ordines celebrati, tot reliquiæ Sanctorum recognitæ, & venerationi fidelium ſolenni ritu expoſitæ. Concilio Lugdunenſi 2do affuiſſe quidam narrant anno MCCLXXIV, quod nec incredibile, licèt octogeſimum ætatis jam ſuperâſſet: cùm & ferant anno circiter MCCLXXVII. iter Gallicum & Pariſios uſque ſuſcepiſſe, quo S. ſui diſcipuli Thomæ de Aquino doctrinam à quibuſdam impugnatam in conſeſſu ſacræ Facultatis ſartam tectam tueretur. Tribus circiter ante mortem annis memoriæ lapſum incurriſſe dicitur quoad ſcientias; ità tamen, ut quoad divina ac regularia ſuî ſemper compos & Sodalium exemplum ad ultimum uſque ſpiritum ex-

Digitized by Google

titerit. Obiit XV. Novembr. MCCLXXX. ætatis LXXXVII. fuítque Coloniæ apud ſuos in Odeo ſepultus ad majus altare.

Scriptores Ordinis Prædicatorum ab Echard & Quetif. Tom. I. fol. 162. Tomi ab eo ſcripti ſunt ſequentes:

Tomus 1. *Logica ac 1. de Prædicabilibus Tractatus IX. 2. De Prædicamentis.*

Tom. 2. *Super octo Libros Prædicatorum.*

Tom. 3. *1. In tres Libros de Anima. 2. Libri XIII. Metaphyſicorum.*

Tom. 4. *1. In decem Libros Ethicorum. 2. In octo Libros Politicorum.*

Tom. 5. *Parva naturalia.*

Tom. 6. *Libri XXVI. Animalium.*

Tom. 7. *Commentaria in Pſalmos.*

Tom. 8. *In Threnos Jeremiæ.*

Tom. 9. *Commentarius in Matthæum.*

Tom. 10. *In Lucam.*

Tom. 11. *In Joannem.*

Tom. 12. *Sermones de Tempore.*

Tom. 13. *Commentarii in Dionyſium Areopagitam.*

Tom. 14. *In Librum primum Magiſt. Sententiarum.*

Tom. 15. *In ſecundum & tertium.*

Tom. 16. *In quartum.*

Tom. 17. *Prima pars ſummæ Theologiæ.*

Tom. 18. *Secunda pars.*

Tom. 19. *Summa de creaturis diviſa in duas partes, quarum prima eſt de quatuor coævis ſcilicet materia prima, tempore, cœlo & Angelo. Secunda de homine.*

Tom. 20. *1. Super Evangelium Miſſus. 2. De Laudibus B. Virg. 3. Biblia Mariana.*

Tom. 21. *Miſcellanea. Echard & Quetif. Script. Ord. Præd.*

ALBERTUS CLUMPARTS patriâ Gelder, admiſſus ad Carmelum FF. B. M V. Coloniæ anno 1572. Licentiam Laureæ Theologicæ aſſequendæ in ejus urbis Univerſitate obtinet. Vir doctiſſimus, devotiſſimus, laborioſiſſimus quatuor annis continuis bis manè horâ ſeptimâ, veſpertinâ horâ quartâ Theologiam prælegebat. Scripſit vaſtum opus *in quatuor libros Sententiarum.* Vitam clauſit Coloniæ CIↃ. IↃ. LXXXV. *Ex Comment. Eximii Brun. Tevvis Carm.*

ALBERTUS FEINHALS Ordinem S. Benedicti ingreſſus in Abbatia S. Pantaleonis. Scripſit

Vade mecum Juris utriuſque Candidatorum, ſive expedita methodus juris utriuſque libros, conſtitutiones, leges, textus inveniendi. Coloniæ apud Henricum Rommerskirchen 1707. in 12mo pp. 135.

ALBERTUS GRUNEWALDT naſcitur Coloniæ Agrippinæ anno 1649. à primæva ætate tale virtutum dedit prognoſticon, ut ſpem de ſe magnam rerum olim præclarè gerendarum excitaret, nec fefellit eventus: nam ad celeberrimam Religionem ſancti Dominici Coloniæ admiſſus eâ ſedulitate Philoſophiæ ac Theologiæ operam dedit, taléſque prædictarum ſcientiarum fructus tanquam diſertiſſimus Profeſſor copioſè diſtribuit, ut Ordinis Prædicatorum Ss. Theologiæ Magiſter, ejuſdémque in Univerſitate Colonienſi Doctor de Concilio, totiúſque Univerſitatis Subſenior magna cum laude extiterit. 1688. ab Eximio ſui Ordinis Collega Joanne Loibecher renuntiatur Ss. Theologiæ Doctor in Univerſitate Colonienſi die 12. Octobris, quum eſſet ſtudentium Magiſter in generali ſtudio Conventûs Colonienſis Ordinis Prædicatorum. Cúmque in alios non ſolùm ſcientiarum, ſed etiam virtutum fructus diffunderet, vigilantiſſimum Magiſtrum Novitiorum per plures annos glorioſè egit, eráque maxima ejuſdem laborioſo hoc in officio ſolicitudo, ut concreditis ſibi Novitiis veram religioſè vivendi formam ac normam imprimeret. Talem idem oſtendit regendi dexteritatem, ut unanimi vocalium calculo in Priorem Conventûs Colonienſis fuerit electus; quod munus per annos ſex continuos laudabiliter explevit. Cum Alberto Magno tenerrimâ pietate B. V. Mariam toto vitæ decurſu eſt proſecutus; hinc non ſolùm Archi-Fraternitati Roſarianæ, venerabili ſenio aliíſque infirmitatibus non obſtantibus, maximo cum labore & fructu hîc Coloniæ præfuit; ſed etiam diverſis in locis Ss. Roſarii Archi-Fraternitates partim erexit, partim erectas, & hominum incuriâ ſopitas renovavit, reſuſcitavit innovavítque. Tandem ſenio variíſque infirmitatibus attritus inter adſtantium RR. Confratrum preces Ss. Eccleſiæ Sacramentis tempeſtivè præmunitus pleniſſimè in divinam voluntatem reſignatus ætatis ſuæ 80. religioſæ Profeſſionis 55, Sacerdotii 51, celebrati Jubilæi 2. Coloniæ in Conventu ſanctæ Crucis FF. Prædicatorum anno 1729. die 5tâ Martii horâ ſeptimâ veſpertinâ obiit. Edidit

Geiſtliches Roſen-Büſchlein, das iſt, Einkleidungs- und Profeſſions-Predigen mit vierfachem Regiſter.

Erſter Tomus der Einkleidungs-Predigen gedruckt zu Cöllen bey Cornelio Conen 1698. in 4to pp 801. præter prolixum indicem.

Zvveyter Tomus der Profeſſions-Predigen Coloniæ apud Viduam Machers 1700. in 4to pp. 675. præter prægrandem indicem.

Item Libellos Archi-Fraternitati Roſarianæ deſervientes aut compoſuit, aut compoſitos amplia vit.

ALBERTUS MALBERG Ss. Theologiæ Baccalaureus, Alumnus Seminarii Archi-Epiſcopalis (quod ſub Sereniſſimo Ferdinando A. C. anno 1615. cœptum, & directioni PP. Societatis in ſpiritualibus & literariis, in temporalibus autem Eccleſiaſtico ſæculari ſubjectum duravit ad 1646, in ea domo, quæ nunc Convictus Xaverianus nuncupatur.) Ejuſdem Rdi Domini operâ in lucem prodiit "*Schola affectuum*, hoc eſt, brevis & methodica moderandorum affectuum ac paſſionum per media cùm generalia tum particularia inſtitutio ex doctrina quorundam è Societate JESU Patrum: in gratiam Partheniæ Sodalitatis concinnata, eidémque Xenioli loco oblata." Coloniæ apud Joannem Kinckium 1625. Dicatur Sodalibus Parthenis. in 16to. pp. 254.

ALBERTUS OSWALDT natus Moguntiæ, ibidem Ordinem Prædicatorum ingreſſus, ſolitis ſcholarum agonibus obitis meruit Doctoris lauream in ſacra Facultate Theologica Colonienſi, unde Romam à Magiſtro Ordinis accitus Sociis Caſanatenſibus additus fuit. Scripſit

Spicilegium Philoſophicum collectum ex Agro Thomiſtico. Coloniæ Vol. II. in 8vo.

Echard & Quetif. Scriptores Ord. Præd.

In

In Bibliotheca Colonienſi S. J. extat ejuſdem MS codex in folio: *Schola Thomiſtica* auſpice ſuo Præceptore Angelico D. Thoma *attritionem*, ſingulari DEI benevolentiâ & gratiâ Chriſti privilegiatam, hodiernâ temporum novaturientium infelicitate injuſtè ſpoliatam *vindicat*, Alb. Oſwaldt O. Præd. Ss. Theol. Doctor Colon.

ALBERTUS BARO DE PALLANT Bredenbend ex equeſtri antiqua Juliacenſi gente progenitus, fuit Præpoſitus Embricenſis, Decanus Clivenſis. Scripſit Panegyrin Ferdinando III. cujus titulus:

Sereniſſimo, Potentiſſimo Principi ac D. Ferdinando III. Germ. Hung. Bohemiæ Regi, cùm Rex Romanorum eligeretur, inaugurаretur & coronaretur *Panegyricus*: quem in humillimæ venerationis, gratulationis & obſervantiæ argumentum ſcribebat Albertus Baro Pallantius, &c. Coloniæ in 4to anno 1637.

ALBERTUS PICTORIUS Porceti, quod ſuburbium eſt Aquisgrani adjectum, naſcitur, Scholæ Deiparæ Virginis intra Aquasgrani Rector. Scripſit

Sacrarium Aquisgranenſe, oder: der Heiligen Bund-Laden, darinn ein gemein Geſprâ h zvveyer Chriſten von dem Heiligthum Chriſti, ſeiner Mutter und der Heiligen, vvelche alle ſiben Jahr dem Chriſtlichen Volck gezeiget vvird in der Kayſerlichen Reichs-Stadt des Königlichen Stuhls Aachen. Durch Alb. Pictorium Porcetanum Rectorem ſcholæ D. V. Coloniæ typo Petr. à Brachel 1612. in 8vo. pp. 72.

ALBERTUS DE PORCETO Aquenſis, Carmelo B. M. adſcriptus, verbi divini Præco facundiſſimus maximè in Conventu Colonienſi claruit legendo & prædicando anno 1449. Scripſit

Commentarios in Canticum Magnificat. Cujus initium: *Surrexit quidam.* Extat in Bibliotheca Carmeli Boppardienſis MS.

Sermones de beata Virgine hoc titulo:

Viridarium Virginis glorioſa. Extat MS. in Bibliotheca Carmeli apud Aquasgrani.

Ex Comment. Eximii Brunonis Tevvis Carm.

ALBERTUS SIGEBERGENSIS natus utique in Oppido Sigebergenſi ſito in Montenſi patria. *Indice Caſim. Oudin Comm.* de Script. Eccleſ. Tom. III. ſæcul. XV. p. 2585. vel ùt creditur Monachus ex Ordine D. Benedicti è Monaſterio ejuſdem loci, de quo ità Antonius Poſſevinus Tom. 1. Apparatûs ſacri pag. 27. Albertus Sigebergenſis Benedictinus Commentaria in utrumque teſtamentum ſcripſit. Vixit anno 1450. Eyſengrenius in catalogo teſtium veritatis ad An. Chriſti 1450. Alberti hujus extat

1. *Gloſſarium veteris & novi Teſtamenti* MS. in Bibliotheca Paulina Lipſienſi, ùt conſtat ex hujus catalogo Bibliothecæ manuſcriptorum codicum pag. 72. num. 8. impreſſo Lipſiæ an. 1686. curâ & ſtudio Joachimi Felleri Bibliothecarii.

2. Hiſtoria Romanorum Pontificum & Imperatorum fideli, ùt ipſe teſtatur, narratione ſcripta potiſſimùm à Gregorio XI. uſque ad annum Chriſti 1454, ùt ipſe in vita Innocentii Papæ VII. teſtatur; quo tempore clarus habebatur Joannes Cuſpinianus, qui in opere de Imperatoribus Romanis aliquoties allegat hunc Albertum Monachum, quem MS. in partibus Germaniæ olim habuerat. Atque hujus hiſtoriæ codex jam habetur inter MSS. codices hiſtoricos Latinos Arcis Ambroſianæ num. 61. Bibliothecæ Cæſareæ Vindobonenſis, uti teſtatur celeberrimus illius Bibliothecarius Petrus Lambecius Tom. 2. Commentariorum hujus Bibliothecæ C. 8. pag. 871. Inſcribitur Hiſtoria Pontificum & Imperatorum Romanorum, ex S. Hieronymi, Iſidori Hiſpalenſis, Venerabilis Bedæ, Sigeberti Gemblacenſis, Richardi Monachi Cluniacenſis, Sicardi Epiſcopi Cremonenſis, Martini Poloni, & recentiorum aliquot Authorum Chronicis collecta, quam Albertus iſte, de quo nobis ſermo eſt, continuavit à Gregorio XI. uſque ad annum C. 1454. ùt ipſe in vita Innocentii Papæ teſtatur his verbis: "Vacante Sede poſt Bonifacium IX. anno Domini M.CCCCIV. Cardinales numero duodecim conclave intraverunt, & coram pluribus Notariis & teſtibus ſolemnibus compromiſerunt, & compromiſſum ſervare jurârunt, nec unquam ſe abſolvi ab illo juramento petituros, neque abſolutionem aliquam ſe recepturos ab eodem, videlicet: quòd ipſi ſinguli & communiter, & ſi quis eorum fortè in Papam eligeretur, vellet & deberet omnem diligentiam, quam poſſet, adhibere ad hoc, quòd unitas Eccleſiæ reformaretur, etiamſi opus eſſet ad hoc renuntiare Papatui; & quòd Cardinales abſentes ad ſimile juramentum arctarent præſtandum, ſimiliter de novis eligendis. Et poſt hæc proceſſum eſt ad electionem, & electus eſt Dominus Coſmatus tituli S. Crucis in Hieruſalem, vulgariter Bononienſis vocatus, vocatùsque eſt Innocentius VII. Hic ſtatim poſt electionem ſuam regimen urbis libertatémque Romanis reſtituit; Unde elati in ſuperbiam inſolentias ei conſuetas ultra modum exercere præſumpſerunt. Hic Innocentius Prælatis & Epiſcopis in diverſis regnis conſtitutis intimavit Concilium generale in Roma celebrandum in menſe Septembri pro ablatione ſchiſmatis. Adveniente igitur menſe Septembri Romæ inter amicos Papæ & quoſdam Romanorum, orto diſturbio quidam Romani Æmuli Papæ à fidelibus ejus trucidati ſunt, quorum unus ſubtus cappa Papæ latuit, dum alii occiduntur, ſicque ſalvatus fuit, quem ego Frater Albertus pro tunc Monachus tempore Martini Papæ V. ſuperſtitem adhuc vidi Romæ in inſula habitantem, qui hanc Chronicam à tempore Gregorii IX. uſque ad hæc tempora continuavi, ſcilicet anno Domini M.CCCCLIV. primâ die Octobris tam de viſis & auditis, quàm etiam de compertis. Quare ab urbe Roma receſſit, &c. &c." Codex Auguſtiſſimæ Cæſareæ Bibliothecæ, cujus hîc obiter fit mentio, ille ipſe eſt, quo etiam Joannes Cuſpinianus in componendo opere de Imperatoribus Romanis uſus eſt. Meminit hujus Alberti Monachi etiam Gerardus Joannes Voſſius Lib. 3. de Hiſtoricis Latinis pag. 693. ubi ſcribit videndum eſſe, an hic alius ſit ab Alberto Abbate Stadenſi; utpote, qui Chronicon ſcripſit à creatione mundi uſque ad ſuam ætatem, hoc eſt, uſque ad annum Chriſti 1256. incluſivè. At Albertus ille Monachus, de quo hîc

agitur, continuavit Chronicon non à creatione mundi, ſed tantùm à Nativitate Chriſti inchoatum uſque ad annum 1454.

3. *Hiſtoria Imperatorum Romanorum*, ùt refert jam citatus doctiſſimus Gerardus Voſſius, ab Imperatore Auguſto uſque ad Imperatorem Fridericum vulgò tertium, reverà autem quintum, Imperatoris Maximiliani I. Patrem, quæ extat in eodem codice MS. Bibliothecæ Imperatoriæ; in hac autem hiſtoria Pontificum & Imperatorum hactenus, quod ſciam, nondum edita traditur Martinum Polonum de Joanne Papiſſa meminiſſe, inſuper & Mantiſſæ loco addidiſſes quod in nullis ipſius Chronici exemplaribus reperitur, vel hactenus cuiquam repertum eſt, nempe Joannem Papiſſam jam gravidam quendam à diabolo obſeſſum interrogâſſe, quando diabolus à corpore ejus receſſurus eſſet, & diabolum reſpondiſſe his verbis:

Papa Pater Patrum, Papiſſæ pandito partum,
Et tibi tunc edam de corpore quando recedam.

Quibus finitis apud Albertum iſtum ſubjungitur: Hæc Martinus Polonus. *Agunt de Alberto Sigebergenſi iſto Monacho, Joſias Simlerus in Epitome Bibliotheca Geſneri p. 22. Antonius Poſſevinus loco citato. Petrus Lambecius Tom. 2. Commentariorum Bibliotheca Cæſarea Vindobonenſis c. 8. pag. 871. & 2.*

ALBERTUS Eccleſiæ Steinfeldenſis Ordinis Præmonſtratenſis primus Abbas Religione inſignis, & Deiparæ cultui impensè deditus. Librum ſcripſit

De gaudiis B. M. Virginis, judicio ipſiuſmet Divæ probatum, & ab ea B. Hermanno Joſepho commendatum. In vita ejuſdem C. IV.

Obiit Albertus 26. Januarii anno Chriſti 1189. *Ex Chron. Abbatum Steinfeldenſ. & Papebrochio ad diem VII. Aprilis. Chryſoſtomo van der Sterre in notis ad C. 24. vita B. Hermanni Joſephi.*

ALBERTUS VITTING Duſſeldorpienſis, SS. Theologiæ in Ordine FF. Minorum Conventualium Lector, homo admodum laborioſus anno 1698. edidit

Geographiam Seraphicam, ſeu deſcriptionem omnium Conventuum almæ Provinciæ Colonienſis Fratrum Minorum Conventualium. Anno 1695. typis Petri Alſtorff Colonienſis.

Vitam ſervi Dei p.m. P. Joſephi à Cupertino Neapolitani Ordinis Minorum Conventualium Sacerdotis ac viri planè extatici, adjectâ in fine notitiâ brevi animarum illuſtrium, quas mirâ vitæ innocentiâ ſingulares ſæculum illud ex eorum Ordine produxit, breviori methodo ex Italico in Latinum tranſlatam. Obiit Signiaci 1713. 7. Decembr. *Ex ſchedis Eximii M. Adami Putz.*

ALBUINUS Agri Colonienſis Eremita circa annum 1020. clarus Scriptor Eccleſiaſticus Bibliographis hactenus incognitus, à quo ſupererat in Lacenſi Bibliotheca Liber MS. in membranis ſub forma quarti oblongi, hoc exordio: *Domino Heriberto Colonienſi Epiſcopo, Albuinus Eremita indignus gloriam & pacem ſempiternam. Ex quo, mi Pater, miſericordia veſtra gratiam promerui, &c.* Tractat de virtutibus, 1. de charitate, 2. de humilitate, & cæteris per 42. capita, quorum poſtremò agit de ordinibus hominum ... Opus luce dignum, quod meritò Bibliothecæ Patrum inſeri poſſet. *Ex Commentariis MSS. D. Legipont Profeſſ. Martiniani.*

ALDENBERGENSIS I. Monachus Ciſtercienſis Abbatiæ veteris Montis, Anonymus, ſcripſit carmine:

Vitam beati Eduardi, qui ex Comite de Altena factus eſt Converſus, & ſubinde Monachus in Morimundo, ac demum Fundator & primus Abbas Montis S. Georgii in Thuringia.

MS. hanc vitam habuit *Carol. de Viſch in Bibliotheca S. Ordin. Ciſterc.*

ALDENBERGENSIS II. Ciſtercienſis Ordinis Abbatiæ in Ducatu Montenſi ſitæ Monachus Anonymus, ſcripſit:

Tractatum de duodecim gradibus humilitatis Regula S. Benedicti, quem MS. habuit. *Carolus de Viſch in Bibliotheca S. Ordinis Ciſtercienſis.*

ALEXANDER CANDIDUS, vulgò dictus Nicolaus Blanckardt, Patriâ Gandavenſis, Profeſſione Carmelitâ Ss. Theologiæ Licentiatus Coloniæ. De quo in Lib. II. Decanali S. Facultatis Theologicæ Colonienſis p. 26. averſâ leguntur ſequentia: 1546. ſub Decanatu Eximii Everardi Billick Provincialis Carmelitarum 27. Auguſti reſpondit V. Baccalaureus formatus Alexander Blanckardt Carmelita ad quæſtionem: Sime divinæ miſericordiæ potiùs, quàm Sacerdotum inſimulatæ avaritiæ adſcribendum purgatorium? 1551. 30. Januarii jam Doctor, Decanus fit S. Facultatis Theologicæ Profeſſor Ordinis, & publicus, vir (ùt ait Stephanus Broelmannus J. U. Doctor & Profeſſor Coloniæ) nomine & religione verè candidus, hæreſum Oppugnator validiſſimus. Anno 1551. à Sereniſſima Regina Maria Belgii Moderatrice, Caroli V. Cæſaris ſorore, mittitur ad Concilium Tridentinum, à Julio Papa III. reaſſumptum, in quo habuit orationes duas, unam de divino Sacerdotio, ac ejus cum regia poteſtate collatione; alteram ſuper themate: *Si quis vobis evangelizaverit præter id, quod accepiſtis, anathema ſit*, ad Galat. 1. ità quidem diſertè, doctè & argutè, ut Pater Everardus Billicus ejuſdem Ordinis Provincialis cum Illuſtriſſimo Domino Adolpho Archi-Epiſcopo Colonienſi tunc præſens in Epiſtola ad P. Joannem Billicum Priorem Colonienſem Fratrem ſuum inter cætera teſtetur: P. Alexander pro divinis & Eccleſiaſticis traditionibus ad ſtuporem omnium adeò dixit, ut Pſeudo-Theologi Würtenbergenſes perorantem audientes in lingua ſua Germanica dixerint: Ille Monachus ex dæmonio declamat. Actu Facultatis Theologicæ Decanus moritur Coloniæ ultimâ Decembris 1555. in Choro ſepultus ante ſummum Altare.

Meminerunt hujus Alexandri Petrus Merſæus, Cratepolius in Annalibus Archi-Epiſc. Colon. ſub Adolpho tertio. Andreas Valerius, Stephanus Broelmannus, &c. Edidit

Sacra Biblia ex Latino vulgata editionis in Germanicum plurimis locis emendatiora & correctiora à Theologis Colonienſibus commendata 1547. Scripſit quoque

Commentaria in Epiſtolam Pauli ad Titum.

Duas orationes, quas declamavit Tridenti coram Patribus Concilii.

Plures item alias, quas habuit ad Synodum & Clerum Eccleſiæ Cathedralis Trajectenſis.

Judicium Joannis Calvini de Sanctorum veneratione, eorúmque reliquiis collatum cum Orthodoxorum Eccleſiæ Catholicæ Patrum ſententiis.

Orationem de retributione Juſtorum ſtatim à morte.

Digitized by Google

morte. Coloniæ typis Gennepæi 1551. in 8. minore. 7. Bogen.

Plura ejuſdem opuſcula & familiares ipſius Epiſtolæ Tridento Coloniam ſcriptæ extant MSS. in Archivio Carmeli Colonienſis. *Ex Commentariis Eximii Brunenis Tevvis Carmel.*

ALEYDIS natione Teutonicâ Patriâ Sicambra ex oppido Gueh ſanctimonialis fœmina Monaſterii B. M. V. Ordinis S Benedicti in Inſula Rolandi, quod uno ſupra Bonnam milliari in medio Rheno eſt ſitum, Virgo devotiſſimæ converſationis, & ab infantia Domino conſecrata, in divinis Scripturis multùm ſtudioſa, & ex ſedula lectione ſtudiſque exercitatione nobiliter erudita, ſæculariúmque literarum ſtudiis probè imbuta Fratris Benedicti, aliàs Chryſanthi, nunc Oeconomi noſtri Lacenſis inibi quondam diſcipula (cujus etiam ad eandem de modo dictandi tractatulus, & de omni ſcibili ſummula extat perpulchra) ingenio quidem præſtans, & eloquio adeò diſerta, ut Raymundus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ indulgentiarum per Alemanniam Nuntius, ac S. R. E. Cardinalis Presbyter ac Legatus de latere digniſſimus, ac S. Theologiæ Doctor excellentiſſimus viſis & perlectis ejuſdem ad ſe datis literis mirum in modum ipſius ingenium admiraretur & commendaret, devotáque ejus ſcripts approbans, ut cœpto perſeveraret in propoſito exhortans illius ſeſe ſingularibus orationibus commendabat. Obiit anno Domini 1507. cui etiam D. Apoſtolus Paulus (quem ſingulari devotione in vita honorabat) in extremis viſibiliter apparuiſſe dicitur. Scripſit verò quædam non ſpernendæ lectionis ſyntagmata, quibus ſexum ſuperans, memoriam ſuî ad poſteros cum laude transmiſit. De quibus feruntur ſubjecta:

1. *De S. Paulo ſeptem Homiliæ. L. 1.*
2. *Ad Raymundum Cardinalem. Epiſt. 1.*
3. *Ad Hermannum Epiſc. Colonienſem. Epiſt. 1.*
4. *Ad Fratrem Benedictum Inſtructorem ſuum. Epiſt. 1.*
5. *Ad Fratrem Joannem de Rhoda Priorem. Epiſt. 1.*
6. *Ad Joannem Piemontanum & Jacobum Siberti Lacenſes. Epiſt 2.*
7. *Ad diverſos quoque alios Epiſtolæ* quamplures & elegantes Latinè conſcriptæ, ex quibus omnibus ejus ingenii vivacitas & vena colligitur.

Tranſtulit præterea ad mandatum R. D. Adæ Abbatis quondam S. Martini Colonienſis de Teutonico in Latinum idioma tractatum quendam *de modo audiendi Miſſam* per quendam nobilem virum Droſſatum in Arensberg pro ſimplicibus in vulgari compoſitum; qui incipit: *Quilibet homo Eccleſiam DEI &c.*

Invenitur etiam Epiſtola ab eadem ſcripta, cujus hæc eſt inſcriptio: *Honorabilibus ac Religioſis Dominis Joanni de largo Monte, & Jacobo Siberti de Monaſterio Eifliæ Confratribus ſuis in Chriſto Soror Aleydis Chriſti famula ſanctimonialis in Inſula Rolandi* S. P. D. quæ ſic incipit: *Cùm vobis ſcribere cogito, honorabiles ac prædilecti Domini, &c. &c. Ex Schedis D. Oliverii Legipont. Benedict.*

S. ALFREDUS generoſâ familiâ in Agrippinenſ. urbe Coloniâ natus ex Monacho Corbejenſi factus Hildesheimenſis Epiſcopus quartus DCCCLXXVII, & ſui Pontificatûs anno XXVIII. in Cathedrali B. M. V. Hildesheimenſi, quod conſtruxerat templo ſepultus. Vir DEO verè dilectus, & in omni vita ſanctiſſimus, in lege DEI exercitatiſſimus, atque in Scripturis ſacris doctiſſimus congeſſit

Synodales Conſtitutiones ex jure & Patrum decretis ſumptas in Diœceſis ſuæ uſum, ut Eccleſia ſua incrementa caperet. *Eyſengrenius Catal. Teſt. verit. ad annum Chriſti 846.*

AMANDUS ZIERIXENSIS, dictus ab oppido nativo in Zelandiæ Inſula Scowia ad mare Germanicum, Latinæ, atque etiam linguarum externarum, præſertim Hebraicæ & Græcæ peritus, cum magna laude Lovanii in ſuo Cœnobio S. Theologiam profeſſus eſt. Miniſter fuit Provinciæ Coloniæ, antequam ab illa, quæ nunc Germaniæ inferioris appellatur, disjungeretur. Antiquitatum ſtudioſiſſimus indagator, multa ſcripſit, præſertim

Chronicon à mundi exordio ad annum Domini 1534, quod Scrutinium vel Venationem veritatis hiſtoricæ vocavit. Prodiit Antwerpiæ anno 1534. apud Simonem Cocum.

Commentarios in Geneſim.
In Jobum.
In Pſalmum centeſimum decimum octavum.
In Eccleſiaſten.
De LXX. hebdomadibus Danielis, Lib. 1.
De XL. Manſionibus.
Spiritualis militia XII. horas, Lib. 1.
Hiſtoriam Dominicæ Paſſionis.
De Chriſti Reſurrectione & Aſcenſione.
De S. Annæ Conjugio.
Conciones varias.
De Sophi Rege Perſarum.

Omnia hæc extabant Lovanii apud ſuos Manuſcript. ibique in libro Fratrum defunctorum ita de illo legitur.

Obitus venerabilis, zeloſi & devoti Patris Amandi Zierixenſis Sacerdotis, Prædicatoris & Confeſſoris, qui fuit ante unionem Miniſter & Cuſtos Fratrum Reformatorum hujus Provinciæ Coloniæ, nec non & Guardianus & Lector in diverſis Conventibus, etiam poſt unionem. Vir utique in ſacra pagina literatiſſimus, Latinæ, Græcæ & Hebraicæ linguæ periti ſſimus, ſepultus in Choro Lovanii ante ſummum Altare anno Domini 1524. 8. Junii.

Videtur error in numeris libri, & pro anno 24. ſubſtituendum 34. Si enim in Chronicis protraxit narrationem uſque ad illum annum, ex illo libro hujus poſterioris error deprehenditur.

Wadingus. Scriptores Ord. Minor.

AMBROSIUS BOCHIUS Ord. Erem. S. P. Auguſtini Ss. Theologiæ Doctor, obiit Coloniæ 1635. ætatis 44. cujus hoc eſt epitaphium: Cineres hîc ſubſunt R. P. Ambroſii Bochii Provinciæ Colonienſis aliquando Definitoris ac Viſitatoris, Conv. Iprenſis, Antverpienſis, & tandem Colonienſis Prioris, viri undequaque magni, Hiſtorici & Theologi præter vernaculum Gallicum, Hiſpanicum, Italicum, Latinum etiam Græci ac Hebraici idiomatis callentiſſimi.

Tot ſubitâ linguas video obmuteſcere morte:
Si linguæ ceſſant, perpetuabit amor.

Ex Hiſpanico in Flandricum vertit *Compendium vitæ & miraculorum B. Thomæ à Villa nova* impreſſum Bruxellis 1621. Reliquit etiam *Manuſcripta Theologica & Hiſtorica, uti & Commentaria*

ria in Pentateuchum hactenus inedita. *Ex Schedis Eximii Fulgentii Henſchen Auguſtinianorum Provincialis.*

ANDREAS DE CONFLUENTIA Germanus Carmelita, Doctor Colonienſis, & Decanus Ss. Facultatis Theologicæ, Prior Conventûs Colon. pro quo defuncto anno 1477. 23. Januarii celebratum eſt Sacrum à S. Facultate. Scripſit

Lecturam Sententiarum, Lib. 4.

Sermones per annum. Lib. 3.

Trithemius de Luminibus Germ. Bibliotheca Geſneri.

P. ANDREAS ESCHENBRENDER natus in Breidibach Diœceſis Colonienſis 1676. adſcriptus Societati 1696. Philoſophiam tum Coloniæ, tum Treviris, dein Theologiam Moralem Padibornæ docuit. Poſtmodum miſſus Lubecam fuit, ut viri Apoſtolici munere inter Hæreticos fungeretur: cumque annis aliquot ibidem zelum ſuum exercuiſſet, laborare cœpit malo hæmophthiſis, quo vitæ totius decurſu conflictatus, & ad extrema ſubinde ex copioſo ſanguinis effluvio redactus fuit. In cubili ſuo inſtar apiculæ latentis in ſuo alveari nunquam non occupatus erat, ut proximo, quantum infirmitas pateretur, prodeſſe poſſet. Scribebat, quæ notatu digna erant, ne elaberentur memoriâ, annotabat, & eleganti charactere Inſerebat adverſariis ſuis, quorum bene multa collegit, eorúmque erat hic titulus: *Theſaurus communis rerum variarum* tum ex hiſtoriis, tum ex aliis auditis aut lectis. Habebat parvam Bibliothecam in cubiculo ſuo, refertam libellis aſceticis, quibus in ſuam & aliorum utilitatem utebatur. Obiit 16. Maji 1639. Coloniæ. Illius ſtudio in lucem prodierunt:

1. *Meditationes pro octo diebus* exercitiorum ſpiritualium, quæ primò Italicè conſcriptæ à P. Joſepho Guizzardi à P. A. Eſchenbrender in Latinum verſæ, editæque 1717. Coloniæ ſumptu hæredum Frieſſem & Fromart. in 12. pp. 145.

2. *Libellus de electione ſtatûs*, qui poſtmodum ab ipſomet auctus, & ſecundo typo donatus eſt. Sumptu Wilh. Metternich. in 12. pp. 320.

3. *De Corde JESU*, quem ex variis libris de ea materia tractantibus ſtudioſè collegit, & Germanicè edi curavit.

4. *De bona morte*, qui ſubinde pro ſtrena inter Sodales Marianos diſtributus fuit. *Ex annuis litteris Collegii Colon. S. J.*

ANDREAS ESSER naſcitur Coloniæ 1680. 30. Aprilis humanioribus & ſeverioribus diſciplinis excultus Magiſter, renuntiatur in Gymnaſio Tricoronato, & 1698. 31. Maji Societati JESU adſcribitur. Litteras humaniores Confluentiæ & Coloniæ, ibidem & Treveris Sophiam docuit. Anno 1715. 5. Novembris Magiſterii Theologici lauream in Univerſitate Colonienſi conſecutus à variis Eccleſiaſticis & ſæcularibus Principibus poſtulatus ad obſequia rei ſpiritualis & litterariæ præſtanda, interim Theologiam ſpeculativam Coloniæ annos bene multos docuit, & Convictum Xaverianum rexit, unde evocatus Sereniſſimo Haſſodarmſtadienſi, Epiſcopo Auguſtano nunc ſpiritualem operam navat. Scripſit hactenus

Spongiam philalethis, quâ errores abſtergit, libelli novitatem ſcientiæ mediæ variis Authoribus aſpergentis. Coloniæ apud Joannem Engelert 1726. in 8vo.

ANDREAS FALCKENBERG Patriâ Famillâ Agrippinenſium prognatus eſt anno 1663. 1mâ Auguſti In Gymnaſio Tricoronato literis optimis excultus, politioribus & gravioribus Philoſophicis, Magiſter artium creatur anno 1679, quo & Societatem JESU ambivit & impetravit. Literarum humaniorum & Philoſophiæ, ac demum multis annis Matheſeos in variis Academiis prælectiones publicas habuit pari ubique famâ virtutum & perſpicacis ingenii, cujus aciem pletique diſcipulorum tardè aut rarò aſſequebantur. Multam prætetea hiſtoriarum notitiam comparaverat, muſices & linguarum noſtrâ Europâ celebrium Hiſpanicæ, Italicæ & Gallicæ probè ac cumulatè peritus. Qui ſcientiarum apparatus adeò à faſtu & oſtentatione aberat, ut neſcire ipſus videretur, quid ſciret, neque niſi poſtulante neceſſitate, & tum quidem ſingulari modeſtiæ Chriſtianæ condimento talenta ſibi à Patrefamilias data proderet. Ex hac ſincera animi demiſſione ortum habuêre ſolidæ Patris Andreæ virtutes, atque imprimis expedita ad omnes Superiorum nutus obedientia, quâ locum & munia, quantumvis ardua, veluti Chriſti Domini manu deſignata deoſculabatur; miſſionem Fridericianam in Jutlandia annis aliquot magno cum fervore & fructu excoluit. In animæ alterius ſalutem potiùs, quàm propriam corporis intentus, dum ægrotantem ad extremam luctam diſponit, venenum malignæ febris hauſit, & præclarum præmium Apoſtolicæ charitatis, mortem retolit 5. Junii 1710. ſtans inter labores miſſionis ſacræ. Certè eâ fronte mortem vidit, quâ caſus omnes vitæ anteactæ, hoc eſt, intrepidâ & ſerenâ citra ullum ſignum animi dolorum impatientis: munitus ex more Eccleſiæ Catholicæ ad Superos, uti confidimus, abiit. Scripſit edidítque libellum ſub tecto nomine cum hoc titulo:

Arithmetica practica tum regulis tum quæſtionibus explanata à quodam è Societate JESU. Coloniæ Agrippinæ typis Petri Theodori Hilden, 1699. *Ex annuis Miſſionis Fridericianæ.*

ANDREAS GAILIUS Coloniæ Agrippinæ natus ſub annum à partu Virginis milleſimum quingenteſimum viceſimum quintum, primis litterarum elementis imbutus, cùm profectum ſtudiorum faceret non vulgarem, ad juris diſciplinam animum applicuit; quam ut perfectiùs excoleret, ad Lycæa Germaniæ, nominatim Lovanienſe, profectus eſt. Poſtea ad exteros perrexit, & in Italia ac Gallia præſtantiſſimis quibuſque JC. operam dedit, ubi & inſignia Doctoratûs meritiſſimo cum applauſu omnium conſecutus eſt. Reverſus ad ſuos, quæ tanto ſibi comparavit ſtudio, in praxin redegit, uſúmque ſibi rerum forenſium acquiſivit. Mox à Trevirenſi Archi-Epiſcopo evocatus in auguſtiſſimo & ampliſſimo judicio Spiræ Adſeſſoris munere functus eſt, eique annis tredecim egregiè præfuit. Ibidem quædam tum decernendis tum decidendis cauſis utilia in uſum privarum ſubſecivis horis ſtudioſè collegit, quæ ſucceſſu temporis paulatim in quatuor obſervationum centurias excreverunt; quas dein rogatu amicorum, & ne poſt obitum ſuum Leguleiorum aliquis ſibi vindicaret, communes & publicas fecit, inque duos libros digeſſit, ſed de his inferiùs. Cùm Maximiliano ſecundo Cæſari eſſet à conſiliis, eidem ſtatûs Belgici in-

ſtau-

ſtauratio cum aliis fuit commiſſa. Cæterùm tam inſigni famâ fuit celebratus, ut inter reliquos Germaniæ Juris-Conſultos alii eum communis fori experientiâ præſtantiſſimum, illuſtrem Pragmaticum, & conſuetudinum Germaniæ peritiſſimum, alii praxeos Cameræ imperialis diligentiſſimum atque exactiſſimum Obſervatorem, alii Germaniæ Papinianum nuncuparent, alii aliis titulis atque elogiis exornarent: quorum plura in epitaphio ejus referentur. Anno 1581. fuit à Cæſare miſſus Bonnam Legatus, ut Gebhardum revocaret ab infami concubinatu aut inceſtis nuptiis tentandis. Obiit 1587. non Romæ (ùt quidam putârunt apud Melchiorem Adamum) ſed Coloniæ, cùm ibi in templo S. Brigidæ extet & ſepulchrum ejus & epitaphium, in quo leguntur ſequentia..... D. O. M.

Viator quiſquis es, ſiſte gradum, quod ſcriptum eſt, lege.

Hoc is, cujus causâ ſcriptum, fieri rogat.

" Andreæ Gailio Agrippinati Philippi F. JCto
" toto orbe celeberrimo, antiquæ virtutis & ſa-
" pientiæ viro, qui exquiſitorum in jure civili
" operum Author, ſupremi ſacri Romani Impe-
" rii Tribunalis in Camera Spirenſi Adſeſſor an-
" nos XI. Maximiliani ſecundi VIII. Rudolphi
" ſecundi Imperatoris VII. Conſiliarius Aulicus,
" & Referendarius multis laboribus & difficilli-
" mis legationibus Romæ politiæ conſervandæ
" causâ, morbiſque defatigatus anno ſalutis
" MDLXXXVII. die XI. Decembris ætatis LXI.
" vitam exercitam & laborioſam placitâ tandem
" & quietâ in Chriſtum morte mutavit. Anna
" Klovvens I. & Chriſtiana Kannengieſſers II.
" uxor, & hæredes chariſſimo ac bene merenti
" conjugi gementes & mœrentes poſuer. MDXC.

Icon Gailii & utriuſque uxoris depictæ extant apud Syndicum Urbis Colon. D. Ley J. U. D. Scripſit

Practicarum Obſervationum Libros II. quorum primus judiciorum ordinem, alter contractuum, & ultimarum voluntatum materias complectitur.

De pace publica, & proſcriptis ſive bannitis Imperii. Lib. II.

De pignorationibus Librum ſingularem.

Supplicationes pro proceſſibus Francofurti 2. Volum. folio 160.

De manuum injectionibus ſive arreſtis Imperii. Omnia ſimul ſæpiùs excuſa, & poſtremò ex recognitione Gualteri Gymnici. Coloniæ 1621. 4. typis Ant. Hierati.

Carolus Otto Thyllius *Annotationes ad Gailii* obſervationes edidit. in 4to. Francofurti 1703.

Bernhardus Greven *Concluſiones practicas* ad Gailii obſervationes publicavit Norimbergæ 1675. in folio.

Eberhardus Fabricius *Repetitiones Gailii* in 4to Coloniæ 1712.

ANDREAS KETWIG de Confluentia Carmel. Colonienſis filius, & Ss. Theologiæ in ejus urbis Univerſitate Doctor, Profeſſor & Decanus. Moritur anno 1477. Coloniæ ſepultus, cui Univerſitas Colonienſis in Eccleſia Carmelitarum ſolenniter parentavit. Scripſit

Lecturam ſententiarum Libros quatuor.

Sermones per annum Libros tres. *Friſius in Bibliotheca Tigur. Ex Schedis Eximii Brunonis Tevvis. Carm.*

ANDREAS MEGERLE profeſſus Ordinem Salvatoris ſub regula S. Birgittæ. Juſſus fuit à Ferdinando III. Auguſto circa annum 1656. S. Birgittæ revelationes ex Latino Germanicas facere, cui imperio exequendo illicò animum applicuit; ſed ob negotia Ordinis procuranda in Bavariam miſſus quadriennio interrupit cœptam telam, quam demum perfectam ultimis curis dedicavit Leopoldo Auguſto 1664. ultimâ Martii ex Conventu Birgittano Colonienſi, *Sion* nuncupato. Erant eædem jam ſæculo priore 1517. juſſu Divi Maximiliani Norimbergenſi typo Germanico editæ; ſed hæ ſecundæ curæ feliciores & pleniores ſunt, uti fieri ſolet.

Der H. Wittfrauen Birgitta von Schvveden himmliſche Offenbahrungen, Geſichter, Erſcheinungen, Entzuckungen, Hinnehmungen und Prophezeyungen: Erſter Theil, aus dem Lateiniſchen Exemplar gedruckt zu Rom bey Ludvvig Grignano 1625. jetzt zum andermahl verteutſcht nach dem Farneſiſch- und Vaticaniſchen geſchriebenem Text: durch P. Andream Megerle S. Birgitten Ordens Prieſter. Cöllen in Wilhelms Frieſſens Buch-Händlerey 1664. in 4to. pp. 44.

Accedit Præfatio Apologetica Card. Turrecrematæ pro his revelationibus. Vita S. Catharinæ Suecæ & aliorum Sanctorum Ordinis Birgittani, demum index copioſus rerum.

ANDREAS MUNSTERUS Colonienſis Abbas Cœnobii Brauvvveilerenſis annos XII. menſes XI. anno 1579. 27. Novembris piè defunctus eſt Coloniæ. Ab eo edita ſunt

Carmina in Pſalmos pœnitentiales. Cratepolius in Annalibus Archi-Epiſcoporum Colonienſium. pp. 193.

ANDREAS à STREITHAGEN ex Mertzenhauſen prope Juliacum familiâ non ignobili oriundus prima literarum tyrocinia Juliaci fecit, reliquum curſum Coloniæ confecit. Inde Heinsbergam à Collegio Canonicorum accerſitus ſcholam regendam, & organum ſuſcepit, quam Provinciam annos XXX. & quod excurrit firmis ſemper lateribus ſuſtinuit vir in omni ſcientia, poëticâ potiſſimùm arte verſatus egregiè. Muſicæ harmonicæ & organicæ, Arithmeticæ item & Algebræ admodum peritus. Filios ſuſcepit Petrum Canonicum Heinsbergenſem, Joannem Secretarium Satrapiæ Benthemienſis. Scripſit 1622.

De diva Virgine Aſpricollenſi. Coloniæ apud Joannem Kinchium in 18 p. 130 Sive de ea Virgine *Hiſtoriam Lipſii* reddidit elegiis ſat Latinis terſo nitidóque ſtylo. Inſcripſit Magdalenæ Bavaræ Principi ac Dominæ ſuæ, quæ Wolffgango Wilhelmo nupſerat

1622. *Chronodiſtichorum libellus* Andreæ Streithagen Julio-Mertzenhauſſenſis. ibidem in 18vo. pp. 36. Inſcripſit Philippo Wilhelmo Juliæ Duci, &c.

1622. *Echo miſcellanea* ejuſdem ibidem eâdem formâ centum diſtichis comprehenſa.

Enumerat præterea Deſſelus epigrammata, vitam S. Gangulphi, paraphraſin pſalmorum Davidicorum.

1640. adhuc vivebat, & filio ſuo Petro *Chriſtianum Florum* ſcribenti carmine elegiaco accinebat.

ANDREAS SADALERUS Anglus Weſaliæ ad Rhenum inferiorem Gymnaſiarcha, cùm alia multa ſolutâ oratione & verſu conſcripſit, tum ad Baleum epigrammata complura, vixit 1556. *Ex Biblioth. Geſneri.*

ANGELUS DE FOENIS ſcripſit ficto, ùt videtur, nomine diſcurſus de vera Juliacenſium & Clivenſium ſucceſſione. in quarto Francofurti 1615.

ANGELUS à S. JOSEPHO natione Germanus, Carmelitarum Diſcalceatorum Definitor Provincialis, Conventûs Colonienſis ejuſdem Ordinis Magiſter Novitiorum. Typo datæ ab eo *Sententiæ ſpirituales* ex operibus ſanctæ Matris Thereſiæ & S. P. Joannis à Cruce ſelectæ, & pro ſingulis totius anni diebus ac feſtis diſtributæ. Monachii 1648. in 12mo. *Ex hiſtoria Convent. Colon. Carmel. Diſcalc.*

ANNA MARIA à SCHURMAN natalem habuit urbem Coloniam anno MDCVII. V. Novembris prænobilibus parentibus Friderico von Schurman & Eva von Harff. Infans à parentibus religioni reformatæ addictis Trajectum primùm, dein Franequeram abducta fuit, in gratiam fratrum duorum ab Ameſio Calvinianæ ſcholæ Doctore ſeveriori litteraturâ inſtruendorum. Patre anno MDCXXIII. defuncto, mater cum prole Trajectum ad Rhenum reverſa obiit ſub finem anni MDCXXXVII. Poſt matris mortem amitæ rem familiarem curabant, quæ morbis & cæcitate afflictæ demum onus rei domeſticæ in Annam hactenus ſolis muſis oblectatam derivârunt : cum his patriam Coloniam reviſit anno 1653. Poſt biennium redux elegit ruralem præ Urbano Ultrajectenſium ſeceſſum: defunctis amitis rediit Ultrajectum. Interea Anna tum inſtitutione paternâ, tum indolis raræ ac feliciſſimæ, quam à cælo acceperat, ductu & auſpicio humanioribus litteris omnibus, tum gravioribus Sophiæ profanæ ac divinæ pernoſcendis totam ſe applicabat, tam grandi & inſolito profectu, ut ſexûs ſui modulum ſupergreſſa, ſcientiarum atque artium omnium encyclopædiam complecti velle videretur. Sexennis icones cultello varias ſponte è charta aptabat, octennis delineare flores brevi tempore didicit; tum muſicen voce & inſtrumentis, mox pictoriam, cælatoriam, ſculptoriam præcurrente penè artem indole aſſecuta fuit. Poëticæ, Rhetoricæ, Dialecticæ, Ethicæ, Politicæ, Theologiæ ſpeculatricis, polemicæ, moratæ, ſacrorum dogmatum & bibliorum exquiſitam poſſidebat notitiam, adcò ut ingenii miraculum, naturæ monſtrum ob fœcunditatem altæ & vaſtæ mentis ab omnibus prædicaretur. De linguis quid dicam? Nulla eſt inter eruditos, nulla Europæ, Orienti Occidentíve familiaris, quam non calleret; Hebraicam, Chaldaicam, Syriacam, Arabicam, Turcicam, Græcam, Latinam, Gallicam, Anglicam, Italicam, Hiſpanicam; Germanicam, Belgicam, Batavicam in numerato habebat. Quæcunque manu & mente confici poſſunt, tenet unà. Sic pingit, ut nemo meliùs: ſculpit, fingit ex ære, ex cera, ex ligno ſimiliter; cælat aurum, æs, gemmas, quâ lubet formâ. In Phrygionica arte & in omnibus, quæ muliebrium ſunt curarum & operum, omnes antiquas & hodiernas provocat ac vincit mulieres. Hæc ingenii ornamenta mirè illuſtrantur ejuſdem modeſtiâ & morum integritate ſingulari : vitam cœlibem ad finem uſque duxit, virginitatem Chriſto, teſte Bailleto, vovit prorſus contra ſectæ ſuæ genium. Ad ſolitudinem tum naturæ impetu, tum ſcientiæ augendæ ergo admodum afficiebatur, & ex ea cum eruditiſſimis Europæ viris litteris innumeris acceptis & miſſis colloquebatur. Hic vitæ modus ad annum MDCLXIX. quo Trajecto migravit, bonis litteris valedixit, poſſeſſiunculas divendidit, & famoſo conventiculo, quod in Friſia Fanatici Labbadie ſtolidiores ſectatores coegerant, ſe injecit miſerando fato ; ſed eheu frequenti inter eos, qui Eccleſiam Catholicam contemnere docti, ſolo ſuæ conſcientiæ criterio fidem metiuntur ; nec revocari ſe Anna paſſa eſt ullis conſiliis Proteſtantium, quæ autonoma ſuæ fidei non minùs ac Lutherus Calvinúſque eſſe volebat. Non fuit tamen implicita nuptiis Labbadii, quod incauti ſcripſerunt, ſed cœlebs obiit in Friſia menſe Majo anno MDCLXXVIII. ætatis LXXI. Viverti. Encomia tot & tam eximia cujuſmodi Schurmanna ab univerſa Europa plaudente tulit, nulla veterum Pallas, Sappho, Sybilla, Cornelia Grachorum mater, nulla ſequentium fœminarum eruditarum habuit paria, nedum majora. Jam anno 1652. editioni tertiæ operum Annæ noſtræ ſubjectus eſt liber elogiorum proſâ, carmine Græco, Latino, Gallico, Batavo à Barlæo, Salmaſio, Huygenio, Heinſio, Stauckmannio, Catſio, Beveroviclo, Balzaco, Gabriele Naudæo, Dominico Gilberto, in *famæ triumphantis Panegyrico de Anna Maria à Schurman* Naudæo dicato, Guilielmo Colleteto eidem inſcriptis.

Ludovicus Jacobus à S. Carolo Carmelita, Cabilonenſis in Bibliotheca illuſtrium fœminarum juſtam Annæ, ſed uſque ad annum 1646. duntaxat panegyrin contexuit, uti & librorum catalogum. *Caſpar Burmannus* Trajectinus ejuſdem vitam magnâ accuratione integram dedit libro à ſe edito: *Trajectum eruditum virorum doctrinâ illuſtrium* anno MDCCXXXVIII. fol. 348.

Nobiliſſimæ Virginis Annæ Mariæ à Schurman opuſcula Hebræa, Græca, Latina, Gallica, proſaica & metrica prodiêre Leidæ MDCXLVIII. & MDCL. tertio auctiore prælo Trajecti ad Rhenum ex officina Joannis à Waesberge MDCLII. in 8vo. pp. 364. ex quibus 45. paginæ elogiis ejuſdem undequaque certatim ſubmiſſis replentur.

1. *De vitæ humanæ termino* Epiſtola inſcripta Joanni Beveruvicio Senatori & Archiatro Dordrechtano ab A. M. à Schurman : Scripta Ultrajecti VI. idus Febr. 1639. eodémque anno Lugduni Batavorum in 4to, typo Joannis Maive: ſtudio Joannis Beverovicii prodiit, mox Batavicâ interpretatione anno eodem lucem vidit.

2. Annæ Mariæ à Schurman *Problema practicum. Num Fœminæ Chriſtianæ conveniat ſtudium litterarum*, eleganti non minùs, quàm aucto Dialectices omnis apparatu conferta diſſertatio, quam ſic coronat : ſtat igitur theſis noſtra : Fœminæ Chriſtianæ convenit ſtudium litterarum, prodiit Leidæ in 8vo 1641. Gallico florido ſtylo reddita ab Guilielmo Colleteto Pariſino, de quo problemate exaravit varias, & accepit ab Riveto Doctore proteſtante epiſtolam.

3. *Epiſtolæ Latinæ* Phædri, Terentii, Tullii ſæculo

Digitized by Google

culo digniſſimæ, Græcæ, Hebraicæ; epigrammata Latina, Græca, Gallica, Batavica: quæ omnia complectitur editio 3tia.

4. Eukleriæ ſive melioris partis electio, quæ vitæ & religionis Annæ ſynopſin exhibet. Altonæ 1673. part. 1. in 12mo. Pars II. Amſtelodami 1680. in 8vo. Totus liber Belgicè verſus in 12mo 1684. vulgatus fuit.

5. Ejuſdem lectiſſimæ fœminæ epiſtolas, & ii vulgârunt, ad quos ſcripſit, viri celebres: tum ii, qui eidem libros, diſſertationes, epiſtolas, controverſias dedicârunt, quos minutius enarrat C. V. D. Burmannus in ſuo Ultrajecto erudito. *Allgemeines hiſtoriſches Lexicon Leipzig Tomo 4. p. 278. 270. Croeſius Hiſt. Quaker. L. III. Jacob. Bibliotb. illuſtrium fœminarum, quæ ſcriptis claruerunt.*

ANNALISTA TREMONIENSIS. Quis Annalium author ſit, non memoratur. Incipiunt à tempore Caroli magni uſque ad annum 1611. & idiomate Germanico prolixiùs ſcriptæ ſunt. *Origines hiſtoria Weſtphal. S. D. von Steinen fol. 46.*

ANNO SCHNORRENBERG naſcitur mundo in Colonia Agrippinenſium anno 1667. 18. Decembris, Ordini Præmonſtratenſi per profeſſionem ſolemnem Steinfeldiæ emiſſam anno 1686. 3. Martii. Probatus per omnia Lectoris, Sub-Prioris, ac demum Prioris Steinfeldenſis Canoniæ munia geſſit ſummâ quà eruditione quà pietate. Denominatus Seminario Chriſto-Norbertini Præſes ſupremam Doctoratûs lauream obtinuit 1698. in octava S. Martini, quam geſſit egregiè per annos XVII. maximo ſuorum fructu, extraneorum applauſu, omnium admiratione, Theologus verè eximius, Canoniſta excellentior. Anno 1707. à Sereniſſimo Archi-Epiſcopo nominatus fuit Examinator ſynodalis. Denique ſtudiis fractus, Coloniæ, ubi vitam hauſerat, tumulum, ſed viro tanto immaturum reperit anno 1715. 11. Decembris, cui facilè applices illud: Conſummatus in brevi explevit tempora multa. Prodiit nomine illius opus poſthumum.

« Inſtitutiones Juris Canonici cum brevi Com« mentario in Reg. Juris « Coloniæ 1729. typo Ottonis Joſephi Steinhaus in 4to.

Sed mendoſum opus ex diſcipuli ſchedis perperam tranſcriptum: quare inclyta Abbatia Steinfeldenſis ſuſcitavit ſemen fratris ſui feliciore quia genuino partu.

Inſtitutiones Canonica cum Commentariis in ejuſdem juris regulas, quas prælegit admodum R. D. Exim. Anno Schnorrenberg. Editio altera, ſed genuina, à prima ſpuria vindicata, uti præfatio demonſtrat. Coloniæ ex Officina Noetheniana 1740. in 4to.

Inſtitutiones continentur paginis 632. Regulæ pp. 209. *Ex Comment. Eximii Joſephi Prickarts Doct. Canon-Steinfeld.*

ANSELMUS HOFFMAN Ordinem FF. Minorum ſtrictioris obſervantiæ ingreſſus in Provincia Colonia ſcripſit 1661.

« *Des ſeeligen Henrici Suſonis des H. Predi-« ger Ordens S. Dominici*, *und wegen groſſer « Heiligkeit des Lebens Bücher und Schrifften,* « ſo viel deren ans Licht kommen, ſampt ſei« nem heiligen wunderbarlichen Leben vor et« liche hundert Jahren in Schwabiſch, und « hierauff in Latein überſetzt durch den ehr« würdigen und Geiſt-erfahrenſten P. Laurentius Surius, anjetzo aber durch P. Anſelmum « Hoffman der M. B. Recollecten Ordens Prie« ſtern ins Hochteutſche überſetzt, &c. Côllen « bey Wilhelm Frieſſem 1661. in 4to pp. 249.

« Approbârunt Eximius Hausman Dominicanus, « & Adrianus de Walenburg Canon. Ædis Me« tropolit. Cenſor. «

« Translatus quoque ab eodem Anſelmo ex « Latino idiomate in Germanicum R. P. Hen« rici Harphii Ord. Minor. Theologiæ myſticæ « liber ſuccinctus, das iſt: *Der geheimreichen « Red von GOtt das II. Buch beſchrieben durch « den Ehrw. und Geiſt-reichen P. Henricus « Harphius des Ordens der Minder-Brüder « wahrer regulariſcher Obſervantz:* anjetzo zu « Nutz aller GOtt-liebenden Seelen aus dem « Latein ins Teutſche überſetzet durch F. An« ſelmum Hoffman vorgemeldten Ordens-Prie« ſter. Côllen bey Wilhelm Frieſſem. Appro« bârunt de Walenburg Cenſor, Bern. Verweis « Provincialis, & duo Lectores Recollecti ad « Olivas, qui Harphii famam probant ex du« plici ejus operum Latina editione, altera Co« lonienſi 1555. à Carthuſianis facta, & S. Igna« tio tum viventi inſcripta, altera 1585. Roma« na, inſcripta Sixto V.

ANTONIUS DE BRUBACO naſcitur Boppardiæ, Ordinem Fratrum B. M. V. de Monte Carmelo amplexus, annos bene multos in celebri Conventu Colonienſi ejuſdem Ordinis Theologiam prælegit. Subin merito doctrinæ ac virtutum à ſummo Pontifice renuntiatur Epiſcopus Tagaſtenſis, Suffraganeus Leodius; in hujus Eccleſiæ ſinum peſtis Lutheriorum & Calviniorum dogmatum, dum irrepere tentat, ab Antonio ſtrenuè propellitur, & eliminatur ab domo Dei. Obiit illuſtriſſimus Antiſtes 1615. 17. Maji.

Reliquit MSS. *Sermones de Tempore & Sanctis. De ſeptem peccatis capitalibus. De decem præceptis Decalogi. Extant in Bibliotheca Carmeli Boppard. Ex Commentariis Eximii Brunonis Carmel. Provinc.*

ANTONIUS CORNELIUS ex Linnich oppido Ducatûs Juliacenſis ad Ruram ſito oriundus, Gymnaſii Laurentiani Profeſſor habuit

Orationem ad Clerum, quæ impreſſa reperitur operâ Ortwini Gratii in faſciculo rerum expetendarum anno 1521. *Bibliotheca Belgica Val. Andrea.*

ANTONIUS DEUSING natus Moerſæ 1612. Batavorum Lugduni primò matheſin diſcit, & linguam Perſicam & Turcicam eo profectu, ut Pentateuchum Perſicum ex interpretatione Jacobi Tarrui, quod Hebræi characteribus Hebraicis Conſtantinopoli impreſſerant, Perſicis ediderit. Subin medicinæ animum adjecit, ſcripſitque *Lexicon medicum* Arabico-Perſico-Turcico-Latinum. Pòſt creatus Profeſſor Matheſeos in patrio Gymnaſio & Hardewicii eandem 1638. docebat, ſubinde medicam anno 1642. quam Facultatem erigere tum Hardewicenſes meditabantur. 1646 fit primarius Profeſſor Groningæ, & Archiater Proto-Prætoris Friſiæ, obiit 1666. 29. Jan.

De variis Syſtematibus Lib. Exercitatio Anatomica, Coſmographica, Catholica & Aſtronomica Synopſis medicinæ univerſæ.

Compendium Metaphyſicæ, Phyſicæ, Ethicæ.

Orationes & Diſputationes variæ.

Canticum Avicennæ de medicina & ſelecta medica. Joannes Armeus Damaſcens ex Arabico Latina fecit.

Witte Diar. Biograp. Lexicon Baſileenſe.

ANTONIUS DULCKENIUS Agrippioenſ. in primo juventutis flore poſt Philoſophici ſtudii decurſum, mundo renuntians Carthuſiam patrio in ſolo conſtitutam anno virginei partûs 1599. eſt ingreſſus: ubi rerum divinarum commentatione, ac devotorum librorum pervolutatione ſtrenuè ſe exercitans ſequentia opuſcula materno ab ipſis authoribus idiomate conſcripta ingenti piorum hominum profectu Latinis auribus dedit. Nempe:

Rever. P. F. Chriſtophori Verruchini Capuccini centum meditationes de præcipuis ſpiritualis vitæ myſteriis. Coloniæ apud Conradum Burgenium. anno 1605. in 12mo. Quæ editio, quoniam multis mendis deformata eſt, monet interpres aliam, quæ jam paratur expectandam, & pro legitima habendam.

Bartholomæi Salutii Ordinis S. Franciſci de Obſervantia lucem animæ ad perfectionem anhelantis. Opuſculum ſanè egregiè pium, & in quatuor partes diſtinctum, quarum tres priores ſub præfato titulo 1600. & 1606. Coloniæ apud Joannem Crithium in 12mo. Quartam verò ſub hoc titulo: *Paradiſus contemplativorum* anno 1608. apud eundem prodiit. Iterum 1613. Pars I. II. III. pag. 446. Pars IV. pp. 446. anno 1614.

R. P. Petri Alcantaræ Hiſpani Ordinis Diſcalceatorum de oratione ac meditatione libellum verè aureum. Coloniæ apud Joannem Crithium in 12mo 1607.

Meditationes Reverendiſſimi P. D. Andreæ Capellæ Carthuſiani Epiſcopi Urgelenſis in Evangelia totius anni, tam de Dominicis ac feſtivis, quàm ſingulis Quadrageſimæ diebus in tres partes diſtinctas. Coloniæ apud Conradum Burgenium anno 1608.

Ejuſdem Authoris *Manuale exercitiorum ſpiritualium*, ibid. apud eundem.

Reſponſionem Cardinalis Bellarmini ad tractatum ſeptem Theologorum Venetorum ſuper interdicto S. D. N. Papæ Pauli V, cui aliæ duæ ejuſdem Cardinalis reſponſiones adjectæ ſunt, quarum priori F. Pauli Sarpi Ord. Servitarum, poſteriori Joannis Marſilii oppoſitionibus reſpondet. Coloniæ apud Bernard. Gualth. 1607. in 8vo.

R. P. Franciſci Bonaldi Societ. JESU Theologi ſtellam myſticam omnibus ad optatum æternæ beatitudinis portum appellere deſiderantibus viam commonſtrantem. Coloniæ apud Conradum Burgenium 1706. in 12mo.

R. P. Lucæ Pinelli e Societate JEſu Exercitia ſpiritualia. Quadragium de ſacroſancto Euchariſtiæ Sacramento. Coloniæ apud Joannem Crithium 1608. in 12mo.

Ejuſdem Authoris meditationes de paſſione Domini, de quinque Chriſti vulneribus, de Roſario B Virginis, de ſeptem vitiis capitalibus, & virtutibus illis oppoſitis. apud eundem.

Franciſci Ariæ Societ. JESU de oratione mentali libros tres. Colon. apud Joannem Kinckium 1608. in 12mo.

Ejuſdem Authoris Tractatus *de Roſario* B. M. V. ibid. apud eundem.

R. P. Gabrielis Anchino Canonici Regularis Lateranenſis Conciones uberes de quatuor noviſſimis. Coloniæ apud Joannem Crithium 1608. in 8vo. *Ex Bibliotheca Carthuſiana Petrei. Valer. Andreæ.*

P. ANTONIUS FISCHER in Kirchberg Comitatûs Hackenburgenſis pago natus anno 1657. Societati adſcriptus 1679. variis per Provinciam officiis magna cum laude functus, zelum imprimis animarum diverſis in locis ferventer exercuit. Cùm per viciniam urbis Confluentinæ lues contagioſa graſſaretur, ipſe ultrò Superiori ſe obtulit, petiitque commoni exponi periculo paratus animam dare pro Fratribus. In ſtudiis humanioribus, Philoſophicis, Theologicis non mediocriter verſatus Matheſi ſe imprimis dedit, quam Hildeſii & Treveris annis compluribus docuit, & quædam ejus ſcientiæ ſpecimina edi curavit ab eruditis multùm commendata. Annis poſtremis Coloniæ vixit Depontanus, potiùs ſenio, quàm alio morbi genere extinctus, tui annis, ità virtutibus & meritis gravis 21. Februarii, cùm annum ageret octogeſimum quartum 1741. Scripſit & typo vulgavit tacito ſuo nomine.

1703. *Notabilia Arithmetica*, quæ omnem Arithmeticam, ejúsque varium uſum in aliis multis, tum maximè in Geometricis operationibus jucundè proponunt. 1703. typo Joannis Leonardi Schlegelii in 12. pp. 144.

1704. *Elementa Euclidis ſine demonſtrationibus*, omnes & ſolas aſſertiones & propoſitiones principales, quæ in 16. libris elementorum exponuntur. Hildeſii typis Joannis Leonardi Schlegelii in 12. pp. 96. *Ex annuis Collegii Colon. S. J.*

F. ANTONIUS HAMBLOCH Tolpiacenſis in Univerſitate Colonienſi Ss. Theologiæ Doctor, Provinciæ Colonienſis Minorum Conventualium Miniſter Provincialis, vir omni laude digniſſimus, Poëta egregius. Inſignem ejus ſcientiam affatim produnt lucubrationes Theologicæ in muſæo domeſtico traditæ. Vulgavit anno 1703. opuſculum precatorium, typo Franciſc. Metternich ſub hoc titulo:

Hortulus ſacrarum precationum variis & ſelectis orationibus. Poſt varia, quibus functus eſt, officia, relicto ſuî deſiderio obiit Coloniæ 1708. 30. Aprilis.

Ex R. P. Vincentio von der Berg in ratiocinio juventutis Franciſcanæ pag. 338. & Commentariis Eximii Adami Putz. Conventual.

ANTONIUS BROCKWEY à KONIGSTEIN, cognomine Broickwy, Minor Obſervans Guardianus Brulenſis, anno 1529. 12. Kalend. Septembris à P. Herborn Miniſtro Provinciali confirmatus, & Noviomagi 1541. pleuritide extinctus. Scripſit

Concordantias breviores omnium ferè materiarum ex ſacris Bibliorum libris, non ſolùm divini verbi Concionatoribus; verùm etiam ſtudioſis omnibus ſummopere utiles ac neceſſarias. Editio prima ante 1539. Secunda in 8vo pp. 480. Coloniæ apud Petrum Quentel 1530. 28. Julii. Tertia in 8vo pp. 340. Coloniæ 1550. typo Melchioris Noveſiani. Quarta Pariſiis apud Audoenum 1544. & 1551. ab authore poſtremùm locupletata.

Enar-

Enarrationem in Monoteſſaron Evangelicum, Colon. 1529. in 8vo. Cervicorni typo impenſis Petri Quentell pp. 1183. Pariſiis 1544.

In Epiſtolam Pauli ad Romanos. Lovanii apud Saſſenum 1556.

Sermones in Evangelia & Epiſtolas anni totius 1554. Pariſiis & Coloniæ 1537.

ANTONIUS STEINHAUER Heimersheimii naſcitur, vicus eſt Archi Diœceſis Colonienſis haud procul Bonnâ. Poſtquam Philoſophiæ ac Juriſprudentiæ ſtudiis tum in Argentinenſi, tum aliis in Academiis impoſuit finem, ſagatæ Palladi ſe addixit, & Officialis Cæſarei Generalis militaris Commiſſariatûs creatus, demum anno 1739 Petravvaradini ex ardenti febricula deceſſit. Scripſit

Vado mori, ſive: *Via omnis carnis morte duce, mortalibus in proceſſione mortuorum canonicè monſtrata, authore Antonio Steinhauero. Bambergæ typo Andreæ Gartner 1739. in 8vo.*

Vado mori, das iſt: *Bereitſchafft zum Tode, oder der Weg alles Fleiſches: durch eine ordentliche Todten-Proceſſion ehemahls in Lateiniſchen Verſen zierlich beſchrieben von Herrn Antonio Steinhauer, anjetzo aber durch eine gelehrte Poëtiſche Feder in Teutſche Reimen uberſetzt mit dem Lateiniſchen Text ſampt Anhang, nebſt doppeltem Regiſter heraus gegeben von Joanne Nicolao Weislinger Deſinitore Straſburg 18. Bogen. Interpres eſt I. F. R. Med. Doct. 1744.*

ANTONIUS WISSING Siegburgi, Bernardo Wiſſing oppidi illius Senatore, & Maria Rengeradt natus, humaniores litteras in Siegburgenſi, & partim Bonoenſi Ordinis Minorum Conventualium Gymnaſiis addidicit; Philoſophicis deinde diſciplinis in Gymnaſio Minorum Bonnenſi domeſtico ex parte auditis, Ordinem demum Minorum Conventualium ingreſſus, in eo ſingularibus religioſæ vitæ notis extitit conſpicuus. Poſtquam Philoſophicis ac Theologicis lectionibus, quibus ſacram aſceſin inſpergere conſueverat, in Monaſterienſi, Trevirenſi, aliiſque Conventibus annis aliquot præfuiſſet; laborum ſuorum præmium, Lauream doctoralem in Ordine, quam etiam in Univerſitate Trevirenſi acceperat, aſſecutus eſt. Fuit ſanctæ Communitatis Zelator & Introductor, diſciplinæ regularis ardentiſſimus Procurator, optimarum virtutum poſſeſſor, honeſtatis ſpeculum, religioſitatis exemplum, pietate morúmque modeſtiâ conſpicuus, ingenio præſtans, doctrinâ eminens, vitæ ſanctimoniâ minimè carens, omnibus prætereà ſummè charus tum Principibus, tum Electoribus, quos amicos habuit; præcipuè tamen perquam gratus extitit Eminentiſſimis Franciſco Lothario Moguntinenſi ac Joanni Hugoni Trevirenſi Archi-Epiſcopis, quorum gratiam, amorem & amicitiam pro aliis ſibi conciliaverat. Provinciæ Colonienſis miniſterium geſſit integro continuóque novennio, primò quidem triennio vocalium ſuffragiis, reliquis duobus authoritate pontificiâ confirmatus; regularem interea vitam, ſanctæ paupertatis ac communitatis obſervantiam mirè promovit, quo Provinciæ ſuæ plurimum attulit ſplendorem ac profectum. Paucis, quanta hic vir non minùs zeloſus, quàm laborioſus Provinciæ bona præſtiterit, non ſolùm multorum adhuc viventium memoriæ inſcriptum eſt; verùm etiam in perpetuum poſteritati idipſum tranſcribunt ejus conſcripti libri, quales ſunt

Theologia Rythmica 1695. Treviris typis Jacobi Reulandt ſub hoc titulo: *Medulla totius Theologiæ ſcholaſticæ, &c. cui inſertum ſpeculum Sacerdotis celebraturi cum expoſitione myſteriorum & ceremoniarum Miſſæ, &c. dedicata Joanni Archi-Epiſc. Treviroenſi.*

Sancta Communitas in Paupertate religioſa inviolata. 1699. per Joannem Alſtorff Coloniæ. Opus dedicatum Eminentiſſimo D. Leandro Colloredo S. R. E. Cardinali Ordinis Protectori.

Exacta Obſervantia Ss. Conſtitutionum Urbaniarum, &c. Typis Petri Alſtorff Coloniæ 1700.

Libellus ſub hoc titulo: *Sancta Paupertas Religioſorum propria ſine proprio propugnata.*

Flores Panegyrici collecti ex vita & doctrina Ven. DEI Servi Joannis Duns Scoti ſtylo Rythmico Coloniæ 1706.

Officium S. Antonii de Padua cum informatione de novendiali devotione ad eundem Sanctum. Treviris per Jacobum Reuland 1697.

Panegyris de S. Antonio Paduano ſatìs prolixa, cujus omnia verba à littera A incipiunt. Coloniæ typis Petri Alſtorff 1699.

S. Antonius de Padua Conſolator afflictorum &c. Coloniæ typis Joan. Alſtorff 1704.

Exercitia pietatis Mariana præparantia ad bonam mortem. Treviris per Jacob. Reuland 1697.

Auxilium Mariæ ſacratiſſimæ Virginis Deiparæ invocatum pro vita & mortis neceſſitatibus. Opuſculum Rythmicum. Moguntiæ ex typographia Joan. Mayer 1683.

Alauda clauſtralis, &c. Opuſculum Rythmicum de ſolitudine. Treviris apud Joannem Reuland 1687.

Plura quoque alia vel ligatâ vel ſolutâ oratione compoſuit ac vulgavit opuſcula. Supereſt inter plura pientiſſima ipſius manu ſcripta. *Vita Vener. P. Joſephi à Cupertino Rythmis compoſita*, jam cenſurata, approbata, & ad prælum matura. Poſt plurimos ſanctos labores tam domi, quàm in aliis provinciis exantlatos, imis & ſummis gratiſſimus, virtutibus ac meritis clarus non ſinè magna ſanctitatis opinione obiit in Conventu ſuo Trevirenſi 8. Maji 1716. anno ætatis 67. à morte totus flexibilis, & mollis & rubicundior apparuit, quàm unquam vivus. Reverendiſſimus Epiſcopus ac Suffraganeus D. ab Eyſs exequias in Pontificalibus celebravit, præſentibus ſimul Capitulo Metropolitano, Clero, Magiſtratu, civiúmque accurſu copioſiſſimo.

ANTONIUS DE WORMATIA Deſignator & Chalcographus celebris floruit Coloniæ initio ſæculi XVI. nam anno 1529. deſignavit, in æs incidit & excudit icones duodecim Apoſtolorum integro corpore, quæ extant in Valetudinario Coll. Colonienſ. *Orlandini Abcedarium Pictorum pag. 439.*

ARCHANGELUS à S. GEORGIO naſcitur Monachii 1661, ubi & Religionem Carmelitarum Diſcalceatorum profeſſus eſt 1679: celebris Eccleſiaſtes complura Germaniæ pulpita Viennæ, Herbipoli concionibus facundiſſimis illuſtravit. Fuit diverſorum Conventuum Prior, Definitor Provincialis, Generalis, ac demum Provinciæ univerſæ Præpoſitus in Conventu Colonienſi Ordinis

ſui ſat longo tempore moratus, obiit Monachii. Scripſit

Duo Volumina Concionum Dominicis feſtiſque diebus habitarum, Auguſtæ Vindelicorum typo Halbach & Schlutter. Ex hiſtoria Conventûs Colon. Carm. Diſcalc.

ARNOLDUS ARNOLDI de Unckelbach ſcripſit

Quæſtiones Caſuum.

Extractum de Decretalibus.

Extant MS in Carthuſia Colonienſi claſſe XIV. pulpito O. O. n. 118. iterum O. num. 126. ibidem.

ARNOLDUS DE BEECK Ss. Theologiæ Licentiatus, Canonicus Collegiatæ Eccleſiæ S. Severini cum auctario recudi ſequentem libellum jam olim è Gallico Germanicè verſum duplici formâ imprimendum curavit ex charitate erga animas fidelium defunctorum.

Kräfftige Mittel den Seelen im Fegfeur zu helffen durch den Ehrwürdigen P. Martinum von Bonngers S. J. aus dem Frantzöſiſchen vorgeſtellt, und zu mehrerem der abgeſtorbenen Seelen Troſt und Verdienſten deren Lebendigen, die ſich dieſer wol gebrauchen werden, in die Teutſche Sprach überſetzt, anjetzo mercklich verbeſſert und vermehret, Cöllen bey Wilhelm Frieſſem 1666. in 18. & majore forma pp. 216.

ARNOLDUS DE BERCKA. Ejus opus eſt: *Liber vitæ, ſive veteris & novi Teſtamenti Gloſſarium & compendium unà cum indice hiſtoriarum in omnibus libris novi & veteris Teſtamenti in felici Colonia finitus 1661. Extat in Bibliotheca Duſſeldorpienſis Collegii Societ. JESU.*

ARNOLDUS DE BESSALIS Germanus, Carmelita in Conventu Colonienſi Theologiæ Profeſſor, Theologus & Eccleſiaſtes celeberrimus, obiit circa annum 1436. Scripſit

Opus Sermonum ſuper Evangelia Dominicalia.

De feſtis Sanctorum.

Et extravagantes.

Extant in Bibliothecis Carmeli Moguntini & Boppardienſis.

Ex Comment. Eximii Brunonis Carmel. Provinc.

ARNOLDUS BIRCKMANNUS felici ingenio in ſtudiis adeò profecit, ut meritò doctis viris annumerari queat. Ipſus (& frater Theodorus medicæ rei Doctor) Theophraſti dogmata quædam, at majori judicio quàm multi amplexus, Hippocratis quoque & Galeni lectionem magni fecit, Anatomiæ cultum addidit, empirica recentia veterum principiis accommodare ſolitus. Inde factum, ut fratres hi ætate juvenes, prudentiâ & pietate ſenes patriæ ſuæ in amore & pretio fuerint, & typographiam admodum promoverint. Arnoldus optimos quoſque Authores typo vulgavit, & Pantaleonem Authorem Proſopographiæ Germanorum in indagandis & proferendis illuſtribus Germaniæ viris adjuvit: quocum ubi Pantaleo præſens quædam Religionem concernentia contuliſſet, facilè ingenii vim & dexteritatem animi ſe intellexiſſe in ſua Proſopographia teſtatur. *Pantaleo in Proſopogr. part III. p. 514.*

ARNOLDUS à BOECOP natione Belga, domo Gelder Zutphanienſis, ex equeſtri familia locuples, & unicus viduæ matronæ à Wyhe filius acceſſit ad Societatem anno ſalutis 1610, annos natus 24, integrâ ſervatâ religione ac virginitate in Batavica Academia, ubi Juriſprudentiæ operam navârat. E patria Moguntiam 1621. revertens per fraudem ab Hæreticis Arnheimenſibus captus fuit 21. Julii prope caſtrum Schenckianum & Arnheimium ductus, ubi publicum ei diverſorium, ſed vigili militia cinctum aſſignatur, ex quo ſolitis priùs quæſtionibus fatigatus, ſacculiſque excuſſis ſub medium noctis ad carcerem famoſum ſive turrim S. Joannis traditur Gerardo à Gelder Præfecto. In carcere illo hæſit octiduo: ſententiâ pronuntiatâ fuit mulctatus 250. florenis, eò quòd ſacra fecerit in domo materna (hæc ſumma delicti) & exilium è Ducatu Geldriæ & Comitatu Zutphaniæ imperatum. Cum gaudio excepit ſententiam Arnoldus, & Embricam rediit anno 1621. 15. Auguſti. Inde Coloniam petiit, ubi poſt quinque-meſtrem infirmitatem (quam ex veneno in carcere hauſto natam eſſe exiſtimavit medicus) ſummâ patientiâ toleratam extremum diem clauſit 19. Februarii 1622. vir verè humilis & manſuetus, & contemptor ſui in flore ætatis ac tum recens Sacerdotio initiatus. Scripta ab eo prodiit

Epiſtolaris quæſtio de nomine S. Huberti, Moguntiæ ſexto nonas Martias pag. 16. edita à P. Roberti in hiſtoria S. Huberti 1621. Eſt ea eleganti ſtylo & bene Latino ſcripta, & etymologiam nominis Hubertus & affinium magno eruditionis apparatu enodat. *Valer. Andrea vidit Apologiam Juſti Lipſii ab eodem ſcriptam. In Bibliotheca noſtra Colonienſi extat hiſtoria autographa carceris Arnhemii tolerati.*

ARNOLDUS CÆSARIUS Colonienſis Provinciæ FF. Minorum Recollectorum & Conventûs Theologiæ Lector emeritus, Guardianus aliquot Conventuum, Definitor Provinciæ & Cuſtos, ſcripſit Germanico idiomate ſequentia:

Corona Virginum, id eſt: Honor, laus & gloria virginitatis, Coloniæ apud heredes Crithii 1641. in 12mo.

Cor virginum, tractans intimum gratiæ tangentis animam uſque ad ſummam vitæ ſpiritualis perfectionem. Coloniæ eodem prælo 1642.

Roſa ex ſpinis, id eſt: Libellus docens adverſa ſecundis meliora eſſe. Coloniæ ex eadem typographia 1642.

Faſciculus myrrhæ, ſeu 40. meditationes de Domino patiente, 1643. ibid. in 16to pag. 188.

Explicatio orationis Dominicæ ibid. 1644.

Hortus honoris B. M. Virginis, tribus areolis continentibus flores diſtinctus. 1. Declaratio Salutationis Angelicæ ex SS. PP. 2 Corona ſtellarum duodecim. Decas virtutum, quæ in Evangelio de Deipara commemorantur. Coloniæ apud eoſdem Crithios 1647.

Meditationum Tomus I. De dignitate hominis, de peccato & peccantis vilitate. Adjecta inſtitutio mentalis ac vocalis orationis ritè perſolvendæ. Coloniæ apud Wilhelmum Frieſſem 1661. in octavo pp. 369.

Meditationum Tomus II. De quatuor noviſſimis. ibid. 1661. in 8vo pp. 397.

Meditationum Tomus III.

Pulcherrima religioſa Virgo & Sponſa DEI ex Scriptura & PP. demonſtrata pro Monialibus in Cœnobio degentibus ſupra virgines in ſæculo reſides. Coloniæ apud Joannem Buſæum 1662. in 8vo pp. 368.

Wadingus Scriptor. Ord. Minor.

AR-

ARNOLDUS HALDRENIUS à patria notior *Veſalienſis* vulgò Coloniæ dictus, Alumnus fuit Gymnaſii Laurentiani, 1516. 8. Octobris, receptus fuit ad Concilium Facultatis artium. Trium linguarum notitiâ imprimis excelluit, adeò, ut Græcè carmen pangeret non infeliciter, ſubin ſui Gymnaſii Profeſſor fuit. Laureâ Doctorali Theologicâ inſignitus, Canonicus Ædis Metropolitanæ, qui apud D. Henricum Reus de Plavven Decanum ejuſdem templi magnæ authoritatis fuit. Vir ſanè polygraphus ac certè philoponus, qui tandem inſperatâ morte ſublatus eſt. *Hæc Cratepœlius in Annalibus Archidiœc. Colonienſis p. 178-179.*

Joannes Noviomagus in præfatione ante modum confitendi, dum Arnoldum Ariſtotelica prælegentem adoleſcens audiit, meminit eundem Homeri utrumque opus verſibus hexametris ſumpſiſſe vertendum. Idem plena ſcrinia librorum Arnoldi viſa aliis commemorat, quorum editionem modeſtia ſingularis viri prohibuit. Quæ verò ſunt edita, ſubjiciuntur.

1. *Exegeſis Decalogi pia maximèque diſertiſſima, authore Arnoldo Veſalienſi cum nonnullis aliis 1550. Colon. typo Martini Gymnici in 8vo. Inſerta ſunt eidem libellulo: De cultu & veneratione Sanctorum aſſertio. De Divorum invocatione. De Divorum reliquiis. Elegia de paſſione Chriſti. De vitando juramento. Modus confitendi. Confeſſio cujuſdam Sancti. Pſalmi VII. LI. CXIX. Oratio Dominica. Symbolum Apoſtolorum. Decalogus, elegiaco carmine deſcripta.*

Præfatio duplex, altera ad Reinhardum Comitem de Leiningen Dominum in Weſterburch Canon. Metropol. Decanum communem Mecœnatem ſtudioſorum à Joanne Noviomago diſcipulo; poſthumorum & in vita editorum Præceptoris Arnoldi ſcriptorum vulgatore.

Altera ipſiuſmet Arnoldi ad Henricum Reus de Plawen Decanum Metropolitanum, cujus rogatu ſuſcepit exegeſin Decalogi: in more enim huic Decano erat menſam non tam ferculis delicatis, quàm explicationibus abſtruſiorum in veteri lege ac Evangelio locorum condire; quo convivii modo non tantùm obloquutiones, detractiones, inutileſque fabellæ evitabantur; ſed augebatur eruditio, & convivæ contra novi dogmatis verminationem exercitatiores abibant.

2. *Conſultatio quadruplex ſuper confeſſione Auguſtana quorundam Proteſtantium unà cum Joanne Cochlæo 1554.*

3. *Epitome Magiſtri ſententiarum cum diſtichis ad ſingulas ſectiones. in 1610 1555. item in folio, iterum Antverpiæ 1551. in 24to.*

4. *Partitio locorum communium Chriſtianæ Religionis 1568. in 12mo. Coloniæ & Lovanii 1557. typis Hieronymi Wellæi.*

5. *Idem recognovit, caſtigavit, & multis locis explevit Auli Gellii noctes Atticas & Macrobium in ſomnium Scipionis, & ſeptem ejuſdem Saturnalia perelegantis typo Eucharii Cervicorni 1536. in folio*

6. *Procopii orationes de Juſtiniani Auguſti ædificiis*, Latinè interpretatus eſt. Moguntiæ 1538. in quarto.

Obiit 1534 III. Kal. Nov. ſepultus in Æde Metropolitana Coloniæ.

Epitaphium.

Quiſquis es, in requiem ſi vis intrare beatam,
Atque ità cum Chriſto perpete pace frui;
Verba Dei auſcultes, eadémque ſequaris oportet,
Ergo, cùm datur hîc vivere, diſce mori.
Tranſitus ad vitam mors eſt: ſi credis in illum,
Qui mortem noſtrî captus amore tulit.

ARNOLDUS HAVENS vel Havenſius Buſcoducenſis naſcitur anno 1540. Societatis inſtitutum Coloniæ amplexus 1559; in quam urbem 1557. venerat jam Dialecticæ in nova Burſa Coronarum candidatus. Anno 1560. Syntaxin docebat, & anno proximo artium Magiſter renuntiatur. Anno autem 1565. Coloniæ quidem Baccalaureus formatur ex Theologici Senatûs decreto; at Treviris Magiſterii Theologici inſignia induit anno 1571; unde reverſus ad Ubios ſimul prælectiones Theologicas habuit; & Præfectus juventuti moderandæ ſub Rhetio Regente, quo 1574. è vivis ſublato Regentis officium unà cum doctione uſque ad annum 1581. produxit: hoc enim Romam ad eligendum Præpoſitum Claudium Aquavivam abiit. Redux datus fuit Rector Collegio Colonienſi 1581. Anno 1584. circiter è Societate tranſiit ad Carthuſiam Lovanienſem, in qua 1586. profeſſus eſt S. Brunonis inſtitutum; ſolitudinem ubique & latibulum ſibi hîc quærebat in Magdalenæ ſinu præ activa & Apoſtolica vita Sociorum Ignatii. Verùm Superiores Ordinis judicârunt hanc lucernam non eſſe ſub modio condendam. Prior imponitur Carthuſiæ primùm ſylvæ Ducenſi, ſubin Leodienſi, Lovanienſi, Bruxellenſi, ac demum Provinciæ univerſæ viſitandæ admovetur: quibus laborioſis officiis quietem præferens poſtulavit & impetravit alium ſibi ſubrogari. Vix Sabbatiſmum Ruræmundanum adeptus eſt, ad ſcribendum ſe accinxit; cùm ecce jubetur denuò Gandavenſem Carthuſiam gubernare, ubi Septuagenarius obiit 1610. 14. Auguſti. Inter Socios JESU, quos vixit annos penè 26; ex iis 20. inter pulveres ſcholaſticos indefeſſus & acerrimus Magiſter, Præfectus; Concionator, Doctor mirâ facultate, dexteritate & facilitate ad artes & ſcientias omnes explicandas & tractandas magno & optatiſſimo emolumento Chriſtianæ publicæ rei, & Colonienſis Univerſitatis & Gymnaſii Tricoronati in vico S. Maximinianæo tunc aperti, in quo indies binas aut ternas lectiones ſacras profanarum ſcientiarum obibat. Scripta ab eodem

1. *Oratio quodlibetica de fidei dogmatibus edita à Theodoro Petreio Carthuſiano, eidemque Havenſio dicata. Utrùm tanta ſit Eccleſiæ authoritas, ut in fidei dogmatibus ea in Scripturarum ſenſu atque ſententia certam fidem habeat? 1620. in 8.*

2. *Commentarius de erectione novorum in Belgio Epiſcopatuum, déque iis rebus, quæ ad noſtram hanc ætatem in eo præclarè geſta ſunt. in 4to Coloniæ ſumptibus Joannis Kinckii 1608. pp 312.*

3. *Hiſtorica relatio 12. Martyrum Carthuſianorum, qui Ruræmundæ in Ducatu Gelriæ 1572. agonem compleverunt.*

4. *Acceſſit ejuſdem exhortatio ad Carthuſianos de obſervantia regularis diſciplinæ, vitæ ſolitariæ commendatione. Gandavi 1608. in 8vo. pp. 77.*

5. *Speculum hæreticæ crudelitatis. Coloniæ typè Servatii Erffens 1608. in 8vo pp: 245.*

Alia

Alia adhuc inedita ſervantur in Carthuſia Colonienſi:

Evangeliorum Dominicorum enarrationes uberiores.

Diverſa in Magiſt. ſententiarum prælectiones.

In catalogo librorum Kalcovii 1643. Coloniæ reperitur: Havenſis Carthuſiani: Innocentia & conſtantia victrix in 8vo. Val. Andrea meminit libri inediti: De vita ſolitariæ præſtantia & utilitate.

ARNOLDUS HEYMRICIUS Clivenſis florebat medio ſæculo decimoquinto, Eccleſiæ Daventrienſis S. Lebvini Canonicus & Cuſtos, Eccleſiæ Archi-Diaconalis Xantenſis Decanus. Ejuſdem prolixa *Epiſtola continens conflictum inter patientiam & fortunam Roperti Bavari Archi-Epiſcopi Colonienſis cum hiſtoria Davidis à Burgundia Epiſcopi Trajectenſis*, ſcripta *ex urbe Xantenſi, Troja minore, anno ab ortu Salvatoris ſexto & ſeptuageſimo ſupra milleſimum quadringenteſimumque quinto idus Julias*, fuit ex MSa. edita primum 1719. Typo Daventrienſi Joannis van Wyn, operâ Gerhardi Dumbor Reipublicæ Daventrienſis ab actis, ſub titulo: *Analecta ſeu vetera ſcripta inedita. Tomus primus.* Extat hæc Epiſtola MS. in Carthuſia Xantenſi.

Eadem in Epiſtola aſſerit Arnoldus ſe ſcripſiſſe Libellum: *De Religione ante puberes annos non ineunda*, quem Dumbor affirmat ſupereſſe in Bibliotheca Daventrienſi.

Idem Xantenſi Eccleſiæ reliquit *MS. varia duobus tomis contenta, ſive Sophiologicorum libros ſex;* quos ſcribit Teſchenmacher pag 289. & Bibliotheca Hamburgenſium hiſtorica centuria III. pag. 221. aſſervari in Biblioth. Colleg. Eccleſiæ Xantenſis.

ARNOLDUS HERTSWORMS natus in Weisweiler ditionis Juliacenſis vico: aggregatur Ordini Fratrum Canonicorum S. Crucis in domo à nigra palude dicta *Schvvartzenbroich.* Altero ab Marcoduro Lapide: ejuſdem domûs Prior eligitur ob ſingularem de viri virtute & ſcientia exiſtimationem, tum Moſacenſi, dein Venlonenſi Conventibus ejuſdem inſtituti Prior datur, demum Capituli generalis anno 1634. Definitor creatur, vivere deſiit in Conventu Venlonenſi anno 1693. Edita eſt ab eodem juſſu Capituli Provincialis Ruræmundæ coacti.

1. *Vacantia ſacra, ſive hebdomas ſacrarum feriarum ad uſum bene viventium & orantium recens exarata per R. P. Arn. Hertsvvorms S. Crucis Priorem Moſaci. Typo Petri Danthez Leodii 1648. in 8vo pp. 126.*

2. *Alter ſive novus Joſeph accreſcens per imagines & Theoreſes patheticas S. Joſephi primò patientis, dein gaudentis accretionem membratim conſiderans, authore A. R. P. A. H. C. O. S. ✠ P. Coloniæ typo Petri Hilden 1680. in 12mo pp. 182.*

ARNOLDUS HISFELD Canonicus B. M. V. ad Gradus Coloniæ, Bibliothecas omnes Collegiorum, Cœnobiorum in Diœceſi Colonienſi & in Collegio Xantenſi ac Bonnenſi diligenter excuſſit, & manu ſuâ ſcriptos codices Cornelio Schultingio libens ultro commodavit: unde Schultingii æmuli occaſionem nacti ſunt calumniæ (quaſi alienâ vitulâ araret) & collecta ab Hisfeldio ſuo ſub nomine venditaret; quam modeſtè diluit Schultingius in *præfatione ad Bibliothecam Eccleſiaſticam primo* ejuſdem & *ſecundo tomo* præmiſſa. Nempe exili adeò ac abjecto animo ſe non eſſe, qui Hisfeldici ingenii monumentis, veluti alienis plumis exornata pica Æſopica comparere velit, & ſe ridendum propinare omnibus: plurima enim edita à ſe ne vidiſſe quidem Hisfeldium, utì poſt hujus mortem comparata, tum quæ ex chartis ejuſdem ſinè ordine ſuperabant, magno labore, criſi ac ſtudio digerenda, ſupplenda & ornanda fuiſſe, ut erudito ſæculo ac luce digna eſſent.

Ex Cornelii Schultingii Bibliotheca Eccleſiaſtica variis in locis præſertim primâ præfatione. Ad libellum, cui titulus: *Comes S. Hieronymi.* „ Hic „ Comes ſive Lectionarius B. Hieronymi à M. „ Arnoldo Hisfeldio Canonico ad Gradus erat „ deſcriptus manu ſuâ etiam ex M. S. C. in Prædicatorum Bibliotheca apud Colonienſes, qui „ hanc utilitatem adfert, quod non modò ea „ Evangelia & Epiſtolas complectatur, quæ per „ totum annum frequentantur, & in Comite „ Hieronymi à Pammelio edito continentur; ſed „ etiam collationem aliorum Lectionariorum, utì „ B. M. ad Gradus Coloniæ; ad S. Petrum, imò „ duplicis Breviarii ad Gradus, comprehendat, „ & ſic variorum Evangeliorum & Epiſtolarum „ materiam ſuppeditet. Collectus quoque eſt ſequens *Index* ex codice Evergeri Archi-Epiſcopi Colonienſis, ex Lectionariis Eichſtadienſis „ & Sangallenſis Eccleſiarum, & antiquo Lectionario ad Gradus Mariæ, ex duobus Breviariis antiquis Evangeliorum ibidem, ex Miſſalibus antiquis & diverſis MSS. ex impreſſis Miſſalibus Colonienſi, Trevirenſi, Moguntinenſi, „ Monaſterienſi, Ultrajectenſi, S Donatiani, „ Brugenſi, Strigonienſi. „ De Breviario Evangeliorum fit mentio apud Micrologum C. 54.

ARNOLDUS KRUFFT dictus Crudener Colonienſis promotus artium & Philoſophiæ Licentiatus è Gymnaſio Tricoronato 1585. 26tâ Februarii, J. U. Doctor, Patritius & Senator Agrippinenſis. Ab eo Latinè redditus ex Italico libellus, cujus titulus:

„ *Compaſſio beatiſſimæ Virginis Mariæ, in qua „ Mater doloroſa invitat clientes ſuos ad pias conſiderationes ſeptem præcipuorum dolorum, quos „ ipſa pertulit, diviſos per ſeptem hebdomadæ dies. Coloniæ editus typo Petri Metternich in 18vo pp. 138.* Approbator Arnoldus Meſthovius Ss. Theol. Doctor, Paſtor ad S. Petri. Dicatus libellus Ferdinando Archi-Epiſcopo Colon. 1644. 24. Septemb. ea de cauſa, quòd Sereniſſimus publicis monumentis, decretis, ſupplicationibus, confirmatis ſodalitiis, erectis etiam templis devotionem erga Matrem doloroſam teſtatus fuerit.

ARNOLDUS à S. LEONARDO Carmelita Colonienſis Theologiæ in Colon. Conventu Lector, Provinciæ Alemanniæ inferioris quartùm Provincialis, Romæ Aſſiſtens Generalis, Commiſſarius Generalis in Saxonia, Congregationis Regularium Apoſtolicus Conſultor, Eminentiſſimi Archi-Epiſcopi S. R. I. Principis Electoris Moguntini Com. de Schonborn Conſiliarius intimus Eccleſiaſticus, in Theologicis & Canonicis verſatiſſimus; obiit Moguntiæ. Scripſit

Conſultationem de Coadjutoria perpetua typo Moguntino.

Vitam & miracula S. Joſephi, eodem typo. Ex Schedis Eximii Brunonis Provinc. Carmel.

F. ARNOLDUS DE LUTTECKE, id eſt, parvus ex Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci

Con-

Conventualium Profeſſus Suſati anno 1468. ad inſtantiam Fratrum, quibus ſe nihil denegare auſum fuiſſe ſcribit, compilavit *Vitas Sanctorum in Germania celebriorum, quas moralibus documentis egregiè exornavit.* Extat MS. in Bibliotheca Suſatenſi.

ARNOLDUS LUYDIUS ſive à Lude Tungris familiâ patritiâ natus, unde Coloniæ notior Arnoldus de Tongris vel Tungeris aut Tongaris. Licentiatus creatur 1489. Decanus Facultatis AA. 1494. Ss. Theologiæ Doctor, Sereniſſimi Cardinalis & Epiſcopi Leodienſis Eratdi à Marca, dum in ſtudiis ageret, Pædagogus, à quo præbendam in Cathedrali Leodienſi conſecutus, renuntiavit ei, quam ab Univerſitate Col. acceperat, in B. V. M. ad Gradus Eccleſia, præbendæ: quia & gratiam Principis ſpernere non audebat, & duo beneficia ſimul habere tutum non credebat. Gymnadis Laurentianæ Regens primarius poſt 1494. fundavit tres Burſas conſanguineis ſuis. Canonicus Eccleſiæ Metropolitanæ Colonienſis creatus repetiit caram Coloniam, & convivio primùm à Facultate Theologica, dein artium uti opatiſſimus hoſpes exceptus fuit; nempe de utraque præclarè meritus. Legatâ ſuâ Bibliothecâ Canonicis Regularibus obiit Leodii CIↃ. CI. XL. die XXVIII. Auguſti, toleratis ſat diu calculi doloribus. Scripta typo vulgata ſunt:

1. *Tractatus articulorum ſeu propoſitionum malè ſonantium, de libello, cui SPECULI OCULARIS titulus, extractorum ad Collegium Venerabilium Magiſtrorum ſacræ Theologiæ Univerſitatis ſtudii Colonienſis Arnoldi Tungri Theologi,* in 4to.

2. *Tractatus propoſitionum alphabeticarum contra Judæos & blaſphemum eorum TALMUD ex commiſſione venerandorum Dominorum de Facultate ſacra Theologia in ſtudio Colonienſi, per honorabilem virum Dominum & Magiſtrum Arnoldum de Tungeris ſacrarum litterarum Profeſſorem.* in 4to.

3. *Reſponſio ad argumenta numero quinquaginta ſumpta de libello conſultationis D. Joannis Reuchlin nuper edito in materia librorum Judaicorum* in 4to. *Hæc tria fuerunt edita Coloniæ in officina liberorum Quentel anno Chriſtianæ ſalutis MDXII. quinto Kalendas Septembris. Extant in Coll. Col. S. J.*

4. *Prælectiones ſive explanationes in Joannem opus magnum MS.*

5. *In Evangelium Matthæi.*

6. *In Juvenalem.*

Epitaphium in clauſtro Cathedralis Eccleſiæ Leodienſis ex oppoſito Aræ B. V. ad Gradus:

Arnoldi pia Tungrenſis lapis hic tegit oſſa,
Eximiâ quondam relligione ſenis.
Qui ſacræ Doctor Sophiæ venerandus, & ingens
Urbis Agrippinæ lúxque decúſque fuit.
Lamberti hinc ſacrâ complevit in urbe ſenectam,
Virtutis ſpeculum factus & urbis amor.
Maturus Superis, placidus, pius, integer, inſons
Exemplo multos conſilióque juvans.
Nunc premit oſſa lapis, nunc terram terra recepit,
Spiritus optatam tranſiit ad requiem;
O quàm grata Deo generatio caſta nitênsque!
Quàm felix veris mens opulenta bonis!

ARNOLDUS MANDT Lynnenſis fuit Decanus & Canonicus Collegiatæ Noveſienſis Eccleſiæ; anno 1619. præfectus erat Sodalitio S. Quirini.

Lobgeſang von S. Quirin, der Stadt Neus ſonderbaren Patron und gemeinen Nothhelffer, ſampt hiſtoriſcher Beſchreibung ſeiner herrlichen Marter, Translation, Verehrung. Gedruckt zu Cöllen, in Verlag Jacob Kirchhoff anno 1619. in 16to p. 87.

ARNOLDUS MESHOVIUS Lippienſis, natus fuit anno 1591. Gymnaſii Laurentiani diſcipulus primùm, tum Profeſſor gratum animum teſtatus almæ Gymnadi, dum ſummam 4000. imperialium eidem donavit, egentioribus diſcipulis educandis. Anno 1626. 9. Auguſti denominatur Paſtor Eccleſiæ S. Petri, & 19. Auguſti proximi introducitur in Parochiæ & Canonicatûs perilluſtris S. Cæciliæ poſſeſſionem. Theologiæ Doctor renuntiatur 1640. 14. Februarii, Promotore Henrico Francken-Sierſtorffio, Ss. Theologiæ Doctore, Canonico Metropolitano & Cæciliano, Regente Laurentiano. Obiit zeloſus & eruditus Paſtor 1667. 20. Aprilis, munificus erga Eccleſiam ſibi creditam, cujus ſplendori augendo Aram titulo S. Barbaræ extruendam curavit, & ter mille imperiales nummos teſtamento legavit. Scripſit

1. *Vortrab trewhertziger Warnung und Gegen-Bericht auff das neulich ausgeſprengte Calviniſch Raaben-Geſchrey, Laſter- und Lügen Buch des abtrinnigen Münchs und Ehren-Diebs Melchiors von Hambach Calviniſtiſchen Wort-Dieners,* 1645. in 8vo pp. 208. *Cöllen bey Peter Metternich.*

Zwveyter Theil Anmahnung an die Cöllniſche Bürger pp. 348.

2. *De vita & moribus & obitu A. R. & eximii viri Caſparis Ulenbergii, St. Theol. Licentiati, Gymnaſii Laurentiani Regentis, ac ad divæ Columbæ Paſtoris vigilantiſſimi, authore Arnoldo Meshovio Lippienſi, Ss. Theol. Licentiato, S. Petri apud Ubios Paſtore, Coloniæ apud Joannem Kreps* 1638. in 8vo pp. 163.

3. *Hiſtoria anabaptiſticæ Libri VII. Authore Arnoldo Meshovio Lippienſi, Gymnaſii Laurentiani Profeſſore. Coloniæ typo Gerardi Grevenbroich* 1617. in 4to pp. 214.

4. *Hiſtoria ſchiſmatis & defectionis Hermanni de Weda Colon. quondam Archi-Ep. Authore Arnoldo Meshovio. Coloniæ typo Gerardi Grevenbroich* 1620. in 8vo pp. 160.

ARNOLDUS MUNCHENDAM Ss. Theologiæ Doctor ex Abbate de Lenyn in Marchia Brandenburgenſi Abbas celeberrimi Monaſterii de veteri Monte creatus 1667. Vir fuit in divinis & ſæcularibus litteris egregiè doctus, ingenio præſtans, ſermone facundus, vitâ & converſatione religioſus & pius. Scripſit quædam nobilis ingenii ſui & zeloſæ religionis monumenta, quibus nominis ſui memoriam apud poſteros conſtituit. De quibus extant quædam *ad Fratres ſuos exhortationes, & oratio elegans* dudum expreſſa, quam Romæ habuit *coram Sixto IV. Pontifice contra commendas Cœnobiorum;* illuc à Capitulo generali Ciſtercienſi ſpecialiter miſſus pro defenſione liberta-

tis Ordinis. Contra dictas Commendas Philippus Seguinus in libello ſuo MS. *de Scriptoribus Ord. Ciſterc.* agens de hoc Arnoldo, ingens profert fragmentum hujus orationis omninò elegans. Hujus quoque Arnoldi mentionem faciens liber MS. Monaſterii S. Viti in Gladbach *de Scriptoribus Benedictinis* præter jam recenſita dicit illum, & alia quædam ſcripſiſſe (teſte Jongelino *in notitiis*) quæ tamen non ſpecificantur. Scribitur præterea ex univerſis Germaniæ Academiis relegâſſe Nominales. Vide *Manriquez* in Gerardo 35 Abbate Ciſtercii ad calcem Tomi I. *Annalium Ciſtercienſium.*

Obiit Arnoldus in veteri Monte anno 23 regiminis ſui, Chriſti verò 1690 ſolus ex omnibus Abbatibus in templo ſepultus ante altare Apoſtolorum Petri & Pauli. *Ex R. P. Carolo de Viſch in Biblioth. Script. Ord. Ciſterc.*

ARNOLDUS NEELSBACH profeſſus fuit inſtitutum Eremitarum S. Auguſtini in Cœnobio Colonienſi, ubi & Ss. Theologiæ Licentiâ fuit donatus, obiit 1689. Coloniæ. Ab eo ſcriptus

Libellus de indulgentiis & privilegiis Confraternitatis Cincturatorum 1682.

Chronicon Conventûs Colon. Eremitar. S. Auguſtini in ſex libros diſtinctum. Opus prælo digniſſimum, hactenus MS.

De Tombeau p. 217. Comment. Eximii Henſchen Provincial. Auguſt.

AUGUSTINUS BRUN initio ſæculi XVII. celebris erat in civitate Colonienſi arte pictoriâ, nam & multas ad vivum exactas hominum effigies & hiſtoriarum imagines aliorúmve generum picturas poſteris dereliquit magnâ nominis ſui commendatione. *Joachim Sandrart Teutſcher Academie der Bau- Bild- und Mahlerey- Kunſt II. Theils III. Buch XIX. Capitel num. CLXVIII.* in Eccleſia Collegiata B. M. V. ad Gradus picturæ ejuſdem extare dicuntur. Erat enim Frater Georgii Bruni Decani ejuſdem Eccleſiæ. Criſpinus de Paes Chalcographus noſtras incidit in æs imagines Rudolphi Imperatoris & Septemvirorum Electorum equis inſidentium. quam ideam Auguſtinus Brun invenerat & delineaverat.

Vita B. M. Virginis elegantiſſimis figuris æneis expreſſa ab Auguſtino Brun Chalcographo. Coloniæ 1592. in 8vo. *Extat in Bibliotheca Carthuſia Colon.* Georgius Brunus frater ſingulis iconibus orationes accommodatas ſubjecit.

P. AUGUSTINUS KNEUTGEN Ord. Erem. S. P. Auguſt. Ss. Theol. in Univerſitate Colonienſi Licentiatus, ejuſdémque plures per annos præcipuè in Auguſtiniana Abbatia S. Thomæ, Brun in Moravia Profeſſor, & poſt Eminentiſſimi Epiſcopi Olmucenſis Theologus & Bibliothecarius. Obiit Treviris Conventûs ſui Prior actualis 1716. Edidit

Quæſtiones Theologicas in primam ſecundæ S. Thomæ. Brunæ typis Jacobi Swobalæ 1702.

Ex Schedis Eximii Henſchen Provincial. Auguſtin.

AUGUSTINUS NEESER Fürſtenbergius, Theologiæ & Poëſeos Candidatus circa annum 1567. Scripſit *Elegiam* Decano & Capitularibus majoris Eccleſiæ Colonienſis dicatam, quâ complectitur breviſſimam ſummam Chronologicam Epiſcoporum Colonienſium ab S. Materno ad Salentinum Iſenburgicum.

Extat hoc MS. in Bibliotheca Seminarii Archi-Epiſcopi Colon. ex Legato Broichiano Littera G. n. 107. in folio, præter præfatiunculam ad Capitulum Metropoliticum Colonienſe.

AURELIUS WESTHOVEN in Conventu Colonienſi inſtituti Eremitarum S. Auguſtini ſe addixit profeſſione ſolenni. Erat Ss. Theologiæ Baccalaureus, ejuſdémque per annos plures Profeſſor, obiit Colonienſi in eremo anno 1717. Prodiit ejus ſtudio in lucem

Eremus myſtica, & *Homo interior* è Germanico idiomate Latino data. 1707.

Reliquit MSS. ingens volumen Aſceticum hoc titulo: *Mundus præpoſterus. Ex Commentariis Eximii Fulgentii Henſchen Auguſtin. Provincialis.*

B.

BALTHASAR REINER à BREE S. Martini Coloniæ Abbas inter illuſtria Ordinis ſui decora meritò collocandus, ut, qui nobili proſapiâ natus religionis & doctrinæ merito longè illuſtrior effulſit. Vix ille prætextam exuerat, cùm melioris vitæ captus deſiderio in Benedictinæ Regulæ obſequium cervicem anno 1563. flexit, doctus deinceps arctiſſimo vinculo cum pietate doctrinam adſtringere. Inter Neo-Myſtas anno 1568. relatus, primùm ad Sub-Prioris, tum ad Prioris munus eſt admotus, ac demum in defuncti Pauli Proſmanni Abbatis locum anno 1585 die XVIII Novembris electus in perturbatiſſimo rerum ſtatu Abbatiam omni obſonio exhauſtam, & ære alieno prægravatam, uti & ædificia, quæ flebile ſchema notabant, ſic porrò erexit, ut alteras ei eunas novámque Geneſin debeat. Sub ejus regimine, quemadmodum Lyricus canit, & fides, & pax, & honor pudórque priſcus & virtus, apparuit & beata pleno copia cornu. Coluit ille imprimis viros doctos, quos inter Stephanum Broelmannum rerum ubiarum ſcrutatorem maximè ſtudioſum, & Syndicum habuit & Collaudatorem in dedicatione Tabellæ pontem à Conſtantino M. ùt ferunt, in Rheno conſtructum repræſentantis. Aluit quoque inter ſuos Leonardum Rubenum pluribus litterariis monumentis notum; item Hieronymum Mcinat, aliósque egregios viros: eum verò hiſtoriæ utriuſque ſacræ & profanæ uſu excultum probitatis & juſtitiæ ac zeli pro ordine eximii laude ornatum celebrat ejus actorum Scriptor, additque ipſum ingenio & memoriâ uſque ad miraculum excelluiſſe; tanto quoque in promovenda ſtudia ferebatur ardore, ut paſſim diceret: Monachum ſinè libris & lectione, eſſe militem ſinè armis & exercitatione. Multis præclarè geſtis obiit vir ſempiternâ memoriâ dignus 1621 die XI. Junii, ætatis 77, regiminis Abbatialis 36. In choro tumulum conſecutus ad Odæi ſiniſtram, ubi porrectus ipſe jacet humanâ ſtaturâ lapidi inciſus, hócque cohoneſtatus epitaphio:

Hîc recubat clarâ natus de ſtirpe Breana
Balthaſar eximiâ virtute illuſtrior Abbas,
Qui clavum tenuit per ſeptem luſtra fidelis.
Poſt exantlatos invictâ mente labores
MerCeDe æternâ ſtVIVr sVper aſtra beatVs.

In

In ejus effigie inſignia cor pedo transfoſſum exhibent cum hoc lemmate:

Quòd ſit diſſimilis noſtra hæc Eccleſia priſcæ,
    Ferrea transfoſſo pectore tela gero.

Scriptorum porrò publici licèt juris fecerit nihil, extant tamen ejus *Epiſtolæ* non paucæ, in negotiis unionis Bursfeldenſis & recuperationis Monaſteriorum graſſante per Germaniam turpi religionis diſſidio avulſorum, ad varios Principes, Epiſcopos & Abbates ab eo conſcriptæ. *Orationes* item perelegantes & eruditæ in congreſſu Abbatum Congregat. Bursfeld. habitæ. *Tractatus aſceticus de diſciplina monaſtica & exercitiis ſpiritualibus*, & alia nobis incomperta.

Ex Commentariis Oliverii Legipont Benedictini.

BALTHASAR VORSTIUS ad S. Martini minoris parœciæ, urbis Colonienſis Ludimagiſter in gratiam ſuorum imprimis diſcipulorum ſcripſit

Tyrocinium linguæ Latinæ olim à Petro Apherdiano conſcriptum; nunc puerorum hujus patriæ ingeniis paulò accommodatius redditum, adjectis quibuſdam ex Jacobi Pontani progymnaſmatis. Excudebat Coloniæ Petrus Reſchedt anno 1605. in 8vo pp. 157. Gratulatur hunc partum Authori elegiaco carmine Guilielmus Salsmannus Canonicus ad Ss. Apoſtolos.

BARTHOLOMÆUS COLONIENSIS Alexandri Hegii in ſchola Daventrienſi Rectoris diſcipulus fuit (ut teſtatur Trithemius) cum Eraſmo Roterodamo aliiſque clariſſimis ſubin viris, quocum & poſt eum utramque linguam Græcam & Latinam ibidem profeſſus eſt. Subinde Svvollis barbariem omnem profligavit. Dein Coloniæ primigenium Romani ſermonis decus reſtituere conatus eſt, adjutore & hortatore HERMANNO Comite Newenario majoris Eccleſiæ Canonico tum Scholaſtico. Verùm cùm liberiùs taxaret nonnullorum barbaras phraſes, & odio gravari ſe ſentiret, receſſit Coloniâ Mindam, ubi cathedram nactus eſt, teſte Hamelmanno. Gubernabat urbis illius ſcholam, & litterariam rem ad apicem perducere allaborabat, ubi & pauper obiit.

Eidem quondam Hermannus Buſchius publico carmine applauſit:

Barbaries ægrum viroſis faucibus orbem
    Polluerat, linguis Sibila dira vomens.
Pejor Lernæis nunquam fuit hydra cavernis;
    Fecerat hæc doctis publica damna ſcholis.
Accinctus clavâ, ſed tu Tyrinthius alter
    Sternis Cerbeream Bartholomæe feram.
Hinc te Romanâ jactat facundia linguâ,
    Murmurat & laudes caſtalis unda tuas.

Montfaucon *in Bibliotheca manuſcriptorum fol. 567.* narrat in Bibliotheca Cæſarea Vindobunenſi num. 463. extare Bartholomæi Colonienſis Poëmata. Simlerus hæc ejus opera recitat ex Trithemii catalogo Virorum illuſtr.

Opuſculum de laudibus Philoſophiæ metro ſcriptum, ſeu ſylva carminum. Lib. 1.

De ſecta Diogenis. Lib. 1.

Epiſtola Mythologica impreſſa in 8vo pag. 44. Francofurti 1602.

Dialogus Mythologicus ad Pancratium cum præfatione Philippi Schvvartzerd & expoſitione difficilium vocabulorum excuſa. Svvollis 1499. dein Tubingæ 1514. apud Thomam Anſelmum

BARTHOLOMÆUS DES BOSSES natus Herviæ 1668. in Gymnaſio Tricoronato Magiſter artium creatus, abſoluto Sophiæ curſu Societatem ingreſſus 1686. Ornatus erat variis iiſque præclaris naturæ & gratiæ donis, quæ aſſiduis virtutum & ſcientiarum exercitiis toto tempore vitæ ſuæ augere & perficere conatus eſt. Erat indolis ſupra modum candidæ, facilis & perhumanæ: puritatem conſcientiæ & ſolidam pietatem in ſe & in aliis ſatagebat conſervare & promovere. Magno in pretio & amore apud externos erat tum religioſos, tum Eccleſiaſticos Prælatos aliósque viros primarios. Poſtquam in ſcholis publicis Ariſtotelem & Euclidem explicâſſet, in Univerſitate Colonienſi Ss. Theologiæ Doctor promotus 1711, Theologiam moralem, polemicam & ſpeculativam annis multis docuit. Præter ingenium vaſtum ad abditiſſima ſyſtemata Theologiæ ac naturæ penetranda fictum & factum memoriâ pollebat feliciſſimâ, eorum non ſolùm, quæ rudibus, ſed quæ jam plenis & maturis annis audierat, aut unquam legerat inſtar Bibliothecæ vivæ repræſentans, quidquid exquiſitum in quovis artium aut ſcientiarum tractandarum certamine geſtum fuerat hactenus ab eruditis, aut porrò gerendum aut eruderandum ventilandúmque ſupereſſet. Ea res grandem illi æſtimationem peperit apud eruditos Europæ noſtræ proceres Catholicos juxta ac Acatholicos. Inter Catholicos Eminentiſſimi Ptolomæi & PP. Tournemine & Lacroix. Inter Heterodoxos Godefridi Guillelmi Leibnitii & Chriſtiani Wolffii litteris, elogiis commendari non ſemel meruit & ſpectator ſimul & honorarius arbiter, nunc commilito, nunc adverſarius in arena litteraria poſtulatus, aut ultro ſtylum commodans. Litteræ, quæ Clarckium Newtonianæ Phyſices propugnatorem inter & Leibnitium ſcriptæ fuêre ad Sereniſſ. Britannam Principem veluti arbitram, per manus Bartholomæi des Boſſes huc illuc miſſæ & deſtinatæ fuerunt. Tria problemata maximè cordi habebat, quibus ſolvendis vigilias & curas ſuas dicavit. Primum de origine mali in mundo à DEO optimo condito, cui nodo ſolvendo cùm Leibnitii Theodicæam aptam judicaret, eam Latinam fecit præmiſſis Catholicis documentis, quibus licentiam in opinionibus Leibnitii omnes Chriſtianorum ſectas ad unam reducere præſumentis ac ſomniantis damnabat ac coercebat. Alterum argumentum erat doctrina S. Auguſtini de gratia primi & lapſi hominis, magnòque illo perſeverantiæ dono. Tertium ſaxum, quod ferè ad mortem uſque verſabat, erat reſtitutio antiqui & puri ſyſtematis Phyſici Ariſtotelici ac Thomiſtici; cùm enim videret, nullum etiam hoc & proximo ævo excogitatum ſyſtema phyſicum fuiſſe à Keplero, Carteſio, Gaſſendo, Newtono, quorum fundamenta & cauſas non ante hi Duumviri Philoſophiæ & expendiſſent & liquidiſſimè diſſolviſſent; optabat illud antiquum, rigidum & unicè ſibi verum Phyſices generalis ſyſtema reviviſcere: cùm enim nemo eodem patre peritiùs nôſſet & luſtrâſſet omnes Peripati hoſtes; ſanè ſpartæ huic par erat unus è paucis. Meditabatur etiam collectâ in eum finem farragine quantitati propriam accidentis phyſici & abſoluti, adeóque à materia realiter diſtincti & ſeparabilis rationem optimis argumentis aſſerere, ut hoc principio ſemel ſtabilito realem Chriſti in Euchariſtia præſentiam ſub ſolis ſpeciebus cum humana ratione in concordiam evidenter redigeret. Verùm cùm annis 36 inter

non indecoros ſcholarum pulveres tranſactis otium nactus eſſet nunquam, & cathedrâ relictâ illico morbo non uno confligtari cœpiſſet, ſpes noſtras ſenectus & mors prævenerunt, quam 24 Aprilis oppetiit 1738. Quæ poſteris reliquit, ſequentia ſunt:

1. *Epiſtola Abbatis N. ad Epiſcopum N. quibus demonſtratur æquitas conſtitution. UNIGENITUS* è Gallico Latinè redditæ à B. des Boſſes in Academia Colonienſi, ſumptu Wilhelmi Metternich 1715. in 8vo pp. 265. Biennio poſt cum auctario recuſæ Lovanii apud Franciſcum de Velde, & in ſuperiori Germania.

2. *Godefridi Gulielmi Leibnitii tentamina Theodicææ de bonitate DEI, libertate hominis, & origine mali* Latinè verſa, & notationibus illuſtrata à M. D. L. ab ipſo Authore emendata & auctiora. Francofurti ſumptu Caroli Joſephi Bencard 1719. in 8vo Part. I. II. III. pp. 408. Citra indicem, monitum interpretis & præfationem Leibnitii contra Bælium; de concordia fidei & rationis.

3. *Cauſa DEI aſſerta per juſtitiam ejus cum cæteris ejus perfectionibus cunctisque actionibus conciliata*, ſive ſynopſis methodica tentaminum Theodicææ ab ipſo illuſtri Leibnitio adornata.

4. *Annotationes aliquot unius è Societate JEſu Theologi* (B. des Boſſes) *ad excerpta quædam ex aſſertionibus P. Pii Schölling Ordinis Prædicator.* 18. Julii 1726. propugnatis, de prædeſtinatorum electione efficaci. in 8vo Coloniæ apud Joannem Engelert anno 1726.

5. Sereniſſimis Sponſis Ludovico Ottoni S. R. I. Principi de Salm Anholt & Albertinæ S. R. I. Principi Naſſoviæ hymenæum cecinit *heroico carmine* nomine Embricenſis Collegii vulgato 1700. In folio.

6. Reverendiſſimo & Sereniſſimo D. Clementi Auguſto Archi-Epiſcopo Colonienſi, S. R. I. Electori magnum Teutonici Ordinis Magiſterium nomine Collegii Colonienſis *gratulatur carmine heroico* Barth. de Buſſes; ſed tacito nomine. Coloniæ 1732. in folio typis Joannis Conradi Guſſen.

7. *Litteræ Leibnitii ad Desboſſium* complures extant in Collegio Colonienſi MSs. prolixæ de Theologicis Philoſophicisque controverſiis. *Ex annuis Collegii Colon. S. J.*

BARTHOLOMÆUS FIBUS apud Aquasgrani liberam Imperii Germanici urbem patriciâ familiâ ortus eſt 1643. 24. Aug. In ea urbe humaniores litteras, ſeveriores in Gymnaſio Tricoronato, cujus Magiſtes creatur, anno 1662. Societatem JESU complexus eſt, dein Treviris ac rurſus Coloniæ Euclidem explicavit. Laureâ Theologicâ ibidem 1682. 12. Maji ex Majorum imperio donatus, annos omninò quinque & viginti Theologiam, quam ſcholaſticam ſeu theoreticam dicunt, docuit eâ nominis ſui & Societatis commendatione, quæ à ſummo ingenio, eóque eloquentiæ nervis inſtructiſſimo expectari poteſt maxima. Vicarius Epiſcopi in luſtranda Diœceſi illum ſocium ſacri laboris aſciſcere ſolebat ob raram prudentiam & peritiam Canonum & diſciplinæ. Non acquieſcebat ſterilibus humanæ rationis ſpeculationibus; ſed argumenta è Patribus & Auguſtino, quem legendo ſuum fecerat, deprompta in contentioſum Theologiæ campum parata proferebat. Habuit in eodem viro Societas ſtrenuum vindicem tum doctrinæ tum famæ ſuæ contra geminum nobilem Antagoniſtam; quem laborem carum ei reddebat pietas erga matrem ſuam Societatem. Inter hæc literaria prælia & religioſiſſimæ vitæ exercitia domeſtica, quibus ſeſe DEO ſuo conjungebat arctiſſimè, vitium contrahit ſtomachus ferreo & perpetuo ſtudio debilitatus, quem cùm medicinæ fomentis nullis ſanari videret, dedit ſeſe victimam evocanti è ſtatione Numini & ſupremam horam ritè paratus excepit decimâ tertiâ die Februarii 1706. Scripta ab eo editáque habentur

1. *Auguſtinus Pauli ad Romanos Interpres Apoſtolico-Romano-Catholicus, ſive: Via veritatis & vita contra Atheos, Paganos, Judæos &c. demonſtrata. Tomus unus in folio. Coloniæ ſumptibus Wilhelmi Frieſſem 1696. pp. 802.*

2. *Demonſtratio tripartita DEI adversùs Atheos, Gentiles, &c. Coloniæ typis Sebaſtiani Ketteler 1700. pp. 732. in 4to.*

3. *Apologia pro conſcientiis infirmis, ſeu benigna reſponſio pro ſecuritate dictaminis practici ſuper certa probabilitate fundati, &c. Coloniæ typis Petri Alſtorff 1682. pp. 176.*

4. *Appendix apologetica de radice damnatarum propoſitionum ab Alexandro VII. & Innocentio II. Coloniæ typis Petri Alſtorff pp. 23. 1682.*

5. *Retorſio calumniæ impactæ per vindicias injuſtas Doctoris Theologi. Coloniæ typis Henrici Kopp 1688. pp. 14.*

Reſponſio brevis ad Alexipharmacum Eximii Viri, Typo Joannis Henrici Kopp.

Ex annuis litteris Collegii Colon. S. J.

BARTHOLOMÆUS LAURENS Noviomagenſis, Coloniæ Typographiam in Officina Quenteliana multis annis tum rexit, tum illuſtravit, Præſes & Corrector eruditiſſimus ac fideliſſimus. Hic eruditionis ſuæ ſolidæ in vertendis & bonorum Authorum commendandis ſcriptis multa poſteris dedit argumenta. Admodum ſenex anno Domini 1577. obiit, ac in ſummo templo ſepultus fuit. *Ex Cratepolio in Annalibus Archi-Epiſc. Colon. pag. 187.*

BENEDICTUS, aliàs CHRYSANTUS ex Monaſterio Eifliæ, quod in extremis finibus Juliacenſis Ducatûs oppidum eſt, oriundus, adoleſcens humaniorum litterarum ſtudia Coloniæ Ubiorum abſolvit, ubi poſtea in S. Martini Abbatia ſub Vener. Adamo Meyer Monaſticen circa annum 1470. induit, primævi æquè nominis ac ſpiritûs & virtutis Benedictinæ hæres, Benedictus nuncupatus. Magnorum inde progreſſuum in palæſtra ſpirituali æmulator iis præprimis ſtudiis, quibus aſceſeos nomen tribuitur, ſe gnaviter addixit, atque egregias animi dotes, quibus à natura ditatus erat, indeſeſſâ rerum divinarum meditatione & ſcribendi aſſiduitate mirificè auxit & exornavit. Aſceta exinde non ignobilis, nihil antiquius curæ & cordi habuit, quàm mores tum ſuos, tum aliorum ad Benedictinæ Regulæ amuſſim exigere vel hoc titulo dignus, quem Venerabilis Adam meritorum æquus Cenſor præ cæteris deſtinaret ad negotium reformationis promovendum in percelebri olim Archiſterio ſancti Adalberti in Egmunda: ubi religioſæ juventutis Inſtructor conſtitutus nullum non adhibuit laborem, quo illos, qui laxiori vitæ fræna dabant,

in

in melius reformaret. Inde ad Lacenſe in Enphalia Cœnobium cum aliis directus pari ſollicitudine rem reformati Canonis promovit & excoluit Novitiorum Magiſter & Oeconomus ibidem nominatus. Erat verò (ùt perhibent ejus loci monumenta) vir planè ſtudio divinarum ſcripturarum deditus, & continuâ earundem lectione exercitatus, in omni ferè ſcibili Græcè & Latinè doctus, animo gravi & maturo, vitâ & converſatione venerandus, fideliſſimus imitator Adami Abbatis ſui, cujus nùtu, ùt erat Scriba perelegans, ſcripſit in Monaſterio S. Martini *Volumen quoddam* in membranis complectens 1. *Speculum diſciplinæ ſeu libellum de minimis ad Novitios.* 2. *Epiſtolam præſtantiſſimam ad quendam Novitium inſtabilem.* 3. *Soliloquium Hugonis à S. Victore de arrha animæ.* 4. *Tractatum de imitatione Chriſti abſque nomine Authoris.* Quibus ſupremam manum impoſuit 1487. uti ad calcem legitur.

Suo autem è penu protulit apud Lacenſes *Collectaneum ex S. Iſidoro & diverſis aliis Scriptoribus conflatum*, pro eruditione juniorum fratrum, quorum tunc erat inſtitutor. Opus (*inquit Schafferus*) perpulchrum, & de omni ſcibili in modum tabulæ ſive figuræ duplici alphabeto ſubtiliſſimè exaratum, & Aleydi ſanctimoniali in inſula Rolandi (cujus in litteris humanioribus fuerat inſtructor) dedicatum. Cui operi ad juſſionem Joannis Piemontani Prioris Lacenſis, poſtea F. Jacobus Syberti multa adjecit, & in libros ſex deduxit. Inditus eſt fronti titulus PANEPISTEMON hoc exordio: *Omnis ars ſive ſcientia.* Scripſit inſuper ad eandem Aleydem *de modo ſcribendi Epiſtolas libellum unum*, qui inſtar nuncupatoriæ præfigitur laudato opuſculo MS. in Lacenſi Chartulario. Item ad diverſos ornatiſſimas *Epiſtolas, ſermones quoque de Tempore & de Paſſione Domini*, aliáque nobis incomperta. Vivere deſiit die XXII. Sept. 1532.

Ex Huberto Holthuiſen Scriptore domeſtico & monumentis Lacenſibus communicavit Oliverius Legipont Benedictin.

BENEDICTUS I. ANIANENSIS in Gallia Narbonenſi Diœceſeos Montis Peſſulani & Monaſterii S. Cornelii ad Indam Archi-Diœceſeos Colonienſis Abbas, natus eſt circa DCCLI. ex Getarum genere ſive Gothorum, qui Tholoſam ab anno CCCCXII. inſederant, nobilibus natalibus: nam Pater ejus Comitatum Magdalonenſem, quoadusque vixit, tenuit, Francorum genti fideliſſimus. Hic filium in Aula Pipini Regis Reginæ tradidit inter Scholares nutriendum, qui mentis indolem gerens ſupra ætatem diligebatur à commilitonibus: poſthac Pincernæ ſortitur officium, & ſub Pippino ejúsque filio Carolo ſtipendia bellica meruit ad annum DCCLXXIV, quo Carolus Italiam ſibi denuò ſubjecit: eo enim anno, cùm fratrem naufragantem liberaturus ipſe tantùm non ſubmergeretur, vovit DEO deinceps ſæculo non militaturum. Igitur adit Cœnobium S. Sequani, ubi quinquennium & octo menſes inediâ, jejuniis, vigiliis, laboribus, lachrymis, precibus ſeſe macerans, cùm ab Abbate modum ponere juberetur, & regularum uſum minimè ibi reperiret, ac demum defuncto Abbate omnium in ſe vota conſpirare videret, ſeceſſit ultrò in patrium fundum Aniano flumini adſitum, ubi cum Widmaro aliíſque paucis notæ ſanctimoniæ viris cellam exiguam prope S. Saturnini Eccleſiam ſtruxit: verùm turbâ diſcipulorum indies auctâ domum & Eccleſiam ſtruxit, evaſitque trecentorum Monachorum, qui ſanctitatis & perfectionis monaſticæ laude invicem certabant & eminebant, Pater ſanctiſſimus: nec hujus tantùm Cœnobii, ſed plurium per Franciam, Belgium, Germaniam inſtitutor vel reſtaurator. Cùm enim hactenus Benedictinorum Cœnobia ſingula ſuis moribus viverent, & interpretarentur Regulam S. Benedicti, nec communi vinculo conſpicuo ſociarentur, neque uni cuipiam Archi-Mandritæ, Inſpectori, Viſitatori Generali ſubderentur, primus hic vir regulâ beati Benedicti penitùs perſpectâ, & ex ſeniorum ac ſanctorum doctorum Virorum, quos circumiens Monaſteria conſulebat, reſponſis illuſtratus, normam unam condidit, quam ſuis diſcipulis omnibus ſervandam præcepit: inſtituit Cantores, docuit Lectores, habuit Grammaticos, & ſcientiâ ſcripturarum peritos, de quibus etiam quidam poſt fuêre Epiſcopi, congregavit. Librorum multitudinem collegit, pretioſa veſtimenta Eccleſiaſtica, calices argenteos prægrandes, offertoria argentea, & quidquid operi DEI neceſſarium eſſe conſpexit, ſummo cum ſtudio acquiſivit. Francofurtenſi Synodo anni DCCXCIV. cum Abbate Monaſterii Caunenſis & Fratribus interfuit, ut Regiâ & Epiſcopali authoritate Monaſtica diſciplina promoveretur & fulciretur. Notus itaque factus eſt omnibus, & famâ ſanctitatis ejus regias imperialésque penetravit aures. Exortæ hæreſi Felicis Orgellitani Epiſcopi ſeſe palàm hoſtem objecit, Synodo Urgellenſi anno DCCXCIX. habitæ interfuit, adverſùs nefandum dogma veris diſputationum jaculis armatus congreſſus eſt, multóſque non infimos ſolùm, variis in Hiſpaniam ſuſceptis excurſionibus, ſed & Præſules Eccleſiæ à peſtifero errore præſervavit.

Interea monaſticæ diſciplinæ ſecundùm S. Benedicti regulam inſtaurandæ exemplo, verbo & ſcriptis libris incumbebat. Epiſcopi certatim aut ipſum aut ex ejus diſciplina Monachos vel Rectores reformandis vel ædificandis Monaſteriis flagitabant.

XII. enumerant Indenſes *in ſua Epiſtola:* Anianum, Gellonam, Caſam-novam, Inſulam barbaram, Menatem, ſanctum Savinum, ſanctum Maximinum, Maſſiacum, Cormariacum, Cellam novam in Tholoſano, Monaſterium Maurum in Alſatia, Indam. Quibus primævum S. Benedicti ſpiritum reddidit, Ludovicus primò Aquitanorum Rex & à morte Caroli M. Patris, totius Eccleſiæ in Europa degentis Imperator Auguſtus ob ſanctitatem compertam impensè diligebat virum, utebatur libenter ejus conſiliis, eum denique omnibus in ſuo regno Monaſteriis præfecit, ut normam ſaluſeram cunctis oſtenderet. Eum in finem anno DCCCXVII. apud Aquaſgrani Abbates quamplurimos ſub regula S. Benedicti, ſed vel penitùs abolitâ, vel negligentiùs hactenus cuſtoditâ militantes in Synodum coegit. Præerat Benedictus. Sancita tum fuêre Capitula LXXIII. (LXXX. numerat V. C. Step. Baluze, & edidit inter Capitularia Ludovici. Tom. I. ex quinque codicibus MSS. Tom. I. Capitularium REGUM FRAN-

CORUM) cùm enim horum authoritate firmati fuerint hi Canones, non immeritò eorum nomine inſcribuntur.

Peracto Concilio conſtituit Ludovicus Benedictum, Abbatem, & cum eo Monachos ſtrenuæ vitæ, qui per omnia Monaſteria Monachorum (Viſitatores Generales nunc dicerentur) euntes redeuntéſque uniformem traderent in cunctis Monaſteriis tam viris, quàm ſanctimonialibus fœminis vivendi regulam ſecundùm regulæ ſancti Benedicti incommutabilem morem. Diploma ab Imperatore his Viſitatoribus conceſſum exequendis his egregiis ſtatutis recitat *Sermondus Tom. II. Conciliorum Galliæ*, egregium teſte *Dacherio ſeculo IV. Acta Ord. S. Bened. Part. I. pag. 218.* pietatis Imperatoriæ pro monaſtica diſciplina tuenda monumentum. Has ob curas ſanctus Vir uſque ad obitum in palatio Regis Ludovici pro augmento fidelium, non pro terrenis rebus perſeveravit: quia juxta erat Monaſterium, in quo degebat, putà, S. Cornelii ad Indam. Locus hujus Cœnobii ſolitudini ſacræ idoneus ſex non ampliùs millibus paſſuum diſtabat Palatio Aquenſi, quem cùm Vir DEI circa DCCCXV. optâſſet dari novæ familiæ ſacræ plantandæ, annuit Imperator, juſſitque prope amnem Indam miro opere novum exſtrui Monaſterium, idem dedicatæ Eccleſiæ interfuit, quam de ſuis copioſiſſimè ditavit fiſcis, immunitatémque juſſit, atque per ſcripturám, ut XXX. ibidem Deo Fratres Chriſto famulantes perſiſterent Monachi, ſtatuit. Quatriduo ante mortem, cùm Imperatori negotiorum Eccleſiæ & Monaſticorum rationem pro more reddidiſſet, febri corripitur, defertur ad Indenſe Monaſterium ſuum poſtridie, ubi Heliſacare Abbate San-Maximinianæo & Cancellario Imperiali præſente, fratribus & filiis Indenſibus coram, Anianenſibus & reliquis per literas Monaſteriis, ipſi etiam Imperatori monita ſalutis impertit, profeſſus ſe jam annos XLVIII. Monachum nullo die ante panem ediſſe, quàm coram DEO lachrymas effuderit. Obiit Vir ſanctus ſeptuagenarius III. Idus Februarii anno DCCCXXI. indictione decimâ quartâ, concurrente epactâ decimâ quartâ, anno nono Imperii Ludovici piiſſimi Imperatoris: cùm Indenſi Cœnobio annos ferè VII, Anianenſi circiter XL. annos præfuiſſet. Sepultus in Eccleſia Indenſi in ſarculo lapideo ab Imperatore ſubmiſſo. Scripſit

1. *Concordia Regularum*, in qua primo loco ſtatuebatur *Regula S. Benedicti*, dein huic concordes aliorum P.P. & Doctorum *Regula*. Edidit hunc librum Menardus Benedictinus eruditis notis illuſtratum.

2. *Codex Regularum*, qualem exhibet MS. codex Corbejenſis vetertimus, in quo regulæ integræ aliæ poſt alias referuntur: at in *Concordia* ſingula S. Benedicti Capitula ſingulis diverſarum regularum Capitulis veluti Commentariis illuſtrantur.

3. *Forma Fidei Benedictini Abbatis Anianenſis*, Tomorum XV. Extat in MS. Codice Colbertino num. 1310. teſte Baluzio.

4. *Confeſſio Fidei Benedictini Levitæ, nempe quam ante gradum Presbyteris ſuſceptum edidit.*

5. *Benedicti Levitæ teſtimoniorum nubecula de Incarnatione Dominica, & ſancta & individua Trinitate, & iterationis baptiſmalis devitanda pernicie.*

6. *Diſputatio adversùs Felicianam impietatem, Chriſtum Filium DEI adoptivum blaſphemantem.*

7. *Epiſtola ad Guarnarium Filium.* Hanc Epiſtolam & 6. & 5. opuſculum edidit Baluzius Miſcellaneorum L. V. 1700. Pariſino typo deſcripta ex codice 4310. Bibliothecæ Colbertinæ.

8. *Libellus ex diverſis Patrum ſententiis inſcriptus* Ludovico, ut putatur, Auguſto. PP. ex quibus ſententiæ excerpuntur, ſunt: Gregorius M. S. P. Benedictus, Baſilius, Macarius Abbas, Paulus Ægyptius, Antonius Abbas, Vitæ Patrum, Caſſianus, Auguſtinus de perjurio & Iſidorus.

Hæc Dacherius & Mabillonius collegerunt & annotârunt in ſeculo IV. parte II. Actorum SS. Ord. S. Benedicti p. 572. 573.

Baluzius in appendice ad Tom. II. Capitularium Regum Francorum p. 1385. 1386. 1387. Edidit hunc libellum ex codice S. Galli.

9. *Excerptus diverſarum modus pœnitentiarum à Benedicto Abbate (Anianenſi addit Baluze) diſtinctus de Regula S. Benedicti Abbatis.*

Ardo Presbyter & Monachus Benedictinus Anianus ſcripſit vitam S. Benedicti Abbatis Aniani, & Indæ extat in Biblioth. Garthuſ. E. 84. in qua & extant ſequentia ejus opera; quæ utrùm eadem vel diverſa ab enumeratis ſint, neſcio.

10. *Epiſtola Benedicti Anianenſis & Indenſis Abbatis ad Georgium Abbatem Aniana & Monachos.*

11. *Epiſtola ejuſdem ad Nibridium Archi-Narbonenſem. 84 Euticium Abbatem*, cujus Joannes in vita S. Odonis Cluniacenſis meminit, eundem eſſe cum Benedicto Abbate Anianenſi oſtendit Mabillon. Sæc. Benedict. IV. P. II. p. 570. Nempe Anglo-Saxonibus *Eadius*, Germanis *Oda Andags, Eutic, Odic* idem ſignificat, quod *Benedictus Beatus, Fortunatus, Dives. Eccard nota in vitam Hathumodæ Abbatiſſæ.*

BENEDICTUS JUNCKERSTORFF, S. Martini Coloniæ Ord. S. Benedicti Monachus pangendi carminis facultate comprimis celeber eniuit ad annum 1669. Expreſſit verſu heroico

Vitam S. Benedicti.

Laurentum Marcinianum in 4to editum.

Supe[illegible]rant quoque ejus MSs. opuſcula poëtica variis deſcriptionibus & hiſtoriis locupletata, ac heroico, jambico, elegiaco, aliiſque hujuſmodi metris ſublimia. Cod. ſig. B. 35.

Ex Commentariis MS. D. Oliverii Legipont. S. Theol. Licent. Ordinis S. Benedicti profeſſi ad S. Martini Coloniæ.

BENEDICTUS SCHOEFER, Germanus Oſterichenſis, Provinciæ Colonienſis, Ordinis FF. Minorum de Obſervantia Filius, florebat medio ſeculo XVII. Scripſit

Compendium Controverſiarum Bernardini Vetvveis ex Romano idiomate Germanus commune fecit ſuâ interpretatione. Typum curârunt Joannis Crithii hæredes. Coloniæ 1642. *Stellam Fides* nuncupare librum placuit.

Wadingus Scriptores Ord. Minor.

BERNARDUS BALDUINUS FLEY, condictus STANGENFELDT, naſcitur anno 1658.

24. Apri-

24. Aprilis, Schwertæ ad Ruram in Comitatu Marcano, Patre Hermanno J. U. L. Conſule Schwertenſis oppidi, & Syndico Domicellarum in Clarenberg apud Hörde, matre Chriſtina Agnete de Schwartzbruggen. Studiorum causâ Coloniam miſſus (ex gentilitio fundo enutritus fuit in Gymnaſio Montis, quem Stangenfeldii Majores apud Regentem Gymnaſii conſtituerant) optimis artibus imbutus Magiſter creatur, & in eodem Gymnaſio Profeſſorem humanioris & Philoſophicæ litteraturæ annos ipſus XXVIII. egit: cujus præmium tulit præbendam Canonicam Collegiatæ ad Ss. Apoſtolos Eccleſiæ, jam S. Theologiæ Licentiatus & Protonotarius Apoſtolicus. Nec in ſcholis tantùm, ſed etiam in variis ſuggeſtibus, curiis, Cœnobiiſque doctrinæ & virtutis ejus ſplendor emicuit. Canonicatum adeptus ad Ss. Apoſtolos vivum ſpiravit Eccleſiaſticum, talem vidit Capitulum, Chorus, Eccleſia, populus ſemper induſtrium, prudentem, exactum, undique religioſum. Poſtquam annis 50. munus Sacerdotii inſigni cum laude obiiſſet, infirmitate correptus poſt ſuſcepta ardenti pietate omnia Eccleſiæ Sacramenta placidâ morte deceſſit anno Canonicatûs 32, ætatis 82, reparatæ ſalutis 1739. Scripſit

1. *Kurtze Anmerckungen über die vom Herrn Johan Georg Joch Superintendenten und Gymnaſiarchen zu Dortmundt bey der Begräbnus des Mullemans abgehaltene Leich-Predig.* Cöllen 1710. in 8vo pp. 3ʼ.

2. *Gründlicher Unterricht über die Gerechtfertigung, Verehrung der Bilder, Anruffung der Heiligen, ſampt Neben-Fragen. Cöllen bey Wilh. Cönen in 8vo pp. 158. anno 1715.*

3. *Joannes Georgius Jochius D. Superintendens & Gymnaſiarcha Tremonienſis in ſua diſſertatione Theologica 1716. typis data ſe ipſum jugulans propoſitus à Bern. Bald. Stangenfeld &c. Colonia typis Theodori Hilden in 8vo pp. 59.*

4. *Feſt-geſtellte Lehr von der Gerechtfertigung des Sünders, Verdienſt der guten Wercken &c. in welcher die richtige Antwort Johannis Hermanni Schraders, Königlichen Däniſchen Hof-Informatoris von einem Feind aller Ketzereyen. Cöllen bey Frantz Aldenkirchen in 8vo pp. 459. tecto nomine. anno 1725.*

5. *Die im Jahr 1572. zu Zeiten des damahls annoch Lutheriſchen Churfürſtenthumbs Brandenburg in der Lutheriſchen Kirchen übliche Meſs. Heraus gegeben von B. B. Stangenfeld. Cöllen bey Frantz Aldenkirchen in quarto pp. 47. anno 1732.*

6. *Harmonia Evangelico-Lutheranorum nova aſymphona, das iſt: Eine unrichtige Uebereinſtimmung der zeitlicher mit den alten Brandenburgiſchen Lutheranern in dem Punct der Gegenwart Chriſti im Abendmahl contra Harmoniam Evangelico-Lutheranorum nov-antiquam Emminghauſii Miniſtri Lutherani Swertenſis. Cöllen apud Balthaſarem Willems in 4to pp. 188. anno 1735.*

MS. ſupereſt apud nepotem Bern. Bald. Stangenfeld, Canonicum ad Ss. Apoſtolos, hoc titulo: *Schematiſmus noviſſimorum hominis & mundi*, ſeu paraphraſis ℣. 40. C. 7. Syracidæ: *In omnibus operibus tuis memorare noviſſima, &c.* Eundem etiam Germanicè verſum ipſus Author reliquit apud dictum Canonicum, *qui hac aliáque non pauca communicavit ad hanc Bibliothecam illuſtrandam.*

BERNARDUS DESSENIUS, dictus de CRONENBURG, natus Amſtelodami anno 1510. Cùm egregiâ eſſet indole & ingenio ad ſtudia apto, diſciplinis ſcholarum inferiorum feliciter perceptis ad Gymnaſia publica ſe contulit, & omnis generis ſcientias Minervâ non invitâ addidicit. Poſtea ad medendi artem applicuit animum, ac Lovanii primùm ei operam dedit. Inde in Italiam profectus 1528. eò uſque in ſtudio medico proceſſit, ut titulis ac honoribus artis præſtantiſſimæ ſummis fuerit ornatus. Inde redux in Hollandiam ad praxin medicam acceſſit, ac Groningæ novennium publico ære artem eam profeſſus eſt. Inde Coloniam Agrippinam Joanne Echtio inſtituturum adjuvante digreſſus, ibidem medicinam factitavit, idque cum ſalute multorum; quod ubi Magiſtratus urbis nobiliſſimæ reſcivit, ſtipendio liberali ac honeſto operam ejus conduxit, ac Poliatrorum Collegio adſcribi voluit. Ibi dum & medicinam ex officio exercuit, & ſcriptis eandem augere & illuſtrare conatus eſt, non uno merito nomen ſuum immortalitati conſecravit. Vir erat bonus, doctus, candidus, fortunæ improbitatem innoxiè expertus, diſcendi adeò cupidus, ut cum Socrate diceret: *Præſtat ſerò diſcere, quàm nunquam.* Rei herbariæ indagator diligens, Galeni & aliorum Græcorum præcepta obſervare ſe ſtudioſiſſimè confirmabat: deligendo ſemper omnium præſtantiſſima medicamenta, ſimplicia, eáque maximè recentia & vigentia: cùm vetuſtate omnia vires amittant. Cúmque in nulla diſciplina graviori diſcrimine peccetur, quàm in medicinæ, cupiebat rei herbariæ notitiâ excellere. Ab aulis Regum Ducúmque abhorrebat: ità enim de ſe ſcribit ad Matthiolum: Nulli Principum ſe eſſe obſtrictum, tametſi talium conditionum occaſiones non defuiſſent, quod ingenium ſuum liberum & ſimplex aulis minimè conveniret. Diem ſuum obiit Botanicus & medicus eximius anno Chriſti 1574. ætatis 63. in Divi Laurentii Parochia ſepultus Coloniæ. Scripſit

De compoſitione medicamentorum hodierno ævo apud Pharmacopolas extantium librum inſcriptum Adolpho Archi-Epiſcopo Colonienſi, in folio Francofurti 1555.

Commentarium de peſte, Coloniæ 1564. in 4. typo Gymnici.

Defenſionem medicinæ veteris & rationalis contra Georgium Phædronem & ſectatores Paracelſi. anno 1573. in 4to.

Diviſionem purgantium medicamentorum in minore pondere. 1573. in 4to.

Epiſtolam ad Petrum Andream Matthiolum Lib. II. Epiſt. medicin. Collaboravit in edenda Pharmacopœia Colonienſi Petr. Holtzem. juſſu Senatûs Agrippinenſis reviſa aucta.

Ex Lexico allgemein Baſel 1726. Andrea Deſſ. Biblioth. Belg. Melchiore Adamo. Cratepoel. in Annal. Archiepp. Colon.

BER-

BERNARDUS FREIDEL Ordinis Ciſtercienſis Prior Monaſterii Monialium ejuſdem Ordinis in Grevenbroich: ſcripſit Germanicè

Lilietum Compaludanum, das iſt: *Grevenbroicher Lilien-Thal von der dem glorwürdigen Patriarchen Joſepho zu Ehren im Cloſter Grevenbroich Ciſt. Ordens auffgerichteten Bruderſchafft.* Coloniæ typo Petri Alſtorff 1699. in 12mo pp 298.

BERNARDUS FUCKERAD Thuringus, defecto Luthero non ſolùm fidem Catholicam, ſed etiam Treviris Societatem Jeſu amplexus eſt 1636, in qua velut alter Nathanael, in quo dolus non erat, abſque fuco vixit. Pii laboris amans in arte pictoria, & quolibet à Superioribus demandato ſibi opere diligens, regularum ac votorum obſervans, in ſtudio pietatis per imagines pias in ſe & in aliis excitandæ aſſiduè ſe exercens, & zelo animarum, ubi dabatur occaſio: pueros enim in Catechiſmis per tabellas ad ſpeciem eleganter pictas ad recitanda fidei dogmata animabat. Coronidem expreſſit in ultima prægrandi tabula ſummi altaris in templo PP. Societatis Colon. pro Communione generali quot menſibus promovenda: ubi purgandæ animæ proponuntur auxilio Panis Angelici ad refrigerium aſpirantes; cujus pars ſuperior infeliciore penicillo picta eſt, & commodum accidit, ut ejuſdem Dominicâ in Albis, ſexto die ante mortem exhibitæ fructum cœperit aſthmatico morbo extinctus XXI April. ætatis LXI. reparatæ ſalutis M.DC.LXII.

Picturæ ejus ſuperſtites ſunt: 1. Omnes Refectorii Coll. Colon. S. J. 2. Quatuor atrii ejuſdem. 3. Penè omnes in cubiculis hoſpitum. 4. Eæ, quæ in templo ſedes Confeſſariorum diſcriminant. Sui iconem inſeruit tabulæ in refectorio januæ proximæ.

BERNARDUS HEYMBACH lucem primam vidit Tolbiaci in agro Ubiorum; anno 1647. & proximis ludum aperuit Trajecti ad Moſam Rhetoribus formandis ad eloquentiam, anno 1655. Profeſſor hiſtoriarum publicus & ordinarius erat in Auditorio trilingui Univerſitatis Lovanienſis. Scripta hæc in manus inciderunt:

Servatius Octavianus ſive Tungrenſis. Drama. Trajecti ex typographia Ezechielis Bucherii 1649. in 4to.

B. Heymbach Sylva Servatiana ſeu diverſi luſus Poetici de vita ſancti Servatii, primi Trajectenſium ad Moſam Epiſcopi, præmiſſâ ſynopſi vitæ ejuſdem Divi Lovanii. Apud Hieronymum Nempæum anno 1650. in 4to pp. 46.

B. Heymbach... Hiſtoria & verus ex illa fructus oſtenſus ex hiſtoria Romana, hiſtoriæ & politicæ ſtudioſis In Collegio Buslidiano trilingui. Lovanii typis Petri van der Heyden 1650. in 4to pp. 32.

Pio & docto ex prima in fonte ſalutifero *Palingeneſia* Huberto Heymbachio, ex altera ſub FF. Minorum Capucinorum inſtituto Marco Antonio fratri ſuo dulciſſimo S. D. B. H. Treviros. Lovanii typo Petri Saſſenii in 4to 1654.

Q. S. Tertulliani Apologeticon intricatum, pro Pallio ex recenſione Bern. Heymbach Profeſſ. publ. & ordin. prodroma ad plenos Commentarios ſecuturos explanationem in publicis prælectionibus habendam. Lovanii apud Petrum Saſſenum 1655. in 8vo.

BERNARDUS LINGIUS ex dominio & oppido Lingen oriundus vixit diu in ſchola Lovanienſi: ubi audivit magnum illum Conradum Goclenium, fuitque ibidem collega olim in ſtudiis Regneri illius Rectoris Grôningenſis, hominis eloquentiſſimi. Poſtmodum Coloniæ Bernardus publicum linguæ Græcæ Profeſſorem egit: inde ſuam profectus in patriam 1548. Scholarchæ officio ad tempus aliquod functus eſt, tandem Monaſterii Weſtphaliæ conſtitutus fuit Conrector Hermanni Kerſenbrochii in ſchola Paulina. Vir erat in linguis, præſertim Græca, verſatus, doctus ſimul & judicio & ingenio facili præditus, & felix admodum in docendo. Scripſit

Quædam de colis & commatibus cum ſua præfatione, ex Philippi Melanchtonis & Joachimi Ringelbergii ſcriptis collecta.

Præfationem in duos libros Murmellii de compoſitis verborum recuſos Monaſterii.

Epigramma in heroicum carmen Kerſenbrochii de bello Monaſterienſi, quo ſcriptum iſtud commendat.

Ex Hermanni Hamelmanni Lib. IV. illuſtrium Weſtphalorum Lemgoviæ 1564.

BERNARDUS DE LUTZEMBURGO agnomen à patria ducens, Ducatûs ejus nominis urbe Principe; Coloniæ Agrippinæ, ubi adoleſcens litteris humanioribus operam dabat, Ordini FF. Prædicatorum nomen dedit, & vir factus in utraque Academia Colonienſi & Lovanienſi non parum claruit; in poſteriori anno MD. jam Baccalaureus agens, & anno MDVII. Licentiatus Regens pro primo anno conſtitutus in actis Cap. Gen. Papiæ anno eodem habiti, in priore ſcilicet Colonienſi anno MD.XVI. Collegio Doctorum aggregatus, ùt habet *Pantaleo Proſopographia P. III. p. 65.* Guilielmo Juliacenſium Duci ejuſque conſorti à concionibus & à confeſſionibus ordinarium fuiſſe refert *Gilbertus de la Haye Bibl. Belgo-Dominic. MS.* ùt & generalem hæreticæ pravitatis Inquiſitorem in Diœceſi Colonienſi. Lutheranis tum furentibus fortiter obſtitit, ac fidem Catholicam ſtrenuè propugnavit, proptereáque à nuper natis illis Eccleſiæ Chriſti hoſtibus peſſimè exceptus. In his vir laborioſus, ac pro domo Dei æſtuans vitam exegit omnem, domûsque Colonienſis iterato Prior electus, & datus ibidem obiit anno MDXXXV. die VI. Octobris. Ejus præter citatos meminerunt *Luſitanus*, *Fernandez*, *Altamura*: verùm hic deluſus cùm in duos dividit alterum ad 1440. alterum ad 1530. collocans. Legendi etiam *Poſſevinus*, *Schvvertius in Athen. Belg.* & *Valerius Andreas in Biblioth. Belg.* Hæc ejus opera.

1. *Quodlibetum de Jubilæo* anno ſæculari in Univerſitate Lovanienſi determinatum occaſione Jubilæi ab Alexandro VI. conceſſi, & Antverpiæ ſummâ pietate celebrati. Antverpiæ 1501. in 4to, ſiletur nomen Typographi. Tum Author erat Baccalaureus. *Vidit Ghilbertus de la Haye.*

2. *Opuſculum de Jubilæo*, ſive peregrinatorium ad urbem Romam in XXX. dietas redactum, In quo miræ antiquitates & ſacrorum Interpretum ſententiæ referuntur, Coloniæ apud Quentel 1525. in 4to. *Charact. Rom. ſignat. unius fol. A. B. C. pr. Poſtquam fuero ibi, oportet me & Romam videre, Act. 19.* tum cujuſque dietæ leucas ſeu milliaria & ſtationes, & quidquid in quaque agendum,

deſignat

deſignat Colonia Romam uſque. *Extat Pariſ. in Regia D. 1424 & apud Colonienſes noſtros.*

3. *Compilatio in recommendationem B. Joſephi,* Sponſi Chriſtiferæ Virginis & Nutritii D. N. Jeſu *pr. Complacuit multis hujus ſaculi prudentibus, &c.* Subjicitur Miſſa in honorem dicti Sancti & corona XII. in honorem ejuſdem ex Petro de Alliaco deſumpta. Ad calcem ſic legitur : *Impreſſum Colonia per Martinum de Werdena, &c. 1510. Feria quarta poſt feſtum Converſionis ſancti Pauli Apoſtoli in 4to. Char. Goth. minut. pp. 32. Extat Pariſ. in Mazarin.*

4. *Sermones de diabolica colluctatione ſeptem vitiorum capitalium* & virtutum ſpiritualium editi per Ferdinandum de Lutzemburgo Ordinis Prædicat. Conventûs Colonienſis artium & ſacræ Theologiæ profeſſorem, ac proclamati per eundem in Quadrageſima anni Domini MDXXVI. in Caſter coram illuſtriſſima Domina Sibylla Marchioniſſa Brandenburgenſi, ac Duciſſa Juliacenſi ac Montenſi.

Prima editio. Ad calcem legitur: Impreſſi ſunt ſermones iſti in officina liberorum Quentel anno 1516. in 4to. Signat. duorum fol. A. B. C. D. Char. Goth. extat in Regia D. 1424.

5. *Catalogus Hæreticorum omnium* penè, qui ad hæc uſque tempora paſſim litterarum monumentis proditi ſunt, illorum nomina, errores & tempora, quibus vixerunt, oſtendens: *cui poſtea adjectus* eſt Tractatus de purgatorio. *Prodiit pluries.*

Prima editio Colonia in 4to abſque anno & nomine Typotheta, ſed Hermanno de Weda Archi-Epiſcopo ab authore nuncupata *è Colonia 1522. Extat Roma in Barber.*

Secunda Pariſiis Joannis Parvi 1524. in 4to pp. 176. charactere eleganti Romano. Extabat olim Pariſ. apud noſtros ad S. Honorati. In iſta ad finem extat *Poema elegiacum verſuum quinquaginta F. Matthia* Wiſmariani Sodalis adversùs Lutherum.

Tertia Colonia Johann Kempen 1525. in 8vo ibidem 1526. & 1529. in 8vo pp. 304, ha ambæ Pariſ. in Regia H. 3086. & 3087.

4. *Colonia Godefridi Hittorpii 1529. in 8vo pp. 322.*

5. *Ibidem Kempenſis 1537. in 8vo quæque ferè ſemper auctior ante ultimam*

6. *De ordinibus militaribus & armorum militarium myſteriis. Colonia Gernicorum 1527. in 8. Vidit Ghilbertus de la Haye.*

7. *Compendium de laudibus aqua benedicta,* ejúſque primaria inſtitutione in duodecim §§. diſtinctum pro inſtitutione ſimplicium contra Lutheranos & Waldenſes Hæreticos *in 4to abſque editionis loco, anno & nomine Typographi, extat apud noſtros Lovanii.*

8. *Tractatus de ſua legatione*, peregrinatione & laboribus pro quorundam cœnobiorum reformatione. *Sic Ghilbertus citatus, ſed non addit, ubi viderit.*

9. *Sermones de Roſario* laudat *Coppenſteinius in clavi prædicandi Roſarium in proœmio in p. 3. ubi ſic loquitur*, quos omnes Cornelius de Schnekis ac Bernardus Lutzenburgicus compilârunt & excuderunt, ſed & horum *27. ſermones* jam penè temporum vetuſtate interciderunt.

10. *Chronica* intrà 20. priores annos ſæculi XVI. exarata MS. hanc laudant *Acta SS. T. 3. Martii p. 181. in prolegomenis ad vitam S. Ambroſii de Senis n. 9.* ubi Julius Sanſedonius arguitur, quod antiquiſſimam dixerit. Quæ fortè ea eſt, ex qua Gisbertus Specbtius Prior Colonienſium Dominicanorum excerpſit, quæ de dicto B. Ambroſio ad eundem Julium Sanſedonium Epiſcopum Groſetanum miſit, & in iiſdem actis SS. refertur pag. 244. n. 25.

11. Quidam ei adſcribunt *catalogum Scriptorum Ordinis*, ſed opus planè mihi eſt incognitum.

12. B. Alberti Magni Ratisbonnenſis Epiſcopi Ordinis Prædicatorum *Poſtillatio* in Apocalypſim ejus curis è prælo prodiit Baſileæ, typo Jacobi de Forchem in 4to. Præfationem adjecit ad Lectorem, quæ editio apud noſtros Cabalione à me viſa anno 1681. *Jacobus Quetif. & Jacobus Echard in Bibliotheca Scriptorum Ord. Prædicatorum,*

BERNARDUS SCHORN conſpicua è familia inter Duſſeldorpienſes naſcitur 1667. Societatem ingreſſus 1687. Poſt edita vota Coloniam miſſus humaniores ſcholas non vulgari laude quinquennio Profeſſor ornavit. Dein Sacerdotio initiatus poſt univerſam Theologiam publicè propugnatam variis primariarum Eccleſiarum cathedris datus, eam ubique ſacræ eloquentiæ famam dictione floridâ, vultûs, & vocis, & geſtûs felicitate & majeſtate collegit, ut ingens ubique ſuî deſiderium relinqueret. Proſperum hunc curſum ex Superiorum nutu tantiſper interrupit impoſita apud Confluentes Rheni & Moſellæ doctio ſpeculatricis Theologiæ tum præfectura Gymnaſii ejuſdem, è qua in lucem Baſilicæ regalis Aquenſis denuò productus Ciceronis Germanici titulo ſalutari meruit. Vergentibus in ſenium annis dominorum civium, & Chriſti morientis titulo inſignibus ſodalitiis moderandis datus fuit. Eluceſcebat in Bernardo prudentia Evangelica omnibus facundiæ nervis inſtructa: ob quam viri principes conſcientiæ ſuæ arbitrium eidem deferebant. Demum cùm ab Aquisgrani Treverim mitteretur, mortem ſuam præſentiens, in nidulo, dicebat valedicentibus, meo moriar; reponentibus Duſſeldorpinum natalem nidum eſſe, non Trevirim : Ego verò, inquit, alios natales non colo, quàm quibus Societas, mater mea, me Deo genuit. Vix appulſus Trevirim poſt dierum paucorum intervallum paratam Creatori animam reddidit 18vâ Novembria 1729. Scripſit, dixit coram Electore Trevirenſi Joanne Hugone, edidítque

Concionem funebrem in obitu Leopoldi. Thema: *Cujus eſt imago hac? Dicunt ei : Cæſaris,* Matth. 22. Typo Joannis Franciſci Krabben in folio 1705.

BERNARDUS SUTHOLT 1616. Helmſtedii viſâ Rami undique impugnati, quem à puero imbiberat, fortunâ novitates omnes unâ cum Ramæis peroſus Ariſtotelem primùm, Platonem, S. Thomam, Scotum, Dominicum de Soto, Ludovicum Molinam verſare cœpit, ſubin & veteres JCtos Heidelbergæ ſummos in utroque jure honores adeptus 1619. circiter, exſpuit hæreſin Calvinianam in ipſa Academia Leydenſi : occaſionem dedêre primò Iſaaci Caſauboni ſcripta, in quibus ad Pa-

etes Auguſtinum imprimis, ejuſque *de civitate DEI libros*, qui, ut continebant multa politica de Romanorum bellis & univerſo reipublicæ antiquiſſimæ ſtatu ſtudio magno ac voluptate perlecti fuêre: nam univerſæ politicæ corpus ex antiquis JCtis adornare mens erat. Subin, ut liber librum indicat, digreſſus fuit ad Auguſtini *de hæreſibus* libellum inſpiciendum, *ſermones & confeſſionum libros*. Affirmat, Lactantium etiam & Theodoretum, Dionyſium Carthuſianum, ſummam & catenam auream S. Thomæ, Gennadium de Eccleſiaſticis dogmatibus luſtratos fuiſſe.

Interea nondum publicè ejurato Calviniſmo biennio extra ordinem, Leydenſem cathedram juris civilis moderatus eſt. Poſt ad ordinariam juris civilis & Philoſophiæ practicæ profeſſionem in illuſtri Gelriæ Hardevicenſi Gymnaſio vocatus, legendis Catholicorum ſcriptis laborem cumulavit. Barclaii Joanois *paræneſin ad ſectarios*, *libros politicorum* P. Adami Contzen, in quibus multa intercurrunt ex Theologia, accuratè & doctè diſputata; Leonardi Leſſii *conſultationem de fide capeſſenda*, tres quos vocant veritatis teſtes, Tertullianum, Vincentium Lerinenſem & Campianum, nec nulla Becani & Bellarmini obivit. Hæc lectitantem, & ſponte jam ad Catholicorum caſtra inclinatum, divina gratia afflavit & corroboravit ad efferendum pedem è Synagoga Calvini. Colonienſes Theologi virum celſiſſimo Salisburgenſi Archi-Epiſcopo & Principi pro novæ Academiæ Profeſſore commendant. Annuit Princeps, & cum ſtipendio ampliſſimo locum inter Profeſſores honeſtiſſimum offert. Sed ut ne à patria longiùs abiret, Sereniſſimo WOLFGANGO WILHELMO Juliæ & Montium Duci ſe ſiſtit: excipitur beniguiſſimè, & Conſiliarii dignitate mox honoratur. Mox ſcripta vulgatur

Bernardi Sutholt JCti *cauſæ conjectio*, cur ejuratâ hæreſi Calvinianâ fidem Romano-Catholicam nuper ſit amplexus. Coloniæ apud Cornelium ab Egmondt MDCXXV. in 8vo pp. 61. citra præfationem, in qua cauſas erroris damnati exponit.

Bartholdus Nihuſius, & ipſe Deo propitio non ità pridem Coloniæ errorum vinculis feliciter exſolutus carmine applaudit Bern. Sutholt JCto perquam nobili ipſo feſto S. Petri ad Vincula 1625. quod in calce orationis appreſſum eſt.

Bernardi Sutholt *Diſſertationes undeviginti in 12mo.* Marpurgi 1644.

BERNARDINUS VETWEIS Marcoduri natus Ordinem Minorum ſtrictæ Obſervantiæ ingreditur, in eâque Lector jubilatus, Definitor Generalis, & Provinciæ Colonienſis ſecundùm Miniſter fuit. Ejus ſtudio in lucem prodierunt primò

Compendium controverſiarum fidei hujus temporis ad ſeductarum animarum reductionem, nec non Parochorum & Concionatorum commodum perutile. Coloniæ ex officina hæredum Joannis Crithii 1640. pp. 736. dicatum Sereniſſimo Ferdinando Archi-Epiſcopo Colonienſi, quem laudat à zelo avitæ fidei oviculis ſibi commiſſis inſtillandæ per miniſtros ſuos, quos inter pro ſubſidio Paſtorum & Cleri à Deo & ſanctâ Sede miſſos religioſos Ordines promovere & fovere dignatur; ſpeciatim Ordinem S. Franciſci ſtrictioris Obſervantiæ, quem Andernacum Apoſtolicâ authoritate introduxit.

Vera & ſincera informatio circa originem & ſtatum trium Ordinum Fratrum Minorum S. P. Franciſci 1653. Coloniæ Agrippinæ typis viduæ Hartgeri Woringen in 12mo pp. 211. Approbârunt librum PP. Martini & Kleinerman fratres Lectores Theologiæ ad Olivas, F. Bonaventura Keul Miniſter Provincialis, & Georgius Paulus Stravius Epiſcopus Joppenſis Suffraganeus & Vicarius Generalis Colon. Cæterùm libellus hic, uti omnes inconſutâ ſacrâ Congregatione impreſſi tractantes controverſiam de vera & non interrupta ſucceſſione filiorum S. Franciſci ad indicem Romanum librorum prohibitorum ſpectat.

Regula tertii Ordinis S. Franciſci pro quibuſcunque fidelibus --- cui accedit *brevis informatio circa eandem Regulam & Ordinem* per R. P. F. Vetweis Ord. FF. Min. ſtrictioris Obſervantiæ. Coloniæ 1637. apud Petrum à Brachel in 18vo pp. 70.

Glaubens-Stern oder Anzeigung der Wahrheit des Römiſch-Catholiſchen Glaubens. in 8vo Côlleo 1641.

Porta cæli ſeu meditationes ſeptimanales. in 12. Coloniæ 1648.

Speculum veræ Eccleſiæ Chriſti ac falſarum Eccleſiarum, libri XXI. Coloniæ 1664. in folio pp. 876. typo Joannis Buſæi, dicatum Sereniſſimo Erneſto Landgravio Haſſiæ nuper ad avitam Catholicam fidem reverſo Coloniæ.

BERTHA Monialis Ordinis S. Benedicti in villica prope Bonnam, quod Monaſterium in Collegium Canonoiſſarum illuſtrium ſæcularium nunc commutatum eſt, florebat ſæculo undecimo ſoror S. Wolphelmi Brauweilerenſis Abbatis, ut ex hujus Biographo diſcimus: exſtiterat, ait hic apud Bolland. ad diem 22. April. p. 84. huic beatiſſimo viro (Wolphelmo) frater Germanus, Frumoldus nomine; Sorores ſanctimoniales duæ, quarum una Olwenda nomine miræ ſimplicitatis & innocentiæ fuit fœmina: altera verò Bertha nuncupata, litteratum plurimùm emicuit ſcientiâ. Hæc vitam beatæ ADELHEIDIS primæ Villecenſis Abbatiſſæ eleganti ſatis admodum ſtylo conſcripſit, & plurimum religionis vel ſcientiæ ſuæ fructum in eodem loco reliquit. Hactenus Biographus S. Wolphelmi.

Vita S. Adelheidis primùm edita fuit à SURIO, mutato ſtylo: unde Hagiographi ANTVERPIENSES è Soc. Jesu eam recudi fecerunt: ad diem 5. Februarii ſervatâ primigeniâ phraſi ex codice MS. Monaſterii Corſendoncani in Brabantia. *Benedictini Franci ſæculo V.* In actis O. S. Benedicti pag. 137. & ſeqq. iteratò eam vitam ediderunt.

BERTRAMUS vel BERTERMANNUS de HAGEN vixit (ut ipſemet teſtis eſt) anno 1313. Et quia Rector fuit Sacelli S. Benedicti Tremoniæ, non modò ſuorum prædeceſſorum *annotationes* collegit; ſed & ſuas *Hiſtoria Tremonenſi* addidit: ità de ſe ſcribit: Ideò ſequendo veſtigia eorum (anteceſſorum) iſtam ſexternam in unum collegi, & antiqua comparavi regiſtra,

&

& quidquid tempore meo in civitate Tremonienſi eſt perpetratum - - - conſcribere propono, & ſucceſſoribus meis pro perpetuo memoriali relinquam. Migravit ea hac vita in ætate adulta 1364; cùm jam diu ante alteri ſuum ceſſiſſet officium.

Origines hiſtoriæ Weſtphalicæ J. T. von Steinen.

SS. BIBLIORUM EDITIONES & EDITORES in urbe & Archidiœceſi Colon. “ Cùm ſacra BIBLIA ſint omnium librorum Chriſtiano, imò homini legendorum & noſcendorum apex, corona & finis; Theologis verò, Eccleſiaſticis, ſæcularibus juxta ac regularibus liber alius nullus, quàm hic, aut propter hunc intelligendum commendetur à ſacris Canonibus, & ea ipſa idea officii & ſtatûs, quem profitentur: Operæ pretium erit editiones ſanctiſſimi hujus codicis, quæ, quot linguis ex Typographiis noſtratibus primis duobus à Typographia inventa ſæculis, puta ab 1459. ad 1659. prodierint, recenſere: ne hæc Bibliotheca librorum libri principis notitiâ deſtituta, videatur acephala.

“ INTERPRETES SS. BIBLIORUM ex hac Archi-Diœceſi quære in INDICE MATERIARUM.

“ Ss. BIBLIA MSs., quæ aſſervantur intrà fines noſtros, alio loco publici juris fient.

1470. circa hunc annum Biblia Colonienſia Germanica folio maximo duobus voluminibus ſinè nomine anni, typographi; ſed ex iconibus limbis, parergis, qui primæ paginæ præfationis, & primi capitis Geneſeos, & Matthæi ornatûs causâ circumjecti ſunt, tum ea ipſa præfatione (mit ſwaerre Koſt gedruckt in der Laevelicher Stadt Coelne) conſtat Coloniæ impreſſa eſſe: nam in iis limbis videntur armigeri in vexillis ſcutum urbis Colonienſis, putà tres coronas & guttulas indefinito numero præſeferentes: tum tres Magi Chriſtum adorantes, uti hujus urbis præcipui Patroni ſculpti ligneis formis exhibentur. Præfatio Germanica continet encomium & hortationem ad Scripturam ſacram legendam. Deinde redditur ratio hujus editionis. Hiirumb iſt ein Lieffhebber allen Mynſchen Selicheit die nit angeſien en hefft loff der Mynſchen tydlich guet offt erdeſſen loen, euer alleine bevvegen is dorr Chriſtliche Lieffde ende Gudertierenheyt ende van ſommyghen ynnyghen gueden herten dar toe bevvegen ende geboden. Deſe hefft dye overſettinge der Bybelen uyth dem Latine to Duytſchen dye vvelke vor meneygen Jaeren geſchyet ende gemanekt is. Ende in uelen geſchreven Boken by mennygen devoten Mynſchen oeck yn Kloeſteren ende in Conventen gevveſt is. Ende lange uoer deſer tidt ende in Overlant in ſommigen ſtedein eneder ghedruckt ende geuoert in mennygen Landen ende verkoefft is met ſonder groten uliit Koſt ende Arbeit: myt hulpe ende raede veler hoegeleerden doen verbetteren ende verklaeren ende vouer myt ſvvaerte Koſt: gedruckt in der Lauelicher Statt Coelne. Volui hoc fragmentum ſuo idiomate tranſcribere & cum iis duntaxat interpunctionibus, quæ in codice ſunt: ut Lector tum idiotiſmi, tum interpunctionum ſanè temerè & medio ſæpè ſenſui interjectorum ſpecimen habeat. Diſcimus autem hinc *primò* interpretem eſſe unicum totius libri. *2do* eum ſcribere Dialecto Colonienſi, quæ inter ſermonem Belgicum & Saxonicum inferiorem vel Weſtphalicum media eſt, utriuſque particeps. *3tiò* eam interpretationem jam dudum factam (vor mennygen Jaeren) pluries tranſcriptam plurimis etiam Monaſteriis & Conventibus familiarem fuiſſe. *4tò* jam in ſuperiori Germania *in Overlant* &c. in quibuſdam civitatibus inferioris Germaniæ *in ſommyger Steden beneden* impreſſa & deducta in varias regiones fuiſſe Biblia, & vendita non ſinè magna induſtria, ſumptu & labore. Calmetus certum putat prima Biblia Germanica *cum anni nota* ea eſſe, quæ Noribergæ 1477. prodierunt in Dictionario Biblico: *hæc vetuſtiora, ſed ſinè anni nota.* Nam cùm hæc non videantur poſt annum 1477, ſed ante potiùs impreſſa fuiſſe, oportet, ut cum ipſis Bibliis Latinis ab 1460 vulgata fuerint typo Germanico. *5tò* affirmat editor, auxilio & conſilio doctiſſimorum virorum emendata & illuſtrata fuiſſe hæc Biblia. *6tò* demum ea in laudabili Colonia magnis impenſis excuſa fuiſſe. *7mò* reliquam præfationis partem impendit hortandis omnibus, ut ſepoſitâ omni curioſitate ac faſtu, corde humili, ſimplici ac puro legant hæc Biblia, nec alio ſenſu iis utantur, aut ea intelligant, quàm eo, quo *ſancta Romana Chriſtiana Eccleſia toto orbe diffuſa utitur & intelligit.* Jedoch alſo ghebruyckken ende verſtaen, als dat nympt ende verſtande is dye helige Romiſche Chriſtlicke Kerke dor dye gantze vverlt verſpreydet. Aurea regula, quam Ss. Tridentina Synodus præſcripſit orbi Chriſtiano. *8vò* in gratiam rudium breves gloſſas his figuris † . . . .] à textu ſecretas ex Nicolao de Lyra Doctore deſumptas addit, ex quo clarior, facilior & ſuavior fit lectio & intelligentia Bibliorum. *9nò* in eundem finem ſummaria capitibus proponuntur, & multis etiam iconibus (cujuſmodi Eccleſiæ & Monaſteria Colonienſia exhibebant) pro rudium captu exornantur. Ordo librorum is eſt, quem cætera Germanica & Latina Biblia primo typographiæ ſæculo exhibent. Hæc ſunt ſpecialia: poſt II. librum Paraleipomenon ponitur oratio Manaſſis Regis captivi. 2dum librum Eſdræ vocat Neemyæ: poſt quem abſolutum ait omitti tertium, quartum, eò quòd à S. Eccleſia non computentur in Canone divinorum librorum. Ante Pſalterium Davidis collocatur veluti præfatio Davidis pſalmus is, qui in aliquibus exemplaribus computatur centeſimus quinquageſimus primus. *Puſillus eram inter fratres meos*, ich byn gevveiſt der alre jonaſte under mynen Broderen, &c. *10mò* Cantica Canticorum Latinè duntaxat exhibet, hâc cautione adjectâ: Doctis hanc linguam notam eſſe, plebi hunc librum nonniſi ex ore Doctorum hauriendum. Vide ſobriam prudentiam avorum noſtrorum. *11mò* Antiquitatem verò hujus typi probant innumera indicia primò, quia nullæ ſunt ciſtæ, nullæ infra ſignaturæ, nullæ reclamantes, nullum in fine regeſtum vel regiſtrum, nulla verſiculorum diſtinctio, punctum & duo puncta duntaxat; ſed ità temere inſperguntur, ut ſæpè in medios ſenſus incidant: mox plurimi ſenſus nullo puncto diſtincti ſequuntur. Contra Biblia

Colonienſis Latina 1479. habent & ciphras, & ſignaturas, & regiſtra, habent præfationes Hieronymi, quæ in hac Germanica non ſunt; habent Canones Evangeliſtarum inter ſe binos, ternos, quaternos comparatos. *In Bibl. Coll. Colon S. J.*

1478. Expliciunt poſtillæ morales ſeu myſticæ ſuper omnes libros ſacræ Scripturæ exceptis aliquibus, qui non videbantur tali expoſitione indigere. Igitur ego Fr. Nicolaus de Lyra de Ordine Fratrum Minorum Deo gratias ago, qui dedit mihi gratiam hoc opus incipiendi & perficiendi in die ſancti Georgii. Anno Domini MCCCXXXIX. Rogo etiam eos, qui ſtudueriut in hoc opere, quatenus Deum pro me deprecentur, qui actor eſt omnis boni, impreſſúmque eſt hoc opus per me Joannem Kollhoef de Lubeck Coloniæ civem anno Domini MCCCCLXXVIII.

In folio littera Petri. Extat in Carthuſia Cantavienſi.

1479. Biblia Latina per Conradum de Homborch in folio Coloniæ Mattaire Tom. 1. adæ edit. p. 395. in fine lego hæc: Anno Incarnationis Dominice milleſimo quadringenteſimo LXXIX. ipsâ vigiliâ Matthæi Apoſtoli. Quando inſigne veteris novique teſtamenti opus cum Canonibus Evangeliſtarum & eorum concordantiis in laudem & gloriam ſancte ac individue Trinitatis intemerateque Virginis Marie impreſſum in civitate Colonienſi per Conradum de Homborch, admiſſum, approbatum ab alma Univerſitate Colonienſi. Finit feliciter. Notandum in hoc typo nullum hîc aliud ſignum diſtinctionis, quàm . : punctum vel duo puncta. Nulla diſtinctio verſuum. e ponitur ubique pro æ. Capitum nulla ſumma. Pſalmus CLI. *Puſillus eram*, hîc adeſt. Actus Apoſtolorum poſtponuntur epiſtolis. Eſdræ liber tertius & quartus inter Canonicos ponitur. *Extat in Coll. Colon. Soc. JESU.*

1480. Biblia cum poſtillis Nicolai de Lyra VII. Volumina Coloniæ. Mattaire Tom. 6. adæ edit. pp. 404. *Extant apud Benedictinos ad S. Martini Colon.*

1480. Expoſitio ſuper librum pſalmorum regii Prophete per reverendum & religioſum Patrem Fratrem Petrum de Harentals Priorem Floreffienſem Præmonſtratenſis Ordinis. *In fine.* Explicit Collectorius ſuper librum pſalmorum collectus & finitus per F. Petrum de Harentals, ad opus reverendi Patris Joanis de Arkel quondam Trajectenſis, poſtea Leodicenſis Epiſcopi, approbatus & admiſſus ab alma Univerſitate Colonienſi, impreſſus autem & conſummatus per me Conradum de Homborch. Ipſo die S. Laurentii Martyris ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, & utilitatem Ecclefie ſue ſancte, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen. in fol. rurſum recuſus Coloniæ 1487. *In Coll. Col. S. J.*

1482. Concordantiæ authoritatum ſacræ Scripturæ juxta ordinem librorum Bibliæ, in quibus locis juris Canonici reperiuntur. Per Joannem Nivicellenſem Abbatem collectæ. Per Joannem Koelhof Coloniæ civem. 3tiâ die poſt Mauritii Martyr feſtum. in folio. Mattaire tom. 1. p. 429.

1482. Sermonen op die Evangelien in den gantzen Jaer von den Sondage... overgeſat in duytsliger Sprachen mit der verclering Jacobi de Voragine in der heilligen Schrifft Doctors Prediger Ordens in folio. 96. Bogen ſinè cifris.... gedruckt van Meiſter Johan Kuelhoff Burger to Côllen.

1489. Die Duytſche Evangelien, Epiſtolen und Lectien mit der Gloſſen foir dat gantze Jaer. Inſunt variæ picturæ ligneis figuris, ùt videtur, expreſſæ & illuminatæ pro genio temporis. In fine: Hie enden ſich zu der Eeren Gots die Epiſtelen und Evangelien durch dat gantze Jaer mit yren Gloſſen des Sondachs im Jaer unſ. Herren duſent vierhundert nuyn und achtzig up den zyenden dach im April in folio. Deeſt hîc nomen loci & typographi; ſed cùm idem omninò liber iiſdem cum gloſſis eâdem dialecto, licèt brevior impreſſus ſit Coloniæ in 4to vel minori folio non eſt dubium, & hunc Coloniæ impreſſum eſſe. *In Biblioth. Coll Colon. S. J.*

1497. Biblia Latina in folio Coloniæ. *Mattaire p. 631.*

1497. Joannis Annii Viterbienſis Ord. Prædicatorum Gloſſa in Apocalypſin. Coloniæ. *Mattaire L. cit.*

1499. Nicolai de Lyra Præceptorium. Coloniæ per Hermannum Baomgart.

1499. Textus Dominicæ Paſſionis accuratiſſimè collectus à Jacobo Gaudenſi in 4to. Coloniæ rurſum 1508. Coloniæ.

1500. Correctorium Bibliæ cum quarundam dictionum interpret. per Magdalium Jacobum Gaudenſem in 4to Coloniæ.

1505. Epiſtolen und Evangelien mit der Gloſen der Doctoren ond Propheyen oys der Bibel durch dat Jaer. Ouch die Paſſion unſeres Herren ſeer köſtelich uuer geſetz uys dem Layn zo gueder Duytzſchen *in fine.* Gedruckt zo Cöllen bey Hermann Bungart von Ketwich in quarto. *In Biblioth. Coll. Col. S. J.*

1508. Liber pſalmorum Davidis cum ſummariis canticorum, hymnorum, per annum in Eccleſia uſurpatorum. Coloniæ in 8vo. Conradi Borgenii typo.

1509 Pſalter Latyn ond Duytſch mit der Gloſen und gantze Verſtand. Adhortatio in Pſalterium legendum, dein ſingulis verſibus Lati is adjungitur verſio, & Commentarius Germanicus brevis. Poſt cantica, & in ſingulos verſus canticorum interpretatio, & Commentarius Germanicus. Finit pſalterium impreſſum per me Hermannum Bungart de Kettwich civem Colonienſem MDIX. in 4to. Alphabetum ab AA ad KK. Der Pſalter zo Latyn ond Duytſche mit der Gloſſen, und gantz Verſtand ſeer ſchœn zu Eeren der hogvverdigen Dryveldicheit, overgeſetz iſt uys der hylgen Schrifft der Doctoren durch Begehren veler devoten Perſonen alſus geprent ys. *In Abbatia S. Martini Majoris Coloniæ.*

1518. Pſalterium Græcè, Hebraicè, Chaldaicè (charactere Æthiopico) Latinè impreſſum operâ Joannis Potken, Præpoſiti S. Georgii Coloniæ typo Joannis Soter in folio. *In Biblioth. Coll. Col. S. J.*

1521. Joannis Boeſchenſtain Profeſſoris Wittembergenſis (in ſua Grammatica 1518. Wittembergæ impreſſa jactantis ſe primum, qui per Germaniam ante annos 20. ergo 1498. privatim Hebraicas litteras docere cœperit) inſtitutiones

Gram-

Grammaticæ Hebrææ Coloniæ recuſæ ab Joanne Soter in 4to. *In Biblioth. Coll. Col. S. J.*

1522. Novum teſtamentum Latinè. Coloniæ *Phil. le Long. Bibl. ſacr.*

1523. Novum teſtamentum Latinè Eraſmi in folio. Coloniæ *Le Long Bibl. ſacr.*

1528. Theudori Fabritii inſtitutiones in linguam ſanctam. Coloniæ in 4to apud Joannem Soterem.

1529. Novum teſtamentum Germanicè Emſeri curâ Joan. Dietembergi in 8vo Coloniæ. XIII. Auguſti. Sive: Das gantz nevv Teſtament, ſo durch den hochgelehrten L. Hieronymum Emſer verteutſcht, mit ſampt ſeinen zugefügten Summarien und Annotationen über jegliche Capitel angezeigt, die Martinus Luther dem rechten Text (dem Huſſiſchen Exemplar nach) ſeines Gefallens ab- und zugethan, und verändert habe in folio, magnifico ſanè typo. Præmittitur Epiſtola Georgii Ducis Saxoniæ, quæ Lutheri genuinam imaginem & fidem in Bibliis pervertendis exhibet Coloniæ.

Suſceperat Emſerus hanc verſionem juſſu Georgii Ducis Saxoniæ, tum juſſu JOANNIS Miſnienſis, & VINCENTII Merſeburgenſis Epiſcoporum. *Extat in Biblioth. Coll. Col. S. J.*

1529. Biblia Latina non ſolùm ad Hebraicam veritatem, ſed & ad vetuſtiſſimorum & emendatiſſimorum codicum fidem recognita, in folio apud Quentel *le long Bibl. ſacr.*

1530. Biblia juxta Divi Hieronymi Stridonenſis translationem, poſt multas hactenus editiones non modò ad Hebræorum Græcorúmque fontes, verùm etiam multorum vetuſtiſſimorum codicum Latinorum conſenſum accuratiſſimè caſtigata, eâ quidem fide & diligentia, ut illa D. Hieronymi editio in hac plane renata videri poſſit. Coloniæ in officina Eucharii Cervicorni in folio. Adjectâ Chronographiâ V. Teſtam. ex Euſebio & aliis, compilata à Franciſco Parvo Helſingœrenſi, Carmelita Colonienſi. adò Hebræarum & Græcarum vocum interpretatio Latina. 3tiò Index locupletiſſimus moralis & hiſtoricus.

1531. Epiſtolæ Pauli ex duplici verſione Latina, una Fabri, altera vulgata cum Comment. Fabri in 4to Coloniæ *le long.*

1532. Pſalterium Germanico idiomate ex vulgato Latino redditum, & expoſitum à Joanne Pediano. Coloniæ.

1535. Concordantiæ Latinæ Bibliorum autore Henrico Regio. in 4to Coloniæ.

1535. Der Pſalter Lateen und Tuiſch trevvlich verdolmetſcht, und gruntlich ausgelecht mit Chriſtlicher Erklârung uys Dionyſio Carthuſiano und vel anderen heilgen Lerern. Darbey des alten und newen Teſtamentz Cantica oder Geſeng verſamlet durch die Carthâuſer in Côllen. Zu Côllen in Koſten des achtbaren Herrn Peter Quentel in 8vo pp. 905. *Extat in Collegio Colonienſi Societ. JEſu.* Eſt diverſus Commentarius ab eo, qui prodiit 1509.

1535. Biblia alphabetica in hanc Enchiridii formulam, eâ ratione redacta, ut ſub qualibet alphabetici ordinis littera novi ac veteris inſtrumenti authoritates, etiam à monoſyllabis & particulis indeclinabilibus initium ſumentes candidus lector primâ fronte reperiat, additis nihilominus capitum locorúmque citationibus. Opus ante hac nuſquam excuſum, & majoribus, ùt vocant, concordantiis, longè cùm locupletius, tum perfectius per venerandum Patrem Henricum Regium Paderbonnenſem Guardianum Suerineo, Provinciæ Saxonicæ S. Crucis pro Dei optimi maximíque honore recèns elaboratum. Coloniæ operâ & impensâ Melchioris Noveſiani in 4to.

1538. Sanctum Jeſu Chriſti Evangelium D. Hieronymo interprete: adjectæ ſunt epiſtolæ, quæ ex veteri teſtamento toto anno in ſancta Eccleſia diebus feſtis leguntur. Coloniæ apud Joannem Ruræmundanum in 8vo. *Extat in Carthuſia Colon.*

1539. Biblia integra veteris & novi Teſtamenti non ſolùm ad Hebraicam veritatem, verùm etiam ad vetuſtiſſimorum ac emendatiſſimorum utriuſque linguæ codicum fidem multò quàm ante hac diligentiùs recognita, unà cum ſingulorum capitum argumentis, Euſebii tabulis & marginalibus, annotationibus juxta Hebræorum maximè lectionem plus mille nunc locis locupletata. Adeſt luculentiſſimus rerum hîc fermè omnium contentarum index cum præclaro Hebraicarum vocum Dictionario. Coloniæ MDXXXIX. menſe Septembri in folio. *Extat in Carthuſia Colon.*

1541. Biblia Latina ex Hebræo Xantis Pagnini juxta Germanam Hebraici idiomatis proprietatem, nunc primùm adjectis in ſingula capita perbrevibus argumentis, atque locorum, ſcripturarum concordantiis ſummâ fide, & non æſtimandis laboribus impenſíſque excuſa, interprete Xante Pagnino Lucenſe. Acceſſit præterea liber interpretationum, Hebraicorum, Arabicorum Græcorúmque nominum, quæ in arcanis ſacríſque libris reperiuntur ordine alphabetico in uſum ſtudioſorum digeſtus, eodem authore. Coloniæ ex officina Melchioris Noveſiani. *Extat in Carthuſia Colon.*

1546. D. Joannis Gerſon Cancellarii olim Pariſiorum Monoteſſaton.... in hanc enchiridii formam reductum. Coloniæ ex officina Melch. Noveſiani in 8vo min. *In Bibl. Coll. Col. S. J.*

1548. Biblia Belgica recognita a Nicolao van Wingh ex aliis quibuſdam verſionibus cum ejus præfatione. Coloniæ van Blakue in folio. *Le long Bibliothecâ ſacrâ, & Mattaire Tom. III. Annal. p. 404.*

1553. Novum Teſtamentum Germanicè typis van der Meulen. Coloniæ in 8vo. *Mattaire Tom. III. P. 2. p. 619.*

1556. Biblia Germanica Joannis Dietenbergii. Coloniæ in folio. *Mattaire. Le long. Bibl. ſacr.*

1558. Epiſtelen und Evangelien auff alle Sontâg und Feyrtâg durchs gantze Jahr. Item auff die fürnemlichſte Zeit, als Advent, Faſten, Quatertemper, Creutz-Woch, wann ſie in der Kirchen von Alters her gehalten vverden. Durch D. Johan Dietenberger verteutſcht, und Auslegung der Sonntâgiſchen Epiſtelen und Evangelien gebeſſert, gemehrt. Zu Côllen durch die Erben Johan Quentels in 8vo pp. 733.

1562. Der Pſalter Davids Latein und Teutſch ſampt einer kurtzen Verteutſchung und Ausle-

gung nach dem Verſtand und Meynung der vornehmſten Kirchen-Lehreren. Zu Côllen bey Jaſpar Gennep MDLXII. in 4to. Zvvey Alphabet. Liber dicatus Coſſ. & Senatui Colonienſi. *In Bibliotheca Benedictina S. Martini Colon.*

1564. Catholiſche Bibel, das iſt, alle Bücher der H. Schrifft beydes alts und nevven Teſtaments, durch Johan Dietenberger verteutſcht. Zu Côllen durch die Erben Johan Quentels und Gervvinum Calenium in folio. *Habetur in Carthuſia Colonienſi.*

1564. Novum Teſtamentum haud pœnitendis ſacrorum Doctorum ſcholiis Joannis Benedicti Theologi Pariſienſis curâ. Coloniæ apud Maternum Cholinum & Matthiam Jacobi in 8. *In Carthuſia Colon.*

1568. Das nevv Teſtament durch den hochgelehrten Herrn Hieronymum Emſer trâulich verteutſcht; vvie es zu der Zeit des Hertzogen zu Sachſen Georgen erſtlich ausgangen iſt. Gedruckt zu Côllen durch Maternum Cholinum in 8vo pp. 879. citra verſuum diſcrimen. *In fine.* Bey ſechshundert und ſieben gemerckte Stell, vvo Luther den Text des nevven Teſtaments zugethan und abgebrochen, vvo er auch denſelben durch falſche Gloſſen auff unchriſtlichen Verſtand gezogen hat.

1575. Dat gantz nevv Teſtament grundlich verdutſchet ouch mit Anzeigung mancherley und ongelicher Lâſung Concordantzen und Capittel verſehen, ſampt den Summarien. Gedruckt tzo Côllen by Gerhart Vivendnuck im Jahr MDLXXV. in 8vo, abſque ciffris margini ſummo additis.

1581. Pſalmen Davids in teutſche Geſang-Reymen gebracht durch den Herrn Caſpar Ulenberg Pfarr-Herrn und Canonicum in Kâyſersvverth in 8vo p. 661. additis notis muſicis ad ſingula genera carminum.

1589. Conradus Hagius Rhinteleius verſionem eandem recudit Duſſeldorpii, cum notis muſicis quatuor vocum. in 4to.

1606. Eadem Ulenbergii verſio curâ Conradi Hagii recuſa eſt Urgellis in Diœceſi Moguntina in folio, cum notis muſicis quatuor vocum: & ſimilis muſica accommodata canticis V. T. ab Ulenbergio 2do typo additis.

1617. Das nevv Teſtament Emſeri in 8vo Coloniæ.

1619. Bibel alt und nevv Teſtament in der Kirchen gebrâuchlich erſtlich durch D. Johan Ecken, jetzt aber nach der Sixti V. inzifferirit, in vielen Capitulen, Verſibus durch F. Tobiam Hentſchelium Franciſcaner Ordens de Obſervantia H. Schrifft Doctoren. Zu Côllen bey Bernard Wolter in folio.

1629. Concordantiæ Bibliorum ad antiquos & novos codices diligenter collectæ & auctæ, operâ Theologorum Colonienſium in 4to Coloniæ Agrippinæ apud hæredes Antonii Boetzen. Præfationi ad præpoſitum noſtræ Metropolitanæ Eccleſiæ Ericum Comitem in Lymburg Dominum in Styrumb, nomine ſociorum ſubſcribit Wilhelmus Molitor Paffendorpienſis Ss. Theologiæ Licentiatus, Gymnaſii Montis Profeſſor. Novem alphabeta, & 9num ad lit. G.

1630. Sacra Biblia, das iſt, die gantze H. Schrifft alten und neuen Teſtaments, nach der letzten Rômiſchen Sixtiner Edition aus Befehl des Hochvvürdigſten, Durchleuchtigſten Fürſten und Herrn, Herrn Ferdinanden, Ertzbiſchoffen zu Côllen und Chur-Fürſten &c. mit Fleiſs übergeſetzt, durch den Ehrvvürdigen und Hochgelehrten Herrn Caſparum Ulenbergium Lippienſem, der H. Schrifft Licentiaten, Paſtoren zu S. Columben in Côllen, auch überſehen durch die inſonder hierzu verordnete der H. Schrifft Doctoren, in der Welt-berühmter Univerſitât daſelbſt. Gedruckt zu Côllen in der Quenteleyen durch Johannem Kreps im Jahr MDCXXX. innumeris vicibus, formis recuſa Coloniæ & per univerſam Germaniam. Dedicationis ſcriptæ ab Henrico Sierſtorffio Regente Laurentiano ad Ferdinandum A. C. verba hæc notanda. Und beynebens dem Ehrvvürdigen und Hochgelehrten Herrn Caſparo Ulenbergio Lippienſi, der H. Schrifft Licentiato, und der Pfarr-Kirchen S. Columbæ Paſtori damahls gnâdigſt aufferlegt, anbefohlen, und vâtterlich erſucht, daſs er ſolches Werck, als nemlich *Translationem* oder Ueberſetzung der Gôttlichen H. Schrifft in die gemeine teutſche Sprach über ſich nehmen, und ins Werck richten ſolle, in anſehens, daſs er als nunmehr ein vvohlbedachter, und in der H. Schrifft von Jugend auff, ſonderlich aber in der reinen teutſchen Sprach vvohlerfahrner und geübter Theologus hieran Evv. Churf. Durchl. einen angenehmen Dienſt, und dem gemeinen Nutzen eine lang-gevvünſchte Wohlthat erzeigen vvürde.

1630. Biblia ſacra vulgatæ editionis Sixti V. Pontif. Max. juſſu recognita atque edita Coloniæ Agrippinæ ſumptibus Bernardi Gualteri & ſociorum juxta exemplar Vaticanum anni MDXCII. in forma 12. pp. 858. charactere elegantiſſimo. Typum approbavit, & cum Vaticano exemplari congruere teſtatus eſt Joannes Gelenius Vicarius Generalis A. C. vir immortalis memoriæ.

1665. Concordantiæ Bibliorum juxta exemplar vulgatæ editionis Sixti V. Pont. max. juſſu recognitum, & Clementis VIII. authoritate editum, novo ſtudio & induſtriâ Theologorum Colonienſium reviſæ, emendatæ & auctæ. Coloniæ Ubiorum ſumptibus Joannis Frieſenhagen. Excudebat Petrus Hilden. Extat in Carthuſia Colonienſi in folio.

1666. Biblia ſacra, das iſt, die gantze heilige Schrifft alten und neuen Teſtaments nach der letzten Rômiſchen Sixtiner Edition durch Herrn Caſparen Ulenberg der H. Schrifft Licentiaten. Côllen in Verlegung Michaels Dehmen, und Wittib Conſtantini Münchs in 8vo.

Hic modus eſto editionibus Ss. Bibliorum noſtro ſub cœlo factis repræſentandis; nam, ſi omnes enumerare vellem, modum excederem. Videant hinc & judicent viri eruditi: 1. Quantam curam Eccleſia Colonienſis geſſerit ſemper divini verbi annuntiandi fidelibus omnibus, prius etiam, quàm Lutherus crapulam edormierat. 2. Quàm portentoſum mendacium Lutheri ſit: Biblia delituiſſe ſub ſcamnis. 3. Non verbum divinum hominibus, ſed homines verbo divino legendo, diſcendo, commentando, meditando deeſſe. 4. Auream illam regulam

primis

Digitized by Google

primis Bibliis Colonienſibus præfixam perpetuò ante oculos habendam. Verbum divinum non niſi ex ſanctæ Catholicæ Eccleſiæ ſenſu interpretandum.

S. BONIFACIUS Winfridus patriâ linguâ dictus, natione Anglus, Critioduni in agro Devonenſi natus anno DCLXX. tredecim annorum adoleſcens in Monaſterium Oxonienſe ſeceſſit, ex quo poſt in Monaſterium Nuiscellenſe migravit, & Wimberti ſive Wigberti Abbatis diſciplinæ ſe commiſit, à quo politiori litteraturâ eruditus inter primores ævi ſui eruditos locum tenuit. Triceſimo circiter ætatis anno Presbyter ordinatus, putà DCC. & Wigberto Abbati ad Concilium nationale à Brithwaldo Archi-Epiſcopo Cantuarienſi habitum profecto comes adhæſit. Paulò poſt circa DCCIV. zelo Evangelii Ethnicis annuntiandi accenſus ægrè impetratâ ab Abbate veniâ in Friſiam transfretavit in agro Ultrajectenſi aliquamdiu moratus, cùm parum apud Paganum Ratbodum Ducem Friſonum proficeret, in Angliam DCCXVI. reverſus recuſavit oblatam à Monachis Cœnobii præfecturam. Anno DCCXVIII. commendatitiis Danielis Wintonienſis Epiſcopi munitus, reperiit munus prædicandi verbi Dei, & Romam adiit; unde reliquiis SS. & litteris miſſionis à Gregorio II. PP. firmatus legatur vice Sedis Apoſtolicæ in Bojariam, Thuringiam, & Germaniam totam Evangelio ſubdendam. Acceptâ nece Ratbodi in Friſiam remeat, & Willibrordo Friſonum Apoſtolo triennio conjunctus egregiam operam navavit. Auctior tanti Doctoris exemplo in Haſſiam penetrat, ibíque ſementem Patrisfamilias cæleſtis felici terræ committit. Revocatus anno DCCXXII. ab eodem Papa Romam poſt tot zeli documenta ungitur pridie Kal. Decembr. Epiſcopus Germanorum & exin Bonifacius vocari cœpit. Redux in Provinciam demandatam multa Chriſtianorum millia Chriſto per baptiſmum incorporavit. Monaſteria & Eccleſias vel fundat vel ordinat fundata, fundatis Abbates & Epiſcopos imperiit. Novellis Monachis & clericis ſacras exponit ſcripturas Doctor indefeſſus. Cùm tanto labori nec ſolus ſufficeret, nec haberet maturos paſcendo gregi miniſtros, convertit animum ad exciendos in pulchri laboris & meſſis jam flavæ colligendæ ſocietatem populares ſuos Monachos & Clericos Angliæ, quæ opportunam & lectam operariorum manum Germaniæ totam jam ſe Chriſto dedenti ſubmiſit.

Lætus Pontifex tantis Eccleſiæ Chriſti incrementis anno DCCXXXII. pallium S. Bonifacio dono mittit, & Archi-Epiſcopum Regionarium, id eſt, nulli certæ Eccleſiæ devinctum, more primitivæ Eccleſiæ tantiſper creat; dum ex Canonum præſcripto paulatim Eccleſiæ conſtituantur & dividantur. Quâ duplici poteſtate & Legati Apoſtolici & Archi-Epiſcopi Bojariam in quatuor Epiſcopatus tribuit, & tres Epiſcopos ſacrat, cùm quartus jam initiatus præſto eſſet. Quam diviſionem poſtulatam Bonifacii Gregorius III ratam ac ſanctam habet II. Kal. Novembr. indict. VIII. hujus anni biennio poſt tres iterum Sedes Epiſcopales deſignat, & Burchardum in Francia Orientali apud Wirtzburg, Wittam in Haſſia apud Burabuzg, Adelhamum in Thuringia apud Erphephurt Antiſtites ordinat. Confirmat Neo-Præſules Zacharias litteris Kal. April. DCCXLI. exaratis. Eodem anno Willibaldum Eichſtadii ab eodem Legato ſacratum docet *Serrarius* Not. XXX. *in vitam S. Bonifacii.* Omitto Conventus & Concilia Eccleſiaſtica, ſinè quibus nihil arduum ab hoc anno ad finem vitæ uſque gerere ſolebat vir Dei priſco Eccleſiæ more. Tres in Neuſtria Archi-Epiſcopos Remis, Rothomagi & Agendici Senonum inſtituit proximo DCCXLII. identidem à Zacharia Pontifice laudatos, à quo & jubetur non per Bojariam duntaxat & Germaniam, ſed per Gallias & Francorum Provincias omnes vicem Apoſtolicæ Sedis agere.

Demum anno DCCXLV. Conſtantino Auguſto imperante XXVII. Imperii anno V. indict. XIV. ex Regionario incardinatur certæ Sedi, & Francorum procerum rogatu Metropolitanæ Eccleſiæ Colonienſi ab Zacharia Papa deſponſatur. Mutant animum Franci, & ab Colonienſi ad Moguntinam transferri Bonifacium optant: annuit & huic voto Pontifex. Pipinum nuper à Pontifice dictum aut collaudatum Francorum Regem unxit non uno jam nomine Hierarchiæ Germanicæ & Franciæ Princeps Bonifacius DCCLII. in urbe Sueſſionenſi. Demum reſuſcitato Friſiæ, quam primùm in Chriſto genuerat, penitùs Chriſto lucrandæ deſiderio ſucceſſorem vivo ſibi Moguntina in cathedra dari optat, ut excurrere ad gentes emeritus miles & in prælio mori queat. Ægrè indulſit precibus Romanus Pontifex Canonum antiquorum cuſtos integerrimus. Liber igitur cum ſociis in Friſiam revolat, ubi demum in villa Dokkumio die 5 Junii 754. martyrio coronatus obiit. Scripta S. Bonifacii.

Opera S. Bonifacii Epiſcopi & Martyris enumerantur à PP. Benedictinis Authoribus *Hiſtoria litterariæ Francica* Tom. IV. qui complectitur ſæculum octavum & noni partem uſque ad DCCCXL. Volumen eſt in 4to pp. 613. Pariſiis apud Chaubert.

I. *Epiſtola S. Bonifacii* nunc primùm è Viennenſi Bibliotheca Cæſarea luce editæ, & notis donatæ per Nicol. Serrarium S. J. Ss. Theol. Doctorem, apud Michaëlem Dehmen Moguntiæ annis 1605. & 1629. in 4to. Exdem inſertæ Bibliothecæ Patrum editionis Pariſinæ, Colonienſis & Lugdunenſis.

II. *Collectio ſtatutorum* in 36. articulos diſtributa: primùm edita in *Spicilegio D'acheriano*, tum in *Volum. VI. Concil. Labbeano. Dupinius*, utrùm hæc Bonifacii ſit, dubitat, quòd primus ad Imperatorem recurſus præcipiatur; cùm eâ ætate Imperator in Germania eſſet nemo. Sed errat Dupinius Judicibus Benedictinis & noſtris Trevolrianis, Novembr. 1738. p. 2156.

III. *XV. Sermones editi* à Durando & Martenio ex MS. codice Cancellarii D'agueſſeau, qui octo ab hinc ſæculis exaratus fuit.

IV. *Editio S. Bonifacii.* Videtur fragmentum prolixioris operis. *Extat Tom. VII. magna collectionis Conciliorum anno 1677.* Agitur in ea editione potiſſimùm de modo breviandi temporis

poris pœnitentibus ad peccata expianda præfixi. Judicio PP. Benedict. hoc opuſculum levis momenti eſt, nec niſi manuſcriptorum fide Bonifacio tribuitur.

V. *Codex Fuldenſis.*

Cæterùm codices, quibus uti vivus ſolebat, & ſecum ferebat vivæ inſtar Bibliothecæ, quóſque Martyr, dum pro Chriſto ſanguinem fudit, gerebat manibus, periêre vetuſtate & incuriâ. Tres in Bibliotheca Fuldenſi ſuperſtites deſcripſit accuratiſſimè Cl. Joannes Fredericus Schannat Luxemburgenſis, Hiſtoriographus Fuldenſis, eorúmque veros librarios, formam characterum, alphabeta & materiam orbi erudito expoſuit.

COLLEGIUM Ss. Bonifacii & Willibrordi Coloniæ in vico Butyraceo extat, Hollandicæ nationis Seminarium & juventutis clericalis bono fundatum.

BRAUWILLERENSIS Hiſtoriographus de Venerabilibus Palatinis Rheni, Erenfrido ſeu Ezone, eorúmque filia B. Richeza Regina Poloniæ. Scripſit

Quam hiſtoriam primus è Mſto codice Monaſterii Brauwilierenſis eruit Joannes Gamanſius *de hiſtoria Germaniæ egregiè meritus, verba ſunt Leibnitii introduct. in Tom. I. Script. Brunſvicenſium*, & Collectoribus Antverpienſibus ſociis eandem communicavit: hi eam ad 21. Maji ediderunt, & Leibnitius denuò recudit Tomo I. Scriptorum Brunſvic.

BROCARDUS BILLICK, dictus Lapicida, patriâ Colonienſis, Ordini FF. B. M. V. de Monte Carmelo adſcriptus, Theologiæ multis annis Profeſſor, verbi divini Præco per totam Alemanniam ſuo tempore clariſſimus, obiit Coloniæ 1527. Complura ingenii ſui monumenta poſteritati ſcriptis commendavit.

Inſigne opus ſermonum in quatuor tractatus diviſum.

De Sacramento matrimonii librum 1.

De peccatis alienis librum 1.

De extremo judicio librum 1.

De Miſſarum celebratione contra Huſſitas librum 1.

De prædeſtinatione librum 1.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tewis Carmel. Provincialis.

BROCARDUS à S. LAURENTIO Sittardienſis Carmelita Conventûs Colonienſis multis annis quà Philoſophiæ, quà Theologiæ Lector fuit, tum in hac Provincia, tum extra Treviris in Abbatia S. Martini Ordinis S. Benedicti. Scripſit

Diſſertationes polemicas de primatu, juriſdictione, infallibilitate & ſuperioritate tam intra quam extra Concilium Generale Romani Pontificis.

De Bulla UNIGENITUS & nullitate appellationis ad futurum Concilium Generale. Treviris apud Jacobum Reulandt 1719.

Diſſertationem Theologico Polemicam de controverſiis occaſione ſchiſmatis Queſnelliani exortis, apud eundem 1726.

Theologiam moralem fundamentalem. Coloniæ apud Servatium Noethen 1735.

Alphabetum morale ſeu Theologia moralis caſibus conſcientiæ ordine alphabetico elucidatum, apud eundem 1739.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Carmel. Provincialis.

BRUNO Saxoniæ Dux, HENRICI I. Germanorum Regis & Mathildis filius tertius, frater Ottonis primi Auguſti, & Henrici Bojariæ Ducis, quarto ætatis anno Baldericum Epiſcopum Ultrajectenſem, dein Iſraëlem Epiſcopum Scotum & Ratherium inter Palatinos Philoſophos principem, doctiſſimos viros Præceptores habuit, à quibus omni profanæ & ſacræ ſapientiæ ſupellectile inſtructus fuit, & Oratorum & Philoſophorum libros aſſiduè volutare doctus, de quo Roswitha Poëtria canit:

At CHRISTUS Patris Sapientia vera perennis
Tironem refovendo ſuum clementius iſtum
Ipſi dona dedit tantæ præclara Sophiæ,
Quod non eſt illo penitùs ſapientior ullus
Inter mortales fragiles mundi ſapientes.

Jam Græcæ & Latinæ linguæ peritus ſacrarum litterarum lectione mirificè delectabatur: ardor diſcendi tantus, ut quocunque circumagebantur tabernacula & caſtra regalia, Bibliothecam ſuam ſicut arcam benedictam circumferret. *In geſtis Abbatum Laubenſium Tomo VI. Spicilegii p. 565.* Ebregiſo Abbate Lauriſhamenſi in Midonenſem vocato Eccleſiam ſurrogatur Bruno noſter jam ab anno DCCCCXLVIII. quando Concilio Virdunenſi interfuit, & ut Abbas ſubſcripſit. Monaſterium ſuum variis donis auxit, quæ recenſet Chronicon Lauriſhamenſe ad annum Chriſti DCCCCXXI. Vacante Sede Colonienſi DCCCCLIII. ex morte Wigfridi plebs & clerus Primores ad Ottonem Auguſtum ablegavit, & Brunonem Paſtorem poſtulat. Annuit Imperator. VII. Kal. Sept. anno eodem Bruno Coloniam advenit, à Clero & populo unanimi conſenſu recipitur, biduo poſt Dominicâ die à Baldrico Suffraganeo ſuo Ultrajectenſi Epiſcopo & Comprovincialibus conſecratur. Mox ad Agapetum II. mittit Pallii causâ, quod Pontifex cum exuviis Corporis S. Pantaleonis Martyris lubens mittit. Has in novo Monaſterio ſub Regula S. Benedicti extra mœnia urbis Colon. à ſe exſtructo, dotato & Baſilicâ adjectâ magnificâ collocavit: anno DCCCCLXIV. Pontificatûs ſui anno XI. Monaſterium S. Martini reliquiis S. Eliphii, Suſatenſem S. Patrocli, inſtituto ibidem Canonicorum & fundato Collegio, Metropolitanam ſuam Baculo S. Petri dotavit & ornavit. Wilhelmum ex Fratre Nepotem conſecravit Archiepiſcopum Moguntinum anno DCCCCLIV. IX. Kal. Januarii, die Dominicâ.

Brunonem non tantùm Cancellarium Imperii Germanici, ſed & ARCHI-CAPELLANUM fuiſſe tot diplomatibus ab anno 952. ad 966. probavit celeberrimus Abbas Beſſelius immortali opere, quod *Chronicon Gottwvicenſe* inſcripſit *Tomo I. L. II.* nulla ut de hoc axiomate jam dubitatio ſuperſit. Fuit & interim Wilhelmus Moguntinus Archi-Capellanus; forſan hac moderatione, ut, qui Regis lateri proximior eſſet,

ſub-

ſubſcriberet. Cùm anno DCCCCLXI. OTTO Auguſtus expeditioni Italicæ ſe accingeret, in Comitiis Wormatienſibus fratrem Brunonem Vicarium Imperii Germanici dixit, cui jam cum infula Colonienſi Ducatum Lotharingiæ commiſerat. Tot inter negotia publica verbum Dei facundiâ tum nativâ, tum ſtudiis auctâ prædicabat, magnam diei partem tribuebat legendis divinis ſcripturis, viſitabat Paſtor bonus oves totâ Archidiœceſi ſparſas, alios collationibus aſſiduæ diſputationis ad meliora ducebat, alios maturitate doctrinæ ad ſanctioris vitæ deſideria accendebat, alios baculo diſciplinæ ab errore & vitiis abducebat, &, quod docebat, opere primus implebat. Sanè D'acherius & Mabillio teſtantur ſæculi noni infelicis & fœdâ bonarum litterarum everſione deploratiſſimi lacunam Brunonis noſtri eruditione, ſanctimoniâ, zelo Eccleſiaſticæ & litterariæ rei in Clero promovendæ impleviſſe. *In actis SS. O. S. Bened, ſecul. V. præfat. n. 44* Tandem plenus bonorum operum, in Gallias profectus, componendi diſſidii ergo inter ſororum filios morbo tentatur; regreditur Rhemos, teſtamento condito, quidquid ſuperfuit rerum, ſanctiſſimis Eccleſiis legavit, & inter Sacerdotum preces ſanctam animam efflavit V. Idus Octobris anno DCCCCLXVI, Sedis Colon. XIII. Funus ab Theodorico Metenſium Antiſtite & Proceribus Lotharingiæ Coloniam in Eccleſiam S. Pantaleonis illatum & tumulatum fuit XIV. Kal. Novembr. anni ejuſdem, Epitaphium eſt, quod legis;

Fundite corda preces, lachrymoſas mittite voces,
Ecce Pater patriæ conditus in ſilice,
Regia progenies, terras memoranda per omnes
Bruno pacificus, vir bonus atque pius.
Archos Antiſtes, cui clara Colonia ſedes
Viſus erat cunctis charus ubique bonis,
Offendit tenebras lux vivaciſſima terras,
Invida lingua tacet, laus modò vera placet,
Non fuit hic mundus tam rato munere dignus
. Raptus ab hoc, novo jam fruitur Domino,
Idus Octobris quinto Præſul duodenus
vitæ conceſſit, ſpes comes alma fuit.

Scripſit

1 *In quatuor Evangelia Commentarios* non contemnendos, quos continet Bibliotheca Bononienſis Fratrum Prædicatorum, teſte *Sixto Senenſi*, ex cujus ſcripti exordio *(poſt Pentateuchum Moyſis, ut nova veteribus jungeremus)* colligit eundem, & in Pentateuchum Moſaicum ſcripſiſſe.

Teſte Eiſengreinio in catalogo teſtium veritatis, & Gerardo Joanne Voſſio de Hiſtoricis Latinis *Vitas Sanctorum* Agilulfi, Gregorii Spoletani, Eliphii, Proculi elegantiſſimis voluminibus deſcripſit.

S. BRUNO Ordinis Carthuſienſis primus Author, & magnæ Carthuſiæ primus Rector Coloniæ Agrippinæ claris natalibus ortus, & ad S. Cunibertum in Patria Canonicus, cùm eſſet Philoſophicis diſciplinis apprimè eruditus, à Gervaſio Archi-Epiſcopo Rhemos eſt evocatus: ut ibi Canonicus & Scholarcha Clerum doceret ſacræ ac profanæ Philoſophiæ præcepta, quæ & ſumma cum laude eſt profeſſus, quamdiu Gervaſius vixit. Eo mortuo per ambitionem illi ſucceſſit Manaſſes homo genere quidem nobilis, non virtute; hujus perſecutionem Bruno fugiens perrexit Pariſios, ut & ibidem Philoſophiam profiteretur. At vocibus redivivi Doctoris ſe accuſatum, judicatum & damnatum exclamantis caterritus, ſtatuit præconceptam jam ante è ſæculo fugam maturare, atque à congreſſu hominum ſe penitùs ſegregare. Quare aſſumptis ſex ejuſdem intentionis ſociis Magiſtro ſcilicet Lauduino Lucenſi, Stephano Burgenſi, Stephano Dienſi, Hugone Sacerdote & duobus Laïcis Andrea & Guarino ab urbe receſſit quæſiturus ſeceſſum, quem cùm nuſquam reperiret, pervenit ad Epiſcopum Gratianopolitanum, Ut vidit ſanctus Epiſcopus hos ſeptem viros, agnovit eos eſſe in ſtellis, quæ ſibi apparuerant, præfiguratos, & ideò illos in Montem Cartuſiæ divinitùs ſibi quoque præmonſtratum deduxit, præbuitque illis omnia, quæ ad inſtituendam vitam anachoreticam ſunt neceſſaria. Intravit autem Bruno Montem Cartuſiæ anno Domini CIↃ.LXXXIV., & in ſextum annum eâ auſteritatis ſanctitatiſque famâ incoluit, ut Delphinatas novam (a) epocham pepererit. Anno CIↃLXXXIX, Romam à ſummo Pontifice Urbano II. evocatus Pontificia in Aula morari, Synodiſque indicendis intereſſe jubetur; nec tamen ità ſe negotiis Pontificiis diſtendi eſt paſſus, quin non ſolitariam vitam perpetuò meditaretur. Opportunè anno CIↃXC cum Pontifice morabatur in Apulia, & illo privatis quibuſdam negotiis intento ipſe deſerta loca repetiit, in quibus à Rogerio Apuliæ Duce inter venandum cum aliquot ſociis in ſpecu latitans repertus rogatur, ut ſua in regione remaneret, locúmque eremiticæ converſationi aptum eligeret. Aſt ab Urbano accerſitus cum eo Romam reverti debuit, ubi appulſos ad urbem fratres excepit, eóſque in arrepto propoſito corroboratos cum Lauduino ipſis præfecto ad Cartuſiam præpræmiſit ſecuturus ſimul, ac poteſtas illi foret à Pontifice, quocum in curas redire, & in Apuliam reverti cogebatur. Hâc occaſione uſus perluſtrat regionem, & perquirit eremum à turbis remotam, quam in finibus Calabriæ repertam, ac ſibi à Rogerio Calabriæ Comite donatam atque dotatam cœpit incolere; eam tamen ab Urbano perſæpè evocatus perſeveranter excolere nequivit ad annum uſque CIↃXCV, quo tandem ab eodem Pontifice in Gallias proficiſcente miſſionem impetravit, atque ad Calabrinam eremum regreſſus conſtanter uſque ad finem vitæ in ea perſeveravit, & quamvis anno CIↃXCVI. Rhemenſes (ut aliqui volunt) ſucceſſorem Reinaldo de Bellay eum elegerint, acceptare electionem renuit, uti & anno CIↃXC. Rheginenſes in Calabria infulas ſuſcipere recuſârat. Quàm verò ſanctè hac in eremo vixerit, quantiſque hinc apud Deum meritis extiterit, teſtatur diploma Rogerii Comitis datum anno CIↃCIX. IV. Non. Auguſti indictione ſeptimâ, in quo idem Rogerius ſcribit, Patrem Brunonem ſibi in obſidione Capuana dormienti apparuiſſe, ſuorúmque proditionem revelâſſe, ac à præſenti periculo ſe liberâſſe. Supervixit autem in hac eremo uſque ad annum CIↃCI, quo ſanctam vitam pari morte apud Deum pretioſâ, & inter homines glorioſâ concluſit Nonas Octobris, in vita & poſt mortem miraculis clarus, à Leone X. ſummo Pontifice Sanctorum catalogo adſcriptus

CIↃCXIV. colliturque ab anno CIƆIƆCXXIII. officio Eccleſiaſtico ſancito Gregorii XV. Papæ. Teſte quippe Nicolao Chorier in hiſtoria Delphinatûs part. 1. §. 10 publica illis anni acta non alio claudebantur ſub dato, quàm anno, quo venit ad nos Eremita, ſcilicet Bruno.

Ex conatu Chronologico Venerabilis Domni Michaelis Mörckenſis Cartuſiæ Colonienſis antiquioris ad catalogum magnæ Cartuſiæ Priorum totiúſque Ordinis Primatum. A S. Brunone ſcripta editáque ſunt ſequentia:

In Tomo I. *Expoſitio in omnes Pſalmos Davidicos.*

In Tomo II. *Expoſitio in omnes Epiſtolas beati Pauli, olim Pariſiis 1509. & 1524. typo Jodoci Badii impreſſa in folio.*

In Tomo III. *Liber de laudibus Eccleſiæ, paradiſo, &c. conſtans octo capitibus.*

Liber de ornamentis Eccleſiæ, continens capita duodecim.

Liber de novis, diviſus in decem capita.

Liber de præcipuis aliquot feſtis Chriſti.

De ſolemnitatibus aliquot B. Virginis Mariæ.

Liber ſermonum de Martyribus.

Liber ſermonum de Confeſſoribus.

Typis Bernardi Gualtheri Coloniæ CIƆIƆCXI. pp. 749. Omnia illa à S. Brunone ſcripta collegit, & excudi fecit Theodorus Petreus Campenſis Cartuſiæ Colonienſis Alumnus.

Confeſſio S. Brunonis extat in Analectis Mabillonii Tomo IV. p. 400. Non deſunt tamen, qui quædam ex his Brunoni Aſtenſi Monacho Benedictino, dein Epiſcopo Signienſi attribuant.

BRUNO BISTERFELD, Eques Hieroſolymitanus, inſignis Eccleſiæ S. Mariæ Aquenſis Canonicus, & electus Præſes Confraternitatis Cordigerorum S. Franciſci edidit libellum:

Franciſcaner Schatz - Büchlein, das iſt: *Die Regel, Uebung, Gebete, Ablaß, Gaaben und Gnaden der Bruderſchafft genannt der Chorden des H. Franciſci. Côllen bey Peter van Brachel 1629 in 16to pp. 387.*

BRUNO CHARMANS naſcitur Gladbaci anno 1619. 1mâ Septembris. Solemni profeſſione ſe Deo in Ordine S. Benedicti Gladbaci conſecrat 1638. 5tâ Octobris, Sacerdotio initiatur 1643. Ex Magiſtro Novitiorum fit Prior 1645. Abbas eligitur 1659. 16. Octobris, & anni ejuſdem die 6tâ Novembris benedicitur à Paulo Stravio Suffraganeo noſtro in Baſilica Colonienſi Ss. Urſulæ & Sociarum Mm. ſucceſſit Sibenio concordi voto Fratrum Abbas 41. à reformatione decimus, in ſpiritualibus juxta ac temporalibus adminiſtrandis optimè de Eccleſia & Cœnobio meritus. obiit anno 1680. 28. Octobris, ætatis 63, regiminis 21. immortali ſui nominis gloriâ & monumentis perennibus poſteritati relictis.

Ex Comment. R. D. Ignatii Koelges Prioris Gladbac. Scripſit

Enchiridion pietatis Benedictinæ. Typo Colon.

BRUNO Monachus Cœnobii S. Viti in Gladbach Ordinis benedict. Colonienſis Diœceſis, B. Sandradi, Abbatis primi, quondam auditor atque diſcipulus: vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, & morum integritate valde reverendus, qui plura fertur ſcripſiſſe opuſcula, quorum pauca tamen ad notitiam ſuam perveniſſe *ait Trithemius in Chronico Hirſaugienſi, & claruiſſe eundem circa annum DCCCCLXXXV.* Enimverò (*pergit Trithemius l. c.* cùm eſſet Magiſter ſcholarum, ſcripſit de inſtituendis novellis Monachis non ſpernendum opuſculum, quod prænotavit,

Introductorium.

De ſeptem quoque artibus liberalibus libros ſeptem.

De motu octavæ ſphæræ parvum libellum ſubtili oratione compoſuit. Trithemius in Chronico Hirſaugienſi ad annum DCCCCLXXXV.

BRUNO LOER patriâ Brabantinus, profeſſione Cartuſianus Col. Frater fuit & ſanguine & religione magni iſtius Theodorici Loerii, qui in erudiendis Dionyſii Rikelii ſcriptis ſtrenuè deſudavit; uſus nimirum operâ hujus piiſſimi ac doctiſſimi Germani ſui, qui in Cartuſia Colonienſi placidiſſimè in Domino obdormivit. Scripſit

Varias præliminares Epiſtolas, quibus Dionyſii ſcripta, nec non *Lanſpergii*, utpote olim in religione Præceptoris ſui omnia opera Chriſtiano orbi commendavit.

Opera Henrici Harphii viri in Theologiæ myſticæ ſtudio exercitatiſſimi ſancto Ignatio Lojolæ tum viventi, cæteriſque Societatis Jeſu Patribus; ut eos hâc ratione arctiori fraternæ charitatis vinculo Cartuſianis devinciret, *dedicavit, & edenda denuò curavit.*

Ex Petrei Bibliotheca Cartuſiana.

BRUNO SCHMITZ Ordinis FF. Minorum S. Franciſci Conventualium Nidecâ Ducatûs Juliacenſis oppido oriundus in Ubiorum Univerſitate Ss. Theologiæ Doctor de Concilio, Trevirenſis ac Colonienſis Conventuum ſubinde Guardianus, actorius etiam Provinciæ Miniſter Provincialis laudatiſſimus, ſicut regularis vitæ, itâ & ſtudiorum amantiſſimus, utraque ut apud ſuos promoveret, primò edidit opuſculum formis Joannis Alſtorff 1712. Coloniæ excuſum ſub hoc titulo:

Directorium ſcholaſticum & concionatorium tripartitum tradens modum docendi & diſcendi ſtudia tam humaniora, quàm Philoſophica & Theologica.

Modum concionandi Patribus & Fratribus ſcholaſticis & Neo - Concionatoribus Provinciæ Colonienſis FF. Minorum S. Franciſci Conventualium oblatum & commendatum. Anno 1716. iiſdem typis.

Geiſtlicher Weg - Weiſer, das iſt *Regel der Minder - Brüder Päbſtliche Urban ſche Conſtitutiones oder Satzungen, vvie dann auch vveitere Untervveiſung geiſtlich zu leben, und GOtt zu dienen für die Laybrüder des Seraphiſchen Ordens der Minder - Brüder Conventualen.*

Poſt varia tandem officia, commiſſiones quoque in exteris Ordinis Provinciis, virámque non minùs laudabiliter, quàm religiosè tranſactam actualis in ſacra Facultate Theologica Decanus in fata conceſſit Coloniæ 10 Junii 1720.

Ex Commentariis Eximii Adami Putz Conventualis Provincialis.

BURCHARDUS LINGEN opulentis parentibus Zwollis natus 1662. abſolutis ſtudiis humanioribus & Philoſophicis Coloniæ primus Univerſitatis renuntiatus, & liberalium artium Doctor promotus, cùm eſſet unicus hæres familiæ, ſuperatis impedimentis omnibus, ingreſſus eſt Socie-

tatem

tatem 1680. Poſt Theologiam univerſam in Athenæo Tricoronato propugnatam Ariſtotelem bis Coloniæ interpretatus eſt, dein laureâ in ſacra Facultate Theologica donatus Treviris & Coloniæ Theologiam annis 14. docuit. Scripta ejus erant in amoribus omnium ob facilem, eruditum & elegantem ſtylum; non contentus publicâ doctione aptabat & poliebat domeſticis curis univerſæ Theologiæ ſcholaſticæ Corpus, quod etiam fortè, uti Philoſophia ejus, in lucem publicam prodiiſſet, niſi mors calamum ſtitiſſet. Tantam doctrinam majori virtutum laude cumulabat. Magna erat viri modeſtia & demiſſio animi. Converſatio cum proximo candida ſimul & gravis, æquabilis erga omnes charitas cunctorum amores conciliabat. Cùm in muſæo inter libros pro more ſanus ac vegetus ageret, apoplexia velut ſtantem in acie militem conſtrinxit, & poſt quatriduum egregiè ad mortem excipiendam paratus abiit ad videndam faciem Domini, quam ſemper quæſierat. X. Kal. Martii 1713. in Collegio Colonienſi. Edidit

Medullam tripartita Philoſophia veteris ac nova anno 1699. typis Petri Theodori Hilden Coloniæ Agrippinæ pp. 1047.

Ex annuis Collegii Colon. S. J.

C.

CÆLESTINUS à S. HENRICO, aliàs ab Ewig Gravienſis, Carmelita Colonienſis multis annis quà Philoſophiæ, quà Theologiæ Lector fuit, vir verè doctus, vitæ religioſiſſimæ, converſationis humilis, obiit Coloniæ 1712. Scripſit

Conciones ſuper omnes Dominicas & feſta totius anni,

Item Commentarium in Cantica Canticorum,

Item Compendium Juris Canonici,

Et quadam opuſcula aſcetica MSs.

Ex Schedis Eximii Brunonis Provincialis Carmelitarum.

CÆSARIUS HEISTERBACENSIS fuit Coloniâ Agrippinâ oriundus, ubi & in ſcholis inſignis Collegii S. Andreæ litteras didicit, uti de ſe fatetur *L. VI. miracul. C. 4.* Idem adhuc puer, cùm acutiſſimâ laboraret febri, madenti, quo neophyta quædam è baptiſmo exierat, linteamini à matre involutus, mox erumpente ſudore non ſinè miraculo convaluit, ùt ipſe author eſt *L. X. miracul. C. 44.* accidiſſe id videtur è L. IV. C. 79. anno ſalutis 1188. aut circiter; ſiquidem Cæſarius teſtatur allegato capite, iſto anno Henricum Epiſcopum Cardinalem Albanenſem à Clemente, puta tertio, miſſum in Germaniam Crucis prædicandæ causâ, ſéque adhuc puerum apud Agrippinenſes eundem in Eccleſia S. Petri audiiſſe prædicantem, & cruce plurimos vidiſſe ſignantem. Eo dein tempore, quo Philippus cum Ottone de Imperio decertabat Romano, & Colonienſem vaſtabat Diœceſin: Incidit autem prima hæc vaſtatio in anni 1198. Octobrem (*ùt patet ex Godefrido Monacho*) Cæſarius Gerardum Heiſterbacenſem Abbatem ſecundum, quondam Canonicum ad Gradus B. M. V. Coloniæ (*teſte Jongelino in notitia*) è Monte S. Walburgis reducem Coloniam euntem comitatus eſt, quo in itinere optimi Præſulis inſtitutione & relatione cujuſdam glorioſæ viſionis commotus animum Ordini Ciſtercienſi & domui Heiſterbacenſi adjicere cœpit, ſéque opere ipſo completurum Abbati promiſit. *L. I. mirac. C. 17.* Eodem tempore Ordinem iniiſſet, niſi voto peregrinationis ad B. Virginem Rupis Salvatoris, quo aſtrictus erat, retentus fuiſſet. Quâ per menſes tres expletâ, ait de ſe memorato capite 17. *Nullo amicorum meorum ſciente, ſolâ DEI miſericordiâ præveniente ad vallem S. Petri* (Heiſterbacum) *veni, & quod ſermone conceperam, Novitius factus opere oſtendi.* Unde clarè colligitur, illius converſionem incidiſſe in anni 1198. principium: poſt trium enim menſium intervallum, nimirum Octobris, Novembris, Decembris anni 1198, quibus à PHILIPPO vaſtabatur Colonienſis Diœceſis, votum Cæſarius exſolvit, atque poſtmodum ſub initium anni ſequentis habitum monaſticum ſuſcepit. Annum hunc exprimit *L. II. mirac. C. 10.*, ubi ſe veniſſe ad Ordinem dicit ab Incarnatione Domini milleſimo duceнteſimo uno minus, & factum id fuiſſe in ipſo anni exordio. ex iis, quæ diximus, innoteſcit. In Ordine ſuo talentum ſibi conceſſum nequaquam defodit, utpote qui ſedulum Novitiorum Inſtructorem & Priorem egerit; at non apud Gallo-Brabantes Prior in Villari extitit, *quod aſſeruerunt Oudin in ſupplem. de Script. Eccleſiaſt. ſecutus Molanum, Arnoldum de Raiſſe & Miraum:* hinc hi quatuor viri convincuntur erroris ab *Henriquez in Menologio Ciſterc. ad diem 23. Februarii in notis*, ubi hos duos Cæſarios Villarienſem ab hoc Heiſterbacenſi diſtinguit. Librum I. & II. de actibus, paſſione, martyrio S. Engelberti anno 1226. 1227. à ſe ſcriptos variis locis prodit, tertium non niſi 1237. abſolviſſe ſe docet L. 3. C. 47. Dialogorum de miraculis libros ſcribebat ſub Honorio III. anno 1221, qui fuit à ſuſcepto habitu Ordinis & Profeſſione Cæſarii vigeſimus ſecundus, quod teſtatur L. X. C. 48. L. V. C. 21. L. II. C. 10. Ex Chronico ejuſdem deſinente in Henrico Arch. Colon. mortuo 1237. colligo eum non diu huic ſupervixiſſe. Demum par aſceticæ multiplici doctrinæ tot Commentariis probatæ fuit ſanctimonia vitæ, de qua *Menologium Ciſtercienſe* ab Henriquezio editum elogium luculentum ſufficit, ad diem VII. Kal. Octobris: „ In Germania beatus CÆSARIUS Prior Heiſterbacenſis, vir pietate & doctrinâ celeberrimus, qui SS. PP. geſta piâ ſollicitudine colligens, & poſteritati commendans, eorum etiam ipſe veſtigiis inhærens, variis virtutibus & miraculis claruit, & cum magna ſanctitatis opinione felicem agonem in Ordine conſummavit circa annum 1240. die 25. Septembris.

Scripta ab Authore enumerata in Epiſtola ad D. Petrum Priorem loci S. Mariæ agnoſcere tutiſſimum & jucundum erit.

1. Primo omnium in adoleſcentia mea, ait, paucis admodum ſermonibus prolibatis, ad exercendum me ſuper verba Joannis, ubi in Apocalypſi dicit: *Signum magnum apparuit in cælo, Mulier amicta Sole, & Luna ſub pedibus ejus, & corona duodecim ſtellarum in capite ejus,* ſcripſi

ſcripſi libros duos ſeptemplicitèr eundem verſiculum exponens. Hujus opuſculi prologus ſic incipit: *Licèt hæc clauſula à Doctoribus Catholicis multifariè multiſque modis ſit explanata.*

2. Item ſuper verba ejuſdem Joannis, ubi dicit circa principium Evangelii ſui: *Verbum Caro factum eſt, & habitavit in nobis*, ſcripſi ſermonem unum ex ſingulis litteris verbi ſignificati ſacramentum eliciens, quem homiliis de feſtivitatibus Sanctorum inſerui.

3. Item ſuper locum illum Salomonis, ubi dicit: *Oritur ſol & occidit, & ad locum ſuum revertitur*, ſcripſi ſermones duos, unum allegoricè, alterum moraliter.

4. Item ſuper verba Salomonis, ubi dicit: *Sapientia ædificavit ſibi domum, excidit columnas ſeptem*, ſcripſi ſermonem unum de Theologia, qui ſic incipit: *Triplex eſt ſapientia.*

5. Item ſuper verba Abacuc, ubi dicit: *Elevatus eſt ſol, & luna ſtetit in ordine ſuo*, ſcripſi ſermones duos, unum allegoricè, alterum moraliter.

6. Item ſuper verba illa libri Judicum: *Stellæ manentes in ordine & curru ſuo, pugnaverunt contra Siſaram*, ſcripſi ſermones duos, unum allegoricè, alterum ad Monachos.

7. Item *de ſtatione ſolis ſub Joſue, & de regreſſu ſub Ezechia, de obſcuratione ſolis in paſſione Chriſti*, ſcripſi dialogum modicum Philoſophicè.

8. Item ſuper verba libri Regum, ubi ſcriptum eſt: *Et invocavit Iſaias Dominum, & reduxit umbram per lineas, quibus jam deſcenderat in horologio Achaz retrorſum decem gradibus*, ſcripſi unum ſermonem, qui ſic incipit: *In hac figura latent divina Incarnationis Sacramenta.*

9. Item ſuper ſequentiam illam ſolemnem: *Ave præclara maris ſtella*, ſcripſi expoſitiunculam unam. Extat MS. in Carthuſ. Colon. OO. 219.

10. Item ſuper pſalmum: *Fundamenta ejus in montibus ſanctis*, ſcripſi ſermones ſeptem.

11. Item de præcipuis ſolemnitatibus totius anni ſcripſi ſermones multiplices in Capitulo recitandos.

12. Item ſuper Salomonis Canticum, quod cecinit in laudem mulieris Fortis, ſcripſi ad honorem Dei Genitricis ſermones 22, ubi ſuper verſiculum illum: *Quæſivit lanam & linum*, putans ità eſſe in textu poſui, jubetur morte mori, quiſquis induerit veſtem lanâ linóque contextam, quod & correxi. Extat MS. in Carthuſ. Colon. O. 72.

13. Item ſuper 14. tempora Salomonis, qui ſic incipit: *Tempus naſcendi & tempus moriendi*, ſcripſi ſermones 14. ſervato ordine ſolemnitatum, ità ut primus ſermo ſit de Adventu Domini, ultimus verò de omnibus Sanctis. Hujus operis præfatio ſic incipit: *Omnia tempus habent.* Extat MS. in Carth. Colon. OO. 219.

14. Item ſuper verba illa Eccleſiaſtici, ubi dicit: *Altitudinis firmamentum pulchritudo ejus*, uſque ad illum locum: *Vide Arcum, & benedic, qui fecit illum*, ſcripſi ſermones XI. Hujus operis præfatio dirigitur ad Godefridum Priorem de Berges.

15. Item ſuper verba illa Domini: *Accepit JESUS panes, & cùm gratias egiſſet, diſtribuit diſcumbentibus*, ſcripſi ſermones duos, unum allegoricè, & alterum moraliter, XV. genera panum ex eiſdem verbis eliciens, & totidem præcipuis ſolennitatibus anni eoſdem ſermones adaptans.

16. Item ab illo loco Evangelii, ubi Angelus Gabriel *miſſus eſt ad Mariam*, uſque ad eum locum, ubi Salvator aquam vertit in vinum, ſervato ordine hiſtoriæ edidi Homilias morales XVIII. Hujus operis prologus eſt, *Faſciculus myrrha dilectus meus mihi. Extat MS. in Biblioth. Cl. van Hontheim Officialis Trevirenſis: edita fuerunt anno 1628. à Coppenſtein Ord. Prædicatorum Coloniæ in 4to typo Petri Henningii.*

17. Item ſcripſi dialogum magnum viſionum atque miraculorum: hujus libri ſunt XII. Prologus ſic incipit: *Colligite fragmenta, ne pereant. Extat MS. in Carthuſ. Colon. O. 128. 172. Rurſum in Anglicana Bodleiana Biblioth. Cod. 1359. lit. J.* quem Oudinus *Tom. III. Commentar. de Script. Eccleſiaſt.* eundem noſtro autumat. MS. quod apud Cl. Geleuium extabat. Titulus erat: *Incipit dialogus miraculorum, quem compilavit Nonnus Cæſarius Monachus.*

Editio prima videtur hæc: Cæſarii Ciſtercienſis Monachi dialogus miraculorum. Coloniæ 1481. apud Mattaire Tom. I. Ann. Typogr. 2dæ edit. p. 423.

Secunda editio ibidem Coloniæ è Typographio Birckmannico 1591. in 8vo, curis Tilmanni Bredenbachii Canonici Gereonitici.

Eodem prælo tertia anno 1599. in 8vo, curis Jacobi Fiſcheri, qui præfationem apologeticam hujus operis luculentam & doctam præfixit: ſimilem leges apud Henriquez in Menologio Ciſtercienſi, præfationis C. IX. toto. Hujus tertiæ editionis titulus eſt: Illuſtrium miraculorum & hiſtoriarum memorabilium libri XII. ante annos ferè CCCC. à Cæſario Heiſterbacenſi, Ordinis Ciſtercienſis Colonienſis Diœceſis, Viro venerandæ pietatis & reconditæ doctrinæ, de iis, quæ ſuâ ætate memoratu digna contigerunt, accuratè conſcripti.

In antiquiore editione ſectum erat opus in *Diſtinctiones XII.* in his, in *XII. Libros.* Interlocutores erant Monachus & Novitius: in his, Cæſarius & Apollonius.

Quarta editio Antverpienſis 1604. apud Martinum Nutium.

18. Item ab eo loco, ubi Dominus ad nuptias veniens aquas convertit in vinum, uſque ad ultimam Dominicam Adventûs, ſuper omnes lectiones Evangelii Dominicales ſcripſi homilias morales numero LXIV. Hujus operis prologus ſic incipit: *Botrus cypri dilectus meus mihi. Extant MS. apud Cl. Hontheimium Official. Trevir. edita fuerunt à Coppenſteinio 1628. Coloniæ typo Petri Henningii*, ex MS. codice à milite vendito jam dilacerando, ſed à Coppenſteinio bona fortuna ære redempto, ùt narrat ipſus in præfatione. In Carthuſ. Colon. MS. OOO. 54.

19. Item ſcripſi actus, paſſionem & miracula Domini Engelberti Colonienſis Archi-Epiſcopi. Hujus operis epiſtola ad ſucceſſorem ejus Dominum Henricum Antiſtitem dirigitur. *Ex MS. edidit Laurentius Surius in probatis SS. vitis ad diem VII. Novembris 1574. qui primi & ſecundi*

libri

libri ſtylum hinc inde correxit, tertium in compendium redegit. Dein anno 1533. Ægidius Gelenius ex Commentariis ſcriptis à Fratre Joanno Vicario Generali Colonienſi & Canonico Metropolitico eandem denuò edidit, notis & auctario illuſtratam. Typo Colonienſi Gisberti Clementis in 4to pp. 375.

20. Item ſuper lectiones Evangelii, quæ leguntur per circulum anni in feſtivitatibus Sanctorum, in quibus XII. lectiones habentur in Ordine noſtro, ſcripſi homilias morales XXXIII. Hujus operis prologus ſic incipit: *Jacob diligebat Joſeph ſuper omnes filios ſuos.* Edidit *Coppenſteinius Ord. Præd. Coloniæ in 4to pp. 260. typo Petri Henningii Coloniæ 1615.*

21. Item ſuper verba Salomonis in Cantica Canticorum, ubi dicit: *Quæ eſt iſta, quæ progreditur, ſicut aurora conſurgens?* Scripſi ad honorem Dei Genitricis unum libellum. Hujus operis prologus dirigitur ad Alardum Presbyterum & Monachum.

22. Item *de Transfiguratione Domini* ſcripſi homilias duas, unam ſub typo dialogi allegoricè, alteram moraliter. Hujus operis præfatio eſt ad Hermannum Priorem de Clauſtro, puta Hemmenrodenſi. *Extat MS. in Bibl. Cl. Hontheimii, Officialis Trevirenſis.*

23. Item ſcripſi ſuper paſſionem Domini ſecundùm omnes Evangeliſtas homilias morales VIII. Hujus operis prologus deſtinatur ad Petrum & Alexandrum Priores. *Extat MS. apud Cl. Hontheimium Officialem Trevirenſem, & in Carthuſ. Colon. OOO. 54.*

24. Item ad petitionem cujuſdam Henrici Clerici ſcripſi quaſdam orationes cum Collectis ſuper Horas Canonicas.

25. Item ſcripſi contra Hæreticos hujus temporis & errores eorum unum dialogum.

26. Item ad petitionem Domini Conradi quondam Abbatis de loco ſanctæ Mariæ ad honorem ejuſdem Virginis expoſui Pſal. 23. 44. 47. 84. 147.

27. Item ſcripſi volumen diverſarum viſionum ſeu miraculorum libros VIII. Hujus operis prologus ſic incipit: *Qui infirmus eſt, olus manducet.*

28. Item ſuper pſalmum: *Exaudiat te Dominus*, ſcripſi librum unum, cujus prologus eſt ad Cunonem Monachum.

29. Item ſcripſi epiſtolam ſatis longam contra hæreſim de Lucifero, ad petitionem Magiſtri Joannis Tortoris Hæreticorum.

30. Item ſcripſi Homilias Evangelicas ſuper Ferias Quadrageſimæ numero XXXVI. Hujus operis prologus ad Efferindum Monachum clari campi deſtinatur.

31. Item ſcripſi ſuper pſalmum: *Beati immaculati*, ſermones XXXIII. Hujus operis præfatio ſic incipit: *Diu eſt, quòd Pſalmum CXXIII.* exponere cogitaveram, à Fratribus rogatus. Primus autem ſermo ſic incipit: *Ut ait in expoſitione ſua Caſſiodorus.*

32. Item ſcripſi ſuper Cantica graduum expoſitionem ſatis prolixam. Hujus operis prologus ſic incipit: *Cùm ad petitionem Fratrum pſalmum expoſuiſſem CXVIII. videlicet: Beati immaculati in via, & eandem expoſitionem diſciplinæ regulari, & maximè Ordini noſtro, prout placuit, adaptâſſem.* Primus autem pſalmus ſic incipit: *Titulus hujus pſalmi eſt, Canticum graduum*, quo titulo pſalmi ſubſequentes prænotantur.

33. Item expoſui pſalmum: *Credidi, propter quod locutus ſum*, de ſancto Proto-Martyre Stephano. Libri 30. 31. 32. 33. Extant MS. in Bibliotheca Martiniana Ord. S. Bened. Colon.

34. Item deſcripſi vitam B. Eliſabeth Landgraviæ ad petitionem Fratrum domûs Teutonicæ de Marpurg, quæ ſic incipit: *Venerabilis Eliſabeth.*

35. Item ſcripſi ſermonem de translatione ejuſdem, quæ ſic incipit: *Non poteſt civitas abſcondi ſuper montem poſita.*

36. Item ſcripſi ſuper Eccleſiaſticum VIIII. libros, ex quibus primus ſic incipit: *Cupiens vir prudens ad ædificationem poſterorum aliquid exemplo Salomonis de ſapientia ſcribere ſapienter, & hoc ex propriis viribus fieri non poſſe recognoſcens, omnem ſapientiam à DEO eſſe confitetur, utpote totius ſapientiæ Auctore.* Capitales litteræ librorum conjunctæ nomen dictantis repræſentant. Hactenus ex ore Cæſarii contextus catalogus impreſſus à Coppenſteinio 1628. in fronte *Sermonum moralium*, nos addidimus MS. & editiones nobis hactenus notas. Præter hos ſuperſunt in variis Bibliothecis MS.

37. Nomina & actus Pontificum Colonienſium, quæ Chronica nominatur, à S. Materno ad Henricum à Mulenarck Arch. Col. producta. Extat MS. in Abbatia veteris Montis, *teſte Jongelino L. II. Abbat. Ciſtercienſ. p. 16. Ejuſdem apographum in Coll. Colon. S. J.*

38. *Quæſtiones quodlibeticæ Cæſarii.* MS. in Bibliothecæ Bodleianæ in Anglia codice 1359. teſte Oudin. Tom. 3. Comment. de Script. Eccleſ.

39. *De ſolemnitatibus B. M. V.* MS. in Carthuſ. Colon. OO. 219.

40. In eum locum: *In omnibus requiem quæſivi.* MS. in Carth. Colon. OO. 219.

41. *Sermones Cæſarii ad Monachos.* MS. in Carthuſ. Colon. OO. 183.

42. *Dialogus inter Capitulum, Monachum, & Novitium.* Dicitur eſſe in Bibliotheca Coll. Brugenſis S. J.

43. *Sermones ad Novitios.* Tritbem. L. de Script. Eccleſ. Utrùm hi quinque extremo loco recenſiti diverſi ſint ab 36, quos Cæſarius enumeravit, non habeo dicere. *Trithemius, de Viſch Biblioth. Script. Ciſterc. Henriquez Menolog. Ciſtercienſ. ad diem 25. Septembr. & ad diem 23. Februarii*, diſcrimen ſtatuens inter hunc Cæſarium Heiſterbacenſem Scriptorem, Cæſarium Priorem Villarienſem, & Cæſarium de Milendunck, de quo mox. *Ægid. Gelen. in præfat. ad vitam S. Engelberti. Poſſevinus in Biblioth. Oudin. in Comment. Miræus. Val. Andreæ. Barnabas de Montalbo Tomo I. Chronicorum L. V. Col.*

CÆSARIUS ex prænobili ſtirpe de Milendunck progenitus, calcato ſæculi faſtu in celebre S. Benedicti aſceterium Prümiæ amni adſitum Archi-Diœceſis Trevirenſis ſe abdidit, ubi communi omnium voto & applauſu in Abbatem hujus inclytæ Domûs trigeſimum electus eſt circa annum Domini 1212; verùm adminiſtrandæ Abbatiæ onus & curas pertæſus, pro modeſtia ſua ſubeſſe, quàm præeſſe maluit: quare anno quinto regiminis paſtoralis, in manus Capituli admirantis, tantam viri humilitatem Abbatiale mu-

nus reſignat, & in Cœnobio vallis ſancti Petri, quod Heiſterbacum vocatur, reſtitutam à S. Bernardo ſeveriorem vivendi legem amplexus eſt, ubi & vitam beatiore fine terminavit. Quanto autem pietatis ſenſu matrem ſuam Prümienſem Eccleſiam, quæ eum de ſæculo venientem ſacro gremio ſuſcepit & fovit, & promovit ad infulas; jam deliteſcens in ſolitudine Heiſterbacenſi proſecutus fuerit, teſtatur inſigne opus rogatu Friderici, Abbatis Prumienſis XXXII. Succeſſoris conſcriptum, quo omnia celeberrimæ hujus domûs regalia, immunitates, eminentias, juriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, feuda, homines feudatos ſummâ accuratione deſcripſit manu ſuâ, quibus & Abbatis & Fratrum Prumienſium memoria ſublevetur, & certa notitia extet fundationis & dotium & beneficiorum in hanc ſacram ædem collatorum. Vidi meis oculis anno 1743. 25. Julii in eadem Abbatia Autographon Cæſarii hujus omnibus notis genuinæ & Germanæ originis & Autentias veſtitum. Liber erat in folio minore ſeſqui digiti craſſitie. In fronte libri extant tres imagines pro genio ſæculi XIII. depictæ in aureo fundo: Prima Pipini Regis Fundatoris Prumiæ, Caroli M. ejuſdem filii. Altera Lotharii, qui à Monachis Prumienſibus habitu Benedictino tumulatur. Tertia exhibet Fridericum Abbatem Ciſtercienſem & infra ſupplicem Cæſarium, quem manus è cælo protenſa, Ciſtercienſi albâ veſte cincta indicat jam ad Ordinem hunc tranſiiſſe.

Initium hujuſmodi libri eſt:

« Domino venerabili in Chriſto chariſſimo F. « DEI proviſione Abbati Prumienſis Monaſterii « F. C. quondam ejuſdem Cœnobii quamvis indigniſſimus dictus Abbas, nunc autem vallis S. « Petri humilis Monachus in amminiſtratione temporali promereri, euge ſerve bone.

Finis libri. « Multas poſſeſſiones ſive feuda, « quæ in hoc libro non continentur, poterit reperire.

Scholion. Quòd autem hic Cæſarius alius ſit, & à Cæſario Priore Heiſterbacenſi, etſi huic coævus & commenſalis ejuſdem Cœnobii, manifeſtum eſt vel ex uno loco Prioris Cæſarii relato *in Concione Dominica V. Quadrageſima*, ubi hujus velut alterius à ſe, etſi fratris ſui mentionem facit his verbis: « Retulit mihi Monachus noſter Dominus « Cæſarius, quondam Abbas Prumienſis de quodam Sacerdote verbum deteſtabile. « pag. 12. *Ex editione Homiliarum Dominicalium Cæſarii Heiſterbacenſis, Colonienſ. edit. 1615. apud Henningium.*

Hæc ex MS. catalogo Abbatum Prumienſium ab Ampliſſimo D. Priore hujus Abbatiæ, Cardon mihi donato, dein ex Anteppias libri ejuſdem Cæſarii manu exarati.

CAROLUS FREYWILLIGER Carmelita Colonienſis, in Ordine dictus Carolus à S. Anaſtaſio, ex parentibus Hebræis, ſed ſacro fonte renatus, vir pro animarum ſalute quà docendo, quà concionando in procuranda Ordinis ſui regulari obſervantia promovenda zeloſiſſimus & indefeſſus, poſtquam in variis Provinciis munus Commiſſarii Pontificii obiiſſet, tandem in Provinciam ſuam redux piis exercitiis ſtudioſíſque lucubrationibus ſe exercens, vitæ ſuæ curſum conſummavit Boppardiæ 1670. Edidit

Librum dictum: Der Gnaden-Pfenning 1653. Herbipoli quartà vice poſtea recuſum, typis Joannis Härter. Complevit Mariam Carmelitanam à P. Joanne Weiſs compoſitam; ſed præoccupante morte non perfectam. Coloniæ typis Petri Metternich.

Exercitationem ſpiritualem P. Dominici Franci, & artem artium P. Danielis à V. Maria, vertit in Latinum 1654. Typis Wilhelmi Frieſſemii.

Vitas Sanctorum à P. Laurentio Surio conſcriptas auxit 1660. Coloniæ typis Joan. Buſæi.

Conciones R. P. Joannis Tauleri ab Hæretico quodam depravatas correxit & auxit. Coloniæ 1660. typis Wilhelmi Frieſſemii.

Vertit ex Latino in Germanicum Pædagogum Chriſtianum P. Philippi D'Outreman 1664. Coloniæ typis Arnoldi Cholini.

Libellum, aurum ſapientiæ dictum à P. Jacobo Maſenio S. J. Latinè conſcriptum. Coloniæ apud Frieſſemium. Demum libellum P. Dominici à S. Alberto Gallicè conſcriptum vertit Germanicè.

Ex Comment. Brunonis, eximii Provincialis Carmel.

CAROLUS HILDESIENSIS Ordinis FF. Minorum Capucinorum Provinciæ Colonienſis profeſſus, librum Coloniæ 1686. impreſſum edidit hoc nomine:

Neuer Menſch.

CAROLUS HOFFMAN Paſtor in Liſſendorff, zeloſiſſimus Aſſeſſor & Secretarius Capituli, edidit Coloniæ libellum approbatum ab ordinario librorum Cenſore 1712. 27. Auguſti Germanicè hoc titulo:

Tödlicher Freuden-Zirckel contra choreas inhoneſtas.

CAROLUS JOSEPHUS LEHNER profeſſus regularem vitam in Abbatia Benedictina ad S. Pantaleonem intrà Coloniam, Sub-Prior Monaſterii erat 1719. & Magiſter Noviriorum. Ab eodem editus

Turtur ſacer, das iſt, geiſtliche Turteltaub in 4to Coloniæ 1719. inſcriptus Chriſtiano Auguſto Cardinali Saxonico, Archi-Epiſcopo Granenſi, Præpoſito Metropolitano Colonienſi, munitus multiplici approbatione.

CAROLUS PAULUS von ZIMMERMAN Lintzii ad Rhenum in Diœceſi Colonienſi 1652. 7. Octobris naſcitur. Abſoluto in Tricoronata Gymnade humaniorum litterarum & Philoſophiæ curriculo, à Patre Ignatio Waſſenhoven artium liberalium ac Philoſophiæ Magiſter creatur 1671. 18. Februarii. Aureliæ in Francia gradum doctoralis Cathedræ Juridicæ conſcendit anno 1675, tum die 1. Februarii, eodémque anno à Principe Heſſo-Rheinfeldenſi à conſiliis Cancellariæ aſciſcitur. Defuncto 1688. 24. Maji Maximiliano Henrico, Hildeſium venit, fitque ſacri intimi Conſiſtorii Cancellarius. 1689. 23. Maji coram ſacra Cæſarea Majeſtate in aula Suburbii Viennenſis, Laxenburg ſummâ omnium admiratione & applauſu peroravit pro Joſepho Clemente, cujus nomine unà cum Barone de Plettenberg regalibus Principatûs & Epiſcopatûs Hildeſini inveſtiendus erat.

erat. Porrò S. R. I. Conſiliarius aulicus dictus eſt à Cæſare Leopoldo. Obiit 1712. 22. Januarii, dum actu Cameram Imperialem Wetzlariæ erigendam nomine Cæſaris viſit & adornat. Ipſius operâ in lucem prodierunt

Glorwürdiger Adler, das iſt: Gründliche Vorſtell und Unterſcheidung der Kâyſerlichen Reſervaten und Hochheiten, von der Reichs-Stânden Lands Fürſtlicher Obrigkeit, abſonderlich aber von dem Ihrer Kâyſerlichen Majeſtât reſervaten Poſt-Regal im gantzen Rômiſchen Reich und allen deſſen Provintzen. Dem hinzu geſetzt Ludovicus ab Hornick de reſervato Cæſareæ Majeſtatis Poſtarum regali & imperiali jure vindicatus contra Emeranum Ackolt, authore Cæſario Tumanno, gedruckt im Jahr 1694. in quarto. pp. 271.

Côllniſcher Krumſtab ſchlieſſt die Weiber aus, das iſt: Klare Vorſtellung, daſs die Ertz-Stifft Côllniſche Leben regulariter auff den Manns-Stamm allein gewidmet, und nach deſſen Abgang dem Ertz-Stifft ipſo facto zurück und anheim fallen. Hildesheim gedruckt im Jahr 1725. pp. 164.

CARTUSIÆ COLON. SCRIPTORES ANONYMI. Carthuſia hæc anno MCCCXXXIV. ab WALRAMO Juliacenſi Duce, Archi-Epiſcopo Coloniensi, fundata in agro Martiniano, fuit fœcunda parens plurimorum virorum ſanctimoniâ & eruditione illuſtrium. Scriptorum nomina tum ſuis locis, tum in INDICE SCRIPTORUM ſecundùm STATUM reperies. Verùm cùm ex iis multi pro ſua modeſtia latere voluerint, quorum opera typo vulgata prodierunt, eos Anonymos hic ſub unum conſpectum collocamus; quorum notitiam hactenus conſequi licuit.

1490. I. *Uſuardi Monachi Martyrologium* ter minimùm ab Cartuſiæ Colonienſis Monachis, at ſemper cum augmento editum fuit, ùt obſervat Joannes Baptiſta Sollerius S. J. Theologus in ejuſdem *Martyrologii nova editione anno 1714 adornata, & Tom. VI. Sanctorum Junii inſerta, in præfat. C. 3. art. 3.*

Prima eſt anni 1490. In parvo folio, cujus in fine extat hæc epigraphe: “ Explicit Martyrologium Uſuardi Monachi, habetur augmentarum, ùt patet: impreſſum diligenter per me “ Joannem Koelhoff de Lubeck, civem ſanctæ “ feliciſque Coloniæ Agrippinæ, & conſummarum feliciter anno ſalutis ac gratiæ MCCCCXC. “ in Vigilia ſanctiſſimorum trium Regum præfatæ “ civitatis Patronorum ac Protectorum.

1515. *Secunda editio Uſuardini Martyrologii* eſt anni hujus in 12mo. Cujus initium eſt hujuſmodi: “ Martyrologium Uſuardi Monachi, quod ad “ Carolum Magnum ſcripſit cum additionibus, “ jam ex diverſis Martyrologiis collectis, atque “ de novo adjectis. “ *Finis hic:* “ Finis Martyrologii Uſuardi Monachi cum additionibus ex “ diverſis Martyrologiis multo ſudore collectis, “ ſeparatimque jam de novo anno Domini 1515. “ apud Coloniam Agrippinam adjectis, in quibus “ additionibus is, qui eas collegit, imitatus venerabilem Bedam ſimpliciter fidem ſive hiſtoriæ, quam legebat, ſive diverſorum in hac re “ ſtudioſiſſimorum ſcriptis commodavit, deprecans caritatem Spiritûs ſancti, ut labor ſuus fructum in devotorum profectum, & ad Dei & “ Sanctorum ejus gloriam invenire valeat “ *Subjungit aliquot menda.* Impreſſum per me Joannem Landen, civem inclitæ civitatis Coloniæ in vico S. Gereonis in domo *rubra porta* vulgò dicta commorantem. *Extat in Coll. Colon. Soc. J.*

Sollerius ex hac epigraphe colligit primò Collectorem

1521. *Hujus ſecundæ & tertiæ editionis anni 1521.* eſſe unum, non plures Cartuſiæ Colonienſis Alumnos: ex his, *qui eas collegit.* 2dò. Cùm per Jacobum Kritzradt Collegii Colonienſis Bibliothecarium conſuluiſſet PP. Carthuſianos, reſponſum fuit, eum veroſimillimè eſſe P. Hermannum Grefgen vel GREVEN Cartûſiæ Colonienſis profeſſum & defunctum anno 1480. V. Novembr. dein de utraque ultima 1515. & 1521. ſic cenſet Sollerius; non magna in re inter utramque diverſitas, paulò major in ſtilo, ſed ultima correctior eſt, & cum priori illa collata, ut ex una utriuſque ſententia perſpiciatur. Optimè profectò de Uſuardo meritus eſt, aut Hermannus ipſe Grevenus, aut quicunque alius editiones illas adornavit & correxit; dum textum ipſum Uſuardinum appoſito ſigno ab additionibus variarum Eccleſiarum ſollicitè diſcrevit, non ſic tamen, ùt textus ejus ſemper omninò expurgatus fuit. Ut igitur id conſequeretur Sollerius, Uſuardi Martyrologium contulit cum XVII. MSS. integris & aliis MSS. penè L. cum excuſis exemplaribus XIV. atque hoc pacto primævum ſincerum Uſuardi textum ab additionibus ſecernit.

Primam editionem Colon. vocat *Lubeco-Colonienſem*, quòd anno eodem 1490. Lubecæ & Coloniæ ſit edita. 2dam & tertiam vocat *Grevenſ* ab Hermanno Greven Collectore, ùt dictum.

3tiæ editionis Colon. epigraphe tantùm duobus verbis diſtat à 2dæ epigraphe: “ Finis Martyrologii Uſuardi Monachi cum additionibus ex diverſis Martyrologiis multo ſudore collectis, ſeparatimque jam ſecundo anno Domini MDXXI. “ apud Coloniam Agrippinam adjectis. In quibus &c. ùt ſupra.

1532. Eyn Schatz-Bœchlyn der Gôttlicher Lieffden vnll geiſtlicher Betrachtungen und vuyriger Gebederchen---- gemacht durch die Carthuſer in Côllen---- Gedruckt zo Côllen in der Burgerſtrais durch Eucharium Hirtzhorn in 8vo, 1. Alphabetum 4. Bogen. *In fine.* Bitt umb Gotz wille vor die Carthuyſer in Côllen, die dit Bœchlyn tzer Eren Gotzs (eins deils uſs dem Bœchlyn, eins deils van etligen verborgen Vrunden Gotzs) jetz levende, die dar oſs eigen Erfahrung geſchreven. Gedruckt anno XXXII. den XV. Dach Kalend. Novembris. *In Coll. Colon. S. J.*

1529. & 1536. edidit Germanicè anno 1529, dein 1536. Spiegel der Vollkommenheit, wie der Mynſch durch ſyns ſelffs Verzyen ſich zo GOTT keren, und ſyns Hertzen Reynicheit &c. Noch viel ſchôner geiſtliche Ubung, beſonder zum H. Sacrament, tzoſamen vergadert durch die Carthuſer in Côllen. Gedruckt op Aldenmart tzo dem wilden Mann by Jaſpar van Gennep 1536. 12. Bogen. *In fine libelli:* Bidt umb Gotz will

vor

vor die Carthuſer in Collen, die dyt haven laiſſen drucken.

Idem liber politiori ſtylo Germanico, ſed parum fideli verſione redditus eſt 1700: quare 1709. accuratiori diligentiâ juxta primam editionem 1529. editum eſt hoc Speculum venuſto ſtylo Germanico, & notis extra textum tamen collocatis 1709. non addito loco aut typo. Interpres Germanior, ait, credi, Lanſpergium authorem hujus ſpeculi Evangelicæ perfectionis.

1536. edidit Pſalterium & hymnos Eccleſiæ Germanicè verſos & explicatos brevi commentariolo ſingulis verſibus ſubjecto in 8vo, ſumptu Petri Quentel pp. 905. Teſtis eſt R. P. Theodorus Loher à Strathum, Vicarius Carthuſiæ Colonienſis in præfatione ad Hildegardim von Reynacke Abbatiſſam in Schweinheim repertam à ſe verſionem Germanicam à veteribus Carthuſianis factam; hanc conſilio Fratrum ſuorum Theologiæ peritorum ex Auguſtini Dionyſii à Rickel & Ludolphi libris caſtigatam & auctam à ſe emitti contra Lutheranorum errorum multiplicatas editiones.

1541. edidit Hortulum devotionis, variis orationum & exercitiorum piorum, quæ mentem in Dei amorem rapiunt, floribus peramœnum nunquam ante hoc typis excuſum. Coloniæ apud Caſparum Gennepæum in porta Vivarienſi in 8vo pp. 87. unâ tantùm facie, notatis cifris arithmeticis. Præfatio pio Lectori inſcribitur ex Carthuſ. Colon. nonis Septembr. 1541.

1629. Duo PP. ex eadem domo S. Barbaræ gnari Hiſpanici idiomatis ex Hiſpano verterunt Germanicè vitam Joannæ à Jeſu Maria Clariſſæ in Burgos. Hiſpanicè ſcriptam 1619. a Patre Franciſco de Ameguepo, Provinciali ſtrictioris Obſervantiæ, & Ferdinando A. C. dedicârunt Carthuſiani

Ein neues Wunder der Gnaden zu finden im Leben der ehrwürdigen Mutter Schweſter Johannæ von JESU Maria Cloſter-Jungfrau des Cloſters S. Claræ in Burgos. In Spaniſche Sprach, anjetzo allererſt ins Teutſch überſetzt durch die Carthaus in Côllen, gedruckt zu Côllen 1632. in Verlegen Frantz Weidenfeld ſeeligen Erben, und Godefrid de Berges Buchhândler in 4to pp. 476. libri V. præter regiſtrum.

CASIMIRUS DONNER Ordinem Minorum S. Franciſci Recollectorum in Provincia Colonienſi Profeſſus. Scripſit

Sonn- und Feyrtags-Predigen zwey Theil. Coloniæ 1726. in 4to.

Modicum & hoc bonum. Coloniæ 1739. in 8.

CASPARUS BIESMAN Duſſeldorpii natus 1639. Tyrocinium ingreſſus eſt 1656. Societati deinde nuncupatis quatuor votis adſcriptus 1672. Quas ei dotes natura contulit, has omnes divini Numinis obſequio impigrè conſecravit. Poſt literas manſuetiores traditas Ariſtotelem & Theologiam moralem explicavit; tum variis in locis ſtudiorum præfectum egit, quanto cum zelo & animi conatu, tanto pariter fructu & commendatione Societatis. In ſervando ordine domeſtico, quoadusque vixit, accuratus fuit, regularum omnium unicè amans ac tenax, charitatis fraternæ perquam ſtudioſus. Eminuit in eo pietas in Deiparentem Mariam; ad hujus congregationem, cùm ille Præſes ſodales ſuos Eccleſiaſticos importuniùs videretur invitare, hanc ſuæ importunitatis cauſam allegare ſolebat: debeo honorare Matrem meam. Hanc Matrem ſuam ſalutaturus, dum finitâ veſpertinæ congregationis horâ genu flecteret, tactus eſt catharro apoplectico, côque poſt 24. horas extinctus eſt. Typis vulgavit

Tractatum Theologico moralem de ſacris Eccleſiaſticorum miniſteriis, hoc eſt, de Horis Canonicis & Miſſæ ſacrificio. Coloniæ Agrippinæ apud Arnoldum Metternich 1695. in 12mo. pp. 172.

Libellum de Sacramento Ordinis ſub umbra doctrinæ moralis & Theologicæ ſalutaribus monitis & documentis variè illuſtratum. Typo Arnoldi Metternich 1694. in 12mo pp. 146.

Lucem oratoriam. Coloniæ typo Arnoldi Metternich 1712.

CASPARUS BRANDIS Patriâ Werlenſis ex Ducatu Angariæ & Weſtphaliæ Archi-Diœceſis Colonienſis anno 1588 natus die primâ Auguſti. Societatem ingreſſus eſt 1608. 20. Octobris. & quatuor in eâ vota profeſſus. Docuit litteras manſuetiores, præfuit ſcholis, Eccleſiaſten egit & Confeſſarium multis annis, Aquisgrani & Embricæ, ubi piè deceſſit 29. Decembris 1649. Mortem, cùm adultâ æſtate Hildeſio Sanctos Cliviæ oppidum, indéque Embricam colligendi ſui venit, præſenſiſſe animo creditur: nam in annuo de more Societatis ſeceſſu peccatorum accuratam à prima pueritia exomologeſin fecit, apertè conteſtatus, morti ſuæ velle ſe iſtâ ratione obviam ire; quam & inter iteratam identidem Dominicæ orationis tertiam petitionem: *Fiat voluntas tua*, ſereno & dolorum patientiſſimo animo amplexus eſt. *Ex annuis Collegii Embric. ad annum 1648.* Edidit Germanicè tacito nomine ſuo libellum ſequentem, cujus figuras ex ære ſculpſit Petrus Overradt Chalcographus Colonienſis, ſed elegantes & excitandæ devotioni accommodas.

Geiſtlicher Hertzens-Spiegel, das iſt: geiſtliche Betrachtung, darin der Menſch, wie er eigentlich am Hertzen beſchaffen ſeye, recht ſehen und erkennen kan, ſampt vielen ſehr Troſtreichen Gebettlein. Gedruckt zu Paderborn bey Heinrico Pontano 1624. in 16to pp. 245. Paderborna 1627.

CASPARUS CALLENBERG perhoneſtis parentibus natus fuit in Caſtrup, vico Comitatûs Marchiæ, ditionis Brandenburgicæ, Archi-Diœceſis Colonienſis anno 1678. Societatem Jeſu ingreſſus 1696, in qua, traditis humanioribus literis, & abſolutâ Coloniæ Theologiâ, eâque univerſâ publicè propugnatâ, ſubinde finito tertiæ probationis anno, Monaſterii Weſtphaliæ explanavit Ariſtotelem. Altioribus poſtmodum cathedris impoſitus Paderbornæ, Monaſterii, Treviris, Aquisgrani parem, & in hiſce ſcientiis doctrinæ non vulgaris commendationem conſecutus eſt. Scientiis hiſce pietatem addidit & diſciplinæ religioſæ obſervantiam. Plerumque illum aut meditationibus aut precibus vel ſacrificio Miſſæ, aut in tribunali ſacro vel ſtudiis occupatum nunquam otioſum inveniſſes. Mortem ejus quod attinet,

ipſe

ipſe eam videtur præſenſiſſe, quantumvis medicorum judicio non ità propinquam: cùm triduo ante inſtituta totius vitæ exomologeſi extremis petierit præmuniri, quibus magnâ pietate ſuſceptis mortem excepit intrepidus 11. Octobris 1742. Coesfeldiæ. Scripſit

Templum Honoris in laudem Franciſci Arnoldi Epiſcopi Monaſterienſis & Paderbornenſis 1710.

Demonſtrationes Chronologico-Hiſtorico Juridico-Canonicas in C. de indemnit. de electione in 6. quòd Abbatiſſa Canoniſſarum ſacularium ſeparatim habitantium debeant eſſe Tricenaria. Tacito nomine Coloniæ typis Nicolai Theodori Hilden 1734. in 4to pp. 182.

Apologiam pro ſuprema Romani Pontificis authoritate, & pro immunitate Eccleſiaſtica, pariterque pro jure D. Georgii de Caze major Canonici & Vicarii circa Vicariam S. Joannis & Pauli in Cathedrali Monaſterienſi. Paderbornæ typo Joannis Theodori Todt 1734. in 4to pp. 136. tacito nomine.

Scripſit etiam libellum, ediditque, cujus titulus:

Divus Stanislaus Koska, authore P. Caſpare Callenberg S. J. ſacrorum Canonum Profeſſore publico iconicè pictus an ſcriptus.

CASPAR (ſed ipſus ſcripſit ut plurimùm per G, & tertiâ declinatione) ENS Lorchanus Wirtembergenſis ab anno 1596. peregrinari à patria cœpit, ùt colligo ex præfatione tomuli VI. Annalium, anno 1606. Coloniæ ſcripta populari ſuo Benjamino à Bavinckhauſen, Conſiliario Ducis Wirtembergici, ubi & aſſerit ſe neglecto lucroſiore ſtudio Juriſprudentiæ totum ſe hiſtoriæ diſcendæ & ſcribendæ dediſſe. Licentiæ gradum, ubi vel à quo ſumpſerit, hactenus non legi.

Annalium ſcribendorum amor plures hâc tempeſtate invaſit. Laurentius Surius Naucleri Tubingenſis continuator & imitator Commentarios compilârat ab 1500. ad 1566. Huic ſucceſſit Michael ab Iſſelt Doccomius. Hunc ferè excepit noſter Inquilinus Ens, fœcundiſſimi calami & inexhauſtæ induſtriæ homo, dum ſuos Annales ab 1662. orditur. M. Janſonius (veráne perſona an ſubſtituta in locum Michaelis Iſſeltii, non dixero) Doccomenſis Friſius Monaſterii Weſtphalorum, ubi Canonicus erat veteris Eccleſiæ, ſcribens, uti conjicio, anno 1592. idibus Septembris, quod colligo ex præfatione, *Mercurium Gallo-Belgicum* ſcripſerat ab 1588. exorſus, ad 1592, qui tomus ter intrà ſeptem annos Coloniæ typo Godefridi Kempenſis recuſus fuit: nempe 1592, 1594, 1598. Idem Mercurius Janſonii fuit continuatus ad annum 1513.

Nec tamen is Scriptor deterruit noſtrum Enſium, qui anno 1606. altiùs orſus, cœpit ejus ætatis celebertima bella in Galliis & Belgicis geſta ſuo ſtilo recudere, ære, ùt credo, & ſumptu Wilhelmi Lutzenkirchii. In quo ſcribendi munere indefeſſus perſtitit Coloniæ ab anno 1603. ad 1628. Quo fine vitam clauſerit vel ubi terrarum, hactenus non reperi. Scripſit

I. 1603. *Mercurii Gallo-Belgici Succenturiati Tomus quartus* continens ſeptem libris geſta in Gallia & Belgio potiſſimùm, cum in Hiſpania, Anglia, Italia, Germania ab 1596. ad 1603. pp. 472. à Gaſpare Lorchano V. Coloniæ ſumptibus Guilielmi Lutzenkirchen. Idem tomus IV. anno 1610. recuſus fuit apud Lutzenkirchen eâdem formâ; ſed ordine alio, nempe ab 1596. ad 1610.

II. 1604. *Rerum Hungaricarum hiſtoria, authore Gaſparo Ens*, typo Guil. Lutzenkirchen.

III. *Annalium ſive Commentariorum de bello Gallo-Belgico Tom. III. priores*, authore Gaſpare Ens L. Coloniæ apud Guil. Lutzenkirchen 1606. in 8vo pp. 702. dicatus eſt Friderico Duci Wirtenbergico ab Ens, Coloniæ Kalendis Aprilis 1606. ſcribente. Primus liber continet deſcriptionem graphicam Belgii. Secundus res geſtas ab 1562. ad 1567. Liber III. geſta ab 1567. ad 1573. Liber IV. ab 1573. ad 1576. Annales tomi adi continent lib. I. geſta ab 1576. ad 1579. lib. 2. 3. in 4to ab 1579. ad 1588.

IV. 1606. *Annalium Mercurio Gallo-Belgico ſuccenturiatorum Tomus V. ab 1603. ad 1606. Acceſsère duo libri ſingulares. Oſtendanæ obſidionis breviculum. Indicarum aliquot navigationum compendium.* Dicat Ens libellum Benjamino à Bavinckhauſen nobili Wirtenbergico ob patriæ communis amorem.

V. 1608. Coloniæ ſcribebat, & typo Wilhelmi Lutzenkirchen imprimi fecit. *Deliciarum Germaniæ tam ſuperioris, quàm inferioris tomulum.*

VI. 1609. *Delicias Galliæ* idem Typographus ibidem edidit: an Ens collaborârit, neſcio.

VII. 1609. *Deliciæ Hiſpaniæ ab eodem typographo eduntur*, an Ens collaborâsit, neſcio.

VIII. Ab anno 1611. ad 1627. 16. annorum *Famam Auſtriacam cum figuris Heroum*, & narrationem geſtorum XVI. annis ſcripſit, & typo Petri Brachel ex Chalcographia Hohenbergii Coloniæ edidit: unde cum his collaborâſſe, vel horum ære ſcripſiſſe videtur.

IX. 1611. *Annalium ſive Commentariorum Mercurio Gallo-Belgico ſuccenturiatorum Tomus VI.* continens ea, quæ ab anno 1606. ad 1610. contigerunt, cum ſupplemento ad annum 1611. auctore C. E. L. Coloniæ apud Wilhelm. Lutzenkirchen in 8vo pp. 716.

X. XI. XII. 1611. (vel potiùs 1619.) *Tertia pars theſauri politici Latinè ex Italico facta & aucta ab Gaſpare Ens.* Prodiit Coloniæ typo Gerardi Grevenbroich, dicata Dno Schonebergio.

XIII. 1612. *Indiæ Occidentalis hiſtoria ex variis authoribus collecta*, operâ & ſtudio Gaſparis Ens L. Coloniæ apud Guil. Lutzenkirchen in 8vo pp. 370. Dicat eam Coloniæ ſcribens Muyſgenio J. U. Doctori, Lauterbachio Conſiliario Naſſoviæ, Bilderbecquio Belgii confœderati ordinum Agenti apud Agrippinates.

XIV. 1613. *Magnæ Britanniæ deliciæ, ſeu inſularum ac regnorum, quæ magnæ Britanniæ nomine Sereniſſimi Jacobi R. imperio parent, deſcriptio ex variis authoribus collecta.* Coloniæ ſumptibus Wilhelmi Lutzenkirchen in 8vo pp. 123. Gaſpar Ens præfatur ad Lenoviæ Ducem, Conſiliarium Britannici Regis, eique librum inſcribit munuſculum ſuum. Is Legatus ſponſam Palatino Electori in Germaniam deducebat. Eâ occaſione utitur Ens.

XV. 1613. *Theſauri politici ex Italico Latinè verſi à Gaſpare Ens Licentiato Coloniæ* Pars pri-

ma:

ma: ſecunda anno 1618. hortatu Chriſtiani Schonebergii, Electoralis Dicaſterii Coloniæ Aſſeſſoris, eique dicata, typo Gerardi Grevenbroich.

XVI. *Annalium ſive Commentariorum Mercurio Gallo-Belgico ſuccenturiatorum Tomus VII.* ab 1610. ad 1614. inter quæ etiam Aquisgrani, Veſalæ & aliorum oppidorum in Ducatu Juliacenſi occupatio. Coloniæ apud Wilh. Lutzenkirchen in 8vo Lib. I. pp. 171. L. II. III. IV. V. pp. 711. In hoc tomo nullibi nomen Ens comparet; ſed ſtilus, ordo, character idem, & ab antiquis Bibliothecariis Collegii Colon. Enſio adſcribuntur. *Hic & tomus VIII. & IX. ſequentes.*

1618. *Theſauri politici ſecunda pars* Latinè facta ab eodem Gaſp. Ens L. & Schonenbergio dicata, typo Gerardi Grevenbroich.

XVII. 1620. *Annalium ſive Commentariorum Mercurio Gallo Belgico ſuccenturiatorum Tom. VIII.* ab 1616. ad 1620. Lib. I. & II. in quo maximè bella Hungarica & Bohemica. Coloniæ apud Wilh. Lutzenkirchen in 8vo pp. 816.

XVIII. 1621. *Moroſophia liber alter ſcriptus Coloniæ à Gaſp. Ens L. & Baroni de Ketteler B. in Monioye dicatus,* typo Petri Brachel. Moroſophiæ liber primus non eſt viſus mihi.

XIX. XX. *Annalium ſive Comment. Mercurio Gallo-Belgico ſuccenturiatorum Tomus IX. L. 1. 2. 3. 4tus* ab 1620. ad 1624. Coloniæ apud Wilh. Lutzenkirchen in 8vo pp. 671.

XXI. XXII. *Thaumaturgus mathematicus. Editio 2da auctior Caſp. Ens L.* collectore & interprete. Coloniæ apud Conſtantinum Münch. Primam editionem non vidi.

CASPARUS GENNEP Bibliopola Agrippinenſis edidit Germanicè

Hiſtoriam 59. annorum ab anno MD. ad MDLIX. eo potiſſimùm fine, ut mendacia Schleidani ſaltem in iis, quorum certam notitiam indeptus erat, ùt in Hermanni de Weda exauthoratione, orbi & poſteris tradat. Ità de ſe ipſe teſtatur in ſua ad Joannem Gebhardum Arch Colon. præfatione: idem docet nos, illuſtriſſimum Eberhardum Billickium Suffraganeum, qui interfuerat Tridentino Concilio, meditatum fuiſſe confutationem Schleidani; ſed morte ſpem hanc litterariæ reipublicæ præreptam fuiſſe. Alter Joannes Gropperus operi par accinxit ſe eidem operi inurendo; ſed, cùm è vivis abiiſſe Schleidanum cognitum eſſet, negavit ſe cum umbra luctaturum. Eam ergo provinciam ſibi ſumpſit Gennep, adjutúsque propriis & amicorum Commentariis confidit patefactam veritatem placituram Germanis, & mendacia Schleidani retegenda, ut veritas triumphet.

CASPARUS GRIEFFGENS. Cùm Carolus Hypolitus Recardinos Mediolanenſis Philoſophiæ ac Theologiæ Profeſſor Presbyter ſcripſiſſet more Italico Latinum Melodrama muſicis numeris decantatum, ejuſdem pulchræ operæ partem ſibi vendicare voluit Caſparus Grieffgens, Metropolitanæ Eccleſiæ Colonienſis Capellæ Magiſter Organiſta. Titulus operis eſt:

Coronata patientia Job. Melodrama auſpicatorium prænobilibus, ſtrenuis, ampliſſimis, clariſſimis conſultiſſimiſque Dominis inclytæ & liberæ imperialis Ubiorum Coloniæ Conſulibus ac Senatoribus dicatum ac oblatum. Promotore D. C. Grieffgens, Authore D. C. H. Recardino 1667. in 4to apud Petrum Hilden. Latinus typus pp. 32. Germanicus pp. 15. Scopus fuit ſolari urbem peſte nuper vexatam, Jobi exemplo toleratæ epidemiæ exitum gratulari. Scenas, exhibitiones, machinas, recitativi, & ariarum, ùt vocant, alternatione perpetuâ humili ac familiari Latino ſtylo.

Vanitas vanitatum. Comœdia congratulatoria Franc. Egoni Comiti in Fürſtenberg, Decano Metropolitano, ſupremo aulæ Præfecto Archiep. Colon. applaudit C. Grieffgens Organædus Metropolitanus 1661. in 4to.

Philothea à dæmone, carne, mundo tentata, tandem Chriſto deſponſatur priores procos deteſtata.

CASPARUS HARTZHEIM natus fuit 1678. 26. Maji Coloniæ Agrippinenſium, patre clariſſimo viro Ignatio Conrado, J. U. D. & Senatore, matre Gudulâ Sophiâ von Herreſtorff. Studiis humanioribus & Philoſophicis in Gymnaſio Tricoronato imbutus inter Magiſtros artium PRIMUS Univerſitatis renuntiatus fuit 1698, & eodem anno extremo Majo Treviris in Societatem JESU cooptatus fuit: in ea docuit quinquennio Rhetoricam, & amœniores litteras Monaſterii Eifliæ: Philoſophiam Treviris, Padibornæ & Coloniæ, Theologiam Theoreticam Confluentiæ, moratam Duſſeldorpii, Gymnaſio Tricoronato & Sodalitio majori DD. Academicorum præfectus fuit. Ab eo typis data fuête.

1. *Caſtum novæ legis presbyterium, quo docetur concupiſcentiam inſtar pueri regendam à Presbytero, uti ſene. Coloniæ typo Wilhelmi Metternich in 8vo pp. 246.*

2. *Pietas in Salvatorem mundi, à S. Damaſo PP. ligato, nunc ſoluto ſtilo. Moguntiæ Joannis Haffner formis in 12mo pp. 166. 1728.*

3. *Explicatio fabularum & ſuperſtitionum in SS. Scripturis indicatarum, allegorico, anagogico, morali præter litteralem ſenſum. Coloniæ typo Servatii Noethen 1724. in 8vo pp. 452. recuſa Patavii 1731. typo Joannis Manfre. p. 520.*

4. *Nicolai de Cuſa Cardinalis vita. Treviris 1730. in 8vo pp. 185. ex typographia Jacobi Reulandt.*

5. *Sortilegium ſolandis animabus defunctorum. Latinè 1735. Coloniæ apud Joannem Engelert in 12mo p. 43. Germanicè Coloniæ typo viduæ Chriſtiani Simonis in 12mo pp. 72. anno 1743.*

CASPARUS KLOCK Suſatenſis anno 1583. lucem primam vidit: in Academia Marpurgenſi bonis artibus & ſcientiis excultus renuntiatur Doctor, adipiſcitur Magiſtratum Cancellarii Stollbergenſis, quam permutavit Syndicatu Brunſvicenſi; inde Mindam & Hildeſium quà Cancellarius accerſitur: poſtremo vitæ tempore reverſus Stollbergam ad plures abiit anno 1655. Scripſit

Conſilium.

Tractatum de Ærario.

De Contributionibus.

Juridica conſilia. Norimbergæ 1702. in folio, quatuor volumina.

Freherus in theatro. Lexicon univerſale hiſtor. Lipſiæ 1722.

CASPARUS MUNSTERUS Monaſterio Eiffliæ oppido Ducatûs Juliacenſis oriundus, Carmelita Colonienſis, Ss. Theologiæ Doctor, Epiſcopus Aureopolitanus & Suffraganeus Oſnabrugenſis. Poſtquam Coloniæ ſtudii Theologici Regentem & Eccleſiaſten (erat enim vir in dicendo eloquens & diſertus) aliquot annis egiſſet, à Ss. in Chriſto Patre & D. Papa Urbano VIII. & Ferdinando II. Romanorum Imperatore *(extant in Archivis Bulla Papalis & litteræ ſalvi conductûs Imperatoris)* pro recuperandis bonis Eccleſiaſticis ab Acatholicis occupatis in Saxoniam mittitur. Sub hoc patrocinio & ſubſidio Munſterus fortiter & ſtrenuè, licèt cum ingenti vitæ diſcrimine, rem aggreditur, nec abſque felici ſucceſſu: plurima enim bona & Ordinis conventus ex manibus Principum acatholicorum in ſuam, Cleri & Ordinis poteſtatem recepit. Sed dum hæc per Munſterum præclarè agerentur, ſupervenit Guſtavus Adolphus, Suecorum, Gothorum & Wandalorum Rex, cum ingenti exercitu ab Acatholicis excitus, qui omnes præfati Munſteri labores inutiles reddidit, & conatus ulteriores impedivit. Nihilominùs per adeò præclara & heroica pro religione perpetrata facinora tantam apud Magnates & Principes, maximè apud illuſtriſſimum Franciſcum Guilielmum ex Comitibus de Wartenberg S. R. I. Cardinalem & Epiſcopum Oſnabrugenſem habuit exiſtimationem, ut is illum delegerit in Suffraganeum ſuum, & apud Urbanum VIII. commendârit, qui dictum Munſterum 1631. die 13. Februar. Romæ in Conſiſtorio denominavit & inſtituit Epiſcopum Aureopolitanum, & eodem anno feriâ 2dâ Paſchæ à religioſiſſimo Epiſcopo & Principe Oſnabrugenſi aſſiſtentibus ſecundùm Canonem præſcriptum Prælatis, Clero ac populo applaudente Epiſcopali conſecratione honoratur. Verùm eo Epiſcopatu mox tempore belli Suecici ab Hæreticis occupato, unà cum ſuo Epiſcopo ac Principe memorato, Coloniam ſecedere coactus fuit, ubi ſub Ferdinando Bavaro Archi-Epiſcopo ob impotentiam & infirmitatem Ottonis Gereonis, iſtius loci Suffraganei, ejúsque anno 1638. 25. Septembris ſubſecutam mortem uſque ad Succeſſoris Georgii Pauli Stravii conſecrationem, quæ contigit 1641. 17 Febr. Pontificalia adminiſtravit, quo munere fungens 1640. ritu ſolenni conſecravit novam Eccleſiam PP. Franciſcanorum Recollectorum Noveſii. Memorat Joannes Henricus Heiſter *in ſyntagmate Suffraganeorum Colonienſium*, quòd in Aula Cliviæ ſupra 50000. hominum Sacramento Confirmationis inſigniverit. Moritur Coloniæ 5tâ Februarii 1654. in domicilio S. Cæciliæ, in ejuſdem Eccleſiæ choro tumulatus ſub inſigni lapide marmoreo. Edidit

Libros duos, unum de Confraternitate S. Scapularis Monachii impreſſum,

Alterum contra Hæreticos de indulgentiis.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Provincialis Carmel.

CASPARUS PETRUS LULL anno 1703. Paſtor erat in Grombach Diœceſis Spirenſis; idem fuit Regularium Canoniſſarum ad S. Sepulchrum Juliacenſium Præſes & Commiſſarius in ſpiritualibus. Ejus operâ in lucem prodierunt:

Logos non Broos, oder: *Verthätigter Chriſtlicher Friedens-Courrier, welcher die vom Herrn Scheiblern, der Lutheriſchen Gemeinden zu Lennep Predigern und Superintendenten, nicht aus kräfftigen und bewegenden Reden, ſondern nur aus unzeitigem Eyffer geſponnene, und dem H. Creneo Alemanne nur zugeworffene ſo genannte Liebes-Bände wie faules Stroh zerbrochen, und wie einen einzelen Fadem zerriſſen. Wird durch ein gründliches Bedencken uber des H. Johan Melchiers, der Calviniſchen Gemeinden zu Düſſeldorp Predigers, Fegfeurs beygeſetzt. Durch den W. H. C. P. Lull. Cöllen 1682. Johan Weidenfeld pp. 104. in 8vo. dicatum Prætori & Scabinis Juliaci.*

Lebhaffres Contrafait einer auffrichtigen, der geiſtlichen Vollkommenheit ergebener, und in Gott geliebter Seelen in der wohl ehrwürdigen in Gott ruhenden Frauen Alvera von Virmundt bey Lebzeiten des uhralten regulirten Ordens vom heiligen Grab zu Julich wohl-verdienter Vorſteherin, durch den W. H. C. P. Lull &c. Cöllen bey Johan Weidenfelds ſeeligen Erben und Godefride de Berges Buchhändler 1682. in 4to libri duo pp. 117.

Chriſtlichen Helden-Ritters tapfferer Streit und Gegenwehr unter dem Creutz Fähnlein des HErrn JESU auff dem Kampffplatz dieſer Welt ſo wohl wider alle Trübſaal &c. nach dem hellſcheinenden Exempel des gedültigen Jobs verfertiget. Cöllen bey Johan Weidenfeld 1686. in 12mo pp. 187.

Der Job dieſer Zeit, in Frantzöſiſcher Sprach beſchrieben durch den Herrn Theotimum Valexſche, durch den W. H. C. P. Lull überſetzt in die Teutſche Sprach. 1686. in 12mo pp. 117. Cöllen bey Weidenfelds Erben.

Mauſolæum ſancti Jacobi Apoſtoli Chronologico-myſticum, oder geiſtliches Gebäu in außtrucklicher Beſchreibung des uhralten Apoſtoliſchen beydes Geſchlechtes regulirten Ordens des H. Apoſtels Jacobi zum heiligen Grab, durch den W. H. C. P. Lull. Cöllen 1682. in 4to pp. 135. extra indicem.

CASPARUS à QUESTENBERG ex patritia familia in Ubiorum Metropoli natales ſuos duxit 1571. cujus fratres ad ſtatum liberorum Baronum, nepotes ad S. R. Imperii Comitum à Cæſarea Majeſtate evecti fuerunt. Abſoluto litterarum humaniorum curſu Baccalaureos artium promovetur ab Doctore artium Henrico Werhaen in Gymnaſio Tricoronato S. J. 1590. 20. Martii, cui elegantes donavit tapetes (ùt patet ex inſigni iiſdem arte phrygiâ intexto) quibus aola major diebus ſolennioribus Deiparæ Virginis exornatur. Dein eum divina providentia ad ſuſcipiendum candidiſſimum Divi Norberti habitum vocavit, in quo hanc nactus eſt felicitatem, quòd ſub regimine Joannis Lohelii à ſanctitate vitæ Abbatis celeberrimi Præmonſtratenſem Religionem profeſſus ſit, & à piiſſimo Præſule genitus in Chriſto JESU filios poſt glorioſum hunc Patrem factus ſit præclariſſimarum virtutum ex aſſe hæres, & in Abbatiali Sede Succeſſor.

Quàm laudabiliter ſe in regimine ſuo Caſparus geſſerit, P. Crugerius multis deſcribit, ex quibus

delibo ſequentia. De reſtaurando candidiſſimi Ordinis decore non parum ſollicitus Viennam profectus poſſeſſionem Monaſterii Siloenſis, jam plures ante annos illuſtriſſimo Domino Lohelio à piſſimo Imperatore Ferdinando donari ferventer uiſit, & accepto executionis mandato (cùm poſſeſſio ſuperioribus annis, obſtante Hæreticorum potentiâ, apprehendi non potuerit) Strahovienſibus addici juxta votum ſuum impetravit; úque facilior in poſſeſſionem fieret introductio, non modicas expenſas fecit, quarum ſumma univerſim excurrit ad 12318. florenos: anno verò 1630. in ædificium Siloenſis Eccleſiæ inceptum expendit 3146. daleros. Præter Siloenſe & Milovicenſe Monaſterium etiam Magdeburgi illud Ordinis noſtri Cœnobium, in quo S. Patriarcha Norbertus ſepultus requieverat, ſecundum Jerichow, tertium gratia Dei dictum in Archi-Epiſcopatu Magdeburgenſi, quintum Illeſeldenſe ad candidos ſuos redire fecit poſſeſſores. Cùm ſacra Religio Præmonſtratenſium ex Divi Norberti hortatu pauperum ſit curatrix, Caſparus muneri ſuo ſatisfacere volens, hoſpitale S. Eliſabethæ erexit. De quo plura videri poſſunt apud Crugerium.

Quantus fuerit amator ſapientiæ, quantus cultor eruditionum & doctrinarum, teſtis locuples eſt Seminarium ſcientiarum, quôd extruxit, Divo Norberto dicatum. Quot ſumptus in hanc ampliſſimam fabricam fecerit, conſtat ex Bulla Urbani VIII. quæ incipit: *Altitudo divina providentia.* in qua refertur glorioſum Queſtenbergium in hujus Collegii extructionem quadraginta octo millia impendiſſe, & pro dote ac fundatione illius quinquaginta millia daletorum Bohemicorum, nec non alia duo millia ſimilium daletorum ex datio ſalis annuè provenientium aſſignâſſe.

Opus præcipuum, quod fecit, dixeris meritò fuiſſe, quod ſacrum Divi Norberti corpus ex manibus Hæreticorum Magdeburgenſium eripuerit. Tentatus jam antecedenter ſæpiùs fuit pius hic auſus, à Cæſaribus, Regibus, Archi-Ducibus, & variis Ordinis Prælatis, nunquam tamen in opus deductus eſt. Donec glorioſiſſimus hic Præſul, favente cælo, annuente D. Norberto, cooperante auguſtiſſimo Imperatore Ferdinando II. concurrentibus ſummis exercitûs Cæſarei Ducibus, indefeſſo labore poſt quartam expeditionem hunc inæſtimabilem ſacrarum reliquiarum theſaurum è tenebris in lucem, è tumulo in theatrum, è monumento mortuali in publicam panegyrin orbis ac triumphum extraxit, & maximâ pompâ (in quam ſolam undecim penè millia ſexagenarum impendit) regio planè apparatu, incredibili totius Cleri populíque acclamatione Pragam in montem Sion transferri fecit. Plura in libello, cujus titulus: *Translatio ſancti Norberti*, conſummata.

Tandem cùm fuiſſet conſtitutus Ordinis candidiſſimi per Bohemiam, illíque incorporatas Provincias, nec non Pannoniæ ac Sarmatiæ regna, Auſtriacámque Viſitator ac Vicarius Generalis, cùm votis omnium deſtinatus eſſet Generalis totius Ordinis, & hujus officii onus, quamvis illi ferendo par eſſet, recusâſſet; vir zeloſiſſimus, ac rerum ſuæ religionis promovendarum ferventiſſimus, appropinquante mortis tempore, omnibus ritè ad eam præparatus obdormivit in Domino, cujus ſuperſtes venerandum corpus mœſtiſſimi filii Sion ante S. Patriarchæ Norberti ſacellum, quod ipſe condidit & exornavit, juxta illius votum tumulârunt, & ſequens epitaphium marmori ſepulchrali inciderunt:

D. O. M.

Honori & Memoriæ

Reverendiſſimi Patris ac Domini

CASPARI à QUESTENBERG,

Viri, verbi ac operis verè magni,

Quo

Colonia Patritio

Cœnobium hoc Antiſtite

Ordo Præmonſtratenſis

Per regiones imperatorias

Viſitatore ac Vicario Generali

Sacra Cæſarea Majeſtas Conſiliario

Monaſteria Ordinis

Libertatis ſuæ Aſſertore.

Sanctiſſimus denique Norbertus

Patriarcha noſter Vindice gaudet

Et Translatore,

Operum meritorum dierúmque plenus,

Anno Chriſti MDCXL. ætatis LXIX.

Regiminis XXVIII. IV. Kalend. Junii

In Domino requievit. Monumentum hoc

Mœſtiſſimi Filii.

Scripſit

Vier Predigen, &c. vor der Peſtilentz gehalten zu Prag in der Kirchen unſer lieben Frauen zu Strahovv, ſonſten Berg Sion genandt, anno 1606. durch den Ehrvv. P. F. Caſparum Queſtenberg, Ordin. Pramonſtrat. deſſelbigen GOttes-Hauß Profeſſum & Concionatorem ordinarium. Gedruckt zu Bruck an der Teya im Marggrafthum Mähren 1608. in 4to. 1. Alphabet. 3. Bogen.

Digitus Lazari.

Vide Ægid. Gelen. de magnit. S. & civil. Colon. in Parochia S. Laurentii. pp. 399.

CASPARUS SCHWARTZ Tremonienſis Patritius & inſignis doctrinæ vir, ab initio ſæculi decimi ſeptimi adhuc inter vivos ſuperſtes, ab Epiſcopo Paderbornenſi Ferdinando de Fürſtenberg & celebri D. Meibom honore non vulgari affectus fuit; ideóque etiam jam nominatus Meibom ipſi anno 1587. Centonem ſuum Virgilianum de miniſterio & decollatione Joannis Baptiſtæ non ſolùm inſcripſit, ſed in eo etiam Patronum ſuum appellat plurimùm honorandum, & in deſcriptione vitæ Levoldi à Northoff vocat ipſum Patritium Tremonienſem, virum nobilem, & in omni antiquitate præclariſſimè verſatum.

ſatum. *Dom. van Hovel in ſpeculo Weſtphaliæ MS.* de eodem ſcribit: Inter viros nobiles & eruditione præſtantes in celebri & libera Tremonienſi urbe eminet Caſpar de Nigris, vulgò Schwartz nominatus, qui ùt eſt uberrimâ librorum copiâ inſtructus, ſic etiam in nullo ſcientiarum genere non egregiè verſatus; idémque Poëta felici venâ ad fundendum carmen præditus, ac præſertim in faciendis epigrammatibus eximius. Quoſdam elegantes ejus verſus à ſe viſos teſtatur *Hamelmannus.* A quibuſdam commendatur etiam eximia ejus ſcientia & praxis in conficiendis, vel ſaltem ad uſum vertendis organis variis aſtronomicis. Cæterùm eruditionis ejus teſtes locupletes ſunt:

Copioſa ejus annotationes addita libris ſuis in omni genere idiomatum. Imprimis *Joannis Cincinnii de Lippia vitam S. Ludgeri preclaris admodum notis illuſtravit.*

Nonnulli crediderunt hunc Caſparum habuiſſe libros XX. Plinii de bello Germanico (*vide Ferdin. à Furſtenberg monum. Paderborn. pag 76.*) quod tamen vel ideò fidem non meretur: quia neque ipſe in ſuis annotationibus, neque Doctor Mulher, qui maximam Bibliothecæ ejus partem eruit, vel minimam de eo faciunt mentionem.

Ex originibus Hiſtoriæ Weſtphalicæ S. D. von Steinen fol. 46.

CASPARUS ULENBERGIUS Lippiæ natus parentibus Lutheranis. 1549. Suſati ſtuduit egregiè, ut Muſicam, Arithmeticam, Poëſin, & purioris eloquentiæ artem perdidicerit. Linguam Græcam adeò calluit, ut elegantiſſimè & carmina funderet in paucis, calamo & linguâ cunctis palmam præriperet. Inter varios heterodoxos Profeſſores, imprimis Flacci Illyrici dogmata ſecutus erat adeò ferventer, ut, audito, Roderum ſuum quondam diſcipulum Coloniam conceſſiſſe, & fidem Catholicam amplexum eſſe, eo ſtatim profectus ſit, & nondum ſatis in fide Catholica fundatum priſtinâ hæreſi infecerit, qui tamen poſtmodum eodem Ulenbergio authore ad Catholicam fidem rediit. Interim Roderi ſubverſio cauſa ſalutis Ulenbergio extitit. Converſatus enim Coloniæ cum Catholicis adeò clarè falſitatem ſectæ ſuæ agnovit, ut fidem Lutheranam ejurârit anno 1572. quo ut ipſe ſcribit DogMata LVtherana noVa & pVgnantIa fVgI, dein merito ſuo ad varia perquam honorifica officia evectus eſt. Fuit artium & Sophiæ Magiſterii laureâ coronatus, Gymnaſii Laurentiani Profeſſor publicus renuntiatur 1575. & Sacerdotio initiatur anno eodem. Creſcentis indies famâ doctrinæ & eloquentiæ à Nopelio Decano Cæſaris Inſulani Collegii evocatur Canonicus & Paſtor civitatis futurus. Illicò Magiſtratus hic virum prodidit, vigilantiſſimum Paſtorem contra lupos hæreticos undique allatrantes, & invictum defenſorem immunitatis & juriſdictionis Eccleſiaſticæ calcato quorumvis hominum murmure aut minis: anno 1585. eligitur à Capitulo Cunibertino Canonicus & Paſtor communi ſuffragio ob perſpectum Apoſtolicum viri zelum in regendis & paſcendis Chriſti fidelibus. Urbem totam eloqoentiâ ſuâ ducebat è ſacra cathedra, tremorem & fugam Hæreticis injiciebat, ſecretò & publicè cum iiſdem congreſſus ſemper victor. Interea ab Herbipolenſi Epiſcopo poſtulatur, ſuffraganeam operam ut navet Diœceſi; offertur eidem Decanatus Eccleſiæ Collegiatæ Suſatenſium S. Patrocli, quæ omnia invictâ modeſtiâ declinavit, & à ſe depulit. Anno 1593. ad Gymnaſii Laurentiani regimen eligitur, poſt Cornelius Schultingius vir & ſenio gravis, & libris editus clariſſimus quàm illud dimiſerat. Præfuit Gymnaſio annos XXII. immortali laude, integritate ſummâ, magno Catholicæ & litterariæ rei incremento. Inductus fuit ad hoc onus ſuſcipiendum conſilio duorum graviſſimorum Virorum Joannis Nopelii Lippienſis, Suffraganei Colonienſis, Parochi Columbani, & Canonici Metropolitici, tum Jacobi Hutteri, Ss. Theol. D. Doctoris, Canonici item Metrop. & Parochi ad S. Petri: unique ut ſibi cariſſimis & integerrimis doctiſſimiſque viris parendum cenſuit, & ſcholarum regendarum jugo humeros ſuppoſuit. Functionis initium fecit à ſacris lectionibus habendis & commentanda divi Judæ epiſtola, quam ſuâ operâ interpretatus erat. Univerſitas & Proviſores coronandam cenſebant infractam viri tot inter labores conſtantiam, præbendâ Canonicâ primæ gratiæ ad S. Gereonis anno 1605. quam paucis poſt annis, ne juventuti quo pacto deeſſet, Juſto Tunnemanno Lippienſi, Gymnaſii Laurent. Profeſſori, reſignavit: inde auctus fuit Canonicato Collegiatæ Eccleſiæ S. Cæciliæ ab Univerſitate. Gymnaſium inſigni à fundamentis erecto domicilio ampliavit, quod aſſignavit patriæ & nepotibus velut perpetuum Seminarium Nopeliano adjunctum Chriſtianæ juventutis erudiendæ. Eccleſiaſten eodem tempore agebat in Æde Metropolitica. Rector Magnificus ab Univerſitate Colonienſi eligitur anno MDCX. 20. Decembris. Faſces geſſit ad IX. Octobris MDCXII. Eadem de Ulenbergii rariſſimis talentis æſtimatio apud omnes ſummos Archiep. Colon. Ducem Juliacenſem, Prælatos, Nuntios Apoſtolicos, qui conſiliis, operâ ejuſdem uti certatim ardebant. Demum à Sereniſſimo Ferdinando Archiepiſcopo Colonienſi injungitur Ulenbergio interpretatio Germanica Bibliorum, quam ſummâ fide, accuratione & diligentiâ ad Sixtinum exemplar Latinum inſtituit & perfecit. Obiit anno 1617. inter tertiam & quartam matutinam 16tâ Februar. ætatis LXVIII. menſ. 1. dierum 3. Sacerdotii & curæ paſtoralis 40mo completo, totius urbis luctu & elogiis clarus in Eccleſiam Monialium Agnelli, ſuccollantibus feretro Profeſſoribus Laurentianis. Triennio à morte, cùm funus cognatum eidem tumulo inferretur, incorruptum Ulenbergii cadaver repertum fuit, teſte Ægidio Gelenio D. Icon viri eſt in eadem Gymnade & domo parochiali ſanctæ Columbæ. Scripſit

1. *Biblia ſacra*, das iſt, *die gantze heilige Schrifft alten un neuen Teſtaments nach der letzten Römiſchen Sixtiner Edition verteutſcht.* Coloniæ typo Joannis Kreps MDCXXX. in folio. Henricus Francken-Sierſtorphius in regendo Laurentiano Gymnaſio Ulenbergii Succeſſor, opus poſthumum Sereniſſimo Ferdinando A. Colon. dicavit Dominicâ *Reminiſcere* 1630. Autographum extat in Gymnaſio Laurentiano.

1630. Eadem in 8vo, in Verlegung Johan Kreps in der Quenteleyeo, ſinè anno

minuto, ſed venuſtiſſimo Germanico charactere.

1666. Eadem in 8vo apud Michaëlem Dehmen.

1684. Eadem in octavo majore, bey Herman Dehmen Colon. mercklich verbeſſert und vermehret mit einem Indice Perſonarum, 2. Rerum, 3. Evangeliorum Epiſtolarúmque per omnes anni feſtos dies.

1701. Eadem in folio. Bambergæ.

1705. In 4to Bamberg mit Figuren.

1730. In 8vo Viennæ.

1734. In folio Viennæ.

2. *Die Pſalmen Davids in allerley Teutſchen Geſang-Reimen gebracht durch Caſparum Ulenberg Paſtoren zu Kayſerswerth und Canonichen S. Swiberti daſelbſt. Gedruckt zu Cöllen durch Gerwinum Calenium und Quentels Erben 1582. in 8vo minore pp. 668. extra prolixam præfationem.* Notæ diverſarum melodiarum pſalmis præfiguntur.

1589. Caſpar Hagius Rinteleius recudit hanc verſionem Duſſeldorpii in 4to quatuor Tomis, quibus totidem cantus muſicæ diverſi ſuis notis ſinguli repræſentantur: Diſcantus, Tenor, Altus, Baſſus.

1606. Urſellis in Diœceſi Moguntina eadem verſio Ulenbergii recuſa fuit, quatuor cantuum diſtinctis notis, in folio, addito etiam quadruplicis muſices cantu ad cantica V. Teſtam. quæ Ulenbergius 2dæ editioni adjecerat.

Idem liber Latinè prodiit, Pſalmorum exegeſis anno 1591. dicata Capitulo Cunibertino, cujus tunc Canonicus erat.

3. *Catechiſmus*, oder *kurtzer Bericht der gantzen Chriſtlichen Catholiſchen Religion, ſampt Warnung wider alle Irrthumb.*

Subjectus Germanico Pſalterio anni 1582. adeóque eodem typo & formâ.

4. *Kurtze Teutſche Chronick vom Jahr MDLXXV. biß auff das Jahr MDLXXXVI.*

5. *Troſt-Buch für die Krancken und Sterbende, und Bericht, wie man die Krancken und Sterbenden ermahnen, tröſten, auffrichten und ſtärcken ſol, &c. in folio.* Libri quatuor durch Caſparum Ulenbergium Lippienſem, Paſtorem & Canonicum S. Cuniberti. Cöllen durch Gerwinum Calenium und Erben Quentels.

1590. In 8vo pp. 967. dicatur liber Coſſ. & Senatui Colonienſi. Rurſum 1620. 1622

6. *Graves & juſta cauſa, cur Catholicis in communione veteris ejúsque veri Chriſtianiſmi conſtanter uſque ad finem vitæ permanendum:* cur item omnibus, qui ſe vocant Evangelicos, relictis erroribus ad ejuſdem Chriſtianiſmi conſortium vel poſtliminio redeundum ſit. Coloniæ apud Gerwinum Calenium & hæredes Quentels.

1589. Idem eodem anno ab iiſdem Typographis Germanicè editus liber.

7. *Summaria deſcriptio privati cujuſdam colloquii, quod hoc anno MDXC X. & XI Aprilis habitum eſt Coloniæ inter Caſparum Ulenbergium Sacerdotem Catholicum & Joannem Badium Rodingenſem Miniſtrum Calvinianum* in lucem edita per Caſparum Ulenbergium Lippienſem, Paſtorem & Canonicum ad S. Cuniberti. Coloniæ apud Gerwinum Calenium & hæredes Quentelios 1590. in 4to pp. 55.

Idem Germanicè ſequenti anno in 4to p. 66. *an einen ehrbaren Hochweiſen Rath der Stadt Cöllen wahrhaffter und beſtändiger Gegen-Bericht* von ſelbem Geſpräch durch Joannem Badium in 4to 1591. Bremen bey Bernard Peters, zwölff Bogen.

Antwort auff Johannis Badii vermeynte Warnung und Gegen-Bericht von demſelben Geſpräch mit einer angehängten Proteſtation auff das gifftige Läſter-Boch Georgii Nigrini gegen Caſparum Ulenberg, alles zur Rettung der Wahrheit, fürgeſteller durch Caſparum Ulenbergium Paſtorem & Canonicum Cunibertin. Cöllen 1592. durch Gerwinum Calenium und Quentels Erben. pag. 350.

8. *Einfältige Erklärung der ſieben Buß-Pſalmen, auch des XC. Pſalmi, item ein Pſälterlein für kleine und ſchwermüthige Hertzen aus den Pſalmen Davids.* Cöllen typo Calenii & hæredum Quentels 1586. in 12mo pp. 98.

Idem Latinè Autographon extat in Gymn. Laurent.

9. Zwey andächtige Büchlein des Hocherleuchten theuren Manns Thomæ von Kempen, das eine der *Lilien-Thal*, das andere *von dreyen Hütten* genandt, allen geiſtlichen und andächtigen Hertzen zum Nutz und Lieb verteutſcht durch Caſparum Ulenberg Paſtorem & Canon. S. Cuniberti. Cöllen durch Gerwinum Calenium und Erben Johan. Quentels 1586. in 12mo pp. 273.

10. *Kleines Pſälterlein von Betrübten und Kleinmüthigen.* Cöllen typo Quentelii hæredum in 12.

11. *Die Titul und Nahmen der Calviniſten.*

12. *Vita Hæreſiarcharum Lutheri, Melanchthonis, Majoris, Illyrici, Oſiandri*, complectentes ortum, progreſſum & incrementa, tum arcana plurima hactenus non prodita omnium penè temporis hujus hæreſium, authore Caſp. Ulenbergio Lippienſi &c. Coloniæ 1622 in 8vo ſumptu Bernardi Gualtheri. Primum Tomum de vita Lutheri ex MS. Ulenberg à Regente Hennio Sierſtorpfio commodatum vulgavit Gualtheri Bibliopola. Secundum, quo Melanchtonis & reliquorum vita continetur, Meshovius Lippienſis popularis Ulenbergii vulgavit, utrumque poſthumum opus.

13. *Vita Zwinglii imperfecta & inedita.* Ab Arnoldo Meshovio laudatur in præfatione ad editam vitam Lutheri 1622. 13. Julii. Extat MS. pp. 90. in Bibliotheca Gymnaſii Laurent.

14. *Gemeiner Bericht vom Wort GOttes und der heiligen Kirchen Chriſti auff Erden.* Opus imperfectum & ineditum.

15. Concionum per anni circulum Volumina duo MS, quæ in publicum dari teſtamento vetuit.

16. Contra Thomam Rothagen Calvinianæ ſectæ Miniſtrum de Synagoga & Eccleſia, Sacerdotio & Epiſcoporum ſucceſſione anno 1602. MS. p. 16. *In Bibliotheca Gymnaſii Laurent.*

Arnoldus Meshovius Lippienſis de vita & obitu Ulenbergii 1638. Cöllen apud Joannem Kreps. *Gelen. de Col. A. magnit. L. III. Synt. XVIII. &c.*

CASPARUS VOPELIUS natus 1511. in Medebach Ducatûs Weſtphaliæ ob præclaræ indolis felicitatem libros amavit & legit puer, & ex iis multum fructum cœpit. Coloniam progreſſus Mathemata in Gymnaſio docuit magnâ laude.

Rheni

Rheni tractum delineavit, & totam Europam arte ſuâ illuſtravit. Aſtronomus inſignis florebat 1561, dúmque univerſi mundi tabulas de novo edere & corrigere laborabat, iu præclari operis exordio immaturâ morte obiit 1561. Civis Colon. habitavit è regione Parochiæ S. Pauli ſub ſigno cygni.

Vide Matthiam Quodt in Teutſcher Nation, Herrlichkeit, & ad annum Chriſti 1541. Pantaleo Proſopograph. Stangefeld L. IV. Annal. Circul. Weſtph. p. 60.

Opera Vopelii ſunt:

Mappa mundi in groſſem Format.
Der gantze Rheinſtrom mit ſeinen Gräntzen.
2. Globi Himmels und der Erden.
Aſtrolabium novum ac varium.
Kleine Mappa mundi.
Eine Läy-Taffel pro Medicis & Chirurgis.

CASPARUS ZEPHYRINUS artium liberalium Magiſter. Scripſit

Spheram terreſtrem quadripartitam, ſive deſcriptionem hiſtoricam IV. partium orbis Europæ, Aſiæ, Africa, America libros IV. Duſſeldorpii 1632. apud Chriſtophorum Ort. in 8vo. pp. 222.

INVENTORES Artis Xylo- & Chalcographia.

CHALCOGRAPHIA exercetur duobus modis: uno, cùm æs ſcalpro inciditur, quod *Kupfferſtechen* dicimus; altero, quando æs oblinitur materiâ ex cera, maſtiche & pice confecta, in quam ſtilo pinguntur figuræ facili manu & errore retractabili. His lineamentis infunditur aqua fortis, quæ ſenſim exedit & inducit ſimilia lineamenta æri oblito tantâ vi, ut millena exemplaria duci poſſint ex ære hâc aquâ arroſo. Et hæc ars dicitur *die Etz-Kunſt*. Utra ex his Chalcographiis alteri præferenda ſit, non obſcura ſententia eſt Joachimi von Sandrart pro ultima, eò quòd faciliùs & citiùs figuræ delineentur, & lineamenta ſinè damno retractentur, corrigantur juxta regulas artis & ideam delineatoris, ſculptoris. Contrà qui figuras in cupro pingunt, & alteri ſculptori incidendas dant, ſimili facultate non gaudent.

Contendunt Itali apud Andream Vaſſari fol. 297. Andream Mantegnam primum fuiſſe authorem & inventorem cælaturæ, ſeu in lignum, ſeu in æs, ſeu ſcalpro, ſeu aquâ regiâ fiat: ſed Joachimus Sandrart Part. II. Lib. II. Cap. XXIII. Albertum Durerum & Martinum Schön multis annis ante 1500, quo inventorem Italum producit, inter Germanos artem utramque exercuiſſe, & Iſraëlis von Mechelen (Meckenich ſcribendum) cælata | opera jam in Italiam pervaſiſſe. Marcus Antonius jam delineatoriæ & pictoriæ peritus Venetiis nactus eſt icones Dureri 36. de patiente Domino in lignum inciſas. Quas cùm venditare & divulgare uti ſuas cœpiſſet, Durerus famâ acceptâ Venetias advolat, privilegium Cæſareum vendendæ mercis ſuæ profert, & impetrat à Tribunali Veneto, ut eraſo nomine *Marci Antonii* ſuum *Dureri* nomen uti Primigenii Artificis ſubſcribatur. Hinc pudore & dolore victus Marcus Antonius, Romam abiit, & Andreæ Mantegnæ ac Germanorum cælaturas imitatus eſt.

Secundum argumentum evidens vide in vita *Alberti Aldegraf.*

Argumentum tertium ſunt *Biblia Germanico-Colonienſia jam ab 1470. plena* iconibus ex ligneis formis impreſſis.

Quartum Chronica Colonienſis plena iconiſmis 1492. 1499.

Quintum Paſſionale Germanicum Coloniæ 1485.

Longè ergo ante Italos Xylo- & Chalcographia apud Germanos & in noſtra quidem Diœceſi illicò poſt Typographiam Moguntiæ adinventam nata eſt.

Sandrartus Part. II. Lib. III. Cap. II. idem argumentum denuò verſat, Vaſſarium iteratò aggreditur, & ante 1506, quo Mantegna æs ſcalpro incidere, ante 1530, quo Franciſcus Parmenſis aquâ regiâ vel forti in æs incidere, quo Hugo Carpenſis formas ligno inſculpere primi jactantur, dudum in Germania has tres artes natas & exercitas fuiſſe demonſtrat: imò ſentit cum ipſamet characterum typographia circa 1440. natam & figurarum & iconum variarum ſculpturam ac cælaturam.

Affert in eam rem plures libros Auguſtæ & Norimbergæ ante 1500. 1490. 1480. impreſſos, variis florum, inſignium, pecudum, hominum, regionum figuris refertos.

2dò, Iſraëlem von Mechelen vel Mechen vel Maintz Chalcographum primum in theatrum educit; cujus cælaturæ litteris I. V. M. obſignatæ feruntur. Puta: *Imago ſaltûs coram Herode omnibus ſpectatore, & caput reſciſſum ſancti Joannis contemplante.*

Frondium ornatiſſima cælatura hâc epigraphe:

Zu Bochholt iſt gemacht in dem Biſchthumb von Münſter, & infra.... Iſrael....

Plura apud harum iconum Collectores curioſos.

Joachimus von Sandrart Tomo I. Germanica Academia architectonica, ſculptoria, pictoria. Norimberga in folio Tom. I. Part. II. Lib. III. pag. 359.

CHRISTIANUS ADOLPHUS THULDENUS populo Martius ex Volckmarſchen ex Ducatu Weſtphaliæ, Profeſſor fuit Gymnadis Laurentianæ Ss. Theologiæ licentiam nactus 1652. VIII Kal. Octobris. Applauſit huic Frater Erricus politioris litteraturæ ſtudioſus in Academia Padeſontana ſcriptis ſtilo ſoluto & ligato editiſque. Fit ad Gradus B. Mariæ Virginis Cannonicus, primæ gratiæ præbendarus. In hiſtoria ſuorum temporum ſcribenda primus Coloniæ fuit Surius, *ut ſupra dictum*: Sorium Iſſelt, Iſſelium Brachel, Brachelium Thuldenus excepit.

Thuldeni continuator fuit Henricus Brewer Joliacenſis ab 1661. ad 1671. idem notabiliora ab 1661. ad 1673. idem collegit Tractatuum politicorum partem V. VI. VII. Hujus demum Ketteler, qui hiſtoriam ſui temporis Latino ſtilo contexuit. Scripta Thuldeni.

Chriſtiani Ad. Thuldeni Hiſtoria noſtri temporis ab anno Chriſti 1652, id eſt, continuationis Adolphi Brachelii Pars I. ſive Liber I. II. III. annos 1652. 53. 54. complectens. in 8vo Coloniæ apud Joannem Antonium Kinckium 1657. pp. 207.

Chriſtiani Ad. Thuldeni Hiſtoriarum Europicarum Enneadis prima Lib. IV. V. & VI. ſive pars

ſecunda

ſecunda annis 1655. 1656. geſta complectens. Accedunt ſeorſim ad hos annos pertinentes stacta-sus publici. Coloniæ apud Joan. Anton. Kinckium 1665. in 8vo pp. 404.

Chriſtiani Ad. Thuldeni Hiſtoriarum noſtri temporis pars tertia ab 1657. ad 1659. Accedunt ad finem Tractatus hiſtoriæ politici. Coloniæ 1659. apud Joan. Ant. Kinckium in 8vo pp. 364.

Chriſtiani Ad. Thuldenii Hiſtoriarum Europicarum Enneadis ſecunda Lib. I. II. & III. ſive pars IV. annis 1659. & 1660. geſta explicans. Accedunt ſeorſum ad annos prædictos pertinentes Tractatus & Codicilli publici, quibus tractatus pacis Hiſpano-Gallicæ, Polono-Suedicæ, & Suedo-Danicæ aliáque includuntur. Coloniæ apud Joan. Anton. Kinckium 1663. in 8vo pp. 547. Tractatus continentur pp. 228.

Allgemeine und offenbahre dem Chriſtian Adolff Thuldens verteutſchter Hiſtorien vierten Theil beygefugte Kriegs- und Friedens-Handlungen. Cöllen bey Joh. Anton. Kinckius 1669. in 12mo.

CHRISTIANUS ADRICHOMIUS Delphius, Batavus, naſcitur 1533. patre Adriano Nicolai, viro probo, & Catholicæ religionis retinentiſſimo. 1567. ordinatus fuit Presbyter. Apud Batavos dum antiqua adhuc ſeu Catholica ſervaretur religio, egit Præfectum Virginum velatarum ad S. Barbaram in patria, indéque à primis Geuſio-Calviniſtis pulſus, Mechliniæ & Trajecti vixit, & Coloniæ, ubi naturæ debitum ſolvit anno Domini 1585. 12. Kalend. Julii, anno ætatis 52. exilii à patria ob cauſam fidei decimo tertio, conditus in Nazarethano Virginum Canonicarum Regularium S. Auguſtini Cœnobio, cui etiam aliquamdiu Hierarcha præfuit.

Teſte Valerio Andrea Deſſelo JC. *in Bibliotheca Belgica* Coloniæ in diſcutiendis Jeroſolymitanæ urbis atque antiquitatis ruderibus verſatus fuit, fidelémque & accuratam hîc operam poſuit; niſi quod Beroſo, Manethoni, & id genus ſuppoſititiis, ùt creditur, Scriptoribus plus æquo tribuat interdum, teſte eodem Deſſelo. Scripſit autem

Theatrum terræ ſanctæ cum tabulis geographicis, quod a morte authoris anno 1590. & 1600. in fol. Arnoldus Mylius Coloniæ typo dedit. Complectitur

Deſcriptionem terræ ſanctæ juxta XII. tribus Iſrael.

Deſcriptionem urbis Jeroſolymitanæ.

Chronicon utriuſque teſtamenti hiſtoriam continens. Joannes Lindebornius Notit. Epiſc. Dav. C. 5. §. IX pag. 254. meminit MS. Adrichomii *Chronici*, & pag. 253. *Catalogi Cœnobiorum*, quæ anno 1433. tempore Baſil. Synodi complectebatur Congregatio Campi S. Joannis prope Vollenhove, vulgò dicta Capitulum Trajectenſe, quod ei colligata Cœnobia intrà Trajectinæ Diœceſis limites continerentur.

Habentur etiamnum varii ſermones MS. quos diverſis temporibus dixit, profectò non indocti, & qui merentur, ut lucem videant.

CHRISTIANUS claruit anno DCCCCLXI. primus Abbas Cœnobii S. Pantaleonis in Colonia. Vir in divinis Scripturis eruditus, & ſæcularis litteraturæ non ignarus, qui natione fuit Saxo, & Monachus Corbejenſis; inde miſſus Coloniam cum duodecim Monachis, & Abbas à Brunone Archi-Epiſcopo ordinatus, vitam in omni ſanctitate continuavit monaſticam. Scripſit inter cætera ingenii ſui

Opuſcula ſuper quatuor Evangelia, pulcherrimas Homilias in quatuor magnis voluminibus.

De Sacramento quoque Altaris.

Deflorationes librorum S. Auguſtini libros octo & quædam alia.

Trithemius in Chronico Hirſaugienſi ad annum Chriſti DCCCCLXI. editionis S. Galli 1690.

CHRISTIANUS GERSON naſcitur 1mâ Auguſti 1569. in Recklinghauſen, oppido Diœceſis Colonienſis, à parentibus Judæis. Lecto novo teſtamento, quod à paupercula eidem legatum fuerat, permotus fuit ad amplectendam Chriſtianam fidem, & nonâ Octobr. 1600. Halberſtadii baptiſmo donatus fuit, ùt puto, inter Lutheranos ſtudia proſecutus multos Chriſtianos Thalmudica & Hebraica docuit. Subin creatur à plebe Pſeudo-Diaconus Bernburgi in Principatu Anhaltino & Prædicantios in Dröbel. Redux è nuptiis domum, abripitur bijugis equis in Salam fluvium 15. Sept. 1627. Scripſit

Des Judiſchen Talmud fürnehmſter Inhalt und Wiederlegung in 8vo.

Undecimum capitulum Gemarræ Sanhedrini nuncupatum Cheleck, vertit Germanicè in 8vo.

Nondum eò uſque ullum Capitulum Talmudicum noto adeò idiomate verſum viderat orbis.

Carpzovius, R. Simon, Wolff Biblioth. Rabbinica & Critico-Lexicon Baſileenſe.

F. CHRISTIANUS van HONEFF Ordinem Minorum Conventualium S. Franciſci profeſſus in Conventu Seligendael Ducatûs Montenſis. Scribebat adulto ſæculo XVI.

Manuale in Decalogum, Symbolum, Orationem Dominicam. Extat impreſſum exemplar in Bibliothecis variis Cartuliæ, Conventualium, & Societatis noſtræ.

Ein ſchœne kerſterliche Unterwyſung op die tien Gebode, en op die XII. Artickel des kerſtens geloven, mit dat Pater noſter en Ave Maria der Engelſcher Groeten; en ouk alle de Artickelen der jemgen Bychten, wo dae man alle Sunden onderſchiden ſall. Alle Puncten bewiſt mit ter hylgen Schrifft. En iſt geſant vor ein Hand-Boiisken, in den Jaer ons Herrn vyfftinhundert, ende ſennenderlich den Duerluchtigen hoge gebornen Furſten en Herr Herr Willem Hartig van Cleve Guelick en Berge, Graff van der Marcken Ravenborcht, mynem genedigen leven Herrn vam Broder Cryſtian van Honff Myner-Broder des Cloſters ſeligen Dael. in 8vo, neun Bogen. Coloniæ impreſſus by Jaſpar ven Gennep 1537. De anno, die & loco obitûs non conſtat.

CHRISTIANUS HONSIUS Provinciæ Coloniæ Franciſcanus Alumnus, floruit 1550. Edidit Germanicè

Confeſſionale, ſeu modum ritè confitendi, & alia.

Wadingus Scriptores Ord. Minorum.

CHRI-

Digitized by Google

CHRISTIANUS à S. Jacobo in urbe Geldria natus, induit habitum Carmeliticæ familiæ in Carmelo Colonienſi, in qua poſt editam profeſſionem annos multos Philoſophiam & Theologiam prælegit; diverſorum Conventuum Prior, ſolitudinis & rei litterariæ amantiſſimus. Juſſu P. Provincialis ſcripſit anno 1711.

Hiſtoriam Provinciæ Alemanniæ FF. B. M. V. de Monte Carmelo, & anno 1715.

Catalogum hiſtoricum illuſtrium virorum volumine & labore utili perinde ac vaſto. Obiit mortem religioſam ac ſanctam Coloniæ 1718. 18. Octobris.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelit. Provincial.

CHRISTIANUS ISCHYRIUS Juliacenſis, Presbyter, Trajectenſis ad Moſam oppidi Protodidaſcalus. Fuit ab eo editus

Hortulus animæ multo nimirum amœniſſimus cum ecphraſi & enarratione ſeptem pſalmorum pœnitentialium, pſalmorum *Curſus Mariæ ſemper Virginis*, pſalmorum vigiliarum pro defunctis.

Meditatio in Orationem Dominicam.

De bonis operibus & igne purgatorio.

De jejuniis & ciborum delectu.

De Divorum ſuffragiis. Omnia Coloniæ edita typis Gaſparis Gennepii: Antverpiæ 1535. apud viduam Chriſtoph. Ruræmundenſis, Lovanii apud Ant. Berpagne 1551. in 8vo. Dicatus eſt libellus Decano & Canonicis regalis Collegii ter maximi cæli primatis Servatii.

Jactat in præfatione reſtaurationem bonarum literarum & artium; ſed plus zelo, quàm ſtylo valet. Iſchyrius der Stercke forte ex Græco ſe anabaptizavit.

CHRISTIANUS MAYER patriâ Mengelrodenſis in Eichsfeldia, honeſtis piiſque natus parentibus 1589. in timore Domini ab ineunte ætate felices adeò progreſſus fecit, ut non ſolùm levioris noxæ ſpeciem in omni actione perhorreſceret; ſed etiam fuerit creditum, in eodem virginalis caſtimoniæ florem ad extremum uſque diem illibatum manſiſſe. Adhuc ſtudioſus flagellis, cingulo trychino, & frequenti inediâ afflictabat corpuſculum, ità ut ab hoc vivendi modo nullæ aliorum vexationes eum potuerint impedire, quas ſæpè oportuit illatas ſuſtinere. His artibus adeò nihil impedimenti litterarum ſtudiis allatum eſt, quod multi perperàm eſiſtimant, ut eos ſibi profuiſſe impendio ad profectum expertus ſit. Adlectus Coloniæ ad Societatem JESU 1602. eos virtutis & doctrinæ progreſſus fecit, ut Ariſtotele in Gymnaſio Tricoronato explicato Novitiorum cura & inſtructio eidem fuerit demandata. Incredibile dictu eſt, quantâ eos diligentia ad firmam ſolidámque virtutem informârit, ratus ad plurimorum ſalutem pertinere, ſi quam maximè idoneos illis, & robuſtæ ſanctitatis Doctores comparâſſet. Orationis contemplationiſque tam perenne fuit in eo ſtudium, ut aliud agere nihil videretur. Horis Canonicis quotidie addebat pſalmos de pœnitentia, & alteros de Gradibus, Officium defunctorum, & pro clauſula Roſarium B. V. Mariæ. Regularum ac votorum obſervantiſſimus procurandæ animarum ſaluti ità ſe devoveret, ut eam ſibi functionem omnium laborum ſcopum deſignâſſe videretur. Ad extremum Treviris poſt adminiſtratam 11. annis domum probationis die Auguſti 28. 1634. inter ſuorum preces animam cælo piiſſimè tranſmiſit. Edidit

Enchiridion induſtriarum præcipuas vitæ piæ ac religioſæ exercitationes, quæ quolibet die occurrunt, perfectè obeundi, Coloniæ in Officina Birckmannica 1634. in 8vo & in 16to.

Diarium meditationum anniverſariarum de præcipuis vitæ Chriſti myſteriis, divinis beneficiis, attributis, feſtis B. Virginis & Sanctorum, & pleriſque virtutibus in ſingulos anni dies Eccleſiaſtico tempori congruenter digeſtarum omnibus mentali orationi addictis peraccommodum in ſex partes diſtributum. Coloniæ in Officina Birckmannica 1635. & duobus tomulis in 16to.

CHRISTIANUS SCULPINUS Gangelrenſis in Ducatu Juliacenſi natus. Supereſt ejus opus:

Explanatio in libros duos Aſtronomiæ, Theoria Jacobi Fabri Stapulenſis.

In Carthuſia Colon. MM. 51.

CHRISTIANUS WEYERSTRASS Noveſienſis. Scripſit

Hiſtoriam obſeſſi Noveſii MCCCCLXXV. Ejus meminit Arnoldus Mandt in carmine & hiſtoria S. Quirini Martyris.

CHRISTINA DE BRUZO, dicta Strommelenſis à *Stommelen*, vico Ducatûs Juliacenſis (in quo nata & tumulata primùm fuit) Coloniâ ſex horarias leucas versùs Septentrionem disjuncto. Nata fuit anno MCCXLII. Tredennis, ignorantibus parentibus, Coloniam venit, & Beginis ſe adjunxit, magno fervore in jejunia, in afflictandum corpus, in orationem perpetuam ſe effundens, à quibus Beginis, ſed à dæmone maximè tentationes continuas horrendas inſolitas paſſa tum Coloniæ, tum in Stommelen; quò reverſa apud ſuos parentes videtur commorata. Viſiones, raptus, extaſes & cruciatus à dæmone illic illatos corpori Chriſtinæ latè deſcripſerunt oculati & auriti teſtes Petrus de Dacia, Plebanus in Stommelen, & Joannes Magiſter ſcholarum vel puerorum primò ſimplex Clericus, poſt majoribus ordinibus initiatus Sacellanus & Secretarius, cui Chriſtina dictare ſolebat, & quæ cælitùs accipiebat dona, & quæ à dæmonibus patiebatur ſive domi apud parentes, ſive in Beginagio Stummelenſi, ſive in Eccleſia, ſive recluſorio, ſive aliis innumeris locis. Anno MCCLXIX. circa Paſcha Vulnera Chriſti corpori Virginis hujus impreſſa omnium oculis conſpecta ſunt. Poſt conflictum in Woringen MCCLXXXVI. libera à tentationibus dæmonis, ſupervixit annos XXIV. ad annum MCCCXIII. VI. Novembris, quo obiit. Ob plurima ad tumbam ſanctiſſimæ Virginis patrata miracula, & ſingulare in Theodorico Comite Clivenſi paralyſi liberato, fuit ſupplicatum Pontifici Romano Joanni XXII. pro canonizatione. Interim dictus Comes, memor accepti beniſicii, fundavit Collegium Canonicorum in Strummelen, annuente HENRICO Archiep. Colon. alterum Collegium in Cliviæ urbe principali. Ex Stummelen anno MCCCXLII. die 1mâ Maji Wilhelmo Juliæ Marchione primo, conſentiente Fratre ejuſdem Walramo Archiep. Co-

lon. tranſlata fuêre oſſa venerandæ Chriſtinæ in Niedecken, ejuſdem Ducatûs Juliacenſis oppidum, eum Collegio Canonicorum. Demum anno MDLXIX. ſub Salentino A. C. & Wilhelmo Duce, Canonicorum Collegium Nideckâ in Metropolim Ducatûs Juliacum tranſlatum fuit, & eodem vel proximo anno corpus B. Chriſtinæ delatum, ſupra terram honorifico tumulo hodiéque cernitur & colitur frequentiſſimo populi concurſu.

Dictavit Chriſtina

Litteras multas, ab variis exceptas, & relatas in unum volumen, Exemplar earum in pergameno codice ſcriptum extabat anno 1736. in Bibliotheca Collegiatæ Eccleſiæ Juliacenſis, quod manu & oculis verſavi. Eas epiſtolas chronologico ordine exhibent *Hagiographi Antverpienſes Tomo IV. in actis SS. ad diem 22. Junii, cum notis opportunis.*

CHRISTOPHORUS BRANDIS Conſul Rudenſis collegit & deſcripſit

Compendioſam relationem de fundationibus, celebritatibus, bellorum ſucceſſibus, aliiſque infauſtis caſibus & geſtis urbis Rudenſis, Eccleſiarum, hoſpitalis, Monaſteriorum, beneficiorum & ſaccellarum in prima parte. In altera parte ſelectionem quarundam olim celebrium familiarum aliarúmque.

Ex originibus hiſtoriæ Weſtphal. J. D. von Steinen fol. 215.

CHRISTOPHORUS FEIST Colonienſis, ex Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci, Provinciæ Colonienſis Philoſophiæ Lector. Scripſit

Librum de Confraternitate Chordæ, qui dicitur armatura David. Moguntiæ 1646.

Wadingus Scriptores Ord. Minor.

CHRISTOPHORUS LEOPOLDUS JOANNES von MUM zu Schwartzenſtein, Herr zu Spich und Kochengoltz, apud Regem Sueciæ Aſſeſſor Conſiſtorii, & Paſtor annorum 20. Reformatorum ſectæ addictus dubitationibus agitari cœpit, quas dum P. Capucino proponit, & reſponſa accipit, agnoſcit evidenter majorem excelſum credibilitatis in Catholica fide, in qua mater ejuſdem mortua fuerat. Unde conſcientiâ ductus, Coloniam venit. Anno 1691. 10. Februarii Coloniæ in Eccleſia PP. Capucinorum coram Reverendiſſimo D. Joanne Henrico Anethan, Epiſcopo Hierapolitano, Suffraganeo & Coadminiſtratore in ſpiritualibus, & Vicario Archi-Epiſcopi Colonienſis Sereniſſimi Joſephi Clementis fidem Romano-Catholicam profeſſus eſt, Sacramento Chriſmatis firmatus, eâque occaſione nomina Leopoldi Joannis adjecta ſunt nomini Chriſtophori. Canonicatum adeptus eſt in inſigni Collegiata Ss. Apoſtolorum Coloniæ. Edidit Germanicè

Motiven oder bewegliche Urſachen, warumb der wohlgebohrne Freyherr Chriſtophorus Leopoldus von Mum zu Schwartzenſtein, Herr zu Spich und Kochengoltz von der Reformirten zu der Römiſch-Catholiſchen Religion getretten ſeye, Cöllen bey Johan Schlebuſch in 1691. in 18vo pp. 70.

CHRISTOPHORUS PILCKMAN Bonnenſis, Ordinem candidiſſimum ſancti Norberti in Abbatia Steinfeldenſi ingreſſus, inſignémque in virtute ac ſcientia profectum adeptus, primò Pragam pro reſtitutione diſciplinæ Norbertinæ in Strahof cum ſociis miſſus, poſt cineres Huſſiticos, expertus à bonæ memoriæ tunc Abbate Strahoviæ poſtea Archi-Epiſcopo Pragenſi, qui cum fama ſanctitatis obiit 1602. Dein Priorem egit in Monaſterio Wedioghuſano, quod planè deformatum, ſub auſpiciis Sereniſſimi Principis Erneſti Bavari, Archi-Epiſcopi Colon. juſſu & ductu Balthaſaris Abbatis Steinfeldenſis è faucibus inſidiantium eripuit, & magno fervore ac infracto labore avito nitori poſtliminio reſtituit. Quantas autem ibidem perſecutiones, etiam cum vitæ periculo, à malevolis quibuſdam & diſcolis ſuſtinuerit, quo zelo & in opus DEI & Religionis incubuerit, quâ conſtantiâ rebus quaſi deſperatis in ſpem contra ſpem ſubſtiterit, dici vix poteſt. Hinc ùt aurum in fornace probatus in Abbatem Steinfeldenſem electus eſt 19. Novembris 1606. ac poſt recuſatam ſemel iterúmque Prælaturam tandem victus Confratrum ſuorum precibus oneri ſuppoſuit humeros. Erat ſimplicitate, vitæ innocentiâ, atque exactâ regularum obſervantiâ plurimùm commendabilis. Viſitatoris ac Vicarii Generalis creditas ſibi partes ſtrenuè executus, Coloniæ Capitulum Provinciale habuit 1628, in quo ſalubertima circa diſciplinam ac litteratum ſtudia condidit decreta. In vindicandis è manibus Hæreticorum Monaſteriis Saxoniæ ſedulam dedit operam. At ob ingraveſcentis ætatis infirmitates infulæ abbatiali caput humile reſignando ſubtraxit, quod ferali mortis ſententiæ ſubtrahere non potuit, dum occubuit 22. Februarii 1637.

Pietatem ejus ac humilitatem diſces ex formula reſignationis, quam adducit *Chron. Abbat. Steinfeld. his formalibus*: « Ego Chriſtophorus Pilck-
« man jam 24. annis hujus Domûs Steinfeldenſis
« Rector & Abbas præviis pluribus iiſque matu-
« riſſimis conſiderationibus de licentia Reveren-
« diſſimi Domini Generalis Ordinis noſtri Præ-
« monſtrat. Domini Petri Goſſetii ſolum DEUM
« ejúſque honorem hujus noſtræ Provinciæ Rhe-
« nanæ, nec non ſpecialiter hujus Monaſterii
« Steinfeldenſis bonum præ oculis habens ob in-
« firmitates meas frequentes, fractas laboribus
« vires atque ſenectutem, quæ per ſe morbus eſt,
« quæque mihi evidentiſſimum rerum neceſſariò
« in- & pro ordine, adeóque hoc noſtro Mona-
« ſterio gerendarum impedimentum, uti jam ab
« aliquot retrò annis expertus ſum, fuit, ne
« per me Monaſterii hujus in temporalibus & ſpi-
« ritualibus, nec non Ordinis commune bonum
« impediatur; ſed ut efficacius promoveatur, cùm
« idoneas perſonas ad id muneris inter vos eſſe
« mihi planè conſtet, per ſigilli abbatialis, cla-
« vium, regiſtrorum traditionem cedo & reſigno
« curam & prælaturam meam abbatialem ad ve-
« ſtras Domini Abbatis Knechtſtedenſis officio Pa-
« tris Abbatis in hoc actu ex antiquiſſimo jure ſeu
« conſuetudine fungentis manus, rogans, ut ſtatim
« authoritate Reverentiæ veſtræ ad novi & idonei
« Prælati Succeſſoris electionem procedi, mibi-
« que pro hujus domûs facultatibus & honore,
« próque meis meritis honeſtam aſſignari juxta
« morem ſimul & præſcriptum Ordinis, vivendi
« portionem, rogans etiam ac monens omnes hu-
« jus Eccleſiæ Profeſſos, Religioſos in Domino,
« ut maximè idoneum unà mecum eligere di-
« gnentur.

« gnentur. In hujus meæ voluntatis perpetuum « robur præſentes reſignationis litteras manu pro- « priâ ſcripſi, eásque ſubſcriptione & ſecreti an- « nularis ſubimpreſſione communivi, manibúſ- « que Domini Abbatis Knechtſtedenſis tradidi. « Actum in Domo Capitulari Steinfeldiæ 7mâ Fe- « bruarii circa horam nonam antemeridianam « 1630. præſentibus Adm. RR. DD. Guilielmo « Greuter Scheidenſi, & Wernero Wieſſem Say- « nenſi Abbatibus ad hunc actum ſpecialiter re- « quiſitis, nec non Fratribus omnibus externis, « quàm domeſticis ad hoc legitimè vocatis.

F. CHRISTOPHORUS PILCKMAN,
Abbas Steinfeldenſis.

Succeſſor ejus immediatus D. Norbertus Hotrichem hoc ei Epitaphium Chronicum addidit:

ABBAS ChrIstophorVs nVLLI pIetate seCVnDVs
abIeCtIs CVrIs LIber aD astra VoLat.

Reliquit elucubrationes ſequentes MS.

Paradiſum religioſæ voluptatis in fol.

Vitam Sti Norberti, Hermanni Joſephi & Godefridi notis illuſtratas.

Vitas quoque SS. Ordinis Præmonſtratenſis, & alia rythmicè, linguâ Germanicâ conſcripſit, quæ aſſervantur in Bibliotheca Steinfeldenſi.

Libellum Latinum vitam & paſſionem Chriſti accommodatis precibus & vivis picturis valde piè & affectuosè repræſentantem manu propriâ ſcripſit & pinxit, quem Typographo Burgenio Colonienſi morte repentinâ ſublato clam ſubductum plures doluerunt.

Chronica Abbat. Steinfeldenſ.

CHRISTOPHORUS COMES DE RANTZOW in Schmol Henfeldii, ad Religionem Catholicam Romæ ex Lutheraniſmo converſus anno ſæculi XVII. quinquageſimo. Extitit deinceps fidei Catholicæ propugnator acerrimus. Inter Conſiliarios Imperii aulicos ab Auguſto Ferdinando III. adlectus ad varios Principes & Reges Legatus, inter proceres enituit, ab eodem deſtinatus ad purpuram Cardinalitiam, ſi admittere voluiſſet. Dum vixit Pater pauperum, & fuit & audiit. Quocunque per Germaniam, Italiam, Belgium iter faceret, pertranſiit benefaciendo. Contemptor ſuî, expers faſtûs, & infra ſtatum abjectus. Cultum corporis adhibuit permodicum, victu utebatur tenui ac parabili: quo plura colligeret, quæ effunderet in egenos. Non eſt Coloniæ Monaſterium ullum egeſtate preſſum, cujus benefactor non fuerit munificus. Idem Hildeſii, Monaſterii Weſtphaliæ, Coesfeldiæ, Paderbornæ, aliíſque locis, in quibus tantiſper reſtitit, factitatum. Idem Romæ, Venetiis, in miſſionibus Hollandicis & Septentrionalibus, quæ expertæ viri beneficam manum perpetuò prædicabunt. Hæc, ut ex DEI amore ſinceriſſimo profecta dona adeò occultare nôrat, ut neſciret ſiniſtra, quid dextera erogaret. Imò faſciculum ingentem fundationum piarum ſupremo vitæ tempore factarum Rectori Collegii Colonienſis tradidit interpoſitâ divini judicii interminatione; niſì eum acceptâ mortis notitiâ igni non lectum injiceret.

Demum in ſtabiles pauperibus & Neophytis alendis perennes fundos converſurus erat ultimam voluntatem, quam ante pauperibus generatim & promiſcuè paſcendis addixerat, nî mors obſtitiſſet. Ea viro non inopina accidiſſe creditur: octiduo enim ante obitum confecerat donationem erga PP. Carthuſianos Colonienſes, cum iiſque de ſuo tumulo egerat. Redit ad ſuos, tentatur morbo, munitur ſacris myſteriis omnibus, & ad ſupremam uſque horam præſente animo diem clauſit ſine beato 1696. 16. Januarii. Ab eodem ſcriptus

Jucundus congreſſus ſeu epiſtola anno MDCLI. jubilæo ſcripta ab illuſtri, generoſo ac nobiliſſimo viro D. Chriſtophoro Rantzovio ex Hoſatiæ nobilitate Romæ ad fidem Catholicam ex Lutherana ſecta eodem anno prudentiſſimè converſo.

Accedit *Cantio brevis Theologi Romani circa eaſdem litteras*... in ſancta Ubiorum Colonia, typis viduæ Hartgeri Woringen 1651. in 4to.

Idem Germanicè in 8vo mit angehengter Gloſs pp. 108, in qua varia anecdota ſtatum religionis in Dania concernentia.

Icon Excellentiſſimi Comitis picta ſupereſt in Collegio Colon. S. J.

CHRISTOPHORUS WINTZLER naſcitur Recklinghuſæ anno 1569. patre Conſtantino, matre Eliſabethâ Berchaus. Confecto ſtudiorum curriculo fuit primò Conſiliarius aulicus Electoris Colonienſis, ac demum ejuſdem Cancellarius renuntiatus. Uxorem lectiſſimam domum deduxit, Gertrudem Sichratz, ex qua procreavit proles maſculas ſeptem, novem fœminas. Obiit anno MDCXXXIII. XVII. Decembris, ætatis LXIV. *Icon clariſſimi viri extat apud Pronepotem von Wintzler, Cenſorem Senatûs Colonienſis.*

1. *Joannis Pelſis Recklinghuſani popularis ſui opus poſthumum, Proceſſum judiciarium edendum curavit typo Grevenbroichii. Coloniæ 1698. in octavo.*

2. *Scripſit ipſe Tractatum de jurisdictione Epiſcoporum Germaniæ. 1665, Coloniæ typo Balthaſ. ab Egmondt in 8vo pp. 48.*

3. *Synopticas obſervationes de contributionibus Imperii & provinciarum. 1608. Coloniæ typo Gerardi Grevenbroich in 8vo pp. 43.*

Ex Commentariis clariſſimi Domini Cenſoris von Wintzler.

CHRONICA ARCHI-EPISCOPORUM COLON. varia in variis Bibliothecis extant impreſſa & MS.

Impreſſa ſunt Chronica Germanica, de qua mox. Latina Levoldi à Northoff & Petri Cratepolii, de quibus poſt horum Authorum vitam agemus.

Die CHRONICA van der hilliger Stadt Coellen. Ea edita charactere Gotico in folio, iconibus variis referta fuit primùm 1489. operâ Joannis Koelhoff. Secundò 1490. Tertium 1494. & ultimum 1499, quæ vulgò notior eſt, & quaſi ſola eſſet edita, laudatur, etſi rariſſima ſit; adeò ut Scriptores nonnulli Germanicarum Bibliothecarum eam non laudent quaſi ignotam, aut de ejus extantia dubitârint. Mattaire *in Tomo I. Annal. Typographicor. 2da editionis anno 1731. p. 698. 699.* Ægidius Gelenius Canonicus & Eccleſiæ obſtri-

ctus de hac Chronica ſiniſtrè ſentit: " Author " ait, iſte uti anonymus eſt, ità recentioris ævi " præterea damnatus; ideóque ei fides nulla de- " beri videtur, nisì alterius authoritate ſubleve- " tur. Neque ab Werdenhagio in opere de re- " bus publicis Hanſeaticis laudatur, ut in quo " potiùs Collectanea, quàm vera hiſtoria multis " fabulis & ſimilibus permiſta contineantur.

E contrario cives: quia pro civitatis libertate contra Epiſcopum aſſerenda totus eſt, magni hunc librum faciunt, & lubentes legunt, uti Treviri ſuum Kyriandrum.

Gelenius de magnitud. Colon. L. 1. Syntagm. XII.

DECEM CHRONICÆ MS. ineditæ, ex quibus ſeptem anonymæ, tres ſuis authoribus inſignitæ, extant omnes apographæ *in Bibliotheca Collegii Colonienſis* præter *nonam* & *decimam* Chronicam, quæ an ab octo enumeratis diverſæ ſint, neſcio.

Prima Chronicæ titulus: Succeſſio hiſtorica Epiſcoporum & Archi-Epiſcoporum Colonienſium à Materno ad Philippum anno 1196. Incipit: *Apud Agrippinam nobilem*, deſinit: *Perpetuæ memoriæ tranſmiſit.* Ex manuſcripto vetuſtiſſimo charactere petrino aſſervato in Archæo antiquiſſimæ Societatis Monetariorum, vulgò Hoſgenoſſen. Hinc conſtat, ſcriptam eſſe hanc Chronicam ſub finem ſæculi XII. (Philippus enim 1191. idibus Auguſti obiit) vel ſæculo ſequente XIII. aut certè ex hujuſmodi ſcripto deſumptam.

2da titulus: Nomina & actus Pontificum Colonienſium, quæ Chronica nominatur. Incipit: *S. Maternus diſcipulus S. Petri.* Finis: *Fortunet DEUS ejus conatus.* Ex MS. veteris montis volumine XXX. Geleniano pag. 955. ad 960. Creditur eſſe Cæſarii Heiſterbacenſis: deſinit enim in Henrico à Molenarck.

3tia titulus: Chronica ſive ſeries Archi-Epiſcoporum Colon. à S. Materno uſque ad Salentinum A. C. anno 1573. Ex Bibliotheca Comitum de Manderſcheidt Blanckenheim. Principium: *Divus Petrus aliorum Apoſtolorum Coryphæus.* Finis: *Fortunet DEUS ejus conatus.*

4ta titulus: Chronica Præſulum Colonienſium. Incipit: *Circa principium deſcriptionis chronicæ.* Finis: *Melius eſt ſilere, quàm aliquid ſcribere.* Eſt collecta à S. Materno uſque ad Erneſtum ex variis Archæis MSs. monumentis necrologicis. *Apud Rmum D. de Bilſtein Decanum Cunibertinum.*

5ta titulus: Series Archi-Epiſcoporum & Electorum Colonienſium non interrupta. Incipit: *Rubertus Tuitienſis Abbas.* Finit: *In æde Metropolitana.* Extat inter ſchedas MS. Adolphi Bingen Decani Cunibertini. Deducitur à S. Materno uſque ad Maximilianum Henricum A. C.

6. Eſt fragmentum MS. Chronicæ ab S. Materno uſque ad Adolphum à Canonico S. Severini, fors Hermanno de Weſalia, Doctore & Canonico Sanſeveriniano.

7timum MSs. Chronicon extat in Bibliotheca Monaſterii S. Laurentii Leodienſi, cujus apographum mecum communicare voluit Rmus D. Abbas vir ſingularis humanitatis.

8. Anno 1743. Hermannus & Andreas Eſſer Soc. JESU Sacerdotes donârunt Bibliothecæ majori Collegii S. J. inſigne MS. hiſtoriæ Archiepiſcop. Colon. ab Conrado Iterenhuyff Ratingenſi circa 1515. ſcriptæ & hiſtoriam pertexente, à S. Materno l. ad h. a. Extat in Coll. Colon. PP. S. J.

9. V. C. D. Schannat, dum viveret, amicus mihi in paucis affirmavit, penes ſe eſſe MS. Chronica Archi-Epiſcoporum Colonienſium, quæ an à noſtris diverſa ſit, non habeo.

10. Montfaucon in Bibliotheca MSs. meminit Chronicæ MS. Archiepp. Colon. Oxonii in catalogo MSs. codd. Bibliothecæ Collanianæ edito 1696. in folio, in Theatro Seldeniano extat ſub effigie Titi litera D codice XXV. tomus collectaneus multorum Germaniæ Epiſcoporum hiſtoriæ, & quidem num. 2do. Chronicon & actus Archi-Epiſcoporum Colonienſium à Materno primo Epiſcopo ad Theodoricum Epiſcopum LXI. qui obiit 1464. *Refert* Oudin in Comment. de Scriptor. Eccleſ. Tom. II. p. 727. Gerard. Voſſius L. II. de hiſtor. Latin. c. 42.

CHRONICI MAGNI BELGICI Scriptor Anonymus, Canonicus Regularis Ordinis Divi Auguſtini prope Nuſſiam *(non in Ducatu Clivenſi, uti erras Oudin)* in Archi-Diœceſi Colonienſi claruit poſt annum 1460. temporibus Friderici III. Imperatoris, ſub cujus imperio compoſuit *magnum Chronicon Belgicum*, quod ab A. C. LIV. incipiens, in obſidione Nuſſienſi deſinit, in qua Scriptor erat, dum obſideretur, quæ anno 1474. contigit. Illud opus ex diverſis Scriptoribus collegit, quos paſſim antiquiores allegat. Quem eo tempore vixiſſe, quo Chronicon concludit, ex poſtremis iſtis illius verbis conſtat: *Et tanto Bombardarum fragore aër perſonuit, quod vix etiam obturatis auribus tolerare potui.* pag. 420.

Meminit hujus Scriptoris *Joannes Piſtorius*, qui illum edendum curavit inter Hiſtoricos de rebus Germanicis Francofurti 1607. & 1613. apud Aubrios Fratres in folio Tom. I. à pag. 1. ad 420. *Gerardus Joannes Voſſius Lib. 3. de Hiſtoricis Latinis C. 6. Poſſevinus, Caſimir. Oudin Comment. de Scriptor. & ſcriptis Eccleſ. Tom. III. ſæcul. XV. p. 269.*

CHRONICÆ REGIÆ à Monachis Pantaleoniiis ſcriptæ, verſio vetus Germanica. Ab Henrico aucupe uſque ad captum à Friderico I. Mediolanum.

Joannes Georgius Eccardt *in Corporis hiſtorici medii ævi Tomo I. N. XII.* excuſat ſe, quòd Scriptoribus Latinis opuſculum hoc Dialecto Colonienſi ſub finem ſæculi XIII. exaratum interſeruerit. Scribit enim, id ſe ex ſcriptura codicis membranacei à doctiſſimo viro Gerardo Maſtrichtio, Reipublicæ Bremenſis Syndico ſibi communicato collegiſſe. Poſt pauca ſubjungit: " Conſtituit illud (ſcilicet Chronicum Regum " Imperatorúmque Germanicorum ab Henrico " Aucupe uſque ad Fridericum primum Imperat. " atque Mediolani deſtructionem perductum) " majorem partem Chronicæ regiæ Colonienſis " atque inde excerptum, atque in gratiam illu- " ſtrium virorum Gerardi de Hamerſtein & Ge- " rardi de Landeſcron in Germanicum ſermo- " nem tranſlatum eſt à neſcio quo *Wiskinde* " (ità enim ſe in præfatione Rhytmica nominat)

" *Colo-*

" *Colonienſi*, ùt ex ſtylo manifeſtum eſt. Hiſto- " riam de cætero non ſecundùm annos Chriſti, " ſed ſecundùm annos Imperatorum noſtrorum " recenſet, quibus Pontificum Romanorum ac " Archi-Epiſcoporum Colonienſium ſucceſſiones " addit. " Eum in aliquibus rebus & verbis exponendis hallucinatum eſſe, notat Eccardus, & probat in præfatione dicti Tomi II.

CLAUDIUS LACROIX in Dahlem Ducatûs Limburgenſis, quà Hollandiæ paret, oppido, naſcitur 1652, & in Parochia S. Andreæ baptizatur. Linguarum & artium notitiâ non vulgari tinctus, à Profeſſore Tricoronatæ Scholæ Ignatio Waſſenhoven Magiſter Philoſophiæ creatur 4tâ Martii 1673, eodémque anno inter tirones Societatis Treviri adoptatus fuit. Humaniora Juliaci & Monaſterii Weſtphalorum cùm docuiſſet, Theologiam adorſus eſt tantâ & celeritate & felicitate ingenii, ut ad banc natus & factus ſingulari talento videretur. Vix Coloniæ, ubi anno 1687. quatuor vota nuncupavit, Ariſtotelem triennio commentatus eſt; cùm omnes fermè Provinciæ Profeſſores (quia prælo ſubjici renuebat) exemplar ſibi ſcriptum certatim depopoſcêre. A Lycæo ad conſcientiæ dubia explicanda tranſlatus pari dexteritate eam approbationem meruit, ut domeſtici perinde ac externi typum penè conviciis flagitarent, & deſcripta per manus omnium itarent; ſubin Majorum conſilio Laureâ Theologirâ in Univerſitate Colonienſi donatus anno 1698, ibidem & Monaſterii Weſtphaliæ in confertiſſima ubique Auditorum corona, non docendi priùs, quàm vivendi finem fecit. Vaſtâ pollebat & fideli Authorum ſemel lectorum memoriâ, ingenio claro & ſagaci, & in magna ſcientiarum ubertate brevitatis & perſpicuitatis perquam ſtudioſo. Oraculum dixiſſes familiare indigenis & exteris promptum & paratum, ſinè invidia communicans, quæ ſinè fictione didicerat. Hæc literaria decora longè inferiora erant in conſpectu Domini iis, quæ ab intus ſunt.

Laboribus exhauſtus, ad extrema deductus, ſacri viatici & inunctionis dies diverſos ipſe deſignavit, & magno pietatis ſenſu ac pace utroque myſterio fruitus eſt. Pridie Kalendas Junii, quæ dies auguſto Dominici Corporis Sacramento ſolennis erat, rogatus, utrùm poſtridie, quæ feria VI. erat, pro more ac devotione erga Patronum ſuorum Indiarum Apoſtolum refici divino epulo cupiat; *non vivam* reſpondet, *craſtinam:* inſtantibúſque ſociis repoſuit tertiò, hâc nocte certò moriar, quibus verbis cum ingruente nocta ob pulſum arteriæ æquabilem ac pacatum fides non haberent, recipere ſe ad quietem omnes, uno Sacerdote remanente, quem ſinè ſollicitudine eſſe, & nonnihil quieſcere voluit, ſpondens tempore excitandum. Circa noctis undecimam inſeruerat brachio roſarium, cui annexa plenaria indulgentia pro mortis articulo erat, excitat Sacerdotem à ſomno, aſſerit inſtare ultimam horam, præeat in preces, applicétque ſibi non alias, ſed eas ipſas, quas deſignaverat moribundo ſibi impertiendas indulgentias. His peractis, ſacrum cereum petit, quo piè prehenſo, alteram ex Agenda orationem dici voluit, quâ abſolutâ, eodem momento placidiſſimè exſpiravit 2dâ Junii 1714. Defunctum Collegæ, Univerſitas & orbs communi luctu proſecuta eſt. Illuſtriſſimus Apoſtolicæ Sedis Nuntius (qui, perſpectâ viri probitate & ſcientiâ, conſilium ejuſdem & operam in graviſſimis negotiis frequenter adhibuerat) audito obitu, altùm ingemuit, & piaculari ſacro piis manibus precatus eſt. Scripſit

Theologiam moralem antehac ex probatis Authoribus breviter concinnatam à R. P. Hermanno Buſenbaum S. J. nunc pluribus partibus auctam. Quæ primò edita eſt Coloniæ apud Servatium Noethen in octo tomulis. 2dò Venetiis in folio. 3tiò etiam in folio recuſa apud eundem S. Noethen. 4tò recuſa Mediolani in folio. 5tò recuſa Lugduni in Galliis in folio.

CONRADUS ab ALDENDORP ſeu Aldendorpius, ùt quidam legunt, Carmelita Colonienſis, Epiſcopus Azotenſis, Orator facundus, Hiſtoricus excellens, Theologus abſolutiſſimus Poſtquam in variis Provinciæ Conventibus quà Philoſophiæ, quà Theologiæ Lectorem egiſſet, ab Archi-Epiſcopo Trevirenſi Wernero à Konigſtein circa 1391. aſſumitur in Pontificali munere Suffraganeus. Scripſit

Vitam S. Cyrilli, Ordinis ſui Doctoris & Prioris Generalis.

Aubertus Miræus.

CONRADUS ab ARNSBERG, filius illuſtris Comitis ab Arnsberg, natione Germanus, profeſſione Carmelita Colonienſis, qui quantum generis nobilitate claruit, tantum quoque ſplendore virtutum & doctrinæ excellentiâ fulſit. Anno 1384. fuit Informator, id eſt, Dialectices ſeu Logices Profeſſor in Carmelo & ſtudio Coloniæ. Dein Magiſter ſtudentium ibidem. Anno 1386. ex Decreto Capituli Provincialis Moguntiæ celebrati deſtinatur ad Univerſitatem Viennenſem Auſtriæ, ubi tunc florebat Magiſter Arnoldus de Auſtria Carmelita publicus & famoſus, Ss. Theologiæ Cathedraticus Profeſſor, ibíque in ſtudio perſtitit uſque ad annum 1390, quo anno revocatus in Provinciam ſuam, ordinatur Lector in Conventu Caſtellenſi in Haſſia. Dein aſſumptus eſt à Friderico III. ex Comitibus Larwstadenſibus ſeu Morſenſibus Archi-Epiſcopo Colonienſi in Vicarium Generalem pro adminiſtrandis Pontificalibus in locum Everhardi Muſchin ex eodem Ordine Carmelitano Suffraganei Colonienſis vitâ functi 1397. undecimo Kalend. Februar. & creatus Epiſcopus Venecomponenſis 1399. Conſecravit Coloniæ Eccleſiam Parochialem S. Lupi, teſte laminâ quâdam cupreâ in ære fuſâ, in dicta Eccleſia ad columnam affixâ in hodiernum uſque diem, quæ ſic habet: Univerſis Chriſti fidelibus pateat evidenter, quòd hanc Eccleſiam S. Lupi aliàs ruinoſam honorabilis vir Wilhelmus de Herre honorificè reformari fecit, quam Venerabilis Pater & Dominus D. Conradus Venecomponenſis Epiſcopus conſecravit anno Domini 1397. proximâ Dominicâ ante feſtum ſanctæ Catharinæ, cujus Dedicationis feſtum ſingulis annis eâdem Dominicâ eſt peragendum, ut Chriſti fideles, eam devotè viſitantes, indulgentias ibidem conceſſas conſequantur. 1410. Univerſitati Colonienſi novellæ ſeſe immatriculari fecit, ùt habet liber Univerſitatis ad annum 1419. 13. Kal. Maji. Conſecravit inferiorem partem

cum duobus altaribus in domo Fratrum ſanctæ Crucis Ordinis ſancti Auguſtini in Schwartzenbroich. Ædificari quoque fecit ſuis expenſis Sacellum Deiparæ Virginis Mariæ Coloniæ in Eccleſia Ordinis, quod ipſemet conſecravit ipſo Virginis immaculatè conceptæ ſacrato die, ibíque inſtituit Confraternitatem B. Virginis Mariæ, quam majorem vocant, quæ etiam in hodiernum uſque tempus ſolenniſſimè celebratur annuè in Dominica infra octavam Aſſumptionis Virginis Deiparæ, cujus Confratres ſunt, quotquot ſunt tam intra, quàm extra muros Colonienſes Monaſteriorum Abbates, Collegiorum Decani, aliíque Prælati Eccleſiaſtici, nec non totus ampliſſimus & nobiliſſimus Senatus & Magnates inclytæ urbis Colonienſis. Eximius fuit Deiparæ cultor; hinc omnibus in locis ſeu picturis, ubi ſuam reliquit memoriam, ſemper ad ejuſdem Deiparæ imaginis veſtigia ſeſe collocari fecit, prout adhuc variis in locis Eccleſiæ ac Sacriſtiæ Colonienſis cernitur. Eſt honorificâ ſepulturâ donatus (agente nimirum familiâ ſuâ) in Sacello beatiſſimæ Virginis ante ejus imaginem atque aram immaculatæ Conceptionis ejuſdem ſub lapide aliquantulum aliis elevatiore, cui ipſe Pontificali habitu in ære inciſus cernitur, cum hac per quatuor partes extremitatum circumſcriptione: *Anno Domini MCCCCXXXIII. die ultimâ menſis Julii obiit quondam R. P. & Dom. D. Conradus de Arnsberg, DEI gratiâ Epiſcopus Venecomponenſis, Ordinis Carmelitarum, Reverendiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri D. Theodorici de Morſa eadem gratiâ ſanctæ Colonienſis Eccleſiæ Archi-Epiſcopo in Pontificalibus Vicarius Generalis hic ſepultus: cujus anima per piiſſimam DEI miſericordiam requieſcat in ſancta pace. Amen.*

Ægidius Gelenius Lib. 3. de Colon. Agrippi magnit.

Scripſit

Sermones ad Clerum & populum.

Collationes etiam feriales.

Poſſevinus. Commentarii Eximii Tevvis Provincialis Carmelitarum.

CONRADUS BARSIERIER, aliàs de Rodenberg, S. Martini Coloniæ profeſſus, ac ſubinde Prior clauſtralis. Deinde Abbas S. Joannis in Rhingavia ad annum 1486. conſpicuus. Scripſit

Vinea Domini Sabaoth. MS. in Bibliotheca ſancti Jacobi Moguntina.

Exercitium Novitiorum de præparatione ad Miſſam, Orationes Capitulares.

De geſtis & translatione trium Regum. MS. in Bibliotheca lacenſi cod. 45. typis impreſſum Coloniæ per Joan. Barthol. Unckel 1481.

Sermo de tribus Magis extat MS. in Biblioth. Lacenſi cit. cod. 45. Trithemius. Ex Commentariis MS. D. Legipont O S. Martini Coloniæ.

CONRADUS BETZDORPIUS J. U. Doctor in Univerſitate Colonienſi, ejuſdémque urbis Syndicus, fuit à Sereniſſimo Duce Brunſwicenſi Præpoſito Metropolitico Colon. renunciatus Pro-Cancellarius almæ Univerſitatis Colonienſis. Nominaverat Princeps ſuum Vicarium in Cancellarii officio Joannem Gropperum J. U. D. ſed Coloniæ non promotum. Interceſſit Univerſitas contra perſonam hoc officio functuram, non è ſuo gremio delectam. Id cùm Majorum mori & ſtatutis congruum vidiſſet Princeps, benignè annuit voto quatuor Facultatum, & Betzdorpium dixit ſui vices gerentem in licentia ad gradus litterarios ſummos impertienda. Extat impreſſa ſinè loci & typi mentione

Reformatio der freyen Reichs Stadt Cöllen zu Anordnung der Raths- und Stadt Richteren, Gericht-Schreiberen, Procuratoren und gerichtlichen Proceſs, ſort Appellations- und Execu ions-Sachen, Taxa ſalarii, Urtheil-Meiſter Roll, ſampt Gräf- und Schöffen Eydt und Ampts-Verwaltung, durch weyland Herrn Conradum Betzdorpium J. U. Doctorem, Stadt Syndicum, nach Form der Rechten, ſort Inhalt der Stadt Cöllen, Statuten, und guten alten Gewohnheiten ordentlich geſtellt.

CONRADUS BRAUWEILERENSIS profeſſus Regulam ſancti Benedicti in Cœnobio Brauweilerenſi, floruit medio ſæculo XI. Vir admiratione omnium digniſſimus, dicendi artifex & Orator eloquens, gravis & ingenioſus Poëta, tum prætcrea ſacrarum litterarum ſcientiâ nemini ſecundus. Scripſit

Vitam Wolffhelmi Præceptoris ſui ad Eberhardum Brauweilerenſem & Hermannum ſancti Pantaleonis Coloniæ Abbates volumine doctiſſimo.

Acta Sanctorum Aprilis die 22. Eyſengrein Catal. Teſt. verit. Mabillon ſæculi VI. Bened. ad annum 1091.

CONRADUS à S. GEORGIO Conventûs Colonienſis Carmelitarum Prior, poſtea Provincialis, Obſervantiæ regularis cuſtos, puritatis religioſæ ſpeculum, opere & ſermone potens, anno 1298. à Sede Apoſtolica mittitur in Angliam ob diſſidium quoddam inter Angliæ Doctores & R. P. Generalem, Gerardum de Bononia ſuper diviſione Provinciæ Angliæ exortum, quod ſummâ dexteritate & prudentiâ compoſuit. Moritur Coloniæ 1305. Scripſit

Librum unum de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.

Librum unum Quæſtionum Theologicarum.

Joannes Semler. Philippus Meti s.

Ex Comment. Eximii Brunonis Tevvis Carmelit Provincialis.

CONRADUS GRUTHERUS Paſtor in Gladbach in Ducatu Montenſi ante fuerat; ſed gratiâ Wolffgangi Wilhelmi volentis jura ſua Catholicia in Schwelheim ab Hæreticis invaſa reſtitui, Paſtor translatus fuit ab eodem Sereniſſimo Duce ad avita Catholicorum jura in Schwelheim reſtituenda, & turbatores Catholici exercitii compeſcendos, ùt narrat in dedicatione eidem Principi inſcripta. Editus ab eo Germanicè

Reformirter Evangeliſcher Catechiſmus, darinnen 22. vornehme Religions-Strittigkeiten zwiſchen den Catholiſchen und Evangeliſchen aus der Augſpurgiſchen Confeſſion, Magdeburgiſche Centurien, &c. ja aus Lutheri und Calvini offenen Bekäntnuſſen beygelegt werden, der alten Römiſchen Catholiſchen Wahrheit zu Ehren, den irrenden Schäflein zur Unterricht, durch Conr. Gru-

ther

ober 1635. Cöllen bey Peter Brachel, ſumptibus Authoris in 12mo pp. 397. Approbat Henricus Sierſtorff Regens Laurent.

CONRADUS ex HERESBACH veroſimiliùs naſcitur 1496. 2. Aug. in prædio cognomine Parochiæ Medman Ducatûs Montenſis. A puero ſtudiis delectatus, inſignium artium optimarum & principum linguarum notitiam acquiſivit. Coloniæ litteris humanioribus perpolitus, Italas & Gallicas Univerſitates ſalutavit anno 1522. 22. Octobris ab celebri legum Doctore Virgilio Sylveſtri utriuſque juris magiſterii laureâ redimitur. Inter Præceptores, quibus adoleſcens operam dedit, laudat Juſtinianum Genuenſem, Epiſcopum Nebienſem, quem pſalmos Hebræos explicantem audivit, & ſub quo ut & aliis Magiſtris Hebraicæ linguæ cognitionem ſibi comparavit. A Joanne Clivenſi & Juliacenſi Duce accerſitus, Wilhelmo filio Præceptor datus eſt, Præceptori poſtmodum datus à Joanne Canonicatus Xantenſis, quem Conradus 1535. reſignavit. Mortuo patre, cùm clavum regeret Wilhelmus, ſuum quondam Præceptorem Conradum ſibi à conſiliis eſſe voluit, quo in munere quinquaginta annis ampliùs dum verſatur cum fide & induſtria, plurimas rerum mutationes eſt expertus, ùt ſcribit Melchior Adamus, diſtractiones religionis, exitialium bellorum ſeditionúmque motus varios, fortunæ & conſiliorum tragicos eventus. Nec verò ſolùm in cancellis conſiliorum Ducum Clivenſium eſt verſatus, ſed & legationes multas obiit, & res magnas pacis bellíque temporibus geſſit ità, ut abſque invidia & laudem invenerit, & amicos comparârit. Matrimonio junctus fuit Mechtelæ von Duoen 1535. Improli, quæ 1560. mortua, & Veſaliæ in ſancti Willibrordi ſepulta eſt. Ætate in ſenium vergente maturè vaſa collegit, & cauſariâ miſſione à negotiis & variis hujus mundi occupationibus impetratâ, quod reliquum vitæ erat, in ſacris literis voluit conſumere, & Davidicis pſalmis, quibus ſacrorum Bibliorum epitome continetur, ſenectutem exercere. Pſalmos itaque brevibus quidem, ſed perquam eruditis ſcholiis illuſtravit, & precandi formulas ad uſum ſimplicium concinnavit, precibus ſingulis hebdomadæ diebus aſſignatis, diem ſupremum obiit (linguarum plurium, Latinæ, Græcæ, Hebraicæ, Italicæ, Gallicæ, Belgicæ peritus, & non minùs morum ſuavitate de ſuis, quàm eruditione de republica bene meritus) 1576. Veſaliæ 14. Octobris ſepultus eodem cum uxore tumulo. Bibliothecam urbi, egenis è familia eleëmoſynas tranſcripſit. Fidem Romano-Catholicam ad mortem uſque integrè, ùt fertur, tenuit. Errat proinde Teſchenmacher & von Steinen, Prædicans Iſſelburgicus, qui vult illum Lutheri fuligine aſperſum fuiſſe, & neſcio quam novæ fidei profeſſionem ab eo moriente editam. Garriunt ex libello Veſaliæ edito 1638, quo & contendunt Ducis Joannis ſororibus Sybillæ, Annæ, Amaliæ recentis Wittenbergici Evangelii amorem afflâſſe. Subinde fatetur Heresbachium non fuiſſe Lutheranum; ſed Pontificium mortuum ùt Melchior Adamus narrat. Utut ſe res habeat, Conradi Heresbachii libri in *indicem primæ claſſis prohibitorum* referuntur; quod Catholicos omnes monitos volumus. Ejus ſtudio prodierunt

1. *Libri duo de educandis erudiendiſque Principum liberis Reipublicæ gubernandæ deſtinatis, deque Republica Chriſtiana adminiſtranda*, impreſſi Francofurti per Georgium Corvinum in 4to 1592. pp. 333.

2. *Pſalmorum Davidicorum ſimplex & dilucida explicatio. in 4to Baſileæ 1578.*

3. Tranſtulit quædam è lingua Græca in Latinam in poſterioribus libris Grammaticæ introductionis Theodori Gazæ, quam Baſileæ Curio excudit 1523.

4. *Herodoti Halicarnaſſei librum de genere vitáque Homeri.*

5. Recognovit etiam ad Græca exemplaria ejuſdem *Herodoti hiſtoriarum libros 9*, cùm in cæteris libris multa, quæ deerant, adjecit, tum in primo libro plus minus novem folia. Opus excuſum Coloniæ 1526.

6. *Strabonis Geographiam* à Gregorio Tifernate & Guarino Veronenſi, ùt putatur, converſam denuò *recognovit*, ac pleriſque locis de integro *vertit*.

7. Similiter Thucydidis libros de bello Peloponenſium &c. excuſos Coloniæ 1527.

8. Lexicon Græco-Latinum à Curione olim impreſſum locupletavit.

9. 10. Joannes Urſinus refert 1mò, ab eodem Conrado aliquod *Hiſtoricum Diurnale* fuiſſe compoſitum. 2dò *Annales Francorum*, eóſque Paderbornæ in Collegio PP. S. J. reperiri in pergameno exaratos. 3tiò *Primordia Civitatis Duisburgenſis.*

11. *Commentarios de re ruſtica* hortatu Hadriani Marii, Geldriæ Cancellarii ſcribere cœpit ea cum ſtipulatione, ut Marius Hortenſis culturæ diſciplinam explicaret. Verùm Mario interea morte prærepto ipſe, quod deerat, de ſuo addere in rei ruſticæ Commentariis coactus fuit.

12. *Celeuma exhortatorium* ad præparationem Chriſtianè moriendi. in 4to Francofurti ad Mœnum apud Joannem Feyerabend 1592.

CONRADUS ISERENHUYFFT de Ratingen, urbe Ducatûs Montenſis, rogatu civis Colonienſis, honorandi quondam Præceptoris ſui ſcripſit

Chronicam Archi-Epiſcoporum ſanctæ Civitatis Colonienſis à ſancto Materno ad Philippum de Duna defunctum anno 1508. XIII. Novembris, die ſacrâ *S.* Brictio. Principium: *Circa initium & principium deſcriptionis Præſulum ſanctæ Colonienſis Agrippinæ Eccleſiæ.* Finis: *Occultent meritis crimina noſtra ſuis.* Extat MS. in folio in Colleg. Colon. S. J.

CONRADUS KOELLIN *Suevus* natione, patriâ & profeſſione Ulmenſis, Ordini Prædicatorum adſcribi voluit. Vir ingenio acri ac ſtudiis planè deditus jam clarebat anno MDVII, quo ſic de eo in actis Cap. Gener. Ordinis Prædicatorum Papiæ habiti lego ſtatutum: *Conventui Heidelbergenſi Provinciæ Teutonicæ damus ad legendum ſententias pro primo anno Conradum Koellin* (erratum enim typorum eſt in editis, ubi legitur Chorardum Chilin) eo verò munere tanto auditorum plauſu & fructo functus eſt in explicandis potiſſimùm S. Thomæ placitis, ut, cùm poſtea Coloniam Agrippinam translatus Gymnaſii Ord. Prædicatorum Regens ac Moderator ſacras litteras interpretaretur, ex communi Academiæ Heidelbergenſis Catholiciſſimæ tum & florentiſſimæ Profeſſorum voto Decanus ſuaviſſimam ad eum & urgen-

gen-

gentiſſimam ſcripſerit epiſtolam petens, ut, quæ olim apud eos in *S.* Doctoris ſummam commentatus fuerat, typis tradere non ampliùs detrectaret. Neque id tantùm Heidelbergenſes Academici, ſed & ad ipſum Ordinis Magiſtrum Thomam Cajetanum litteras dederunt orantes, ut pro ſumma, quâ in eum pollebat, authoritate id ei præcipere vellet. Quàm gratæ ſibi fuerint hæ litteræ, eodem anno MDXI. ſuâ reſponſione Thomas Cajetanus teſtificatus eſt. Rurſus autem in actis Cap. Gen. Neapoli MDXV. habiti eundem Conradum lego in eodem Regentis Gymnaſii Colonienſis munere protogatum, quod & deinceps pluribus egit annis: ex quo Cœnobii Prior aſſumptus, illud regebat certò anno MDXXVI. Tum etiam inſtitutus eſt per Provincias Moguntinenſem, Trevirenſem & Colonienſem adversùs hæreticam pravitatem Inquiſitor Generalis, quod munus ſtrenuè geſſit ac impigrè ad reliquum vitæ. Coloniæ mortuum anno MDXXXVI. die XXVI. Auguſti prodit Fridericus *Steill in ſuis Ephemerid. ex tabulis domûs Colonienſis* à ſe viſis, & quoad annum conſentit Author Addit II. ad Trithemium, cui ut ejuſdem Ordinis, Gentis & æquali fides adhibenda. Hæc ejus opera:

Scholaſtica Commentaria ſubtiliſſima ſimul ac lucidiſſima, cunctiſque Theologicæ Facultatis ſtudioſis maximè neceſſaria in primam 2dæ Angelici ſancti Thomæ Aquinatis, ab Authore, dum Univerſitatis Heidelbergenſis ſtudii Regentem ageret, elucubrata.

Prima editio Coloniæ, typis Quentel 1512. in fol. Initio habentur tres epiſtolæ laudatæ ſuperiùs.

Altera curante F. Stephano Gnaraldi de Cento ſodali, Venetiis, Franciſci & Dominici Nicolini 1589. in fol. *Extat Antverpiæ apud noſtros.*

Tertia Venetiis, Roberti Mejetti 1602. in fol. pp. 982. *Extat Pariſ. apud noſtros ad ſancti Honorati.*

Utraque hæc editio typis elegantiſſimis, quæ tamen fortè una & eadem ſolo mutato programmate.

In primam partem, in ſecundam ſecundæ, & in tertiam partem S. Thomæ etiam ſcripſiſſe aſſerit Altamura, quod & veriſimile, at & certum ſi quid ſcripſit, typis non dediſſe.

Quodlibeta viginti ſeptem per modum dialogi concinnata, penitiſſima Moralis Theologiæ arcana ſcire volentibus oppidò idonea. Coloniæ apud Petrum Quentel 1523. in 4to pp. 340.

Hæc Fratris ſui Germani F. Ulrici Koellin Ord. etiam Præd. Ulmenſis, Domûs Prioris & Theologiæ Profeſſoris inſtantiſſimis precibus vix tandem conceſſit Author.

Epithalamii Lutherani everſio, Coloniæ 1527. in 4to pp. 464. *Arnoldo de Tongari B. Virginis ad Gradus Eccleſiæ Canonico Author nuncupat, tum Colonienſis Domûs Prior, & unà Regens Gymnaſii Princ. Martinus Lutherus* in laſcivo ſuo *Epithalamio*, quod huic Evangelicæ everſioni de verbo ad verbum interſeritur, prioris ad Corinthios ſeptimi capitis textum ac ſenſum corrupit, &c. *Extat Pariſ. in Regia D. 1613*

Adverſùs caninas Martini Lutheri nuptias, adverſùſque alia ejuſdem vel Gentilibus abominabilia paradoxa opus novum. Tubingæ 1530. in 8vo pp. 429. Extat apud noſtros ad S. Honorati.

Alia plura editurus erat, inquit Author, additionis ſecundæ ad Trithem. niſi infeſta mors tantum virum nobis abſtuliſſet.

Extant ad eum de quæſtionibus moralibus reſponſiones plures Thomæ Cajetani. Vide opuſcul. Tom. I. opuſculo XXXI. inter XVII. reſponſiones XI. XII. XIII. & XIV.

Hunc Scriptorem præter citatos laudant Luſitanus & Sequaces, & tandem Altamura ad 1527. & in append. Simlerus, Poſſevinus, Bellarminus & Labbens.

Echard & Quetif. Scriptores Ord. Prædicat.

CONRADUS ROINGH Rudenſis in præfatione libri à ſe conſcripti ait, quòd ab anno 1643. ad annum 1669. Secretarii, Ærarii, & tandem Conſulis officio in urbe Rudenſi functus fuerit, non ſinè magno labore urbi ſua præſtiterit ſervitia, archivum in ordinem redegerit, & amore natalis ſoli inductus opus elaborârit, in quo laudabilis urbis Rudenſis conſuetudines & jura circa limites, paſcua, venationes, &c. jura in civilibus & criminalibus, unà cum mero & mixto imperio, ejus civitatis Adminiſtratoribus & Regentibus, &c. magno cum labore collegit in urbe Rudenſi 1551.

Totum opus tres partes complectitur. In prima reperitur *univerſalis deſcriptio urbis Rudenſis.* In altera habetur *enumeratio Præfectorum quorundam*, vocant *der Burgmänner*; *ſed manca.* In tertia *Hiſtoria quædam, digna appellari œconomica*, ea tantùm concernens; quæ ad ſtatum Curiæ Rudenſis pertinent.

Præterea opus Chriſtophori Brandis illuſtravit, auxit, bipartivit, perfecit. *Ex originibus Hiſtoriæ Weſtphal. I. D. von Steinen fol. 142.*

CONRADUS DE SUSATA interfuit Concilio Conſtantienſi, in cujus ſeſſione XXI. anno 1417. die 8vâ Novembris fuit electus è natione Germanica, includendus conclavi, in quo novus Pontifex eligendus erat. *Scripſit*

Notabiles quæſtiones ſuper libros ſex Ethicorum Ariſtotelis.

Geſneri Bibliotheca. Harduin. Concilior. Tomo VIII. pag. 868.

CONRADUS TREMONIUS, Tremoniâ ex imperiali oppido Weſtphalici circuli, Dortmund oriundus, fuit Carmelita Colonienſis, Theologus inſignis, Orator excellens, obiit 1419. Scripſit

Quæſtiones & lecturas Theologicas.

Jacobus Friſius in ſua epitome, & Philippus Meiius. Ex Comment. Eximii Brunonis Tevvis Carmelit. Provincialis.

CONRADUS VORSTIUS Coloniæ natus fuit; ſed hæreſi ſeductus, ſpecimen illuſtre dedit, in quas errorum tenebras hæreticus labatur. Ut primùm Arminii 1619. Lugduni defuncti cathedram occupavit; pervaſit ingens rigidorum Calviniſtarum murmur Hollandiam univerſam. Favebat his Jacobus Rex Angliæ, qui Vorſtii libros non ſolùm luſtravit igne publico, ſed per Milordum ſuum Winwod 1611. 5tâ Novembris apud Ordines Belgii fœderati Legatum petiit, ut cathedrâ & provinciis pelleretur. Nec de nihilo erat hic

hic zelus Jacobi contra Vorſtium: hic enim in Tractatu ſuo Theologico evertit omninò DEI ſimplicitatem, individuam magnitudinem, infinitatem, immenſitatem, & permanentem æternitatem. Nihilominus tot Batavos in rete ſuum attraxerat, ut deliberandum diu fuerit de ejuſdem Oſtraciſmo. Demum minis & querimoniis Angli fracti ejecerunt Vorſtium, qui in Torgoude latuit, & errores peſtilentes ſpargere perrexit; dum à Synodo Dordracena ejus ſenſa non ſolùm ùt Calvino, ſed Eccleſiæ univerſalis doctrinæ pugnantia, imò ſanæ rationi contraria damnata fuêre. Eidem verò dum à ſtatibus aquâ & igni eſt interdictum, Tonningæ, quò ſe receperat, extinctus eſt.

Ejus elogium ut inter primæ claſſis Hæreticos & Fanaticos recepti ſincerum apud Sandæum *in conſiderationibus* de Synodi Dordrechianæ emolumentis. 1620, editum leges. p. 475. conſid. XVII. enumerat emolumentum XXI. condemnationem Vorſtii, quam extenſam exhibet.

Adde Sandæi epiſtolam ad Dominum Italum p. 250. Inter epiſtolas: *Hydrum Hollandicum.* Veram item imaginem exhibet Afbakerus in ſuo Henotico pacifico à pag. 104. & ſeqq. ubi recenſet libros pro & contra Vorſtium editos.

CONRADUS WESTHOVEN ſeu ZEPHYRINUS, natus in Weſthoven, oppido Angariæ ad Ruram Arcbidiœc. Colon. 1569. Monaſterii Weſtphalorum circa 1579. octo ferè annis ſub diſciplina Societatis excultus, anno 1604. die ſacro Magdalenæ Ordinibus ſacris initiatus, Curionis munus obtinuit in Kevelaer, pago prope Geldriæ urbem. 1617. in feſto ſancti Jacobi translatus in Parochiam Holthem prope Noveſium. Edidit

Speculum vitæ vel ſtatûs conjugalis, ſive memorabilia exempla plurium ſanctorum vel piiſſimorum conjugum, præclarè ab illis in eo ſtatu geſtorum ſelecta ex editis Sanctorum rebus geſtis & ſacra Scriptura ſtudio boni communis in lucem data, induſtriâ Caſparis Zephyrini artium liberalium Magiſtri & Eccleſiaſtæ. Duſſeldorpii excudit Chriſtophorus Ort. Dicatus liber Wolffgango Wilhelmo.

Edidit quoque carmen propempticum panegyricum, Epithalamium, eidem Sereniſſimo Principi Wolffgango oblatum, ùt ipſe meminit in præfatione hujus libri, quæ carmina videre hactenus non datum.

CONRADUS ZITTARDUS, quem ex agnomine *Ghilbertus de la Haye in ſua Biblioth. Belgo-Dominic.* Zittardia in finibus Ducatûs Juliacenſis civitate ortum, ibidémque Ordinem profeſſum conjicit, Provinciæ Germaniæ O. Præd. Alumnus fuit, eámque novem, decem annis ſolidis Prior Provincialis rexit, eóque titulo Comitiis Generalis Romæ MDLXXXIX. & MDXI. habitis interfuit. Titulo Prædicatoris Generalis gaudebat. Obiit verò Conſtantiæ ad Rhenum anno 1606. die 27. Martii. Scripſit

Chronicon Ordinis Prædicatorum linguâ Germanicâ editum. Dilingæ apud Joannem Mayer 1596. in 4to. Extabat Pariſiis in Bibl. Tevenot. anno 1694.

De origine & utilitate Confraternitatis ſanctiſſimi Roſarii. Conſtantiæ 1603. & Coloniæ Agrippinæ Goswini Cholini 1603. in 12mo.

Scriptores Ordinis Prædicator. Jac. Quetif. Jac. Echard. Poſſevinus. Raderus in Bavaria ſancta p. 290. Coppenſtein. Clavis Roſarii. p. 439.

CONSTANTINUS BARBANSONIUS Coloniæ Guardianus Capucinorum, Provinciæ Definitor & Cuſtos, vir eximiæ contemplationis, cui Monaſterium Eifliæ Guardianum agenti B. Virgo Maria apparuiſſe viſa eſt, cúmque 1631. 26tâ Novembris cum fama ſanctitatis Bonnæ obiiſſet, diabolus ex energumeno altiùs in cachinnos effuſus, & de cauſa interrogatus reſpondit: *Conſtantinus quendam tortor hâc ipſâ horâ è vivis deceſſit*, cujus veritatem paulò poſt allapſus nuntius comprobavit. Sepulchrum ejus poſt 26. annos apertum accenſam faculam & ſuavem emiſit odorem. Ab eo edita

1. *Amoris divini occulta ſemita*, in duas partes diviſæ. Prima continet puncta neceſſaria volenti proficere in via perfectionis. Secunda pars continet deſcriptionem totius viæ orationis mentalis, authore R. P. F. Conſtantino de Barbanſon Prædicatore Capucino, & Conventûs Colonienſis Guardiano. Coloniæ ſumptu Bernardi Gualteri 1623. in 12mo pp. 552. Dicatur Ferdinando Arch. Colon. cujus munificentiam erga Ordinem Capucinorum latè exponit. Ab eodem approbatur ad ſexennium.

Idem liber jam pridem Gallicè editus fuerat, teſte Sereniſſimo Ferdinando.

Idem Germanicè verſus ab Gieronymo van Neckerſulm Capucino prodiit Coloniæ, typo Bernardi Wolter 1624. in 8vo pp. 501.

2. *Anatomia animæ & divinarum operationum* Gallicè edita Leodii 1635. & Coloniæ 1642.

Wadingus. Scriptores Ord. Minor.

CORNELIUS GRASSUS natus Antverpiæ parentibus tam vitæ probitate, quàm opum magnitudine inclytis, ob fidem Catholicam inter populares ſuos pleroſque nutantem Coloniam Agrippin. avitæ fidei tenaciſſimam adiit, & mercaturæ, utì cœperat, operam dare perrexit. Interea affulgente Spiritu cæleſti agnoſcere cœpit fortunæ præſentis incertitudinem & vanitatem, quâ licèt ſplendidiſſimâ calcatâ, devovit ſe ſolitudini Cartuſianæ Colon. & anno CIƆDXCII. ſacrum inſtitutum profeſſus eſt. Poſt mortem Zachariæ Lippeloi ejuſdem Cartuſiæ Alumno vitis Sanctorum in epitomen redigendis, ex Surii prolixioribus Commentariis ſuccedaneam & ultimam manum adhibuit. Coloniæ typo Bernardi Gualteri in 8vo Tom. IV. Bibliothecam Domûs S. Barbaræ inſigni librorum ſupellectile auxit imitando poſteris exemplo. obiit 1642. 19. Junii, ætat 80.

De ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio idiomate Belgico 1603. in 1610, typis Bern. Gualtheri.

Petrejus in Biblioth. Carthuſ. Val. Andr. Bibliotb. Belgica.

CORNELIUS MAES Bonnenſis, ex Ordine Fratrum Minorum *S.* Franciſci Conventualium, Orator & Poëta in ſæculo Viennæ, jam laureatus Gymnaſii Bonnenſis quouſque apud noſtros ibidem extitit per annos complures Profeſſor &

Præfectus ultimus varios Poëſeos ſuæ partus prodidit.

Sacrum Florilegium Antonianum, ſive parvum Devotionale in honorem *S.* Antonii de Padua Ordinis Minorum celeberrimi ac perpetui Thaumaturgi Deo ConseCratVM. 1705. typo Joannis Alſtorff.

Auxilium in tribulatione, ſive Antonius de Padua Thaumaturgus, mœrentium conſolator, à devoto cliente ad quaſcunque cùm animæ, tum corporis neceſſitates ſublevandas variis pietatis officiis advocatus. Libellus adjunctis etiam aliis Litaniis, pſalmis precibúsque ad quotidianum uſum ſelectiſſimis. 1707. apud Martin. Aldenkirchen.

Hiſtoriam denique vitæ & miraculorum ſancti Antonii Paduani vernaculâ editam compoſuit.

Poſt plures demum annos concionibus inſumptos Coloniæ obiit 1700. 9. Maji. *Ex Commentariis Eximii Putzis Provincialis Convent.*

CORNELIUS à RYNTHELEN Juris utriuſque Conſultus & cauſarum Patronus in Dicaſterio Julio Montenſi Sereniſſimo Principi ſuo Guilhelmo Wolffgango Duci Palatino Neoburgico ad Catholicam avorum ſuorum fidem reverſo libellum dicat, quo demonſtrat ex civilis juris Theodoſiani, Juſtinianæi codicibus & legibus, ſolam Romano-Catholicam Eccleſiam eſſe eam, quæ à Chriſto inſtituta à D. Petro & Apoſtolis promulgata primo millenario floruit, omnes hæreſes eâ poſteriores eſſe, ab eáque damnatas, & recentiorum Hæreticorum errores jam primo millenario omnium auguſtorum Principum legibus ſereniſſimis prædamnatos fuiſſe. Scripſit

Juriſta Romano-Catholicus. Authore Cornelio à Rynthelen, Doctore & Advocato Duſſeldorpienſi MDCXVIII. Coloniæ apud Stephanum Hemmerden in 8vo pp. 299.

CORNELIUS SCHULTINGIUS natus Steinwichii (unde Lithokomos græciſſando ſe nuncupabat apud Tranſiſalanos) ſacræ Theologiæ Licentiatus Colonienſis & Profeſſor publicus, deinde Regens Burſæ Laurentianæ in Ubiis, ibidémque ad *S.* Andream Canonicus, vir pius ac doctus fuit, uti & Decanus Facultatis artium 1586. edidit

Eccleſiaſticæ diſciplinæ libros VI. Coloniæ 1598. apud Wilhelmum Lutzenkirchen in 8vo. pp. 831.

Bibliothecam Eccleſiaſticam ibid. 1599. & 1601.

Opus variarum lectionum & animadverſionum adverſùs Lib. I. inſtitutionum Joan. Calvini ibid. in 4to.

Bibliothecam Catholicam, ſive refutationem totius TheologiæCalvinianæ, præſertim inſtitutionum ejuſdem Calvini ibid. in 4to.

Theſaurum antiquitatum Eccleſiaſticarum è VII. prioribus Annalium Baronii tomis, contra Centuriatores Magdeburgenſes ac Calviniſtas totidem tomis ordine alphabetico contextum. ibid.

Tragicomœdiam Conſtantini Magni & S. Helenæ. ibid. 1602.

Confeſſionem Hieronymianam è D. Hieronymi operibus, juxta locorum Theologicorum capita tomis IV. apud Mylium 1584. in fol.

Denique Hierarchicam Anacriſin adverſùs varios Calviniſtarum libros & celebratas ab iiſdem Synodos, ibidem apud Hermannum Hoberginum 1604.

Obiit 1604. die ſancti Georgii, ſepultus in *S.* Andreæ. Epitaphium ejus ſequens eſt ſubſcriptum tabulæ muro boreali appanſæ, in qua icon viri cernitur depicta.

Hæ tibi Cornelium SCHULTINGH præſentat Imago
  Vivum, quâ vivus conſpiciendus erat.
Robore vaſtus erat, canus vultúque decorus,
  Dotibus ingenii ſummus & oris erat.
Laurentî primùm docuit, poſt rexit Alumnos,
  Hinc gravitas, illinc dulcor & oris erat.
Illud Apoſtolicæ fecit hoc ædis Alumnum
  Andreæ merito præmia digna viro.
Hæc ubi pertæſus ſcriptis inclaruit urbi,
  Quin orbi, ingenii dans monumenta ſui.
Oſſa ſub hoc ſaxo latitant defoſſa ſepulchro,
  Spiritus in cælo carcere miſſus agit.
VI LVX aXe poLI fortIs CasVra georgI
  CæLItVs à Chara Morte VoCatVs abeſt.

Dignus certè meliori Poëtâ, fratrem habuit Petrum *S*chultingium J. U. Doctorem & Profeſſorem, & Senatûs Agrippinenſis Syndicum annos XXX. De proſapia Schultingiorum extat carmen Guilielmi Haloandri Colonienſis præfixum Bibliothecæ Eccleſiaſticæ.

COSMAS MORELLES ingentis animi vir & religionis, patriâ Catalanus, Conventûſque Prædic. S. Onuphrii prope Valentiam Aragoniæ Provinciæ Alumnus: quos in Hiſpania fidei hauſerat & doctrinæ ſpiritus, in Germania poſtmodum latè diffudit. Ipſis enim ſæculi ultimi exordiis in Academia Colonienſi Profeſſorem in ſacra Theologia agebat Conventûs noſtri & ſtudii generalis Regens. Quo nomine in Generalibus Ordinis in Comitiis MDCXI. Pariſiis ſolemnes habuit ipſomet Præſide & F. Wiberto Roſembach Teutone reſpondente ad *S.* Jacobi diſputationes *de authoritate Papæ & conſiliorum*, totâ non modò Facultate & Academiâ præſente, ſed & Aulæ regiæ Senatûſque Clerique Galliarum Optimatibus: unde rumores & tumultus non leves exorti ſunt, de quibus apud rerum ejus ætatis Scriptores & ad editum ea de re *Edmundi Richerii libellum de Eccleſiaſtica & politica authoritate Eccleſiæ*, ubi Coſmæ noſtri modeſtiam laudat *Richerius* ipſe animíque robur & firmitatem, quem & eâ occaſione ille nonnullorum Aulæ, Senatûſve Pariſienſis nutibus atque conſiliis edidit; unde tantæ poſtea in Academia Pariſienſi diſſenſiones, ipsíque Richerio moleſtiæ & ærumnæ. His autem Ordinis in Comitiis magno apud Patres in honore fuit Coſmas, & poſteriorum Romæ Comitiorum limitationem emendârunt. "Declaramus, inquiunt, antiquitatem Magiſterii F. P. R. Coſmæ Morelles Regentis Colonienſis pro loco & voce, cæteriſque Magiſtrorum Provinciæ Aragoniæ privilegiis computandam à die, quo præfatus Pater inſtitutus fuit in Capitulo Romano proximè MDCVIII. celebrato Magiſter: neque obſtare quamcunque ejoſdem Capituli ordinationem, quamvis verba ejus aliud ſonare vel exprimere videantur;

Digitized by Google

" tur ; unde diſtrictè prohibemus univerſis & " ſingulis Patribus & Fratribus præfatæ Provin- " ciæ, ne ullum ſuper hoc prædicto Patri ap- " ponant impedimentum. Quin imò ob multa " & ſingularia beneficia, quæ in partibus Ger- " maniæ præſtitit, variósque labores, quos in " diſputando & ſcribendo Catholicæ Religionis " propugnationem hæresíſque extirpationem per- " tulit, & ipſe perfert, ſupplemus ex ſpeciali gra- " tia & indulto quemcunque defectum, qui cir- " ca præfata quocunque modo acciderit. " Hæc ſcilicet de eo *in actis*, qui, cùm in Germaniæ partibus maximam vitæ ſuæ partem egiſſet, plurimóſque pro fide Catholica adversùs Heterodoxos, in illis partibus arguendo, hortando, docendóque tutanda & promovenda labores toleràſſet, omniúmque ſibi prope Antiſtitum maximè conciliâſſet animos, ab Apoſtolica Sede datus eſt in Tractu Rhenano ſive Archi-Diœceſibus Moguntina, Trevirenſi & Colonienſi fidei Generalis Inquiſitor anno MDCXVIII. 25. Maji, Priórque electus. Quod ille munus Inquiſitoris ſtrenuè prudentiſſiméque geſſit annis pluribus, magno rei Catholicæ commodo, magnâ & Principum Electorum Prælatorúmque gratiâ, donec armorum ſtrepitu ſuborto in Germania Suecorúmque Rege Guſtavo Adolpho per eam irrumpente, Coſmas Inquiſitor ab Hiſpanis in Belgio ſeu Trevirenſis Electoris Philippi Chriſtophori Emiſſarius Exploratórve comprehenditur, & in vincula conjicitur in arce Gandavenſi, quam *Petram Comitis* Sanderus vocat, nullius alterius criminis reus, quàm quòd Electori Chriſtophoro carus eſſet. Ubi cùm paucos extremóſque vitæ ſuæ vinctus in ærumnis egiſſet annos jam prope capularis, ceu probatum in fornace tribulationis aurum, purámque & piam inter Fratrum ſuorum deſideria DEO reddidit animam, fuitque apud noſtros Gandavenſes ſepultus; de quo in Necrologio tabuliſque Colonienſibus ità legitur: Anno 1636. 18. Februarii obiit Gandavi R. P. M. F. Coſmas Morelles ſanctæ fidei Inquiſitor, ætatis LXXIX. &c. Hæc ejus opera:

1. *Compendioſa relatio vitæ eximiæ ſanctitatis viri F. Ludovici Bertrandi Ordinis Prædicatorum* A. 1608. à Paulo V. beatificati cum reſcripto beatificationis ſummariè collecta &c. Coloniæ Arnoldi Kempen typo 1609. in 4to.

2. *Relatio colloquii Francofurtenſis proximis autumnalibus nundinis anno 1609. inter nonnullos Calvinianæ religionis Miniſtros, & R. P. F. Coſmam Morelles habiti ab ipſo Catholico Collocutore conſcripta.* Coloniæ Agrippinæ Stephani Hemmerden 1610. in 4to pp. 246. Cui poſtea adjecit refutationem reſponſionis adverſariorum.

3. *Relatio colloquii, quod cum Boſphornio Calviniſta anno 1610. habuit apud Bredam Brabantiæ.* Coloniæ Agrippinæ Arnoldi Kempen in 4to. Iterum ibidem Grevenbruk 1610. in 4to cum ſuperiori *relatione & refutatione.*

4. *Divi Thomæ operum editio nova, quam plurimis, quibus ſcatebat, mendis correcta, cum exemplari Romano ac aliis MSS. codd. collata, nec non variis in ſacra Scriptura locis male allegatis reſtituta.* Antverpiæ Joannis Keerbergii 1612. in fol. Tom. 18. adjecto nempe ſupra editionem Romanam præter ſupplementum tertiæ partis tomo uno integro, ne quid eorum, quæ S. D. nomine quocunque modo prodiiſſent, deſideraretur. Hujus verò editionis ſuæ rationem ità reddidit in monito ad Lectorem, ut F. Petri Alvæ Ordinis Minorum, Maraccii ac *Petri à valle clauſa* ementiti Authoris objecta prævenerit ac diluerit, eáque potiùs riſu, quàm reſponſo digna videantur. Nam quod ait ultimus Coſmam *textum apertiſſimum D. Thomæ in primum Diſt. 44. q. unica. à 3. ad 3. impudoratè adulteràſſe*, quo pudore iſta effutierit ille, quiſquis ex collatione Romanæ editionis cum Antverpiana judicet, an ſit littera in una, quàm in unica vel altera plus. In quo videſis noſtros tum Joannem Nicolai in ſuis notis ad eum in ſua editione 1. ſentent. S. D tum Vincentium Baronium Apologetici Tom. II. pag. 35.

5. *F. Dominici de Flandria Ordinis Prædicator. Commentarii ſeu quæſtiones in 12. libros Metaphyſicæ 120. annis poſt primam editionem recognitæ & expurgata.* Coloniæ 1621. Arnoldi Kempen in folio.

6. *Beati Alberti Magni opera quædam ex MSS. codicibus correxiſſe dicitur*, quibus plura ejuſdem nondum impreſſa, addenda & edenda paraverat, quæ ab ejus morte aliorum curis prodierunt.

Teſte autem Leone Allatio in Apibus urbanis hæc apud Authorem parata erant.

1mò *Tractatus de jure decimandi.*

2dò *De diſpenſatione Apoſtolica in cauſa matrimoniali Ducis Neoburgici.*

3tiò *Commentaria in I. P. D. Thomæ.*

4tò *Quodlibetales in quæſtiones 11.*

5tò *Opuſcula varia contra modernos Hæreticos.*

Ejus cum laude meminêre Michael Pio, Jos Lopeiz & Fernandez noſtri: extranei etiam Miræus, *Swertius* & alii.

Hactenus Jacobus Quetif. & Jacobus Echard in Scriptoribus Ordinis Prædicatorum.

CRISPINUS van de PAES artem hauſit à celeberrimo Amſtelodami Chalcographo Theodoro Cornhardo: vitam hauſit, & ferè egit Coloniæ, ubi Martinum Vooſium imitatus in multis, alia multa ut hiſtorias è Ss. litteris & Ovidio depromptas, propriáque, ùt ajunt, Minervâ inventas æri inſculpſit. Inde Trajectum ad Rhenum digreſſus, Magdalenam filiam ad idem artificium allexit, ac tam docilem expertus eſt, ut inter cætera mors Procridi ad Adami Elzheimeri prototypon exacta, eam tali parente dignam fuiſſe filiam probaverit, filii ei præter Magdalenam adhuc duo erant, Simon & Criſpinus Paaſius, ambo pictoriæ gnari. Simon tamen, utpote major natu, quo ſorori ea in re nihil concederet, toto pectore in ſculptoriam & pictoriam incubuit. Labor ejus maximam partem verſatus eſt circa effigies hominum grandiores & magìs illuſtres. Joannes Sadeler Bruxellenſis Coloniam allapſus, Criſpini von den Paas inventis ideis imitandis, & in æs exprimendis incubuit. *Sandrart. parte II. Lib III. p. 455.* Parens Criſpinus denique ad Aulam Danicam avocatus, eidem ad ultimum uſque ſpiritum ab obſequiis fuit. *Joachimus von Sandrart Tom. 1. Teutſcher Academie Bau-*

Bild- und Mahler- Kunſt. p. II Lib. III. pag. 357.

La prima parte della luce del dipingere data in luce da Criſpino del Paſſo. Amſterdam 1643. libro in folio in quatto lingue & in cinque parti diviſo ripieno dintagli di coſe diverſe. Refertur ab *Orlandini* in Abecedario pictorio p. 460. edit. Mediolani 1719. in 4to.

CUNERUS PETRI à Browershavia, quod Zelandiæ oppidum eſt, in pago Duyvendyckio natus, ſed Browershavii educatus, Lovanii in Pædagogio caſtrenſi curſum ſtudii Philoſophici abſolvit, promotus anno 1550. duodecimus primæ lineæ. Datâ hinc litteris ac ſtudiis ſacris diligenti operâ, eadem in vicina Parcenſi Norbertini Ordinis Abbatia ipſe interpretatus eſt. Inde ad D. Petrum Plebanus, ac Ss. Theologiæ Doctor anno 1560. creatus. Foit omnis novitatis oſor, ideóque præſertim Michaëlis Baji, Doctoris Theologi, ejúsque doctrinæ adverſarius, cui & palàm & ſcriptis ſæpè reſtitit. Tandem primus Leowardienſium apud Occidentales Friſios conſtitutus eſt Epiſcopus, cathedræque poſſeſſionem anno 1570. Kalendis Februarii accepit, Clero, Senatu, populóque ad Eccleſiam ſancti Viti comitante.

Synodum primam habuit eodem anno, die 25. Aprilis, *Statutáque* Lovanii edidit, Hieron. Wellæi typis, edita rurſum anno 1719. in hiſtoria Epiſcop. Leovardienſium per Heuſſenium.

Quamdiu licuit, nihil prætermitit, quod boni eſt Epiſcopi. Verùm invaleſcente factioſorum Calviniſtarum atque Anabaptiſtarum adversùs legitimum ſuum Principem rebellione, occupatâque ab iiſdem Leovardiâ captus, arcíque Harlinganæ mancipatus, biennio exacto dimiſſus, & Epiſcopatu depulſus, Monaſterii Weſtphalorum aliquamdiu ſubſtitit, Coëpiſcopi ſeu Suffraganei munere functus, ac reliquum deinde vitæ Coloniæ in Ubiis exul tranſegit, ſacráſque ibi litteras publicè interpretatus eſt. Scripſit

De Sacrificio Miſſa. Lovanii 1572. In 8vo.

De meritorum Chriſti & Sanctorum conſenſu, ibidem.

Quaſtiones paſtorales, & de cœlibatu Sacerdotum, ibid.

Vera ac Germana Eccleſia Chriſti deſignationum, per XIV. proprietates ſive notas, ibid. 1568. in 8vo. Eundem tractatum anno 1698. inſeruit Tomo VII. ſuæ Bibliothecæ maximæ Pontificiæ Illuſtriſſ. Thomas Roccabertus Valentinus Archi-Epiſcopus.

De Principis Chriſtiani officio. Coloniæ typis Mat. Cholini 1580. in 8vo.

Ad Principes Electores de pace cum Hiſpaniarum Rege.

De gratia, libero arbitrio, prædeſtinatione, juſtificatione, indulgentiis, & D. Petri Cathedra firmitate. ibid. 1583. in 8vo.

Scripſit etiam nonnulla vernaculo ſermone, ùt *contra Anabaptiſtas de purgatorio, &c.*

Moritur ærumnis confectus Coloniæ 1580. die XV. Februarii, ætatis anno XLIX. in æde ſumma ad Aram Ss. trium Magorum humili ſarcophago conditus, appoſito hoc epitaphio; vir longiore vitâ & fortunâ feliciore dignus:

Pietati ſacrum

Occidua Friſia Cunerus Epiſcopus (Hoſtes)

Primus & extorris dormit in hoc tumulo.

Gancko Ganckema, Friſius,

Canonicus Aquiſgranenſis

Ponebat

INITIO ANNI VNDECIMI.

Bibliotheca Belgica Foppens.

CUNO à FALCKENSTEIN, Archi-Epiſcopus Trevirenſis, ad Colonienſis etiam Diœceſis gubernacula adſcitus, atque miro Cleri ejus loci & Antiſtitis ſtudio ad opem remediumque laboranti Eccleſiæ ferendum evocatus eſt. Engelbertus namque Agrippinenſium Archi-Epiſcopus, cùm vir jam decrepitæ eſſet ætatis, crebrâque infeſtaretur nervorum paralyſi, Diœceſi gravi ære alieno & multis bellorum incommodis exhauſtâ propemodum & oppreſsâ, ubi omnibus hiſce malis imparem ſe vidit, ſecedere è medio conſtituit, & foti lucíque expers abdere ſe in arcem quampiam, ubi vitam in otio honeſto placidè traduceret. Quare Pontificis maximi conſilio judicio & exploratâ voluntate Cleri, ſummo Collegio annuente, Cuno procurationem ejus Diœceſis adjutoris nomine ſuſcepit, illámque, defuncto jam Engelberto, adhuc triennio rexit. Sed ne fortunarum acceſſionibus & non ſtudiis illis Cunonem operam dediſſe putares, quibus cum honeſto animi oblectamento nominis paratur immortalitas, librum quidem edidit, cui geſtorum Trevirenſium titulus, fabuloſis commentis refertum non paucis, & chartarum veterum prolixis citationibus oneratum. Additâ Pontificum & Imperatorum ſerie; Chronicon ex eo contiocere voluit, cujus prologo ità nomen ſuum præſcripſit:

" Cuno de Falconis Petra magnifica DEI pro-
" videntiâ ſanctæ Eccleſiæ Trevirenſis Archi-Epi-
" ſcopus, ſacri Imperii per Galliam regnúmque
" Arelatenſe Archi-Cancellarius, & totius Gal-
" liæ & Germaniæ authoritate Apoſtolicâ primus
" Patriarcha & Patronus. Univerſis hiſtoriarum
" ſtudiis inſudantibus ſalutem in Domino om-
" nium Salvatore ſempiternam. De radice or-
" dinatiſſimæ charitatis. "

Browerus Annal. Trevirenſ. L. XVIII. n. 21. & 56. Refert & hoc *Cunonis Chronicon* inter antiquos Annalium Trevirenſium Scriptores. Idem Browerus in Proparaſceve Annal. Trevir. Cap. 3. n. 3. *Ex Commentariis Reverendiſſimi ab Hontheim Official. Trevir.*

D. DA-

D.

DAMIANUS à SALICETO, verum an ſuppoſitirium nomen ſit, neſcio., Juris-Conſultum ſe facit. Sub ejus nomine prodiit

Falſitas Eccleſiæ reformatæ & Lutheranæ unico argumento contra oppoſitiones quinque Theologorum proteſtantium Joannis Vorſtii, Joannis Cruſii, Adolphi Holthauſen, Joannis Wilhelmi Hugenpot, Joannis Muſæi evidenter demonſtrata allatis utrimque ſcriptis, Authore Damiano à Saliceto Juriſconſulto. Coloniæ apud Joan. Wilh. Frieſſem in 12mo pp. 356. 1668.

DANiEL CREST ex Langendorff, patriæ Juliacenſis, natus 1670. Societatem ingreſſus 1690. Traditis Coloniæ litteris humanioribus, ibidem pôſt annos aliquot Ariſtotelem explicavit, factus quatuor votorum profeſſus 1704. dein viri Apoſtolici munere functus fuit in miſſione Solingenſi uſque ad extremum vitæ diem, qui contigit 1711. Scripſit edidítque panegyrin de S. Auguſtino Germanicè. Titulus:

Die obſiegende oder triumphirende Gnad, vorgeſtellt in einer Predig am Feſt des H. Auguſtini in dem Hochadlichen Cloſter Greffrath von P. D. C. 1710. 28. Auguſt. Cöllen bey Caſpar Drimborn in 12mo p. 24.

DANIEL RAMUS, natione Norwegus, patriâ Nidroſienſis, natus anno 1685. Societatem ingreſſus Treviris 1710. Docuit humaniores litteras triennio Confluentiæ, & Philoſophiam Coloniæ, & in ejuſdem Univerſitate Doctor 1730. promotus Theologiam modo ibidem docet. Scripſit

Concluſiones de concurſu cauſæ primæ cum cauſis ſecundis; ſolâ ferè terminorum & ſenſûs explicatione legitimâ à nuperis impugnata. Apud Joannem Engelert. Coloniæ 1732. in 8vo.

DANIEL à WICHTERICH ex nobili familia de Wichterich, Diœceſis & patriæ Colonienſis de gente, dicta à Wichterich, ſive Victoriaco prope Tolpiacum Ober-Wichterich, Carmelita Colonienſis, Ss. Theologiæ Doctor Pariſienſis, Provinciæ Colonienſis Prior Provincialis, poſtea Epiſcopus Verdenſis in Saxonia inferiore. Vide *Ægidium Gelenium L. 3 de Colon. Agripp. Syntagmate 43.* Vir ab eximia doctrina ac prudentia Benedicto XII. accceptiſſimus fuit, quod docet fuſiùs ex D. Joanne Henrico Heiſter in ſuo Suffraganeorum Colonienſium ſyntagmate; idcircò fama Danielis apud Pontificis maximi Aulam percrebuit, ad quam Avenionem in Gallias vocatus à beatiſſimo Papa Benedicto XII., cùm in variis Eccleſiæ cauſis ac perplexis negotiis rectè gerendis operam ac conſilium impendiſſet, Verdenſi Eccleſiæ in Saxonia inferiore multis difficultatibus implicitæ anno 1437. ſubmiſſus anno 38. illius Eccleſiæ Epiſcopus eſt conſecratus. Præfuit annis 19. placidè & quietè, quo tempore Rotenburg egregiè communivit, & valvas immunitatis Canonicorum in Auſtrali parte Eccleſiæ erexit, aliáque præclara cum bonorum omnium approbatione geſſit. Atque utinam boni Paſtoris vocem audire quoque oves aut viſitationis ſuæ diem agnoſcere ſapientes in populo in finem elegiſſent, fuiſſet eis profectò, quod omnibus modis optabat, dux vitæ & ſalutis. Nunc autem lapis offenſionis, in quem irruentes mirabiliter ſunt colliſi; nam cùm patientiæ & manſuetudinis oleo, vino etiam increpationis bonus Samaritanus, nequidquam apud exulceratos proficeret, juſtitiæ, quæ conculcabatur, zelo armatus, Pontificiâ authoritate eoſdem ad officium reducere & compellere cœpit. Erant quidam ex Clero, qui eò vecordiæ devenerant, ut amantiſſimum medicum & patrem ad ſupplicium quærere auderent; ille verò, tantâ temeritate perſpectâ, ne gravioris peccati eiſdem exiſteret occaſio, 1356. Coloniam ſecedens, impia eorum conſilia & manus effugit. Daniel igitur ad ſuos Colonian reverſus, honorificè tum à Clero, tum ab ipſo Principe Archi-Epiſcopo Colonienſi ſuſceptus eſt, cujus etiam in Pontificalibus Vicarium ſive Suffraganeum egit. Donec tandem certis de cauſis ad Abbatiam veteris Montis Ordinis Ciſtercienſis in patria Montenſi ſitam profectus, ibi infirmitate correptus obiit ſepultus in Eccleſia majore ante ſive prope fontem, quo aſcenditur dormitorium 1364. Deceptus igitur eſt Albertus Crantzius, cùm ait, hunc Daniëlem Coloniæ in excommunicatione obiiſſe; cùm Coloniæ apud Carmelitas ne vel veſtigium ſepulturæ ejus reperiatur. Neque Daniel Epiſcopus legitimè excommunicatus Pontificalia exercere fuiſſet permiſſus; neque Clerus Verdenſis rebellis & excommunicatus poteſtatem habebat in ſuum legitimum Epiſcopum cenſuram ferendi. Unde hujuſmodi nævi in Crantzii libris in indice Romano prohibitis videntur eſſe inſperſa figmenta alicujus hæretici. Quando fuit Suffraganeus Colonienſis, ſcripſit

Librum quendam apologeticum; & adversùs rebellis ſibi Cleri corruptos mores, ac pro eorundem informatione *Librum elegantem*, cui Clerus maledictum carmen oppoſuit:

Daniel Antiſtes, non curat Clerus, ubi ſtes,
Optat, ut valeas, dummodo non redeas.

Ex quo illius quidem innocentia, hujus verò perverſitas à prudentioribus facilè (ſi cætera deeſſent) poſſent æſtimari.

De eodem ſcribunt *Conradus Geſnerus Epitomatores B. T. Daniel à V. Maria ſpeculi Carmelit. p. 5. L. 3. n. 3197. Heiſter in Suffragan.*

DETMARUS MULHERR. Vir hic celebris 1567. 10. Auguſti natus eſt Tremoniæ, ubi etiam in Gymnaſio tunc temporis famoſo operam dedit ſtudiis, nec mediocriter profecit in lingua Latina & Græca, præſertim in poëſi ſupra coætaneos ſuos, jacto inſuper hiſtoriarum addiſcendarum ſolido fundamento. Hæc ſtudia (quod mireris) quaſi opus ſecundarium tractabat; cùm primarium eſſet mercatura, hanc enim cum matre ſua exercebat. Verùm jacturam quandam bonorum temporalium & rapinam paſſus, animo cœpit volvere incertos mercatorum labores & ſucceſſus; certiores verò artium liberalium profectus nullis caſibus & periculis obnoxios. Quare mercaturâ ſe quamprimùm abdicavit, & litterarum ſtudia proſecutus eſt tali cum incremento, ut in-

ter viros ſui temporis eruditione & doctrinâ celebriores fuerit nominatus. Legitur adminiſtrâſſe officium judicis in Bodelſchwingen, Notarii publici & celebris Advocati. Varia apud varios ejuſdem elogia reperiuntur. Inter opera ejus typo edita ſunt:

Erotica ſeu amatoria Andreæ Capellani, regii vetuſtiſſimi Scriptoris, ad venerandum ſuum amicum Gualterum ſcripta, nunquam antehac edita, ſed ſæpè à multis deſiderata; nunc tandem fide diverſorum MSs. codicum in publicum emiſſa. ab Detmaro Muller Dortmunda typis Weſthovianis 1605.

In monumentis Paderbornenſibus edit. 2. p. 273. dicitur, Dithmarus Mullerus Tremonienſis *Author Genealogiæ Furſtenbergicæ*. Hunc eundem eſſe cum eo, quem Steinius hîc laudat, puto.

Meibomius mentionem facit de quodam *Chronico typis edito ab hoc Mullero in notis* ad Wittekindum. Extat quidem opuſculum unius paginæ 1622. ab Andrea Wechteren in forma mappæ geographicæ impreſſum hoc titulo: *Breve Chronicon originem, cognomen & progreſſum liberæ imperialis & Hanſeaticæ urbis Tremonienſis complectens, à D. Mullero confectum;* ſed an illud idem ſit, quod intelligit Meibom, incertum eſt. Edi etiam fecit libellos Kalendarios ad modum Kalendarii ſummæ ædis Monaſterienſis & Hamburgenſis.

Scripta, quæ ſub typo non ſudârunt, ſequentia ſunt:

1. *Compendium Chronici urbis Tremonienſis & Comitatûs ex multis antiquis monumentis compilatum anno reDeMptorIs noſtrI IesV ChrIſtI. Tres indices adjunctos habet: 1. Authorum, 2. Patritiorum Tremonienſium, 3. Rerum præcipuarum, quæ in eo Chronico referuntur.*

2. *Parvum aliquod Chronicon ex priori extractum.*

3. *Chronicon Weſthovio-Mullerianum, ità illud nominat J. D. von Steinen.*

Meibom in ſua diſſert. de hiſtor. infer. Saxo, notitia p. 26. ſcribit: D. Muller & C. Mævius Eſſendenſis geographicam & hiſtoricam deſcriptionem Comitatûs & urbis Tremonienſis integro volumine, patrio ſermone elaborârunt (quam dicit ſe habere penes ſe Mſtam) in qua l. 8. diploma illud ipſum (nempe Trutmanno datum diploma Carolinum) recitant.

4. *Hamelmanni libri de familiis emortuis, quos auxit.*

5. *Nobilium virorum Weſtphaliæ tam vivorum, quàm demortuorum ſtemmata ex antiquiſſimis monumentis, nec non litteris ſigillatis collecta, ſtudio Detmari Muller.*

6. *Mappa geographica Comitatuum Marchiæ & Tremoniæ, quarum prima à Domino von Dael Suſatenſi inciſa ari, altera calamo delineata.*

7. *Catalogus autographicus Epiſcoporum Moguntinenſium, Colonienſium & Trevirenſium.*

Dicuntur adhuc varia ab eo ſcripta eſſe ut ſepulchralia.

Origines hiſtoria Weſtphalica D. von Steinen. fol. 92. & fol. 101. uſque ad folium 112.

DIONYSIUS à S. MARIA, natione Germanus, patriâ Trevirenſis, fuit Conventûs Colonienſis PP. Diſcalceatorum Prior, accuratus & fidelis ſui instituti obſervator & eximius Deiparæ Virginis cultor, cujus honorem ut promoveret, vertit Germanicè

Theſaurum Carmelitarum, ſive de Archi-Confraternitate Parthenii Scapularis Deiparæque Virginis de Monte Carmelo, ejuſque origine, gratiis ac privilegiis, obſervationibus, miraculiſque per illud patratis inſignem tractatum. Excuſum primò Coloniæ, ac dein recuſum Auguſtæ ac Monachii. Deceſſit piiſſimè, ùt vixerat, Viennæ Auſtriæ 1634.

Ex hiſtoria domeſtica Conventûs Colonienſis PP. Diſcalceatorum.

DIONYSIUS WERLENSIS Capucinorum familiæ in Provincia Colonienſi adſcriptus, Prædicator in eadem extitit, Philoſophiæ ac Theologiæ Lector, Guardianus & Definitor. Ejuſdem ſtudio prodierunt, quæ ſubjiciuntur:

1. *Philanthon contra Hermannum Coringium, Lutheranum Doctorem ac Profeſſorem Helmſtadii, qui librum impugnantem Novenam S. Antonii Paduani, ac cultum invocationémque Sanctorum 1675. Hannoveræ editum vulgârat, quémque jactârat irrefutabilem. Verum à Dionyſio Werlenſi perdoctè refutatum, Novenum Antonianam & invocationem, cultúmque Sanctorum nervosè propugnatam vidit 1676. cùm Philanthon è typis Wolffgangi Schwendimanni Ducalis Typographi prodiit Hannoveræ in 8vo.*

2. *Philanthon vindicatus, ſive Hermannus Conringius ob Andabaticam ſuam 1677. Helmſtadii editam diſcuſſionem, prætenſámque pag. 329. demonſtrationem juſtè, ſed tamen miſericorditer caſtigatus à F. Dionyſio Werlenſi Capucino: Gladius eorum intret in corda ipſorum. Scopeliani, qui convitiis agunt, aniculæ ſunt, non tantùm ebriæ, ſed etiam rabidæ. Hannoveræ typis Wolffgangi Schwendemanni, Typographi Ducalis. in 4to anno 1678.*

3. *Catholiſcher Ehren-Retter, in welchet erſtem Theil gezeigt wird, was geſtalt D. Martin Luther ſo wohl in der Lutheriſchen und Reformirten, als der jetzigen Catholiſchen hochgeehrte.... Vorelteren alle in Abgrund der Höllen verdammet habe. Im zweyten Theil wird erwieſen, daſs ſie offentlicher allgemeiner Lehr halben Chriſto ihrem Bräutigam alle miteinander immer treu geblieben. Ausgefertiget vom F. Dionyſio Werlenſi Provinc. Colon. Capucino. Hildesheim gedruckt bey Johan Leonhard Schlegel 1698. in 4to pp. 368. Dicatus eſt liber Friderico Auguſto, Poloniæ Regi, Electori Saxoniæ.*

4. *Via pacis inter homines per Germaniam in fide diſſidentes. Hildeſii in 4to, typo Joannis Ludovici Ebelii 1676.*

5. *Meſs-Berichter. Hildeſii Germanicè excuſus 1701.*

6. *Der redlicher Teutſcher.*

7. *Pſeudo-pœnitens correctus. Leodii 1705. 12.*

8. *Bonus*

8. *Bonus Politicus juxta Rubricas Albertinas. Auguſtæ Vindel.* 1714. *in* 4to.

DOMINICUS BENEDIXIUS Snecanus Friſius Paſtorem egit in patria ac Leovardiæ primùm Archi-Diaconus Leovardienſis à Cunero Petro inſtitutus, exul Coloniæ aliquamdiu vixit circa annum 1586. Canonicus Duſſeldorpii. Scripſit

Sermones de vitanda peccati occaſione, de humilitate, de ira, invidia, continentia.

de ira, invidia, continentia.

Contra luxum, crapulam, & alia.

Suffridus Petri. Bibliotheca Belgica Foppenſ.

V. P. DOMINICUS à S. NICOLAO Germanus Geldrienſis in adoleſcentia Carmeli Ordinem hîc Coloniæ ingreſſus per multos annos in eo laudabiliter vixit. Tandem majoris perfectionis cupidus ad Diſcalceatos Colonienſes tranſiit, tantúmque in omni virtute profecit, ut ſucceſſivè in hoc Conventu noſtro, ſed & in aliis diverſis Prior magnâ cum laude præfuerit. 1647. Romam ad Generale Capitulum profectus, perurgente eum charitate & animarum zelo, qui ſingulariſſimè in eo reſplenduit, ad pedes ſummi Pontificis ſe ipſum obtulit miſſionibus ac converſioni infidelium. Demum miſſus Viſitatoris Generalis titulo in Perſidem & Inſulas. Mirum eſt, quanto gloriæ DEI incremento atque animarum profectu illis in regionibus aliquor annis verſatus ſit. In Europam revocatus, cùm appuliſſet in Inſulam tertiam, vulgò Tercera, lethali morbo correptus, & in Angrienſe ejuſdem Inſulæ Soc. JESU Collegium delatus ibidem ſanctiſſimè deceſſit, & honorificentiſſiè ſepultus fuit 1654.

1654. *Præter diverſa, quæ in lucem edi curavit, Scriptorum ſui ſeu noſtri Ordinis monumenta* vertit è Germanico in Latinum idioma opuſculum inſcriptum:

Funiculus triplex viginti quatuor præcipuorum beneficiorum modis Deipara Virgini Carmelitas ſuos obligans ad feſtum Commemorationis ſolemnis 16. Julii vel Dominicâ ſubſequente gratitudinis ergo inſtituendum & celebrandum. Quod Pragæ & alibi excuſum & recuſum eſt. Compendium vitæ ac laudum hujus inſignis Carmelitæ reperiet Lector in *R. P. Philippo à S. Trinitate, decore Carmeli religioſi 3. p. fol.* 221. *& ſeqq.*

Ex hiſtoria domeſtica Conventûs Colonienſis PP. Diſcalceat.

DUSSELDORPIENSE COLLEGIUM Rheni inferioris Societatis JESU fundatum anno reparatæ ſalutis 1621. inſigni pietate ac beneficentiâ inclytæ memoriæ Sereniſſimi Principis Wolffgangi Wilhelmi Comitis Palatini Rheni, Neoburgi Ducis Bavariæ, Juliæ, Cliviæ, Montium &c. complectitur ordinariè ſocios circiter 24, & modò plures, cùm Prælectores ſex, qui in Gymnaſio adjuncto confluentem ex finitimis locis juventutem Latinis Græcíſque literis ac pietate imbuunt, Philoſophiæ ac Theologiæ Profeſſores acceſſerint. Edidit hoc Collegium nomine ſuo aut ſimul & aliorum Collegiorum ſub ditione ſui Sereniſſimi Principis:

1. *Applauſus Genethliaco-Baptiſmalis, dictus Sereniſſimorum Conjugum Wolffgangi Wilhelmi & Catharinæ Charlottæ filio primogenito Ferdinando Philippo Nonis Maji nato Duſſeldorpii à Gymnaſio S. J.* 1633.

2. *Genios nuptiales Sereniſſimorum Philippi Wilhelmi & Annæ Catharinæ Conſtantiæ Comitum Palatinorum Rheni, &c. Coloniæ ex typographia Henrici Krafft* 1642. *in folio.*

3. *Lachrymæ virtutum heroicarum affuſa tumulo Sereniſſimæ Principis Annæ Catharinæ Conſtantiæ, conjugis Sereniſſimi Principis Palatini Philippi Wilhelmi* 1651. *defunctæ.*

Spiritus rectus, ſanctus, principalis, das iſt auffrecht-heilig und furnehmſter Geiſt weyland des Durchleuchtigſten Fürſten und Herrn Wolffgangi Wilhelmi Pfaltz Grafen, &c. &c. unſeres nunmehro in GOtt ruhenden Lands Furſten und Herrn bey Dere Fürſtlicher Durchleuchtigkeit kläglicher Beſingnus, durch allerhand Deroſelben Land- und Welt-kundige Moral-Theolog- und Politiſche Tugend Exempel gantz wahr und lebhafft erwieſen von P. Jacobo Gippenbusch S. J. Duſſeldorff 15. *Tag Maji* 1653.

Monumentum, quod ære perennius Sereniſſimus Princeps Wolffgangus Wilhelmus Comes Palatinus non intermorituris virtutum ſuarum exemplis in vita erexit, & omni poſteritati poſt mortem ſpectandum reliquit, ab humanioribus Societatis JEſu muſis, impare certè penicillo, animo tamen perinde dedito atque devincto delineatum, & colore poetico ex gentilibus ferè ejuſdem Sereniſſ. Ducis inſignibus adumbratum. Duſſeldorpii 13. *Maji* 1653.

Epula geniales Sereniſſimis Neogamis Philippo Wilhelmo Comiti Palatino, &c. &c. Eliſabetha Amelia Landgravia Haſſ. Comiti, &c. cùm patriis montibus optatiſſimum præſentia ſua jubar inferrent, religioſâ frugalitate, votivâ liberalitate in publicam grati animi, amoris, lætitiæ ſignificationem exhibita à Collegio Soc. JEſu Duſſeldorpienſi

eXternIs LVXIsse pLaCet ConnVbIa terrIs
saLteM epVLas LarIbVs Carpe phILIppe tVIs.

In folio. Subjungitur elogium Fundatoris Athenæi Duſſellani.

Nuptiæ Pelei & Thetidos renovatæ, hoc eſt, auſpicatiſſimum Leopoldi I. Rom. Imperat. ſemper Auguſti, &c. &c. & Sereniſſimæ Eleonoræ Magdalenæ Thereſiæ natæ Comitis Palatini &c. &c. Connubium ſymbolicis Deorum muneribus honoratum à tribus Societ. JEſu Collegiis Duſſeldorpienſi, Marcodurano & Monaſterienſi Eifliæ &c. anno, quo

LeopoLDVs seCVnDIs aVspICIIs et prælIIs
reCepIt a gaLLIs phILIppopoLIm.

Votum patriæ pro ſalute Principis peregrè abituri ad quærendam ſponſam 1678. *ſunt Chronodiſticha à Collegio Duſſeldorpienſi oblata Sereniſſimo Joanni Wilhelmo. An typo edita, incertum mihi.*

Aquila Grandis magnarum alarum 1689 *Vide in Abrahamo Camp.*

Plauſus.

Plauſus nuptialis Sereniſſimo Principi Joanni Wilhelmo Comiti Palatino, &c. &c. & Sereniſſimæ Annæ Luyſiæ Coſmi III. magni Hetruriæ Ducis filiæ, dum ſubiret Duſſeldorpium factus, & ſubmiſſiſſimè conſecratus à Collegio S. J. Muſique Duſſellanis 1691.

Ruhmvvürdigſter Lebens-Lauf der Durchleuchtigſten Chur-Princeſſin und Frauen Leopoldina Eleonora Joſepha vveyland Pfaltzgräſin, bey dero hoch-betrübter Leich-Begängnus dem ganzen Durchleuchtigſten Chur-Hauß zum evvigen Nachruhm zu Duſſeldorff vorgeſtellt durch P. Petrum Gazen S. J. 1693.

Preißvvürdigſte Ehren-Bildnus zu unſterblicher Gedächtnus des Hochvvürdigſten und Durchleuchtigſten Fürſten &c. Ludovici Antonii Pfaltz-Grafen vveyland Adminiſtratoren Hochmeiſterthums in Preuſſen &c. durch eine Leich- und Lob-Predig von P. Erneſto Doem S. J. zu Duſſeldorff in der Hof-Kirchen S. Andreæ Soc. J. 1694.

Panegyricus, quo Sereniſſimo Principi Joanni Wilhelmo Comiti Palatino &c. de felici in terras ſuas reditu gratulabantur Ephebi illorúmque Profeſſor. 1704 Duſſeldorpii.

ApotheosIs LeopoLDI prIMI CæsarIs des vollkommenſten Original aller Stand-Tugenden, vorgeſtellt von R. P. Ferdinando Orban S. J. Beicht-Vatter Ihre Churf. Durchl. 1704. Duſſeldorpii.

Beglückſeeligſter Sitz der Ehren in dem Hintritt der Durchleuchtigſten Fürſtin Eliſabetha Amalia Magdalena, vorgeſtellt von P. Franciſco Schmitz zu Duſſeldorff 1709.

Horoſcopus Herculis Palatini per virtutes & labores ad aſtra tranſlati, das iſt, Tugend- und Lebens-Wandel des verſtorbenen Durchleuchtigſten Churfürſt Johannis Wilhelmi, &c. auffgeſetzt und vorgetragen à R. P. Ferdinando Orban S. J. Duſſeldorpii 1716.

E.

EBERHARDUS TAPPIUS ex Luna Weſtphaliæ oppido, Diœceſis Colonienſis, ſcripſit

Centurias VII. Germanicorum adagiorum cum Latinis & Gra:is collatorum. in 8vo Argentinæ apud Ruthelium 1539

De Accipitrum & Falconum natura libellum Germanicum Argentinæ impreſſum.

Epitome adagiorum poſt noviſſimam Deſi Eraſmi Roterodami exquiſitam recognitionem per Eberhardum Tappium ad numerum adagiorum magni operis nunc primùm aucta. Sumptu & typo Joannis Gymnici, cujus filiolo Martino dedicavit opus hoc poſthumum & imperfectum is, qui perfecit, Conradus Brunſſenius Embecanus. Kal. Martii Coloniæ in 8vo pp. 598. præter indices duos, unum authorum, quibus tribuuntur parœmia, alterum adagiorum Latinorum ſecundùm alphabetum: nam liber materiarum ordinem ſequitur. Recuſa Antverpiæ in 8vo anno 1529. ex officina Joannis Loei pp. 560.

ECBERTUS vel EGBERTUS Canonicus fuit Eccleſiæ Ss. Caſſii & Florentii Bonnæ; ſed epiſtolis ſanctæ ſororis ſuæ crebrò pulſatus, mundum pro Chriſti amore deſeruit, Ordinémque S. Benedicti ingreſſus, habitum ſanctæ converſationis ſub Hillino Abbate ſuſcepit in Schonaugia, floruítque ſub Friderico I. 1160. Notandum hîc eſt, triplicem fuiſſe Schonaugiam, quorum confuſione lapſus eſt *Chryſoſtomus Henriquez:* Prima Monachorum Ord. S. Benedicti in ſylva Hercinia ſub ditione Comitum Naſſaviorum in extrema Diœceſi Trevirenſi; hanc ingreſſus eſt Egbertus. Altera Schonaugia eſt Monialium Ordinis ejuſdem priori vicina, quæ circa annum 1590. vel 1600. deſiit, fundo & poſſeſſionibus in primam Schonaugiam, quæ & S. Florini Monaſterium dicitur, translatis. *Sixtus Senenſis L. IV. Bibliotheca ſancta* vocat Ecbertum Abbatem Monaſterii S. Florini; ſed confundit Bonnenſis Eccleſiæ Patronum Florentium cum Florino, & Abbatiam Trevirenſem cum Monaſterio Bonnenſi tunc. Porrò ſecundæ Schonaugiæ quondam Abbatiſſa fuit Eliſabeth ſoror Ecberti hujus, cujus extant epiſtolæ ad Archi-Epiſcopum & Clerum Colonienſem. Tertia Schonaugia eſt Monaſterium Ordinis Ciſtercienſis Monachorum Diœceſis Wormatienſis altero ab Heidelberga lapide, in quo Hildegundis virgo Joſephi nomen & ſexum & veſtem mentita, uſque ad obitum vixit. *Hæc Trithemius in Chronico Hirſaug. ad annum Chriſti MCLXI.* quo Egbertus à Clero vocatus eſt Coloniam ad diſputandum contra quoſdam novos Hæreticos ibidem repertos, qui ſe Græco vocabulo Catharos, id eſt, mundos nuncupabant, magnam eruditionis ſuæ gloriam reportavit, & Hæreticos confutavit.

Erant ii Hæretici perniciosiſſimis erroribus pleni apud Coloniam, inventi mares octo & fœminæ tres, qui de Flandriæ partibus venerant, & in quodam horreo prope civitatem habitabant, qui cum latitarent in abditis, & neque Dominicis, neque feſtis Sanctorum diebus intrarent Eccleſiam, à vicinis Chriſtianis notati, quòd eſſent infideles, mox comprehenſi, & in civitatem perducti ſunt, Inter eos ad diſputandum acutiores erant Arnoldus, Marſilius & Theodoricus, qui, etſi eſſent Laici, Latini tamen ſermonis ſatìs erant periti, & divinæ ſcripturæ voluminibus plurimùm legendo intenti, niſi quòd ſanum ſcripturarum pervertentes ſenſum ad ſui erroris propoſitum retorquebant. Præter cæteros errores peſtiferos, totam evertentes Eccleſiam, luxuriam inter ſe quocunque modo vel cum quacunque perſona commiſſam, hoc eſt, cum matre, cum ſorore, aut cum filia dicebant non eſſe peccatum; allegantes illud Apoſtoli: Omnia munda mundis. Ob id quoque ſe catharos ſeu mundos, & Spiritu S. plenos, quidquid facerent, non peccare dicebant.

Egbertus, ùt dictum, vocatus Coloniam, poſtquam advenit, diſputationis publicum certamen cum iis Hæreticis habuit 1163. 2. Auguſti in conſpectu totius Cleri & multorum de populo civitatis. Quamvis autem tres prædicti Hæreſiarchæ diabolo pleni eſſent in diſputando acutiſſimi, tamen adjuvante gratiâ Chriſti, authoritate, ratione & exemplo per Egbertum fuerunt confuſi, adeòque vi argumentorum conſtricti, ut nihil ampliùs poſſent reſpondere: cúmque erroribus

turibus

ſoribus ſuis pertinaciſſimè inhærerent, ignibus fuère traditi & combuſti viri octo & fœminæ tres, quas inter una juvencula cum rogo proxima rogaretur, ut errores deſereret, & vitam ſibi ſervaret, ſubitò è manibus tenentium elapſa in medium flammarum ſe præcipitem dedit, & periit. Egbertus ad ſuum reverſus Monaſterium, poſt mortem Hillini primi Abbatis unanimi conſenſu Fratrum 1167. 3tâ die electus eſt Abbas ſecundus, præfuítque annis decem & octo. Eodem tempore extitit quidam Hæreticus, patriâ Moſellanus, ex villa, quæ Cardona dicitur, oriundus, pernicioſus & nimiùm aſtutus, quippe ſubtilitate ingenii & linguæ volubilitate cunctis etiam doctiſſimis viris erat formidabilis. Hic de venerabili Sacramento Corporis & Sanguinis Dominici malè ſentiens & pejus dogmatizans, omnes ſibi congredientes vi argumentorum facilè ſuperabat. Vocatus tandem Egbertus Abbas Schonaugienſis in publico Doctorum conventu apud Confluentiam Hæreticum diſputationibus paucis aggreditur, & in primo certamine victum ad profeſſionem veritatis revocavit. Tandem anno MCLXXXV. die menſis Martii octavâ atque vigeſimâ obiit Egbertus Schonaugienſis Monaſterii Abbas ſecundus, cujus corpus in Eccleſia S. Florini, cui præfuerat, eſt ſepultum. *Trithemius in Chron. Hirſaug. Eiſengreinius in catalogo teſtium veritatis ad annum Chriſti 1163.* nominat eum Apoſtolicæ vitæ virum, arcanâ atque myſticâ divinarum ſcripturarum interpretatione ſublimem, non tam ob generis nobilitatem, quàm eruditionem & vitæ ſanctitatem clarum, hæreticæ pravitatis athletam pro Chriſti fide nobiliſſimum. Refértque inter cætera ſcripturarum monumenta ſcripſiſſe eum

1. *Volumen unum adversùs hæreſes.*

2. *Aliud de vita, converſatione, revelationibus & obitu ſororis ſuæ Eliſabethæ abſolviſſe.* Hic liber à P. Crombach MSs. fuit repertus in ſuperiore Weſalia apud Caſparum Scheven Abbatem Schonaugienſem, ex quo MS. hanc præfationem primus excudi fecit Crombach: *Præfatio Egberti Abbatis in revelationes S. Eliſabethæ.* Omnes, qui lecturi ſunt: *Tomo II. Hiſtor. Urſulana L. VIII. pag. 718.*

3. *Sermones XI.* adversùs Catharos Coloniæ impreſſi ſunt in 8vo 1530. 9. Kal. Januar. impenſis Joannis Soteris. Dicavit eos Egbertus Reginaldo illuſtriſſimo Rectori Pontificalis Cathedræ in Colonia, Monachus tum Cœnobii Schonaugienſis. Inſerti ſunt ſermones illi Bibliothecæ PP.

4. Trithemius recenſet librum unum in principium Evangelii Joannis, qui incipit: *Myſteria divini ſermonis:* hunc Sixtus Senenſis ait ſibi viſum. Impreſſus in Carthuſia Colonienſi extat 1621. inter revelationes Hildegardis & Eliſabethæ.

5. *Lib. 1. ſuper Magnificat O. 82. in Cartuſia Colonienſi.*

6. *Lib. 1. Laudes Salvatoris.*

7. *Lib. 1. ſuper Miſſus eſt O. 82. in Cartuſia Colonienſi.*

8. *Lib. 1. Epiſtolarum ad diverſos.*

ELIPHIUS KLEIN Monaſterii S. Martini majoris Coloniæ O. S. B. Congreg. Bursfeld. Novitiorum Magiſter, ac dein contiguæ Monaſterio Parochiæ S. Brigidæ Adminiſter. Obiit 1693. die 12. Octobr. Scripſit

Directorium juniorum.

Exercitia quotidiana pro Novitiis.

Tractatum de modo confitendi Religioſorum.

Commentarium de XII. gradibus humilitatis. MSs. in Bibliotheca S. Martini maj. cod. ſig. B. 29. Ex Comment. Oliv. Legipont Ss. Theologiæ Licent. O. S. B.

ELIPHIUS VUCHTEN S. Martini Coloniæ Ubiorum Benedictinæ profeſſionis Cœnobita, Pictor & Chalcographus omninò egregius, naturâ modeſtus & facetus, ingenioſus pariter & eruditus. Miſſale quoddam in membranis eleganter conſcriptum ipſe artificioſiſſimis initialibus litteris & figuris affabrè exornavit. Reliquit & alium libellum mirâ arte elaboratum, in cujus fronte ejus viſitur effigies; contextus verò innumeras penè cujuſvis ſcribendi generis litterarum formas figuráſque complectitur; quo in opere & ingenii vires, & artis ſuæ peritiam luculenter prodit; pluraque monumenta poſterorum memoriæ daturus, niſi immaturâ morte ſublatus fuiſſet, ætatis ſuæ anno XXX. reparatæ ſalutis 1530.

Ex Comment. Oliv. Legipont & Huberto Holthuſen.

ENGELBERTUS HOLTERHOFF natus in Ducatu Juliacenſi aut Montenſi, ùt in præfatione libri à me viſi ait. Sylvio Profeſſore Lugduni Batavorum uſus eſt Præceptore in medica diſcenda, cujus documentum refert, fermentationis, quâ cibi in humano ſtomacho digeruntur, vim præcipuam in ſalivâ eſſe ſitam. Publicavit

Conſilium anti-dyſentericum ob graſſantem dyſenteriam juſſu Sereniſſimi Ducis Juliæ & Montium. Duſſeldorpii 1669. inſigni utilitate utriuſque Ducatûs Juliæ & Montium.

Vita longa & brevis, in zwey Theil abgetheilt: da in dem erſten der Weg zum geſunden und langen Leben gewieſen wird; in dem anderen aber die Urſachen kurtzeres und kranckes Leben gezeigt werden. Durch Engelbert Holterhoff Artzeney Doctoren und Practicum, gedruckt zu Cöllen Balthaſaris Egmondt Verlegung in 12mo pp. 248. 1670. Dicatus liber Philippo Wilhelmo ſeinem gnädigſten Lands-Fürſten und Herrn.

EREMITARUM Ordinis S. Auguſtini Monaſterium Colonienſe.

Probatæ fidei viros, quibus Reinoldus Archi-Epiſcopus Colon. corpora Ss. trium Regum Mediolano Coloniam transferenda commiſit, fuiſſe FF. Eremitas Auguſtinianos, continua eſt & per manus accepta traditio, non tantùm per Scriptores Ordinis, Hieronymum Romanum *Centur. 8.* Cruſenium *P. 2. C. 20.* Gratianum &c. ſed & Azorium *Lib. 12. inſtit. c. 28.* Erardum Winhemium, Ægidium Gelenium, Hermannum Crombach Hiſtoriographos indigenas confirmata. Ab hoc translationis anno ſua Conventus hic deſumit primordia, nec alia quiſquam aſſignare potuit hactenus: unde & Conventûs ſigillum tres Reges repræſentat, & ad proceſſionem ſolemnem confluentes in æde ſumma cum Benedictinis & Clero ſæculari, Auguſtiniani ſoli (cæte-

tis Ordinibus foris opperientibus) chorum intrant; & dum ad facienda divina Clerus convocatur, proximum à Ss. trium Regum Mauſolæo Sacellum occupant.

Ab initio ſui intrà urbem ingreſsûs domum Vice.-Comitis ſeu Burggravii incoluêre: ad tempus extra urbis mœnia S. Servatii ſacellum aſſignatum iiſdem fuiſſe domicilium, antiqua perhibent Collegii S. Cuniberti archiva. Ante annum 1225, cujus die 7. Novembr. obiit S. Engelbertus, ædificatam habebant ab eodem S. Archi-Epiſcopo intrà urbis mœnia Baſilicam, teſte *Gelenio in vita C. IX.* Ab anno 1264. Oratorium publicum à ſæcularibus frequentatum eoſdem obtinuiſſe, authenticè conſtat per litteras Henrici Trajectenſis Epiſcopi, quibus hoc anno in craſtino B. Nicolai concedit indulgentias 40 dierum Chriſti fidelibus, qui ad locum & oratorium Fratrum Eremitarum S. Auguſtini in Colonia acceſſerant. 1280. Sifridus A. C. per litteras patentes iiſdem concedit, aut potiùs ob novas ab æmulis motas difficultates confirmat, ut manſionem & oratorium habeant in Colonia in Parochia ſancti Albani juxta domum Burggravii, in qua advenæ hoſpitati fuerant.

1200. Aquiſgranum, 1280. Lippiam, 1289. Betiburgum ex urbe hac Colonias Eremitarum deduxêre, novóſque ibidem condidêre virorum pietate & religione illuſtrium Conventus. 1384. 4tâ Decembr. inita eſt confœderatio ſeu convocatio Ordinis Mendicantium Coloniæ pro tuendis ſuis privilegiis, quæ etiamnum viget.

1388. Pro Univerſitatis Colonienſis erectione & impetrandis privilegiis ſtrenuè laborârunt Romæ, Giſo de Colonia & Nicolaus de Nuſſia Ss. Theol. Doctores & hujus Conventûs filii: floruerunt & alii viri plurimi, pietate & doctrinâ inſignes, qui & annis multis Provinciam ab hoc Conventu dictam *Colonienſem* rexerunt laudabiliter, & Academiam exornârunt Ss. Theol. Doctores & Ss. Facultatis Decani. Nec defuerunt varii ad Epiſcopalem dignitatem evecti, quorum effigies plurimæ exhibentur in aula Conventûs omninò ampla & magnifica.

Hæc, quæ ad litterariam rem pertinebant, ex *Nicolao de Tombeur* deſcripta habe.

1641. 6. Novembr. Ampliſſimus Senatus populúſque Colonienſis indulſit Auguſtinianis, ut humaniorum litterarum Pædagogium aperirent, qui mox 13. Novembr. bono publico 5. ſcholarum claſſes auſpicati ſunt.

Ægid. Gelen. de C. A. M pag 491.

EUCHARIUS CERVICORNUS Typographus Colonienſis edidit & præfixit

Præfationem eruditam ad Haymonis Epiſcopi Halberſtatenſis longè exactiſſima in Iſaiam Prophetam Commentaria, nunc primùm typis excuſa, & jam recèns edita, non ſinè accuratiſſima plurimorum pariter & vetuſtiſſimorum exemplarium collatione. His acceſſit ad ſtudioſorum utilitatem index non minùs abſolutus, quàm copioſus. Coloniæ in officina Eucharii 1531. in 8vo pp. 562. præter præfationes & indicem. Exemplari uſus eſt uno ſupra 400. annos exarato, commodato ab eximio viro Andrea in Monte veteri Abbate, altero ſuppeditato à magnifico D. Petro Drolshagio Abbate in Heiſterbach. Et quia in utroque deſideratur recognitio ſecunda nuper edita, inde colligit eam ſuppoſititiam. Secundò ſuſpicatur eam recognitionem eſſe Haymonis alterius, natione Angli, profeſſione Franciſcani.

EVERHARDUS DE AMORSFORDIA fuit ſæculo XV. Burſæ Laurentianæ in Univerſitate Colonienſi Profeſſor & Regens, ſacræ Facultatis Theologicæ Licentiatus, à Facultate artium Decanus eligitur 24. Martii 1488. ad ſemeſtre regimen, iterum anno 1492. eodem die ad eundem Magiſtratum pari intervallo gerundum. Scripſit

Commentaria in libros Ariſtotelis de cælo & mundo ad finem uſque libri primi copioſiſſime deducta, quoad reliquos verò libros à Joanne Nuttingen ſimiliter ſacræ paginæ Licentiato continuata & expleta. Typo Henrici Quentel Coloniæ 1497. in folio.

Bibliotheca Belgica Foppenſ. Libri Decanales Fac. artium Colon.

EVERHARDUS BILLICUS non Coloniæ (ut ſcribit Pantaleo) ſed in Billick vico Diœceſis Monaſterienſis natus, à puero oratoriæ & poëticæ artibus deditus; ſubin animum ad ſacras litteras applicavit, Carmeli Colonienſis & Germaniæ illuſtre decus, vir prudens, humanus, & morum gravitate & integritate cunctis venerandus, ait *Loeſius Callidius*, Colonienſis Univerſitatis Doctor & Profeſſor publicus & Decanus electus, Alemanniæ inferioris Provincialis conſtituitur Aquiſgrani 1542. Meritò eos inter primarios recenſetur, qui urbem & Univerſitatem Colonienſem ab hæreſi Lutherana liberam & immunem ſervârunt. Hermanno de Weda Archi-Epiſcopo Colonienſi Lutheranis faventi fortiter reſtitit, & *librum prætenſæ reformationis* à Pſeudo-Reformatoribus Philippo Melanchtone, Bucero, Piſtorio, &c. conſarcinatum, quem dictus Hermannus apoſtata typis impreſſum Eccleſiæ Colonienſi obtrudere ſatagebat, præclaro libro confutavit. Prædicantes acatholicos ab Hermanno clam immiſſos, & in Eccleſiis Parochialibus, invitis & contradicentibus Paſtoribus Catholicis, verbum Dei adulterantes, Sanctorum ſtatuas dejicientes, ſacras picturas delentes, &c. verbo & ſcripto perſecutus fuit, & gladio oris ſui eloquentiſſimi profligavit. Tandem à Coadjutore Adolpho Comite de Schawenburg, Univerſitate & Clero Colonienſi ad Cæſarem miſſus, Orator Hermannum A. Col. deponi curavit, & Carolo V. Romanorum Imperatori in diverſis comitiis & colloquiis cum Hæreticis Auguſtæ & Ratisbonæ habitis deputatus & adhibitus Theologus tantâ energiâ eos exagitavit, errores eorum profligavit, veritatem fidei orthodoxæ ſtabilivit, ut etiam, Cæſare inſalutato, nec ejus reſponſo expectato, pro parte Proteſtantium diſputantes Ratisbonâ diſceſſerint.

1551. Adolphus Archi-Epiſcopus Colonienſis Concilium Tridentinum ipſemet accedens hunc Billicum in ſuum Theologum adoptavit, utpote de ſe & de Eccleſia ſua Colonienſi optimè meritum. Quàm præclarè autem in Synodo iſta Theologi partes egerit, diſcimus ex catalogo Suffraganeorum Colonienſium, Stephani Broelmanni eum vocantis, Catholicæ religionis vindicem, ſtrenuum in Trident. Legatum; ex Sacrario Colonienſi Everhardi Winheim eum appellantis Theologum ſanctiſſimum. Liceat Billicum ipſum epiſtola ad P. Caſparum Doroleum tunc Priorem

Colo-

Coloniæ audire. Conveniunt Patres quotidie ſtudio incredibili: dogmata hinc inde controverſa, vix permiſſo prandendi ſpatio, ab ortu diei veſperam uſque ſic excutiuntur & expenduntur, ut diligentiâ majore, etiamſi ipſi adeſſent adverſarii, expendi non poſſent. Soli adverſarii deſiderantur, quos abeſſe dolemus. Plura in præſens non poſſum: quia præter occupationes communes meditor orationem habendam ad Synodum in Circumciſione Domini; ſic enim Patribus placuit, ut anni principium ego oratione aliquâ auſpicarer; Gropperus verò, qui locupletior me eſt, offeret in Epiphania Domini cum tribus Magis munera. Illam Billici orationem Venetiis ſtatim excudi curavit Eminentiſſ. D. Cardinalis Tridentinus, hîc Coloniæ recuſam typo Caſpari Gennepæi. Hic ille vir, qui, utpote apud Senatum Colonienſem plurimæ æſtimationis & authoritatis pro RR. PP. Societatis Jeſu intrà Coloniam recipiendis primarius fautor extitit & patronus, à Paulo quarto Epiſcopus Cyrenenſis, ab Antonio Archi-Epiſcopo Colonienſi Suffraganeus, & in Pontificalibus Vicarius Generalis deſignatus, ante conſecrationem non ſinè ingenti omnium luctu & mœrore moritur Coloniæ 12. Januarii 1557, cui ſolemniſſimè parentavit alma Colonienſis Univerſitas die 5tâ Februarii. Epitaphium ejus in Monaſterio Colonienſi Carmelitarum ſequens legitur:

Eripitur mundo juBar ordinis abditur iſtiC,
Vt requieſcat humI, vis juber æthereA.
Eloquio blandus, ceLeri certamine dexteR
Reſtinguens ubiis veLſica buſta maluM.
Arduus ingenio, donIs delubra polirE
Reſtaurans paſſim Corrutta, facta nihiL.
Denique virtutis ſtUdio ſublatus oririI,
Ut ſuperintendenS cœperat, eminuiT.
Sed fata impediunt moderamem magna ſiniſtrA
cladibus excitus poſſidet Elyſium.

In eodem loco aliud inciſum tumulo legitur:

Billicus in noſtro vixit celeberrimus orbe,
Exemtus ſuperos nunc tenet inde polos.

Idem recitator à Petro Opmero 1622 recuſo; ſed mutato verſu poſteriore: Scutica ut hæreſeon exitii, occubuit. *Geſnerus & Poſſevinus.* Scripſit

Judicii, Univerſitatis & Cleri Colonienſis adverſùs calumnias Philippi Melanchtonis, Martini Buceri, Oldendorpii, &c. &c. Defenſio cum diligenti explicatione controverſiarum, authore Everardo Billick Theologo, Carmelitarum Provinciali Coloniæ typo Gennepæi 1545. in quarto pp. 344.

2. *Oratio ab eodem habita die feſto Circumciſionis Domini in Concilio Oecumenico Trident.* 1552. Venetiis & Coloniæ.

3. *De ratione ſummovendi præſentis temporis diſſidia* D. Everhardo Billichio Ss. Theologiæ Profeſſore & Provinciali Carmelitarum authore. Coloniæ apud Gaſparem Gennepæum 1557. in 8vo pp. adverſa 78. Adjecit libro inſigne encomium Billichii curſivo charactere Caſpar Gennepæus.

4. *Hiſtoriam S. Urſulæ per modum epiſtolæ* ad Surium, tunc Sanctorum vitas compilantem.

5. *Hiſtoriam Concilii Tridentini*, quæ MS. extat Coloniæ in Archivio Provinciæ Alemanniæ Ord. B. M. V. de Monte Carmelo.

Reſpondit etiam Satyræ cuidam affixæ, quod carmen extat in Bibliothecæ majoris tom. VII. variorum impreſſorum compactorum in folio, titulo: *Oratores & Poetæ.*

Denique operum ab eo præclarè confectorum non eſt illud poſtremum, quod grandem Carmelitarum domûs Colon. ambitum hiſtoriis ſacræ ſcripturæ à condito orbe ad extremum judicii diem exquiſitâ arte pictis, & ſingulas ternis diſtichis diſtinctis explicando ſubjectis veſtivit, ex quibus, ſi primas litteras rubricis notatas collegeris, hanc ſententiam effeceris: *Everhardus Billicus Colonienſis Theologus, Provincialis Carmelitarum ambitum tabulis iſtis ornari procuravit.* Unde numerum tabularum ſcies.

Icon illuſtriſſimi viri extat in Conventu Colon. Carmel. Ex Commentariis eximii Brunonis Provincialis Carmelitar. Bibliotheca Belgica Foppenſ.

EVERHARDUS DE CLIVIS, vel, ut aliis placet, Ewerardus de Clivis, ineunte ſæculo XVI. claruit in Provincia Teutoniæ O. Præd. jam Theologiæ Magiſter laureatus anno MDVII. in Comitiis generalibus Papiæ coactis, ſtudii generalis Heidelbergenſis Regens inſtitutus eſt, ubi typis errantibus legitur agnominatus *De Erlinis*; codices enim MS. habent de Clivis anno MDXIII. Cap. Gener. Janutenſi affuit Provinciæ ſuæ Diffinitor, & biennio poſt electus ejuſdem Prior Provincialis Capitulo Romano MDXVIII. eo titulo ſedit, ac in electione Magiſtri Ordinis F. Garſiæ de Loaiſa votum tulit. Die IV. Decembris anno MDXXIV. obiiſſe dicunt. Ex epiſtola ad eum nuncupatoria Joannis Hoſt de Rumberch deſcriptionem terræ ſanctæ noſtri Burchardi ei dicantis eum ex ſanguine Ducum Clivenſium oriundum colligitur. Sic enim eum alloquitur: Hos tibi, qualeſcunque ſint, Moderator optime, nuncupo labores, quatenus Pater communis Alimannorum, filii Alimanni per confratrem Alimannum, Alimannas excipias fruges, & te quidem nullus opportunior non modò pro ſanguinis tui claritate & alto ſtemmate; ſed & ob virtutum probitatem ac officii dignitatiſque primatum, quibus prudentiſſimè univerſum Teutoniæ gregem tibi commiſſum paſcis exemplis & doctrinâ, &c. Inſulis tamen Ordinem amplexum eſſe, & profeſſum XXIII. Septembris MCCCCLXXXII. contendit Ghilbertus de la Haye in Bibl. Belgo-Dom. MS. & reverà in actis convocationum, Congregationis Hollandiæ legitur: F. Everardus de Clivis Zutphaniæ MCCCCLXXXV. Logicæ inſtitutus pro Conventu Inſulenſi & Valencenis MCCCCXC. denunciatur, Patres conſenſiſſe In ejus promotionem ad Baccalaureatum incluſivè: hinc vult dictus Ghilbertus, in Provinciam Teutoniæ receſſiſſe, in eâmque translatum & doctrinâ & muniis præcelluiſſe, quæ quidem non ſibi adverſantur, haud verò ſunt abſimilia. Scripſit

Commentaria in IV. libros ſententiarum, quæ Francofurti apud noſtros aſſervari teſtatur citatus Ghilbertus.

Echard & Quetif. Scriptores Ordin. Prædicat.

EVERARDUS HENOTUS Colonienſis, ipſo S. Thomæ Aquinatis die feſto cum duobus è Societate Patribus, P. Joanne Horione & P. Adamo

Contzen inſignia doctoralia accepit à P. Martino Becano, qui publicis diſputationibus ex more præſedit 1611. vel 1610. Scripſit

Privilegia Calviniſtarum Moguntiæ pro licentia doctorali propoſita à Rev. & Nob. Domino D. Everhardo Henoto Colonienſi, Præſide R. P. Martino Becano è Soc. Jeſu Ss. Theologiæ Doctore & Profeſſore ordinario. Moguntiæ ex officina Joannis Albini 1611. in 8vo pp. 119. Dicatus libellus ab Henoto noſtro Sereniſſ. Ferdinando Coadjutori Colonienſi, quà Epiſcopo, parenti ſpirituali.

EVERHARDUS NAKATENUS Gladbaci natus, anno 1640. titulo patrimonii Sacerdos ordinatus, ac Ss. Thenlngiæ in Univerſitate Colon. Licentiatus, inſtitutum S. Benedicti amplecti ſtatuit, & in Monaſterio Gladbacenſi S. Viti penfeſſus eſt anno 1666. 8. Novembris: haud multò pòſt Theologiam explicare Fratfibus jubetur, ſubin Magiſter Novitiis formandis imponitur anno 1669. 8 Februarii. Spectatâ viri virtute, ab Reverendiſſimo Prælato Hildeſino S. Michaëlis poſtulatus, & conceditur Prior ejus Monaſterii. Anno 1674. 30. Novembris ab ſuo Prælato Parochiali Eccleſiæ civitatis Kempenſis regundæ præficitur, ſingulari zelo, exemplo & fructu ovicularum 42. annis paſtoratum. Mortalis corporis ſarcinam depoſuit, ſ716. 20. Septembris in ſua Parochia tumulatus. Scripſit Germanicè

Perpetuum incenſum variarum piarum aſpirationum & fragrantium affectuum ad DEUM, ſuis omninò horis & perpetuæ orationi accommodatarum. Authore Religioſo P. F. Everhardo Nakateno Ss. Theol. Licentiato, Ord. S. Benedicti, Paſtore in Kempen. Coloniæ 1691.

Ex Commentariis Ignatii Koelges Prioris Gladbacenſis.

EVERWINUS ſen EBROINUS Nobilis de Helffenſtein, primus Eccleſiæ Steinfeldenſis in Archi-Diœceſi Colonienſi ſitæ Præpoſitus & Abbas, doctrinâ & religione conſpicuus, Concilio Piſano interfuit 1134. ibique partes Innocentii II. fovit pro viribus, Hæreticos per tractum Colonienſem venena ſua longè latéque ſpargentes verbo confutavit & ſcripto vir Catholicæ fidei, vindex acerrimus. Bullam bonorum Steinfeldenſium confirmatricem ab Honorio II. obtinuit, atque aliud inſigne diploma ab Innocentio II. (habentur in Annalibus Ord. Præm. tom. 2. inter probat.) Anno 1143. Uladislaus Rex Bohemiæ Steinfeldiam profectus, octo Fratres ad Strahovienſe recèns à ſe fundatum Monaſterium ab eodem petiit, impetravit, ac ſecum abduxit. Magnus per omnia Everwinus magno ſuorum luctu è terris ad Superos abiit circa annum Domini 1160.

Ejus Epiſtola ad S. Bernardum. Fragmen adducit Joannes Garetus in Centen. XII. ad annum 1142. verbis ſequentibus: " In cibis ſuis vitant " (intelliguntur Hæretici noſtri) " omne genus lactis, & quod inde conficitur, & quidquid ex " coitu procreatur. Hoc de ſua converſatione " nobis opponunt; in Sacramentis verò ſuis ſe " tegunt, tamen nobis apertè confeſſi ſunt, " quòd in menſa ſua quotidie, cùm manducant, " ad formam Chriſti & Apoſtolorum cibum ſuum " & potum ſuum in Corpus Chriſti & Sanguinem per Dominicam orationem conſecrent, ut " inde ſe membra Chriſti & corpus nutriant. " Quemlibet inter eos baptizatum electum dicunt, " & habere poteſtatem alios, qui digni fuerint, " baptizandi, & in menſa ſua Corpus Chriſti & " Sanguinem conſecrandi. Nuptias damnant, ſed " cauſam ab eis inveſtigare non potui; vel quia " eam fateri non audent, vel potiùs, quia eam " adhuc ignorabant. Sunt item alii quidam Hæretici in terra noſtra omninò ab ipſis diſcordantes, per quorum mutuam diſcordiam utrique " nobis ſunt detecti. Iſti negant, in altari fieri " Corpus Chriſti, eò quòd omnes Sacerdotes Eccleſiæ non ſint conſecrati. " Hucuſque Garetus. Idem confirmat *Alexand. Natalis in hiſtoria Eccleſiaſtica ſæculi XI. & XII. C. 4. de hæreſibus art. XI. num. 3. pag. 488.* qui ibidem *num. 8.* addit. Circa Coloniam Agrippinam maximè viguit hæc hæreſis (ſcilicet Apoſtolicnrum) de qua Everwinus Steinfeldenſis Præpoſitus ſcripſit ad S. Bernardum, ipſum rogans, ut in ſermonibus ſuper Cantica ad illum verſum: *Capite nobis vulpes parvulas*, quæ demoliuntur vineas, omnes partes illius hæreſis diſtingueret, & contrapoſitis rationibus & authoritatibus noſtræ fidei illas deſtrueret. Id præſtitit S. Bernardus locis laudatis, eoſdémque errores ipſis tribuit, quos Everwinus commemorat.

Integram hanc Epiſtolam ad S. Bernardum edidit Dominus Mabillonius Tom. 3. veterum Analectorum pag. 152. Natal. Alexander.

Ex Commentariis Eximii Prickartz Præſidis Seminarii Norbertini.

EUMENIUS in oppido Cliviæ ſæculo Chriſti nati tertio natus fuit, quod Galliæ Belgicæ Præfecto parebat exeunte ſæculo Chriſti tertio, quarto naſcente. Avus ejuſdem Athenienſi ſanguine ortus, Romæ diu celebris, in iſta urbe Clivenſium perſpectus, probato hominum amore doctrinæ atque Mœnianorum inter duo templa Apollinis & Minervæ extructorum veneratione detentus Rhetorica octogenario major docuit. Eumenius patriæ ſcholæ ductu eam politicæ & publicæ rei notitiam indeptus fuit, ut Magiſter memoriæ ab Conſtantio (quem Maximianus Herculius Imp. Auguſtus creaverat Cæſarem) accitus in palatium & comitivam Principis adlectus fuerit. Interea Rhetoricorum Profeſſor Clivenſibus morte eripitur: in cujus locum nemo Cæſari viſus, qui ſuccederet, dignior Eumenio fuit. Quare has ad eum litteras dedit:

" Merentur & Galli noſtri, ut eorum liberis, " quorum vita in auguſto Clivienſium oppido ingenuis artibus eruditur, & ipſi adoleſcentes, " qui hilari conſenſu meum Conſtantii Cæſaris ex " Italia revertentis ſuſcepêre comitatum, ut eorum indoli conſulere cupiamus. Proinde quod " aliud præmium his, quàm illud conferre debemus, quod nec dare poteſt nec eripere fortuna. Unde Auditorio huic, quod videtur interitu Præceptoris orbatum, te vel potiſſimùm " præficere debuimus, cujus eloquentiam & gravitatem morum & actûs noſtri habemus adminiſtratorem compertum. Salvo igitur " privilegio dignitatis tuæ hortamur, ut profeſſionem oratoriam recipres, atque in ſupradicta " civitate, quam non ignoras, Nos ad priſtinam " gloriam reformare, ad vitæ melioris ſtudium " adoleſcentium excolas mentes. Nec putes hoc

munere

" munere ante partis aliquod tuis honoribus de-
" rogari, quum honeſta profeſſio ornet potiùs,
" quàm deſtruat dignitatem. Denique etiam ſa-
" larium Te in MDC. nummûm ex Reipublicæ
" viribus conſequi volumus, ut intelligas meritis
" tuis etiam noſtram conſtituere clementiam. Va-
" le Eumeni chariſſime nobis.

Quibus honorificis tabulis ornatus ab Principe habuit coram viro perfectiſſimo Galliæ Belgicæ Præſide orationem duo in capita diviſam: priore diſſerit, quam ſit ex uſu Reipublicæ & officio Principum ſcholas Clivenſes ad priſtinam magnificentiam reformari: altero, quâ ratione id poſſit præſtari citra ſumptum publicum. Demum utrumque deſiderium ſuum per Præſidem ad ſacras aures Principum deferri rogat. Extat impreſſa oratio typo Henrici Stephani anno MDXCI. in 12mo unà cum cæteris ejus ævi Panegyricis, & inſcribitur

Eumenii Rhetoris oratio pro ſcholis inſtaurandis coram V. P. Præſide Galliæ habita.

Hactenus *Sigonius*, *Cuſpinianus*, *Bertius*, *Beatus Rhenanus*, *Pighius in Hercul: Prodicio*, *Henricus Turckius ad annum Chriſti 296.* Contra Juſtus Lipſius, Cluverius, Browerus reclamant eſſe Eumenium Æduum aut Trevirem. Sed omnia MSs. & impreſſa volumina habent *Auguſtum Clivenſium oppidum.* Quod ſi verum eſt, Clivia eſt patria Eumenii: Alia adverſantium tela doctè retorquent Pighius & Turckius, nempe Clivenſes pro domo ſua Cicerones.

Altera controverſia eſt de 3. orationibus acephalis; utrùm eæ Eumenio tribuendæ, an alteri. Stephanus idem eas vulgavit eodem anno & typo.

Primæ initium eſt:

Si Flavia Heduorum: dicta anno Chriſti 311. ùt Pagi Diſſert. Hypat. P. II. Oſtendit contra Gothofredum.

2dæ. *Facerem ſacratiſſime Imperator.*

3tiæ. *Si mihi Cæſar.*

Eſt gratulatoria de Britannica Batavicáque Conſtantii victoriis.

Omnes tres Eumenio detrahi lubens patitur Pighius.

F.

FABRICIUS CÆSAR Canonicus Ord. Præmonſtratenſis Coloniæ 1616. Edidit

Chronicon Martini Poloni purgatum nugis Proteſtantium, ad fidem inſignis codicis Martino coætanei cum notis Suffridi Petri Leuvardienſis.

Labbey in Cenotaphio Joanna, & Binius in notis ad vitam Leonis Papa IV.

FAMIANUS QUARDUS naſcitur in Colonia Agrippinenſium anno Chriſti 1090. nobilibus parentibus Godſcalco & Guimarâ. Poſt litterarum ſtudia, opibus in pauperes erogatis, peregrinationem ſacram inſtituit ad Apoſtolorum limina, & cætera loca ſacra Italiæ VI. Kal. Septembris circa annum Domini 1109. Sexennio evoluto, inde Compoſtellam Galæciæ urbem Divi Jacobi Apoſtoli exuviis inclytam proficiſcitur anno 1114. ubi triennio vitam anachoreticam duxit in Cœnobio S. Antonii, ſub magiſterio & diſciplina Antonii Abbatis. Demum Ciſtercienſem Ordinem profeſſus fuit in Monaſterio S. Laurentii, ex quo cum bona Superiorum venia Hieroſolymam adivit, & loca veſtigiis Salvatoris noſtri rubentia. Poſt annos tres in Italiam redux Galeſii in hodierno agro Romano ſanctè moritur anno 1150. ætatis actæ 60mo. Galeſini ob miraculorum multitudinem uti Patronum cælitùs ſibi datum venerantur, ejuſdémque iconi hoc ſubſcribunt diſtichon:

Claudus adeſt firmus, cæcus videt, utitur aure
Surdus, ab obſeſſis ſpiritus ater abit.

Adrianus Papa IV. anno ſalutis reparatæ 1154. Sanctorum catalogo Famianum adſcripſit. Scripſit

Hiſtoriam vitæ ſuæ, quæ poſt obitum in Breviario ejus reperta, jam typis excuſa proſtat in libello: *Faſciculi Sanctorum Ord. Ciſtercienſ.* anno 1626. Galeſii.

Gelenius in ſacris feſtis Agripp. Henriquez faſcicul. St. Ord. Ciſtercienſ. Acta SS. ad diem VIII. Auguſti, operâ Soleriis Soc. Jeſu. Antverpia.

FERDINANDUS ex antiquiſſima Baronum FURSTENBERGIORUM gente, domûs, patriæ & Eccleſiæ ingens ornamentum & præſidium, naſcitur in Bilſtein 1626. 21. Octobris. Patre Friderico Furſtenbergio, Weſtphaliæ & Angariæ ſummo cum imperio Præfecto, Conſiliario intimo Electoris Moguntini & Colonienſis, Legato ad plures Reges & Comitia Imperii, Dynaſta in Bilſtein, Waldenburg & Oberenkirchen; matre lectiſſimâ Dominâ Annâ Mariâ de Kerpen, Dominâ in Ilingen & Weſtraſia. Sigenæ Naſſaviorum, Paderbornæ & Monaſterii Weſtphalorum pueritiam per omnem liberalium artium cultum traduxit. Inde Coloniam veniens, dum ſublimioribus animum ſtudiis excolit, exæquare cœpit majorum exempla & gloriam. Muſis aſpirantibus in Fabii Chiſii Legati ad inferiorem Rhenum Apoſtolici familiaritatem venit, qui ſuavitate morum & doctrinâ non vulgari captus, ùt primùm purpurâ cohoneſtatus fuit, Romam invitavit jam Canonicum Eccleſiarum Cathedralium illuſtrium Hildeſienſis, Paderbornenſis & Monaſterienſis. Nihil optatius cadere potuit nobiliſſimo pectori, quàm Romani cæli aſpectus, veluti ad arcem ſapientiæ & theatrum ſanctimoniæ ac eruditionis omnis admiſſus fuiſſet. Oblectabatur Pontifex jam ALEXANDER VII. modò hiſtoriâ, modò antiquitatum cognitione, modò poëſi. Oblectabat his ſtudiis Pontificem Ferdinandus ſemper novo ingenii elegantis ſpecimine, applaudente purpuratorum Senatu, veluti ingenium in Germania natum Italiæ certare & anteire vellet. Pontificis exemplo capti eruditiſſimi quique eo ævo Romæ Inquilini Sfortia Pallavicinus, Proſper Fagnanus, Lucas Holſtenius, Cæſar Raſponus, Natalis Rondininus, Carolus Emmanuel Vizzanius, Odericus Raynaldus, Alexander Pollinus, Auguſtinus Favoritus, Stephanus Gradius, Leo Allatius, Joannes Baptiſta Torricellius, Vincentius Guiniſius, Hieronymus Petruccius, Guilielmus Dondinus, Petrus Poſſinus, Paulus Zacchias, & Matthias Naldius. Hi primùm periculum facere ſcientiæ Furſtenbergicæ, mox dilaudare & admirari, & nunc hiſtorico, nunc poëtico luſu congredi, demum recepto in Romanam Academiam, eidem

Digitized by Google

ultrò principatum & faſces litterarios deferre, & ſapientiſſimi Pontificis, ingeniorum, ſi quis alius, æſtimatoris ſagaciſſimi, ſententiam ſuo calculo omnes comprobare. Nec ſatis habuit ſummus Princeps ſterili encomio incitare currentem ad ſumma quæque juvenem; ſed inter familiares Cubiculi Pontificii Ephœbos adlegit, donavit Præpoſitura S. Crucis in Hieruſalem & Prioratu S. Mariæ de Campejo in Alpibus Tridentinis, præludens credo patriis Eccleſiis, & ei, quod de virtute & doctrina Ferdinandi ferendum orbi eſſet olim, judicio. Inter has admurmurationes ſecundas identidem cogitabat hiſtoriam patriam perficere, in quem finem uſus Holſtenio monſtratore captavit Vaticanæ ditiſſimæ Bibliothecæ manuſcriptos codices, & quidquid ad Weſtphaliæ & Paderbornenſis Principatuum antiquitatem faciebat, per otium in adverſaria litteraria referebat, Numine intùs agente & præludente imminentibus fatis.

Audiatur Nicolaus Schaten Lib. 1. Annalium Paderbornenſium pag. 1. « Epiſcoporum Paderbornenſium res geſtæ à Ferdinando Furſtenbergio Principe & Epiſcopo primùm, dum Romæ per novennium verſaretur, magnam partem in Bibliothecæ Vaticanæ monumentis collectæ; dein poſt Epiſcopatum adeptum ſingulari ſtudio in annos & ordinem fuêre digeſtæ. Hic ex tanto Epiſcoporum Paderbornenſium numero unus tandem fuit, qui hanc curam cum animo ſuo seriò complexus eſt, ut cæterorum, qui ante ipſum hanc Carolinam ſacrorum Antiſtitum ſedem tenuerunt, famam & nominis gloriam ex ſitu & tenebris in novam quandam vitæ lucem reduceret. Voluit autem ſapientiſſimus Antiſtes à Carolo Magno & Hathumaro primo Paderbornenſium Epiſcopo ad noſtra uſque tempora ſcriptionem deduci. « *Hactenus Schatenius, qui tanta ſupellectilis præſidio accingebatur ad ſcribendos Annales Paderbornenſes.* Hactenus litteraria. Quæ ingenii ſui monumenta reliquerit, infra enumerabo: quæ autem alii ex Europa clariſſimi omnium Facultatum Scriptores eidem dicaverint, ſi enumerare voluero, infinitus ero. Quantus pro patria Princeps, in Eccleſia Epiſcopus fuerit, juſtis libris ſcribent Annales Paderbornenſes ex ejus theſauro litterario potiſſimùm confecti. Vacante Paderbornenſi Sede, Illuſtriſſimi Canonici anno 1661. 20. Aprilis abſentem eligunt, valde hac de cauſa ab ſanctiſſimo Pontifice laudati, qui 30. Maji eam electionem ratam habuit, 16tâ Junii ab Eminentiſſimo Roſpiglioſi (poſt CLEMENTE IX.) conſecratur Epiſcopus. Sexennio poſt 1667. 19. Julii ab Illuſtriſſimo Capitulo Monaſterienſi eligitur Coadjutor: anno 1668. 30. Aprilis confirmatur Româ Succeſſor futurus. Vitam ſcriptis & factis illuſtribus nobilitatam ſancto fine clauſit 26. Junii 1683. ex calculi ſectione intempeſtiva, Sabbato, uti prædixerat. Iconem viri, ſi Eccleſiæ & arces ædificatæ & reſtauratæ & libri tacerent; habes ſecundæ editioni monumentorum præfixam in æs cælatam.

Epitaphium In Eccleſia Fratrum Minorum de Obſervantia ab ſe una ex multis ædificata hoc legitur:

D. O. M. S.

FERDINANDUS Epiſcopus Paderb. & Monaſter. Burggravius Strombergenſis, S. R. I. Princeps, Comes Pyrmon. D. in Borkelo, Liber-Baro de Furſtenberg, natus anno ſalutis MDCXXVI. die XXI. Octobris: magnæ nobilitatis maximum decus ac fulcrum Principum, hoc ſæculo eruditiſſimus, eruditorum Princeps ac Mecœnas liberaliſſimus, hujus & aliorum templorum, Cœnobiorum, Sacerdotiorum, eleemoſynarum ingentium Fundator munificentiſſimus, argenteorum ad aras apparatuum & ſupellectilium profuſiſſimus Largitor, ſummorum Pontificum, Regum, Principum conciliatâ benevolentiâ, pace, Diœceſibus partâ & conſervatâ Monaſterienſi, & jam recuperato Wildeshuſio, & XXIII. millium argentea pro abaco, ſupellectile donato Capitulo Paderbornenſi, XXV. millibus, Monaſterienſi, XXXIII. millibus imperialium Legatis, Cleri ac patriæ Pater, expenſis in Apoſtolicas per Septentrionem & extremam Aſiam, miſſiones plùs quàm centum imperialium millibus, pietatis & Catholicæ fidei Propagator Apoſtolicus: tandem cruciatibus calculi, fractis jam viribus ſerò nimis exſecti, fortiter & ſuaviter (ùt omnia fecerat) toleratis, animam DEO, corpus huic ſarcophago, nomen immortali memoriæ tradidit. Anno vitæ ſuæ LVI. Epiſcopatûs Paderbornenſis XXIII. Monaſterienſis V. partæ ſalutis MDCLXXXIII. VI. Calendas Julii.

Scripſit

1. *Monumenta Paderbornenſia, ex hiſtoria Romana, Francica, Saxonica eruta, & notis illuſtrata.* Paderbornæ 1669. in 4to apud Joannem Heſſium pp. 209.

Editio 2da Amſtelodami apud Danielem Elſevirium 1672. novis inſcriptionibus, figuris in æs inciſis, tabulis geographicis & notis illuſtrata in 4to pp. 337. præter epiſtolam dedicatoriam Elſevirii, præfationem Bernardi Rottendorffii Medici de hac ſecunda editione, præfationem illuſtriſſimi Authoris & indicem.

2. *Poemata* Ferdinandi liberi Baronis de Furſtenberg, edita primùm anno 1662. inter ſeptem illuſtrium virorum Poëmata. Antverpiæ typo Plantiniano Moreti. Latet hîc illuſtriſſimus Scriptor ſub nomine FERDINANDI ARCHONTORI, Græcam frontem præſeferens. Ex his excuſa Romæ

mæ 1656. extabant inter plauſus Alexandro VII. PP. renuntiato Romæ impreſſos 1656. Typis Vitalis Maſcardi, & Ferdinando huic, Cubiculario intimo inſcriptos à Typographo.

Secunda & plenior editio curata fuit ab Chriſtiano Theodoro PLETTENBERGIO, agnato, Canonico Hildeſienſi anno 1671. typo Danielis Elſevirii in 8vo pp. 127. quibus eodem typo additi libri duo adoptivorum carminum, quæ ab Europa erudita univerſa FERDINANDO & aliis FURSTENBERGIIS certatim ſcripta, dicata, appenſa fuêre.

3. *PHILOMATHI* (nomen academicum FABII CHISII poſt ALEXANDRI VII. PP. maximi) *Muſæ juveniles* primùm editæ fuerant ab Wilhelmo Furſtenbergio anno 1645. Coloniæ.

Secundam editionem locupletiorem & elegantiorem curavit Illuſtriſſimus Ferdinandus, Wilhelmi tum apud Comitia Imperii Legati Frater, typo Plantiniano Moreti 1654. in 8vo pp. 295.

FERDINANDUS CURTIUS Medicus Aulæ Electoralis Bonnenſis medio ſæculo decimo ſeptimo florebat. Scripſit

Gründliche Unterrichtung, wornach man ſich in Zeit böſer Seuchen der abſcheulichen Peſtilentz zu verhalten, gedruckt durch den abgelebten Hof-Medicum H. Ferdinandum Curtium im Jahr graſſirender böſer Seuchen 1666. Gedruckt zu Bonn bey Henrico Tilmanno Janſeno in octavo pp. 92.

FERDINANDUS STROBELIUS, cùm Canonicus Collegiatæ Ss. Caſſii & Florentii Bonnæ eſſet, & cæremoniarum Magiſter, creatur Licentiatus Theologiæ 1644. 12. Aprilis ab Eximio von der Veken S. J. D. à quo etiam 1652. 16. Junii Ss. Theologiæ Doctor Coloniæ renuntiatus eſt. Fuit quoque Parochus Eccleſiæ S. Remigii Bonnæ 1652. & Decanus Capituli Burgenſis. Anno 1661. nominatus eſt à Capitulo Metropolitano 17mâ die Februarii in locum defuncti Suffraganei Georgii Pauli Stravii Canonicus ſummæ Electoralis Eccleſiæ. Mortuus 1664. 12mâ Januarii, libris ſuis Bibliothecam Collegii S. J. liberaliter auxit. Scripſit

Uhr-Zeiger des bitteren Leydens und Sterbens unſeres HErrn JESU CHRISTI, durch welchen alle Paſſions-Geheimnuſſen, in 24 Betrachtungen ausgetheilt, als ſo viel Stunden gezeigt werden durch den Hochwürd. Herrn Ferdinandum Strobelium nach ſeinem Tod unter deſſen Schrifften gefunden. Cöllen bey Wilhelm Frieſſem 1669. in 16to pp. 103.

FRANCISCUS AGRICOLA Juliæ, Lohn, Vicum Aldenhoviæ, Præfecturæ Ducatûs Julii, naſcens vidit. In Colonienſi Gymnaſio Tricoronato Philoſophiam ſub Petro Buſæo, Theologiam Lovanii ſub Joanne à Lovanio & Jodoco Ravenſtein celeberrimis utriuſque Univerſitatis Magiſtris hauſit. Primùm Paſtor fuit Eccleſiæ Rodingenſis, dein Eccleſiæ Sittardienſis ab anno 1571. Paſtor & Canonicus, tum Decanus ruralis Capituli Suſterenſis electus 1599. ingenti zelo propugnandæ undequaque Catholicæ fidei & hæreſeon extirpandarum flagrabat, & urebatur diu noctúque. 1624. Sittardiæ ſenio & piis vigiliis emaceratus, pridie Nonas Decembris obiit. Scripſit

Inſtitutio de St. Euchariſtiæ Sacramento Germanicè 1575. Coloniæ.

Speculum Biblicum officiorum cujuſvis conditionis 1577. Germanicè.

Demonſtrationum Evangelicarum L. IV. quibus demonſtratur Chriſtum ſecundùm animam reverà ad inferna deſcendiſſe, & piorum animas inde è limbo liberâſſe. 1578. in 8vo apud Cholinum.

Bibliſcher Bericht von der Catholiſchen Meſſen durch F. A. Paſtor zu Rodingen in octavo. Cöllen apud Cholinum 1580. pp. 807. inſcriptus liber Wilhelmo ſeniori & Joanni Wilhelmo juniori Duci Juliæ Cliviæ Montium ab eodem ut Sacellano.

Tractatus Catholici duo de cultu & veneratione Divorum, déque imaginibus Sanctorum in cælo regnantium. 1590. & 1614. apud Kinckium in 12mò. Dicatus Gerardo Cardinali Epiſcopo Leodienſi.

Diatriba Evangelica de conjugio & cælibatu Sacerdotum, an neceſſum ſit, Sacerdotes N. Teſtam. jure divino in perpetuo cælibatu vivere p. F. A. Paſtorem Rodingenſem. Coloniæ apud Maternum Cholinum 1581. in 12mo pp. 285. Dicata Erneſto Bavaro h. a. electo Leodienſi.

Tractatus orthodoxus de Sanctorum reliquiis, præſertim apud Grani Aquas, quas piâ induſtriâ Carol. M. poſſidens. Coloniæ 1581. typo Cholini in 12mo pp. 219.

Speculum pœnitentiæ. Germanicè 1582. in 8.

De æterno & vero DEO, nec non indubitato Chriſto & Meſſia Chriſtianorum Lib. III. adverſùs Calviniſtas. 1585. Coloniæ typo Gerhardi Grevenbroich in 12mo. pp. 242. præter indicem & præfationem ad Erneſtum A. Col.

Wahrhaffter Bericht von Martini Lutheri und ſeine. Conſorten in Glaubens und Religions-Sachen handgreifflicher Unbeſtändigkeit, ex Dialogo Malcotii ins Hoch-teutſche gebracht, und mercklich gemehrt durch Fr. A. Paſtor. in Sittard. Cöllen apud Cholinum 1583. in octavo pp. 352.

Ketzer-Brunn oder Grund-Wurtzel aller Secten. Liber Wilhelmo ſeniori, Joanni Wilhelmo juniori Ducibus Juliæ &c. 1583. Sittardiâ 24. Auguſti. Altera inſcriptio ſuis Parochianis dicatur. Coloniæ typo Materni Cholini 1583. in 8vo pp. 836.

Commentarius de verbo DEI ſcripto, & non ſcripto. Leodii in 8vo 1597.

Tractatus de primatu S. Petri Apoſtoli & Succeſſorum ejus RR. PP. p. Fr. A. Coloniæ ſumptibus Hermanni Hebergen in 12mo pp. 512. anno 1599. Dicatus Clementi VIII. P. M. inſertus Bibliotheca maxima Pontificia à Roccaberte Tomo XII. 1698.

De lectione horarum Canonicarum; de lectione ſacræ Scripturæ, ejúſque interpretibus orthodoxis. Leodii in 12mo 1600.

Atteſtatio SS. PP. tam Græcorum, quàm

Lati-

Latinorum, quòd S. Petrus Apoſtolus Romæ fuerit. Romanos unus ad fidem converterit, ibi uſque ad mortem Epiſcopatum geſſerit. Collecta per R. F. A. Coloniæ apud Herm. Hoberg 1605. *in 12mo pp. 84. Dicata Paulo V. PP.*

De periculoſo & abominabili ſtatu concubinariorum impœnitentium. Coloniæ 1604. *apud Hermannum Hobergium.*

Paralleli Ss. Bibliorum, hoc eſt, demonſtratio ocularis & bipartita, quòd plurima, quæ uni ſolique Deo conveniunt, hominibus & aliis creaturis rectè tribuantur, ex ſcripturis contra Sectarios omnes hujus ſæculi per F. A. pp. 329. *Coloniæ apud Kinckium in 12mo* 1614. *Dicavit Ferdinando Archi-Epiſcopo Colon. idem libellus eodem anno & typo fronte immutatâ & paululum appendice prodiit.*

Propugnaculum fidei, ſive defenſio honoris divini & Sanctorum contra hæreſes hujus ſæculi, in quo demonſtratur eadem attributa DEO & creaturis tribui.

De ampliſſimis privilegiis & certiſſimis ſignis veræ Chriſti in terris Eccleſiæ, Apud Bernard. Gualteri 1616.

Ehren-Rettung Mariæ, der Mutter GOttes. Cöllen 1516. *typo Bernardi Wolthers in 12mo. Lib. ſex pp.* 608. *præter indicem & præfationem ad Regale Capitulum Aquenſe, ſingulos titulos, honores, cultus, templa ab Catholicis Mariæ inſcripta tuetur ex Scripturis Ss. ſubjectâ monitiunculâ de eorum vero ſenſu.*

Vita Sanctorum, das iſt, Leben und Sterben der fürnehmſten Heiligen auff alle Tag durchs gantze Jahr, nach gemeiner Catholiſchen Kirchen Calender gerichtet. Wie imgleichen das Leben unſeres Seeligmachers JEſu Chriſti und der H. Jungfrauen Mariæ kürtzlich verfaſſet und beſchrieben durch den H. F. A. mit Zuſatz der Leben derjenigen Heiligen, ſo innerhalb hundert Jahren in der Römiſchen Kirchen geleuchtet, und ihrer Heiligkeit gewiſſe Zeichen haben. Cöllen typo Joannis Kinckius 1618. *in* 8. *pp.* 636. *præter indices & gratulatoriam præfationem ad Sereniſſimum Wolffgangum Wilhelmum Ducem Juliæ, &c. in Catholicam Eccleſiam nuper ingreſſum.*

Confutatio Anabaptiſtarum Germanicè.

Meditationes hebdomadales de paſſione & morte Domini.

Precationes Catholicæ ad Ss. Trinitatem.

De Chriſto Salvatore ejúſque regno gratiæ & gloriæ tum cognoſcendo, tum capeſſendo.

Bibliotheca Belgica Foppenſ. cujus fide quinque ultimos libros recitavi.

FRANCISCUS BOELEN à natali ſolo *de Arweiler* dictus S. Martini Coloniæ Ordinis ſancti Benedicti Aſceta bene doctus, de quo Hubertus Holthuiſen Scriptor Synchronus & domeſticus: Semper aliquid, ait, aut ſcribebat in uſum Fratrum, aut ſibi quædam ex ſermonibus Patrum excerpebat, aut ſanè orabat vel laborabat, aut pingebat, vel compingendis libris inſudabat, aut in ære fuſili cudebat. Factus Parochus in Verweis, quæ Eccleſia eſt Monaſterio S. Martini incorporata, haud procul à Tulpiaco, peſte correptus vivere deſiit 1542. relictis aliquot ſui ingenii & induſtriæ monumentis, ex quibus ſuperant MSs. in Chartulario S. Martini.

1. *Theologia Moralis & Catechetica.*

2. *Sermones breves de Tempore & de Sanctis, quos per 16. circiter annos ex ſuggeſtu ad populum habuit. Eod. ſig. B. 26. & F. 19.*

3. *Miſcellanea de peccatis & caſibus conſcientiæ. ibidem eod. ſign. E. 12.*

4. *Variorum in chimia & medicina arcanorum collectanea. Ex Comm. Oliv. Legipont.*

FRANCISCUS BURCKARDUS, poſt artium curſum abſolutum, legibus diſcendis adjecit animum felici ingenio, & Doctorum ornamenta conſecutus eſt. Idem rarâ prudentiâ & inſigni facundiâ conſpicuus inter quatuor viros, qui Boicæ gloriæ quadrigam (uti ajebat non ſinè intimo ſenſu magnus Petrus Caniſius) medio ſæculo XVI. ducebant, erat, operámque ſuam navabat ſtrenuè Auguſtino Loeſchio à Peterstorff digniſſimus in officio Cancellarii Boici Succeſſor Leonardi Eckii Dynaſtæ Randeckii, cui & Ingolſtadienſis Academiæ Annales elogium dicârunt. *Vide Agricolam in Hiſtor. Provinc. German. ſuperioris decad. 1. num. 101. 102.* Subinde Franciſcus Sereniſſimo Erneſto Bavaro Archi-Epiſcopo Colonienſi & Electori fuit à conſiliis intimis, ejuſdémque Cancellarius, vir avitæ Catholicæ religionis tenaciſſimus. Hic, cùm triginta annorum experimento didiciſſet, & coram oculis Archi-Diœceſin Colonienſem externo milite intruſo ferro & flammis fumantem, ſacris juxta ac profanis juribus calcatis, jámque ſub prætextu *Autonomiæ* ab Gebhardo ſacra Catholica inverti, profana bona omnia diripi videret; ſimul & ſemel turbâ Scriptorum vulgatorum pro autonomia, id eſt, illimitata religionis licentia ex Neoſtadiano ad amnem Hardiam typographæo Archi-Diœceſis inundaretur; aggreſſus eſt inclytus ſenex *libro uno in 3. partes ſecto de Autonomia* inſcripto veram notionem Autonomiæ ex uſu & conſtitutionibus Imperatorum in medium proferre. 2dò omnia Proteſtantium argumenta Latinè, Germanicè variis libellulis indies evulgata ſub unum conſpectum collocare. 3tiò iiſdem reſpondere, primò ex jure naturali & gentium. 2dò ex jure divino Moſaico & Evangelico. 3tiò ex jure Imperatorio, Romano, Francico, Germanico tantâ ſoliditate, perſpicuitate ac modeſtiâ, quantam à graviſſimo ac ſapientiſſimo JCto expectare poterat orbis litteratus.

Attamen Proteſtantes in pacificatione Weſtphalica 1645. inter decem gravamina oblata §. VI. queruntur pacem religionis tam ſiniſtrè ac perversè interpretari Catholicos, ut eam omninò invertant; quod præcipuè appareat ex libro, qui inſcribitur *Autonomia Burckardi.* Sed falſa hæc querimonia à Catholicis verâ & evidenti reſponſione eliſa fuit, ut videri poteſt apud Illuſtriſſimum Adamum Adami Epiſcopum Hieropolitanum *relat. hiſtoricâ de pacif. Weſtphalica Lipſiæ 1737. pag. 167.* Burckardus moriens opus perfectum amicis commendavit, à quibus illud

nactus

nactus eſt Adamus Berg Typotheta Monachienſis. Obiit Bonnæ ſepultus in Collegiata ſanctorum Caſſii & Florentii, hoc epitaphio:

Clariſſimo Nominatiſſimóque Viro
FRANCISCO BURCHARDO,
J. U. Doctori,
III. Imperatorum Romanorum,
Et
VII. Colonienſium Archiepiſcoporum
Principúmque Electorum
Ordine ſuccedentium.
Conſiliario
Reſpectivè & Cancellario,
Qui, ſicut vixerat,
Piè obiit
Anno MDLXXXIV. VI. Auguſti,
Pietatis & Obſervantiæ ergo
poſitum.

Corpus humum petiit, repetivit ſpiritus aſtra
Franciſci Burchardt, oulli virtute ſecundi.
Is qualis fuerit, tituli, quos facta parârunt,
Commemorant breviter, cogitandáque plura relinquunt.
Vir pius & juſtus, qui publica, non ſua, zelo
Ac ſtudio magno tractavit & occidit illis.
Qui non percepit vivens hîc præmia digna,
Vivat in æternum, quæ ſors eſt maxima rerum.

Scripſit

De Autonomia, das iſt, von Freyſtellung mehrerley Religion und Glauben, was und wie mancherlèy ſie ſeye: was nach derſelben bis daher im Reich Teutſcher Nation ergangen, und ob dieſelbe von der geiſtlichen Obrigkeit möge bewilligt und geſtattet werden, durch weyland den edlen und hochgelehrten Herrn Franc. Burckardum, beyder Rechten Doctoren, Churfürſtlichen und Cöllniſchen geheimen Rath und Cantzlern, gedruckt zu München 1593. in 4to. Blätter 430.

Bibliotheca Belgica Foppens.

FRANCISCUS CONSTANTINUS I. MARX Vicarius Ædis Metropoliticæ Colonienſis, Rector Sacelli S. Margaritæ. Scripſit

Das Leben der heiligen Jungfrauen, Martyrin und Nothhelfferin Margarita, in Druck gebracht durch F. C. I. Marx Rectorem Capellæ S. Margaritæ. Cöllen bey Caſpar Drimborn 1720. in 8vo pp. 31.

FRANCISCUS COSTERUS, natione Belga, patriâ Mechlinienſis, vivente adhuc S. Ignatio, 1555. Romam venit ex Univerſitate Lovanienſi adoleſcens, & in Collegio Romano S. J. bonis artibus perpolitus eſt. Inde 1556. cùm ageret ipſe annum ætatis 25tum, ab ſancto Patriarcha Ignatio Coloniam miſſus eſt, ubi non pridem Senatus novum trium Coronarum Gymnaſium erexerat, eique Regentem primum præfecerat Jacobum Leichium. Sed quia hic paulò poſt Lutheri erroribus addictus deprehenſus eſt, circumſpicere Catholicos Præceptores orthodoxos comprimis civitas cœpit, & ad ſcholas Societati ibidem committendas propendere. Poſt traditam igitur Joanni Rhetio Burſam Coronarum, ubi Coſterus Coloniam appulit, receptus fuit in numerum Magiſtrorum Colonienſis Facultatis (erat enim antea promotus Lovanii) die ſancti Ægidii 1557. & Philoſophiam quinquennio prælegit in Gymnaſio trium Coronarum, & ſcholis humanioribus regundis præfectus fuit. Dein ſacram Geneſin ad Academicos in Theologica ſchola, at anno 1563. Magiſtrum ſententiarum, & Philoſophis cælorum curſus ex aſtronomica diſciplina explicare exorſus, Auditorium maximum non voluptate ſolùm, ſed etiam admiratione complevit. Præſertim, cùm tantam doctrinam commendaret ætatis immaturitas: ornabant eam magìs etiam & venuſtas ſermonis & varietas linguarum. Anno ſequente, cùm pluſculi ad noſtrorum numerum ſe adjunxiſſent, Franciſco tironum inſtitutio demandata eſt, eidem ſacrarum in Gymnaſio concionum Eccleſiaſti Latino, quo in munere ſuam operam egregiè probavit, adlectis excultíſque optimæ indolis adoleſcentibus. Cùm autem tradendis Philoſophicis Theologicíſque diſciplinis Coloniæ inclareſceret, ſacri Doctoratûs inſignia more Majorum in ea Univerſitate ſuſcepit 1560. 10. Novembr. & 1564. ad diem 10. Decembr. quatuor ſe votis ſolennibus illigavit. Multis in Societate Collegiis, bis Provinciæ Belgicæ, ſemel Rhenanæ præfuit: ter Congregationi Generali interfuit, vel ſuo ipſius Provincialis vel Provinciæ nomine. Nunquam totâ vitâ infirmatus, nunquam ultra horam conſuetam ſomnum extraxit. Nulla eum cura aut ſollicitudo unquam turbavit aut interrupit. Nunquam à ſacro faciendo, nisi in extremo morbo, abſtinuit. In ſe adeò fuit ſevatus, ut perpetuo cilicio creberrimíſque flagris corpus attereret, vel tum, cùm regebat Provinciam, ſcribebat, & conciones ſæpè plures unâ die habebat, & audiebat confitentes, & cum hæreticis paſſim diſputabat, quibus ſe tam ſtrenuè ſemper oppoſuit, ut Hæreticorum dici malleus meritò queat. Pedes ferè conficiebat, quamvis longiſſima itinera, & plerumque cilicio armatus; ſubinde ocreatus de via repente concionabundus exiliebat in pulpitum, & magnâ contentione, tanquam recens à quiete eſſet, diſſerebat. Tam ſcripſit copioſè, tanto concionatus eſt hominum concurſu, ut in præcipuis Societatis Scriptoribus Concionatoribúſque videatur numerandus. Sodalitates ſub Deiparæ titulo primus in Colonienſi Gymnaſio, tum in locis & in Provinciis, quibus præfuit, erexit, iis leges condidit, formam pietatis ac modum edito in lucem opuſculo docuit. Denique vitam ſummis laudibus ornatam cùm ad magnum ſenium provexiſſet, ætati magìs & neceſſitati naturæ, quàm morbo ſuccubuit. Dum ultimis Sacramentis imbueretur, identidem exclamabat: O quanta conſolatio! rogatus, an lubens moreretur, illis Divi Ambroſii verbis reſpondit: *Ità vixi, ut me vixiſſe non pudeat; mori autem non timeo, quia*

L *bonum*

bonum Dominum habeo. Denique cùm nonageſimus illi pſalmus à quopiam noſtrorum recitaretur, & ad ſingulos prope verſus eorum in ſe ſententias locum jam habuiſſe affirmaret, illis verbis recitatis: *Longitudine dierum replebo eum*, quam verè experiebatur, *& oſtendam illi ſalutare meum.* Hoc porrò, ait, jam reliquum expecto, id, cùm ſocius debere eum expectare diceret: *Nihil*, inquit, *dubito, & quantum erit gaudium cum Domino eſſe;* & in his ferè verbis mortuus eſt Bruxellæ 6. Decembris anno 1619. ætatis 88. Societatis 67. Mox omnium ingentes de ejus ſanctimonia fuêre ſermones, concurſus ad cadaver roſariis contingendum grandis. Noſtrorum verò ea fuit de viri virtute opinio, ut ſinguli prope aliquid ab eo tractatum ad reliquias acciperent. Scripſit Coſterus Latinè

Enchiridion controverſiarum præcipuarum noſtri temporis de religione. Coloniæ 1585. emendatiùs & auctiùs Turnoni apud Claudium Michaelem 1591, & ſæpiùs alibi deinceps impreſſum; ſed & Belgicè quoque & Italicè converſum prodiit. Germanicè verſum ab Guilielmo Majo Saxone AA. M. prodiit Coloniæ 1595. typo Petri Reſched.

Apologiam pro Enchiridio ſuo contra Franciſc. Gommarum, Profeſſorem Calviniſtam in ſchola Leydenſi. Coloniæ ex Officina Birckmannica Mylii 1604. in 8vo.

Epiſtolam ad Franciſcum Gommarum Anti-Coſterum. ibidem 1600. in 8vo.

Librum de Eccleſia contra eundem Gommarum. ibid. 1604.

Libellum Sodalitatis, hoc eſt, piarum Chriſtianarum inſtitutionum libros tres in gratiam Sodalitatis B. Virginis Mariæ. Hic libellus, cùm ſub annum 1575. primùm fuiſſet Coloniæ editus ſub nomine BULLÆ nullius adſcripto nomine, ſæpiúsque annis ſequentibus recuſus, mox etiam, ne incerto authore ſuſpectus fieret, per Joannem Perellium, modicè variato titulo in hunc modum: *Theſaurus piarum & Chriſtianarum inſtitutionum editus produiſſet* Ingolſtadii 1578. Dilingæ 1583. Mediolani 1586. & alibi; demum author ejus Franciſcus Coſterus librum recognovit, & duobus libris auctum, præfixo nomine ſuo recudit Antverpiæ typis Plantinianis, & Coloniæ apud Goſwinum Cholinum utrobique 1586. additis Academiarum aliquot approbationibus, quæ illum authorem eſſe agnoſcunt, iterúmque Lugduni apud Paulum Frellon & Abrahamum Croquemin 1594. præfixa ad Sodalitates beatiſſimæ Virginis Mariæ epiſtola ſuo nomine ſubſcripta, quâ ſuum illis librum offert explicátque, quam habuerit ejus conſcribendi occaſionem, ut nullus poſſit ambigere, cujus authoris hic partus fuit, qui rurſum ſexto libro auctior Antverpiæ, Coloniæ & alibi editus eſt.

Meditationes 50. de vita & laudibus Deiparæ Virginis Mariæ. Antverpiæ ex Officina Plantini 1587. Coloniæ, Ingolſtadii & alibi recuſas. Antverpiæ apud Moretum 1600.

Meditationes 50. de univerſa Hiſtoria Dominicæ Paſſionis. ibidem.

Meditationes ſeptem in precationem: Salve Regina, & hymnum: Ave maris ſtella. Antverpiæ 1589. Ingolſtadii, Coloniæ & alibi.

Libellum de quatuor noviſſimis humanæ vitæ. Cracoviæ apud Simonem Kempinium 1605. & Bambergæ 1624. Padibornæ 1613. in octavo. Hunc libellum Marcus Fugger Dom. in Kirberg & Weiſſenhorn Germanicum fecit. Dilingæ typo Joannis Meyer.

Exercitium Chriſtianæ pietatis. Lovanii 1607.

Declarationem fidei noſtræ contra Hæreticos Hollandos.

Reſponſionem ad Lucæ Oſiandri ſtolidam refutationem VIII. Catholicarum propoſitionum. Coloniæ 1608. in 8vo.

Refutationes duas reſponſionis PP. Coci ad ipſius quinque propoſitiones.

Belgicâ verò linguâ ſcripſit

Conciones uberes in Evangelia Dominicarum totius anni partibus III. Antverpiæ apud Joachimum Trognæſium in folio, quas Latinè vertit R. P. Theodorus Petreius Cartuſianus, & edidit Coloniæ Antonius Hierat 1608. Verùm cùm ea verſio videretur haud ſatis accurata, iterum repetita eſt à R. D. L. N. & ab eodem Hierat impreſſa 1613. in 4to.

Conciones ſuper Epiſtolis Dominicalibus totius anni, cum duabus octavis, nempe Venerabilis Eucharistiæ, & B. Virginis in Cantica. Antverpiæ apud Verduſſen 1616. in folio.

Conciones in omnia feſta totius anni. Antverpiæ apud Trognæſium 1616. in folio.

Catechiſmum duplicem, alterum breviorem, prolixiorem alterum. Antverpiæ typis Plantini 1607.

Clypeum Catholicorum contra hæreſim. Antverpiæ apud Giſlenum Janſen 1606. Eſt autem hic clypeus Enchiridion controverſiarum Belgicè redditum.

Theſaurum precum. ibidem apud Trognæſium 1604. & alibi ſæpè.

Compendioſam veteris orthodoxæ fidei demonſtrationem cum antitheſium quarundam ſolutionibus, quam R. P. Theodorus Petreius Latinè reddidit Coloniæ typis Mylii 1607.

Apologiam Catholicam ad hæreticum libellum Gaſparis Grevinchovii Calviniſtarum Miniſtri Roterodami. Antverpiæ apud Trognæſium in 8vo.

Apologiam 2dam ad Grevinchovium.

Epiſtolam ad eundem Grevinchovium. Coloniæ 1600.

Lapidem Lydium Apoſtolicæ ſucceſſionis confictæ a Jacobo Pieterſſen Anabaptiſta. Antverpiæ apud Trognæſium 1603. Adduntur

Duo Catholica reſponſa & comparationes quinquaginta inter Chriſtum & Evangelicos Miniſtros prædicantes.

Epiſtolam ad Ordines Hollandiæ, ac reſponſionem ad ſententiam Senatûs Leydenſis contra Petrum Pan, qui fingitur inductus à Jeſuitis, ad mortem Comiti Mauritio inferendam. Eam Latinam à ſe factam Ægidius Schondonchus inſcripſit *Sicam tragicam* Comiti Mauritio à Jeſuitis (ut volunt Calviniſtæ) Leydæ intentatam.

Tractatum de indulgentiis.

Adversùs reſponſionem Petri Cock.

Apologias duas contra Jacobum Molanum.

Refutationem VIII. propoſitionum ignoti Hæretici Calviniſtæ.

Reſponſionem de VII. Apoſt...

Scholia

Scholia Catholica velut antidota ad ea Bibliorum loca, quæ ab Hæreticis in controverſiam rapi ſoleot, & incautis propinari, magnâ curâ Theologorum Lovanienſium examinata, ot cum illis textus vernaculæ linguæ Biblicus Laicis & idiotis permitteretur legendus in novum Teſtamentum. Antverpiæ apud Trognæſium 1614. in folio.

Myrothecium, hoc eſt, preces & meditationes ſuper Evangelia totius anni à R. P. Theodoro Petreio Latinè redditas. Idem Moguntiæ 1621. in 12mo.

Poſt obitum ejuſdem impreſſus eſt *Theſaurus concionum in ſingulos Quadrageſima dies idiomate Belgico.* Aotverpiæ 1643. in folio. *Sotuellus Biblioth. Scriptor. S. J.*

FRANCISCUS DUSSELDORPIUS, ex patritia & locuplete familia Lugduno-Batavus, Juriſconſultus, Hagæ Comitis aliquot annis cauſarum Patronus fuit, celſiſſimi Aurangiæ Principis cauſis illic tractandis adhibitus. At potiſſimum juxta Brienii relata Advocatus fuit pauperum, pertæſus mundi ac litium, ſe totum dedit lectioni Ss. Patrum, & tranſiens ad ſtatum Eccleſiaſticum, Sacerdorio initiatur. Ad hujus rei nuntium ex vita Ant. Plaetii Princeps iſte obſtupuiſſe & dixiſſe fertur, ut eum ſacro veſtitu indutum ſibi ſiſterent; quos tamen motus Princeps viriliter compreſſit. Vir fuit in dicendo facundiſſimus & zeloſiſſimus, prædicans, & aſſiduo inculcans pœnitentiam populo Leydeoſi cum applauſu totius oppidi. Sed quia fama doctrinæ illius & zeli animarum percrebuit, oeſcio quo timore correptus, ne fortè ejus amici propter illum, ut D. Thomæ olim conſanguinei odium incurrerent, Ultrajectum ſe contulit, ibíque modico tempore, ſed magno fructu talenta ſua impendit; vaoum tamen timorem non vicit. Unde Embricam migravit, ubi delata el mox præbeoda. Sed haoc recuſans, & ſimilem totius oppidi occurſum advertens, ſecuriorem delegit locum COLONIAM. Sed qui *timuit pruinam, irruit ſuper eum nix.* Dira namque paſſus eſt ab Hecuba ancilla, quæ ſæpiûs titione eum adegit petere cubiculum, monitus à viris doctiſſimis, ut eam ejiceret, nunquam eorum conſiliis acquievit. Exemplom Brixii apud D Martioum iiſdem regerebat. Cognovit, quòd ad exercitium obedientiæ eâ uteretur Deus. Totus fuit in viſitandis Eccleſiis & locis ſacris. A multis ſtultus habitus vir ſapientiſſimus & religioſiſſimus. Cum opinione ſanctitatis migravit COLONIÆ ex hoc ſæculo anno 1630. pridie Kal. Aprilis. Mirum dicto: impia famula, mortuo Domino, omnem depoſuit furorem, ad ſolita pietatis officia rediit, & pœnitens obiit. Quod multi tanti viri meritis adſcribunt. Scripſit

1. *Annalium ſive hiſtoriarum volumina.*

2. *Librum de tumultibus Belgicis* aſſervatum pridem io Bibliotheca Reverendiſſimi Rovenii, & onà cum ejus libris direptum. Hie idem fortè cum Aonalium voluminibus ex relatione noſtratum didici libros hos Aurangiæ Principi donatos, ab illo lectos, ab eodémque indignabundo flammis traditos & abſumptos.

3. *De morte, de reſignatione, de providentia DEI.*

4. *Librum de diſciplina Eccleſiaſtica in folio*, quem D. Antonius Plaetius anno 1644. Pariſios imprimendum detulit. Sed Pater Joannes Marinus Congr. Oratorii Presbyter librum hunc conſpiciens dicebat, totum ſe occupari io conſcribendo libro de eadem materia, librúmque Duſſeldorpii ſibi retinuit.

5. *Libellum de matrimonio non ineundo cum infidelibus unicum*, qui impreſſus fuit.

Bibliotheca Belgica Foppens.

FRANCISCUS FABRITIUS Marcoduri in Ducatu Juliæ naſcitur ex Joanne Fabritio Rolland, qui hiſtoriam tumultûs Anabaptiſtarum Monaſterii Weſtphaliæ excitati ſcripſit. Poſt domeſticam culturam Franciam adiit, Adrianum Turnebum & Petrum Ramum auditurus. 1563 Duſſeldorpienſis Rector creatur decennalem poſt præfecturam. Ibidem deceſſit è vita. Anno ætatis 7410, Utenhavios, Junium, Zwingerum, Xylandrum, Lambinum famâ eruditionis & litterarum commercio ſibi devinxit CIↃ. IↃLXXIII. VII. Kal. Martii.

SEPTENAS VOLVENS BELLICITA LVNA, CALENDAS
FATO FABRITII TRISITA SIGNA DABAT.

Scripta ſunt:

I. 1562. *Commentarius in orationem pro Ligario in 8vo.* Coloniæ apud Maternom Cholinum.

II. E Græco vertit *Lyſia orationes II. pro Eratoſthenis cade*, & alterum Plutarchi libellum *de educandis liberis.* Antverpiæ 1563. in 8vo, Sylvii typo cum notis.

Ex Lexico Baſilea, Teiſſer elogiis, Hanckio de Rom. Script. L. 2. p. 1. c. 29. Heidmanni prafat. hiſtor. Cicer. Scotto Tull. qq. L. 4. c. 2. Thuano hiſt. L. 56. Val. Andre.

III. *M. Tullii Ciceronis hiſtoria per Conſules deſcripta*, & in annos LXIII. diſtincta per Fabrit. Marcodur. Inſcripſit illuſtri & generoſo Comiti Hermanno à nova Aquila, & Moers Domino in Betbur Duſſeldorpii degeos Idibus Septemb. 1564. Coloniæ Materni Cholini typo io 8. pp. 383.

IV. 1568. *Diſciplina ſchola Duſſeldorpienſis in octavo.*

V. *In Quaſtiones Tuſculanas Ciceronis in 8vo, Colonia 1569.*

In Terentii Comœdias, quibus Muteti curas auxit. Antverpiæ Plantini in 12mo 1565.

VI. *Nota in Verrinam I. vel II.* in 8vo Coloniæ 1572.

In Orationes pro M. Fonteio, pro Milone de Provinciis conſularibus.

VII. *Scholia in Pauli Oroſii hiſtoriam ſive mundi orcheſtram*, Coloniæ in 8vo 1574. & Moguntiæ recenſente Andreâ Scotto S. J. 1615. Prima editio Fabritii in Oroſium eſt facta Coloniæ 1561, apud Matern. Cholinum io 8vo pp. 340.

FRANCISCUS FABRITIUS Ruræmundanus, Medicus Aquenſis Græcè doctus ſcripſit

De Balneorum naturalium Aquiſgrani, & Porceti natura & facultatibus, & quâ ratione illis utendum. Coloniæ 1564. apud Caſparum Gennepæum, & 1617. io 8vo apud Kinckium.

Gregorii Nazianzeni Tragœdiam: Chriſtus patiens: Latio donavit. Coloniæ io 8vo, & Antverpiæ apud Steelſium 1550. in 8vo.

FRANCISCUS HOHENBERG Mechlinienſis intrà Coloniæ mœnia diu reſedit, & cælatoriam

chalcographicam artem exercuit, variis topo- & coſmographicis mappis in æs incidendis, eacudendis, tum characteribus nitidis fundendis, quo in genere Matthias Quadus & ipſe artis hujus bene peritus facilè principem inter ſæculi ſui ſculptores Franciſcum reponit. Michaeli Aitſingero Auſtriaeo Coloniæ *Leonem Belgicum* hiſtoricè adornanti adfuit, & primæ editioni anni 1595. centum & octo figuras æneas to- graphicas ſuis impenſis ſuffecit: adæ editioni anni 1588. alias nonaginta ſex Martius ſuo Marte & ſumptu ſculptas addidit. Georgio Braunio in theatro urbium edendo non modò ſcalprum, in iconibus urbium delineandis, ſed & operam in poſthumo tomo ſexto peculiarem navavit. Geſta Friderici II. Danorum Regis tabellis æneis ſedecim, bella Suecorum ante 1589. geſta undecim tabellis excuſis vulgavit, ſocio ſculptore Simone Novellano. Obiit Coloniæ 1590. extra mœnia tumulatus in agro Proteſtantibus indulto.

Matthias Quaden Teutſcher Nation Herrlichkeit pag. 431.

FRANCISCUS KAPPENSTEIN Sigenæ Naſſoviorum Principum ſede ortus eſt 1668. Confecto in Tricoronato ſtadio Philoſophiæ curſu, Magiſter artium renuntiatur 1688. inter promotos viginti ſeptem, à Profeſſore ſuo Caſparo Kerich S. J. Societatem Jeſu ingreſſus, quatuor vota fecit 1702. Ariſtotelem Hildeſinæ primùm juventæ, tum apud Grani Aquas explicavit. Ex anguſtiis Peripati in campum Juliacenſis miſſionis zelo ſuo opportuniſſimum excurrit. Ex hoc procurandæ œconomiæ Collegii Colonienſis, tum bis regundo Collegio Noveſienſi ac Xantenſi Reſidentiæ ſemel applicatur: quæ officia ità obivit, ut domi foriſque pœnitentibus, ægris aurem, linguam, manum, vigilias & totum ſe inſtar operarii ſeduli impenderet, conſcientiam propriam quotidianâ ferè exomologeſi præpararet, & decorem domûs Dei viis omnibus augere allaboraret. Supremo & diuturno morbo magnâ patientiâ tolerato meditabatur iterum aliud templi ornamentum; cùm mors minimè improviſa utpote Sacramentis probè munitum eripuit ſociis Noveſienſibus 20. Novembr. 1727. Scripſit

Göttliche Anſprach zu der einſamen Seelen in der acht-tägigen S. Ignatii Einöde P. Danielis Pawlowski S. J. zur zweyten Aufflag verteutſchet und vermehret, mit einem Zuſatz der heiligen Früchten der andächtigen Ignatianiſchen Einöde, typo Franciſci Metternich Coloniæ 1720. in 8vo, pp. 205.

Wegweiſer zum Himmel gefunden in den Betrachtungen R. P. Ludovici de Ponte S. J. in einem kurtzen Begriff ſampt beygefügten Betrachtungen für die andächtige Exercitia: durch P. F. K. 1721. typo Petri Putz in 8vo pp. 491. Hanc novam epitomen meditationum de Ponte dedicat Abbatiſſa & Canoniſſis Noveſii Pater Franciſcus Kappenſtein.

Annus ſanctus Vener. Thomæ à Kempen Canon. Reg. Ordin. S. Auguſtini, ferens fructus ſanctos, ſive principia, axiomata, doctrinas & affectus præcipuarum virtutum pro quolibet anni die; unà ſimul materias exhibens Concionatori quà publico, quà aſcetico, & iis, qui à Spiritu ſancto ad eremum vocati, exercitationibus ſpiritualibus vacare intendunt, in uſum & exercitium memoriæ, intellectûs & voluntatis ex IV. libris de imitatione Chriſti, cum indice triplice utriuſque partis, I. Rerum, II. Affectuum, III. Exercitiorum ſpiritualium, diviſus in 12. anni menſes à R. P. Franciſco Kappenſtein S. J. Coloniæ apud Franciſc. Metternich 1728. in 8vo pp. 992. præter indices & dedicationem.

FRANCISCUS MILON Conventûs FF. Minorum Recollectorum Olivarum intrà Coloniam Provinciæ Colonienſis primùm Philoſophiæ Lector, dein Theologiæ, demum Provinciæ Britannicæ Miniſter Provincialis Franciſci Bonaldi Societatis Jeſu libellum inſcriptum:

Divina Eccleſiæ œconomia Latinum fecit.

Wadingus inter Scriptores Ord. Minorum.

FRANCISCUS PASSERAT à ſecretis litteris erat Sereniſſimo I. Clementi Electori Colonienſi. Vertit ex Latina in Francicam Dialecton;

Avertiſſemens paternels de Maximilien Duc de deux Bavieres, Electeur du S. Empire Romain, à Ferdinand ſon Fils, Duc de deux Bavieres, agé pour lors ſeulement de trois ans, traduit du Latin en François, par F. Paſſerat Secretaire intime de ſon A. S. Elect. de Cologne. A Liege chez Milſt. 1701. in 16to pp. 84.

FRANCISCUS SCHMITZ fuit natus in Colonia Agrippinenſium 1660. 3. Decembr. Humaniorum litterarum ſcholas Tricoronatas velut Diis averſis genióque ſiniſtro oberraverat potiùs, quàm didicerat; cùm Fuldam miſſus velut mutato cœlo ingenium mutâſſet, illicò inter condiſcipulos eminere cœpit. Ad patriam redux animum adjecit inſtituto Societatis Jeſu, quod amplexus eſt 1679. 23. Junii. Exacto ad apices religioſo tirocinio, emensóque cum plauſu doctionis ac ſtudiorum curſu, ſummos evocatus ad ambones, quàm uberes verbi divini per annos 33. zeloſiſſimè prædicati fructus collegerit, teſtantur diſerta adhuc Auditorum elogia, loquuntur poſteris conſcripta ab ipſomet monumenta ſermonum fuſiſſima, quorum (præter jam typis edita) tomi ſuperſunt octo, omnigenâ eruditione ab ipſomet ſollicitè conſcripti. Acri erat vir ingenio genióque; cúmque in vitiis reprehendendis videretur aliquantò acerbior, bis cathedram mutare juſſus eſt, frequentiſſimo tamen utrobique concurſu: nec enim putabat è Dei gloria eſſe, diſſimulare ea, quæ vulgo percrebuerant, vitia, nullâque re adeò gloriabatur, quàm ob Evangelii prædicationem fugatum ſe *de civitate in civitatem*, quod proprium inquiebat eſſe Apoſtolicæ libertatis indicium. Admiranda erat viri hujus vigilantia, quâ per annos ampliùs triginta unâ pluribúsque horis ſignum excitatoris præveniens, exercitationibus divinis accuratè præmiſſis, matutinum tempus ſacris gaudebat impendere lucubrationibus. Demum laboribus ſacris imbutus, vexatus inſomniis diuturnis & ſtomachi nauſeâ extremam horam imminere ratus, muniri voluit Sacramentis Eccleſiæ. Affectus ſacros, quos ſibi moriturienti prælegi volebat, ante ſe ſcriptos ſervabat; teſtamentum ſuaviſſimis erga Deum & Cælites affectibus plenum,

num, ſibíque mortuo appendendum coram oculis uſurpabat, séque ad migrandum momento omni paratiſſimum eo tempore reapſe oſtendebat, quo ſedi inſidens mente placidâ, ſereno vultu inter adſtantium preces ſanctè exſpirans ipſo Cinerum die, corpore in pulveres reverſus eſt 1731. 7timâ Februarii. Scripſit, quæ in typo proſtant, ſequentia:

Sittliche Anmerckungen über unterſchiedliche Begebenheiten aus der H. Schrifft, auff jeden Sonn- und Feſttag des Jahrs vorgehalten. Coloniæ apud Servatium Noethen 1722. in 4to.

JESU patientis labor, peccatori pœnitenti utilis, impœnitenti caſſus. Latinè apud eundem 1726.

Funiculus triplex, ſeu Juriſta converſus ad fidem Catholicam, ex Corpore Juris. Impreſſus primâ vice Duſſeldorpii, inde Coloniæ, poſtmodum Pragæ & Vratislaviæ in 8vo Germanicè.

Handgreifflicher Bevveiß der Unmöglichkeit, daß der Geiſt GOttes jemahlen durch Lutherum vvas Gutes habe vvürcken können. Duſſeldorpii ſecundâ vice impreſſus libellus, inde Pragæ, tum Moguntiæ uſque ad 31am editionem in 12mo.

Heiliges Cöllen cum vindiciis à D. Paſtore ad S. Cunibertum typo datus. 2dâ editione 1708. in quarto.

Xaverius cogitans, das iſt: *Reiffliches Ervvegen der Grund-Wahrheiten, durch vvelches eine recht glaubige Seele gleich jenem groſſen Indianer Apoſtel zur Chriſtlichen Vollkommenheit und gevviſſer Heiligkeit gelangen kan.* Coloniæ apud Caſp. Drimborn 1727. in 8vo.

Jährliche Ehren-Rettung des allerliebreichſten Geheimnus der hoch-heiligen Meß gegen die höchſt-ärgerliche Gott- und grundloſe Schmahvvort des ſo genanten Heidelbergiſchen Catechiſmi am grünen Donnerſtag des Jahrs 1711. Duſſeldorff bey Wilhelm Beyer in 8vo pp. 44.

Conciones particulares habitæ Duſſeldorpii iſtic ſparſim, poſtea Coloniæ apud Langenberg junctim impreſſæ. 1712. in 8vo.

Dreyfache aus der H. Schrifft gezogene Geſandſchafft an drey Faſt-Bett- und Buß-Täg. Duſſeldorff bey Tilman Stahl 1713. in 8vo pp. 30.

Geiſtliche Anmerckungen von den vier letzteren Dingen in einem kleinen Vade mecum. 51â editione lucem vidit. Editus eſt primò Coloniæ ad petitionem excellentiſſimi Domini Comitis de Vehlen, qui mille exemplaria inter ſuos milites diſtribuit. in 12mo.

Quæ habuit parata, ſubjiciuntur.

1. *Chriſtus JEſus auff Erden per ſeptem ſimilitudines. in folio.*

2. *Conciones in Dominicas uſque ad Pentecoſten. in folio.*

3. *A Pentecoſte uſque ad Adventum. in folio.*

4. *Auctarium in Dominicas. in folio.*

5. *Pars 2da Auctarii & tertia in folio.*

6. *Conciones in ſingula feſta per annum, pro quolibet feſto tres, in folio.*

7. *Vox quadruplex, quâ homo, maximè juvenis, deterretur à peccato luxuriæ. Latinè in duodecimo.*

8. *Peccator in Quadrageſima pœnitens. Conciones adaptatæ pro iſto tempore. Germanicè in 12.*

9. *Inſtructio familiaris data illuſtriſſimo cuidam Domino in ſtatu Eccleſiaſtico ad magna deſtinato, cum additamento. Latinè in 12mo.*

10. *Chriſtianus Catholicus ad tribunal pœnitentiæ & ad Aram Euchariſticam in piis affectibus conſiſtens.* Latinè. *Libellus parvus jam tum à Cenſoribus approbatus. in 8vo.*

11. *Poetica Latinè & Germanicè. in 8vo.*

12. *Predig eines Evangeliſchen Prædicanten bey feyrlicher Celebrirung des zweyten Lutheriſchen Jubilæi. 1717. typo datus Pragæ libellus per P. Krauſs, cui ſubmiſſus fuerat ſub initium iſtius anni, in 4to.*

FRANCISCUS THOMAS FRANCK edidit typo

Originem Monaſterii vallis S. Matthiæ Ordinis S. Crucis, & vitam Fundatoris ejuſdem Monaſterii D. Werneri Baronis Mervedenſis ſapientiſſimi ac nobiliſſimi; Coloniæ typo Bertrami Hilden 1627. in 4to 4 und ein halber Bogen. Conventus hic anno 1340. in Dominiis Baronum Mervedenſium Ducatûs Juliacenſis, Archi-Diœceſis Colonienſis fundatus fuit, cujus profeſſus erat F. T. Franck.

FRANCISCUS VAN DER VEKEN ſeu VEKENUS, natione Belga, patriâ Antverpienſis, natus anno ſæculi XVI. nonageſimo ſexto Societati ſe applicuit 1613, docuit in eâ humaniores litteras & Philoſophiam, tum Theologiæ admotus, eam explicuit Coloniæ ſimul domi, ſimul in ſchola publica ſacræ Facultatis Theologicæ Univerſitatis, magnâ commendatione doctrinæ ab 1629. ad 1659. annis omninò triginta.

Acceptus fuit Alexandro VII. Pont. Max. cui, dum Nuntii Apoſtolici munere Coloniæ fungeretur, innotuerant Franciſci eruditio & dotes; ideóque, evectus ille poſtea ad ſummi Pontificatûs culmen, Romam ipſum evocavit, & ſacræ Pænitentiariæ Theologum eſſe juſſit. Vir fuit apprimè religioſus, & cùm magnâ gratiâ valeret apud ſummum Pontificem Alexandrum, nihil tamen ex aula derivavit in ſuum commodum. Demum ibidem in ſenectute bona ſupremis Eccleſiæ myſteriis ritè communitus, religiosè conquievit die penultimo Aprilis 1664. in domo profeſſa Romana. Edidit

De DEO uno & trino & attributis. Antverpiæ apud Balthaſarem Moretum 1655. in folio.

De ſimplicitate & libertate divina. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1648. in 4to.

In Canonem ſacrificii Miſſæ expoſitionem brevem, Coloniæ apud eundem 1644. in 12mo pp. 226. Quam poſtea in linguam Italicam tranſtulit illuſtriſſimus Archi-Epiſcopus Conſentinus Nuntius Apoſtolicus Coloniæ, impreſſitque Romæ Joannes Caſorus 1665. in 16to.

Actus ſex primarum virtutum, & paraphraſin Cantici trium puerorum poſt Miſſam. Colon. 1643. in 22do.

In orationem piiſſimam: Anima Chriſti, & pſalmum: Miſerere. ibidem apud eundem 1643. in 12mo.

In initium S. Evangelii ſecundùm Joannem. ibidem & iiſdem typis 1649. in 12mo.

FRANCISCUS XAVERIUS TRIPS Coloniæ Agrippinenſium natus anno 1630. 30. Martii. Societati Jeſu nomen dedit anno 1648. 22. Aprilis, è qua, impetratâ dimiſſione, evaſit Parochus in Honneff, pago Archi-Diœceſis Colonienſis, tribus horis Bonnâ diſſito, & Sacellanus Aulicus Archi-Epiſcopi Colonienſis. Ejus ſtudio in lucem prodierunt

Hiſtoria tumultûs & rebellionis plebis contra Conſules & Senatum urbis Colonienſis, ducibus Jülich & Sax. Stylo ligato.

heroes ChrIſtlanI In Vngarla & aLIbI aDVerſVs IVratos hoſtes ottoMannos ſtrenVè pVgnantes, ſeu elogia eorum, qui pro Deo enſes ſuos ſtrinxerunt contra Barbaros elegiacis verſibus adumbrati, atque pro xenio præſentis anni præſentati.

Conatus poeticus poſthumus ob claritatem, facilitatem, hiſtoriæ amœnitatem tenebris & tineis ſubductus & excerptus è manuſcriptis.

Lignum vitæ, rex arborum fagus in ſalutifero & ſacroſancto nomine JESU ſupra omnes arbores exaltata, ſive prodigioſa Ss. Nominis JESU prope Rhenobacum in arbore fago reperta effigies poeticis coloribus & ſeptem artium ſuffragiis exornata, & Sereniſſimo ac Reverendiſſimo S. R. Imperii Principi, Electori Maximiliano Henrico oblata à Franciſco Xaverio Trips Aulicorum Sacellano infimo & Parocho in Honneff, typis Arnoldi Metternich 1684. in 4to pp. 52.

FRANCO Scholaſticus Meſchedenſis ſcripſit

Vitam Ss. Joannis Baptiſtæ & Evangeliſtæ. Extat in Colonienſi Cartuſia in folio cartaceo, MSs. in Collegio Duſſeldorpienſi S. J. Citat *Schultingius Biblioth. Eccleſ. Tom. I. Part. II. pag. 202.* ſalutationem ad S. Crucem manuſcriptam. Laudatur à *Schultingio Bibliotheca Eccleſiaſtica Tom. I. Part. II. pag. 204.*

Dictamen ſubtile ad B. Mariam rythmicè. Extat in Bibliotheca Colon. Cartuſiæ. *Schultingius p. 202.*

FRANCO Rector Sacelli S. Benedicti Tremoniæ. Hujus meminit Theodorus Weſthoff in magno ſuo Chronico; nec malè refert Rectorem fuiſſe Sacelli S. Benedicti Tremoniæ, ſed, dum inquit, ſcriptum eſſe ab eodem Chronicon Tremonienſe; intellige, *Additamentum aliquod Chronici per Lambertum à Wickede editi.* Adhuc in vivis fuit anno 1190.

J. D. von Steinen in originibus Weſtphalicis fol. 4.

FRIDERICUS ADOLPHUS REUTER Doctor adhuc heterodoxus, ùt fatetur in quadam epiſtola, Ulyſſæis propemodum erroribus huc illuc agebatur; ſed in converſione ad fidem Catholicam quaſi in portu quietem ac ſecuritatem invenit, qui porrò ſereniſſimi illuſtriſſimíque Principis Juliæ & Montium Ducis Wolffgangi Guilielmi beneficio Orſavienſi primùm, poſt Sittardienſi Parœciæ in Ducatu Juliacenſi præpoſitus, denique ad auteæ Synodi Suſterenſis Decanatum evectus eſt. Ejus operâ in lucem prodiit

Panegyricus Divæ Thereſiæ à JEſu Carmelitarum inſtauratrici & ſolenni Apotheoſeos die 1623. ab eodem authore dictus Antverpiæ, quem ſereniſſimo Evergeti ſuo dicavit ad præſtandum aliquod grati animi mnemoſynon.

Excudebat Coloniæ Gerardus Grevenbroich 1624. in 4to pp. 40.

FRIDERICUS HILTROPIUS Eſſendienſis Magiſter promotus in Gymnaſio Tricoronato Colonienſi 1590. 19. Martii ab P. Arluino Madio S. J. Doctore artium & Philoſophiæ, poſt Syndicus Eſſeodienſis, celeberrimus Juriſconſultus ſcripſit opus doctum & utile, cujus ſequens eſt rubrica:

Protribunalium fori moderni libri quatuor, ſeu proceſſus judiciarius ad celebriorum hujus ſæculi tribunalium practicam obſervationem perſpicuâ brevitate accommodatus, inſertis paſſim ſuis in locis tam auguſtiſſimæ Cameræ Imperialis, quàm Curiarum Archi-Epiſcopatûs Colonienſis, Epiſcopatûs Monaſterienſis, Ducatuum Juliæ & Montium, ac vicinarum Provinciarum ordinationibus, receſſibus & reformationibus omnibus tam Judicibus, quàm Advocatis & cauſarum Patronis in foro verſantibus oppidò utilis & penè neceſſarius, Authore Frider. Hiltropio Eſſendienſi JCto celeberrimo, nunc primùm cum conſenſu Authoris in lucem editus, indicibus neceſſariis additis. Coloniæ Agrippinæ ſumptibus Petri Henniogii Bibliopolæ 1619. in 4to. Dedicatum eſt hoc opus Ferdinando Archi-Epiſcopo Colonienſi, iterum in 4to Coloniæ 1735.

Præmiſſæ libro acclamationes poëticæ, ut & verſus Authoris imagini æri inciſæ inſcripti. Nonnulla indicant, quæ ad hujus perſonam & ſtatum pertinent. Vocat autem Hiltropium *celebrem & dilucidum proceſsûs judiciarii Commentatorem* illuſtris Cameræ Imperialis Aſſeſſor de Ludolff *in jure Camerali ſect. 1. §. 10. num. 28. in not.*

FRIDERICUS LAMBERTI Embricam natalem urbem ſortitus 1632. Anno 1652. Societati Novitiæ, profeſſæ quatuor vota 1667. inſertus fuit 15. Auguſti. Humaniores litteras Monaſterii in Weſtphalia, Philoſophiam Oſnabrugi docuit multa utrobique cum laude, & fama ſcientiæ & virtutis. Pari commendatione omnia penè Provinciæ Rhenanæ inferioris obivit munia. Ex Superiorum voluntate & Sereniſſimo Electore Palatino Territorii Domino annuente per annos complures Paſtoris & Miſſionarii munus obivit in Raveoſtein, ſtabilitus authoritate Sereniſſimi Colonienſis Archi-Præſulis & Electoris Maximiliani Henrici anno 1685. Hanc ſibi delatam ſpartam ità ornavit, ut magnis miſſionem incrementis auxerit, & Principi Electori Palatino perinde ac Superioribus ſatisfaceret. Paucis. Omnibus omnia factus, Apoſtolici muneris partes maximo animarum ſolatio & fructu omnes implebat. His glorioſis intentum laboribus Superiores ad tranquilliorem in Collegiis vitam revocârunt, & cùm in eo ſingularem prudentiam, diſcretionem & zelum promovendi boni publici notâſſent, regimini noſtrorum adhibuerant in variis Collegiis, imò toti Provinciæ inter maximas difficultates & bellorum tumultus toto ferè quinquennio præfuit. Ter aut quater ad Ordinis noſtri Comitia Romam profectus eſt. Inſtituti à S. Patriarcha noſtro conditi formam, traditas à Majoribus conſuetudines, totam denique œconomiam Societatis ità perſpectam habuit, ut nihil eum privati publicíque juris noſtri

ſtri

ſtri fugeret; eâque de cauſa in rebus circa iſta dubiis tutò à pluribus conſuleretur. Inclinatâ jam ætate, cæcitas virtutem ejus probavit: ſummâ enim æquitate animi eam tulit in annum tertium, quo eundem ad viſionem luminis æterni aſpirantem oppreſſit apoplexia, & vinculis mortalitatis exemit tertio Idus Decembris 1714. Coloniæ. Ab eo edita

Aſceſis Ignatiana, id eſt, exercitatio ſpiritûs aſſidua, ex aſceticis commentationibus S. P. Ignatii deprompta, & in certas meditationes compendio digeſta. Anno 1706. Coloniæ Agrippinæ apud Joannem Alſtorff in 12mo pp. 178. Continuavit hiſtoriam domeſticam Collegii S. J. Colonienſis.

Ex annuis Collegii Colon.

FRIDERICUS NIVIANDTS ad fidem Romano-Catholicam traductus, Civis & Bibliopola Electoralis Reſidentiæ Duſſeldorpii. Scripſit

Catholiſcher Glaubens-Schild, worin beantwortet wird kürtzlich jene Frag: Wo ſtehets geſchrieben? 1705.

Güldenes Schwerdt, womit wider jetziger Zeit einreiſſende Ketzereyen, bevorab wider den Lutheraniſmum und Calviniſmum die wahre Catholiſche Römiſche Apoſtoliſche Kirch, und derſelben allein ſeeligmachender verthätigen ein ſonderlicher Liebhaber der Catholiſchen Wahrheit, Nahmens Fridericus Niviandts, Bürger und Buchhändler in der Churfürſtlichen Reſidentz-Stadt Duſſeldorff. In Verlegung des Authoris, gedruckt zu Cöllen bey Frantz Caſpar Aldenkirchen 1708. in 12mo pp. 588. Dicatur ab Autore Sereniſſ. Joanni Wilhelmo Electori.

Der bekante Hund, ſo die irrende Schaaf auffſucht, und zum wahren Schaaffſtall zu bringen trachtet, in alle Welt ausgeſchickt, von Friderich Niviandts Bürger und Buchhändler der Churfürſtlichen Reſidentz-Stadt Duſſeldorff. In Verlegung des Authoris, gedruckt zu Cöllen bey Frantz Caſpar Aldenkirchen 1717. in 16to pp. 68.

FRIDERICUS RÖRICH Colonienſis, abſolutis ſtudiis humanioribus & Philoſophicis, Societatem Jeſu ingreſſus eſt. Finito Novitiatûs biennio, poſtquam litteras humaniores docuiſſet, & curſum ſtudii Theologici conſummâſſet, lectio ſacræ Scripturæ explicandæ ei fuit à Superioribus delata. Dein Padibornæ anno circiter 1618. magna cum laude Concionatorem egit. Hic, quia adſtiterat Principi Theodoro Furſtenbergio vivo & morienti, & eundem extremis Sacramentis munierat, ideò propriâ experientiâ ſuggeſſit materiam orationis funebris ſequentis:

Catholiſche Leich-Predig von lobreicher Regierung und Chriſtlichem Abſcheid des hochwürdigen in GOtt ruhenden Fürſten und Herrn H. Dieterichen Biſchoffen des Stiffts Paderborn &c. mildſeeligſter Gedächtnuß, gehalten bey J. F. G. Leich-Beſtallung im hohen Thumb-Stifft zu Paderborn durch P. Fridericum Röricb der Societät JEſu Göttlicher Schrifft Profeſſorem und Thumb-Predigern daſelbſt 1618. den 12. Chriſtmonat. Gedruckt zu Paderborn bey Matthæo Pontano 16·9. in 4to pp. 9. Dicata eſt oratio Odiliæ Furſtenbergiæ Abbatiſſæ in Herck und Zellinghauſen ſorori Principis Theodori.

Incorruptum gloriæ ſertum, das iſt, unverwelcktes Ehren-Kräntzlein der heiligen und Apoſtoliſchen Männer S. Ignatii Lojola der Societät JEſu Stiffters und Grundlegers, auch ſancti Franciſci Xaverii der Indianiſchen Länderen Apoſtel, zuforderſt GOtt dem allmächtigen zu Ehren, dann auch ſeinen Dieneren zu immerwährendem Lob und Preiſs zuſammen geflochten. Permiſſu Superiorum in 4to Paderbornæ pp. 47. in Typographia Academica Matthæi Pontani ·1623. Dicavit D. Waltero à Brabeck Præpoſito, & Arnoldo ab Horſt Decano Eccleſiæ Collegiatæ Paderanæ.

FRIDERICUS von SCHWEITZER Franciſci Egonis Principis de Furſtenberg, Epiſcopi Argentoratenſis, Decani Metropolitanæ Colonienſis Conſiliarius intimus & Aulæ Moderator. Scripſit Germanicè

Senecam Chriſtianum. L. Annæi Senecæ ſittliche Schrifften verteutſchet von Friderico von Schweitzer Ihro Fürſtl. Gnaden F. E. B. zu Strasburg geheimen Rath, &c. aber durch dero Söhn und Canonicos Capitulares ad St. Apoſtolos Georgium Fridericum & Franciſcum Wilhelmum Schweitzer in Druck heraus gegeben. Cöllen bey Peter Ketteler 1694. in 8vo pp. 163.

FRIDERICUS SPE ſanguine nobilis, ex Gente Equeſtri von Spe de Langenfeldt prope Cæſaris-Inſulam natus 1595, renatus in Societate 1615, religiosè mortuus 1635. in Collegio Trevirenſi. Vir erat magno, perſpicaci & acri ingenio ac judicio excellenti, variarum ſcientiarum peritiâ, morum comitate & converſandi dexteritate ſingulari, eminenti religioſi ſpiritûs libertate, zelo, conſtantiâ, inſigni ſuî ipſius contemptu, pietate, reſignatione & confidentiâ in Deum egregiâ, amore in proximum raro, & ad quævis obſequia nunquam non parato, iis denique naturæ & gratiæ dotibus, quæ eum omnibus tam ſummis, quàm nobiliſſimis, quàm mediis & infimis gratiſſimum ſemper effecerunt. Litteras inferiores, Philoſophiam, Theologiam moralem Coloniæ 1631. eâ ingenii commendatione explicavit, & in iis diſciplinis ità verſatus fuit, ut non tantùm ſolida variarum ſcientiarum cognitione diſcipulorum ingenia diligenter excoleret, ſed illud vel maximum elaboravit, ut perfectâ eoſdem virtute exornaret; unde hoc etiam conſecutus fuit, ut complures ex ipſis auditoribus religionem fuerint ingreſſi. In excurſionibus & miſſionibus præſertim per Epiſcopatum Hildeſienſem multos labores, ut Catholicos magis ad DEI cultum excitaret, hæreticos converteret, ſuſcepit. Quæ res, ùt noſtris gaudium, ſic Heterodoxis, potiſſimùm iis, quorum durior pertinacia, dolorem & odium creavit. Ex quo factum puto, ut non pauci de ejus laborum & vitæ curſu per ſummum ſcelus intercipiendo conſpiraverint, & verò intercipere conati fuerint; quando ſcilicet cruentus & nefarius latro vel ſuâ

unius

Digitized by Google

unius malitiâ, vel, quod veriſimilius, plurium auſu & crudelitate impulſus optimum Patrem ad eos, quos ante Chriſto pepererat, properantem ex inſidiis aggreſſus, tot tantiſque plagis & vulneribus afflixit, ut mortuo, quàm vivo ſimilior homicidæ manus ad invocationem S. P. N. Ignatii evaſerit. Et quamvis Chirurgorum curâ tandem valetudini fuerit reſtitutus, ſui tamen doloris reliquias & conſummati propemodum martyrii inſignia toto, quod ſuperfuit, vitæ ſpatio circumtulit. Frequentes ideò cerebri dolores vertigini non levi permixtos paſſus. In Collegiis ſemper intentus in ſalutem animarum ſuam operam in ægrorum viſitationem, reorum ſolatium, confitentium abſolutionem, & egenorum ſubſidium infatigabili ſtudio impendebat. Charitatem ejus eximiam experti & admirati ſunt Galli milites; cùm enim Cæſareani & Hiſpani inexpectato ſtratagemate, urbe Trevirenſi interceptâ, armatâ manu in Gallos irruerent, ipſe inter collegas primus in plateas erupit, non paucas civium domos direptione & exſpoliatione intactas ſuâ & aliorum interceſſione ſervavit, inter medios enſes & haſtas vulneratorum cruore horribiles, inter plumbeas glandes, inter peditum equitúmque phalanges impavidus diſcurrit: ut, quos non potuit præſentis, ſaltem æternæ mortis periculo ſacramentali abſolutione vindicaret. Ut verò primus irrumpentium pugnantiúmque fervor ſubjecto jam Gallorum præſidio non nihil conquievit, cæſorum ille vulnera vino eluit, extersit, circumligavit, in Noſocomia non paucos deportavit. Nudatis veſtes & pannos mendicavit, ſuâque interceſſione ab illuſtriſſimo Hiſpanarum copiarum Præfecto vivendi, & pleriſque ad ſuos redeundi poteſtatem impetravit, maximóque omnium gaudio & plauſu nuntiavit. Præterea ſupremum laboris Magiſtrum & Ducem egit inter eos, qui plus quàm quadringentis Gallis adhuc publico civitatis ergaſtulo concluſis, & jam aliquot dierum inediâ & ſiti afflictiſſimis præclaro totius urbis ſpectaculo, & religioſæ in gentem omnem charitatis exemplo aquam è publico fori Trevirenſis puteo & fonte hauſtam cum collato ab opulentioribus pane inter alia neceſſaria vitæ præſidia detulêre, & elapſo paucorum dierum intervallo ægrè progredientes in navim aliò avehendos deduxerunt. Quam Collegii noſtri charitatem Galli commendare ſatis non potuerunt. Poſthæc cùm P. Fridericus more ſuo infirmorum confeſſiones exciperet, multis aliis ſalutem, ſibi ipſi febrim attulit, & ex febri mortem, medico nequicquam contranitente, ſacris omnibus probè munitus, 7timâ Auguſti in circumſtantium noſtrorum corona, ſpe plenus, feliciter invenit. *Ex Annalibus Trevirici Collegii S. J.* Scripſit

1. *Cautio criminalis ſeu de proceſſibus contra Sagas, liber ad Magiſtratus Germaniæ hoc tempore neceſſarius, tum autem Conſiliariis & Confeſſariis Principum, Inquiſitoribus, Judicibus, Advocatis, Confeſſariis reorum, Concionatoribus lectu utiliſſimus, autore Theologo Romano. 1631. in 8vo pp. 398. Rintbelis. Typo Petri Lucii.* Secunda editio Francofurti 1632. ſumptibus Joannis Gronæi. Tertia Coloniæ hoc eodem anno. Plures editiones factæ fuêre. *Hunc ipſus edidit. Poſthumi partus hi prodiêre.*

2. *Trutz-Nachtigal, oder geiſtlich-Poetiſches Luſt-Wäldlein. Luſcinia Germanica Aſcetica P. Frederici Spee. Cöllen typo Wilhelmi Frieſſem.* Prima editio 1649. Secunda-tertia anno 1660. Quarta-quinta cum notis muſicis melodiarum, & poſt ſæpiùs recuſa.

3. *Güldenes Tugend-Buch, das iſt, Werck und Ubung der dreyen Göttlichen Tugenden Glaubens, Hoffnung und Liebe.* R. P. Fr. Spee. Sive

Exercitia aurea trium virtutum Theologicarum. Coloniæ typo Wilhelmi Frieſſem. Prima editio 1649. Typographus, opulentus civis Colonienſis tantam de Patris Spee ſanctimonia ideam conceperat, ut eidem, quem inter Cælites receptum non dubitavit, librum jam mortuo inſcripſerit, & beatæ memoriæ virum compellet. Sæpiùs recuſus liber.

4. *Medullam Theologiæ P. Buſenbaum* ſui in Univerſitate Colonienſi collegæ in docenda Theologia morali anno 1631. multam lucem accerſiſſe ex P. Spee MS. ipſe Buſenbaum gratus profitetur.

FRIDERICUS VOSWINCKEL Marchia-Weſtphalus ſcripſit jam altero typo poſtulatas

Differentias juris communis & ſtatutarii Juliæ & Montium, junctis inde dependentibus elegantioribus quæſtionibus ac ſummariis, earundem reſolutionibus quondam à Cl. D. Friderico Voswinckel Marchiâ-Weſtphalo per modum theſium propoſitas, nunc denuò impreſſas. Coloniæ ſumptu Ottonis Joſephi Steinhauſs 1732. pp. 77.

FULGENTIUS à S. MARIA dictus ante ingreſſum JOANNES ARNOLDUS DULMAN, natus Coloniæ ex patritia familia anno 1625. Sæculo valere juſſo familiæ Thereſianæ Diſcalceatorum Colonienſi votorum ſolemni profeſſione inſeritur 1675. Sacerdos, Conventûs Colonienſis iterato vicibus Prior, Novitiorum Magiſter, & Provinciæ Definitor Provincialis: piam vitam pari morte concluſit Coloniæ 10. Julii 1714. Scripſit

Kurtze Hiſtorie von dem wunderthätigen Mutter GOttes Bild, ſo unter dem Titul der Königin des Friedens zu Cöllen bey den Barfuſſigen Carmeliterinnen in der Schnurgaſſen verehret wird. Gedruckt zu Cöllen bey Arnold Metternich 1717. in 8vo pp. 175. cum approbatione Ordinis & Ordinarii Colonienſis.

Libellus piarum cantionum.

Regnum DEI in oratione ex Gallico Germanicum fecit.

Regulam Carmelitarum Diſcalceatorum, Primam partem Conſtitutionum, item Prudentiam Juſtorum P. Joannis à JEſu Maria è Latino Germanicam reddidit.

Decor Carmeli P. Philippi à S. Trinitate è Latino Germanicè verſus extat geminato exemplari MS. in Carmelo Fratrum & Sororum in der Schnurgaſſen.

Ex Faſtis Conventûs Colon. Diſcalceat.

G. GA-

Digitized by Google

ex pictura Eccles: B.M.V ad gradus *Chriſtoph. Roſel ſc. Col:*

Digitized by Google

G.

GABRIEL DULMAN Coloniæ genitus 1657. Patritia è Gente, iè qua Frater urbis Syndicus primùm, tum Conſul fuit. Societatem ingreſſus eſt 1674. Qualemcunque Gabrieli perſonam imponeret Deus, ſive ſcholis, ſeu Sodalibus, ſeu Gymnaſii aut Collegii præfecti, idem erat. More Angelico ad omoem nævuni cohorreſcebat, divino cultui & exercitiis pietatis adeò per omnem vitam addictus, ut ſolis eanis capillis titoni ferventiſſimo eſſet diſſimilis. Solingæ in Montenſi Ducatu arduam, & à neceſſariis ægrè inſtructam ſtationem decennio citra ullius moleſtiam providâ ſoletiâ & authoritate, quâ ipſis Heterodoxis erat venerationi, ære corrogato ità dotavit, ut Sacellum extruxerit, aram, picturas, ornamenta, veſtes ſuffecerit, quæ ipſe pedes, quod ſemper in more habuit, humeris ſuis convehebat. Pari zelo alimenta ſecundo Miſſionario perpetuò fundavit, inſigni emolumento Catholicorum, quorum multi divinis rebus intereſſe uno Sacerdote faciente non poterant. E miſſione redux Miniſtri, Rectoris & Procuratoris Provinciæ officio fuit applicatus. Annis vitæ ultimis, cùm pedem malè affectum haberet, longâ & lentâ Chirurgorum ſectione vexatus, nihil de animi hilaritate remiſit, quam per omnem vitam ſervavit, veluti teſtem & indicem animæ candidæ, & Deo plenæ. Demum Sacramentis ſæpiùs & ultimis animo ad ſingula verba & cæremonias attentiſſimo perceptis, cùm pro acceptis beneficiis gratias egiſſet, & veniam ab omnibus eſſet deprecatus, ſcenam vitæ ſanctiſſimè clauſit eo applauſu, ut Angelum mortalibus exuviis tectum vidiſſe ſe omnes affirmarent. 1729. 21. Nov. Germanicam fecit ex Latino P. Gabrielis Heveneſi

Artem bene moriendi, ſeu devotionem quotidianam ad Deiparam pro beata morte obtinenda. Coloniæ 1709. apud Hermannum Dehmen in octavo.

Vitam P. Philippi Burel viri Apoſtolici Braſilorum converſionibus intenti, & in Braſilia mortui Germanicè ſcriptam vulgavit typo viduæ Godefridi Meuchen. Coloniæ 1721. pp. 29.

GELDROP vulgò, aliàs dictus GUALDROPIUS GORTZIUS, natus eſt Lovanii 1553. Cùm eſſet annorum 17 vel 18, venit Antverpiam, amore artis pictoriæ futurus Candidatus, incidítque in Magiſtrum inſignem Franciſcum Francks Heerentalenſem. Hoc Magiſtro defuncto, vel alia de cauſa venit ad Magiſtrum in arte celebrem Franciſcum Pourbus, ubi invenit inter rara alia opera unum cæteris eminens imitandum exprimendúmque ad vivum. Huic ſe totum omni ſtudio & induſtriâ dabat Gortzius, itáque profecit, ut factus ſit Pictor *Ducis de terra nova*, quocum venit Coloniam Agrippinam, ibique manſit toto tempore vitæ ſuæ. Fuit excellens maximè in piogendo exprimendóque ad vivum, ſi ullus unquam ætate ſuâ; non tamen ità, ut in hac parte aut puncto artis pictoriæ tantùm celebraretur, ſed etiam in aliis pictoriæ partibus.

Opera Geldropii diverſa apud æſtimatores artis pictoriæ reperiuntur Coloniæ apud Joannem Meerman, habetur picta excellenter ab eodem Diana. Item Suſanna viva apud Everhardum Jabach. Item duo ſpecinſi vùltus Chriſti & Mariæ, qui ſculpti ſunt in duabus laminis per Chriſtianum van de Paſſe, & typo prodierunt. Item alia opera præſtantia penes Franciſcum Francken & Jacobum Molym. Omnia intra Coloniam. Hamburgi hiſtoria Eſtheris & Aſſueri apud Gortſſen. Facies ad vivum expreſſæ ab eodem habentur in magna copia. Anno currente, ſcilicet 1604, quæ probant ſingularem Gortzii in arte pictoria genium manúmque dexterrimam. Paucis. Ipſius fluidus & gratioſus in pingendo modus aliis plurimis ità præluxit, ut ipſo duce eò progreſſi in arte ſunt, quo marte proprio nunquam perveniſſent.

Sandrartius Academia Germanica, ſculptoria, pictoria, architectonica Part. II. L. III. C. XX. num. CCVII.

GEORGIUS BAUSSUMER profeſſus fuit Ordinem Minorum Recollectorum in Provincia Colonienſi. Scripſit

Catechiſmus oder kurtzer Unterricht allgemeiner Chriſtlicher Lehr, darinnen der Reformirten Heidelberger Catechiſmus nach ſeiner eigentlichen Weiſs geprufet wird. Durch F. G. B. des H Ordens der armen Franciſcanen Recollecten Cölniſcher Provintz Prieſtern. Duſſeldorff typo viduæ Beyers 1709. in 8vo pp. 431.

GEORGIUS BRAUN Agrippinenſis, Patres Keſſelium & Rhetium Regentem Gymnaſii Coronati nominat Præceptores ſuos. Promotus artium liberalium Magiſter in Gymnaſio triom Coronarum 1562. Ss. Theologiæ Licentiatus, & ejuſdem Ss. Facultatis Quæſtor ſeu Fiſcus. 1584. adiit Decanatum Collegiatæ Archi-Diaconalis B. M. V. ad Gradus, inſtituit & fundavit Officium Ss. Nominis JESU in eadem Eccleſia, mortuus 1622. 10. Martii.

Epitaphium ſubſcribitur prægrandi picturæ extremi judicii, quæ in navi Eccleſiæ ad Gradus ad latus meridionale viri effigiem ad vivum exhibet.

Admodum Reverendus & Magnificus Vir ac Dominus GEORGIUS BRAUN Agrippinas, hujus Collegiatæ Eccleſiæ B. M. V. ad Gradus per 37. annos Decanus & Archi-Diaconus Tremonienſis optimè meritus hoc epitaphium in ſui memoriam unà cum aliis legatis piarum imaginum ac contemplationum picturis Eccleſiæ ſuæ donavit, ætatis 81. obiit, anno ſalutis

M

lutis noſtræ 1622. die 10. Martii, ſepultus hîc in Sacello S. Nicolai; cujus animæ Lector bene precare.

Scripſit

1. *Civitates orbis terrarum, in æs inciſa & excuſa, & deſcriptione typographicâ, morali, politicâ illuſtrata Tomis VI. collaborantibus Franciſco Hohenbergo Chalcographo, & Georgio Hoeffnagel in folio majore. Coloniæ ab 1572. ad 1618.*

2. *Theologiæ ſcholaſticæ laudatio in novi Collegii Theologici inaugurratione. V. Iaus Julii 1678. in quarto.*

3. *Oratio quodlibetica contra concubinarios Sacerdotes. Coloniæ 1566. in 8vo.*

4. *Ex IV. Commentariorum in concordiam Evangelicam libris Cornelii Janſenii, Homilias omnium dierum Dominicalium totius anni 1578. Coloniæ & Venetiis 1579.*

5. *Vitam Chriſti & B. M. V. figuris elegantiſſimis in æs inciſis & excuſis à Sebaſtiano Braun. Hic Georgius Braun orationes devotas adjecit.*

6. *Catholicorum Tremonienſium adversùs Lutheranæ ibidem factionis Prædicantes defenſio, Autore G. Braunio Archi-Diacono Tremonienſi, in Gradibus B M V. Decano. Coloniæ typo Bern. Gualteri 1605. in 8vo pp. 249.*

Swertius Athenæ Belgicæ.

GEORGIUS CASSANDER naſcitur Brugis Flandrorum, ſive in Inſula fortè cognomine vulgò Caſſandt anno 1515. Latinè Græcéque doctus fuit, & vario doctrinæ genere excelluit, litteráſque humaniores Gandavi, Brugis & alibi docuit. Ac Brugis quidem primus à Magiſtratu obtinuit lectionem illam publicam, quam bonarum litterarum vocabant, quæque nunc eſt Theologica in Seminario, quam Joannes de Witte laudatæ memoriæ Cubanus Epiſcopus recens Brugis fundaverat. Poſtea rerum ſacrarum cognitioni & ſtudio animum adjecit, natúſque ſtudiorum ſuorum ac peregrinationis ſocium & comitem individuum Cornelium Gualterum, aliàs Wouters, Gandavenſem, antea in D. Donatiani Brugis Canonicum Coloniæ tandem Agrippinæ domicilium fixum invenit.

Hîc igitur quidquid ab afflictâ valetudine, quâcum ſæpiùs conflictari ſolebat, reliquum fuit temporis, id ferè omne impendit in cognoſcendas religionis orthodoxæ controverſias, quæ tum potiſſimùm in imperio agitabantur, ac rationes, quibus eæ utcunque componi poſſent, conquirendas, & quidem maximè in id ſtudii genus, quod in obſervatione morum, rituum ac cæremoniarum Eccleſiaſticarum eſt poſitum. Quo factum eſt, ut Ferdinandus I. Imp. cùm in id, tum publicè per Comitia & Conventus, tum privatim per ſuos totus incumberet, ut latiùs quotidie ſerpentes ejuſmodi controverſiæ ac diſſidia, quoad liceret, extinguerentur, Caſſandrum ad ſe evocari juſſerit, cujus ipſe conſilio uteretur, ſi fortè concordia inter utramque religionem Catholico-Romanam ac Lutheranam ſeu Proteſtantium iniri poſſet.

At Caſſander ob continuos ferè articulorum dolores ità exhauſtus viribus, ut domo efferre pedem non liceret, ſententiam de ſingulis inter Catholicos ac Proteſtantes agitatis capitibus ſuam ſcripto comprehenſam ad Maximilianum II. Imp. qui Ferdinando patre mortuo, idem illi denuò mandârat, tranſmiſit.

Verùm Auctor ille in hoc ſcripto ſuo & pleriſque aliis, dum in perſcrutandis ſcripturis ſacris, in volvendis Ss. Patrum monumentis atque Hæreticorum ſcriptis curioſiùs indagandis ac legendis verſatur, hæreſeos notam vix effugit. Et dum in componendis religionis diſſidiis ſe ponit ſequeſtrum atque arbitrum à rectâ fidei ſemita nimium quantum exorbitâſſe viſus eſt.

Docebat enim, nullam hæreſin ſic errare, ut à ſalute abducat, quamdiu in Chriſtum creditur, vel Apoſtolicum ſymbolum tenetur: Eccleſiam item Catholicam non in diſciplinæ ſolùm & morum integritate, ſed & in doctrinæ ſinceritate defeciſſe, licitúmque eſſe homini Chriſtiano in articulis fidei orthodoxæ dubitare; quod impium eſt & temerarium. Quare ſcripta ejus pleraque Theologica Coloniæ ſeorſim & per partes edita, & Lutetiæ dein ſimul evulgata, à Patribus Concilii Tridentini aut damnata *in prima*, ut dicunt, *claſſe*, aut cenſurâ notata ſunt: quemadmodum & ipſum Caſſandrum, morti vicinum, aſſiſtente ſibi magno teſtium numero, ea damnâſſe, ac ſubmiſiſſe ſe ſcriptáque ſua in omnibus judicio & authoritati ſanctæ Eccleſiæ, plures fide dignos ſibi Coloniæ atteſtatos fuiſſe ſcribit Bernardus Suibolt JC. *in cauſa conjectione*, cur, ejuratâ hæreſi Calvinianâ, fidem Romano-Catholicam ſit amplexus.

Teſtatur & Cornelius Schultingius *Bibliotheca ſua Eccleſiaſtica Tomo IV. parte 1.* Caſſandrum, etſi varia ante ſcripſiſſet ſententiæ Eccleſiæ non per omnia conſentanea, Catholicè ac piè in gremio Eccleſiæ eſſe defunctum.

Varia autem ſcripſit litteraria, hiſtorica, Theologica, quorum hæc ſeries:

Oratio Panegyrica in laudem urbis Brugarum inſtitutâ recens ea in urbe à Joanne A.bio, ejuſdem urbis cive, Epiſcopo Cubenſi ſtudiorum humanitatis lectione publicâ habitâ Nonis Maji anno 1541. Gandavi eodem anno.

Tabulæ breves in præceptiones Rhetoricas. Antverpiæ Dalis. 1548. & Coloniæ apud Gymnicum. 1550. in 8vo.

Tabulæ præceptionum Dialecticarum & locorum Dialecticorum. Coloniæ 1545. & 1550.

De viris illuſtribus in ſacris Bibliis uſque ad Regum hiſtoriam. ibidem 1550. in 8vo.

Scriptori de viris illuſtribus adjecit illuſtrium aliquot geſta, qui ante Procam & cum Pompeio fuerunt. ibidem 1549. in 8vo typis Gymnici.

Evulgavit & Honorii Auguſtodunenſis de prædeſtinatione & libero arbitrio dialogum. Sed quem ſuppoſitum opinantur ac malæ fidei, reperto in Tongerloenſis Abbatiæ Bibliothecâ à Joanne Conen, editóque Germano Honorii partu. Addidit Caſſander binas epiſtolas ad beatum Auguſtinum, *unam Proſperi, alteram Hilarii Epiſcopi Arelatenſis, de reliquiis Pelagianæ hæreſeos* ex veteribus codicibus recognitas Coloniæ apud Silvium 1552.

Item B. Vigilii Martyris & Epiſcopi Tridentini opera, in quibus diſputationem inter Sabellium, Pho-

Photinum, Arrium & Athanaſium authori ſuo vindicavit & adjecit.

Commentarium de duabus in Chriſto naturis & unica hypoſtaſi adverſùs præcipuas hujus temporis hæreſes. Coloniæ 1555. *in* 8vo.

De baptiſmo infantium. Teſtimonia veterum, &c. De baptiſmo infantium, doctrinâ Catholicæ Eccleſiæ. De origine anabaptiſticæ ſectæ, & de variis ritibus baptiſmi celebrandi. ibid. 1563. *in octavo.*

De cælibatu & conjugio Clericorum, extat in Calixto. De conjugio Clericorum. pag. 450.

Liturgica de ritu & ordine Dominicæ cœnæ celebrandæ, è variis Scriptoribus. ibid. 1558. *in octavo.*

Ordo Romanus de officio Miſſæ. ibid.

Preces Eccleſiaſticæ, quæ Collectæ vulgè dicuntur, &c.

Hymni Eccleſiaſtici, præſertim qui Ambroſiani dicuntur, cum ſcholiis Caſſandri, & ejuſdem appendice de invocando Spiritu ſancto ibid. 1556.

De officio pii, ac publicæ tranquillitatis verè amantis viri in hoc religionis diſſidio, in quem, ut neutris placentem, ſcripſit de Catholicis Joannes Heſſelius, S. T. D. Lovanienſis, & de Hæreticis Joannes Calvinus, ratus Franc. Balduini, JC. Atrebatis, opus id eſſe.

Defenſio inſontis libelli de pii viri officio, &c. nomine Veranii Modeſti Pacimontani.

De articulis Religionis inter Catholicos & Proteſtantes controverſis. Conſultatio ad Ferdinandum I. & Maximil. II. Imp. 1577. *in* 8vo. *Vide judicium Jean. Molani, lib.* 1. *de Canonicis cap.* 26. *Prodiit rurſus anno* 1642. *Lugduni Batavorum unà cum adnotationibus Hugonis Grotii, qui in eandem ibat cum Caſſandro ſententiam, ad conciliandas diſſidentium ſententias. Contra utrumque ſcripſit Andreas Rivetus Profeſſor Lugduno-Batavus in tractatu ſuo de Chriſtianæ pacificationis & Eccleſiæ reformandæ vera ratione. Lugduni Batav.* 1642. *in* 8vo.

De ſacra Communione Chriſtiani populi in utraque panis & vini ſpecie conſideratio.

Acta colloquii Caſſandri cum duobus Anabaptiſtis anno 1558. *&* 1565.

Traditionum veteris Eccleſiæ & Ss. Patrum defenſio adverſùs Calvini criminationes, qui indigniſſimo calamo Caſſandrum ſtrinxerat.

Epiſtola CLVII. quibuſcum confer litteras variorum ad Caſſandrum & Gualterum à Petro Burmanno J. U. D. editas in ſylloge epiſtolarum virorum illuſtrium, Tomo II. Leidæ 1727.

Caſſandri opera ferè omnia, licèt non eo ordine, quo hic recitata ſunt, uno Tomo Pariſienſes ediderunt in folio 1616. *curante Chriſtophoro Thuanæo, typis Hieronymi Drouartii. Prohibita rurſum Romæ anno* 1616.

Non viſa tamen Pariſiis.

Supputatio rei nummariæ Romanorum ac Græcorum ad monetam Flandricam. Gandavi in 8vo.

Sententiæ ſelectiores ex Plautinis comœdiis, cum ſcholiis in loca obſcuriora. ibid. in 8vo 1536. *typis Jod. Lamberti.*

Et de arte concionandi liber.

Deceſſit Coloniæ Agrippinæ anno ſalutis 1566. die 3tiâ Februarii, ætatis anno LII. relicto poſt ſe patre, ſene decrepito & indigente conditus in æde ſacra Franciſcanorum, ad ſummum altare ſepulchrali elogio à Cornelio Gualtero ejus individuo comite ornatus.

Quando tandem?
Deo Opt. Max. Sacr.
GEORGIO CASSANDRO,
Belgæ Theologo,
In perſcrutandis ſacris Bibliis
Et expendendis SS. Patrum monumentis
Atque ſententiis diligentiſſ.
Qui hoc nomine, tum pietate,
Animíque moderatione clarus,
Ab invictiſſimis Impp.
Ferdinando I. & Maximil. II.
De conciliandis articulis in religione
Controverſis conſultus,
Et in aulam adſcitus fuit.
Iter autem eò propter podagram,
cujus poſt doloribus occubuit,
Suſcipere prohibitus,
Librum de ea conciliatione perutilem
Pacis amantibus Eccleſiis
Ex eorundem Cæſarum auctoritate
Juſſu mandatóque confecit.
Viro itaque vario doctrinæ
Genere præſtanti,
CORNELIUS GUALTERUS,
Gandavenſis ſtudiorum ejus
Atque peregrinationum
Socius individuúſque comes,
Populari ſuo poſuit.
Vixit annos LII. M. V. D. X. H. V.
Obiit III. Non. Febr. MDLXVI.
Te vivente mihi gratiſſima,
Docte Georgi,
Vita fuit; liceat te moriente mori.
Mors meta laborum,
Infimo poſt loco:
Abſit gloriari, niſi in Cruce Domini.

M 2 GEOR-

GEORGIUS DIEFFHAUS primò Profeſſor quintæ claſſis in Gymnaſio Tremonienſi, deio Diaconus ad S. Petri Tremoniæ paravit parvum Chronicon, in quo collegit primùm opera D. Mulherts & in quibuſdam emendavit. Poſtmodum ab anno 1600. ad annum 1660. caſus, qui interea in urbe Tremonienſi & viciois locis contigerunt, cum circumſtantiis enarrat. E vivis exceſſit 1678. 11. Maji.

J. D. von Steinen in orig. hiſt. Weſtphal. fol. 12. & 13.

GEORGIUS DUSSELDORPIENSIS ingreſſus Ordinem FF. Minorum Capucinorum. Scripſit

Conciones ſtrenales, Quadrageſimales, quadruplices, Dominicales, feſtivales.

Hortus irriguus, neuer geiſtlicher Luſt-Garten. 1695. Coloniæ.

Geiſtlicher Ackerbau. 1698. Coloniæ.

GEORGIUS ab EISCHEN naſcitur Aræluni lo Ducatu Luxemburgenſi anno 1592. 19. Februarii. Lovanii humaniora, Philoſophica ſtudia Treviri abſolvit. Subin juri & Theologiæ ſe dedit, in hac etiam laureæ conſequendæ licentiâ donatus. Patrimonii titulo Sacerdos factus, offerri ſibi videt Parochiam Colonienſem B. Joannis *in Curia* dictam, & cum ea Canonicatum in Collegiata B. M. V. ad Gradus ex Bulla Gregorii XIII. 1580. VI. Idus Octobris huic Parochiæ connexum. Hic zeli & doctrinæ campum nactus, innotuit multis, & cumprimis FRANCISCO LOTHARINGIÆ DUCI, Metropolitanæ Colonienſis Decano, qui eum ſibi Sacellanum, diſtribuendis eleëmoſynis & Conſiliarium aſcivit. Ejuſdem benevolentiâ & Capituli Metropolitici turnario jure electus fuit Canonicus Presbyter Metropolitanus in locum Cholini nuper defuncti, anno 1626. 24 Februarii. In Virdunenſi Eccleſia, cujus Antiſtes Franciſcus Lotharingus erat, ſtrenuam & ſedulam Mecœnati ſuo operam navavit: obtinuit ab Electore Moguntino Canonicam præbendam ad S. Victoris anno 1635. XV. Kal. Septembr. rurſum Canonicatum in Seligenſtadt anno 1641. ab Sereniſſimo Lotharingo nobili feudo donatus, imò quotidianis beneficiis auctus fuit per annos XL. ejuſdem familiaris. Tot officiis & laboribus pro Eccleſia DEI aptiſſimus erat unus Georgius tum ob præclara naturæ talenta magno ſtudio culta, tum ob miram in victu frugalitatem, Sabbatinum jejunium & jugem vigilantiam. Nunquam enim ſomnum ultra quartam matutinam protrahebat. Opes ab Eccleſia collectas in pauperes Chriſti & Eccleſiæ liberaliſſimè effudit. Fratribus Minoribus S. Franciſci Recollectis Boppardiæ Conventum à fundamentis ædificavit, eóſque, dum vixit, more optimi Patris aluit. Sontioenſi infra Coloniam Conventui eiſdem Fratribus ligneam, lapideam, cæmentariam materiem de ſuo ſuppeditavit. Presbyteris Oratorii in Parochia ſua inſtituendis prædium octo millium florenorum ære acquiſiverat, cui de ſuo adjecit nummos imperiales mille emendæ domui. Aræluni ſacellum à Roſario dictum in Parochia, ubi baptizatus fuerat, extruxit, quotidiano concurſu civium Deiparam recitando roſario honorantium celeberrimum, adjecto ſtipendio Sacerdoti indies ad aram eam facturo. Carmelitis Arælunenſibus aram maximam ex ſuo ære faciundam curavit, & anniverſarium ſacrum quatuor anni temporibus inſtituit pro defunctis ex gente Eyſchenia, quam ipſe primus diplomate à Ferdinando II. accepto nobilitavit, cùm eſſet in Comitatu FRANCISCI ob Virdunenſem Principatum homagium Cæſari præſtantis. In Metropolitana Colonienſi aram luculentam titulo ſancti Stephani Martyris extrui fecit anno 1639. ornamentis & ſacro veſtiario locupletatam, coram qua celebrare divina myſteria amabat, ante eandem nunc tumulatus. Sacro ibidem indies faciundo aſſignavit fundum ſexaginta imperialium ex domo *zum blauen Stein*

In gentem ſuam non minùs pius, quàm liberalis fuit. Neptibus duabus apud Carmelitas Diſcalceatas Coloniæ in vico cupreo elocandis dotem, & Conventui fundum quater mille imperialium donavit, eò quòd, ſpreto ſæculo, Chriſto ſe devoviſſent. Fratri Jacobo Canonico anniverſarium ſacrum faciundum in perilluſtri Eccleſia S. Cæciliæ Coloniæ conſtituit aſſignato cenſu octodecim imperialium apud Cameram Civitatis Colonienſis. Conſanguineis, ut ad bonas artes ac ſcientias diſcendas invitarentur, duas burſas in Gymnaſio Montano alendis & fovendis collocavit, qui ſi defuerint, Arælunenſes ſubſtituuntur.

Hæc & ſimilia in egenos & Eccleſias ab Georgio erogata Montana Gymnas grata poſt mortem Mecœnatis typo vulgavit. Obiit poſt ſanctam & laudatiſſimam vitam anno 1664. 19. Februarii, ætatis 79. Icon ampliſſimi viri eſt apud Rmum Gräffinger Decanum B. M. V. ad Gradus & Parochum S. Joannis in curia: ex cujus Commentariis hæc deſcripta ſunt. Scripta ab eo

Paſſio Domini noſtri JESU CHRISTI ſecundùm quatuor Evangeliſtas deſcripta, & Commentaria quadruplici in quatuor aulis illuſtrata per mille ac centum diſcurſûs, intellectûs ac totidem cordis affectus, autore A. R. D. Georgio ab Eyſchen, Ss. Theologiæ Licentiato, quondam ad S. Joannis in Vinculis Paſtore, nunc Eccleſiæ Metropolitanæ Canonico, Presbytero Capitulari ſeniore. Coloniæ apud Joannem Buſæum 1656. in 4to.

GEORGIUS GARNEFELDT Paderbornæ natus eſt: ingreſſus Cartuſiam Colonienſem, DEO vocante, anno 1599. 24. Maji, veſtem candidam induit 25. Maji proximi, & evoluto probationis anno 1600. 25. Maji Regulam Cartuſianam profeſſus fuit, in qua & Vicarius fuit. Subinde ex obedientia miſſus fuit ad Cartuſiam Trevirenſem, in qua anno 1637. ſeptuageſimum annum ætatis emenſus piè deceſſit die 27. Aprilis. Scripſit

Joannis Juſti Lanſpergii Cartuſiani Colonienſis opera ſæpè ante variis formis ſparſim edita, in V. Tomos tributa, & edenda curavit Coloniæ typo Joannis Kreps in Officina Quenteliana anno 1609.

In hiſtoria Eccleſiaſtica illuſtranda annos viginti allaboravit, & paratos eum in finem libros MS. ipſe vulgavit catalogo impreſſo Coloniæ 1631.

B. Albergati vitam.

Galerazeya ſive revelator ſecretorum.

Ex Commentariis Domni Michaelis Möreckens Cartuſiani.

GEOR-

GEORGIUS GERLICH Vicarius in urbe Lunenſi Diœceſis Colonienſis initio prioris ſæculi vixit, ſcripſit & compilavit idiomate Latino

Hiſtoriam civitatis Lunenſis uſque ad annum 1646. Integrum opus illud conſtans paginis 9. maxima ex parte deſumptum eſt, & translatum ex Spormacker, auctúmque tantummodo ad tempus prædictum. Subinde tamen quædam intermiſcuit, quæ in Spormacker non reperiuntur. Ad finem etiam verſus aliquot Latinos de urbe Lunenſi addidit.

GEORGIUS à REGINA ANGELORUM, aliàs GALLIARD Carmelita Colonienſis, ſacræ Theologiæ in Univerſitate Colonienſi Doctor & Profeſſor. Vir verè pius & doctus, Græcæ Latinæque linguæ æquè peritus, moritur Boppardiæ 1687. ætatis ſuæ 59. Edidit

Sacrificium veſpertinum tripartitum.

Triſædus Marianum, ſeu conciones de S. Scapulari pro ſingulis anni Dominicis, typis Colonienſibus heredum Joannis Widenfeld & Godefridi de Berges.

Vertit quoque in linguam Latinam

Sermones P. Chriſtophori Avendani Catholico Hiſpaniarum Regi à concionibus ejuſdem Ordinis. Ex Comment. Eximii Brunonis Carmel. Prov.

GEORGIUS SCHOMAKER verbi divini Miniſtrum egit in urbe Lunenſi, & continuavit

Chronicon Northoffii ad annum 1622, quæ addidit, non magni ſunt ponderis, & in aliorum Authorum libris meliùs exprimuntur.

J. D. von Steinen in origine hiſtoria Weſtphalica fol. 51.

GEORGIUS SPOERMECKER natus in oppido Lunen, ibidem Vicarius ad altare S. Georgii, pariterque ad S. Petri Tremoniæ. 1540. functus eſt Paſtoris officio in Lunen, demum in Herbern Diœceſis Monaſterienſis, ubi etiam 1562. 14. Martii obiit. Scripſit

Chronica Lunenſis Civitatis Marcanæ per me Georgium Spoermecker Parochialium Eccleſiarum Ss. Georgii in Lunen, & Petri Apoſtoli in Tremonia Vicarium Colonienſis Diœceſis diligenti operâ & ſtudio compilata atque conſcripta ſub anno noſtri Redemptoris 1536. in menſe Januario. Initium ducitur à temporibus Caroli Magni uſque ad annum 1536. Poſtmodum item Chronicon uſque ad annum 1621, ſed breviter Germanicè continuatum eſt.

J. D. von Steinen in origine hiſtoria Weſtphal. fol. 19.

GEORGIUS VIVIENUS natus Antverpiæ 1536. patre Petro Vivieno, matre Jacobâ Baillardâ, quæ 32. proles, & ex his 25. maſculas (nullâ fœmellâ interjectâ) ex quibus decimus Georgius, deio ſeptem fœmellas, nunquam geminam peperit, ultimo partui immortua. Teſtem habeo hujus fœcunditatis ſingularis Guilielmum Lupum Rhetorem Univerſitatis Lovanienſis, coævum & popularem in carmine panegyrico, quod Georgio ſcripſit 1572. Renuntiatus fuit Georgius noſter 1555. Magiſter artium in Univerſitate Lovanienſi. Hinc ad graviora ſtudia applicans animum, primò medicinæ ſe dedit; verùm, motâ mox illius nauſeâ, Theologiæ ſtudium placuit, & Ordinis ac vitæ Eccleſiaſticæ ratio. Hinc ad Jurisprudentiam tranſitum fecit. Peragratâ Hiſpaniâ Angliâque circa annum 1559. Pariſiis Regentem & Profeſſorem egit. Supremis Juriſprudentiæ gradibus in Gallia acceptis, revocatus in patriam Curiæ Brabanticæ Advocatus fuit, alteróque poſt anno Epiſcopi Cameracenſis juratus, & octennio toto in hiſce functionibus vitam egit. Cùm autem in quibuſdam Belgii tumultibus nonnullos famæ ſuæ ac nominis arbitros inveniret non ſatis æquos, circa annum 1570. in Germaniam profectus eſt, & in Agrippinenſium Colonia ſubſtitit. Hîc per biennium jura privatim docuit, & quædam ſcripſit. Quo factum, ut ad juris utriuſque profitendi munus admiſſus fuerit publico civitatis ſalario, & tertio poſt anno Aulæ Illuſtriſſimi Archi-Epiſcopi ac Principis Electoris Aſſeſſor. Sed & hic æmulos ſuos reperit, quaſi Univerſitatis perturbator eſſet; hoc ſolo ferè argumento, quòd aliqua ejus opera Germanicè quidem ſecùndùm ineptiam Lutheri translata eſſent, ex quibus ineptiſſimus ille eſt liber de officio matrisfamilias editus Lipſiæ 1565. interprete Joan. Barthol. Annæbergenſi; alia verò etiam Gallicè ex opinione perverſi Calvini verſa eſſent. Verùm omnia iſta facilè ipſe Vivienus refutavit, & ementita eſſe docuit ac demonſtravit primariis Coloniæ viris, nec ſibi commercium aliquod fuiſſe cum ſectarum illis aſſeclis. Quæ Bruxellæ ſcripſit, ſequentia ſunt:

Hiſtoria rerum mirabilium ad Ferdinandum Ducem Albanum.

Tabula univerſalis Philoſophiæ.

Liber orationum.

Libri 4. de officio probi Patrisfamilias: Lovanii 1563. in 8vo.

Libri 4. de officio probæ matrisfamilias. Antverpiæ typis Nutii 1563. in 8vo.

Libri 4. de inſtructione rei militaris terrâ marique Gallicè typis Joannis à Ghela 1563. in 16to ibid.

Dialogi ſacri hiſtoriarum veteris & novi Teſtam. Gallicè ibid. 1564. in 16to.

Synopſis juris utriuſque. Lovanii 1568. in 8. apud Wallæum.

Encyclopœdia ad Secretarium Vargas.

Libri 4. Oeconomicorum ſeu Ethopoliticorum. Hæc Bruxellæ. Coloniæ ab eodem ſcripta editaq; ſequentia:

1570. *Enchiridion de verborum ac rerum ſignificatione, adjectis etiam ſcholiis & antinomiis. in 8vo apud Petrum Horſtium.*

1571. *Juſtiniani Imp. inſtitutiones juris civilis emendatæ cum tabulis. in 8vo, typis Theod. Baumii.*

Compendium de diverſis regulis juris civilis.

Epitome regularum juris Canonici.

Titulus D. de gradibus affinitatis & conſanguinitatis, ſcholiis ac ſchematiſmis auctus.

1572. *Chriſtianiſmi elementorum delineatio, inventore Georgio Vivieno Antverp. J. U. Doctore & Profeſſore publico celeberrimæ Academiæ Colonienſis, &c. Coloniæ apud Adolph. Roſibium in folio pag. 12,*

1578. *Commentarius ad latum introitum Ducatûs Brabantiæ. Coloniæ.*

Lexicon utriuſque juris pag. 28.

Methodus docendi, legendi, diſcendi juris. pag. 61.

De locis argumentandi legalibus. pag. 14.

Proverbia Juriſtarum. pag. 61. 91.

De arreſtis & arreſtationibus. pag. 40. 65. 82. & ſæpiùs.

Commentarii in lib. 1. Pandect. pag. 89. 97. 122.

Conſiliorum volumina. pag. 148.

Bibliotheca Belgica Foppens.

GEORGIUS WIROTE linguæ Francicæ Magiſter Coloniæ. 1626. teſtamento inſtituit 1000. imp. dalerorum fundum alendis bonis ingeniis in Republicæ & Eccleſiæ incrementum. Ab eo edita

Grammatica Gallica, oder gründlicher Wegweiſer zur Frantzöſiſchen Sprach, complectens fundamenta univerſalia quondam Georgii Wiroti, dein reviſa & aucta per eundem aureo calamo Donatum Magiſtrum, Linguiſtam, Translatorem, Arithmeticum & Civem Colonienſem. Editio quinta 1675. Coloniæ typo viduæ Petri Metternich in 8vo pp. 125. Priores quatuor editiones non vidi.

GERARDUS BUCOLDANUS Coloniæ in ſchola artium 1. orationem dixit *pro ebrietate*. Excudebat Joannes Soter 1529. Colon. in 8vo.

2. *Minerva cum Muſis in Germaniam profectio.* Coloniæ 1529. typo Joannis Soter in 8vo.

3. *Gerardi Bucoldani de inventione & amplificatione oratoria ſeu uſu locorum libri tres.* Coloniæ ex officina Eucharii anno MDXXXV. in 8vo pp. 114.

GERARDUS BUSÆUS Noviomagus, qui fratres habuit Joannem & Petrum Societ. JESU Theologos ſcriptis celebres. Primus in ſcholis artium Lovanii anno 1556. & Porcenſi Pædagogio, dein Theologiæ Licentiatus Michaëlem Bajum Theologiæ Magiſtrum habuit. Joannis Guilielmi Cliviæ, Montium Juliæque Ducis pueritiam rexit, præmium tulit Canonicatum in Eccleſia Collegiata Xantenſi, cujus & Eccleſiaſten egit. Ab eodem ſcriptus

Catechiſmus ad Senatum Noviomagenſem juſſu Guilielmi Lindani Ruræmundenſium Epiſcopi Germanico idiomate. Coloniæ 1572.

Reſponſio ad Illyricum. De Communione ſub utraque ſpecie, cujus libri exemplaria ab Hæreticis ſuppreſſa narrat Callidius Loos.

De Euchariſtia Sacramento. Lucem nondum vidit eodem teſte.

Bibliotheca Belgica Foppens.

GERARDUS CALCIFICIS, *Kalckbrenner* dictus, Brabantinus, patriâ Hamontanus fuit. Memorabili ſanè ex cauſa ad Cartuſienſem Ordinem attractus fuit. Cauſidicus erat urbis Aquenſis, & cauſarum Notarius publicus. Venit Coloniam negotiorum causâ, & caſu, quo neſcio, intravit Cartuſiam; ut vidit Religioſorum ad templum properantium modeſtiam, & conſiderat eorum inter divina pietatem, religione tactus, ad ſe ait: Tu velut rabula in foro clamas, ut acquiras aliena: iſti propria derelinquunt, ut Deum lucrentur. O inſenſate! quis tuus, quis illorum erit aliquando quæſtus? Mox dolore perfuſus, Priorem adit, ac recipi in Societatem petit. Receptus, omnibus viribus ad ſummum perfectionis apicem conniſus eſt, fervore tam ardenti, támque continuo mortificationis & aſperitatum ſtudio, ut Superiorum authoritate adigi debuerit ad rigorem temperandum, ne ſe penitùs frangeret. Votis Deo arctiùs obſtrictus, ità in pietatis ſtudia totus abiit, ut loci hujus præfecturâ omnium calculo digniſſimus ſit habitus. Hinc de religioſo rigore nihil remittens jejuniis, vigiliis, continenter corpus ſuum in ſervitutem redigebat, & gregem ſuum exemplo ad omnem virtutem religioniſque honeſtatem trahebat. In ſe aſper, in alios benignus. Et ſanè dum non præeſſe, ſed prodeſſe deſiderat, mirum eſt, quantum utrumque domûs ſtatum tam ſpiritualem, quàm temporalem promoverit. Deum imprimis venerari ſtudebat magnis in omne genus hominum editis beneficiis, maximè in viros Apoſtolicos, qui veritatem fidei contra Novatores ſuſtinebant. Unde Societatis Jeſu Patres ab hæretica factione urbe pulſos ſuſcepit benignè, ac liberaliter ſuſtentavit, adeò in illos profuſus, ut aliquando, cùm pecunia deeſſet, ſacra vaſa ex ardentiſſimo zelo pro conſervanda orthodoxa fide conflârit, quæ DEUS illi omnia magno cum fœnore reſtituit. Literatorum quoque Mecœnas munificus, & imprimis Laurentii Surii, cui author ad ſcribendum, adjutor ad perficiendum fuit. Religione in Deiparam Virginem erat ſingulari, cujæ potiſſimùm converſionem ſuam adſcribebat, eámque ſibi adjutricem in omni tentatione extitiſſe prædicabat, ſuadebátque ſuis, ut ad illam fidenter in quacunque etiam afflictione præſentem confugerent. Poſtremis annis longam & ærumnoſam Deus ægritudinem patientiæ ejus probandæ immiſit, quam incredibili non jam patientiâ, ſed gaudio ac ſolatio ferens, prælaturæ ſolùm curâ ſe levari expetebat, ut ſoli Deo ſibíque vacaret; aſt à Generali Capitulo impetrare nequivit, tanta erat Patrum conſcriptorum de ejus prudentia opinio & æſtimatio, ut etiam lectulo decumbentem, & regere domum, & adminiſtrare Provinciam totam ad mortem uſque voluerint. His multorum annorum auctus laboribus & meritis, conſentaneo vitæ ſuæ exitu inter filiorum ſuorum preces Patrem acerrimo ſenſu lugentium vitâ defunctus eſt IV. Non. Sextil. CIↃIↃLXVI.

Reliquit MS. in Bibliotheca Cartuſiæ Colon.

Sacrorum Hymnorum libros duos, ſignatos OOO 127.

Exercitia quædam pia & ſalutifera de Pſalterio glorioſa V. Mariæ. HHH. 67. 183. 209. 233.

Eadem typo data fuêre

Roſarium juxta ſeriem vitæ & actionum Chriſti. HHH. 184.

Hortulum devotionis. HHH. 231.

Idem typo datus 1541. à Caſpare Gennepæo

Collectanea pia. OOO. 126.

Deinde ad typum promovit

Opera Ruisbrochii.

Opera

Opera Thauleri, & utrique editioni præfixit epiſtolam dedicatoriam.

Dionyſii Rukelii opera, quæ ad varios hominum ſtatus formandos, puta Principum, Eccleſiaſticorum & ſæcularium, Monachorum pertinent in folio edenda accuravit 1559. typo Joannis Birckmanni, & Gebhardo Arch. Colon. dedicavit. Demum Laurentio Surio perpetuus hortator fuit & laudator præclariſſimorum operum ab hoc viro editorum.

Ex Commentariis Michaelis Morckenſii Cartuſ. Petrei Biblioth. Cartuſ. Cratepolio, Valerio Andrea Maraceio, Vincentio Placcio de Scriptoribus anonymis. Helmeſii præfat. in Tomum V. Concil. huic Gerardo inſcriptum. Orlandinus & Sacchinus in hiſtoria Soc. Jeſu.

GERARDUS CASTEEL in Colonia Agrippinenſium naſcitur 1667. Ordinem Fratrum Crucigerorum profitetur in Monte Helenæ anno 1684. Presbyter creatur anno 1692, demum Conventûs Duisbergenſis S. Crucis Prior fit anno 1517, quo in Magiſtratu obiit 1733, ætatis 66. Scripſit

Controverſia Eccleſiaſtico-hiſtorica utiliter curioſa, non compoſita, ſed diſpoſita, ac ſtudio partium ſepoſito, eruditorum Lectorum placitis expoſita. Coloniæ 1734. in 4to, ſumptu Joannis Wilhelmi Huiſch cum approbatione Ordinis & Sereniſſimi Archi-Epiſcopi.

GERARDUS DE CASTRIS Carmelita, patriâ Moguntinus. Carmeli Colonienſis multis annis Ss. Theologiæ Lector & Prior. Gerardum illum inter viros doctos refert Nicolaus Setarius S. J. inter Scriptores Eccleſiaſticos Trithemius, ejuſdem meminerunt Poſſevinus, Eiſengreinius, Friſius, Metius, &c. fuit teſte Trithemio vir doctus & eruditus, ingenio promptus, ſermone ſcholaſticus, vitâ quoque & converſatione devotus, & regularis obſervantiæ cultor celeberrimus, declamator ſermonum egregius, obiit circa annum 1468. Scripſit

De Paſſione Domini Lib. 1.

De Tempore & Sanctis Libros duos.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Provincialis Carmelit.

GERARDUS COLONIENSIS à patria dictus, Ordini Fratrum Prædicatorum adſcriptus, reliquit duo ingenii ſui monumenta.

Medulla animæ, aliàs medela animæ

Recreatio animæ.

Echard. & Quetif. Scriptores Ord. Præd.

GERARDUS DE ELTEN Teuto natione, patriâ & profeſſione Colonienſis, religione, doctrinâ & zelo fidei claruit ſæculo XV. Jam ſacræ Theologiæ Magiſtrum, ejuſdémque à pluribus annis in Facultate artium Univerſitatis Colonienſis Profeſſorem & Decanum anno 1453, iterúmque anno 1460. egiſſe, ac ætate provectum ad Ordinem Prædicatorum acceſſiſſe, veſtémque induiſſe refert Trithemius æqualis, quod ante annum Domini MCCCCLXVIII. factum fuerit: nam in Comitiis Ordinis Romæ eo anno habitis ſic de eo legitur: *Conventui Colonienſi Provinciæ Teutonicæ damus in Regentem uſque ad ſequens Capitulum Generale R. F. Gerardum de Elten Magiſtrum.* Quid autem in ſequenti Capitulo Generali Avenioni MCCCCLXX. de eo ſtatutum fuerit, ignoro, cùm acta non habeam integra, ut nec Capp. Gen. Baſileenſis MCCCCLXXIII. nec Romani LXXIV. ſed in Capitulo Generali Peruſino MCCCCLXXVIII. iterum ſic de eo lego: *Conventui Colonienſi damus in Regentem.... pro tertio anno* (id eſt, pro MCCCCLXXX.) *Fr. Gerardum Elten.* Inquiſitor hæreticæ pravitatis per Germaniam Generalis à Sixto IV. inſtitutus, eo munere ſumma cum vigilantia, nec minori zelo functus eſt, quod anno MCCCCLXXX etiamnum exercebat. Ejus cum laude meminit Guilielmus Eiſengrein *in catalogo teſt. verit. fol. 175.* ubi ſic de eo ad MCCCCLXXIII: *Gerardus de Elten ſacræ paginæ Doctor atque Profeſſor Gymnaſii Colonienſis, Ord. Præd. hæreticæ pravitatis Inquiſitor, vir admiratione omnium digniſſimus, dicendi Artifex & Orator eloquens, Philoſophus celeberrimus, tum præterea ſacrarum literarum ſcientiâ nemini ſecundus.*

1. *Quæſtionum, ſententiarum volumen edidit.*

2. *Sermones plures & doctè & eleganter compoſites, quorum infinitus pene eſt numerus, abſolvit.* His addit Trithemius.

3. *Quæſtiones diſputatas & II. varia in Philoſophia & alia complura.* Eadem recenſent Simlerus, Poſſevinus, Dupinius, ſed tacent Auctorem noſtrum fuiſſe. Ejus meminerunt & noſtri Razzius & Altamura ad 1375. uterque corrigendus, Fernandez ad 1470 in Biblio-Auguſtana. Inde Reiſeri p. 106. Plut. 9. pag. 108. n. 25. recenſetur liber editus hoc titulo:

Joannis de Weſalia Concionatoris Wormatienſis paradoxa per M. Gerardum Elten de Colonia, & M. Jacobum Sprenger damnata 1479 Moguntiæ: cujus etiam meminit Beughemius in Incun. typo, ſed & iterum editus fuit in *Faſciculo rerum expetendarum* Elſ. Coloniæ 1535. in folio, & in altera editione dicti *Faſciculi* Londini 1690. in folio, in qua ſic legitur pag. 325: *Paradoxa D. Joannis de Weſalia ſacrarum litterarum Doctoris ac Concionatoris Wormatienſis, quæ feruntur à quibuſdam Thomiſtis ex illius Concionantis ore fuiſſe excepta, mox damnata per Magiſtros noſtros hæreticæ pravitatis Inquiſitores de Ordine Prædicat. M N. Gerardum Elten de Colonia & M. N. Jacobum Sprenger anno MCCCCLXXIX. Moguntiæ. pag 327. Examen Magiſtrale ac Theologicale Doctoris Joannis de Weſalia præſidentibus Magiſtris noſtris hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus M. N. Gerardo Elten & Jacobo Sprenger de Ordine Præd. anno Domini MCCCCLXXIX. feriâ VI. proximâ poſt Purificationem conſederunt primò hac de re Inquiſitor primo loco, deinde 2do loco D. Moguntinus.*

Echard. & Quetif. Scriptores Ordinis Prædicat. Annales Decanales Facult. artium Colon.

GERARDUS DE ERKELENS oppido Juris Brabantini, intrà Ducatum Juliacenſem, ingreſſus Ordinem beatæ Virginis MARIÆ de Monte Carmelo Theologus profundiſſimus, & verbi divini Præco fuit fecundiſſimus, 1432. Marcoduri mortuus. Scripſit

Plurimos ſermones prædicabiles maximè pro diebus feſtis B. V. Mariæ, qui manuſcripti extant in Bibliotheca Boppardienſi, ligati in forma quarti, ſub litera I. lin. 6. n. 10.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelita.

GERARDUS ERNESTUS HAMM natus in pago Deuſternaw. Comitatûs Hackenburgici, in Colonienſi Tricoronato Gymnaſio humaniores & Philoſophicas diſciplinas hauſit. Subinde in eadem Univerſitate juris utriuſque Doctor creatur anno 1733. IV. Idus Novembris, & omnes Juris Juſtinianei, Cæſarei Feudalis, Politici publici regiones Profeſſor publicus ab annis multis pari famâ doctrinæ obit. In Senatum Agrippinenſium adlectus, Judex fiſcalis dicitur, è quo Magiſtratu deligitur Syndicus urbis anno 1742. 21. Junii. Scripſit hactenus

1. *Compendium inſtitutionum D. Juſtiniani ad juris practici principia reductarum, ſive cum jure Germaniæ & patriarum reſpective & Archidiæceſeon Colonienſis, Juliacenſis, Leodienſis collatarum 1732. in 4to, typo Ottonis Joſephi Steinhauſs.*

2. *Syſtema juris gentium, Eccleſiaſtici, civilis & militaris cum legibus hoſpitalitatis collati, vera Philoſophia culteribus oblatum à G. E. Hamm 1741. in 8vo Coloniæ typo Conradi Guſſon.*

3. *Hugo Grotius de jure belli & pacis, ſive prodromus juriſprudentiæ quadripartitæ, naturalis, gentium, publici univerſalis & privatæ imperantium ad principia Synteroſeos reductus, & exemplis Chriſtianis illuſtratus, quem prælegit Ger. Ern. Hamm J. U. L. Coloniæ apud Joannem Wilhelmum Huſch 1732. in pp. 758. hactenus.*

GERARDUS FALCOBURGIUS Noviomagus, natus 1538. eloquentiæ ac doctrinæ omnigenæ gloriâ cumulatiſſimus. Hermannus Comes à nova Aquila Canonicus & Præpoſitus Eccleſiæ Metropolitanæ Colonienſis eum familiarem convictorem habuit in deliciis. Cùm eques iter faceret, ex infortunio decidit & occubuit 1578. VIII. Idus Septembr. Steinfurti, ætatis 40. Edidit

Notas in Nonni Panopolitani Dionyſiaca, typis Plantinianis 1569. Francofurti apud Marnium 1606. in 8vo.

Carmina ejus Græca Janus Douſa ſuo in Tibullum ſcediaſmati ſubjunxit. Pleraque alia alibi ſparſa edita leguntur: aliæ item ineditæ lucubrationes in Academia Lugduno-Batava typo ſervantur.

Bibliotheca Belgica Foppenſ.

GERARDUS GRAFF natus Monaſterii Eifliæ anno 1670. Poſtquam humaniores ibidem litteras inſigni cum fructu didiciſſet, & Coloniæ curſum Philoſophicum ſub P. Claudio Lacroix conſummâſſet, ingreſſus eſt Societatem Jeſu 1689. Inferiorum ſcholarum artes docuit Hildeſii. Theologiam audivit Paderbornæ, quam univerſam publicè defendit. Quatuor votorum profeſſionem emiſit 1704. Eccleſiaſten egit Duſſeldorpii, Paderbornæ in ſumma æde, Coloniæ ad S. Gereonem. Embricæ mortuus 1723. Scripſit

Kurtzer Auszug des Lebens von den Tugenden und Wunderwercken des gottſeeligen Patris Franciſci de Hieronymo S. J. auff Italianiſch beſchrieben von P. Carolo Stradiotti S. J. verteutſcht und verkürtzt von P. Gerardo Graff S. J. Cœllen bey Carl Joſeph Bencard 1719, in 12mo pp. 377.

Ex annuis Coll. Embric. S. J.

GERARDUS HABBIUS Lunerenſis fuit Coloniæ Agrippinæ Gymnaſii Montani Profeſſor. Ss. Theologiæ Licentiatus Gerardum Mathiſium ſplendidum Colonienſis Academiæ decus, baſin & columnam, omnis fortunæ ſuæ hic apud Ubios Authorem agnoſcit, & poſt eum Gropperos, ex qua gente tres Gropperos Petrum, Caſparum, Patroclum ingenuarum artium Magiſtros, legum Baccalaureos filios Godefridi, nepotes Joannis avi & & Joannis patrui Cardinalis deſignati diſcipulos habuit, quibus 1573. Kalend. Junii librum ſuum inſcripſit. Cratepolius in Annalibus Archi-Epp. Colon. eundem ob ſuas dotes, declamationes ac elucubrationes eruditis annumerari ait pp. 174. edit. 2dæ. Mortuus eſt 1577. ſepultus in Parochia Divæ Virginis ad indulgentias. Edidit

1. *Definitio, quàm potens ſit veritas. in octavo Coloniæ.*

2. *Evangelia & epiſtolæ per annum hypotheſibus illuſtrata.*

3. *Theologia communis & uſitata compendium recentiore ſtudio purè ac emendatè conſcriptum, & per dialogum propoſitum, in quo multæ quæſtiones ponuntur & explicantur.* Coloniæ Agrippinæ apud Petrum Horſt in 8vo 1573. pp. 262. ultra præfationem. Inſcripſit illud, ſicut dixi, Gropperis tribus diſcipulis ſuis.

GERARDUS HANSEN natione Germanus, patriâ Xantenſis in Clivia, religioſæ vitæ rudimenta in Societate poſuit Treviris anno 1608. ætatis 17timo, & votorum quatuor profeſſionem edidit. Quinquennium docuit humaniores litteras, quadriennium rexit Novitios, novennium Collegia Spiræ & Herbipoli. Bis totam Provinciam Rheni ſuperioris, quater venit Romam ad Congregationes Procuratorum, & Generales, octavam, decimam & undecimam. Vir magnæ prudentiæ & variarum linguarum gnarus, quarum adminiculo Italos, Gallos, Hiſpanos quamplurimos in ſacro pœnitentiæ tribunali Deo reconciliavit. Affectâ jam ætate annuentibus Superioribus elegit ſibi domum probationis Moguntinam, cujus tantùm non Fundator extiterat, tanquam portum tranquilliſſimum, in quo ſe ad beatæ æternitatis aditum præpararet. Id quod eo fervore animi præſtitit, ut magnam temporis partem non ſinè lachrymis tranſigeret. Patientiâ inſigni fuit, & optimi omnibus exempli, adeóque omnibus amori & venerationi. Demum plenus dierum & bonorum operum migravit ad omnium Remuneratorem Moguntiæ die octavâ Auguſti 1669. Edidit verſu

Auguſta pacis.

Leones Gentilitios Horſtiorum familiæ equeſtris.

Sotwellus Bibliotheca Scriptorum S. J.

GERARDUS HARDERWICK de Rota Gelder, Burſæ ac Domûs Laurentii Profeſſor, eligitur Decanus Facultatis artium Colon. primùm anno 1476, tum 1480, tertiùm 1486. Ternis pro more illo ſemeſtribus, rexit eandem Burſam. Theologiæ Licentiatus eligitur à quatuor Facultatum intrantibus Magiſtris pridie Ss. Petri & Pauli anno 1500. Rector Univerſitatis, quos ſupremos faſces geſſit uſque ad diem 9num Novembris anno proximo. Parochiæ S. Columbæ *(non S. Columbani, ut Deſſelius ſcribit)* Rector obiit 1503. Scripta ejuſdem:

1. Com-

Digitized by Google

1. *Commentarii in omnes tractatus parvorum Logicalium Petri Hiſpani, junctis nonnullis modernorum, proceſſum Burſa Laurentiana in Univerſitate Colonienſi continentes incipiunt feliciter. In fine. Commentarii in omnes tractatus Petri Hiſpani, & nonnullos modernorum in Agrippin. Colonia florentiſſimo Gymnaſio ex D. Alberti M. Commentariis per ſcientiſſimum virum M. Gerardum Harderwicenſem artium liberalium Magiſtrum, nec non ſacra pagina Licent. in eodem regentem elaborati & emendati, & nunc priſtina veritati caſtigationis lineâ redditi per Ulricum de Zell prope Lyskirchen artis impreſſoria Magiſtrum & Civem Colon. anno MCCCCXCIII. in profeſte Corporis Chriſti ad finem optatum ſunt perducti. in folio.*

2. *Commentum libri primi Hermenias Ariſtotelis, ſimiliter & aliorum librorum veteris artis, ſtudioſè ex diverſis Doctorum dictis, maximè ex ſcriptis venerabilis Domini Alberti Doctoris magni, ſummi Philoſophi, pariter Theologi profundiſſimi in alma ac florentiſſima Univerſitate Colonienſi per famoſum virum Gerardum Harderwick de rota artium Magiſtrum, & ſacra Theologia Licentiatum actu in eadem regentem anno 1486. in folio.*

3. *Commentum ſupra veterem artem Ariſtotelis ſecundùm viam Albertiſtarum..... Sex principia Gilberti Porretani..... Primus & ſecundus Perihermenias. In fine. Commentum libri Perihermenias Ariſtotelis, ſimiliter & aliorum librorum veteris artis ſtudioſa ex diverſis Doctorum dictis, maximè ex ſcriptis venerabilis Domini Alberti, Doctoris magni, ſummi Philoſophi, pariter & Theologi profundiſſimi in alma ac florentiſſima Univerſitate Colonienſi per famoſum virum Gerardum Harderwick de rota, artium liberalium Magiſtrum, & Ss. Theologia Licentiatum actu in ea regentem finit feliciter anno 1486. in folio.*

4. *Commentaria in ſummulas Petri Hiſpani, Alberto-Centonas continentia, qua ſunt quadam progymnaſmata in libros Philoſophi ſecundùm proceſſum Burſa Laurentiana Colon. ad unguem caſtigata, & è mendis, quibus ſcatebant, erepta. Incipiunt ad laudem Cunctipotentis, glorioſiſſima Virginis, & divi interpretis Hieronymi. In fine. Commentarius in ſex tractatus Petri Hiſpani, & alium libro poſteriorum Analyticorum Ariſtotelis correſpondentem ex ſcriptis diverſorum, & potiſſimùm Alberti M. dum vixit, Ratiſpon. Eccleſia Epiſcopi in florentiſſima ſancta Colonia Agrippina Univerſitate per acutiſſimum in artibus liberalibus Magiſtrum Gerardum Harderwicenſem illibi Regentem abſolutus anno Virginitatis partûs MCCCCLXXXVIII. Extrema appoſita eſt manus, qua rurſus quarto ſupra ſcriptum numerum anno propter nonnullas mendas dormitantiâ Orthoſynthetici admiſſas ex amuſſim recuſa per providum virum Ulricum Zell prope Lyskirchen, inſignis civitatis Colon. civem. Calendas Decembris ad finem uſque deducta ſunt, de quo benedictus ſit DEUS & ſancta Chriſto Tocos, nec non Hareticorum malleus glorioſiſſimus Hieronymus cum omnibus caleſtis Hieruſalem civibus. Amen. in folio.*

5. *Textus trium librorum de anima Ariſtotelis cum Commentario ſecundùm doctrinam Domini Alberti Magni. In fine. Commentarii trium librorum Ariſtotelis de anima intitulati, adjectis in calce duobus epitomatibus, non paucis lucubrationibus, in famoſiſſima Agrippinenſium Colonia Academia per Gerardum Harderwicenſem, artium liberalium Magiſtrum, & ſacra Theologia in eadem Licentiatum Regentem, proceſſum Burſa Laurentiana continentes abſoluti ac accuratiſſimè caſtigati operâ & impenſis honeſti viri Henrici Quentel Colon. civis, impreſſoria artis calotecnis characteriſati anno gratia milleſimo quadringenteſimo ſupra nonageſimum ſeptimo, ſexto Kal. Junii ad finem optatum ſunt perducti, de quo ſit benedictus JESUS Maria Filius cum omnibus caleſtis Hieruſalem civibus. Amen. in folio.*

6. *Opus quadripartitum poſtillarum Divi Alberti Magni, viri tum in omni arte, tum maximè in divinis litteris illuminatiſſimi & profundiſſimi, qui, etſi in aliis ſuis editionibus ceteros vicerit, in hoc tamen opere ſpiritu eum divino agente ſe ipſum viciſſe & ſuperâſſe videtur. Ad omnium doctorum virorum, & præcipuè Evangelica veritatis & Chriſtiana fidei amatorum utilitatem & profectum in felici ſtudio Colonienſi per miſericordia & pietatis virum venerandum Magiſtrum noſtrum, artium & Ss. Theologia Profeſſorem eximium Gerardum de Harderwick, Ædis Diva Columba Paſtorem, dum vixit, cujus nunc anima in bona pace quieſcat 1504. in oppido imperiali Hagenaw.*

7. *Eodem modo, anno, typo, urbe, typographo, operâ Gerardi de Hardewick & Profeſſorum Burſa Laurentiana eodem fine prodiit Poſtilla Alberti M. ſuper Lucam.*

GERARDUS HENRICUS von SCHONEBECK Conſiliarius Ducis Juliacenſis, Electoris Palatini, Filius erat Petri Theodorici, Conſiliarii Cameræ Electoris Palatini, & bellicæ rei Commiſſarius.

GERARDUS ab HORREO, à SCHEWREN vel SCHUREN Xantis natus, fuit Cæſareus Notarius publicus, Secretarius Cliviæ Ducum Adolphi & Joannis, Patris & filii, 1450, ùt teſtatur ipſe, à Joanne Duce Cliviæ miſſus fuit Neoſtadium in Styria ſitum ad Cæſarem Fridericum, eidem ſignificaturus mortem Adolphi. Imò eodem anno 7timâ Aprilis interfuit diviſioni factæ inter Ducem Cliviæ Joannem & Adolphum Dominum Ravenſteinii, in qua nominatur diſcretus, vir magnus. Idem juxta proprium teſtimonium juſſu ſui Domini Joannis Ducis Cliviæ Germanico idiomate collegit in unum librum

Geſta Comitum de Altena, Marchia & Cli-

via, & alia quædam non inepta ad hiſtoriam illorum Comitatuum illuſtrandam; ſed manuſcripta ultra paginas 30. Liber ille excurrit ad annum 1478. In eodem deſcripſit etiam *Joannis Ducis vitam eo tempore regentis;* ſed parcè & breviter, non enim conveniens eſſe ducebat, prolixiùs in laudes adhuc viventis excurrere.

Initium Chronici Schuirenii: *Dem Durchleuchtigen Hoch-gebohrnen Fürſten und Herren Herren Johann Hertzogen van Cleve und Graven van der Marck Gerhard van der Schuiren uwer Gnaden Hunſgeſind und Secretarius mit dienſtlichen Pflichten. Dieſelbe uwer Gnaden hebben begehrende my bevvogen, dat ick uwer Hochheit und uwer Vorelderen to Ehren, &c. J. D. von Steinen in origine Weſtphal. Extat MS. apud heredes perilluſtris Gedefridi Redinckhovii.*

Idem Dominus von Steinen affirmat penes ſe eſſe MS. Latinum h. t.

Cliviæ, Marchiæ, Juliæ, Montis & Gelriæ hiſtoria, collectore Gerardo von der Schewren in uſum Bonaventuræ Brunninghauſen, propriâ manu ſcripta anno 1619. menſe Auguſto.

Quod cùm contuliſſet cum genuino Chronico Schuirenii extantis apud perilluſtrem D. Baronem von Reck zur Reck, obſervavit ex eo multa excerpta & translata à Brunninghauſen in ſuum uſum: cæterùm hanc hiſtoriam eſſe Brunninghauſen collectoris opus proprium, non verò Schuirenii.

Idem D. von Steinen contendit Chronicon Latinum Schuirenii, quod apud D. Dithmarum Teſchenmacheri auctioris editorem extitit, eſſe aliud à genuino Schuirenii: primò hic Germanicè, ille Latinè ſcripſit. 2dò, quia hic Altenæ, Marchiæ & Cliviæ, ille ſolorum Cliviæ Ducum vitas continet.

Incipit Vocabularius, qui intitulatur Teutoniſta, vulgariter dictus der Teutſchländer, eâ ratione, quòd termini in capite rigarum in Teutonico ſint concepti, editióque complesa eſt de anno Domini MCCCCLXXV. de menſe Martii...... In fine. Explicit præſens Vocabularium materia à perdocto elegantiſſimóque viro Gerhardo de Schewren, Cancellario illuſtriſſimi Ducis Clivenſis ex diverſorum Terminiſtarum voluminibus contexta, propriiſque ejuſdem manibus conſcripta & correcta. Coloniæ per me Arnoldum Therhoernem diligentiſſimè impreſſus, finita ſub anno Domini MCCCCLXVII. die ultimo menſis Maji, de quo Criſto Mariæ Filio ſit laus & gloria in ſeculorum ſecula. Colonia 1477.

Mattaire Tom. 1. Annalium Typographicorum edit. 2da pag. 381.

GERARDUS HUTTINGHIUS Duetinchemenſis, Decanus Facultatis artium eligitur anno 1559. Sæ. Theologiæ Licentiatus, Gymnaſii Montis Profeſſor Coloniæ. Diſcipulum in Republica litteraria illuſtrem habuit Guilielmum Eiſengrein Spirenſem, qui confutandis Matthæi Flacci Illyrici Commentariis egregiam operam navavit *catalogo teſtium veritatis* orthodoxæ publicato; ad cujus annum 1565. hunc & Matthiſium Profeſſores ſuos imprimis colendos laudat. Scripſit

1. *Vitas quatuor Evangeliſtarum.*

2. *Parabolas & miracula ex D. Hieronymo Theophylacto & PP. collecta.*

3. *Orationem D. Baſilii adversùs ebrioſos carmine elegiaco Latinam fecit.*

4. *Synopſin utriuſque inſtrumenti.*

5. *Querimoniam Eccleſiæ ad Chriſtum pro liberatione à malis impetranda. Cratepolius.*

GERARDUS KLEINSORGIUS natus Lemgoviæ 1530. & LL. Licentiatus, ſeptem Archi-Epiſcoporum Colonienſium ſibi ſuccedentium Conſiliarius fuit. Hamelmannus meritò illum nominat virum ornatiſſimum, doctiſſimum, eloquio, judicio, conſilio, acumine & authoritate in Weſtphalia magnum, laborioſum, fidelem, diligentem, & multæ lectionis LL. Licentiatum diſertum. Hic Gerardus Officialis fuit Werlenſis; ſed ſuo ſe abdicavit officio, & uxorem duxit Mariam Brandis tredecim liberorum matrem. Quòd inſignem impenderit diligentiam in annotandis illis geſtis, quæ in ſua patria contigêre, ſcripta ejus monumenta reſtantur.

1. *Hiſtoria Weſtphaliæ Eccleſiaſtica, quæ decem conſtat libris ab anno 700. ad annum 1583. (non ad annum 1577. ùt ſcribit Meibom) porrecta, Germanicè ſcripta. Extat in Bibliotheca Collegii Colonienſis Soc. J. exemplum manuſcriptum.*

2. *Gerardi Kleinſorgii Licentiati hiſtoriſcher Läyen-Spiegel pro Communione ſub una ſpecie, aus H. Bibel, Concilien HH. Lehreren und Hiſtorien, wie auch Prädicanten-Bücher, nach hiſtoriſcher Ordnung eingerichtete Verthätigung dem Churfürſten Salentino dedicirt 1572. Extat MS. in Biblioth. Gymn. Laurent.*

3. *Genuina relatio ex ipſa origine de Gerardo Truchſeſio depoſito de Archi Epiſcopatu Colonienſi. Imprimis de inducta perquam difficulter hæreſi in Weſtphaliam, & natis inde pernicioſis patriæ bellis, & quâ ratione talis hæreſis per Sereniſſimum Principem Erneſtum Electorem Colonienſem, DEO evidenter auxiliante, ſinè effuſione ſanguinis in Weſtphalia fuerit profligata. Extat MS. in Coll. Colon. S. J. Germanicè ſcripta.*

4. *Hiſtoria de Comitatu Lippienſi, cujus Pideritius l. c. p. 11. P. 464. & Meibom in Irmenſula C. XIV. meminerunt.*

Epitaphium ejus Werlæ in templo primario ſequens vitæ exitum docet:

GERARDO KLEINSORGEN
claris parentibus Lemgoviæ orto,
S. L. L. ſeptem Archi-Epiſcoporum
Colonienſium cum laude Conſiliario, Werlæ piè mortuo è regione ſepulto dulciſſimo Patri, ſimiliter Mariæ Brandis tredecim liberorum honeſtæ matri lugentes

liberi

liberi poſuerunt. Pater obiit VII. Idus Februar. anno Domini MDCI. ætatis anno LXIII. mater verò VII. Idus Januarii anno Dni MDLXXXII. ætatis XXXVIII. menſe II. die IX.

J. D. von Steinen in originibus Weſtphal.

GERARDUS MATTHISIUS Geldrienſis, Latino ſtilo commodo uſus eſt. Græcè doctiſſimum ſe oſtendit multiplici Commentario in Porphyrium, Ariſtotelem & Paulum. Gymnaſii Montis diſcipulus, tum Magiſter docens, dein Decanus Facultatis artium annis 1552. 1555. Primùm Canonicus fuit ad Ss. Apoſtolos, dein circa 1574. in tabula diſtributionis Canonicatuum & præbendarum ſecundæ gratiæ in Collegiatis Eccleſiis civitatis Colonienſis hæc lego: Nos Decanus & Capitulum majoris Eccleſiæ Colonienſis deputamus Canonicatum & præbendam de ſecunda gratia in Eccleſia noſtra pro Theologo hujus almæ Univerſitatis, qui in ſcholis Theologorum Eccleſiæ noſtræ contiguis poſt hæc juxta privilegii noſtri tenorem (Eugenii IV. ut conferrentur eodem modo, quo primæ gratiæ occlamantibus Capitulis Nicolaus V. contulit, ut hanc determinatam præbendam Capitula conferant Coloniæ promoto, & non alii. Hæc gratia eſt perpetua) publicè & ordinariè profitebitur epiſtolas diviniſſimi Pauli Apoſtoli aliorúmque Ss. Apoſtolorum, quæ Canonicæ vocantur, ubi jam vir pari doctrinâ & pietate Magiſter Gerardus Matthiſius Geldrienſis Ss. Theologiæ Licentiatus (cui eadem præbenda per nos ea de cauſa collata eſt) epiſtolam ad Romanos primam inter Paulinas feliciter profiteri & interpretari cœpit. Præterea munere Regentis in Gymnaſio Montanorum ab anno 1557. 12. Novembris ad mortem functus eſt. Præter opimam fundationem Alumnorum donavit Gymnaſio duas ædes contiguas eâ lege, ut perpetuis temporibus eidem incorporatæ manerent. Rector Magnificus eligitur pridie Thomæ anno 1562. quem Magiſtratum geſſit ad 24. Martii 1564. Mortuus 1574. undecimâ Aprilis. Scripſit

Tomus primus Ariſtotelea Logica, in quo inſunt quinque vocum inſtitutionum liber 1, Categoriarum lib. 1. De interpretatione liber unus. De ratiocinatione libri 2. De demonſtratione libri 2. partim Joachimo Perionio Carmovenaceno, partim Nicolao Gruchio Rothomagenſi interpretibus, unà cum Commentariis Gerardi Matthiſii Geldrienſis nunc multò quàm ante accuratiùs conſcriptis & editis. Editio 2da. Colonia excudebat Petrus Horſt 1559. in 4to pp. 722. Prefixa ſingulis libris tabula, expanſa materiarum, & introductio prolixa in librum; tum capitibus ſingulis adnotationes ſubjungit, Græcâ & Latinâ omnique Philoſophicâ eruditione refertas.

Alter Tomus Ariſtotelica Logica, in quo inſunt Topicorum libri VIII. 2da editio. Prima eſt anni 1561, in cujus prafatione lectori promittit abſolutiorem & perfectiorem. Joachimo Perionio Comoveriaceno Benedictino interprete de reprehenſionibus Sophiſtarum lib. 1. Nicolao Gruchio Rothomagenſi interprete, unà cum adnotationibus Gerardi Matthiſii Geldrienſis, partim nunc recèns editis, partim de integro recognitis & locupletatis. Additus eſt memorabilium & rerum & verborum index.

Adjecimus praterea librum de natura & eſſentia, authore quidem D. Thomâ Aquinate; at nunc recèns paraphraſticè translatum, & Commentariis praterea nonnullis adjectis illuſtratum per Gerardum Matthiſium. Colonia excudebat Petrus Horſt 1566. in 4to pp. 505.

Prafatio ante hanc 2dam editionem VIII. LL. Topicorum inſcripta eſt reverendo & illuſtri Domino D. Henrico Comiti in Seyne, Domino in Homborch, &c. &c. Metropolitana Eccleſia Colonienſis Decano.

2. *In Epiſtolam B. Pauli ad Romanos Commentaria nunc recèns conſcripta ac edita, authore Ger. Matthiſio, ſacrarum litterarum apud Colonienſes Profeſſore. Colonia 1562. in 8. pp. 758.*

3. *Epitome Logica Ariſtotelea Graco-Latin. Colonia 1569. apud Petrum Horſtium.*

4. *Epitome librorum Ariſtotelis de cœlo, quorum analyſin dedit. ibid. 1568.*

5. *Epitome librorum Ariſtotelis de rerum principiis. ibid. 1570.*

6. *Pythagora & Phocilidis carmina aurea Latio donavit.*

7. *Oratio parænetica de extremo Domini adventu.*

8. *Volumen concionum de adventu, typis Horſtii.*

Epitaphium ſibi vivus cecinit & ſcripſit:

Quod ſatis eſt, vixi; jam quina decennia natum
Mors rapit: heu! nullus ſum, niſi CHRISTE juves.

Bibliotheca Belgica Foppenſ. Annal. Facult. AA.

GERARDUS MERCATOR parentibus Juliacenſibus naſcitur Rapelmundæ in Flandria 1512. Sylvæ Ducis in Brabantia Grammaticam & Dialecticam diſcit ſub Georgio Macropedio. Lovanii in pædagogio Porci magiſterium adeptus, tantâ contentione Sophiæ conjugavit matheſin, ſæpè ut nec cibum interdiu, nec ſomnum noctu capeſſeret, eo fructu, ut inſtrumenta quævis mox ſuâ Minervâ fabricaret, in ære tabulas geographicas ſculperet, globiſque artificiosè radio dimenſis cælum & terram interius, quà licuit, demonſtraret.

Gemma Friſio, quem privatim Doctorem nactus eſt, operam primùm, tum Abrahamo Ortelio orbíque erudito probavit adeò, ut ab illo Mathematicorum ſui temporis facilè Princeps & Geographorum ſæculi noſtri Coriphæus audierit. A Carolo quinto inter domeſticos aulæ ſuæ, à Guilielmo Juliacenſium ac Clivenſium & Bergen-

ſium Duce in *Coſmographum* adlectus fuit. Erat ſingularis in eodem pingendi, cælandi ſcribendique peritia. Mortuus Duisburgi Clivorum 1694. 4. Non. Decembr. Scripſit

Chronologiam a mundi exordio ad annum Chriſti 1568. ex eclipſibus & obſervationibus aſtronomicis ac Bibliis ſacris. Opus Onuphrio Panvinio probatum, qui epiſtolâ Coloniam ſcriptâ ad Metellum integrum librum ab Arnoldo Birckmanno ſibi mitti imperat, cujus terniones aliquot magnâ voluptate prægustaverat. Coloniæ in folio apud hæredes Arnoldi Birckmanni. Dedicat opus ſuum Barſio Olſerio Cancellario Clivenſi ex Teutoburgo 16. Kal Septembr. 1568. *Baſileæ* 1577. *in 8vo, typo Thomæ Guarini: damnata in indice Romano, niſi emendetur.*

Harmoniam Evangeliſtarum adversùs Carolum Molinæum JCtum Gallum. Duisburgi 1592. in folio. Eadem in folio præmiſſa fuerat Coſmographiæ anno 1569. Colon. edita.

De ratione ſcribendarum litterarum Latinarum, quas Italicas curſoriáſque vocant. Antverpiæ.

De uſu annuli aſtronomici. Lovanii 1552.

De globi cæleſtis ſculptura ad Nicolaum Perenottum 1541, & ad Georgium ab Auſtria Epiſcopum Leodienſem. 1551. Lovanii.

Editus ab eodem Atlas, quo libro colliguntur ſparſim olim diverſis temporibus editæ tabulæ & deſcriptiones geographicæ orbis univerſi, Palæſtinæ, Europæ, Germaniæ, Galliæ, Britannicarum Inſularum. Præmiſit librum de creatione & fabrica mundi, cujus capiti inſperſit errorem ſuum circa peccatum originarium. Duisburgi 1594. in 4to. Immortuus eſt labori huic Mercator ùt Apelles Veneri. Succeſſit alter inſtar Herculis Jodocus Hondius, qui Atlantem Mercatoris recenſuis edidit, adjecit, quæ tabulæ Europæ deerant, Hiſpaniæ, item Aſiæ, Africæ, Americæ, earundémque Eclipſeis Amſtelodami 1607. 1611.

Gualterus Gymnicus alia recenſet in hujus vita, puta Commentaria in Epiſtolas Pauli ad Romanos, in Ezechielis capita aliquot, & in Apocalypſin; ſed quæ redoleant hæreſin in quibusdam articulis. *Biblioth. Belg. Foppenſ.*

GERARDUS à PILGRUM illuſtris Capituli S. Gereonis Canonicus, Theſaurarius, ſubin Chori-Epiſcopus & Senior, obiit anno 1669. 16tâ Aprilis Coloniæ, Pater pauperum, divini cultûs Ampliator, munificus & auguſtus Mecœnas litteratorum omnium; ſed imprimis Gymnaſii Tricoronati, cujus alter Fundator dici poſſet, ſi ii, penes quos hæreditatis extradendæ poteſtas eſſet, pluris Deum, quàm aurum feciſſent. Scripſit

Sacra fœderum norma, juxta quam & prudenter in periculis paciſcamur, & feliciter in prælis triumphemus, tota ex DEI ſcripturis deſumpta, ante in Galliis impreſſa, nunc à Rev. & Nobili D. Gerardo à Pilgrum ſeparatim typis mandata cum adjunctis notis. Coloniæ 1638. typo Henrici Krafft in 18vo pp. 84.

GERARDUS ROEN Juliacenſis, von der Lanch, prope Hinsbergam, ingreſſus Cœnobium Knechiſtedenſe Ord. Præmonſtrat. primum Catechiſten domi egit magno zelo & fructu, alliciebat enim ad eſcam divini verbi cujuſvis ætatis homines, atque, ut æmulationem accenderet, nomina ſedulorum auditorum publicas in tabulas referebat, ut pigriores hoc exemplo inflammaret; nec ſegnior manu, quàm linguâ erat, ultrò ſeſe offerens ad infirmis obſequia omnia exhibenda, quæ charitas Chriſtiana ſuggerit & adinvenit. Extra Cœnobium deſtinatur Parochiæ in Simpelfeld excolendæ, & ſubin in Hoengen inſigni cum laude ſacræ facundiæ. Ingruentibus in Germaniam hoſtium copiis non dubitavit bonus Paſtor, calcata vitæ propriæ periculo, Præmonſtratum proficiſci, cum Reverendiſſimo D. Generali de communi bono procurando acturus. Strenuus domi Oeconomus parochianam domum è latericio lapide ſolidam & decentem exſtruxit, cujuſmodi paucas numeres. Demum annos viginti Apoſtolicum Parochi munus invicto ſpiritu, vitæ ſanctæ exemplo, zelo verbi divini ſeminandi, & evellendi hæreſeon zizania, cùm explêſſet, plenus meritorum abiit ad Principem Paſtorum anno 1679. 8. Aprilis, ætatis 47. in ſua Hoengenſi Parochia tumulatus.

Ex Commentariis MS. Abbatiæ Knechtſtedenſ.

GERARDUS TERSTEGEN natus in vico Heerenberg, unde cognominatus *de monte Domini.* Coloniam advectus in Gymnaſio, quod ab eo poſt *Montanum* dictum fuit, Philoſophiam profeſſus eſt, & Decanus Facultatis artium ultimo ſemeſtri anni 1427. eligitur, rurſum anno 1433. pridie Annuntiationis idem Magiſtratus Academicus eidem defertur, obtinuit Canonicam præbendam in Collegio Andreatico & perilluſtri Urſulano, Theologiæ Doctor renuntiatus, geſſit munus Pro-Cancellarii & Regentis ſecundi ejus Gymnaſii, quod à tam inſigni Benefactore Montanum in hunc diem claret, & audit; cui ab 1431. ad 1480. 9. Novembr. magna cum laude & munificentia præfuit. Nominato Succeſſore Lamberto de Monte Domini ex ſorore nepoti, quem collegam habuerat, obiit in Domino, ad D. Andreæ ſepultus, hoc epitaphio:

Epitaphium Magiſtri Gerardi de Monte artium ac ſacrarum literarum Profeſſoris eximii, Gymnaſiarchii Burſæ Montis Achademiæ Colonienſis, quam primum tam nobili támque præcelſo inſignivit honoris titulo; cujus anima carnis habitaculum egreſſa eſt anno Domini milleſimo quadringenteſimo octuageſimo, menſis Novembris die nonâ. Corpus inſuper humus hujus inſignis Eccleſiæ ſancti Andreæ Apoſtoli intrà muros Colonienſes quoque ſolemni lugubri ingreſſu ſuſcipit.

Concipe nunc lachrymas mea Muſa,
Minerva, juventus,
Aggredere extincto triſte miniſterium.

Qui

Digitized by Google

Qui modò lumen erat, nunc eſt ſinè luce cadaver,
Et corpus vires officiúmque negat.
Procubuit fato, dedit hoc ſententia Divûm:
Immortale jubar maxima verba tonant.
Ingentes animos & vivida dona reliquit,
Spiritus aſtra tenet; ſed premit oſſa lapis.

Requieſcat in pace, Amen.

Icon eximii viri extat in Gymnade Montana & in Cartuſiis. Scripſit

1. *Tractatus Gerardi de Monte, artium & S. Theologiæ Profeſſoris, ad favorabilem dirigens concordiam quadam problemata inter S. Thomam & Ven. Albertum Magnum in folio impreſſum Coloniæ ſinè anni & typi nomine.*

Hic liber cùm impugnaretur, edita fuit:

2. *Apologetica ſive reſponſiva venerandi Magiſtri Gerardi de Monte artium & S. Theologiæ Profeſſoris eximii ad quandam invectivam à nonnullo recenti & epulento Philoſopho, licèt tunc temporis inopi Theologo editam, ut idem dictator de ſe ipſo aſſerit in eadem invectiva, qua oſtenſorem concordiæ inter S. Thomam & venerabilem Dominum Albertum Magnum impugnat opprobriis, authoritatibus & rationibus omiſſis. in fol. Colon. impreſſum ſinè anni & typi mentione.*

3. *Tractatus aureus S. Thomæ Aquinatis de ente & eſſentia, ſeu de quidditatibus rerum intitulatus. In fine. Commentatio venerabilis viri artium Magiſtri, nec non ſacræ Theologiæ Profeſſoris eximii D. Gerardi de Monte, à quo famoſiſſimum Gymnaſium, quod Burſam Montis appellant, ſuam primævam ſumpſit denominationem, mirâ verborum claritate & ſententiarum ſublimitate compilatâ circa compendium, quod edidit S. Thomas de Aquino inſignis peripateticæ veritatis interpres de eſſentiis & quidditatibus rerum. in folio.* Coloniæ *ſinè typi & anni mentione.*

4. *Sermo Gerardi de Monte MS. Extat Pariſ. in Bibliotheca Victorina codice. 68. fol. 165. Dictus in domo Capitulari anno 1438. Principium. In omnibus exhibeamus nos. Finis. fol. 171.*

Alva & Altamura Collectores Bibliothecæ Scriptorum Ordinis Prædicatorum hunc Gerardum Prædicatoriæ familiæ adſcripſerunt; ſed Echard. & Quetif. errorem detexerunt. *Tom. I. Biblioth. Script. Ord. Præd. pag. 908.*

Ex libris Authoris & faſtis decanalibus Facult. artium.

GERARDUS DU VIVIER Gandavi natus ab anno 1563. linguæ Francicæ & Arithmeticæ docendæ ſcholam aperuit Agrippinenſibus permiſſu Senatûs ampliſſimi, quem in finem ediderat Grammaticam Francicam: Primam editionem nondum vidi: ſecunda auctior Franco-Germanica, Conſulibus & civibus Agrippinenſibus inſcripta, hunc titulum præſefert:

Brieve inſtitution de la langue Françoiſe expliquée en Alleman, per Girard du Vivier Gantois. Kurtze Unterrichtung der Frantzöſiſchen Sprach in Teutſch ausgelegt durch Gerhardum Vivier, Frantzöſiſcher Schulmeiſter in Cöllen. Zu Cöllen bey Wilhelm von Lutzenkirchen, im Jahr 1568. 2da editio 1596. in 8vo pp. 99. præter præfationem & indicem.

GERARDUS WESTENBERG Agrippinenſis, 1545. Argentorati vulgavit *Satyram Lucianicam* in Lipſana Sanctorum Agrippinenſibus culta. Argentorati apud Wendelum Richel. Comparat divinum cultum Coloniæ cum Hieroſolymitano C. XVI. Ezechielis. Scopus eſt libri totius, probare omnem Catholicorum religionem, quæ Eccleſiæ officiis, ſacrificiis & ritibus exercetur, idololatriæ veterum Judæorum ſimilem eſſe. Confutat inſulſam & puerilem declamationem eruditè, hiſtoricè & dogmaticè Cornelius Schultingius ex patriæ hiſtoriæ Eccleſiaſticæ monumentis.

Schulting. Biblioth. Tom. V. P. II. p. 561.

GERARDUS ZUTPHANIENSIS ab urbe & loco natali ſic dictus, alius à Gerardo magno Daventriæ (quanquam Eiſengrein ad annum Chriſti 1406. videatur Gerardum Zutphanienſem cum Daventrienſi confundere) liberalium artium & Ss. Theologiæ Profeſſor in clariſſimo univerſali ſtudio Colonienſi, anno 1497. 17. Martii eligitur Decanus Facultatis artium primo ſemeſtri. Scripſit

1. *De reformatione virium animæ.*
2. *De quatuor, in quibus DEO ſervire incipientes cauti eſſe debent.*
3. *De ſpiritualibus exercitiis ſive aſcenſionibus. Extant in Cartuſia Colon. HHH. 599. HHHH. 391. 392. & ſæpiùs.*
4. *Tractatus de cadaveribus maleficorum morte punitorum ad conſiderationem Alemanniæ Principum & aliorum Judicum per Gerardum de Zutphania liberalium artium & ſacræ Theologiæ Profeſſorem pro honore patriæ in clariſſimo univerſali ſtudio Colonienſi compilatus. in 4to 1508.* Scriptus eſt contra Petrum Ravennatem J. U. Doctorem & Equitem, qui Principum judicia carpſit relinquentium corpora damnatorum morte in furcis & rotis.
5. Eidem Gerardo de Zutphen videtur adſcribendus *Sermo Synodalis clariſſimi viri Gerardi Groten per omnia diligenti lectori perfructuoſus & ſalutaris, non ſinè ſumma ratione purgatorium Sacerdotum appellatus. in 4to pp. 8.* In fine explicit ſermo Reverendi Magiſtri dicti Groet de Focariſtis. Obiit 1598. ætatis 31. ut ſcribit *Valerius Andreas Deſſelius in Gerardo Zutph.* Alius ejuſdem nominis Theologus an idem ſit Colonienſis, quem *Quæſtiones ſententiarum notabiles*, itémque *quodlibetarias* reliquiſſe, memorat Trithemius *de Scriptoribus Germaniæ*, dubitatur.

GERLACUS VINITORIS Coloniæ Agrippinæ Baſilicæ S. Urſulæ, dum viveret, Vicarius. Scripſit Germanicè

Monat der Göttlichen Liebe oder Ubungen eines Moniats von der Liebe GOttes in Lateiniſcher Sprach geſchrieben von dem wohl. ehrwurdigen P. Joanne Nadaſi S. J. jetzo aber ins Teutſche verſetzt, und der andächtiger, hochlöblicher und weit-berühmter beyden Geſchlechts in S. Urſula Kirchen zu Cöllen approbirter Geſellſchafft zum geiſtlichen Gedeyen an ſtatt eines glückſeeligen Neu-Jahrs vorgeſtellt durch Gerlacum Vinitorem bedienten Prieſter gemelter Geſellſchafft. Cöllen bey Peter Hilden 1668. ſumptibus Sodalitatis in 12mo. pp. 76.

Alterâ vice correctiùs editum Compendium de Sacramentis Eccleſiæ Catholicæ, eorum adminiſtratione & ſuſceptione, ex conſtitutionibus Apoſtolicis, ſacris Conciliis & probatiſſimis Authoribus collectum, operâ R. D. Gerlaci Vinitoris Baſilicæ S. Urſulæ Coloniæ, dum viveret, Vicarii. Coloniæ Agrippinæ ſumptibus viduæ & hæredum Joannis Antonii Kinckii in 8vo minore. Dicatum opus Illuſtriſſimo Suffraganeo Joanni Henrico D. Anethan pp. 992. præter duos prolixos indices & ſtatuta Maximiliani 1680. Prima editio & approbatio facta fuerat 1654. 3tia 1693. in 12.

Compendium ſacrorum rituum & ceremoniarum. in 12mo 1721. Coloniæ.

GERWINUS HAVERLAND Conventualis Fratrum Minorum S. Franciſci Weſtphalus, Ss. Theologiæ Doctor, Provinciæ Colonienſis Cuſtos, ac poſtmodum Miniſter Provincialis, vir pietate inſignis, frequenti utebatur ſuſpirio: *O JESU, ſis mihi JESUS.* Conventum Suſatenſem, cujus olim Guardianus, plurimâque vitæ parte incola fuit, nitido exornavit ambitu. Urbe Suſatenſi ad Neoteriſmum conversâ ſcripſit opus ſub ficto nomine *Danielis Suſatenſis*, in cujus prima parte 1534. compilata omnem introductæ hæreſeos hiſtoriam & Apoſtatarum nomina & facta idiomate patrio & ſtylo rythmico graphicè depingit. In altera parte, quam 1537. compoſuit, tractat ad urbem Suſatenſem ex illo Iſaiæ: *Quomodo facta est meretrix civitas fidelis? &c.* Utraque autem pars 1539. inſimul typo vulgata eſt, loco typi omiſſo. Exemplaria tamen impreſſa mox ab Hæreticis ſuppreſſa ſunt; unde pauca MS. ſuperſunt. Subinde à quodam ſæculari varia minùs concinnè inſpergente corrupta. Titulus talis eſt: *Ein gemeine Bicht oder Bekennung der Predicanten tho Soſt bewyſet, wo und durch wat mannen ſe dar ſorſtede dat Wort Godes hebben ingevört up dat aller körſteſte durch Daniel von Soſt beſchreven im Jar MDXXXIV. gedruckt im Jar 1539.* Franciſci Miloti Luneburgenſis Poëtæ laureati in Rythmos Teutonicos Danielis Suſatenſis carmen Phaleucium opuſculis appreſſum hoc eſt:

Hoc nil verius eſt libro, ſecundent
Dii tentata viri, probéque facta
Authoris, mihi cujus haud apertum eſt.
Nomen; ſed faciant, ut edant ipſum
Cælorum Domini; deinde dignus
Dicetur bene laureâ corona
Doctis laureiſque laureatis
Dicetur fore ſanctus ô Poëta.

Supremam tandem diem obiit Duisburgi, incertum, quo anno: quia Necrologia Conventûs illius perierunt, ubi Bibliothecam conſtruxit.

Ex Commentariis Conventûs Colonienſis Conventual.

GISBERTUS BLOCHOVIUS Trajectenſis, Carthuſianus Colonienſis. Scripta ab eodem

Apologia brevis pro opuſculis Petri Leydenſis, cognomento Blomevenna, & ſubjicitur Leydenſis libello *de bonitate divina.* Coloniæ 1538.

GISBERTUS LONGOLIUS Ultrajecti naſcitur anno 1507. Bonas artes & ſcientias politiores in patria ſchola edoctus, in Italiam peregrinatus eſt, ubi linguarum phyſices & medicæ rei pleniorem notitiam indeptus, Doctoris laureâ inſignitur: redux in Germaniam inferiorem, Daventriæ ſcholarum Rector conſtituitur. Inde Coloniam abiit, ubi cùm Græcæ & Latinæ linguæ in ſchola artium publica profeſſione praxin medicæ rei exercebat, & laudem haud modicam in faſtis Academicorum utroque nomine meruit, ut ab Hermanno Wedano Archi-Epiſcopo Archiater delectus fuerit. Cogitavit tamen de ſede mutanda Roſtochienſi in Academia eam fixurus; forſan ea de cauſa, quòd Colonienſium Civitas & Univerſitas tenaciſſimæ eſſent avitæ Catholicæ religionis, & Bucero ac gregalibus quantocunque verborum apparatu purum putum Dei verbum crepantibus aures & portas omnes occluderent. Sanè Longolius Novatorum licentiâ uſus, jam ſub utraque ſpecie Synaxin ſuo judicio celebrabat, & Catholicæ Eccleſiæ contemptum non uno indicio prodiderat: quare vitâ defunctus, 31. Maji anno 1543. excluditur omnibus Catholicorum Eccleſiis & Cœmeteriis, coactíque fuêre amici exuvias Bonnam bajulare, ubi à Bucero novi Evangelii & Fabro & Præcone in Eccleſia quapiam tumulatus fuit. Scripſit permulta, quæ, cùm ad religionem non pertineant, ſinè periculo fidei tolerantur.

Scholia brevia in Deſid. Eraſmi libellum de civilitate morum puerilium. Coloniæ 1530. Pariſiis & alibi.

Philoſtratus de vita Apoll. Thyanei, interprete Alemanno Rhinuccino ad Græcum exemplar emendatus, annotationibus etiam ad marginem adjectis. in 8vo 1532.

Lexicon Græco-Latinum. Colon. in 8vo apud Joannem Prælum 1533.

Annotationes in metamorphoſin Ovidii. Colon. apud Gymnicum 1534.

Annotationes ad loca difficiliora Rhetoricorum ad Herennium 1535.

Scholia quædam in Plautum. 1538. Colon.

Scholia in libros elegantiarum Laurentii Vallæ. 1539. Colon.

Scholia ad vitas Imperatorum Græcorum Æmilii Probi. Colon. in 8vo.

Concilium Nicænum è Græco in Latinum fecit 1540.

Plutarchi opuſcula aliquot moralia. in 8. 1542.

Dialogus de avibus, quas pulveratrices vocant, & earum nominibus Græcis, Latinis & Germanicis. Adjectum carmen elegiacum protrepticum ad bona ſtudia. Colon. 1544. in 8vo.

GLADBA-

GLADBACENSIS Monaſterii Ord. S. Benedicti anno DCCCCLXXXIII. cœpti ab Gerone Archi-Epiſcopo Colonienſi Hiſtoriographus Anonymus ejuſdem Monachus. *Editus eſt ab LUCA D'Acherio Spicilegii Tomo XII. ex quo B. Sandradi primi Gladbacenſis Abbatis è San-Maximinianeo Trevirenſi Cœnobio acciti elogium & hiſtoriam dat D'Acherius & Mabillio ſeculo V. Actorum Ordin. S. Benedicti p. 642. 643. 644. ubi & hujus Anonymi mentio fit. Hiſtoriographus hic deſinit in Abbate Gladbacenſi Fulrado, cui coævus fuiſſe videtur.*

GOBELINUS CARMELITA Colonienſis ac juris Canonici peritiſſimus. Anno 1303. cùm occaſione Provinciæ Angliæ in tres Provincias Angliæ, Scotiæ & Hiberniæ dividendæ diſſenſio orta eſſet inter præcipuos Magiſtros & Doctores Ordinis, mittitur authoritate Apoſtolicâ in Angliam ad controverſiam illam decidendam circa annum 1305. Erat Alemanniæ totius Provincialis. Mortuus & ſepultus eſt Coloniæ. In antiquo libro Anniverſariorum Conventûs Colonienſis ſic legitur: 6tâ Idus Decembris erit Anniverſarium F. Gobelini cum vigilia, Miſſa, & ſepulchri ejus viſitatione. Eâ occaſione, quâ in Angliam miſſus fuit, ſcripſit

Statuta quædam arbitraria.

Diſputationes quaſdam.

Librum de Pœnitentia.

Ex Comment. Eximii Brunonis Thevvis Carmel. Provinc.

GOBELINUS Cartuſiæ Colonienſis Alumnus, poſtmodum Prior Moguntiæ factus ſcripſit

Exercitium, quod baculus ſuſtentationis ſeu devotionis pro attentione dicitur, in Matutinis & Agenda defunctorum.

Extat inter MSs. Cartuſiæ Colonienſis. OOO. 99 100. 101.

GODEFRIDUS ADRIAN J. U. D. & Conſul Unnæ, qui 1688. 30. Octobris anno vitæ ſuæ 57timo defunctus eſt. Hic ſingulari ſtudio, quæ ſuis temporibus & ante ea contigerunt Unnæ, conſignavit, & deſuper librum memorialem confecit.

J. D von Steinen fol. 91. in origine hiſtoria Weſtphalicæ.

GODEFRIDUS CANDELARIUS in Carmelo Colonienſi ab anno 1460. ad 1479. Philoſophicis & Theologicis prælectionibus verbi divini prædicationem magnâ nominis famâ & auditorum fructu conjunxit. Scribendis libris annos aliquot ſacri otii impendit, dum Cœnobii Aquenſis Prior conſtitueretur, quod officium, morbis & ingraveſcente ſenectâ afflictus, ultrò abdicavit, &, quæ ſupererat, ſacris ſtudiis dicavit vitam, quam ſancto fine clauſit apud Grani Aquas anno 1499. Scripſit

In librum Sapientiæ.

Sermones de tempore & Sanctis.

Orationes ad Clerum.

De conceptu immaculato B. V. Mariæ.

Pro coronatione Reginæ Mariæ Blancæ, quæ conjux Maximiliani Romanorum Imperatoris Auguſti anno 1496. coronabatur.

Oratio in Vigilia Aſſumptionis habita ad Academicos Colon. MSs. extat in Carmelo Aquenſi.

D. Matthæus Herbenus ſcripta ad Candelarium epiſtolâ inſertâ operi chronologico Joannis Paleonydori egregium antiquitatis & præcellentiæ Ordinis Carmelitarum teſtimonium tribuit.

Trithemius, Geſner, Poſſevinus, Eyſengrein, Swertius.

Ex ſchedis Eximii Brunonis Provincialis Carmelitarum.

GODEFRIDUS CHRISTIANUS FROHN Coloniam Agrippinenſium natalem habuit anno 1637. 22. Aprilis. Ordinem Præmonſtratenſem in Eccleſia Knechtſtedenſi ſolemni voto complexus fuit anno 1661. 21. Julii. A Suppriorato Cœnobii ſui transfertur ad officium Confeſſarii perilluſtrium Monialium in Hinsberg, ubi controverſiâ, neſcio quâ, enatâ, Præpoſituræ Adminiſtrator ad tempus extitit. Inde accitus ad Prioratum Knechtſtadienſem novennio geſtum, Superiorum imperio tranſit ad regendam Parochiam Grevertsdienſem; unde iterum obedientiæ ſanctæ nutu redit ad Prioratum nuper depoſitum. Abiit ad plures 8. Jannarii 1712. Scripſit

Sermones funebres de quatuor noviſſimis hominis per R. D. Jacobum le Clerc Atrebati S. Nicolai Paſtorem Gallicè concinnatos, latinitate donatos per R. D. Godefridum Chriſtianum Frohn, Ord. Præmonſtrat. Canonicum, & in Abbatia Knechtſtedenſi p. t. Conventûs Priorem & Seniorem. Coloniæ Agripp. ſumptibus D. Juſti Maximiliani Frohn J. U. D. 1699 in 8vo pp. 278.

Ex catalogo domeſtico Knechtſtedenſ. D. Kocks Prioris.

GODEFRIDUS GRYN de Aldenhoven perſonæ Præpoſitus de Vrelenberg, ſepultus in Eccleſia Patrum Cartuſianorum Cantavienſium, dicitur ſcripſiſſe *de juſta venatione, pluralitate beneficiorum, & contra concubinarios* Vide litt. G. cod: 42. in folio Cartuſiæ Cantavienſis.

GODEFRIDUS HAGENE Secretarius, Scriba erat urbis Coloniæ Agrippinenſium 1272. quo ejuſdem hiſtoria deſinit.

Apud Canonicos Regulares Auguſtinianos in Eccleſia *Corporis Chriſti* dicta extat manuſcripta *Hiſtoria metro Germanico antiquo jambo trimetro in 4to*: deſinens in annum mundi 1272. cujus ultimis verſiculis ipſe Godefridus Hagene ſe Magiſtrum & urbis Lectorem vel Scribam nuncupat, ſéque libri Authorem fatetur coævum.

Eâdem compacturâ continetur *der Wever Klag*.

Fragmentum hujus Chronicæ hiſtoriæ Germanicæ citatur ab Authore: *Der Cronica von der hilliger Stadt Cöllen. pag. CCXXXIII. & IV.*

Unde ſequitur, Godefridum ab Hagen vel non fuiſſe Authorem Chronicæ Colonienſis: ut quæ ad finem ſæculi XV. perducitur, vel ſi fuit, non fuiſſe, niſi verſus finem ſæculi XIII. perductæ Chronicæ; reliquam verò partem ab alio ſupplетem, quod iterum difficile videtur creditu: cùm ſit magna ubique ſtili ſimilitudo.

Finis carminum Godefridi Hagene, ex cujus autographo in Canonia Corporis Chriſti hæc deſcripſi 1726. 21. Novembr.

Die Sone Meiſter Godefrid Overlas,
Die der Stede Schriver waß.
Die Sone ward alſo geleſen,
Dat ſy binnen gewunde ſolden weſen.

Der

Det gonne uns Gott vam Himmelrich,
Des biddet beide Arm und Rich.
Na Godes Geburt duyſent Jair,
Zwei hondert ond ſiivintzig, dat iſt war,
Meiſter Godefrid Hagene machte mich allein,
Nu biddet myner Seelen gudes Gemein.

GODEFRIDUS HITTORP vel GOTTHARDUS aut GÔDDERT HITTORP natus anno 1485. teſte Pantaleone à teneris annis litteris operam dedit, & ob felicem ingenii indolem egregiam eruditionem nactus eſt. Ut bona ſtudia juvaret, typographicam artem exercuit, & optimos quoſque Authores Coloniæ edidit. Prætetea cùm magnâ prudentiâ & ſingulari vitæ integritate præditus eſſet, electus fuit in locum Lommerſchheim ob ſenii gravitatem conſularibus faſcibus nuntium mittentis, 1557. electus eos pŕimùm capeſſivit; at quintùm ſubin eoſdem geſſit tantâ moderatione animi, ut à cunctis amaretur plurimùm. *Ex Arnoldo Birckmanno Pantaleo.*

GODEFRIDUS KEMPENS Agrippinenſis Benedictinum habitum induit in Cœnobio S. Viti in Gladbach. Ejus opus eſt

Microcoſmus reparatus, ſive de humani generis per paſſionem Chriſti reparatione Conciones XL. Authore Ven. F. P. God. Kempens Agrippin Ord. S. Benedicti Gladbacenſium Eccleſiaſte. Colonia typo Arnoldi Kempenſis 1614. in 8vo pp. 624. Dicavit Rmo ab Huickelhoven Abbati ſuo Gladbacenſi.

GODEFRIDUS KROSCH honeſtâ parentelâ oriundus in prædio Dickmansboff in Rommerskirchen. Humaniora ſtudia abſolvit in Gymnaſio Tricoronato ſub Magiſtris Franciſco à Pampus, Hermanno Flender, Henrico Reipkens. Philoſophiam ſub Hermanno Flender, Theologiam ſub Eximiis Nicolao Mocking & Antonio Bleſen, omnibus è Societate Jeſu Doctoribus Theologiæ, Philoſophiæ & artium. Sacerdos creatus annis octo vicariam operam navavit patriæ Eccleſiæ in Rommershitchen. Inde tranſlatus ad regendam Eccleſiam in Nivenheim Paſtor fuit annis XXVIII. zelo domûs Dei & bonis erga oviculas meritis celeberrimus. Nam ſacellum novum & templum novum ære ſuo à fundamentis excitavit, tum imploratâ potentiorum munificentiâ altaria, organum, cathedram, tribunalia pœnitentibus audiendis, feneſtras fieri curavit. Demum anno MDCCXLIV. fatali morbo oppreſſus, ſponſæ ſuæ decorem, quantum diligeret, iterum declaravit, fundato perpetuo ſacrificio Sabbathino, & quidquid frugum proveniret ſuo uſui, novæ turri extruendæ legavit. Atque ità meritis gravis, ad Superos abiit eodem anno XXIV. Junii maximo ſui apud omnes relicto deſiderio. Scripſit

Hülff über alle Hülff zu ſuchen und zu finden bey dem wunderthätigen Bild unſeres mildreichſten Heylands JESU Chriſti zu Nivenheim. Colon. typo Guſſen 1729.

Hæc ex Commentariis D. Michaelis Görges Paſtoris in Hochſten.

GODEFRIDUS Monachus Ordinis ſancti Benedicti, Cœnobii primarii intrà Coloniam ſancti PANTALEONIS dicti, ſcribebat ſæculo XIII. Annales ſuorum temporum ab anno 1162. ad 1237. accuratus & modeſtus Scriptor, cujus ne nomen quidem noſſemus, niſi Trithemius in præfat. ad Chronicon Hirſaugienſe illud prodidiſſet. Quæ idem ex Godefrido decerpſit ad annos 1162. 1164. conveniunt prorſus cum eo codice, quem clariſſimus vir Stephanus Broelmannus Syndicus Agrippinenſis membranaceum MS. commodavit Marquardo Frehero Conſiliario Palatino. Hic eum manu ſuâ deſcriptum vulgavit typo Francofordienſi And. Wecheli anno 1600. inter Germanicarum rerum Scriptores. Montfaucon in Bibliotheca Alexandri Petavii, in Vaticana num 187. MS. Godefridum extare docet *in Bibliotheca MSS. pag. 81.* Coævi Godefrido Scriptores hiſtorici intrà noſtram Archi-Diœceſin Oliverius Scholaſticus Metropolitanus, Cæſarius Heiſterbacenſis, Biographus S. Hermanni Joſephi, Albertus Canonicus & Cuſtos Aquenſis, Godefridus Hagen, de quibus ſuis locis.

Voſſius de Hiſt. Latinis. Freher. l. cit.

GODEFRIDUS RICHMAN Ss. Theol. Doctor, Canoniam Norbertinam in Wedinghauſen profeſſus, Abbas ejuſdem Canoniæ prope Arensbergam, Commiſſarius in ſpiritualibus Archi-Epiſcopi Colonienſis per Ducatum Weſtphaliæ. Scripſit

Troſt- und Lehr-Buch für die Scrupuloſen und Kleinmüthigen zu Unterweiſung aller, welche ſich eines guten Gewiſſens befleiſſen, durch den wohlehrwürdigen in GOtt ruhenden Vatter und hochgelehrten Herrn Godefridum Richman der Schrifft Doctoren, des GOttes-Hauß Wedinghauſen Abten und Churfürſten Cöllniſchen geiſtlichen Commiſſarien in Weſtphalen. Gedruckt zu Cöllen bey Peter Henning 1627. Approbatum ab Eximio Henrico Sterſtorffio in 18vo pp. 429. Dicatum Monialibus Præmonſtratenſibus in Rumbeck, quarum Pater Abbas erat.

GODEFRIDUS SITTARTZ Kempenæ Electoratûs Colonienſis notâ urbe naſcitur 1650. 21. Septembris. Abſolutis Coloniæ mitioribus & ſeverioribus artibus, inter 29. Magiſtros Gymnaſii Tricoronati nono actu promovetur, 1670. 17mâ Martii à P. Petro Nutten & Treviros ad tyrocinium Societatis Jeſu, quod optârat, mittitur 7. Maji, ubi fundamenta laborioſiſſimæ, quam ducturus erat, vitæ neceſſaria, cælo aſpirante, jecit. Juliaci & Embricæ cùm bonas literas doceret, cohiberi vix potuit, quin & in ſchola Magiſtrum, & in urbe venatorem animarum à fide vera aberrantium ageret, quaſi ſolas muſas dedignaretur hauſtus cælo ſpiritus. Excelluit ſubin facilitate & capacitate ſcientiæ Theologicæ imbibendæ; unde quatuor votis Profeſſorum numero adſcribitur 1684. Viderant jam Superiores factum virum ad munus Evangelium prædicandi. Quare deſtinatur ad miſſionem Arensbergenſem Electori Colonienſi ſubjectam, in eáque cum frigore & æſtu, cum glacie & nivibus, cum catenatis & præruptis montium jugis ſtrenuè luctatus, plurimas ab Eccleſiæ ſtabulo aberrantes oviculas revocavit. Senio impeditus à fuetis miſſionum excurſionibus mittitur ad Grani Aquas, ubi Sodalitium ſanctæ Urſulæ patrocinio collectum ignitis alloquiis reſit & ampliavit. Reſiduas horas ſcribendis contra Eccleſiæ lupos hæreticos commentariis aut limandis orationibus ſacris tribuebat. Obiit 27. Novembr. 1725. Aquisgrani. Scripſit

1. *Ca-*

Digitized by Google

1. *Catholiſches* {*Felſenburg, Lutheriſch Spinngevveb in Verthätigung der heiligen Kirchen Seegen vvider die Bergelendſche Schmäh-Schrifft*, *von P. God Sittartz. Cöllen bey Servat. Noethen 1703. in 8vo pp. 282. Sive Apologia benedictionum Catholicis uſitatarum contra calumnias Suſatenſis Miniſtri in Bergelen. Liber inſcriptus Clero Catholico Ducatûs Weſtphaliæ, cujus Miſſionarius erat P. Sittartz.*

2. *Trutz Mayer*, das iſt: *Tridentiniſche Glaubens-Bekantnus vvider den Mayer von Hamburg, vvider alle Lutheraner, Ketzer, Juden, Türcken, Abgötter und Atheiſten aus der H. Schrifft, Antiquitat*}, *und Lutheriſchen Geſtandnuß, und gemeinen Kirchen-Zeichen behauptet durch P. God. Sittartz 1703. in 8vo pp 683. præter indicem & præfationem, typo Servatii Noethen. Sive Apologia confeſſionis fidei Tridentinæ contra D. Mayer Miniſtrum Hamburgi ad D. Jacobi.*

3. *Chartam Topographicam accuratam Ducatûs Weſtphalici in Dynaſtias & Præfecturas diviſi. Hanc ex Commentariis MS. hujus Miſſionarii Apoſtolico curſu identidem eam obeuntis Batavi primùm, deìn Seutteru Auguſtæ Vindelicorum excuderunt iteratis typis.*

4. *Conciones MSs. in ſymbolum Apoſtolorum per omnes anni Dominicas explicandum populo.*

5. *1707. Helmſtattiſche Bekantnus*, hoc eſt: *Helmſtadienſis confeſſio, quòd quivis in Catholica fide ſalvari poſſit, ſuccinctè propoſita & impugnata. Ex annuis Coll. Aquenſis S. J.*

GODEFRIDUS WEYER ex Paffrath Ducatûs Montenſis vico oritur 1610. 9. Auguſti. Humaniores & graviores ſcientias doctus in Gymnaſio Agrippinenſium Tricoronato ad Societatem adoptatur 1628. 9. Aprilis. Neoburgi ad Danubium quatuor vota profitetur 3. Maji 1648. Vir conſtans ſibi in tenore vitæ innocentis & hiſtoriarum omnium, quas vel experimento ſuo didicerat, vel multa lectione collegerat apprimè tenax, & togâ & ſago clarus. In Toga Rectorem egit Duſſeldorpii, Præfectum ſcholis Confluentinis, plurium variis in locis Sodalitiorum Latinorum & Germanicorum Præſidem, & ſub ſanctæ Urſulæ titulo erectæ Bonnenſis Sodalitatis Authorem. In ſago plerumque extra ſepta Provinciæ apud milites ſub Bavaricis ſignis. Audiebat apud eos *Pater* à charitate verè Chriſtiana, tum in corporeis miſeriis ſublevandis, tum in juvandis extremo in diſcrimine luctantibus; quâ occaſione jactabatur per caſtra *pulveris nitrati tolerantiſſimus Pater*. Subſiſtebat circa Auguſtam Vindelicorum Dux ſubſidiarii exercitûs Melander & conflictu otto integræ non lineæ tantùm, ſed ordines vi bellicorum tormentorum ſternebantur. Vidiſſes hîc Godefridum impavidum, diſcurrentem per ſtratorum catervas & accubantem moribundis ſuprema verba & beneficia impertiri; veluti nullum periculi ſenſum habuiſſet. Quæ conſtantia fecit, ut Maximilianus Bavarus videre & coram laudare voluerit virum, cujus intrepidam charitatem omnium ore prædicari audiebat. Inde translatus eſt ad Præſidiarios arcis Leodienſis 23. annis ad difficillimam ſpartam citra hominis ſubſidium Dominicis ac feſtis concionibus quotidianâ inſpectione miſerorum & conſolatione undique procuratâ. Ad Aquas Grani redux, & noſtrorum & variorum Aſceteriorum ſpiritum eo, quo flagrabat, igne cœleſti accendit. Imminente ſancti Stanislai die, quocum migrationem ad Superos iteratis votis petierat, Sacramentis omnibus procuratus fuit, præmiſsâ iterum exomologeſi peccatorum generali, & inter affectus tenerrimos erga vulnera Chriſti, Divos Tutelares, Urſulam imprimis, quam cum glorioſo virginum exercitu, explicatis vexillis, occurſuram ſibi ſingulari fiduciâ ad extremum uſque ſpiritum affirmabat, ſpiritum in manus Creatoris dedit 19nâ Novembr. 1682. hoc unum queſtus, quod non in acie ſtans, aut decurrens, aut ægroto allidens; ſed ignavo in lecto occumberet. Scripſit

Ephemerides oder kurtze Jahr- und Tag-Geſchichten vom Auff- und Untergang des Lutheriſchen erſten Evangelii und des Melanchtonis Augſpurgiſcher Confeſſion vvider des Johannis Schleidani Unvvahrheiten zum Beſten, Authore G.W.S J. Philo-Germano, 1679. cum permiſſu Superiorum, in 12mo pp. 294. Subjicitur huic parti Epiſtola Georgii Saxoniæ Ducis 1526. feriâ 5tâ Innocentum ſcripta ad Martinum Lutherum, novi Evangelii fœdiſſimos fructus exprobrantem. Eadem extat Tom. IX. p. 231. editionis Wittenbergenſis 1569. operum Germanicorum Lutheri, & legenda omnibus Catholicis, juxta ac miſere ſeductis & deceptis Lutheranis. Altera Epiſtola eſt Joannis Friderici Saxoniæ Ducis ſcripta ad Duces Bavariæ, qua eos informat de Catholico obitu Joannis Electoris Saxoniæ, & revocatis ante mortem omnibus pro Luthero decretis ſcripta 1532. 24. Auguſti. Hoc primo tomulo continentur Ephemerides ortûs & occaſûs Lutherici Evangelii ab 1483. ad 1550.

Ephemerides Pars II. authore G. W. S. J. Philo-Germano 1679. cum permiſſu Superiorum in 12mo ab 1555. ad 1617. pp. 228.

1680. Gelinde Antvvort auff die ungründliche Vorſtellung des Herrn Hieronymi Bruckners Fürſtlichen Durchl. Friderici, Hertzogen in Sachſen, Leben-Secretarii (vvie er ſich nennet) zu Gotha, in vvelcher er vermeynet, die hiſtoriſche Warheit vom Auff- und Niedergang des Lutheriſchen Evangelii und der Augſpurgiſchen Confeſſion verdunckelt zu haben, velut baculo ſolem, obvvohl ſolbige Warheit am heffrigſten von den Sachſiſchen uncatholiſchen Theologis ſeinen Nachbaren in offentlichen Colloquiis zu Wormbt, Altenburg, &c. bekräfftiget und teſtiret iſt vvorden, und desvvegen ihm nicht unbekant ſeyn muß, auth. R. P. G. W. S. J. gedruckt zu Cöllen 1680. in 12mo pp. 72. Habes in hoc libello authenticum documentum palinodiæ agonizantis Saxonis Joannis Friderici.

Ex annuis litteris Collegii ad Aquas Grani.

GODESCHALCUS Præpoſitus Aquenſis à ſacris Henrico III. Imperatori. Scripſiſſe narratur ab Eiſengreinio ad annum Chriſti 1039. *in catal. teſtium veritatis*

Multas ſequentias Miſſarum.

Teſte Schultingio *Bibliotheca Eccleſ. Tom. 1. p. 11. p. 164. & 5.* Scripſit:

Cæli enarrant gloriam DEI. In Diviſione Apoſtolorum ſequentia canenda, elegantiſſima & pulcherrima tam in verbis, quàm ſententiis.

Dixit Dominus ex Baſan: Convertam. Hæc ſequentia in feſto Converſionis S. Pauli habet ſolutæ orationis compoſitionem, nec lege rythmicâ

Digitized by Google

tenetur, ideóque etiam antiqua & comptiſſima eſt proſa.

Laus Tibi Chriſte, qui es Creator & Redemptor, in feſto Mariæ Magdalenæ. Hæc ornatiſſima doctiſſimáque proſa eundem Godeſchalcum Præpoſitum Aquenſem agnoſcit Authorem.

GODESCHALCUS DE GRüE, dictus de Colonia, Carmelita Colonienſis, Doctor Theologus Pariſienſis, Provinciæ Alemanniæ inferioris Provincialis, Vir, teſte Segero, magnæ doctrinæ & pietatis ad promovendum cultum Deiparæ totâ vitâ zeloſiſſimus. Fabricam templi & Monaſterii Colonienſis ad eam ferè magnificentiam & amplitudinem, in qua nunc cernitur, incredibili induſtriâ deduxit. Moritur Coloniæ 1373. 16. Junii, ſepultus in choro ante majorem aram, fitque de eo mentio in antiquiore Conventûs Colonienſis anniverſariorum libro. Scripſit

Quæſtiones ſententiarum libros VII.

Determinationum librum I.

Ex Comment. Eximii Brunonis Tevvis Carmel. Friſio, Geſnero, Poſſevino.

GODESCHALCUS DE MESCHEDE oppido Archi-Diœceſis Colonienſis, patriâ Weſtphalus, vir in divinis Scripturis ſtudioſus & eruditus, & in ſæculari Philoſophia egregiè doctus, acer ingenio, vir præclarus, Doctor Ss. Theologiæ profundus, qui multis annis in Gymnaſio Erphurdenſi docuit glorioſè, & magnam eruditionis ſuæ laudem ab omnibus commeruit, ſcripſit & legit in eadem Univerſitate

Quædam præclara opuſcula, quibus nomen ſuum poſteris notificavit, è quibus feruntur

Quæſtiones ſententiarum libri IV.

Sermones & collationes lib. I.

Quæſtiones variæ diſputatæ lib. I. & alia complura.

Trithemius L. de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Serarius Moguntiacarum rerum lib. 1 c. 40.

GOSWINUS HENRICI Belga natione, patriâ Venlonenſis, at profeſſione Colonienſis, Provinciæque Teutonicæ Alumnus, Ordinis Prædicatorum Theologus, miro in Deiparam affectu, ejúsque per roſarium cultûs ubique promovendi zelo ductus obiit in Monaſterio S. Catharinæ prope Darſan Solian in Germania 19. Januar. 1640. uti habet Tabularium ſeu Necrologium MS. Conventûs Colonienſis. Laudatur à *Svvertio in Ath. Belg.* & *Valerio Andrea in Biblioth. Belg.* Scripſit hoc titulo:

Hortus concluſus cunctis Deiparæ Virginis cultoribus in Ss. Roſario reſeratus. Coloniæ Bernardi Gualteri 1635. in 12mo pp. 416.

Aurea corona anni in Ss. Roſario per ſingula Evangelia Dominicalia variis figuris, allegoriis, hieroglyphicis & exemplis cælata Prædicatorum tum aliorum, tum præcipue Ss. Roſarii. Coloniæ Conſtantini Münich 1634 in 8vo.

Manuale, in quo vita Chriſti & Mariæ variè illuſtratur. Tom II. Coloniæ 1634. in 8vo.

Juſtinus Mechovienſis Ord. Prædicat. Tom. II. ſuper Litanias Lauretanas pag. 389. citat quendam F. Henricum Goſwini, ſed inverſo nomine. Veroſimiliter idem eſt huic jam laudato.

GOSWINUS NICKEL natione Germanus, patriâ Juliacenſis ex Coſſelaer, nobili ac locuplete genere natus 1584. Calend. Maji à Patre Joanne Nickel mortuo 1. Martii 1624. & matre Margarethâ von Hall mortuâ 24. Septemb. 1625. Emenſis Philoſophiæ in Gymnaſio Tricoronato ſpatiis, & magiſterii in artibus laureâ donatus, 9. Martii 1604. Promotore Gualtero Zevener S. J. dedit nomen Societati proximo die 3. Aprilis, & votorum quatuor profeſſionem quatuor emiſit 1624. 19nâ Maji apud Grani Aquas universâ Theologiâ in Univerſitate Moguntina theſibus multis propugnatâ. Claſſes omnes inferiores docendo percurrit. Philoſophiam Coloniæ tradidit, ſtudiis ſuperioribus præfuit, & Regens Gymnaſii Tricoronati annis 1610. & 21. Eccleſiaſten & Confeſſarium in templo egit, domeſticos in ſpiritu direxit. Applicatus deinde regendis noſtris Aquisgrani ea ſtatim prudentiæ, charitatis & obſervantiæ regularis & conjunctionis cum DEO ſpecimina dedit, ut reliquum ferè vitæ tempus per 40. annos in gubernatione tranſegerit. Rectoris officio quater, bis verò Provincialis functus eſt, & quidem tempore difficillimo, quo in viſceribus commiſſæ ſibi Provinciæ graſſabatur bellum Suecico-Haſſicum; quin & diutiùs præter morem protractus illi eſt Magiſtratus. Interim à Comitiis ſuæ Provinciæ miſſus eſt ſemel Romam ad congregationem Procuratorum, bis ad Comitia generalia: à Congregatione generali octava delectus eſt Definitor; à nona cooptatus in Aſſiſtentem pro Germania; à decima confirmatus in eodem munere, à Rev. P. Franciſco Piccolomineo Generali ante obitum ſuum nominatus, inſigni cum elogio in Vicarium Societatis Generalem, dein ſublato è vivis R. P. Alexandro Gottifredo Generali ab eadem Congregatione undecima, quæ P. Alexandrum elegerat, ſubrogatus eſt in illius officium die 17. Martii 1652. In munere porrò Præpoſiti Generalis veſtigiis Anteceſſorum religioſè admodum inhæſit, nihil ab inſtituto noſtro peregrinum, aut à conſuetudinibus Societatis alienum in eam irrepere permittens; ſeveritati in cuſtodia diſciplinæ manſuetudinem temperamento excellenti admiſcuit. Exemplo pietatis omnibus præluxit. Ob præclaram opinionem, quam de eo habuerunt Sereniſſimi Principes, Elector Colonienſis, Dux Neoburgicus & alii, in graviſſimis ſæpè negotiis conſultus fuit. Certè ipſe Alexander VII. Pontifex maximus, cùm Nuntium Apoſtolicum ageret ad Tractum Rheni, contractâ cum P. Goſwino notitiâ Coloniæ tanti illum ſemper poſtea fecit, ut, cùm ageretur de eligendo Præpoſito Generali, & ipſe tunc S. R. E. Cardinalis Innocentio X. à ſecretis eſſet, non dubitavit fidenter ſuadere aliquibus ex pp. Electoribus, quos familiariter noverat, ut P. Goſwino ſua ſuffragia darent. Hinc aditum facilem ad Alexandrum evectum ad Pontificatum ſemper habuit, & opportunâ uſus eſt gratiâ; quoad potuit, permovit ſuam ſanctitatem ad procurandam reſtitutionem Societatis in ſtatum Venetum, id quod tandem feliciſſimè obtinuit. Aliquot annis ante obitum placuit DEO exercere illius patientiam, privando ipſum omni uſu pedum ità, ut nec ad modicum tempus aut illis inſiſtere, aut greſſum figere potuerit. Ingentes prætereà dolores propter inflammationem renum & ſymptomata calculi, quo identidem cruciabatur, invictâ animi fortitudine tolerabat, & ne fortè inter continua cruciamenta flacceſceret virtus & mentis vigor,

gor, conſcriptam ſuâ manu oratiunculam tenebat ob oculos ſuper pluteum in hæc verba: *Fiat, Domine, in me, de me, per me, circa omnia mea ſanctiſſima voluntas tua in omnibus & per omnia, nunc & in æternum. Amen* Deficientibus tandem viribus adulto Julio anni 1664. & accedente febri, Sacramentis & Pontificiâ benedictione præmunitus, ipſo die, quo in cælum abiit S. Ignatius, migravit & ipſe ad complexum ſui ſancti Patris (ùt fas eſt ſperare) cujus cultûs fuerat ſtudioſiſſimus, anno ætatis ſuæ 82, Societatis aditæ 61, ſupremæ præfecturæ in Societate 13. Scripſit Epiſtolas binas parænericas ad omnes in Ordine ſocios, ſcilicet

1. *De ſancta paupertate & accurata illius obſervantia anno 1653. Romæ typis Manelphi Latinè & Italicè 1654. in 8vo.*

2. *De nationali Provincialique pernicioſo ſpiritu in Societate vitando anno 1656. Romæ typis iiſdem 1656. in 8vo.*

GREGORIUS JORDANUS Venetus, Sereniſſimi Principis Erneſti utriuſque Bavariæ Ducis, Archi-Epiſcopi & Electoris Colonienſis Eleëmoſynarius & Coſmographus. Scripſit *librum*, in cujus præfatione ad candidum Lectorem prædicit (cùm Prophetiæ Joachimi Abbatis, ſanctæ Birgittæ, aliorúmque Aſtrologorum ipſi admodum placerent) anno 1595. via tertiam hominum partem ſuperſtitem futuram. Gregorio XIII. ſummo Pontifice, ſub quo ſcribebat, ſedente jam natum Antichriſtum fuiſſe non dubitabat; octo ei nec plures ſurrogabat Pontifices, póſtque hos Antichriſti regnum inchoandum. Ratio credendi erat: quòd 1572. ſub Gregorio XIII. in configuratione Andromedæ nova ſtella apparuerit; nova autem ſtella novi Regis nuntia ſit. Idem congruere ajebat cum dicto S. Birgittæ præſagientis hujus Papæ tempore ultimam beſtiam naſcituram, quæ non eſt alia ab Antichriſto, &c. Sed falſum & delirum fuiſſe hunc Jordanum, ſatìs patet ex ipſa argumenti narratione.

GREGORIUS DE NOVO FORO Carmelita Colonienſis, ejuſdem Carmeli multis annis Theologiæ Lector & Prior. Eum inter viros & Scriptores illuſtres recenſet *Segerus Pauli*, cujus etiam meminit *Joannes Weis in ſuis Collectaneis*, quémque vocat Theologum pium ac eruditum. Scripſit anno 1392.

De beneficio Chriſti lib. 1. Item anno 1393.

In orationem Dominicam lib. & alia Theologi illius manuſcripta exſtant in Bibliotheca Boppardienſi.

Ex Comment. Eximii Brunonis Provincialis.

GUALTERUS SCHMACKERT Coloniæ Agrippinæ in Gymnaſio Montis. Anno 1650. erat Profeſſor Philoſophiæ, & Ss. Theologiæ Licentiatus. Scriptus ab eodem editúſque

Nucleus Philoſophiæ ex Ariſtotele, Porphyrio, aliiſque Peripateticis juxta Angelici Doctoris ſancti Thomæ de Aquino, ejuſdémque ſcholæ doctrinam ernitus à G Schmackert, Ss Theologiæ Licentiato, & in Gymnaſio Montis Profeſſore Philoſophiæ. Coloniæ imprimebat Wilhelm Frieſſem in 8vo 1656. pp. 130.

GUALTERUS TANGERIUS Sylvæ Ducenſis JC. Coloniæ Agrippinæ bonarum artium Profeſſor, diſcipulus quondam celeberrimi nominis JC. Petri Ravennatis Itali. Ejus quædam leguntur

Poemata Coloniæ edita 1507.

Edidit quoque *Summulam Raymundi à ſe correctam*, uti præfando ad Guilielmum fratrem ſuum teſtatur. *Typis Quentelianis Coloniæ 1508.*

GUERNERUS CARTUSIANUS olim Coloniæ ſcripſit

De venerabili Sacramento Miſſarúmque valore paradoxa undecim. Chartæ ſunt quatuor excuſæ Coloniæ apud Petrum Quentel 1535. cum Algero de Euchariſtia. Typographus in fine libelli promittit ſe alia etiam hujus Authoris editurum.

GUILIELMUS BOYS naſcitur patre clariſſimo utriuſque juris Doctore Matthæo Boys. Ingreſſus fuit Societatem JESU. Ante aditam Societatem ſcripta ab eodem editáque

Aurea dicta ſive ſententiæ juris ſelectiſſimæ ex univerſis Pandectarum libris collecta omnibus tam practicis, quàm juris ſtudioſis ad legum promptitudinem apprimè utiles & neceſſaria, operâ & ſtudio Guilielmi Boys. Coloniæ Agrippinæ apud Henricum Falckenburg 1597. in 8vo pp. 16.

Sententiæ aliquot ſive regulæ criminales ex Matthæi Gribaldi communibus opinionibus ſelectæ, in alphabeticum ordinem diſpoſitæ, & huc in favorem ſtudioſorum aſſcripta per Guilielmum Boys. Eodem loco & anno typis Lamberti Andreæ.

GUILIELMUS COLONIENSIS Ordinis Prædicatorum. Laudatur à Laurentio Pignon, qui vixit ante annum MCCCC. catalogi num. 62. his verbis: *F. Guilielmus Colonienſis.* Dictavit

Sequentiam de Aſcenſione: Omnes gentes plaudite. Imò creditur vixiſſe ante annum 1254.

Quetif. & Echard, in Scriptoribus Ordin. Prædicatorum.

GUILIELMUS HAMERUS Noveſii in ditione Archi-Diœceſis Colonienſis natus in Cœnobio Gamunde (Sueviæ eſt oppidum) ad Ordinem Prædicatorum adlectus. Vir fuit ſacris profaníſque litteris egregiè inſtitutus, Græcè, Hebraicè Latinéque doctiſſimus, qui Græcos Oratores & Philoſophos Poëtáſque veteres itá familiares habuit, ut in numerato tenuiſſe videretur; itá dum ſcriberet, iis appoſitè faciléque utebatur. Stilus ei fuit omninò purus & comptus, non cothurnatus aut tumidus, ſed nitidus, elegans atque facundus. Totus vir pietati literíſque natus, ob ídque eruditis & religioſis notus & carus, dolendúmque tanti viri támque gravis, quæ præclarè geſſit, ſcripsitque opera & decora poſteris excidiſſe. Non diu poſt MDLXIV. è vivis abiit. En! quod ſupereſt.

Commentationes in Geneſin docta & utiles & lectu jucunda plurimis clariſſimorum Hebræa, Græca & Latina lingua Authorum ſacrorum & profanorum ſententiis adeò ornata, ut ab æquo candidoque Lectore non ſinè magno fructu & utilitate legi poſſint. Authore R. P. Guilielmo Hamero Noveſiano Ss. Theologiæ Doctore, Ord. FF. Prædicatorum. Dilingæ apud Sebaſtian. Mayer in folio pp. 535.

In cæteros Moyſis libros eâdem methodo ſcripſerat, ùt ex epiſtola nuncupatoria colligitur; ſed periiſſe videntur.

Echard. & Quetif. Scriptores Ordinis Prædicatorum.

GUILIELMUS INSULANUS patriam habuit Grevenbrocum, ſeu, ùt alibi nominat, Grevibrugum in Menapiis, quos ipſe Juliacenſes facit. In patria ſtudiis adoleſcens operam navavit egregiè. Poſt in Italiam luſtrandæ regionis parandæque prudentiæ gratiâ profectus, Patavii Nicolaum Leonicum Tomæum jam ſenem profitentem audivit, nec à medicinæ ſtudio alienus fuit. Romam inde contendens, ùt erat elegantiæ ſermonis Latini perſtudioſus, in familiam ſe dedit, fuitque ab epiſtolis Raymundo Vichiano Cardinali, florente tum eloquentiâ Ciceronianâ Jacobo Sadoleto Cardinali, & Carpentoracti Epiſcopo; qui cùm ejus epiſtolam fortaſſe vidiſſet, vario dicendi ſtilo (ùt tum obtinebat) delectari deprehendit, monuitque, quo iſte ſtimulo incitatus, gloriæque ac famæ aculeo ad Ciceronis ſe lectionem, alios ad idem ſcriptis invitando familiares, contulit, diuturnam ut ſitim expleret. Scribit Cratepoel. ipſum in magna authoritate fuiſſe apud Pontificem. Tandem in patriam natu grandior, aulicæ pertæſus vitæ, revertit: Præpoſitus Eccleſiæ ſancti Adelberti Aquiſgrani renunciatus, vixitque ad annum MDXLVII. decem ampliùs annis Eraſmo ſuperſtes, qui ejus ſæculi anno 36. extinctus eſt.

Varia ab eo ſcripta ſunt editáque

1536. *Laudatio funebris Deſid. Eraſmi. Baſilea in 8vo, typo Roberti Ninter.*

1539. *Aula. Quo libello refelluntur & attenuantur criminationes in aulam Æneæ Sylvii ab Ulrico Hutteno conjecta. Colonia & Francofurti* 1606. *in 8vo cum Aulico Balth. Caſtalionis.*

1540. *Ratio victûs ſalubris & ſanitatis tuenda. Colonia in 4to.*

1541. *Idem libellus ratio victûs, &c. Baſilea in 8vo.*

1541. *Ratio curandi febrim quartanam. Baſilea apud Oporinos in 8vo.*

1542. *Encomium febris quartana. Baſilea per Joan. Oporin.*

1542 *Dialexis de ſacra Euchariſtia. Colonia apud Joannem Gymnicum.*

1537. *Oratio ſuaſoria ad Carolum V. Cæſarem & Franciſcum Galliæ Regem pro pace concordiáq; ſtatuenda. in 8vo.*

1547. *Statera Chalcographia, quâ bona ejus & mala appenduntur. Colonia 1617. in 12mo cum ejuſdem Menapii obſervationibus.*

1549. *Divinatio extremorum mundi temporum. Colonia. Sylva ſeu miſcellanea obſervationum Latina lingua.*

1617. *Hiſtorica obſervationes Guil. Inſulani Menapii. Colon. ſumptu Bernardi Gualteri in 12. pp. 249.*

His præfixa eſt vita, quam hîc deſcriptam legis. Scribebat has obſervationes non tam hiſtoriæ, quàm linguæ Latinæ excolendæ, & popularibus à barbaro & ſolœco uſu vocum Latinarum revocandis Coloniæ 1553. V. Kal. Decembris. Unde eas Guilielmo juniori Juliæ, Cliviæ, Montium Principi Domino ſuo inſcripſit: quare rectiùs vocarentur linguæ Latinæ excolendæ obſervationes, & fugandæ barbariei parata cautela. Orationes noſtri Inſulani, præter hiſtoricas obſervationes jam dictas ſeu elegantias, ſex ferè typis editæ circumferuntur, leguntúrque à ſtudioſis cupidè in Ubiis. *Aubertus Myraus. Cratepolius. Bibliotheca Belgica Foppenſ.*

GUILIELMUS LAURUS Anglus educatus in hæreſi, divite familiâ; ſed ob fidem Catholicam exul per 20. annos Belgium, Italiam, Hiſpaniam pervagatus Poëta, ùt deſcribit eleg. XV. tandem Coloniæ reſedit, ubi illuſtrem D. Lucam Opalinski à Brin Capitaneum Lezelicienſem videtur Mecœnatem ſenſiſſe: cùm ejus muſa crebrò eum canat. Circa finem ſæculi XVI. vivebat Coloniæ domicilio fixo. Carmine elegiaco non inepto ſolabatur fata ſua & amicos, quorum ope vitam ægrè trahebat, demerebatur. Carmina varia inciderunt in manus noſtras.

Elegia de Nihilo Neminis exulantium & afflictarum Muſarum Mecænati unico à Guilielmo Lauro Anglo exule & afflicto nuncupata. 1594. apud Lambertum Andrea.

Mnemoſynon miſerantibus exulum ſortem 1595.
Dialogus elegiacus Ferdinando Coccoz. Colon. 1596. Omnibus Academicis Colon. Mnemoſynon apud Mertzenich 1596. Stylum metire ex adjecto epigrammate:

Quæris, cur pauper ſit Laurus, plenus & annis,
Et plenus experientiâ?
Dicam: ſincerus fidei ſum cultor avitæ,
Duobus haud inſervio.
Præfero dilectæ patriæ, pietatis avitæ
Zelum, vis dicam ampliùs?
Cor omni ſinè fraude mihi eſt. Vis omnia paucis,
Poëta ſum, haud Politicus.
Qui legis hæc, fauſtam Lauro ſortémque beatam
Exopta, & felix vive, diúque vale.

Guilielmi Lauri Elegiarum liber unus. Coloniæ apud Joannem Mertzenich 1597. pp 64 in 4to, uti reliqua omnia. Continet elegias XVII. præcedunt elogia Nannſii, Fevardentii, D Theologi Roberti, Furneri Ss. Theol. D. Guilielmi Salsmanni Canonici ad Ss. Apoſtolos, & Poëtæ laureati coævi, Joannis Politi Secretarii & Hiſtorici Sereniſſimi Erneſti.

GUILIELMUS MARIA LOHRER Ordinis B. M. V. Servita in Monte S. Crucis juxta Bonnam, Ss. Theologiæ Lector, Definitor perpetuus Provinciæ Bohemiæ. Vertit

Anreden und Sendſchreiben JEſu Chriſti an eine jede Chriſtliche Seel, erſtlich von Joanne Juſto Landsbergio Carthuſiano beſchrieben, anjetzo von neuem aus dem Lateiniſchen in das reine Teutſch uberſetzt von R. P. Guil. Maria Lohrer. 1742. *Cöllen und Franckfurt in Officina Noethemiana in 8vo pp.* 329.

GUILIELMUS STADEN Agrippinenſis, adſcribitur familiæ Benedictinæ in Cœnobio B. M. Virginis, quod Luxemburgi mœnibus ſubjectum eſt; ſubin Paſtor in Sponheimb & Bockenaw. Scripſit

1. *Trophaa Verdugiana pace & bello ab Illuſtriſſimis Verdugiani ſtemmatis Proceribus immortalitatis cedro appenſa, hiſtoriis verè memorabilibus, eventibúsque miraculoſis, rerúmque olim &*

nuper-

TEMPUS
HABE
IHS
BONUM
R. P. GUILIELMUS à
S. I. Spiræ et Treviris vigin-
tinuo orandi studio, ca-
vitæ austeritate mirâ
et animarum ardente zelo con
Martij anno 1636 cum for
METTERNICH de GRACHT,
ti duos annos Rector: ab in-
lesti piarum lacrymarum dono,
in regendis animis dexteritate,
spicuus Obiit Coloniæ die 30.
hospitalitatis Anno ætatis 73.

uperrimè geſtarum narrationibus elucidata. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1630. in 4to.

2. *Oratio funebris dicta Guilielmo Verdugo Mecœnati defuncto Crucinaci 1629. 25. Januarii.*

Plura dicuntur ſcripta nondum edita.

Ex Commentariis D. Seil Canonici Cuniberti.

GUILIELMUS, aliàs WILHELMUS TEXTORIS Tzewers de Aquiſgrani, Ss. Theologiæ Doctor, & in Erphurdenſi Gymnaſio Profeſſor fuit. Subin Eccleſiaſtes in Cathedrali (Metropolitana, ait erroneè Sixtus Senenſis) Eccleſia Baſileenſi vigilantiſſimus, eruditione & converſatione præclarus, eloquio & genere dicendi ſcribendique Scholaſticus, Deiferæ B. M. Virginis Eccleſiæ Collegiatæ apud Aquasgrani Canonicus, claruit MCCCCLXXXV.

Eiſengrein, Sixtus Senenſis, Trithemius, Petrus à Beeck

Ejus MSs. nondum typo edita ſunt, quod ſciam.

In Evangelium Joannis.

In Canonem Miſſæ.

Quæſtiones diſputatæ.

Itinerarium terræ ſanctæ. MS. in Bibliotheca Tigurina apud Regulares Tongrenſes extant ſermones varii in Eccleſia Baſileenſi habiti.

Inter impreſſa extat in Collegio Colonienſi S. J. hic liber:

Eyn ſeer vruchtbars Boexken, genant Migrale dienende vur alle Geſunden und Kranckẽn ader ſyechen Chriſten Mynſchen, und ouch eygende Unterweſonge der Biechtvaders und Dieners in der Firmerie, &c. Iſt overgeſatzt worden uis dem Latin in Duytzſchen durch Lieffden des devoten Vaders und Prioris tzo Baſel in der Cartuſe, genant Sant Margarethen Dael.

Subjiciuntur icones agonizantium formis ligneis exculæ.

In fine libri lego:

Alſo endet ſich dat gulden Sterffboich Migrale Von Tzobereydungen uis deſen ellendigen Daele, Gemacht und vergadert uis der heilger Schriffien Van der furleuchtede Doctor Wilhelm van Auch verſichten Ouch dar weſende eyn Cherber Tnuns Vrowen Munſter Dem Gode dair vur den hemelſchen troyn Muyſſe deilhaffticb machen vur ſynen ewigen Loyn.

Finit Migrale de diſpoſitione & modo bene moriendi ſudoreſè comportatum per venerabilem ac laude dignum Doctorem Theologiæ doctiſſimum Magiſtrum Wilhelmum Tzewers de Aquiſgrano anno Domini MVCIII. decimâ quintâ menſis in profeſto Paſchæ Coloniæ impreſſum feliciter.

Gedruckt tzo Coellen up dem Aldemart tzo dem wilde Mann by Hermannum Bongart. Idem liber Latinè extat in Cartuſia Colonienſi pulpite CC. n. 19.

Præparamentum ſaluberrimum Chriſtiani hominis ad mortem ſe diſponentis, quod collegit honorabilis vir Magiſter Wilhelmus Tzewers Ss. Theologiæ Doctor eximius, ac Deiferæ Mariæ Canonicus in majori Eccleſia Regiæ Sedis Aquiſgrani. Impreſſum in 4to 1501. Coloniæ per me Hermannum Bongart.

Sermo devotiſſimus & magiſtralis de paſſione Domini, editus per eximium Ss. Theologiæ Doctorem Guilielmum Texteris de Aquiſgrano, tunc Prædicantem in Baſilea, virum quidem moribus & rerum experientiâ ac contemplatione maximum, & ad inſtantiam excellentiſſimi Doctoris Guilermi de Rupeforti Cancellarii Regis Franciæ ingenii & ſanctimoniæ non minoris impreſſus. in 4to.

Extat in Cartuſia Colon. DD. 217. 218.

GUILIELMUS WOLFF METTERNICH DE Gracht in Diœceſi Colonienſi equeſtri genere natus 1563. Abſolutis humanioribus litterarum ſtudiis, Romæ è Collegio Germanico in Societatem JEſu cooptatus 1587. tantis illicò capitis doloribus conflictatus eſt, ut de eo dimittendo deliberaretur. Sed ille, quâ erat in ſuſcepto conſilio conſtantiâ, quamvis jam *Sacerdos* præoptâſſet infimis Coadjutorum muneribus fungi, quàm abſcedere. Philoſophiâ & Theologiâ excultus, in Germaniam remiſſus eſt, ubi Miniſtri partes Moguntiæ, Rectoris *Spiræ* & Treviris obiit. Variorum Provincialium ſocius, itinerum & curarum comes fuit: demum noſtris ſpirituali inſtructione formandis diu cum laude operam dedit. Fuit in eo continuum prope orandi ſtudium ac divina meditandi; ex quo tam uberibus de cælo deliciis abundabat, ut à lacrymis ſibi temperare non poſſet, præſertim inter ſumendum Ss. Euchariſtiæ *Sacramentum.* Ardenter optabat Domini ſui pro ſe mortui amore vitam profundere, ſi non poſſet cum ſanguine, at certè in peſtilentium obſequio aut ſimili munere charitatis. Tametſi corpus haberet laboribus, cauteriis, ſenio ſatis perdomitum, admovebat illi tamen quotidie cilicia, flagella, & alias afflictationes. Collegium Spirenſe annis 22. gubernavit, quo tempore viros natalibus & muneribus Eccleſiaſticis, politicis & militaribus conſpicuos, ſpiritualibus exercitiis excoluit, iiſdem cùm Lotharium à Metternich Archi-Epiſcopum Trevirenſem probè informâſſet, in alium prorſus virum mutavit, habuitque illum poſt illa ſeu filium obſequentem tanto populorum ſubjectorum bono, ut Erneſtus Mansfeldius, qui infeſtis copiis urbi imminebat, ſola hujus Principis apud DEUM gratiâ crederetur repentè averſus fuiſſe. Poſtremis quatuor annis, quibus Coloniæ arms *Suecica* fugiens verſatus eſt, plurimum operæ poſuit in adeundis ſacrarum virginum domiciliis, quas *Sacramentis* refectas concionibus informabat, habebàtque binas quotidie, & diebus ſacris ternas. Dum ob plures, quos in ſe ſuſceperat, labores moneretur, ut ætati & valetudini parceret, reſpondebat illud Apoſtoli: *Dum tempus habemus, operemur bonum.* Demum laboribus ſuccumbens, obiit Coloniæ trigeſimâ Martii 1636. Edidit pios in orationem Dominicam Commentarios ſub alieno nomine. Hoc titulo:

Iter vitæ ſeu oratio Dominica triplici ſanctorum Patrum ſtellâ ac Commentario præeunte. Coloniæ typis Kinckii 1637. in 12mo.

Schedas varias ad pietatem inſlammandam compoſitas de actu contritionis, examine conſcientiæ, oratione pro defunctis, antidotis contra ebrietatem, juramenta & blaſphemias, & aliis id genus, quas paſſim ad frugem faciendam in itineribus diſpertiebatur.

Ex annuis Collegii Colon. S. J. tum vita edita à Collegio Paderbornenſi S. J.

H.

HARINGUS SIFRIDUS SYNNAMA nobilibus parentibus in Hagis Friſiæ natus (Truhemius ſcribit Coloniæ vulgò fuiſſe appellatum Hermannum) fuit celeberrimus juris utriuſque Doctor in Univerſitate Colonienſi & Profeſſor publicus, docuit ibidem cum magna gratia: cùm ad juris explicationem adferret ſubſidia Logicarum artium, & maximè lumen Dialectices, quo prælucet illis, qui methodi ſtudioſi ſunt. Subin fuit Conſiſtorii Imperialis Spirenſis Aſſeſſor. Floruit circa annum 1494. Ob ſingularem prudentiam, quam in conſultationibus declaravit, perquam gratus fuit non vicinis ſolùm Principibus, ſed etiam Imperatori Maximiliano I.

Scripſit ea, quæ recenſet Trithemius, qui tamen ſingulis toto juris corpore ſingulos titulorum libros metitur, & totidem expoſitionum libros illi adſcribit, quot ſunt in univerſo corpore tituli, quod & Bibliothecæ poſtea ſecutæ ſunt.

Operis editi frontiſpicium ſimpliciter hoc eſt:

Expoſitiones ſive declarationes titulorum utriuſque juris. Verſâ deinde paginâ titulus hic habetur: *Expoſitiones ſive declarationes titulorum V. I. cum continuatione ſecundùm mentem gloſſa & DD. & aliquali ac compendioſo intellectu Nigri, adjunctis extravagantibus, de pace ſcilicet Conſtantia, & aliis conſtitutionibus Friderici II. Henrici VII. Caroli IV. ſub aurea Bulla, ac etiam Friderici III. Imperatoris collecta per egregium virum M. Haringum Sifridum Synnama de Hagis Friſia, Pontificii ac Cæſarei juris Doctorem in florentiſſima Univerſitate Colonienſi ad profectum cupientium in jure habere notitiam.*

Excuſum eſt hoc opus in folio Coloniæ per Joannem Koelhoff Lubecenſem 1400. Scripſit præter hoc opus & alia quædam, teſte Trithemio, quæ Petrus Suffridus ſcribit à ſe videri non potuiſſe.

Ex Suffrido Petro Leovardienſi utriuſque JC. hiſtorico Friſia Canonico ad Ss. Apoſtolos in libr. de Scriptoribus Friſia decad. 8. C. 9. Bibliotheca Belgica Foppens.

HARTMANNUS MAURUS legum Profeſſor, Conſiliarius Hermanni à Weda Archi-Epiſcopi Electoris Colonienſis, à quo anno 1520. Aquiſgranum præmiſſus fuit cum Florentio de Yſelſtech Regio Magiſtro Equitum, ut omnia ad coronationem neceſſaria præpararentur, & difficultates expedirentur. Dicavit Ferdinando Archi-Duci libellum hoc titulo:

Coronatio Caroli V. Cæſaris apud Aquiſgranum per Hartmannum Maurum Hermanni Archi-Epiſcopi Colonienſis Conſiliarium, qui ei coronationi interfuit, deſcripta. Colonia Henricus Mameranus excudebat 1550. in 12mo pp. 9.

HEIMERICUS DE CAMPO natus eſt in oppidulo prope Buſcum-Ducis, dicto *Sol*, teutonicè *Sonn*, ut ipſus manu ſuâ notavit in libro Decanali Facultatis artium Colon. In Burſa Laurentii Colonienſi Philoſophiam docuit, & creatur concorditer Decanus anno 1418. in profeſto beati Thomæ Apoſtoli apud Carmelitas (ſolebat enim eo ævo Rector Univerſitatis & Decanus Facultatis artium loco uno & eodem eligi) ruſum 26. Maji 1424. in clauſtro Prædicatorum continuatur in Decanatu Facultatis artium, abſens licèt, quia erat Ambaſciator Univerſitatis Colonienſis pro rotulo præſentando D. Papæ, aſſumptus unà cum alio Ambaſciatore ad Concilium Baſileenſe. Jam dudum Baccalaureus ſacræ paginæ & Presbyter Diœceſis Leodienſis (ad hanc enim eo ſæculo ſpectabat Buſcum Ducis) demum Regens Burſæ Laurentianæ & Vice-Cancellarius Univerſitatis fuit. Doctrinam Alberti Magni, quæ ſuo in Gymnaſio florebat, ſtrenuè voce & calamo propugnavit contra Thomiſtas Burſæ Montanæ. Cùm anno 1426. fundatæ à Joanne Brabantiæ Duce, Academiæ conſentiente Eugenio Papâ, Magiſtri ex Univerſitate Colonienſi poſtularentur, unus è multis Heimericus delectus, & poſt 1429. Lovanium profectus fuit, qui quindecim annis naſcentis Univerſitatis Theologicam Cathedram rexit & moderatus eſt: creatus ſubin Canonicus Collegiatæ Lovanienſis D. Petri, itémque Anderlechti. Magnas ferias Lovanienſis ſtudii apud religioſos Bethlehemitas haud procul Lovanio tranſigere amabat ſacro in otio, imò negotio laborioſiſſimo: nam eos Aſcetas docebat *Complementa artis & ſcientia Raymundi Lulli*, quod *omne ſcibile* prænotabat. Difficiles has quæſtiones pertæſus Joannes Cornelii, ejuſdem domûs Religioſus ſcripſit libellulum hoc titulo: *Omne ſcibile pauperis.* Diem obiit ſupremum Lovanii anno 1460. Scripſit

1. Circa 1420. *Problemata de doctrina univerſalium ex mente Alberti Magni contra S. Thoma ſententiam:* quæ poſt typum eo ſæculo inventum Coloniæ impreſſa fuêre 1490. Teſte Mattaire in Annal. Typographiæ hoc titulo:

Problemata inter Albertum Magnum & S. Thomam ad utriuſque opinionis intelligentiam multum conferentia, edita a diſertiſſimo viro Heimerico de Campo, artium & Theologia Profeſſore eximio.... In fine... *Acerrimi Argumentatoris atque acutiſſimi diſſolutum nedum in Philoſophia, ſed & in Theologia materiarum Reſolutoris Laurentis Burſa Agrippina Colonia Gymnaſii olim Regentis, artium & ſacra Theologia profundiſſimi Profeſſoris Heimerici de Campo problemata accuratiſſime per Arnoldum Dammonis, aliàs de Remmerizvallis artium Magiſtrum & Ss. litterarum Licentiatum caſtigata, omni penè ſtudenti nedum utilia, verùm neceſſaria. Operâ & impenſis Joannis Landenſis civitatis Colonia incola intrà ſedecim domos moram ducentis impreſſa. Finiunt virginalis partus milleſimo quadringenteſimo ſupra nonageſimum, ſexto decimo Calendas Aprilis Recuſa*

cuſa 1517. teſte Eiſengreinio & Trithemio ſequentia:

2. *Promptuarium argumentorum diſputatorum inter Lilium Albertiſtam & Spineum Thomiſtam*

3. *Reparationes naturalis Philoſophiæ ſecundùm. proceſſum Albertiſtarum & Thomiſtarum. in 4to Coloniæ 1492.* Hi duo libri nonniſi hoc anno, quod ſciam, typo vulgati fuêre: ſed videntur ejuſdem Heimerici & 60. aut 70. annis ante ſcripti.

4. *Compendium quæſtionum.* Incipit: *Poſt pleroſque occaſio.*

5. *Super ſententiarum Magiſtri libros IV.* Incipiunt: *Ut dicit Auguſtinus.* In Pariſienſi Cœnobio extra Lovanium Autographum extare dicitur.

6. *De eſſe & eſſentia.* Incipit: *Eſſe non eſſe repugnant.*

7. *Compendium Divinorum Lib. IV.* Incipit: *In hoc opuſculo.*

8. *De authoritate Concilii tractatum*, in quo Eugenii factioni adhæſit, & ſui conſilii rationes reddit, ſcripſit inductus ab Nicolao Cuſano Cardinali

9. Eodem tempore ſcripſiſſe fertur *Apologiam, cur receſſerit à Concilio Baſileenſi, & Eugenio IV. Papæ adhæſerit.*

10. *Diſputatio de controverſiis fidei inter Bohemum & Catholicum.* Extat MS. apud Regulares Tungrenſes.

11. *Compendium Ethicorum Ariſtotelis.*

12. *Compendium ejuſdem ſuper librum: Flores Philoſophiæ.* Extat MS. in Cartuſia Colonienſi.

13. *Sermonum Doctorum & elegantium penè infinitum numerum.*

Teſte Joan. Impens in Chronico Bethlehemitico Manuſc. libro V. art. XIII. §. 8. contulit huic Conventui.

14. *Duas partes expoſitionum in Apocalypſin.*

Scripſit adhuc Heimericus eodem teſte

15. *Tractatum de laude ſolitudinis.*

16. *Pro inclusione Canonicorum Regularium.*

Teſte Molano L. IV. de Picturis C. XII.

17. *Tractatum de imagine Chriſti, è cruce depoſiti, & in ſinu Matris funerali linteo involuti.*

18. *Judicium de pueris anno 1458. catervatim euntibus ad S. Michaelem*, quo ſcripto reſpondet Dionyſio Cartuſiano de hoc mirabili eventu ad Heimericum ſcribenti, teſte Joanne à Mathout L. MS. de mirabilibus eventibus Cap. CXXIX.

Foppens Bibliotheca Belgica.

HELIAS MARCÆUS Juliacenſis, à Domino Antonio Abbate Werthinenſi Monaſterii Divorum Machabæorum in Colonia per Reverendiſſimum Archi-Epiſcopum Colonienſem Commiſſario conſtituto Rector & Moderator Monaſterii Machabaici fuit poſitus. Anno 1505. cum Joanne Trithemio Abbate tum Coloniæ præſente amicitiam contraxit, ùt ipſe narrat Trithemius in epiſtola quadam. Profuſam liberalitatem viri hujus in templo Machabæorum reſtaurando, ornando, intus, deforis epiſtolâ juſtâ deſcripſit Ortwinus, Gratius corvus. Scripſit:

Sent Salamone Martyr mit ſeben Kinder Macabeen figuren die Schmertz und Druck Maria und Lyden ihres Kindes JESU. Inſcriptio: *Der Durchleuchtiger hoch-geborener Furſtinne und Frawen, Frawen Sibillen geborene Marckgraffinne von Brandenburg, Hertzoginne zu Julich, zu dem Berge, und Graffinne zu Ravensberg. Weduwen, geſchreven und affgeverdicht in Colne by den ſelvigen billigen Macabeen. Int Jaer uns Herrn duſent vunffhondert und ſeventzein up den XVIII. Daig des Moyntz May geendet. Helias Mertz V. F. G. geborner Underdaer. in 4to pp. 7. Funffzehn Bilder der Martyrer Macabeer. Extat apud D. Canonicum Seil.*

Carmen de divis Martyribus Maccabæis patrio rythmo deſcripſit, figuris pictis ornatum, & venuſtè excuſum contexuit, & Illuſtriſſimæ Dominæ Sibillæ quondam Guilielmi Ducis Juliæ uxori dicavit.

Latinum id Joannes Cincinnius Lippienſis, integerrimus Chriſti Sacerdos, & Reverendi Patris ac Domini inſignis Cœnobii Werthinenſis à ſacris vir ſæcularis, *ex Alemannico idiomate fecit.*

Edi idem Helias curavit *varia ad Maccabæorum hiſtoriam pertinentia*, & Eraſmi ope Latinum fieri curavit *Flavii Joſephi libellum de rationis imperio:* quo hiſtoria martyrii Maccabæi diſertè exponitur. Hanc verſionem ſuam Eraſmus Heliæ Marcæo dicat anno MDXVII. typis Euchariii Cervicorni. Addi voluit Helias eidem typo, quæ Uſuardus, Rabanus, Bernardus, Petrus Comeſtor Alcimus, Joannes Balcth, Hugo Cardinalis, Antoninus liberaliùs, quàm fundatiùs ſuggeſſerunt.

HELMICUS AMORIS de Zutphania, profeſſus eſt inclytum Ordinem Crucigerorum in Conventu nigræ paludis Diœceſis Colonienſis, qui & Venlenſis Conventus dicitur. Subinde Prior datus fuit Conventui Namurcenſi, ac Definitor Ordinis creatus, demum in Priorem Generalem totius Ordinis Crucigerorum eligitur circa annum 1415. fuitque tertius à reformatione, ſed decimus nonus Generalis ab exordio, vel, ùt volunt, ab ejuſdem in occidente renovatione. Tam feliciter impoſitum munus auſpicatus, inſtitit Conventuum reformationi, Martini Papæ favore ſuffultus, qui eidem plenariam authoritatem rebelles & fugitivos excommunicandi ac capiendi cùm per ſe, tum per alios atque incarcerandi concedebat. Datum Romæ apud ſanctum Petrum 13. Kalend. Maji, Pontificatûs ſui anno 7. Nec Pontificio contentus tutamine, etiam imperiale ſibi aſciverat præſidium; impetrato à Sigiſmundo Imperatore diplomate, quo ordinem & domos, & bona omnia in ſuam & imperii protectionem ſumit. Extat utrumque diploma apud Henricum Ruſſelium. Has imperialis protectionis litteras renovavit anno 1456. Fridericus Imperator, & poſtmodum Maximilianus atque Carolus V. itidem Imperatores, quorum poſteriorum litteræ extant Namurci. Jam firmis munitus præſidiis, R. Pater præcipuos Germaniæ Conventus Colonienſem Vallis ſancti Mathiæ, Aquenſem, Aſperenſem, &c. reformavit, inde in Franciam profectus, cum adjutorio regalis providentiæ Pariſienſem quoque reformavit Conventum, quem cæteri tandem ſunt ſecuti. Rur-

ſus

ſus ad Angliam converſus, aſſumptis è Conventu Huenſi honeſtis ac devotis Fratribus, Henrico de Vyaria, Wilhelmo & Joanne de Landorp generis animique nobilitate præſtantibus. Item F. Henrico de Arſchot & F. Joanne de Grimmen converſo anno Domini 1430. viſitandis ejuſdem regni Monaſteriis ſe expoſuit, ubi variis rebellium inſidiis ac moleſtiis ſuperatis, ſocios per diverſa Cœnobia diſtribuit, qui ſuo cæteros ad vitam ſpiritualem informarent exemplo, qui & ibi omnes feliciter obierunt. Rev. autem Pater Huum reverſus, ſuam Baſilicam aliquot altaribus decoravit, ſicque, cùm dilexiſſet decorem domûs DEI in terris ad decorem domûs cæleſtis aſpirans anno 1433. in Capitulo generali cum decem & octo annis verè paterno præfuiſſet amore, ceſſit officio, elegitque ſibi locum ſpecialem quietis & tranquillitatis Conventum Aſpetenſem, ſed anno ſequenti electus in Priorem Vallis *S.* Matthiæ, eique Conventui incorporatus, cùm ſolitariam vitam in mediis ſylvis ſe ſperaret adeptum, abſolutionem ab omni onere propter quorundam Fratrum moleſtias petens, à ſuo *S*ucceſſore in officio Generalatûs Ivodiom transfertur, ubi in ejuſdem domûs regimine vitam cum morte commutavit temporalem incarnati Verbi anno 1441. 5. Kalend. Auguſti. Scripta ab eo

Anatome ſeu medullata & exactiſſima explicatio parabolarum ſeu proverbiorum ſapientiſſimi Salomonis juxta quadruplicem ſacræ Scripturæ ſenſum, per Reverendiſſimum D. Helmicum de Amore Zutphanienſem, Ordinis S. Crucis à reſtitutione decimum nonum, à reformatione verò tertium Magiſtrum Generalem, Domûs Nigro-Paludanæ Profeſſum circa annum 1420.

Extat MS. in Conventu Colon. S. Crucis.

Henricus Ruſſelius in Chronico Ordinis Cruciferorum.

HENRICUS Præpoſitus Eccleſiæ B. M. V. de Gradibus Coloniæ, & Scholaſticus *S.* Gereonis, magnus ſui temporis Theologus.

Gaude felix Agrippina. Hæc ſequentia de Patronis Colonienſibus pulchra quidem eſt & devota; ſed non ubique ſatis Latina. Si conjectura aliquid valere poteſt, exiſtimarem hujus ſequentiæ Authorem eſſe Henricum Præpoſitum B. M. V. ad Gradus.

Sequentiam de S. Gereone idem ſcripſit.

Majeſtati ſacroſanctæ
Militans cum triumphante
Jubilet Eccleſia.

Sequentiæ in feſto S. Gereonis in Eccleſia Colonienſi tantùm:

Rex ſempiternæ lucis Author unice.

Cenſet Henricum dictum Authorem eſſe *Schultingius Bibliotheca Eccleſiaſtica Tom. 1. p. 2. pag. 163. & 165.*

HENRICUS ALDEGREVE Suſati in Weſtphalia Diœceſ. Colon. anno 1502. natus, videtur ex Alberti Duren diſcipulis eſſe, qui eo ſæculo naſcentes inter Germanos vocabantur, *Kunſtſchneider*, *Calatores*, quòd in æs aut lignum incidere figuras qualvis aptè ſcitè nôſſent, & in Aldegravii figuris multa lineamenta artis Durenæ & veſtigia Magiſtri obſervantur. Fama eſt Norimbergæ eundem reſediſſe. Inſignis delineator, vaſto ingenio: cujus picturæ accuratæ & magni pretii, paucæ ex iis extant: icones æri inciſæ ab eodem ab 1525. ad 1555. numerantur 279. ſed inferiores picturâ. *Opmerus in Chronico pag 471.* affirmat, eum adeò excelluiſſe arte picturiâ & inciſoriâ, ut in Germania parem non habuerit. Obiit Suſati, teſte *Stangefolio L. IV. Annal. Circuli Weſtphal.*

Joachimus von Sandrart Tomo II. P. II. pag. 79. Teutſcher Academie von Bau- Bild- und Mahlerey-Künſten.

HENRICUS DE ANDERNACO natione Teutonicus Colonienſis Diœceſis, vir tam in ſcripturis divinis, quàm in ſæcularibus ſcientiis ſtudioſus & eruditus, ingenio promptus, & diſputator acutus. Scripſit

Volumen inſigne ſuper ſententiarum Lib. IV.

Sermones de Tempore Lib. I.

Sermones quoque de Sanctis Lib. I.

Quæſtiones Philoſophiæ. Sed & alia quædam compoſuit.

Daniel à Virgine Maria Specul. Carmelit. P. V. n. 3086. ex & poſt Trithemium. Conſentit Eiſengrein Catal. teſt. verit. ad annum Chriſti 1472.

HENRICUS ab AQUILA Carmelita & Prior Conventûs Colonienſis, Ss. Theologiæ Doctor Pariſienſis, fuit unus ex illis Magiſtris & Doctoribus Pariſienſibus, qui pro defenſione Joannis XXII. Papæ acriter ſe oppoſuerunt contra N. Miniſtrum Generalem Ordinis Minorum, qui hoc tempore Lutetiam Pariſiorum veniens, unà cum ſui Ordinis Magiſtris opinionem illam & ſententiam de DEI viſione, ſcilicet fruitione beatifica non niſi poſt diem judicii animabus Sanctorum futura, tanquam à Joanne prædicto traditam & approbatam publicare & propugnare volebat, quem tandem Philippus inclytus Franciæ Rex palinodiam canere adegit: ſcripſerat námque Pontifex ad Regem, conqueſtus rem ſibi à malevolis affictam; quia ipſe nihil ea de re ſtatuerat, ſed tantùm teſtimonia veritatis indagandæ causâ collegerat. Moritur Coloniæ 1345. Scripſit inter cætera

Contra Petrum de Croſa librum unum.

In Cantica Canticorum librum unum.

In quodlibeta libros duos.

In quæſtiones ordinarias librum unum.

Sixtus Senenſis in Bibliotheca ſancta. Poſſevinus in apparatu ſacro. Friſius, Metius, Geſnerus, &c. Commentarius Eximii Brunonis Provincial. Carmel.

HENRICUS BALTHASAR BLUM Kempenſis, abſoluto curriculo elegantiorum literarum, Juſtiniano ſeſe addixit, & ab Excellentiſſimo Domino Comite Virmondio Wetzlarienſis Cameræ Auguſtæ Præſidi accitus fuit, ut ab epiſtolis ſecretis eſſet.

Scripſit in nuptias Excellentiſſimi Domini ſui & Eliſabethæ Mariæ Comitis Neſſelrodiæ anno MDCCXLI. *Epithalamium* elegiaco numero, typis Wincklerianis Wetzlariæ publicatum hoc titulo: VENUS PLACATA.

HEN-

HENRICUS BLYSSENIUS Colonienſis Romam ad exordia Collegii Germanici 1552. miſſus, ibi annos natus 15. in ſociorum JESU numerum adſcribi voluit & impetravit. Deinde & ad noſtrum inſtitutum conformatus, & bonis literis feliciter inſtitutus, ſacræ Theologiæ Doctor in Romano Collegio primus Sociorum à Martino Olavio creatus eſt 1556, & mox ad nova Collegii Pragenſis fundamenta cum aliis undecim jacienda à S. P. N. Ignatio deſtinatus eſt. Ibi, emiſsâ profeſſione votorum quatuor, & ſacram Theologiam cum laude docuit, & 1661. Collegii Rector conſtitutus eſt, quo per novem annos adminiſtrato, Græcenſe poſt etiam primus toto quinquennio gubernavit, & totius deinde Provinciæ Auſtriæ præpoſitus Provincialis fuit. Demum, cùm Græcenſis Collegii & inſtitutæ tum primùm in eo Academiæ Rector eſſet renunciatus, vir domi foriſque rari admodum exempli migravit è vita Græcii die 24. Aprilis 1586. Edidit

Defenſionem aſſertionum Theologicarum de vera & ſacroſancta Chriſti, quam habet in terris, Eccleſia militante contra diſputationem oppoſitam Herbrandi, Tubingenſis Haretici. Ingolſtadii apud Davidem Sartorium 1577. in 4to.

Tractatum de uno geminóque ſacra Euchariſtia Synaxeos ſalubriter percipienda ritu & uſu, contra graviſſimos adverſariorum errores. ibidem in 4to 1586.

Prodiit 1672. liber: *Gloria Univerſitatis Carolo-Ferdinandea Pragenſis*, cujus pag. 27. Henricus Blyſſenius dicitur primus inter ſocios JEſu creatus Doctor Theologiæ, primò Theologiæ roſtra Pragæ conſcendiſſe: idem elogium ejuſdem iconi in æs inciſæ encomio XXIII. p. 110. legitur; verùm, ùt ait *Author critica Miſcellanea Francofurti* 1692. apud Fievet editæ in 8vo p. 1. 2. 3. fallitur Philippus Allegambe in Bibl. Scriptorum S. J. niſi intelligatur de ſociis Romæ creatis ab Martino Olavio, quos inter primus fuit Blyſſenius anno 1556. qui fuit ultimus vitæ ſancti Ignatii.

Cæterùm tres magni viri & ſocii Alphonſus Salmero, Claudius Jajus, & Pragæ minimè tacendus Petrus Caniſius ſeptennio ante 1549. ipſo S. Franciſci Seraphici die renuntiati fuêre Doctores Ss. Theologiæ, jubente & volente ſummo Pontifice, ab Eximio Ambroſio Catharino celeberrimo Ss. Ord. Prædicatorum Theologo Bononiæ, cui ſacro Ordini vicem reddere viſus eſt Caniſius, dum ex eadem S. Dominici familia eximium virum Joannem Fabrum Ingolſtadii Doctorem creavit. *Vide Raderum L. 1. vita Caniſii C. IX.*

HENRICUS BODEKER Dringenbergæ in Diœceſi Paderbornenſi mundo datus 1640. 1mâ Octobr. Societati JEſu 1661. 15. Novembr. in qua profitetur quatuor vota 1676. Monaſterii Weſtph. Poſt humaniorum literarum doctrinam Romano ſermone ad Academicos, ſubin patrio Monaſterii Weſtphalorum, demum ad Cathedram Ædis Metropoliticæ Colonienſis accitus, annos undecim civitatem ab ore ſuo pendentem habuit, Operarii Ignatiani vera idæa; quandoque agente intus ſpiritu hebdomade unâ ſexies, die uno bis dicebat ad famelicam turbam verbo divino paſcendam. Nec interea ægrotantibus per urbem, nec confeſſuris peccata ſuo in tribunali deerat, febríſque aut diarrhææ doloroſa indicia jejuniis aut laboribus velut præſenti medicinâ fallebat aut depellebat: legimus enim (id quod coævi oculis uſurpabant) in defuncti ſchediaſmatis Deiparæ ope ante orationem imploratâ ſupra vires & tempus longè protractas fuiſſe ſacras conciones, & vegetiorem deſiiſſe, quàm cœpiſſe. Erat eidem acies oculorum ab initio debilior, voto nuncupato per Xaverium Patronum nihil per omnem vitam ſequentem moleſtiæ expertus eſt. Eâ fuit prudentiâ, ut à conſiliis toti Provinciæ annos multos fuerit. Triduo ante finem vitæ univerſæ vitæ noxas confeſſus, animam expiatam Creatori reddidit Coloniæ 25. Novembr. 1688. magno ſui apud omnes relicto deſiderio, & odore boni exempli in Societatem redundante. Scripſit Germanicè & Latinè

Guldener Rauch-Altar, oder guldenes Bett-Buch wohl verſehen mit heylſamen Unterrichtungen aus den Gebettern der Kirchen, der heiligen Vättern und Pſalmen Davids. in 8vo Cöllen bey J. Poll mit Kupffern.

Altare aureum incenſi, ſive libellum aureum exhibentem inſtructiones, documenta, preces ex Eccleſia Patribus & pſalmis collectas, operà P. H. Bodecker, Colonia in 8vo minore impreſſum 1685. Recuſum tertiò 1737. in 8vo Colonia ſumptu Joannis van der Poll pp. 629. ibidem 1734. in 12 Eodem anno in 18vo. Idem Latinè 1735. in 12° in eadem typographia.

1686. *Mors beata conformis morti Salvatoris. Colonia typo Kinckii.*

HENRICUS BOCK ex nobili Bockiorum familia, Carmelita Conventûs Colonienſis, floruit circa annum Chriſti 1320. in Carmelo Spirenſi, Lector ſententiarum. Anno 1426. à Rabano Helviſtar. Epiſcopo & Principe Spirenſi aſſumitur in Suffraganeum, & à Martino Papa V. creatur Epiſcopus Myrenſis, de quo Romæ in regeſtis Pontificalibus ſic legitur: "Henricus de Colonia Ordinis Carmelitarum electus eſt Epiſcopus Myrenſis undecimo Kalendas Maji anno 1426." Factus Epiſcopus omnem exteriorem pompam & ſplendorem modeſtè declinans, in Monaſterio Ordinis ſui inter Fratres reſedit, ibique ad plurimorum quà Eccleſiaſticorum, quà ſæcularium deſideria & vota, Confraternitatem ſancti Sebaſtiani Martyris inſtituit, novo ſacello cum altari erecto, & ab ipſo conſecrato. Moritur in Carmelo Spirenſi anno 1443. die 14. menſis Octobris. Ante majorem aram ſepultus ſub lapide, totam ejus perſonam pontificaliter ornatam exhibente. Cernitur ejus depicta effigies in aula hoſpitum Carmeli Colonienſis inter plures alios viros illuſtres, cum hac epigraphe: *R. D. Bock Epiſcopus Myrenſis, Suffraganeus Spirenſis Magiſtrum ſententiarum doctiſſimis Commentariis illuſtravit.*

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelita.

HENRICUS BOICK de Wilſtein, natione Weſtphalus, Carmelita Colonienſis, vir pietate, religione & ſcientiâ illuſtris, quam proinde ob

cauſam inſulâ epiſcopali donatus, Croatienſis Epiſcopus ordinatus eſt tempore Innocentii Papæ VI. Obiiſſe creditur 1366. poſt illum ſiquidem annum nulla ejus reperitur memoria in libris antiquis Provinciæ. Varia ſcriptorum monumenta poſteritati conſecravit.

De celebratione Miſſarum lib. 1.

Epiſtolarum familiarium alterum.

Ad Joannem Hildesheimenſem tertium.

Ex Commentariis eximii Brunonis Tevvis Carmelit. Daniel V. Maria Specni. Carmeli parte V. Geſnerus, Poſſevinus, Metius.

HENRICUS BOMELIUS patriâ Geldrienſis, alius videtur ab Henrico Bommelio *in Bibliotheca Belgica Foppens*, & alius ab eo, qui libro 1. Decanali Facult. artium Colon. legitur Magiſter Henricus Bomel de Xantis Licentiatus in Decretis interfuiſſe reformationi Facultatis artium Coloniæ anno 1440. die S. Matthiæ concluſæ, Concionator Veſalienſis, claruit 1546. Scripſit

Prava nota librum.

Lamentationes Petri ſive Novum Eſdram.

Geſner. Bibliotheca.

HENRICUS de BOSCO DUCIS Ordinis Fratrum S. Crucis Colonienſis, Scriptor, Theologus & Eccleſiaſtes. Geminum indicem confecit, alterum Theologicum, alterum concionatorium.

Poſtillatio ſuper pſalterium 1464. ſcriptum ſeu compoſitum continet quatuor volumina in folio.

Ex Commentariis Conventus Colonienſis ſanctæ Crucis, ubi MS. extant.

HENRICUS BREWER Julias. In Tricoronato Gymnaſio hauſiſſe eundem bonas litteras, probo ex Kinckii epigrammate, quo in tres hiſtoriæ profanæ Scriptores vel Epitomatores luſit.

Triplicis Authoris ſtudio fabricata theatri
In lucem moles prodiit hiſtorici:
De trino Ubiaco deſcendat Alumnus in illo,
Gymnaſio Brachel incola Montis adeſt.
Laurigerâ Thuldenus adeſt de Gymnade; Brewer
E Tricoronatâ (ſic jubet ordo) ſcholâ.

Fuit Ss. Theologiæ Licentiatus, Monialium Eccleſiæ majoris Nazareth Rector, poſt Parochus ſancti Jacobi apud Aquas Grani. Scripta ab eo

Hiſtoria rerum notabiliorum, quæ ex anno 1661. in annum 1671. in terris utrinſque Imperatoris, Electorum, Principum ac Statuum utrinſque Germaniæ accidêre. Breviter ac ſuccinctè per Henricum Brewer Juliacenſem adornata enarratio, ſive hiſtoria Brachelio-Thuldeniana continuata pars VII.

Adjiciuntur ſeorſim ad majorem elucidationem *Memorialia, litteræ, tranſactiones, pacta, fœdera, pacificationes, aliáque publica ſcripta. Coloniæ ſumptu Joannis Antonii Kinckii 1662. in 8vo pp. 356.*

Tractatus politici continentur pp. 224. & additamento pp. 79.

Hiſtoria rerum notabiliorum, quæ ex anno 1661. uſque ad annum 1673. in regnis terríſque Chriſtianis extra Germaniam, puta in Italia, Hiſpania, Gallia, Anglia, Suecia, Polonia, Luſitania, Dania & Moſcovia contigêre, enarrata breviter & ſuccinctè pro hiſtoria univerſali Brachelio-Thuldeniana continuatione per Henr. Brewer Ss. Theologiæ Licentiatum cum ſcriptis & tractatibus publicis huc facientibus. Coloniæ ſumptibus Joannis Antonii Kinckii 1675. in 8vo pp. 203. Tractatûs pacis ſeorſim ſuis ciffris ſingula, uti acceſſêre, impreſſa, non ſub uno numero.

Luſit in ejus hiſtoriam non inerudito epigrammate Joannes Buecken Ss. Theologiæ Licentiatus, Paſtor & Canonicus Bonnenſis ſumpto ex etymo nominis teutonici *Brewer.*

Quid coxiſti Brewere boni? proba ais? probo, laudo:
Non es cerviſiæ coctor, at hiſtoriæ:
Hanc ſanus Lector Pitiſſet, & ante malignè
Expuere abſtineat, quàm meliora coquat.

Præterea ab eo editum opuſculum poëticum Chronicis mixtum, cujus titulus: *CrInItVM poLI sIDVs*, dicatum Archi-Epiſcopo Colonienſi ab eodem ſcriptum, cùm eſſet Bonnæ Vicarius Collegiatæ Eccleſiæ, & Parochialis Sacellanus. Bonnæ 1668.

Der in der Reliquien Verehrung rechtſchaffen Catholiſch und wahrhafftig groſſer Käyſer Carl bey gewöhnlicher Eröffnung der Aachiſchen Schatz-Kammer Heiligthumbs durch Henricum Brewer, Ss. Theol. Licent. und Paſtorn zu St. Jacob dieſelbſten. 1685. zu Aachen bey Johan Henrich Clemens gedruckt in 12mo pp. 51.

1681. *edidit Thomæ à Kempis Biographiam. Coloniæ in 8vo pp. 79. typo Alſtorff. Dicatus Innocentio XI. PP. & Maximiliano Henrico Arch. Conatur hoc libello Brewerus librum de imitatione Chriſti Thomæ noſtro vindicare, æmulatus Rosweidum & Werlinum cauſa ejuſdem Patronos anteriores.*

HENRICUS von der BROKE 1375. 29. Novembris regimen ſuſcepit Capellæ ſancti Benedicti Tremoniæ, & (ùt refert D. Mulherr) etiam Paſtor fuit Eccleſiæ ſanctæ Mariæ in urbe Tremonienſi, veroſimiliùs ſancti Reinoldi. Scripſit

Chronicon excurrens ad annum 1391. cujus titulus: Hiſtoria ſui temporis.

Ex originibus hiſtoria Weſtphalica J. D. von Steinen.

HENRICUS COLENDAL natus Coloniæ 1672. 15. April. in Univerſitate Colonienſi Magiſter artium promotus acceſſit Societati Treviris 1690. Junii 16. votis factis poſt biennium, luſtro uno manſuetioribus muſis juventutem imbuit. Theologiam univerſam quantâ ingenii felicitate propugnârit, loquuntur ſcripta polemica, quibus ille Hæreticos & provocavit non ſemel, & exagitavit acerrimè. Simul ac Geiſtæ aſceſi Ignatianâ animum pavit, dictis quatuor votis ſolemnibus 1705. 15. Auguſti ingenti ſui divini honoris propagandi æſtuare cœpit. Progreſſus ad roſtra Oſnabrugenſis Cathedraticæ rapuit in ſe oculos ac animos omnium facundiâ cum intima Theologiæ ſcientia conjunctâ. Simili admurmuratione Dreſdæ Capellanus Regius ſexennio coram Auguſto Poloniæ Rege & Electore Saxoniæ, ac demum Coloniæ in Capitolio Eccleſiaſtes fuit. Seceſſûs cauſam è Saxonia R. P. N. præpoſitus Generalis

Tambu-

Tamburinus litteris datis gratulatus eſt: quod pro Catholicorum libertate excellentiſſimo Comiti de Flemming Lutherano palàm obſiſtere non dubitâris. Cederet modò tempori & Evangelii ergo lucro apponeret migrationem. Eloquentiæ haud modicum decus addebat ſuave ac placidum Patris Henrici ingenium fuci ac duplicitatis neſcium. 1719. affectus catharro apoplectico, ne concionandi æſtu ingraveſceret malum, ad Socios Eſſendienſes & excellentiſſimæ Dominæ Comitiſſæ de Rittberg S. R. I. Principis Abbatiſſæ conſcientiam gubernandam miſſus fuit. Subin Duſſeldorpii, demum noſtræ domûs Colonienſis Rector & verbis zelo DEI plenus, &, quo licuit, obſequiorum genere ſubditos ſibi devinxit. Incredibile eſt, quot ſtimulos ſubderet adoleſcentibus ad ingenuas artes, quàm in omnibus Academicorum congreſſibus triumpharet, omnéſque officii partes explere ſibi videretur; ſi cum ſummo ſplendore templi & Gymnaſii incrementa ipſe aut excogitâſſet, aut ab alio profecta intelligeret. Sub extremum Rectoratum catharris iteratis obrutus, ad mortem ſe accinxit, quam ſanctè obiit 23. Januarii 1729. Edidit ſequentia:

Nullitas Sacerdotii Lutheranorum. in 8vo Coloniæ apud Servatium Noethen 1713.

Amica confabulatio Catholicum inter & Lutheranum de exiſtentia Sacerdotii inter Lutheranos. ibidem eâdem formâ 1710. & Oſnabrugi typo Kiſlingio.

Oſnabrugenſis ruſticus edoctus à Catholico Eccleſiaſte methodum, quâ facillimè demonſtrat inanitatem Sacerdotii Lutheranorum. ibidem eâdem formâ. Hic libellus ob mirum, quo conditus eſt, leporem plus vice ſimplici recuſus. Oſnabrugi 1711. prodiit.

Epiſtola ad Magiſtrum Henricum Chriſtianum Meyer Miniſtrum Lutheranum Oſnabrugenſem in æde B. Virginis, quâ ineptum ejuſdem Bubulcum excutit & relegat. Coloniæ eâdem formâ. Tria hæc opuſcula bis ante edita fuerant in 12mo Oſnabrugi.

Funebris laudatio Germanica Joſephi primi, Auguſti Regis Romani in Eccleſia Cathedrali Oſnabrugenſi, dicta 7. Julii 1711. impreſſa Oſnabrugi in ſolio apud Godefridum Kiſling.

Oratio funebris in exequiis Joſephi Lotharingiæ Ducis Generalis Cæſarei mortui in Italia ex vulnere, ſub titulo: Senex juventus poſt fata. in folio 1706. Oſnabrugi typis Gerardi Schorlemmer.

Methodus eliciendi contritionem ex fide firma, ſpe ac charitate perfecta unà cum motivis 25. idoneis ad fugam peccatorum excitandam Germanicè ſuppreſſo nomine. Coloniæ in 8vo 1719. apud Joannem Engelert.

1711. *Oſnabrugi abominatio blaſphemi mendacii contra Gerardum Menſchen. qui in edito libello ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium appellârat abominationem abominationum. Eodem hoc anno*

Translatus Germanicè Thomas de Kempis cum additamento poſt quodvis capitulum, praxeos doctrinæ in præcedenti capitulo contentæ & orationis, quem Gallicè primùm edidit R. P. Gennelien S. J. Editus Coloniæ typis Servatii Noethen, & eodem anno in alia forma recuſus.

Curavit præter hoc, ut ederentur Coloniæ denuò primò Vita Eleonoræ Magdalenæ Thereſiæ Auguſtæ.

2dò Lux in tenebris ſeu veritas Catholica doctrinæ methodo clarâ & facili confutandi ſectas contrarias per hominem è Societate Argentorati, hic cum augmento iterato impreſſa.

HENRICUS CORNELIUS AGRIPPA natus eſt intrà Coloniæ mœnia anno 1486. 14. Septembris, quod de ſe teſtatur Epiſt. XXVI. Lib. VII. inſcripta Coſſ. & Senatoribus Colonienſibus. Familiâ equeſtri in Nettesheim quarto ab urbe milliari originem ducebat. Primæ pueritiæ diſciplinis in patria inſtitutus, deinde omnem ætatem uſque adhuc (MDXXXIII. XI. Januarii hæc Bonnæ ſcribebat in Epiſtola laudata) in externarum regionum exploratione, etiam cum patrimonii mei jactura exercens, ultroncúmque exilium amplectens, ſic me & litteris, & militiâ, & variarum linguarum, gentium, nationum, morum, conſuetudinum notitiâ & experientiâ præparavi, ut patriæ aliquando non tam neceſſarius, quàm utilis eſſem. Sed quoties reverſus ſum in veſtram urbem, meam autem patriam, tanquam Ulyſſes, domum reverſus, & cognitus à nemine, vix inveni minùs etiam inter ſanguine propinquos, qui mihi diceret: AVE. Hæc de ſe ipſus, quæ enucleabimus.

Jàm ante juris utriuſque & medicinarum Doctor laureatus, utriuſque Palladis inſignia retulit: Epiſt. XXI. Lib. VII. linguarum octo mediocriter doctus, ſed illarum ſex adeò peritus, ut ſingulis non loqui modò & intelligere, ſed & eleganter orare, dictare & transferre noverim: *Eâdem Epiſtolâ* Majores mei ab Avis Atavíſque Auſtriacis Principibus ſemper addicti virtutum ſuarum præclara inſignia fortunáſque reportârunt. Horum nixus veſtigiis MAXIMILIANO aliquamdiu à minoribus ſecretis fui, deinde in Italicis caſtris ſeptennio illius ſtipendio militavi, à quo Equitis Aurati titulum retuli. Defuncto Maximiliano ſub variis Principibus, rebus publicis in Italia, Hiſpania, Anglia, Gallia, nunc militiâ, nunc litteris famam quæſivi. In Dola Burgundiæ publicâ lecturâ ſacras litteras profeſſus ſum anno MDIX. ob quam ad hujus ſtudii Doctoribus in Collegium receptus, inſuper regentiâ & ſtipendiis donatus. Dolâ in Angliam profectus, commentatus eſt epiſtolas ſancti Pauli: Coloniam redux quodlibeticam orationem habuit. Avenione etiam pedem figere meditabatur, ſed prætulit oblatam à civitate Metenſi Syndici & Oratoris publici ſpartam anno MDXVIII. Anno MDXX. Coloniam denuò repetiit, inde Genevam ſpe honorarii ſtipendii illic conſequendi in medica exercenda: id cùm parùm ſuccederet, Friburgum Helvetiorum 1523. eodem fine: anno proximo Lugdunum, ubi à Rege Franciſco primo ſalarium obtinuit, & Reginæ Matris Phyſicus nuncupatus: nec hîc fortuna affulſit miſero: quare Antverpiam anno 1528 venit, anno 1529. cùm ab Henrico Rege Angliæ ab Imperatoris Cancellario, à Mantuano Italo, ac demum à Margaretha Auſtriaca poſceretur, in hujus ſe

fidem & clientelam dedit: à qua Hiſtoriographi Cæſarei cathedram & minerval obtinuit: prælufit officio edendâ hiſtoriâ coronati Caroli V. at mox ratione funebri MARGARITÆ ARCHIDUCIS mortuæ. Anno 1530. edidit librum *de vanitate ſcientiarum*, nec longo poſt intervallo *de occulta Philoſophia* Antverpiæ & Pariſiis utroque ſcripto, tum crebris de aſtrologica divinatione, alchymia, magia, ſuſpicionibus de ſe jure olim excitatis, & Caroli V. & Catholicorum bonorum odium incurrit, adeò ut nec obolum ex delato munere Hiſtoriographi viderit. Meditabatur *librum de occulta Philoſophia* Coloniæ auctiorem edere typo Colonienſi Joannis Soteris. Eximius Conradus Köllin de Ulma Ordin. Prædicat. Inquiſitor interpellat Magiſtratum, ut librum jam ſub prælo ſudantem ſiſtat & premat, accerſitur à Magiſtratu Soter, & folia jam excuſa Inquiſitori tradere jubetur. Officialis & Fiſcales Archi-Epiſcopi cenſurâ interminatâ eundem Typothetam percellunt: contra Agrippa Bonnæ præſens Archi-Epiſcopum vice & Magiſtratum Colonienſem literis vehementer obteſtatur, ut permittant typum libri à Cæſare, ùt ait, & Theologis probatum. Quis exitus fuerit libelli, neſcio: Liber editus ſpargitur de occulta Philoſophia Coloniæ 1533. vero an ficto titulo extat. Bonnâ Lugdunum reverſus, carceri traditur ob læſam ſcripto FRANCISCI I. Matrem, è quo amicorum precibus dimiſſus, Gratianopolin abiit, ibíque anno 1535. diem obiit in ædibus Quæſtoris Provinciæ Delphinatûs, teſte J. Naudæo. Uxorem geminam habuit: ex prima filium, ex ſecunda tres filiós & filiam habuit: hæc obiit 1529.

Libri ejuſdem ſemel & iterum Lugduni per Beringos Fratres in 8vo editi ſunt, in quibus arrogat ſibi ſcientiam infinitam omnium ſacrorum & profanorum dijudicandorum, ſed immaturo, impari & infelici conatu. Hinc proſcripti in prima claſſe damnatorum jure ab Eccleſia fuerunt; unde eos non recenſemus.

Foppens Bibliotheca Belgica.

HENRICUS CUPERUS natus in urbe Juliacenſi 1626. Societati adlectus 1649. Exacto ritè Noviriatûs biennio humaniora docuit Hildeſii, quatuor vota profeſſus, explicato Coloniæ Ariſtotele, ibidem doctorali pileo donatus eſt. 1679. 26. Septembr. Theologiam, & Monaſterii Weſtphaliæ & Coloniæ cum prima eruditionis commendatione explanavit. Singularis prudentia, eximia Juris Canonici peritia conjuncta id effecit, ut velut arbiter rerum quarumcunque intricatiſſimarum, non ab urbe Colonienſi modò & patria; ſed & à Principibus quibusvis vicinioribus in conſilium vocaretur. Quatuor non interruptâ ſerie ſeſe excipientium illuſtriſſimorum Nuntiorum Apoſtolicorum conſcientias moderatus eſt. Fuit Rector Collegii Colonienſis, & multis annis Regens Gymnaſii ab 1689. ad 1702. 21. Novembris, quo obiit. Eodem anno Kalendis Novembribus ex voluntate Reverendiſſimi & Celſiſſimi Principis Monaſterienſis Chriſtophori Bernardi ſcripſit

Explanationem in doctrinam Catecheticam, primùm procuſam Monaſterii Weſtphaliæ typis Raesfeldianis, dein recuſam Coloniæ apud Servatium Noethen.

HENRICUS DISSENIUS Oſnabrugenſis, ſed Cartuſiæ Colonienſis Profeſſus, tum Sacriſta & Pro-Præfectus (Vicarium nominant) ſcribendi non minùs, quàm legendi plurimorum annorum curriculo adeò ſtudioſus patiénsque extitit, ut non ſolùm multa Ss. Patrum volumina in uſum hujus domûs manu ſuâ exaraverit; verùm etiam complures proprio marte tomos, licèt nunquam editos, compoſuerit, qui etiamnum in Colonienſi Cartuſia adſervantur. Obiit plenus dierum in domo profeſſionis ſuæ 1484. poſtridie ſanctæ Catharinæ Virginis & Martyris. Catalogus ſcriptorum ſequens eſt:

Faſciculi ſermonum Dominicalium volumina 4. Omnia propriâ Authoris manu.

Viridarii in pſalterium volumina totidem.

Poſtilla in Evangelia de Sanctis. 2. Volum.

Expoſitiones in Evangelia Dominicalia alia & alia 4. libellis diſtincta.

Collationes 3. de Præſentat. B. V. M.

Collatio in Capitulo Generali de laude Ordinis Cartuſ.

Epiſtola 4. ad Monachum tentatum.

Epiſtola ad Principem quendam N.

Quo pacto Hæreticorum fraudes deprehendi queant.

De multiplici bonorum verecundia.

Sermones de Sanctis.

Homilia 40. in officium: Rorate cæli.

Conſolationum volumina 8. in Cantica Canticorum.

Sermones Capitulares.

Expoſitio in totum Miſſale.

Expoſitio Antiphonarum tribus contenta libris.

Elucidatio novem lectionum officii defunctorum.

In ſymbolum Athanaſii & orationem Dominicam.

De Sacerdotii dignitate.

Expoſitio in Apocalypſin.

Soliloquia quædam.

Pſalterium de Ss. Trinitate, B. Maria, Angelis, omnibus Sanctis, Venerabili Sacramento, pro defunctis.

De 13. manſionibus.

Sermo de Venerabili Sacramento, collectus ex dictis Sanctorum.

Petreius, Schultingius in Bibliotheca Eccleſiaſtica.

HENRICUS DOERGANGIUS penè annos 20. continuos extra patriam peregrinatus eſt, ut mundum videret, & ut à viris doctis addiſceret, quid de ejus authore, & quid de iis rebus, quæ in eo creatæ & factæ ſunt, ſibi tenendum. Linguarum trium Gallicæ, Italicæ, Hiſpanicæ peritus, quas pro ævo ſuo exquiſito ſtudio didicerat, & apprimè callebat. Idem cum uxore teſtamento condito alumnorum de ſororis & ſua cognatione in Gymnaſio Tricoronato fundavit: cujus ſancti & præclari inſtituti litteræ authenticæ apud Regentem Gymnaſii Tricoronati extant. Idem in Parochia ſancti Laurentii hîc Coloniæ anniverſarium perpetuum ſtatuit. Scripſit

Inſti-

Digitized by Google

Inſtitutiones in linguam Gallicam admodum faciles, quales antehac nunquam viſa; quibus omnes ejus linguæ difficultates ad vivum quàm luculentiſſimè reſecantur & diſſolvuntur, adeò ut diligens ac generoſus proprio eam marte ex his addiſcere poſſet, Authore Henrico Doerganck apud Ubios Colon. Agripp. linguarum Gallica, Italica & Italica Profeſſore. Coloniæ imprimebat Joannes Chriſtophori, ſumptibus Authoris 1604. in 8vo pp. 527. Dicavit opus Conſulibus & Senatui Agrippinenſium.

Inſtitutiones in linguam Italicam admodum faciles, quales antehac nunquam viſa, Germanos, Gallos & Hiſpanos, qui ejus lingua flagrant deſiderio, repletura gaudio, & reliquas nationes valde refocillatura, Authore Henrico Doergangio. Coloniæ imprimebat Joannes Chriſtophori, ſumptibus Authoris 1604. in 8vo pp. 117. Dicavit eaſdem Sereniſſimo Erneſto Archi-Epiſcopo Colon. aſſerit in aula Electoris uſum Italica lingua ante omnes perſtrepere, & Principem ejus ſtudio & elegantiâ capi.

Inſtitutiones in linguam Hiſpanicam admodum faciles, quales antehac nunquam viſa, Authore Henrico Doergangk apud Ubios Colon. Agrippin. linguarum Hiſpanica, Italica, Gallica Profeſſore. Coloniæ imprimebat Petrus à Brachel 1614. in 8. pp. 310.

HENRICUS DOLLENDORPIUS ſeu de Dollendorp Carmelita Colonienſis, & ejuſdem Provinciæ Provincialis, Doctor Pariſienſis. Vir fuit ingenio acutus, & clarus eloquio, Declamator ſermonum celeberrimus, & ad enodandas quæſtiones ſcripturarum ac ſcholaſticas Diſputator acerrimus. Moritur Coloniæ 1366. die 10. Februarii, ſepultus in choro ante altare majus, fitque de eo mentio in antiquo anniverſariorum Conventûs Colonienſis libro. Depicta ejus effigies inter alios viros illuſtres cernitur in aula hoſpitum Conventûs Colonienſis, cum hac ſubſcriptione:

Reverendus Magiſter Henricus Dollendorp, Doctor Pariſienſis, & Alemanniæ inferioris Provincialis.

Annum mortualem cenſet Poſſevinus ex Trithemio narrante, Dollendorpium anno 1370. vivum ſuperfuiſſe. proferendum ad 1375, quo currebat indictio III. quæ inter anni fatalis notas adſcribitur. Scripſit

In ſententiarum Magiſtrum L. IV.

In Philoſophiam moralem.

Sermones de Tempore & de Sanctis.

Trithemius, Petrus Lucius, Eiſengreinius, Poſſevinus, Geſnerus, Daniel à Virgine Maria, Speculi Carmelitarum parte V. num. 3087. Foppens Bibliotheca Belgica. Commentarii Eximii Brunonis Temis Carmelit. Provincialis.

HENRICUS EGHER ab urbe patria Calcaria dictus Calcarienſis, naſcitur 1328. Pariſiis ſacræ Theologiæ Baccalaureus creatus fuit, & ſubin Magiſter cathedram conſcendit. Geminum Canonicatum in Eccleſia Collegiata ſancti Georgii Coloniæ, & in Cæſaris-Inſula ſancti Swiberti conſecutus dimiſit utrumque, & ſpes humanas omnes, complexus inſtitutum Cartuſianorum in Cœnobio Colonienſi ſanctæ Barbaræ annum ætatis 37mum agens vir reconditæ ſanctitatis & doctrinæ, quæ mirè Ordinem illuſtravit. Biennio à profeſſione facta nedum expleto, domui Monachorum prope Arnheimium præficitur, ubi Gerardum cognomento magnum diſcipulum vitæ interioris & Sanctorum ſcientiæ nactus eſt, eique viam pandit ad ardua myſteria, quibus guſtandis eum DEUS olim admoturus erat. Poſt quinquennium jubetur naſcentem ad Ruræmundam familiam ſacram paternâ curâ fovere, & annis quatuor educare. Ex hoc Prioratu avocatur ad natalem ſacram domum ſuam Colonienſem Cartuſiam gubernandam ſeptennio: iiſdem difficillimis temporibus Provincias Picardiæ & Alemanniæ ſciſſas fœdo ſchiſmate, quod & ipſum Ordinem ſacrum corripuerat, cum poteſtate moderabatur; inde ad Argentinenſem Cartuſiam, durâ egeſtate preſſam, & prolixâ beneficentiâ conſanguineorum Henrici auctam regundam translatus, duodecennio præfuit, tantâ inter negotia innumera pace ac modeſtiâ animi, nemo ut fuerit unquam, qui ejus Magiſtratum accuſaret, omnibus ſeſe uti parentem obvio ac paterno ſinu exhiberet. Totum charitate ſe fratribus ac filiis ſuis impendebat, & totum aſſidna oratio ac divinorum contemplatio affigebat cœlo; effudit & unctionem ſpiritûs ſui in externos omnium ætatum & ſtatuum, quos litteris ſanctiſſimis ad perfectionem ſummam manuducebat. In Capitulis quinque Definitor, & in tribus ſacer Orator ſermone ad omnes dicto fuit, atque Galliam, Picardiam & Alemanniam duntaxat, idque uno & eodem anno; ſed & Pragam & Moraviam viſitando luſtravit peculiari poteſtate à ſummo Pontifice annos ipſos viginti munitus fuit ad ſolvenda Sedi Apoſtolicæ reſervata delicta & jura.

Tot curis pro DEI gloria & Fratrum ſalute exercitus poſtulavit, & ægrè obtinuit, ut à Prioratûs Argentinenſis onere liberaretur. Mox Coloniam reverſus, totum ſe orationi, totum demiſſionis obedientiæque exercitiis immerſit. Erga Deiparam ſingulari devotione ferebatur. Fertur famâ domeſticâ Cartuſiæ Colonienſis à Deipara conſpicua edoctum Henricum feciſſe pſalterium è CL. ſalutationibus Marianis, & quindecies interpoſitâ Dominicâ precatione compoſitum, quod velut quotidianum penſum offerebat Dominæ ſuæ. Ultimo vitæ anno paralyſi continuâ dejectus properavit è carcere corpuſculi migrare. Quæ migratio incidit in vigiliam ſancti Thomæ Apoſtoli anno 1408. ætatis 80. Monachatûs 43. ad Sancti uſque cognomen, cùm adhuc viveret, ore omnium celebratus & habitus.

Hæc ex manuſcriptis Cartuſiarum Colonienſis, Argentinenſis & libro Benefactorum ultra ea, quæ *Valerius Andrea in Biblioth. Belg. poſt Trithemium de Script. Eccleſ. & inter illuſtres Germaniæ viros, poſt Arnoldum Boſtium de præcipuis aliquot Car-*

tuſianæ familiæ Patribus C. XII. poſt Petrum Dorlandum in Chronice Cartuſ. L. V. C. X. Petrum Sutorem de vita Cartuſ. L. II. Tract. III. C. VII. Petrum Canſium in Martyrol. German. ad diem XX. Decembr. Theodorum Petrejum in Biblioth. Cartuſ. Georgium Garnefeld in Catal. Ss. Ord. Cartuſiæ addiderunt.

Meminère & Guilielmus Eiſengrein in Catalogo Tom. V. addens ad annum Chriſti 1390. *eundem ſcripſiſſe Exercitatorium ad Monachos. Thomas Bozius de ſignis Eccleſ. L. 22. C. III. Anton. Poſſevinus in apparatu ſacro. Arnoldus Havenſius in Hiſtor. Martyrum Ruramundenſium. Joſias Simlerus in Epitome Geſneriana. Franciſcus Swertius in Athenis Belgicis. Hipolitus Maraccius in Bibliotheca Mariana.* Scripſit

1. *De ortu & progreſſu Ordinis Cartuſienſis hactenus ineditum. Latet MS. inter codices Bibliothecæ Baſileenſis, qui in charta ſunt litterâ K. Henrici Kalkar Ordinis Cartuſiani de ortu & progreſſu ſui Ordinis in 4to. (imò meis oculis eam vidi in Bibl. Cartuſiæ Colon. O. n. 197. 40. MS.)*

2. *Ejuſdem epiſtola de rebus diverſis tractans in folio. Ità Theophilus Spizelius, Scriptores Bibliothecarum arcanis retectis anno* 1668. *Auguſtæ Vindelic. in 8vo.*

Hactenus Michael Mörckens in ſua Cartuſiographia L. XIV. de Provinciis Rheni C. IV. in Cartuſia Colonienſi §. 5. de viris aliquot illuſtribus ejuſdem Provinciæ.

Citati à Morckenſio Authores hos libros inſuper ſcriptos ab Henrico Calcarienſi recenſent.

3. *Pſalterium B. M. V. geminum MS.*

4. *Contemplatio, quæ dicitur Metrica Theoria MS.*

5. *Cantuaginum.*

6. *Sermones Capitulares MS. in Cartuſ. Colon. OO. 16.*

7. *De continentiis & diſtinctione ſcientiarum MS.*

8. *Tractatus de quotidiano holocauſto ſpiritualis exercitii. MS.*

9 *Scala ſive tractatus de exercitiis ſpiritualibus MS.*

10. *Collatio pro eligendo Priore MS.*

11. *Adhortatio ad Petrum Monachum Confluentinum MS.*

12. *Reſponſio ad epiſtolam Gerlaci Prioris Cartuſiæ Confluent.*

HENRICUS ELVERICH Embricæ in mortalem vitam gignitur 1582. 12. Aprilis, qua in urbe 1602. adlegi in Societatem orat & exorat. Poſt biennium votis ſacris illigatur. Humaniores litteras, præſertim ſacræ linguæ Græcæ Grammaticam univerſam & Dialectices præcepta rarâ felicitate docuit; nihil tamen perinde eum commendabilem fecit, atque in diuturnis ægrotantis corporis incommodis patientia ſingularis, & quantum affecta valetudo tulit, utilium ſtudiorum labor in Bibliotheca purganda & locupletanda. Vocatus fuit ad patientiæ coronam III. Kalend. Martii 1636. Coloniæ. Scripſit

Radices linguæ Græcæ & Latinæ. Coloniæ typis Gualteri 1620. & aliàs tuſas & recuſas in 8vo.

Sotuellus. Bibliotheca Scriptorum Societ. JESU. Waſſenbergius Clivia.

HENRICUS ab EYCK Vicarius Ss. Caſſii & Florentii Bonnæ reliquit

Proceſſum judiciarium Belialis Chriſtum coram Salomone accuſantis, Moyſe cauſam Chriſti DEI agente.

Volumen manuſcriptum juridicum in folio. In Bibliotheca Collegii Societatis Jeſu Colonienſis extat, quod refert ætatem ſæculi XV. ut patet ex fine, completum & ſcriptum per me Henricum de Eyck, Vicarium in Eccleſia ſancti Caſſii Bonnenſi anno MCCCCXXXIX. in profeſto Annuntiationis beatæ Mariæ Virginis.

HENRICUS FABRITIUS Aquiſgranenſis vertit ex Latino Germanicè

1. *Hiſtoriam ſui temporis à Laurentio Surio ſcriptam, vulgatam Coloniæ 1568. in folio.*

2. *Catechiſmum Romanæ Eccleſiæ ex majore Catechiſmo Tridentino excerptum.*

Geſner. in Bibliotheca.

HENRICUS FRIESSEM Canonicus Steinfeldenſis mundo natus apud Ubios 1672. 27mâ Septembris, eidem per vota ſolemnia denatus 1692. 2. Julii Magiſterio Novitiorum domi & foris in Conventu Niderchano ac Saynenſi, quo communis Provinciæ Novitiatus translatus fuerat, ingenti cum fructu applicatus eſt. Animabus dirigendis variis in locis Gleen, Eller, Dunwaldt, ac demum in Wehr Paſtor præfuit & profuit. Vir totus ad pietatem fictus & factus. Interiorem conſcientiæ puritatem prodebat exterior corporis nitor, dum in inceſſu, ſtatu, habitu, atque omnibus motibus nihil apparebat, nisi quod religioſam deceret ſanctitatem. Petiit aliquando intentiſſimè pati in mundo, ne neceſſe foret pati in purgatorio; atque ideò ad quæcunque toleranda ſe obtulit, etiamſi carnes toto corpore defluerent. Exauditus videtur; parte enim inferiore corporis vix oſſibus hærente ipſe interim in lectulo martyrii confeſſionibus ſuorum excipiendis occupabatur; donec animâ meritis gravidâ corpus laboribus & doloribus ſuccumberet anno 1741. 7. Octobris. Edidit

Opuſcula aliqua de S. Potentino & ſociis.

Libellos Catecheticos plures impreſſos Coloniæ. Inedita aſſervantur in 4to Steinfeldiæ.

Ex Faſtis Abbatiæ Steinfeldienſis.

HENRICUS van GERRISHEIM Ordinem Crucigerorum Duſſeldorpii profeſſus, vitam ſancti Swiberti, ejuſdémque canonizationem & elevationem Marcellino Presbytero vulgò attributam Germanicam fecit. Titulus libri eſt hic:

Ein ſeer und vrochtbarlyck devots Boick lange Zyt verborgen gevveſt, inhabende die Hiſtoria des hilghen Biſchofs ſents Swibertz der Frieſen in gantz Haſſenland Apoſtel, in dem Munſter zu Keyſers-Werde côrperlich ruhende, darin man leſen kan, vvelche Zyt, in vvat Manieren die Landen van dem Berghe, Weſtphalen, Stifft von Utrecht, Frieſſland, in gantz Haſſenland van Collen an bis in die See zu dem hilgen Criſten geloufen

erſt-

erſtmahl gekommen ſye. Gedruckt in Coulen up dem Aldenmart tzo dem vvilden Mann van Hermann Bongart de Ketvvech in 4to 14. Bogen anno Domini MDXVI.

HENRICUS GOLTZIUS natus in Mulbracht, vico Ducatûs Juliacenſis anno 1558. menſe Februario patre Joanne Goltz vitris pingendis celebri; cùm patre Duisburgum migtante jam ſeptennis obvia quæque, cartas, libros, parietes variis lineamentis pingendis, ducendis implebat; verùm domeſticis anguſtiis & obſequiis matri plerumque ægrotanti navandis ab opera gratiſſima ſibi diſtinebatur: vicit tamen amor artis perficiendæ omnia obſtacula, excogitavítque marte ſuo, figuras æri incidi poſſe ope aquæ regiæ vel fortis, quod feliciter accedit. Profectus unà cum parentibus & Coornhardo ejuſdem artis inciſoriæ ſocio Haarlemium, ibi viduam quandam ſibi conjunxit, & plurimas formas incidit brevi per Europam vulgatas. Subin genio ſuo indulgens, & orbis ac artificum viſendorum cupidus, Germaniam, Lombardiam, Italiam peragravit, Romam venit 1591, & *Henricum von Bracht* ſe ſcripſit, ut faciliùs judicia omnium de formis à ſe inciſis expiſcaretur. Romæ degens menſibus aliquot, licèt eſſet eo tempore ibidem ſumma indigentia, morbíque graſſantes adeò, ut intrà breve tempus libitina multos tolleret è medio, eſsétque in plateis magna copia ægrotum, ſemi-mortuorum, putridorum, &c. Ille nihilominus pergebat per plateas urbis, hinc inde deſumpturus copias objectorum ſibi ob raritatem placentium, & arti ſuæ, cui erat perpetuò intentiſſimus, ſuo tempore & loco ſerviturorum. Exponebat etiam vænum locis publicis opera ſua, ſuum nomen velut Authoris reticens, ut ex tranſeuntibus, & ſæpè etiam ex curioſitate ſubſiſtentibus audiendo gloſſas eorum & criſes proficeret, hauritétque inde ſuum in arte profectum & emolumentum. Circa finem Aprilis diſceſſit cum Aurifabro *Jan Mathyſen*, & alio Bruxellenſi Philippo van Winghen, appulerunt Venetias, veſtiti miſerè, ut non exponerentur periculo Sbanditorum, ùt vocant ibidem, in viis publicis amore prædæ hoſpites peſſimè tractantium. Venetiis abierunt Neapolim per Terracinam, ubi & Puzzioli viderunt rariora artis ſuæ opera. Neapolis pinxit Goltzius, puteum in palatio V. Regis, rariſſimum opus antiquum, juvenem Herculem ſedentem, quo facto, rurſus rediit cum ſociis ſuis primò Gaëtam ad triremes Pontificis, inde Romam, ubi venit in notitiam Patrum Jeſuitarum, uti & artis peritorum, ibique plurimorum paulatim notorum exprimens dextrè imagines & copias, id quod fecit, Florentiæ, Venetiis, & frequenter per Germaniam; diſcedens Româ tertiâ Auguſti 1591. non vacuus, uti ſæpè accidit junioribus, ſed bene nummatus. Profectus Bononia Tridento, attigit Monachium, ibidem uti & aliis locis viſitans amicos, atque artis ſingulariter amantes; rediit tandem in patriam ſalvus & incolumis. Conatus eſt imitari expertiſſimos HEEMSKERCKEN, FRANS FLORIS, BLOCKLANDTS, FREDERICKS, & excellentiſſimum SPANGERS, propter rara opera ſua, quæ videntur Harlemii, & anno 1580. Brugis in Flandria. Varia operum ſuorum dedicavit Duci Bavariæ, à quo honoratus eſt catenâ aureâ, cum appendente aureo numiſmate. Anno 1597. prodiit ab ipſo in publicum opus aliquod pulcherrimum, *Paſſio* nempe *Chriſti Domini*, ad imitationem celebris Lucæ Lugdunenſis, item Virginis Mariæ, geſtantis in ſinu Chriſtum mortuum, modo ſingulari & methodo excellentis Alberti Dürer, quod ſingulare opus Harlemii eſt videre apud Dominum Berenſtein artis amantem. Summa, Goltzius noſter probavit ſe Mercurium, omnia rara capacem imitari dextertimè. Obiit 1583.

Carolus van Mandev. Vita Pictorum. Sandrart. Felibien.

HENRICUS de GORRICHEM (à Gorcomio Hollandiæ oppido, quod in litteris publicis vetuſtioribus Gorrichem dicitur) Doctor fuit ſeu Magiſter in Univerſitate Pariſina (Valerius Andreæ in Biblioth. Belg. eum anno 1420. renunciatum ait, ſed errat, eum jam Magiſter creatus Pariſiis 1418. migrârit). Coloniam venit 1419. ut rem literariam illic promoveret. Ædes primùm conduxit ære ſuo è regione templi Machabæorum, ibidémque Philoſophiam docere cœpit; haud multò poſt alias ædes conduxit in vico ſedecim ædium dicto, ubi nunc quoque extat Gymnaſium celebre Montanum, cujus Henricus primus Regens fuit ab anno 1420. ad 1431. moriens teſtamento deſignavit ſucceſſorem regundo Gymnaſio Gerardum Terſtege à Monte Domini; unde Montanum dictum. Ipſe Henricus Canonicatum in ſanctæ Urſulæ Baſilica obtinuit, & Univerſitatis Pro-Cancellarius à Præpoſito ſummæ ædis Metropoliticæ Colonienſis nuncupatus fuit. Scripſit

Tract. de caſibus ſeu ceremoniis Eccleſiaſticis. Coloniæ 1503. in 4to.

De celebritate feſtorum. ibidem eodem anno in 4to.

Concluſiones & Concordantias Bibliorum ac Canonum in libros Magiſtri ſententiarum, additis ad diſtinctiones ſingulas ſummariis, itémque erroribus Magiſtri Pariſiis & in Anglia damnatis. ibid. 1501. & 1513. & Venetiis 1506. in folio.

Poſitiones in libros Ariſtotelis de cœlo & mundo. Coloniæ 1501. apud Henr. Quentel.

Quæſtiones metaphyſicas de ente & eſſentia. ibid. 1502.

Eidem adſcribitur in appendice Gerſonis Tomo II. operum ejus Tractatus de puella apud Francos olim in armis equitante.

Præter hæc enumerata à Valerio Andrea attribuit eidem Joannes Bunderius in indice MSs. codicum per Belgium ſequentia:-

De ſuperſtitionibus MS. olim Ninivis in Flandria in Cart. Col. II. 50.

De modo conjurandi dæmones. ibid. OO. 114 Cartuſ. Colon.

De ſepultura & proceſſionibus. ibid. OO. 112 Cartuſ. Colon.

An practica ejiciendi dæmones ſit licita. MS. olim in Cartuſ. Gandenſi & Colon. OO. 111. Cartuſ. Colon.

Contra Huſſitas & Bohemos. MS. Averbodii apud Brabantos, & Gandavi olim in Cartuſia. Eſt editus typo Colonienſi 1503.

De

De Sacramento Euchariſtia & efficacia Miſſa. MS. in viridi valle apud Bruxellam OO. III. in Cart. Col.

Summam MS. olim in Monaſterio 7 fontium apud Bruxel.

Complementum tertia partis D. Thoma. ibid.

De pradeſtinatione MS. olim in Trajecte ſuperiore, & Zutphania apud Dominicanos. OO. III. Cartuſ. Colon.

De divinis nominibus. ibid. OO. III. in Cartuſ. Colon.

De ſimonia ibidem.

De bello juſte ibid. OO. III. in Cartuſia Colonienſi.

De obligationibus MS. olim Zyricea in Zelandia.

In libros Phyſicorum Ariſtotelis MS. olim Antverpia apud Dominicanos. in Cartuſ. Colon. OO. III. MS.

In libros Ethicorum ejuſdem MS. olim Bruxella apud Tertiarios.

Quaſtio & determinatio, an Sacerdos poſſit cantare, aut alia officia exercere pro denariis. in Cartuſ. Colon. 109.

Foppens Bibliotheca Belgica.

HENRICUS HILDEN patriâ & profeſſione Ordinis Prædicatorum Colonienſis, ejuſque Univerſitatis in ſacra Facultate Theologica Magiſter & Profeſſor publicus, cum omnium laude cathedrali, cùm munus implebat teſte oculato & aurito Jacobo Quetif. Coloniam XII. Junii anno MDCLXXII. inviſente. Vir erat acuti ingenii, morum probitate & facilitate, utriuſque juris & Theologiæ, quà poſitivæ, quà Eccleſiaſticæ peritiâ conſpicuus, obiit II. Novembris MDCLXXII. Argentinæ Principis Epiſcopi & Domini Guilielmi de Fürſtenberg tum Vicarius Generalis, ibidémque ſepultus. Monumenta ingenii hæc poſteris reliquit:

1. *Maria domus ſapientia, ſeptem liberalium artium columnis liberam virtutum ſapientiam firmans. Colonia Henricus Krafft 1650. in 16. pag. 94.*

2. *Myſticus ignis Dominici, id eſt, cultus ſanctiſſimi Roſarii. Friburgi Briſgoia 1664. in octavo.*

3. *Reſolutiones Auguſtino-Thomiſtica de phyſica pradeterminatione, ſub praſidio P. F. Henrici Hilden Ord. Prad. ſacra Theol. Licent. Colonia typis Linſilenſibus 1667. in 8vo pp. 45.*

4. *Tractatum de approbatione & authoritate doctrina angelica D. Thoma Aquinatis à Fratre Joanne à S. Thoma ſcriptum, Epiſtola nuncupatoria dicavit Colonienſis Academia Profeſſoribus. 1658. in 8vo apud Joan. Buſaum.*

Selecta in ſancti Thoma ſummam Commentaria.

Quindecim principia Thomiſtica.

Tractatus ſpecialis de ideis divinis.

Orationes ſacra de Sanctis Ordinis Pradicatorum.

Hactenus Quetif. & Echard. in Scriptoribus Ord. Pradicat.

Mihi ſequens liber in manus venit:

Summa veritatis angelica, id eſt, univerſa prope totius Thomiſtica ſchola doctrina ex inventione ac collectione A. R. & Eximii P. M. F. Henrici Hilden Ord. Prad. Ss. Theol. Doct. & in Univ. Col. Prof. ord. & publ. Colonia Bernardus Henningius 1672. in 12mo pp. 360.

HENRICUS HINSBERG 1673. patritiâ gente Coloniæ Agrippinenſium natus, filius Cornelii Hermans ab Hinsberg, Sereniſſimi Neoburgici Juliæ Ducis Joannis Wilhelmi Electoris Palatini Camerarii & Quæſtoris Ducatûs Juliacenſis, & Mariæ Alexandrinæ Zumbach, condictæ Coesfeldt, novennis puer Gymnaſium Tricoronatum Societatis, cùm fratres natu-majores alio in Gymnaſio inſtituerentur, delegit: quod olim ſe adſcribendum Societati ſperaret. In eodem Magiſter Philoſophiæ dictus 1690. illibatum, uti gravibus indiciis comperimus, animum ab omni graviore noxa intulit Novitiatui Treverico victor jam carnis & ſanguinis. Humaniora & Philoſophica ibi docuit, ubi didicerat, & vota quatuor profeſſus eſt 1606. Sodalitio Latino Dominorum Academicorum, Gymnaſio Aquenſi, Convictui Xaveriano & Gymnaſio Tricoronato demum regundo ad mortem uſque præfectus fuit. Dederat natura firmum corporis habitum, candidum pectus, ingenium promptum ac facile. Linguarum variarum notitiâ uſus eſt ad ſacros libellos plurium bono in alienum idioma vertendos. Indigentium præcipuè diſcipulorum tantâ commiſeratione tangebatur, ut ipſe ultrò pro iiſdem ſtipem corrogaret, & quæ ſibi honoraria dona aut deliciæ offerebantur, ea laudantibus Superioribus in uſum pauperum effundebat. Abundantiâ charitatis divinæ fiebat, ut in obviis colloquiis, quæ ſcitè de DEO miſcere noverat, ægrè ſibi temperaret à lachrymis, ex facili & tenero ſenſu eorum, quæ ad optimi Domini gloriam quoquo modo facientia narrabantur. Malignæ febri, quâ abſumptus fuit, occaſionem creditur dediſſe charitas ſemper prompta omnibus P. Henrici, excipientis exomologeſin perſonæ eodem morbo proſtratæ, lætus hoc oblato præmio, quo nullum magìs invidendum eſt ſocio JESU, munivit ſe jugibus precibus ac ſuſpiriis contra vehementiam dolorum, ac demum Sacramentis omnibus, plenúſque fiduciâ, virgineam, uti confidimus, animam Creatori reddidit XV. Kal. Majas 1717. Scripta

Solitudo ſacra P. Camilli Hectorei ex Italico Latina facta à P. H. Hinsberg. Colonia in 8vo 1718. Typothetâ Wilhelmo Metternich.

Oratio panegyrica & carmen Horatianum heroicum & elegiacum in laudem S. Pii Papa V. nuper in Sanctorum albo relati. in 8vo typo Arnoldi Metternich 1712.

Onocephalus ſive vindicia ſacra Facultatis Theologica Colonienſis tecte nomine ſcripta contra Janſoniſtas cenſines, qui ultimi obedientiam nuper ab Univerſitate Colonienſi delatam Bulla dogmatica UNIGENITUS tenebrionum more ſparſerant libellum, quem epiſtolas eloquentorum virorum baptizàrunt,

zarunt, imitaturi eos, qui olim obſcurorum virorum epiſtolas conſarcinarunt contra hanc eandem Catholicam Univerſitatem, eò quòd ſe Luthero & Rabbinizantibus Neotericis oppoſuerat.

HENRICUS JOANNIS Batavus, Lector publicus fuit Coloniæ Agrippinæ, teſte Val. Andr. Scripſit

Commentaria in tres morales Præfationes Plinii. Coloniæ typis Cornelii Zierizæi 1514.

HENRICUS JONGHEN de Colonia Carmelita Colonienſis, Alemanniæ totius Provincialis, Epiſcopus Rhedeſtonenſis, Suffraganeus Colonienſis. Anno 1287. interfuit Capitulo Generali in Conventu Montis-Peſſulani, in quo authoritate Apoſtolicâ decernitur, ut pro palliis barratis & albo & nigro colore variis diſpoſitis, pallia alba & candida aſſumant Carmelitæ; ſed quia populus in iſto amictu candente eos videns vocitabat albos Fratres, & quia hâc ratione à titulo Fratrum Mariæ ſeu Dominæ noſtræ deſueſcebat, Henricus à Sifrido Archi-Epiſcopo Colonienſi hujuſmodi obtinuit decretum:

Sifridus &c. &c.

CUM dilecti nobis in Chriſto Fratres B. Mariæ de Monte Carmelo ex indulto Papæ & ex ordinatione ſui Generalis Capituli Barratum pallium ob indecentiam clericalis habitûs depoſuerint, album pro ſigno ſuæ Religionis aſſumendo, ſicuti in litteris dicti Capituli vidimus contineri, vobis eoſdem Fratres commendamus, in Domino exorantes, quatenus eos promovendo, quantum in vobis eſt, faciatis ſuo proprio titulo Fratres B. Mariæ, ſeu Fratres Dominæ noſtræ vulgariter appellari. Nos vero pietatis affectu omnibus Chriſti fidelibus contritis ac confeſſis eorundem Fratrum fautoribus, ac ipſo ſuo titulo prædicto devotè nominantibus tam in noſtra, quàm in Suffraganeorum noſtrorum Diœceſibus decem dies indulgentiarum authoritate omnipotentis DEI, & eâ, quâ fungimur, miſericorditer elargimur. Datum anno Domini 1287. in feſto Exaltationis S. Crucis.

Anno 1298. creatur Epiſcopus Rhedeſtonenſis, quæ urbs in Thracia, & aſſumitur à Wichboldo ex Baronibus ab Holte Archi-Epiſcopo Colonienſi pro adminiſtrandis Pontificalibus. Anno 1304. die 4tâ menſis Decembris authoritate Decani & Capituli Metropolitani Colonienſis Sede per mortem D. Wichboldi Archi-Epiſcopi vacante ſolenniter benedixit venerabilem Crucem in templo ſanctæ Mariæ in Capitolio Canoniſſarum nobilium ſub Domina Hadelwige Abbatiſſa in medio templi publicæ venerationi expoſitam, miraculis claram, conceſſitque Crucem illam viſitantibus, & ejus patrocinium implorantibus 40 dierum indulgentias. Eadem Crux etiamnum eſt in magna populi veneratione. Anno 1310. decimo Kalendas Decembris conſecravit Coloniæ Capellam in loco, ubi ordo Templariorum tunc extinctorum ſuum habuerat domicilium, dicto ad Olivas. Modò ibi exiſtit Monaſterium Fratrum Minorum Recollectorum, qui inde vulgò vocantur Fratres Olivæ. 1311. fundavit Beginagium ſeu domum quandam pro ſex Beginis alendis, ſub cura & inſpectione Prioris Carmelitarum Colonienſium, de quo extat inſtrumentum in Archivio Patrum Carmelitarum Colonienſium. Erat Henricus ille magnæ pietatis vir, & ſacrarum legum atque Theologiæ ſtudioſiſſimus inveſtigator, doctiſſimus interpres, præſertim Juris Canonici vehemens amator & aſſiduus relector. Moritur Coloniæ 1312, ſepultus in choro ſui Ordinis. Ejus depicta effigies cernitur in aula Hoſpitum, ùt vocant ejuſdem Carmeli cum hujuſmodi adſcriptione:

R. D. Henricus Epiſcopus Rhedeſtonenſis, Suffraganeus Colonienſis.

Extant

Præclara quædam Juris Canonici volumina, quæ in pergameno pulchre ab eodem conſcripta habentur adhuc in Bibliotheca Carmeli Colonienſis.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelit.

HENRICUS KIRCHER Noveſii urbe Diœceſis Colonienſis naſcitur 1608. 23. Auguſti. Societati JESU pro voto inſertus 1629. 6tâ Sept. Colonienſi in Athenæo humaniora & Philoſophica Tricoronatis Diſcipulis explicavit rarâ eruditionis commendatione, quam ingenium perſpicax, fida memoria, expedita variarum linguarum notitia & polymathia viro pariebant. Miſſione Indicâ à Superioribus exoratâ Salamanticæ, ubi vota quatuor profeſſorum dixit 1648. 8vâ Sept. cùm exteris aditus in Indias denegaretur, Rhetoricam biennio in ſancti Sebaſtiani Collegio docuit, & ſcholarum Præſes fuit. Redux in Provinciam Rhenanam inferiorem, Eccleſiaſten Germanicum, Gallicum, Latinum, ſcholarum & repetentium Præſidem, Miſſionarium in diverſis Aquilonaribus & Haffnia ipſa demum magno Catholicorum iſthic degentium ſolatio. In tanta ſcientiarum & laborum Evangelicorum ubertate ne umbram arrogantiæ in Henrico vidiſſes. Imò primus ipſe non fucato ore ſe peccatorum maximum familiari in colloquio fatebatur & credi optabat. Varia inter viæ ac vitæ pericula familiaris erat cordato Joanni hæc: Si magno illi Domino placuerit, fiat voluntas ejus. Ultimo triennio cum chiragra, podagra, hydrope & aſthmate conflictatus, conficiebatur quotidianis decrementis ac doloribus, quos inter cum DEO ſuo conjunctus, & ſedi ſuæ inſidens, catharro ſuffocatur 29. Januarii 1676. biduo ultimo exomologeſi præmiſſâ, & bis divino epulo corroboratus. Edidit Gallicè

Luſtinam concionum. Coloniæ apud Guilielm. Frieſſem 1647. in 12mo

Prophetia Apocalyptica revelata. Coloniæ 1676. apud Petrum Alſtorff in 4to.

Pretioſum à vili ſeu exterminationem doctrinæ

Lutherica contra Urſinum Sectarium Germanicè. Coloniæ iiſdem typis 1665. in 8vo.

HENRICUS HARGARDT natus in Eyberdingen, oppido Satrapiæ Vitenſis, Ducatûs Luxemburgenſis, ingreſſus eſt Eremum Auguſtinianam Colonienſem anno 1694. creatur Doctor, & ſubin Decanus Theologiæ in Univerſitate Colonienſi, & profitetur eandem publicè à Sereniſſimo Archi-Epiſcopo conſtituitur Examinator Synodalis, Ordinis ſui Provincialis tertium, & Fratrum Cellitarum per Germaniam Commiſſarius Apoſtolicus. Vir optimè meritus de Conventu ſuo Colonienſi, cujus Eccleſiam novis altaribus & pretioſis ornamentis auxit. Obiit ſupremum diem Coloniæ anno MDCCXXIII. ætatis LVI. profeſſionis XXXVIII. Sacerdotii XXXI. Doctoratûs XXIII. Scripſit

Examen Ordinandorum excuſum typo Colon. 1725.

Varias theſes eruditas.

Ex Commentar. Eximii Heuſchen Provincialis Eremitarum Auguſtin.

HENRICUS HARPHIUS, aliis HERPHIUS, natus in Herph (qui pagus eſt Campiniæ Brabanticæ) Ordinem Fratrum Minorum S. Franciſci amplexus, vir verè doctus, ante diviſionem Provinciæ Colonienſis ab illa, quæ dicitur Germaniæ inferioris, munere Vicarii Provinciæ Obſervantum & Guardiani pluribus Conventibus non modò præfuit, verùm etiam profuit, vitâ, moribus & doctrinâ. Adeò rerum cæleſtium contemplationi inhærebat, ut nonnunquam ſex horas in Miſſarum ſacrificiis ſalubriter occuparet. Denique Guardianus Cœnobii Mechlinienſis mortuus anno 1477. ſepultus fuit ad dexteram candelabri in medio chori. Ejus vita præfigitur opuſculo ab illo edito, cui nomen: DIRECTORIUM AUREUM. Scripſit in Monte Alvernæ in Etruria

1\. *De Theologia myſtica & ſpeculativa, ac præcipuè affectiva, quæ non tam lectione juvatur, quàm exercitio pietatis obtinetur, libros tres.*

Editio Antverpiana anno 1513. in 8vo apud Henricum Eckertanum, & Coloniæ 1530. teſte Wadingo.

Latina recenſetur à Foppens in Bibl. Belgica; ſed ſub hoc titulo:

2\. *Collationes III. accommodata pervenire cupientibus ad Chriſtianæ Religionis perfectionem, ſive Compendium Directorii.* Verùm *Compendium Directorii* videtur diverſum à Directorio. Hinc

Editio Latina hujus libri non quidem prima, ſed denuò ſtudio multò attentiori, quàm hactenus unquam ad ſua archetypa caſtigatior, adeòque ſecunda aut tertia eſt facta Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni in folio anno 1555. curâ Domni Loheril Cartuſiæ Colon. Procuratoris, qui eam R. P. ac D. Ignatio Societ. JESU Præpoſito tunc viventi dicavit. *Extat exemplar in Bibl. Coll. Col. S. J.*

Hujus Theologiæ myſticæ liber II. ante aliquot annos ſub vulgari Teutonico repertus & impreſſus, fuit à Domno Petro Blomevenna Cartuſ. Colon. in Latinum verſa, & cum inſtructione prævia hoc anno Coloniæ edita. „ Non obſtante hâc ſalubri cautelâ & introductione Petri Blomevennæ, liber fuit relatus inter prohibitos à Congregatione Romana, niſi repurgatus ad exemplar Romæ editum anno 1585. accurante Petro Paulo Philippio Ord. Præd. “ Juxta hoc exemplar tertia aut poſterior editio *Theologiæ myſticæ facta fuit Coloniæ MDCXI. apud Arnoldum Quentelium in 4to, additis introductionibus Philippii & Blomevennæ.*

Conſule judicium Poſſevini de hoc libro, quod Wadingus inſeruit ſuæ Bibliothecæ Ord. Minor. „ Miror tamen Wadingum & Foppenium diſtinguere *Directorium aureum contemplativorum* à Libro II. Theologiæ myſticæ, cùm hoc prorſus idem ſit.

3\. *Speculum aureum in decem præcepta Decalogi. Moguntiæ 1474.* In fine. *Opus præclarum in nobili urbe Moguntia, quam imprimendi arte ingenioſâ gratuitoque dono glorioſus DEUS plus cæteris terrarum nationibus præferens illuſtrare dignatus eſt: non atramento plumali, aereâve pennâ, cannâve, ſed adinventione quâdam perpulchrâ per honorabilem virum Petrum Schœffer de Gernsheim feliciter eſt conſummatum anno Dominicæ Incarnationis MCCCCLXXIV. menſ. Sept. Idus quarto.* Editio 2da Norimbergæ 1481. Baſileæ per Joannem Frohenium de Hamelburg 1496. Argentinæ 1486. & 1520. in 4to. Incipit: *Invenio aliam legem.*

4\. *Speculum perfectionis.* Incipit: *Gratia Domini noſtri JEſu Chriſti. excuſum Venetiis 1524.*

5\. *Sermones de Tempore & per Quadrageſimam. L. I.*

6\. *Sermones de Sanctis & per Adventum. L. II.*

7\. *Sermones de tribus Pœnitentiæ partibus.*

8\. *Sermones de triplici Adventu Chriſti, ſimul excuſi Spiræ 1484. Hagenoæ 1509. in folio.*

9\. *Tractatus de effuſione cordis.*

10\. *Schola divini amoris, & impedimenta.*

11\. *XII. mortificationes neceſſariæ volentibus proficere in vita contemplativa. MS.*

12\. *Explicatio ſuccincta & perſpicua IX. rupium Suſonis. Coloniæ 1533.*

Wadingus, Deſſelius, Foppens Bibliotheca Belgica.

HENRICUS HELMESIUS Germipolitanus, Provinciæ Saxoniæ Ordinis Minorum S. Franciſci Miniſter, in Eccleſia Metropolitana Colonienſi Concionator. Scripſit

Tomos V. Homiliarum in Evangelia & omnes Epiſtolas Canonicas ex meris divinæ ſcripturæ ſententiis miro artificio & eruditione concinnatos. Coloniæ anno 1550. & 1556. Pariſiis 1557.

In Evangelia Quadrageſimalia. Pariſiis 1556.

De verbo DEi libros III.

Adversùs captivitatem Babylonicam Lutheri libri duo libri excuſi Pariſiis 1553. apud Audoenum. Sermones ejuſdem Lugduni 1574. & 1589. apud Guilielmum Rouillium.

Wadingus Scriptores Ord. Minor.

HENRICUS KISPENNING Venlonianus, fuit ſubin Paſtor & Canonicus Eccleſiæ Santenſis in Clivia. Scripſit

De meditatione mortis, deque modis conſolandi eos, qui mortem obeunt lentam, ſubitam vel violentam lib. VII, Coloniæ 1573. Antverpiæ 1574. in 8vo.

Pro-

Precationes Chriſtianas & admonitiones ad piè vivendum ex S. Scriptura & Ss. Patribus. Coloniæ 1581. in 12mo.

Foppens Bibliotheca Belgica.

HENRICUS LIDBERG naſcitur in Ducatu Montis, vico Mulheim ad Rhenum, ſacrarum legum Licentiatus, Examinator Synodalis, Paſtor & Canonicus Collegiatæ Archi-Diaconalis ſancti Cuniberti ab anno 1680. 20. Februarii ad litteras reſignationis admiſſus: poſt ſancti Severini Canonicus Capitularis etiam fuit: Archi-Diaconatûs Noveſienſis Officialis, Cleri Colonienſis extranei Syndicus, idem Auditor Nunciaturæ fuit. Moritur 1718. 17. Novembr. ætatis anno penè ſeptuageſimo. Scripſit

Heiliges Cöllen am Rhein in ſeiner uhralten Heiligkeit durch dreyfache Vorſtellung gegen alle jetziger Zeit ſchwebende Anfechtungen geſtärckt und befeſtiget, von den Meynungen der heiligen Vätteren ſo wohl, als anderen gelehrten Männeren, in 4to bey Cornelio Könen 1708. pp. 38. unà cum Germanica appendice prima: nam ſecunda Latina appendix Kargii Cancellarii Bonnenſis eſt. Nomen primâ fronte pagina non inſcripſit; ſed in approbatione Cornelius Brewer, Cenſor libri, ſacra Theol. Doctor refert. in 4to pp. 43.

Vindicias libelli contra Hæreticum Duisburgenſem ſcripſit P. Franciſcus Schmitz. S. J.

HENRICUS LIEBLERUS ex patritia apud Agrippinates proſapia 1575. patre Thoma Liebler in lucem editus, Gymnaſii Tricoronati Alumnus, & Magiſter promotus 1595. 6. Martii Doctore Conrado Ratingio Sophiæ lauream imponente. In ſancti Martini majoris Cœnobio D. Benedicti inſtitutum amplexus eſt 1599, ubi efflorescentibus deinceps meritis varia ſubivit officia, contiguæ & unitæ Monaſterio Parochiæ ſanctæ Brigidæ Adminiſter ſubinde conſtitutus, ac demum ad Abbatialis dignitatis gradum 1622. die XI. Julii evectus. Primus ille uſum mitræ & Pontificalium cum aliis vicinis Abbatibus à ſumma Sede obtinuit: quanquam enim hujus Diœceſeos Abbates jam Sifridi Archi-Epiſcopi temporibus infulas habuiſſe ex actis Synodi ab eo circa annum 1280. celebratæ compertum ſit; fuit tamen, ùt bene obſervat clariſſimus Dominus van Eſpen in ſuppl. juris Eccleſiaſt. C. VI. ad num. 3. *Cùm Abbates Congregationis Burſfeldenſis uſum Pontificalium reprobarent, quod licèt interdùm ſimplici animo rationabiliter ferri poſſint; tamen à lippientibus, & ad judicandum pronis curioſa magìs vanitati, quàm religioſa ſimplicitati deputari ſoleant, & Abbatibus ſuperbiendi anſam præbeant*# His interim cohoneſtatus Henricus, non ad pompam vel gloriam; ſed magìs ad ſacrorum majeſtatem & decorem ſobriè uſus fuit; idque unicè contendit, ut, quod iſta ſuo deſignant myſterio, ipſe probaret exemplo. Totus verò juxta primorum temporum religionis Benedictinæ fervorem utroque quaſi cornu in id incubuit, ut generale Sodalitii Burſfeldenſis ſtudium Coloniæ (ſeu in communi Lycæo juxta noviſſima Concilii Tridentini decreta inſtauraretur: quod inſtitutum ſummis laudibus exornat Laurentius Beyerlinck in ſuo theatro vitæ humanæ: Verbo *Religio....* optátque poſteros id æmulari. Multis interea in ſuo regimine conflictatus tumultibus, nec parum à bene cœptis impeditus, tandem cùm annis XXXI. arcanâ prudentiâ ſic habenas moderatus eſſet, ut mala vel neſcirent, vel non ſentirent ſubditi, rebus humanis exemptus eſt 1652. die 18. Auguſti, ætatis ſeptuageſimo ſeptimo, ſepultus in medio chori ſolo nomine lapidi ſepulchrali inſcripto, ut cui [redacted] mors bona optimum fuerit epitaphium. Scripſit

ille

Binas parœneſes ſeu orationes, ùt vocant, Capitulares in congreſſu Abbatum à ſe habitas, litteris etiam ad poſteros derivavit, elegantes omninò & eruditas, in quibus liberali fronte & omni argumentorum genere ſui inſtituti aſſeclas ad ſectanda bonarum artium ſtudia pathetìcè cohortatur.

Ex Comment. Oliverii Legipont Benedictini.

HENRICUS à LIPPIA ſancti Martini Coloniæ Abbas pars ipſe virorum ejus loci illuſtrium non ingloria, annum ſupra trigeſimum agebat, dum ex ſæculari Clerico ad D. Benedicti caſtra confugit votis in inclyta ſancti Ludgeri Werthinæ Abbatia nuncupatis, ab Adamo Meyer ejus loci tunc Adminiſtratore, & ſancti Martini Abbate Coloniam accitus, Eccleſiæ ſanctæ Brigidæ Rector 1481. eſt deſignatus, quo in munere annis octodecim inſigni animarum lucro, monaſticorum inſtitutorum obſervantiâ, cæteríſque ad unguem decorè geſtis magnam ſibi laudem peperit, ipſam Eccleſiam ædificiis caducam à fundo reſtituit, ampliavit, ac novis fulciit operibus. Tam præclaro omnibus tam externis, quàm domeſticis prælucens exemplo, ut Adamo demortuo communi bonorum ſuffragio in ejus locum regimini admotus fuerit 1499, quod ille ea pariter cum laude geſſit, ut inter illuſtriora familiæ Benedictinæ decora à Gabriele Bucelino cenſeri meruerit. Cæteris verò boni Præſulis dotibus addiderat comprimis liberalium diſciplinarum culturam haud vulgarem, laudabile hiſtoriarum reconditæque antiquitatis ſtudium, facundam perorandi & movendi artem, non mediocrem Ss. Canonum peritiam, & quidquid denique humanæ vel divinæ eruditionis palmam eâ ætate obtinebat, ideóque imprimis egit, ne ſui mores haberent incultos aut illiberales. Et quia à Deceſſore didicerat mutuo nexu *hæc duo religionis bona ſic eſſe colligata, ut, ubi acre ſtudium divinarum litterarum animi puritate & ardore pietatis accenſum viget, iſthic ad penetralia ſapientiæ & adyta Sanctorum non difficile ſit pervenire,* perpetuum bonarum litterarum non modò ſubditis amorem inſtillabat, ſed & ad Superiores ſolebat hæc crebrò inculcare; *Ignorantiam litterarum in Prælatis turpem, virtutum longè turpiſſimam eſſe.* E vivis ſublatus [redacted] 1505 VI. Idus Januarii. Tumulum accepit, ùt ipſe juſſerat, inter Fratres ſub ambitûs clauſtralis periſtyliis, cum hoc epitaphio:

 Hic

Quæ cum sine iurisdictione sint, ea dicuntur pontificalibus operiri, quæ genitalia operiuntur in mulis, ut ex Joanne Andrea refert Pacianus de probab. libr. 7. cap. 29. n. 8.

Hîc grandi ſub carne (*fors mole*) jacet, quem Lippia pavit
Henricus, templo Brigidæ qui præfuit annis
Biſſenis veri comptus Paſtoris honore,
Menſibus undenis quinque annis inſuper Abbas
Extitit, & renitens virtutibus exiit orbem.

Illud præ aliis memorabile, quòd tenertimo in Deiparam affectu almam Ubiorum Univerſitatem ceu Judex, juriúmque ejuſdem Conſervator Apoſtolicus induxerit, ut ſanciret credendum docendúmque, ipſam ſcîè labe originalis peccati fuiſſe conceptam. Quâ occaſione congeſſit

Denſiſſimam de Deipara elogiorum ſegetem,

Varioſque ſermones & homilias conſcripſit.

Ipſius quoque negotium univerſi per Germaniam Ordinis Benedictini ſub uno capite uniendi egregiè urſit in frequenti Abbatum Synodo apud Treviros 1501. celebrata, ubi *inſignem orationem* habuit

De unitate, charitate & diſciplina regulari nutrienda, corroboranda conſervandáque, quæ ſuperat in Bibliotheca S. Martini, quam ipſe pluribus libris luculenter auxit.

Ejuſdem cenſetur Tractatus memorabilis *de fovenda charitate & ſinceritate inter Profeſſores S. Religionis, hoc initio:* Monet nos Apoſtolus, quòd omnes in Chriſto unum corpus ſumus.

Item codice in folio ſign. F. 22. continetur ejuſdem *Apparatus de Tempore anno 1487. conſcriptus.*

Ex Comment. O. Legipont. Benedictini.

HENRICUS LORICUS Helvetus à pago Glarona Glareanus dictus, Philoſophiam doctus in Colonienſis Univerſitatis Gymnaſio, quod Montis dicitur. Præſentatur 1510. 21. Martii eximio viro Adamo de Boppardia, Vice-Cancellario hujus Univerſitatis, à quo licentiam impetrat capeſſendæ laureæ doctoralis, quam eodem anno à Facultate artium & Philoſophiæ retulit. Subinde Philoſophum & Poëtam Coloniæ egit. Edidit ibidem

Vitam D. Bernardi de monte Jovis Archidiaconi Augustæ Allobrogorum Latio donatam.

Cætera, quæ in patria ſua & alibi ſcripſit, ex Geſneri Bibliotheca à Simlero aucta reperies enumerata, obiit inſignis ævi ſui Mathematicus in avita Catholica fide conſtans Friburgi.

HENRICUS de MARIÆNAW (pagus eſt Diœceſis Hildeſienſis, ubi olim inſigne Carmelitarum extitit Monaſterium, cujus rudera adhuc viſuntur in pratis amœniſſimis; hujus Conventûs Henricus profeſſione erat filius) vir fuit moribus, pietate, religione atque dignitate ſpectatiſſimus. Fuit Epiſcopus Bernaxeugenſis, & per Cliviam tempore diſſenſionis Adolphi Cliviæ Ducis juſſu Sereniſſimi Domini Papæ EUGENII IV. ab anno 1440. & deinceps Epiſcopum egit, ac Sedem tenuit Calcariæ, & itâ ſe legiſſe in libro Magiſtratûs Calcarienſis aſſerit Caſparus Munſterus in ſua Saxonia. De perecelebri hoc viro agunt Jacobus Friſius in Biblioth. Tigurina, Antonius Poſſevinus S. J. in apparatu ſacro, Caſparus Munſterus &c. quo anno obierit, non ſatis conſtat. Scripſit

Contra Simoniacos Lib. 1.

De ordine ſuo Lib. 1.

De curſu ſiderum Lib. 1.

Ex Comment. Eximii Brunonis Tewis Carmel. Provinc.

HENRICUS à Monte Carmeli, aliàs Forſt, Carmelita Colonienſis, & Provinciæ Alemanniæ inferioris Provincialis, Theologus profundiſſimus, & pro introducenda in Provinciam reformatione admodum fervens & zeloſus. 1667. ex ſpeciali commiſſione P. Generalis præſidet Capitulo Provinciali. Provinciæ Gallo-Belgicæ in Conventu Valenceenſi 1671. authoritate Apoſtolicâ inſtituitur Commiſſarius & Viſitator Generalis Provinciæ Germaniæ ſuperioris cum plena poteſtate. Piè obiit Antonaci 1678. 8. Septembris. Edidit

Commeatus caleſtis Latinè & Germanicè.

Vertit quoque ex Italico in Latinum Conciones Alexandri Carlamati.

Item Theologiam P. Vincentii Caraffa Soc. J. Præpoſiti Generalis.

Etiam unum Tomum Bibliotheca moralis prædicabilis P. Joſephi Manſi.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tewis Carmelita Provincialis.

HENRICUS de Monte Thabor, vulgò Montabour, Carmelita Colonienſis, ſtudia ſua exorſus eſt in Carmelo Colonienſi ab anno 1440. P. Generalis Faci Coloniæ tunc exiſtens, & ſublimitatem ingenii ejus advertens, dedit eidem facultatem ſtudia proſequendi, & gradus ſumendi Paduæ. Henricus favorem deprecans, manſit Coloniæ, ubi ſucceſſivè uſque ad annum 75. egit Informatorem, Lectorem & Regentem. Vixit uſque ad annum 1480. Scripſit

Lecturam in ſententias.

Item duo præclara opera concionatoria, unius titulus: de flagellis & plagis peccatorum. Alterius de homine viatore.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tewis Carmelita Provincialis.

HENRICUS de ORSOYE Profeſſor fuit in Univerſitate Colonienſi, puto in Gymnaſio Montis. Decanus Facultatis artium electus 1465. primo ſemeſtri 23. Martii. Scripſit

Poſitiones in libros III. de anima; quæ ſimul impreſſa ſunt cum poſitionibus Gerardi de Elten.

HENRICUS von dem BIRBAUM de Pito naſcitur Patre Brunone in Colonia Agrippinenſium. Poſt ſuſcepta inſignia Senatûs Juridici Coloniæ, Lovanium accitur MCCCCXXVII. naſcentem illic juris ſcientiam quadriennii doctione publicâ roboraturus. Obtigit eidem beneficium præbendæ Canonicæ, & Scholaſtici officium in Collegiata Leodienſi ſancti Pauli, & Officialatus Præpoſituræ Colonienſis; cùm Dominus illapſus caſto pectori afflavit ſcientiam Sanctorum ad rerum caducarum deſpicientiam. Quo authore 1435 ab-

didit

Digitized by Google

didit ſeſe in eremum Cartuſiæ Colonienſis, & cellam ſecundam occidentalis lateris ambitûs exſtruxit, quam Vicarius nunc inhabitat; & ecce fit è Doctore publico diſcipulus Chriſti, è Canonico Monachus, ex opulento Prælato pauper & humilis Religioſus; virtus autem quò ſe condit magìs, eò minùs plerumque latere permittitur. Cogitur ſuſcipere munus Prioris domûs Dieſtenſis primùm, dein Leodienſis, poſt Weſalienſis, inde Rutilenſis, demum Trevericæ, à quibus Fratribus multâ prece efflagitatus, prodeſſe potiùs, quàm præeſſe allaboravit. Tandem fatiſcentibus ætate crebróque morbo viribus miſſionem infimis precibus oravit & ezotavit, ut externis negotiis exſpoliatus, & libet totum ſe orationi & contemplandæ veritatis otio daret; reverſus Coloniam ſuam annis reſiduis inter continua religioſiſſimæ vitæ exercitia, & tanto viro digna negotia tranſactis vixit & devixit 1473. XI. Kal. Martii.

Criſis Morckenſii. Primò non fuiſſe hunc Henricum Priorem Colon. contra Petreium fratrem ſuum probat ex ſilentio Faſtorum domeſticorum Colonienſis Cartuſiæ, inter quos Henricus hic Priot non recenſetur. Unde ergo id aſſerit Petreius? Dubitat 2dò, num verum ſit, quod Theod. Loeherius *in fine Epiſt. dedicator. ad Cartuſ. Treuirenſes Tom. III. operum Dionyſii Cartuſ. in Magiſt. ſententiarum* aſſerit Trevericæ Academiæ ſub Nicolao V. fuiſſe Inſtitutorem hunc Henricum. Ratio juſta contradicendi eſt antiquitas Trevericæ Academiæ, Middendorpio laudante, quæ longè ætatem Nicolai V. excedit. Altera cauſa eſt, quòd anno poſt ſuſceptum ab Henrico habitum Cartuſianum duodecimo Nicolaus V. ſedere cœperit, puta 1447. Igitur cùm non niſi in ſæculo adhuc degens, inſtituerit Trevericam ſcholam, ſi eam inſtituit, certè ſub Nicolao V. inſtituere nequit.

Tertia criſis Morckenſii in Chriſtoph. Browerum Tom. II. Annal. Trevir. P. 18. §. 122. aſſerentem Conſtantienſi Concilio interfuiſſe Henricum hunc. Dubitat de eo aſſerto eruditus Criticus, eò quòd obierit Henricus de Piro Cartuſianus anno 1473. necdum 70. annis expletis; Concilium verò Conſtantienſe penè ſexaginta annis ante, putà 1414. inchoatum fuerit. Quare conjicit Patruum agnominem Henrici hujus interfuiſſe Concilio Conſtantienſi; Patruelem verò Henricum de Piro Trevirenſi in Academia docuiſſe. Fundatur hæc conjectura ex ſchemate genealogico gentis de Piro, quod ex Necrologio Colonienſis Cartuſiæ videtur hocce prodire.

Schema Familiæ Colonienſis von dem Birbaum, de Piro.

Wimmarus Birbaum.

Henricus Canonicus Leodienſis 25. Octobr. — Bruno de Piro.

Wemmarus, — Magiſter Henricus Canonicus Leodienſis 31. Martii. — Henricus de Piro Cartuſ. Colonienſis 19. Febr. 1473.

Scripſit

1. *In inſtitutiones Juſtiniani libros II. ante ingreſſum Cartuſiæ.*

2. *Contra eſum carnium quorundam Monachorum lib. 1. MS. in Cartuſ. Colon. ſcriptus 1427. cùm Licentiatus Decretorum doceret Lovanii. Extat etiam MS. in Abbatia Haſnonienſi.*

3. *De eſu carnium epiſtola grandis ad Bartholomæum tum Monachum, ſubin Priorem Cartuſ. Ruramund. qui fuerat in ſæculo Doctor Theologiæ, ſcripta 1434. ex Cartuſia Colonienſi.*

4. *Ad Novitios liber unus, Sutori viſus, Morckenſio non repertus, niſi fortè idem ſit cum ſequente.*

5. *Epiſtola ad Clar. D. Petrum Kinckium J. U. Doctorem, tum in Cartuſia Colonienſi Novitium, è qua ob crebras infirmitates medicorum judicio egreſſus fuit pedibus non animo, quem multis & prolixis beneficiis in Cartuſiam Colonienſem perpetuè benevolum præ ſe tulit.*

6. *Conſilia in diverſis caſibus, Trithemio Sutorique memorata, indeprehenſa Morckenſio.*

7. *Sermones de Tempore.*
8. *Sermones de Sanctis.*
} *Ex Boſtio, Trithemio, Sutore extant in Cartuſia Leodienſi.*

9. *Defenſio pro immaculato conceptu B. Mariæ, Boſtio viſa, non Morckenſio.*

10. *Reſponſio ad quæſtiones Prioris Cartuſiæ Baſileenſis. Vidit hoc MS. Surius in Cartuſ. Colon. nunc deſideratur.*

11. *Excerpta ex malo granato MS. in Cartuſ. Colon.*

12. *Statuta Ordinis Cartuſiani redegit in Alphabetum, & dubia explicavit, teſte Boſtio C.|32. Latet hic liber MS. apud Cartuſianos Colonienſes, nec omnibus patet, quia amodò lex lata eſt, ne quis Cartuſianus præſumat ſtatuta gloſſare aut interpretari. Sed ſi quid dubietatis aut quæſtionis emerſerit, Capitulum generale aut Reverendus Pater ſuper annum conſuli debet. Statut. Cartuſ. P. II. C 1. n. 8.*

Omiſit Morckenſius alterum ab Valer. Andrea adſcriptum Henricum partum hunc: *Quæſtiones III. de emptione redituum editas Oppenheimii 1514. in quarto.*

Invenio in catalogo Præpoſitorum ſancti Cuniberti Colonienſis Henricum de Piro Decretorum Licentiatum ab 1407. ad 1413. Præpoſitum. Videtur fuiſſe patruus hujus Scriptoris. *Ex Cartuſiographia D. Michaelis Mòrckens Cartuſiani Colon.*

Digitized by Google

HENRICUS PUTZIUS natione Germanus, non Belga, ut Deſſelus vult, patriâ Marcoduro Menapiorum oppido ortus, Matthiæ Putzii, cujus poſtea mentio fiet, Germanus Frater ſub vexillo Societatis JESU militare DEO cœpit 23. Decembris 1586. ætatis ſuæ 18, vitámque reliquit Coloniæ 6. Aprilis 1596. Fuit, ſicut & Matthias raro atque excellente ingenio ad miraculum. Probitate & pietate ingenium ſuperabat. Pervolutârant mirâ ingenii celeritate omne Scriptorum genus, ut nihil eſſet, de quo non in illo juventutis flore diſputare poſſent. Peregrinas linguas, nullo docente, ità didicerant, ut & Italica Latina facerent, & viciſſim Latina in Italicum transferrent. Scripſit

Tragœdiam Joſue, aliáque nonnulla carmine eleganti.

Ex annuis Coll. Colon. S. J. Foppens Biblioth. Belgica.

HENRICUS von der RECK zu Kemna, Præpoſitus ſummæ ædis Coloniæ reliquit

Deſcriptionem ſtemmatum familiæ von der Reck, in qua etiam cognati nobilium de eadem familia conſignantur. Totum opus conſtat præter propter pp. 10.

Ex originibus hiſtoriæ Weſtphal. J. D. von Steinen fol. 28.

HENRICUS REIPKENS natus anno 1674. Wachtendonkæ, tunc Geldriæ Hiſpanicæ, nunc Boruſſicæ oppido; Societatem ingreſſus 1694. quatuor votorum profeſſus Coloniæ apud Ubios Philoſophiam docuit, pro DEI gloria amplificanda, & procuranda animarum ſalute multa tulit fecitque, ſive enim regeret Collegium Embricenſe, ſive Præfectus eſſet variorum Gymnaſiorum, ſive Miſſionarius aut Concionator, ſive Collegiorum Miniſter, qualis ſub finem vitæ erat Monaſterii Eiffliæ, non modica agendi & patiendi pro DEI honore & utilitate proximi eidem materia eſt ſubminiſtrata. Placuit Domino univerſorum eundem morte inexſpectatâ ſubitâque ad patientiæ & laborum præmia evocare 1743. 4. Februarii Monaſterii Eiffliæ. Vertit ex Gallico, tacito nomine ſuo

Facilem methodum hiſtoriæ Biblicæ univerſæ diſcendæ, hoc titulo:

Leichte Weiſs die gantze Bibliſche Hiſtorie alten und neuen Teſtaments zu erlernen, aus dem Frantzöſiſchen ins Teutſche überſetzt, und Fragweiſs vorgetragen. Bonnæ ſumptu Leonardi Rommerskirchen in 12mo pp. 216.

Evangelica hiſtoria ex Francico idiomate verſa, quæſtionibus & interrogationibus accommodata omnium captui.

Evangeliſche Hiſtorie, oder das neue Teſtament Frag-weiſs vorgetragen, aus dem Frantzöſiſchen in die Teutſche Sprach überſetzt, die zweyte Aufflag verbeſſert, vermehret, erklâret, und in beſſere Ordnung gebracht. Bonn bey Leonard Rommerskirchen 1738. in 12mo pp. 648.

HENRICUS à ROSENTHALL natus eſt in Ducatu Montenſi, in quem juriſdictionem ſacram habet Archiep. Colon. Poſt Italiam & Galliam luſtratam omnigenæ ſcientiæ perficiendæ gratiâ anno 1589. conceſſit Spiram Nemetum, ubi tum ſupremum Germaniæ tribunal erat, inque ædes & familiaritatem Domini à Nerven Aſſeſſoris apud hoc Dicaſterium conceſſit. Hujus hortatu, Commentariis & Bibliothecâ adjutus edidit *pleniſſimi Tractatûs de re feudali capita novem priora,* quæ inſcripſit Auguſto. Ab anno 1600. vel 1601. Confluentiæ, dum reſideret itinerans, inſcripſit Julio Halberſtadenſi Epiſcopo ſecundam partem Tractatûs feudalis. Hæc ex libris hauſta ſunt. Reliqua fata tanti viri æternâ memoriâ digniſſimi quâcunque diligentiâ impenſa detegere non valui. Scripta ab eo

Synopſis totius juris feudalis, concluſionibus ſeu ſententiis in certa ac familiaria capita digeſta, Authore Henrico à Roſenthall ex Ducatu Montenſi Illuſtriſſimi Clivenſis Ducis Provincia Lugduni 1588. ædibus Junii apud Euſtachium Vignon in 4to.

Extat in fronte commendatoria Epiſtola Clariſſimi Dionyſii Gothofredi ad Roſenthalium: magnum argumentum ſcientiæ tanto viro placuiſſe.

Tractatus & Synopſis totius juris feudalis, nunc mirum in modum auctus & locupletatus, Authore Henrico à Roſenthal JC.

Tomus primus Spiræ Nemetum 1597. in folio pp. 917. apud Joannem Lancellotum.

Tractatus & ſynopſis totius juris feudalis Tomus II. in folio Spiræ Nemetum 1600. ex eodem Typographeo Authore Henrico à Roſenthall. Præcedunt ubique denſa & plena clariſſimorum Germaniæ JCtorum elogia de hoc opere in genere ſuo præſtantiſſimo & Archetypo.

HENRICUS RUPÆUS Monaſterio-Weſtphalus, Parochus Eccleſiæ Hinsbergenſis in Ducatu Juliacenſi, ubi, cùm Calviniſtæ invadere tentarent Eccleſiam, murum ſe pro domo DEI oppoſuit, & Catholicam rem reſtituit ac reſtauravit, uti ante fecerat Bilefeldiæ ſimili Apoſtolico zelo Catholica ſacra contra Hæreticos invaſores tuitus. Utrumque docet epitaphium, quod in Eccleſia Parochiali prope ſummam aram ſemi-eraſum extat:

Admodum Reverendi & Eximii Domini Henrici Rupæi W. Monaſterienſis...Canonicus & Paſtor quondam Bilefeld; ubi Religionem Catholicam poſt annos quinquaginta reſtituit; poſtea Hinsbergæ, ubi eandem verbo & libris editis acerrimè propugnavit.....

Ità Antonius Rupæus *nobilis Monaſt.* Hinsberg. Cellarius teſtatur manu propriâ.

Gerardus Hertenius Duranus Calvinianus Miniſter anno 1613. Duſſeldorpii vulgaverat typo Bernardi Buſii librum: *Hypomneſis Chriſtiani*, quâ, cùm Henricus Rupe Paſtor Hinsbergenſis oviculas nonnullas ex ſuo ovili ſeduci adverteret, edidit

dit

dit 1617. Coloniæ apud Joannem Chriſtophori librum hunc:

Anacriſis, das iſt: Erörterung und Beſichtigung der neuen Weyſen, der Bets-Form des Calviniſchen Prædicanten Gerardi Hertenii Durani widerlegt durch Henricum Rupe Monaſter. Weſtphalum Paſtorem zu Hinsberg im Fürſtenthumb Julich in 4to pp. 128. Dicatus liber Wernero Hayn von Amſtenradt Mareſcallo Juliacenſi.

Anticriſin repoſuit & vulgavit *Hertenius* contra quam à Rupæo edita

Controverſiarum epitome, das iſt, kurtzer Auszug, auch grundliche und beſtändige Erleuterung aller fürnehmſten Streit-Puncten zwiſchen den Catholiſchen und Calviniſten, welches ein Anticyra Anticriſis iſt wider den Anticriſin Gerardi Hertenii in forma Apologia durch Henricum Rupe Monaſt. Weſtph, Paſtorem in Hinsberg. 1620. Collen typo Joan. Kinckii in 4to pp. 490. Dicat Rupæus hanc epitomen Wolffgango Wilhelmo Sereniſſ. Duci Juliac. & Principi ſuo ac Domino clementiſſimo ex Hinsberg 6. Aug. 1619.

HENRICUS à SS. VIRGINIBUS, forſan Clericus, Vicarius aut Canonicus perilluſtris Collegiatæ Ss. Urſulæ & ſociarum Martyrum. Scripſit

Hiſtoriam ſanctæ Urſulæ ejusque Parthenii Sodalitii, quæ MS. extat in Bibliotheca Cartuſiæ Colonienſis pulpito OO. Numero 101.

HENRICUS SCHÆVIUS Schalterlandinus prope Kloppenberg natus, Canonicus in Freckenhorſt, felix fuit in ſcribendis verſibus. De ſe ſolebat dicere: *Schævius ingenio, Schævius arte vales*, quod aliàs jocosè invertit: *Schævius ingenio, Schævius arte caret.* Scripſit 1521. Coloniæ

Multa epigrammata & epiſtolas ad diverſos ſcriptas, ubi inter cæteros Joannem Mellinckhuſium Emendenſem poſtea Decanum ad ſanctum Joannem Oſnabrugi virum doctum & Mecœnatem ſtudioſorum ſalutat honorificè. Puto illum in Freckenhorſt obiiſſe.

Ejuſdem Schævii *Carmina & Epiſtolæ MSs.* Coloniæ 1519. ad varios illuſtres & eruditos viros Eccleſiæ & civitatis Colonienſis extant in Coll. Colon. S. J. MS. in 8vo.

HENRICUS à SCHULTHEIS J. U. Doctor, Ferdinandi Bavari Archi-Epiſcopi Colon. Ducis Weſtphaliæ Conſiliarius in Ducatu Weſtphaliæ. Idem Conſiliarius Electoris Moguntini Joannis Swicardi auff dem Eichsfeldt. Scripta ab eodem

Impugnatio Adami Tanneri ſententiæ, quòd à Deo dæmon permittatur repræſentari.

De ſagis denuntiandis. A. D. Schultheis Doctore Conſiliario Ducatûs Weſtph. inter MS. Coll. Colon.

1634. 27. *Junii Ausführliche Inſtruction in Inquiſitions-Sachen der Zauberey zu verfahren. Per modum dialogi Germanici & proceſsûs criminalis. in 4to Coloniæ pp. 503. bey Heinrich Berchem auff dem Thumhoff in der Quenteley.*

HENRICUS SEDULIUS Clivienſis, Cliviæ primariâ ejuſdem nominis Ducatûs civitate natus, Ordinis Minorum ſancti Franciſci, totius Ordinis Definitor & Miniſter Provincialis, vir pius & eruditus, & in Ss. Patribus verſatiſſimus, ut ſcripta ejus loquuntur. Juſto Lipſio Belgii Ocello amantiſſimus. Ejus extant

Sancti Bonaventuræ liber de vita ſancti Franciſci, erudito commentario illuſtratus. Antverpiæ 1597. in 8vo typo Plantiniano.

Præſcriptiones adversùs hæreſes, Antverp. typis Mereti 1606. in 4to.

Diva Virgo Moſæ Traject. *ſeu beneficia ejus ac miracula anno 1609. in 8vo.*

Apologeticus adversùs Alcoranum Franciſcanorum pro libro: Conformitatum. ibid. in 4to 1607.

S. *Bonaventura ſpeculum diſciplinæ ad Novitios de profectu Religioſorum, &c. ibid. 1597. in 8vo recenſuit cum notis. Non eſſe hunc librum S. Bonaventuræ, ſed B. Davidis Auguſtani poſtmodum comperit Sedulius; indicium veri Authoris demonſtrante Marco Velſero Duumviro Auguſtano clariſſimo.*

Commentarius in vitam S. Ludovici ex Ordine Minorum Epiſcopi Toloſani, *ibid. in 8vo 1602.*

Imagines Religioſorum Ord. ſancti Franciſci in æs inciſæ, additis brevibus elogiis. ibid. typis Gallæi in 4to 1602.

Hiſtoria Seraphica Sanctorum Ordinis ſui vitæ cum notis, typis Nutii 1613. in folio.

Martyria Fratrum Minorum, Alemarienſium, Gorcomenſium, & aliorum in Belgio interemptorum, cum figuris, in 4to Antverp. apud Nutium 1613.

Provincia inferioris Germaniæ Fratrum Minorum, in qua de Cœnobiis Fratrum Virginumque Monialium, de Martyribus & Scriptoribus. MS. Antverpiæ apud Franciſcanos. His inſerta beati Joannis à Capiſtrano vita nunquam excuſa. Foppens Bibliotheca Belgica.

HENRICUS SIMONIS Mulhemii ad Rhenum natus 1589. 28. Octobris, inſtituitur Coloniæ artibus liberalibus in Tricoronata Gymnade, & Societati ſe dat 1608. 3. Aprilis. Conciones Latinas habuit ad Academicos Gymnaſii Tricoronati. Dum vixit in Societate, ſtylo bene Latino ſcripſit

Hiſtoriam Collegii Colonienſis, quæ quidem anno 1621. unà cum Achatiana æde & Bibliotheca conflagraverat, ſed ex reſiduis fragmentis veluti è ruderibus annuas collegit, & ab anno 1542. ad 1631. perduxit, quæ uſque in hunc diem extant MSs. in Archæo Gymnaſii Tricoronati, & apud Rectorem Coll. Colon. *in folio*, Hic idem Simonis libellum quendam edidit, poſtquam mutatâ mente Societatem deſeruiſſet 1635. ſed quâ occaſione, patebit ex ſequentibus.

Sereniſſimus Ferdinandus Archi-Epiſcopus commotus horrendo ſpectaculo miſeriæ, Suecico & Haſſico bello inductæ confugiendum putavit ad Deiparam ejúsque dolores publico cultu honorandos collecto ſodalitio, quod diplomate vulgato XII. Auguſti anni 1633. inſtituit, Patrum Servitarum ſacro in hoc genere zelo uſus. Præluxerunt Anteceſſores Archi-Epiſcopi, quos inter Theodoricus

doricus à Mœrſa 1423. Huſſiticæ hæreſeos averruncandæ ergo feſto annuo Chori feriâ ſextâ poſt Dominicam Jubilate memoriam dolentis Virginis honoravit, cui peculiari officio Eccleſiaſtico ante ſæculum geminum ſcripto Collegium Fratrum & Sororum erexit. Simili de cauſa Ferdinandus Eccleſiam nuper à fundamentis exſtructam in Monte ſanctæ Crucis Bonnæ adjacente dicavit, diſpoſitâ intervallis ſerie ſeptem ſtationum, quibus adeuntes Eccleſiam dictam videant & recolant exhibitos ſeptenos Deiparæ dolores. Eum in finem Latini Germanicique libelluli 1634. in 16to prælo ſubjecti fuêre, hoc titulo:

Faſciculi myrrhæ, quibus varia exercitia recolendis afflictionibus Dominæ noſtræ accommodata continentur. Hunc Hiſpanicum fecit Simonius 1636. *Real Origen de la Cofradia des los ſiete dolores de nueſtra Sennora la Virgen Maria Madre des Dios, Autor de eſte libre Henrique Simon natural de Molbemio. in 8vo Coloniæ typo Joannis Mertzenich pp. 88.*

HENRICUS SOMMALIUS natione Belga, patriâ Dionantenſis agri Eburonum, à S. P. N. Ignatio in Societatem 1551. admiſſus, eique ob morum candorem percarus fuit. Româ miſſus Lauretum, ut Græcas litteras profiteretur, inde in Germaniam ad ſtabiliendam in avita fide celeberrimam civitatem Coloniam X. Kal. Junii 1556. cum Franciſco Coſtero & Joanne Rhetio ablegatur: oſtium enim magnum Evangelio per Septentrionem propagando illinc aperiebatur. Delatum fuerat à Magiſtratu Rhetio Gymnaſium Coronarum: ex eo Henricus Baccalaureus promotus 1557. Kalend. Decembr. anno proximo Magiſter Metaphyſices & Phyſices prælectiones conjunxit habendis ſacris ad inferiores claſſes allocutionibus. Cùm Dionantenſes odore bono Gymnaſii Tricoronati allecti operarios ſibi depoſcunt litteris humaniſſimis; quibus cum ſocio Leonardo Villano Sommalius anno 1563. non tam datus, quàm reſtitutus fuit, ubi collectam juventutem bonis litteris imbuere cœpêre, ibidémque & per Belgium variis locis annos multos cum laude & pari fructu concionatus eſt. Primus cœptam à ſe patriam ſtationem Dionantenſem 1564. rexit, primus Duacenſe Collegium Rector gubernavit, cùm Maximilianus Capella, qui ei muneri deſignatus fuerat, Romam à Provincia Procurator eſt miſſus. Aliis quoque Collegiis non ſemel præfuit, mores & veſtigia ſancti Ignatii diligentiſſimè coluit & expreſſit. Paupertatis tam amans fuit, ut ne in graviſſimo quidem ſenio quidquam admitteret peculiare; nihil moriens præter roſarium & Lipſanothecam ſat vilem poſt ſe reliquerit. Obſervavit, dum vixit, ut nunquam ad ſociorum conſuetam recreationem accederet, niſi materiâ ad pios ſermones inſtructus. A Comite de Lumay Martyrum Gorcomienſium in Hollandia Tyranno deprehenſus aliquando in Monaſterio quodam hoſpes, lecto extrahitur, humi ſternitur, nudatur, cultro culinario admoto verendorum exciſio intentatur; ſed animi præſentiâ conſtantiâque, dum Tyrannum imperterritus intuetur, ferociam ejus fregit, & evaſit impune ſolo nudati corporis ſupplicio excepto: quod tamen fuit illi eò gravius, quò in omni vita pudoris cultor fuerat diligentior. Senio & quâdam vitæ ſatietate magis, quàm morbo victus occubuit Valencenis, 30. Martii 1619. ætatis 85., profeſſionis quatuor votorum 50mo, vir in erudiendis caſtigandíſque ſacrorum Authorum ſcriptis diu multúmque verſatus. Edidit ad veteres membranas emendata

Thomæ de Kempis opera. Antverpiæ typis Martini Nutii 1600. in 8vo, & alibi ad veteres codices & autographum emendata.

B. *Anſelmi de excellentia* B. *M. V. item ejuſdem ſimilitudinum librum & epiſtolas. Colon. apud Joan. Huntem, & Duaci apud* Bellerum 1605. *in* 16.

Joannis Trithemii Abbatis Commentarium in regulam ſancti Benedicti. *Duaci apud* Bellerum *1608. & Valencenis per Joan. Veruliet eodem anno in 8vo.*

Divi Auguſtini confeſſionum libros XIII. item ejuſdem meditationes, ſoliloquia, manuale. Duaci apud Bellerum *1608. in 12mo.*

Alberti Magni paradiſum animæ ſeu de virtutibus, quem etiam ſcholiis illuſtravit. Antverp. apud Joan. Moretum.

D. Anſelmi Cantuarienſis Archi-*Epiſcopi tractatum de XIV. dotibus* Beatorum. *ibid. in 12.*

Faſciculum divini amoris atque devotionis ex ſanctorum Patrum ſcriptis. Duaci typis Belleri 1608. in 16to.

Hiſtoria Gymnaſii Tricoronati. Foppens Bibliotheca Belgica.

HENRICUS STAPEDIUS Agrippinenſis, Medicus Lugdunenſis. Edidit

Decades duas paradoxorum Laurentii Jouberti. Geſner. in Bibliotheca.

HENRICUS THENEN apud Aquas Grani natus 1607. 22. Julii Societati JESU ſe addixit 3. Octobris 1624. Poſt litteras humaniores traditas annis aliquot Præfectus ſcholarum fuit, dein Reſidentiæ Hadamarienſis Superior. Obiit diem ſupremum Treveris 1696. Scripſit

Theſaurum ſacrarum reliquiarum Aquisgrani, quæ ſingulis ſeptenniis ſolemniter monſtrari ſolent. Coloniæ apud Wilhelmum Frieſſem 1657. in 8vo.

Vitam S. Caroli Magni primi Germani Imperatoris. ibid. 1658. in 12mo.

Ex annuis Coll. Trevir. S. J.

HENRICUS TURCK Gochenſis è Clivia natus 1607. 21. Decembris. Societatem ingreſſus 1625. Exacto ritè Novitiatûs biennio Coloniæ 1627. celebrante Hermanno Baving Scholaſticorum vota edit, *teſte Autographo in Archivo Gymn. Tricor.* Treviris 1643. quatuor vota profitetur 31. Maji. Humanioribus & Philoſophicis docendis magna cum laude perfunctus oſtendit, quantus olim in Domini vinea futurus eſſet. Quaſi enim injunctis officiis non ſatis occuparetur, collegit ſubceſivis horis ingentem materiam hiſtoriæ omnia, quæ Archi-Diœceſin Colonienſem, Epiſcopatûs Monaſterienſem, Hildeſienſem, Paderbornenſem, ac Ducatus Juliæ & Cliviæ patriæ ſuæ complectitur, è qua hiſtoriam juſtam publico bono edere ſtatuerat, ſi vita ſuperſtes fuiſſet, & otium dediſſet obedientia. Domibus Sociorum Miniſter, ſcholis & ſodalitiis Marianis præfectus, bis Collegii Treverici Rector miram ſemper animi cum DEO conjunctiſſimi pacem præ ſe tulit &

retum

rerum gerendarum prudentiam: ut Eminentiſſimus Trevirenſium Elector jactare ſoleret, nihil in eo viro præter nomen eſſe Turcicum. Extremo morbo, dum apoplexia loquelæ & rationis uſum non turbabat, totus erat in eo Paulino ruminando, ſive vivimus, ſive morimur, Domini ſumus. Miſit ſupremùm ad Reverendiſſimum Electorem, qui benedictionem morituro flagitaret, ageret grates pro collatis beneficiis, & deinceps patrocinium Societati rogaret. Cui Princeps tenero ſenſu commotus, ego verò optimè precor viro optimo, méque viventis & mortui precibus impensè commendo. Obierat paulò ante mortem exercitia Ignatiana. Quare morbo accedente nil admodum habuit, quod expiandum adjiceret. Unde cor mundum ad DEUM ſuum videndum abreptum fuiſſe confidimus 19. Novembris 1669. in Collegio Treverico, quod iterum regebat. Reliquit MS.

Tomos VI. in folio complectentes hiſtoriam, cui hunc titulum præfixit: *Inferior ad Rhenum Germania ſive Colonienſium, Juliacenſium, Clivenſium, Montenſium, Weſtphalorum, aliorumque, qui eaſdem cum illis terras ſub diverſis nominibus olim incoluerunt, populorum maxime veterum Francorum ac Saxonum res ſacra ac profana à prima origine uſque ad annum Chriſti MDCLX, Annalium in morem digeſta.*

Tomus I. II. Autographi extant in Collegio Trevirenſi S. J. ab initio ad annum Chriſti 748. præter præloquii C. XXVII. in plures paragraphos tributa. Tomus III. Autographus eſt in Collegio Colonienſi S. J. Ex Tomo II. excerpti ſunt & ſecreti à tota hiſtoria hujus Turckii. *Faſti Karolini* editi à Leuckfeldio & Heinneccio in Volumine primo Rerum Germanicarum.

Clariſſimus I. G. ab Eckart *in præfatione Tom. I. Comment. rerum Francic. Orientalium* narrat à Turckio ſcriptam integram hiſtoriam Epiſcopatûs Hildeſini; ſed error videtur: nam aliam Hildeſinæ Eccleſiæ hiſtoriam non novimus, quàm Patris Martini Ubers S. J. Miniſtri Collegii Hildeſini ſuperſtitem MS. *Ex annuis Coll. Trevir. S. J.*

HENRICUS à VENEDIEN Calcariæ Clivorum egregiâ familiâ oriundus, 1668. Colonienſi Tricoronato ludo committitur, cujus diſciplinis abundè perceptis artium Magiſter renuntiatur 1689. ab Caſparo Kerich, & Societati JESU ſe dat anno eodem. Bonnæ, Treviris, Duſſeldorpii ſcholas manſuetiores moderatus eſt, & Philoſophicam Cathedram Monaſterii Weſtphalorum, ubi vota quatuor profeſſus eſt 1702. Subin Matheſin prælegit Colonienſi in Univerſitate, & ex ea ad Metropoliticæ Eccleſiæ Cathedram translatus, conceptam ſpem de ſe optimam fructu ubere & conferto auditorio longè ſuperavit: materias enim obvias morum ac vitiorum non vulgari, ſed exquiſito artificio & partitione dicendorum facili tractabat. Demum anno 1714. 10. Novembris Tricoronati Gymnaſii, & ſubin Convictûs Xaveriani Regens declaratus fuit. Ex ſpirituum defectu mortem adventantem præſentiſcens, rogabat ſacrâ lectione identidem refricari ſibi ſacrorum affectuum memoriam, quos interritè procuratus ſacris myſteriis è vinculis corporis evolavit Coloniæ 5. Martii 1735. Scripſit ediditque Germanico idiomate

Unglückſeelige Fiſcherey zu Weſel in Cleefland, das iſt: Johannes Fiſcher Weſelſcher Prädicant in ſeinem eigenen Netz verſtrickt, als er die Tranſubſtantiation mit ſeinen fünff Sinnen hat durchdringen wollen, in einem Fiſcher-Geſpräch von einem Cleefiſchen Geiſtlichen. Cöllen bey Johan Engelert in 8vo pp. 48.

Unſträflichkeit des verbeſſerten Römiſchen Catholiſchen Calenders wider einige unbillige Criſes von P. H. Venedien in 4to Cöllen bey Johan Engelert. pp. 24.

Fruchtbarer Himmels-Thau zu Erquickung der Hertzen in den güldenen Morgens-Stunden hinunter fallend. Tomi tres in quarto.

Primus editus Coloniæ 1730. pp. 424.

Secundus ibidem apud eundem 1731. pp. 410.

Tertius ibidem apud eundem 1732. pp. 367.

Sæpiùs recuſæ hæ conciones in omnes Dominicos & feſtos dies.

Ex annuis Coll. Colon. S. J.

HENRICUS URANIUS oriundus urbe Reeſenſi Archi-Diœceſis Colonienſis Triglottos ſcholæ Embricenſis Moderator fuit.

Epitaphium muro inciſum hoc legitur:

Laus DEO ſemper.

Epitaphium Clariſſimi ſimul & Reverendiſſimi Viri HENRICI URANII Reſſenſis, ſcholæ in hac Republica, dum viveret, Moderatoris.

Hac quacunque venis, gemebundo pectore diſcas,
Cujus in adverſo membra locata cubant.
Henricus jacet hâc gelidâ tellure ſepultus
URANIUS noſtræ Gymnaſiarcha ſcholæ.
Qui tribus in linguis, nec dogmate clarus in uno
Æternùm peperit nomen ubique ſibi.
Luſtris undenis, ſummâ cum laude juventam,
Dum vixit, docuit nil niſi ſana, rudem.
Rara fuit ſanctæ pietatis imago, proinde
Mens ſupero vivit juncta beata DEO.

R Diſti-

Diſtichum, & annum, & diem morientis complectens.

reCtor It VranIVs nICoLaI feſta peregit,
sIt bene præſago nomine CæLICoLa.

Obiit igitur anno MDLXXIX.
Joannes Warderholt gratitudinis ergo poſuit.

Scripſit edidítque *Grammatica Hebraa Compendium. Baſil. typis Henrici Petri 1541. in 8vo.*

Editio ſecunda recognita & locupletata. Coloniæ 1559. apud Gualterum Fabricium.

De uſu & officiis litterarum ſervilium de nominum diverſitate, de punctorum mutatione, déque radicum inventione apud Hebraos. Colonia 1570. in 8vo pp. 120.

Commendationem lingua Graca. ibidem 1571. in 8vo.

Epitomen de re nummaria & ponderibus ex Budao, Agricola & aliis. ibid. 1569. in 8vo.

Tractatus, quo ſapienti mortem non eſſe metuendam oſtendit.

. *Grammatica Latina in uſum ſchola Embricenſis ab Henrico Uranio Reſſenſi collecta, & aucta, & diligenter recognita Colonia.*

Bibliotheca Belgica Foppens. Waſſenbergis Embrica.

HENRICUS WEISWEILER in Ducatu Juliacenſi perhoneſtâ parentelâ natus 1634. poſt litteras manſuetiores magnâ doctrinæ ac virtutis famâ Embricæ traditas, confectúmque pari honore Theologiæ curriculum ac tertium probationis annum quatuor vota profeſſus eſt Treviris 1669, in Societate JESU. Non longè poſt ob ſingulares, quas illi ad gubernandum DEUS contulerat, dotes tironibus Novitiatûs præficitur; dein Collegio Colonienſi, cujus clavum poſt plures annos rurſum tenuit, ac demum toti Provinciæ Rhenanæ inferiori, quam alterâ vice adminiſtravit, eâ & noſtrorum & externorum Societati etiam infenſorum approbatione, ut omnes ſingularem ejus prudentiam, temperatum benignitate & moderatione vigorem regiminis, cæteráſque dotes, quæ ad gubernandum deſiderari poſſunt, ſuſpicerent, ſummáſque in eo eſſe faterentur. Quantò ſe videbat aliis munere & loco ſuperiorem, tantò inferiùs ſe deprimebat. Profectò teſtatum reliquit, quanto honorum faſtigiis & rebus humanis eſſet ſuperior, quando aulæ jugum, cui tum Principum benevolentiâ, tum Præpoſitorum ſuorum juſſu alligabatur arctiùs, excurere omni contentione & conatu ſtuduit. Viribus debilitatus, appulit animum ad ſcribendos libellos aſceticos regendis conſcientiis & virtutibus augendis, cui labori addictum mors, ad quam ſe quotidie ſingulari induſtriâ jam pridem comparaverat, occupavit, & ſenio, ſudoribus ac laboribus non magis fractum, quàm meritis onuſtum ad bravium ſupernæ felicitatis evocavit 8vo Kal. Octobr. 1714. Coloniæ. Scripſit

Bewährte Stands-Erwehlung in drey Theil abgefaſst von einem Prieſter der Geſellſchafft JESU nach den Erwehlungs-Regelen des H. Stiffters Ignatii. Cöllen apud viduam Muchers in 12mo pp. 174. tacito nomine 1708.

Geiſtlicher Gewinn, das iſt, nützliche Wiſſenſchafft alle Werck ſehr verdienſtlich zu verrichten, Authore R. P. Henrico Weiſsweiler anno 1705. 1706. 1707.

Getroffener Fried auff dem Weg der Reinigung, erhalten auff dem Weg der Erleuchtung, beſtätiget auff dem Weg der Vereinigung, in acht-tägige Betrachtungen nach Unterſchied der Exercitanten, durch P. Henricum Weisweiler. Cöllen apud Godefridi Muchers viduam 1711. in octavo pp. 154.

Geiſtlicher Gewinn zum zweyten Druck vermehrt, in vier Theil abgetheilt. Apud viduam Muchers in 12mo. Prima pars pag. 108. Secunda part pag. 176. Tertia pars pag. 162. Hujus partis concluſio pag. 168. His quatuor partibus ſingula dies opera meritoriè & ſanctè obeundi, rationes meditandi, methodi, praxes continentur. Ex annuis Coll. Colon. S. J.

HENRICUS de WERLIS, Werlâ oppido Archi-Diœceſis Colonienſis oriundus, Ordinem Fratrum Minorum ſancti Franciſci Conventualium ingreſſus, Univerſitatis Colonienſis Doctor fuit profundiſſimus, in divinis Scripturis admodum eruditus, Diſputator acutus, & Declamator ſermonum egregius, Miniſter Provincialis per Weſtphaliam egregiè geſſit Provinciam annis 32. Tandem efflavit animam in Conventu ſuo Oſnabrugenſi, quem clenodiis & cimeliis inſigniter auxit. Claruit circa annum 1440. Scripſit

Super ſententias opus quatuor libris diſtinctum.

Poſtillas in aliquot libros Bibliorum.

Phyſicam in Commentariis, & Logicam in quaſtionibus enodavit.

De poteſtate Eccleſiaſtica librum unum.

Sermones item elegantes non minùs, quàm doctos ad populum habitos.

Extat Coloniæ in Bibliotheca Fratrum Minorum Conventualium manuſcriptum P. Henrici de Werlis *de poteſtate Pontificis ſupra univerſalem Eccleſiam tam ſynodaliter congregatam, quam diſperſam occaſione ſchiſmatis in Concilio Baſileenſi ſuborti compoſitum.* Incipit: *Rex pacificus Sacerdos DEI altiſſimi, &c. Explicit tractatus ſeu collectio ex diverſis de eminentia poteſtatis Apoſtolica ſuper Eccleſiam univerſam, &c. F. Henrici de Werle, ſacre Theologie Magiſtri, & FF. Minorum Provincia Colonienſis Miniſtri anno 1441.*

Huic ſubnectitur alius tractatus, cujus contenta & occaſionem Author ipſe in prologo, qui incipit: *Nolite judicare ſecundùm faciem &c.* refert ſequentibus: *Nonnullorum me pulſantium, ut quid in hoc deflendo ſchiſmate de poteſtate Papa ſuper generalia Concilia, & Eccleſiam univerſalem diſperſam & ſynodalem, & è converſo, foret ſentiendum,*

Digitized by Google

tiendum, ſcriptis commendarem, æſtuanti deſiderio quanquam inſufficiens, utcunque ſatisfacere cupiens, tractatum quendam de poteſtate Papæ ſuper Concilia generalia &c. habentem 20. Capitula, cujus prologi principium eſt: Apoſtolus Paulus 2 ad Corinthios 10. inquit: Obſecro vos Fratres. Et tractatûs initium: Rex pacificus &c. Ex dictis ſacræ Scripturæ, juris divini & humani, ſacrorum Doctorum & aliorum in unum compegi, non cum Ruth ſpicas, quæ metentium Doctorum manus effugerunt, vel quæ ex induſtria relictæ fuerunt, colligendo; ſed potiùs juxta Virgilium clavam de manibus Herculis auferendo, dicta in hac materia ſcribentium de manibus eorum pro ejuſdem veritatis majori & ampliori evidentia rapiendo.

Hunc Tractatum Patres Baſileæ congregati, nonnulli etiam alii de eorum fervore perſiſtentes, perlegentes meram veritatem continentem, tanquam inſanam doctrinam quibuſdam in punctis Concilia generalia tangentibus afferentem, non juſtum judicantes judicium, ſed ſecundùm faciem aſſeruerunt. Quorum quidem punctorum veritas, ut cunctis ampliùs eluceſcat, alias 37. clarificationes in hoc *Clarificatorio* cum ſuis probationibus & perſuaſionibus Spiritûs ſancti gratiâ ſuperfulgentes in medium deducam. Hic Tractatus ſic incipit: *Flecto genua mea ad Deum Patrem, & Filium, &c.* Finit: *Ad laudem & gloriam omnipotentis DEI, qui vivit & regnat in ſæcula ſæculorum.* Esplicit Clarificatorium.

Huic Clarificatorio è veſtigio ſubnectitur alius Tractatus' *contra impugnantes reſponſum ſanctiſſimi Domini noſtri Eugenii divinâ providentiâ Papæ Quarti per varias concluſiones à Baſileenſibus aſſertas, & à præfato Authore refutatas deductus. Ex Commentariis Eximii Adami Putz, Ordinis Minorum, poſt Wadingum.*

HENRICUS WICKIUS ex Waſſenberg Provinciæ Juliacenſis, fuit Coloniæ Profeſſor Oratoriæ Facultatis in Gymnaſio Laurentiano. Obiit præmaturâ morte in patria 1616. ipſo die Paraſceves, juvenis apud omnes magnæ ſpei & exiſtimationis. Habuit edidítque

Orationem in laudem Alberti Magni Epiſcopi Ratisbonnenſis.

HENRICUS ZIMMERMAN naſcitur 1689. ex Broich in agro Juliacenſi, ubi Latinam linguam & artes, Philoſophica apud Grani Aquas didicit, & Societati Jeſu additus 1707. profeſſus quatuor votorum 1722. Humaniorum Profeſſor Duſſeldorpii, & in Eburonibus Leodii; ſubin univerſam Theologiam in Tricoronato Colonienſi Athenæo propugnavit clariſſimi ſimul ac ſolidi ingenii laudem ſupra omnes coævos promeritus, ut dubitârint Superiores, Eccleſiæ an ſcholis excellentem in utraque cathedra Henricum darent. Ceſſit demum ſacris ambonibus Colonienſis templi noſtri & Confluentini. Oblatum munus ſuperioris reſidentiæ ad *S.* Goarem efflictim deprecatus, ad tempus Præfectum ſcholarum egit Confluentiæ, ubi phthiſis invaſit aſſuetum ſacris laboribus, & Sacramentis præmunitum depaſta eſt 29. Octobr. 1727. Scripſit felice venâ inſigne Epos, cujus titulus:

Fata Reverendiſſimi & Sereniſſimi Principis ac Domini D. Clementis Auguſti, utriuſque Bavariæ Ducis, &c. &c. in Epiſcopum Monaſterienſem non ſinè Divorum numine electi ejuſdem Principis ſui honori Virgilianis numeris evoluta, à Muſis Monaſterienſibus Societ. JEſu: 1719. Monaſt. Weſtphaliæ typis viduæ Nagel pp: 42. in folio.

HENRICUS ZONSBECKIUS Colonienſis, in ſancti Martini Majoris Ord. S. Benedicti Abbatia ſub Venerab. Adamo Mayer profeſſus excellentiſſimi ingenii vir, Muſicus & Choraules egregius, ac Scriba perelegans. Moritur hydropicus 1533. ætatis ſuæ 76. in feſto B. Mariæ Magdalenæ, cujus præſenti ſolatio fertur ſæpiùs in ærumnis fuiſſe recreatus. Scripſit in Membranis innumera prope volumina, nempe:

Gradualia, Pſalteria. Antiphonalia, Miſſalia, Breviaria, Diurnalia, aliáque cùm Latina, cùm vernacula, Vitas Sanctorum, Homilias Patrum, Tractatúsque aſceticos complectentia, quorum aliqua in ſancti Martini Bibliotheca, alia in Brauweilerenſi, nonnulla in Lacenſi, quædam in ſancti Jacobi Moguntiæ, ac in aliis locis ſuperant. De eodem plura Hubertus Holthuyſen in MSs. Virorum illuſtr. ſancti Martini catalogo.

Ex Comment. Oliv. Legipont Benedictini Martiniani.

S. HERIBERTUS Archi-Epiſcopus Colonienſis, in flore ætatis diffusâ ubique Gorzienſis Abbatiæ Benedictinæ famâ illo ſe contulit, ubi tantos tum in pietate, tum in ſacris litteris progreſſus fecit, ut ejus doctrinæ, prudentiæ ac virtutum famâ commotus, Otto III. Imperator tantum virum ad ſe accerſitum lateri ſuo ſociandum judicârit, Aulæ Cancellarium conſtituit, & mortuo Evergero ad Colonienſem Archi-Epiſcopatum evexerit anno 999. Ex Italia Coloniam profectus, ipsâ nocte Natalis Domini inthronizatur, ſedit annos XXII. menſes II. dies XXII. Mortuus XVII. Kal. Aprilis MXXII. Scripſit teſte Eiſengreinio

Volumen de Eccleſiaſticis officiis. In catalogo teſtium veritatis.

HERIBERTUS BAUCH Paſtor ad S. Martinum Bonnæ. Scripſit libellum Germanicè, cujus titulus:

Einladung zum Lob der allerheiligſten Dreyfaltigkeit, mit Anführung deren Urſach und Mittelen: warumb und auff was Weiſs die allerheiligſte Dreyfaltigkeit auff das allerbeſte zu loben ſeye, ſampt dem Gebrauch des Seraphiſchen Roſenkrantz und üblicher Andacht in den vornehmſten Tugenden zu Werck gebracht durch H. Bauch. Cöllen in Verlag Wittib Menchers in 12mo pp. 248.

HERIBERTUS HOBBUSCH ex Ordine Fratrum Minorum ſancti Franciſci Conventualium Ubius, vir admodum religioſus, & Rubriciſta exactus, pluribus Ordinis officiis functus 1698. Coloniæ apud Clariſſas, quas Urbaniſtas appellamus, Confeſſarium egit. Obiit Coloniæ 1713. 7. Decembr. Scripſit

Evangeliſche Perle, oder unvergleichlicher Schatz der Göttlichen Weiſsheit. Das iſt: Kurtzer Inhalt, wie der Menſch GOtt und ſich ſelbſten ſol lernen erkennen, und durch die Menſchheit Chriſti in der Gottheit auffſteigen, und zu der Gottlichen Vollkommenheit gelangen, in vier Bucher ausgetheilt. Cöllen bey Johan Alſtorff 1698. *in 8vo pp.* 943. *quod ex alio Latino in hanc vernaculam primus traduxit.*

Ex ſchedis Eximii Adami Putz Ord. Min. Convent. Colon. Provincialis.

HERIBERTUS JULIACENSIS Ordinis Fratrum Minorum Capucinorum, ſancti Franciſci Prædicator. Edidit

Freundliche Geſpräch von allerhand zu dieſer Zeit zwiſchen denen Catholiſchen und uncatholiſchen ſchwebenden Glaubens-Punčten, à V. P. Herib. Juliac. Côllen bey Wilhelm und Frantz Metternich 1692. *in 12mo pp.* 499. *cum approbatione Ordinis & ordinarii Colonienſis Cenſoris.*

HERMANNUS APPELDORN Colonienſis Cartuſiæ Monachus fuit, honeſtis ortus parentibus, vir imprimis honorabilis, qui omnem ætatem ſuam tam in ſæculari, quàm monaſtica vita tantâ puritate & innocentiâ peregit, ut piè credendum ſit (quemadmodum fide dignis poteſt teſtimoniis comprobari) eum nunquam in peccatum mortale præbuiſſe conſenſum. Divinâ ſcilicet gratiâ eum & præveniente & præſervante: nam cùm adhuc puer Coloniæ litteris operam navaret, aliis ad mundi ſolatia & recreationes confluentibus, ille cum Puero JESU ad templum ſe conferebat. Dein contempto mundi regno & omni ornatu ſæculi propter amorem Domini ſui Jeſu Chriſti Cartuſiam Agrippinenſem petiit non mundo, ſed Chriſto militaturus, ubi ſanè tam religiosè vixit, ut primùm quidem in Cartuſiæ Trevirenſis, dein verò in Colonienſis domûs Priorem adſciſceretur. Diem ſuum extremum obiit in Cartuſia Confluentina 1472. 5to Kalendas Octobris, ibidémque ſepultus eſt. Scripſit

Regimen breve & utile pro Cartuſienſi MS.

Sermones Dominicales MS.

De Paſſione Domini collečtum MS.

De Novitiorum inſtitutione MS.

Extant in Cartuſia Colon. Biblioth. MS.

Ex Biblioth. Cartuſ. Petrei.

HERMANNUS AUSSEMIUS Colonienſis civis, reliquit poſteritati volumen manuſcriptum, cujus titulus:

Stimulus vitæ Chriſtianæ. Extat Coloniæ in Bibliotheca Collegii Soc. Jeſu.

HERMANNUS BERGH Juliacenſis Ordinis Minorum habitum induit, ſacræ Theologiæ Lector emeritus, declamavit

Orationem de directione vitæ humanæ in funere Joannis Werneri Comitis de Hayn, Baronis de Ambſtenrade typo Colonienſi vulgatam 1641.

Wadingus Scriptores Ord. Minorum.

HERMANNUS BUSCHIUS Monaſterienſis naſcitur in arce Saſſenberg Diœceſis Monaſterienſis circa annum 1468. illuſtri gente & domo: puer educatus ſub Alexandro Hegio. Poſt Italiam & Franciam luſtratas, Coloniam venit auſpiciis Hermanni Comitis de Newenaar: ob puriora Latinitatis ſtudium acrius & inſectationem Barbarorum ſcribit Hamelmannus *in narratione ſpeciali de vita Hermanni Buſchii*, eundem ceſſiſſe Coloniâ, ſed mox ſuffectos in eadem ſchola Agrippinenſi bonarum artium haud minùs gnavos reſtauratores Georgium Sibutum Rhetorices, Joannem Cæſarium Philoſophiæ, Jacobum Greſelium Dialecticæ Profeſſores. Revocavit eundem Coloniam 1510. Hermannus idem Comes de Newenaar, Præpoſitus ſummæ Ædis Metropoliticæ, ubi tum Catonis diſticha & commentaria in Donatum à ſe edita repetiit.

1. 2. *Statium, Claudianum explicavit.*

3. *Gellii Noctes & Plinii Epiſtolas prælegit*, edidit interea Coloniæ Commentaria in *Claudianum de raptu Proſerpinæ.*

4. *Declamationes Plautinas.*

5. *Flora* anno 1508. impreſſa, quæ carmine hexametro urbis & Magiſtratûs Colonienſis laudes pangit, eam Glareanus Buſchii diſcipulus anno 1554. recudi fecit.

6. Hermanni Buſchii Paſiphili *ſermo Coloniæ in celebri Synodo ad Clerum dičtus, continens exhortationem ad ſtudium S. Scripturæ, impreſſus Coloniæ in 4to.*

Ex Geſneri Bibliotheca & H. Hamelmanno.

HERMANNUS BUSENBAUM natus Nottelenæ in Diœceſi Monaſterienſi 1600. nomen Societati dedit 1619. manſuetiorum litterarum & ſeveriorum emenſus curriculum, poſtquam quatuor votis ſe obſtrinxiſſet Societati Coloniæ 1640. Theologiæ morali applicatus fuit, in qua adeò excelluit ob claritatem & methodi facilitatem, ut anno 1641. IV. Idus Decembr. à P. Franciſco von der Veken S. J. Ss. Theologiæ Doctore & Profeſſore ordinario licentiâ donatus fuerit Coloniæ cum tribus ſociis. Carmen Patrui laureæ appendit Everhardus Buſenbaum Nottelenſis Phyſices Auditor in Gymnaſio trium Coronarum. Eminere viſus in Theologia morali prælegenda juſſus eſt eam ſpartam excolere. Fructum ubertimum tulit Medulla Theologiæ 1645. primùm excuſa, adeòque Vicennio priùs ab Alexandro VII, quàm 1665. 24. Septembris morum laxior diſciplina coercita fuerit. Viſus eſt Orbis Europæus communi calculo libro ſubſcribere; cùm quadrageſima quinta editio Ulyſſipone prodierit, & ea ultima non fuerit. Subin præfectus ſcholis regundis, mox comes additus Provinciali in luſtrandis Collegiis. Demum Hildeſienſe Collegium ſemel, Monaſterienſe bis rexit; de hoc, quàm benè meruerit, loquuntur monumenta perennia, quæ ejus beneficio ſurrexerunt. Rara erat in conſiliis ſuggerendis prudentia, animíque intrepidi fortitudo & conſtantia ad magna quævis aggredienda, quod robur potiſſimùm ex aſſiduo cum Deo commercio hauriebat. Caſtimoniæ inter ſæculares virgines Deo ſacrandæ ac promovendæ idoneus & gravis Author plurimis fuit. Tantæ virtutis & eruditionis exiſtimatio jam pervulgata movit celſiſſimum Chriſtophorum Bernardum de Galen Monaſterienſium Epiſcopum

&

& Principem S. R. I. ut eum arbitrum conſcientiæ delegerit. Quo in munere Principi & Aulicis magno exemplo & incitamento ad pietatem, Societati verò ornamento annos plures vixit. Stomachi dejecti dolores jam viribus fractum ad metam deduxêre 1668. die ultimâ Januarii in Collegio Monaſterienſi Weſtphaliæ, cujus tum Rector erat. Voti, ùt ſpes eſt, compos factus: eo enim die à Domino flagitaverat, ſe ut è vita evocaret, quo anima ei foret gratiſſima. Suprema Sacramenta animo præſentiſſimo & intento, petitâ ante demiſsè erratorum veniâ ſuſcepit, & quæ in tribunali pœnitentes, in ſchola diſcipulos docuit, exemplo vivens ac moriens patravit. Scripta

Medulla Theologiæ moralis notiſſima, ob quam plurimas totâ Europâ factas libri hujus editiones: Prima fuit anni MDCXLV. Monaſterii typis Raesfeldianis in 12mo dudum ante damnatas ab Alexandro VII. & VIII. & Innocentio XI. propoſitiones. Decima octava editio ibidem eodem prelo anno 1663. Quadrageſima quinta editio Olyſſipone: interea Coloniæ, Lugduni, Romæ, Francofurti, Venetiis, & in præcipuis Europæ Typographiis recuſa fuit hæc Medulla ob ordinem, claritatem & moderatam brevitatem etiam hoc ſæculo XVIII. Coloniæ & Antverpiæ. & aliis locis iteratis typis vulgata. Hanc Theologiam tot nominibus commendatam Claudius Lacroix multis partibus auctiorem anno 1707. edidit. De quo ſuo loco.

Lilium inter ſpinas. Germanicè: Lilien unter den Dörnern, das iſt: GOtt-verlobter Jungfrauen und Wittwen Welt-geiſtlicher Stand, mit grundlichem Bericht und Schutz-Schrifft erklärt durch R. P. Hermannum Buſenbaum, der Geſellſchafft JEſu Prieſtern, und heiliger Theologie Licentiaten. Gedruckt zu Cöllen in Verlag und Buchdruckerey Wilhelm Frieſſem 1660. in 16to pp. 403. citra indic. & præfat.

Sotuellus Bibliotheca Scriptor. Soc. JEſu.

HERMANNUS CAPPEMBERGENSIS Præpoſitus, natione Germanus, ortu Colonienſis, religione Judæus, qui tandem Egberti Monaſterienſis Epiſcopi ſermonibus, & Ruperti Abbatis Tuitienſis colloquio expugnatus, abdicato Judaiſmo, nomen Chriſto dedit; frendentibus in eum Judæis Colonienſibus, à quibus injurias multas pertulit. Adhæſit ille poſtmodum S. Norberto Ordinis Præmonſtratenſis Fundatori, qui ex his Coloniæ partibus oriundus erat, unúsque fuit ex primis, qui Ordini huic anno 1120. habenti initium inſcriptus fuit. Itaque anno 1124. à ſancto Norberto inſtitutus eſt atque deſignatus Eccleſiæ Cappembergenſis in Weſtphalia primus Præpoſitus, quam multis annis ſumma cum laude texit. Vixit ad annum 1140. hic Hermannus. Scripſit

Opuſculum de converſione ſua, quod ex Bibliotheca Paulina Lipſienſi erutum noviſſime Raymundi Martini pugionis fidei editioni ſubjecit Benedictus Carpzovius. Lipſiæ 1687. in folio.

Vitam ſancti Godefridi Cappembergenſis Comitis & Præpoſituræ ejus nominis, Ordinis Præmonſtratenſis Fundatoris (qui 1126. 13. Januarii obiit) anonymam à Laurentio Surio & Joanne Bollando relatam Tom. I. menſis Januarii ad diem 13tiam ipſius.

Paige Bibliotheca Præmonſtrat. Cave Hiſtor. Scriptor. Eccleſ. ad annum 1126.

HERMANNUS CROMBACH Coloniæ Agrippinæ natus 1598. ſuapte naturâ facilis ad omnem virtutem, promotus Magiſter artium & Philoſophiæ à Magiſtro Gerardo Crapolio Gymnaſii Tricoronati 16. Martii 1617. Societati adſcriptus 1617. in eâ quatuor vota profeſſus, potiſſimam ætatis ſuæ partem in Colonienſi Collegio egit tradendâ Theologiâ morali, noſtriſque in ſpiritu dirigendis ad extremum prope ſpiritum occupatus fuit, ſemper compoſitus ad humanitatem comitatémque religioſam; operarius pro Deo ſemper promptus & hilaris, præcipuam verò induſtriam poſuit ad pertractandos in ſacro pœnitentiæ tribunali animos. Quo in munere ùt erat aſſiduus, ità magnos habebat ex omni hominum ordine concurſus; neque impar operæ reſpondit fructus tum in aliis, tum in teneris adoleſcentium animis, quos ità ad amorem virtutis flectere nórat, ut vel in una Societate noſtra plurimi ſint, qui, quòd ardorem in ea Deo ſerviendi acceperint ſervâríntque, ei ſecundùm Deum ferunt acceptum. In colloquiis de Deo & Deipara, déque Ss. Urſula & ſociabus ejus, Ss. Regibus totus effervеſcebat, viſus non rarò ſermoni, cæleſti conſolatione perfuſus illachrymari. Obedientiam & paupertatem tenaciſſimè coluit, ſingularitatis oſor acerrimus. Nihil unquam induci potuit, ut admitteret, quod aliquam exemptionis ſpeciem præ ſe ferret. Oblatum à Superioribus poſtremis vitæ annis peculiare hypocauſtum conſtanter recuſavit, cauſatus id mali fore exempli etiam in ſene. Ordinem diurnum temporis, quoad vixit, ſervavit exactiſſimè; unde & par fuit conſcribendis tot voluminibus bene magnis. Injurias & contradictiones patientiſſimè ſuſtinuit in proſperis & adverſis, ſemper idem hoc familiari uſus ſymbolo: *Benedictus DEUS.* Hiſce virtutibus excultus, atque ab omnibus domi foriſque ſanctitatis famam adeptus, febriculæ impulſu ad mercedem in regno cælorum capiendam evocatus fuit 7timâ Februarii 1680. Coloniæ. Scripta ab eodem editáque

Leben des heiligen Geroldi Cremonenſiſchen Martyrers und Cöllniſchen Burgers. Cöllen in Verleg Wilhelm Frieſſem 1652. in 12mo pp. 108.

Vita & martyrium Ss. Urſulæ & ſociarum undecim millium Virginum. 1674. ſumptu Hermanni Mylii in folio. Tomi II. complectentes libros undecim: I. & II. Vindiciæ hujus hiſtoriæ contra impugnatores. Novem reliquis hiſtoria pertexitur. In appendice agitur de Martyribus Bopardienſibus. 2. De tempore martyrii S. Albani. 3. Epitome chronologica Archi-Epiſcoporum Colonienſium cum indice quadruplici. Tomus I. Vindiciarum non ſoli Hermanno Crombach; ſed Philippo Bebio primo hiſtoriæ hujus authori & ſocio Crombachii acceptus referendus eſt.

Primitiæ gentium, ſeu Hiſtoria Ss. trium Re-

Digitized by Google

gum Magorum. Coloniæ apud Joannem Kinckium in folio. Tomi III, 1654.

Idea Sacerdotum , ſive Vita Jacobi Merlo-Horſtii Parochi Coloniæ ad Hortum B. M. V. in 12mo apud Kinckium.

Auctarium Urſula vindicatæ contra novos impugnatores. Coloniæ in Officina Birckmannica in 4to 1669.

Cultus & icones Ss. trium Regum, præſidium hominum , apud Joannem Antonium Kinckium in 12mo 1672.

Præter edita hæc MSs. ſuperſunt in Coll. Colon. S. J. Vita Fundatorum , qui Provinciæ Rhenanæ inferioris Societatis JESU Collegia , Novitiatus, Miſſiones fundârunt, in folio.

Vita venerandi ſervi DEI Mauritii de Buren, S. J. Presbyteri in folio tribus libris diſtincta.

Annales Metropolis Coloniæ Agrippinenſis à prima origine deducti uſque ad ſæculum Chriſti XVII. tribus Tomis in folio. Primus ab anno ante Chriſtum 63. uſque ad annum 899. pp. 1395. Tomus ſecundus ab anno Chriſti 900. uſque ad annum 1400. continet pp. 1424. Tertius & ultimus ab anno Chriſti 1401. uſque ad annum 1675. continet pp. 1773. Ex annuis Coll. Colon. S. J.

HERMANNUS PHEILSTICKER patritia è gente Duſſeldorpii mundo datus 1655. Anno 1676. in Societatem Jeſu coaptatur. Inter varia, quæ magno animorum fructu & Societatis commendatione obivit, variis in locis munia Eccleſiaſtæ Latini ad Academicos, & annis viginti Coloniæ ad Domicos Eccleſiaſticos , Eccleſiaſtæ Germanici in templo noſtro : at nihil ità eminebat, quàm officium Operarii aut Miſſionarii Civitatis Colonienſis , quod inſigni Societatis commendatione, labore maximo & charitate indefeſsâ ad ultimum uſque halitum tenuit. Oſtium magnum zelo ejus Apoſtolico aperuit Magiſtratus ſapientiſſimus , cùm Prochodochium alendis pauperibus authoritate publicâ erexit , quo vaga mendicabula etiam invita abducuntur , & damnato otio ſacris inſtruuntur diſciplinis , & honeſtis exercitiis diſtinentur. Præterea in tuguria ſe inſinuabat , & in plebejorum officinas penetrabat, quibus cibo tam ſacro, quàm profano, ſeu myſteriorum fidei & neceſſariâ ad ſalutem ſcientiâ deſtitutis , pacem tum corporalem, tum ſpiritualem procurabat , vocatis etiam in laborum partem quibuſdam Deo devotis virginibus , quæ ad hæc charitatis ac miſericordiæ officia ſuam lubentes operam conferebant. Ex privatorum ædibus effuſa etiam in plateas publicas eſt viri Apoſtolici charitas, quando in vicis atque quadriviis & angulis civitatis imperitæ multitudini plebique myſteria fidei explicabat, & in actus virtutum præibat, rude quoque militum genus ſuo zelo complexus, mœnia & portas civitatis obibat, ibique ſuis è ſtationibus vocatos imbuebat ſcitu ad ſalutem neceſſariis , & opportuna ad eam conſequendam media ſuggerebat. Denique infatigabilem impendebat laborem in reducendis ad veram fidem Hebræis , Apoſtatis & Heterodoxis, quorum viginti, triginta aut plures quotannis inferendos annuis adferebat. His aliiſque virtutibus & Apoſtolicis functionibus intentus, morbum pertinacem ac diuturnum contraxit, quo demum oppreſſus ad ſuorum mercedem laborum recipiendam ſacris omnibus ritè munitus abiit ſexto Idus Julii 1716. Scripſit

Güldenes Bett Buch, das iſt: Heylſame Ubungen der GOtt - liebenden , und der wahren Andacht gefliſſenen Seelen, durch R. P. H. Feilſticker in 12mo.

Editio quinta emendatior & auctior prodiit Coloniæ 1759. ſumptu Ptoxodochii magni Colonienſis in 12mo pp. 456. Ex annuis Coll. Colon. S. J.

HERMANNUS FLEIEN (Phleius ſcribitur in libro Decanali) Swertenſis ex Comitatu Marchiæ ſub juriſdictione ſpirituali Archi - Diœceſeos Colonienſis , in Gymnaſio Montis Coloniæ didicit & docuit artes liberales & Philoſophiam. Decanus Facultatis artium fuit 1573. Canonicus S. Georgii, Ss. Theologiæ Doctor , Canonicus ſanctæ Urſulæ ab anno 1572. ad 1586. Gymnaſii Montani Regens octavus 1583. 9nâ Octobris eligitur. Fuit quoque Rector Magnificus almæ Univerſitatis Colonienſis , quem ſupremum magiſtratum geſſit uſque ad 20. Decembris 1584. Decanus à Cunibertina Archidiaconali Eccleſia poſtulatus fuit 1584. quem magiſtratum uſque ad mortem magnâ integritate & utilitate diſciplinæ clericalis geſſit. Teſtamento ſuo præter fundationem in gratiam conſanguineorum inſtitutam etiam domum ære ſuo comparatam in vico anguſto , *in der engen Gaſſ* Gymnaſio Montano perpetuo conjungendam donavit. Mortuus 1603. pridie Purificationis beatæ Mariæ Virginis.

Icon Reverendiſſimi Viri extat apud Pronepotem D. Stangenfeldt Canonicum ad Ss. Apoſtolos. Crombachus Urſulæ vindicatæ Tom. I. Lib. II. refert omnes Hiſtoricos contrarios ſuo ſyſtemati , & C. XVIII. hæc habet : « D. H. Fleien pro ſanctæ « Urſulæ defenſione contra defenſores Galfridi « (quos inter Eminentiſſimus Baronius) Apolo- « giam concinnavit , & locum quidem Martyris « tuitus eſt diligenter ; ſed in narrationis ſerie de- « ſtivit à veritatis orbita , conatus antiquam Co- « lonienſium traditionem & vetuſtiſſimam ſanctæ « Urſulæ hiſtoriam evertere , Hectoris Boëthii « Scoti (qui 1525. florebat) eloquentiâ ſeductus. « Subin ſigillatim lapſus Fleieni à ſe , ùt credit, « deprehenſos recitat & impugnat. « CXIX. Libri ejuſdem Stephani, Viri & Heriberti Roſweidi cenſuram in D. Fleien & ſocios, profert à Bollando 1638. ad ſe Coloniam miſſam.

Epitaphium extat in latere occidentali Chori Patrum Prædicatorum Coloniæ è marmore parieti affixum unà cum icone Fleii habitu Canonicali induti, ante Crucifixi iconem orantis. Supra arma Fleii marmori inſculpta viſuntur :

Reverendus & Eximius Dominus HERMANNUS FLEIUS Swertenſis Ss. Theologiæ Doctor , Gymnaſii Montis Regens octavus, poſtmodum ad S. Cunibertum poſtulatus Decanus , in honorem DEI,

me-

memoriam parentis, hoc in eodem loco ſepulti, ac ſui, ætatis ſuæ anno 69. poſuit. Obiit 1603. 1. Febr.

Scripſit

Martyrium Ss. Urſulæ & ſociarum Virginum, aliorúmque aſſociatorum breviſſimè fideliſſiméque conſcriptum, ex eo, quod eſt per R. D. Hermannum Fleium, ſacræ Theologiæ Doctorem, ſancti Cuniberti Decanum, ſanctarúmque Virginum Coloniæ Canonicum in 8vo editum à Zacharia Lippeloo Cartuſiano Colon. Tomo quarto de Vitis Sanctorum. Coloniæ 1596. apud Henricum Falcke .burg.

HERMANNUS FLEY, condictus STANGEFOL à materno ſtemmate, nepos proximi Scriptoris, natus fuit Swertæ in Comitatu Marcano. Coloniam delatus ſtudiorum causâ in Gymnaſio Montano ad Fundatorem Stangefeld, jam Alumnus admittitur, linguam Latinam & bonas artes didicit: Magiſter creatus eaſdem vicennio, & Philoſophica ſexennio docuit. Canonicam præbendam in Eccleſia ſancti Patrocli Suſati, ac dein in Collegiata Ss. Apoſtolorum Coloniæ nactus eſt anno 1615. Jam ſacræ Scripturæ Licentiatus eligitur Rector Magnificus almæ Univerſitatis Colonienſis anno 1639. die 28. Junii. faſces geſſit ad diem 29. Martii anni MDCXLI. Obiit anno 1655. die 25. Septembris, ſepultus in Eccleſia Collegiata ad ſanctos Apoſtolos. Scripſit

Annales Circuli Weſtphalici, continentes quinque prima ſæcula, quæ Acatholici vocant pura. Germanicè. Eigentliche Beſchreibung der uhralten Chriſtlichen Catholiſchen Religion.... und aller Geſchichten, ſo ſich in den erſten 500. Jahren haben zugetragen. Coloniæ typo Guberti Clementis 1640. in 4to pp. 412. citra præfationem & indicem.

2. *Opus chronologicum & hiſtoricum Circuli Weſtphalici in quatuor libros congeſtum à Chriſto nato uſque ad ſua tempora. Coloniæ imprimebat vidua Hartgeri Woringen, ſumptibus Authoris 1654. in 4to L. I. pp. 164. L. II. pp. 224. L. III. pp. à 225. ad 540. C. W. p. 190. præter præfationes prolixas & indices in ſingulos Tomos.*

3. *Currus Proſerpinæ, das iſt: Ein Hölle-Wagen des verſtorbenen Dortmundiſchen Lutheriſchen Superintendenten Chriſtophori Scheibleri wider den erdichten Himmels-Wagen des newen zu Dortmund prætendirten und angenohmenen Lutheriſchen Archi-Diaconen Johannis Beyuckhanſen. Coloniæ 1656. opus poſthumum ab Executore Domino Arnoldo Meshovio typo datum.*

4. *Vindiciæ Annalium contra Chriſtophorum Scheiblerum anno 1655.*

Ex Commentariis Bernardi Joannis Caſp. Stangenfeldt Canon. ad Ss. Apoſt.

HERMANNUS FOLLINUS Friſius, artium ac medicinæ Doctor, vocatus Coloniam Agrippinam ad publicam medicinæ profeſſionem, ibidem peſte extinguitur. Scripſit

De luis peſtiferæ fuga, déque remediis ejuſdem ex uſu ferè obſervatis.

De cauteriis ad Thomam Fienum Doct. Medicum. Antverp. 1618. in 8vo apud Verduſſium.

Orationes II. de natura & curatione febris pedicularis, deque ſtudiis chymicis conjungendis cum hippocraticis, Coloniæ habitas editáſque 1622. in octavo.

Algebram ſive de rebus occultis lib. 1. cui præmittitur Arithmetica ſynthetica. ibid. 1622.

HERMANNUS GREEFGENS Profeſſus Cartuſiæ Colonienſis, putatur præcipuus Author fuiſſe ampliati Martyrologii Uſuardi, quod ter Coloniæ diverſis formis prodiit.

Prima editio citatur à Sollerio ſub hac Rubrica: *Lubeco-Colonienſis editio Uſuardi.* 2da & 3tia ſub nomine *Greveniana*, quaſi hic Greven unicus vel præcipuus Scriptor & Collector fuerit factarum ad Uſuardi primigenium Martyrologium acceſſionum. Idem collegit *Vitas Sanctorum*, quæ MS. in folio extant pulpito O. n. 70.

Ex Petrei Biblioth. Cartuſ. & Solerio in præfatione ad Uſuardi Martyrologium.

HERMANNUS GRETHUS Xantenſis Canonicus, & Scholaſticus Archi-Diaconalis Collegiatæ ejuſdem. Ab eo ſcripta

Explicatio divini officii manuſcripta ejus citatur à Schultingio Biblioth. Eccleſiaſt. Tom. II. part. I. pag. 16. ibidem pag. 55. promittit, ſi Deus vitam largiatur inſignis hujus operis publicationem typo faciendam. Iterum ejus meminit hoc Tom. II. p. 1. n. 59.

Iterum p. 77. Fragmentum ex MSs. hoc edit de feſto Converſionis ſancti Pauli.

HERMANNUS HERMES Majoribus Noveſienſibus, parentibus Colonienſibus naſcitur 1605. ſtuduit in Gymnaſio Montis, in Facultate Juridica Univerſitatis Colonienſis Doctor promovetur, ſubinde Dictator & Præſes, Aulæ Colonienſis Archiepiſcop. Aſſeſſor & Equeſtris Ordinis Syndicus. Ab Guidobaldo S. R. I. Principe ac Domino Archi-Epiſcopo Salisburgenſi accitus ad ejuſdem Univerſitatis Salisburgenſis Cathedram ordinariam primarii juris publici ac codicis exornandam ac moderandam. Erat in eadem Decanus 1663. Scriptus ab eo

1. *Faſciculus juris publici ex S. R. Imperii Viridariis collectus, ſtudio & operâ Herm. Hermes J. U. D. ante in Academia Agrippinenſi Profeſſoris, &c. nunc celſiſſimi Principis Archi-Epiſcopi Salisburgenſis Conſiliarii, & in ejuſdem Univerſitate Profeſſoris primarii &c. 1663. Salisburgi typis Joan B. Mayr in 4to pp. 747. præter indicem & dedicat. & approb.*

Liber univerſim diſtinctus eſt in 36. capita: 1. De legibus juris publici. 2. De imperiis generatim. 3. 4. 5. De Romani Imperii ortu, progreſſu, ſtatu veteri & præſente. A 6. ad 11. De Imperatore. Ab 11. ad 22. De Electoribus. C. 23. De Collegio Principum. C. 24 25. 26. 27. De Archi-Epiſcopis, Abbatibus. 28. 29. 30. De Ducibus, Comitibus, Baronibus Imperii. 32. De nobilitate Imperii. 33. De Academiis. 34. De militibus. 35. De Mercatoribus. 36. De Comitiis.

2. *Additiones ad Matthiæ Weſenbecii Commentaria, Paratitla dicta: extant inter Weſembecii Commentaria edition. Colon. 1651. in 4to.*

S. HER-

S. HERMANNUS JOSEPHUS natus Coloniæ, cum lacte matris teneram erga Jeſum & Mariam pietatem imbibit. Adhuc puerulus à ſcholarium luſibus & conſortiis ſegregans ſe, dum templum Marianum peteret, & modò imagini Virginis, modò Filii ejuſdem inter dulciſſima colloquia dona puerilia offerret, à Deipara in Benjaminum aſſumptus eſt: hæc enim, ne devotum ſibi infantem contriſtaret, porrectum ſibi munuſculum de manu pueri gratanter accepit, eidem cum puerulo Jeſu ludendi facultatem impertiit, de calceis, tabulis, aliiſque neceſſariis, pecuniâ ſub lapide reconditâ providit. Hâc duce è ſæculo nequam anno ætatis duodecimo ad Eccleſiam Steinfeldenſem eductus eſt, ut in terra hac petroſa germinaret ſicut lilium. Habitu candido veſtitus, ad ulteriora ſtudia in Friſiam miſſus eſt, favore cæleſti ubique eum comitante: nam ſcabie capitis ejus mirabiliter curatâ à ROSA ſua (ſic enim Deiparam appellare conſueverat) circa miniſterium Fratrum inſtructus, atque ad illud tum in menſa, tum alibi ſedulò obeundum animatus eſt. Revocatus Steinfeldiam, atque in Sacriſtam denominatus, contemplationi mirè vacare, vigiliis ac jejuniis penè continuis, ſtrati duritie, aliiſque macerationibus corpus affligere cœpit exemplo plus admirabili, quàm imitabili; nec defuit laboribus conſolatio: cæleſti enim odore ſæpiùs recreatus, Angelos quoque ſub laudibus incenſum miniſtrantes vidit. Ejus cum ROSA ſua converſatio familiariſſima fuit, colloquia quotidiana etiam conſedendo ad horas aliquot protracta, ad quæ ſæpè voce Virginis ſibi ob frequentiam nota invitabatur. Poſt inciſam venam incautiùs dormientem excitat ſollicita Mater, ſuúmque minùs periculoſum edocet, eidémque dentes duos lapſu improvido excuſſos loco ſuo manu propriâ reſtituit. Denique ne quid deeſſet amori, cum eo Angelorum miniſterio deſponſari, Joſeph eum impoſterum vocari, ac Jeſuli ſui bajulum eſſe voluit, Hermanno ex humili ſimplicitate & ſimplici humilitate proteſtante, ac ſe indignum profitente. Plurimas eáſque graviſſimas à Deo paſſus eſt infirmitates, maximè circa feſta ſolemniora, plurimas ab hominibus ſubſannationes & perſecutiones. Miro in ſanctam Urſulam & ſocias arſit amore, quarum crebris apparitionibus recreatus, atque ad hymnos de iiſdem ſcribendos animatus eſt, Virginibus non ſemel verba dictantibus, atque melodiam congruam ſuggerentibus. Exceſſus ejus ſub ſacrificio fuêre continui, atque maximè ſub finem vitæ ad multas horas continuari cereis non tantum, quantum ſub Miſſa breviore combuſtis. Viſi ſunt aliquando Jeſus & Maria latus utrumque myſtæ extatici cingere, atque intenſiſſimo frigore manibus ſuis manus ſacrificantis calefacere. Inter revelationes, quarum plurimas habuit, notior eſt illa, quâ mortem ſancti Engelberti eâ ipsâ, quâ contigit, horâ vidit, ac Fratribus ſuis indicavit. Denique poſt prædictum mortis ſuæ tempus ac ſepulturæ locum, dum Sororibus Ciſtercienſibus in Hoven per Quadrageſimam divina peregiſſet, velut candidiſſimum innocentiæ lilium in paradiſum à Domino translatus eſt. Corpuſculum à Ciſtercienſibus terræ mandatum eſt; ſed Steinfeldiâ reclamante, & Archi-Epiſcopo jubente exhumatum, atque Steinfeldiam inter feſtivos concurſus populorum cum cereis & crucibus occurrentium translatum eſt. In hac ipſa translatione mirificavit Dominus Sanctum ſuum, plura per ipſius interceſſionem operando miracula, quæ in hodiernum uſque diem continuantur, præcipuè circa puerperas & infantes in utero materno ſuffocatos. Egregio marmoreo mauſolæo icone ab alabaſtro ſuperincumbente in medio Eccleſiæ Steinfeldenſis incluſæ aſſervantur ſacræ ejus exuviæ. Ex his quondam petiit Benedictus III. & integram coſtam impetravit: aliæ 1741. petenti Sereniſſimo Regi Poloniæ per Clementem Auguſtum Archi-Epiſcopum Colonienſem tranſmiſſæ ſunt. Ad latus tumuli appenſum legitur hoc elogium:

Conditur hâc tumbâ ſimplex Joſeph illa columba,
Delicium Mariæ, grande decus patriæ.

Scripſit

Tractatum in Cantica Canticorum.

Sed opuſculum hoc malignitas temporum nobis invidit. Scripſit inſuper

Librum unum de Paſſione, ſeu Hiſtoriam Ss. 11000. Virginum,

Et alterum Genealogicum de S. Urſula & ſociis.

Hos integros bene ab interitu vindicat & affert P. Crombach in hiſtoria ſanctæ Urſulæ. Vide eundem Tom. I. L. 1. C. 24. & Tom. 2. L. 7. C. 21.

Edidit & alia opuſcula, quorum

Primum continet *duodecim gratiarum actiones.*

2. *Jubilum de Ss. 11000. Virginibus.* Incipit: *O vernantes Chriſti roſa, &c.* Fuit hic Coloniæ ſepulchro S. Urſulæ à ducentis annis affixus.

3. *Orationem rythmicam ad JEſum ex Canticis deſumptam.* Incipit: *JESUS dulcis & decore, &c.*

4. *Orationem rythmicam ad B. V.* Gaude, plaude clara Roſa.

5. *Rythmos de quinque gaudiis B. V. M.*

6. *Sequentiam de 11000. Virginibus.* Virginalis turma ſexûs, &c. in quam ab annis 200. quidam ſunt commentati, & paſſim in die S. Urſulæ decantatur, inquit P. Crombach in Hiſtor. S. Urſulæ Tom. I. L. 1. C. 25. in fol.

7. *Librum de vita beata Eliſabetha.* Van der Sterre pag. 324. 325. 326. in notis.

Ex vita edita à Chryſoſtomo van der Sterre, & notis adjectis. Ex Commentariis MS. ab eximio Priskartz Præſide Seminarii Norbertini communicatis. Præter vitam à Surio vulgatam, ſed à Chryſoſtomo van der Sterre cum variis codicibus MS. collatam, ſuppletam, ab Henſchenio *in Actis Sanctorum* ad diem VII. Aprilis recuſam, extat alia, ùt videtur, vita MS. *in Biblioth. Cartuſ. Colon.* Plures Biographos hujus Sancti recenſet Henſchenius *in Commentario prævio*, quem conſule.

HER-

HERMANNUS LAPPE ex Dincker, pago Bœndæ Suſatenſis oriundus, & Suſatenſis Conventûs Fratrum Minorum ſancti Franciſci Conventualium profeſſus, etſi doctrinâ excelleret, humiliter tamen de ſemetipſo ſentiebat in fine tractatuum ſuorum ſeſe ſubſcribens: *Studentem in argumentis.* Teſte Fratre Joanne Gülichet monumentorum ſedulo Annotatore 1434. ſcripſit

Tractatum de nobilitate hominis doctiſſimum, aliáque opuſcula eruditione gravia, cujus exemplaria MSt. in Bibliotheca Suſatenſi olim conſpicua fuêre.

Ex MSt. Commentariis Eximii Adami Putz Ord. Minor. Convent. Provincialis.

HERMANNUS MESDORPIUS, vulgò de Mesdorff, Carmelita Colonienſis, fuit Philoſophus & Theologus inſignis, ac regularis Obſervantiæ zeloſiſſimus. Ex Provincia Angliæ, ad quam ſtudiorum causâ miſſus fuerat, redux Coloniam per quinquaginta fermè annos continuos in diverſis Conventibus, quà regendo, quà legendo, quà docendo præfuit ab anno 1471. uſque ad 88. Prior Crucenacenſis, in quem Conventum etiam regolarem obſervantiam juxta reformationem Ven. P. Soreth introduxit. Curavit quoque in dicti Conventûs Eccleſia erigi, & reponi crucem cum devotiſſima Chriſti patientis imagine ad reſuſcitandam in populo memoriam, & devotionem erga crucem ſalvificam. Ab hac cruce oppidum & locus ſuam habet denominationem, quámque Sifridus Epiſcopus Cyrenenſis & Suffraganeus Moguntinus 1472. benedixit indulgentiis conceſſis. Inter alia ſcripturarum & lucubrationum ſuarum monumenta edidit præclarum librum ſub titulo: *Flores Ariſtotelici*; cujus autographum extat Boppardiæ. Annis & laboribus confectus, moritur Crucenaci 1489.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevuis Carmelitarum Provincialis.

HERMANNUS Comes de Newenaer (de nova Aquila ipſo interprete, ſed de novo Arari rectiùs vertes) naſcitur in Comitatu Newenaer, qui Archi-Diœceſi Colonienſi & Ducatu Juliacenſi ad Ararim cingitur. Hermanni parentes erant Wilhelmus ſecundus, qui obiit 1497. IV. Idus Martias, & Walburgis Manderſcheidia, ex quibus nati præter noſtrum Heroem fuêre Wilhelmus tertius & Anna Newenarici. Wilhelmus III. uxorem duxit Annam filiam Wilhelmi Comitis Wiedani & Margarethæ Môrſenſis: hæc Anna ſoror erat Hermanni V. Archi-Epiſcopi Colonienſis. Eam ob cauſam Wilhelmus nempe affinis Archi-Epiſcopi à Bucero miſerè decepti anno 1543. & 1544. adhibitus fuit, utì unà cum Doctore Joanne Groppero nomine Capituli Metropolitani induceret bonum Principem ad Sectarios ejiciendos ex Eccleſia ſua Catholica: cui monitioni primò deferre viſus fuit; verùm Buceri & gregalium jam ſpe devorantium Archi-Epiſcoparum Colonienſem blandiloquentiâ excæcatus, à Pontifice & Auguſto Carolo V. depoſitus fuit.

Noſter interim Hermannus omnium artium & ſcientiarum genere expolitus, magnam ſibi editis ſcriptis nominis commendationem ac famam conciliavit, nullus ut eſſet naſcente ſæculo XVI. eruditorum, qui non ambiret ampliſſimi viri conſortium, quémque ipſe non complecteretur mirificâ humanitate ſimul ac liberalitate. Domus Hermanni & menſa & opes litteratis omnibus Poëtis, Hiſtoricis, Criticis, Sophis patebant: Canonicatum Eccleſiæ Metropoliticæ Colonienſis primùm, dein Præpoſituram Collegiatæ Imperialis Eccleſiæ Aquenſis, ac demum ſummæ Ædis noſtræ Præpoſituram adeptus eſt, cui Eccleſiaſticæ dignitati annexus eſt Archi-Diaconatus Eccleſiæ Colonienſis, & Cancellariatus Univerſitatis noſtræ (quod munus non tam natalium purpurâ, quàm ſcientiæ & doctrinæ famâ ornavit) 1524. 19. Januarii in locum Bernardi de Lawenborch ſereniſſimi Saxoniæ Ducis Præpoſiti & Cancellarii Univerſitatis 3. Januar. 1524. defuncti, & totâ Univerſitate comitante tumulati. Anno 1530. Auguſtam Vindelicorum comitatus eſt Hermannum Weidanum Electorem noſtrum affinem ſuum, in cujus ſplendidiſſima aula principem locum tenebat noſter Hermannus. Illâc damnatâ cum univerſis S. R. Imperii, imò penè Europæ illuſtriſſimis Proceribus (ſi tres excipias) confeſſione, quam Melanchton à cunis ſuis Auguſtanam baptizavit, velutî actu ultimo peracto morte ſanè immaturâ obiit MDXXX.

Funus Coloniam delatum templo Monialium Ciſtercienſium, quod *B. Virginis Hortus* nuncupatur, illatum fuit inter parentum exuvias, luculento mauſolæo conditas, medium cubat, hâc additâ è latere elegiâ impari ſanè tanto viro:

EPITAPHIUM.

Generoſi & illuſtris viri D. HERMANNI Comitis è præclara antiqua Comitum Newenaricorum familia ejuſdémque Præpoſiti majoris Eccleſiæ Colonienſis, qui annum agens nonum & trigeſimum, fato functus eſt Auguſtæ in ipſis comitiis & Conventu Principum & Statuum Imperii auſpicio Caroli V. Romanorum Imperatoris anno à virgineo partu 1530. cujus corpus hîc ſepultum jacet inter corpora utriuſque parentis ſui, patris quidem, à quo illi familiæ ejus nomenclatura, arma & inſignia; matris verò è Comitibus de Manderſcheidt, quorum animas apud Superos in Chriſto vivere, & cum eo regnare piè credimus.

Huc quicunque venis aut adſtas, civis an hoſpes
Et procul, ante pedes hæc monumenta vides?
Me lege, quam ſpectas appenſam fortè tabellam
Ad partem muri, quâ monumenta ſedent.
Hic etenim clarus cum clara conjuge conjux
Conditur & magis his clarus utroque ſatus.

De quo nimirum: quia virtus, major in illo,
Quàm mihi ſunt vires dicere, plura vetor.
Quin adſint potiùs, quas oaviter ipſe colebat
Muſarum ſapiens ex Helicone chorus.

Simili ſtilo ſequuntur XXVI. diſticha, quæ, cùm ſpeciale nil contineant, omittuntur.

Ex Annalibus Facult. artium. Ex monumentis Eccleſiæ B. M. V. in Horto.

Scripta ab Excellentiſſimo Comite:

1. *Eginhardi de vita & geſtis Caroli Magni. Prima è MSs. editio in 4to 1521. Coloniæ prodiit è manuſcriptis, curante Hermanno à Nuenare,* Voſſius L. 2. de hiſtor. Latin. C. 33. Eginhardum ab Neuenario interpolatum ſuſpicatus eſt ob diſcrimen ſtili inter hoc opus Eginhardi, & alia ejus, quæ ſuperſunt; ſed MSs. qui extant codices contradicunt, & Voſſii ſuſpicionem falſam eſſe demonſtrant: quia Neuenarii typo congruunt. Eadem ſuſpicio obrepſit Frehero ob elegantiam ſtili ſæculo ſuo ſuperiorem. Cæterùm primum hunc omnium eſſe teſtatur Schminckius in ultima & omnium hactenus accuratiſſima facta Trajecti ad Moſam in 4to 1711. cum variorum notis & diſſertationibus, puta Beſſelii, Bollandi, Goldaſti & Schminckii. Secunda Colonienſis in 12mo apud Joannem Birckmannum. Decem alias editiones enumerat. Conſule Joannem Weinckens in Eginhardo illuſtrato Francofurti edito 1714. viodicem Newenarii.

2. *Hermanni Comitis Nuenarii brevis enarratio de origine & ſedibus Francorum.* Prima eſt ex Colonia Kal. Februarii. Editio ſecunda in 8vo pp. 1585. Antverpiæ denuò impreſſa. Schminckius 1711. Trajecti ad Moſam iterum recudi fecit cum Eginhardi Carolo Magno.

3. *Commentariolus Hermanni Nuen. de Gallia Belgica.* Primùm in lucem prodiit Antverpiæ ex Officina Chriſtophori Plantini in 8vo pp. 29. inſcriptus Pyrckheimero.

4. *Annotationes aliquot Herbarum cum Herbario Brunsfeldii. Baſil. 1540.*

5. *Pſalterium Davidicum carmine Lyrico Latino reddidiſſe fertur.*

6. *Inter epigrammata Græca veterum Latinè à variis reddita, typo Joannis Soteris Coloniæ anno MDXXVIII.* Multa ſunt ab Newenerio feliciſſimâ Minervâ ſcripta: cæterùm liber eſt in indice prohibitorum Romano proſcriptus.

7 *De morbo ſeu febri ſudatoria.* Vulgus ſudorem Britannicum vocat. Coloniæ apud Joannem Soterem 1529. in 4to.

8. *Carmina aliquot, quibus hiſtoria mortis Jeſu in 7. horas diſtributa eſt. Lipſiæ 1529.*

9. *Fl. Vegetii renati de arte veterinaria ſive mulo medicina Libros IV. Primus publicavit Baſil 1528. in 4to.*

10. *Oratio in Comitiis Francofurtenſibus pro Carolo Romanorum Rege recèns electo. 1519. in 4.*

11. *Oratio gratulatoria ad Carolum V. jam electum.*

HERMANNUS NEHEMIUS Tremonianus ex Græco in Latinum vertit

Librum Judæi Philonis de nobilitate, in 8vo Baſilea apud Leonardum Oſtenium 1580. Ex Bibliotheca Geſneri Simleri.

HERMANNUS RAGANUS Welſtadius medicinam Coloniæ docuit & exercuit. Anno 1568 *Platonis Axiochum* Latio donatum edidit Græco & Latino idiomate, Coloniæ typo Birckmannico in 4to.

HERMANNUS SCHLOSSER natus 1650. Patre Prætore in Lôvenich, humaniora & Philoſophiam didicit in Gymnaſio Tricoronato anno 1671. Profeſſus Canonicus Regulam ſancti Auguſtini intrà Coloniam in Canonia Corporis Chriſti Paſtor in Orſorg Ducatûs Cliviæ, deinde in Norff, quæ Parochia incorporata eſt Canoniæ Novesienſi. In hac Parochia Rector obiit 1718. menſe Septembri. Scripſit

Verbum abbreviatum, das iſt, das eingeſchränckte eigentliche und unverfälſchte Wort GOttes, welches im Jahr 1698. über die Sonntäg und einige Feſtäg deſſelben Jahrs nach der Ordnung geprediget hat. Cöllen 1695. apud Wilhelmum Metternich in 18vo pp. 271.

Evangelium Crucis, oder heylſamer Seelen-Troſt der Creutz-tragender Lieb durch Herm. Schloſſer 1704. Cöllen.

Ex Commentariis Canoniæ Corporis Chriſti.

HERMANNUS SCHOTTENIUS Heſſus, Ss. Theologiæ Licentiatus, obiit 1543. Apud poſteros celebrari meruit ob inſignia ſua opuſcula.

Cratepol. in Annal. Archiep. Colon. p. 167.

HERMANNUS STEINSIECK Hervordiæ Lutheranis parentibus natus 1647. Hildeſii ad Catholica ſacra animum convertit hortatu Sociorum Jeſu, ad quorum Novitiatum admiſſus 1668. ſtudio Theologico abſoluto quatuor profeſſorum vota nuncupavit 1682. Voto ſe obſtrinxerat ad petendam ab Adm. R. P. Generali noſtro miſſionem Indicam, petiit, ſed ob vires minùs robuſtas non impetravit. Vir erat ſinceri & candidi pectoris, regularum obſervantiſſimus, zelo ardens animarum. Primus Coloniæ, cùm eſſet muſicæ peritus, Seminario muſicorum Gymnaſii Tricoronati Alumnorum ultra annos 40. Præfectus fuit, aſſiduus in excipiendis confeſſionibus fidelium. Tandem mors illum plenum dierum & meritis gravem 23. Aprilis 1733. ad laborum præmium evocavit. Annis 20. non interruptis Coloniæ numeris omnibus abſolutum egit Præfectum Sodalitii DD. Civium, quibus primum jubilæum exacti ſæculi celebrantibus ſequentem libellum ſcripſit

Jubel Jahr der löblichen Burger- und Junggeſellen Bruderſchafft, das iſt, kurtzer auffrichtiger Bericht und hiſtoriſcher Auszug der unter dem Titul dem HH. drey Königen nunmehro hundert Jahr auffgerichteter Marianiſcher Bruderſchafft. Cöllen bey Johan Gerard Broel 1700. *in 8vo pp. 234.*

Ex annuis Collegii Colon. S. J.

HERMANNUS THYRÆUS natione Germanus, Noveſii in Ubiis natus anno 1532. cùm Romæ Collegii Germanici ex primis Alumnis eſſet, Societatem noſtram expetivit, & in eam à S. P. N. Ignatio admiſſus eſt 1556. die 26. Maji Româ Biennio poſt, Ingolſtadium profectus ea in Academia aliquot annis docendo Theologiam poſuit. Tum propter egregiam prudentiam cum inſigni religione conjunctam ad alios gubernandos deſtinatus Collegii Trevirenſis, ubi Theologiam

prius

Digitized by Google

priùs explicaverit, & cum ſumma doctrinæ facundiæque præſtantia fuerit concionatus, tum Moguntini quoque Rector fuit. Archi-Epiſcopis illarum urbium mirificè gratus, à quibus ad magnas res gerendas adhibebatur. Provinciæ item Rhenanæ Præpoſitus Provincialis fuit. Tandem Moguntiæ apoplexiâ prope ſexagenarius extinctus die 26. Octobris 1591. magno totius civitatis luctu. Vir fuit Hermannus magni laboris atque operis, cui inerat ſimplicitas calliditate vacua, non expers prudentiæ. Paucis menſibus, quibus impetratâ ob ætatem à laboribus gubernandi miſſione ſibi vixit, ità ſe accommodavit ad imperium aliorum, quibus olim imperabat, ſic demiſit ad quorumlibet conſuetudinem, ut non minori exemplo, quàm admirationi eſſet. Scripſit Latinè & Germanicè

Librum de religionis libertate.

Confeſſionem Auguſtanam. Dilingæ 1567. in 4. & in folio.

Sex millia dubiorum collegit ex confeſſione Auguſtana, & duo millia irregularitatum, quibus Lutherani Prædicantes implicati tenerentur; ſed neuter fœtus in lucem propter parentis mortem editus eſt. Sotuellus Biblioth. Script. S. J.

HERMANNUS Veteris Montis Monachus in Diœceſi Colon. Ducatu Montenſi, patriâ Weſtphalus, vir fuit omnimodâ eruditione tam celebris, ut Guilielmus Eiſengreinius libro *de Scriptoribus orthodoxis* illum nominet eruditione & eloquentiâ clarum, Oratorem perfectiſſimum, Juriſconſultum celeberrimum, nec ulli Theologorum ſecundum. Scripſit pro defenſione Concilii Baſileenſis

Aliquot præclara opuſcula, nimirum de vocibus definitivis in Concilio generali, cujus initium eſt: Tam iteratis vicibus, &c.

De poteſtate Papæ & Concilii librum I.

De ſchiſmate lib. I.

De neutralitate lib. I. & multa alia, ùt teſtantur multi Authores. Claruit 1440.

Tritbem. Eiſengrein, &c.

HERMANNUS VOELHAUER, qui & Polyglopſium ſe ſcripſit, medio ſæculo XV. ſcholam regebat Juliaci (quæ Metropolis eſt Ducatûs Juliacenſis) ab Clero & Magiſtratu ſibi creditam. Huic officio ut faceret ſatìs, vulgavit hunc librum:

Tabula dialecticarum præceptionum perſpicuâ brevitate totam vim artis complectentes ex optimis quibuſque Authoribus collecta per Herm. Polyglopſium Juliacenſis ſcholæ Moderatorem, ex typographia Henrici Aquenſis. Coloniæ 1575. in 8vo. Inſcriptus liber Clero & Magiſtratui urbis.

HERMANNUS de WESALIA. Gelenius *de de magnitud. Colon. Agrippin. L. 2. p. 172.* credit ipſum ducere genus ſuum à celebri familia Equitum de Weſalia. Fridericus III. Auguſtus (apud quem magnæ erat authoritatis, ùt notat Schaten) eum regalis Baſilicæ B. M. V. ad Aquas Grani & ſancti Severini Collegiatæ Colonienſis Canonicum nominavit. Elaboravit

Chronicon Colonienſe, cujus MSs. aſſervabat Joannes Gelenius in Bibliotheca, oculatus teſtis Ægidius id refert *L. III. de magnitud. urbis Colon. pag. 294.* communicatum id fuiſſe Gelenio ab illuſtriſſimo & literatiſſimo Bernardo de Mallinkrot fatetur gratus Ægidius *p. 243. L. 3. de Colon. urb. magnit.*

HERMANNUS de WIDENBACH Congregationis Fratrum Clericorum Coloniæ. Ejuſdem extat *Liber aſceticus* MS. in Bibliotheca Cartuſiæ Colonienſis in 18vo pulpito OOOO. n. 20.

HERMANNUS ZITTARDUS laudatur à Luſitano, eùmque excipientibus Pio & Altamura ad 1406. ſacræ Theologiæ Magiſter Ordinis Prædicatorum dicitur. Cognomen ducit à Sittardia oppido, quod intrà Ducatum Juliacenſem eſt. Claruit Coloniæ anno MCCCCVIII. Scripſit metricè ſeu ſtrictâ oratione

Manuale Confeſſorum.

Echard & Quetif. Scriptor. Ord. Prædicat.

HIERONYMUS MARIA STAUBER Servitarum Ordinem amplexus, & Monaſterii Servitarum prope Bonnam erecti à Ferdinando Archi-Epiſcopo Colonienſi Prior fuit 1639. Scripſit Germanicè

Kurtzer Begriff von dem Urſprung und Wieder-Einführung in Teutſchland des heiligen Ordens der Diener Mariæ, und dero unter ſolchem Habit ſchmertzhaffter Bruderſchafft, mit ihren Regulen und Indulgentzen, durch R. P. F. Hier. Mar. Stauber, ſelbigen Ordens Prieſtern und Prioren zum heiligen Creutzberg bey Bonn. Gedruckt zu Cöllen am Rhein 1639. bey Heinrich Krafft in 12mo pp. 228. Dicatus Ferdinando Archi-Epiſcopo noſtro, qui eos in ſuam Archi-Diœceſin introduxit, ùt in præfatione gratus Stauber agnoſcit.

HIERONYMUS MULMAN gente Saxo, patriâ Lipſienſis, natus patre Lutherano Prædicante 1606. & in hæreſi educatus, dum fratrem ſuum germanum Coloniæ Catholicis aggregatum ad ſectam ſuam reducere nititur, ipſe captus vi argumentorum Catholicam fidem amplexus eſt, & abſolutis deinde ſtudiis Philoſophicis in Societatem ingreſſus 1627. votorum quatuor Sacramento ſolemni ſe adſtrinxit. Docuit in eâ litteras manſuetiores, Philoſophiam & Theologiam. Rexit Collegia Hildeſienſe, Colonienſe, Reſidentiam ad S. Goarem, & Haffniæ in Dania Miſſionarium egregiè egit. In omnibus his muneribus eluxit in eo conſtans ſtudium perfectionis, inſignis humilitas, patientia in adverſis, magna erga omnes charitas, fervens fidei Catholicæ propagandæ zelus, quem & libris, & ſcriptis, & variis diſputationibus cum adverſis Prædicantibus corrupti verbi demonſtravit. Piè obiit in miſſione Haffnienſi die 22dâ Octobris 1666. Edidit

Myſterium fraudis prædicanticæ Latinè. Coloniæ typis Jodoci Kalcovii 1649. in 4to.

Clavem abſolutionis ſacramentalis Germanicè, Coloniæ typis Guilielmi Frieſſem 1653. in 8vo.

Lenem correctionem Dorſchæi Sectarii Argentoratenſis, typis iiſdem 1652. in 4to.

Notas in Epiſtolam Rantzovii Baronis Dani converſi Romæ. Coloniæ apud Conſtantinum Munich 1652. Latinè in 8vo.

Catholicæ fides ſpeculum contra Matthiam Hoë

Lipſienſem Superintendentem, Germanicè. Coloniæ 1656.

Inſolubilem demonſtrationem, quòd Miniſtri Acatholici nequeant habere verum ſenſum ſacræ ſcripturæ. 1654. Coloniæ in 4to.

Cenſuram diſquiſitionis de Eccleſia & Babylone contra Joannem Cocchium. *Coloniæ* 1659. *in* 4.

Ex annuis miſſionis Haffnienſis S. J.

HILGERUS GARTZWILER natus Monaſterii Eifliæ, Canonicus & Decanus Collegiatæ Eccleſiæ Ss. Chryſanti & Dariæ in patria: Author fundi perpetui, ex cujus reditu nepotes ex fratre naſcituri bonas litteras diſcant. Scripſit

Spiegel der Keuſchheit, oder Hiſtoria vom Leben, Thaten und Sterben zweyer HH. Martyrer Chryſanti und Daria, metro Germanico aptato ad theatrum.

Chryſanti und Daria Patronen der Collegiat-Kirchen zu Münſter-Eiffel ordentlich zu nutz dero Jugend in Form einer Comœdien durch H. H. Gartzweiler Dechanten zu Münſter-Eiffel in Reim-weiſs verfaſst, gedruckt zu Cöllen durch Conrad Butgens 1609. *in* 8vo *pp.* 146. *& ampliùs. Exhibita fuit ea comœdia Monaſterii Eifliæ* 1606. 16. *&* 17. *Julii magnâ pompâ.*

HILGERUS KNUTGENIUS Siegburgenſis in Ducatu Montenſi Ordinem Fratrum Minorum S. Franciſci Conventualium ingreſſus, conſuetis in Ordine magiſterii honoribus, promovente illuſtriſſimo Domino Nuncio Apoſtolico Aquiſgrani inſignitus eſt 1669. quibus acceſſerunt 1676. inſignia Doctoralia Univerſitatis Colonienſis, ſubinde ſuprema totius Provinciæ Colonienſis adminiſtratio. Quibus prærogativis virum illum digniſſimum reddidêre & talenti excellentia & doctrinæ præſtantia. Obiit Coloniæ MDCLXXXVIII. 15. Maji. Scripſit

Tomos aliquot Theologicos præli beneficio vulgandos, ſcilicet

In primum & quartum ſententiarum Scoti.

Tomum de gratia & juſtificatione.

Tomum de immaculata Conceptione Mariæ V. Mariale Scoti.

Quæ tamen opera, dum mors laborem iiſdem ad prælum maturandis impenſum interceperat, inedita manſerunt, & ſoli Bibliothecæ Conventûs Colonienſis nota.

Ex ſchedis eximii Adami Putz Conventualis Colon.

HUBERTUS à CASTER fuit Canonicus Collegiatæ Eccleſiæ ſanctorum Martyrum Chryſanti & Dariæ, Monaſterii in Eifflia, & ſimul Paſtor curatus in Marmagen, quam Eccleſiam anno 1615. jam in annum decimum quintum rexerat, ſimul reſidens in ſua Collegiata, imò hujus Decanus, uti teſtatur in præfatione ad Comitiſſam de Blanckenheim, cujus defuncto marito geminam orationem funebrem dictam typo edidit, hoc titulo:

1. *Zwo Catholiſche Leich-Predigen, ſo bey dem Gräfflichen Begräbnus weyland des wohl gebohrnen in GOtt Chriſtlich entſchlaffenen Grafen und Herrn Arnolden, Grafen zu Manderſcheidt, Blanckenheim, Herrn zu Junckerrath, Dhaun und Erp, den* 30. *Septembris und* 1. *Octobris* 1614. *auff dem Gräfflichen und Schloſs-Capellen zu Blanckenheim gehalten durch den Ehrw. H. Hubertum à Caſter Canonicum Coll. Ss. Martyrum Chryſanti & Dariæ, & Paſtorem in Marmagen. Gedruckt zu Cöllen bey Peter von* Brachel 1615. *in* 4to 8. Bogen.

2. *Huberti Lommeſſem, de quo ſtatim. Conciones prælo paravit & vulgavit.*

HUBERTUS HOLTHUISSENIUS patriâ Stralenſis Coloniæ in ſancti Martini majoris Cœnobio D. Benedicti inſtitutum anno ætatis ſuæ 20. Æræ Chriſtianæ 1519. amplexus, uti majorum ſignatam doctrinæ paſſibus ſemitam, ità diſciplinæ & religionis publico olim bono veſtigia feliciter preſſit. Inter Presbyteros relatus 1524. ad Monaſterium ſancti Pantaleonis artis ſcriptoriæ diſcendæ gratiâ miſſus fuit, oſus ad hoc, uti ipſe loqui amat, cordatiſſimo humaniſſimóque viro P. Hermanno Colonienſi tum temporis Cuſtode & Magiſtro in genere ſcribendi Baſtardico præſtantiſſimo & artificioſiſſimo, nulliſque ſecundo. Inde ad nativum regreſſus Cœnobium, eam artem ſuos Concellitas docuit, rei librariæ multo tempore præfectus, quam ſanè diligentiſſimè curavit. Evocatus poſtea ad Gladbacenſe Monaſterium, juniores Fratres eâdem arte inſtruxit. Factus tandem Oeconomus in Flinardi, ſpatium ſuam ſolertiſſimè excoluit, atque inter alia condidit

Chronicon breve Monaſterii S. Martini unà cum Cœnobiarcharum ſerie a Mymborino uſque ad Gerhardum à Loen ejus nominis primùm deducta.

Huic addidit

Catalogum, ùt titulus præfert, *devotorum PP. & FF. Monaſterii D. Martini majoris Coloniæ, qui poſt abſolutam Monaſtices militiam curſum ſuum feliciter conſummârunt ab anno Domini ſupra ſeſqui milleſimum decimo nono, dúmque alios immortales ſuis ſcriptis reddere ſtuduere, ipſe ſe ultra mortalitatis metas exemit, defunctus* 1552. *die VII. Octobris.*

Oliv. Legipont. in Comment.

HUBERTUS LINTZ patriâ Colonienſis, 1611. vicennis Societatem ingreſſus, Matheſin & Philoſophiam de moribus cum laude docuit. Selingenſtadii ad Mœnum obiit 24. Decemb. 1634. Scripſit

Canonem Sinuum accommodatum ad Decempedam. Herbipoli typis Joannis Volmari 1625. *in quarto.*

HUBERTUS LOMMESSEM Canonicus Collegiatæ ſanctorum Martyrum Chryſanti & Dariæ in Monaſterio Eifliæ, fuit anno 1571. creatus Sacerdos, 1586. electus Decanus, Paſtor quoque urbis fuit, verbum Dei ore & exemplo aſſiduè prædicabat cum ſumma laude & ſatisfactione cleri & civitatis. Zelo magno diſciplinam & frequentiam chori procurabat adeò prudens & ſedulus, ut in rebus agendis tum ſereniſſimus Princeps Juliæ Wolffgangus Wilhelmus, tum privati plurimi ejuſdem conſilio, operâ ac ſapientiâ uterentur. Obiit 1606. 20. Maji, ætatis 62. Decanatûs 21. Canonicatûs 35. Sacerdotii 31. Poſt

mortem

Digitized by Google

mortem avunculi Hubertus à Caſter Monaſterii Eifliæ Canonicus & nepos ejuſdem edidit in folio 1630. Coloniæ Burgenii viduæ typo

Neue auserleſene Lehr-reiche Poſtill, oder Auslegungen der Dominical- auch Feyrtäglichen Evangelien durchs gantze Jahr, &c. durch den Ehrwurdigen und Hochgelehrten Herrn Hubertum Lommeſſem, Decanum, Paſtorem & Canonicum zu Münſter-Eiffel geprediget und verfaſst, durch ſeinen Herrn Vetter Hubertum à Caſter revidirt, und in die Ordnung gebracht, Winter-Theil pp. 667. Sommer-Theil pp. 496. Auslegung der Feſten &c. pp. 342. præter indices & præfationes. Dicatus liber sereniſſimo Principi Wolffgango Wilhelmo.

In ejus iconem libro impreſſam Petrus Kall Vicarius Monaſterii Eifliæ, Paſtor in Baudenrath ità luſit:

Accipe nunc etiam pictos in imagine vultus,
Cujus in hoc dantur ſcripta terenda libro.
Scilicet illa viri ſpecies vultûsque figura eſt!
Hic habitus, ſacrâ ſtantis in æde fuit;
Eſt doctrina libro, ſpecies comprenſa ſub arte eſt;
Aſt pietas toto perſtes in orbe volat.

HUBERTUS SCHNEIDT Provinciæ Colonienſis Recollectorum ſancti Franciſci profeſſus, Concionator ordinarius Coloniæ ad Olivas erat 1735. Scripſit

1. *Das irrdiſche, allzeit beſtrittene, niemahl überwundene, allzeit obſiegende Jeruſalem, das iſt, die Catholiſche Kirch vorgelegt durch F. P. Hubertum Schneidt Recollectam. Cöllen bey Caſpar Drimborn in 4to 1735. pp. 28.*

2. *Paſcuarium Catholicum, oder Feſt- und Feyrtags-Predigen in 4to Cöllen 1737.*

HUMILIS VERHAVEN Clivenſis, ſacrum Ordinem Fratrum Minorum Capucinorum Provinciæ Colonienſis ingreſſus, fuit Ss. Theologiæ Lector, Ordinis Definitor, Miniſter Provincialis, Provinciæ Colonienſis Viſitator. Scripſit librum, cujus titulus:

1. *Catholiciſmus S. Romanæ Eccleſiæ oppugnatus innumeris ferè copiis, fallaciarúmque tormentis à quodam malè contentorum Duce Pſeudo-Philalethio: propugnatus ab Humili ſervo Dei de Ordine Fratrum Minorum Capucinorum Provinciæ Colonienſis altè dicti caſtri gregario Præſidiario militante pro DEO & Eccleſia clypeo nuda veritatis. Coloniæ per Joann. Schlebuſch 1714.*

2. *Catholicum per totum, ſive Medicamentum univerſale ſpirituale admirabilis potentiæ in reconciliando hominem peccatorem cum Deo & proximo offenſo. Gratis præparatum omni indigenti à quodam Humili ſervo DEI de Ordine Fratrum Minorum Capucinorum Provinciæ Colonienſis quondam medicinæ ſpiritualis Profeſſore. Coloniæ apud Joannem Schlebuſch am Hof 1712. in 8vo pp. 512. præter dedicationem, continet approbationes varias & indicem.*

I.

JACOBUS ALCKET Ordinem Fratrum Minorum ſancti Franciſci Recollectorum in Provincia Colonienſi ingreſſus anno 1685. erat Concionator pomeridianus Marcoduri in Templo Annæo. Scripſit Germanicè

1. *Der Reformirte Daumen-Dräher vor dieſem in Niederländiſcher Sprach ausgangen, anjetzo in die Hochteutſche Sprach überſetzt durch F. Jacobum Alcket Minder-Bruder Recollecten Ordens, zur Zeit Nachmittags-Prediger in S. Anna Kirchen zu Düren. Cöllen bey der Wittib Pauls Metternich 1688. in duodecimo pp. 556.*

Feſtivus prorſus dialogus Textoris Catholici & Reformati, quo ille huic proponit connexionem vel contextum Catechiſmi reformati à reformato Textore faciendam cum Bibliis, quod quia Textor Calviniſta non poteſt præſtare, ſed convincitur oppoſitionis manifeſtæ Catechiſmi reformati cum Bibliis; hinc ridetur & rejicitur.

2. *Cartel oder Fecht-Brief, durch welche P. Dionyſius Capuciner Prediger zu Roan in Franckreich ausgefordert die auff dem prætendirten Synodo zu Quevilly im Majo 1650. verſammlete Calviniſche Prädicanten. Aus dem Frantzöſiſchen ins Teutſche überſetzt durch P. Jacobum Alcket, der Minder-Brüder Recollecten Orden. 1685. in 12. Coloniæ ibid. pp. 41.*

3. *Jacobi Alcket trauer Schaafhirt Davids. Cöllen 1684. in 12mo.*

4. *Privilegia Calviniſtarum ex Becano ins Teutſche überſetzt per F. P. Jacobum Alcket eodem anno ibid. in 12mo, ſed contractè & breviſſimè pp. 30.*

JACOBUS BECKER Lintzenſis ad Rhenum ortu, 1674. lucem vidit, juris utriuſque Licentiatus ſcientiam practicam juris collectam ex ſexenni ſtudio apud Concilium Aulicum Imperiale & Cameram Imperialem collocato impendit in bonum patriæ, commentandis & illuſtrandis ſtatutis ſeu ordinationibus juris MAXIMILIANI HENRICI Archi-Epiſcopi Electoris Colonienſis utpote ſuccinctis, & ideò obſcuris, in quas ſuas obſervationes, annotationes & elucubrationes edidit. Uxorem duxit Joannam Timotheam Eyſerfeys defunctam 1727. ætatis anno 76. ex hoc thoro nati liberi plures. Ipſe piè obiit 1742. ætatis 68. Scripſit

General und univerſal Rechts Ordnung abgetheilt in zwey Theil. Das erſte begreifft die Titulen und §§. der Chur-Cöllniſchen Rechts-Ordnung. Das andere die weiter täglich verfallende Rechts-Sachen, Authore J. V. L. Jacobo Beckero Archi-Diœceſano Colonienſi. Cœllen bey Henrich Rommerskirchen in folio pp. 84. 1702.

Hæc ex relatione liberorum Beckeri didici.

JACOBUS BOYMAN ex Otweiler, Juliacenſium oppidulo, datus mundo 1605. Adoptatur 1616, uti oraverat, inter ſocios Jeſu 1. Aprilis, defunctus ſcholis humanioribus cum laude politioris litteraturæ plurimis annis præfecturam ſcholarum apud Aquenſes geſſit magno litterarum, magno ſpiritûs & ſanctimoniæ inter Academicos progreſſu. Tribus diverſis Collegiis Nuveſienſi, Monaſterii Eifflaco & Aquenſi moderandis Rector datus fuit, conſcientiarum dirigendarum miram dexteritatem & conjunctam cum ſuavitate efficaciam obtinebat. Supremum morbum dyſſentericum, fructum charitatis Chriſtianæ ægrotanti impenſæ, maſculâ patientiâ ſuſtinuit, & nil proficientibus pharmacis, conſcientiâ ſacramentali abſolutione quotidie mundatâ, inter Theologicos actus virtutum in hunc finem conſcriptos, ſibíque prælegi juſſos die ſanctæ Urſulæ ſacro (cujus ſodalitium tum moderabatur) ad conſortium Virginum Agno proximarum migravit 1669. apud Grani Aquas. Edidit vernaculè

Cariſſima pro diebus Jovis, Veneris & Sabbathi. Coloniæ apud Wilhelmum Frieſſem 1650. in 12mo. Dein Latinè

Hebdomadam amoris per ſeptem cariſſima ritè digeſta ibid. 1658. in 12mo pp. 544.

Minutiores aliquot tractatus Latinè & Germanicè pro Sodalitate Eccleſiaſtica, quam dirigebat, v. g. *Artem vitæ. Diem ſalutis. Scientiam Sanctorum. Noſſe mori. Tyrocinium virtutis, & his ſimiles.*

Ex annuis Collegii S. J. ad Aquas-Grani. Sotuellus Bibliotheca Scriptor. S. J.

JACOBUS CANISIUS ex oppido Calcaria Ducatûs Clivenſis, Archi-Diœceſis Colonienſis, Petri Caniſii nepos, ingreſſus eſt Romæ in *Societatem* Jeſu 1606. ætatis 22. in eâ poſt humaniores litteras moralem Philoſophiam annos aliquot docuit. Profeſſus tria vota ſolemniter anno 1622. Vitæ ſuæ ex charitate prodigus Monachii ſe peſte afflictorum obſequiis poſt Suecicum bellum addixit: cui malo ſuperſtes Lauretum pedes contendit exſoluturus votum, quod pro ſua incolumitate *Soſpitatrici* Virgini *Senatus* populúſque Monachienſis conceperat. Tandem Ingolſtadii, cùm pridie ſanus viſus fuiſſet, & poſtero die manè ſacris operatus, repertus eſt mortuus die 27. Maji 1647. *Scripſit*

Fontem ſalutis, ſeu primum Sacramentorum omnium Baptiſmum. Coloniæ in 12mo.

Meditationes ſacras de Chriſto & B. V. Monachii 1628.

Hyperduliam Marianam à Joanne Berchmanne exercitam. Monachii apud Melchiorem Segen 1636. in 16to.

Sub nomine Chriſtiani Thanatophraſti artem artium, ſeu de bono mortis. Monachii apud Melchiorem Segen 1636. in 16to.

Concionum P. Gregorii Maſtrilli Tomum Coloniæ ex Italico Latinum fecit.

Vitas Sanctorum à P. Ribadeneira ſcriptas Hiſpanicè fecit Latinas. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1630. in folio. Acceſſit

Appendix ſeu vita Sanctorum Caroli Borromæi, Ignatii, Franciſci Xaverii, Philippi Nerii, S. Franciſci Borgiæ, Aloyſii Gonzagæ, Stanislai Koſka.

Foppens Bibliotheca Belgica. Sotuellus.

JACOBUS COEMANS ab Horſt, quod Pelandiæ municipium eſt, fuit primùm Canonicus in Eccleſia Collegiata ſancti Gereonis Coloniæ, deinde Canonicus & Scholaſticus Eccleſiæ Cathedralis ſancti Bavonis Gandavi, à *Viglio Zuichemio*, ejuſdem Ædis Præpoſito mitrato, eò evocatus. In Academia Lovanienſi Ss. Theologiæ Doctor renuntiatus fuit die 29. Auguſti 1564. unà cum *Buchone à Montzima* Friſio Viglii Nepote, qui & ſumptus ad hunc actum neceſſarios utrique ſuppeditavit. Scripſit Coloniæ

Defenſionem pro Communione ſub una ſpecie adversùs Hamelmannum 1563.

In Eccleſia Cathedrali Gandavenſi ante cathedram concionatoriam legitur ſequens ejus epitaphium:

Sepultura Eximii & Venerabilis Domini JACOBI COEMANS ab Horſt, ſacræ Theologiæ Doctoris, & Eccleſiæ Cathedralis ſancti Bavonis Scholaſtici, qui obiit die 10. Sept. MDXCII. Orate pro eo.

Foppens Bibliotheca Belgica.

JACOBUS CRUICKELIUS natus in Walradt prope Hinsbergam Ducatûs Juliacenſis 1591. Societatem ingreſſus 1610. die 23. Octob. Primus ex Gymnaſio ad Aquas-Grani; primámque ibidem hoſtiam poſt annos quindecim obtulit. Suprema vota edidit 1627. die 24tâ Auguſti. Poſtquam litteras humaniores docuiſſet, valetudinem alibi deſperatam, apud Aquas ſalutares Deo & proximis ſtrenuè impendit. Contagioſo morbo infectis magno miſerorum ſolatio contemptor vitæ ſuæ, & pulchræ mortis appetens omne charitatis genus attulit. Erat ſedatum & tranquillum Jacobi ingenium ſpartæ ſuæ ſive mathematicæ litteraturæ, ſive ſacræ Catecheticæ unicè intentum nil aucupandæ gratiæ humanæ tribuit unquam. Legiſſes ex ore & vultu innubem & ſerenam mentem. Ungendus ſupremùm, convertit ſe ad ſocios, eórque obſecravit, ut ſecum perſolverent Ambroſianum Eucharíſticum hymnum; quòd eam diem videret, quâ moreretur in ſancta Societate, tot ſuſpiriis expetitam & exoratam: Virgini Matri ſe debere profeſſus ex voto, quòd ante è vita non diſcederet, quàm expiâſſet membrorum omnium tormentis, quidquid ſingulis deliquiſſet. Ergo phthiſi diuturnâ, cholicâ, calculo diu exercitus, Chriſtianum ſimul & Religioſum ſe probavit, & patientiæ coronam retulit 11. Februarii 1642. apud Grani-Thermas. Scripſit

Triborarium annulare. Treviris 1621.

Ex annuis Collegii Aquenſis S. J. Sotuellus Biblioth. Scriptor. S. J.

JACOBUS EMANS Carmelita Colonienſis, in Univerſitate Colonienſi ſacræ Theologiæ Doctor

ctor ordinarius & publicus Profeſſor, Facultatis Theologicæ quondam Decanus & Senior, Provinciæ Colonienſis tertiùm Provincialis, in diverſis Ordinis Provinciis Commiſſarius Apoſtolicus, totius Ordinis Romæ aſſiſtens Generalis. Vir ſolidæ & profundæ doctrinæ, magnæ devotionis, nec vulgaris in Ordine, civitate & Univerſitate Colonienſi æſtimationis. Singulariter charus extitit Archi-Epiſcopo & Principi Electori Colonienſi Maximiliano Henrico, quem conſiliis ſuis frequenter adhibuit commiſſionibus etiam impoſitis. Contra Magiſtratus acatholicos civitatum Francofurtenſis, Spitenſis & Wormatienſis Conventus Carmelitarum propter introductam recèns reformationem moleſtantes fortiter egit, eóſque impetratis ab Auguſtiſſimo Leopoldo glorioſæ memoriæ literis protectoriis & conſervatoriis devicit. Moritur Coloniæ 1679. die 28. Martii coram adſtantibus, ac funeri tanti viri illachrymantibus confratribus ſuis. Plura iam Theologica, quàm Concionatoria præclarè ſcripſit, quæ Coloniæ extant typis nondum impreſſa. Edidit

Librum de privilegiis Regularium. Coloniæ.

Paradiſum Sanctorum P. Benedicti Fidelis ex Italico in Latinum vertit. Coloniæ.

R. P. Thomæ Reina è Soc. JEſu Quadrageſimale ex Italico Latinum fecit R. P. Jacobus Emans Ss. Theologiæ Doctor & Profeſſor ordinarius B. M. V. de Monte Carmelo Prior Colonienſis. Antverpiæ apud Henricum Aertſent & Hieronymum Verduſſen anno 1654. in 4to. pp. 368. Pars prima, pars ſecunda ibidem eodem typo & anno pp. 340.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tewis Carmelitarum Provincialis.

JACOBUS FILENBACH Lintzii ad Rhenum Archi-Diœceſis Colonienſis urbe naſcitur 1640. 13. Decembr. Emenſus artium curriculum in Gymnaſio Tricoronato Coloniæ Societati Jeſu nomen dedit 1669. 23. Aprilis, in qua omnes religioſi viri numeros implevit, ſive externorum diſcipulorum, ſive noſtrorum ſtudia recolentium litterarios labores moderaretur. Miniſter Collegia exemplo potiùs, quàm authoritate ad exactam regularum obſervantiam inducebat: uti enim in ſe nihil Ignatiano inſtituto difforme etiam leviſſimum ferebat, ità nec in domeſticis diſſimulandum judicabat. Extra prandii & cœnæ horam nihil admittebat unquam cibi aut potûs. Supellectilis adeò tenuis, ut ne imaginem quidem chartaceam præter Crucifixi iconem in ejus cubiculo reperiſſes. Verus ſinè dolo Iſraëlita cæcam erga Superiores obedientiam, teneriimum pietatis ſenſum in officio divino ſemper de genibus recitando, & quaqua incederet, jugibus ad Deum ſuſpiriis & jaculatoriis votis animum præ ſe ferebat. Septem menſium ſpatio defluens alvus patientiam Jacobi & conjunctiſſimam cum Deo ſuo dilectam animam domeſticis omnibus admirantibus probavit. Quàm ſollicitus per omnem vitam de mundiria conſcientiæ ab omni etiam levi nævo ſervanda; ſic morte advenrante tranquilliſſimus uſque adeò ſui compos inter circumjacentium Fratrum preces jam munitus ſupremis myſteriis, ut oculis & ore veluti ad ſomnum compoſitis obdormierit potiùs in Domino Apoſtolicâ phraſi, quàm mortuus ſit 14tâ Julii 1710. Treviris in Novitiatu. Ejus operâ prodiit in lucem libellus, dictus

Principia litterarum humaniorum. 1693. Coloniæ typis Arnoldi Metternich in 12mo.

Ex annuis litteris Novitiatûs Trevir.

P. JACOBUS FULLES Ordinis Eremitarum S. P. Auguſtini in Univerſitate Colonienſi ſacræ Theologiæ Licentiatus & Profeſſor, ac Provinciæ Colonienſis Provincialis, obiit Coloniæ 1730. Correxit, & ad limam propoſitionum à ſummis Pontificibus Alexandri VII. Innocentii XI. & Alexandri VIII. damnatarum expurgavit

Summam caſuum R. P. F. Samuelis de Lublino Ordinis Prædicat. Ss. Theologiæ Doctoris, eamq; typis dedit Coloniæ 1712.

Ex ſchedis eximii viri Heuſchen Auguſtinianorum Eremitarum Provincialis.

JACOBUS GIPPENBUSCH natione Germanus, natus Spiræ 1611. Societatem Jeſu Treviri ingreſſus eſt 1629. 11. Martii. In eadem docuit Græcas & Latinas litteras. Conciones habuit Latinè & Germanicè, Confeſſarium multis annis egit & Præfectum Chori Coloniæ, peritiſſimus muſices. Religioſè obiit in Xantenſi Reſidentia die 3. Julii 1664. Edidit

Cantiones muſicas quatuor vocum ad uſum Sodalitatum B. V. M. Coloniæ typis Grevenbrochii 1642. in 8vo.

Pſalteriolum harmonicum quatuor vocibus Latino Germanicum, ſeu cantiones per annum. Coloniæ typis iiſdem 1650. recuſum ibid. apud Wilhelmum Frieſſem 1652.

Cantiones & motetta ſelectiſſima titulo Philaretis magno paſſim ſtudio exquiſita. Antverpiæ & Coloniæ in 4to.

Sotuellus in Bibliotheca Scriptorum Soc. Jeſu.

Ex annuis litteris Reſidentiæ Xantenſis Soc. JEſu.

JACOBUS GRESELIUS Brameſcanus ex Diœceſi Oſnabrugenſi. Fuit Coloniæ in Burſa Corneliana celebris, ſubinde Oſnabrugenſis à Carolo Magno fundati Athenæi Profeſſor, ac demum Canonicus Reſcllianus, quem collegam ſuum Joannes Cæſarius Colonienſis Univerſitatis Profeſſor in quadam epiſtola, vocat liberalium artium ſtrenuum Profeſſorem, ut, qui eas non vulgari modo profiteatur, ſed ad Auditorum ingenia captúmque appoſitè eloquentiam Philoſophiæ & Philoſophiam eloquentiæ copulaverit. Scripſit

Varia carmina & epigrammata.

Academia Carolina Oſnabrugenſis pag. 46. 47. hypotypoſi primâ & quartâ pag. 13.

JACOBUS HACK natione Germanus, patriâ Juliacenſis, undevicenis Societati Jeſu adſcriptus 1598. in Provincia Auſtriæ vota quatuor nuncupavit, Olomucii Eccleſiaſten plurimis annis cum fructu egit, & religioſè obiit Commotavii die 12. Octobris 1634. Edidit Germanicè

Defenſionem Concionis P. Georgii Scherer Soc. JESU.

Pro vita & utraque ſpecie adversùs M. Au-

ſenium

tonium Hegium Calviniſtam Olomucii apud Setamnium 1613.

Prolnſionem ſeu brevem informationem, an Paulus Toſſanus Theologiæ Heidelbergenſis Doctor in diluendis mendaciis, quæ Nicolao Hegis Jacobus Hack Soc. JEſu objecit, ejuſdem honorem ſufficienter defenderit, nec ne? Olomucii apud eundem 1614.

Solidam reſponſionem ad quatuor quæſtiones hoc tempore ſcitu neceſſarias contra Paulum Toſſanum Calviniſtam Olomucii, apud hæredem Georgii Handalii 1617.

Sotuellus. Bibliotheca Scriptorum S. J.

JACOBUS de HOOGSTRATT Belga, ſic ab originis ſuæ loco Hogoſtrate, vulgò Hoochſtraten, Campiniæ Brabantinæ municipio, nunc Comitatûs titulo à pluribus annis inſignito cognominatus, Lovanii juvenis artibus ſtuduit, & in ea Facultate primam præ cæteris lauream 1485. reportavit in Pædagogio Falconenſi. Exinde Coloniæ inſtitutum ſancti Dominici amplexatus, ſacræ Theologiæ magiſterium in ea Univerſitate ibidem obtinuit, ſtudii generalis Coloniensis Conventûs primarius Regens etiam inſtitutus à Capitulo generali Papiæ 1507. celebrato, tum & Prior ejuſdem Conventûs electus, ac tandem authoritate Apoſtolicâ per Provincias Colonienſem, Moguntinam & Trevirenſem generalis fidei Cenſor ac Quæſitor præfectus. Vir intrepidus, & qualem optabant tempora illa Novatorum motibus & erroribus pullulantibus tumultuoſiſſima. Germaniæ Magnates hæreſum fautores in ſuam perniciem conjunctos vidit, & in aula Imperatoris in ipſum frendentes imperterritus muneris ſui officia implere perrexit. Stilo eum acriori lacerârunt Heterodoxi, at ſannis eorum contemptis veram Hoogſtratus ſuis operibus religionem ſancivit, adverſam flammis addixit. Latinæ orationis barbariem objecêre Grammatici, ſed fidem, ſed diſciplinam Eccleſiaſticam in ejus libris nemo non agnovit Catholicus. Brevi, quæ damnavit ille, damnârunt Theologi Pariſienſes, damnârunt quotquot ab inde Pontifices ſummi, damnatáque in æternum manebunt in indice Tridentino. Ad hunc ſcopulum diſtringuntur, quæcunque in eum deblaterant depravatarum opinionum aurâ afflati, quorum odia & dicteria ſumma ejus ſunt laus. Obiit apud ſuos Coloniæ 21. Januarii 1527. ubi & ſepultus. Ejus cum laude meminerunt omnes exinde Scriptores Dominicani. Extranei verò, Author additionum in Trithemium, Poſſevinus, Miræus, Swertius, Valerius Andr. Deſſelus in Bibliotheca Belgica, & alii. Opera ejus ſunt ſequentia:

Defenſorium Fratrum mendicantium contra Curatos, qui privilegia Fratrum impugnant injuſtè, approbationibus Doctorum utriuſque juris Academiæ Colonienſis munitum. Coloniæ 1507. *in quarto.*

Defenſio ſcholaſtica Principum Alemanniæ in eo, quod ſceleratos detinent inſepultos in ligno, contra Petrum Ravennatem. Ad calcem quæſtiones alias duas de eodem Ravennate adjecit. Prima, an pro ſimplici furto licitum ſit hominem occidere? Altera, an de jure concedendum ſit, quòd Scholares Itali abſque meretricibus vivere non poſſint. Coloniæ Joannes Landen 1508. *in quarto.*

Altera ejuſdem opuſculi editio hoc titulo:

Juſtificatorium Principum Alemanniæ diſſolvens rationes Petri Ravennatis, quibus Principum judicia carpſit. Ex ſequenti editione conſtat hanc ſecundam prodiiſſe Coloniæ 20. *Julii* 1509. *in 4to.* Cui adjecit

Judicium doctrinale omnium juris utriuſque Doctorum Colonienſis & Lovanienſis. & quorundam aliorum Theologorum. Additio ad præcedens opuſculum 1510. *ab eodem Authore edita pp. circiter duarum.*

Editio tertia hoc titulo:

Protectorium Principum Alemanniæ de maleficis non ſepeliendis contra Petrum Ravennatem clariſſimorum virorum in utroque jure doctiſſimorum teſtimoniis approbatum. Coloniæ 1511. *in 4to pp* 32. *Bernardino Cardinali ſanctæ Crucis ab Authore nuncupatum.*

Tractatus magiſtralis declarans, quàm graviter peccent quærentes auxilium à maleficis, ad R. D. Philippum S. Eccleſiæ Colonienſis Archi Epiſcopum. Coloniæ apud Martinum de Verdena 1510. *in 4to pp.* 15. *Extat Pariſiis in regia E.* 2266.

" Dum pro Inquiſitoris munere Hogoſtratus
" fidei Catholicæ ſartæ tectæque tuendæ ſedulus
" invigilat, Judæus quidam Neophytus nomine
" Joannes Pfefferkorn opus ſcripſit vernaculâ
" Teutonica *Speculum manuale* inſcriptum, quo
" libros Judæorum omnes ipſúmque Talmuth
" flammis abolendos contendebat, ceu qui bla-
" ſphemiis in Chriſtum Dominum & B. Virgi-
" nem referti eſſent; hunc contra Joannes Reuch-
" lin, aliàs Capnio, à voce Græca Capnion, id
" eſt, Fumeus dictus, vir eâ tempeſtate ab exi-
" mia & ſingulari linguarum ſacrarum Latinæ,
" Græcæ & Hebraicæ peritia famoſiſſimus librum
" Germanicè etiam ſcriptum oppoſuit, cui *Spe-*
" *culi ocularis* titulum indidit, quo Judaica illa
" opera non igne abſumenda, ſed ſervanda con-
" teſtatus eſt. Favebat Pfefferkornio Hoogſtra-
" tus: hinc acerrima nata eſt eundem inter &
" Reuchlinum magnis utrimque animis defenſa
" controverſia, cujus hiſtoriam varii variè, quili-
" bet pro affectu referunt; aliis in hac cauſa
" Reuchlinum viciſſe, aliis Hoogſtratum ſuperio-
" rem evaſiſſe contendentibus. " *Vide acta purè & ſimpliciter relata in tomo 2do*; cujus titulus: *Scriptores Ordinis Prædicatorum*, Authoribus R. P. F. Jacobo Quetif. & Jacobo Echard. Circa eandem cauſam ab Hogoſtrato edita ſunt ſequentia:

Libellus accuſatorius contra oculare ſpeculum Joannis Reuchlin legum Doctoris, coram Commiſſariis Archi Epiſcopi Moguntini productus menſe Septembri 1513.

Libellus alius ſupplex Romæ Leoni X. de eodem negotio oblatus anno 1515. Uterque ab adverſariis editus Hagenoæ 1518. in 4to.

Sub finem anni 1517. Hogoſtratus Româ redux

dux Coloniam, invenit libellum hoc titulo ornatum: *Dialogus Georgii Benigni Archi-Epiſcopi Nazareni cum Joanne Reuchlino ſcilicet de cauſa ocularis ſpeculi;* cui mox reſpondit opuſculo, cui titulum indidit ſequentem:

Ad Ss. Leonem Papam X. & D. Maximilianum Imperatorem Apologia *R. P. Jacobi Hochſtraten, artium ac ſacræ Theologiæ Doctoris, &c. &c. contra dialogum falſò inſcriptum Georgio Benigno, &c. in cauſa Joannis Reuchlin, pluribúſque erroribus ſcatentem, & hic de verbo ad verbum fideliter impreſſum:* in qua quidem apologia Inquiſitor ipſe multis occaſionibus jam demum locutus, tum Catholicam veritatem, tum Theologorum Colonienſium honorem (fuerat enim hic læſus per libellum Satyricum, cujus titulus: *Obſcurorum virorum Epiſtolæ ad Ortvvinum Gratium editum Bernæ abſque anno*) per ſolidas ſcripturas veriſſimè tuetur. Opus novum Coloniæ 1515. in Februario in 4to, bipartitum in duos libros: in primo ſcribit, Reuchlinum eſſe authorem prædicti dialogi, in altero ſic incipit: *Abſoluto libro priore, ubi Capnionis & aliorum quorundam ipſius ex OBSCURIS VIRIS diſcipulorum deteximus colluſionem: nunc Chriſto auſpice cum clariſſimo viro quædam locuturi ſumus:* Solent nàmque obſcuri diſcipuli multis modo eniti, quatenus primicerium Capnionem jam commendatum, jam excuſatum efficiant, nunc obſcurorum, nunc clarorum uſurpare nomina virorum, &c. quibus verbis ſanè alludit ad illas obſcurorum virorum epiſtolas: unde patet, Hoogſtratum iis epiſtolis non ſe ſenſiſſe læſum; ſed & ipſum de illis riſiſſe ac luſiſſe: nam centies in hoc opuſculo ſimilia ludendo repetit. Hic liber eſt pp. 32.

Mirum, quàm hæc Apologia Reuchlinum & aſſeclas pupugerit. Unde epiſtolas in Hoochſtratum mordaciores inſulſo ſale piperéque fœculento conditas ſcripſerunt. His omiſſis ac contemptis, ab Hoochſtrato prodiit

Apologia altera contra defenſionem quandam in favorem Joannis Reuchlini noviſſimè in lucem editam. Coloniæ 1519. in 4to.

Deſtructio Cabalæ ſeu cabaliſtæ perfidiæ à Joanne Reuchlino in lucem editæ libris quatuor in 4. 1519. typo Quenteliano.

Acta judiciorum inter Hoochſtratum & Reuchlinum Andreas Valerius adſcribit quidem Hoochſtrato; ſed inſcitè adſcribi docent PP. Jacobus Queiif & Jacobus Echard Tom. 2do in Hoochſtrato. E contrario

Acta judiciorum inter F. Jacobum Hoochſtraten Inquiſitorem Colonienſem & Joannem Reuchlin LL. Doctorem ex regiſtro publico, authentico & ſigillato Hagenoæ 1518. in 4to refert Hockerus extare in Bibliotheca Heilsbronn. pp. 189. Cod. 77. impreſſorum.

Margarita moralis Philoſophiæ in 12. libros redacta. Coloniæ typo Quentel. 1521. in 4to. Extat Trajecti ad Moſam apud Dominicanos.

Colloquiorum cum D. Auguſtino Lib. VI. contra Lutherum. Typis Quentelianis Coloniæ 1524. Extat apud Dominicanos Lovanii & Trajecti ad Moſam.

Abſoluta determinatio de Presbyteris publicæ fornicationis notatis: quonam pacto valeant ad Miſſarum officia provocari, promoveri, admitti ſeu adjuvari abſque ſalutis detrimento. Ad calcem ſubjungitur: an in extrema neceſſitate ità omnia ſint communia, ut occupanti rem alterius nulla de reſtitutione facienda ſit conſcientia. Coloniæ typis Conradi Cæſarii 1523. in 4to. Extat apud Prædicatores Lovanii.

Dialogus de veneratione & invocatione Sanctorum 1524.

Epitome de fide & operibus. Coloniæ typo Quentel. 1525. in 4to. Extat apud Dominicanos Biſuntii & Trajecti ad Moſam.

De purgatorio. Antverpiæ 1525. in 8vo. Extat Inſulis apud Prædicatores.

Diſputationes aliquot contra Lutheranos.

Item contra VIII. Lutheranorum blaſphemias, quas preſsò & nervosè & argumentis ad hominem impugnat & evertit. Coloniæ 1526. in 4to.

De Chriſtiana libertate Tractatus V. contra Lutherum. Antverpiæ 1526. in 8vo.

Ejus Commentaria MSs. in quatuor libros ſententiarum citantur à Prædicatore F. Petro Buchlin epiſt. ad Vincentium Juſtinianum Antiſtitem Valentinum.

Echard & Quetif. Scriptores Ordinis Prædicatorum.

JACOBUS HORN ortu Ubius, in ſancti Martini Cœnobio Coloniæ Ordinis ſancti Benedicti Profeſſus Philoſophiam ac Theologiam per plures annos docuit, Doctoratûs inſignia in Univerſitate Colonienſi pro meritis conſecutus. Factus eſt deinde 1629. Paſtor ſanctæ Brigidæ, ac demum à Patribus Congregationis nominatus Abbas in Sponheim. Vivere deſiit 1645. IX. Kal. Auguſti. Multis ille libris Bibliothecam S. Martini ſtipavit, atque inter alia ſui ingenii documenta prælo deſtinârat

Tractatum de Sacramentis in genere & in ſpecie.

De officiis juſtitiæ Chriſtianæ.

Catholicam Catecheſin adversùs Calviniſtas.

Quatuor Evangeliorum Harmoniam.

Conſiderationes de vita JESU Chriſti Salvatoris.

Annotationes ad exercitia ſpiritualia.

Tractatum de generibus Monachorum.

Denique ſcripta Theologica eximiæ notæ.

Quæ omnia adſervantur MSs. in Biblioth. S. Martini Colon. Cod. *ſig. B.* 32. *&c.*

Ex Commentariis MS. D. Oliv. Legipont, S Theol. Licent. Ord. S. Benedicti Profeſſi ad S Martini Coloniæ.

JACOBUS KONIGSBACHIUS in ſancti Martini Monaſterio Ordinis ſancti Benedicti Coloniæ Monachus, religionis merito & eruditionis laude comprimis commendatus, qui ſubinde ab *Adamo Meyer* ejus loci Antiſtite ad Luxatam in ſancti Pauli apud Trajectenſes Cœnobio diſciplinam juxta Bursfeldenſium inſtituta informandam miſſus, ibique Abbas deſignatus, plurimum, nec infeliciter pro rebus Ordinis labora-

vit, denatus 1494. die XIV. Kal. Maji. Inter alia ſuæ eruditionis monumenta conſcripſit

Tractatum inſignem de lapide Philoſophico ad Hermannum ab Haſſia Archi Epiſcopum Colon. cujus fragmentum habetur Tomo V. Theatri chemici pag. 893.

Compendium Theologiæ S. Thomæ hoc initio: Æterni Patris verbum. MS. in fol. Cod. ſign. O. 3. 3.

Sermones aliquot Capitulares.

Superat ab eodem deſcriptus codex Vitam continens D. N. JEſu Chriſti. Sign. G. 5. Ejus meminit Boulbachius *[illegible]achius in Auctario Trithemii de Script. Eccleſ.*

Ex Commentariis Oliverii Legipont Benedictini ad S. Martini.

JACOBUS KRITZRAEDT, Gangeltam Juliæ oppidum, natalem habuit 1mâ Maji 1602. 24. Aprilis 1623. addidit ſe ſocium JESU. Singularem animi candorem, modeſtiam & innocentiam præ ſe ferebat ſive Superior miſſionum, ſive ſcholarum Præfectus, quibus virtutibus humani generis conciliatricibus amores omnium erga ſe provocabat. Erat reverentiſſimus Superiorum & juventutis formandæ perſtudioſus, & aſſiduus in tribunali ſacro, cui dum ſeniculus nocte Chriſto naſcenti ſacrâ ſolito diutiùs inhæret, brumali frigore rigens, ægrè in Collegium perreptat, & octiduo poſt à nimio frigore ad cæleſte refrigerium evocatus eſt Kal. Januarii 1672. Scripſit

Hiſtoriam Collegii Colonienſis ab Henrico Simonio inchoatam egregio ſtilo & nitidiſſimo calamo perduxit ab 1622, ut conjicio, ad 1657, qua MSs. extat in Archivo Gymnaſii Tricoronati, & in cubiculo R. P. Rectoris.

Hiſtoriam Gangeltæ patriæ ſuæ & Satrapiæ in folio. Extat in Archivo Gymnaſii prædicti MS.

Von den Herrlichkeiten Millen und Born Jobi Zartdarickis [anagramma Jacobi Kritzraedt] Coloniæ 1654. in 4to apud Henricum Krafft.

Hercules prodicius. Coloniæ Petri Alſtorff in 4to 1679.

JACOBUS LEICHIUS Cochemenſis ex Archi-Diœceſi Trevirenſi oriundus. Fratrem habuit Joannem Leichium, qui anno 1551. apud Suſatum Gymnaſiarcha erat, & fors idem eſt, qui anno 1556. erat Collega Gymnaſii Cucani Coloniæ, & ibidem Canonicus B. M. V. ad Gradus, in quem ſe officium Regentis translaturum promiſerat Jacobus. Hic enim Godefrido Wylich Primario quondam Burſæ Cucanæ in vico San-Maximinianæo Adminiſtratori ſubſtitutus, Regens admiſſus erat à Facultate artium inter Regentes anno 1553. 11. Junii, & inter Examinatores Baccalaureandorum adlectus, factâ priùs ſponſione de ſtatutis Patrum ſervandis. Idem eodem anno Decanus ejuſdem Facultatis eligitur, Verùm anno 1556. illuceſcente 24. Martii, cùm ſolennis dies & ordo Decani è domo Cucana eligendi recurreret, negârunt cæterarum Facultatum Profeſſores, ſe ex ea domo lecturos Decanum, cujus Regens & Presbyter & conjugatus eſſet ex nova Evangelii Lutherici libertate. Opposuit loco reſponſionum haud modica convitia in cœlibes Scortatores adjectis etiam minis; ſed Facultas imperterrita Gerardo Mathiſio Decanatum prorogavit præter morem. Dein Gymnaſium Cucanum veluti alienum, & Univerſitati ignotum hâc vice prætererunt M. M. Facultatem A. A. regentes. Donec anno 1556. 16. Novembris Magiſtratus libellos ſupplices à PP. Societatis Jeſu Joanne von Rheidt, Franciſco Coſtero, Henrico Dionyſio oblatos communicavit Regentibus Montanæ & Laurentianæ Burſarum, hi Univerſitati, quæ per deputatos IV. viros Henricum à Tongeris, ſacræ Theologiæ Doctorem, Rectorem Univerſitatis, F. Joannem Geffen, Ord. Præd. Decanum Theologiæ, Joannem ab Anholt Decanum juris, & Conradum Betzdorpium J. U. Doctorem, Hermannum Noveſianum medic. Doct. M. Joannem Ruræmundenſem S. Theol. Baccal. Decanum Facult. artium ſuffectum, admiſit Societatem ad regendam Burſam Cucanam, è qua Senatus Jacobum Leichium faceſſere juſſerat, & ſubin Joanni von Rheidt patritia gente, domo Agrippinenſi, patre Conſule nato claves novæ Burſæ credidit. Quo poſt Leichius evaſerit, quo fine vitam clauſerit, obſcurum eſt.

T. Livii Patavini ſecundi, dicendi Magiſtri eloquentiaque Romanæ alterius Parentis Conciones priorum quinque librorum primæ decadis XLV. jam primùm ab aliis avulſa, & compendioſâ quâdam Dialectices & Rhetorices artificii ratione illuſtrata in uſum & gratiam Candidatorum eloquentia, Jacobo Leichio Cochemenſi Authore in 8vo pp. 159. Coloniæ Henricus Mameranus excudebat in platea Judaica 1551. cum privil. Cæſar. ad decennium & applauſu elegiaco fratris Joannis Leichii Cochem. apud Suſatum Gymnaſiarchæ. Epiſtola nuncupatoria inſcripta eſt ſumma ſpei juvenibus Henrico atque Friderico germanis Fratribus D. Henrici Broch florentiſſimæ Colonienſis Academiæ, prudentiâ & rebus bene geſtis C. Conſulis filiis. Bene Latina præfatio eſt, & Jacobum Leichium non vulgarem ſciviſſe Latinitatem indicat.

Ex L. Decanali Facult. artium Colon, & Hiſtoria Gymnaſii Tricoronati.

JACOBUS LINNICHIUS Proto-Notarius Apoſtolicus decennio integro curam impendit formando tenero Principi Philippo Wilhelmo in litteris & Catholicæ fidei præceptis juſſu sereniſſimorum Principum Canonicus Collegiatæ ſancti Andreæ & ſancti Gangulphi Heinsbergæ, ſereniſſimi Principis Neoburgici Conſiliarius Eccleſiaſticus. Scripſit

Bivium religionis ad civitatem DEI, quæ vera eſt Chriſti Eccleſia, ſemitâ ſeu verâ adducens, ſeu falsâ abducens, in gratiam omnium hujus vitæ Viatorum ad æviternam felicitatem peregrinantium, à R. D. Jacobo Linnichio, Coloniæ ſumptibus Hermanni Mylii 1657. in 16to pp. 206. Dicavit libellum ſuis Principibus Wolffgango Wilhelmo, Catharinæ Charlottæ, & Philippo Wilhelmo Comitibus Palatinis eorundem Sacellanus, laudátque ſereniſſimum Wolffgangum

Wil-

Digitized by Google

Wilhelmum, quòd ætate minor delibutus fuco Auguſtanæ confeſſionis, at judicio maturiore doctrinam Chriſti veram unanimi ſanctorum Patrum conſenſu adminiculante, majore Catechiſtico opere devotiſſimi Patris Petri Caniſii Societ. Jeſu Theologi hauſtam cæleſti lumine illuſtratus tam forti, quàm pio animo complexus ſit.

Ejuſdem libelluli *Germanicè vertendi* ratio fuit, ut à ſereniſſima conjuge legeretur. Demum cùm Principis Wilhelmi inſtructor fuiſſet, debuit eidem hoc munus dicare, ut aditâ olim adminiſtratione ob jus hæreditarium murum ſe pro domo Dei opponat, nihilque antiquius habeat, quàm errantes oviculas ad verum Chriſti ovile reducere.

Unfehlbare Glaubens-Regel allen gutherzigen frommen Teutſchen zum beſten... in Druck verfertiget durch den Ehrw. Herrn Jacob Linnichium. Cölln in Verlegung Herm. Mylius 1637. in 16to pp. 143. Interrogationibus & reſponſis Catholicis totus libellulus contextus eſt.

Manna abſconditum per hebdomadas Euchariſticas diſtributum. HHHH. 553. in Carthuſia Colon. extat.

JACOBUS MASEN ex Dalen Juliacenſi vico vitæ mortali editus 1606. 23. Martii Gymnaſii Tricoronati Alumnus primùm, tum Magiſter Societatem adiit anno 1629 14. Maji, & annis pluribus 1640. Poëticam & Rhetoricam docuit, Eccleſiaſtes ſacer ejuſdem Gymnaſii ac Præſes Academiæ domeſticæ Magiſtrorum. Profeſſus vota quatuor 1648. Coloniæ. Vir ingenii prompti, & multâ lectione exercitati vitam omnem inter libros aut ſcribendos aut legendos negotioſiſſimo otio impendit, cujus rationem reddidit ei, apud quem ſub. vitæ finem exomologeſin generalem fecerat his verbis: *Multa legi, multa ſcripſi, ſed lectionis & ſcriptionis perpetuæ alium finem habui nunquam, quam ut temporis pretioſiſſimi particula nulla vacua elaberetur, quin DEO & proximo & propriæ ſaluti cederet.* Inter tot lucubrationes polemicas & hiſtoricas pro Eccleſia Dei, aſceticas excolendo ſpiritui, politiores ad bonarum artium incrementum, uti genio feſtivo, ſic ſtilo facili & Latino bene de omnibus mereri ſatagebat, firmo ſemper ac vegeto corpore, donec ſemeſtri ante obitum ſpatio conſuetis etiam noſtrorum colloquiis ſibi interdixit, cauſatus monitorem internum inſtantis exitûs, ad quem meditatione æternorum & oratione jugi ſeſe accingebat. Nec multò poſt diarrhæâ primùm, tum antidotis fruſtra præjactis dyſſenteriæ acerbiſſimis doloribus exercitatus, Chriſtianâ reſignatione Sacramenta extrema ſuſcepit, & in pace obdormivit Coloniæ 27. Septembris 1681. Ejus opera dividenda ſunt in has claſſes: Aſcetica, Polemica, Hiſtorica, Humaniora.

§. I.
Aſcetica.

1651. *Dux viæ per exercitia ſpiritualia communia omnibus, & propria Eccleſiaſticis. Treviris apud Chriſtoph. Roulande in 8vo pp. 572. ſæpè variâ formâ Coloniæ recuſ. ſeorſim & conjunctim in 8vo in 12mo. Idem Germanicè 1701. Wegführer zu einem vollkommenen Leben. in 8vo Franckfurt mit Kupfferen.*

1667. *Nova praxis orthodoxa fidei intrà exercitia octiduana diſcernendæ. in 8vo Coloniæ typo Frieſſem.*

Eadem Germanicè verſa à P. Wernero Lotley Socio. 1669. in 8vo pp. 268. Coloniæ typo Joannis Wilhelmi Frieſſem.

1661. *Aurum ſapientum, ſive ars ditoſcendi abſque ſcelere. Coloniæ apud Wilhelmum Frieſſem in 8vo.*

1671. *Orthodoxi Concionatoris antiquo-novi ex V. & N. Teſtamenti ſcripturis juxta mentem SS. Patrum digeſti. Tomus I. de fine hominis & quatuor noviſſimis, concionibus per annum diſtributis.*

Conſiderationes XVII. de fide orthodoxa diſcernenda cum Samuele Benedicto Carpzovio conſutatæ. Moguntiæ in folio ſumptu Joannis Petri Zubrodt.

Orthodoxi Concionatoris Tomus II. in quo homo conditus, lapſus & punitus in lege naturæ per res geſtas & figuras proponitur uſque ad diluvium appoſito ad legem gratiæ, idque 1. per Chronologiam. 2. Senſûs hiſtorici brevi expoſitione. 3. Senſûs myſtici. 4. PP. teſtimoniis, cum appendice de recto uſu divitiarum. Moguntiæ in fol.

§. II.
Polemica.

1661. *Meditata concordia Proteſtantium cum Catholicis in una fide, ex ſcripturis deſumpta, quam ex Comitiis Electoralibus S. R. I. 1658. ab utraque partium vulgatam nunc operâ ſuâ conciliavit P. Jacobus Maſenius S. J. obtulitque Alexandro VII. cum Principibus proteſtantibus. Coloniæ apud J. Buſæum in 8vo. Pars I. pp. 126. Pars II. pp. 149.*

1652. *Joannis Semani [Maſeni Anagrammaticos] methodus controverſias ex ſcriptura & Patribus componendi. in 4to Coloniæ apud Wilhelm. Frieſſem.*

1653. *Raſtrum Horti Cruſiani, apud Wilhelm Frieſſem Coloniæ in 4to pp. 81.*

1663. *Strena Reformatorum. in 8vo pp. 87. Coloniæ typis Joan. Buſæi.*

1661. *Gretſerus redivivus. in 4to pp. 64. Coloniæ typo Wilh. Frieſſem.*

1656. *D. Auguſtinus controverſiarum fidei hujus temporis ex ſola ſacra ſcriptura juxta orthodoxæ Catholicæque Eccleſiæ mentem Arbiter ac Deciſor optimus, ſereniſſimis ac potentiſſimis Proteſtantium Principibus, rebus publicis & Academiis exhibitus, cum refutatione D. Joannis Coccejii poſtulante & ſubſerviente Jacobo Maſenio S. J. Coloniæ typo Joannis Buſæi in 16to pp. 327. citra præfationem prolixam.*

1657. *Beſchluſs des Religions Streits gegen Johannem*

hannem Coccejum, Kurtze und leichte Weiſs den Religions - Streit durch Europam beyzulegen, durch ſchriftliche Erörterung eines fundamental Streit - Puncts, vorgeſtellt von R. P. Jacobo Maſenio Soc. JEſu. Cöllen bey Johan Portz in 12mo pp. 32.

§. III.
Hiſtorica.

1672. *Anima hiſtoria in Carolo V. & Ferdinando I. repræſentatis. Coloniæ ſumptu Joannis Wilh. Frieſſem in 4to. Lib. VII. pag. 212. citra indicem recuſus annis 16.* 1709.

1670. *Antiquitates & Annales Trevirenſes, Browers & Maſenii operâ. Leodii apud Matth.* Hovium *in folio.*

Tomus I. pp. 626. Tomus II. pp. 560. præter duos prægrandes indices, alterum rerum, Chronologia Treverica alterum.

1676. *Epitome Annalium Trevirenſium ab exordio ad annum 1652. Auguſtæ Trevirorum typo Chriſtophori Reulandt in* 8vo *pp.* 809.

MSs. Metropolis Eccleſiæ Treverica, quæ ejus originem, jura, decus, officia, cum ſubjectorum illi Epiſcopatuum, regionum, urbium, Eccleſiarum, Abbatiarum, Monaſteriorum ortus, progreſſus per Archi-Diœceſin Trevirenſem complectitur, Authoribus Chriſtophoro *Browero & Jacobo Maſenio. Extat in Collegio Trevirenſi Soc. JEſu, & apud clariſſimum virum ab Hontheim J. U. D. Officialem & Conſiliarium intimum Electoris Trevirenſis.*

§. IV.
Humaniores Litteræ.

1659. *Speculum imaginum veritatis occultæ, exhibens ſymbola, emblemata hieroglyphica, ænigmata, exemplis & præceptis illuſtratum. Coloniæ typo Kinckii in 8vo pp. 1122. præter indicem geminum hiſtoricum & moralem. Sæpè ad prælum revocatus 1674. typo Joan. Anton. Kinckii 1686. & 1714. iterum 1715. ſumptu Jacobi Promper.*

1654. *Palaſtra eloquentiæ ligata methodum novam ac facilem tam concipiendi, quàm ſcribendi quovis ſtilo practico complectens. Pars I. docet rationem concipiendi poetico artificio, ex Homero & Virgilio. Pars II. elocutionis poeticæ præcepta & exempla. Coloniæ typo & ſumptu Wilhelmi Frieſſem in 12mo pp. 348.*

Palaſtra eloquentiæ ligata pars altera, complectens præcepta & exempla poeſeos elegiacæ, lyricæ, heroicæ. Coloniæ typo Wilh. Frieſſem in 12mo pp. 600. 1654. Rurſum apud Joannem Buſaum *Colon. 1661.*

Palaſtra eloquentiæ ligata pars III. complectens præcepta & exempla poeſeos comicæ - tragico & comico - tragicæ. Coloniæ apud Joannem Buſaum in 12mo pp. 499.

Palaſtra oratoria præceptis & exemplis veterum inſtructa. L. I. Lib. II. in 8vo Coloniæ 1706.

Nova methodus in progymnaſmata & Rhetorum exercitationes, Lib. III. Analyſis Tullianarum Orationum. Coloniæ apud Joannem Buſaum in 8vo pp. 1062. Dicatus liber Regentibus Montano & Laurentiano; cùm enim Rhetoricam in Gymnaſio Tricoronato annis pluribus docuerit, nefas judicavit extra Coloniam Mecœnates quærere. 1659.

1659. *Palaſtra ſtyli Romani, quæ artem & præſidia Latinè ornatéque quovis ſtyli genere ſcribendi complectitur, cum brevi Græcarum & Romanarum antiquitatum compendio, & præceptis ad dialogos, epiſtolas, hiſtorias ſcribendas neceſſariis. Coloniæ typo Joannis Buſai in 8vo. Libri III. primi pp. 477. Libri duo IV. & V. pp. 326. Dicavit librum Franciſco Egoni Weich in Fürſtenberg Præpoſito Metropolitico ſuo olim diſcipulo. Iterum Colon.* 1710.

Ars nova argutiarum epigrammatica & epigraphica. Colon. ſumptu Joan. Ant. Kinckii in 12mo pp. 338. ſæpiùs recuſa 1670.

Familiarium argutiarum fontes honeſta & erudita recreationis gratiâ excitati. Editio ſecunda locupletior. Colonia *typo Joan. Ant. Kinckii in 12mo. Libri III. pp. 432. Ex annuis Coll. Colon. Soc. JEſu.*

JACOBUS MERLO ex Horſt oriundus in Ducatu Geldrienſi 1597. die 24. Julii, pridie ſancti Jacobi, unde nomen Baptizato obtigit patre Jacobo Merlero, matre Helenâ Mathen fortunæ mediocris Colon. Adoleſcens Coloniam ductus à vidua matre ad avunculum Joannem Horſtium Vicarium Metropoliticum futurum Nutritium Parentem, in Gymnaſio trium Coronatorum inſignem in pietate & doctrina profectum fecit in ſcholis quatuor inferioribus ad Rhetoricam uſque, quam in Montanorum Gymnaſio cum Philoſophia abſolvit 1616. laureâ magiſtrali donatus. Poſtquam dein Theologiæ ſimul & volutandis optimis quibuſcunque Scriptoribus aſſiduam navâſſet operam, & Ss. Patrum monumenta excutere incepiſſet, ante ætatem legitimam 1621. Sacerdotio initiatus fuit, ſolitus quotidie. modò facultas ſuppeteret, magno cum fervore ſpiritûs ad aram facere; eum in finem breviſſimam praxin piè celebrandi & communicandi elucubravit typo poſtmodum excuſam. Non potuit diu ardor pietatis, quo flagrabat Jacobus, & luculentus fulgor doctrinæ itâ deliteſcere, quin pluribus innoteſceret. Quamprimùm ſereniſſimo Principi Lotharingiæ Franciſco ſummæ Ædis Decano innotuit, ſuam in familiam ipſum cooptavit à ſacris ſibi futurum. Cùm per anni ſpatium aulam Principis virtutis perfectæ claritate illuſtrâſſet, & interea temporis vacaret Parochia in Paſculo, ſereniſſimi Decani beneficio eâdem donatus fuit, quodam, ùt videri poteſt, præſagio: narrat enim in manuſcriptis ſuis de ſe: « Adoleſcens cohabitabam Eccleſiaſtico Viro Ada- « mo Brewer, condicto Lotz, ſacræ Theologiæ « Licentiato, & Vicario ſancti Joannis Baptiſtæ « ad ſanctum Gereonem, quocum ſæviſſimâ

« hyeme,

Digitized by Google

“ hyeme, densâ nive ad matutinas horas exitu-
“ rus, reperio ante januam domûs in ipſo limi-
“ ne duos codices Evangeliorum recenter com-
“ pactos, & à nive illæſos, nec legebantur ulla
“ veſtigia nivi impreſſa alicujus hominis, qui
“ eos libros eò depoſuiſſet. Mira ambo ex eo
“ facto ſuſpicati ſumus, ſed exitus probavit ve-
“ ritatem: nam brevì poſt D. Brewer Paſtor in
“ Krjell, ego ait in Paſculo B. V. M. Paſtor
“ creati fuimus. “ Erat quidem illa Parochia pertenue beneficium; cùm tamen annexam haberet Vicariam ſummæ Ædis, nihil ſibi in loco paſcuæ collocato defuturum confidebat non ſolùm ad vitam ſuam, ſed & pauperum aliorum alendam & Bibliothecam inſtruendam. Ut verò ſuæ & aliorum ſaluti liberiùs & perfectiùs vacare poſſet, voto ſpeciali cupiditatem plurium beneficiorum & ambitionem dignitatis ſibi præſcidit. Prætereo, quòd corpus ſuum ob indefeſſos ſtudiorum labores non adeò validum ciliciis, nodoſis funiculis, jejuniis, & quotidianâ ferè inediâ maceraret, ut theſaurum caſtitatis tutiùs cuſtodiret: ideò etiam multis annis familiam domi non aluit, paratos è domo vicina cibos accipere ſolitus, ac licèt ſupremis annis ſororem domi recepiſſet, nunquam tamen vel ipſam vel aliam intrà limen cubiculi ſui pedem inferre paſſus eſt, præſcriptâ hâc epigraphe: *Mulieris pedes foras ſunto.* Quos curæ ſuæ commiſſos habebat, ad eorum ſaltem Sacramentorum frequentiam inducere conatus eſt, quibus animæ puritas & gratia acquiritur vel conſervatur & augetur. Dici non poteſt, quo arſerit deſiderio cultum auguſtiſſimi Sacramenti in ſe & in aliis promovendi: hunc in finem quot hebdomadis die Jovis Sodalitatem Eccleſiaſticorum Venerabilis Sacramenti adibat, è cujus Magiſtratu ſemper erat, quod ipſum aſſiduitate nemo adæquaret. In eadem Sodalitate ſæpè Sacerdotes ad muneris obligationem ardenti dictione eſt cohortatus; iiſdem Aphoriſmos dedicavit, quibus omnia collegit, quæ ad diviniſſimum Sacramentum piè ſumendum & miniſtrandum aliis poſſent deſiderari. Præterea feriâ 5tâ ſolenne ſacrum de venerabili Sacramento ſua in Eccleſia veteri inſtituto decantabat gratis: jam enim 14. annis nihil inde proventuum annuorum perceperat, &, ùt ſe dabant tempora, nihil unquam ſperaturus videbatur, quin & ipſe de ſuo peculio Cantoribus, Æditui, cæteriſque Miniſtris pendebat debitum ſtipendium; nec tamen eum auguſtiſſimi Sacramenti cultum, quo mirificè Parochiani magnâ frequentiâ confluentes accendebantur, omittere decreverat in omnem reliquam vitam. Id cùm extremum uſque ad morbum conſtanter feciſſet, Deus ne vinci ſe liberalitate videretur, permovit occultè cor ejus, à quo pendebat ſolutio. Incidit is caſu in librum à Jacobo ſcriptum, & captus Authoris ſpiritu, dum nomen inquirit, & idem cum eo comperit eſſe, cui penſiones tot annorum debebantur, ut debiti cognovit obligationem, & virum, per litteras offert ægro præter expectationem deſperatas penſiones. Hic pius vir ſurſum elevatis manibus exclamavit: *Quam verè Dominus regit me! & nihil mihi deerit in loco paſcua, ubi me collocavit.* Quod idem identidem ſolebat reſpondere valde miſericors erga pauperes ſtudioſos, religioſos, exules: cùm moneretur, ſuæ proſpiceret familiæ, quæ tamen exiguos habebat proventus, provideretque, ut aliquid ſenectuti & adverſæ valetudini ſupereſſet. Ut virtus ejus tanquam aurum in fornace probaretur, acutiſſimis crebrò dentium doloribus, nonnunquam colicis, graviſſimis ſæpiſſimè calculi aculeis fuit cruciatus. Subinde auditus ità Deum precari: *Adde Domine dolores, auge patientiam.* Tandem 1644. cùm ægroto cuidam, inſanabili morbo laboranti, & mephitim intolerabilem exhalanti, diebus ac noctibus adſtitiſſet, tabem inde lethiferam contraxit, finémque vitæ appropinquantem advertens, extremis Sacramentis ritè munitus, vitam piiſſimam pari cum morte commutavit die 21. Aprilis, ætatis 47.

EPITAPHIUM.

Conditur hoc tumulo JACOBUS MERLO Sacerdos,
Curio dum templo maxima cura gregis,
Qui cæcis oculus, claudis pes, panis egenis,
Defeſſis requies, exulibúſque domus.
Manſuetus, ſuavíſque bonis, cenſórque malorum,
Caſtus & innocuus, juſtitiæque tenax.
Lux vitæ, morum ſpeculum, pietatis imago,
Sal populi, Cleri regula, forma gregis.
Laudibus his tantis tamen unica gloria major,
Poſt ſcriptis nituit congrua vita libris.

Scripſit

Enchiridion officii divini tum Eccleſiaſticorum, tum aliorum divinis officiis pie intereſſe cupientium uſui accommodatum. in 12mo 1623.

Viaticum quotidianum Chriſtiani hominis. in 24to 1633.

Monita ſapientiæ Chriſtianæ ad mores & vitæ ſpiritualis officia, omnemque pietatis cultum utilia. in 24to 1629.

Faſciculus myrrhæ & thuris. in 24to 1630.

Paradiſus animæ lectiſſimis omnigenæ pietatis deliciis amœnus. in 24to 1630. & 1644. editus.

Septem Tubæ orbis Chriſtiani ad reformatio-

nem Eccleſiaſtica diſciplina toto orbe, & præſertim in Germania ad præſentium & graviorum malorum remedium neceſſario inſtituendam excitantes. Liber continet ſeptem pia opuſcula ex Ss. Bernardo, Gregorio M. Chryſoſtomo, Proſpero, Petro Damiani, Bleſenſi, Salviano novis ſectionibus, prœmiis & annotationibus illuſtrata. Appendicis loco accedunt quæſtiones variæ hoc tempore plurimùm utiles & neceſſariæ. in 4to 1635.

Aphoriſmi Euchariſtici, id eſt, piæ & ſacræ celebrationis & communionis monita. in 12vo 1638. *Hic libellus DD. Sodalibus Congregationis Eccleſiaſticæ dicatus eſt, cujus 1638. p. t. indignum Præfectum ſe nominat ex modeſtia Chriſtiana. Idem libellus juſſu Eminentiſſimi & Reverendiſſimi Franciſci Gulielmi S. R. E. Card. Epiſcopi Ratisbonnenſis, Oſnabr. &c. &c. pro uſu cleri ſui 1657. fuit recuſus, in cujus præfatione vocat Merlo noſtrum Sacerdotem zeloſum, pium, prudentem nobis per aliquot annos familiariter notum. Recuſus item fuit 1661.*

Chriſtianus Theodidactus, ſeu doctrina piè vivendi, & beatè moriendi. Forma colloquii inter Chriſtum & hominem verbis ferè ſacris expreſſa. in 12to 1643. apud Joannem Kinckium pp. 120. Inſcripſit libellum JEſu, omnis ſapientiæ & ſcientiæ fonti.

Viator Chriſtianus rectâ ac regiâ in cœlum viâ tendens. in 24to 1643.

Sancti Bernardi vitam & opera magno ſtudio collegit, auxit, correxit, annotationibus illuſtravit, convenientiore ordine diſtinxit, & in ſex tomos diſtribuit indice copioſo rerum, locorum communium, & ſacræ ſcripturæ. in folio 1641. apud Joannem Kinckium Coloniæ, qui & alia pleraque impreſſit.

Plures libros alios relegit ac correxit, quibus nomen non appoſuit, & alia pia evulgavit, plura meditabatur, ſed, ùt ipſe ajebat: *Vita ſumma brevis ſpem me vetat inchoare longam.* Scopum, quem habuit Jacobus in libris editis, hiſce verbis expreſſit: *Ut ex puſillis meis conatibus aliquid ad augmentum divini cultûs, & profectum ſalutis meæ, & proximorum adminiculi expectari poſſit.*

Ex vita ab Hermanno Crombach S. J. edita unà cum icone.

JACOBUS MIDDENDORPIUS (Ormerſenſem ſe ipſus vocat in prima editione de Academiis 1567) Oldenſabienſis Tranſiſulanus adoleſcens Boetio Eponi Friſio, tum Swollæ Gymnaſiarchæ in diſciplinam traditus, magnum operæ pretium utraque in lingua fecit. Hinc Coloniæ decurſo Philoſophiæ ac juriſprudentiæ ſpatio Doctor 1582. juris utriuſque creatur 4. Septembris, ibidem ſacræ Theologiæ Licentiatus Philoſophiam peripateticam in Gymnaſio Montano docuit, atque alibi diverſis in Academiis Profeſſor publicus fuit. Florem tamen ætatis in Provincia Colonienſi detrivit; ſed ob belli turbas & clades tempori ceſſit, & rediit in Weſtphaliam, ùt in *præfat. ad Ariſteam* teſtatur. Poſt labores annis multis magno ſemper animo exantlatos varióſque ſcriptos libros Metropolitanæ Eccleſiæ Colonienſis Presbyter electus à Capitulo Metropolitano 1601. 30. Auguſti. Canonicus ad ſanctum Andream, 1596. Decanus, 1580. fit Decanus B. M. V. in Gradibus, cùm Godefridus Gropper J. U. D. Præpoſitus Suſatenſis, Scholaſticus ſancti Gereonis, & Canonicus Metropoliticus reſignâſſet Decanatum Graduanum ad manus Capituli. Univerſitatis Colonienſis Pro-Cancellarius nuncupatus à Ferdinando Bavarico, Præpoſito Metropolitano & Coadjutore 1602. cùm abeſſet Coloniâ. Primâ vice electus Rector Univerſitatis Colonienſis ab 20. Decembris 1580. ſupremum Magiſtratum geſſit uſque ad diem 20. Decembris 1581. alterâ vice à die 9. Octobris 1602. ad diem 29. Junii 1604. faſces Academicos ſibi præferri vidit. Magnorum Principum Conſiliarius pietate, doctrinâ & rerum uſu clariſſimus tandem obdormivit in Domino 1611. ætatis 73. 13. Januarii, conditus in D. Andreæ, ubi illuſtre ac magnificum poſitum eſt epitaphium:

D. O. M.

JACOBO MIDDENDORPIO,
Philoſophiæ & J. U. Doctori,
Ac Ss. Theol. Licentiato,
In diverſis Academiis Profeſſori
publico,
Metropolitanæ Eccleſiæ Colon.
Canonico Presbytero,
Atque Univerſitatis Pro-Cancellario,
Iterúmque Rectori,
Magnorum Principum Conſiliario,
Pietate, doctrinâ, & rerum uſu
clariſſimo,
Mœſti Collegæ & agnati poſſ.
Ut cujus ingenii monumenta
æterna ſunt,
Ejus corporis quoque memoria
Ne à poſteris deſideraretur.
Nam poſt multos
Magno ſemper animo exantlatos
labores,
Varióſque ſcriptos doctos libros,
Tandem hujus Eccleſiæ Decanus,
Obdormivit in Domino
Anno ſalutis MDCXI. XIII. Januarii
Ætatis ſuæ LXXIII.

Scripſit

Scripſit

De celebrioribus univerſi orbis Academiis L. II. per Jacobum Middendorp Otmerſenſem 1567. Coloniæ excudebat Petrus Horſt in 8vo pp. 266. Præfatur ad Gebhardum de Truchſes de Walburg Coloniæ & Auguſtæ Vindelicorum Canonicum, quem ab eruditione, nobilitate, ab Ottone Truchſeſio Cardinali patruo multis laudat. Joannem Kempis Officialem, & Joannem Swolgen Decanum Andreaticum hortatores ait ſibi fuiſſe ad editionem libri. Stilus ubique Latinus purus & gravis eſt, ſed pleniùs editus hoc titulo:

Academiarum celebrium univerſi terrarum orbis Libri VIII. locupletati, Authore Jacobo Middendorp apud Goſwinum Cholinum 1602. in 8vo. Pars I. pp. 630. Pars II. pp. 484. Inſcripſit Ferdinando, Archi-Epiſcopo Colonienſi, Coadjutori Cancellario, qui nuper abſentem Middendorpium Pro Cancellarium declaraverat. Præfationi ſubjunxit gratulatorias doctiſſimorum Europæ virorum coævorum de hoc libro litteras & applauſus Colonienſium proſâ & carmine.

Imperatorum, Regum & Principum, clariſſimorúmque virorum quæſtiones Theologicæ, Juridicæ & Politicæ cum pulcherrimis reſponſionibus ſelectæ, & ex MSs emendata, Authore Jacobo Middendorpio. Coloniæ in Bibliopolio Balthaſaris Clipei 1603. in 8vo pp. 605. Præfatur ad Julium Herbipolenſem Epiſcopum, qui hortatus fuerat Middendorpium, ut reliqua ederet poſt hiſtoriam Academiarum editam, & à ſe laudatam.

Hiſtoria monaſtica, quæ religioſæ & ſolitariæ vitæ originem, progreſſiones, incrementa & naturam ex ſcriptura ſacra, ex Pontificio & Cæſareo jure, ex antiquiſſimis hiſtoriis, ex veterum Patrum & librorum ſcriptis demonſtrat, Authore Jacobo Middendorpio. Coloniæ apud Cholinum 1603. in 8vo pp. 461. Dicatur Guilielmo Horckenten Abbati in Siegberg.

Hiſtoriam Ariſtea verſa per LXX. Interpretes ſcripturæ ſacræ ex MSs. codicibus Græcis & Latinis reſtituit, & Commentario illuſtravit 1578. Dicavit Philippo Sigiſmundo.

De officiis ſcholaſticis L. II. Prior de Magiſtrorum, alter de Auditorum officiis. 1570. *in 8vo. Edidit Legatus in Belgium.*

JACOBUS MILLENDUNCK Carmelita Colonienſis, conſpicuus rarâ pietate & zelo regularis obſervantiæ, quam in officio Prioris conſtitutus ſedulò promovit. Miraia aliquando fuit Provincia, & poſteri in libris mirantur viri illius perpetuum ſtudium & incredibilem diligentiam. Ætate gravis & laborum plenus, moritur Boppardiæ 1682. 20. Martii, ætatis 71. Scripſit propriâ manu ſex prægrandes Tomos, ſcilicet

Chronicon Provinciæ; Chronicon cujuslibet Cœnobii particularis, Catalogum alphabeticum virorum illuſtrium & Scriptorum Provinciæ ſuæ, ac ab origine Provinciæ ad ſua uſque tempora. Omnia & ſingula ità perſcrutatus eſt, & notis illuſtravit, ut, quidquid de antiquitate Ordinis & Provinciæ modò habeant, id totum ipſius induſtriæ & diligentiæ adſcribendum ſit.

Ex Commentariis eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

JACOBUS MOSANDER natione Flander, anno 1570. religionis ergo Coloniam divertens, cùm antea Decanus fuiſſet ruralis, relicto Eccleſiaſtico beneficio, Cartuſiam Colonienſem ingreſſus eſt. Hic poſtmodum à Superioribus miſſus in Moraviam ibidem fatis conceſſit in domo vallis Joſaphat prope Olmutiam anno Chriſti 1589. Scripſit & concinnavit inſigni operâ

Septimum Tomum Sanctorum poſt obitum Surii, quem dedicavit Reverendo in Chriſto Patri Domino Caſparo Groppero, Bonnenſis Eccleſiæ Præpoſito.

Martyrologium Adonis auctiùs edidit 1580. in fol. Colon.

Ex Petrei Biblioth. Cartuſ.

JACOBUS OMPHALIUS Andernaci in ditione Electoris Colonienſis natus, perluſtratis variis Academiis, primò artem oratoriam exercuit. Exinde ad juriſprudentiam animum applicuit, in qua Doctoris laureâ honoratus, aſſiduo ſtudio & exercitatione magnam doctrinæ famam aſſecutus eſt. Unde à Guilielmo Clivenſium Duce in Conſiliarium adſcitus, & ſubin in Academiam Colonienſem evocatus, jura magno plauſu docuit. Mortuus eſt 1570. Scripſit

1. *Nomologiam.*

2. *Commentarium in M. T. Ciceronis orationes pro A. Cæcinna, pro lege Manilia, in L. Piſonem.*

3. *Jacobi Omphalii conſilium de eo: An poſteriores inveſtitura ſinè ulla mentione pignoris datæ ſimpliciter prioribus, in quibus ea Facultas reſervata fuit, præjudicent & derogent. Extat Tom. I. reſponſorum JCtorum Germanicorum Francofurdiæ typo hæredum Chriſtiani Eginolphi 1586. in folio. Conſilio XXX.*

4. *De elocutionis imitatione & apparatu librum unum. Primum Pariſiis 1561, dein Coloniæ apud Joannem Birckmannum 1563. nunc poſtremò accuratâ recognitione ab eodem emendatum, multiſque in locis auctum, & artium præceptionibus illuſtriſſimiſque ſententiis locupletatum, adjectis ad finem ejuſdem Authoris epiſtolis aliquot familiaribus. Coloniæ Agrippinæ in Officina Birckmannica ſumptibus Arnoldi Mylii 1591. in 8vo pp. 412. præter præfationem & indicem. Editionem hanc poſtremam accuravit Bernardus Omphalius J. V. Licentiatus filius Jacobi. Dicavit librum Andreæ Munſtero Abbati Brauweilerenſi Coloniæ 1582.*

5. *De officio & poteſtate Principis in rempublicam. Baſileæ 1550.*

6. *De uſurpatione legum & eorum ſtudiis, qui juriſprudentiæ profeſſionem ſibi ſumunt. Libros VIII.*

7. *De civili Politia libros tres dicatos Auguſto Imperatori Ferdinando.*

8. *Volumen ſepoſitum manuſcriptum epiſtolarum à clariſſimis quibuſve viris ad Jacobum Omphalium*

lium ſcriptarum in demortui Bibliotheca extabat 1582.

Hæc ex Pantaleonis Proſepographia. Geſners Bibliotheca, Melchiore Adamo, Henrico Scherer Geographia politica pag. 350.

JACOBUS à PANHAUSEN Oppoteranus adoleſcens, jactis in patria primis litterarum tirociniis, Leodium ad ulteriora ſtudia ablegatur; inde Coloniam inchoato politioris litteraturæ cultui quaſi colophonem additurus proficiſcitur. Mirabili DEI diſpoſitione ad Abbatiam Steinfeldenſem vocatus, moribus, converſatione, ſtudiis ac aliis virtutibus ſic ſe habuit, ut meritò ſuſpiceretur ab omnibus: quo factum eſt, ut juvenili etiam ætate ad omnia priùs officia obeunda promoveretur, ac Reverendiſſimus Abbas Joannes de Arhweiler illius operâ, induſtriâ, conſilio in arduis etiam Monaſterii negotiis uteretur, Joanne ob corporis multiplici labore attenuati indiſpoſitionem reſignante, ipſius & omnium judicio dignus Abbatiali pedo judicabatur Panhanſius; ſed obſtante ætate minùs gravi alius gubernacula ferè per biennium tenuit, quæ, cùm peſte ſublatus dimiſiſſet, inter tumultuantium ſæcularium ſtrepitus electioni ſeſe immiſcere volentium ſuſcepit Jacobus, ſummo omnium conſenſu & applauſu ex Cellario & Proviſore electus in Abbatem ordine trigeſimum ſecundum 1540. 4. Novembris. Vir, in quem tot ac tanta naturæ & gratiæ dona confluxerant, ut ad conſervationem Eccleſiæ Steinfeldenſis afflictiſſimis hiſce temporibus à DEO reſervatus videretur. Ingenii ùt erat feliciſſimi, ſic & memoriæ tenaciſſimæ, ut pro comperto proditum ſit, quod, dum adhuc in Ordinibus minoribus eſſet, cùm pro more Epiſtolam aut Evangelium cantaturus exiret, antequam altare accederet, cantanda memoriæ præviè commendâſſet. Doctrinâ excellenti, ratâ prudentiâ, religione integrâ omnium rapuit animos, non ſolùm fratribus ſuis & ſubditis, ſed & Principibus, Comitibus, Nobilibus, boníſque omnibus ad decrepitam uſque ætatem amabilis. Renuntiatus eſt expoſt Vicarius Generalis Provinciarum Weſtphaliæ, Wadegotiæ, Iveldiæ, Daciæ, Norwegiæ, Saxoniæ, Poloniæ, Moraviæ & Sclavoniæ, Ordinis ſui decus eximium, diſciplinæ regularis Obſervator tenaciſſimus, in laboribus indefeſſus, in opere efficax. Plurima pro concreditis ſibi Provinciis ſuſtinuit itinera, pericula, incommoda. Zelum ejus verè Norbertinum animúmque impavidum teſtatur epiſtola ab eodem 1571. 15. Junii data ad Abbatem Lidlumenſem, quæ habetur in Annalibus Ord. Præmonſtrat. ſub tit. Lidlum. Tandem plenus dierum ac meritorum Monaſterii ſicut in ſpiritualibus, ità & temporalibus mirè amplificati dimiſit habenas 22. Januarii 1582. relicto ſui apud omnes deſiderio.

Ex Chron. Abbat. & Annal. Præmonſtrat.

Scripſit opuſcula pia ac docta, quæ nitidè deſcripta & compacta, ſed inedita aſſervantur Steinfeldiæ. Sunt autem ſequentia:

Pia ad fraternam charitatem adhortatio.

Vita præclariſſimi Aurelii Auguſtini.

Collationes ſacrarum litterarum cum D. Auguſtini regula.

Ex monaſtica vita & veteris Eccleſiæ Cultoribus Tractatus perutilis.

Tractatus de moribus & vita bonorum atque malorum Prælatorum, déque ovium & hædorum differentia.

Tractatus de murmure, detractione & mendacio.

Tractatus de commiſeratione erga proximum habenda.

Tractatus de malo pertinacia.

Tractatus de infelici eorum exitu, qui DEUM atque poteſtatem à DEO ordinatam aſpernantur.

Tractatus de frequenti mortis memoria, ejúſque utilitate.

Tractatus de ſacramentali confeſſione.

Ex ſchedis ab eximio Prickartz communicatis.

JACOBUS POLIUS Marcoduranus, Tolbaci litteras bonas didicit. Ordinem ſtrictioris Obſervantiæ Fratrum Minorum profeſſus Chronologus fuit per annos XX. Confeſſarius Carmelitarum Monialium Marcoduri & Guardianus. Ab eodem ſcripta

Vita S. Alderici Subulci converſi Ord. Præmonſtrat. in Fuſſiniacenſi Cœnobio ejuſdem Ordinis Archi-Diœceſis Colonienſis. Extat die VI. Februarii apud Bolandum.

Exegeticum hiſtoricum S. Annæ. In Biblioth. Carthuſ. EEE. 128

JACOBUS RICKIUS ex Arweiler, civitate Archi-Diœceſis Colonienſis, Godefridus Saltzfas cognatus ejuſdem, & quatuor Electorum Colonienſium Conſiliarius induxit parentes invitos, ut ad ſtudia demum juridica applicarent; nec parum promovit Nicolai Rickii Decani Arwenſis & patrui authoritas, ut parentes ſumptus Coloniæ ſtudenti ſuppeditarent. Licentiatus ſacrarum legum creatus, Dictator Collegii juris Colonienſis erat 1580. Ejus operâ prodiit

De unione prolium Tractatus novus, & apprimè utilis, in quo omnes ferè quæſtiones, quæ ad illam materiam pertinent, legibus & rationibus juris validiſſimis probantur & pertractantur, diſtinctus in decem capita, Authore J. R. ab Arweiler. Coloniæ apud Joannem Gymnicum 1580. in 8vo pag. 216. Anno 1598. poſtremò editio ejuſdem libri ab Authore vivente aucta & recognita eſt. Coloniæ ex typographia ejuſdem Joannis Gymnici in 8vo pp. 364. Dicatus ſereniſſimo Ferdinando Imperatori, declarato Coadjutori, &c.

Defenſio compendioſa, certiſque modis aſtricta probæ (ut loquuntur) aquæ frigidæ, quâ in examinatione maleficarum judices hodie utuntur, omnibus ſcitu perquam neceſſaria, quatuor diſtincta capitibus, Authore Jacobo Rickio J. U. Licentiato ab Arweiler. Coloniæ apud Joannem Gymnicum 1597. in 8vo pp. 80.

In C. 1. refert argumenta adverſariorum damnantium hanc probam.

In 2. C. refert argumenta pro licito uſu hujus probandi generis.

In C. 3. conatur diſſolvere adverſariorum argumenta.

In C. 4. confert utramque ſententiam, & pro licito imò certo uſu hujus probæ concludit.

Credo eundem eſſe, quem Delrio tacito nomine citat & refutat impreſſum Coloniæ 1575. Vide Jordanæum, à quo confutatus fuit Rickius. Item Oſtermannum, quem confutavit Jordanæus nullâ factâ mentione Rickii, etſi idem argumentum Oſtermannus & Rickius tractâſſent.

JACO-

JACOBUS SCOEPPER Tremoniæ natus. *Sixtus Senenſis L. IV. Biblioth.* divinæ Theologiæ Profeſſorem egregium & Declamatorem facundum ſalutat, & ab eleganti methodo ſtilóque ſuccinctiſſimo ſcripta laudat. Presbyter & Paſtor Tremoniæ ad Divæ Virginis ædem, vir profectò & pietate & eruditione inſignis, & vitæ integritate commendatur plurimùm, qui toto, quo vixit, tempore ità Tremonienſes ſuos, quibus à ſacris functionibus & concionibus erat, devinxerat, ut ceu parentem ſuum mortuum eum poſtea luxerint. Hic, cùm comicis & tragicis ſummâ purioris Latini ſermonis venuſtate ſcribendis oblectaretur, monitus & rogatus fuit à Cholino viro gravi, Bibliopolâ Colonienſi, ut Conciones Catecheticas ſcriberet. Laudat Cholinus in brevi hoc opuſculo (verâ laude ùt Lector experietur) docendi accuratam methodum, tum luculentam verborum & ſententiarum perſpicuitatem. *Kleinſorgius* eum nominat devotum & doctum Concionatorem, qui, dum vixit, zelo, exemplo, verbo Tremoniam, ope Catholici Magiſtratûs, in fide antiqua continuit. Immaturâ morte obiit 1556, ùt ſcribit Kleinſorgius, ſed errat: nam Schevaſtes editor ait in præfat. Tomi II. anno 1557. Scœpperum ante biennium vixiſſe. *Stangefol. Lib. IV. Annal. Circuli Weſtphalici* ait mortuum 1554. 4tâ Decembr. Scripta ab eodem ſunt

Inſtitutionis Chriſtianæ præcipuæque doctrinæ ſummæ concionibus aliquot ſuccinctis ac Catholicis comprehenſa, homini cuivis Chriſtiano lectu cognitúque valde neceſſaria, Authore D. Jacobo Scœppero Presbytero. Coloniæ apud Maternum Cholinum & Jacobum Soterem 1561. *in 8vo pp.* 240.

Sacra comœdia & tragœdia ſex.

Monomachia Davidis & Goliæ tragico-comœdia nova ſimul & ſacra. Authore Jacobo Scœppero Tremoniano. *Antverpiæ in ædibus Joan Latii in* 8*vo pp.* 5. *ſtilo Terentiano* 1551.

Catechiſmus brevis & Catholicus in gratiam juventutis Tremonianæ conſcriptus, denuò recognitus & auctus, Authore Jacobo Scœppero Eccleſiaſte Tremoniano, cui acceſſit pium diurnarum precum enchiridion, ex quo pueri toto die cum DEO colloqui diſcant. Tremoniæ apud Albertum Sartorium in 8*vo.*

Tomus I Concionum.

Tomus II. D. Jacobi Scœpperi concionum, quas Tremoniæ, dum viveret, cùm artificioſâ methodo ſtilóque ſuccinctiſſimo conſcripſit, tum publicè ibidem habuit. Nunc tandem eaſdem Joannes Lambachius, cognomine Scevaſtes, in illorum gratiam, qui docent in Eccleſiis, in duos tomos ſummâ diligentiâ digeſſit. Tremoniæ excudebat Albertus Sartorius 1557. *in* 8*vo pp.* 763. *Dicavit hunc Tomum D. Arnoldo à Barbolt juniori, Præpoſito Mindenſis Eccleſiæ Lambachius Doctor Tremon. ſchola Gymnaſ. qui cum illuſtri D. Bucholt familiariter vixerat in Academia.*

Ex Simlero & ex aliis libris editis. Uterque Tomus Germanicè verſus Coloniæ prodiit.

Sommer Theils der Poſtill oder Predig Buchs Evangeliſcher Wahrheit und rechter Catholiſcher Lehr des W. Herrn Jacobi Scœpperi, mit Figuren gezieret, Cöllen durch Gerwinum Calenium und Erben Quentels 1572. *in octavo pp.* 600.

Expoſitio Epiſtolarum & Evangeliorum de Sanctis per annum Germanico ſtilo & Latino. In Cartuſ. Colon. FFF. 104. *DDD.* 288.

JACOBUS SETTEGAST in Chaſtelet natus 1705. 25. Julii, Philoſophiæ in Gymnaſio Tricoronato acceptæ & propugnatæ Magiſter dictus eſt Coloniæ anno 1725, cujus anni die 28vâ Octobris Societati JEſu nomen dedit in Trevirenſi Novitiatu. Votis nuncupatis ſexennio Colonienſi in Gymnaſio linguas Græcam & Latinam, Hiſtoriam, Poëtica & Rhetorica docuit. Theologicis porrò admotus ſtudiis, non modò univerſa ſacræ hujus ſcientiæ theoremata propugnavit publicè, ſed & tractatum polemicum Græcis litteris editum, contra oppugnantes Græcè Græco etiam idiomate defendit in aula Gymnaſii Tricoronati, plaudentibus Academicis. Ibidem Cathedram Philoſophicam vice alterâ rexit, ſubin Decanus almæ Facultatis artium ſub finem adæ doctionis Philoſophicæ cœpit cachexiâ ſtomachi laborare, viribus deficere, & omni tandem vigore corporis adeò deſtitui, ut finitâ ultimâ diſputatione Metaphyſicorum circa horam tertiam pomeridianam & ipſe pariter concluſionem vitæ ſuæ religiosè tranſactæ, Sacramentis Eccleſiæ ritè munitus, fecerit quarto Kalend. Februarii 1745. Scripſit

Philoſophiam Ariſtotelis Stagiritæ contra novas Philoſophorum ſectas rationibus ſtabilitam. 1744. *Coloniæ typo viduæ Drimborn in* 4*to.*

JACOBUS SOBIUS Agrippinæ Ubiorum natus anno 1516. Profeſſor fuit apud eoſdem Burſæ Cornelii. Anno 1517. Fribergam, Miſniæ ſuperioris urbem, venit, in eáque Cathedram nactus videtur, de quo canit Joannes Bocerus:

Tu quoque magne Sobi, cùi magna Colonia primùm
Vitales auras, & lucis præbuit uſum.
Tu quoque magnanimi relliquens littora Rheni,
Fribergâ gaudes ſtudiis clareſcere in urbe.

Ibidem cum Moſellano & Æſticampio docuit. Subin cum Cæſario. Ab eodem edita

Vita B. Antonii Monachi Ægyptii ab Athanaſio Græcè ſcripta, ab Evagrio Presbytero Antiochiæ, inde conſtituto Epiſcopo in Latinam linguam quam elegantiſſimè traducta. Sobius hanc Latinam verſionem invenit in Collegio Cunibertino in 4to Coloniæ pp. 8. pulcherrimis exaratam characteribus, cujus copiam nactus per D. Petrum Huls, Canonicum & Scholaſticum primò curavit tranſcribendam, dein edendam typo, quam editionem dicavit Reverendo in Chriſto Patri Domino Andreæ de Venraidt decretorum Doctori, ſacræ Sedis Apoſtolicæ Protonotario, Eccleſiæ ſancti Cuniberti Præpoſito. Sic finit præfationem: *Coloniæ ex Diatriba noſtra Corneliana*, quæ ſe totam tuæ paternitati commendat XV. Kal. Martii.

Oratio ad Carolum quintum Imperatorem nobilium Germanorum nomine, habita Francofordiæ, impreſſa Coloniæ.

Emendationes in Titum Livium editum.

Dialogus Philalethes Civis Utopienſis. Eſſe Sobii à quibuſdam exiſtimatur.

Ex Commentariis D. Seil Canonici Cunibert. Geſner in Biblioth.

JACOBUS SPRENGER Germanus, Conventûs Colonienſis, Ordinis Prædicatorum Alumnus, in ejuſdem urbis Academia jam florebat 1468, quo in Comitiis Ordinis Romæ celebratis titulo aſſignationis ſtudiorum pro Conventu Colonienſi ſic ſtatuitur: *Ad legendum ſententias pro forma & gradu magiſterii per Jacobum Sprenger*, qui paucis ab hinc annis rude donatus, & magiſterio inſignitus, ſui ejuſdem Conventûs Prior electus fuit ac Præpoſitus, eóque munere anno 1475. fungebatur; ſed & Provinciam ſuam Teutoniæ poſtea, ùt ferunt, adminiſtravit univerſam. Idem etiam circuitu temporis Generalis per Germaniam ſaltem in Diœceſibus Colonienſi, Moguntina, &c. fidei Quæſitor à Sixto IV. inſtitutus unà cum F. Gerardo de Elten, ſacroſanctæ Theologiæ Magiſtro Colonienſi, hócque è vivis exempto in eodem officio confirmatus ab Innocentio VIII. adjuncto ſibi F. Henrico Inſtitoris zelum pro avita religione intrepidum, vigilantiámque ac animi fortitudinem adversùs ſubinde naſcentes errores ubique monſtravit. Vivebat etiamnum 1494. Coloniæ degens, ùt refert Trithemius, ibidémque apud ſuos mortuum ſepultúmque eſt veroſimillimum. Hæc ejus recenſentur acta & opera:

1. *Joannis de Weſalia Concionatoris Wormatienſis paradoxa per M. Gerardum Elten de Colonia, & M. Jacobum Sprenger damnata. Moguntiæ 1479.*

2. *Malleus maleficarum maleficas & earum hæreſin ùt framea potentiſſima conterens, per F. Henricum Inſtitoris, & Jacobum Sprengerum Ord. Prædicat. Inquiſitores pluries editus. Gallicè redditus prodiit hoc titulo: Le maillet des ſorcieres. Lugduni Stephani Gueynard in 4to.*

De inſtitutione & approbatione Societatis ſeu Confraternitatis Ss. Roſarii. Coloniæ 1475. 8. Septembr. primùm erecta, adjectis miraculis & indulgentiis eidem conceſſis. Occaſionem & cauſam inſtituta hujus Fraternitatis leges apud Scriptores Ordinis Prædicatorum Jacob. Quetif. & Jacob. Echard. fol. 880.

JACOBUS de STRALEN Presbyter Eccleſiæ Colonienſis, vir in divinis ſcripturis longo ſtudio eruditus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, ingenio ſubtilis, ſermone ſcholaſticus, qui Gymnaſium Colonienſe ſuâ eruditione & doctrinâ multis annis docendo & ſcribendo glorioſè illuſtravit. Trithemius coævus (ex quo hoc elogium ſcribo) inſtructa ab eo volumina ſcripta teſtatur; at ad ſuam notitiam pauca perveniſſe, ex iiſque Opus celeberrimum ſe legiſſe, quod Jacobus ſcripſit

Super Apocalypſin B. Joannis Apoſtoli librum unum, vivere eundem apud Coloniam ſenem & plenum dierum, anno quo hæc Trithemius ſcribebat MCCCCXCV. Eadem deſcripsêre Eiſengreinius & Sixtus Senenſis, qui eum anno 1550. claruiſſe vult, ſed errat.

Fuit Jacobus de Stralen Doctor, & quartùm Decanus ſacræ Facultatis Theologicæ Colon. electus 1459. 2. Auguſti, rurſus 4. Julii 1471. tertiùm 8vâ Julii 1479. quartùm ultimâ Junii 1485.

Acta Facultatis Theologicæ Colonienſis. Trithemius in catalogo virorum illuſtrium.

JACOBUS de SWEYVE vel de SUSATO perilluſtri ſtemmate natus, habitum Ordinis Prædicatorum in Conventu Suſatenſi circa annum Domini 1390. ſuſcepit; miſſus deinde Pragam, poſt peracta ſummâ cum laude ſtudia in celeberrima illa civitate ſupremam Doctoratûs lauream conſecutus eſt. Circa hoc tempus fœda Huſſitarum hæreſis pullulare cœpit Pragæ, quam Magiſter Jacobus & ſcriptis & diſputationibus ſcholaſticis reprimere ſummopere ſatagebat. Verùm cùm Hæretici Bohemi Germanos numero ſuperarent, Jacobus non ſolùm nihil evincere potuit, ſed & inde migrare cum cæteris Germanis fuit coactus; contulit ſe igitur Colnniam, ubi ſtudii generalis quinque annis Regentem egit, & ſacræ Facultatis Theologicæ in alma Univerſitate Colonienſi Decanus XXI. electus in profeſto ſancti Dionyſii 1417. denominatus poſtmodum Inquiſitor per patriam Colonienſem & Diœceſes Bremenſem & Paderbornenſem. Munus illud maximâ vigilantiâ & animi conſtantiâ obivit, ùt teſtantur acta ipſius relata in libro, quem eruditiſſimè inſcripſit *de officio inquiſitionis*. Cùm 1422. à MARTINO Papa Pontifice eſſent conſulti Univerſitatum Doctores primarii, *an liceret cenſus & reditus alienare & vendere?* reſponderunt: *licere*, & Martinus V. protinus condidit extravagantem *Regimini* Conſultationi inter alios Colonienſis Academiæ Theologos & J U. peritos reſpondit, & votum ſuum tulit ſcriptor hic noſter, quod à Bulæo *Hiſtoriæ Academ. Pariſienſ. T. V. p. 362.* ſic refertur: Et ego Jacobus de Suſato Ordinis Prædicatorum, ſacræ paginæ Profeſſor, ac hæreticæ pravitatis Inquiſitor aſſentio Doctoribus ſupradictis maximè, cùm D. INNOCENT. *ſuper C. in civitatem Extr. de uſuris ſuper verbo: Ex forma* dicat: quod, quando in perpetuum ematur reditus, nunquam poteſt eſſe contractus illicitus, nec gratia data venditori præjudicat contractui, imò fortificat & facit illam plus juſtam. Archi-Epiſcopus quoque Colonienſis Theodoricus de Moerſa Jacobum in ſuum & Confeſſarium & Conſiliarium adoptavit (*neſcio, unde habeat J. D. von Steinen, etiam Regi Hiſpaniarum fuiſſe à confeſſionibus*) tandem in ſuo nativo Conventu Suſatenſi innumeris fractus laboribus, in bona pace quievit anno 1440. Hinc dubium ſolvitur J D. von Steinen in originibus hiſtor. Weſtph. fol. 82 ſic ſcribentis: Conjectura eſt, ipſum è vita anno 1420: vel ſaltem Suſato deceſſiſſe, cùm ejus Chronicon Colonienſe eo tempore terminetur. Paulò ante quàm civitas Suſatenſis à Theodorico Archi-Epiſcopo ob nimias ab illo civitati intentatas exactiones deſcivit, & ſeſe Joanni Duci Cliven ſi ſubdidit, fruſtra ſæpiùs eam armis ad obedien-

tiam

riam reducere conante Theodorico: quæ omnia fortè facta non fuiſſent, ſi tempus hoc ſupervixiſſet Jacobus: maxima enim io authoritate erat apud Archi-Epiſcopum prædictum; ſed hæ conjecturæ ſunt.

Catalogus librorum MSs. in Convento Suſatenſi Ord. Præd. extantium anno 1743.

Commentaria in Matthæum in quatuor partes diſtincta, & quinque Tomis comprehenſa in folio. Idem codex MSs. in Bibliotheca Colonienſi Ordin. Prædicat. in tria volumina diſtinctus viſus fuit ab Quetiſio 1671. in cujus calce legere erat: Et ſic terminatur pars lecturæ ſuper Matthæum M. Jacobi de Suſato Ord. FF. Præd. ſacroſanctæ Theol. Profeſſ.

Commentaria in librum Eccleſiaſtici, Sapientiæ, Matthæi, & Epiſtolam ad Hebræos. Tomus in folio.

Commentaria in Epiſtolam ad Titum. Tomus unus in folio.

Quetif. duo volumina ingentia in eandem Epiſtolam narrat extare.

Chronicon veteris Teſtamenti, Tom. I. in folio.

Expoſitio Miſſæ. Tom. I. in fol.

Expoſitio ſuper mare magnum. Tom. I. in fol.

Liber diſtinctionum ſecundùm alphab. III. Tomi in folio.

Varia Opuſcula & Tabula Theologica. Tom. I. in folio.

In quatuor Lib. ſententiarum II. Tomi in fol.

De hæreſi & hæreticis Tom. I. in fol. min.

Formularium Inquiſit. hæret. pravit. Tom. I. in fol. min.

Super Poſtillas Thomæ Kirchſtett Tom. I. in folio.

De quatuor virtutibus Cardinalibus in 4to.

Fabula moralizata in 4to.

Parva Chronica ab orbe condito in 4to.

Sermones de Tempore & Sanctis 3. Tomi in 4to.

Varii ſermones 3. Tomi in 4to.

Expoſitio ſuper Matthæum in 4to.

De origine & unitate Eccleſiæ in 4to.

De exord. confirmat. & privil. Ord. noſtri in 4to. Credo eundem eſſe, quem Echard vocat Chronica brevis rerum geſtarum Ordinis noſtri ab initio ad 1415.

Collecta quædam de Concept. B. V. M. in 4to.

Variæ quæſtiones ſcholaſticæ in 4to.

De privilegiis Ordinis Prædicat. in 4to.

Super Pater noſter & decem præcepta in 4to.

Libri diſtinctionum ſecundùm alphab. Tomi 21. in 4to min.

Index ſuper alphab. in 4to.

Sermones de tempore in 8vo maj. duo Tomi:

Conciones diverſæ in 4to.

Sermones de tempore & Sanctis in 8vo.

Diverſa materia in 8vo.

Varia opuſcula in 8vo.

Regiſtrum ſuper librum Fratris Armandi in quarto.

Vita veter. Philoſoph. & ſumma moralium in octavo.

Item *Philoſophia Mariana*, in qua per varias cooclusiones Laudes B. V. ordine alphabetico recenſentur. in fol. Tom. 1.

Hæc omnia Originali concordare atteſtor Frater Ludovicus Saſſen præſent. p. t. Prior in Suſato mpp. 1743.

Inter opera, quæ hîc non ſigillatim enumerantur, erit, quem Echard & Quetif recitant, ſequens

Tractatus de hora mortis Chriſti.

Ex ſchedis Eximii Ludovici Fliegen Ord. Prædicat. communicatis. Voſſius de Hiſtoricis Latinis C. III. p. 732.

Ejuſdem Jacobi Suſateoſis *Chronicon Colonienſe*, quod finitur anoo 1420. adhuc extare Tremoniæ, teſtatur J. D. von Steinen *in originibus Hiſtoriæ Weſtphalicæ p. 82. editis 1714.*

JASPAR GENNEPÆUS Civis & Typographus Colonienſis, avitæ Catholicæ fidei tuendæ ſtudioſiſſimus: cùm Eberhardus Billicus & Joannes Gropperus Actores præcipui in Lutheranæ reformationis exordiis ſparſa à Sleidano Hiſtoriographo mendacia morte præventi confutare non potuiſſent, ipſe uti teſtis oculatus & auritus eorum, quæ inter Capitulum Metropoliticum & Hermanoum V. acta fuêre, inſpectis Sleidani erroribus ſuccinctâ hiſtoriâ annorum 59. ab anno 1500. orbem Chriſtianum erudivit, & Gebhardo Mansfeldio Archi-Epiſcopo Colonienſi dedicavit 1559. 9. Martii. E ſua typographia

Pſalterium Latino-Germanicum, & expoſitio Latino-Germanica colloquii cum Cyriaco Spangenberg. Colon. FFF. 155. Extat in Cartuſ.

Epitome, wahrhafftige Beſchreibung der vornehmſten Händeln, ſo ſich in geiſtlichen und weltlichen Sachen vom Jahr unſeres HErrn MD. biſs in das Jahr der minderen Zahl LIX. zugetragen und verlauffen haben, mit Anzeigung, wie offt und viel Sleidanus mehr aus Neigung des Affects, dann aus Liebe der Wahrheit etliche Dinge geſchrieben hat. Zu Cöllen bey Jaſpar Gennep MDLIX. in folio pp. CCCXIX. In Biblioth. Coll. Colon.

Haupt-Artickel Chriſtlicher Unterrichtung zur Gottſeeligkeit, auch ein Bett-Büchlein aus Göttlicher Schrifft und den HH. Vätteren gezogen, durch Doctor Johan Gropper, Scholaſter zu ſanct Gereon zu Cöllen, verteutſcht und gedruckt durch Jaſpar von Gennep, mit Käyſerlicher Gnad und Freyheit, im Jahr unſeres HErrn JEſu Chriſti MDXLVII 1. Alphab. 12. Bogen.

JEREMIAS GEISSELBRUN Statuarius medio ſæculo decimo ſeptimo Coloniæ percelebris, quem plures ſtatuæ ſuperſtites, & inter alias duodecim Apoſtolorum in Eccleſia Colonienſi Clericorum Societatis Jeſu viſendæ loquuntur & prædicant. Uxorem duxit Schulkeniam, magnifici & eximii Adolphi Schulkenii ſupra laudati ſororem, è qua ſuſcepit liberos quinque, duos in Collegiatis Colonienſibus Canonicos, tres Societati Jeſu donavit.

IGNATIUS RODERIQUE naſcitur Malmundarii (quod eſt oppidum Territorii Stabulenſis) Archi-Diœceſis Colonienſis, anno MDCXCVII. III. Novembr. Abſolutis ſtudiis humanioribus

& Philoſophicis, Societati Jeſu adſcribitur 1717. 15. Maji: ex qua morbi causâ miſſionem obtinuit anno 1725. 27. Novembris. Luſtratis variis Academiis, Coloniæ domicilium fixit. Scripſit

1. *Ignatii Roderique diſceptationes de Abbatibus, origine, primæva & hodierna conſtitutione Abbatiarum inter ſe unitarum Malmundarienſis & Stabulenſis, oppoſita obſervationibus, maximè reverendorum Dominorum Edmundi Martene & Urſini Durand Presbyterorum Benedictinorum è Congregatione S. Mauri. Wirceburgi typis Marci Antonii Engman anno 1727. in folio pp. 186.*

Contra hunc prodiit ſequens liber:

Imperialis Stabulenſis Monaſterii jura propugnata adversùs iniquas diſceptationes Ignatii Roderici de Abbatibus & origine Stabulenſis ac Malmundarienſis Monaſterii, vindice Domino Edmundo Martene Presbytero & Monacho Benedictino è Congregatione ſancti Mauri. Coloniæ apud viduam Schlebuſch 1730. in folio pp. 152.

Reſpondit Rodericus:

2. *Ignatii Roderique de Abbatibus Monaſteriorum Malmundarienſis & Stabulenſis diſceptatio tertia, prima adversùs vindicias Stabulenſes D. Edmundi Martene Presbyteri Benedictini è Congregatione S. Mauri. Coloniæ apud Authorem 1731. in folio pp. 96.*

Aſſeruerat Rodericus in laudatis libris Cunibertum Colon. non fuiſſe Archi-Epiſcopum, Id occaſionem dedit ſequenti libro:

De initio Metropoleos Eccleſiaſticæ Coloniæ Claudiæ Auguſtæ Agrippinenſium diſquiſitio. Coloniæ anno MDCCXXXII, ſumptu Joannis Engelert in 4to pp. 32.

Roderici reſponſio:

3. *S. Colonienſis Eccleſia de ſua Metropoleos origine traditio vindicata ab impugnationibus Diſquiſitoris Anonymi. Authore Ignatio Roderique. Proſtat in Colonia apud Joannem Langenberg 1731. in 4to pp. 64.*

Hujus confutatio illicò ſecuta eſt:

De initio Metropoleos Eccleſiaſticæ C. C. A. Agrippinenſium diſquiſitio ſecunda, Hiſtorico-Canonica. Diſquiſitio tertia critica, ſcripta à P. J. Hartzheim Soc. JEſu, ſacræ Theologiæ Doctore in ſancta ac felice Ubiorum Colonia. 1732. ſumptu Petri Putz in 4to pp. 79.

4. *Hiſtoria univerſalis inſtitutiones, ſive res præcipuæ ab orbe condito ad ſæculum à Chriſto nato decimum medium ordine chronologico digeſta, & excurſibus Philologico-Politicis in mores, inſtituta, rem civilem, bellicam atque ſacram præcipuorum populorum illuſtrata. in uſum lectionum Academicarum. adornabat Ignatius Roderique. Lovanii apud Martinum van Overbeke 1734. in 8vo pp. 275.*

5. *Correſpondence des Sçavans. Periodicum opus, feriis quartis & Sabbatis hebdomadæ cujuſvis vulgatum in 12mo cœptum Januario menſe anni MDCCXLIII nec ultra hunc annum continuatum. Eo opuſculo ſtatus rei litterariæ recentiſſimus, & novorum librorum notitia & anatomia annuntiabatur.*

JOACHIMUS BURGER Lipſienſis, ſacræ Cæſareæ Majeſtatis Commiſſarius, & Auditor Circuli Weſtphalici, juris utriuſque Doctor, Advocatus Colonienſis, Judex in Odendahl, Ducatûs Montenſis, in Satrapia Portz. Ejus eſt

D. N. Joachimi Burgers J. C. Judicis in Odenthal, olim ſacræ Cæſareæ Majeſtatis in Militia Commiſſarii, & Auditoris ſingularium obſervationum juridico-politico-militarium Centuriæ quatuor Accedit huic ſecundæ editioni Centuria quinta hactenus non edita. Coloniæ apud Hermannum Dehmen 1685. in 8vo pp. 817. citra indicem & præfat.

JOACHIMUS FRIDERICUS ULENBERG Lippienſis, nepos magni Caſpari Ulenbergii (de quo ſupra) juris utriuſque Licentiatus, Romanæ in beneficialibus praxeos vir peritiſſimus, Laurentiani Gymnaſii olim Profeſſor. Anno 1734. obiit 25. Julii, ætatis 82. ſepultus in ſancti Pauli.

Viginti volumina compacta reliquit, in quibus poëtici ejuſdem ingenii divitiæ reperiuntur. Plura ex his varii metri carmina facili & felice venâ typo vulgata leguntur & teruntur omnium manibus & oculis.

JOANNES ex AQUISGRANI, vulgò HANS von AKEN, in urbe Colonienſi ad Rhenum natus 1556. à patre oriundo ex Aquiſgrani von Aken, quod nomen dedit reliquitque filio ſuo. Ab ineunte ætate in eo maximè ſeſe occupavit, ut, quidquid videret, calamo aut picturâ eleganter exprimeret. Profectus deinde in alias terras, inſignia celebriáque artis ſuæ pictoriæ edidit reliquitque ſpecimina Florentiæ, Venetiis, Romæ, Pragæ, &c. Diſcipulus fuit Bartholomæi Sprenger, ob artis ſuæ excellentiam à ſummis & infimis maximi fiebat, vita & mores ejus erant amabiles. Nulli moleſtus, & remotiſſimus à deteſtabili vitio eorum, qui collegas in arte ſua conantur denigrare & deprimere. Inter cætera depinxit mulierem quandam, *Madonna venuſta* dictam, ludentem citharâ, & ſe poſt illam ridentem cum vitro vini tam artificiosè dextréque, ut peritiores artis illius dixerint, ſe nihil unquam ab ipſo aut aliis vidiſſe ſimile. Monachium vocatus à Comite de Schwartzenburg, epitaphium quoddam pinxit ſepulchrale: inde non mediocriter crevit fama ejus, ità ut ſereniſſimus Princeps Bavariæ & ſe & conjugem & proles ſuas ab eo in una tabula depingi voluerit, quod factum tali cum ſatisfactione, ut præter plenam ſolutionem aureâ catenâ fuerit donatus. Vide plura apud Carolum van Mander in vitis pictorum & ſculptorum Flandricâ linguâ in quarto editis p. 289. 1618. Amſtelodami. Sandrart. pag. 285. Houbraken pag. 34. Weyer pag. 214. In tribu Pellionum Colonienſi extant picturæ Joannis von Aken, teſte *Gelenio de Col. Agripp. magnitudine p. 407.*

JOANNES ADAMUS SCHALL à BELL natione Germanus, illuſtri & equeſtri familiâ patriæ Colonienſis in Parochia ſanctorum Apoſtolorum anno 1591. natus, magnum Sinenſis miſſionis columen, DEO ſe in Societate dicavit Romæ MDCXI. ætatis XX. ibique, emenſo Theologiæ curriculo, & mathematicis diſciplinis oppidò excultus,

cultus, unà cum P. Nicolao Trigautio revertente illuc ex Europa navigavit ad Sinas ſub annum 1620, & vota quatuor profeſſorum ibidem poſt octennium nuncupavit. Primi illius labores fuerunt ferè in Siganfu Metropoli Provinciæ Sinenſis, ubi poſt multa perpeſſa aſpera patienter tolerata plurimos ad Chriſti fidem perduxit, templúmque elegans erexit, concurrentibus ad expenſas neceſſarias non ſolùm Neophytis, ſed aliquibus etiam, quos ſibi ſuâ ſcientiâ in mathematicis conciliaverat, Ethnicis. Verùm cùm Aſtronomiæ imprimis peritus eſſet, juſſu Imperatoris evocatus inde eſt ad aulam Pekinenſem, ut emendaret Calendarium Sinenſe, præcipuè circa eclipſes ſolares, lunares, motus planetarum, & ſimilia. Quod collato ſtudio quinquennali cum noſtro Jacobo Rho, & poſt hujus obitum ferè ſolus editis Sinenſi linguâ centum & quinquaginta libellis adeò feliciter præſtitit, ut non modò magnam propterea ab Imperatore retulerit laudem, ſed ſupremus demum mathematici tribunalis Præfectus ſeu (ùt ibi loquuntur) Mandarinus fuerit creatus. Præfecturam illam XXIII. annorum ſpatio geſſit, & tribus Imperatoribus, uni Sinico, duobus Tartaris in pretio fuit; ſed præcipuè poſtremo Xum Chi appellato, apud quem tantâ valuit gratiâ, ut eum, quantumvis renitentem, magnifico titulo *Magiſtri arcanorum cæleſtium* diplomate ſuo exornârit, præfecturam admittere ſuo juſſu coëgerit, admonitorem denique ſuum, ſi quid circa adminiſtrationem regni ſuggerendum occurreret, conſtituerit. Hinc aperti fuerunt ſemper illi aditus ad intima palatii penetralia, & quamvis Sinarum Reges rariſſimè ſe ſoleant populo præbere ſpectandos; tamen quater in anno, quamdiu vixit, ad ædes Joannis Adami ſe conferre, luſtrare cubicula, inſidere lectulo, familiares cum ipſo in ſede pervetuſta miſcere ſermones; quin & de fructibus horti domeſtici aliquid deguſtare, Eccleſiam quoque conjunctam domui inſpicere, illius nitorem dilaudare non eſt dedignatus. Hinc ingens per totum Sinarum imperium legi Chriſtianorum accrevit æſtimatio; maximè poſtquam Imperator ſuo illam diplomate confirmâſſet, & licentiam liberè eam prædicandi conceſſiſſet. Hinc noſtri Patres aliíque Præcones Evangelii per omnes provincias tanquam fratres vel ſocii Joannis Adami à Gubernatoribus honorificè habiti, fidem ubique diſſeminare, & templa DEO vero erigere ſunt permiſſi. Hinc denique tanta Neophytorum acceſſio facta eſt ad ovile Chriſti, ut quatuordecim annorum ſpatio, hoc eſt, ab anno labentis ſæculi quinquageſimo uſque ad 64. ad centum, & ampliùs millia luſtralibus aquis Baptiſmi fuerint abluti. Verùm, quia placuit plerumque DEO electos ſuos ſervos tanquam aurum probare in fornace afflictionis; permiſit quoque miris modis virtutem Patris Joannis Adami exerceri: defuncto enim Imperatore tam benevolo conſtituti ab ipſo quatuor regni Gubernatores, dum filius impubes adoleſceret, cùm contra religionem Chriſtianam inveterato ferrentur odio, faciles aures calumniis & criminationibus adversùs ipſam & P. Adamum præbuerunt. Quocirca anno Domini 1664. inſimulati Joannes Adamus & tres ſocii Pekinenſes rebellionis & pravæ legis diſſeminatæ per Sinas, & nominatim, quòd Chriſti patientis tanquam DEI myſteria typis expreſſa Joannes Adamus defuncto Regi auſus offerre fuiſſet. Citati ſunt omnes quatuor ad tribunalia, conjecti in carceres ſqualidiſſimos, onerati catenis ferreis, & quidem novenis ſinguli, nimirum ternis ad collum, ternis ad brachia, & totidem ad crura, atque ità tanquam facinoroſi, infames & impoſtores per ſex vel ſeptem menſes ad diverſa tribunalia, & ſubinde terna uno die à lictoribus inſolentibus ſunt raptati. Nec pepercerunt Patri Adamo, quantumvis ſeni, & ex paralyſi laboranti, imò cæteris aſperiùs habuerunt, & tandem tanquam Coryphæum nefariæ (ùt loquebantur) ſectæ condemnârunt ad mortem conſtrictis laqueo faucibus ſubeundam. Deinde quaſi id non ſufficeret propter crimen commentitium (omiſſi ritûs ſuperſtitioſi in ſepultura unius ex filiis Regis) juſſerunt, conciſo membratim corpore & lentâ morte interfici. Verùm dum iſta agitantur, adfuit Adjutor in opportunitatibus DEUS, & variis de cælo prodigiis dignatus eſt Joannis Adami & ſociorum innocentiam tutari. Et primò quidem Cometâ minace, mox terræ mugitibus, & motibus adeò crebris & horrendis, ut multæ per urbem domus corruerint. Ipſe Rex adhucdum puer aula & Proceres è conclavibus trepidè exilientes coacti ſunt per dies aliquot in tentoriis militaribus ſe continere. Denique ut alia quoque portenta per provincias prætereamus, repentino incendio ipſum Regis palatium conflagravit tanto terrore, ut quadraginta circiter conclavia flammis fuerint abſumpta, nec ullo pacto ignis vorax quantumvis ingenti aquæ copiâ ingeſtâ potuerit reſtingui. Hinc conterritus populus ſuccclamare cœpit ſanguinem innocentem Joannis Adami & ſociorum vindicari. His etiam perterrefacti quatuor regni Adminiſtratores ſocios tres Joannis Adami ſolutos vinculis poſt ſextum captivitatis menſem juſſerunt domum remitti, & paulò poſt ipſum quoque Joannem reſciſsâ mortis ſententiâ, & ab omni alia pœna liberum. Non tamen hic finis fuit vexandi inſignem hunc Chriſti Confeſſorem: nam paucis ante obitum hebdomadibus novis calumniis impetitus, iterum ad bina tribunalia eſt accitus, & quia ob paralyſin, quâ laborabat, vehi eò aliter non potuit, jacens in ſuo lectulo, impoſitus eſt aſſeri, atque ità à bajulis ad tribunal deportatus. Tandem tot afflictationibus atque ærumnis fractus, & bonam confeſſionem confeſſus coram multis teſtibus poſt ſuſcepta ritè Eccleſiæ myſteria migravit ad certaminis ſui Agonothetam Chriſtum die 15tâ Auguſti 1666, ætatis ſuæ 75. Societatis initæ 55. & Sinenſis miſſionis 44. Ante obitum miſit epiſtolam ad ſocios omnes in illa miſſione, quâ veniam ſuorum defectuum magnâ animi demiſſione flagitabat. Fuit enimverò inſigniter pius, & quæ divinum cultum ſpectant, magno ardore promovebat. Sæpiſſimè cum lachrymis operabatur ſacris, nec occupationibus ab aula Imperatoris, dum ſummâ floreret gratiâ, ſinebat ſe abripi, quò minùs catecheſes & adhortationes ad varia Neophytorum ſodalitia, quæ dirigebat, ſingulis hebdomadis inſtitueret. Salutis animarum quàm cupidus fuerit, illud argumento eſſe poterit, quod cùm duo Neophyti incluſi carcere

ob criminis ſuſpicionem capitis damnati eſſent, nec eſſet modus eos adeundi ſinè aliquo fictionis fuco propter inexorabilem duritiam excubitorum, Joannes aſſumpto habitu Carbonarii, & vultu fuligine denigrato, ſublatâque in humeros carbonum ſarcinâ quaſi illos divenditurus palàm per urbem vociferando circumtulit, & hâc piâ fraude ad vinctos penetravit tanquam illis tempore perfrigido venditurus merces ſuas, confeſſiones ipſorum excepit, & ad mortem ritè ſubeundam diſpoſuit. Edidit Joannes linguâ Sinenſi (cujus erat peritiſſimus) collato in pleriſque ſtudio cum P. Jacobo Rho centum & quinquaginta libellos de Aſtronomia, Geometria, Arithmetica, aliiſque mathematicis diſciplinis, ex quibus delata ſunt ab hinc biennio in Europam à noſtro Proſpero Intorcetta Procuratore Sinenſi volumina quatuordecim in quarto, & ab eodem oblata ſanctiſſimo D. N. CLEMENTI X. die 22. Octobris 1671. quæ Sanctitas ſua reponi juſſit in Bibliotheca Vaticana. Horum primum continet

Libellos octo *de Aſtronomia ad Imperatorem Sinicum ante incurſionem Tartarorum.*

2. Complectitur libellos alios quatuor *de Aſtronomia ad Imperatorem Tartarum.*

3. *Principia dimenſionum & diſceptationem aſtronomicam libellis 7. ad eundem, ſicut & ſequentia.*

4. *Uſum ſphera, Circini proportionalis, Teleſcopii, &c. libellis 5.*

5. *Theoricam ſolis cum tabulis ſolaribus &c. libellis 5.*

6. *Uranomicam cum omnibus aſteriſmis & tabulis. &c. libellis 8.*

7. *Theoricam Luna cum tabulis lunaribus, &c. libellis 8.*

8. *Theoricam eclipſium cum examine calculi libellis 8.*

9. *Tabulas eclipſium & uſum earum libellis novem.*

10. Theoricam *quinque planetarum libellis novem.*

11. *Tabulas quinque planetarum libellis* 11.

12. *Tabulas Sinuum, Tangentium & Secantium libellis* 5.

13. *Geometriam practicam & ſpeculativam libellis* 10.

14. *Comparationem Aſtronomia Europea cum Sinenſi libellis 4.*

Præter hos Mathematicos edidit linguâ Sinicâ
Librum P. Leſſii *de providentia DEI*, item
De octo beatitudinibus, &

Explicationem imaginum vita Chriſti Domini, quam obtulit Imperatori Sinico. Imagines autem elegantiſſimè elaboratas, auro minióque illuſtratas (dignum Principe tanto donum) dederat ſereniſſimus Maximilianus Dux Bavariæ P. Nicolao Trigautio, dum in Europa verſaretur, ad Imperatorem Sinarum deferendas. Denique ex Latinis litteris Joannis Adami collecta eſt

Hiſtorica narratio *de initio & progreſſu miſſionis Societatis Jeſu apud Sinenſes, excuſa Vienna Auſtria, typis Matthai Coſmerovii 1665. in 8vo.*

Sotuellus Bibliotheca Scriptorum S. J.

JOANNES ADOLPHUS ex liberis Baronibus de Wallbott Baſſenheim in Ollbruggen in Archi-Diœceſi Colonienſi, quinque fratrum minimus natu ingenium vividum, ſagax & fœcundum, & magnis rebus agendis aptum nactus erat. Abſoluto humaniorum litterarum curriculo, DEO ſe devovit in Abbatia perilluſtri Ordinis ſancti Benedicti Sigebergæ in Ducatu Montenſi: horas ab officio divino vacuas ſolidioribus diſciplinis tractandis præclarè impendit, quarum fructum habemus ex editis libris, ſcientiâ polemicâ & politicâ commendatis, ſubinde creatus fuit Præpoſitus ſancti Pancratii in Oberpleis, ac demum Præpoſitus Sigebergenſis. Hic Præpoſiti ædes ruinam undequaque minitantes erexit, reparavit, & muro valido cinxit, opertis hinc inde dioptris, unde in hoſtem jaculeris ſecurus. Cùm Franci intrà Bonnam initio ſæculi XVIII. occupatam Ducatui Montenſi tributa imperarent, renuit Walbottus ea pendere & invaſores Præpoſituræ ſclopis disjecit: verùm auctiores 400. reverſi, diffractâ portâ domum totam compilârunt, & Walbottum, quia ultrò dedere ſe noluerat, nec Sigebergenſi è Prætorio licet monitus, aufugere decorum putaret, ſub ſcalis abſconditum, & ſcrutatore acinace vulneratum ac deprehenſum vinculis onerant, jumentóque impoſitum Bonnam abducunt, ubi decendio poſt in Domino obiit in Conventu Fratrum Recollectorum. Bibliothecam lectiſſimam & elegantem, quam cum reliqua ſupellectile Franci diripuerant, in Bonnenſi foro pretio vili divendiderunt. *Ex Commentariis domeſticis excellentiſſimi Domini Jacobi de Wallbott in Bornheim Praſidis Camera Electoris Colonienſis.* Scripſit

Speculum Chriſtianum politico-morale, repraſentans veram politici Chriſtiani imaginem, ex principiis Chriſtianis & moralibus Philoſophorum doctrinis & hiſtoriis, ethicisque politicorum inſtitutionibus omnium hominum ſtatui accommodatis venuſtam & candidè formatam. Colonia Agrippina Joan. Wilh. Frieſſem 1696. in 4to pp. 379. Opus abſolvitur XXIII. Capitulis, in quorum poſtremo exhibentur metaphraſes perutiles in ſeptem Pſalmos pœnitentiales. Caput XX. notas quaſdam politicas cuique ſtatui neceſſarias ordine alphabetico refert

Schimpff und Ernſt eines luſtigen, Fruchtbringenden und ehrbaren Glaubens Geſpräch Jacobi Catholiſchen wider Martinum Evangeliſchen und Joannem Reformirten, verfaſſet durch den Hochw. Hochgebohrnen H. J. A. Wallbott von Baſſenheim. in 12mo Bonna bey Georg. Frid. Franckenberg pp. 680. Approbatus eſt à quatuor Doctoribus Univerſitatis Colonienſis Newendalio, utroque Schweitzero & Kneurgenio, Ss. Theol. DD. *In fine lego:* Ende des erſten Theils. An ſecunda pars prodierit, neſcio. Hujus Scriptoris meminit *Petzius in Epiſt. Apolog. X. pag. 262.*

JOANNES de ANDERNACO, patriâ Colonienſis, B. M. V. ad Lacum Ordinis ſancti Benedicti Monachus, ingenium ſuum ſtudio ſacrarum litterarum reddidit exercitatiſſimum, ità etiam, ut in Computu Eccleſiaſtico & aſtronomico peritiſſimus evaſerit: ſcientiæ verò ſtudium pie-

pietatis & religioſæ converſationis conjunxit, præcipuè venerationi B. Virginis Mariæ addictus. Obiit 1530. Inter alia ingenii ſui ſpecimina poſteris commiſit

Librum unum de defectibus in Miſſa cavendis.

Alterum librum de ſpirituali recollectione, hoc initio: *Congrega cor tuum.* MSs. in Bibliotheca Lacenſi, ubi ejuſdem *Gemmaria* habetur in eod. ſign. num. 84. *Ex Commentariis D. Oliverii Legipont.*

JOANNES ANTONIANUS Neomagi Geldrorum natus, Ordinem FF. Prædicatorum in patria profeſſus eſt, vir egregius, Græcè & Latinè doctus, Henrici Gravii viri pietate & doctrinâ conſpicui ſectator & diſcipulus, divinis humanioribúsque litteris admodum inſtructus, in ſacra profanaque Poëtarum Ethnicorúmque hiſtoria verſatiſſimus, ſanctorum Patrum lectione ac tractatione aſſiduus, horum recenſendis illuſtrandíſque operibus ſuam libentiſſimè commodavit operam. Stilo utebatur eleganti, qui nihil non puræ Latinitatis aut Helleniſmi redoleret. Anno 1588. diem obiiſſe aſſerit F. Gilbertus de la Haye *in Biblioth. Belgica.* Primùm prodiit curâ Antoniani

Liber D. Gregorii, Epiſcopi Nyſſeni de creatione hominis ſupplementum Hexameri Baſilii Magni fratris ſui, interprete Dionyſio Romano exiguo nunc primùm typis excuſus. Colon. typo *Melchioris Noveſiani* 1537. *in folio.*

D. Paulini Nolani quotquot extant opera omnia, partim ſolutâ oratione, partim carmine conſcripta, D. Henrici Gravii ſtudio ex vetuſtiſſimis exemplaribus reſtituta, & argumentis illuſtrata. Quibus Antonianus proœmium initio adjecit, & ad calcem Epiſtolas nonnullas ad D. Auguſtinum Alipium & Romanianum alióſque. Coloniæ typo Materni Cholini 1560. *in 8vo pulchro & eleganti charactere. Domino Petro à Zuren Inſulæ Virginis Mariæ Abbati editionem hanc nuncupat Editor è Conventu FF. Prædicatorum. Neomagi* 1559.

Epiſtolarum D. Hieronymi Decas 1. *ab Henrico Gravio Priore quondam ſuo recenſita, & notis illuſtrata, in uſum Gymnaſii Neomagenſis ad ejuſdem Præfecti inſtantiam. Antverpiæ typo Guilielmi Sylvii* 1568. *in 8vo.*

JOANNES ANTONIUS FRANCK Paſtor in Barweiler, in Satrapia Nurburgenſi, Archi-Diœceſis Colonienſis adhuc ſuperſtes. Scripſit Germanicè

Marianiſches Roſen-Büſchlein, das iſt, ein kurtzer und gründlicher Bericht von der uhralter und gnadenreicher Ertz-Bruderſchafft des allerheiligſten Roſenkrantz oder Pſalters JESU und Mariæ, ſampt H. Meſs Beicht-und Communion-Gebetteren. Coloniæ apud Joannem Conradum Guſſen in 12mo 1733. *pp.* 540. *Dicatus Reverendiſſ. Martino Bewer, Prælato Abbatiæ S. Maximini.*

JOANNES BAPTISTA BEBBER natus Coloniæ ad Rhenum 1693. 17. Martii perhoneſtâ familiâ. Abſolutis ſtudiis humanioribus & Philoſophicis in Laurentiano Gymnaſio artium liberalium Magiſter promotus 1712. Dein auditâ biennium Theologiâ, poſtquam juris ſtudio ſe applicâſſet, ab ampliſſimo Senatu Colonienſi deſignatus Janitor Curiæ, & Miniſter honoratus 1726. Ab Archi-Diaconali Collegio ſancti Cuniberti 1731. Prætor ditionis Mawenheim dictæ. 1734. à prædicto Senatu officium Auditoris conſilii bellici eidem collatum fuit. Varia ab eodem ſtilo ſoluto & ligato edita ſunt:

Ovidii Triſtium libri V. ad captum & uſum juventutis Germanæ.

Parnaſſus pro educatis in patria Latino Germaniis notis phraſibus, figuris & proverbiis illuſtratus & adornatus, cum acceſſione indicis rerum & verborum copioſiſſimi. 1730. *Coloniæ ſumptibus Henrici Rommerskirchen.*

Ovidius de Ponto cum notis Bebberi adhuc ſub prælo, ſumptibus hæredum Rommerskirchen.

Ovidius Chriſtianus, ſive Thomæ à Kempis de imitatione Chriſti Libri IV. aureo ſtilo Ovidiano ſic redditi, ut Aſceta ſimul & Poeta, ſed Chriſtianus appareat, cum indice nominum, verborum ac notarum priore. Coloniæ 1734. *typo Theodori Hilden.*

Altera ejuſdem libelli editio cum acceſſione indicis poſterioris rerum, locorum communium, adagiorum, phraſion, comparationum, deſcriptionum per figuras Rhetorico-Poeticas. 1742. *Coloniæ typo Arnoldi Schauburg.*

Verſus lugubres in exequiis Auguſtiſſimi Cæſaris Caroli VI. à Senatu Colonienſi ſolenniſſimè celebratis. 1740. *Coloniæ typo Arnoldi Schauburg in folio pp.* 5. *& med.*

Alia carmina gratulatoria, funebria, Epithalamia, Euchariſtica, propemptica in funeribus, nuptiis aut Academicis promotionibus ſimilibúſve occaſionibus ab eodem Bebbero fuerunt edita circiter triginta duo, & typo data, tum Germanicâ, tum Latinâ Poeſi, Principibus, Conſulibus, Abbatibus, Doctoribus variarum Facultatum ſalutandis, prædicandis, lugendis, &c. ſcripta.

JOANNES BAPTISTA de LAMZWERDE Profeſſor extraordinarius admiſſus à Facultate medica Univerſitatis Colonienſis, explicavit magna cum laude Anatomiam ſub finem ſæculi XVII. Philoſophiam veterem in Logicis & Phyſicis Ariſtotelicis contra Carteſianos Novatores, verba & ideas novas ubique obtrudentes magnâ contentione & validis lacertis propugnat, oſtendítque Carteſianos, ſi quid ſani habent, id Ariſtoteli, Platoni, Galeno debere. Scripſit

Monita ſalutaria de magno Thermarum & Acidularum abuſu, confirmata, & a verboſo Blondelli ſtrepitu vindicata. Authore Joanne Baptiſta de Lamzwerde Philoſophiæ & Medicinæ Doctore. Coloniæ imprimebat Petrus Alſtorff ſumptibus Authoris 1684. *in 8vo pp.* 44.

Hiſtoria naturalis molarum uteri Joan. Bapt. de Lamzwerde. Lugduni Batavorum apud Petrum van den AA 1686.

Prodierunt in lucem 1674. Amſtelodami

1. *Reſpi-*

1. *Reſpirationis Schwammerdianæ exſpiratio.*

2. *Anatomia Neologices Joannis de Raci Philoſophiæ Profeſſoris primarii.*

3. *Utriuſque Philoſophiæ clavis.*

4. *Mirabilis de carbonum, arenarum & lapillorum excretione per alvum & veſicam, urinaque vomitu hiſtoria, Authore Joanne Baptiſtâ de Lamzwerde, Philoſophiæ & Medicinæ Doctore, ex officina Joannis à Sommeren in 8vo pp. 352.*

Invenitur præterea in *manuductione* Stolles ad *hiſtoriam eruditionis medicæ* exornatum à Joanne Baptiſta de Lamzwerde fuiſſe Joannis Schulteti *Armamentarium chirurgicum*: ità enim ille ex Gülichii hiſtoria chirurgica. « Longè verò illu-« ſtrius idem Schulteti opus prodiit ſtudio Joan-« nis Baptiſtæ à Lamzwerde, inſigni nempe nu-« mero tam inſtrumentorum ſive veterum ſive re-« center inventorum, quàm 104. obſervationibus « chirurgicis auctum.

JOANNES BAWMEISTER lucem vidit in Colonia Agrippinenſium 1637. Patre Petro Bawmeiſtero Senatore Ubio, cui Epigramma CLXIII. libri ſecundi dedicavit. Litteras & bonas artes didicit in Gymnade Tricoronata, cujus Doctores celebrat Epigrammate CII. Libri II.

Ecce coronarum Tutores. Ecce coronam,
Quam peperit ſtudiis veſtra palæſtra mihi,
Intueor quoties, laurum reminiſcor amoris,
Dum viret hæc laurus, jure virebit amor.
Pergite vos ſtudiis Sophiæ virtutis Alumni,
Pergite, laureolam multiplicare licet.

Profeſſorum ſuorum unius P. Jacobi Linnich poſt, Oratoris diſerti meminit Epigrammate CCLXXX. Lib. I.

Ea ſuperiori Epigrammate, velut ex ungue leonem, cæteræ æſtimare licet, nec diffitetur ipſe, extemporalia eſſe ſine lima pro occaſione temporum & rerum effuſa.

Coronatus fuit Laureâ Poëticâ anno ætatis XXV. juſſu Cæſaris ac nomine à Martino Henrico à Strevesdorff Senatore Colonienſi, ſacri Lateranenſis Palatii, Aulæ Cæſareæ & Imperialis Conſiſtorii Comite, quem laudat Epigrammatum primo & ſecundo libri II. In ritu meminit ſerti laurei, & digito dextræ manûs inſerti annuli.

Epigrammatum extemporalium Libri III. Joannis Bawmeiſteri Colonienſis, Poetæ laureati Cæſarei, ætatis anno 25. in 12vo pp. 144. typo Petri Metternich 1661.

JOANNES de BEDBURG, oppidum eſt Diœceſis Colonienſis, Carmelita Colonienſis, Doctor Pariſienſis, Philoſophiam & Theologiam in diverſis Conventibus docuit, tandem Prior Spirenſis novam Eccleſiam cum Monaſterio ibidem ædificavit. Obiit Spiræ 1373. ſepultus ſub inſigni lapide, ſculptam ejus imaginem cum bireto magiſtrali exhibente. Ad hunc lapidem offendiſſe, & errorem ſuum videtur traxiſſe Philippus Simonis Eccleſiæ Cathedralis Spirenſis Secretarius, dum in Chronico Briſgoiæ 1608. edito primam hujus Monaſterii fundationem ad dictum Joannem refert. Contrarium patet ex Archivo Colonienſi & Chronico particulari Conventûs Spirenſis. Scripſit

Commentarium in ſententias. Ex Commentar. Eximii Brunonis Tevvis Ord. Carmel. Provincial.

JOANNES à BERSWORDE ex antiqua celebri familia Berſwordica. Dominus erat in Huſten, caſtro in Angaria ſito, natus 1574. à patre Joanne & Margaretha Mumme de Bockholdt. Fuiſſe hominem valde ſedulum, nec minùs eruditum, teſtantur relicta, & adhuc extantia ejus manuſcripta.

Hiſtoria Weſtphalia idiomate Latino more Annalium ſcripta. Incipit cum Nativitate Chriſti, & cum anno 1622. deſinit.

Liber Genealogiæ Weſtphalorum nobilium, ſive nomina & fragmenta quadam nobilium familiarum Weſtphaliæ tam emortuarum, quàm ſuperſtitum ex diverſis Chronicis & litteris Latino Germanicè ad ſeriem alphabeti congeſta per Joannem Berſwordt in Huſten antiquitatis & hiſtoriæ ſtudioſum, anno Domini 1624.

Illius manuſcripti meminit Meibom ità ſcribens: Antiquæ Saxoniæ, Weſtphaliæ nobiles familias tam emortuas, quàm ſuperſtites ex chronicis & tabulis magnâ diligentiâ collegit ipſe antiquo & nobili genere ortus Joannes à Berſworde in Huſten, qui liber MSs. hactenus dignus eſt, qui à pluribus legatur. Illius quoque videtur meminiſſe Jacobus Fridericus Reiman hiſtor. litter. Geneal. ſect. 2. pag. 152. & Gelenius L. II. pag. 193. ubi dicit, ſe habere fragmenta familiarum Weſtphalicarum, eúmque nominat nobilem & ſagacem Scriptorem.

Demum anno 1742. editus fuit accurante D. von Steinen Tremoniæ ex typographia Godeſchalci Thiederici Badckers in 8vo.

JOANNES BERNARDUS ANTONIUS KEYLL Duſſeldorpii lucem primam vidit anno 1697. 23. Septembris. Adultior amplexus eſt Ordinem Præmonſtratenſem, quem in Eccleſia Knechtſtedenſi profeſſus fuit anno 1714. 19. Auguſti, diſpenſante veniam ætati illuſtriſſimo Domino Generali Ordinis Claudio de Lucas; cùm ſtatuta Ordinis annum duodeviceſimum exactum à Profeſſuris poſcant. Functus eſt variis ſacris miniſteriis Ordini & vocationi Apoſtolicæ convenientibus pari laude & fructu. Domi Catechiſtam, Magiſtrum Novitiorum, Sub-Priorem anno uno, annis quatuor & dimidio Priorem egit. Dein paſtoralem curam adiit Eccleſiæ Greveradenſis, in quo officio diem clauſit 27. Septembris 1742. Scripſit, & typo edidit

Exercitia Norbertina diurna, hebdomadaria, menſtrua, unà cum renovatione profeſſionis religioſa, quibus adjunguntur varia directiones ſeu regula pro Candidatis, Novitiis, Neo Profeſſis, Seminariorum Alumnis, Fratribus ſtudentibus Concionatoribus, Confeſſariis candidi & Canonici Ordinis Pramonſtratenſis. Denique exercitia praparatoria ad mortem concinnata per Adm. R. D. F. Joannem Bernardum Keyll, ejuſdem Ordinis Eccleſia Knechtſtedenſis Priorem & Magiſtrum Novitiorum, 1732. Coloniæ Agrippinæ.

Ex faſtis domeſticis Knechtſtedenſis Abbatiæ D. Prioris Kocks.

JOANNES BERTRAMUS BREIDT Mulheimii ad Rhenum uno infra Coloniam milliari natus honeſtis parentibus, in Gymnaſio Tricoronato manſuetiores & ſeveriores muſas coluit. Eccleſiæ Duſſel-

Duſſeldorpienſis Canonicatum obtinuit, dum Scholaſteriam ſenior Sacellanus ejuſdem. Commiſſarius Conventûs Marienberg infra Noveſii mœnia, & perilluſtris Parthenonis in Grefrath Canoniſſarum Regularium Ordinis ſancti Auguſtini adhuc ſuperſtes. Studio ipſius prodiit libellus, cujus titulus:

DeVs aDoranDVs sVb nVbe panIs eVCharIſtICI pro Vera DeI gLorIa CeteráqVe proXIMI saLVte. Das iſt: *AnbettentLIChe gottheit IesV Vnter Den geſtaLten broDs VnD VVeIus zV gröſſerer ehr, preIs VnD gLorIe gottes, VnD geVVIſſen heIL Des näChſtens, VorgeſteLt beI VbraLten proCeſsIon zVr eVry von Joan. Bertramo Breide, &c. Duſſeldorff bey Tilman. Libor. Stahl in 4to pp. 3. 1729.*

JOANNES BILLICUS patriâ & Carmelita Colonienſis, Ss. Theologiæ in Univerſitate Colonienſi Baccalaureus, Patruus ſupra laudati Everhardi Billici, magnæ ac profundæ fuit vir doctrinæ & vitæ religioſiſſimæ, magni Abbatis Trithemii familiaris. Ad virum illum ſcripſit Epiſtolam Rutgerus Sicamber Canonicus Regularis Heynenſis, quæ habetur ante librum Trithemii de laudibus Ordinis Carmelitarum, moritur 1563. Coloniæ. Scripſit

Super librum ſententiarum. *Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Ordinis Carmelitar. Provincialis.*

JOANNES BILSTEIN, natione Belga, patriâ Vervienſis, in Ducatu Limburgenſi natus 1592. 15. Decembris, humaniores ſcholas Coloniæ, Philoſophicas Moguntiæ frequentavit. Societatem amplexus eſt Coloniæ 1614, docuit litteras humaniores, præfuit ſcholis, Aſcetæ ſpiritualis & perfecti numeros omnes implevit. Ad ardua quæque pro DEI honore & ſalute animarum intrepidus Sigenæ Collegio fundando per nivoſa montium valliúmque repians potiùs, quàm incedens, Parochiâ geminâ adminiſtratâ præluſit. Creditum ſibi à cæleſti Oeconomo talentum præclarè impendit Academiæ Oſnabrugenſi à Carolo M. erectæ denuò reſtaurandæ, ubi ob præclaras virtutes & ingenii elegantis felicitatem cariſſimus extitit celſiſſimo Principi Epiſcopo FRANCISCO GUILIELMO Bavaro, poſtea S. R. E. Cardinali carminibus & dramatibus felici venâ editis, habendis Synodis, adornandis ſupplicationibus, formandis & deligendis Parochis, cui & ſuam conſcientiam credere non dubitavit Epiſcopus. His aliiſque ſacris & literariis vigiliis fractus, morbum contraxit, quo ob votum Deiparæ Kollenſi factum ſublevatus poſtremos viginti ferè annos vitæ Coloniæ, licèt tuſſi aliiſque morbis conflictatus, tamen in pœnitentibus audiendis, peregrinis ſulandis, & Parthenonibus excolendis magnâ omnium ædificatione traduxit. Mirè humilis, & demiſſiſſimè de ſe ſentiens, peræg rè adduci potuit, ut libellos à ſe editos ſcripto notatos daret. Satis, aiebat, ſibi eſſe, ſi in cælo notati ſint. Deiparæ ejúſque Sponſi cultor eximius. Demum ſenio & febriculæ ſuccubuit Coloniæ, continuis ſuſpiriis ad cæleſtem patriam anhelans, obiit Coloniæ die ſextâ Martii 1663. Præter minutiora è Gallico opuſcula Latinè & Germanicè traducta edidit à ſe compoſitum Germanicè & Latinè libellum cum iconibus

In ſeptem petitiones Dominicas & ſalutationem Angelicam. Item Elogia St. Virginum præcipua per annum. Coloniæ apud Woringen in 12mo.

Athenæum Chriſtianum Encyclopædia à Carolo M. inſtitutum, & à Reverendiſſimo Principe Franciſco Guilielmo Epiſcopo Oſnabrugenſi inſtauratum, &c. Coloniæ apud Joannem Kinckium in folio 1632.

Ogmius Hercules oblatus eidem Oſnabrugenſi Verdenſi inaugurato 1630. Oſnabrugi typis Martini Mannis 1631. in folio.

Catena aurea virtutum Epiſcopalium eidem electo Metenſi, ibidem apud Mannium 1632.

Ex annuis Collegii S. J. Coloniæ.

JOANNES BLANCKENBERG naſcitur è patritia familia Coloniæ patre Waleramo, J. U. D. Scabino Colonienſis alti judicii, & judicii in Niederich Vice-Comite, in Gymnaſio Tricoronato bonis artibus & ſcientiis excultus, fit Religioſus Ordinis Ciſtercienſis, & ſubinde Abbas religioſiſſimi Cœnobii de veteri Monte in Ducatu Bergenſi Diœceſis Colonienſis, ſacræ Theologiæ in Univerſitate Colonienſi Doctor 1639 8. Februarii creatus, Rector Magnificus ejuſdem Univerſitatis electus ſub finem anni 1654, vir undequaque magnus, & de univerſo ordine optimè meritus; de cujus laudibus ampliſſimus profectò patet campus, quas tamen laudes ejus adhuc inter vivos ſuperſtitis tunc temporis Author non recenſet. Obiit anno Chriſti 1662. 31. Julii, ætatis 57. in Dierneburg Abbatiâ Diœceſis Hildeſienſis, Ordinis Ciſtercienſis, per Weſtphaliam, Saxoniam & Tractum Rheni Vicarius Generalis. Scripſit

Librum Concionum moralium, quas diverſis temporibus habuit partim in ſuo veteris Montis Cœnobio, partim Coloniæ apud Moniales Ciſtercienſes ad S. Aprum. Refert *Carolus de Viſch*, ipſum præ manibus habuiſſe ampliſſimum *Chronicon Monaſterii ſui*, in quo plurima haberet curioſa, *quæ hiſtoriam ditionum Clivenſium ac Juliacenſium pluriminùm illuſtrare poterunt.*

Ex Bibliotheca Scriptorum S. Ord. Ciſtercienſis. R. P. Carol. de Viſch.

JOANNES de BLUMENDHAL Scriptor excellens, floruit in Conventu Suſatenſi Ordinis FF. Minorum Conventualium. F. Joannes Gülicher ex Conventualibus ſedulus antiquæ rei litterariæ ſcrutator ſæculo ſuperiore defunctus, in MSs. ſuis recenſet, ſe in Bibliotheca Suſatenſi reperiſſe ſequentes Blumendahlii Tomos MSs.

Sermones de Tempore.

Sermones Quadrageſimales.

Sermones de Sanctis.

Commentaria in pſalmos & ſacrificium Miſſæ; ſed hoc noſtro tempore poſterior tantùm extat vernaculâ in membrana conſcriptus Tomus anno 1349; cæteris, quo neſcio caſu, amiſſis.

Ex Commentariis Eximii Putzii Convent. Provincialis.

JOANNES BLUMENDHAL veroſimiliter ex ſacro Ordine Crucigerorum Coloniæ. Scripſit

Poſtillam pauperum. MS. opus extat in catalogo Bibliothecæ FF. Crucigerorum Coloniæ.

JOANNES BOLTHE, natione Germanus, patriâ Monaſterienſis in Weſtphalia natus 1583. 27. Decembris. In patria humaniora, Philoſophiam Coloniæ docetur in Gymnaſio Tricoronato, promotus Magiſter artium anno 1605. in Societatem cooptatus eodem anno 7. Aprilis, ætatis ſuæ 22. Philoſophiam Padibornæ ac Treviris docuit, vota quatuor profeſſus 1625. 28vâ Octobris Coloniæ. Eccleſiaſten linguâ Latinâ ad altiores ſcholas & Sodales parthenios Eccleſiaſticos diu egit. Confeſſarius in templo & Catechiſta ſtrenuus. Ægrorum etiam lue infectorum Viſitator ſedulus, egentium præcipuè ſtudioſorum, & ad ſupplicia condemnatorum Conſolator aſſiduus, plurium Acatholicorum ad fidem orthodoxam Ductor fervens. Nec erubuit vir ſeptuagenario proximus inopum, exulum, incolarum ſupplicabundum agmen quot annis hebdomadâ ſanctâ per Coloniam deducere, cibo & potu ad certas ſtationes reficere, collectis undequaque eleëmoſynis, ad quas fervore & induſtriâ ſuâ inducebat perilluſtres perſonas. Eccleſiæ Collegii Colonienſis pavimentum candido ac cærulo marmore ſternendum curavit. Demum annis & laboribus confectus, accedente ex humoribus noxiis in pedes defluentibus gangrænâ, poſt egregia patientiæ & pietatis in morbo edita ſpecimina, ex hac vita Pater pauperum migravit ad meliorem, non ſinè lachrymis mutuis, veniam erratorum à ſociis flagitans Coloniæ 28. Martii 1658. Scripſit

De quinque columnis contritionis. Coloniæ typis Petri Brachel 1628. in 12mo.

Speculum ex ſpeculis, ſeu mores Cleri ex Ss. Patribus. Latinè Coloniæ 1644. in 12mo.

Scalam Jacob docentem pia in cælum deſideria. ibid. Coloniæ 1627. in 12mo.

Iter vitæ ſeu orationem Dominicam explicatam. ibid. 1637. in 12mo.

Sacram fæderum normam. ibid. 1638. in duodecimo.

Laureolam Ss. Ignatii & Xaverii. ibid. 1639. in 12mo.

Manna abſconditum S. Euchariſtiæ. ibid. 1650. in 12mo.

Borromæum redivivum ſeu Canones clericales. ibid. 1642. in 12mo.

Auream clavem paradiſi, ſeu virtutes duodecim Chriſtianas ſub nomine Petri Lolertii. Coloniæ 1643. in 12mo.

Ex annuis Coll. Colon. S. J.

JOANNES BOLTZBACHIUS, patriâ Spirenſis, Carmelita Colonienſis, excellens ſuo tempore verbi divini Præco, floruit poſt annum 1400. Scripſit

Complures ſermones de Tempore & Sanctis.

Collationes item diverſas.

Ex Commentariis Eximii Brunenis Tevvis Ord. Carmel. Provincial.

JOANNES BOUCQUETIUS Ordinis Prædicatorum, ſacroſanctæ Theologiæ Magiſter, Conventuum ſui Ordinis Antverpiæ, Ipris, Coloniæ Prior, ac per Belgium Provincialis, vir ingenio facili, comi ac benigno, & linguâ præſertim vernaculâ facundus. In lucem protulit

Joannis Nider ejuſdem Ordinis de reformatione Religioſorum Libros tres.

Diſputationes de imaginibus Catharinæ Senenſis, Authore Vincentio Juſtiniano, cum ampla ad Religioſos præfatione. Typis Plantin. 1611. in 8vo.

JOANNES BRAMMART Doctor Pariſienſis, fuit unus ex primis Authoribus novæ Academiæ ſeu Univerſitatis Colonienſis circa annum 1388. inſtitutæ per tredecim Doctores Sorbonicos, inter quos fuêre quinque ex Regularibus, ſcilicet ex Ordine Carmelitano Magiſter Joannes Brammart actu Provincialis, & Magiſter Simon de Spira, Regens ſtudii Carmeli Colonienſis: ex Ordine Eremitarum ſancti Auguſtini Magiſter Giſon de Colonia, & Magiſter Nicolaus de Nuſſia: ex familia Dominicana Magiſter Alexander de Kempena, qui petitâ & obtentâ Bullâ ab Urbano VI. datâ Pontificatûs ſui anno undecimo, qui erat annus Chriſti 1388. anno ſequente 1389. die 5to Januarii in Vigilia Epiphaniæ Domini hujuſmodi Univerſitatis ſolemne fecêre initium, primâ lectione Academicâ habitâ ſuper verbis Iſaiæ: *Surge illuminare Jeruſalem, quia venit lumen tuum:* cui Univerſitati 1391. Conventus Colonienſis cum omnibus ſuis perſonis præſentibus & futuris incorporatur in die Conceptionis immaculatæ Virginis octavo die menſis Decembris, comparentibus in Refectorio Fratrum Ordinis beatiſſimæ Virginis Mariæ de Monte Carmeli, domûs Colonienſis horâ Veſperarum, Dominis Rectore & Univerſitate Colonienſis ſtudii, nec non F. Joanne de Raude de Mediolano Magiſtro Generali dicti Ordinis, F. Joanne Brammart Provinciali, Simone Spirenſi, Magiſtris in Theologia, ac Priore totoque Conventu dictæ domûs præfati Ordinis. Inſtat etiam apud eandem Univerſitatem præfatus Magiſter Joannes Brammart Provincialis & Magiſter Simon: quatenus de cætero omnes ſermones Latini ad Clerum Univerſitatis faciendi in feſtivitatibus B. Virginis Mariæ, vel ſaltem in quatuor ejus feſtis debeant fieri in eodem Conventu duntaxat. Quod eadem Univerſitas hîc conceſſit & ordinavit, ſicque per duo fermè ſæcula hujuſmodi collationes & ſermones habiti ſunt in profeſtis B. Mariæ Virginis conceptæ, natæ, purificatæ & aſſumptæ: ex quibus modò unicus in Vigilia Aſſumptionis adhuc eſt in uſu. Per quem ſermonem habitum Orator ſupplet unam reſponſionem Theologicam in ſchola publicè pro gradu licentiæ adipiſcendæ faciendam. *Hæc ibi: De præfato Simone in iiſdem Provinciæ libris iſta commemorantur:* “ Hic Simon fuit unus ex præclaris illis viris Theologis Sorbonicis, qui petitâ & impetratâ Bullâ Urbani VI. 1388. inſtituêre novam Academiam & Univerſitatem Coloniæ, fuitque præfatus Magiſter Simon primarius in eadem nova ſchola Colonienſi Profeſſor & Senior, de quo in libro dictæ Univerſitatis leguntur ſequentia: 1395. mortuo D. Joanne de Waſa, qui primus erat Decanus Univerſitatis Colonienſis in Facultate Theologica, recepit ad ſe ſigillum cum ſtatutis ejuſdem Univerſitatis R. P. Simon de Spira Ordinis Carmelitarum ejuſdem Facultatis Senior, & iterum 1397. Magiſter Reginaldus Decanus Facultatis Theolo-

Digitized by Google

" gitæ in Univerſitate Colonienſi in Congrega-
" tione habita apud Fratres Minores reſignat of-
" ficium Decanatû ſui, & ſic iterum manſit
" idem officium apud Magiſtrum Simonem de
" Spira Ord. Carmelit. tanquam Seniorem.

Redeamus ad Joannem Brammart. Hic reliquit ſcriptum *inſigne opus ſuper ſententias IV. libros continens, quod Pariſiis implevit an. 1380. indict. III.* Incipit: *Verbum Domini ſuper Joannem.*

Sermones varios.

Quæſtiones varias.

Obiit Brammartus in Carmelo Colonienſi ſepultus 1408. indict. XV.

Daniel à V. Maria Speculi Carmelit. i parte V. n. 3097. Trithemius. Exim. Bruno Carm. Prov.

JOANNES BRANDO Germanus Aquiſgranenſis, Provinciæ Minorum ſancti Franciſci Coloniæ Definitor & ſæpè Guardianus. Scripſit

Manuale continens modum bene vivendi.

Tractatulum de vitiis & virtutibus.

Aliquot vitas Sanctorum ejuſdem Ordinis. Coloniæ apud Petrum Brachel 1626.

Wadingus. Scriptor. Ord. Minor.

JOANNES BREDEBACHIUS Duſſeldorpienſis ex Ducatu Montano ad Rhenum. Is verſus coëgit *Militiam Chriſtianam*, quâ docetur, quî contra vitia pugnandum ſit. Duſſeldorpii apud Joannem Orydrium 1560.

Foppens Bibliotheca Belgica.

JOANNES BUCHELS Juliacenſis. Prodiit ejus operâ

Corona Mariana tot anagrammaticis variationibus, quot in integra ſalutatione Angelica continentur litteræ, exornata, Leopoldo dedicata, ab Joanne Buchels Juliacenſi. in 4to Viennæ Auſtriæ typo Leopoldi Voigt pp. 6.

JOANNES BUCHLERUS ex München Gladbach Juliæ vico ortus fuit (ſunt, qui eum vicum à Tacito Galbiacum vocatum eſſe velint, in quo Gero Archi-Epiſcopus Colonienſis Benedictinæ familiæ Cœnobium circa annum 1071. condidit) Monaſticum Gladbach nuncupatur, ut additamento hoc diſcernatur ab oppido cognomine in finibus Agrippinenſium Noveſio adſito. Ab hoc viro negari non poteſt, patriam ſcholam ſummo ſtudio cultam, ornatam ac promotam fuiſſe in Wickradiano oppidulo, ubi non plebejos duntaxat, ſed generoſos complures diſcipulos nactus eſt, quibus & libellos à ſe ſcriptos dedicavit. Præfectus Judex fuit diſtrictûs Wickradiani in Ducatu eodem, forſan beneficio Dominorum illuſtrium de Quadt. Ejus ſtudio in lucem prodierunt

Theſaurus ſynonimorum Tetraglottos, hoc eſt: *quatuor linguis Latinâ, Græcâ, Germanicâ & Gallicâ ex pretioſiſſimis aliorum gazophylaciis ſelectus, operâ M. Joannis Buchleri à Gladbach. Coloniæ ſumptu Bernardi Gualteri 1605. in 8vo 1. Alphabetum pp. 12.*

Elegantiarum centum & undeſexaginta regulæ, lectiſſimis Scriptorum, maximè Ciceronis, exemplis illuſtrata Coloniæ ſumptu Bernardi Gualteri in 12mo pp. 121. 1620. anno 1629. Antverpiæ apud Henricum Aertſſens in 12mo pp. 119. itidem 1666. typo Hieronymi & Joan. Baptiſta Verduſſen. Rurſum Theſaurus elegantiarum 1688. Colon. in 12.

Catalogus vocum barbararum, quibus Latinæ elegantes ſubſtituuntur. 1620. Editio quinta prioribus correctior. Coloniæ ſumptu Bernardi Gualteri in 12mo pp. 170

Theſaurus phraſium poëticarum priore multò accommodatior locupletiórque. Coloniæ typo Bernardi Gualteri 1618. pp. 310. in 16to. Idem eâdem formâ editione nonâ Coloniæ Agrippinæ ſumptibus Bernardi Gualteri 1620.

Inſtitutio poëtica ex R. P. Jacobi Pontani Soc. JEſu potiſſimùm libris concinnata. Coloniæ typo Bern. Gualteri 1711. in 16to pp. 150.

Gnomologia ſeu ſententiarum memorabilium Germanica, Gallica, Latina brevis deſcriptio, præter ænigmata.

Tractatus de anno & partibus.

Carmina funebria variorum. Editio tertia, quæ mihi nunc præ manibus eſt, ſumptu Bernardi Gualteri, prælo Joannis Volmari Moguntiæ. Præfatur ad Dominum Joannem de Quadt, Dominum in Wickradt-Berg, Schwanenberg ſcripta 1606. quo fortè prima editio facta eſt.

Officina Poëtica, in qua carminum appellationes in novem genera diſtincta. & exemplis perſpicuis iiſque ſelectis illuſtrata lucalenter & breviter pertractantur, operâ M. Joannis Buchleri a Gladbach.

Theſaurus conſcribendarum Epiſtolarum 1700. in 12mo Coloniæ. & pragæ 1701. in usum juventutis studiosæ S. J. recusus.

JOANNES BUSÆUS Prior Canonicorum Regularium Domûs ſanctæ Crucis Coloniæ. Scripſit

Conciones. Tomus unus MSs. aſſervatur Coloniæ in Bibliotheca ejuſdem Ordinis.

Commentaria in libros de cælo, de generatione & corruptione libros Meteororum, de anima & Metaphyſica pp. 105. extant ibidem.

JOANNES BUXTORFIUS Camenas Weſtphalus ex Veſta Archi-Diœceſis Colonienſis naſcitur 1565. (vicus eſt Camen in Veſta Recklinghuſana ſub Decanatu Tremonienſi Archi-Diœceſis Colonienſis.) Aono 1585. Hammoniæ in Marchia docebatur jam Hebraica lingua, à cujus ſcholæ Correctore D. Georgio Fabritio didiciſſe ſe prima linguæ Hebraicæ principia fatetur in præfatione Grammaticæ Hebrææ epitomes. Baſileæ 1605. 4. Maji editæ & inſcriptæ Conſulibus & Senatoribus inclytæ Reipublicæ Hammonenſis in Weſtphalia Moderatoribus. Uxorem duxit Margaretham Curioniam, ex qua filium ſanguinis & litteraturæ Hebrææ hæredem genuit, qui patris opera recenſuit, & perfecit, & varias editiones procuravit. Eſt mortuus Baſileæ 1629. 23. Septempris, ætatis ſuæ 65.

Claram Weſtphalicis Baſileam venit ab oris,
Hebræo Hebræos qui docet ore loqui.

Ab eo ſcripta

1. *Epitome Grammatica Hebreæ breviter & methodicè ad publicum ſcholarum uſum propoſita, adjectâque ſuccincta de mutatione punctorum vocalium inſtructio, & textuum pſalmorúmque aliquot Hebraicorum Latina interpretatio, ut prompta ſit juventuti, & ad manum poſita lectionis & exercitationis materies. Baſileæ* 1605. 1613. 1616. *Editio quinta Baſileæ impenſis Ludovici Regis* 1629. *in 8vo pp.* 120. 1641. 1658. *per Joannem Fil. cum ejuſdem conſilio univerſali de lingua Hebrææ ſtudio, &* 1669. *tum verò Amſtelodami cum notis & appendice* Chriſt. Schodani *ad pleniorem Etymologiæ inſtructionem, item Ultrajecti* 1672. & 1675. *in 8vo per Joan. Leuſdenium.*

2. *Joannis Buxtorfii de abbreviaturis Hebraicis liber novus & copioſus, cui acceſſerunt operis Talmudici recenſio cum ejuſdem librorum & capitum indice, item* Bibliotheca *Rabbinica nova ordine alphabetico diſpoſita. Baſileæ typis Conradi Waldkirchi, impenſis Ludovici König* 1613. *in 8vo pp.* 335.

3. *Joannis Buxtorfii inſtitutio epiſtolaris Hebraica, ſive de conſcribendis epiſtolis Hebraicis liber cum epiſtolarum Hebraicarum centuria ex quibus* 50. *punctata, Latinè explicata, & notis illuſtrata ſunt. Acceſſit appendix variarum epiſtolarum R. Majemonis & aliorum ejus ſæculi excellentium Rabbinorum, quas recenſuit Joannes* Buxtorfius. Baſileæ *ſumptibus Ludovici Regis* 1629. *in 8vo pp.* 462.

4. *Theſaurus Grammaticus linguæ ſanctæ Hebrææ duobus libris methodicè propoſitus, quorum prior vocum ſingularum naturam & proprietates, alter vocum conjunctarum rationem & elegantiam univerſam accuratiſſimè explicat, adjecta* Proſodia *metrica, ſive Poeſeos Hebræorum dilucida tractatio, lectionis* Hebræo- *Germanicæ uſus & exercitatio. Editio quarta cum capitum & vocum irregularium indice. In inclita Helvetiorum Baſilea, impenſis Ludov. Regis* 1619. 1629. 1651. 1663. *in* 8vo *pp.* 690. *item Amſtelodami* 16 0. *in 8vo cum Proſodia metrica.*

5. *Lexicon Chaldaicum, Thalmudicum & Rabbinicum, in quo omnes voces Chaldaicæ, Thalmudicæ & Rabbinicæ, quotquot in univerſis V. T. paraphraſibus Chaldaicis in utroque* Thalmud *Babylonico & Hieroſolymitano, in vulgaribus & ſecretioribus Hebræorum* Scriptoribus, *Commentatoribus, Philoſophis, Theologis, Cabaliſtis & Juriſconſultis extant, fideliter explicantur. Opus XXX. annorum, nunc demum poſt patris obitum ex ipſius Autographo fideliter deſcriptum, in ordinem æquabilem digeſtum, & multis propriis obſervationibus paſſim locupletatum, Reipublicæque Chriſtianæ bono in lucem editum, Joanne* Buxtorfio *filio linguæ Hebraicæ in Academia* Baſileenſi Profeſſore *ordinario, cum indice vocum Latinarum & locorum N. T. illuſtratorum, cum privilegio Baſileæ* 1631. *ſumptibus & typis Ludovici Regis* 1640. *in folio pp.* 2678. & 1663. 1667. 1676. 1698. *quæ decima editio eſt Amſtelodami* 1654. *in* 8vo.

Ejuſdem Tiberias & clavis Maſoræ Baſileæ 1620. *in 4to.*

More Nevochim R. Maimonidis Latinè ab J. Buxtorfio redditus 1629. Baſileæ *in 4to.*

6. *Biblia Hebraica Rabbinica. Editio quinta juxta ſecundam editionem anni* 1549. *concinnata, additis Commentariis Aben-Eſre in Jeſaiam, XII. Prophetas minores & Eſram, omiſſo Commentario R. Moſis Kimchi in eundem Eſram ſtudio Joannis Buxtorfii* Patris, *qui in Targumim puncta vocalia ex Analogia linguâ Chaldaicâ immutavit, plurima errata Maſoræ diverſorum exemplarium & concordantiarum ſtudio caſtigavit,* 4. *Vol. in folio Baſileæ Typis Ludovici König Tom. I. & II. an.* 378. C. 1618. *III. & IV. an.* 379. C. 1619.

Eam editionem Venetis omnibus præferendam meritò putat Waltonus in præfat. Bib. *Polygl. Londin. aliorum criſes de hac editione refert.*

Wolfius Biblioth. Hebr. part. II. pag. 376.

7. *Synagoga Judaica Joannis Buxtorfii Germanicè Baſileæ* 1603. & 1643. *in* 8vo, *hinc Latinè Hanoviæ per Joan. Germbergium* 1604. *in 8vo & aliàs. Hæc interpretatio, cùm minus ſe probaret Buxtorfio filio, aliam dedit Daniel Clericus, poſtquam Buxtorfius totius operis ordinem ad Leonis Mutinenſis libellum aliter conformâſſet. Vide præfationem Buxtorfii filii ad editionem Lat. Baſileenſem anni* 1661. *Germanicè demum recuſa* 1738. *Francofurti & Lipſiæ apud Joannem Paul. Kranſen in* 8vo *pp.* 608.

8. *De cauſis odii Judæorum in omnes gentes ac mundi populos omnium autem maximè in Chriſtianos initium, progreſſum, continuationem, blaſphemias, convitia in Chriſtum, Chriſtianorum Magiſtratum, Chriſtianos omnes ſcripſiſſe ſe teſtatur Joannes Buxtorfius in Epiſtola ad Matthiam Martinium. Wolff. Bibliotheca* Hebrææ *part. II. pag.* 1084.

9. *Manuale Hebraicum &* Chaldaicum 1612. *in* 12. *Baſileæ, rurſum* 1619. 1630. 1658. *in* 12. *Joannis Paſtritii additiones ad hoc Manuale ineditas, ùt putat Wolfius, memorat Imbonatus p.* 127. *Biblioth. Latin. Hebr.*

10. *Variantium lectionum* Hebræarum *in* Bibliis *Hebraïs non ſolùm impreſſis, ſed & MSS. integrum librum collegit, & in unum corpus digeſſit, judiciumque ſuum de ſingulis adjecit Joannes* Buxtorfius. *Opus hactenus a nullo Chriſtiano tentatum, cujus titulum Author nuper communicavit, & brevi edendum promiſit.*

Waltonus in apparatu ad Biblia *Polyglotta Prolegomeno VIII. §.* 22. *pag.* 50.

11. *Concordantia Hebraica veteris Teſtamenti, quæ rectiùs Angeli à Clavaſio, quàm* Buxtorfii *nomine inſcriberentur.*

12. *Lexicon Hebraicum &* Chaldaicum, *complectens omnes voces tam primas, quàm derivatas in* Bibliis *ſive Hebraâ ſive Chaldæa linguâ ſcriptis.*

Digitized by Google

ptis. *Acceſſit Lexicon breve Rabbinico-Philoſophicum, cum indice vocum Latino. Editio prima Baſilea 1607. in 8vo, ſumptu Ludovici König. Dicatum eſt Comitibus de Bentheim Mecœnatibus ſuis. In præfatione eſt brevis hiſtoria eorum, qui à Chriſto nato Hebraa lingua docendo, inſtaurando operam dederunt. Editio quinta 1645, ſeptima 1667, decima 1667. cum effigie Authoris. Ha Baſileenſes editiones: inſuper Francquera, quam editionem improbavit* Buxtorfius *in præfatione editionis VI. præmiſſâ.* Amſtelodami 1654 *in 8vo.*

13. *Grammatica Chaldaica & Syriaca.*

14. *Tiberias ſeu Commentarius Maſoreticus.*
Ex Wolfio, Hofmanno, Iſelino, de Witte.

JOANNES CÆSAR Canonicus, poſtmodum Prior Nubilium Monaſterii Scheda, & Sacellanus Tremoniæ ad Cœnobium ſanctæ Catharinæ frequenter à Stangenfol citatur. Adhuc ſæculum decimum ſeptimum ſupervixit. Conſcripſit

Catalogum Præpoſitorum in Scheda & Weddinghauſen Priorum Tremonia & Antiſtitum ad ſanctã Catharina. Praterea collegit varia ad hiſtoriam prædicti Monaſterii ſpectantia. Teſtatur J. D. von Steinen, ſe reliquias aliquot Tremoniæ in Bibliotheca D. Schultzens reperiſſe, quæ tamen in omnibus non conveniant cum iis, quæ à Stangenfeld citantur.

J. D. von Steinen in originibus hiſtoria Weſtphalica.

JOANNES CÆSAR Coloniæ ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, bis Provincialis, Græcè & Latinè doctiſſimus, adverſùs Hæreticos ſtrenuè decertavit, fidémque Catholicam Haſſeleti conſervâtit. Peſtilentiâ ſublatus eſt 1579. Erat in lectione Patrum verſatiſſimus, in quorum plures libros extant

Docta ejus annotationes. MS. in Bibliotheca Conv. Haſſeleti, ubi & requieſcit.

JOANNES CÆSARIUS naſcitur Juliaci. Jacobum Fabrum Stapulenſem Præceptorem habuiſſe ſe teſtatur *in præfatione ad introductionem Fabri in Arithmetica Boethii.* Coloniæ Græcas litteras docebat anno 1510. teſte Loritho Glareano ejuſdem ibidem diſcipulo. Inſuper bonas artes, Dialecticam & Logicam explicabat acerrimus inſectator barbariei, quæ bonas literas fœdiſſimè eo ſæculo naſcente invaſerat. Num obſcurorum virorum epiſtolis conſuendis, aut ſaltem edendis diſſeminandíſve commodâtit operam, non omninò liquet; hoc certum ab Eraſmo monitum, ut ab impiis nugis manum removeret. Epiſtolam Ortivinus Gratius ideò retulit, ut Eraſmo eaſdem diſplicuiſſe urbi litterario conſtaret. « Magnopere (ait Roterodamus) mihi « diſplicebant epiſtolæ obſcurorum virorum. « Quæſo te, vir optime, ut iſtiuſmodi nugas « impias pro tuo virili premendas cures, priuſ« quam excudantur. Porrò quod ad me perti« net, ſcio neminem fore, qui me novit, quin « ſatis intelligat iſtiuſmodi nænias mihi ſupra « modum diſplicuiſſe quippe indignas eruditis & « probis viris. Bene vale doctiſſime Cæſari, Ant« verpiæ, poſtridie aſſumptæ Virginis 1517. « Medicum fuiſſe in eadem urbe narrat Deſſelus.

Cùm novis erroribus favere videretur, coactus fuit ſolum vertere, apud Guilielmum Neuenarium & Moerſenſem Comitem benevolo hoſpitio exceptus; videtur tamen reſipuiſſe ab errore, & ad Catholicæ Eccleſiæ gremium rediiſſe. Obiit Coloniæ anno 1551. Nonagenarium teſtatur Petrus Merſæus, & in Collegio Fratrum S. Hieronymi am Weydenbach, ad rivum ſalicum prope ſummum altare ſepultum eſſe, addito hoc epitaphio lapidi inciſo:

A puero colui muſas ſtudioſus honeſtas,
Cura, quibus vitæ quælibet hujus abit.
Non mihi divitias contraxi turbidus altas,
Contentus modico parcior uſque foco.
Ad ſenium veni cælebs, mea tempora cani
Ornârunt crines, barbáque cana fuit.
Sed breve momentum videor vixiſſe, quid in ſe
Portio temporis hæc quantula, quæſo, capit?
Eſſe DEI verbum Chriſto Doctore colendum
Dixi, quod ſuperat cætera cuncta potens.
Hoc manet æternum florens duntaxat, at ille
Perpetuæ redit huc grande ſalutis opus.

Vide præfationem Joannis Sturmii ad Hermannum Archi-Epiſcopum Colonienſem in Tomum II. orationum Ciceronis, quo loco plura de Cæſario. Edidit & ſcripſit

1. *Introductionem Jacobi Fabri Stapulenſis in Arithmeticen Boethii.* Coloniæ 1513. 3. Kalend. Junii.

2. *Artem ſupputandi tam per calculos, quàm per notas arithmeticas Jodoci Clitovei.*

3. *S. Auguſtini de progreſſione numerorum.*

4. *Epitomen geometricarum rerum Caroli Bovilli. Baſil apud Henr. Petri.*

5. *Campani demonſtrationem quadrandi circuli.* Dicavit editionem Henrico Monocero cognomento de Weſalia.

6. *Dialectica Joannis Cæſarii* inſcripta Wilhelmo Riffenſtein Quæſtori & Conſiliario generoſi & illuſtris Comitis à Stolberg & Vernigerodæ 1532.

Editio ſecunda locupletior. Intellexerat Cæſarius, ab ipſo Melanchtone Wittebergæ ſuam Dialecticam prælegi, palam Doien laudare. Porrò altera editio egregiè Latinè ſcripta eſt, & iterum edita Pariſiis 1537. hoc titulo:

Dialectica Joannis Cæſarii noviſſimè ab ipſo Authore diligenter recognita, & acceſſione locupletata, capitibúsque diſtincta miro compendio omnia ferè artis ejus præcepta complectens. Pariſiis apud Simonem Cholinum in 8vo paginæ adverſæ 135. Iterum Lugduni apud Gabrielem Coterium 1556. in 8vo cum ſcholiis Hermanni Rajani Vuelſtalli. Alia editio curata fuit ab Joanne Oporino. Baſileæ in 7vo 1559. cum annotationibus Henrici Loriti, Glareani & Hermanni Rajani ſcholiis.

7. *Horatii Epiſtolas* deſumptis ex Landini Commentariis, cum argumentis recudi fecit MDXXII. in 8vo typo Joannis Soteris, in gratiam illuſtrium diſcipulorum Antonii & Salentini Comitum Iſenburgicorum. Præclaro labori applauſit Hermannus Comes de Newenaer præmiſſâ elegiâ.

8. *C. Plinii ſecundi opus hiſtoria naturalis* cum argumentis ad libros ſingulos & brevibus ad marginem ſcholiis. Coloniæ 1524.

Digitized by Google

9 *C. Plinii libri duo de medicina piſcium*, caſtigati, & ſcholiis explanati. Argentorati 1534. cum aliis ejuſdem argumenti.

10. *Boetius de conſolatione Philoſophiæ recognitus*. Coloniæ 1535. cum Murmelii & Rod. Agricolæ Commentariis

11. *Rhetorica Joannis Cæſarii in ſeptem libros digeſta*, jam denuò excuſa, ſed caſtigata & locupletata. Coloniæ apud ædem Divi Lupi anno 1535. Dicatus liber Antonio Schawenburgico, & Joanni Wiedano illuſtriſſimis S. R. I. Comitibus, ſuis diſcipulis in 8vo, recuſus Pariſiis & Friburgi 1541.

12 *Diomedes Grammaticus emendatus, & ſcholiis illuſtratus*. Coloniæ 1536. apud Soterem.

Foppens Bibliotheca Belgica. Weislinger in Hutteno delarvato. Jœcüers allgemeines Lexicon.

JOANNES CALCHARIENSIS. Quàm ſibi artis pictoriæ laudem præ cæteris regionibus ùt propriam ferè arrogaverat Italia, eam, uti inviderunt multi, ità & prope quandoque aſſecuti videntur exterorum non pauci, quos inter facilè Princeps fuit Joannes Calcharienſis, hoc uno infelix, quod neſcio, quo temporum vitio, tam pauca de ejus ſolertia memoriæ prodita legantur. Orbi eum dederat urbs Calcharienſis in Ducatu Cliventi ſub Archi-Diœceſi Colonienſi: ubi autem, & quem initio artis Præceptorem nactus ſit, haud liquet, at illud certè, quod anno 1536. aut 1537. Venetiis moratus dignum Titiano diſcipulum ſe exhibuerit, cujus methodum & artem adeò feliciter imbibit, ut tandem diſcipulum inter & Magiſtrum vel peritiſſimi ægrè dijudicarent, Goltzio aliiſque non ſemel opera ejus Neapoli viſa, Titiani eſſe tantum non jurantibus.

Mirè inſuper callebat delineandi artem, cratâ pariter & calamo promptus. Eminet inter alia tabella quædam quadrata, vix palmo major, quæ natum exhibet Servatorem cum exceptis à B. Joſepho Opilionibus, luce à pueri capite per noctis tenebras feſtivè interniteute. Erat illa tanto apud doctos in pretio, ut Rubenius toto, quo vixit, tempore è cubiculo eam non dimiſerit, ab hujus morte ad B. Joachimum Sandrartium, inde anno 1652. ad Ferdinandum M. Imperatorem delata, tandem Gazophylacio Pragenſi ornatûs causâ inſerta fuit. Grandiori jam ætate Joannes imitandum ſibi propoſuit Raphaëlem de Urbino, ad cujus normam adeò dextrè ducere penicillum noverat, ut à prototypo ectypon nihil admodum diſcreparet.

Eſt etiam hic ipſe, qui celeberrimum illum Anatomici Veſalii librum figuris æneis iiſque elegantiſſimis illuſtravit. Quare dolendum eſt ſummopere tantam cum viro iſto artem fato tam præcoci ſepulcram interiiſſe Neapoli anno circiter 1546. *Joach. Sandr. Teutſcher Academie zweyten Theils III. Buch pag. 243. Numberg 1675. in folio, typo Jacobi v. Sandrat Tom. I. Part. II. Lib. III.*

JOANNES CAMPENIUS Carmelita primò apud Friſones in Conventu Iliceuſi, poſtea apud Colonienſes celeberrimus vir à pietate & mira in agendis prudentiâ ac dexteritate commendatus, floruit 1494. Scripſit

Super ſententias.

Quodlibetorum opus.

Summulas artium.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Ord. Carmelit. Provincialis.

Foppens Bibliotheca Belgica

JOANNES CHRISTIANUS BORCKEN Agrippinenſis, J. U. Licentiatus, S. R. I. Principis Salmenſis Conſiliarius. Prodiit ejus ſtudio in lucem

Lectio Blumiana juris Cameralis, ſive notæ perpetuæ ad Jacobi Blumii proceſſum Cameralem Coloniæ ſumptibus Authoris typo Petri Putz in 4to pp. 805. præter indicem.

JOANNES COCUS Prior domûs Canonicorum Regularium S. Crucis Coloniæ. Scripſit

Collationes varias.

JOANNES COLONIENSIS Scriptor ex Ordine Prædicatorum ab Altamura in ſuo indice laudatur, quaſi de eo egerit in appendice. ad 1572. ubi tamen ne Gry quidem de Scriptore hujus nominis, nec annus ipſe 1572. indicatur: viſus eſt tamen hic indicandus, ne Colonienſes putent, ex induſtria omiſſum eſſe, & ſi quæ ejus acta & opera noverint, hic addant.

Echard & Quetif. Scriptores Ordinis Prædicatorum Tomo II.

JOANNES de COLONIA. Montfaucon MSs. fol. 1241. de la Bibliotheque du Monaſtere de Cauries en Languedoc: ait MS. extare hujus, ùt videtur, Juriſconſulti, hoc titulo:

Joannis de Colonia & Nicolai Janſen in Libros Decretalium.

F. JOANNES de COLONIA ex Ordine Fratrum Minorum ſancti Franciſci Conventualium, floruit in Conventu ejus Ordinis Colonienſi, Henrico Werlenſi Contemporaneus, utriuſque effigies in feneſtris ſacriſtiæ depicta hodiedum conſpicitur. Scripſit opus, cujus titulus:

Quæſtiones magiſtrales in divina ſubtiliſſimi Scoti volumina: Sententiarum, Quodlibetorum, Metaphyſices, de anima, poſteriorum, &c. editum Baſileæ per Adamum Petrum de Langendorff 1510. Continet autem opus hoc 430. quæſtiones, recuſúmque eſt per Wendelinum de Spira (quo anno & loco, neſcio) nitidiori typo alióque ordine, nempe alphabetico, quo quæſtiones diſponuntur.

Wadingus & Commentarii MS. eximii Adami Putz Minorit Conventual. Provincialis.

JOANNES CONRADUS à KNIPPENBURG Menapius ex Emmichoven, ſuo Domino ac Principi Ferdinando Archi-Epiſcopo Electori Colonienſi inſcripſit & vulgavit

Exhortationem de gerendo Magiſtratu. Coloniæ MDCIV. typo Joannis à Mertzenich in quarto 6. Bogen.

JOANNES CONRADUS à LYSKIRCHEN Canonicus illuſtrium Eccleſiarum Ss. Gereonis & Urſulæ, & Prioris Camerarius. Tertium beneficium obtinuit Præpoſituram Eccleſiæ ſancti Cuniberti, cui Archi-Diaconatus Tuitienſis annexus eſt ab anno 1638, qua in dignitate ſucceſſit Maximiliano Henrico Bavaro, poſtmodum Archi-Epiſcopo. Scriptus ab eo editúsque

Pſalterii Davidici Commentarius, quo litteram paraphraſi, ſpiritu myſterium enucleat. Sereniſſimis, Reverendiſſimis, Illuſtribus, admodum Reverendis, Venerabilibus & Religioſis DD. Sodalibus B. M. V. aſſumptæ dicatus ab Adm. Rever.

Præn.

Præn. & Ampliſſimo Domino J. C. à Lyskirchen Præfecto Sodalitii. Coloniæ apud Henricum Kraffr 1639. in 8vo pp. 131.

Porta Domini. Extat in Cartuſia Colonienſi HHHH. 695.

JOANNES de CRONBERG, patriâ Moguntinus, Carmelita Colonienſis, celebris ſui temporis Concionator, moritur Arluni circa annum 1510. Scripſit

Librum unum ſermonum de tempore & Sanctis, inter quos extat

Sermo funebris prolixus habitus Arluni in funere Conjugis Baronis von Aelteren.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tovvis Ord. Carmelit. Provincialis.

JOANNES CRUSIUS natione Germanus, patriâ Bremenſis, natus Societati Jeſu 1620. ætatis ſuæ 21. Hic Coloniam miſſus à parentibus hæreticis juris addiſcendi causâ ſenſim ex conſuetudine noſtrorum & fidem ſanam, & poſtea ipſam Societatem quoque amplexus eſt, atque in ea docuit literas humaniores & linguam ſanctam. Excelluit præcipuè ſcientiâ juris, uti fidem faciunt & libri ab eo conſcripti & variæ lucubrationes MSs. pro juribus Societatis propugnandis. Profeſſionem edidit votorum quatuor, orationi apprimè deditus, etiam inter confertiſſimas occupationes negotiorum nihil de ordinario rerum ſacrarum penſo omittebat. Antiquâ & innocente ſimplicitate erat, fideli memoriâ, profundo ingenio, facili & promptâ in omnes charitate. Ad fidem Catholicam varios ſtudioſos juris etiam heterodoxos verbo & exemplo perduxit. Magno zelo animarum præditus, ad vicina Coloniæ oppida excurrebat Catecheſeos causâ, etiam hyeme gelidâ & annis pluribus. Patientiæ inſignis monumenta edidit plurima, & olim captus ab exercitu hæretico & in morbis variis, quibus fuit vehementer afflictus, & maximè in poſtremo, in quo conjunctiſſimus cum divina voluntate & ſacris myſteriis munitus, præeuntem orando Sacerdotem ad ultimum uſque ſpiritum proſecutus, piè exſpiravit Burenæ die 13. Junii 1662. Edidit

Aſtri inexincti à Gaſpare Scioppio & F. Romano Hay Benedictino in orbem evulgati eclipſim ſeu deliquium. Coloniæ apud hæredes Bernardi Gualteri 1639. in 4to pp. 229.

Aula Eccleſiaſtica & Horti Cruſiani ſubverſionem, ſive F. Romani Hay aliorúmque Commentariorum diſcuſſionem Coloniæ apud Jodocum Kalckovium 1653. duobus Tomis in 4to. Tom. I. pp. 741. Tom. II. pp. 241. Tom. III. pp. 262.

JOANNES CURVELLO, ortu Agrippinas, Ordinis ſancti Benedicti, in Monaſterio ſancti Joannis in Rhingavia profeſſus, claruit anno 1508. Superat ejus

Poematum Sylvula. MS. in Bibliotheca Lacenſi apud Euphalos.

Hexaſtichon in Epitoma Metricum Jacobi Syberti, ibidem cod. 27.

Plura de eo commemorat Joannes Boutzbachius Premontanus Lacenſis Prior in MS. Auctario Trithemii de Script. Eccleſiaſt.

Ex Comment. Oliv. Legipont Benedictini Martiniani.

JOANNES à DART videtur medio ſæculo ſæculo XVI. Profeſſor legum Colonienſi in Univerſitate fuiſſe: quia Proviſoribus Univerſitatis Conſulibus opus ſuum, uti Patronis & Tutoribus, dedicavit.

Juris Cæſarei pro ſuo jure ſuóque vigore aſſertorio repetitio, ex L. II. C. quæ ſit longa conſuetudo, Authore Joanne à Dart. Coloniæ apud Joannem Bathenium 1562. in 8vo pp. 7.

JOANNES à DAVENTRIA Tranſiſalanus, Ordinis Minorum, Magiſter Provinciæ Colonienſis, Hæreticorum, præſertim Anabaptiſtarum ac Lutheranorum iſtis in locis graſſantium ſtrenuus impugnator. Scripſit

Exegeſin Evangelicæ veritatis contra errores confeſſionis Lutheranæ Cæſari in Comitiis Auguſtanis exhibitæ. Coloniæ 1535. in 8vo typis Melch. Noveſiani.

Catapultam. Ità nominat librum contra Anabaptiſtas ſcriptum, aliáque. *Valer. Andreas.*

JOANNES DINGENS Profeſſus Cartuſiæ Colonienſis ſanctæ Barbaræ.

Catechiſmus de charitate ſeu de Decalogo & Sacramentis. Extat in Cart. Colon. OO. 160.

Compendium Commentariorum Salomonis. 59. 60. 61. 62.

Loci communes ſeu exempla è Sanctorum vitis diverſis.

Explicatio in Pſalmos. Libris duobus.

Ex indice Biblioth. Cartuſ. Colon.

JOANNES DOCCOMIENSIS J. U. Doctor, Colonienſis Academiæ ornamentum inſigne fuit, in qua jus utrumque diu cum ſumma laude profeſſus eſt, unde ob egregiam nominis claritatem in Cameram Spirenſem evocatus, inter Aſſeſſores imperii controverſiis Principum, civitatum ac Provinciarum decidendis operam ſtrenuam per complures annos navavit: inde dum aſſiduis ſtudiis & ſtipendiis haud quaquam pœnitendis à Duce Cliviæ invitaretur, Cameram reliquit, eâ commoditate ductus, quòd Coloniæ habitare nihilominus poſſet, etiamſi Duci eſſet à conſiliis; maluit enim inter Literatos, quàm Aulicos agere vir litteris promovendis natus. Anno Domini 1557. illi dedicatum fuit opus, cui titulus: *Candela Evangelica*, in cujus præfatione ei tribuitur ab Authore libri hic titulus: Ad eximium virum Joannem Docken Friſium, J. U. Profeſſorem, Viglius Zuichemus. Audio eum reliquiſſe quædam in jure ſcripta; ſed mihi hactenus videre non contigit. *Suffridus Petri de Scriptoribus Friſiæ Decad. X. n. 9.*

JOANNES de DORSTEN (oppidum eſt Comitatûs Recklinghuſani) Ordinem Fratrum Eremitarum ſancti Auguſtini profeſſus, in Conventu Erfordienſi floruit, vir in divinis ſcripturis ſtudioſus & eruditus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, ſermone ſcholaſticus, vitâ & converſatione honeſtus, claruit ſub Friderico Imperatore III. & Sixto IV. Papa, ſub quibus & mortuus eſt. Scripſit

De Monochordo Lib. 1.

De modo bene cantandi Lib. 1.

De collectarum concluſionibus Lib. 1.

Sermones multos & varios. Lib. 1.

Hactenus *Trithemius in catalogo illuſtrium virorum* ad annum Domini MCCCCLXXV. profeſſus, cætera, quæ hic Author ſcripſiſſet, ad notitiam ſuæ lectionis minimè veniſſe. Verùm extat in Biblioth.

blioth. Coll. Colon. Societ. Jeſu MS. in folio codex

Chronica Imperatorum Romanorum ab initio Æra Chriſtiana ad annum Chriſti MCCCCLXXVII. cui ſubſcribitur *Joannes de Durſten*, & non de Dorſtein, uti apud Trithemii impreſſa legitur. In iiſdem Chronicis extremis meminit belli inter Colonienſem Archi-Epiſcopum & Suſatenſes, item inter Noveſienſes & Burgundiæ Ducem, ſuo ævo & in confinibus patriæ ſuæ regionibus geſti.

JOANNES DUNS SCOTUS *DOCTORIS SUBTILIS* meritò apud omnes nomen aſſecutus, eâ viguit doctrinâ ac virtute, ut non exiguam apud omnes laudem ſit adeptus, tribúique nobiliſſimis regnis Angliæ, Hiberniæ, Scotiæ interminabilis contentionis ſtudium indiderit, tantum virum ad ſe pertrahendi. Nihil erat vel tam difficile, vel tam densâ caligine involutum, quod illius vivax & perſpicax ingenium non penetraret. Nihil adeò diſtortum aut nodoſum, quod non diſſolveret. Oxonii, Lutetiæ, Coloniæ magno diſcipulorum profectu, multorum encomiis, ſummo omnium applauſu Theologiam publicè profeſſus, multa ſcripſit doctiſſimè in Ariſtotelem, Petrum Lombardum, ſacros Codices editis Commentariis. Mors immatura limam ultimam prohibuit, &, ne imperfecta complerentur, effecit. Obiit verò Coloniæ 6to idus Novembris 1308. apud Minores Conventuales, conditus in medio choro retrò aram majorem, cujus tumulo hæc appenſa ſunt carmina:

Ante oculos ſaxum Doctorem deprimit ingens,
Cujus ad interitum ſacra Minerva gemit.
Siſte gradum Lector, fulvo dabis oſcula ſaxo,
Corpus JOANNIS hæc tegit urna SCOTI.
Annus milleno ter centum cùm adderet octo,
Poſtremum clauſit letho agitante diem.

Scripſit Tomos XII. qui Lugduni impreſſi ſunt cum notis variorum.

In primo Grammatica ſpeculativa Scoti.

In univerſam Logicam quæſtiones.

In 2do Commentaria in octo libros Phyſicorum, & quæſtiones in libros de anima.

In tertio Tractatus de rerum principio. Tractatus de primo principio. Tractatus Theorematum. Collationes 23. Collationes 4. noviter addita. Tractatus de cognitione DEI. Quæſtiones miſcellaneæ. Meteorologicorum libri 4.

In quarto Expoſitio in Metaphyſicam, ejuſdem concluſiones & quæſtiones in Metaphyſicam.

In quinti Tomi parte 1. libri primi ſententiarum diſtinctiones 7. In parte II. reliqua diſtinctiones lib. 1. ſententiarum.

In Tomi 6. p. 1. libri ſecundi ſententiarum diſtinctiones ſex.

In parte 2da reliquæ diſtinctiones ejuſdem libri II.

In Tomi 7. p. 1. libri tertii ſententiarum diſtinctiones 25.

In 2. p. reliquæ diſtinctiones ejuſdem libri.

In Tom. 8. libri 4ti ſententiarum diſtinctiones 13.

In Tom. 9. ejuſdem libri 4ti diſtinctio 14. cum reliquis uſque ad 42. incluſivè.

In Tom. 10. à diſtinctione 43. uſque ad finem ejuſdem libri 4ti.

In Tom. 11. part. 1. Reportatorum Pariſienſium libri III.

In parte 2. eorundem Reportatorum Pariſienſium liber 4tus.

In Tom. 12. Quæſtiones quodlibetales.

Deſiderantur adhuc omnes ejus in S. Scripturam Commentarii,

Aliaque lucubrationes.

Lectura in Geneſin.

Commentarii in Evangelia.

Commentarii in Epiſtolas S. Pauli.

Sermones de Tempore.

Sermones de Sanctis.

Tractatus de perfectione ſtatuum.

Ex Wadingo de Scriptoribus Ordinis Minorum.

JOANNES de DUREN Ordinis Fratrum Minorum ſancti Franciſci, Diœceſis Colonienſis, vir doctiſſimus, nec ulli Theologorum ſecundus, divini verbi Prædicator non otioſus, ingenio clarus, ſermone facundus, & tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris ſtudioſus & doctus. Scripſit

Sermones de Tempore lib. 1.

Sermones de Sanctis lib. 1.

Quadrageſimale lib. 1.

De ſeptem peccatis mortalibus lib. 1.

De manifeſtis vitiis lib. 1.

De occultis vitiis lib. 1.

De confeſſione lib. 1.

Trithemius. Eiſengrein. Ex Biblioth. Geſneri & Simleri. Wadingus ait, alios eum ad annum 1412. alios ad 1468. referre.

JOANNES DURSFELDT Juliacenſis, in Oberempt natus 1678. 7. Septembris, Juliaci humaniora, apud Aquas-Grani Philoſophiam hauſit, Societatem Jeſu adiit 1700. 10. Aprilis, anno 1714. 15. Aug. quatuor votorum Profeſſus Miſſionarius Catholicos inter & Acatholicos. Rector fuit Collegii Monaſterienſis in Eifflia. Typo vulgavit etiamnum ſuperſtes

Catechiſmum de Confeſſione & Communione, Germanicè.

Catechiſmus practicus, oder Unterweiſung vom allerheiligſten Sacrament der Buß und des Altars. Coloniæ apud Leonardum Rommerskirchen in 4to typo editus 1722. pp. 120.

Alterum

... ſententiarum diſtinctio ...

... libri 4ti diſtinctio 14. ... 42. incluſivè.

... diſtinctione 43. uſque ad finem ...

...z. Reportatorum Pariſien-

... Reportatorum Pariſien-

...nes quodlibetales.

... omnes quæ in S. Scriptu-

...i.

...ngelia.

...ſtolas S. Pauli.

...r.

...ur ſtatuum.

... temporibus Ordinis Mi-

...REN Ordinis Fratrum
..., Diœceſis Colonienſis,
... Theologorum ſecundus,
...on otioſus, ingenio cla-

1513. Per VIM ſVnt Leges aC pLebIsCIta CoaCta. *
ECCe CaDVnt CæſI DVCtores gentIs AgrIppæ. *

1517. Spargere VeſanVs CæpIt paraDoXa LVtherVs,
SeDVCtor pLebIs, CVCVLVs, bVbóqVe profanVs. *

1525. ~~Rex Galliarum Franciſcus capitur, et capit Rusticorum ſeditio.~~
CaptVs erat gaLLVs, CoeVnt CVM rVre Cohortes *

1527. ALtera, post Captos gaLLos popVLIqVe fVrores,
Æstas, te Capta, RoMa! CrVenta fVIt *

1529. CæſarIn ItaLIaM qVo VenIt CaroLVs anno

Digitized by Google

fille, ut inde mortem
giſtratûs Colonienſis un
piæ

Diſpenſatorium Colon
Lexicon Baſileenſe.

JOANNES de ES
torum Conventûs W
Theologiæ Profeſſor,
Habetur Tractatus ho

Declaratio quorund
ſeu dicta per ſpiritu
apparuit anno 1437.
cidit F. Joannes de e
Hic Tractatus extat i
rici Kalteyſen n. 7. &
Habetur quoque eju
citatum in Rotulo
inter Cöllen und Wa
lenius *Volum. III.*
fortè apud hæredes
nicum MSs. ubi ha
" Carolus M. habe
" Gericht in Weſtph
" und Weſer angeſetz
" Chriſtlichen Religio
" thaten gereiniget w
" Gericht werde von
" *Va*- *m*. das iſt *V*

Alterum etiam Germanicè, qui continet novem meditationes, in 12mo. Titulus: *Kleiner Seelen-Wecker.*

JOANNES ECHTIUS Germanus, lucem primò vidit in Colonia Agrippinenſium, medio ſæculo VVI floruit. Witebergæ primùm, ſubin in Italia medicam artem didicit & coluit, Doctor creatus in Italia. Dein Coloniæ magnâ celebritate nominis ſui medicam exercuit, Botaniæ colendæ addictiſſimus, feruírque ex odore vehementiori neſcio cujus corporis irà cerebrum læſiſſe, ut inde mortem ſibi accerſerit. Juſſu Magiſtratûs Colonienſis unà cum aliis Medicis ſcripſit

Diſpenſatorium Colonienſe.

Lexicon Baſileenſe. Pantal. Proſopog. &c.

JOANNES de ESSENDIA Ordinis Prædicatorum Conventûs Weſalienſis Alumnus, ſacræ Theologiæ Profeſſor, circa annum 1438. florebat. Habetur Tractatus hoc titulo:

Declaratio quorundam dubitabilium circa acta ſeu dicta per ſpiritum in Megerick (qui ſpiritus apparuit anno 1437. in Ducatu Cliuenſi) quæ decidit F. Joannes de eſſendia Ordinis Prædicatorum. Hic Tractatus extat in Volumine VI. operum Henrici Kalteyſen n. 7. & dicitur curioſus & eruditus. Habetur quoque ejus *MSt. Chronicon Weſtphaliæ* citatum in Rotolo *Actorum wegen Oſtinchuſen inter Cöllen und Waldeck*, ex quibus Joannes Gelenius *Volum. III. Farraginum pag. 167.* notat, fortè apud hæredes Kleinſorgii extare hoc Chronicum MSs. obi hæc excerpit ex eo Chronico: « Carolus M. habe zu dem End das heimlich « Gericht in Weſtphalen zwiſchen dem Rhein « ond Weſer angeſetzt, damit dis Land bey der « Chriſtlichen Religion erhalten, und von übel« thaten gereiniget werden môgte. Das Still« Gericht werde von den Weſtphâlern genennt « *Va-mi*, das iſt, *Va mihi*, wanns wegen einer « übelthat über mich kommen ſolle. « Alii vocant has *Cometias Sànnen-Gericht*, & Judices *Senn-Scheffen*, quaſi judicium famæ & Judices famæ. Inquiſitionis ſpecies videtur à Carolo M. inſtituta in Cometiis Weſtphalicis. Vide *Chronicon Ertwini Ertmahn Conſulis Oſnabrug. ab Hermanno Hamelmanno editum.*

JOANNES FABRITIUS BOLANDUS ſcripſit Coloniæ 1546.

Motus Monaſterienſes. in octavo apud Gymnicum.

Idem Pſalterium Davidis Lyrico carmine reddidit. Simlerus & Geſner.

JOANNES FABRITIUS, cognominatus CÆSAR, Canonicus, Monachus (credo ſancti Benedicti) Gladbacenſis. Edidit 1616. Coloniæ

Chronicon Martini Poloni ſinè mentione Joannæ Papiſſæ: cùm Leoni IV. immediatè ſubjungat Benedictum III. & teſtatur ſic haberi in Cod. MSt. Tungerloenſi: ſed idem anno 1559. editum fuerat Baſileæ à Joanne Oporino, & anno 1574. in 8vo editum fuerat Antverpiæ per Suffridum Patri typo Plantiniano. In utroque extat hiſtoria Joannæ Papiſſæ; ſed Suffridus Petri ſinè hoc emblemate Martinum vulgavit.

JOANNES FABRITIUS, patriâ Fiſchelenſis, 1592. 27. Septembris natus, ad Societatem Jeſu aggregatus 1611. 29. Martii, dixit pro concione per annos plures, fuit Miniſter, Præfectus ſcholarum, ſanitatis, ſodalitiorum, Confeſſarius, Superior. Ad animas, quæ in igneo illo exilio ad videndam DEI faciem inter tormenta aſpirant, eruendas ſtudioſè pius. Quoties licebat, auro apparatu ſacrificium pro illis offerebat, aliis idem perſuadere conatus. Auditas ad ejus cubiculi januam perſtrepere pias illas & opis indigas animas quidam haud ex vano ſuſpicari rem eò adduxêre, ut fateretur, ſtrepitum illum illorum fuiſſe, opem libertatémque poſcentium. Ipſe certè omni eo ſacrificiorum theſauro, quo poſt mortem ſuos filios ditat, & ad felicem uſque æternitatem proſequitur Collegium Provincia; demum Præpoſitus Generalis ac Societas univerſa, iis animabus illum dono donans, ſe planè abdicavit, & quidquid ſuum eſſet, illis veluti teſtamento legavit, mirabili nec multis uſitatâ liberalitate. Paucis. Joannem totum toto amplexu ſtrinxit ubique charitas, & ad aliorum ſublevandum ærumnas multifariam inſtruxit: ultimum ſpecimen dedit Monaſterii Weſtphaliæ, quo anno 1656. ſæviens peſtis correptos intrà biduum ferè extinguebat. Impetraverat Joannes, ut iis operam navare liceret. Decem dies ſuffecêre ad exantlandum laborem, & capeſſendum glorioſæ mortis bravium, quos dies ut factis impleret, ſummâ ope conniſus eſt, omnibus, quæ accerſere poterat, delinimentis ad ſolanda corpora animóſque, uſque dum 26. Septembris religioſæ verè aſſiduæque charitatis plenam vitam pari eo, quo decebat, exitu felix abſolvit. Scripſit

De peccato gravi detractionis variis quæſtionibus illuſtratum libellum. Coloniæ apud Wilhelmum Frieſſem 1646. in 12mo editum.

Ex Nadaſi & annuis Collegii Monaſterienſis.

JOANNES FENGER ſacroſanctæ Theologiæ Baccalaureus in Univerſitate Colonienſi, Monialium Hoſpitalis ad ſanctum Spiritum intrà urbem Marcoduranam Director, Parochiæ Binsfeldt, quæ haud procul abeſt Marcoduro, Rector. Edidit libellum precum, hoc titulo:

Wohl-riechendes Myrrhen-Büſchlein. 1724. Coloniæ typo Matthiæ Randerath, qui tertiùm recuſus fuit anno 1731. in 12mo pp. 268.

JOANNES à FLITTARDIA ſancti Martini majoris apud Ubios Ordinis ſancti Benedicti Aſceta religioſiſſimus, vivebat ſæculo XVI. adulto. Reliquit opuſculum MS. ſig. B. 25. hoc titulo:

Joannis à Flittardia chara ſupellex, ſive Exempla, ſententia & axiomata ſacra ordine alphabetico pro materiarum diverſitate digeſta de abſtinentia, avaritia, &c. &c.

Ex Comment. Oliv. Legipont.

JOANNES FRANCISCUS ERMEL naſcitur vicino Coloniæ vico 1641. Joannis Hülsman diſcipulus, obiit 1693. pinxit hiſtorias, & ruralia, regiones, figuras, ædificia, aliáque ornamenta regionibus nobilitandis Norimbergæ ùt plurimùm habitavit, ubi apud inſignem artium Fautorem Georgium Jacobum Lang varia manûs ejuſdem monumenta, & apud alios viſuntur, teſte Sandrarto Coævo in *Academia Germanica Parte II. Lib. III. C. XXIII n. CCLXXV.*

Harms Tableaux Hiſtoriques & Chronologiques Tab. 31.

JOANNES FREYLINCK Reimbacenſis patriâ, 1594. natus, adoleſcens in Conventu Colonienſi, Ordini Prædicatorum nomen dedit, vir eruditione præſtans & religione, magiſterii laureâ, poſtquam pluribus annis Theologiam profeſſus, & ſacras litteras interpretatus fuerat, tandem fuit inſignitus 1678. Florente ætate concionibus habendis diu inſudaverat nec ingratè; pluribus verò prodeſſe cupidus varios Authores è vernacula eorum lingua Latinè reddidit & aliqua Germanicè:

1. *Homiliæ Quadrageſimales R. D. P. F. Hieronymi Baptiſtæ de Lanutza. Editio nova nunc ex lingua Hiſpanica juxta mentem Autoris fideliter translata, & latinitati reſtituta. Moguntiæ typo Joan. Godef. Schonwetteri 1649. in 4to Tom. IV. Acceſſit Tomus V. Homiliarum in Evangelium, quod legitur in Solennitate Ss. Sacramenti.*

2. *A. R. P. Didaci Niſſeni Abbatis Ordinis ſancti Baſilii Magni opera omnia in IV. Tomos digeſta, quæ primùm ab Authore Hiſpano idiomate, alibi Italico & Gallico edita poſtremùm, Latinis auribus donavit R. P. F. Joan. Freylinck &c. Coventûs Colonienſis Filius, Moguntiæ typo Joannis Godefridi Schonwetteri 1650. in quarto.*

3. *Scala Jacob à R. D. Joanne Lindeborn Virginibus DEO cum propoſito perpetuæ continentiæ in ſæculo famulantibus inſcitè applicata, à R. P. Joanne Freylinck &c. reſtituta, & ut quibuſdam videtur, prorſus dejecta & contrita. Coloniæ typo Petri Hilden 1668. pp. 220.*

4. *Amica diſſertatio de ſpongia Lindebornii felle & aceto plena &c. inter Philaxenum & Antipatrem Interlocutores. ibid. 1668. in 8vo pp. 152.*

5. *Vita B. Fratris Dominici de Anadon Valentini à P. Vincentio Gomes ejuſdem Ordinis Prædicat. Hiſpanicè ſcripta, Germanicè reddita.*

6. *Vita Sororis tertii Ordinis S. Dominici Mariæ Raggi à F. P. Joanne Caragopa Hiſpanicè ſcripta, Germanicè verſa.*

Echard & Quetif. Scriptores Ordinis Prædicatorum.

JOANNES FREYTAG de Duſſeldorff, Carmelita, Prior, & ſacroſanctæ Theologiæ Doctor Colonienſis, vir verè pius & doctus, regularis diſciplinæ cuſtos & amator præcipuus. Anno 1494. indictione XII. moritur Argentorati, pro quo Ss. Facultas Theologica Colonienſis apud PP. Prædicatores ſolenniter parentavit ſub Rectore Magnifico Bertramo Baan; quod ſignum eſt, fuiſſe Decanum ejuſdem Facultatis Theologicæ. Scripſit

De obſervantia dierum feſtivorum Lib. 1.

Sermones varios de Tempore & Sanctis Lib. 2.

Itinerarium terræ ſanctæ, quam in perſona propria viſitavit. Lib. 1.

In hiſtoria Templi Argentinenſis ſcriptâ à Schadeo 1617. in 4to pag. 81. reperi Joannem Freytag de Duſſeldorpio Carmelitam adſtipulatum Joanni Geyler Keyſerſpergio Concionatori Cathedrali damnanti uſum Tribunalis Argentinenſis, quo damnatis extremo ſupplicio (ut ut pœnitentibus) denegabatur Communio Corporis Domini. Sententia Geyleri & Joannis Freytag miſſa fuit ad tres Univerſitates, & harum judicio unanimi probata. A quo die plectendi extremo ſupplicio, ſi delicti præteriti dolorem ſincerum præ ſe ferant, Euchariſtiæ Communionem habent, & Senatus Argentinenſis veterem morem oſtenſæ ab his duobus eximiis viris veritati poſtponendum duxit. *Wimpfelingus in Catal. Epiſc. Argentin.* Extat & Keyſersbergii *Libellus* impreſſus *de Communicandis, qui extremo ſupplicio afficiuntur.*

Gerardus Voſſius de Hiſtor. Latin. Tritthemius catal. viror. illuſtr. Eiſengrein, Geſner, Poſſevinus (qui ultimi cognomen viri ignorârunt) Daniel à V. Maria Speculi Carm. p. V. num. 3101. Eximius Bruno Tevvis Provincialis Carmelitarum.

JOANNES FRIDERICUS KARG natus in Franconia, ſacri Romani Imperii Liber Baro de Bebenburg, Dominus in Kirchſchletten. Poſt abſoluta Romæ, Pariſiis, Pragæ, Bambergæ ſacroſanctæ Theologiæ, utriuſque juris, & hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſtudia, Bambergæ publicum Arcanioris Miniſtri munus ſuſtinuit apud celeberrimæ memoriæ Principem Petrum Philippum Epiſcopum Bambergenſem & Herbipolenſem. Ad Bavari ſubin Electoris ſereniſſimi Maximiliani Emanuelis miniſterium pari candore ac fide tranſiit; iteratis apud plures Electorum & ſacri Romani Imperii Principum aulas legationibus defunctus, ab ipſo Auguſto Leopoldo graviſſimis cum Innocentio XI. & Curia Romana cauſis in alma urbe tractandis adhibitus, tem ex voto geſſit. Poſt vacante Archi-Epiſcopatûs Colonienſis cathedrâ contra Æmulum Potentiſſimi Franci ſuppetiis nixum rem felici marte eò perduxit, ut ſereniſſimus Joſephus Clemens Bavarus poſtulatus, & ab ſummo Pontifice & ab Auguſto confirmatus fuerit. Fuit ejuſdem Joſephi Clementis Archi-Epiſcopi Colonienſis ſupremus Cancellarius & Miniſter Statûs, Abbas Montis ſancti Michaëlis in Gallia, obiit die 31. Decembr. 1719. ætatis 72do penè exacto. Scripſit

I. 1679. Fried-reiche Gedancken über die Religions-Vereinigung in Teutſchland aus dem Wort GOttes, Conciliis, Patribus, Kirchen-Hiſtorie zuſammen getragen. Wirceburgi typo Jobi Hertz in 16to pp. 353. Dicatus liber Petro Philippo Epiſcopo Bambergenſi & Wirceburgenſi.

II. 1690. Joannis Friderici Karg de Bebenburg ſereniſſimorum DD. Fratrum Principum Electorum Colon. & Bavar. Ducum, reſpectivè Plenipotentiarii, Ablegati extraordinarii, Conſiliarii Statûs, & inſignis Eccleſiæ Monacenſis B. Mariæ Virginis Decani, &c. Diſſertationes Theologica Nomo-Canonica, Hiſtorica & Polemica ad Conſtitutionem Gregorianam de immunitate locali Eccleſiarum, ſeu de jure ſacri Aſyli. Typis Petri Alſtorff Coloniæ 1690. in 12mo pp. 399. præter præfationem & indicem.

III. 1680. Pax religioſa in 16to Herbipoli edita 1680. Libellus relatus in indicem prohibitorum

Digitized by Google

ditorum Romæ, cui reſpondit P. F. Jacobus à S. Antonio de Monte Carmelo Exprovincialis, olim Ss. Theologiæ, nunc ſcripturæ Doctor Lovanii: Conſultationes Canonicæ.

Amuſſis Enpiſtina ejuſdem illuſtriſſimi Kargii. in 12mo.

Facialis pacis religioſæ. 1688.

Vita & mors & gloria S. Joannis Nepomucenì à D. Frid. Karg de Bebenburg. in 12mo Bonnæ 1702.

Diarium quoddam vel Protocollum Germanicè Bonnæ, Latinè Leodii 1696. Cui reſpondit Capitulum Metropolitanum Colonienſe.

Appendix Coloniæ ſanctæ ſecunda. Quanam prærogativa ex communi gentium conſenſu, maximè quoad exercitium domeſticum religionis, Legatis, Ablegatis extraordinariis & reſidentibus in terris Principum, ad quos miſſi ſunt, debeatur tacito nomine. Subjungitur: Heiligee Collen, edito ab Henrico Lidberg.

Ex præfatione Petri Alſtorff Editoris libri de jure aſyli.

JOANNES FRIDERICUS MATHENESIUS Magiſter in Gymnaſio Tricoronato promotus 1597. Hiſtoriarum & linguæ Græcæ in Academia Colonienſi Profeſſor ordinarius, Collegiatæ ſancti Cuniberti Canonicus & Paſtor. 1607. die 24. Aprilis à Capitulo Cunibertino eligitur S. R. E. Proto-Notarius Apoſtolicus, ſacræ Theologiæ Doctor in eadem Univerſitate creatur. Anno 1622. 24. Auguſti, dum Sacramenta miniſtrat peſte infectis, ex inſigni charitatis opere luem traxit, & obiit. Scripſit

1. *Sceptrum Regale & Imperatorium Sereniſſimæ & Catholicæ Domûs Auſtriacæ, Authore R. D. Joan. Frid. Mathenesio Ss. Theologiæ Doctore, &c. &c. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1619. in 8vo pp. 127.*

2. *De parentela, electione, coronatione Ferdinandi II. Ungariæ & Bohemiæ Regis, Principis, Electoris, Archi-Ducis Auſtriæ, Ducis Burgundiæ, in Regem Romanorum lib. III. cum ſtirpibus conſanguineæ Auguſtæ Domûs Bavaricæ & Lotharingicæ, item Palatinæ, Saxonicæ & Brandenburgicæ, adjectâ rerum memorabilium breviculâ narratione & religionum mutatione, Authore J. F. Matheneſio, S. T. D. P. & C. & Protonot. Apoſt. Coloniæ excudebat Arnoldus Kempenſis 1621. in 4to pp. 136.*

3. *Peripateticum Chriſtianum, ſive Theophoriam ſanctæ liberæ & imperialis Civitatis Colonienſis ab Hæreticorum calumniis vindicatam, cum ſanctarum proceſſionum apologetico ad ampliſſimos Conſules Senatúmque Colonienſem. Coloniæ typis Petri à Brachel 1619. in 8vo pp. 224.*

4. *De luxu & abuſu veſtium noſtri temporis diſcurſus quadraginta ex ſacrarum ſcripturarum graviſſimorumque Authorum fontibus deducti, per J. F. Matheneſium Theologum, hiſtoriarum & Latinæ Græcæ in Academia Colonienſi Profeſſorem ordinarium jure latio donati ad ampliſſimum prudentiſſimumque Senatum Catholiciſſimæ Reipublicæ Colonienſis. Coloniæ apud Joan. Crithium 1612. in 8vo pp. 170.*

5. *Syntagma criticum: Neſcis, quid ſerus veſper vehat: de ſomno potúque Chriſtianorum ſomnifero. Coloniæ 1602. ſumptu Butgenii in 8. pp. 101. Inſcriptus Joanni Gerardo Comiti de Manderſcheidt, Decano Metropolitano, & Erico Comiti in Limburg, & Brunckhorſt Scholaſtico Metropolitano & Decano Gereoniano.*

6. *Hermathenam orationum miſcellanearum variâ & jucundiſſimâ ſcripturarum, Theologiæ, Philoſophiæ, eloquentiæ hiſtoriarúmque cognitione inſtructam. Coloniæ apud Joan. Crithium 1613. in 8vo pp. 202.*

7. *Ara Buſiridis, ſive ſyntagma criticum de hoſpitalitate & conteſſeratione quorundam Chriſtianorum in hoſpitali. in octavo typo Wilhelmi Frieſſem.*

JOANNES FRIDERICUS RORICH natione Germanus, natus Coloniæ Agrippinæ, adoleſcens ingreſſus Societatem Jeſu anno Domini 1599. ætatis ſuæ 17. vota quatuor in eâ profeſſus eſt. Cùm humaniores literas Fuldæ prælegeret, contentione ſtudiorum valetudinem afflixit, quæ dein nunquam reſtitui potuit. Concionatus tamen eſt cum inſigni eruditionis, prudentiæ & facundiæ laude, quam præcipuè tulit in Comitiis Electoralibus Francofurtenſibus 1619. quibus electus eſt Imperator Ferdinandus II. Defunctus eſt Monaſterii Weſtphaliæ vitio pectoris & pulmonum in florenti ætate confectus die 14. Decembr. 1633. Edidit Germanicè

Lucernam Evangelicam de Communione ſub utraque ſpecie.

Apologiam ejuſdem Lucernæ contra Balthaſarem Mentzerum, gründliche Ausklopffung und Zerſtöberung der groben handgreifflichen Lugen-Dunſt, Irrnebel und Ketzer-Dampff. mit welchen ſich Balthaſar Mentzer, die Paderborniſche Communion-Fackel zu verdunckelen und zu verfinſteren, vergeblich zermartert hat. Gedruckt zu Paderborn durch Matthæum Pontanum in 8vo pp. 584. & plures.

De uſu cœmeteriorum contra eundem Mentzerum.

Concionem funebrem in exequiis illuſtriſſimæ Dominæ Sabinæ Catharinæ Comitiſſæ ac Dominæ Friſiæ Orientalis & Ritbergæ habitam 1618.

Concionem funebrem alteram in exequiis Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi Principis D. Theodori Epiſcopi Paderbornenſis habitam 1618.

Sotuellus in Bibliotheca Script. S. J.

JOANNES FUIST ſive FUISTGEN Carmelita, ex oppido Crucenacenſi in Comitatu Sponhemenſi, vivebat anno 1355. ſub Carolo IV. Imperatore. Annis aliquot Profeſſorem egit ſacroſanctæ Theologiæ Coloniæ. Vir fuit ingenio ſubtilis, vitæ converſatione devotus, maximus & mirandus Declamator ſermonum. Obiit 1363. Argentorati, ubi (ut Poſſevinus refert) Prior fuit. Meminerunt ejuſdem cum en-

comio Eiſengreioius, Geſnerus, & Poſſevinus. Scripſit, & poſteritati reliquit

Queſtiones ſententiarum : librum unum.

Sermones de Tempore & Sanctis. Lib. 4.

Addit Poſſevinus, ejus *Sermones MS.* ùt vocant, originales extare in Cœnobio Crucenacenſi, teſte Trithemio, ſed à Lutheranis poſtea & locus & DEI cultus ademptus in eodem oppido fecit, ut & ejus viri Theologi & aliorum labores ibi perierint.

JOANNES GABRIEL de FABRI natus in patria Colonienſi 1668. perinſignis Collegiatæ Eccleſiæ ad ſanctum Severinum intrà Coloniam Canonicus Capitularis, antiquiſſimi Montanorum Gymnaſii in annos 31. Regens vigilantiſſimus. Erat generis nobilitate clarus, animo ſagax, eruditione excellens in iis, quæ ad DEI cultum & honorem, dictæ Gymnadis florem juriúmque conſervationem facerent, zelator eximius, juventutis cenſor acerrimus, vitiorum & omnis diſſolutionis impatiens, honeſtatis ac pietatis ſpeculum, gravitatis ac prudentiæ ſpecimen, Cleri totius exemplar ſingulare. Cùm annum ætatis ſuæ ſexageſimum ſecundum atógiſſet, apoſtemate ſuffocatus, die tertiâ Julii occubuit 1730. Providè fideliterque congeſſit, & typis publicavit 1724.

Seriem ſive ſucceſſionem in antiquiſſimo apud Ubios Gymnaſio Montano Regentum, cum compendioſa enarratione, à quo primordialiter fundus ſcholarum donatus ſit, & quomodo in regimine Gymnaſii ſuccedendi forma ſtatuta. in 4to Coloniæ.

JOANNES GAMANS natione Juliacenſis, patriâ Nuenarius, natus 1606. Societatem 1623. ingreſſus Treviris, in caſtris verſatus annos complures, in Belgio & Germania inſtruendis ad DEI timorem militibus utiliter intentus. Interea ſanctorum Martyrum vitas, ut è latebris Bibliothecarum proferret in lucem, ſingulari diligentiâ & induſtriâ adlaboravit. Nonnullas quoque egregiè diſcuſſit, & notationibus hiſtoricis illuſtravit, quas videre eſt in Tomo I. & II. vitarum Sanctorum à Joanne Bollando editarum. Profeſſionem quatuor votorum emiſit Antverpiæ die 26. Decembris 1641. Poſtea translatus in Provinciam ſuperioris Rheni, ſedulum in eâ egit Operarium. Scripſit

Commentarium de S. Thiatilde Virgine Abbatiſſa Freckenborſtenſi, quem Joannes Bollandus edidit in appendice ad diem 30. Januarii Tom. II. pp. 1154. & ſeqq.

De B. Godefrido Cappenbergenſi ad diem 13. Januarii Commentationem præviam hiſtorico-chronologicam.

Illuſtris vir Joannes Chriſtianus L. B. de Boineburg Epiſtola XXIII. ad Dietherícum anno 1655. Braubachii datâ : *Serarii*, ait, *Moguntiam jam acceſſionibus variis juxta & luculentis amplificat GAMANSIUS, Jeſuitis Bollando & Henſchenio familiariſſimus, meúsque bonus amicus.* Hujus ſchedæ ab obitu maximam partem PP. Antverpienſibus ceſsêre, ait Joannes Tom. I. rerum Moguntiacarum.

JOANNEM GELENIUM Kempena Archi-Diœceſis Colonienſis oppidum (THOMA ſuo librorum de Chriſto imitando Authore notiſſimum) edidit die 17. Octobris 1585. Ejus Pater vir domi primarius Henricus Gelenius ab Herpeſch, mater Gudula à Bockell lectiſſimum par conjugum pietate ſuâ & virtute dignum hæredem edidêre. Baptizando cùm imponendum nomen eſſet, contendêre cognati magnis ſtudiis, quos ut conciliaret Parochus, ejus diei Patronum aſciſcendum ſuaſit, quo *conceptus foret:* unde Joannis Chryſoſtomi nuncupatio adhæſit, cujus ſanè zelum, & mores, & ſapientiam Chriſtianam præclarè in ſe expreſſit. Obſtrinxit ſibi puerum magno beneficio Deipara : cùm enim herniâ cruciaretur, delatus eſt ad Aquas-Grani, in quarum æde regia ſingulari fiduciâ invocata ſanitatem plenam reſtituit.

Triviali ſcholæ traditus, eminere illicò cœpit inter æquales, & ingenii felicis ſemina prodere: cùm enim præcurreret ſagacitate occurrentes Grammaticæ ſalebras, & memoriâ fidâ, quidquid ei committeres, tenaciſſimè retineret & redderet promptè, utebatur Joanne Ludi-Moderator veluti Legato, ejúsque vicariâ operâ aliorum tironum ſcriptiunculas emendabat, & penſa reddenda examinabat. Senſit puer ipſus majus aliquid, atque hîc audiebat, supereſſe diſcendum, & patriam anguſtiorem ſuo ingenio. Fortè anno 1595. nato fratri Ægidio, & baptizando convivium inſtruxerat pater, quo ex Clero & Magiſtratu honeſtiſſimos advocaverat : eos Joannes tempore nſus rogavit, & apud parentes interceſſores adhibuit, ut altiores ſcholas adire ſibi liceat. Datum id tantis amicis, indolem & animos mirantibus, qui Wickrodium miſſus 1597. die 29. Maji Joanni Buchlero celebri in ea regione Grammatico erudiendus datus fuit. Ex quo Græcam Latinámque linguam copioſè adeò didicit, ut par eſſet altioribus diſciplinis. Ejus rei gratiâ Metropolim Coloniam devectus, Gymnaſium Montanum pari diſcendi aviditate adivit, nec latuit diu memoranda ubique ingenii ac memoriæ vaſtiſſimæ edens ſpecimina. Hujus teſtimonium locuples non unum ſupereſt. Veneiat neſcio quis in urbem artem memoriæ adoleſcentibus diſcendam offerens, mirámque ejus beneficio facilitatem ac capacitatem promittebat: decades enim aliquot verſuum Græco alióve ignoto idiomate ſcriptorum reddendas ab eo, qui ſemel aut iterum eas lectitâſſet. Inaudiit Joannes, & jactabundo repoſuit, ſe citra ullam artem naturæ beneficio idem præſtiturum; nec mora: oblatas caſu decades aliquot Græcorum verſuum, ubi ſemel ac iterum legit, citra hæſitationem ſtupentibus omnibus recitavit.

Similis felicitas fuit in juris civilis indigeſto volumine, reliquíſque libris devorandis dicam an diſcendis : nam intrà paucos menſes prægrandis illius molis capita omnia, paragraphos, titulos nunc recto, aliàs inverſo ordine recitabat, & interrogatus quocunque de loco conſequentia aut antecedentia illicò proferebat è fido memoriæ ſuæ ſcrinio: unde Juriſconſulti Profeſſores affirmabant deperditos Juſtiniani libros poſſe unius Gelenii ſubſidio reſtitui.

Permoverunt hæ conſpicuæ dotes eximium Gualterum Xylandrum, Gymnaſii Montani Rectorem, Decanum in Facultate artium 1612. ut bonis artibus docendis & Philoſophiæ admoveret alumnum jam maturum, atqui à juriſpru-

dentiæ

Digitized by Google

dentiæ contentioſo foro in ſacræ Theologiæ adyta introduceret, ac demum ſucceſſorem regundæ antiquiſſimæ ſcholæ teſtamento diceret. Accepit lætus impoſitam Provinciam Joannes, patre jam anno 1609. 18. Septembris in Francofordienſi itinere ex apoſtemate defuncto. Anno proximo 1610. primam DEO hoſtiam litavit. Eodem anno in Kalendas Junii incidit mors Xylandri ſeniculi, cui diſpari ſanè ætate, ante prælectum Ariſtotelem, ſed judicio & ſapientiâ canus, gratulante Collegio & urbe ſucceſſit, non ſinè numine: par enim vegetæ juventæ Regentis, & ſagaciſſimæ menti fuit progreſſus, & flos litterarum & diſciplinæ. Ipſa ædificia reparata & aucta ſensêre vividam manum, & labori cuivis ſuſcipiendo perinde ac perficiendo capax pectus. Biennio poſt 1612. Decanus almæ artium Facultatis eligitur. Præmia laborem, honor fugientem ſequi ſolet. Vacabat etenim anno 1613. morte nobilis viri Antonii à Cubach Canonicatus Collegiatæ Eccleſiæ ad ſanctos Apoſtolos; hunc Univerſitas Joanni detulit: verùm ut orbi conſtaret, labores eum, non honores ambire, memorando exemplo Sacerdotium adeò pingue ſibi oblatum in Gymnaſii ſui Profeſſorem Matthæum Hoenium infra à nobis laudandum tranſcripſit. Capitulum Andreaticum Colonienſis Eccleſiæ defuncto clariſſimo viro Jacobo Middendorpio ad diem XIX. Kal. Februarias Decano ſuo, adlegit Joannem perinſignis Eccleſiæ ſuæ Canonicum. Poſcunt ſtatuta, ut anno Eccleſiæ ſuæ functionibus omnibus divinis ſub arbitraria mulcta interſint novelli Presbyteri, & intrà ſepta Eccleſiæ (immunitatem vocant) noctu cubent. Dedit ea commoratio locum Joanni addiſcendæ Italicæ linguæ à familiaribus illuſtriſſimi Nuntii Apoſtolici, cujus prope Divi Andreæ Palatium erat. Adeò magnis ingeniis momenta omnia, caſus, loca augendæ ſupellectili literariæ vel ampliandis ſcientiis proſunt.

Theologicæ Facultati jam tum probatus licentiam magiſterii capeſſendi 1612. quinto nonas Octobris: ipſam lauream doctoralem XVI. Kal. Novembris 1618. unà cum Leonardo Mario induit. Huic infra elogium eùm poſuero, palàm fiet, quàm illuſtrem Collegam Fortuna Gelenio ſociaverit. Certavit ipſa Reſpublica ornare optimè meritos de ſe viros. Ferdinandus II. Auguſtus Gelenium 1619. precibus imperialibus cohoneſtavit. Demortuo 1621. Guilielmo Manshovio, Presbyter Electoralis Metropolitanæ Eccleſiæ, & tertio poſt anno 1624. vivis erepto Doctore Joanne Broelmanno ſuffectus fuit Decanus Collegiatæ Eccleſiæ ſanctorum Apoſtolorum. Demum ſereniſſimus Ferdinandus Archi-Epiſcopus noſter ſubſidiariam primùm operam eximio Adolpho Schulckenio Vicario in ſpiritualibus navare, tum mortuo 1626. VI. idus Martii vicariam totius Archi-Diœceſis in ſpiritualibus curam ſuſcipere & gerere voluit. Tot mactatus beneficiis & officiis oneratus impendit & ſuper impendit ſe totum Eccleſiæ, totum hiſtoriæ Eccleſiaſticæ perficiendæ, totum ſaluti & perfectioni propriæ.

Primus labor erat, oculis ſuis luſtrare & viſitare oviculas, & coram verbo eas, exemplo, doctrinâ & eleëmoſynis paſcere. Incredibilis erat vigilantia & indefeſſus ardor viſitandæ Diœceſeos, conſtantia animi & magnitudo in reſtauranda diſciplina, ſicubi labaſceret, & tutanda juriſdictione Epiſcopi. Eccleſiarum omnium, altarium, beneficiorum fundationes, dotationes, inſtitutiones, mutationes poſcebat, eas ſuis ipſe aut librarii manibus deſcriptas aſſervabat. Catalogos omnium Abbatum & Prælatorum, quin & plurium Parochorum aut confecit primus, aut aliunde collectos ſuis, uti ajebat, *Farraginibus* inſcribebat. Jura Eccleſiis, perſonis, beneficiis annexa in numerato habebat. Quot Sanctorum, Eruditorum, Nobilium, quot Fundatorum vitas ei debemus è pulvere erutas, & poſteritati vindicatas? Diplomatum, & eorum comprimis, quæ ad Metropoliticam noſtram pertinent, volumen juſtum confecerat, cujus optima pars vel periit, vel ab invido inter blattas & tineas detinetur. Verbo: erat Joannes vivum & plenum Lexicon hiſtoricum juris, diſciplinæ morum, Eccleſiarum, perſonarum & beneficiorum omnium Archi Diœceſis Colonienſis. Teſtor XXX. immania volumina bonam partem manu propriâ ſcripta, at omnia ejuſdem ferreo labore collecta, ex quibus ampliſſimus Magiſtratus Colonienſis XXV. ſuperſtites Tomos emit à pronepote Crapolio; quinque reliquis Tomis vel diſtractis vel ablatis vel abſconditis.

Manavit fama viri ad vicinos Principes, ex quibus ſereniſſimus Neoburgicus 1629. Joannem Legatum & Arbitrum optavit diſſidii ſe inter & Nobilitatem Provincialem componendi; id quod dextro marte perfecit. Idem Elector res pro Romani Imperii pace Francofurti agitatas ferè ad Gelenium referebat, ejuſdemque conſilio ſagaciſſimo, ſimul & moderatiſſimo confidebat, nil non confectum iri. Quo negotio arduo diſtentum morbus improviſus corripuit. Via ſenſit malum ingraveſcens, continuò exomologeſi generali vitam priorem omnem expiavit, multis ac intenſis virtutum Theologicarum actibus & aſpirationibus ſacris è ſcriptura depromptis paravit ſe ad viaticum ſuſcipiendum, quo magno pietatis ſenſu ſumpto inter amantiſſimi Fratris Ægidii brachia obdormivit in Domino 1631. ultimâ die Aprilis. Deprehenſa eſt à morte contagio morbi, qui & Veredarium quarto poſt die, & haud poſt multo undecim ex Geleniano ſanguine, quos inter Godefridus & Adamus Fratres, abſumpſit. Elatus fuit honorifico funere in Gentilitium ſepulchrum, quod eſt in Sacello beatæ Margarethæ, cui ornando vivus plurimùm inſudavit.

EPITAPHIUM.

JOANNES GELENIUS, Ss. Theologiæ Profeſſor, Metropolita-Colon. Canonicus, Ss. Apoſtolorum Decanus, & in ſpiritualibus Colonienſis Vicarius Generalis, obiit anno 1631. ultimâ Aprilis.

Carmen in mortem, Atlantem mundi, cancrinum.

Ecce tacens Atlas aras altas necat ecce,
I, pare Geleni, ſtat ſinè lege rapi.

Statura viri heroica erat, digna Imperio forma, gracilior fuit pueri ſpecies; ſed in ampliorem molem & decentem adoleſcentia & juventus provexêre corpus. Capillus flavus & criſpus, frons aperta & liberalis, oculi renidentes, & vultus gravis ſimul & ſerenus. Fratres ejus tres noti ſunt. Ægidius, de quo ſupra, Godefridus Canonicus ad ſanctos Apoſtolos, Adamus Conſul & vigiliarum Præfectus urbis Kempenæ, ex quo tres nepotes vidit Joaonem juris Licentiatum, Civem Kempenſem, Martinom Sacerdotem Eccleſiaſticum ſancti Antonii in Myrica, & Ulricum. Sorores duas babuit, altera nupſit N. Heiſtero, unde natus Joannes Henricus Heiſter, de quo ſuo loco: altera nupſit Crapolio, cujus nepotes Michaëlem & Engelbertum Crapolium & horum filios poſteritas vidit.

D. Godefridus à Redinckhoven eoſdem apud Crapolios inſpexit, & deſumpſit lectiſſima diplomata, alia indicavit.

Joannem Gelenium meditatum fuiſſe, & manu ſuâ jam ſcripſiſſe *Annales Agrippinenſes* teſtatur Frater Ægidius *L. III. de magnitud. Coloniæ Agripp. pag. 295.*

Piligrini Archi-Epiſcopi vita ex notis Joannis Gelenii editur à Fratre Ægidio *L. III. de Col. Agripp. magnitud. pag. 298.*

S. Engelberti Archi-Epiſcopi & Martyris vita ab hoc Joanne ſcripta; ſed ab Ægidio edita fuit, ùt inſpectâ libri fronte patet.

Lexicon Iſelini. Ægidius Gelenius [variis in libris.

JOANNES GELENIUS Kempenſis, natus ex Adamo Gelenio Conſule & vigiliarum Præfecto urbis Kempenſis, Fratre Joannis Vicarii Generalis & Ægidii Suffraganei Oſnabrugenſis, Juriſconſultus, adeóque nepos tantorum virorum. Ejus ſtudio prodiit

Succinctus tractatus de natura & ſignificationibus Cometarum, eclipſium & terræ motuum. Ubi de ſignis & cauſis everſionum rerum publicarum agitur. Coloniæ in 16to pp. 48. ſumptibus Henrici Fiſcher 1665. Author Bonnæ ſcribebat. Libellum Maximiliano Henrico Archi-Epiſcopo Colonienſi dicat Typographus Fiſcher.

JOANNES GEORGIUS ab ECKARD, cùm jam Germaniam plurimis ingenii ſui vaſtiſſimi monumentis illuſtraret, & liberali ſtipendio Bibliothecam ſereniſſimi Electoris Hannoverani Angliæ Regis potentiſſimi curaret: DEO intus monenti diutiùs reſiſtere non potuit. Profeſſus eſt enim non ſemel ſociis Colonienſibus (ad quos anno 1724. confugit, nihil motis, ut ne obſiſterent, uxore, liberis & honoratiſſimo officio ac ſalario, abdicatis) annorum XX. & ampliùs concatenato ſtudio ex omnibus profanis & ſacris omnium ſæculorum à Chriſto nato ſuperſtitibus Scriptoribus, monumentis, actis, nummis, ſigillis, diplomatibus, fœderibus publicis & privatis certiſſimum ſibi eſſe, aut nullam ſupereſſe in orbe à Chriſto fundatam Eccleſiam, aut eam ſolam eſſe, quæ Romanæ Eccleſiæ Magiſterio & communione gaudet: quare exuit omnem ſenſum carnis & ſanguinis, poſtpoſuit omnem honoris & emolumentorum curam, & in Colonienſe Collegium S. J. noſtrum veræ fidei amplectendæ causâ ſe abdidit. Quanto gaudio, quàm liquido & vero ſolatio Lutheranos errores ejuraverit, & Catholicam fidem in manibus P. Stephani Bremmer profeſſus fuerit, nobiliſſimi quique Colonienſium Patritiorum & Magiſtratuum ex ore graviſſimi & celeberrimi Polyhiſtorici & Hiſtoriographi admirantes audiebant. Nec defuit divina Bonitas ei, qui ob fidem Chriſti omnia Evangelico ſpiritu calcaverat: oblatus enim ei fuit honoratiſſimus locus Conſiliarii & Archivarii ab celſiſſimo Principe Wirceburgenſi, quem Eckardus, quod ab litteratiſſimo viro facilè expectes, ornavit mirificè, & demum uxorem ac liberos ad Catholicæ Eccleſiæ gremium redeuntes, veluti iterum pater genuit Chriſto.

Scripſit, dum in Colonienſi ſacro otio degeret, pro ampliſſimo Magiſtratu Colonienſi contra Authorem ſecuris ad radicem poſitæ. *Gründliche Widerlegung Capitis ſecundi der ſo genannten Securis ad radicem poſita, abgefaſſet von J. G. Eckard 1724. in Coll. Colon.* Autographum extat apud DD. Syndicos urbis hujus, reliquum viri elogium & Scriptorum ſyllabum dabunt Wirceburgenſes aut Hannoverani.

JOANNES GLUEL Aquiſgranenſis, Ordinem Carmelitarum ingreſſus, Prior Coloniæ fuit, excellentis ac præclari ingenii, divinis in ſcripturis egregiè doctus, vir omni admiratione digniſſimus, dicendi artifex, & Orator eloquens, gravis & ingenioſus Poëta, Theologus, ſacrarum litterarum nemini ſecundus. Obiit Coloniæ 1399. at *Eyſengrein* ſcribit, Coloniæ obiiſſe 1412. 4. idus Octobris. Scripſit

Speculum Carmelitarum, ſive de origine & profectu Ordinis ſui.

Quadrageſimale. Incipit: *Theſaurizate vobis. Lib. 1.*

Sermones de Sanctis. Lib. 1.

Sermones de Tempore. Lib. 1.

Trithemius. Eiſengrein. Daniel à V. Maria.

JOANNES GOBELINUS Vicarius Bonnenſis, claruit Friderico III. imperante, Pio II. Papa à ſecretis. Scripti ab eodem

Libri XII. qui falsò inſcribuntur *Commentarii Pii II.* Cùm ſint Commentarii de rebus geſtis Æneæ Sylvii, qui poſt Pius ſecondus dictus: ab hujus ortu, qui incidit in annum 1405. 14. Kalend. Novembris uſque ad Kalendas Januar. 1463. qui annus erat ſextus Pontificatûs Pii II. nondum exacti, ùt Gobelinus ipſe ſcribit extremo libro XII. Obiit autem Pius II. 1464. 15tâ. Auguſti, ſedit annos 5. menſes 11. dies 27. Bonâ autem fide Gobelinum ſcripſiſſe, indicare videntur hæc præfationis verba: *Tu, qui hæc aliquando legeris, ita animum boni conſule, ut mentientis nihil ignoſcas.* Ad ætatem pertinent, quæ in eadem præfatione dicit: *Martinum V. vidi, & Eugenium IV.*

Digitized by Google

IV. & Nicolaum V. & Calliſtum III. quos dum viscère, damnavit populus, fato defunctos magnis extulit praconiis..... Orditur ab origine Picolomineæ domûs & Majoribus Pii II. Gratum ſanè opus Picolomineæ domui. De eo ſic Franciſcus Bandinus Picolomineus Archi-Epiſcopus Senenſis Epiſt. ad Gregorium XIII. Papam: *Qui quidem codices mihi pergrati fuerunt; ſed unus longè gratiſſimus inter eos inventus, accuratiſſimè manuſcriptus & delineatus in membranis, quo res geſta temporibus Pii II. Papa, qui avunculi mei, Joannis Piccolominei Cardinalis Senenſis Oſtienſisque Epiſcopi avus fuerat, continebantur à quodam Joanne Gobelino ipſius Pii II. familiari ſatis luculenter, ùt ea erant tempora, in Commentarium relata atque deſcripta. Hunc ego, dum eſſem juvenis, perſæpè legi, multáque in eo, ne dicam omnia, non commendatione ſolùm, ſed admiratione digna judicavi.* Hos Gobelini Commentarios idem Bandinus juris publici fecit anno MDLXXXIV. typis Dominicæ Boſſæ & ſociorum urbis Typographorum. Poſtea autem Francofurti in Officina Aubriana recuſi fuère anno CIƆ. IƆCXIV. Hactenus *Voſſius. Oudin in ſupplement. de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Aubert. Miraus in Auctario de Scriptorib. Eccleſiaſt. Labbe de Script. Eccleſiaſt.*

JOANNES GODEFRIDUS von REDINGHOVEN natus 1628. 10. Novembr. J. U. D. fuit, Aulæ Clivenſis Conſiliarius & Commiſſarius, Præfectus Archivii, junctus matrimonio Mariæ Eliſabethæ von Ley in Bulganaw und Vinſtel, mortuus 1678. 8. Maji. Reliquit manu ſuâ ſcriptos

Tomos XX. in folio & plures. Ampliſſimam & litteratiſſimam hæreditatem, quibus Juliæ, Montium, Cliviæ & Statuum affinium Palatinæ domui Neoburgicæ ſubjectorum plena luculentáque notitia continetur, diplomatibus, chartis, pactis gentilitiis, documentis, ſigillis, inſignibus, Genealogiis, epitaphiis, omnigenóque genere documentorum refertiſſima, præter ſexagenos & ampliùs variæ formæ Tomos collectaneorum inſtrumentorum.

JOANNES GODEFRIDUS ROETZ naſcitur in vico Baaſem prope Croneburgam in Eifflia. Vocatus à DEO ad ſtatum Eccleſiaſticum anno 1696. Sacerdotii Ordinem ſacrum ſuſcepit: anno 1699. Parochiam ad ſanctam Crucem in Glaad ſibi oblatam regendam aggreſſus, verbo & exemplo zeloſiſſimum animarum Paſtorem, divini cultûs & decoris domûs DEI Inſtauratorem indefeſſum ſe præbuit; electus ſubin Camerarius Chriſtianitatis Eiffliacæ. Vacante per mortem Parochiâ Mulhemianâ ad Rhenum, interventu Reverendiſſimi Vicarii Generalis Colonienſis (cui præclaræ dotes & talentum regendis animabus aptiſſimum bene notæ erant) promovetur ad hanc Parochiam, quam pari ſpiritu Apoſtolico ad mortem uſque ſanctè obitam gubernavit. Hæc incidit in diem 9. Julii anni 1739. ætatis 66. Scripſit & typo dedit

1. *Täglich eröffnete Schule der Liebe im* Hoch*würdigſten Sacrament des Altars, ſive Vitas SS. BB. & eximiorum cultorum ſanctiſſimi Sacramenti. Erſter Theil. Cöllen am Rhein gedruckt von Johan Alſtorff 1714. pp. 517. Anderer Theil ibidem eodem anno & typo pp. 615.*

2. *Die zum andernmahl eröffnete Schule der Liebe im Hochwürdigſten Sacrament des Altars, das iſt, Sacramentaliſches Jahr-Buch. Zweyter Jahr-Gang. Cöllen in den Nœthenianiſchen Buchladen 1733. neben dem Regiſter pp. 651. Tomi 2. pp. 714. Tomi 3. pp. 686.*

3. *Himmliſche Tiſch- und Zucht-Schul, das iſt, Sacramentaliſche Andachts-Ubungen &c. in Frantzöſiſcher Sprach beſchrieben durch R. P. L. Vaubert S. J. anjetzo in das Teutſche uberſetzet durch Joannem Godefridum Roetz Paſtoren in Mulheim am Rhein. Cöllen in den Nœthenianiſchen Buchladen 1738. pp. 544.*

JOANNES GOLDENER ſive GULDENERUS Carmelita Conventûs Colonienſis, Doctor Pariſienſis, vir fuit doctrinæ profundæ, & Eccleſiaſtes ſui ſæculi ſummus, obiit actu Regens Bruxellis 1355. Scripſit

Sermones de Tempore & Sanctis.

Sermones Adventuales & Quadrageſimales.

Poſſevinus, Swertius, Friſius.

JOANNES GROPPERUS naſcitur Suſati 1501. ex Joanne Gropper Conſule Suſatenſi & Anna Hugen primus è novem liberis. Philoſophica ſtudia abſolvit in Gymnaſio Montano Colonienſi, cujus munificus Mecœnas fuit fundo dato, è quo ſalaria præberentur duabus ſacris lectionibus habendis in eo Gymnaſio diebus feriâ IV. & Sabbatho. Doctrinæ præſtantiâ meruit lauream Doctoris Juris Canonici in Univerſitate Colonienſi, & beneficia Eccleſiaſtica plura; fuit enim Præpoſitus Xantenſis & Officialis, Præpoſitus quoque Suſatenſis, Scholaſticus ſancti Gereonis Coloniæ, Canonicus Metropoliticus. Anno 1551. adiit Decanatum B. V. M. in Gradibus, quem reſignavit ad manus Capituli Graduani 1580. Gratus comprimis fuit Hermanno Electori Colonienſi, & in reformanda ſub hoc Archi-Epiſcopo Eccleſia multum eidem delatum fuit. Primò mitiorem in partem inclinabat, & inter eos potiùs, qui conciliandâ utrâque parte, quàm qui in confutandis proteſtantibus ſatagebat, numerandus venit. Iſelino in ſuo Lexico Baſileenſi 1556. confecerat exemplar reformandæ ab Hermanno Eccleſiæ Catholicæ, quod neque Catholicis neque Proteſtantibus probatum fuit. 1541. ob notam pacatæ indolis lenitudinem ac prudentiam ab Cæſare deligitur inter eos, qui collocutioni nomine ſuo inſtituendo adeſſet, quæ res magnam Lutheranis de eo ſpem excitârat, contra ſuſpicionem Catholicis, Eckio imprimis injecerat, quanquam Auguſtus de fide ejus & candore in Conventu palàm teſtatus ſit. Sunt, qui eundem faciunt Authorem libelli ab Imperatore collocuturis oblati, velut prototypi concordiæ ineundæ, cujus aſſertionis certa fundamenta deſidero. Interea hic Bucerum omnia promittentem, & hæreſes ſub pacis nomine venditantem intimiùs noſcere cœperat, quem Elector Hermannus poſt Hagenuenſem congreſſum, inſciis Theodorico Comite de Manderſcheidt Cancellario, & Joanne Groppero evocat Argentorato Bonnam anno 1542. Acceſſiti Buſcho-

vium

vium Nopelius Suffragineus & Gropperus, admirantur, Bucerum inexpectatum hoſpitem. Gropperus mox detecto Buceri conſilio hæreſeos introducendæ palàm obſiſtit, imò in colloquio Wormatienſi omnes præcipuos articulos fidei Catholicæ confitentis, & manu ſuâ ſubſignantis Autographum Gropperus Hermanno Archi-Epiſcopo oſtendit: cúmque nihil proficeret, Electorali Reformationi viribus omnibus opponit ſeſe, ſcribit nomine Univerſitatis & Cleri Colonienſis Antididauma, & delegatur 1545. ad Conventum Imperii Wormatienſem Eccleſiæ Colonienſis Patronus & Advocatus apud Cæſarem, demum Hermanno Electore abdicato à Papa & Cæſare ſuccedit Adolphus Schawenburgicus. Pontifex donat Groppero locu Friderici de Weda Archi-Diaconatum & Præpoſituram Bonnenſem. Paulus IV. eundem 1555. Cardinalem elegerat, ſed recuſavit Galerum ſuſcipere. Surius *in præfatione in verſionem Latinam de veritate Corporis Chriſti* ait: " Multa in eo (Groppero Cardinali deſignato) vidi laude digna, cùm adoleſcentulus apud D. Gereonem in ædibus D. Georgii Lundenſis Archi-Epiſcopi Convictor eſſem. Menſa Joanni Groppero etſi honeſta & liberalis erat, tamen ad eam nihil, niſi ferè de divinis ſcripturis ab illo proferebatur, quas etiam inter edendum ex Ss. Patrum monumentis eâ gratiâ interpretari ſolitus erat, ut mihi privatim quidam urbis hujus Colonienſis non infimus dixerit, ſe libenter centum illi aureos numeraturum, ut liceret vel anno uno quotidie illius menſæ aſſidere; & quamvis totus eſſet in libris, niſi aliò eum (id quod identidem accidit) ſeria negotia avocarent, tamen prope aſſiduus in templo fuit, cùm illic pro more divinarum laudum penſum perſolveretur, & ut cæteris ejus virtutibus prætermiſſis rem in pauca conferam, talem ille interea ſe præbuit, cùm Coloniæ vixit maximè in hæreticis ab hac tota Diœceſi arcendis, ut eum non immeritò PATREM PATRIÆ appellare poſſimus. Caſtimoniæ ejus exemplum narratur ſingulare, quod intuitus caſu famulam abſente famulo lectum ſuum componentem, non illam ſolùm expulerit cubiculo, ſed lectum cum ſtragulis per feneſtras ejici mandârit.

Anno 1558. 7. Kal. Auguſti electo jam Gebhardo Mansfeldio Archiepiſcopo Col. iter Romam inſtituit cum Fratre Caſparo & Joanne Oliverio Colonienſi Vicario B. Virginis Mariæ ad Gradus ſæpè invitatus à Papa. Auguſtam Vindelicorum cùm advenit, tertianâ tentatur, quâ ſpretâ, iter proſequitur in forum Livium uſque, ubi malo licèt ingraveſcente Peſaram contendit, quo propinquior eſſet Laureto. Ad extrema deductus, B. Virginem Lauretanam invocat, liceat ante mortem inviſere. Voti reus adit, hæret ſeſqui die. Romam appulſus, jubetur in Palatio Pontificis reſidere, cujus medicis brevi reſtitutus ſibi fuit. Quantum placuit hoſpes Pontifici, tantum diſplicuit æmulis, quorum ſuaſu Delphinus Venetus libros ejus acriori cenſurâ mordet. Verùm præſens Gropperus exhibuit confutationem luculentam, utique manu ſcriptam duntaxat, quâ integritatem ſuæ fidei & doctrinæ probavit omnibus. Quatriduanâ ſubin febri correptus, viatico & unctione ſacrâ munitus, diem obiit ſuum. Epiſcoporum more ſolemni pompâ tumulatus biduo ante conſpiciendus populo datus, tantam ſuî admirationem concivit, ut plurimi exclamarent, ſe nunquam vidiſſe virum magìs aſpectu decorum, ac ſerenâ majeſtate conſpicuum. Poſt triduum in Eccleſia Germanorum ad pedes Adriani Pontificis ſepultus eſt. Pontifex in oratione funebri, quam in demortui laudem ore proprio recitavit, ſæpè hæc interpoluit: *Nequaquam D. Gropperum amiſimus; ſed ad DEUM præmiſimus. Hæc omnia Crombach ex ore Oliverii auritt & oculati teſtis.*

Hoc Pontificis Encomium, hoc Epitaphium.

D. O. M.

D. JOANNI GROPPERO
religionis fideíque Catholicæ Propugnatori acerrimo poſt incredibiles ſummis cum periculis pro Eccleſiæ ac religionis conſervatione magno ſemper & invicto animo exantlatos labores, multáque præclara litterarum monumenta edita ob perpetuam fidei pietatíſque conſtantiam, incomparabilem doctrinam ſummas virtutes abſenti, nec quidquam minus cogitanti in ſacrum S. R. E. Cardinalium Collegium cooptato præmaturâ adhuc morte, quando ſuî opera imprimis deſiderabatur, ex humanis erepto Fratri piiſſimo, atque optimè merito Godefridus & Caſparus Fratres Gropperi mœſtiſſimi pp. vixit annis 57. diebus 18. obiit 7timo idus Martii 1559.

Præter amplam & inſtructiſſimam Bibliothecam, quam Grupperus noſter multæ ac prope incredibilis lectionis tenaci memoriâ & infatigabili animo vir Joanni Groppero ex fratre nepoti, & in officio Scholaſtici Gereonitici ſucceſſori reliquit, ſcripſit

1. *Von vvahrer, vveſentlicher und bleibender Gegenvvärtigkeit des Leibs und Bluts Chriſti nach geſchehener Conſecration und derſelben Anbettung im hochvvürdigſten heiligſten Sacrament des Altars, und von der Communion unter einer Geſtalt vvider jetziger Zeit entſtandene und vveit ausbreitete Ketzereyen und Secten, durch Johannem Gropperum Doct. Ertz-Diacon der H. Kirchen zu Cöllen. in folio pp. 448. aber nur auff einer Seiten*

Digitized by Google

ten gezeichnet 1548. Laurentius Surius ait ſe didiciſſe, quòd Author ipſius cœperit Latinum facere hunc librum; ſed ut abſolveret, occupationes graviſſimas non fuiſſe paſſas: dein Chriſtophorus Caſſianus Karbachi ſacroſanctæ Theologiæ Doctor Latio eum reddidit, non ſinè quibuſdam erroribus, quos correxit Laurentius Surius, mentem & ſenſum Authoris & verba feliciùs aſſecutus.

De veritate Corporis & Sanguinis Chriſti in Euchariſtia. De aſſervatione Euchariſtiæ. De Chriſto in Euchariſtia adorando. De Communione alterius ſpeciei. Optimè integréque Latinè redditum opus per F. Laurentium Surium Carthuſianum. Coloniæ apud hæredes Joannis Quentel in 4to pag. 724. præter eruditam præfationem & copioſum indicem 1560.

2. *Haupt-Artickel Chriſtlicher Unterrichtung zur Gottſeeligkeit, auch ein Bett-Buchlein aus Göttlicher Schrifft und den heiligen Vätteren gezogen durch Doctor Johan Gropper Scholaſter zu ſanct Gereon in Cöllen, verteutſcht und gedruckt durch Gaſpar von Gennep in 8vo pp. von A bis Mm. 1547.*

Idem Latinè editus circa 1547. videtur, ſed primam editionem non vidi.

Inſtitutio Catholica, elementa Chriſtianæ pietatis ſuccinctâ brevitate complectens, cui ſubjungitur *Iſagoge ad pleniorem cognitionem univerſæ religionis Catholicæ omnibus ad ſacros Ordines & Eccleſiaſtica miniſteria provectis & provehendis apprimè neceſſaria. Coloniæ excudebat Jaſpar Gennepæus in 8vo pp. 825. 1550. Eadem in 12mo.*

Erudititiſſimus liber, inſigni præfatione præſtructâ, quâ & Hæreticorum fraudes, & vigilantiam Catholicorum, & modum evellendæ hæreſeos oſtendit Adolpho Archi-Epiſcopo Colonienſi, cui librum dedicat. Unum obſervo, prodiiſſe veriſimiliter editionem Latinam hujus inſtitutionis ante 1547. quam Germanicam factam Gennepæus eo anno prodidit; ſed ea editio non eſt mihi viſa hactenus.

3. 4. *Antididagma & Enchiridion* eidem Joanni Groppero velut parenti, authori, aut ſaltem præcipuo ſcriptori qui tribuat, non aberrabit à vero meo judicio.

5. *Oratio habita in Concilio Tridentino ab Joanne Groppero die Epiphaniæ Domini.*

6. *Libellus Germanus Coloniæ editus: Wie bey Haltung und Reichung der heiligen Sacramenten, vermög der Käyſerlichen Declaration, die Prieſter das Volck unterrichten mögen von dem Weſen und Wirckung der Ceremonien, welche dabey in Catholiſcher Kirchen gebraucht werden durch Johan Gropper, mit Käyſerlichem Privilegio, zu Cöllen bey Jaſpar von Gennep MDXLIX. pp. 4.*

7. *Capita inſtitutionis ad pietatem ex ſacris ſcripturis & orthodoxa Catholica Eccleſiæ doctrina & traditione excerpta. Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni 1563. in 12mo pp. 256. Eadem in 8vo prodierunt.*

Kurtze und wahre Beſchreibung geiſtlicher und weltlicher Sachen ad annum Chriſti 1545. Sleidani decumanas calumnias in Gropperum jactas confutat, quanquam ipſe Gropperus ſcripto in oculis Auguſtiſſimi Conventûs Ratiſponnenſi edito rumores de ſe falsò jactatos evidenter diſſipat, & ab ipſo Auguſto Cæſare Carolo V. teſtimonium candidi & ſinceri Colloquutoris impetravit. Bucerus omnium horarum Theologus uti Eckio, ſic Groppero & Pflugio multa imponit libello Argentinæ vulgato 1541. Ex hoc fonte venenato bibit Sleidanus, ſed quæ à Groppero ſunt edita, non vidit Sleidanus, ſi Diis placet. Credite Acatholici!

JOANNES GROTHAUS natione Germanus, patriâ Bechemenſis, in Weſtphalia natus anno ſæculi XVI. primo, Societatem Jeſu vicennis ingreſſus eſt, & vota quatuor ſolemnia nuncupavit. Tradidit in eâ manſuetiores literas, Philoſophiam, Matheſin & Ethicam apud Ubios, & ibidem cum eximio eruditionis encomio ſacram ſcripturam eſt interpretatus. Adſcitus in Confeſſarium à celſiſſimo Principe & Epiſcopo Paderbornenſi Ferdinando de Fürſtenberg, verum exemplar veterum Religioſorum & ſolidarum virtutum, dum in illius aula Neuhuſii degeret, ſe exhibuit. Eminuit in eo inſignis humilitas & abjectio ſui ipſius demittentis ſe ultrò ad infima aulæ ſervitia, eluxit etiam effuſa in omnes charitas, ſed præſertim in egenos. Paupertatis in ſe ipſo mirum in modum amans, quidquid in victu, veſtitu vel habitatione ſingulare quid ſaperet, non admittebat; quamvis viribus penè fatiſcentibus perpetuò langueret. Convivia adire cum ſuo Principe, imò & ipſius Principis menſam, quoad licuit, declinabat. Quàm peritus fuerit in Matheſi, Hiſtoriis, Chronologia, luculenter oſtendit Ratisbonæ in Comitiis Imperialibus, ad quæ ſuum Principem ſecutus; cùm ibi ageretur de Ephemiridibus Gregorianis totâ Germaniâ recipiendis, illarum æquitatem ità dilucidè petitis ex hiſtoria & aſtronomia momentis illuſtravit, ut nihil ultra diſquirendum fuerit, eviciſſetque omninò, niſi pertinacia Heterodoxorum obſtitiſſet. Demum annis gravis, & multâ fruge bonorum operum cumulatus, ex hac vita exceſſit Neuhuſii die 28. Aprilis anno 1669. Quanti porrò illum æſtimârit Princeps ſuus, tum aliàs ſæpiùs oſtendit, tum maximè, quando extremæ illius unctioni & luctæ intereſſe voluit, & exequias defuncto ſolemnes tum Neuhuſii, tum Paderbornæ cum ſuo clero celebravit. Edidit vernaculâ linguâ vir pro bono animarum admodum laborioſus

Doctrinæ Chriſtianæ centum quæſtiones. Coloniæ apud Frieſſem 1647. in 12mo. Auctas & recenſas edi in Bavaria & alibi.

Vitam Chriſtianam nonaginta quæſtionibus explicatam. ibid. 1649.

Roſarium ſeu Pſalterium B. Virginis cum facili modo meditandi myſteria. Coloniæ apud Overraat 1649.

Myſteria fidei compendio demonſtrata in ſacrificio Miſſæ cum figuris, Latinè, Germanicè & Latinè recuſa apud eundem. 1649. in 18vo

Cor humanum triplici diſciplinâ eruditum, apud eundem 1655. in 16to.

Digitized by Google

Auxiliares Sanctos quatuordecim. Colon. 1646. *in* 1610.

Dictionarium minus pro ſcholis Grammatica, majus pro ſuperioribus, maximum pro uſu Philoſophorum. Colonia.

Hiſtoriam Sodalitii Urſulani Coloniæ in templo ejuſdem reformati. Colonia 1645.

Suffraganeos Colonienſes editos à D. Heiſter. Colonia 1641. *& recudendos ibidem* 1670. *MSs. augmentis ampliavit.*

JOANNES GUINTERIUS Andernaci ad Rhenum, non ad Moſellam (ùt ſcribit Pantaleo) in civitate municipali Archi-Diœceſis Colonienſis naſcitur. Lovanii linguas & artes didicit. Pariſiis Græcas litteras publico & honorario ſtipendio docuit (ùt refert Pantaleo) itidem cùm rei medicæ non ſegnem operam navâſſet, ad laurum profeſſionis ejuſdem devenit. Medicum fuiſſe appellatum, ſcribit Henricus Scherer Geographiâ politicâ pag. 630; poſtmodum ob celebrem nominis famam à Rege Daniæ in aulam ſuam evocatum, ſed gratiam oblatam modeſtè recusâſſe, à Ferdinando I. Imperatore nobilium inſignibus & privilegiis donatum eſſe. Inter Reipublicæ Argentoratenſis Proceres adlectus, anno demum 1543. ad Germanos rediit.

Jacobus Omphalius purioris Latinitatis ſæculo ſuo Vindex, popularem ſuum Guinterium multis laudibus ornat: Multorum ſermonibus (ait *Epiſtolâ ad eum Tolosâ ſcriptâ* 1536. 4. *idus Febr. pag.* 363. *inter familiares à filio editas*) uſurpatur, unum te eſſe, qui Germanus Romanâ civitate Galenum donaveris, Romanam juventutem in Græcorum poſſeſſionem avitámque laudem quotidie magnâ auditorum affluentiâ atque admiratione reſtituas, nec induſtriâ ſolùm aut ingenio cæteros omnes, qui in eruditionis gloria verſantur, facilè vincas; ſed interpretandi quoque fide & altâ quâdam magnarum diſciplinarum cognitione ſuperes. Obiit Argentorati 1574. 4. Octobr. Edidit

Verſa primùm à ſe, aut caſtigatiori ſtilo vulgata hæc Galeni opera, teſte Friſio ultimo Editore Simleriana & Geſneriana Bibliotheca.

De anatomicis adminiſtrationibus libros IX.

De conſtitutione artis medica.

De Theriaca ad Piſonem.

De pulſibus ad medicina Candidates,

Introductionem ſeu medicum de ſertis ad medicina Candidatos.

De preſagiis ex inſomniis.

Hippocratis librum de victûs ratione privatarum cum Galeni Commentario.

Polybii de victûs ratione libellum.

De ſemine Galeni lib. 2. adjectis caſtigationibus Græci exemplaris.

De facultatum naturalium ſubſtantia.

Quòd animi mores corporis temperaturam ſequantur.

De elementis.

De propriorum animi cujuſque affectuum remedio & agnitione.

De optima corporis humani conſtitutione.

De bono corporis habitu.

De plenitudine.

De atra bile.

De tumoribus præter naturam.

In librum Hippocratis de natura hominis Commentaris 2.

De antidotis libres duos.

Præfationem in methodum medendi, Galeni ad Glauconem ſeorſim Græcè Pariſiis excuſam: querimonia eſt Guinterii de medicina veteris interitu.

Pauli Æginetæ libros II. qui ſummam rei medica complectuntur ex noviſſima translatione Guinterii Commentariis illuſtratos. Argentorati apud Richelium 1541.

Anatomicarum inſtitutionum ſecundùm Galeni ſententiam ad Candidatos medicina libros IV. impreſſos Baſilea apud Robertum Winter 1506. *cum opuſculo Georgii Valla de partibus humani corporis. Dein hi recogniti & aucti fuère per Andream Veſalium. Venetiis in* 1610.

De victûs & medicina ratione tum alio, tum tempore peſtis obſervanda. Argentorati apud Wendel 1542.

De totius morbi temporibus Galeni librum verſum à Guinterio impreſſerunt juncti Fratres Venetiis 1550. *cum reliquis Galeni operibus. Danus Cornarius Phyſicus* 1549. *in editione omnium operum Galeni hujus & aliorum ſupra laudatorum penè omnium verſionem Guinterio attribuit.*

De medicina veteri & nova tum cognoſcenda, tum facienda Commentarios duos. Baſilea apud Henricum Petri 1571. *in folio.*

De balneis & aquis medicatis dialogos tres.

De peſte ſcripſit 1504. *cùm graſſaretur per Rheni tractum.*

De compoſitione medicamentorum & uſu eorundem.

De humorum præparatione.

Commentaria Oribaſii (ùt credebat Guinterius) in Hippocratis aphoriſmos primus ipſe edidit.

V. Petrum Caſtellanum in vitis illuſtrium Medicorum, Geſnerum, Simlerum, Swertium, Pantaleonem, Scherer in Geographia politica.

JOANNES GUMMERSBACH natus Coloniæ Agrippinæ, Societatem Jeſu ingreſſus eſt 1712. iteratis precibus rogavit admodum R. P. N. Generalem Angelum Tamburinum aditum ad miſſiones Indicas. Impetratâ veniâ, cùm vacaret ſtudiis Theologicis, primâ datâ occaſione ſacros Ordines ſuſcepit, & oblatâ Oſtendanâ navigatione, amore DEI & animarum zelo inflammatus, ibidem navim magno alacrique animo conſcendit cum aliis, quâ diutiùs provecti, in tempeſtatem adeò terribilem inciderunt, ut, quotquot aderant, tumbam in navi, ſepulchrum in mari deſignarent. Sed Pater Joannes ſereno vultu, & quaſi Prophetico ſpiritu ajebat: *Fratres ponite metum, navis hæc ſecura ab interitu eſt, DEUS me eâ vehet in Indias;* & licèt duabus aliis occaſionibus in manifeſtum vitæ diſcrimen

men incurriſſent, P. Joannes pari conſtantiâ iis inculcabat, nemo abjiceret animum, certum ſibi eſſe, hâc navi ſe ad Indias portandum. Ubi ad portum *vera Crux* feliciter appulit, mox inde ad Collegium Mexicanum Ss. Petri & Pauli traductus, ſtudia ſua Theologica proſecutus eſt. Interea incenſus adeò zelo animarum, & ſacris functionibus diſtentus erat, ut dubitares, alumnus ſcholæ Theologicæ, an operarius Collegii eſſet. Abſolutis ſtudiis Theologicis & tertiâ probatione, quatuor votorum profeſſus, reverà Indis præſtitit, quod Apoſtolus Corinthiis dicens: *Ego autem libentiſſime impendam, & ſuperimpendar ipſe pro animabus veſtris*, 2 Corinth. c. 12. Concurſus ad ſacrum ejus tribunal extra ordinem frequens erat, ità ut ſubinde intrà duos dies & unam noctem plus quàm triginta horas inſumpſerit in audiendis exomologeſibus. Si quid temporis erat reſiduum, vel ad carceres vel ad noſocomia viſenda ferebatur, inde regreſſus ad cubiculum, orationi & meditationi totum ſe dabat. Ultrò offerebat ſe ad labores pro ſalute animarum ſubeundos, & oblatos magnâ aviditate arripiebat, pro DEO laborabat, pro DEO mortificabat ſe, pro DEO comedebat, imò pro DEO & cibum & omnia derelinquebat. Tam externi, quàm domeſtici ſtupebant inſatiabilem Patris Joannis zelum. Qui vitam ejus deſcripſit ex urbe Mexicana huc Coloniam tranſmiſſam, Antonius Balthaſar Julius, Rector Collegii Mexicani, refert ſequentia: “Fateor religioſâ ingenuitate, “ quòd ſi induſtrias, quas amor purus DEI dictabar Joanni, minutim exponere voluero, oportebit conficere ingens volumen vitæ ſcribendæ, “ quam ſemel DEO dicatam totam in ara perfectæ charitatis inſumpſit. Paſſim, publicéque dicebatur *Pater Indorum*. “ Sub finem vitæ prolixiores virium defectiones paſſus præter rheuma è capite in pectus defluum, malignâ febri correptus fuit, extremiſque piiſſimè munitus, die Veneris ſancto inter tertiam & quartam matutinam, dum anima ejus Deo commendaretur, eandem in manus Patris cæleſtis (ùt planè confidimus) tranſmiſit 1736. 19. April. Vita ejus Coloniæ Agrippinæ Germanicè ex Hiſpanico verſa typo fuit edita 1737. Scripſit varia, quæ è Caſtellano in Mexicanum idioma tranſtulit, non niſi utiliſſimos ad ſanctimoniam

De præſtantia divina gratia.

De diſcrimine temporis & æternitatis Joannis Nierenbergii.

Exercitia S. P. N. Ignatii.

Veritates æternas Caroli Roſignoli.

Diſcurſus P. Joannis Martines de la Parra.

Et alios varios lectos ſermones.

JOANNES GYMNICUS Colonienſis, celebris in patria ſua Typographus, à quo editos libros in ſuas claſſes digeſtos Michael Mattaire Annalium Typographicorum Tom. II. à pag. 585. enumerare operæ pretium cenſuit, ubi eos vide. Juriſconſultos, Poëtas, Hiſtoriographos, varios Theologos, Dialecticos, Grammaticos, Græcos, Latinos. Conradus Geſnerus Tiguri huic J. G. decimum quintum ſuarum Pandectarum de Metaphyſica librum inſcripſit cum inſigni encomio induſtriæ typographicæ. Exordium Epiſtolæ deſcribo: “ D. Joanni Gymnico Typographo Colonienſi de bonis litteris optimè merito Conradus “ Geſnerus S. P. D. Multi & egregii nobis ex “ tua officina nati codices, optime GYMNICE, “ non ſinunt te facie mihi ignotum, libris excuſis “ notiſſimum inter clariſſimos noſtri ſæculi, quos “ quidem ipſe noverim, Typographos præteriri.... Tiguri 28vâ Maji 1548. Genuit filium cognomine Joannem, qui & ipſe typographiam coluit.

JOANNES HASIUS natione Belga, patriâ Sylvæducenſis, die 24tâ Januarii anno ſalutis 1562. Coloniæ Soc. Jeſu adſcriptus eſt. Hic in Provincia Rheni ſtrenuum ſe Societati Jeſu Miniſtrum exhibuit: nam Coloniæ in Gymnaſio Tricoronato ter Philoſophiæ docendæ laborem ſubivit; inde Eccleſiaſten annos aliquot egit, Sodalitio quoque majori Academicorum in Gymnaſio Tricoronato præfectus fuit, tum Doctor creatus Herbipoli Theologiam profeſſus eſt. Tribus Præpoſitis Provincialibus adjunctus Conſiliarius & Comes obeundæ Provinciæ aſſiduum atque utilem laborem impendit. Rectoris officium Embricæ Clivorum, cujus Collegii prima fundamenta jecit, inſigni conſtantiâ animi ſemel obivit, animi magnitudine tantâ præditus, ut Embricâ ab Hæreticis cedere juſſus, neque minis, neque terroribus, neque hoſtium exercitu ſe de mentis conſtantia deduci paſſus ſit, perſtiteritque Hæreticis invitis ac frementibus in civitate. Dicendi, & vitia caſtigandi libertate fuit ſingularis. Adulatores & ſimulatores peſſimè perſequebatur, eò tutiùs, quò magis erat religioſâ obſervantiâ & doctrinâ conſpicuus. Poſtquam ultimo aut penultimo vitæ anno generali exomologeſi ad mortem Chriſtianâ fiduciâ excipiendam ſeſe comparâſſet, obiit Embricæ octavo Kalend. Aprilis 1624. ætatis 81, religionis 62, à ſuſcepta votorum quatuor ſolemni profeſſione 53. Scripſit vel perfecit potiùs

Opus Petri Buſæi, qui Catechiſmum P. Petri Caniſii SS. Patrum authoritatibus locupletavit.

Cæſarii Heiſterbacenſis exempla illuſtravit, & ut viſiones, quæ in illis referuntur, confirmaret, bene longam præfationem adjecit.

Chronologia, quæ paſſim in patente folio per Germaniam magna cum laude circumfertur, ipſe quoque Author eſt.

Adornabat etiam editionem meliorem Chronici Mariani Scoti ad vetera exemplaria comparati.

Sodalis ſtudioſus, ſive modus piè ac Chriſtianè ſtudendi, Sodalibus parthenicis, Theologis, Juriſtis, Medicis, Philoſophis, ac politioris litteraturæ ſtudioſis accommodatus, & Sodalibus beatæ Mariæ Virginis Colonienſibus in Gymnaſio trium Coronarum S. J. ſtreno loco diſtributus. Coloniæ 1636. apud Joannem Kinckium in 12vo pp. 69. Præfationi nomen ſubſcribit Haſius. In ea eruditè diſcurrit de uſu xeniorum ex jure & hiſtoria Eccleſiaſtica.

JOANNES HEIM natione Germanus, patriâ Biſchopheimio-Fuldenſis, cooptatus in Societatem Jeſu 1618. ætatis 19. vota quatuor emiſit. Philoſophiam & Theologiam multis annis profeſſus

ceſſus eſt. Ejuſdem Licentiatus ab eximio Franciſco van der Veken S. J. Doctore renuntiatur anno 1641. in Univerſitate Agrippinenſi, ab eodem Eximio Doctoris laureâ coronatur 1656. die 25. Januarii. Coloniæ Eccleſiaſten in ſumma Æde Metropolitana egit. Vir magni ingenii, limati judicii, prudens, humilis, religioſus, apoplexiâ tactus, & triduo cum morte luctatus, tandem ſuccubuit Coloniæ die 13. Octobris 1662. Edidit inter alia minutiora Germanicè

Regulam Theodoſii Imperatoris pro terminandis horum temporum controverſiis per ſacras ſcripturas ſecundùm explicationes priſcorum intellectas. Coloniæ apud Wilh. Frieſſem 1652. in 12mo.

Concionem in funere Ferdinandi Archi-Epiſcopi & Electoris Coloniensis habitam de ejus vita & virtutibus. Coloniæ.

JOANNES HEINSBERGIUS illuſtri proſapiâ Dominorum de Hinsberg progenitus intrà Ducatum Juliacenſem ex Præpoſito Aquiſgranenſi in Leodienſem Epiſcopum 1419. electus, Eccleſiam ejúsque Principatum totis annis 36, & quod excurrit, adminiſtravit; anno autem 1445. Synodum celebravit, ac decreta ſeu ſtatuta tam ſua, quàm prædeceſſorum ſuorum in unum corpus collecta conſcribi, publicari & obſervari mandavit: quorum collectio prodiit Lovanii 1500. typis Theodorici Aloſtenſis. Verùm cùm ferre ultra effrænem Leodienſium civium inſolentiam non poſſet, ultroneus Epiſcopatui ceſſit 1455. Demum obiit 1459. die 18. Octobris, ùt monumenta Eccleſiæ Heinsbergenſis ſcribunt. Hæc Valerius Andreas *ex Biblioth. Belg. pag. 414. editionis 1643. Lovanii in quarto. Caſimirus Oudin Tom. III. p. 2568.*

JOANNES HEYL celebris Typographus Coloniensis initio ſæculi XVI, Græcè maluit Soter nuncupari. Videtur Orientalium linguarum Græcæ ac Hebraicæ, & imprimis Latinæ linguæ peritus fuiſſe: affirmat enim Le Long *in Biblioth. ſacra*, affinem ejus Joannem Potkenium in edendo 1518. Pſalterio tetraglotto adjutum admodum fuiſſe à Sotere.

Ludere etiam ſolebat in ſuo nomine variis ſymbolis illud libris appingendo: apponebat enim vel fronti libri vel fini figuram quinquangulam cum Græco Ygeia, Pentalpha, *Sanitas* circumſcripto quaſi Amuletum, ab Antiocho Soteros Syriæ Rege uſurpatum ex monitu Alexandri Magni, cujus ſpeciem vidiſſe ſe ſomniavit aut credidit veluti efficax medium Galatis debellandis, quæ lege apud Pierium *Hieroglyph. 47. pag. 599.* & apud Lucianum; dein Æthiopicis litteris circumſcribebat illud Proverb. XII. 18. *Lingua Sapientum ſanitas.* Græcum illud: *Sanitate nil melius in vita.* Latinum illud: *Orandum eſt, ut ſit mens ſana in corpore ſano.* Quibus omnibus ſui cognominis Heyl poteſtatem jactabat.

1528. *Epigrammata Græca veterum elegantiſſima, eademque Latina ab utriuſque linguæ viris doctiſſimis verſa, atque in rem ſtudioſorum è diverſis Authoribus per Joannem Soterem collecta, nuncque iterum edita Coloniæ ejuſdem typo in 8vo pp. 320.*

Idem Joannes Soter Soligniaci (ſic vocat Solingam in Ducatu Montenſi) typographiam habuit, è qua multa prodierunt, quæ Colonienſis Eccleſiæ & Univerſitatis lucem non ferebant.

JOANNES HILTZ Coloniâ Agrippinenſium ortus, tertius fuit Architectus celeberrimæ totâ Europâ Turris templi Cathedralis Eccleſiæ Argentinenſis. *Anno Domini 1277. in die beati Urbani hoc glorioſum opus inchoavit Magiſter Joannes de Steinbach* (ùt legere eſt ſupra apſidem mediæ januæ ejuſdem Eccleſiæ) quo anno 1318. defuncto ſubrogatus fuit filius, ſanguinis & artis paternæ hæres, & Synonymus Joannes, qui turrim, cùm uſque ad ſpeculum *das Wächter-Hänſlein* perduxiſſet, ereptus terris fuit anno Domini 1339. Huic ſucceſſit noſter Holtzius, qui quatuor cochleas admirando artificio & turrim ad galeam uſque *biſs an den Helm* perfecit, & vitâ functus, opus affectum bene longo tempore reliquit, donec idoneus Architectus ſufficeretur. Demum anno 1439. in hebdomada ſancti Joannis Baptiſtæ crux & globus & egregia Deiparæ ſtatua galeæ turris impoſita fuêre, & turris intervallo 163. annorum; tota Eccleſia (qualis nunc eſt, ait Schadæus anno Domini 1617.) 670. annorum ſpatio conſummata fuêre.

Turris, judice Wimpfelingio, altitudo excedit DXV. cubitos, qui & Æneæ Sylvii Itali (ne ſolis patriis Scriptoribus commendari opus putetur) ſententiam de Germanorum Architectonicæ ſubjicit: *Sunt* (ait Sylvius) *Teutonici mirabiles Mathematici: omnes gentes in architectura ſuperant.*

JOANNES HINSEN J. U. D. celebris Advocatus & Conſul Weſaliæ. In fine prioris ſæculi diem ſupremum obiit. Relicta ab eodem ſcripta Latino idiomate

Cliviæ & Viciniæ Hiſtoria, & in illis Incolæ, Principes, & ſub illis mutationes præcipuæ ex fide dignis Authoribus & eorum verbis collecta. Initium ducitur à Monarchis Romanis, & 1400. terminatur. Opus illud conſtans Capitulis LIII. & duobus voluminibus in folio grandi labore confectum fuit.

Genealogia illuſtriſſimorum Comitum de Limburg in Styrum, jam etiam Comitum de Bronckhorſt, Dominorum in Borculo, Wichs, Gehmen, &c. ex antiquis litterarum documentis illuſtrata. Totum opus conſtat capitibus 20.

Dominus Dithmarus in ſuis annotationibus ad Annales Teſchenmacheri ſcribit: Res quidem Clivenſes poſt ipſum deſcribere ſibi propoſuerat ampliſſ. Civit. Weſalienſis Conſul Hinſenius, magno in eam rem diplomatum apparatu congeſto; ſed opere, quod dolendum, imperfecto deceſſit vitâ.

Ex origin. Hiſtor. Weſtphal. J. D. von Steinen fol. 87.

JOANNES HOGENBERCH Sculptor omnigenis figuris in æs incidendis celebris, quas pari facilitate Joannes Buſemacher excudebat. Florebat Coloniæ ſæculo decimo ſeptimo adoleſcente. Utriuſque icones varias aſſervat Valetudinarium Collegii Colon. S. J.

JOANNES HOLTZMAN Agrippinenſis, diſcipulus fuit Auguſtini Brun celeberrimi Pictoris, in quem Magiſtri ſui ſagax in inveniendis ac diſponendis rebus genius immigrâſſe videri poterat: adeò ſcitè & imitari inventa, & nondum viſa invenire poterat. Omnia incepta felici penicillo

nicillo perficiebat, lætiſſimis coloribus illuminabat, & multa encomio digna arteſacta ſuæ Coloniæ reliqua fecit. Obiit circa annum 1639. *Sandrart Academia Germanica ſculptoria pictoria* Tomo I. P. III. L. III. circa annum 1620.

Cùm in templo Soc. Jeſu videret in ſacello ſancti Ignatii imaginem divæ Cæciliæ Martyris decollandæ in arcu ſuſpenſam Holtzmannus: Ecquis, inquit, hoc opus meum huc tranſtulit? Repoſuère Patres, eſſe Fuggerodii imitatoris opus, non Authoris; miratus eſt Holtzmannus tantam accurationem imitatoris, vix ut à prototypo diſcernatur. D. Gnaita habet prægrandem imaginem Holtzmanni pictam, puta Adonidem morientem.

JOANNES HORN, condictus GOLDSCHMIDT, J. U. D. Proto-Notarius Apoſtolicus, naſcitur Coloniæ ex patre Joanne Wilhelmo Horn, condicto Goldſchmidt, Conſiliario Aulico Electoris Colonienſis mortuo 1628. 3. Julii, & matre Gertrude von Kreps. Sorores babuit Deo devotas virgines ſub directione PP. S. J. quæ lampadem decem virginum ante ſummam Eccleſiæ S. J. aram totam argenteam donârunt, & oleo perenni quinque lampadum dotârunt. Fuit creatus Licentiatus AA. ex Gymnaſio trium Coronarum 1592. 18vâ Martii à Martino Snellio Vice-Cancellario. B. V. M. ad Gradus Decanus, & Archi-Diaconus Tremonienſis eligitur 4. Auguſti 1639. Obiit Senior & Jubilarius Capituli Graduani die 26. Aprilis 1675. ætatis 70. adeptus, ſepultus in gentilitio monumento ad ſancti Joannis Evangeliſtæ in Curia, poſſedit Perſonatum, fuit Sodalitatis Eccleſiaſticæ Præfectus 1675. 28. Aprilis. Prodiit ejus ſtudio

Borromæus redivivus, hoc eſt: *Canones clericales à S. Borromeo ſcripti, & ante annos ſexaginta Clero dati. Typo Henrici Krafft Coloniæ in 12mo 1642.*

JOANNES HORRION natione Belga, gente Eburo Diœceſis Leodienſis, natus 1575, ingreſſus in Societatem Jeſu ſedecennis 1591, & vota quatuor profeſſus eſt. Is ad generis, quam nato acceperat, claritatem tanta ſcientiarum & virtutum adjecit decora, ut jam pro immortali, quam poſſidet, gloria minus debeat parentibus, quàm ſibi. Romæ Theologiam ſub celeberrimis Societatis noſtræ Magiſtris cùm audiret, hauſtam ſapientiam ſingulari doctrinæ & pietatis colore reddebat illuſtriorem & gratiorem ſociis. Is cùm magnos feciſſet in Poëſi, & in oratoria Facultate progreſſus, Moguntiæ Philoſophiam, ac dein etiam ibi Theologiam ſcholaſticam & moralem variis in locis tum Padibornæ, ubi & ſacram ſcripturam cum approbatione multis annis docuit. Renuntiatus à P. Mutio Vitelleſcho primus ejus ſcholæ Cancellarius. Illuſtriſſimo Principi & Joanni Godefrido Romam ab Matthia electo recens Oratoris munere & obedientiæ Pontifici teſtandæ gratiâ legato comes adjunctus fuit. Excitæ Oſnabrugi Univerſitati primus ipſe Pro-Cancellarii dignitate præfuit, ad id muneris ab illuſtriſſimo Principe Franciſco Guilielmo Bavarici ſanguinis Heroe merito ſuo poſtulatus, ubi Doctores primùm ſolemni inauguratione creare, cæteráque obire munera cœpit., quæ & iſtius officii amplitudo & modeſtia viri admitteret. Miram præ ſe ferebat in audiendis ac tractandis hominibus, ſummis juxta ac imis facilitatem ac dexteritatem, certus hominem ex virtute, non ex officio vel alio aſcititio ornamento æſtimare aut colere. Huic comitati ſocia eruditio multifaria, peritia linguarum plurium, accurata hiſtoriarum notitia faciebat, ut non utilis minùs, quàm jucunda eſſet cum eo viro domeſticis perinde ac externis conſuetudo. Subito morbis variis calculi colicæque doloribus agitatus, nihil tamen extra communem victum apponi ſibi patiebatur, nam modò ſilentium ægritudini aut doloribus acutiſſimis prætendebat, modò feſtivè cum ſuis morbis jocabatur; dum vires omnes morte ſenſim adrepente deficerent. Deſiit inter mortales vivere Coloniæ die 21mâ Auguſti 1641. Ex italico Virgilii Cepatii Latinè conſcripſit tacito ſuo nomine

Vitam B. Aloyſii Gonzagæ Societatis JEſu. Coloniæ apud Bernardum Gualterum 1608.

Ex Hiſpanico autem vertit

Commentarium Prudentii Sandovalii de Sanctis Leandro, Iſidoro, Florentio. Extat in Sideribus Chriſtophori Broweri noſtri.

Ejus quoque lucubratio eſt:

Panegyricus de natali Academiæ Paderbornenſis ejus Fundatori oblatus. 1616. *Paderbornæ typis Matthæi Pontani. Recuſus Amſtelodami, ad calcem libri illuſtriſſimi Epiſcopi Paderbornenſis* 1672. *in 4to.*

Præterea edidit

Titi Livii Patavini Hiſtoriarum Librum XXXIII. in Bibliotheca Eccleſiæ Cathedralis Bambergæ MSs. primùm repertum, accurate cum caſtigationibus & notis nomine Gymnaſii Paderbornenſis humaniorum litterarum ad Theodorum Epiſcopum Academiæ Fundatorem. Paderbornæ 1607. *typis Pontani in 8vo. Idem liber de ejuſdem Patris exemplari mendosè excerptus paulo ante Romæ fuerat editus, cum notis Antonii Querengi.*

JOANNES HUDALRICI Baſileenſis, Ordinis Prædicatorum, adoleſcens ingenii divini potiùs, quàm humani, quem ipſam eruditionem & fidei ſinceritatem dixeris. Tantam adhuc juvenis Græcæ phraſeos nactus eſt notitiam, quantam vix unus aut alter ejus ætatis; obiit Coloniæ 1536. adhuc adoleſcens. Scripſit Græco & elegant ſermone

In Epiſtolam B. Pauli laudatiſſima Commentaria.

Sixtus Senenſis L. IV. p. 288.

JOANNES JACOBUS KETTELER naſcitur in Colonia Agrippina, illuſtris Eccleſiæ Ss. Mm. Gereonis & Ss. & Archi-Diaconalis S. Cuniberti Vicarius. Lucem viderunt typo edita

Protheus hiſtoricus, ſive hiſtoria univerſalis ſacra & profana ab anno 1660. à ſancita ad Pyrenæos pace ad hæc uſque tempora 1719. Pacis Raſtadiæ & Badæ pactæ & ultra geſtorum decades ſex ex probatiſſimis Authoribus, actis publicis & Comitialibus, per Joannem Jacobum Ketteler S. G. V. Pars prima ab 1660. ad 168.. Coloniæ Agrippinæ ſumptibus Sebaſtiani Ketteler fratris

Authoris 1724. in 8vo pp. 572. præter indicem. Pars ſecunda ab 1680. ad 1700. typo & ſumptu ejuſdem in 8vo 1723. pp. 682. Pars tertia ab 1700. ad 1718. typo & ſumptu ejuſdem 1723. in 8vo pp. 891.

Monita politica moralia ex verſatiſſimis politicis ante hac indigeſta, nunc ordine, numero & augmento plurimo collecta, & ordine alphabetico digeſta exhibet Joannes Jacobus Ketteler, &c. &c. Coloniæ ſumptibus Sebaſtiani Ketteler 1714. in 12. pp. 474.

JESUS gekrönter König, deſſen theils rechtmäſſige, theils Schimpff- und Schmertz-reiche Crönung, dabey dieſer zu dörnern Cron eigentliche Abbildung, Erfindung &c. darzu unterſchiedliche Andachten und ſieben Fuſsfäll in Druck heraus gegeben durch Joannem Jacobum Ketteler. Zu Cöllen bey Sebaſtian Ketteler 1693. in 16to pp. 59. Dicavit Jacobo Lohe Prælato Veteris Montis Ord. Ciſterc. 1707. Secunda editio facta, diſtractis exemplis primæ editionis.

Modus adminiſtrandi Sacramenta. in 8vo Coloniæ 1715.

JOANNES JACOBUS RABUS Philoſophiæ Profeſſor in Gymnaſio trium Coronatum Coloniæ. Scripſit ad Patrem ſuum Ludovicum

Apologiam ſui ad veterem orthodoxam Catholicam Eccleſiam acceſsûs. Coloniæ typo Materni Cholini 1570. in 8vo.

JOANNES JORDANÆUS 1610. 1. Novembr. in Tricoronato Gymnaſio admittitur ad examen Baccalaureatûs, poſtmodum ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, Collegiatarum Eccleſiarum Ss. Caſſii & Florentii Bonnenſis, & B. M. Reſſenſis ac Parochialis ſancti Remigii Bonnæ Canonicus & Paſtor. Edidit

Diſputationem brevem & categoricam de proba ſtigmatica, utrùm ſcilicet ea licita ſit, nec ne, in qua pars negativa propugnatur unà cum refutatione Commentarii juridici, hac eadem ſuper re à Clariſſ. Conſultiſſ. Domino Petro Oſterman J. U. D. nuper conſcripti. Coloniæ ſumptibus ſuis in Officina Egmondiana in 4to pp. 60. Dicatur Electori Sereniſſ. Ferdinando 1630. die S. Georgii.

Proceſſus juridicus contra ſagas & veneficas, das iſt, ein rechtlicher Proceſs gegen die unholden und zauberiſche Perſonen. Iſt mit gutem Fleiſs und gründlicher Probation und Beweiſs durch P. Paulum Layman S. J. Theol. & JC. Doctorem in Lateiniſcher Sprach geſchrieben, jetzt den Gerichtshälteren und guter Juſtitz Befreundten zum Beſten verteutſchet, mit bewährten Hiſtorien vermehret, tacito nomine à D. Doctore Jordaneo Canonico & Parocho Bonnenſi, juſſu ſereniſſimi Principis Archi-Epiſcopi. in 4to gedruckt zu Cöllen bey Peter Metternich pp. 91. 1629.

JOANNES ISAACUS Levita, agebat apud gentem ſuam Rabbinum ſeu Doctorem legis, quo in officio, cùm 53tium caput Iſaiæ commentaturus adverteret, nulli alteri à Chriſto ea eveniſſe aut attribui poſſe, quæ Prophetes præcinuit, dedit gloriam DEO, & reluctante uxore, quæ fœminam prolem unà cum agnatis retinebat, Wetzlariâ Marpurgum conceſſit, ubi 1546. illuſtriſſimo Philippo Haſſiæ Principe favente unà cum filio Stephano, qui matri ereptus fuit, ſuſcepit Sacramentum baptiſmi. Eâ occaſione uſus Doctor Joannes Draconites Proſelytum hunc hæreticæ Eccleſiæ adſcriptum triumphabundus publicavit edito ſchediaſmate. Agebat Joannes ætatis annum XXXI. Latinæ linguæ tum rudis, cui diſcendæ biennium dedit eâdem in urbe annuo Principis ſtipendio victitans: cujus fructum habes ex libello contra Judæos ſcripto, quo rationem reddit deſertæ ſectæ Judaicæ. Annus 1547. fatalis fuit Haſſiæ & Haſſo ipſi in poteſtatem Cæſaris poſt bellum Smalcaldicum redacto, at fauſtior illuxit Joanni, quem Cardinalis Granvellanus Lovanium excivit, Hebraicam & Chaldaicam profeſſurum commendavit Neophytum in fide D. Adriano Amerohio, à quo non Latinæ linguæ ſolùm perfectiorem notitiam hauſit, verùm & ſalutaris Catholicæ Chriſti Eccleſiæ, extra quam uti arcam Noachi quotquot ſunt, perire neceſſe eſt. Uxoris fœmineam pertinaciam fregêre demum graviſſimi ex ea Univerſitate viri Ruardus Tapperus, Petrus Curtius, Jodocus Tiletanus, Joannes Haſſelt, quibus cùm victas manus dediſſet, unà cum natu minore filio baptizata fuit. Huic Caroli nomen Auguſtus à ſe tribuit; non paucas ſubin proles Joanni peperit. Gravellano Mecœnate ſuo vivis erepto ægrè ſubſiſtebat familia. Opportunè accidit, ut fama, quam interea acquiſierat Joannes, Coloniam allapſa ſit: eò enim ab Conſulibus ampliſſimis Conſtantino von Lyskirchen & Hermanno Sudermanno accerſitus 1551. Hebraicam & Chaldaicam Cathedram ornaturus annis ſex & viginti: nam anno 1577. deceſſit in Eccleſiæ Catholicæ communione ante apoſtaſiam filii ſui Stephani; de quo ſuo loco. Sepultus fuit in templo parochiali B. M. V. ad Indulgentias, ait *Cratepolius in Annalibus Archi-Diœceſis Colon. p. 174.* Scripta ab eo editáque

Rationes deſertæ Synagogæ Marpurgi circa 1546. quas non vidi.

De Hebræorum Grammatica liber methodo dilucidâ admodum ac facili à Joanne Iſaaco Levita Germano concinnatus. Lovanii apud Martinum Rotarium Bibliopolam juratum in 8vo 1552.

De aſtrologia Rabbi Moſis filii Maimon Epiſtola elegans, & cum Chriſtiana religione congruens. Hebræa nunc primùm edita, & Latine facta Joanne Iſaac Levita Germano Authore. Coloniæ per Jacobum Soterem in 8vo. Dicavit Georgio à Seina ex Comitibus de Witgenſtein Decano Metropolitano, Præpoſito Suſatenſi, &c. Cauſæ dicandi ſunt: 1. Quòd huic ſtudio linguæ ſacræ faveat plurimùm, ut cui diſcendæ ante annos 30. operam navârat. Altera beneficentia ejuſdem in Scriptorem 1555.

Phyſica Hebræa Rabbi Aben Tybbon, ut fertur, quæ ſpiritus gratiæ inſcribitur nunc primùm, & Latina facta, Joanne Iſaac Levita Germano Authore Coloniæ Materno Cholino. Excudebat Jacobus Soter. Dicatus liber Adolpho Archiep. Colon.

Narrat in hac Epiſtola repertos à ſe caſu mirifico Lovanii *tres vetuſtos manuſcriptos, quorum hic unus eſt.* Incitatum porrò à Profeſſoribus Lovanienſibus Cardinali Mendoſa Latinum feciſſe,

adju-

adjumento in eo interpretando fuiſſe Joannem Habbichorſtium, Monaſterienſem in Colonienſi Montano Gymnaſio Profeſſorem: aſſerit etiam, hunc librum eſſe compendium celeberrimi de Phyſiologia tractatûs, quam Rabbinus Hiſpanus ante annos penè 400. Moſes F. Maimon ſcripſit dictum *More Nebochim.* Hunc Maimoniden Hebræi juſtitiæ Doctorem ſalutant. Præludit ſeptem diſtichis Geraldus Mathiſius operi. 1555.

Perfectiſſima Grammatica Hebræa, Authore Joanne Iſaaco ampliſſimi Senatûs Colonienſis Profeſſore. in quarto Coloniæ typo Joannis Soteris 1557.

Ejuſdem Grammatica editio quinta. 1570. Antverpiæ ex Officina Chriſtophori Plantini in quarto pp. 159.

Meditationes Hebraicæ in artem Grammaticam per librum Ruth, Authore Joanne Iſaaco. Coloniæ typo Joannis Soteris in 4to 1558.

Grammatica Hebræa abſolutiſſima in duos libros diſtincta, nec non in ordinem ſtudioſis commodatiorem digeſta, ac pluribus in locis locupletata, Authore Joanne Iſaaco, Senatûs Colonienſis publico Profeſſore. Editio quarta Antverpiæ ex Officina Chriſtophori Plantini 1564. cum privil. ad annos ſex in 4to pp. 162.

In præfatione ad Lectorem gratias agi vult ampliſſimo Senatui Inclitæ Civitatis Colonienſis, qui ut non ſolùm in hanc ſuam Grammaticam, verùm etiam in Santis Pagnini Lexici caſtigationem incumberet (quod ſummâ curâ & diligentiâ Chriſtophori Plantini Typographi imprimis induſtrii jam prælo committitur) pro ſua liberalitate ſalvo ejus ſtipendio Antverpiæ aliquot menſes manendi copiam fecit, ídque beneficio nobiliſſimi viri Conſtantini Lyskirchen, & ejus & omnium literatorum Mecœnatis. Hæc Joannes Iſaac.

Tabula in Grammaticam Hebræam, Authore Nicolao Clenardo à Joanne Quinquarboreo Aureliacenſi, mendis, quibus ſcatebat, repurgata. Acceſsêre Joannis Iſaaci & Genebrardi ad abſolutiorem inſtitutionem ſcholia. Pariſiis apud Martinum juvenem in 4to 1564.

Tabula in Grammaticam Hebræam, Authore Nicolao Clenardo à Joanne Iſaac Levita nùnc recèns correcta, & aptiori ordine digeſta. Coloniæ apud heredes Arnoldi Birckmanni 1555. in 8vo ab H ad L. Edidit quoque defenſionem veritatis Hebraicæ contra Lindanum Ruræmundenſem Epiſcopum, ni fallor, de optimo genere interpretandi ſcribentem. Coloniæ 1559.

JOANNES JUSTUS LANDSPERGIUS Landſpergâ Bavariæ oppido & perantiquâ familiâ *Juſtorum* oriundus circa annum 1490. dum Coloniæ ſtudiis vacaret Philoſophicis, & de ſtatu vitæ deliberaret, Cartuſiam Colonienſem elegit, quam ingreſſus eſt 1509. Initio profeſſionis ſuæ hanc ſibi legem velut perpetuam indixit, quandocunque in mentem vel ſenſus incurreret, quod ad expugnandum animum ſuum putaret conferre, continuò in chartaceum volumen tanquam adverſaria referret, ut deinceps in ſimili conflictu arma ſuppeterent, quibus pro virili compreſſo vitio virtuti militaret. Ex quo illi jam tum multus apparatus ſpiritualis doctrinæ ſubnaſcebatur, qui progreſſu quatuordecim annorum (quibus ſoli ſibi vacare ſinebatur) in tantam ſegetem optimorum librorum excrevit. Dein Vicarii munere functus fuit ſeptem annis, & officio Magiſtri Novitiorum. Rigorem Ordinis per ſe humano ſenſui acerbum, adeóque perennem illam ſolitudinem ſeu carcerem, cilicii atque inediæ conſuetudinem, tanquam adhuc mollia religioſæ vitæ rudimenta, ultroneis pœnitentiæ operibus majorem in modum aſperavit, ut nemo facilè quà vigiliis, quà flagris, quà cæteris afflictationibus Joannem ſuperaret. Subinde etiam deprehenſus ad nudam carnem ferreâ loricâ cingi. Quotidie, dum licuit per vires, ſacratiſſimo Numini litavit, præcipuo affectu in Chriſti ſacram paſſionem & B. V. fervebat; his ille lucubrationes ſuas replevit, integras conciones, meditationes & precatorios libellos de hoc gemino argumento conſcripſit. Lucrum inſignioris devotionis hoc quoque abſtulit, ut, tametſi in Philoſophicis atque Theologicis egregiè doctus eſſet, internâ tamen ſancti Spiritûs unctione colluſtratus, ſpiritualis vitæ munia multò perfectiùs calleret, ideóque peritiſſimus religioſi inſtituti Magiſter, quà verbis & exhortationibus, quà libris ſpirituali eruditione refertis conſcribendis evaſerit. Ipſe eorum omnium, quæ in libris docebat, vivum quoddam ſimulacrum erat, nihílque in ſe admittebat, quod doctrinæ ſuæ aliquatenus adverſaretur. Docebat, quæ ipſe longâ exercitatione fuerat expertus, neque committebat tenerrimæ conſcientiæ vir, ut vel levis maculæ ſuſpicio in in animo reſideret. Quàm exactam ſuis Superioribus præſtabat obedientiam, tam perfectam proximis charitatem. Quidam ex ejus diſcipulis lethali morbo correptus, metuebat ultimum agonem, cui Joannes: Cur ex hoc carcere migrare times? chariſſime fili; Confidenter age, & ſecurè propera ad Chriſtum Dominum tuum, qui te diligit, cujus amore mihi ſemper obediviſti; & ſicut aliàs abſque tergiverſatione, ità nunc quoque parere ne recuſa. Quòd ſi Dominus te aliò amandaverit, dicito illi, me tibi injunxiſſe, ne quoquam aliò concederes, quàm ad regnum ſuum cæleſte: quia mihi ſemper obediens propter ipſum extitiſti, & talibus regnum ſuum atque ſe ipſum & omnia ſua pollicitus eſt, cùm adhuc in mundo viveret, & ſi in aliquo adhuc tibi deeſſe objecerit, ideóque minùs idoneum conſortio ſuo, dicito, me ex imo corde tibi communicâſſe medietatem bonorum operum meorum, quæ, gratiâ illius adjuvante, perfeci. Quòd ſi necdum contentus foret, me omnia mea tibi dediſſe. Si neque iſtud ſufficit, tunc dicito: Paſſio tua, mi Domine JESU Chriſte! miſereatur animæ meæ peccatrici. Tam liquida conſolatio penetravit moribundi viſcera, ut non modò ſpiritum erigeret, ſed etiam gaudens & ridenti ſimilior noviſſimum ſpiculum exciperet.

Subinde Cantavium prope Juliacum evocatus, Priorem egit annis fere quatuor, ſimul in aula Ducis Wilhelmi Concionatorem, & matri Duciſſæ à confeſſionibus fuit, quibus ille officiis mirificè univerſos Aulicos ſibi devinxit. Cùm à Superioribus Viſitatori Ordinis aliquamdiu ſocius fuiſſet adjunctus, & poſtmodum Cantavium rediiſſet ad Prioris officium, valetudo ejus loci humore aliíſque incommodis affligi cœpit, ut tandem gementibus Juliacenſibus reverti Coloniam compelleretur, ubi reliquum triennium miſerè morbis & doloribus infeſtum habuit, donec divinæ Bonitati

pla-

Digitized by Google

placuit ad ſervatæ in DEUM ac religionem fidei cumulatiſſimam mercedem è mortali carcere evocare 10. Auguſti 1539. Ultra annum quinquageſimum non pervenit digniſſimus longiori ævo, niſi increbreſcentes infirmitates, & ex Eccleſiæ cladibus tótque animarum ruina continuus dolor optimo militi, & cætera invicto ſpiritum exhauſiſſent.

Opera Landſpergii, quæ Latinâ vel Germanicâ linguâ ſcripſit, habentur in noviſſima editione à Garnefeldio recenſita per Joannem Kreps Coloniæ typis impreſſa 1630. in quinque Tomis.

Primus continet ſermones in Evangelia & Epiſtolas Dominicales per totum annum Latinè

Secundus ſermones in Evangelia & Epiſtolas dierum feſtorum per totum annum Latinè.

Tertius Homilias LVI. in paſſionem & agonem Chriſti Domini Latinè. Theoremata XXVII. de beneficiis Chriſti. Monoteſſaron ſeu elucidationem in paſſionem Domini ſecundùm quatuor Evangeliſtas Latinè. Conciones paræneticas ſive ſermones capitulares ad religioſos Fratres Latinè.

Quartus Apologiam pro Monaſteriis de vera religione & votis monaſticis ad Carolum V. Imperatorem Germanicè.

Dialogum inter militem & Monachum de vita monaſtica Germanicè.

Libros duos Epiſtolarum paræneticarum ad diverſos tam religioſos, quam ſæculares utriuſque ſexûs & ſtatûs Latinè.

Enchiridion militiæ Chriſtianæ.

Speculum Chriſtianæ perfectionis Germanicè, quod in Latinum ſermonem vertit Antonius Hemertius Canonicus Regularis S. Auguſtini 1547. & ex illa verſione in Germanicum tranſtulit Hermannus Baumgarter Ludimagiſter Auguſtanus. 1566. Dilingæ impreſſum.

Libros duos alloquiorum Chriſti ad animam fidelem Latinè.

Librum unum: Soliloquium animæ fidelis Latinè.

Quintus libros duos: Pharetra divini amoris. Cùm pius Princeps Wilhelmus Dux Juliæ Cantavienſem Bibliothecam luſtrâſſet, atque in pharetram Landſpergii incurriſſet, mox oculis ac manibus in ſublime elatis neque ſinè lachrymis exclamavit: O ille inſignis Sacerdos! ô ille optimus Pater!

Theorias CL. in vitam, paſſionem & glorificationem Domini Latinè.

Epitomen exercitiorum CL. articulorum vitæ & paſſionis DEI Salvatoris pro infirmis Latinè.

Alphabetum aureum animæ fidelis, ſive meditationes in XXII. Threnos de vita & paſſione Chriſti in modum alphabeti Latinè.

Librum unum Threnorum B. *Virginis Mariæ ex compaſſione erga Filium patientem Latinè.*

Librum unum hymnorum Latinè.

His addi poterunt vita & revelationes B. Ger*trudis Virginis & Monialis* Saxoniæ *ab Landſpergio tranſlata in ſermonem Latinum, & iterum in Germanicum idioma verſa. Coloniæ typo Wilhelmi Frieſſem 1657. in 8vo pp.* 821.

Vita ſcripta debetur Eiſenrichio è Soc. JEſu Bavaro, quam pro ſua humanitate mecum communicavit D. Michael Morckens Carthuſianus Colonienſis.

JOANNES KALDENHUSEN Moſellanus, Carmelita Colonienſis, vir ingenio magnus, moribus gravis, claruit 1421. Scripſit volumen egregium, cujus titulus:

Pharmacopolia virtutum ad illa Senecæ verba: Mens bona non emitur, nec venditur.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Ord. Carmel. Provincialis.

JOANNES KERCKHORDE ſcripſit, & memoriæ prodidit

Chronicon aliquod urbis Tremonienſis. D. Mullhert in parvo ſuo Chronico manuſcripto ad annum 1451. ſcribit: Hoc anno Domini Tremonienſes curârunt totum ſuum Archivum perveſtigari, omnia luſtrari privilegia, & omnia antiquitatis monumenta in lucem proferri, & ex iis operâ Joannis Kerckhorde unum Chronicon urbis Tremonienſis confici. Fertur, illud incipere cum 1400, & cum 1460 terminari. Obiit diem ſuum 1466.

Ex orig. hiſtor. Weſtphal. J. D. von Steinen.

JOANNES KHUENIUS natus in Breidbach Diœceſis Colonienſis oppido, ubi pater Andreas & Margaretha mater ſepulti; cùm ipſe juvenis Bononiæ ſtuderet. Poſtmodum medicinæ & Philoſophiæ Doctor creatus fuit, Archi-Ducatûs Carinthi Phyſicus. Scripſit

Zodiacum medicinæ ſeu materia medica, quæ continet libros quinque ſeu quinque ſigna Zodiaci. Coloniæ apud Gerardum Grevenbroich in 8vo pp. 927. anno 1587. Dedicatio inſcripta Provincialibus Archi-Ducatûs Carinthiæ carmine hexametro herbarum omnium naturas deſcribit, ſane non ineleganter. An ſeptem reliquos libros ediderit, neſcio.

JOANNES KOELVER de WANCKOM natione Germanus, Profeſſor Juris Canonici in Academia Colonienſi, clarus anno 1460. Juris-Conſultus, qui ſub Paulo II. & Sixto IV. Romanis Pontificibus floruit. Hujus meminerunt Martinus Lipenius *in Bibliotheca reali juridica pag. 69. 89. 134. Cornelius à Beughem de incunabulis typographiæ p. 80.* Scripſit

Summaria & concluſiones circa Clementinas eâdem methodo Coloniæ impreſſ. non ùt ſcribit Caſimirus Oudin 1484: nam inter codices MSs. & impreſſos Biblioth. Metropolitanæ Moguntinæ pag. 402. refert Gudenus *in ſylloge 1. diplomatis* hunc impreſſum codicem: *Summaria pariter & concluſiones Sexti accuratè & compendioſe ex Doctoribus in eundem ſcribentibus per honorabilem virum D. Joannem Koelver de Vanckel artium liberalium Magiſtrum, J. U. D. in florentiſſimo ſtudio Colonienſi collecta anno gratiæ MCCCCLXV. in Vigilia Purificationis B. V. M. &c. impreſſa finem acceperunt feliciter.*

« Collige & hinc ſecundum errorem hiſtoriæ « typographiæ, quæ Francico ſermone prodiit « Amſtelodami in 4to 1740. cujus pag. 10. & 56. « primus Coloniæ ſignatus anno ſuo liber proditur quinquennio poſterior ſcilicet 1470. « *Authoritates decretorum impreſſa Coloniæ Agrippinæ per me Petrum de Olpe ſub anno à Nativitate*

nate Domini 1470mo finite & complete ipſo die Luna XXII. menſis Junii. Finiunt feliciter: DEO gratias. in folio.

Joannis Koelver de Wanckel JC. ſummaria & concluſiones tam Gloſſarum, quàm Doctorum circa ſextum Decretal. in florentiſſimo ſtudio Colon. collecta anno Domini 1463. Item

Summaria & concluſiones in Clementinas impreſſa per Joannem Koelhoff Lubecenſem Coloniæ 1484.

Caſimirus Oudin Commentar. de Script. Eccleſiaſt. Tom. III. p. 2703.

JOANNES LAMBERTZ Juliacenſis ex Vlatten, natus 1682. 14 Julii, Magiſter artium creatus in Gymnaſio Tricoronato, Societatem Jeſu ingreſſus 1701. 10 Junii, poſt humaniores literas Coloniæ traditas, dein Philoſophiæ ibidem, poſt Theologiæ moralis Profeſſor & ſcholarum Præfectus in Univerſitate Trevirenſi, modò Præſes Sodalitatis DD. Eccleſiaſticorum Coloniæ. Edita ſunt ab eodem ſequentia:

Præmotio ad utrumlibet, ſive concurſus Dei prævius ad mentem D. Thomæ in cauſis liberis explicatus. Coloniæ 1719. typis Aldenkirchen.

Corona ſtellarum 12. ſive officia pietatis præcipua ſecundùm leges Marianæ Congregationis. Treviris typis Jacobi Reuland 1728.

Synaxes Xaverianæ cum meditationibus devotioni pietati ſervientibus. Treviris 1729.

Bett-Schul S. Thereſia, in qua deteguntur errores nonnulli Pſeudo-contemplantium. Coloniæ in 12mo pp. 70. 1736.

Conſiderationes ſacræ in vitam S. Franciſci Regis. Coloniæ apud Engelhard 1738.

Walburga Bett-Schul, ſub titulo: Walburgiſcher Gnaden-Brunn. Coloniæ apud Engelhard 1738.

Das liebe Pfleg-Kind, oder Schutz-Engelen Andacht. Coloniæ typis Balthaſaris Wilms 1730.

Ignis holocauſti. Coloniæ in 16to 1742.

JOANNES de S. LAURENTIO Ordinem Fratrum Minorum ſancti Franciſci Conventualium ingreſſus, vir in eodem eximius fuit, Prædicator & Confeſſor, diverſorúmque librorum, quorum tamen nulli ad ætatem manúsque præſentium devenêre, Compoſitor, obiit in Conventu Colonienſi ſæculo XIV., quo anno, incertum eſt. Videtur autem fuiſſe ex ipſa urbe Colonienſi & Parœcia S. Laurentii oriundus: ea enim conſuetudo hujus Conventûs fuiſſe putatur, ut nempe exteri à loco originis, indigenæ verò à propria Parœcia aut domo, quâ nati erant, appellarentur.

Ex Commentariis Eximii Adami Putz Minor. Convent. Provincialis.

JOANNES LEURENIUS natione Germanus, patriâ Juliacenſis, ex oppido Randeradt, natus 1606. Societati JESU ſe inſeruit 1627, in eâ quatuor vota profeſſus 1643. Enituêre in hoc viro cæteras inter virtutes inſignis animi demiſſio, tum huic propinqua morum totiúsque corporis cum religioſa gravitate conjuncta compoſitio, rara inter continuas ægritudines dolorum tolerantia, eximius vocationis religioſæ amor, exacta regularum obſervantia, paratiſſimum Superioribus obſequendi ſtudium. Rhetoricam & manſuetiores literas annos aliquot docuit, & præfecturam ſodalitiorum & ſtudiorum variis in Gymnaſiis geſſit. Rexit Collegia Aquiſgranenſe & Confluentinum, atque ex hoc evocatus ad bravium laborum die 3tiâ Decembris 1656. Poëta facilis & felix varia edidit carmina, atque inter ea nomine Collegii Colonienſis

Auream in Leone in inauguratione ſereniſſimi Maximiliani Henrici Bavari Coadjutoris Archi-Epiſcopi Colonienſis. Coloniæ 1643. in fol. Item

Vitam S. Servatii Epiſcopi Trajectenſis cum officio, cujus quoque beneficia in ſe commemorat. Coloniæ apud Henricum Halting 1649. in 12mo.

JOANNES LEYERDAM minor de obſervantia, cujus confeſſionis faciendæ formula Coloniæ vulgabatur typo Caſparis von Gennep anno 1549. in 12mo hoc titulo:

Die gemeine Beicht, wie ſie der andächtiger und geiſtlicher Herr Johan Leyerdam Vice-Guardian zu Bröll im Obſervanten Cloſter, und Prediger im Dhom zu Cöllen dem gemeinen Volck nach der Predig vorſprioht.

JOANNES LOTTLEY parentibus Joanne Lottley J. U. Doctore & Cameræ Imperialis Advocato, ac Adelheide Birckmannicâ Colonienſi. Diſcimus id ex Autographo Cartuſiæ Colonienſis:
« Ego Joannes Lottley ſum oriundus ab ingenuis
« parentibus patre Joanne Lottley J. U. Docto-
« re, matre Adelheide Birckmans, natus anno
« 1620. ultimâ Martii Cucheimio in oppido Ar-
« chi-Diœceſis Trevirenſis. Inſtitutus humani-
« tatis literis Spiræ, ubi pater meus Advocatus
« cauſas in judicio Cameræ Imperialis procura-
« bat, eo brevi mortuo, miſſus ſum à matre ad
« conſanguineos Coloniam ad addiſcendas Phi-
« loſophiæ diſciplinas, quibus decurſis jam ap-
« plicandus ad juris communis inſtitutiones, ſalu-
« briùs mihi viſum eſt Cartuſienſium inſtituta
« perdiſcere, DEO utique me vocante, & ſacro
« iſto Ordine me ſuſcipiente, intravi Cartuſiam
« Colonienſem anno 1640. 25. Februarii & 23.
« Aprilis, ſacro habitu veſtitus.
« Confiteor tibi DEUS, multas & frequentes
« in Novitiatu habuiſſe tentationes, maximè
« ultimis ſex hebdomadibus, quibus dilata
« fuit profeſſio, eò magis infeſtæ ac peri-
« culoſæ, quod illas Magiſtrum celaverim,
« certè periiſſem, niſi tu DEUS meus ad-
« fuiſſes, & hanc à me caliginem diſpoliſ-
« ſes, mox ut anno 1641. 9. Junii Religio-
« nem profeſſus, omnis mentis ſerenitas
« rediit. Tibi ſoli ſit gloria in ſæcula ſæcu-
« lorum, Amen.

Poſt abſoluta Philoſophiæ ſtudia Ordinem Cartuſienſem intravit anno 1640. 25. Februar & 23. Aprilis habitum Ordinis ſuſcepit. Altero anno 1641. 9. Junii Dominicâ die Religionem eſt profeſſus, ſerius ob Prioris abſentiam, qui Capitulo Generali interfuerat. Anno 1644. 24. Junii ipsâ Nativitate S. Joannis Baptiſtæ primitias celebravit. Anno 1647. in actu Viſitationis inſtitutus eſt Vicarius Colonienſis Domûs à Viſitatoribus adhuc juvenis. Anno 1652. 7mâ Junii à Superioribus miſſus eſt ad Domum Friburgenſem Procurator, ubi, cùm ſe ſedulum ac ſolertem probâſſet, poſtero mox anno 1653. translatus eſt ad Domum Erfordienſem, propemodum deſolatam, reſtaurandam, quod egregiè præſtitit difficillimis licèt temporibus, etiam cum vitæ periculo, anno 1667. hoc onere levatus, reverſus eſt Coloniam,

& Procuratore paulò poſt mortuo, ſubſtitutus Procurator. Deinde anno 1676. Priore quoque defuncto, omnium conſpirante conſenſu electus eſt Prior, & anno 1678. à Capitulo Generali in Provinciis Rheni ac Saxoniæ conſtitutus Viſitator. Demum plenus dierum & meritorum, mortuus eſt anno 1686. 25. Novembris, ætatis ſuæ 66, profeſſionis 45, Sacerdotii 42, cujus nomen eſt in benedictione.

Vir ſanè gravis & prudens, magnæ in Ordine noſtro authoritatis, nam præter Rheni & Saxoniæ Provinciarum domos, quâ Viſitator ordinarius etiam Italiæ, Hiſpaniæ, Belgii, ſuperioris & inferioris Germaniæ domos Viſitatorum quà extraordinarius, ùt dicimus, Commiſſarius cenſoria cum poteſtate luſtravit. Quamobrem ſatis mirari non poſſum, quemadmodum tot inter munerum ſuorum functiones, tam multa, quæ extant, propriâ ejus manu conſcripta deſcribere potuerit.

5. Vicarius Coloniæ ſcripſit catalogum ſanctorum & piorum hominum Germaniæ, quibus ſingulis Authores, qui eorum meminerunt, adſcripſit. Titulus: *Apparatus ad Germaniam ſanctam.* Hunc habeo & aſſervo cum hac ad ipſum epiſtola Kritzradtii.

Rde adm. P. Vicari, &c.

Remitto cum gratiarum actione catalogum veſtrum SS. curavi deſcribi ſemel pro P. Bollando, ſemel pro me. Quòd ſi nunc unum poſt alium habere poſſem librum, curarem apponi, vel ipſe adſcriberem prima & ultima verba. Nisì fortè magìs placuerit, ut ego mittam duos trésve ſtudioſos legibiliter ſcribentes. Obligo me viciſſim, & quidquid mittitur, fideliter cuſtodiam & remittam.

Coloniæ 1. Auguſti
1650.

V. in Chriſto Servus

JACOBUS KRITZRADT S. J.

2. Prior Erfordiæ compoſuit *Chronica iſtius domûs ex antiquis loci monumentis, in quibus principia, cauſas, earúmque progreſſus ad ſua uſque tempora fusè latéque deducit.* Et hæc habeo atque aſſervo.

3. Procurator Coloniæ ſcripſit quoque *Chronica hujus domûs, in quibus ab exordio ad ſua tempora fundationes, donationes, coemptionésque &c. accuratè deſcribit, ſimul ac eventus proſperos & caſus adverſos expoſuit ad providendum cavendúmque.* Hæc cùm ſpectent ad negotia domûs externa, aſſervantur in cella Prioris.

4. Conſcripſit quoque *Librum Benefactorum, quorum liberalitate & benignitate Domus Colonienſis fundata ac ſtabilita fuit:* in quo beneficiorum, largitionum, donationum & eleëmoſynarum ſeriem ad annos quæque ſuos digeſſit. Extat aliquoties deſcriptus in cellis.

5. Prior Coloniæ & Viſitator Provinciæ collegit unum in librum viros illuſtres Ordinis noſtri. Titulus: *Catalogus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, Cardinalium, Patriarcharum, Archi-Epiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum ſacri Ordinis Cartuſienſis.* Et eos, qui odio fidei ab Hæreticis aut aliis fuêre necati aut trucidati. Titulus: *Indiculus Martyrum ſacri Ordinis Cartuſienſis. Singulis hos æquè ac illis adſcripſit Authores, è quibus excerpſit.* Extat in noſtra Bibliotheca.

6. Præterea compoſuit *Catalogum Priorum & Religioſorum, qui in domo hac Colonienſi religionem ſunt profeſſi.* Hunc ex Garnefeltii analectis excerpſit, adauxit, emendavit, & hoc poterat, quia Prior erat: libros, quos Garnefelt non viderat, ipſe haberet ad manus. Profectò enim opus præclarum, ſi eſſet perfectum; certè perfeciſſet, ſi diutiùs vixiſſet; at morte præventus reliquit imperfectum. Deſcriptus tamen aſſervatur in cellis.

7. Collegit etiam ex Garnefeltii collectionibus *multa de Ordine noſtro Cartuſiano; quæ tamen ipſe plurimis aliunde acquiſitis accumulavit.* Hæc ego majori ex parte conſervo; ſunt autem Chronica aliáque documenta Domorum Ordinis noſtri, non ejus, nec Garnefeltii manu deſcripta; ſed aliorum, à quibus ipſis fuêre tranſmiſſa.

Ex Commentariis Domini Michaelis Mörckenſis Cartuſiani Colonienſis.

JOANNES LUCKENRATH ex Heiſteren prope Steinfeldiam in Ducatu Juliacenſi, ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus inſignis literaturæ, religionis integræ ex Priore Marenſi in Abbatem Steinfeldenſem votis 61. eligitur 1661. 26tâ Maji. Vir in utroque foro verſatiſſimus, utpote ab anno 1649. pluries in viſitandis Provinciæ Monaſteriis à Prædeceſſore ſuo adhibitus, ac bis ejuſdem Prædeceſſoris nomine ad Capitulum Generale Præmonſtratenſe miſſus, ubi commiſſionis ſuæ vices eâ felicitate ac laude adimplevit, ut, licèt tunc Seminarii Colonienſis Præſidem tantummodo egerit, communi tamen omnium Patrum calculo Definitoribus Capituli adnumeratus fuerit. Bis quoque quà Prælatus iiſdem Comitiis Præmonſtrati adſtitit. Synodo Colonienſi à Maximiliano Henrico Bavaro Metropolita congregatæ interfuit 1661. ſub titulo & qualitate Archi-Diaconi tractuum Sleidani & Reifferſcheidani. 1666. ſanctimoniales ſtellæ Mariæ Ducatus Juliacenſis ad Ordinem aſſumpſit. Circariarum Weſtphaliæ, Iveldiæ & Wadegoriæ Vicarius Generalis ingentes pro Ordine & Monaſterio ſuo curas ac ſolicitudines laborioſiſſimè ſubiit, adeò, ut in legendo, ſcribendo, itinerando, ſeſèque identidem domi & foris, nocte diéque occupando indefeſſus extiterit. Fervente bello annis 1673. 1674. & 1678. dum Steinfeldia Cæſareanis alternatim & Gallicis cohortibus verſa eſt in prædam, nec ſuos à divinis ceſſare, nec ipſe ab obeundo viſitationum curſu abſtinere unquam voluit, Prælatus meliore tempore ac fortunâ digniſſimus. Denique relictis apud ſuos virtutum omnium, & maximè humilitatis exemplis, curis ac miſeriis exhauſtus, 1680. die Exaltationis ſanctæ Crucis ſacrâ ad Superos

obiit

Digitized by Google

obiit Coloniæ. Corpus, uti voluit, Steinfeldiam translatum, & ante altare S. Crucis ſepultum. Appictum monumento elogium cum hoc diſticho:

QVI IaCet hIC IntVs, LVX perpes LVCeat IpsI,
Is LVCkenraDIVs LVX raDIVsqVe fVIt.

Scripſit *Opera quædam in folio de variis materiis Canonicis & Theologicis, quæ compacta, ſed inedita aſſervantur tum Steinfeldiæ, tum Coloniæ.* Edidit *Theſes prolixioris Coloniæ*, dum Seminario Norbertino præerat.

Ex Commentariis Eximii Prickartz, Præſidis Seminarii Norbertini.

JOANNES LUYDIUS Tungrenſis, ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus & Profeſſor in Academia Colonienſi, Arnoldi Doctoris Theologi frater, vivebat 1520. In compendium redegit

Summam Capreoli in Magiſtrum ſententiarum, atque illuſtravit. *MS. apud Regulares Tungrenſes.*

Foppens Bibliotheca Belgica.

JOANNES LYCAULAS Montanus (fortè an Joannes Wolffsßall oder Wolffsfang aus dem Hertzogthumb Berg) vir Latinè, Græcè & Hebraicè doctus, mox Coloniæ, mox alibi habitans, & quærens, quem devoret: in Marckia errores Luthericos, Anabaptiſticos, aliósque libertate Evangelicâ ſparſit, ſed cum Soterio Colonienſi Typographo hæc committere ſua non auderet, ejuſdem Soteris Solingenſi (Salingiacum enim *Solingen* vocat) typo committit, ubi plura lucem aſpexêre, quæ Coloniæ ſuppreſſa fuiſſent.

1539. *Apologia Joannis Lycaula Montani ſuper eo verbo Domini: Omnis Scriba doctus ad regnum cælorum ſimilis eſt homini patrifamilias, qui depromit è theſauro ſuo nova & vetera. Solingiaci Joan. Soter excudebat anno D. MXXXIX. erroneè pro MDXXXIX. in 8vo.*

JOANNES MAES natus Coloniæ 1595. ſtuduit in Gymnaſio Montano, fruitus munificâ fundatione avunculi ſui Joannis Schwolgern, & ſubin in eodem Profeſſor Ss. Theologiæ docendæ licentiâ donatus, in Univerſitate patria creatur Decanus Archi-Diaconalis Eccleſiæ ad ſanctum Cunibertum 1631, quem Magiſtratum magnâ animi integritate & opum terrenarum contemptu geſſit uſque ad annum 1646. Sereniſſimus Ferdinandus Archi-Epiſcopus Colonienſis eidem ob præclara merita Canonicatum in Eccleſia Colonienſi Metropolitana promiſerat, cujus pollicitationis amplæ literæ manu Principis exaratæ apud familiam ſuperſunt ſcriptæ Bonnæ 1639. 16. Septembris. Extat editus ab eodem liber

Speculum ex ſpeculis, quo Clericus, Sacerdos & totus regalis Sacerdotii populus cernat, quid ratione ſtatûs & muneris ſui debita requirat obligatio, Authore Joanne Maes, Ss. Theologiæ Licentiato, Collegiatæ Eccleſiæ ad S. Cunibertum Decano, Præfecto Sodalitii Eccleſiaſtici in Gymnaſio Tricoronato, cui id xenii loco dedit 1644. in 12. Coloniæ typo Henrici Krafft pp. 87.

JOANNES MAJERUS à Gele Carmelita Thenenſis, Provinciæ Alemanniæ inferioris Provincialis, & Ss. Theologiæ Doctor Colonienſis, vir doctiſſimus, & in lingua Græca adeò diſertus & eloquens, ut hominem Athenis, non Thenis enutritum dixiſſes. Sub hoc Joanne 1565. Sorores Carmelitanæ hic Coloniæ in der Bürrgaſs, quæ hactenus ſub directione ſpirituali Prioris Colonienſis duntaxat vixerant, ſe omninò Ordini confecrârunt, quarum eodem anno novem in feſto Pentecoſtes dictum Ordinem & Regulam in manus præfati Joannis profeſſæ ſunt. obiit Antverpiæ 1580. Scripſit

Orationes tam Latinè, quàm Græcè.

Commentaria in decem præcepta.

In pleraſque S. Pauli Epiſtolas.

Sermones de Tempore, Sanctis, & Quadrageſimales.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Ord. Carmel. Provincialis.

JOANNES MATARE Ordinem ingreſſus eſt Fratrum Minorum ſancti Franciſci Recollectorum Provinciæ Colonienſis, modò Ss. Theologiæ Lector emeritus & actualis. Coloniæ edidit libellum, cujus titulus:

Dialogus Chronologico-charitativus, in quo facie religionis Seraphicæ ſuâ ſub viciſſitudine repræſentatâ, citra ullius præjudicium de origine, profectu & diviſione Ordinis Minorum S. Franciſci agendo vincit veritas in Bullis Pontificiis, præſertim Leoninis. Coloniæ typis viduæ Caſpari Drimborn 1743. pp 233.

JOANNES MATTHÆUS PHRISSEMIUS Colonienſis edidit

Scholia & apologiam & marginales adnotationes in Rudolphi Agricolæ Phriſii de inventione Dialectica libros tres. in 8vo Coloniæ ex officina Eucharii Cervicorni, expenſis Magiſtri Godefridi Hittorpii pp. 768. 1538.

JOANNES à MECHLINIA Doctor, O. Carm. Theologus & Vice-Cancellarius in Univerſitate Colonienſi, multis annis in eadem publicè docuit Theologiam, magnámque eruditionis ſuæ laudem acquiſivit, *Teſte Trithemio & libris decanalibus Facultatis AA. Colon.* Edidit

Ariſtotelis parvorum naturalium textus Latinè cum Commentario ex Alberti Magni doctrina collecto. Coloniæ apud Henricum Quentel in folio 1498.

Speculum hiſtoriale Ord. Carmel. L. X. impreſſi 1507.

Copulata ſecundùm doctrinam Alberti Magni in libros tres Ariſtotelis de anima. Coloniæ 1491.

Theologica illius ſuper ſententias in pſalterium, quæſtiones varias, ſermones & collationes, quæ citantur à Sixto Senenſi lib. 6. Bibliothec. & Trithemio, & apud Regulares Corſendoncanos leguntur: Expoſitio Joannis à Mechlinia (fortè hujus noſtri) *in pſalterium tomis duobus deſcripta.*

JOANNES MELAS Clivenſis ſtilo ligato *Vitam Luthardi decimi Comitis Cliviæ inter Sanctos relati* exaravit.

Foppens Biblioth. Belg.

JOANNES MICHAEL GIGAS Ludenſis, ex Ducatu Weſtphaliæ, medicinæ & mathematum Doctor, edebat Coloniæ

Geographicas mappas Archi-Diœceſis Colonienſis & Paderbornenſis a ſe delineatas, & Latinâ deſcriptione ac catalogo Epiſcoporum mactas. in folio.

Prodromus Geographicus, hoc eſt, Archi-Epiſcopatus Colonienſis annexarúmque & vicinarum aliquot regionum deſcriptio nova, Joanne Gigante D. med. & mathem. Authore 1620. in folio. Dicatus Ferdinando Archi-Epiſcopo Colonienſi.

JOANNES MICHAEL von der KETTEN natus Coloniæ Agrippinæ 1649. 15. Septembris. Patrem habuit prænobilem & expertiſſimum virum Everardum von der Ketten medicinæ Doctorem & Profeſſorem publicum & ordinarium, Senatorem, civium Colonellum, &c. Principum ac Electorum Colonienſis ac Palatini, diverſorúmque aliorum Archiatrum, matrem verò Chriſtianam von Glaſer. Dimiſſis Canonicatibus ad B. M. V. in Gradibus & in Capitolio, ingreſſus eſt Ordinem ſanctiſſimi Salvatoris vulgò ſanctæ Birgittæ. Dein per annos tredecim Prior Monaſterii Monialium ſui Ordinis in Calcar extitit. Poſtmodum in Poloniam per Nuntium Apoſtolicum adſcitus, ibidem per decem annos ſui Ordinis Commiſſarius Generalis, Deputatus, ac regii Principis Jacobi Ludovici Sobieski Theologos domeſticus fuit, ac pro eo variis & difficillimis legationibus & commiſſionibus functus fuit. Sed poſt iteratas preces ab aula dimiſſus, Coloniam rediit, ubi parum morari permiſſus ad Moniales iterum ſui Ordinis ad Aquas frigidas, vulgò *Kaade Water* Director migrare juſſus, villas exinde per invidiam Hollandorum pulſas in Uden ditionis Ravenſteinianæ locum tranſtulit, variósque labores ac moleſtias tulit. Poſtremò omnibus ritè ordinatis, aliquibus annis adhuc præfuit, donec tandem vitam in loco profeſſionis finire in quiete deſiderans, Coloniam reverſus, ibidem 1726. 10. Januarii in pace quievit, 76. annorum, menſium ſex, quo tempore in Polonia moratus eſt anno ſcilicet 1699. Typis vulgavit

Apellem ſymbolicum binis tomulis in octavo Gedani & Amſtelodami, quorum titulus: Joannis Michaelis von der Ketten Ordinis Salvatoris, vulgò S. Birgittæ Sacerdotis Apelles ſymbolicus exhibens ſeriem ampliſſimam ſymbolorum, Poetis, Oratoribus ac verbi DEI Prædicatoribus conceptus ſubminiſtrans varios duobus voluminibus. Amſtelodami & Gedani apud Janſſonio-Waesbergios.

Adhuc alia opera conſcripſit inter cætera librum Epigrammatum in vitas Sanctorum doctè & ingenioſè; ſed dicuntur ad typum non perveniſſe.

JOANNES MOIRS Colonienſis vivebat ſæculo XV. Extat ejus *MS: in folio in Bibliotheca Collegii S. J. Coloniæ ſtilo veteri Teutonico.*

Der Seelen Troſt.

Exempelen uber die zehn Gebott.

Uver die ſieben Sacramenten.

Uber das Lyden Chriſti.

Alles in alt Teutſchen Reymen oder Geſang.

JOANNES MONHEIMIUS ex præfectura & oppido Ervelvelda Ducatûs Montenſis natus, Duſſeldorpienſis Pædagogus erat 1560. Hic afflatus novaturiente ſpiritu, Autonomias ſprevit decretum à Guilielmo Duce latum & renovatum: ne quis à piæ recordationis Patris celſitudinis ſuæ ſanctionibus vel latum unguem diſcederet, & Novatorum errores ex Metropoli Ducatûs Bergenſis diffundere ſategit edito libello *Catechiſmo* inſcripto. Scripſit

Elementale Phyſiologiæ Coloniæ editum 9. chartis à Joanne Gymnico circa 1550.

Tomum ſecundum Phyſiologiæ editum ibidem à Joanne Gymnico chartis 38.

Dialectica & Rhetorica Epitomen vulgatam ab eodem Joanne Gymnico.

Invenio & ſequentem librum, qui an noſtro Joanni Monheimio, an alii cognomini debeatur, neſcio.

Methodus Arithmeticæ computatoriæ omnem ſupputandi artem tradens, Authore Joanne Monheimio in ſchola Roſtochienſis uſum ac commodum, typis exſcripta & emendata Roſtochi proſtat apud Joan. Hallervord 1634. in 12mo vel 8vo minori pp. 3. & quadr.

Catechiſmus, in quo Chriſtianæ religionis elementa ſincerè ſimpliciterque explicantur, Authore Monheimio in 8vo Duſſeldorpii, excudebat Joannes Oridoyus Bergwalt & Albertus Buſius pp. 127. conſtat dialogis undecim inter patrem & filium.

Eodem anno cenſuram doctam repoſuit ſacra Facultas Theologica Colonienſis, hoc titulo:

Cenſura & docta explicatio errorum Catechiſmi Joannis Monheimii Grammatici Duſſeldorpienſis, in qua tum ſacra Scriptura atque vetuſtis SS. Patrum teſtimoniis, cum evidentiſſimis rationibus veritas Catholicæ religionis defenditur per Deputatos à ſacra Theologica Facultate Univerſitatis Colonienſis ad illuſtriſſimum Ducem Juliæ, Cliviæ, &c. Coloniæ apud Maternum Cholinum 1560. in octavo pp. 354.

Huic cenſuræ Henricus Artopæus ex Utopia & Martinus Kemnitius Lipſiæ oblatrare conati ſunt. Henricum Artopæum eſſe ipſummet Joannem Monheimium, aut Calviniſtam Colluſorem, non vana ſuſpicio eſt.

JOANNES MORENUS Canonicus Colonienſis Eccleſiæ. Ejus ſtudio edita fuit

Arca Noe quadruplex ſecundùm quatuor interpretationes quatuor Eccleſiæ Doctorum concinnata.

JOANNES MOSENUS.

Finitiva ſcriptis e Canonicis deciſio, ab Apoſtolorum provenire conſuetudine, populo ſub panis tantùm ſpeciemine ſacram Synaxin eſſe tribuendam, Authore Joanne Moſeno Amſterdamenſi ſacroſanctæ Theologiæ Licentiato. Coloniæ excudebat Caſpar Gennepæus anno 1546. in 4to pp. 7.

Extat in Carthuſia Colonienſi KK. 2.

Interpretatio locorum aliquot obſcuriorum ſacræ Scripturæ. Coloniæ 1540. typo Joan. Ruramundani.

Foppens Bibliotheca Belgica.

JOANNES

JOANNES MULMAN natione Germanus, patriâ Lipſienſis, in Saxonia natus parentibus hæreticis 1600. cùm adultior relictâ patriâ veniſſet Coloniam ſtudiorum causâ, ibi & fidem orthodoxam cum bonis artibus in Gymnade Tricoronata hauſit, & poſtea Societatem Jeſu complexus eſt 1620. In ea diſciplinas Philoſophicas & Theologicas explicuit, & vota quatuor profeſſus eſt. Creatur Ss. Facultatis Theologicæ conſenſu Licentiatus Theologiæ 1641. ab eximio van der Veken. Linguas peregrinas varias, Italicam, Hiſpanicam, Gallicam ſuo marte condidicit, ideóque ab illuſtriſſimo Principe Hadamarienſi, ut à confeſſionibus ſibi eſſet expetitus, quamvis continuis fere podagræ, chiragræ & gonagræ doloribus conflictaretur, aſthmatis etiam & apoplexiæ ſymphonarâ ſubinde pateretur, omnia tamen generosè religiosâ patientiâ ſuſtinuit uſque ad diem 10mam Februarii 1651. quo Hadamariæ apoſtemate extinctus eſt vir vitâ longiore dignus ob raram eruditionem cum virtutibus inſignibus ſociatam. Edidit Latinè

Diſputationem de Miſſis privatis contra Calixtum Calviniſtam. Monaſterii Weſtphaliæ typis Bernardi Raesfeldii 1647. in 4to.

De calice Euchariſtico contra eundem.

De libris Machabæorum contra Scheiblerum. ibidem 1648. in 8vo typis Bernardi Raesfeld pp. 108.

De purgatorio contra Calixtum & ſectarios. Typis iiſdem 1648. in 8vo. Vertit ex Hiſpanico Latinè

Ideam Principis Chriſtiano-Politici centum ſymbolis emblematicis expreſſam per excellentiſſimum D. Didacum Saavedram. Bruxellis 1649. in folio. Dein Coloniæ apud Conſtantinum Munnich in 12mo 1650.

JOANNES MURMELIUS Rurzmundenſis, in Colonienſi Academia diſcipulus inter cæteros eminens & præſtans. Transfertur ad Philoſophicam cathedram circa annum 1515. (fors ſolus, docuit in artium ſchola: non enim invenio alicubi ad Burſam Philoſophicam receptum) ſcripſit Commentarios

In quinque libros Boethii de conſolatione Philoſophica, qui inter opera Boethii recenſentur & extant.

Alcmariæ degens 1517. ſcripſit Coloniam ad Alardum Amſtelredamum ſequentem librum, qui 30. anno Coloniæ prodiit cum præfatione ad Alardum.

Nova Commentaria in Perſium.

H. Perſii Flacci Satyræ compluſculis, quibus ſcatebant, mendis repurgatæ, cum ecphraſi & ſcholiis Joannis Murmelii Ruræmundani. in 4. Coloniæ pp. 8. in Officina literaria Quentel in Septembri.

Verſus ſelecti ab Joanne Murmelio felicis Academiæ Colonienſis in Philoſophia Magiſtro, ex elegiis illuſtrium trium Poetarum Tibulli, Propertii & Ovidii. Qui certe verſus magis ſunt memorabiles, & ex Aldinis jam demum, quia pluſculis antea mendis ſcatebant, literis correcti, in 4to Coloniæ ex Officina Quenteliana pp. 4. & med.

Opuſcula Joannis Murmelii de compoſitis verborum. Eorum meminit Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica, eáque correcta, & convenientibus verſibus exornata eſſe à Joanne Nemio, quem vide.

JOANNES NAEVIUS Mechlinienſis, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, præfuit univerſo Ordini per Provinciam Colonienſem titulo Definitoris ac Provincialis, vir facili, commodo & affabili ingenio. Scripſit librum, cui titulus:

Eremus Auguſtiniana floribus honoris & ſanctitatis vernans. Lovanii typis Haſtenii 1658. in 4to.

Item idiomate vernaculo de frequenti & fructuoſo Sacramentorum Pœnitentiæ & Euchariſtiæ uſu, cum appendice de ſodalitatibus & indulgentiis.

JOANNES NEDERHOFF Ordinis S. Dominici (ignotus Echardo & Quetifio in Bibliotheca Ordinis Prædicatorum) vixit anno 1456. & poſteritati reliquit hiſtoriam Tremonienſem Latinè exaratam, hoc titulo:

Chronica Tremonienſis Reverendi Patris Joannis Nederhoff Ordinis Prædicatorum Alumni. Hiſce eam verbis orditur: Res geſta, lecta vel audita, ſi ſingularis fuerit aut nobilis, &c. Monumenta illa, cùm etiam ea, quæ in locorum viciniis contigerunt, complectatur, inter præcipua veterum Scriptorum merentur recenſeri.

Ex originib. hiſtor. Weſtphal. J. D. von Steinen fol. 7.

JOANNES NEDERHOFF alius à priore, Diaconus Eccleſiæ S. Petri Tremoniæ, qui 1655 fato conceſſit, ſcripſit 1603.

Librum de ritibus Eccleſiæ, teſte J. D. von Steinen in orig. hiſt. Weſtp fol. 7.

JOANNES NIHELLIUS natus Weſaliæ Clivorum 1571. Marpurgi Cattorum jura didicit docuítque, obiit præmaturè Caſellis 1597. vix egreſſus annum 25tum. Edidit

Controverſias juris feudalis diſputationibus 11. enucleatas. Marpurgi 1569. & 1615. in 4to.

Controverſias juris Juſtinianei ad inſtitutiones juris diſputationibus 36. Opus poſthumum Francofurti 1613. in 4to.

JOANNES NOPELIUS Lipſtadienſis, natus octavo idus Januarii 1548. Belgam Pantaleo è Weſtphalo facit ſolito errore. Laurentiani Gymnaſii Profeſſor Coloniæ, & Decanus Facultatis artium 1574. Collegii ſancti Swiberti. In Cæſaris-Inſula Decanus erat ab anno 1575, 76, 77, ex qua urbe dedicavit Gebhardo Truchſeſio librum ſuum. Ambroſianam confeſſionem Auguſtinianam Torrenſis è Societate Jeſu Doctoris imitatum ſe profitetur. Subin Coloniæ ad primariam ſanctæ Columbæ Parochiam promotus Ss. Theologiæ Doctor, Rector Univerſitatis electus 1594. 9. Octobris ad 25. Martii 1595. Canonicus Metropolitanæ Eccleſiæ in locum defuncti D. Conradi Orth von Hagen intravit 1590. Demum 1602. 10. Martii ab illuſtriſſimo D. Coriolano Auſotenſi Nuntio Apoſtolico conſecratus fuit Epiſcopus Cyrenenſis & Suffraga-

Digitized by Google

neus Ernesti Archi-Epiſcopi Coloniensis. Mortis cauſa fuit, cùm die ſancti Joannis Evangeliſtæ poſt concionem in Parochia habitam à ſacro ex Metropolitana Æde domum contenderet apud puteum infra turrim ſummæ Ædis ob viam glacie attritâ lubricam prolapſus è gradu in ſiniſtrum latus dextrum pedem in coxendice fregit, & decimo die ab hinc denatus, eodem, quo natus erat. Sepultus in Æde ſumma ante Capellam Conradi Archi-Epiſcopi prope Ss. tres Reges, hoc Epitaphio:

Reverendo in Chriſto Patri Domino JOANNI NOPELIO Ss. Theologiæ Doctori, Epiſcopo Cyrenenſi, A. C. Suffraganeo, hujus Ædis Canonico, Presbytero, juris utriuſque Doctori, S. Columbæ Paſtori, viro pietate, doctrinâ vitæque integritate præſtantiſſimo amico ùt Fratri Jacobus Hutterus titulum hunc & tumulum eodem ipſe condendus mœrenti mœrens P. mortem obiit immortalitate dignus 1605. 8vo idus Januarii, vixit annos 56, diem ut non excederet.

Inſigne opus ejus:

Confeſſio Ambroſiana in libros quatuor digeſta, ex omnibus S. Ambroſii operibus congeſta, operâ D. N. Joannis Nopelii, Collegii S. Swiberti in Cæſaris-Inſula Decani. Coloniæ apud Gerwinum Calenium & heredes Quentelianos in 8vo pp. 452. præter prolixam præfationem & duos indices.

JOANNES NOVIOMAGUS (fortè quia Noviomagi natus) circa annum 1509. linguas & artes variis in locis didicit, creatus Roſtochii Magiſter artium, ubi & publicè docuit. Coloniæ item & in Gymnaſio Montano Petri Caniſii popularis ſui Profeſſor fuit, quem 1540. 25. Maji renuntiavit Magiſtrum artium & Philoſophiæ. Daventrienſis ſcholæ Rector inſtitutus fuit. Scripſit

Scholia in Dialecticam Trapezuntii.

Arithmeticam ſive duos libros de numeris. 1544. *Coloniæ in 8vo excudebat Joannes Gymnicus.*

Vertit Ptolemæi Geographiam è Græca in Latinam Pantaleo *p. 111. ad annum Chriſti* 1558. *pag. 432.*

Joannis Noviomagi ſcholiorum in Beda librum de natura rerum meminit Petavius de opificio ſex dierum II. c. 8. n. IV. p. 316.

Apologia pro identitate Authoris librorum de cœleſti Hierarchia cum Dionyſio Areopagita, de qua Paulus in Actis Apoſt. C. 17. impreſſa inter opera Dionyſii Carthuſiani ſubjuncta hujus Commentariis in Dionyſii libros.

JOANNES de NURTINGEN Suevus (de Nordlingen habet Liber Decanalis AA. Coloniæ) Profeſſor Gymnaſii Laurentiani apud Ubios 1496. primo ſemeſtri Decanus fuit Facultatis artium, iterum 1504. Regens in Gymnaſio Laurentiano, Ss. Theologiæ Licentiatus. Plures ſcripſit Commentarios, quorum titulus:

Commentarii octo librorum Phyſicorum Ariſtotelis una cum indice in eoſdem juxta doctrinam Magni Alberti in Gymnaſio Colonienſi, quod Laureti ſeu Laurentii Burſam *vocant magnâ & accuratâ diligentiâ per honeſtum & digniſſimum virum Magiſtrum Joannem de Nurtingen, in eodem Regentem collecti, & in literatura ingenuorum liberorum Quentel officina Coloniæ expreſſi, ad laudem omnipotentis DEI & Divi Alberti; ſed aliorum utilitatem & profectum feliciter finiunt, ſub anno noſtræ ſalutis MDVI. ad calcem Decembris in 4to majori.*

JOANNES OLDENDORPIUS natale ſolum nactus eſt Hamburgum urbem Saxoniæ liberam, Emporio hodie celebrem. Inde è patria Coloniam Ubiorum Metropolim, ut uberiores doctrinarum fructus caperet, miſſus fuit, ſingularem ibidem expertus avunculi ſui Alberti Crantzii Hiſtorici clari liberalitatem. Inde Gryphiswaldiam Pomeraniæ urbem Academiâ claram petiit, ubi ſe progreſſus tam inſignes feciſſe in omnibus diſciplinis, imprimis legum ſcientia demonſtravit, ut dignus fuerit judicatus, qui ſummis inſignibus honoribúsque doctoralibus ornaretur. Publico itáque teſtimonio perhonorificè munitus, primùm Roſtochianæ Reipublicæ Syndicum egit, dein Coloniæ in Univerſitate ejuſdem urbis legum Doctor creatus, publicè jura interpretatus eſt verus non tam juris, quàm juſtitiæ conſultus. Marpurgum poſtea evocatus, annis non paucis jus civile ibidem profeſſus eſt. Prætereà Principi ſuo à conſiliis fuit, adeò, ut audierit Juriſconſultus acris judicii, & in praxi dexteritatis ſingularis, quæ à legibus & jure civili proficiſcerentur, ad æquitatem referre conſuetus, maluit controverſias tollere, quàm litium conſtituere actiones. Obiit 1576. tertiâ die Junii Marpurgi, honorifico funere ſepultus in ſummo templo ad ſiniſtram aræ. Petrus Nigidus eum proſecutus fuit quodam epigrammate, ex quo duos verſus hîc appono:

Multos ſcripſiſti libros, quos Gymnicus atque
Gryphius ornatis excoluêre typis.

Ejus in ore fuit crebrò ſententia Pauli:
Vita mihi Chriſtus, mors mihi dulce lucrum.

Egregia ſanè multa, & ad legalem ſcientiam, & ad alias diſciplinas facientia dixit ſcripſitque, inter quæ extant ſequentia in Carthuſia Colonienſi

De actionibus juris civilis.

Interpretes L. diffaman. C. de ingen. manumiſſis.

Tractatus de teſtibus.

De

De probationibus dictorum factorúmque præſtandis.

Epitome ſucceſſionis ab inteſtato.

Introductio i. naturalis, gentium, civilis.

Legis divina per Moyſen data explicatio.

Lex XII. tabularum explicata.

Actionum juris civilis loci communes.

Formula libelli.

De jure ſingulari brevis enarratio. Coloniæ 1539.

Annotatio de nominibus Imperatorum & Juris-conſultorum. 1638.

Actionum forenſium progymnaſmata in ſeptem claſſes diſtincta, apud Antonium Gryphum 1577. *in 8vo pp.* 1279.

Apologia ſive conſilium XXVII. Joanne Oldendorpio J. V. D. Authore.... Utrum pactum redimendi ſive reluendi collatum per contractum beneficiarium, ità, ut per poſteriores conceſſiones redemptio in prioribus expreſſa ac reſervata, remiſſa & abrogata cenſeri debeat.

Extat in Tomo I. reſponſorum juris Francofurti editorum in folio 1568. *apud hæredes Chriſtiani Egenolphi Hadamarii pp.* 224.

JOANNES ORANUS natione Belga, patriâ Leodienſis, natus 1543. Societatem Jeſu Coloniæ ingreſſus 1559, & vota quatuor profeſſus. Vir fuit virtute, literis, prudentiâ, & rerum agendarum peritiâ inſignis, qui Theologiam Lutetiæ Pariſiorum profeſſus eſt, & aliquot Collegiorum noſtrorum Rector, & Belgicæ Provinciæ Vice-Provincialis fuit. 1603. pridie Calendas Junias piè vitâ defunctus eſt Montibus Hannoniæ. Tranſtulit eleganti ſtilo in Latinam linguam librum

Petri Ribadeneira de Principe Chriſtiano adversùs Nicolaum Machiavellum caeteróſque hujus temporis Politicos. Antverpiæ apud Joachimum Trognaſium 1613. *in 4to. Coloniæ, Moguntiæ, & alibi.* Item ſcripſit

Brevem pro Societatis innocentia defenſionem contra Lugduno-Batavos.

Literas Japonicas, Magorenicas & Chinenſes.

JOANNES PACKENIUS natus Boslarii Juliacenſis patriæ oppido 1626, admiſſus ad Societatem Jeſu 1647. 30. Aprilis, quatuor vota profeſſus Treviris 1662. 15. Auguſti. Vir fuit ad ſumma natus, præclariſſimis à natura donis inſtructus, quæ non minori curâ omnibus probè ſcientiis excoluit, humanioribus æquè ac ſublimioribus. Concionatorem inſignem fuiſſe, præ cæteris teſtatur Cathedra Trevirenſis Metropolitana, è qua biennio integro dixit cum ſumma ſatisfactione. Philoſophum fuiſſe non vulgarem, profitentur Academiæ & Trevirenſis, in qua primum, & Colonienſis, in qua ſecundum Philoſophiæ curſum emenſus eſt. Theologum eximium indicat gradus Licentiæ in Colonienſi Univerſitate ei collatus. Singularem animorum Moderatorem, comprobant tam variæ gravéſque expeditiones & demandatæ. Dum imprimis Domino Pompone Legato Gallico Confeſſarius, & Stockholmiam in Sueciam Miſſionarius triennio additus fuit. Poſtmodum ſereniſſimo Principi Joanni Wilhelmo Palatino Rheni, Juliæ, Cliviæ ac Montium Duci Confeſſarius, peregrinationis per oras peregrinas Comes & inſpector datus eſt, ac denum Collegio Duſſellano Rector præpoſitus fuit, in quo anno ætatis 5610, regiminis tertio, aſthmate & hæmoptiâ ad extrema deductus, inter pientiſſimos affectus & Crucifixi amplexus & oſcula DEO animam ſuam reddidit 4tâ Octobris 1681. Edidit

Herculem prodicium poſt ſaculum redivivum, in quo eleganti calamo conſcripſit monumenta peregrinationis, quam cum Sereniſſimo Principe Wilhelmo per Hollandiam, Angliam, Italiam & Auſtriam confecit.

JOANNES PERLINUS natione Hiſpanus, patriâ Madritanus, cùm ab ineunte ætate vix 14. expletis annis 1588. DEO ſe in Societate JESU conſecrâſſet, ingenii ſui felicitate & indefeſſo ſtudio perfecit, ut in omni literarum genere præclarus evaderet, humaniore literaturâ in hiſtoriæ cognitione, Græcæ Hebrææque linguæ peritiâ, Philoſophiâ, juris utriuſque ſcientiâ ac Reginâ omnium Theologiâ, quam ipſe complures annos in Regno Peruano, Limæ, Cuſci, Quiti, in Hiſpania Murciæ, Compluti, Madriti profeſſus eſt. Demum in Germaniam accerſitus, Coloniæ Agrippinæ Doctor renuntiatus, eandem in illa inſigni Academia, non ſinè eximia omnium approbatione, profeſſus eſt. Obiit Dunkercæ, dum adornaret reditum in Hiſpaniam, die 31. Octobris 1638. ab emiſſa præfatione quatuor votorum 34. Edidit

Apologiam ſcholaſticam, ſive controverſiam Theologicam pro magna Matris ab originali debito immunitate. Lugduni per Jacobum Andream & Matthæum Proſt 1630. *in 4to pp.* 757.

Sacrum Convivium, ſive de frequentia & uſu Eucharistiæ Coloniæ apud Joannem Kinckium 1632. *in 4to pp.* 304.

JOANNES PESSELIUS Tilanus Geldrus, Ordinis ſancti Dominici, Doctor, Theologus Colonienſis recenſuit

Epitomen operum S. Auguſtini, & auxit. Acceſſit ejuſdem operâ ex eodem Auguſtino de ſeptem Sacramentis Tomus quartus. Coloniæ 1539.

JOANNES PETRUS VERHORST fuit Epiſcoporum decus, gloria Sacerdotum, & Præſul numeris omnibus conſummatiſſimus, quem Archi-Diœceſis Colonienſis optâſſet fuiſſe immortalem. Natus Coloniæ Agrippinæ Patre ibidem Conſule Bartholomæo Verhorſt, matre Annâ Clarâ Francken-Sierſtorffiâ, filius unicus 1657. 22. Februarii die Cathedræ ſancti Petri ſacrâ, ob quod Petri nomen indeptus eſt, avis paternis Wilhelmo Verhorſt & Eliſabethâ Bourel; avis maternis Theodoro Francken-Sierſtorffio Syndico Colon. & Clarâ Cronenberg. In Facultate Juridica patria Doctor ſolemnibus cæremoniis inauguratur. Ab Eminentiſſimo Joanne Hugone Archi-Epiſcopo circa annum 1688. conſtitutus eſt ſub titulo Arbenſis Epiſcopi Suffraganeus Electoralis Trevirenſis, pérque eandem Diœceſin Vicarius in ſpiritualibus Generalis, & ejuſdem Curiæ Archiepiſcopalis Eccleſiaſticæ Officialis. Conſuetam vicino Societatis Jeſu Collegio vivendi rationem ordinémque, quantum per occupationes licebat, obſervavit, ſolitus ad pulſum Collegii campanæ conſtanter horâ quartâ ſurgere, meditari, aliáque pietatis

exer-

exercitamenta obire, quovis etiam veſpere domeſticis ſuis Litanias precéſque veſpertinas prælegere, atque in actus fidei, ſpei & charitatis præire. Confeſſarii, qui viginti circiter annorum ſpatio confeſſiones ejus exceperant, ſanctè teſtati ſunt, nunquam ſe ab eo, quantumvis rigidus eſſet ſuî cenſor & accuſator, mortalis peccati maculam audiviſſe, quod idem de ſancto Franciſco Saleſio (erat is Joannis Petri Patronus præter cæteros ſingularis) p. 1. c. 2. memoriæ proditur. Ut nullâ re perinde in omni vita delectari paſcíque viſus, ac ſtudiorum uſu aſſiduâque librorum lectione, ità omnis otii, compotationum, conviviorum, & vel umbræ libidinis oſor perpetuus, œconomiæ curam, quo pleniùs DEO ſibique vacaret, in domeſticos transferebat omnem. Conciones ſacras per Quadrageſimam & ſolemniora anni feſta Metropolitano in ſuggeſtu cum admiratione fructúque maximo populi declamabat. Præter vernaculum nativúmque idioma Latinè, Gallicè, Italicè ſciebat & loquebatur ad amuſſim, Græci etiam & Hebræi ſermonis non rudis, memoriæ item tam promptæ, totum ut Davidis pſalterium ad verbum de memoria recitaret. In viſitationibus Diœceſis à ſummo manè confeſſiones excipiebat ipſe, ad populum pro concione dicebat, catecheſin pueris & ſimplicioribus explanabat, ſæpè ad quinquies mille capitibus uno manè ductúque Sacramentorum Confirmationis ad defatigationem largiſſimúmque toto corpore profluentem conferebat ſudorem, & nihilominus noctu extra lectum humi brevem capiebat ſomnum. Poſt mortem ſunt inventa, quibus in vita frequenter uſus fuerat, cilicia atque corporeæ afflictionis inſtrumenta. Delatum fuit ipſi, ſed recuſanti, officium Auditoris in Rota Romana. Ex improviſo obiit, & quidem in ipſo altari 1708. 12. Julii, vehementi ictus apoplexiâ, poſtquam ſolas Euchariſticas panis ſumpſiſſet ſpecies, atque ità ſibimet porrexiſſet viaticum, nec non eodem die melliflua Divi Bernardi, utpote quæ in ipſius pulpito adhuc explicata jacuêre, pervolviſſet opera. 16. Julii concione funebri (cujus thema erat: *Quaſi ſol refulgens, ſic ille effulſit in templo DEI*, Eccleſiaſt. 50. ℣. 7.) à P. Hermanno Mylius S. J. etiam Conſulis Colonienſis filio parentatum eidem fuit in Collegiata inſigni ſancti Simeonis, ubi ſepultus eſt, cum hoc præconio ſepulchrali:

Sub hoc tumulo quieſcit Reverendiſſimus Dominus JOANNES PETRUS VERHORST Ubius Patre Conſule natus 1657. Epiſcopus Arbenſis, Suffraganeus, Vicarius & Officialis Trevirenſis, obiit IV. idus Julii 1708. Sacerdos verè magnus, &c. &c.

Scripta ab eo ſunt

Sacra militiæ typus & hiſtoria, ſive Commentarius literalis & myſticus in librum primum Machabæorum è variis ſacræ Scripturæ locis, ſanctorum Patrum interpretationibus, aliiſque Eccleſiaſticis & profanis Scriptoribus collectus & elaboratus per Joannem Petrum Verhorſt Epiſcopum Arbenſem, &c. Coloniæ Agrippinæ apud Servatium Noethen in folio 1700. *pp.* 659. *citra præfationem & indices. Inſcripſit opus Archi-Epiſcopo Electori Treverico Joanni Hugoni.*

Sermonum ſolemnium in præcipuis anni feſtivitatibus à Joanne Petro Verhorſt Epiſcopo Arbenſi, &c. pronuntiatorum Tomus primus complectens myſterium Chriſti naſcentis viginti ſermonibus explicatum, cum facultate Superiorum. Auguſtæ Vindel. ſumptibus Georgii Schluter in 4*to pp.* 504. *præter indicem* 1706.

Sermonum ſolemnium in præcipuis anni feſtivitatibus à Joanne Petro Verhorſt Epiſcopo Arbenſi, &c. pronuntiatorum Tomus ſecundus complectens myſterium Chriſti patientis viginti ſermonibus explicatum. Auguſtæ Vindel. ſumptibus Georgii Schluter & Hoppach in 4*to pp.* 519. *præter indicem* 1708.

JOANNES PFEFFERKORN natus 1467. (Joſeph ante baptiſmum dictus) 1503. ætatis 36. ſacris undis tinctus & renatus cum uxore & liberis octo tranſiit ex Hebraica ſervitute ad libertatem Evangelii, ad quam & quatuordecim ſuæ gentis traduxiſſe ſe gloriatur literis ad Leonem decimum datis, quas Ortwinus Gratius inſeruit lamentationibus obſcurorum virorum. Ex libris adversùs Reuchlinum editis 1520. conſtat, eum civem multis annis habitâſſe Coloniæ ad Rhenum, & Hoſpitalis Reviliæ Magiſtrum & Curatorem eſſe, quo amentes includuntur, & alii ſenes aluntur in der Stockgaſſen.

Hauſerat hic unà cum baptiſmo ingens odium *Fanatiſmi*, quo libri Judæorum ſcatent, cui eliminando intentus ſtatuit, quidquid Hebraicorum Chriſto, Moyſi & Prophetis contrarium eſt uſpiam, debere eliminari radicitùs. Ad quem finem credebat, utiliſſimum religioni Catholicæ fore, ſi vulgaretur primò libellus, quem 1507. feriâ III. poſt Decollationem ſancti Joannis Baptiſtæ Coloniæ edidit in quarto Latinum, hoc titulo: *Speculum adhortationis Judaicæ ad Chriſtum, conſtat tribus partibus.* Parte 1. docet, Judæos fruſtra expectare alium Meſſiam. Parte 2. proponit Principibus varia media Judæos convertendi. Parte 3. oſtendit, mundum hunc brevì interiturum. In ſecunda parte tertium medium convertendorum Judæorum proponit, ut omnes libri Hebræi Chriſto & moribus injurii auferantur eis à Magiſtratu; in hoc libro ait, annum 1507mum eſſe ſeptimum à ſuo baptiſmo. Hic liber Germanicè ſcriptus fuit: nam Latinè etſi intellexerit, ſcribere tamen utrùm ſciverit, dubito. Dein adiit Maximilianum I. in caſtris prope Ticinum degentem, ab eóque mandatum impetrat 1509. 19. Auguſti, quo locorum omnium Magiſtratus datis Duumviris & Parochis aſſiſtere jubentur Joanni inſpecturo, dijudicaturo & exterminaturo Hebraicos codices non Chriſto ſolùm, ſed DEO, Moyſi ipſi & Prophetis injurios. Fretus hoc Auguſtali edicto, Francofordiam properat, & ; Magiſtratu adjuvante, inſignem numerum

merum

merum librorum Hebraicorum collegit, & extradi Magiſtratui curavit.

Ea poteſtas Judæos turbavit vehementer, qui largitionibus id effecerunt, ut ne uni Pipericorno delectus, & judicium librorum ſuorum committeretur: acquievit Cæſar, & 6. Julii committit Auguſtus Urieli Archi-Epiſcopo Moguntino curam librorum Hebraicorum inſpiciendorum & permittendorum vel exterminandorum, adhibito ſimul conſilio Univerſitatum Colonienſis, Moguntinæ, Erfurtenſis & Heidelbergenſis, tum Jacobi Hoogſtrati Inquiſitoris Colonienſis & ſacræ Scripturæ Doctoris, Joannis Reuchlin legum Doctoris, & Victoris de Korb Sacerdotis, Coloniæ Inquilini: ſimilis formæ mandatum iiſdem Univerſitatibus mittitur. Uriel pro ſua prudentia inquirit judicia deſignatorum virorum literis ad eoſdem datis 1510. feriâ II. poſt ſancti Laurentii. Reuchlinus literas clauſas fido homini dedit, quarum tenor & conſilium erat hujuſmodi: „In abolendis Hebræorum libris diſcrimine opus eſſe Thalmudem ejúsque Interpretes rum hiſtoricos, Philoſophos, medicos, & id genus libros non continuò abolendos aut urendos: cauſam primam allegabat, quia Chriſtiani ſcriptis Theologicis Judæorum, puta Thalmude utimur ad confutandos Judæos & convertendos. Patere id experientiâ Lyrani, Raymundi Burgenſis. Alteram, quia ex his libris multa commoda Reipublicæ oriri poſſunt, puta in medendis ægris. Contra, eos Hebræorum libros, qui in Chriſtum blaſphemias, injurias in Deiparam, Sanctos, Eccleſiam & Eccleſiæ placita verba continent; magicos item ſuperſtitioſos Fanaticos Judæis eripiendos, & Vulcano tradendos.

Hoc Reuchlini judicium Uriel Pfefferkornio, quà Sollicitatori cauſæ communicavit. Indignatus homo ſub hac exceptione latere pallium omnibus Hebræis libris tuendis vulgavit Germanicum libellum: *Hand-Spiegel* dictum, quo in Reuchlinum invehitur vehementiſſimè: quia eum toti Thalmudi & plurimis Hebræorum libris patrocinantem videbat. Quo anno mortuus ſit & ubi, non legi: uſque ad annum 1520. Coloniæ vixit Curator Moro- & Noſocomii. Scripſit Pfefferkorn Germanicè vitam ſuam.

1. *Zu Lob und Ehr [alſo fangt an die Hiſtorie des Lebens Johanſen Pfefferkorn.] Gedrucke zu Augſpurg von Erhard Beglein 1510. geordnet an Ihre Kâyſerl. Majeſtât Maximilian I.*

2. *Hand-Spiegel Johannis Pfefferkorn wider und gegen die Juden und Judiſchen Thalmudiſchen Schrifften, ſo ſie über das Chriſtliche Regiment ſingen und leſen, welche billig Gotteslâſterer, Ketzer und Aberglauber des alten, newen, und des natürlichen Geſetzes gezehlet, geheiſſen, verthumbt und abgethan werden mögen: darumb ſich etliche Chriſten gegen mich ſetzen, anfechten, ſolche Articul zu widerlegen; dargegen ich antwerte, und mit beſcheidenen Reden abgelöſt hab* Sechs Bogen in 4to.

Reuchlin citra ullam moram repoſuit libellum, hoc titulo:

Doctor Johanſen Reuchlins der Kâyſerl. Majeſt. als Hertzog in Oeſterreich, auch Churfürſten und Furſten gemeinen Bund-Richter in Schwaben warhafftige Entſchuldigung gegen und wider eines getaufften Juden, genannt Pfefferkorn, vermacht, gedruckt ausgangen unwahrhafftiges Schmâhe-Buchlein Augen-Spiegel, Hic liber partim Germanicè, partim Latinè ſcriptus cauſa fuit belli ingentis, cujus exordium & finem in vita 1. Hoochſtrati referunt Eccard & Quetif. *Scriptor. Ord. Prædicat.* Aliter Hæretici factum, cauſam & finem luis referunt, aliter Catholici. meo judicio controverſia hæc ex libris ipſis & epiſtolis utrimque editis ab anno 1507. ad 1520. decidi poteſt & debet.

3. *Sturm Johanſen Pfefferkorn uber und wider die trewloſe Juden Anfechter des Leichnams Chriſti und ſeiner Gliedmaſen. Sturm uber einen alten Sunder Johan Reuchlin Zuneiger der falſchen Juden; und Weſens ut warer That begriffen in ſeinem Büchlein Augen-Spiegel, welcher Augen-Spiegel durch ſundlichem Geſcheſſt Kayſerlicher Majeſtet und Anzeigung vierer hohen Schulen durch den Ketzermeiſter mit Recht und mit Urtheill offentlichen zu Collen abgethan, verdilgt, und mit dem Feur verbrant iſt worden: welche Verbrandenis nun confirmirt durch die erwurdigſt und allerhochſt Univerſitet von Paris.*

Joannis Pipericorni Epiſtola ad Leonem X. Latinè verſa extat in lamentationibus obſcurorum virorum Ortwini Gratii pag. 115.

4. *Ein mitleidliche Clag an unſeren allergnedigſten Kayſer und gantze Deutſche Nation, durch Johan Pfefferkorn wider Johan Reuchlin und wider ſeinen falſchen Rathſchlag, furmals fur die trewloſe Juden unchriſtlich ausgegoſſen. Præmittit rythmos Germanicos, quorum finis hic:*

Pfefferkorn wont an dem Rhein,
Zu Côllen Meiſter im Spitall,
Zu recht will er ſtehen überall.

Hic liber in quarto editus fuit, acht Bogen cum figuris variis. Idem in 8vo ſinè figuris editus fuit, ſieben Bogen. Utraque editio eſt in Coll. Colon.

5. *Defenſio Joannis Pipericorni contra famoſas & criminales obſcurorum virorum epiſtolas, indignâ eorundem provocatione totam fere hiſtoriam Reuchlinianam à Cæſarea Majeſtate contra perfidos dudum Judæos laudabiliter inceptam veriſſimè deſcribentis; ſanctiſſimo in Chriſto Domino noſtro Leoni divinâ providentiâ Papæ decimo, reverendiſſimiſque Cardinalibus, ac toti eandem Eccleſiæ reverenter dedicata. Colonia in 4to 1516, 14. Bogen. In fine dicit, ſe ſcripſiſſe hunc librum Germanicè, & Latinè vertendum curâſſe, ut iis, qui obſcurorum virorum epiſtolas legunt, antidoti loco ſit ad calumnias detegendas. Extat in Collegio Colon.*

6. *Streyde-Puichlyn vor dy Warheit und einer warhafftiger Hiſtorie Joannis Pfefferkorn vechtende wider den falſchen Broder Doctor Johannes Reuchlyn und ſyne Jungern obſcurorum virorum, die vormals verſtolen wider mich und noch viel*

ner wyder die heylig Kyrch und wyder vil erber Menner ausgegoſſen haben ein unchriſtenlich, Keezerlich unwarhafftig unendlich Schmach-Schrifft. 1516. *in 4to ſieben Bogen, ſinè loci vel Typographi mentione. Extat in Coll.Colon. S. J. Bibliotheca.*

Weislinger. Huttenus delarvatus.

« Joannem noſtrum alium eſſe à Joanne Pfef-
« ferkorn cognomine (qui anno 1514. Hallis in
« Saxonia ob hoſtiæ ſacratæ violationem forcipi-
« bus ardentibus dilaniatus fuit) non ſolùm te-
« ſtantur cautiores Lutherani (quorum anteceſ-
« ſores Schleidano Pſeudatcho ſreti Bucholtzerus,
« Georgius Matthias Kônig, Burchardus Mencke
« id Pfeffcrkornio Reuchlini æmulo affinxerunt)
« ſed Seckendorffus & Itelinus errorem fatentur
« Demonſtrat autem ipſe Huttenus in epiſtolis
« obſcurorum virorum Epiſt. XXII. voluminis I.
« & Epiſt. 47. tum voluminis 2. Epiſt. 8. alium
« fuiſſe à noſtro Joanne eum, qui olim Hallis à
« Marggravio combuſtus fuit: accedat nunc argu-
« mentum invictum libellus à Pfefferkornio Co-
« loniæ ſcriptus ad Carolum Cæſarem electum,
« adeóque poſt mortem Ferdinandi, quo denuò
« petit vindictam contra Reuchlini calumnias.

JOANNES PHILIPPUS FRIDT Teuto, Ordinis Prædicatorum, Conventûs Colonienſis Alumnus per omnes ſcholæ agones primò præſentati titulo decoratus, tum laureâ magiſterii ornatus in Univerſitate Colonienſi. Pluribus annis Theologiam docuit Profeſſor publicus & ordinarius, Provinciam etiam Teutoniæ rexit Prior Provincialis, Inquiſitor præterea per Germaniam Generalis inſtitutus, ſuo munere functus eſt cum diligentia & omnium approbatione. Vir fuit gravis & eruditus, plurimiſque nominibus apud ſuos & poſteros commendatus. Obiit Ratiſponæ 1654. 27. Februarii. Ex Tabulario publico Conventûs Colonienſis. Scripſit

Tractatus Theologicos in ſummam S. Thomæ à ſe Coloniæ in ſcholis dictatos, & MS. ibidem in Bibliotheca Conventûs ſui ſervatos.

JOANNES POCKEN (Poccanus nuncupatur Sixto Senenſi *Biblioth. SS. L. 4. pag. 290.*) Præpoſitus Eccleſiæ ſancti Georgii Coloniæ, cùm anno 1511. (biennio antequam duos Chaldaicos libros ſuo ſumptu ibi curaret imprimi) nonnullos habitu & colore Æthiopes, qui ſe Indos appellabant, pſallentes ac DEI Genitricem & Sanctos quamplures, præſertim Apoſtolos per eos inter pſallendum nominari advertiſſet, non ſinè difficultate ab eis didicit, ipſos in eorum ſacris Chaldæis literis uti. Quærens itáque interpretem, per quem cum eis loqui poſſet, nec illum in urbe gentium olim Domina, etiam neque inter Hebræos quidem inveniens idoneum, demum ab ipſis erudiri, quoquo modo fieri poſſet, ſtatuit. Nec eum fefellit ſpes, tantum quippe ab iis didicit, ut DEO Duce Pſalterium Davidicum in ipſa vera lingua Chaldæa imprimi curârit in eorum, qui peregrinas literas nôſſe cupiunt, oblectationem. Præoccupat dein paratam ſibi videns accuſationem, quòd venditet eos characteres Chaldæos eſſe, qui minimè Chaldæi ſint. Et reſpondet: Hebræorum majores eam, quâ vulgus & matres erga proles utebantur, non autem hanc, quâ literati Chaldæi utebantur, linguam didiciſſe, & alios non Chaldæo, ſed Hebræo charactere docuiſſe uti. Dein in Æthiopia affirmat, hanc linguam Chaldaicam in ſacris adhiberi; inde à tempore naſcentis Chriſtianæ fidei. Hæc ex prologo in pſalterium editionis Romanæ.

1513. *Romæ die* 10. *Septembris in 4to Æthiopico charactere edidit Cantica Canticorum, imprimis fecit præmiſſo alphabeto vel ſyllabario literarum Chaldaicarum, imò veriùs Ægyptiacarum. Extat in Cartuſia Colonienſi pulpito N.N.* 29.

1513. *die ultimâ Januarii impreſſum eſt opuſculum hoc Pſalterii Chaldaici, Æthiopicis characteribus impreſſi, tum & Canticorum veteris Teſtamenti, uti Moyſis, Annæ, & novi Teſtamenti V. Deiparæ, Zachariæ, Simeonis iiſdem Æthiopicis characteribus abſque Latina interpretatione in 4to, ingenio & impenſis Joannis Pocken, Præpoſiti Eccleſiæ S. Georgii Coloniæ. Romæ per Marcellum liber aliàs Franck. Rarum opus extat in Cartuſia Colonienſi pulpito N. N. 29. Secunda editio, ſed copioſior, Pſalterii Chaldaici facta fuit Coloniæ.*

Pſalterium Chaldaicâ linguâ, ſed characteribus Æthiopicis excuſum, quo nunc [ait Sixtus Senenſis l. c.] utuntur Monachi Æthiopes, qui ſe Indos appellant, ipſúmque in templo, quod Romæ habent, publicè decantant. Addere decebat quadrilingue eſſe Hebræo-Græco-Chaldaico-Latinum.

1518. *Pſalterium in quatuor linguis Hebræâ, Græcâ, Chaldaicâ, Latinâ impreſſum Coloniæ MDXVIII. III. idus Junii. In fine extat Epiſtola Joannis Pocken* Præpoſiti *Eccleſiæ S.* Georgii *Coloniæ peregrinarum literarum ſtudioſis ſcripta, quâ excuſi operis occaſionem narrat. Sequitur brevis introductio in tres linguas externas Hebræam, Græcam, Chaldæam, ſive rudimenta ſcribenda, legenda & pronuntianda hujus triplicis linguæ.*

JOANNES POLCH Rheimbacenſis, ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus, Archi-Diaconalis Collegiatæ ſancti Cuniberti apud Ubios Canonicus & Paſtor. Edidit 1664. librum Germanicum partim Catecheticum, partim Polemicum, denique ad devotionem excitandam accommodatum, cujus titulus:

Verborgener Schatz im Acker des heiligen Evangelii JEſu Chriſti, das iſt, vornehmſte Geheimnus und Lehren, ſo JEſus Chriſtus unſer Lehrmeiſter und Seeligmacher in ſeinem heiligen Evangelio begriffen hat, in Fragſtuck und Antwort, ſampt Anhang etlicher Gebetter und täglichen Ubungen Morgens und Abends, bey der H. Meſs, auff der Reiſs und ſonſten allezeit und allenthalben zu gebrauchen, durch Joannem Polch *Canonicum und Paſtorem der Archi-Diaconal-Stiffts- und* Pfarr-*Kirch ad* S. *Cunibertum in Cöllen, allen Chriſtglaubigen, inſonderheit der lieben Jugend zu nutz geſtellet, entdecket und erkläret. Gedruckt zu Cöllen bey Wilhelm Frieſſem 1664, in 12mo pp, 344.*

JOANNES

ex effigie picta coll. col. *Christoph Rosel. sculpsit Colonia*

JOANNES RECKSCHENCKEL, cognominatus à patria *Joannes Trevirenſis*, natus eſt Treveri 1525. 4. Februarii; ſub ipſo exordio ſectæ Lutherannrum, qui cùm creviſſet ætate ac literis, promotus Magiſter artium Lovanii, anno 1551. ad ſtatum Eccleſiaſticum convertens animum, ordinatus eſt Presbyter anno 1552. Sabbato poſt Pentecoſten; deinde factus Paſtor ruralis in Longuerich uno milliari ab urbe Trevirenſi, poſtea Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ ſancti Paulini Epiſcopi & Martyris juxta eandem urbem: quo in ſtatu tam graviter decentérque ſe geſſit, ut annis aliquot tranſactis, Prælatus cæteris & Decanus fuerit electus. Ipſe verò perpendens lubricam illo in ſtatu conditionem è turbulentis hujus ſæculi fluctibus ad Ordinis Cartuſiani portum vir jam maturus, quadrageſimum quartum agens annum, confugit anno 1569. Profeſſus vota monaſtica in Cartuſia Colonienſi anno ſequenti 23. Novembr. cum D. Jacobo Moſander quondam Decano rurali in Flandria; cùmque ad noſtri inſtituti normam ritè formatus, ac virtutibus religioſis fuiſſet excultus, anno 1573. inſtitutus fuit Sacriſta ſeu ſacræ ſupellectilis Cuſtos: deinde anno 1577. ad exteriora adhibitus, Coadjutorem egit aliquamdiu, donec anno 1580. 18vâ Januarii Canonicâ Patrum electione Prior aſſumptus, & poſtridie confirmatus: quo tempore fuerunt in Conventu octodecim Monachi profeſſi, quatuor Hoſpites, & quibus duo Diaconi, unus Novitius, foris novem converſi, quatuor redditi. Fuit autem Prior Cartuſiæ Colonienſis quintus & vigeſimus, qui tanta edidit ſpecimina prudentiæ & pietatis mox ab initio, ut anno ſequenti vocatus fuerit ad Capitulum generale collationem habiturus ad Patres conſcriptos, quæ anno 1583. per chartam eidem denuò injuncta fuit.

Sub hoc Priore bellum novennale inter Gebhardum Truchſeſium Apoſtatam, & Erneſtum Bavarum ei ſubrogatum exarſit, quo Colonienſe Territorium miſerrimè vaſtatum fuit, id quod noſtræ quoque Cartuſiæ fuit exitioſum. Siquidem non ex agricultura ſive pecorum nutritione, ut plures aliæ, ſed è reditibus & penſionibus ſuſtentatur, cúmque villæ hoc bello deſolatæ, & Penſionarii ad inopiam fuerint redacti vel mortui, hinc maximam paſſa inopiam, ut nedum Prior gravi ære alieno domum obſtringere, ſed Conventum etiam dividere, & perſonas ablegare aliò compulſus fuerit.

Itáque Prior exulceratiſſimo hoc Colonienſis belli tempore plurimas ſuſtinuit moleſtias, afflictiones, inopias, quales prædeceſſorum ſuorum nullus, propter continuos tumultus hoſtiles: nec tamen deſpondit animum, ſed fiduciâ fretus in DEUM, à Principibus, Prælatis, Prioribus, diverſíſque Ordinis noſtri Fautoribus, quos interpellârat, eo quo apud illos pollebat favore & gratiâ, maximas obtinuit eleëmoſynas. Sed etiam id laudis habet, quod jurium domûs ſuæ Defenſor ſtrenuus privilegia ejuſdem omnia & ſingula renovari curaverit, ſolennibus inſtrumentis deſuper confectis; impetratâ ipſorum confirmatione ab invictiſſimo Romanorum Rege & Imperatore Rudolpho, nec non à ſummo Tribunali Imperialis Cameræ Spirenſis: ſícque deinceps immunis factus ab omni exactione, quâ Principes Oppreſſoréſque varii contra juſtitiam & æquitatem domum annis plurimis excoriaverant. Idem aliquoties Conviſitatoris vices ſupplendo, cum maximo vitæ diſcrimine, propter pericula itinerum ab Eccleſiæ hoſtibus infeſtatorum domus Ordinis luſtravit, hinc beneficio Miſſæ de Domina & anniverſarii perpetui poſt obitum ab Ordine remuneratus. Tandem cùm Prior iſte ſenio confectus, ac Septuagenario major, curis plurimis contritus, ac laboribus diverſis totus eſſet exhauſtus, anno 1596. 25. Septembris in viſitatione ad maximam ſuî inſtantiam à Prioratu abſolutus, rediit ad cellam, reſiduum vitæ rebus impendens ſpiritualibus debitæque præparationi ad mortem, quam feliciter obiit ſenio gravis anno 1611. 5tâ Aprilis, annum ætatis agens 87mum.

Fuit vir hic aſſiduus Lector ſanctorum Patrum; è quibus ſententias notabiliores excerptas, paſſim muris ambitûs cellarúmque parietibus groſſo charactere inſcripſit, alias quoque in tabulis ligneis hinc inde affixis depinxit, quò hâc methodo ſæculares Cartuſiam frequentantes, quos vivâ voce non poterat, tacitè ad normam beatæ vitæ dirigeret. Inde referunt ſeniores, pueros his viſis lectíſque matribus quandoque retuliſſe *parietes in Cartuſia loqui*, ita, ut ſimpliciores credulæ felices ſe reputâſſent, ſi eis aditus tanti videndi miraculi concedi potuiſſet.

Ex Schedis MS. Joannis Lortley Monachi Cartuſiani & Prioris Domûs Colonienſis.

Extant de eo codices MSs. in Bibliotheca Cartuſiæ Colonienſis ſub *pulpito O. n. 102. & n. 209. & n. 210.*

Manuſcripta tria volumina in folio aſcetica hujus Joannis Trevirenſis extabant hoc anno 1744.

JOANNES von REIDT. Hunc prænobili & antiquiſſimâ Patriciorum gente ſatum edidit Colonia Agrippinenſium 1532, patre quartùm Conſule & nuper Legato ad Comitia Auguſtana 1530. ubi condemnationi Auguſtanæ confeſſionis inter 39. ſacri Romani Imperii civitates Princeps ſubſcripſit; matre Catharinâ Kannegieſſer Conſularis familiæ. Bonas literas & Philoſophiam cùm audiſſet in domo ſeu Gymnade Kuycana, fuit magiſterii laureâ inſignitus 1550. Dein Societati Jeſu votis ſpontaneis à Patre Leonardo Keſſelio Rectore ſub finem Septembris 1552. adſcriptus, & 1553. Romam miſſus fuit ad ſtudium Theologicum. Inde à ſancto Ignatio remiſſus fuit Coloniam, ubi Leichius novæ domûs coronarum Gymnaſiarcha Sacerdos, nuper uxoratus, aſt palàm Lutherizans Gymnadem Coronarum hæreſi infecerat: quod cùm Catholicus Magiſtratus Colonienſis & Facultas artium ferre meritò nec poſſet, nec vellet, Patres Societatis Jeſu variis libellis pro obtinenda doctione Senatui eidem ſupplicârunt quidem, ſed fruſtra: tandem uno Rhetii nomine propoſito, univerſus Magiſtratus aſſenſus eſt, quâ ſuorum benevolentiâ Rhetius opportunè tum uſus, acceptis clavibus 1557. 28. Januarii aperuit, DEO propitio, Gymnadem Coronarum vulgò dictam ipsâ purificatæ Virginis die bono omine, & vulgato lectionum habendarum indice ad diem XV. Februarii claſſibus diſtinctis ipſe ſimul Rhetoricam ſibi ſumpſit docendam, ſimul totius Reipublicæ illius literariæ regundæ Provinciam non niſi cum vita deponendam. Eo ævo muſarum facies luri-

da, hiſpida, ſed motum longè fœdior & miſerabilior. Itaque cùm præter literas aliud nihil à nobis expectarent diſcipuli, Rhetius nova quædam & egregia, & paulò difficiliora hæc adjecit. Primùm ad Gymnadem non admittebat, niſi prævià exomologeſi animum paráſſet ſapientiæ. Statas ſub initium & finem ſcholarum preces præſcripſit, roſaria propalàm geſtare juſſit, ſingulis diebus rei divinæ ab uno è noſtris factæ omnes unà intereſſe, & non turmatim, ſed ordine ſacris concionibus, ſub veſperum Litanias ad omnes Sanctos inſtituebat, reſpondentibus Academicis, divinam menſam inſolito ſpectaculo adibam multi octonis diebus, plerique quindenis. In San-Maximiniano confini templo, quo utebamur precariò. Thomam à Kempis, & id genus libellos pios, quos excudi Rhetius ſatagebat, geſtabant apud ſe ſinguli.

Literariæ exercitationes tot & iam variæ ab eodem excogitatæ, ut plures certè inſtitutum noſtrum, quod plurimas ſuggerit, non numeret: nam humaniores quot hebdomadis, Philoſophi diebus feſtis congrediebantur; illi Præceptorum & Authorum repetendorum gratiâ, hi diſputationibus peripateticis, quibus anno 1560. bina ſtudiorum inſtauratio verna & autumnalis acceſſit. Præmittebantur variæ vario ſtilo lucubrationes oratorio tono, à lectiſſimis recitatæ: ſcriptiones ſubin variis linguis, Græcâ Hebraicâque, & de argumentis ferè aut neceſſariis, aut vulgo utiliſſimis, quibus cùm applauſiſſet corona, aſcendit in ſuggeſtum Regens Rhetius, & quo ordine ad altiorem ſcholam gradum faciant, quâve laude pronuntiat, Intrà biennium fama novæ Gymnadis eò excrevit, ut Rhetius, qui via centum nactus eſſet, 1558. octingentos numerârit, & ex his jam 60. jam 80. Convictores & Contubernales ſuos, quos inter Rheingravii Comites & Barones non pauci. Vicinæ regiones, Principes, civitates certatim literis & hominibus miſſis aut Magiſtros ab Rhetio aut ipſummet poſtulabant rei Chriſtianæ opem laturum. Trevirenſis Elector & Moguntinus, Præſul Leodienſis, Geldriæ Cancellarius, Antiſtes Colonienſis pro urbe Andernacenſi, Neomagenſis Reſpublica &c. 1661. 10mâ Martii Moguntiam deſtinatur Rhetius, celebri illa in urbe jacturus fundamenta Societatis Jeſu; quo officio perfunctus, ad ſuos rediit. 1663. licentiam ad ſacroſanctæ Theologiæ lauream capeſſendam accepit, ipsâque coronatus fuit feriâ III. poſt Dominicam Trinitatis. Diebus ſacris in Baſilica ſanctæ Urſulæ ad populum dicebat: Factæ ſementis meſſis præſens erat manipulus peccatorum vel hæreticorum, qui ex cathedra ad tribunal pœnitentiæ deſcendentem coronâ cingebant. Diarium concionum ejus tale reperio. Diebus Dominicis dicebat Rhetius in Baſilica illuſtri Collegiata ſanctæ Urſulæ: feriâ II. in Parochia ſancti Jacobi: feriâ III. in Partheuone ſanctæ Gertrudis Ordinis S. Dominici: feriâ IV. in Parochia ſancti Mauritii: feriâ VI. in Capitolio diem Sabbathinum totum peccata expiantibus in Æde ſumma commodabat. 1567. profeſſionem quatuor votorum edidit 28vâ Auguſti in aurea Camera ſanctæ Urſulæ. Eodem anno & ſequentibus crebræ migrationes Geuſiorum è Belgio in Germaniam & Coloniam præcipuè, variisque prætextibus & nominibus hîc ſedem figere ipſi & Lutherani, & Calviniſtæ, & Anabaptiſtæ conabantur. In hoc rerum articulo incredibile eſt, quæ fecerit Rhetius pro Eccleſiæ orthodoxæ & Catholicæ fidei puritate ſervanda. Plus millies egit cum Proceribus Eccleſiæ, Senatûs de proſcribendis urbe Sectariis, literas à Pontifice, Imperatore & vicinis Principibus Catholicis ad Senatum Colonienſem impetrat effecítque, ut continuò alia aliáque variis temporibus Senatûs conſulta ederentur de ejiciendis quibuſcunque Sectariis, de deroganda eiſdem ſepultura intrà mœnia, &c. Paucis. Si ſpectes hujus viri eruditionem, facundiam, literarum commercium cum viris præcipuis, ſi indefeſſum laborem, vigilantiam, ardorem pietatis, miſericordiam erga pauperes, cæteràsque virtutes, neſcias profectò, quid primùm, quid poſtremùm in hoc viro dicas aut admirêre.

Demum caſus improviſus virum hunc nobis abſtulit: nam Gerardus Peſchius è ſociis unus (quo Præceptore uſus fuerat Juſtus Lipſius Rhetio Regente. *V. Centuriam III. Epiſt. 87.*) Græcè, Latinè Hebraicéque doctus, ſed melancholicu humore prævalente, & quadriennio mente captus, cultro Rhetium nil ſuſpicatum adverſum transfixit, nemine præſente, qui phreneticum cohibere potuiſſet. Humi collapſus, antequam à Confeſſario & Chirurgo juvari poſſet, in cælum tranſmiſit victricem animam tot de hæreſi, peccatis & ignorantia ſpoliis mactatam die 26. Octobris 1574. Acerbiſſimus hic exitus Urbem, Univerſitatem & Clerum luctu implevit. Funus ad Parochiam ſancti Pauli gentilitio Majorum tumulo illatum fuit ante locum, quo ſanctiſſimum Chriſti Corpus aſſervatur. Funebrem orationem alteram Georgius Braunius in Theatro urbium Tom. ſuis Præceptoribus immortali calamo ſcriptam exhibet. Libri editi vel MSs. ab eodem

1. *M. Tullii Ciceronis Epiſtolarum ad T. P. Atticum liber 1. & obſervationes in eas. Typo Materni Cholini pag. adverſa 163. Coloniæ*

2. *Libellus precum, hymnorum & meditationum concinnatus. Coloniæ apud Maternum Cholinum 1560. in 8vo pp. 153.*

3. *MS. liber in folio Hiſtoria Gymnaſii Tricoronati ab exordio uſque ad annum mortis ſuæ.*

4. *MS. liber Epiſtolarum ad externos in folio.*

5. *MS. liber in folio Epiſtolarum ab externis eruditis penè omnibus, quos Europa tunc numerabat, Autographum ad Joannem Rhetium Scriptorum, ingens ſanè theſaurus hiſtoriæ literariæ.*

6. *MS liber in 12. Ephemeridum ſuarum.*

Fuit Joannes Rhetius è tabula mortuali ad vivum delineatus, & in ære ſculptus Gymnaſii primùm aperti anno ſæculari 1657. die 15. Februarii, qui 1557. incidebat in diem Lunæ poſt Dominicam Septuageſimæ. Sub imagine ſequentes leguntur verſus:

Dulce coronatis nomen ſociando palæſtris
  Eſt triplex merito parta corona viro:
Prima fuit ſociis, Ubio fuit altera Clero,
  Urbi Agrippinæ tertia parta fuit.

JOANNES RENSINCK Duiſtenſis, Guardianus Marcodurenſis Fratrum Minorum de Obſervantia, & Provinciæ Coloniæ Miniſter. Scripſit

Manuale Franciſcanorum Regulæ expoſitionem, aliáque ad ejus obſervantiam ac monaſtica vitæ diſciplinam

ſciplinam ſpectantia breviter complectens, cum adjuncta de cenſuris Eccleſiaſticis aliiſque ad confeſſionem pertinentibus, inſtructione Confeſſariis perneceſſariâ. Coloniæ apud Joan. Crithium 1609.

Wadingus. Scriptores Ord. Minorum.

JOANNES RIVIUS Attendoriæ in Ducatu Weſtphaliæ Archi-Diœceſis Colonienſis naſcitur 1500. felicis ingenii ſigna dedit, cùm prima elementa domi doceretur. Coloniam Metropolim ſuam miſſus, Arnoldum Veſalienſem & Joannem Cæſarium Præceptores habuit pari fructu & famâ Magiſtrorum ùt diſcipuli: in templo, quod ad Gradus Mariæ vocatur, Coloniæ triennio ſcholæ præfectus fuit. Subin in ſuperiorem Germaniam aſcendit, urbes celebriores viſurus. Ob famam doctrinæ evocatur à Saxoniæ Duce Henrico, ut Ludi-Moderatorem ageret, & formaret juventutem. Poſtmodom ipſum Principem Auguſtum (qui 1565. Saxoniæ Elector erat) inſtituit, demum Miſnienſis ſcholæ & judicii Eccleſiaſtici Inſpector fuit, quo in munere ad finem vitæ perſeveravit. Ab avita Catholicæ fidei regula deflexit ad placita Novatorum, obiit 1552. Varia edidit, quæ *Georgius Fabritius & Pantaleo* enumerant. Stangefol *L. IV. Annal. Circuli Weſtphalici pag. 52. 53.*

Buß-Glock von Joanne Rivio Attendorienſi in Lateiniſcher Sprach geſchrieben, verteutſcht durch Thomam Fabritium. 1609. Manheimii bey Nicolas Schrammen in 8vo pp. 122.

JOANNES ROBERTI natione Belga, gente Arduennas, domo Andaginus, Coloniæ ſtuduit, &, abſolutâ Philoſophiâ, in Gymnaſio trium Coronarum Magiſter, & primus Univerſitatis 12. Februarii 1592. ab Henrico Wethaen Soc. Jeſu Doctor creatur. In Societatem Jeſu 1592. ætatis ſuæ 23. in Provincia Rhenana Treveri ingreſſus, magnos in omni genere doctrinæ progreſſus habuit, & vota quatuor profeſſus eſt, ſacræ Theologiæ Doctor, ejúſque & divinarum literarum Duaci, Treviris, Herbipoli, Moguntiæ Interpres, Rector olim Collegii Paderbornenſis religioſo fine quievit Namurci 14. Febr. 1651. Edidit

Myſticas Ezechielis quadrigas, hoc eſt, ſancta quatuor Evangelia hiſtoriarum & temporum ſerie vinculata. Græcè & Latinè Moguntiæ 1615. in folio typis Joannis Albini.

Theophridi Epternacenſis Abbatis vigeſimi quarti (qui ex vita migravit anno Domini 1110.) *floret epitaphios Sanctorum Lib. IV.* Primus *luci aſſeruit, & notis illuſtravit. Luxemburgi apud Hubertum Reuland 1619. in 4to.*

Hiſtoriam S. Huberti *Principis Aquitani, ultimi Tungrenſis & primi Leodienſis Epiſcopi, ejúſque urbis* Conditoris, *Arduennæ Apoſtoli, cum notis & paralipomenis ad vitam, & quæſtionibus Hubertinis, quibus dubia circa vitam explicantur. Luxemburgi typis Huberti Reuland 1621. in quarto.*

Vitam S. Lamberti, quam Gallicè vertit & edidit Alardus Le Roy noſter. Leodii apud Joan. Tournay 1633. in 8vo.

Nathanaelem Bartholomæum, *ſeu demonſtrationem, quâ probatur, Nathanaelem eſſe Bartholomæum Apoſtolum. Duaci apud Arnoldum Wion 1619. in 4to.*

Legem Catholicam, quâ oſtenditur, Leodienſes Epiſcopos ab uſque S. Materno S. Petri diſcipulo ſemper fuiſſe Catholicos, Latinè. Eam Gallicè eſt interpretatus Alardus Le Roy.

Elogia 50. *Juriſperitorum Sanctorum. Leodii typis Joannis Ouwertz 1632. in 12mo.*

Edidit præterea contra Hæreticos & Heeebolios hujus temporis nonnulla, his titulis:

Tractatus novi de magnetica vulnerum curatione, Authore Rudolpho Goclenio, brevis anatome. Lovanii typis Christophori Flavii in 8vo, & Treviris apud Henricum Bock 1615.

Goclenius Heauton-*Timoroumenos, id eſt, curationis magneticæ & unguenti armarii ruina. Luxemburgi typis Huberti Reuland 1618. in 8.*

Metamorphoſis magnetica Calvino-Gocleniana. Leodii typis Joannis Ouwertz 1618. in 8vo.

Goclenius Magus ſeriò delirus Epiſtola. Duaci typis Arnoldi Wion 1619. in 12mo.

Curationes magneticæ & unguenti armarii magica impoſtura adversùs diſputationes Joannis Baptiſtæ Helmontii. Luxemburgi apud Hubertum Reuland 1621. in 8vo, & Coloniæ typis Joannis Kinckii 1622. in 8vo.

Diſſertationem de ſuperſtitione. Treviris apud Henricum Bock 1604. in 16to.

Parallela Ss. Miſſæ & cœnæ hæreticæ ipſo Præſide propoſita diſputationi à Joanne Eringe.

Anglicana Eccleſia reformata baſis, impoſtura. Luxemburgi apud Reuland 1619.

Magia Fanatica, quæ tamen, à quo prodierit, non conſtat.

Scripſit præterea Gallicè

Conſiderationes ad Leodienſes pro retinenda fide Catholica Gallicè & Flandricè.

Examen confeſſionis fidei Belgicæ Reformatorum edidit Authoris Anonymi.

Contemptum mundi verſu rythmico. Luxemburgi apud Reuland 1618. in 8vo.

Parabat plura; ſed mors præoccupavit.

Sotuellus Biblioth.

JOANNES ROSENTHAL natione Germanus, patriâ Juliacenſis ex vico Hertzograd prope Aquas-Grani. Societati Jeſu ſe addixit 1630, & quatuor vota in illa noncupavit. Docuit literas Græcas, Latinas, Philoſophiam, Matheſin, & Eccleſiaſten egit Coloniæ in ſumma Æde magna cum approbatione & fructu. Miſſionarius dein in oppido ſancti Goaris, & Confeſſarius ſereniſſimi Principis Erneſti Landgravii Haſſiæ omnes ferventis Miſſionarii partes explevit. Præter inſignem eruditionem & linguarum variarum peritiam ab ipſo Marte ſuo acquiſitam elucebant in eo multæ virtutes inſignes, utpote abſtinentia etiam in quotidianis jejuniis, paupertas in voluntario rerum etiam neceſſariarum defectu, caſtitas in mira ſenſuum cuſtodia, afflictatio corporis in perpetuo cilicio, obedientia in obſervantia etiam nutuum cujuſcunque Superioris, humilitas in obeundis palàm vilibus operibus, zelus in frequenti flagitatu Indiarum, patientia in adverſis, æquanimitas

mitas

mitas in ferendis injuriis variis & contumeliis. Nihil ferè aliud die ac nocte credebatur agere, quàm de cæleſtibus meditari, aut preces vocales decurrere, ut horis ſenis & quandoque octonis Creatori quotidie vacaret. Reliquo etiam tempore quidquid ageret, quocunque pergeret, meditabundus DEO conjungeretur. Tandem Romam cum memorato Principe Erneſto ad Alexandrum VII. Pontificem maximum accedens, ibi poſt paucorum dierum febrim Sacramentis omnibus ritè præmonitus, innocentem animam reddidit Creatori die 15tâ Octobris anno 1655. Apologiam viri hujus ac Societatis contra Valerianum Magni ſereniſſimus Princeps Erneſtus Epiſtolâ Latinè & Germanicè typo editâ ſcripſit. Edidit Germanico idiomate

Concionum diebus Dominicis & feſtivis Tomos II. in 4to. Prior Tomus editus 1653. pag. 651. Alter 1654. pag. 658. Titulus amborum: Weiden des guten Hirtens JEſu Chriſti, das iſt, Predigen an den Sonn- und Feyrtägen des Chriſtlichen Jahrs aus den Sprüchen und Schrifften GOttes und ſeiner Heiligen kürtzlich zuſammen gefügt durch R. P. Joannem Roſenthal S. J.

Juſtam querelam contra Prædicantem Calviniſtam de controverſiis fidei. Coloniæ iiſdem typis 1656. in 8vo.

De ædificio ſupra Chriſtum. Coloniæ apud Henricum *Krafft 1653. in 4to.*

Gute Zeit in Ubungen der Andacht durch Gebett und Geſpräch mit GOtt [id eſt] exercitiis & precibus ex verbis ſacræ Scripturæ & Eccleſiæ collectis per totum annum opportunum & bene collocatum tempus. Coloniæ apud Henricum Mylium 1651. in 12mo pp. 592.

Latinè edidit

Epiſtolam Irenicam ad juventutem Haſſiæ ſuper diſſenſionibus Doctorum, quos audiunt. Coloniæ typis Krafft 16 5.

Friedens Predig als bey der Meſs Maximilian Henrici Ertz-Biſchoffs zu Cöllen die Durchleuchtigſte Furſtin Eliſabetha Amalia, gebohrne Land-Gräfin zu Heſſen, Pfaltz Gräfin beym Rhein offentliche Bekantnus des Catholiſchen Glaubens thate 1653. die omnium Sanctorum in S. Andreæ Kirch PP. Societatis JEſu zu Duſſeldorff, gedruckt zu Cöllen bey Reinert Krafft 1654. in 4to pp. 32. gehalten durch P. Joannem Roſenthal *S. J.*

JOANNES à S. RUTGERO Ordinis Fratrum B. M. V. de Monte Carmelo, Ss. Theologiæ Licentiatus. In lucem ejus ſtudio prodiit

Oratio panegyrica in laudem Ordinis beatiſſimæ Virginis Mariæ de Monte Carmelo & Provinciæ Alemanniæ inferioris ad Patres *ejuſdem Ordinis in Comitiis Provincialibus Coloniæ congregatos proclamata à F Joanne à S. Rutgero, Ss. Theologiæ Licentiato & Profeſſ. Carmelita. Coloniæ typo Petri Alſtorff in 4to pp.* II. 1699.

JOANNES RUYSCHIUS Trajectenſis ortu, profeſſione Benedictinus in ſancti Martini apud Ubios Monaſterio votis 1492. nuncupatis. Aſtronomiæ, picturæ, Chalcographiæ, aliarúmque artium apprimè peritus fuit. Romam ſubinde profectus, in Pontificis palatio aliquamdiu ſubſtitit, ubi edidit

Mappam mundi, ſeu orbis terrarum deſcriptionem, variáſque picturas pereleganti penicillo delineavit. Urbe relictâ, Luſitaniam petiit, Regi factus in paucis charus & familiaris, à quo ob Aſtronomiæ, Coſmographiæ & nauticæ artis peritiam Navarchis ad Indos proficiſcentibus eſt præfectus. Longæ tandem peregrinationis pertæſus, jámque ſenio confectus, Coloniam repetiit, ubi in nativo Cœnobio felici exitu diem ſuum obiit 1533. Multa reliquit artis ſuæ inſtrumenta à ſe ferè elaborata, nempe

Aſtrolabia, acus nauticas, & ſimilia.

Libellum item pro conficiendis coloribus, & de arte pingendi in membranis.

Item alium 1494. ſcriptum ſub titulo: Admonitiones ad ſpiritualia trahentes.

Ipſus quoque Author eſt & Artifex majuſculæ illius Literæ in Graduali Chori Prioris ad introitum diei Paſchalis. *Idem condidit Tabellam, quæ in Triclinio Fratrum pendula dierum lunationem ſignorúmque Zodiaci curſum miro artificio exhibebat.* Plura alia reliquit ingenii ſui monumenta, quæ lapſu temporum aut cuſtodum incuriâ intercidiſſe dolemus.

Ex Huberto Holthauſen & Commentar. Oliverii Legipont.

JOANNES SCHAD ſeu SCHADLAND natione Germanus, Ordinis Prædicatorum Conventûſque Colonienſis Alumnus, ſacræ Theologiæ laureâ in Univerſitate Agrippinenſium donatus, vir doctrinâ & pietate conſpicuus, Legatus Pontificius fuit aliquando, ac hæreticæ pravitatis Inquiſitor fideique, adversùs inſurgentes in Germania Joannis Wiclefi Angli errores Vindex acerrimus. Hic Innocentii VI. ſummi Pontificis authoritate proviſionéque primùm 1359. inſtitutus eſt Epiſcopus Culmenſis, vulgò Culm. Urbs eſt Epiſcopalis ditionis jam Polonicæ in Pruſſia Regali ſub Metropoli Gnezuenſi. Hanc ille cùm annis aliquot adminiſtrâſſet Eccleſiam, ab eodem Pontifice translatus eſt 1362. ad Hildesheimenſem, quam non plus biennio retinuit. Brunſwicenſiúmque incurſionibus Principum interea divexatus, cùm nec tranquillam ſibi gregíque ſuo utilem, ſtudióque literarum, quibus mirè afficiebatur, opportunam obtineret, ultrò dimiſit, Avenionémque ad ſummum Pontificem ſeceſſit, quo tempore, cùm Wormatienſis Eccleſia vacâſſet ab Urbano V. tum in Italia agente, & cui ſe comitem Joannes dederat, conſtitutus eſt Epiſcopus Wormatiæ LVI, confoſſóque ſagittâ paulò poſt, ac perempto Walthero Auguſtano Epiſcopo, Auguſtanus unà Wormatienſiſque Pontifex aſſumptus eſt 1369. Verùm ubi Auguſtam eodem anno pervenit, excitatis tum inter Senatum, Clerum & populum graviſſimis tumultibus atque diſſidiis parum ibidem ſubſtitit, Wormatiámque conceſſit, ubi cùm & in eum adhuc excitati eſſent tumultus, anno 1372. Auguſtanam ſponte dimiſit Eccleſiam, Wormatienſi retentâ, quam etiam non multum poſtea pacis amans ſtudiorúmque avidus abdicavit, Confluentiámque ſeceſſit, ubi & paulò poſt, cùm anxiè diúque quæſitam vitæ tranquillitatem obtinuiſſet, æternam demum ille invenit & adeptus eſt requiem Kalendis Aprilis

1373.

1373, inque Prædicatorum æde ſacra ad majoris aræ dextram ſepultus eſt, hâc illi inſcriptione poſitâ:

Hîc jacet Dominus JOANNES SCHADLAND de Colonia, Magiſter Theologiæ, Inquiſitor Hæreticorum, Epiſcopus Eccleſiarum Culmenſis, Hildesheimenſis, Wormatienſis & Auguſtenſis, Ordinis Prædicatorum, qui obiit anno Domini MCCCLXXIII. Calendis Aprilibus.

Opera ejus ſunt:

Tractatus de Trinitate.

Sermonum volumen, in quo plures de B. M. V. R. P. D. Joannis Epiſcopi Hildesheimenſis Ordinis Prædicatorum Tractatus de virtutibus Cardinalibus. Sic incipit: Rex virtutum progreſſurus ad principatum adversùs Principes tenebrarum, &c. Jacobo Eccard major hujus operis notitia acceſſit ex codice Colbert. 1089. ætatis Authoris fol. med. membr. fol. 106. conſtanti, cui titulus ex mente Authoris inſcriptus Culmenſis; in eo verò agit *de ſtatu & officiis S. R. E. Cardinalium.*

Extat in Biblioth. Prædicat. Colonia. Codex his manuſcriptus in folio. Charta unicas duas ſpiſſus viſus à P. Jacobo Quetif. 1671. die 14. Junii.

De ſtatu & Epiſcoporum poteſtate, qui fortè jam alicubi latet.

Oudin. Echard. & Quetif. Scriptores Ordinis Prædicatorum.

JOANNES SCHETZER natione Germanus, patriâ Colonienſis, natus in Brochhauſen non procul à Rheno 1677. 24tâ Januarii, literis omnibus excultus Coloniæ, ibidémque Sacerdos, ingreſſus eſt Societatem Jeſu Moguntiæ 1703. 11. Julii, quatuor vota profeſſus Bambergæ 15. Auguſti 1713. poſt tradita per ſeſqui annum Poëſeos & Rhetoricæ præcepta Philoſophiam ac Theologiam ſcholaſticam docuit annis ſeptemdecim Heiligenſtadii, Molshemii, Bambergæ, Fuldæ, Confluentiæ, Aquiſgrani. Potiſſimo tempore, quo Theologiam profeſſus eſt, ſcholis ſimul præfuit & Sodalitio majori beatiſſimæ Mariæ Virginis annuntiatæ. Scripſit, & typis vulgavit

Inſtitutiones Dialecticas. Bambergæ in 12. 1711. apud Gerardum Kurtz.

Theſes ex univerſa Philoſophia rationibus ſuccinctè probatas, & ab objectionibus præcipuis vindicatas. in 12mo 1713. ibidem.

Theſes Theologicas authoritate & ratione confirmatas de pœnitentia & matrimonio. in 8vo Fuldæ 1717.

De verbo incarnato. in 8vo Argentinæ typis Simonis Kürſner 1721.

JOANNES SCHLEIDANUS (de quo varii ſunt Authorum ſenſus.) Plerique in hoc conſpirant, illum à patria ſua, quod eſt oppidum in Eifflia, *Schleida* dictum, nomen accepiſſe, Archi-Diœceſis Colonienſis ſpirituali regimini ſubjectum. In eodem naſcitur 1506, & didicit elementa literarum; Pariſios verò delatus, artes & juris licentiam publicè impetravit. Ad novitates pruriente animo nec tutus in Galliis 1531. Argentinam petexit, ubi fertur in ſectam Zwinglianam incidiſſe, eámque poſtea cum Argentoratenſibus in Lutheranam commutâſſe, & in eâdem obiiſſe. Ibidem Jacobi Sturmii popularis familiaritate ac hortatu inductus, accedente publico Proteſtantium ſtipendio *Commentarios de ſtatu Religionis & Reipublica* Carolo V. Auguſto ab anno 1517. ad annum 1555. contexuit: 1556. Argentorati editos in 8vo, ut majori veriſimilitudine apertiſſima mendacia nemo palliâſſe hactenus inventus ſit. Ea Henricus Pantaleo Schleidani veniâ ex Latinis Germanica fecit, & ad 1562. tribus Latinis libris auxit; ſi fortè poſteri ea credituri eſſent, quæ coævi, & oculati, & auriti, & germani teſtes, ut Caſpar Gennepæus, Laurentius Surius, Eckius, verbo, omnes, qui oculos aut aures ſæculo XVI. præter Proteſtantes habebant, conficta ſomnia eſſe affirmârunt.

Continuationem horum Commentariorum ſcripſit Londorpius Francofurti tribus voluminibus: Apologia eorundem prodiit 1610. Francofurti. Anno 1545. Legatus Proteſtantium ad Angliæ Regem miſſus fuit, ut eum ad ſtudia pacis flecteret. Anno 1551, nomine Argentoratenſis Reipublicæ Tridentino interfuit Legatus, cupiítque omninò privatorum hominum colloquiis decidendam tradi religionis cauſam: quæ abſurdiſſima poſtulatio Epiſcopis œcumenicæ Eccleſiæ viſa eſt, qui Proteſtantibus ſæpè ſecuritatem obtulerunt ſuarum difficultatum proponendarum; at ità, ut deciſio non Apoſtatis, ſed Epiſcopis à Spiritu ſancto poſitis relinqueretur. Obiit morbo epidemico 1556. ætatis 50, ſepultus Argentinæ. Scripſit opera quædam, & inter illa principem locum tenet

Hiſtoria ſui temporis, in qua multorum etiam Lutheri partes ſectantium tantum veritati paſſim detraxit, quantum ſuo affectui indulſit; indulſit autem frequenter & quàm maximè. Certè glorioſa Caroli V. Imperatoris geſta, ubicunque potuit, atro calamo notavit, aut penitùs præterivit; ſed neque Franciſco I. Galliæ Regi, à quo teſte Moterio annuam centum imperialium penſionem acceperat, magìs propitius fuit. Altera poſt Schleidani obitum hujus operis editio primâ longè iniquior eſt, utpote in qua etiam illa, quæ Schleidanus Catholicis gloriola, nequidem ævo ſuo attingere auſus eſt, depravata, aut in ſenſum iniquiorem detorta ſunt. Quare factum eſt, ut etiam illa, quæ Schleidanus magìs certa conſcripſit, apud æquos cenſores fidem omnem perdiderint, præſertim, qui utramque editionem anni 1653. & anni 1556. contulerint. Latio donavit

Librum Claudii Seiſſel de Francorum Republica, & de Regum juribus, item Philippum Comminæum.

JOANNES SLOTANUS Valerio Andreæ Schlootanus, ab Eiſengreinio Schlotanus, à Poſſevino & Fernandez corruptè Scholotanus agnominatus, natione Brabantinus, oppido Geffen, altero ab Buſco-Ducis lapide ſito ortus, & à patria vulgò *Geffenſis* nuncupatus adoleſcens,

Ordini

Ordini ſancti Dominici nomen Coloniæ Agrippinæ dedit. Juvenis cùm audiſſet tot barbararum gentium animas in Indiis & Inſulis ab Imperatore Carolo V. detectis & occupatis pluſquam cimmariis immerſas idololatriæ tenebris paucorum illuc pro Chriſto profectorum illuminari labore, eorum ſtudio continuò, imo pectore exarſit, utque ad fidem eos perduceret, eò trajicere decrevit, & ad hoc idem alios etiam inducere cœpit conſilium, ſed ne impleret, infirmâ corporis valetudine, Superiorúmque, quibus parere tenebatur, prohibitus eſt voluntate. Nihil remiſſior tamen fuit pro Chriſti fide zelus, quanquam apud exteras barbaráſque nationes ei non licuit verbo & opere dilatare religionem; hanc vel in patria contra Proteſtantium Hæreticorúmque impetus atque verſutias, quà ſtilo vocéque potuit, & authoritate propugnare promoveréque totis viribus ſtuduit; nec enim ille Latinè tantùm & Græcè ſcivit ùt vernaculè, ſed in ſacrorum Eccleſiæ Canonum erat ſanctorumque Patrum lectura & expoſitione verſatiſſimus. Conventûs Colonienſis regimini electus præpoſitus eſt Prior, & in eo literas ſacras profeſſus, ac in ejuſdem Academia civitatis è duodecim viris unus inter infulatos Patres. Demum & per Rheni Tractum & Colonienſem Diœceſin Generalis fidei Cenſor & Inquiſitor, quo in munere cùm annis aliquot integerrimo infractóque ſe geſſiſſet animo, *Velſiúmque* ovinâ veſte, animo vulpino mentitum Hæreticum eâ civitate regionéque inſidiantem, gregique Colonienſi inhiantem detexiſſet atque compeſcuiſſet, ætate maturus, ibidem inter Fratres ſuos vitam in pace complevit 1560. 9nâ Julii, uti Necrologicæ Colonienſis Conventûs 1671. à Jacobo Quetif viſæ excuſſæque fidem faciunt tabulæ: quod & notat in Archi-Epiſcopis Colonienſibus ad Salentinum LXXV. Archi-Epiſcopum Cratepœlius Minorita. Schlorano ſtilos erat pro dicendi genere varius & aptus, cùm Oratorem egit, floridus, cultus & elegans, Latinéque purus: cùm Polemicam tractat, vivus & efficax, non inani verborum lenocinio, ſed rationum authoritatúmque pondere ſuos urgens, egregiéque confodiens, Eccleſiæ ſcilicet Catholicæ, hoſtes & adverſarios. Hæc ſuperſunt etiamnum ejus edita opera:

I. Volumen hæc continet: 1. *De Baptiſmo parvulorum Tractatus, Hermanno à Bonbum Monaſterii in Brauweiler Abbati nuncupatus è Colonia* 20. *Februar. prodiitque cum tribus ſequentibus. ibid. typis Joan. Noveſii* 1559. *in* 8vo.

2. *In Pſalmum XC. Qui habitat. Homiliæ* 9. *ab e* 12. *ad z* 7.

3. *Dialogus de barbaris nationibus convertendis ad Chriſtum in præfatione ad Lectorem è Colonia* 23. *Maji* 1558. *ſic ait: Animus quoque fuit ad idem opus adeò promptus, ut flagrarem deſiderio trajiciendi ad eaſdem Inſulas, pro fidei Catholicæ dilatatione; & quidem libenter &c. &c. ab A ad I* 4.

4. *De oratione. ab I IV. ad D V.*

5. *Concio Latinè pronuntiata in Capitulo majoris Eccleſiæ Colonienſis.* 1544. *in Capite quadrag. à Q V ad T. Quæ quinque opuſcula ſimul prodierunt typis Arnoldi Birckmanni* 1561. *in* 8.

II. Volumen. Diſputationum adverſùs Hæreticos liber unus, in quo ſub propugnatione articulorum Juſto Velſio Coloniæ propoſitorum omnes fermè hujus ſæculi controverſiæ diſcutiuntur: nempe de Eccleſia, de primatu Petri &c. &c. Georgio ab Egmont Trajectenſi Epiſcopo nuncupatum opus. Coloniæ Joannis Ratherii 1558. *in octavo. A ad L* 7 *pp.* 882.

Apologiæ Juſti Velſii Havelgani confutatio. Coloniæ typis Caſp. Gennepæi 1557. *in* 8vo *pp.* 94. *Extat apud Dominicanos Inſulis.*

III. Volumen. De retinenda fide orthodoxa & Catholica adverſùs hæreſes & ſectas, & præcipuè Lutheranam. Opus libris II. conſtans, & Philippo Mariaque conjugibus Angliæ Regibus dicatum. Acceſſit de verbi DEI virtute & Eccleſiæ inexpugnabili potentia lib. V. iiſdem Regibus nuncupatum. Coloniæ typis Joannis Noveſiani 1555. *A & A & AA ad CC. Quæ tria ſuperiora volumina extant Pariſiis apud Dominicanos S. Honorati.*

IV. Volumen. De præcipuis Incarnationis divinæ noſtræque redemptionis myſteriis Homiliarum libri tres. Coloniæ typis Caſpari Gennepæi 1557. *in folio pp.* 780. *Extabat apud Dominicanos Coloniæ* 1671.

V. Volumen. De octo beatitudinibus ſermones XIV. Coloniæ typis Joannis Noveſiani 1556. *in octavo.*

Sequentia adduntur opera à Dominicano Ghilberto de la Haye in Bibliotheca Belgo-Dominicanorum.

1. *In Epiſtolas & Evangelia, quæ in feſtivitatibus B. M. V. leguntur*, Homiliarum *libri XII.*

2. *De laudibus* B. *Mariæ Virginis Homilia una.*

3. *In Epiſtolas & Evangelia, quæ leguntur ſecundis feriis per Quadrageſimam Homiliarum liber unus.*

4. *In Pſalmum CVIII. Tractatus XLI.*

6. *Orationes aliquot Latinè habita.*

7. *Poſtilla in Epiſtolas & Evangelia Dominicalia totius anni, ex D.* Thomæ *Commentariis deſumpta.*

Quæ tamen quo prælo, quâve formâ, aut quo anno prodierint, idem Ghilbertus fatetur ſe non reperiſſe; ſed nec, à quo acceperit, refert. Itáque penes illum virum utique ſincerum & accuratum fides.

Echard & Quetif Scriptor. Ord. Prædicat.

JOANNES SCHNITZEL ex Wipperfurt, civitate Ducatûs Montenſis, Scripturæ ſacræ & legum licentiandus Paſtor ejuſdem loci. Germanicè edidit

Scorpion-Oel wider das ketzeriſche Gifft, das iſt, wahrer augenſcheinlicher Bericht, daſs die Lutheriſche Lehr eine ungezweiffelte Ketzerey ſeye, aus den Lutheriſchen Prædicanten-Büchern und Schrifften ausgeführt durch Joannem Schnitzel. Gedruckt zu Cöllen durch Henrich Krafft, in Verlegung Conſtantini Munch 1675.

1635. in 8vo pp. 562. Conſtat capitibus 24. Dicatur D. Wolffgango Wilhelmo.

JOANNES SCHUCKING natione Germanus, patriâ Darubdienſis, in Weſtphalia natus 1596. adoleſcens adhuc, dum Coloniæ operam Philoſophiæ daret, luculentum exhibuit ſpecimen abſolutiſſimæ virtutis, quâ poſtea excelluit, adeò maturè gravis, prudenter modeſtus, verecundè caſtus, piè candidus, laboris amans, cibi potûsque abſtinens fuit, ut ſuo exemplo complures ad Societatem Jeſu duxerit, quos ipſe præivit anno ſæculi prætetlapſi 1617. jam tum artium & Philoſophiæ Magiſter 31mâ Martii promotus in Gymnaſio Tricoronato. Docuit in ea manſuetiores literas, Philoſophiam, Theologiam tum ſcholaſticam, tum moralem, & ſolemne votorum quatuor ſacramentum dixit. Rexit Collegium Monaſterienſe in Weſtphalia eo tempore, quo frequentiſſimus erat ibi concurſus Legatorum & Procerum Europæ ad conſtabiliendam pacem univerſalem, & oppido ſatisfecit: fuit enim rarâ virtute rationis ductum ſemper conſectans, ad divinæ voluntatis normam ſe totum accommodans, ad officium ſuum vigilans, in ſe rigidus, in alios benignus, in omni ſtatu optimè eos ad congruam ipſis virtutem dirigebat. Singulari erat tolerantiâ in perferendis identidem calculi doloribus. Demum Duſſeldorpii, quò recuperandæ valetudinis causâ ex Medicorum conſilio miſſus fuerat, ex ærumnoſa hàc vita tranſivit (prout ſperare fas eſt) ad cæleſtem 18. Novembr. 1660. Edidit

Lucernam viatorum ſeu fidei: theſibus Theologicis. Monaſterii Weſtphaliæ typis Raesfeldii 1647. in 4to.

Mercurium orthodoxum ad demonſtrandum purgatorium, ex Juda Machabæi precibus & ſacrificio. ibidem 1649. in 12mo.

Inſtructionem Theologicam contra Scheiblerum & Tremonienſes ſub nomine D. Rudolphi Batterman Collegii Pontificii Coloniæ Alumni. Coloniæ typis Wilhelmi Frieſſem 1649. in octavo pp. 87.

Verbum incarnatum de Incarnatione Domini contra eoſdem. Monaſterii 1643.

JOANNES SCHWEITZER Juliacenſis, profeſſus Ordinem Eremitarum ſancti Auguſtini in Monaſterio Colonienſi, ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, ibidem Decanus ſacræ Facultatis Theologicæ, Examinator ſynodalis, primus Rector conſtitutus Provinciæ Colonienſis 1679. 19. Auguſti, quando hæc ab utraque Belgica ſejuncta fuit. Idem in Capitulo Aquenſi 1682. 17. Aprilis Provincialis electus fuit uſque ad diem 30mam Auguſti 1685. Subin 7. Maji 1688. in Capitulo Colonienſi ſecundùm Provincialis eligitur, geſſitque magiſtratum ad diem 7mam Maji 1691. Demum quartùm in Capitulo Colonienſi Provincialis eligitur 26tâ Aprilis 1697. quem uſque ad diem 29. Aprilis 1700. adminiſtravit; obiit 1708. die 23. Januarii, ætatis 85, profeſſionis 64, Sacerdotii 61, Doctoratûs 48. Scripta ab eodem ſequentia:

Diſſertatio Theologica ad mentem S. P. Auguſtini de radice intolerabilium ſcandaloſarum propoſitionum ab Alexandro VII. & Innocentio XI. damnatarum. Colonia 1679.

Diſſertatio Theologica de prædeſtinatione & reprobatione. 1681.

Diſputatio brevis de incertitudine ſententiæ probabiliſticæ & periculo dictaminis practici. Coloniæ 1682.

Diſſertatio Theologica de ſufficientia & neceſſitate pœnitentiæ. Colonia 1678.

Regula de moribus & ritibus obſervanda à Fratribus junioribus novitiis & profeſſis Ordinis Eremitarum S. Auguſtini. Colonia 1680.

Directorium Romano-Auguſtinianum in ritibus & cæremoniis, in officio divino, Miſſa, proceſſionibus, cum examine promovendorum ad ſacros Ordines, conciones & confeſſiones excipiendas. Colonia 1681.

Diſſertatio triplex de ſtatu innocentiæ, de primorum hominum lapſu, & de pœnis inde derivatis. Colonia 1682.

Juſta querela de reſponſione benigna, ſive prodromus diſputationis ſecutura. in 8. pp. 25. 1682.

Tombeur & Exim. Henſchen Eremitarum S. Auguſtini Provincial.

JOANNES SEILER natus Schleidenæ ſub Archi-Diœceſi Colonienſi 1635. Societatis Jeſu tirocinium ingreſſus eſt 1662. Vota ultima emiſit 1675. Poſt ſcholas manſuetiores & doctionem Græcæ linguæ aliquoties repetitam Procuratoris munere annis multis Aquiſgrani perfunctus, ſacro pariter tribunali indefeſſâ aſſiduitate præfuit magnâ & præcipuâ urbis parte ad ipſum confluente: ùt erat obſervans regularum, ità ſedulò curabat, ne qua particula bonæ diei ſinè linea præteriret. Aberat ipſe procul ab omni faſtu & inanis gloriæ ſtudio, patiens tædiorum ac moleſtiarum, quæ tempore diuturno tenuerunt, nullo queſtu ſolabatur, quin jocis liberalibus, ùt erat animo hilari, recreare ſolebat. Catharrus apoplecticus illi malum fatale fuit, cujus extremo potiſſimùm tempore diſſolvi cupiens, piis querelis tarditatem mortis incuſabat, iteratâ precatione JEſum ſuum ad maturandum adventum ſollicitans: Veni, ſuſpirabat, veni citò, mi Jeſu, veni, mi optime Jeſu, útque deficientem memoriam adjuvaret, deſcriptum piis aſpirationibus catalogum obverſo oculis parieti affixerat, qui per intervalla inſpectus ſanctis cogitationibus materiem ſuggereret. Die 27. Februarii 1697. vivere deſiit, ad extremam luctam ritè præparatus. Poſthumum ſingularis induſtriæ ejus ac ſcientiæ teſtimonium accepit Bibliotheca Collegii Colonienſis Societatis Jeſu.

Tomum MS. grandem in folio ejus manu conſcriptum, nuncupatum ab Ipſo: *Vocabularium, Pentaglotton.*

1. *Delectus adagiorum* quinque linguis Latinâ, Græcâ, Gallicâ, Hiſpanicâ & Italicâ. Opus multi laboris & vigiliarum, nec indignum luce, ſi manus ultima cœpto operi admota fuiſſet.

2. *Tomum MS. in 4to, inſcriptum Architectonica proverbiorum*, quo proverbia Latino, Gallico, Hiſpanico, Italico, Germanico ſermone referuntur, & exegeſi morali illuſtrantur.

3. *Tomus MS. in 8vo*, quo compendia Grammaticarum Hiſpanicæ & Italicæ, & Lexicon Hiſpanico-Latinum continentur.

Ex annuis Coll. Colon. S. J.

JOANNES SONNEMANNUS Carmelita Caſſelenſis in Haſſia, ſacroſanctæ Theologiæ Doctor promotus Paduæ ab anno 1428. ad 37. Philoſophiam & Theologiam docuit in Carmelo Colonienſi. Hujus cùm poſt annum 1446. nulla in libris Provinciæ ulterior fiat mentio, eo circiter tempore creditur obiiſſe. Scripſit

Lib. 1. de ſuperſtitionibus.

Lib. 1. de contractibus.

Lib. 2. de Tempore & Sanctis.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Teuvis Ord. Carmel. Provincialis.

JOANNES SPIELBERG naſcitur anno 1619. Duſſeldorpii, quæ eſt Metropolis Ducatûs Montenſis, artem pictoriam didicit à patre & à Salomone de Bray. In hominum ſimulacris ad vivum effingendis felix laudem tulit Duſſeldorpii & Amſtelodami. Obiit anno 1709.

Houbraken Tom. 3. p. 42. Weyer Tom. II. p. 373.

JOANNES de SPORRE patriâ Trevirenſis, Carmelita Colonienſis, inſignis Theologus Pariſienſis. Anno 1329. fuit Provinciæ Alemanniæ inferioris Definitor: quo etiam tempore obiit, Coloniæ, an Treviris, certò non conſtat. De eodem agunt Geſnerus in ſua Bibliotheca, Poſſevinus in apparatu, Arnoldus Boſtius. Scripſit

Opus notabile & præclarum de caſibus matrimonialibus.

JOANNES STALENUS Paſtor & Canonicus urbis Reſenſis in Clivia. Ejus ſtudio in lucem prodierunt

Peregrinus ad loca ſancta orthodoxus & pius demonſtratus: ſive vindiciæ ſacrarum peregrinationum, proceſſionum, invocationis Sanctorum, cultus imaginum, & miraculorum Eccleſiæ à Joanne Staleno Canonico & Paſtore Reſenſi. Coloniæ apud Jodocum Kalcovium 1639. in octavo pagin. 508.

Oratio in recentem terræ motum, Germaniæ utriuſque terrorem 1640. 4. Aprilis poſt tertiam matutinam, habita feriâ tertiâ Paſchatis breviter Reſa, nunc exemplis aucta ſimul, & hiſtorice & moraliter explicata à Joanne Staleno Canonico & Paſtore Reſenſi. Coloniæ Agrippinæ excudebat Hartgerus Woringen 1650. in 4to pp. 43.

Papiſſa monſtroſa & mera fabula, ſive diſſertatio Hiſtorico-Theologica, quâ ex vulgi errore ortum de Papiſſa figmentum ex vera Chronologia & alio Scriptorum in ſubſequentibus de ea annis ſilentio, nec & levi & incertâ recentiorum narratione penitùs profligatur & eliminatur, oppoſita nugis & calumniis cujuſdam Egberti Grim Calviniſtæ, Authore Joanne Staleno Paſtore & Canonico Reſenſi. Coloniæ ſumptu hæredum Bernardi Gualtheri in 8vo pp. 164.

JOANNES STURMIUS natus Schleidæ in Eiffia (quod oppidum XII. leucis horariis Coloniâ diſtat) anno 1507. 1. Octobris. Prima elementa domi didicit inter liberos Comitis Manderſcheidii, cujus Quæſtor Pater erat, inde Leodium in ſancti Hieronymi Collegium, tum Lovanium anno 1524. venit. Hîc diſcendo triennium, docendo biennium impendit, ſocios ſtudiorum nactus erat Joannem Sleidanum, Guntherium Andernacenſem, Jacobum Omphalium, Andream Veſalium (primos tres viros ſuis locis uti populares laudabimus) Chriſtophorum Montium, Bartholomæum Latomum, qui in Republica literaria inclaruerunt, patriæ & ſæculi ſui lumina, & Sturmio multùm addicti. Typographiam inſtituit ipſe & Atticæ linguæ Magiſter Rutgerus Reſcius, quocum Græcos Authores vulgavit, Homerum aliósque, quos Pariſios ſecum avexit 1529. Exin hac in urbe in multorum eruditorum commercium penetravit, & publicè prælegit Græcos ac Latinos Scriptores, & commenſales plures aluit. Uxore ductâ primâ, & ſubin ſecundâ & tertiâ, cæterà vivam poſt ſe non reliquit prolem. Cùm Calvini in ſectam propenderet, haud ſemel nec leve diſcrimen fortunarum & capitis expertus, migravit Argentoratum anno 1537. Anno proximo 1538. Magiſtratu volente & Jacobo Sturmio nobili Argentoratenſi Præfecto primario noſter nuncupatur Rector ſcholæ eâ ætate celebris, quæ à Maximiliano II. anno 1566. Academiæ titulum, & anno 1621. ab Ferdinando II. Univerſitatis axioma impetravit. Effecit porrò ſuâ eruditione, linguæ Latinæ notitiâ, & methodo docendi accuratiſſimâ, ut inter Germaniæ ſcholas admodum floreret Argentinenſis. Præterea ſæpè ablegatus fuit in Germaniam & Galliam religionum variarum & dogmatum causâ, ipſe Calvinianis adeò addictus, ut eorum è Gallia profugorum causâ nomina multa contraxerit, ad egeſtatem penè redactus: eorundem causâ cum Lutheranis ardentioribus Oſiandro, Pappo & calamo & voce perpetuum bellum geſſit.

Cæterùm Zwinglianus ipſe cùm eſſet, videbatur non improbare Lutheraniſmum molliorem tum Argentinam introductum: interim nullum fanum, nullam cœnam, ùt ajunt Domini, annos multos vidit: uſus enim licentiâ Evangelicâ à Calvino indulta dies Dominicos ludo Scachorum terebat ſub ipſam concionis neo-Evangelicæ horam, ùt teſtatur Convictor domeſticus Fridericus Rhodius. Anno 1583. prævaleſcente Lutheranorum realem Chriſti præſentiam in Euchariſtia tuentium factinne Rectoratu dejicitur, quem annos 45. ſuſtinuerat, regendo, ſcribendo, docendo, declamando, ante mortem, quam anno 1589. 3. Martii obiit, oculorum uſurâ privatus. Scripſit vel vertit

Claudii Galeni opera. Baſileæ 1531. in folio.

De literarum ludis rectè aperiendis liber impreſſus diverſis locis 1539. 1543.

De amiſſa dicendi ratione, & quomodo ea recuperanda ſit.

De periodis liber I. 1551. Idem explicatur à Valentino Erythræo 1576. in 8vo.

Partitionum Dialecticarum Lib. IV. 1592. in 8vo.

De demonſtratione Lib. I. qui dialecticarum partitionum eſt tertius, impreſſus eſt anno Domini 1543.

In partitiones oratorias Ciceronis dialogi

quatuor

Digitized by Google

quatuor apud Cratonem Mylium impreſſi anno 1539.

Luctus ad Joachimum Camerarium cum epitaphiis Joan. Sabidi. Libellus excuſus 1542.

In quoſdam Platonis dialogos, excuſos Argentina, prafatus eſt.

De ratione interrogandi atque collocandi Dialectica.

Ex Ciceronis Epiſtolis libros tres in uſum puerilem ſelegit ibidem impreſſos anno 1539. & 1543.

In orationem Ciceronis de reſponſis Aruſpicum Commentarios edidit, qui cum reliquis diverſorum Commentariis in omnes Ciceronis orationes Baſilea impreſſi ſunt M. T. Ciceronis orationes & Rhetoricorum libros omnes poſt Naugerianam & Victorianam editionem emendavit. Rihelius excudit Argentorati anno 1540.

Ejuſdem de periodis libellus excuſus eſt anno 1551.

Vitam beati Rhenani deſcripſit, qua præfixa ejus Germania; excuſa eſt Baſilea in Officina Frobeniana 1551.

Nobilitas literaria ad Werteros Fratres Lib. I. excuſus Argentorati anno 1549. in 8vo chartis 7.

Oratio funebris in obitu Jacobi Sturmii, ibidem excuſa.

Ejuſdem in Æſchinis & Demoſthenis orationes contrarias Commentariolum Hecatommeres, cum ipſis orationibus excuſum eſt Baſilea 1581. in 8vo.

De educatione Principis.

De Nobilitate Anglicana.

Ejuſdem ſcholia in librum primum Politicorum Ariſtotelis edidit Michael Toxites, excuſa Tiguri à Froſchovero in 8vo.

Idem edidit ſcholia ejus in orationes Ciceronis pro Quintio, pro domo ſua, pro Cn. Plancio, pro C. Rabbirio poſthumo, in divinationem contra Verrem, in primam & ſecundam Philippicam: impreſſa ſunt hac Baſilea cum diverſorum in omnes orationes Ciceronis Commentariis, & reſolutione operum Ciceronis 1570. in 8vo.

Sturmii Epiſtola dua de victoria Chriſtianorum ad Echinadas 1572.

Epiſtola conſolatoria ad Fabricios Fratres Georg. Fab. Lipſia.

Epiſtola de morte Reverendiſſimi Principis D. Eraſmi Epiſcopi Argentinenſis. 1569. in 4. Argentina.

Ariſtotelis Rhetoricorum Lib. III. in Latinum ſermonem converſi, & ſcholiis brevioribus explicati. ibidem 1570.

Prolegomena in varios Authores. Tiguri.

Hermogenis de ratione inveniendi oratoria Lib. IV. Latinitate ab eodem donati, & ſcholiis explicati. Argentina 1570.

Hermogenis partitionum oratoriarum liber, qui vulgo de ſtatibus inſcribitur, ab eodem illuſtratus, ibidem.

De dicendi generibus, de ratione gravitatis occulta, Latinitate donati, & ſcholiis explicati. Argentina apud Joſiam Ribelium anno 1570.

Ejuſdem lingua Latina reſolvenda ratio tradita in Argentoratenſi ſchola anno 1573. & nunc primùm in lucem edita in 8vo Argentorati anno 1581.

De imitatione oratoria Lib. III. cum ſcholiis in 8vo 1574. Argentorati.

De ſtatibus cauſarum civilium, univerſa doctrina Hermogenis Graci Rhetoris nunc primùm in lucem edita. in 8vo Argentorati apud Jobinum.

Ejuſdem Commentarii in M. T. Ciceronis Tuſculanam primam, nunc primùm editi operâ & ſtudio Joannis Loberti Boniſſi. in 8. Argentorati apud Bernardum Jobinum.

Itémque conſolatoria Epiſtola ad D. Bernardum Botzheimium de morte filii Joannis Chriſtophori Botzheimii ſubitiſſimo & improviſo caſu perempti, cui adjecta ſunt orationes funebres dua. Argentorati in quarto typis Nicolai Wyrioti.

Epiſtolarum Euchariſticarum libri primi Epiſtola quarta ad Clariſſimum Juriſconſultum D. Bernardum Botzheimium. in 4to Neuſtadii. Epiſtolarum Euchariſticarum libri ſecundi Epiſtola ſecunda. Ambroſiana ad Joannem Pappum. in 4to Neuſtadii.

Commentaria in artem poëticam Horatii, edente Joanne Loberso. 1576. in 8vo.

De univerſa ratione elocutionis Rhetorica Libri IV. 1576. in 8vo.

Hæc ſunt, quæ pro re literaria augenda edidit Sturmius: cætera, quæ pro tuenda hæreſi ſua vulgavit, cùm ſint inter primæ claſſis damnata, tenebris & carcere quam luce digniora ſunt.

Foppens Bibliotheca Belgica.

« Valerius Andreas varia contra Topogra-
« phiam errata admiſcuit: nam Eiffliam Bel-
« gio attribuit, dein eam inter Ducatus Lim-
« burgenſis & Juliacenſis confinia collocat, cùm
« ſit portio Ducatûs Juliacenſis, intráque eum
contineatur.

Lexicon univerſale Iſelini.

JOANNES TAISNIERIUS Athenſis Hanno, juris utriuſque Doctor, Philoſophus, Medicus, Mathematicus, Poëta, Muſicus, quas artes cum laude ſingulas variis in locis profeſſus eſt, obivit Europam penè univerſam, Rector item fuit muſices apud Gebhardum Archi-Epiſcopum & Electorem Colonienſem. Tandem peregrinationis tædio ad ſcribendum appulit animum, ùt videtur, in Archi-Diœceſi Colonienſi: cùm in eadem pleraque legantur impreſſa, Coloniæ ſcilicet. Scripſit

De natura & effectibus Magnetis. Colonia typis Birckmanni in 4to 1562.

De motu continuo, de proprietate motuum localium contra Ariſtotelem & alios Philoſophos.

De motu celerrimo hactenus incognito. ibid.

De annuli ſpherici fabrica Lib. III. Antverp. 1560. in 4to.

De uſu ſphera materialis.

Aſtrologia judiciaria Iſagogen. Colonia 1559. in octavo.

Opus mathematicum octo libris comprehenſum excudit Colonia Theodorus Baumius 1583. cum Authoris effigie. Sed notandum eſt, Chiromantica & Genethliaca in preſtigioſa artis Sixti V. PP. M. diplomate eſſe damnata.

Epitaphium ei poſuit Joannes Fontanus:

TAISNERIUS jacet hîc, parvâ reſupinus in urnâ,
Qui vaga, dum vixit, ſydera tranſiliit.
Quo non dexteritas, quo non prænobile magni
Pertigit ingenium, cura, labórque viri.

Foppens Bibliotheca Belgica.

JOANNES TAULERUS Germanus, Ordinem ſancti Dominici ingreſſus, Provinciæ Tentonicæ Alumnus, vixit ſæculo decimo quarto, ob Aſcetica, quæ ſcripſit, ſublimis & illuminatus Theologus audiit, vitæque ſpiritualis Magiſter. Acta ejus converſionis (ùt ſcribit *P. Jacobus Quetif Tom. I. pag. 677.*) ſcilicet ab inanis in ſermonibus auræ & gloriolæ captatione ad ſublimiorem cum DEO conjunctionem ſincerùmque ſalutis animarum ſtudium (& vitæ ſpiritualis exercitia, & quibus ùt minimùm 1346. ſedulò incumbere inceperat) & exinde ad obitum uſque operibus ejus præfixa, & à Surio Latinè data (cujus diligentiæ propterea non parum deberi fatetur Jacobus Quetif, quod tanto theſauro Eccleſiam univerſam ditârit) vulgo nunc pro certis circumferuntur, quæ niſi parabolicè maximam partem accipiantur, mihi non conſtant: equidem in actis civitas, in qua tot mira geſta dicuntur, non nominatur; ſed eam Coloniam Agrippinam eſſe, Surius in titulo indicat. Hinc Alumnum Conventûs Dominicanorum Colonienſis, ibidem in Academia laureâ donatum, majorem etiam vitæ partem duxiſſe, à Laico Præceptore ad perfectiora deductum eſſe, conſueta ſacri Ordinis exercitia cum majori Auditorum fructu & plauſu peregiſſe, & in eadem urbe mortuum & ſepultum eſſe narrant.

Sed R. P. Jacobus Quetif Tom. I. pag. 677. & 678. docet, fuiſſe Alumnum Conventûs Argentinenſis, & Profeſſum, nec Coloniæ Doctorem creatum, quòd nomen ejus in catalogo Doctorum ab 1386. ſatis accurato non recenſeatur, Argentinæ maximam vitæ partem duxiſſe; ſed tamen in variis Germaniæ civitatibus Coloniæ etiam aliquando concionibus claruiſſe non negat, in tota illa hiſtoria Laici Præceptoris quiddam ſubolere parabolicum, nec ad literam accipiendum ſcribit, certùmque ſuis eſſe, Taulerum Argentinæ in ſuo Conventu nativo diem obiiſſe cum fama ſanctitatis, & in Odeo ſepultum ſub lapide effigiem ejus referente, cui inſculpta hæc etiamnum legenda epigraphe:

Anno MCCCLXXXIX. obiit Frater
JOANNES TAULERUS.

Ejus opera ſimul prodierunt primùm Coloniæ typis Joannis Quentel 1548. in folio, hoc ordine:

1. *Hiſtoria & enarratio vita ſublimis ac illuminati Theologi Joannis Tauleri, quam ab ipſo ſcriptam plures conjiciunt, in qua nunquam proprio nomine deſignatur.*

2. *Sermones de Dominicis & Feſtis Sanctorum per annum ſeorſim. Lugduni 1558. in 8vo, Venetiis 1556. in 8vo pp. 1071.*

3. *Divina inſtitutiones aut doctrina recens invente, quibus inſtruimur, uti per ſpirituales exercitationes virtutéſque ad amabilem DEI unionem pertingatur, cum notis Surii ſeorſim. Colonia 1587.*

4. *Epiſtola aliquot, quas ille ſpiritualibus amicis atque filiis ſcripſit, quibus mixta tres alia.*

5. *Vaticinia quadam ſive prophetia in vetuſtis Joannis Tauleri codicibus reperte.*

6. *Cantica quedam ſpiritualia anima DEUM impendio amantis.*

7. *De novem ſtatibus ſeu gradibus ſalutis ad proficiendum continuò per veram ſui abnegationem, &c.*

8. *Speculum lucidiſſimum & exemplar amabiliſſimum Domini noſtri JESU Chriſti, cum alia brevi inſtructione.*

9. *Convivium Magiſtri Eckardi, ſeu, ùt alii, Aicardi.*

10. *Colloquium Theologi & Mendici.*

11. *Sermo ſeu exhortatio quadam fidelis, ut nos ad adventum Domini noſtri & mortem praparare debeamus, & de diverſis judiciis DEI ſuper filios hominum.*

12. *Quatuor notabiles praparationes potiſſimùm ad felicem mortem, & quomodo tempus perditum recuperetur.*

13. *Alia notabilis ad felicem mortem praparatio.*

14. *De decem cacitatibus, & quatuordecim divini amoris radicibus.*

Circa finem refert Jacobus Quetif, Joannem Eckium nimio zelo abreptum carpſiſſe doctrinam Tauleri; ſed eandem à Ludovico Bloſio Abbate Lætienſi viro piiſſimo egregiè vindicatam eſſe, & ab eruditiſſimo Epiſcopo Meldenſi Jacobo Benigno Boſſuet pluribus commendatam.

Ecqard & Quetif Scriptores Ordinis Pradicat. Surius.

JOANNES THOMAS BEY in Ubiorum Metropoli natus, in alma ejuſdem Univerſitate Ss. Theologiæ Licentiatus, perinſignis Collegiatæ Eccleſiæ ad ſanctum Severinum intrà Coloniam Canonicus Capitularis, Subdiaconus & Paſtor, nec non Capituli memorati Secretarius, &c. Vir

erat

erat *dilectus DEO & hominibus, cujus memoria in benedictione erit*, Ecclef. 45. ℣. 1. Pacis cum DEO, ſecum & proximo habendæ & ſervandæ admodum ſtudioſus, infatigabilem & zeloſum in excipiendis pœnitentibus Confeſſarium, quotidianum ad aram myſtam, indefeſſum in publicis cathedris verbi divini Præconem egit, non tam linguâ & verbo, quàm opere & veritate, annum agens quinquageſimum ſextum, fatali morbo corripi cœpit, lentâque tandem tabe exhauſtus, & Eccleſiæ Sacramentis ritè præmunitus, ad extremum uſque halitum ſibi præſentiſſimus exſpiravit anno 1729. die ſextâ Decembris, ætatis 56, Sacerdotii 32, Cannonicatûs & Paſtoratûs 14. Vertit Francicum Catechiſmum Germanicè:

Eine allgemeine Unterweiſung in Form eines Catechiſmi, aus bewährten Frantzôſiſchen Scribenten zuſammen getragen, und treulich in das Teutſche ûberſetzt, mit zwey kleinen Catechiſmi-Bûchlein, zum Brauch der Kinder, dritter Theil. Côllen in Verlag Phil. W. Perus in 8vo pp. 438. Vor den Groſſen der kleinere erſte Catechiſmus pp. 104. der zweyte kleinere pp. 47.

Catechiſmus Gallicus, quem Germanicum fecit Joannes Thomas Bey, eſt idem ille, quem Carolus Joachimus Colbert Epiſcopus Montis Peſſulanus 1702. promulgari fecit pro tota ſua Diœceſi, ſcriptus ab Franciſco Amato Ponget Presbytero Oratorii Gallicani nato in Monte Peſſulano, & mortuo 1723. Hic Colbertus appellantium à Bulla *UNIGENITUS* primus & noviſſimus pertinaciſſimúsque vixit. Clemens Papa XI. primâ Februarii eundem Catechiſmum damnavit, etſi enim ſint in ea multa orthodoxa, ùt mors Chriſti pro omnibus, attritionis deſcriptio; attamen XII. propoſitiones evidenter noxiæ malæ, VII. & VIII. ſuſpectæ, cenſuratæ & ſuppreſſæ fuêre. Eminentiſſimus Noallius eundem Catechiſmum approbavit, ſed nec Coloniæ effugit Reverendiſſimi Vicarii Generalis virgam.

JOANNES THOMAS BROSII juris utriuſque Doctor, Electoris Palatini in Juliæ & Montium Ducatibus Conſiliarius intimus & Vice-Cancellarius, annis prope triginta Syndicus perilluſtris Ordinis Teutonici. Ejus induſtriâ lucem aſpexerunt

Annalium Tomus I. Juliæ Montiúmque Comitum, Marchionum & Ducum.

Poſthumum opus à Mappio editum 1731. Coloniæ in folio pp. 130. præter indicem & præfationes, typis Franciſci Metternich.

Tomus ſecundus ibidem eodem anno pp. 82.

Tomus tertius pp. 238. eodem Mappio accurante, anno, loco, typis iiſdem.

JOANNES TINCTOR ſacræ Theologiæ in Academia Colonienſi Profeſſor ſub Friderico III. Imperatore, & Cannonicus Tornacenſis, electus Decanus Facultatis artium Colonienſis 1433. in feſto ſancti Dionyſii 10. Octobris continuatus, in vigilia ſancti Thomæ abiit ab officio 1434. in profeſto Annuntiationis B. Mariæ Virginis. Scripta ab eo

Tractatus contra defendentes aperturam clauſtrorum. Incipit: *Adſunt, ni fallor, illi dies. MS. Tornaci ad S. Martinum.*

Conſultatio de confeſſionis integritate in ſportula fragmentorum Ægidii Carlerii. Item altera adversùs Bonetum quendam & Franciſcum de Maronis aſſerentes, S. Joannem Evangeliſtam fuiſſe verum ac naturalem filium B. Virginis.

Commentarii in quatuor libros ſententiarum. MS. Lovanii in Collegio Theologorum extat indicante D. Argentræo Comment. hiſtorico de prædeſt. & reprob. p. 118. & in Colon. Cartuſia O 194.

In 1. partem D. Thomæ. MS. extat in Bertiniana Bibliotheca Audomaropoli.

In primam ſecundæ. MS. olim Hagæ Comitis & Roterodami apud Dominicanos ex Bunderii indice in Colon. Cartuſ. MS. O. 79. Excerptum ejuſdem ex 2da 2dæ O. 83. ibidem.

De vitio proprietatis contra Waldenſes MS. Lovanii ad S. Martinum.

Diſſenſiones Thomæ & Joannis Scoti niſus eſt concordare in uno volumine, quod morte præventus non perfecit.

Sermones ad populum.

Orationes varias ad Clerum.

Trithemius in catalogo illuſtrium virorum, & de Scriptor. Eccleſiaſt. Foppens Bibl. Belgic. Annales Facult. AA. Colonienſis.

JOANNES TYBIUS Duysburgenſis Clivius, *Duysburgum* patriam tribus libellis, verſu elegiaco ſcriptis, celebravit, editis Hombergæ ad Rhenum in Comitatu Meurſenſi anno 1579. Quos denuò inſeruit ſuæ hiſtoriæ Cliviæ, Juliæ ac Montium Wernerus Teſchenmacher paginâ 153. novæ editionis; ſed notet Lector, hos verſus ab homine Calviniſta exaratos, blaſphemiis in DEUM ac Sanctos, ipsámque Eccleſiam Romano-Catholicam refertos eſſe.

Foppens Bibliotheca Belgica.

JOANNES TYTZ Colonienſis 1619. in Gymnaſio Montanorum Coloniæ Profeſſor erat Philoſophiæ, ſubin ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, Andreaticæ & Eccleſiæ Metropolitanæ Canonicus, Gymnaſii Montis Regens, Rector Magnificus electus 1648. 7. Febr. Edidit

Lexicon Theologicum, quo tanquam clave fores Theologiæ aperiuntur, primùm à Joanne Altenſtaig Mendelhaimenſi Ss. Theologiæ Doctore editum, ſubin magna ex parte ad mentem D. Thomæ accommodatum, auctum, & in meliorem ordinem redactum, ſtudio & labore R. D. Joannis Tytz Ss. Theologiæ Licentiati. Coloniæ Agrippinæ 1619. ſumptibus Petri Henningii in quarto pag. 994.

JOANNES de VERDENA Colonienſis Diœceſis, Ordinis ſancti Franciſci Fratrum Minorum, natione Teutonicus, vir in Scripturis ſacris ſtudioſus & eruditus, ac veterum lectione dives, atque in naturali Philoſophia ſufficienter doctus, ingenio clarus, ſermone ſcholaſticus, Declamator popularium ſermonum ſuo tempore celeberrimus, floruit anno Chriſti 1300. ſub Wenceslao. Scripſit inter cætera ingenii ſui monumenta Prædicatoribus verbi DEI neceſſaria valde opuſcula, quibus nomen ſuum ad notitiam poſteritatis tranſmiſit. Hi hodie vulgò dicuntur DORMI SECURE, eò quòd ſinè labore quilibet

bet Prædicator ex eia proficere poſſit. Hi ſunt

Sermones de tempore duplices Libri II.

Sermones de Sanctis duplices Libri II.

Sermones etiam per Quadrageſimam Liber I.

Ex Herm. Hamelmanni virorum illuſtr. Weſtphal. L. IV. 1564. & ex Trithemio & Wadingo.

JOANNES VERSOR in Univerſitate Colonienſi Profeſſor primò Gymnaſii Montis, dein domûs Cornelii, floruit exeunte ſæculo XV. circa annum 1490. Varia de rebus Philoſophicis ipſius curâ & labore ſunt edita Coloniæ.

Quæſtiones M. Joannis Verſoris in primam Ariſtotelis Philoſophiam, è tenebris, in quibus admodum diu latuerunt, recèns eruta, & in commodum Reipublicæ literariæ in lucem edita à M. Zacharia Sommero Fridebergenſi Sileſio. Witteberga excudebat Wolffgangus Meiſner in 8vo pp. 352.

Verſor ſuper omnes libros nova Logica, id eſt, primum priorum, primum poſteriorum, ſecundum poſteriorum, octo Topicorum & Elenchorum. In fine. Quæſtiones ſubtiliſſima Venerabilis M. Joannis Verſoris a Magiſtris Burſa Cornelii, quibus ipſas incumbit exercere, ſummo ſtudio atque diligentiâ denuò reviſa, correcta & emendata. Impreſſe in florentiſſimo univerſali ſtudio Colonienſi per honeſtum civem inſignis civitatis Colonienſis Henricum Quentel anno 1497. decimâ Kalendas Auguſtas feliciter finem habent. in folio.

Quæſtiones M. Joannis Verſoris ſuper de ente & eſſentia S. Thomæ de Aquino Ordinis Prædicator. in folio.

Quæſtiones M. Joannis Verſoris ſuper Metaphyſicam Ariſtotelis, cum textu ejuſdem in folio 1499.

Joannis Verſoris Profeſſoris *Colonienſis in Burſa Montis Commentum in librum Ariſtotelis de cælo & mundo, de generat. & corrupt. in meteora, in naturalia, per Henr. Quentel. Colonia 1488. rurſum 1493.*

Joannis Verſoris quæſtiones in veterem artem Ariſtotelis impreſſa nitidiſſimè in florentiſſimo univerſali ſtudio Colonienſi per Henr. Quentel 1497.

Libri Politicorum Ariſtotelis cum commento multùm utili & compendioſo M. Joannis Verſoris tractantes de civitatum & rerum illarum neceſſitatem reſpicientium ſalutiferâ gubernatione pro pacifico civium convictu, per Henr. Quentel 1492. idem 1499.

Liber Oeconomicorum Ariſtotelis tractans de gubernatione rerum domeſticarum, cum commento M. Joannis Verſoris legentium aſpectibus multùm amænus. in folio.

Quæſtiones M. Joannis Verſoris ſuper libros Ethicorum Ariſtotelis & textus ejuſdem, cum ſingulari diligentia correcta. In fine explicantur quæſtiones M. Joannis Verſoris peroptimè correcta ſuper decem libros Ethicorum Ariſtotelis cum textu ejuſdem. Impreſſum per Henricum Quentel civem almæ Univerſitatis Colonienſis 1494. in folio. Hæc in Bibliotheca Colonienſi Societ. Jeſu & apud Mattaire.

JOANNES de VIANDA, quod eſt oppidum Ducatûs Luxemburgenſis, Carmelita Colonienſis, Theologus inſignis, verbi divini ſuo tempore Præco illuſtris, obiit 1500, Treviris ſepultus. Scripſit

Sermones de Tempore & Sanctis.

De Adventu Domini.

De Paſſione Chriſti.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Teuvis Ordinis Carmelitarum Provincialis.

JOANNES VIETOR natus Spiræ 1619, tirocinium Societatis Jeſu ingreſſus eſt Treviri 1640. Poſt literas manſuetiores ſexennio traditas, & auditam Theologiam variis in cathedris ſacris Orator inclaruit. Singularem ejus in victu & potu potiùs, ſupra quam intrà modum abſtinentiam tam domeſtici, quàm externi potiùs ſunt mirari, quàm imitari. Hinc & illud conſecutum eſt, ut expers morborum corpus uſque ad graveſcens ſenium traduxerit. Multis tamen annis conflictandum ei fuit cum moleſtiis herniæ, calculi & cholicæ doloribus, quos tamen nullo queſtu vel ægræ mentis ſigno ſolabatur. Non deſiſtebat interim effœtos artus voluntariâ caſtigatione affligere, relicto collegis teſte inſtrumento duplice, quod aciculis ferreiſque calcaribus aſperum expreſſus ſanguis eruentavit. Creatæ Triados Jeſu, Mariæ & Joſephi eximius cultor erat, ſuî contemptor ſubeſſe potiùs quærebat, quàm imperare: hinc oblatum ab admodum reverendo Patre noſtro Generali regimen Collegii Aquiſgranenſis detrectavit. Inter functiones, quas pro commodo proximorum & ſalute animarum obivit, Princeps fuit pro concione dicere, quod præſtitit tum Confluentiæ tempore aliquo, tum Coloniæ in templo beatæ Mariæ Virginis, quod *Capitolium* nominatur, annis prope triginta eâ frequentis populi ſatisfactione, ut apud non paucos, cùm per vires non liceret ampliùs fungi hoc officio, præter gratam memoriam ſuî deſiderium reliquerit. Multos Hæreticos, plures convertit peccatores. Vocationis ſuæ amantiſſimus, nihil habuit antiquius, quàm ut Societatis noſtræ æſtimationem apud exteros quà tueretur, quà promoveret, factus propter animi candorem & inculpatam converſandi rationem ſummis pariter & imis venerationi. Explevit ſupremam horam ætate & meritis gravis, ac ritè ad mortem diſpoſitus, die 23. Aprilis mercedem laborum, uti confidimus, æternam in cælis requiem conſecutus 1699. Edidit linguâ vernaculâ

Epitomen vitæ S. Franciſci Xaverii. Colonia *apud Wilh. Frieſſem 1667. in 12mo.*

Conſiderationes in Antiphonas: Salve Regina & Alma Redemptoris. ibid. 1667. & 1670. in 8.

Indubitatas quatuor Maximas de æternitate ex Latino P. Joannis Manni. ibid. 1668.

Hebdomadam ſacram S. P. N. Ignatii ex Latino P. Joannis Nadaſi. ibid. 1670. in 16to.

Piam fraternitatem de religioſis Societatis Jeſu Fratribus ex Belgico. ibid. 1670.

Ex annuis literis Collegii Colonienſis Societatis JEſu.

JOANNES

JOANNES VOCHS Colonienſis ſcripſit *Opuſculum de omni peſtilentia & diuturna peſte morbi Gallici, impreſſum in Germania 1537.* *Geſneri Bibliotheca.*

JOANNES VOGOLON Carmelita & Prior Colonienſis, Doctor Pariſienſis, per inferiorem Germaniam Carmelitarum Provincialis, claruit anno 1340. Eundem de Ordine & Provincia ſua bene meruiſſe, teſtantur antiquæ tabulæ & libri, eúmque ſuo dignum catalogo judicârunt Joannes Triſſa Pariſienſis Magiſter ipſi contemporaneus, Philippus Metius, & Epitomatores Bibliothecæ Tigurinæ, dicentes, illum fuiſſe virum & moribus & doctrinâ illuſtrem, Theologum gravem, Concionatorem celebrem & facundum, obiit Coloniæ 1373. Scripſit

Commentarios in ſententiarum librum 4tum.

In quatuor Evangelia libros 4.

Concionum ad populum lib. 2. atque alia.

Geſneri Bibliotheca. Exim. Tevvis Provincial.

JOANNES VOLSIUS Lunenſis, ejuſdem oppidi in Comitatu Marchiæ ornamentum, Rector primùm fuit ſcholæ Ludgerianæ poſt Joannem Murmellium, poſtmodum factus eſt Rector Monialium ad ſanctum Maximinum Coloniæ, ubi deprehendit inter libros ab Antecesſoribus Monaſterio relictos librum pergamenum artificioſiſſimis characteribus ſcriptum, hoc titulo: *Liber S. Iſidori Epiſcopi*, in quo loquitur homo & ratio, quem nutriendæ pietati peridoneum typo Colonienſi Joannis Prael fecit publicum 1532. in 8vo pp. 4. & Monialibus ſuis in Chriſto Filiabus dedicavit. Scripſit

Epigrammata in Commentarium Harlemi ſuper Epiſtolam Cypriani ad Donatum.

Doctam quoque & prolixam Epiſtolam ad Joannem Peringium, quæ publicè extat. *Ex Lib. IV. Herm. Hamelmanni.*

JOANNES VOSS Inſtructor & Rector diſcipulorum in ludo literario, Principalis Eccleſiæ S. Reinoldi in Tremonia fatetur in ſcriptis ſuis, ſe anno 1506. cum Joanne Mertzenich, aliàs de Duren *breves Annotationes feciſſe ad urbem Tremonienſem ſpectantes.* Hinc Detmarus Mulhert eundem locat inter *Chronographos Tremonienſes.*

Ex orig. hiſtor. Weſtphal. J. Dr. von Steinen fol. 9. & 10.

JOANNES URSINUS, vel, ùt ipſe ſe nominat, HERESBACHIUS, Eſſendiâ oriundus. In ſecunda parte libri à ſe conſcripti refert, ſe originem ducere ex celebri familia Heresbachica: cùm in ea eruditum & celebrem virum Conradum Heresbach nominet ſuum Proavunculum, à quo & nomen ſuum ducit. In prima univerſali præfatione, quæ ad omnes imperii ſtatus dirigitur, prodit ſe fuiſſe Bibliopolam. Veroſimiliter poſt annum 1616. obiit, de quo A. ab Hovel *in ſuo ſpeculo Weſtphaliæ* ità ſcribit: « Degit apud Eſſendianos, & civitatis Municeps « eſt Joannes Urſinus, quem ab inſigni animi « probitate multâque eruditione ex ſtudiis præ« ſertim hiſtoricis & Theologicis hauſtâ pluri« mùm commendari audio. « Hic Urſinus in ſuis manuſcriptis reliquit

Hiſtoriam Weſtphaliæ ſeu veteris Saxoniæ, quæ tres libros complectitur:

In primo veteris & præſentis Weſtphaliæ Status compendium & fines referuntur. Dein natura cæli, influxus ſolis, fœcunditas terræ, montes, ſylvæ, ſolitudines, fluvii celebres & navigabiles, fontes & lacus, fodinæ metalliferæ, ſalinæ, aliáque ejuſmodi.

In ſecundo recenſentur ſita in Weſtpholia regiones, civitates, pagi, arces, aliáque pleraque ex parte devaſtata aut collapſa, vel aliàs celebria loca.

In tertio agitur de antiquis Weſtphaliæ incolis, eorum origine, nomine, moribus, diſciplinâ & facinoribus.

Altera pars etiam tribus conſtat libris:

Primus deſcribit hiſtoriam Weſtphaliæ moralem ſacram, ſive veterum Saxonum idololatriam, Deos, templa & flamines, eorum ſacrificia, vitam, mores, cæremonias, oblationes, vaticinia, & plures alios ſuperſtitioſos ritus & conſuetudines.

Alter hiſtoriam Weſtphaliæ moralem profanam, ſive nobilitatem, dominium, leges, ordinationes, jura, patria ſtatuta, linguam, aliósque mores & conſuetudines, quibus tempore belli & pacis utebantur, aliáſque eminentias & dignitates, etiam defectus & vitia.

Tertius hiſtoriam Weſtphaliæ moralem naturalem, in qua referuntur veterum Weſtphalorum natura, virtus, dignitas, eminentia & nobilitas, ob quæ ſemper fuêre celebres, & aliis populis prælati.

In calce libri legitur: Finis Weſtphalicæ hiſtoriæ moralis 1616. 17. Decembris.

Ex orig. hiſtor. Weſtphal. J. D von Steinen fol. 13. 14. &c.

JOANNES WAGENER honeſtis in Guſten Ducatûs Juliacenſis vico ortus parentibus 1652. & abſolutis Juliaci magna cum laude ſtudiis humanioribus, Coloniæ in Montanorum Gymnaſio curſum Philoſophicum emenſus fuit. Inde non ſatis habuit uni ſe tradere ſtudio Theologiæ aut Juriſprudentiæ; ſed felicioris ingenii ſui fretus capacitate, utrique ſcientiæ & caſuum moralium & legum civilium adipiſcendæ fructuoſam operam dedit. Poſſeſſis jam omnibus Juriſtarum inſtitutionibus legibúſque Spiram, ubi Camera erat Imperialis, profectus, primario Juriſconſulto & cauſarum Advocato ſe adjunxit, qui non ſolùm eodem ùt Amanuenſi, ſed etiam ùt negotiorum ſuorum conſorte ſibi non multum inæquali feliciter uſus eſt. Jam mentis erat Advocatus, Joanni unam filiarum ſuarum matrimonio jungere, ſed effectum propoſiti impedivit DEUS. Spirâ domum ſuam regreſſus, cùm de ſtatu vitæ ineundo deliberaret, tactus occultâ DEI inſpiratione, vocatus & attractus fuit ad Ordinem Cartuſianorum: itáque Cartuſiæ Cantavianæ prope Juliacum Priorem accedit, locum ab eo & habitum Ordinis petiit & obtinuit. In Novitiatu graves paſſus eſt tentationes, quas divinæ gratiæ adjutorio ſuperavit. Abſoluto probationis anno, uti libris à juventute non mediocriter erat addictus; ità plurimam occupationem ſuam ſalvis Or-

dinis

dinis obligationibus in lectione librorum Theologiæ myſticæ & moralis, & rerum divinarum meditatione & conſcriptione habuit.

Memorabilis erat ejus obedientia, ſubmiſſio, reverentia erga Superiores, licèt talento, ſtudio, praxi & merito ſe inferiores. Paupertatis extremæ amator & cultor erat eximius. In moleſtiis variarum & perſeverantium in doloribus infirmitatum ſinè querela quaſi inſenſibilem ſe exhibebat. Anno 1699. miſſus fuit ad Cartuſiam Xantenſem, ut Vicarii officio fungeretur. Anno 1703. ad domum profeſſionis ſuæ reverſus, eodem functus eſt officio, dein Procuratoris. Demum anno 1721. in Cartuſia Colonienſi, cùm non eſſent ſufficientia ad electionem Canonicam vota, à Reverendiſſimo Patre Generali munus Prioris ei fuit impoſitum, quod inſigni cum laude adminiſtravit uſque ad annum 1730. cujus primus dies ultimus vitæ ejus fuit. Scripſit edidítque

Pſalterium Davidis paraphraſtice-morale, ſive piam, brevem & moralem expoſitionem pſalmorum Davidis. Coloniæ ſumptu Viduæ Joannis Schlebuſch 1725. in 8vo.

Scripſit præterea (quæ tamen, ut opinor) edita non ſunt)

Meditationes plenè formatas decem & ſeptem pro diebus feſtis Ordinis principalioribus.

Quindenam annuæ renovationis votorum.

Quinquagenam primam Pſalterii, quam fuſius elucidavit.

Diarium piarum aſpirationum pro Novitiis in ſuo Ordine digeſtum.

Ex Annalibus domeſticis Cartuſiæ Colonienſis.

JOANNES WALLENDORPIUS Ubius, ingreſſus fuit Ordinem Fratrum Minorum S. Franciſci Conventualium, ſacroſanctæ Theologiæ in Univerſitate Colonienſi Doctor, obiit Coloniæ 1628. 3 Februari. Scripſit

Sermones plures de paſſione Domini & juſtificatione hominis impii.

JOANNES WEINCKENS naſcitur Coloniæ in Parochia ſancti Laurentii, ubi & baptizatus fuit, & in Gymnaſio Laurentiano ſtudia confecit. Ingreſſus eſt Cœnobium Seligenſtadienſe ad Mœnum Ordinis ſancti Benedicti, in quo Prior fuit, Protoq-Notarius Apoſtolicus, Poëta Cæſareus laureatus. Ab eodem ſcripta, & typo edita ſequentia:

Eginhardus illuſtratus, & contra quoſdam vindicatus à R. P. Joanne Weinckens, Abbatiæ Seligenſtadienſis Profeſſo, Sacerdote, Theologo, Priore, Protonotario Apoſtolico, & Poëta laureato. In fine adjecta Eginharti epiſtola & diplomata. Francofurti ad Mœnum impenſis Joannis Philippi Andreæ in folio pp. 127. 1714.

Navarchia Seligenſtadiana, ſive Fundatio antiquiſſima & regalis Abbatiæ Seligenſtadienſis, cum ſerie & hiſtoria Abbatum epico carmine deſcripta à Joanne Weinckens, ejuſdem Monaſterii Profeſſo, Sacerdote, Theologo, Protonotario Apoſtolico, Poëta laureato & Priore, cum diplomatibus allegatis & in fine adjectis. Francofurti ad Mœnum impenſis Joan. Philippi Andreæ in fol. pp. 140. 1714.

Vera hiſtoria Tranſlationis SS. Marcellini & Petri ex Roma in Seligenſtadt anno 826. facta, quam Eginhartus proſâ ſcripſit quatuor libris, at heroico verſu nunc cantat Joannes Weinckens Abbatiæ Seligenſtadienſis Profeſſus, &c. &c. Francofurti ad Mœnum 1714. impenſis Joan. Philippi Andreæ in fol. pp. 130.

Ex Commentariis D. Seil Canonici Cuniberti.

JOANNES WIERUS, quem Valerius Andreas & Melchior Adamus Graviæ in Brabantiæ finibus oppido natum dicunt anno 1515; ab aliis tamen è Zelandia ortus memoratur. Familiaris fuit *Henrici Cornelii Agrippæ*, quem & Præceptorem & Herum ſuum venerandum vocat, & apud quem ſe legiſſe ſcribit partem librorum Steganographiæ Trithemii, eámque inſcio illo exſcripſiſſe.

In Aurelianenſi, apud Gallos Academia anno 1534. Doctor medicinæ creatus, poſtea in Africam & Inſulam Cretam trajecit; unde redux, Cliviæ Ducis Archiater per annos plures extitit. Theologiæ quoque & Juriſprudentiæ non ignarus fuit: ſed, quæ de præſtigiis dæmonum, veneficis & ſagis ſcripſit, ad Atheiſmum vergunt, hominémque ingenioſum quidem, ſed audacem ac præſumptuoſum fuiſſe demonſtrant, qui à ſolis Hæreticis laudetur. Ideóque inter Authores primæ claſſis (ut vocant) rejicitur in indice Concilii Tridentini. Moritur ſeptuagenario major Tecklenburgi, dum ad Arnoldum Comitem Benthemienſem proficiſcitur anno 1588. die 24. Februarii, ſepultus illic in æde primaria, *mendaci* hoc encomio à filiis in memoriam parentis *Lutherani* appoſito:

S. CHRISTO S.

JOANNES WIERUS nobili Zelandiæ inundatæ familiâ ortus, pietate in DEUM, probitate erga quoſvis, eruditione eximiâ, medicinæ rerúmque politicarum ſcientiâ, uſu, felicitate, publicis ingenii documentis, Imperatorum, Caroli V. miniſterio, Ferdinandi, Maximiliani & Rudolphi ſingulari gratiâ, magnorúmque per Germaniam exterâſque nationes virorum amicitiâ & teſtimoniis clariſſimus. Illuſtriſſimi Cliviæ & Juliæ Ducis Gulielmi Archiater, DEO, Principi & patriæ fide, conſilio & operâ ad vitæ ſuæ finem devotiſſimus. Quum illuſtrem Dominum Arnoldum Comitem in Benthem & Tecklenborgh ſummo gratificandi ſtudio inviſeret, hujus ſæculi ſatur, invictâ in Chriſtum fiduciâ placidè animam DEO reddidit, corpus hîc ad diem univerſalis reſurrectionis depoſuit, & mœſtiſſimum ſui deſiderium ſuperſtitibus filiis *Theodorico*, *Henrico*, *Saleno*, & *Joanni Wiero* reliquit anno nati Chriſti

Chriſti MDLXXXVIII. menſ. Febr. die 24. anno ætatis ſuæ LXXII. VIVE ET VIVAS.

Opera ejus omnia, primùm diverſis in locis temporibúsque edita, prodiêrunt ſimul Amſtelod. apud Petrum van den Berghe 1660. in 4to, quorum hic elenchus:

I. De præſtigiis dæmonum & incantationibus ac veneficiis libri IV. ab Authore ſexies reviſi, olim Baſileæ editi apud Joannem Oporinum 1564. in 8vo.

II. Liber apologeticus & Pſeudo-Monarchia dæmonum.

III. De lamiis liber, & de commentitiis jejuniis.

IV. De ira morbo ejúſque curatione Philoſophica, medica & Theologica, olim quoque apud Joannem Oporinum Baſileæ 1577.

V. Obſervationes medicæ rariores, in quibus de Scorbuto ſive Scorbutica paſſione, de quartana, de peſtilentiali angina pleuritide & Peripneumonia, de curatione febris maligna, aliáque perplura ad longum recenſita in Georgii Mercklini Lindenide renovato. pag. 802.

VI. Accedit liber II. de varenis, morbo endemico Weſtphalorum permoleſte, ex Germanica lingua Latio donatus, operâ Henrici *Wieri, Joannis filii.*

Foppens Bibliotheca Belgica.

JOANNES WILHELMUS THOUR in urbe Colonienſi natus 1646. ſtudiis abſolutis in Gymnaſio Tricoronato Coloniæ, cùm peſtis ibidem graſſaretur, ſtudio medicinæ ſe dedit; priùs tamen ſe applicavit ſcientiæ pharmaceuticæ, ut obtineret cognitionem herbarum & radicum, &c. Dein profectus eſt per varias regiones, præſertim per Italiam. 1671. 25. Junii creatus eſt in Univerſitate Paravina Doctor medicinæ; demum Coloniam iterum appulit, & non ſolùm receptus, ſed etiam in Decanum ejuſdem Facultatis electus fuit, & poſtmodum Viſitator perpetuus medicinarum. Fuit Reipublicæ Agrippinenſis Senator & votorum Cenſor, Parochiæ ſancti Albani ædilis Senior, &c. mortuus 1727. 27. Junii, ætatis 81. Scripſit in Italia

Herbarium vivum in folio. Sed negat expertiſſimus Dominus Steinhaus adhuc in vivis, Herbarium ullum typo datum eſſe ab expertiſſimo D. Thour, quando 1720. regiones adjacentes peſtis devaſtabat, & conſtitutus fuerat ab ampliſſimo Magiſtratu Colonienſi Medicus illius valetudinarii, vulgò *Peſthauſs*, extra civitatem. Scripſit pro incolumitate urbis ac patriæ libellum in 4to, cujus inſcriptio eſt:

Kurtze Beſchreibung der Peſt, ſampt Præſervation und Geneeſs-Mittel, heraus gegeben von Johanne Wilhelmo Thour medicinæ Doctorn. Cöllen am Rhein zu finden bey Georg Michel Beck 1720.

JOANNES WILMIUS Kempenæ natus in Archi-Diœceſi Colonienſi, Canonicus Noveſienſis. Ægidius Gelenius in opere poſthumo *de Suffraganeis Colonienſibus* vocat eum *ſuum Conſanguineum* pag. 22. & *Hiſtoricum Colonienſem*; fortè huic officio à Sereniſſimo Archi-Epiſcopo admotus fuit? an ſtipendio patriæ ſtatuum ſcripſit? an quia ſuâ ſponte laborem hunc in ſe ſuſcepit? neſcio. Imò adeò, quòd patriâ ab Haſſis 1642. indigniſſimè occupatâ pulſus non tantùm rerum ſuarum, ſed & honoris non modicam jacturam paſſus & ludibria, abſque dubio DEI & Eccleſiæ ergo tolerata, à Sereniſſimo Electore Colonienſi conſtitutus fuit Decanus Kempenſis, & inferioris Diœceſis noſtræ in ſpiritualibus Commiſſarius, obiit 1646.

Deputatus fuit 1645. ad hiſtoriæ de Coloniæ magnitudine ab Ægidio Gelenio cognato ſuo edendæ cenſuram, quam & libro præfixam legimus ſcriptam Kempenæ 1654. 13. Septembr.

Hiſtoria Colonienſis ab initio urbis condita uſque ad obitum Sereniſſimi Erneſti Bavari Archi-Epiſcopi Colonienſis libri IV. MS. in folio apud R. D. von Rodinckhoven & D. de Cordone Conſiliarium intimum Electoris Palatini, & Syndicum Ordinis Equeſtris Juliacenſis. Eadem extat in volumine XX. Farraginum Gelenianarum, quod apud ampliſſimum Magiſtratum Colonienſem extat.

JOANNES WINTERUS Canonicus & Officialis Sanctenſis in Clivia. Scripſit

Vitam Stephani Vinandi Pighii ibidem Canonici, præfixam Annalibus Romanis ejuſdem Pighii.

JOANNES WITLICH ex Agrippinatum urbe, doctrinâ & eloquentiâ vir clarus, Poëta, Orator, Theologus ſuæ ætatis (1415.) celeberrimus. Scripſit

Expoſitionem in quatuor libros ſententiarum Lombardi.

Commentarium doctiſſimum in omnes beati Pauli Epiſtolas.

Eiſengrein in catal. teſt. verit. ad annum Chriſti 1415.

JOANNES WOLFFGANGUS BOECLERUS Jenenſem & Lipſienſem Univerſitates adoleſcens viſit 1670. commiſſioni Eccleſiaſticæ in regia Metropoli Riga ſub Præſide Campi Mareſchallo Toltens intereſt, uti membrum regii Conſiſtorii ſupremi Aſſeſſor ordinarius in Ducatu Ehſten & Revalliæ à Rege Daniæ 1680. creatur. Ad fidem Catholicam converſus, inſignis & perantiquæ Collegiatæ Eccleſiæ Colonienſis ad ſanctos Apoſtolos Canonicus fit 1689, quem Canonicatum reſignat 1697. obiit Coloniæ in domo Fratrum Alexianorum 1717. Scripſit Germanicè jam Catholicus

Der wohl verſorgten Seele heilige Ruhe in dem Schooſs der Chriſt-Catholiſchen heiligen Römiſchen Kirchen. Cöllen 1690. in 12mo pp. 142. in Verlegung Engelberti Theodori Kinckii.

Der Kindern GOttes in der heiligen Catholiſchen Kirchen himmliſcher Wandel auff Erden, zum Dienſt der in Cöllen geheiligten Bruderſchafften JESU, Mariæ und Joſeph, wie nicht weniger der Tod-Angſt JEſu Chriſti, von Joanne Wolffgango Boeclero Canonico ad Ss. Apoſtolos Coloniæ in 12mo pp. 106. apud Engelbertum Theodorum Kinckium 1690.

Oratorium Gymnaſticum Colonienſe ex precibus ſelectioribus in gratiam Gymnaſiorum Montani, Laurentiani, Tricoronati ædificatum, à Joanne

Wolffgango Bæclere Collegiata Eccleſiæ ad Ss. Apoſtolos Canonico. Colonia apud Petrum Alſtorff in 16. 1692. pp 222.

JOANNES à WINNINGHEN Teuto, Coloniæ Agrippinæ natus, & Ordini Fratrum Prædicatorum adſcitus, jam ibidem ſacræ Facultatis Magiſter ac publicus Profeſſor agebat; cùm erecta eſſet recèns ab Eugenio IV. ad Philippi boni Ducis Burgundiæ inſtantiam Univerſitas Lovanienſis, eò vocatus eſt, ut primus ſcholam Theologicam aperiret, publicúmque ſacras literas interpretandi onus ſubiret, eâ lege, ut proximis Ordinis Comitiis hujus Academiæ privilegia probari ſatageret & admitti, ſtudiúmque Ordinis generale Lovanii non ſecus ac Coloniæ conſtitui. Quæ cùm juratus promiſiſſet, in conſilium Octovirûm admiſſus eſt & matriculatus, ùt ajunt, 1433 21. Decèmbris, & anno ſequenti Profeſſorem cœpit agere Academicum ad annos prope 16. anno verò 1447. nono Kalendas Junii & docere & vivere deſiit. Hæc ejus opera:

Lectura in Epiſtolam ad Romanos, aliàs ſervata apud Lovanienſes Dominicanes.

Dialogus pro incluſione Canonicorum Regularium, ſcilicet in gremium Univerſitatis.

Echard & Quetif. Scriptores Ordinis Prædicatorum.

JOANNES WYRICH de Nuſſia, urbe Diœceſis Colonienſis inferioris primariâ, Carmelita, & ſacroſanctæ Theologiæ Doctor Colonienſis, Provincialis Alemanniæ inferioris, Facultatis Theologicæ & Conventûs Colonienſis inſigne decus, vitæ ſanctitate ac doctrinâ illuſtris, Auguſtiſſimo Imperatori MAXIMILIANO perquam familiaris, & à conſiliis Theologicis erat. Moritur Coloniæ 1515. die 12. Maji, in medio chori infra campanam ſepultus. Scripſit

Inſigne volumen in Lib. 4. Magiſtri ſententiarum.

Concionum ad populum Lib. 1.

Quæſtionum Theologicarum Lib. 1.

Collationum ſynodalium Lib 1.

Poſſevinus ex *Petro Lucio Carmelita* refert plura ab eodem Joanne conſcripta aſſervari in ejuſdem Conventûs Colonienſis inſtructiſſima Bibliotheca ad dextram ingredientis circa medium.

Ex Comment. Eximii Brunonis Tevvis Ordinis Carmelitar. Provincialis. Eiſengrein, Svvertius.

JODOCUS BEISSELIUS naſcitur apud Aquas-Grani patritiâ gente. Lovanii legum Licentiatus renuntiatur anno MCCCCLXIV; Decretorum verò anno MCCCCLXVI. Poſt Illuſtriſſimi Auſtriæ Ducis Conſiliarius, Philoſophus, Poëta, Orator, incredibili ſacrarum ſcripturarum amore fervens; tametſi ductâ uxore, domeſticis & publicæ rèi curis diſtraheretur admodum. Vixit familiaris clariſſimis ſæculi XV. & XVI. Scriptoribus ARNOLDO BOSTIO, HERMOLAO BARBARO, JOANNI TRITHEMIO, cujus *Epiſtolarum Libro primo Epiſtola XIII.* ex urbe Colonienſi ſcripta anno MDV. die 8. Julii (durante Principum Concilio Coloniæ) lectu digna eſt: nam eâdem recitat Trithemius eruditiſſimorum ſui ſæculi judicia & elogia Beiſſelio attributa. Scripſit

Roſaccatria coronamenta in honorem ANNÆ, MARIÆ & JESU. verſu elegiaco Antverpiæ edita 1495. Lovanii 1623. in 8vo typis Haeſtenii.

De myſteriis Roſarii librum unum.

Dialogum de optimo genere Muſicorum.

Geſta Flandrorum; fortè eadem cum iis, quæ MS. Lovanii ad S. Martinum leguntur.

Jodoci Beiſſelii ad Carolum Virulum de ſeditione Gandavenſi.

De Chriſtiano ambitu: quem libellum abſque loci & anni nomine vidit Foppens excuſum hoc titulo: Marci Tullii Ciceronis converſi Commentarius de Chriſtiano ambitu, id eſt, de petitione cæleſtis eminentiæ, unà cum

Epitome ſtimuli divini amoris, lib. 1.

Roſarium de Sacramento Altaris, lib. 1.

Orationes elegantiſſimas, Epiſtolas, & carmina varia.

Geſneri Biblioth. Poſſevinus, Schultingius Biblioth. Eccleſ. Tom. I. p. 2. & 205. Foppens Bibliotheca Belgica.

JODOCUS COCCIUS naſcitur Bileveldiæ in Comitatu Ravensbergico honeſtis parentibus, à quibus ad ingenuarum artium ſtudia deſtinatur. Lutheri errores puer peſtiferâ Pædagogorum inſtitutione imprudens bibit, quibus etiam tenaciùs ſe ſè addixit, miſſus ad varias extra patriam ſcholas, eodem veneno infectus. Tandem cùm placuit ei, qui Jodocum ab utero matris ſecrevit, & per gratiam ſuam vocavit, Coloniam Agrippinenſium appulſus, publicâ & privatâ Catholicorum converſatione, tum ipſo crebro conſpectu Majeſtatis in ſanctiſſimis Catholicæ Eccleſiæ officiis, ac Liturgia celebranda relucentis, auditis inſuper celeberrimæ Univerſitatis concertationibus Academicis, comparare apud ſe cœpit novitiæ, ſordidæ & ſecum undique prægnantis Lutheticæ ſectæ futilitatem cum ſolida puriſſima Catholicæ Eccleſiæ doctrina. Conſulit omnium temporum & locorum hiſtoriam, expendit promiſſa, donum de Eccleſiæ ſuæ perennitate, unitate, Catholicitate, ſanctimonia, quæ omnia Characteriſtica Chriſtianæ Eccleſiæ, cùm in ſolam eam, quæ Romanæ communione gaudet, quadrare liquidò conſpexiſſet, deteſtatur & evomit hauſtam peſtem, & in Catholicæ Eccleſiæ gremium receptus, in eodem ad finem perſtitit, fruſtra blandientibus veteribus amicis.

Presbyter creatus, Canonicam præbendam nactus fuit in Collegiata Juliacenſi Eccleſia, ubi præclarum opus & diu meditatum perfecit ſpatio annorum XXIV. nempe: *Omnia & ſingula dogmata Catholicæ Eccleſiæ*, in ſuas claſſes diſtributa, prolatis Conciliorum & ſanctorum Patrum Græcorum & Latinorum teſtimoniis per ſæculorum ordines digeſtorum recitatis & deſcriptis ſtabilire.

Huic præclariſſimo operi, cùm Bibliotheca ingens conficiendo neceſſaria eſſet: nec privati hominis opes eò ſufficerent, adjutus fuit variorum Catholicorum operâ, præprimis nobilis viri Guilielmi à Waldenburg, cognomento Schenckern, Gubernatoris Caſtri Juliacenſis, Canonici Collegæ, ut Colonienſibus locupletiſſimis Bibliothecis

frui

Digitized by Google

ſtul ſineret, lubentes ſeceſſum Colonienſem etiam prolixum indulſerunt. Coloniæ adjutores habuit eximios viros Illuſtriſſimum LAURENTIUM FABRITIUM Suffraganeum, JOANNEM NOPELIUM, JACOBUM HUTTERUM, THEODORUM RIPHAN, GUALTERUM XYLANDRUM, CORNELIUM SCHULTINGIUM, ARNOLDUM SUAELVIUM HARDERVICANUM, CASPARUM ULENBERGIUM, & PP. è Societate JESU, teſte Laurentio Trivio Editore primi Tomi. Vir erat integritate vitæ & morum ſpectatiſſimus, trium linguarum notitiâ non vulgari præditus, hiſtoriarum præſertim ſacrarum, & antiquitatis præſertim Eccleſiaſticæ indagator ſolertiſſimus, remotus ab omni cupiditatis ſpecie, amicis plura identidem beneficia offerentibus: *Abſint* (reſpondebat) *à me, plura beneficia, quia viam ſternunt ad ſupplicia.* Pro Religione Catholica non tantùm doctiſſimè ſcripſit, ſed & multa præclarè ac fortiter geſſit: ejuſdem causâ non ſemel à patria exul, nec pauca à popularibus Ravensbergiis paſſus erat, quòd Lipſanomachorum rabiem adeò compreſſerit, ut, quid contra fremerent Prædicutii adversùs Chriſtum & Sanctos ejus, ad ſilentium cogeret, invictis pro Catholica cauſa argumentis. Tandem vigiliis & laboribus fractus, mortem vidit Juliaci, ubi in Eccleſiæ ſuæ choro medio tumulatus quieſcit die 31. Decembris ante annum 1619. Poſthumum opus prodiit:

Theſaurus Catholicus, in quo controverſiæ fidei jam olim noſtrâque memoriâ excitatæ SS. Scripturarum, Conciliorum, & SS. tam Græcorum, quàm Latinorum Patrum teſtimoniis, à temporibus Apoſtolorum ad noſtram uſque ætatem, deductâ ſucceſſione explicantur, Catholicæ Eccleſiæ conſenſus perpetuus inſtar catenæ connexus proponitur. Coloniæ ex officina Arnoldi Quentelii 1619. in fol. Tomus I. Libri octo pagg. 1432. Tomus II. ibidem anno 1620. in folio Libri X. pagg. 1174. præter præfationes, indices librorum, articulorum, locorum S. Scripturæ.

Ex præfationibus librorum poſthumorum. Rhay illuſtres animæ Juliæ ad diem 31. Decembr.

JODOCUS à DUDINCK Canonicus Reſenſis & Paſtor Vinenſis ad Rhenum, pari inter Reſam & Sanctenſe oppidum intervallo, multæ vir lectionis, cujus rei indicium faciunt libri ſequentes:

Bibliothecariographia, hoc eſt: Enumeratio omnium Authorum operúmque, quæ ſub titulo Bibliothecæ, catalogi, indicis, nomenclatoris, Athenarum, &c. prodierunt Coloniæ apud Jodocum Kalcoven 1643. in 8vo.

Palatium Apollinis & Palladis, hoc eſt: Deſignatio præcipuarum Bibliothecarum veteris novique ſæculi. ibidem in 8vo. Notandum hic tamen, plures è Germanis Scriptoribus exiſtimare, duos jam recenſitos libros nunquam in rerum natura extitiſſe.

Synopſis Bibliothecæ Marianæ, hoc eſt: Recenſio omnium Authorum, qui de B. M. Virgine ſcripſerunt. ibid. in 8vo.

Mundus Marianus, hoc eſt: Specificatio omnium mundi locorum, in quibus B. Virgo Deipara miraculosè colitur. ibid. in 8vo.

Foppens Bibliotheca Belgica.

JODOCUS STIMPELIUS Juriſconſultus, in Ducatu Montium Advocatus Wipperfurdano-Steinbacenſis ſcripſit & edidit 1623.

Palatina memoria ſeu recreatio aureis Poetarum ſententiis moralibus gratulationem utrique Palatino Wolffgango & Philippo Wilhelmo) ſacram prædicationem beatæ Palatinæ Conjugis, & precationem pro vita & ſalute utriuſque Principis continens, &c. Sereniſſimis Patronis oblata à cliente Jodoco Stimpelio.

JOSEPHUS AVERHAUSEN. Mundo hunc dederat Kempena, urbs in inferiorum Colonienſium Diœceſi ſita 1664. 8. Julii. Societati JESU eundem adſcripſit annus 1686tus. In eâ profeſſis quatuor votorum annumeravit annus 1700mus 15. Auguſti, ubi bonas artes, quas in Gymnaſio Tricoronato hauſerat, magno cum fervore ac fructu diſcipulis ſuis Magiſter quinquennio reddidit. Theologiæ univerſæ defenſione publicâ ſubtiliori dubites an facundiori ancipites Superiores fecit, utri cathedræ illuſtre talentum crederent. Quare optionem fecêre Patri Joſepho aut docendæ Theoreticæ Theologiæ, aut divini verbi prædicandi. Nihil hæſitavit vir ingentis animi, majori zeli & ſummi laboris appetens, &, ſi ità videretur, Rhetoricam ſacram ſibi popoſcit. Igitur poſt annum tertiæ probationis necdum evolutum Goſtâ Coloniam repetere juſſus, perilluſtris Collegiatæ ſancti Gereonis Cathedræ admovetur, quam in extrema Colonia ſitam famâ divini eloquii numeroſo mox auditore ſtipavit, & in ſextum annum tenuit. Tum ad ejuſdem urbis Metropolitanam Eccleſiam traductus, Dominicis feſtiſque ad ultimos ætatis provectæ annos diebus, pari ſpiritûs & facundiæ laude horis pomeridianis ad conferiſſimam concionem dixit annos octo ſupra viginti: neque verò concionum labor aſſiduus impedimento erat, quominùs adiret confitentes in templo noſtro tantâ ad eum copiâ affluentes, ut matutinas eiſdem horas præter eam, quam divinæ rei dabat faciendæ, omnes pluréſque veſpertinas dare cogeretur. Singulari prorſus dexteritate pollens in tractandis animis, & in vera pietate confirmandis. Virginitatis colendæ propoſitum perpetuum multis lectiſſimiſque perſonis & exemplo & verbo ignito afflavit Pauli ac Hieronymi imitator. Conciones aliquot importunis clientum precibus pulſatus vulgavit. Extremis vitæ annis oblatum à Superioribus regimen Bonnenſis Collegii ſuſcepit, ſed non abſolvit: die enim 23. Julii 1734. poſt factam manè conſcientiæ exomologeſin, oblatámque in ſacroſancto Miſſæ ſacrificio divinam Hoſtiam, lethargo ſuffocatorio à meridie obrutus, nobis poſtridie ad perenne laborum præmium, ut meritò ſperamus, ereptus eſt magno ſui deſiderio & ſanctitatis æſtimatione relictâ, præſertim apud Ubios, quorum univerſa civitas vel abſentis mortem lugere viſa eſt. Scripta ab eodem editáque ſunt ſequentia:

Refutatio compendiaria Chriſtophori Scheibleri Superintendentis Tremonienſis, ſive Libri ejuſdem Polemici, cujus titulus: Glaubens-Probe, welches der rechte uhralte Catholiſche Glaub und Religion ſeye, &c. contra Walenburgios & quoſcunque. in 12mo.

Conciones quinque Germanicæ.

1. *Concio funebris in exequiis Joſephi Clementis* Bavari *Archi-Epiſcopi & Electoris Colonienſis. Coloniæ in Metropolitana 1724.*

2. *Gratiarum actio pro victoria ardua, magna, divina, ad* Belgradum, *Duce Franciſco Eugenio Sabaudo. Coloniæ in Metropolitana.*

3. *Polemica de regula fidei.* 1718.

4. *Polemica, an quilibet in ſua religione poſſit ſalvari? 1719.*

5. *Polemica, an adoratio Chriſti in Euchariſtia ſit idololatrica?* 1720. *Dicta in feſto Ss. Corporis Chriſti ad conſertos Hæreticos Mulhemii.*

JOSEPHUS NEGRI Canonicus Collegiatæ Eccleſiæ oppidi Bonnenſis ſanctorum Caſſii & Florentii ex zelo mortuis juſtis procurandi ſuffragia vivorum ſcripſit hunc libellum:

Scintilla purgatorii, das iſt, ein Funcken des Fegfeurs, und kurtze Weiſs oder Nachrichtung der im Jahr 1649. angefangener Bruderſchafft Mariæ de Suffragio in der Pfarr-Kirchen Sanct Martini der Churfurſtlichen Cöllniſchen Reſidentz-Stadt Bonn. Gedruckt zu Cöllen bey Wilh. Frieſſem 1640. *in 12mo pp.* 84.

ISRAEL von MECKENICH, *aliàs* von MECKEN, *aliàs* von MECHELEN ex Eifflia natus, cælavit multas viles nunc quidem, at magnas ùt plurimùm ad miraculum figuras. Quid litera *W* in iis figuris indicet, neſcitur. Poſt Franciſc. Bocholtz (qui Opilio, ùt ajunt, in Ducatu Montenſi fuit, non invenitur figura in æs vel lignum inciſa, ſculpta aut cælata antiquior ea, quam hic *Franciſcus Bucholtz* reliquit) Iſrael ſecundas ſibi vendicat exeunte ſæculo XV. XVI. Ineunte jam florens. Utramque ſecutus eſt *Martinus Stock*, qui Franciſcum & Iſraëlem longè poſt ſe reliquit: nam ultra cælandi artem noverat & delineare corpora & pingere. Hic fuit unus ex Magiſtris Alberti Dureri Norimbergenſis, quocum omnes artes ad Geometriam, ſculpturam, picturam, cælaturam, architecturam pertinentes in Germania, & ſubin in reliquo orbe revixêre. Obiit Durenus 1576. 6. Aprilis.

Hæc Matthias Quaden von Kinckelbach Chalcographus Colonienſis in der Teutſchen Nation Heiligkeit pag. 125. Adde *Joachimum von Sandrart Tomi 2di Teutſcher Academie der Bau-Bild- und Mahlerey-Kunſten 2dà parte pag. 79. editionis Norimberg. 1675. apud Jacobum von Sandrart.*

Ars autem cælandi æs, aurum, argentum eâ dexteritate, ut chartæ formæ reddantur, vel ſimul cùm vel paulò poſt inventam typographiam nata eſt: fuêre quidem ſemper, qui æs incidere noverunt; at adeò rudi & craſsâ Minervâ, ut præ ea, quam nunc habet, perfectione nulla ars fuiſſe videatur. Cæterùm ars cælandi figuras, quæ chartâ exprimuntur, Platen zu ſchneiden, und ſelbige auffs Papier ausdrucken, admodum diverſa eſt à typographiæ invento, 1. prælo, 2. cælaturâ, cùm literæ fuſorio opere fiant, 3. colore, nigrore, 4. impoſitione, allinendo, illinendo colore nigro alióve ejuſque coloris apparatu. Formæ iconum, quæ in Germanicis Bibliis primis Coloniæ circa annum 1470. editis extant, ſunt fortè opus Franciſci von Bucholtz aut Iſraëlis von Meckenich: cùm utriuſque pagus natalis ſit ſub Archi-Epiſcopo Colonienſi, & veroſimile eſt eos à Bibliographis invitatos ad cælandas has imagines juxta picturas veteres Colonienſes, cùm delineare fors ipſi non poſſent.

JULIACENSIS SCHOLA. Anno 1646. primùm authoritate Sereniſſimi Principis ad frequentem ſupplicationem DD. Conſulum, Magiſtratûs & civium urbis Juliacenſis commiſſa fuit Societati JESU: unde ab iiſdem Dominis ſcholarum Inſpectoribus præfectura & adminiſtratio Societati Jeſu decreto Sereniſſimi ſolenniter delata eſt, & Pædagogi minorum gentium Societatis directioni ſubjecti fuêre.

Anno 1647. ad longa multorum vota, authoritate DD. Proviſorum, juventus literis Germanicis operam dans, omninò pro futuris temporibus ſeparata eſt à Latinæ linguæ ſtudioſis. Anno 1658. laboratum fuit à Sociis, ut ſuperiorum temporum incuriâ collapſa diſciplina reſtauraretur, eáque ad Societatis Jeſu normam ſtilúmque inſtitueretur. Anno 1663. ſub initium Novembris adempta Societati Jeſu fuit ſcholarum inſpectio ab annis 17. eidem à Sereniſſimo noſtro commiſſa, quæ res miras turbas excitavit, multorúmque animos afflixit; ſed 1664. nomine Sereniſſimi Principis, Venerabilis Capituli, & Magiſtratûs urbici nobis ad Gymnaſium deductis non præfectura tantùm reſtituta eſt, ſed & ſcholarum claves cum jure doctionis ſolenniter ſunt traditæ. Itáque tres Magiſtri de Societate Jeſu docere inceperunt tres Grammaticæ claſſes, iis quidem initiis, ut in hac novitia Juliæ palæſtra omninò octoginta Alumni jam eo anno numerarentur. Demum apertis ſcholis artium Poëticæ & Rhetoricæ veluti armamentariis, unde Oratores ſacri & profani Reipublicæ & Eccleſiæ ſufficiuntur, floruit Gymnas hæc numero & nobilitate Alumnorum. Ab ea ſcriptum

Choragium Apollinis & Muſarum Juliacarum Sereniſſimo Principi Philippo Wilhelmo Comiti Palat. Rheni, &c. à Reſidentia Societatis JESU Juliaca, quando ſolennibus auſpiciis, favente cælo ac populo, urbem & arcem Juliæ ſubiit, honoris obſervantiæque causâ præparatum ac dedicatum anno reparatæ ſalutis MDCLX. 10. Aprilis.

JULIACENSIS RESIDENTIA Societatis JESU.

JUSTUS VELSIUS Haganus, artes in patria doctus, in Academiis Philoſophiam, Medicam & Theologiam didicit, & Coloniæ Ubiorum in Domo Cucana inter Profeſſores recipi poſtulavit anno 1554. 1. Auguſti, imò & prælegit diſputationi in ſcholis AA, ſed quia receptus non erat ad Facultatem Regentem, nullus Baccalaureus ex aliis Gymnaſiis adversùs eum argumentari voluit, nec ea diſputatio ſub tali Præſide legitima habita fuit. Sed anno 1555. quia de hæreſi ſuſpectus,

ctus, menſibus aliquot in Gereonitic æ Eccleſiæ vicina turri detentus, & ab Inquiſitore interrogatus, ſæpiùs damnatur ſententiâ ejuſdem Inquiſitoris tanquam Hæreticus, & de hæreſi maniſeſtiſſimè ſuſpectus, & extra civitatis & Diœceſis fines relegatur 27. Martii. Magiſtri Violentiarum erant Joannes de Brickel & Joannes Bruelman, quando Juſtos Velſius è carcere illo ad Cunibertinam portam educebatur, ubi Conſtantinus à Lyskirchen & Arnoldus à Siegen Vice-Comiti & duobus Scabinis eum tradunt, illi ſatellitibus, ut ſententiam ab Inquiſitore latam exequantur. Illicò juſſo Vice-Comitis ſatellites arripiunt hominem, educunt ex urbe, imponont navi paratæ, trans Rhenum ducunt, & juramentum exigunt, ut Diœceſi perpetuò abſit.

Anoo 1556. Juſtus Velſius Apologiam ſcripſit ſuorum errorum contra hæreticæ pravitatis Inquiſitores, eorùmque de fide ipſi propoſitis interrogatoriis pp. 224. in 8vo minore. In præfatione debacchatur contra Joannem Gropperum. Rana contra Jovem, ſus contra Minervam & ſeſe noſter Therſites ſinè teſte & judice laudat mirificè, ſe admiratur, & innocentiam ſuam Juſtus ſcilicet & ſanctus homo deprædicat. Maleficos Ægypti appellat Gropperum Archi-Diaconum, Billickium Carmelitam, & Jeſuitas Pſeudo-Tribus & Pſeudo-Propheras pag. antepenult. Præfationis: in hoc libro Auguſtanæ confeſſioni ſe adhærere profitetur in præfatione & in fine veluti communi pallio omnium ab Eccleſia Apoſtatarum: etſi pag. 73. & Anabaptiſtæ & Calvioiſtæ præſentiam Chriſti in Euchariſtia negantis cauſam propugnet & defendat, idem poſt in varias ſectas more fratrum ſuorum abiit, & deſtructus fuit. Cum Calvino Francofurti colloquium habuit publicum de libertate humana, in quo uterque victor judicio ſuo palmam ſibi gratulatus eſt. Scripſit

De artium liberalium & Philoſophica præcepta tradendi explicandique recta ratione ac via in celeberrima Univerſitate Colonienſi CC. Coſſ. Proviſorum & ampliſſimi florentiſſimæ Reipublicæ Senatûs authoritate poſthac ſervanda, à Juſto Velſio Hagano deſcripta & explicata. Coloniæ apud hæredes viri Birckmanni in 8vo pp. 67. 1554.

In Commentarios Simplicii ad prædicamenta Ariſtotelis præfatus eſt.

Commentarii in tabulas Cebetis. Argentorati 1550. Lib. VI. Lugduni 1551. in 4to. Pariſiis 1557. apud Wechelum.

Oratio: in medico variarum artium & ſcientiarum cognitionem requiri.

Hippocraten de inſomniis, Galenum de ea, quæ ex inſomniis habetur, affectuum cognitione è Græcis Latinos fecit.

Commentarii in librum de virtutibus ſub nomine Ariſtotelis notum. Lib. III. anno 1551. & 1590. in 8vo.

Lectio & enarratio Aphoriſmi quinti Hippocratis & Galeni ad eundem Commentarius, Latinus factus, editus Baſileæ 1540. in 4to typo Oporini.

Diſputatio de univerſalibus.

De humana vita recta ratione.

Tabula in Ariſtotelis Topica.

Oratio de diſciplinis mathematicis.

Oratio in Matthæum Cardenum, Coloniæ in Philoſophicis adverſarium Ramiſtam.

Demum relegatus extra urbem & Archi-Diœceſin Colonienſem contra Judices ſuos Catholicos varia effudit.

Apologiam contra hæreticæ pravitatis Inquiſitores.

Criſin, ſive veræ Chriſtianæque Philoſophiæ Comprobatoris atque Æmuli, & Sophiſtæ per comparationem & deſcriptionem.

His arrogatis titulis fucum & mendacia abſterſerunt Scriptores orthodoxi Colonienſes varii coævi, ſed unus ſpeciali certamine Velſium proſtravit. En librum.

Apologiæ Juſti Velſii Hagani confutatio per D. Joannem Slotanum Geffenſem ex Ordine Prædicatorum S. Theologiæ Profeſſorem & hæreticæ pravitatis Inquiſitorem. Coloniæ 1557. excudebat Caſpar Gennepæus in 8vo pp. 94.

Pantaleo & Geſner correcti ex hiſtoria Colonienſis Univerſitatis. Foppens Bibliotheca Belgica.

K.

KUKANA DOMUS in urbe Colonienſi ultra ſæculum Regentem & Profeſſores bonarum artium numeravit permultos. Geminæ fuêre Domus eo nomine. Una Domus ſita è latere Templi Magdalenæi *in der Buſ*, in vico Eigelſteiniano, altera in vico San-Maximinianæo. Anno 1440. in profeſto ſancti Dionyſii electus Decanus Facultatis artium, & in Vigilia ſancti Thomæ Apoſtoli confirmatus M. Joannes de Kuick uſque ad annum 1450. Laurentii Groningenſis ſocius fuerat in moderanda juventute. Verùm eo anno ſeceſſit, & in vico Eigelſteiniano juxta latus meridionale Eccleſiæ ſanctæ Mariæ Magdalenæ ludum literarium reſeravit, adeóque jam tribus in ædibus Philoſophia docebatur. Anno 1476. florebant præter eas tres, Domus *Campis*, Domus de *Barkan*, aliàs *Berchem* vel *Berka*, Domus *Montis*, Domus de *Buſco*, è quibus varii præſentati, ad gradus Academici honoris admiſſi fuêre. Nec alii eos conſequebantur, quàm qui Magiſtros ex his Burſis audiviſſet, ſæpius enim decrevit alma AA. Facultas, ùt Annales ad annum Chriſti 1459. oſtendunt. Neminem, niſi qui *Burſam intrâſſet, modò onera burſalia ferre queat, ad gradus Academicos præſentandum*. Circa annum 1550. quidam Magiſtri è Cucana Domo egreſſi ad novam (quæ & Coronarum & nova Cucana dicitur) domum Philoſophis colligendis & exercendis in vico San-Maximinianæo coierunt, de qua ſola meminit Middendorpius *L. V. Academ. pag. 149.* Cùm ex teſtamento Adriani de Breda Magiſtri & Con-Regentis Burſæ Kuick anno 1541. demortui conſtet, Domum primævam Cucanam fuiſſe, ſitam apud Pixidem *in der Büſſen* (hâc dialecto populari ædes S. Mariæ Magdalenæ audit) Domûs primæ Cucanæ Regentes reperio hos;

Joannem de Kuick. Petrus Suls de Colonia Theologiæ Doctor, Scholaſticus ſancti Gereonis, Paſtor ſancti Laurentii, Canonicus ſancti Severini, Regens Domûs Kuick obiit anno 1525. Alterum Hermannum de Clivis, aliàs Kekenyck, Canonicum ſancti Lamberti & ſanctæ Mariæ Clivenſis. Tertium Adrianum de Breda. Stetit ea Domus ad annum 1556, quo fundi alendis Profeſſoribus ac diſcipulis Cucanis conlati inter Montanum & Laurentianum Gymnaſium diviſi fuêre.

Domûs novæ Cucanæ ſeu Coronarum in San-Maximinianæo vico varia fortuna fuit.

Ejus Regentes hos exhibent Annales Facultatis artium. Hermannus Coynsberg anno 1549. dicitur Regens Coronarum L. V. Facult. AA. Henricus de Kempis ſacroſanctæ Theologiæ Baccalaureus annis 1550. & 1551. Regens Burſæ Cucanæ audit. Godefridus Wilich anno 1552. Regens Domûs Cucanæ ſub Pentecoſteo, ſub Remigii verò is, qui anno proximo 1553. 22. Decembris Quæſtor concorditer eligitur venerabilis Dominus M. Jacobus Leichius Cochemenſis utriuſque juris Baccalaureus, Rector Burſæ novæ Cucanæ in platea ſancti Maximini ſituatæ, pro tempore Decanus Facultatis AA. anno 1556. 4. Julii M. Jacobus Leichius reddidit clavem ciſtæ quæſtoriæ, & jus omne quantum ad regimen in manus Facultatis AA. tradidit.

Middendorpius loc. cit. ob Juſtum Velſium Haganum Profeſſorem Burſæ Cucanæ, hæreſio palàm ſpargentem, extinctam Burſam vult: ſed Annales Facultatis AA. & Hiſtoria Gymnaſii Tricoronati accuſant Leichium Sacerdotem, quòd nuptias inceſtas Lutherano ſtilo celebraverit, & hæc vera cauſa eſt abdicati regiminis.

Quatuor Domus ſupra memoratæ jam ante hanc diem defloruerant, nec in albo Annalium ullo veſtigio deprehenduntur.

Domus San Maximinianæa anno proximo 1557. decreto Senatûs & Univerſitatis traditur Joanni Rhetio è Societate Jeſu. Vide *Gymnaſium Tricoronatum.*

Domûs Cucanæ celebratus Magiſter fuit Ortwinus Gratius, ut conſtat ex præfatione ab eodem præfixa operibus Victoris Carben, nec Author Epiſtolarum obſcurorum virorum id ignoravit. Vide *Ortvv. Gratium.*

Memoria Cucanæ Domûs gratitudinis ergo perennat, nam præter tres Examinatores è ternis Gymnaſiis quartus Cucanus ſemper intereſt, examinandis iis, qui gradum Baccalaureatûs & Magiſterii petunt, qui Burſæ veteris nomen & officium repræſentat.

Hermannus Kerſenbroick à Lemgow Scriptor *Belli Monaſterienſis* renuntiatur Baccalaureus Philoſophiæ & artium anno 1541. 21. Aprilis, Præſide & Promotore Magiſtro Godefrido à Wilich Domûs Cucanæ; hæc igitur Domus Leichium & hunc Scriptorem formavit.

L.

LAMBERTUS du CHATEAU natus Leodii 1669. admiſſus Coloniæ ad Societatem Jeſu, Novitiatum Treviris ingreſſus eſt 1689. Quatuor vota ibidem profeſſus eſt 1701. Poſt traditam eodem in loco & alio Philoſophiam functus eſt annis aliquot officio Miſſionarii Caſtrenſis, & ut paucis abſolvam omnia, fuiſſe virum ſolidæ & probatæ virtutis maturæque prudentiæ, amantem vocationis ſuæ & regularis diſciplinæ, privati publicique profectûs ſpiritualis ſtudioſum, circumſpectum, ſagacem, induſtrium in negotiis urgendis & promovendis, varia, quæ cum laude & fructu geſſit, monia prodiderunt: fuit enim Procurator Provinciæ, Regens Gymnaſii Tricoronati, Socius R. P. Provincialis, Præſes & Miniſter Seminarii Trevirenſis, Rector Collegiorum Bonnenſis, Aquiſgranenſis & Trevirenſis. Sub finem vitæ Coloniæ hydrope cœpit laborare, quo omnibus Eccleſiæ Sacramentis præmunitus, undecimo Kalendas Februarii extinctus eſt 1740. Scripſit, ſed typo non publicavit

Compendium hiſtoriæ Societatis JEſu, aliáq;.

LAMBERTUS HENRICUS XYLANDER Gymnaſii Montani Profeſſor fuit, Coloniæ ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus, Paſtor in Hinsbeck. Scripſit ſub patrocinio D. Fabri Regentis Montani metro cabaliſtico

Myſteria Dominicæ Nativitatis celebriora.

LAMBERTUS Leodienſis Monachus S. Laurentii in Cœnobio Tuitienſi, Ordinis ſancti Benedicti in Diœceſi Colonienſi, claruit 1220 ſub Werimboldo Abbate III. Scripſit *præter hymnos & epigrammata, mandante Metropoli Agrippinâ, ut habet præfatio.* Item *de vita S. Heriberti Archi-Epiſcopi Colonienſis libros II. meminit Molanus ad Uſuardum 16. Martii, & Arnoldus Wionus in ligno vitæ ſive libro de illuſtribus Benedictinis.*

LAMBERTUS MOLL ſancti Martini Coloniæ, Ordinis ſancti Benedicti, Cœnobita perdiligens & induſtrius, obiit 1622. 12 Octobr. A quo ſupereſt

Manuſcriptus in ejus loci Bibliotheca libellus, continens varios aphoriſmos, excerptas preces, & ſimilia ex Ss. Patribus aliiſque Scriptoribus collecta cod. ſig. B. 29.

Ex Comment. MS. D. Oliv. Legipont.

LAMBERTUS de Monte Domini von Heerenberg, Canonicus ad ſancti Andreæ Coloniæ, Decanus ibidem Facultatis artium 1458. ultimo ſemeſtri, primùm avunculi fuit in regundo Gymnaſio Montano collega & ſocius fuit. Regens dein conſtitutus ab Gerardo à Monte Domini avunculo ſuo ab nona Novembris anni 1480. ad anni 1499. 17timam Aprilis: ædes, quas anteceſſor conduxerat, emit, & ſuas fecit, aliáſque domos diverſas, 1469. *den groſſen Wald, Neuenwalde* 1498, & 1499. parvam domum in an-

gusto

guſto vico à Valentino Engelhard emit. Rector Magnificus in Univerſitate Colonienſi 1478. in profeſto S. Thomæ Apoſt. eligitur, obiit 1499. 17. Aprilis. In eâdem ipſum inter antiquiores & celebriores Philoſophiæ Profeſſores ſtudii Philoſophici promovendi perquam ſtudioſos meritò recenſeri debere, edita ejus teſtantur opera:

Compilatio commentaria Magiſtri Lamberti de Monte Domini, artium ſacrarum, ſublimitatum, Interpretis perſpicaciſſimi in octo libros Ariſtotelis de Phyſica, ſive de naturali auditu intitulatos ex communi acervo probatiſſimorum Philoſophorum; maximè tamen juxta fidiſſimam doctrinam ſancti ac Cherubici Doctoris Thomæ Aquinatis tranſumpta. in fol. pag. adv. 149. Cui equidem Magiſtro familiare fuit, ùt Syris & maximè Palæſtinis, ſingulis ſuis declarationibus parabolas jungere: ut, quod per ſimplex præceptum teneri non poterit, per ſimilitudinem ſaltem exempli accipiatur. Coloniæ operâ atque impenſis Henrici Quentel anno à virginali partu MCCCCXCVIII.

Expoſitio celeberrima Magiſtri Lamberti de Monte Domini circa tres libros de anima Ariſtotelis, quâ præclariſſimis Commentariis D. Thomæ Aquinatis naturalis Philoſophiæ Interpretis acutiſſimi, ad profectum ſtudentium. in fol. pag. adv. LXXXI. Calcis meta quievit Agrippinæ, curâ pervigili Henrici Quentel civis ejuſdem, virginei partûs anno nonageſimo, octavo ſupra milleſimum quadringenteſimum; die vero 5ta Octobris.

Quæſtio magiſtralis a Venerando Magiſtro Lamberto de Monte Domini, artium & ſacræ Theologiæ Profeſſore eximio vigilantiſſimè congeſta, contendens per authoritates Scripturæ divinæ, quid juxta ſaniorem Doctorum ſententiam probabiliter dici poſſit de ſalvatione Ariſtotelis Stagiritæ nati Nicomaci Græcorum omnium ſapientiſſimi.

Livida ne timeas rabidi canis ora libelle,
Ibis in adverſos, qui tueatur habes.

in folio pp. in fine. *Cùm juxta Commentatoris in prologo libri Phyſicorum elegantiſſimam, & notatu dignam nullius eorum, qui ætate ſecuti ſunt, Ariſtotelem olim Græcorum ſapientiſſimum uſque in hunc diem, quique ſuis addidit artibus, quod eſſet dignum harum pars appellari, nec quiſpiam in ejus verbis invenit errorem alicujus quantitatis, & talem virtutem eſſe in individuo uno miraculoſum & extraneum exiſtit, & cùm hæc diſpoſitio in uno reperiatur homine, dignus eſt potius eſſe divinus, quàm humanus.* Etiam ſanctus Thomas in pleriſque locis de æternitate mundi loquens, & præcipuè in octavo Phyſicorum aſſerit veritatem fidei rationibus Ariſtotelis efficaciter impugnari non poſſe; nec venit Ariſtoteles circa mundi perpetuitatem, aut circa intelligentiarum multitudinem cenſendos hæreticus. Idcircò venerandus & eximius Magiſter noſter Lambertus de Monte Domini, ſacrarum literarum Interpres & Scrutator profundiſſimos, in præhabita quæſtione oſtendit & concludit probabiliter per authoritates Scripturæ divinæ, & juxta ſaniorem Doctorum ſententiam *Ariſtotelem ſummum, & Philoſophorum Principem de numero ſalvandorum eſſe.*

LAMBERTUS Præſul inclitæ Benedictinæ, nec non exemptæ ſancti Laurentii Abbatiæ in Monte Leodii poſt S. Popponem XImus cùm generis nobilitate, tum pietate clariſſimis parentibus Coloniæ Agrippinæ oriundus, Leodii primæ inſtitutionis ſcholaris rudimenta ſuſcepit ſub Adelmanno (alii Adelmo) Præceptore, illuſtris Eccleſiæ Cathedralis Leodienſis Scholaſtico tunc celeberrimo: quippe, qui tum humanarum literarum eſſet periciſſimus, quique eo nomine famâque poſtmodum Brixienſis ſeu Brixintenſis in Italia creatus eſt Epiſcopus. Sub tanto Magiſtro ità profecit Lambertus, ut brevì utriuſque literaturæ periciſſimus evaſerit. Qui poſt hæc ſub Stephano Abbate, viro ſcientiâ ac vitæ ſanctitate claro, regulari vitæ nomen dedit..... quique, cùm ſcripturis eruditus valde eſſet, nec minus vitæ meritò reverendus, à Stephano Abbate Laurentianis ſuis Religioſis præfectus *Scholæ interioris* bene docuit (diſtinguebatur olim in Cœnobiis Benedictinæ Religionis duplex ſchola, *exterior* una, in qua erudiebantur à noſtris Laici; *interior* altera in qua inſtituebantur ipſi Religioſi ad omne ſcientiæ genus) in qua hîc in ſancti Laurentii Academia mirificè profecit Rupertus noſter, poſtea Tuitienſis Eccleſiæ Abbas, & doctrinæ ſuæ plura edidit ſpecimina, quibus ſe egregiè eruditum, nec non multis modis utilem & notum ſe poſteritati præbuit.... quibus tum eruditionis, tum virtutis monumentis dignus habitus deinde eſt, qui Stephano laudato in Abbatiali regimine ſuccederet; eundem Reinerus noſter *in libr. de viris illuſtribus Cœnobii S. Laurentii* indigitat fuiſſe hominem multimodæ utilitatis. Vivebat Reinerus medio ſæculo XII. Obiit Lambertus plenus virtutibus anno 1069. Kalend. Octobris. Præfuit annis decem & ultra. Terræ traditus ad ſiniſtram Stephani Abbatis ejus prædeceſſoris cum opinione ſanctitatis vitâ functi, cujus corpus integrum cum illibatis veſtibus repertum eſt ab illuſtriſſimo Joſepho Zantfelicio ad tractum Rheni Nuntio Apoſtolico anno 1656. poſt ſex ab ejus obitu ſæcula integra.

Lamberti ſcripta hæc recenſentur: imprimis pulchro ordine ac diſerto admodum eloquio accuratóque ſtilo deſcripſit

Vitam S. Heriberti Colonienſis Archi-Epiſcopi, nec non miracula.

Muſicè item quædam de ipſo compoſuit, cúmque in verſibus ordinandis claro fretus eſſet ingenio, *Hymnorum varii generis carminum librum 1.* concinnavit

Epigrammatum librum 1.

Officium etiam nocturnum de eodem ſcripſit, quod pulchrâ & regulari modulatione compoſuit.

Hæc ex Reinero, nec non ex aliis S. Laurentii Leodienſis Scriptoribus, quibus ferè in omnibus conſentit *Trithemius Abbas in catalogo Scriptorum Ordinis S. Benedicti.*

Super jam dicta nonnulla obſervatu digna occurrunt.

1mò. Quod eruditi Bollandi continuatores Godefridus Henſchenius & Daniel Pappenbroichius in obſervationibus prævi is de vita S. Heriberti ad diem XVI. Martii *Act. SS Tom. 2. pag. 465.* Trithemium Laudatum de Lamberto noſtro ſcribentem minùs rectè arguant erroris in hoc, quod eam ſancti Laurentii Scriptoribus accenſeant, falsò exiſtimantes, dictæ vitæ elucubrationem occaſione Ruperti noſtri, poſtmodum Tuitienſis Abbatis, illi fuiſſe tributam: cùm & certò conſtet

ex antiquioribus ac ſinceris Lambertianis monumentis (ùt jam vidimus) illam tribui Lamberto: poſt quos Commentarios ſcripſiſſe videtur Trithemius.

2dò. Dicimus non ſolùm Lambertum ſeu Lampertum noſtrum, ſed & alium ejuſdem nominis Tuitienſem Cœnobitam ſcripſiſſe vitam ſancti Heriberti; ſicuti & Rupertum ex hujus Abbatiæ Religioſo in Abbatem Tuitienſem aſſumptum à Friderico Colonienſi Archi-Epiſcopo. Lambertus ergo ille Tuitienſis, quem cum noſtro confundunt, alius planè ab illo eſt, qui tamen eodem ævo, vel circiter, claruiſſe videtur.

Videtur etiam perſonarum errorem iniiſſe *Arnoldus Wion* Archi-Monaſterii Caſſinenſis Scriptor non ignobilis (qui illum confundit cum alio Religioſo ejuſdem nominis, qui hoc in eodem Monaſterio vixit circa annum 1150, cui nulla fides, uti nec aliis, qui primùm claruiſſe tradunt 1120.) ſed anno 1045. & verè floruiſſe dicitur.

Ex Athenæo Laurentiano in Monte Leodii vitâ ſcriptisque viros illuſtres dictæ S. Laurentii Abbatia Benedictina recenſente, Authore Cœleſtino Lombardo ejuſdem Cœnobii Profeſſo, edito à Bernardo Petzio.

LAMBERTUS Tuitienſis Monaſterii Religioſus, ineunte ſæculo XI. ante annum 1055. ſcripſit *Vitam S. Heriberti*, Archi-Epiſcopi Colonienſis, Fundatoris & Dotatoris ſui Monaſterii, quam Bollandus & Socii ad diem XVI. Martii ex quatuor codicibus manuſcriptis vulgârunt, quorum unus extat in eodem Cœnobio Tuitienſi in parvo craſſo codice, quem Joannes Gamans deſcriptum manu ſuâ Antverpienſibus Hagiographis tranſmiſit. Hunc Lambertum fuiſſe Fratrem profeſſum Monaſterii Tuitienſis, evidens eſt ex præfatione hujus vitæ & omnium codicum MS. Conſentit authoritas, eundem aliquando fuiſſe Leodienſis S. Laurentii Cœnobii alumnum vel Adelmanni diſcipulum, nullo ſufficienti argumento probavit Trithemius.

Acta Sanctorum Tom. II. Martii p. 465.

LAMBERTUS à WICKEDE vixit ſæculo undecimo ſub Archi-Epiſcopo Colonienſi Annone, ùt ipſe teſtatur. Rector erat Eccleſiæ ſancti Benedicti, & Canonicus Collegii ſancti Panthaleonis in urbe Tremonienſi. Ditmarus Mulhert ipſum nominat nobilem Patritium urbis Tremonienſis, aſſeritque adhuc anno milleſimo octogeſimo vixiſſe.

Parva ejus Chronica variè exhibetur. Exemplar ejus in Bibliotheca Domini Mulherts reperit J. D. von Steinen, in eóque referuntur geſta à Chriſti Nativitate ad annum uſque milleſimum ſeptuageſimum; præſertim tamen ad urbem Tremonienſem ſpectantia conſignantur.

Quæ ſpeciali animadverſione digna ſunt, pauca reperies. Excipe Diploma Caroli Magni Trutmanno (ùt fertur) datum; quod primò à Meibom typo editum eruditorum ingenia poſtmodum egregiè exercuit & fatigavit.

Qui Annales Circuli Weſtphalici L. 2. p. 103. à Stangenfol editos legit, eoſdem à Lamberto ſtilo ligato ſcriptos fuiſſe, in errorem facilè induci poſſet: inde natum, quòd Sebaſtianus Reuther Spirenſis in ſuo Genethliaco quingenteſimo ſeptuageſimo octavo ſupra milleſimum impreſſo verba Lamberti in verſus tranſtulerit, addito ejuſdem nomine. Hinc videtur judicâſſe Stangefol, verſus illos è Lamberti vena fluxiſſe; ſed erroneum eſſe ejus judicium, inquit *J. D. von Steinen*, idque ſe manifeſtè poſſe oſtendere.

Ex orig. hiſtor. Weſtphal. J. D. von Steinen.

LARARIA, EPHESTIA dicuntur ea loca, quibus ſtatuæ antiquæ Deorum, Geniorum, Nympharum, inſcriptiones, lapides, urnæ, ſigilla, nummi aſſervantur.

Ea varia fuêre inter Agrippinenſes.

Præ cæteris intrà mœnia Urbis Agrippinenſis recenſet Stephanus Broelmannus ſuo ævo celebrata.

I. Lyskirchianum.
II. Beiwichianum.
III. Kirickianum.
IV. Helmannianum.
V. Broelmannium.

In Epideigmate hiſtoriæ veteris civitatis Ubiorum Tabella VII. anno CIↃ. IↃ. CIIX. impreſſo apud Gerardum Grevenbroich in folio.

VI. Sæculo XVII. clariſſimus vir Godefridus Balthaſar von Hartzheim Cenſor Senatûs Agrippinenſis domui ſuæ ſimile excitavit, & raris antiquitatis Romanæ exuviis nobilitaverat, cujus catalogum typo impreſſum vidit urbs, anno 1732. in octavo, enumerante & deſcribente Ignatio Roderique.

VII. Celeberrimum nunc eſt in arce Comitum de Blanckenheim, ubi lapides ævo Romani Imperii ſtantis ſculpti rariores viſuntur.

VIII. Octavum dici poteſt veſtibulum Armamentarii Civitatis Colonienſis, in quo collocati viſuntur lapides, Romani Imperii teſtes coævi, & ſinceri ad hunc diem conſervati. Epheſtiorum *Librum ſextum* C. V. Stephani Broelmanni MS. ſibi viſum teſtatur Ægidius Gelenius *de Col. A. magnitudine L. III. Syntag. 1. pag. 255.*

LAURENTIUS DONCKERS Sylvæducenſis, 1634. natus Patre Joanne ejuſdem urbis Scabino, Lugduni Batavorum ab experiſſimis Magiſtris Henrico Regio, Isbrando Diemerbroeck, Franciſco de Le Boe Sylvio in Theoria & praxi medendi inſtitutus, ab ejuſdem urbis celeberrima Facultate medica circa annum 1662. 25. Octobr. medicinæ Doctor creatus fuit. Poſt in ſchola illuſtri paterna medicinæ, phyſices, chirurgiæ & anatomiæ profeſſione ordinariâ & publicâ functus fuit.

Ut autem ad praxin admitteretur, in Colonienſi urbe & Univerſitate librum infra deſcribendum obtulit. Uxorem duxit anno 1665. Annam von Schrieck, è qua plures genuit liberos, eâque mortuâ, ſecundam duxit Gertrudem anno 1690. Religionis Catholicæ ergo reliquit ſolum Batavicum, & ad ſanctam & felicem Coloniam acceſſit, ubi & Medicum experiſſimum & Catholicum integerrimum palàm ſe geſſit, totámque familiam ad avita ſacra reduxit. Obiit 1700. 1. Decembris, ſepultus ad D. Petri Parochiam.

Idea febris Petechialis, ſive tractatus de morbo Punctulari, ſpeciatim de eo, quo ab hinc circiter 12 Colonia ejúsque vicinia affecta fuêre. Authore Laurentio Donckers Sylvæducenſi medicinæ Doctore pract. Coloniæ, olim in ſchola illu-

ſtri

ſtri paterna ejuſdem Facultatis ac Philoſophia naturalis Profeſſore, nec non chirurgia & anatomia Prælectore. Lugdun. Batav. apud Petrum van der AA 1686. in 8vo minore pag. 500. *Inſcripſit librum DD. Coſſ. Quæſtoribus & Procoſſ. Senatoribus libera Imperialis Reipublica Colonienſis.*

Relicti MS. Laurentii Donckers Tractatus Phyſico-Metaphyſico-medici *de homine.*

Pars prima de corpore humano, in qua hujus forma ſeu conſtructio & natura cum ejus functionibus, per æterna principia & leges naturæ ab ævo ſive prima ſui generatione curioſiſſimè demonſtratur.

MS. Laurentii Donckers Tractatus Phyſico-Metaphyſico-medici de homine pars ſecunda Metaphyſica ſive de mente humana, in qua primò, quid ea abſtractè in ſe ipſa, ſive in ſimplici undáque ſua natura ſit. 2. Quatenus cum corpore unita hominem conſtituat. 3. Quas per hanc unionem induat facultates & functiones. 4. Quâ ratione & modo in corpore operetur, diſtincta explicatur.

MS. partis tertia vix tres quaterniones ſuperſunt in MS, quod extat apud filiam expertiſſimi viri Laurentii Donckers, nunc viduam clariſſimi D. Schulten. In omnibus ſuis ſcriptis ſe Carteſiana Philoſophia ſtudioſiſſimum vindicémque acerrimum contra diverſas ſectas oſtendit.

LAURENTIUS à DRIPT Venlonæ natus anno 1633. ſolemnem in Abbatia ſancti Viti Gladbacenſi Ordinis ſancti Benedicti profeſſionem emiſit 1652. 17. Februarii, Presbyter ordinatus 1657. Fuit vir ſolers, ingenioſus, ac in Theologicis comprimis verſatus: cùm & Gladbaci & in inclita Corbeja Theologiam multis annis docuiſſet, ab Epiſcopo & Principe Paderbornenſi in aulam adſcitus, Theologus domeſticus, ac dein Vicarius Generalis per dictam Diœceſin conſtituitur, obiit ex calida febri Neuhuſii 1686. 27. Aprilis, ætatis 53, profeſſionis 35, Sacerdotii 29. Opuſcula ab eo edita ſunt ſequentia:

Cautio judicialis Prælatorum Eccleſiaſticorum & Regularium, in qua, quid ſit, ſummariè de plano, ſimpliciter, ſinè ſtrepitu & figura judicii, ſolâ rei veritate inſpectâ, & quomodo Superiores Eccleſiaſtici & Regulares contra ſuos ſubditos in cauſis levibus, gravibus ſeu criminalibus procedere debeant, paucis demonſtratur; Autore Laurentio à Dript. Neuhuſii typo Joannis Todt in 8vo pp. 335. 1684.

Anti-Decalogus Theologico-Politicus reformatus, cum appendice refutatoria Theodori Reinkinck quondam Daniæ Cancellarii, de regimine Eccleſiaſtico. Coloniæ editus 1672. *in 12mo pag.* 602. *Idem Paderbornæ* 1672. *in 12mo.*

Statera & examen libelli, cui titulus: Monita ſalutaria B. V. ad ſuos cultores indiſcretos. Coloniæ 1675. *in 8vo pp.* 231.

Speculum Archi-Diaconale, ſive praxis officii & viſitationis Archi-Diaconalis in gratiam Vicariorum Generalium, Archi-Diaconorum aliorúmque Viſitatorum Synodalium, & curam animarum habentium compilatum, operâ & ſtudio &c. Neuhuſii 1676.

Virgo Lauretana. Neuhuſii 1673. *in 8vo.*

Ex faſtis Monaſteriis ſancti Viti M. in Gladbach.

LAURENTIUS FABRITIUS Urdingenſis, primùm Capellanus Joannis Wilhelmi Adminiſtratoris Epiſcopatûs Monaſterienſis, ſacræ Theologiæ Doctor, dein Parochus ſancti Albani Coloniæ, ac Canonicus Metropoliticus. Demum anno 1588. 7. Auguſti conſecratus fuit Epiſcopus Cyrenenſis ab Illuſtriſſimo Coriolano Nuntio Apoſtolico Coloniæ. In patria ſua inſtituit & fundavit ſtipendium Magiſtro bonarum artium alendo. Obiit anno 1600. 22. Julii. Sepultus in Æde Metropolitica Colonienſi ante Capellam Walrami Archi-Epiſcopi, hoc epitaphio:

LAURENTIUS FABRITIUS
Urdingenſis, ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, Epiſcopus Cyrenenſis, Suffraganeus Colonienſis, & hujus Ædis Canonicus.

Ejus ſtudio in lucem prodiit

Gegen-Bericht und Chriſtliches Examen des Laſter-Buchs Münſterſchen Inquiſition genannt, welches 1583. 23. *Decembris zu Münſter in der Nacht in Häuſern, auch Fabritii ſelbſten Hof geworffen und ausgeſprenget hat ein verführiſcher Calviniſt* 1584. 31. *Julii Monaſterienſi editione,* 1585. *Colonienſi typo prodiit. Quo libello, quòd Societati noſtra recenter introducta impactas ab Hæreticis calumnias diluerit clariſſimus Hyſperaſpiſtes, grates æternas debet Societas JESU.*

Ex Heiſtero in Suffrag. Colonienſibus.

LAURENTIUS à GRONINGA ſecundus Moderator apud Ubios fuit ejus Gymnaſii, quod nunc ab ejus nomine *Laurentianum* dicitur: nam primus ejuſdem Moderator erat Joannes Hulshall Machlinienſis 1426. promotus Magiſter. Hunc ſecutus eſt in regenda Gymnade Laurentius Groningenſis, Decanus Facultatis artium 8. Octobris anno 1447, qui in hoc exercitio ſocium habuit M. Joannem Kuick. Hic anno 1450. 1mâ Septembris à Laurentio ſecedens, novam ſcholam Cucanam ab eodem dictam Coloniæ aperuit in vico *Eigelſtein*, dum anno 1549. in vicum San-Maximinianæum & Domum Coronatum nova ſeceſſio fieret. Anno 1569. translatio Collegii Laurentiani ob majorem commoditatem, Senatûs adſtipulatione, ac ſereniſſimi Archi-Epiſcopi authoritate ad Minoritarum Cœnobium æquis conditionibus tranſacta eſt. Nomine Laurentiani Gymnaſii impreſſus liber extat:

Reparationes lectionis Logicæ Ariſtotelis ſecundùm proceſſum Magiſtrorum Regentium in Burſa Laurentii. Coloniæ Agrippinæ 1500.

Middendorp L. V. Academ. Cratepæl. in Archi-Epiſc. Colon p. 178.

LAURENTIUS SIFANUS PRUNSFELDIUS, Coloniam poſt longinquas & diuturnas peregrinationes veniens, aggreſſus eſt id, quod aliàs in Gallia (ùt ipſe ſcribit p. 3.) cum lauda ac fructu fecerat, Græcum Scriptorem Iſocratem publicè interpretandum & explicandum, idque in Gymnaſio Coronarum, quod ab anno 1557. 2. Februar. Patri Joanni Rhetio & Sociis Jeſu traditum fuerat: non quòd deeſſent huic urbi aut Gymnaſio linguæ hujus Profeſſores *(haud enim ignorabam* (ajebat ipſe p. 4.) *hoc Gymnaſium habere non modò, qui Græcum ſermonem profiterentur, verùm etiam, qui Philoſophiam ex ipſis Græcorum fontibus, unde emanavit, ipſorum quoque linguâ explicarent) ſed ad dignitatem, celebritatem & nobilitatem hujus Gymnaſii atque urbis pertinere, ut non hujus ſolùm ſermonis, ſed cæterarum quoque ſcientiarum plures ſint Profeſſores.* Cœperat Sifanus hoc conſilium jam annn 1556; ſed causâ aliâ ex aliis tum Gregorii Nyſſeni ſcriptis aliquot Latio reddendis biennium & ampliùs occupatus fuit; quo opere abſoluto hortatoribus nonnullis conſularibus & ſenatoriis viris ex amore erga patriam (unde colligimus, patriam ejus fuiſſe Coloniam, aut ſaltem natum in Archi-Diœceſi Colonienſi; nam Pantaleo in Proſop. ad annum Chriſti 156. eum Schleidanum & Joannis Sturmii conſobrinum fuiſſe narrat & affirmat) & ſtudioſam juventutem ſuſcepit explanandum Iſocratem 1558, cui labori die ſextâ publicâ oratione panegyricâ Græci ſermonis & Iſocratis prælusit. Pag. 15. meminit cum laude Rudolphi Agricolæ, Alexandri Hegii, Eraſmi Roterodamenſis, qui Germaniæ reſtituerunt Græcas literas contemptu vel oblivione penè ſepultas. Eo loci ſcilicet pag. 16. copiam Græcæ facundiæ extollit, confutat Craſſum apud Ciceronem exprobrantem Græcis, quod ineptum linguâ ſuâ non expreſſerint: Exiſtimo, ait, Ciceronem, qui diligentiſſimè optimos quoſque Scriptores Græcos legiſſet, illorum ſermonis tam vel imperitum vel oblitum non fuiſſe, quin ſciret, quem Latini appellant ineptum, eum à Græcis iisque Atticis diu Apeirocalon: haud minùs aptè compoſito ac dilucido vocabulo, quàm Latinum eſt; neque enim Cicero eo loco ex ſua, ſed ex Craſſi perſona loquitur, qui cùm non tam doctus fortaſſe Græcè eſſet, quàm Cicero, ejus perſonæ ratio habenda fuit.

Profeſſorem juris ſe eſſe, & in libelli impreſſi titulo, & in laudatione hiſtoriæ p. 42. teſtatur: eſt enim mea quoque mihi profeſſio juris tuenda. Anno 1564. ex Senatûs-Conſulto, quo intermiſſam jam diu publicam hiſtoriarum prælectionem revocat, Sifanus hiſtoriarum Profeſſor renuntiatus fuit, quod munus antequam ſuſciperet, orationem publicam in hiſtoriæ commendationem præmiſit in Gymnaſio Coronarum habitam XIV. Kalendas Majas. Rationem ſuam docendæ hiſtoriæ ſubjunxit impreſſæ orationi, quæ hujuſmodi eſt:

» Quoniam partim Græcos, partim Latinos
« Hiſtoricos vobis prælecturus ſum, commodiſ-
« ſimum viſum eſt à Græcis, quorum ſcientia &
« doctrina prior eſt, initium facere; & ea vobis
« ſcripta imprimis ſumere interpretanda, ex qui-
« bus haud mediocres progreſſus ad reliquas hi-
» ſtorias intelligendas facere, & quaſi fundamen-
« ta hiſtoriarum cognitionis jacere poſſitis. Im-
« primis igitur oblatus eſt hic Xenophontis libel-
« lus, tum de publicis, tum de privatis Lacedæ-
« monum moribus & inſtitutis: poſt quem ejuſ-
« dem Authoris alterum libellum de Athenien-
« ſium ſtatu civitatis (in quibus libellis harum
« duarum civitatum longè diverſos mores & in-
« ſtituta tradit) poſt hæc ejuſdem Authoris Hie-
« ronem ſive Tyrannicum, vel ſi malueritis, Iſo-
« cratis Nicoclem de regno vobis exponam, ubi
» de regio ſtatu & regno adminiſtrando, ſubdi-
« torúmque adversùs Reges ſuos obſequio & of-
« ficio tractatur. Deinceps Polybii libri ſexti
« compendium vobis interpretari decrevi, ubi
« Romanorum civitatis liber ſtatûs quidem, ſed
« multùm ab Reipublicæ vel Athenienſium vel
« Lacedæmoniorum diverſus explicatur. Quibus
« ſcriptis cognitis intelligetis, vos haud infirmum
« poſuiſſe fundamentum, atque haud contem-
« nendos ad reliquos Hiſtoricos tam Græcos,
« quàm Latinos intelligendos feciſſe progreſſus. «

Prodierunt in lucem

Orationes duæ Laurentii Sifani Prunsfeldii Juriſconſulti: altera de laudibus linguæ Græcæ & Iſocratis habita Coloniæ Agrippinæ anno 1558. pridie Nonas Julii.

Altera in commendationem hiſtoriæ ibidem habita anno 1564. XIV. Kalendas Majas in 8vo apud hæredes Arnoldi Birckmanni Coloniæ 1564. pp. 96.

LAURENTIUS SPRUNCKER Paſtor in Arenberg, & Camerarius Capituli ruralis vigilantiſſimus & zeloſiſſimus Cultor Angelorum Cuſtodum, ſub quorum titulo Sacellum extrui curavit haud procul à valle Arenbergica, quo populus frequens religione ductus accurrit, obiit 1720. 7. Januarii. Scripſit

Libellum de St. Angelis Tutelaribus.

LAURENTIUS SURIUS Lubecæ naſcitur ex Catholicis & perhoneſtis parentibus inter tumultus Lutheranæ hæreſeos, templa & Magiſtratum avitæ Catholicæ religioni eripientis: Pater enim unà cum Joanne Rhodio Decano majoris Eccleſiæ Lubecenſis orthodoxam religionem ad extremum uſque halitum profeſſi ſunt. Frater Laurentii Nicolaus Surius J. U. D. in linguis Latina, Græca, Hebraica, Gallica, Italica exercitatiſſimus, Canonicus majoris Eccleſiæ Lubecenſis anno 32. ætatis morte immaturâ ereptus fuit. Soror Surii nupſit Neiburio, ex qua natus Laurentius Neibur, Eccleſiæ Lubecenſis Canonicus, *horum Commentariorum Author;* cognatus Surio fuit Joannes Tidemannus, Lubecenſium Catholicus Antiſtes. Humaniores literas didicit Francofurti ad Oderam, inde Coloniam miſſus, Sophiam in Gymnaſio Montis audivit explicari ab Nicolao Eſchio notæ ſanctimoniæ viro & Joanne Bronchorſt, à quo poſtremo Magiſterii lauream in Facultate artium accepit anno MDXXXIX. Socium ſtudiorum habuit Petrum Caniſium, poſt Societati Jeſu addictum, eundem & Reverendiſſimum Georgium Stolbroch, Lundenſem Archi Epiſcopum, Contubernales & Commenſales nactus eſt

apud

apud Andream Heerl Canonicum Gereoniticum & ſacræ Theologiæ Licentiatum. Abundabat eâ ætate Cartuſia Colonienſis viris eruditione & ſanctimoniâ clariſſimis Gerardo Hammontano, Theodorico & Brunone Loheriis, carne & ſpiritu Fratribus, Henrico Helmeſio, Juſto Lanſpergio. Hujus potiſſimùm odore allectus videtur, ut auſterum vitæ ſolitariæ genus eligeret. Veſtem ſacram induit anno MDXL. 23. Febr. & proximo anno 24. Februarii profeſſus eſt inſtitutum Cartuſianæ Regulæ: anno MDXLIII. primam DEO hoſtiam obtulit Sacerdos. Quadriennio poſt Prior Cartuſiæ Moguntinæ Surium ad ſe vocat, ſed poſt breve intervallum Coloniam rediit, ubi omnem vitam egit in quiete operoſiſſimam, in ſilentio facundiſſimam, & tot linguis, quot editis libris Eccleſiæ Chriſti patrocinantem, in ſolitudine cum Catholicis eruditis omnibus converſantem religioſiſſimus Eremita, ſed Apoſtolico zelo pro Eccleſia DEI deſudans, nec ante vivendi, quàm ſcribendi finem fecit anno MDLXXVIII. die XXIII. Maji, quæ erat feria IV. quatuor Temporum paulò poſt horam decimam matutinam, ſepultus ante feneſtram, in qua XV. ſigna judicium univerſale præceſſuta picta videmus. Vixit in Ordine XXXVI. annos. Cruditas ſtomachi demum valetudinem prorſus dejecit, cui dum abſente Medico ordinario Domino Birckmanno imperitior mederi conatur efficaciori, ùt ſibi videbatur, potiunculâ, malum auxit, ſupremo vitæ die poſt recitatum cum Patre Matthæo matutinum officium uſque ad nonam horam, ſub qua in ſpondam lecti erectus, agonizare cœpit, collocatus in ſedili ſacelluli ſui Fratribus convocatis & Eccleſiæ preces perſolventibus ſpiritum DEO Creatori reddidit, ſanctiſſimi laboris pro Sanctis & Eccleſia DEI tot annos exantlati mercedem æternam recepturum: præclarè de ſuo Ordine, imò de tota DEI Eccleſia meritus: unde & ſanctiſſimus Papa PIUS V. Priori Colonienſi commendandam judicavit viri ſanitatem, quæ præter rigorem perennis abſtinentiæ, noctium vigilatarum & ſolitudinis ipſius frangebatur concatenato labore ſcribendi, commentandi, ſuóſque & alienos libros, quos Eccleſiæ DEI profuturos ſperabat, typo aptandi. En Pontificium diploma:

PIUS Papa V. dilecto Filio Priori Cartuſiæ Colonienſis (Thomæ Lubecenſi.

Dilecte Fili! ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pro pietate noſtra ac benignitate compellimur providere, ut, qui ſacrarum literarum ſtudiis dediti, laboribus ſuis rem Chriſtianam publicam juvare conantur, ad hoc præſtandum tantò magis excitentur, quantò ſe id commodiùs noverint per ſuorum Præpoſitorum indulgentiam exequi poſſe. Quocirca etſi dilectus Filius Frater Laurentius Surius Monachus Cartuſianus (qui opus de Sanctorum hiſtoriis laborioſum illud quidem, ſed utiliſſimum Chriſtiano populo futurum jam pridem inchoavit, & magna ex parte tranſegit) nihil unquam ſuper onerum ſui Ordinis allevatione impetranda per ſe ipſe nobis ſupplicaverit, aut per alios ſupplicandum curaverit: tamen nos illi, quâ præd. Frater Laurentius eſt, ætati magnis præſertim ſtudiorum laboribus adjunctis, parcendum eſſe cognoſcentes, dilectioni tuæ ipſum vehementer in Domino commendamus; volentes, ut ejus valetudinis & commodorum ejus habeas pro tuæ circumſpectionis modo rationem, quam & illa ætas jam ingraveſcens expoſcere, & ſuſcepti ab eo operis ratio poſtulare videtur; hoc enim præterquam charitati rationíque conſentaneum eſt, erit præterea nobis admodum gratum. Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 1. Julii MDLXX. Pontificatûs noſtri anno ſexto.

T. ALDOBRANDINUS.

Catalogus Chronologicus operum Surii à Garnefeltio collectus.

1545. *Margarita Evangelica Belgico idiomate ſcripta, jam anno 1535. à Theodorico de Stratis Cartuſiano Colonienſi, typo Colon. recuſa, à Surio Latina facta vulgata fuit. Præfatio eſt Nicolai Eſchii ad M. Burchardum Montanum S. T. D.*

1548. *Joannis Tauleri Ordinis Prædicatorum opera è Germanicis Latio donavit. Typo Joannis Quentel.* Gerardus Hammontanus Prior, & tot egregiorum operum vulgandorum Hortator dicat verſionem Adolpho Archi-Epiſcopo Colonienſi, typo Quenteliano in folio, poſt recuſi in 4to.

Ejuſdem Tauleri *Exercitia de Paſſione Domini*, quanquam non eſſe Germanum fœtum opinaretur, dicavit Surius Joanni Rinck J. U. D. Cartuſiæ Colonienſis, imò omnium literatorum ſui ſæculi Mecœnati maximo.

1549. *Joannis Rusbrochii opera è Belgico idiomate vertit, & edit Latino, præfante Gerardo Hammontano ad Reverendiſſimum Joannem Generalem Priorem Cartuſiæ, & Surio Interprete ad candidum Lectorem, ex officina hæredum Joannis Quentel. Anno 1692. Joannes Wilhelmus Frieſſem eundem recudit in ſolio Coloniæ.*

1552. *Florentii Batavi Cartuſiæ Lovanienſis Prioris Libros V. Christianarum inſtitutionum Latinos à ſe factos vulgat. Coloniæ ex officina Quenteliana in 8vo Dicat Reverendiſſimo Joanni Vallom Generali Cartuſianorum.*

Compendium ſalutis in 1610 Coloniæ vulgat, non à mole, ſed ab ſpiritu magnum.

1552. *XV. Conciones de ſacroſancta Miſſæ ſacrificio, & unam de Eucharistia in Comitiis Auguſtanis 1548. habitas Reverendiſſimi Michaelis Sidonii Epiſcopi, Suffraganei Moguntini, permiſſu Authoris Latinas reddidit, & ſubjecit typo hoc anno in folio, apud hæredes Joannis Quentel & Gerwinum Calenium, recuſas Lovanii 1577. in folio, typo Hieronymi Wallæi.*

1553. *Henrici Harphii Ord. Minor. de IX. rupibus typo vulgat, & dicat Joanni Tidemanno Decano Cathedralis Eccleſiæ Lubecenſis, cognato ſuo.*

1555. *Henrici Suſonis Ordinis Prædicatorum ex Suevico Latina facit, typis excuſa dicat Reverendiſſimo Ludovico Bloſio Abbati Lætienſi, cujus rogatu hanc operam navaverat myſticæ vitæ ſtudioſis. Coloniæ ex officina hæredum Joannis Quentel 1555. in 8vo.*

1557. *Joannis Fabri Heilbrunnenſis de Miſſa Evangelica & veritate Corporis Christi in Eucharistia Libros V. è Germanicis Latio donat, & dicat Rudolpho Archi-Epiſcopo Colonienſi, qui dignatus fuerat Surium in ſua cellula inviſere, & ad præclaros labores inflammare.*

1560. *Joannis Gropperi volumen Germanicum de reali præſentia, adoratione & ſumptione unius ſpeciei Christi Eucharistici, nuper invitâ Minervâ à Caſſiano Latinè verſum, feliciori ſtilo Latinum dedit Surius, & dicat Authoris nepoti Joanni Groppero Seniori, ad ſancti Gereonis Scholaſtico.*

1561. *Friderici Staphyli apologiam de Germano Scripturæ ſacræ intellectu, de ejuſdem in vulgare idioma tranſlatione, de Lutheranorum Concionatorum concordia Latinè convertit, & publici juris fecit.*

1563. *F. Staphyli prodromum in apologia defenſionem de vero ſacræ Scripturæ intellectu adversùs Jacobum Schmidelinum Göppingenſem Concionatorem, ac demum abſolutam defenſionem Latinè evulgat, & dedicat Danieli Archi-Epiſcopo Moguntino.*

1563. *Martini Eiſengreinii concionem, cur tot ad Lutheraniſmum deficiant, Latino ſtilo excudi curat, & dicat Godefrido Groppero J. U. Doctori.*

1564. Nonnullis magnæ authoritatis & publici boni ſtudioſis urgentibus penè invitus pertractus eſt ad Joannis Naucleri juris utriuſque Doctoris, Tubingenſis Præpoſiti, & Academiæ Cancellarii *Chronicon continuandum, noſtrique temporis hiſtoriam* conſcribendam. Noverat quidem vir religioſus ac pius, pleroſque hujus ſæculi prudentes judicaturos, hanc ſcriptionem parum convenire ejus ſacro inſtituto, quod profitebatur: ſed cùm ex re eſſet Eccleſiæ, ut ſtudioſis hiſtoriarum lectoribus è manibus excuterentur ſectariorum infideliter ſcripta de rebus noſtri temporis Chronica Carionis, Schleidani, Peuceri & ſimilium Hæreticorum venenatæ hiſtoriæ, dúmque alii Catholici (quibus & plus adſcribendum otii, & ad res ipſas inquirendas media plura ſuppetebant) ceſſarent: coactus eſt etiam hunc laborem ſuſcipere; & quia nôrat, quod hæreſis, ùt cancer, ſerpat multóſque adoleſcentes, dum literis operam dant, hoc tam corrupto ſæculo, in tanta pravorum librorum copia, non raro etiam imprudentes à fide vera Catholica aberrare, ut hos ab Hæreticorum conſortio avocaret, ſtuduit in eadem hiſtoria ipſorum diſſidia, abſurdas ſententias, falſiſſimas opiniones, ſimúlque manifeſta mendacia contra Catholicos detegere: neque fructu is labor caruit, DEO benedictionem tribuente & gratiam. En libri frontem:

Commentarius brevis rerum in orbe geſtarum ab anno MD. ad annum MDLXIV. recuſus cum additamento Michaelis ab Iſſelt ab anno 1500. ad annum 1586. 1602. in 8vo apud Arnoldum Quentelium.

« Henricus Fabritius ex Aquis-Grani oriun-
« dus poſt apud Nemetes ad ſuffraganeam Epi-
« ſcopo operam navandam accitus Germaniæ
« legendum obtulit, quod Latinè ſcripſerat Su-
« rius anno 1568. in folio typo Colonienſi.

1567. Concilia Eccleſiæ tam generalia, quàm particularia prodierant typo Colonienſi Tomis III. in folio ex officina Joannis Quentel annis 1530. 1538. 1551. quæ extant *in Biblioth. Coll. Col. S. J.* ſed cùm iis deeſſent multa, quædam curatiore judicio demenda aut corrigenda viderentur, hanc laborioſam ſpartam in ſe ſuſcepit Surius, & hoc anno pleniores & exactiores *quatuor Tomos Conciliorum typo noſtro vulgatos dicavit Philippo Regi Hiſpaniarum Catholico,* qui, quàm gratum opus fuerit, non verbis tantùm, ſed & liberalitate regiâ oſtendit, dum Duci Albano 200. aureos coronatos Surio numerandos mandavit.

1568. S. *Leonis Magni opera omnia relicta & caſtigata à Librariorum mendis prælo Colonienſi ſubjicit, & dicat Joanni Epiſcopo Monaſterienſi.*

1569. *Homiliarum Doctorum Catholicorum ſelectis homiliis auctum edit, & dedicat Maximiliano Imperatori, typo Martini Cholini in folio pp. 1082.*

1570. Extabant jam multis prælis cuſæ hiſtoriæ Sanctorum, & quidem ex Colonienſibus Typographiis hæ memoriâ digniores:

1. « Hiſtoria Longobardica in folio per Con-
« radum de Homborch civem Coloniæ 1470.

2. « Præclara, ac multis profutura hiſtoria
« Lon-

" Longobardica, additis multorum Sanctorum ac " Sanctarum Legendis pulchris ac raris, ùt paret " tabulam ſub alphabeti ordine editam intuenti. " Hæc ad laudem & gloriam DEI & glorioſæ " Virginis Matris ejus, nec non ad utilitatem " Chriſti fidelium impreſſa, & ad finem uſque " deducta eſt per me Conradum de Homborch, " meòque ſigneto inſignita anno Domini mille- " ſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſexto fe- " riâ ſextâ ante mortem Martini Epiſcopi, de " qua ſit DEUS glorioſus benedictus in ſæcula, " Amen. 1476.

3. " Teutſches Paſſional mit ſeinen zugeſetz- " ten Hiſtorien, iſt verfertiget 1485. auff St. " Mariæ Magdalenæ Abend, impreſſum apud " Ludovicum van Renchen Civem Colonienſem " in folio.

His vel ſanandis omni labe vel inſtaurandis Aloyſius Lipomanus novam editionem adornaverat; verùm Hæreticis protervius indies accuſantibus eas hiſtorias uti confictas, ſpurias, interpolatas, &c. Surius ſuaſu, imò hortatu & juſſu ſapientiſſimorum, quos conſuluit, Europæ virorum, novam editionem apparat. Quorum dum ſententias videt diſcrepare, nonnullis ſuadentibus, ut omnes ſuo ſtilo conſcriberet: aliis, ut quo ſcriptæ erant, ederet, ut, quantum fieri poſſet, omnibus ſe accommodaret, mediam viam tenuit, &, quas Latinè ſatìs & graviter ſcriptas invenit, in iis nil mutavit, in aliis rudiori oratione conſcriptis & æquo verboſioribus *ſuo ſtilo* eas reddidit, & vitandæ prolixitatis causâ *contraxit*: in multis pauca mutavit in lectoris gratiam, non ignorans, quàm hoc ſæculo inculta oratio ingrata ſit. Hoc interim cavit, ne de hiſtoriæ veritate quidquam decederet. Primus Tomus hoc anno prodiit typo Gerwini Calenii & hæredum Quentcliorum, *de probatis vitis Sanctorum Januarii & Februarii menſes complexus, dicatus PIO V. Pontifici maximo 1570. 2. Martii.* Reſpondit Surio ſequenti benevolentiſſimo diplomate:

PIUS Papa V. dilecto Filio F. Laurentio Surio Cartuſiano.

Dilecte Fili! ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Librum, ſanctorum Patrum vitas continentem, à te nuper editum, atque ad nos miſſum libentiſſimè accepimus: qui quidem eò etiam gratior nobis fuit, quod opus in ſe continet à nobis ſemper deſideratum, & ad refellenda Hæreticorum in eaſdem ſanctorum Patrum hiſtorias maledicta aptiſſimum. Laudamus vehementer pium hunc laborem tuum, téque, quòd coram Domino vacuus apparere nolueris, ſed in ejus domum, pro facultate tibi ab eo conceſſâ, quidquid potueris, ultrò obtuleris, debitis in Domino laudibus commendamus. Cujus tamen laudabilis laboris tui gloriam imprimis ei tribuendum eſſe memento, à quo accepiſti & velle & perficere: quod & à nobis & omnibus piis, & Catholicæ Religionis ſtudioſis meritò laudaretur. Hortamur autem te, ut hujuſmodi opere proſequendo, & de Eccleſia DEI bene mereri, & tibi apud omnipotentem DEUM merita augere ne deſiſtas, ſecurus te à Redemptore noſtro laborum tuorum centuplum eſſe fructum percepturum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 2. Junii MDLXX. Pontificatûs noſtri anno quinto.

1571. *Tomus ſecundus de probatis Sanctorum vitis menſium Martii & Aprilis Sanctos complexus, typo eodem, dicatus Ottoni Cardinali, Epiſcopo Auguſtano.*

1572. *De probatis vitis Sanctorum Tomum III. in lucem emittit, & inſcribit M. Antonio Cardinali. Maji & Junii hiſtoriam ſacram pandit.*

1573. *Tomum IV. de probatis vitis Sanctorum offert Gregorio XIII. PP. M.*

1574. *Tomum V. de probatis vitis Sanctorum conſecrat Sereniſſimo Alberto Bavarorum Duci.* Joannes à Via Ss. Theol. Doctor Monachii hoc anno orditur verſionem Germanicam Biographiæ Surianæ Sanctorum, ſex prægrandibus voluminibus, quorum *primus hoc anno, ultimus 1580. lucem publicam vidit.*

Hoc anno *Commentarium brevem rerum toto orbe geſtarum ab anno 1564. intermiſſum reſumit, & hucuſque pertexit*, ſimili candore, fide, religione.

1575. *Tomus VI. de vitis probatis Sanctorum è prælo Colonienſi prodit, auſpice Surio, & Erneſto Bavariæ Duci dicatur.*

1576. Surius quotidie ditior ex codicibus MSS. quos Calenius & alii eruditiſſimi viri ſufficiebant pulcherrimo operi perficiendo, & fontibus ipſis hiſtoriæ ſacræ Eccleſiaſticæ reclusis conſummando, novam pleniorem & puriorem collectionem inſtituit, cujus primum Tomum anno hoc Europæ oſtendit ſub eodem titulo: *De probatis vitis Sanctorum, Gabriele Paleotto Cardinali ſacrum Martyrologium antiquiſſimum Adonis* ſuæ

primævæ puritati & integritati reſtituere ſategit; ſed morte præventus Moſandro poſthumam partem expoliendam reliquit.

1578. *Tomum II. auctiorem de probatis vitis Sanctorum prælo ſubjecit, & conſecravit Jacobo Electori Archi-Epiſcopo Trevirenſi.*

His ſanctiſſimis curis detentum mors invaſit, vel potiùs volentem in Sanctorum communionem deduxit, virum ſæculo ſuo majorem, hiſtoriæ Eccleſiaſticæ reſtauratorem copioſiſſimum, innumera contra Hæreticos argumenta & arma ſuppeditantem, familiæ Cartuſianæ ſidus, & à vitæ ſanctimonia & ab eruditionis ubertate ſplendidiſſimum.

Secundam hanc auctiorem collectionem ex Suriana hæreditate auctus Jacobus Moſander ejuſdem familiæ & domûs alumnus quatuor reliquos Tomos Colonienſi typo evulgavit.

Demum anno MDCXVII. Joannes Kreps & Hermannus Mylius ultimo typo recuderunt hos ſex Tomos in folio, hoc titulo:

Vitæ Sanctorum ex probatis Authoribus & MSs. codicibus primò quidem per R. P. F Laurentium Surium Cartuſianum editæ, nunc verò multis Sanctorum vitis auctæ, emendatæ, & notis illuſtratæ.

Præmittitur icon Surii: nova præfatio de conſilio & ſcopo hujus tertiæ editionis vitæ Surii.

Ex Comment. Garneſelii & Mörckens.

LAURENTIUS TEUTONICUS Colonienſis, ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, Ordinis Eremitarum ſancti Auguſtini, ingenio magnus, corpore parvus erat. Pariſiis olim Prior, & 1464. Franciæ Provincialis, Academiam Pariſienſem diſputationibus & ſcriptis exornavit. Obiit Pariſiis anno 1493. 22. Februarii. *Ex Gratiano de Tombeur p. 216.*

Coronius & Bergomenſis ajunt, ſe non referre ea, quæ compoſuerat, eò quòd nondum eſſent in lucem edita.

LAURENTIUS WALRAMI Paſtor in Lechnich, ejus ſtudio in lucem prodiit *Carmen Heroicum* ſcriptum Lechniacenſibus, qui exercitui ex Gallo-Sueco-Haſſo milite conflato reſtiterunt, & obſidionem ſolvere coëgerunt.

Defenſio & triumphus arcis oppidique Lechnienſis contra Haſſo Gallo-Wimarienſes, Sereniſſimo & Reverendiſſimo Domino Ferdinando Archi-Epiſcopo Colonienſi pro Epinicio conſecratus. Canebat P. F. M. Ss. O. N. L. promovente Reverendo admodum Domino Laurentio Walrami Paſtore in Lechnich. Coloniæ typo Wilhelmi Frieſſem 1643. in 12mo pp. 151.

LEONARDUS AQUENSIS von Aachen, Concinnator Ord. Fratrum Minorum Capucinorum. Edidit

Concionum Dominicalium & feſtivalium duo Annualia, quorum titulus:

Apis argumentoſa, arbeitſame Biene. Item

Additamentum de inferno, judicio, paſſione. Coloniæ 1692.

LEONARDUS GOFFINE Ordinis Præmonſtratenſis, natus apud Ubios 1648. 6. Decembr. Abbatiæ Steinfeldenſi incorporatur 1669. 16. Julii, ubi primùm Novitiis, dein variis in locis curæ paſtorali præponitur indefeſſus utrobique animarum Zelotes. Juſſu Electoris Trevirenſis duas ſucceſſivè parœcias in Palatinatu ſuſcepit; ſed factionibus quorundam apud aulam Electoris Palatini ſupplantatus, Steinfeldiam redire cogitur. Lucerna ſub modio latere nequit: mox enim ab altefato Electore Trevirenſi requiſitus Paſtor in Oberſtein ad Navam fluvium inſtituitur. Hic medios inter Hæreticos Chriſtianiſſimi Regis Ludovici XIV. adjutus annuo liberali ſtipendio gregem ſuum verbo fovit & exemplo Paſtor Apoſtolicus, quem vitæ morúmque candor, dicendi fervor, ſcribendi facundia, ipſis etiam fidei hoſtibus reddidit venerabilem; à ferocioribus tamen ſæpè acerbiſſimas ſuſtinuit injurias, ſed eò hilarior, quò iis conformior, qui gaudebant pro nomine JESU contumeliam pati. Tandem laboribus & ſenio confectus ſervatis Steinfeldiæ Dominicâ infra octavam ſanctiſſimi Patris Norberti concione & exercitiis ſpiritualibus Oberſteinium redux, ad ſupremum Patremfamilias abiit, denarium æternæ retributionis accepturus 1719. 11. Auguſti. Teſtes zeli ac doctrinæ ejus ſunt elucubrationes ſequentes:

Poſtilla Germanica pro rudium inſtructione concinnata, ac ſæpiſſimè recuſa Coloniæ typis Godefridi Meuchers in 8vo.

Explicatio Regulæ S. Auguſtini Germanicè. Coloniæ 1692. in 8vo.

Libellus conſolationis in adverſitatibus Germanice. Coloniæ typis Petri Theodori Hilden in 12.

Cibus animæ ſeu preces in uſum Dominicarum ac feſtorum per annum. Latinè in 12mo.

Conciones pro biennio vel radius luminum animæ. Germanicè Tomi duo in 4to Norimbergæ typis Chriſtophori Rotben 1705.

Catechiſmus P. Petri Canſii explicatus Germanicè. Coloniæ typis viduæ Meucheri 1712.

Doctrina Chriſti Germ. typis Joannis Mageri 1715. in 8vo.

Parvus Catechiſmus pro juventute Germanicè. Typis Joannis Schlebuſch Coloniæ 1717. in 12.

Cuſtos verbi divini German. 1718. ibid.

Praxes ſacra ſeu modus explicandi cæremonias per annum. Latinè in 8vo.

Ex Comment. eximii Prickartz Canonici Steinfeld.

LEONARDUS JANSEN diem vidit in Vrelenberg, Ducatûs Juliacenſis vico, parentibus Joanne Janſen & Mariâ Wynands anno 1681. 14tâ Maji Humanioribus & ſeverioris Sophiæ literis imbutus fuit in Collegio Societatis JESU apud Grani-Aquas, adſcriptus candido Ordini Præmonſtratenſium Knechtſtedenſium ſolemni votorum profeſſione anno 1703. 22. Julii. Poſt varia officia ſingulari cum laude obita, Præſidis ſtudioſorum in Seminario Knechtſtedenſi, quod intrà Coloniam eſt, Receptoris Cleri extranei Archi Diœceſeos Colonienſis, tum Magiſtri Novitiorum, Prioris Knechtſtedenſis Cœnobii, ac demum Prioris Monialium ſanctæ Catharinæ intrà Tremoniam eligitur anno 1728. 12. Aprilis Abbas ſui Monaſterii & diſciplinæ & eruditionis laude florentiſſimi, cui hactenus magno ſpiritualis & temporalis rei incremento ac fructu feliciſſimè præſidet. Scripta hactenus

Theologia moralis univerſa ad mentem præcipuorum Canoniſtarum & Theologorum per caſus practicos expoſita à reverendiſſimo & ampliſſimo Domino Leonardo Janſen, Ordinis Præmonſtrat. Eccleſiæ Knechtſtedenſis Abbate. Coloniæ in offici-

na

na Nœtheniana. Editio prima anno in 8vo. Editio 2da auctior & caſtigatior, curâ Authoris anno 1738. apud eandem Typographiam in 8vo.

LEONARDUS MARIUS Gœſanus Zelandus, vir præter reconditam in divinis ſcientiam, eloquentiæ ac melioris literaturæ cognitione imprimis erat excellens, quibus linguarum Græcæ & Hebraicæ notitiam non vulgarem adjecit. In Univerſitate Colonienſi apud Ubios ſacroſanctæ Theologiæ Doctor fuit renuntiatus anno 1617. XVI. Kalend. Novembris Promotore eximio Adolpho Schulkenio. Fuit in eâdem ſacroſanctæ Theologiæ Profeſſor publicus & ordinarius, poſtquam in Gymnaſio Laurentiano literas tradidiſſet.

Præfuit & hîc florentiſſimo Hollandico Collegio Ss. Willibrordi & Bonifacii tunc in vico Butyraceo ſito prope Eccleſiam S. Laurentii, cujus erat Parochus. Ubi Antonium van der Plaet Coloniam fortè adventantem ſuſcepit, fovit, ad fidem Catholicam ex Mennoniſtarum hæreſi adduxit, ac ex ſcrupulis, quibus converſus torquebatur, ſic feliciter exemit, ut hoc ei ſervierit exemplo, plures dein, cùm eſſet Paſtor ex ſcrupulis eximendi. Quo tempore Archi-Diaconatûs, & exinde Canonicatûs ei promiſſi ab Iſabella Brabantiæ Duciſſa ſpe invidorum ſtudiis fruſtraretur, in patriam redux, illic Sibrando Sixtio in omni penè ejus munere ſucceſſit: evaſit enim mox Paſtor veteris lateris in urbe Amſtelodamenſi, Virginúmque Veſtalium poſt Sixtium Rector, Harlemenſis inſuper Eccleſiæ Archi-Diaconus, Præpoſitus, Decanus ac Vicarius Generalis. Harlemenſis Eccleſiæ Decanus totius Capituli nomine 1631. 27. Junii ad Procuratorem in urbe agentem ſic Marii ac electionis ejus meminit: "In ejus (demortui Sixtii) locum unanimi "conſenſu Reverendiſſimi Domini Vicarii Apoſto-"lici & Capitularium omnium electus eſt eximius "D. Leonardus Marius vir doctrinâ & ſcriptis ce-"leberrimus Amſtelodami degens. A concionibus "miraculo eſt, ut multi neque infimæ ſortis ad "Eccleſiam reducantur; miniſtris collationem cum "eo declinantibus, Deo cooperante &c. &c. Non ſolùm Jodocum Vondelium, alterum linguæ Hollandicæ Virgilium, & Jacobum Ouzelium quondam publicum Calviniſtarum Miniſtrum, ſed & potiores ditioréſque familias Amſtelodamenſes ad religionem Catholicam convertit.

Scripturus erat Marius in univerſa Biblia, ùt indicat titulus Commentariorum Leonardi Marii Ss. Theologiæ Doctoris *in univerſam Scripturam.* Tomus 1. & in ipſis Commentariis, ùt in verſu ſeptimo capitis quarti Deuteronomii dicturum ſe ait in pſalm. 147. explicationem vocis *Appropinquante DEO.* Sed dum ſcribendo ſimul & docendo incumbit, ſummo omnium dolore Amſtelodami occubuit 18. Octobris 1652. ætatis 64. Marii lemma: *Fortiter, ſed ſuaviter.* Typo ejus vice epitaphii hoc ſuppoſitum vernaculum J. Vondelii carmen:

Dus ſtichte Marius by monde en by geſchrifft,
Geeerlerde en ongeelerde, uit goddelycke driffr
Nu ſchwigt de mond: nu geeft de pen niet
langer int,
Zyn Schriften toven uzyn levendighſte print.

Quantùm deſiderârit ulteriùs prodeſſe explicandis Ss. Scripturis, patet ex oratione in fine libri, quâ à DEO petit, ut exigua lecythus mei olei non minuatur; quamdiu ſupererunt vaſa, in quibus oleum veritatis inſtillari poſſit. Ejus ſtudio in lucem prodierunt

Tomus primus complectens Pentateuchum ſeu quinque libros Moyſis. Editio prima cum copioſo indice rerum præcipuè notabilium. Coloniæ ſumptibus Authoris, typis Albini Duſſeldorffii 1621. pp. 1066.

Volumina XX. MS. Annotationum in univerſam ſacram Scripturam aſſervantur in Bibliotheca Collegii Hollandici D. Pulcheriæ in Academia Lovanienſi.

Catholicæ Hierarchiæ Eccleſiaſticæ aſſertio, in qua beati Petri & Romanæ Sedis primatus contra hæreſin & ſchiſma M. Antonii Spalatenſis quondam Archi-Epiſcopi ex Scriptura ſacra, Ss. Patribus & CC. defenditur, ac ſimul illius mendacia, impoſturæ & fraudes deteguntur, Authore admodum reverendo & doctiſſimo Domino Leonardo Mario, Ss. Theologiæ Doctore, ejuſdémque Profeſſore ordinario in Univerſitate Colonienſi, ſumptibus Antonii Hierathi in 8vo pp. 315. Col. Severinus Binnius quâ Decanus Facultatis Theol. approbat librum.

Pleraque alia ad controverſias fidei ſpectantia idiomate vernaculo, ſed alieno nomine ſcripſit & evulgavit. Inter cætera

Reſponſum Catholicum contra Simonem Epiſcopium à viro eruditiſſimo Joanne Bugeo inchoatum, nec non libellum de multiplicibus miraculis ſanctiſſimi Eucharistiæ Sacramenti anno Dni 1345. in igne conſervati.

LEONARDUS MESSEN ex Aquis-Grani oriundus, Ordinem Fratrum Prædicatorum Coloniæ ingreſſus, creatur Ss. Theologiæ Doctor in Univerſitate Colonienſi, & Inquiſitor fuit hæreticæ pravitatis. Latinitate donavit

Commentarios in ſeptem pſalmos Davidis R. P. M. F. Innocentii Libochiſii Ordinis Prædicatorum duobus Tomis in folio impreſſis Auguſtæ 1699. apud Bencard. Editionem accuravit eximius P. Albertus Grünewaldt ejuſdem Ordinis, & neo-electo Herbipolenſium Antiſtiti ac Duci inſcripſit.

LEONARDUS OFFERMANS in Elſken Colonienſis Electoratûs vico ortus 1665. ad Societatem Jeſu admiſſus 1685, & Treviris 1699. 2. Februarii quatuor vota fuit profeſſus. Ad Reſidentiam Juliacenſem regendam, fabricámque tot annis votiſque domeſticorum deſideratam, maximéque neceſſariam inchoandam 1705. allapſus regimen ſuſcepit, eâque animi magnitudine opus fabricæ aggreſſus eſt, ut, poſtquam per excellentiſſimum & generoſum Dominum Leopoldum Hugonem L. B. de Lyebeck nomine ſereniſſimi Electoris Palatini Joannis Wilhelmi primus lapis eſſet poſitus, fabricam quidem Pater Lennardus in debili ſemper corpore, indiéſque magis fractâ inclinatâque valetudine magna cum ſollicitudine in altitudinem eduxerit; verùm cùm tempus ædificandi & nervus fabricæ deficeret, tempus etiam vitæ ſuæ ab hydrope ſuffocatus abſolvit 1706. 2. Septembris Juliaci inter frequentia ad DEUM ſuſpiria, quæ laten-

tem

tem ægroto licèt ſub pectore ignem prodebant ad extremum uſque halitum ſibi & domeſticis circumfuſis orantibus intenius ac præſentiſſimus. Scripſit Germanicè

Geſellſchafft JESU, Maria und Joſeph unter dem Schutz des heiligen Franciſci Xaverii zu mehrerer Beförderung der Chriſtlichen Lehr von Päbſten PIO V. eingerichtet, von PAULO V. und GREGORIO XIII. beſtättiget, von Ferdinando und Maximiliano Henrico Cöllniſchen Ertz-Biſchoff n in dieſes Ertz-Stifft eingeführet, von Joſepho Clemente zu halten anbefohlen, und mit dero Vorwiſſen und Willen in dieſe Form auffgeſetzt durch P. Leonardum Offermans Soc. JEſu. Cöllen bey Johan Alſtorff in 12mo pp. 144. annis 1700. & 1718.

LEONARDUS RUBENUS Eſſendiæ natus, ad Societatem Jeſu admiſſus fuit 1566, & cùm in eâdem accepta à DEO naturæ & gratiæ talenta excoluiſſet ſedulò, ea multiplicare ſatageret. Cùm anno 1580. (neſcio quo) illuſtre Capitulum Paderanum noſtrorum ſuppetias peteret, miſſi eò fuêre varii, quibus Superior datus Leonardus. Subin 1587. in Tranſylvania retundendis Arianorum & aliorum Hæreticorum calumniis in Catholicos velut idololatras theſes edidit, quas novennio poſt Coloniæ adſcriptus Monaſterio Martiniano Ordinis ſancti Benedicti auctas & probatas vulgavit. Societatem amore quietis deſeruit, & die ſancti Thomæ primùm mihi, ùt ait *in præfatione ad auream gemmam*, Monachi nomen quibuſdam inviſum, at viris ſanctitate & doctrinâ conſpicuis in tota Eccleſia celebre in Ordine ſancti Benedicti ad ſanctum Martinum Coloniæ obiigit. Anno 1596. 2. Julii profeſſus eſt Regulam ſancti Benedicti in Monaſterio Ss. Eliphii & Martini Epiſcopi ſub Abbate Balthaſare à Brée electo 1585, 41mo à Membrovino Abbate primo iſtius domicilii. Anno 1598. Rubenus (etſi tempus inter Baccalaureæ & Licentiæ gradum in ſtatutis præfixum evolutum non eſſet, at ob viri ætatem ingraveſcentem, doctrinam ſingularem, labores ſummos in diverſis nationibus & Academiis docendo, regendo, ſcribendo obitos, & jam eſſet poſtulatus Abbas Abdinghoffenſis accedente Nuntii Apoſtolici Coriolani diſpenſatione juramenti ſtatutarũ) 2dâ Martii præſentatus & admiſſus fuit ad Licentiam, & nonâ Martii per eximium Riphan ſereniſſimi Philippi Epiſcopi Ratiſponenſis & Præpoſiti Colonienſis Vice-Cancellarium Theologiæ Licentiatus Coloniæ creatus fuit. *Ità Liber Decanalis S. Facult. Theol. pag. 151.* Eodem anno poſtulatus fuit Abbas celebris Abbatiæ Abdinghoff apud Paderæ fontem. Præſes Congregationis Bursfeldenſis erat 1604. Opera ejus ſunt:

De idololatria Libri III. in 8vo Coloniæ in officina Birckmannica ſumptibus Arnoldi Mylii 1597. pp. 327. citra præfationem & indicem. Libri hujus rudem epitomen confecerat Rubenus antea in Comitiis Provinciæ Tranſylvaniæ dicatam Principi Sigiſmundo Bathori de Somlio tantâ velocitate divulgatam & coëmptam, vix ut exemplar Authori ſuperfuerit, quod auctius Coloniæ recudit. Scopus libri eſt Apologia L. 1. contra impactam Catholicis idololatriæ calumniam, eam per Euchariſtiæ adorationem Sanctorum & imaginum cultum non exerceri toto libro ſecundo docet. Tertio calumnias in Calviniſtas retorquet, ùt parentes aut fratres idololatrarum. Stilus candidus, non barbarus.

Lingua aurea Chriſtianorum, quâ docemur rectum modum tam loquendi, quàm tacendi, Authore Rev. Domino Leonardo Rubeno Benedictino, Ss. Theologiæ Licentiato, Abdinckhovenſi Abbate, & Unionis Bursfeldenſis Præſide Principali. Paderbornæ ſumptibus Authoris, typis Matthæi Pontani in 16to pp. 358. præter indicem prolixum. Dicavit librum duobus Abbatibus Benedictinis Hildeſienſibus 1608.

Rev. Domini Leonardi Rubeni Ss. Theologiæ Licentiati, Abbatis &c. liber de falſis Prophetis & Lupis rapacibus. Coloniæ 1597. in 8vo pp. 327. recuſus Padibornæ ex officina & typis Matthæi Pontani in 8vo pp. 432. 1608. Dicatur Theodoro Epiſcopo & Principi Paderborn. Furſtenbergio.

Parænesis ad Prælatos Ordinis Benedictini in ditione Veneta.

Aurea gemma Chriſtianorum divinitatis & humanitatis JESU Chriſti figuras, prophetias & Evangelicas veritates libris VII. continens, Authore Rev. Domino Leonardo Rubeno. Paderbornæ ex typis & officina Matthæi Pontani in 8vo pp. 581. præter præfationem & indicem. Liber hic promulſis eſt theſauri Biblici, quem Coloniæ dudum cœperat in gratiam Theologorum & Parochorum: nrì enim hic ex litera C hæc de Chriſto dicta collegerat; ſic ſub ſimilibus titulis reliqua loca Scripturæ veteris & novæ collegerat, uſque ad literam P. qui theſaurus integer an poſt prodierit, neſcio. *Hæc ex præfatione ad gemmam auream.*

Theodori Molleri ab Hagen Apologia Leonardo Rubeni contra Florinum Godefridum. In Catal. Colon. KKK 65.

LEVOLDUS à NORTHOFF nobilis Marckanus, natus circa annum 1278. 21. Januarii, quo tempore, ùt ſcribit *Ondin*, ſtudia artium & linguarum in Germania & ubique terrarum triſti barbarie oppreſſa jacebant. Annum agens decimum ſextum, miſſus eſt ad Academiam Erpſordienſem, ut bonas artes literáſque addiſceret; ſed biennio elapſo à Rutgero de Altena, Comite Marcano Dapifero (quem vulgus Droſſarum nominat) domum revocatur. Canonicus Leodienſis & Abbas ſæcularis Viſetenſis 1322. ab Eccleſiæ Leodienſis Antiſtite Adolpho legatus fuit unà cum Hermanno Hennenli Epiſcopo ad Concilium Provinciale Colonienſe ſub Henrico celebratum, cui ſubſcripſit. Poſtquam anno 1308. ætatis trigeſimo ſeverioribus ſtudiis in Academia Avenionenſi, ubi CLEMENS Papa V. ſedem fixerat, mentem probè excoluiſſet, cum Engelberto Comitis Eberhardi Marckani filio Romam profectus eſt anno 1326: hujus enim filii erudiendi bonis literis curam ſuſceperat. Romæ in Curia Pontificis ſubſiſtens, Præpoſituram Boppardienſem & Chorepiſcopatum Colonienſem impetravit. Ad grandævam ætatem pervenit: nam cùm Chronico ſuo finem imponeret, annum ætatis octogeſimum exceſſerat anno nimirum 1358 à partu Virginis, quo tempore ſe Comitibus Marckanis quinquaginta circiter annos inſervivſſe teſtatur. Quo anno obierit, incompertum eſt. Scripſit vel perfecit circa annum 1360,

Origines

Origines Marckanas ſive Chronicon Comitum de Marcka & Altena editum in folio Hannoveræ 1613. Ulricus Verne Sacellanus Hammonenſis vertit illud ex barbaro Latino in idioma Weſtphalicum. Joannes Kurtz Magiſter rationum Cameræ Clivenſis vertit ex Weſtphalico in elegantiorem Germanicum ſermonem. M. Henricus Meibomius Lemgovienſis Poëtices & Hiſtoriarum Profeſſor in Academia Julia feliciùs Latio reſtituit, & Hannoveræ 1613. eruditis à ſe notis illuſtratum edidit typo Wecheliano primùm, ſubin Henricus Meibomius J. H. Fil. *Tom. I. Scriptorum rerum Germanicarum* indidit Tom. I. Helmſtadii 1688. p. 373. At cùm omnes editi & à MSs. codicibus, & inter ſe diſcrepent perpetuò, conſtituit Dithmarus denuò recenſere opus cum lectionibus variantibus in volumine Scriptorum rerum Weſtphalicarum.

Prodüt etiam in lucem ſtudio Levoldi à Northoff

Catalogus Archi - Epiſcoporum Colonienſium à Materno primo Epiſcopo à C. XCIV. ad Withelmum de Gennepe anno MCCCXLIX. editus curâ ejuſdem junioris Meibomii rerum Germanicarum Scriptor. Tom. II. p. 4.

LOLLARDUS WALTERUS natione Hollandinus, Hæreticorum Fraticellorum Princeps, & Hæreſiarcha peſſimus, qui, utinam nunquam ſcripſiſſet aliquid, aut elinguis fatuùsque ſemper fuiſſet, multis latuerat annis, & plures ſuis erroribus peſſimis innodaverat ſimpliciores, anno MCCCXXIII. apud Coloniam deprehenſus eſt, & per ſententiam juſtitiæ ignibus traditus atque conſumptus. Vir diabolo plenus, & omnium verſutiſſimus, in errore pertinaciſſimus, in reſponſione callidus, in doctrina perverſus, qui nec promiſſis, nec minis, imò nec ſæviſſimis potuit induci tormentis, ut errorum ſuorum complices, qui tamen erant plures, indicaret. Capita hæreſeos Fraticellorum ad annum Chriſti MCCCXCIX. refert Trithemius *in Chronico Hirſaugienſi.* Latini ſermonis parvam habebat notitiam, & quia Romano non potuit, *ſermone ſibi teutonico plures ſui erroris libellos compoſuit*, quos deceptis per ſe occultiſſimè communicavit: & cùm errores ſuos emendare & revocare contemneret, ſed conſtantiſſimè, quin potiùs pertinaciſſimè dico, defenderet, in ignem projectus, favillam ſuî reliquit. *Idem Trithemius in eodem Chronico ultimâ editione S. Galli.*

LUBERTUS MIDDENDORFF natione Germanus, patriâ Bileveldienſis, in Comitatu Ravensbergienſi natus 1607. annos natus 24. Societati Jeſu ſe adjunxit anno ſæculi XVI. trigeſimo primo. Philoſophiam & Matheſin in Univerſitate Colonienſi apud Ubios cum plauſu docuit, domi forìſque omnibus gratus ob placidos mores atque eximiam in quoſvis charitatem, ab illuſtribus & militaribus viris Præceptor Mathematum ambitioſè quæſitus. Ingenio fuit practico, & ad ſtudia mathematica peridoneo. Nullum in ea ſcientia librum legere cœpit, quem non penetraret. Inventor quoque ipſe multarum rerum futurus, niſi præmatura mors fervore ſtudiorum (ùt creditur) accelerata vitæ filum præcidiſſet. Phthyſi laborans, & pedum uſu deſtitutus, cùm ſacrificium ipſe offerre non poſſet, quotidie cœleſti pabulo ſe refecit. Adeuntes ſeſe rogabat, ut è paratis piis libellis ſacrum quidpiam ſibi prælegerent, ratus omni confabulatione ſapidius id fore, cùm legere ipſe non poſſet. Demum ad cæleſtia crebrò anhelans, deceſſit Coloniæ die 24tâ Maji 1648. Edidit

Logarithmiam. Coloniæ apud Herman. Mylium 1647. Recenſam ibid. 1649.

Tabellam horologiarIam, cujus & baculi in tredecim palmos diſtinctione quolibet anni die ex umbra ſolari ad elevationem poli grad. 51. ſeu Colonienſem horæ enumerari poſſet. Coloniæ 1648.

LUCAS Monaſterii ſancti Cornelii ad Indam Abbas in Ducatu Juliacenſi Archi - Diœceſis Colonienſis, claruit anno MCXXXIII. in ſcripturis ſacris continuâ exercitatione verſatus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, in exponendis ſacris nobile ingenium conſecutus, qui memoriam ſuî varia ſcribendo ad notitiam poſteritatis cum laude tranſmiſit. De cujus tamen lucubrationibus pauca in manus ſuas perveniſſe aſſerit *Trithemius in Chronico Hirſaug. ad h. a.* ubi hæc enumerat:

In Cantica Canticorum Lib. 1.

In Evangelium Matthæi Lib. 1.

In Evangelium Joannis Lib. 1.

Sermones multi ad Fratres, & alia.

LUDOLFF van CÔLLEN. Sudârunt poſt Archimedem veteres & recentiores Geometriæ in advenienda proportione inter circumferentiam & diametrum circuli. Archimedæa vulgata, ſed juſtò minor vera eſt analogia peripheriæ ad diametrum, uti 22 ad 7. Paulò major vera eſt, ſi aſſumatur 223 ad 71, ſic circumferentia ad diametrum. Moderni autem plures Duce Ludolpho Colonienſi ſtatuunt talem proportionem circumferentiæ ad diametrum, qualis eſt 100000 ad 31415 adhibitâ ſcalâ geometricâ. Eandem examinat & approbat Chriſtophorus GRIMBERGERUS è Soc. Jeſu *L. de Triangulis.* Eandem refert, & cum variis comparat RICCIOLUS Soc. Jeſu *Tomo I. Almogeſti L. 1. de ſphæra pag. 5.*

LUDOLPHUS SCHAUMBURG natione Germanus, patriâ Recklinghuſanus, in Archi-Diœceſi Colonienſi natus 1674. Societatem Jeſu amplexus anno 1692. vota quatuor ſolennia nuncupavit: docuit literas humaniores, Philoſophiam, Matheſin, literas Hebraicas, & ſacram Scripturam interpretatus eſt Monaſterii Weſtphaliæ, Jus Canonicum explicuit Paderbornæ, in ſalute animarum procuranda fuit oppidò induſtrius, in confeſſionibus ſacris audiendis aſſiduus. Edidit idiomate Germanico

Catechiſmum polemicum, in quo ex tribus primis ſeculis Catholica veritas oſtenditur. Paderbornæ apud Joannem Todt 1721. in 12mo.

Catechiſmum parvum complectentem neceſſaria neceſſitate medii & præcepti. Monaſterii Weſtphaliæ apud Nagel 1722. in 12mo ſuppreſſo nomine.

Caſtitatem glorioſam viginti quatuor mediis communitam contra cogitationes, verba & opera obſcœna. Paderbornæ apud Joannem Todt 1723. in 12. ſuppreſſo nomine, & addito nomine 1736. Monaſt. Weſtphal. in 12mo pp. 6.

LUDOVICUS CORN Marcoduranus Societatem Jeſu ingreſſus, & quatuor votorum profeſſus, ſtrenuum operarium multis laboribus teſtatus. Dum Hildeſii doceret Theologiam polemicam,

Digitized by Google

micam, obiit anno 1679. decimâ octavâ Septembris. Edidit

Catholicum examen libelli à Joanne Hundio Prædicante Calviniſta ſcripti. Hildeſii 1679. Germ. in octavo.

LUDOVICUS HILLESEMIUS Andernacus, cognatus Jacobo Omphalio Latiniſſimo Scriptore noſtræ Archi-Diœceſeos, quem ſæculum XVI. vidit, apud quem in epiſtolis Jacobi Omphalii mentio eſt pag. 378. & integra epiſtola bina eidem ſcripta pag. 345. & 346. Andernacum 1537. ſcripta: *Felix tibi, ait, ad omnes diſciplinas perdiſcendas ingenium, & ea fortuna benignitas, quæ tibi omnis ſollicitudinis ſummam adferre poſſit allevationem*, quo majore ſtudio in hanc curam incumbere debes, ut excitatam de naſcente tibi ingenii laude expectationem non ſolùm ſuſtineas, verùm etiam magno aliquo & præclaro conatu ſuperes. Reliquit duos filios Antonium & Petrum. Scripſit

De conſolatione juſtorum Libri III.

Meditationes rerum divinarum in pſalmos Davidicos.

Elegia de morte hominis juſti conſolatoria.

De vita ſanctè inſtituenda liber unus in 8vo, dicatus Gebhardo Archi Epiſcopo Colonienſi, inſcriptus item filiis Antonio & Petro anno 1561. Andernaci ſcriptus, impreſſus Coloniæ apud Petrum Horſt 1580. pp. adverſa ſola 158. bene Latinus liber.

LUDOVICUS KELLEN Ordinem Fratrum Minorum Recollectorum ingreſſus, Provinciæ Colonienſis FF. Minorum Definitor, & nationis Germano-Belgicæ Excommiſſarius Generalis. Scripſit

Leben der beyden neu-canonizirten Heiligen Joannis Capiſtrani und Paſchalis Baylon Barfüſſer Ordens des heiligen Vatters Franciſci, beſchrieben durch P. Ludovicum Kellen der Cöllniſchen Provintz der Minder Brüder Recollecten Provincial zu Cöllen, in Verlegung Balthaſaris Ignatii Buſæi 1691. in 8vo pp. 80. citra approbationem impreſſam.

Scripſit etiam Latinè libellum, cujus titulus:

Solitudo ſpiritualis, hoc eſt, methodus, quæ ſalutis & perfectionis ſuæ amantem inſtruit, qualiter ſe ſemel in anno per ectiduum ab omnibus exterioribus abſtrahat, in DEUM erigat, &c. conſtat 12. meditationibus, per Ludov. Kellen Ordinis Fratrum Minorum Recollect. Provincial. Coloniæ apud Joannem Wilhelmum Frieſſem in 12. pp. 286. Inſcriptus Godefrido Breitbhanſen Abbati Heiſterbacenſi & Fratribus Abbatiæ ejuſdem.

Dreyfaches Tractätlein von dem allerheiligſten Nahmen JESUS, gefunden in einem Buchen baum im Rheinbacher Wald anno 1681. und vom Churfürſt Maximiliano Henrico in eine new erbaute Capelle zur Verehrung vorgeſtellt durch P. F. Ludovicum Kellen S. Franciſci Barfüſſer Ordens der Cöllniſchen Provintz Prieſtern. 1686. Cöllen bey Wilhelm Frieſſem in 16to pp. 105.

S. LUIDGERUS Werthinenſis Cœnobii Benedictini ad Ruram amnem intrà Archi-Diœceſin Colonienſem ſiti Conditor & Abbas primus, in eodémque tumulatus, locum meretur ſanè inter Scriptores noſtros. Natus eſt in Friſia Avo Weſſingo Adone illuſtri viro, Patre Thiadgrimo, matre Liafburga, & *Luidgerus* baptizatus fuit. Vix dum greſſus & voces formare noverat, cùm cœpit colligere pelliculas & cortices arborum, quibus ad luminaria uti ſolemus, & quidquid hujuſmodi reperiebat, aliis ludentibus conſuebat ſibi libellulos, deprehensâque fortè fideliâ & liquore obvio impleta imitabatur ſcribentes, & offerebat nutrici uti libros utiles adſervandos. Interrogatus: Ecquid hodie rerum egiſſet? Ego verò, reponebat, totum diem aut lego, aut ſcribo libros: at quo Doctore? Deus, ajebat, me docuit. Ætate jam & gratiâ auctus, rogavit parentes, ut ſe cuipiam viro Dei erudiendum committerent. Committitur anno DCCLVIII. Trajectenſi ad Moſam licèt nondum conſecrato Epiſcopo Gregorio, è cujus ſchola multi nobiles & clari viri etiam Epiſcopi prodiêre. Inde in Angliam ad ſcholam Alcuini (poſtea ſub Carolo M. celebratiſſimi) miſſus cum Fratre Sigibodo majore creatur Diaconus, & Trajectum revertitur: anno proximo ſecundò in Angliam remeavit circa DCCLXXII. Poſt biennium redit ad Gregorium, qui anno ferè DCCLXXVI. deceſſit. Albricus in Cathedra Trajectenſi ſucceſſor unà cum Luidgero & ſociis jam è Friſonum miſſione ſibi delegata unà cum ingenti theſauro Coloniam reverſis (cujus theſauri partes duæ Carolo Regi, tertia Alberico ceſſit) ordinatur Epiſcopus ab Berthelmo Archi-Epiſcopo Colonienſi, & Luidgerus Presbyter, móxque ab Alberico conſtituitur Doctor Eccleſiæ in pago Oſtrachæ in loco, ubi S. Bonifacius eſt coronatus martyrio; ſcholarum autem Trajectenſis Monaſterii præfecturam hoc pacto diviſit Epiſcopus. Tempore verno doctrinæ ſtudio & ſanctæ converſationis præerat ipſis; Albericus menſes tres æſtivos tandem Adalger Presbyter vice Antiſtitis, tres autumnales Luidgerus Presbyter, hyemales tres Theabracht Presbyter. Friſiam ſeptennio exultam invadere, vaſtare, diripere cœperat Widekind Dux Saxonum hactenus Ethnicorum. Eâ tempeſtate compulſus Luidgerus turbâ diſcipulorum compoſitâ, duos ex iis ſecum duxit Hildigrinum Fratrem & Gerbertum. His ſociis Romam primùm, dein Caſſinum Montem ingenti deſiderio noſcendæ & inſpiciendæ Regulæ ſancti Benedicti adivit, commoratus illic biennio & ſex menſibus; in patriam reverſus, ad Caroli Regis notitiam devenit, à quo Friſonibus Orientalibus erudiendis denuò præficitur. Dúmque Saxones victrice dexterâ Caroli eſſent domiti, in pago Saxoniæ Occidentali conſtituitur à Rege Paſtor in pago Suderque in loco, qui *Mimigernefurde* dicitur, ubi ſtruxit Monaſterium Clericorum ſub Regula Canonica Chriſto ſervientium circa annum DCCXCV. ſtatim prædicando verbo Dei, deſtruendis idolis totum ſe conſecrat; at Epiſcopalis conſecrationis honorem, quâ licet, declinat, & interea ad amnem Ruram Cœnobium ſecundùm Regulam ſancti Benedicti Monachorum conſtituit. Coactus demum ab Hildebaldo Archi-Epiſcopo Colonienſi Metropolita omniúmque conſenſu conſecratur Epiſco-

pus

pus anno DCCCII, veritus, ſe omnium conſilio, imò divinæ voluntati obſtiturum, ſi diutiùs in propoſito perſtaret. Exinde omni curâ & vigilantiâ commiſſum gregem ex Friſonibus jam antea Chriſto genitis & Saxonibus pavit, erudivit ac tuitus eſt. Nec dubitavit Rex Carolus capaciſſimo illi & Dei proximíque amore flagrantiſſimo pectori committere inſuper regendum Monaſterium ſancti Petri Lohuſa dictum, in Brabantia ſitum. Demum laboribus Apoſtolicis fractus, in morbum incidit, in quo tamen conſueto more ſanctis ſemper actibus intenſiſſimè mentem occupavit, aut audiendis lectionibus ſacris, aut pſalmis canendis, aut ſpiritualibus rebus agendis, ne unquam à ſuperna contemplatione mens ſoluta tepeſceret. Penè diebus ſingulis Miſſarum Sacramenta, quamvis ægrotus corpore, animo tamen fatigari neſcio celebravit. Ipſo Dominico die VI. Kalend. April. anno DCCCIX. cùm nocte ſequente ex hoc mundo ad Dominum abiturus eſſet, velut facto vale creditis ſibi ovibus in duabus ſuis Eccleſiis publicè prædicavit; manè, in loco, qui dicitur *Coasfeld*, canente Presbytero Miſſam, & circa horam tertiam in loco nuncupato Billurbeki, ubi infirmus corpore, ſed fervore charitatis valentior devotè Miſſarum ultima celebravit ſolemnia, & ſequenti nocte, adſtantibus diſcipulis, dilectam DEO reddidit animam VII. Kalend. Aprilis. De defuncti ſacris exuviis contendebant Wertinenſes Monachi & Canonici Monaſterii Mimigerneford: ſed imperio Caroli primis ceſſit, eò quòd vivus ibidem ſepeliri juſſerat corpus vir Dei. Quare tricеſimo ſecundo die ab obitu, hoc eſt, VII. Kal. Maji Werthenæ extra Eccleſiam Monaſterii ſepultus fuit, Hildegrino Fratre Epiſcopo Cadalanenſi præſente. Non fuiſſe profeſſum Regulam ſancti Benedicti aliámve Luidgerum, etſi in Monaſterio Trajectenſi tonſus, & in Caſſinenſi habitum Benedictinum aliquamdiu geſtârit, concedit Acherius. Cæterùm cilicium interius, quia magis abſcondi poterat, uſque ad finem vitæ ſuæ geſtavit. Carnium uſum certis temporibus non renuit; ſatiatum tamen cibo vel potu diſcipulorum nemo unquam vidit. Pauperes ac divites cùm more ſolito pranſurus invitabat, ſacra vitæ æternæ inter epulas documenta illorum cordibus infundere non ceſſavit, ità ut plus ſpiritualibus, quàm carnalibus deliciis ſatiati remearent. Scriptas reliquit

Vitas venerabilium Doctorum Gregorii & Alberici Trajectenſium ad Moſam Epiſcoporum.

Primordia S. Bonifacii adventûs atque ordinationis, quæ fuerant in alio opuſculo prætermiſſa, pulchro ſermone conſcripſit. Linguas omnes, etſi non nôſſet, Theotiſcam tamen & Latinam (ne plures dicamus) id eſt, Barbaram & Romanam, non ignoravit, ut legitur in vita à Surio ſcripta.

« Epiſtolam de canonizatione ſancti Swiberti « falsò adſcribi ſancto Luidgero *in ſæculi III. p. 1.* « D'Acherius demonſtrat. Werthinenſes Monachi « Abbatem Succeſſorem ſancto Luidgero numerant S. HILDIGRIMUM Fratrem ejuſdem, « Halberſtadenſem Proto-Epiſcopum; tertium « GERFRIDUM Nepotem ſancti Luidgeri ſuum « Abbatem, Monaſterienſis autem Eccleſiæ Epi- « ſcopum ſecundum recenſent.

« Omiſeram tertium Monaſterium ſub Regula « ſancti Benedicti Monachorum à ſancto viro « Luidgero conſtructum in patrio fundo prope « Helmenſtadium in Ducatu Brunſvicenſi. Nunc « unus & idem Abbas eſt Werthinenſis & Hel- « menſtadienſis Cœnobiorum.

M.

MAGDALIUS JACOBUS GOUDANUS, ſic à loco natali nuncupatus, Gouda ſive Gauda apud Batavos ad Iſlam fluvium non ignobili municipio, Ordini ſancti Dominici nomen dedit Coloniæ Agrippinæ, & circa annum 1460. vel 1470. profeſſus eſt. Vir fuit humaniorum literarum peritus, Oratoréſque & Poëtas, Grammaticos & Hiſtoricos callebat quamplurimos, ac ſacrorum librorum lectioni & ſtudio potiſſimùm incubuit, eâque ratione linguas Græcam & Hebraicam coluit diligentiùs. Quandonam obierit, nemo certè refert; ſed ad annum MDXX. perveniſſe facilè conjicitur. Ejus cum laude meminerunt *Miræus*, *Poſſevinus*, *Valerius Andreas &c.* Opera ejus ſunt ſequentia:

Correctorium Biblia, in quo continentur viginti quinque verſus, quibus totus ferè Bibliæ textus comprehenditur. Ad calcem: Opus bipartitum finem habet per ſtudioſum virum F. Magdalium Jacobum Gaudenſem &c. Coloniæ apud ædes liberorum Quentel in 1500. exemplaria tranſcriptum 1508. in 4to. Non omittendum, his addi duo ejuſdem carmina elegiaca: Primum de D. Magdalena metris 32. Secundum de D. Joſepho metris 50. haud invitâ Minervâ elaborata.

Paſſio magiſtralis Domini noſtri JESU Chriſti ex diverſis Ss. Eccleſiæ Doctorum ſententiis poſtillata, cum gloſſa interlineali Alberti M.

Polylogus compaſſionis Virginis Mariæ, ſeu compaſſio Chriſtiferæ Virginis Mariæ in modum Polylogi. Coloniæ typo Henrici Quentelii 1508. Qua in editione dicitur: F. Jacobus Gaudenſis vir devotus, Conventûs Colonienſis Pœnitentiarius, ex ditiſſima Provincia Hollandiæ procreatus, optimarum artium Scrutator indefeſſus.

Eadem Domini noſtri JEſu Chriſti Paſſio, ſed compendioſiùs conſcripta.

Ærarium aureum Poetarum tertiò ab ipſo Authore recognitum. Coloniæ apud D. Quentel 1506. in 4to.

Neomachia Eccleſiaſtica. Carmen.

Vita Salomes matris ſanctorum Martyrum Machabæorum. Carmen 73. diſtichis conſtans. Coloniæ apud Quentel 1517.

Legenda ſeu vita & miracula B. Alberti M. Carmen ejus tum juvenis conatus. Prodiit ad calcem vita B. Alberti M. à F. Rudolpho Noviomago Dominicano ſcripta. Coloniæ apud Koelhoff 1490. in 8vo. Adjecit

Doctrinale altum, ſive liber parabolarum Alani (Magni ſcilicet de Inſulis) metricè conſcriptum, cum ſententiis & metrorum expoſitionibus,

utilis

utilis valde ad bonorum morum inſtructionem. ibidem.

Epigrammata varia, quæ ſuorum lucubrationibus in commendationem operis præpoſuit.

MALMUNDARIENSIS MONACHUS Ordinis ſancti Benedicti in Archi-Diœceſi Colonienſi, qui præ modeſtiâ nomen ſuum poſteris innoteſcere noluit. Scripſit

Vitam S. Agilolphi Archi-Epiſcopi Colonienſis & Martyris. Vide Acta Sanctorum ad diem IX. Julii p. 719. 720.

MARCODURANUM GYMNASIUM. Marcodurum Ducatûs Juliacenſis urbs eſt primaria. In eâdem anno 1628. triennalis peſtilentiæ lues graſſabatur, quâ tot ſublati fuerunt animarum curatores, ut deſignati Paſtores novi admittere, adireque officium pavidi recuſarent. Hâc occaſione Jeſuitæ aliunde acciti, cùm in iis, quos lues infecerat, indigenis ſpirituali & corporali ſolatio recreandis ſtudium poſuiſſent utiliſſimum, Sereniſſimus Princeps Wolffgangus Wilhelmus Dux Palatinus Neoburgicus, Juliæ, Montium ac Cliviæ Dux prima Collegii Societatis Jeſu fundamenta ponere clementiâ ſingulari dignatus eſt, & vivendi media procurare. Dùmque ſucceſſu temporis numerus ſociorum Evangelicis Concionatoribus & Operariis creſceret, Gymnaſium inceptum fuit, quinque ſcholis humanioribus conſtans, in quibus adoleſcentes pietate & doctrinâ pro more Societatis informantur, jam ſecundo ſæculo perpetuo commodo civium & affinium agri Marcodurani vicinorum.

MARCUS VIPSANIUS AGRIPPA novitatem ſuam multis rebus nobilitavit, atque in hoc perduxit, ut eſſet Octaviani Auguſti Gener, Avus ac Proavus Cæſarum, Auguſtorum & Auguſtarum, ipſius ſolo nomine Auguſto minor, imperio & tribunitiâ poteſtate par.

Conditor & Author oppidi Ubiorum, quos ex ſuo Germanico ſolo trans Rhenum in Gallicum jam Romani juris ſolum duxit. Quibus autem viis ad hæc faſtigia modeſtiſſimus in ſumma fortuna vir elatus fuerit potiùs, quàm aſcenderit, paucis dabo.

Anno V. C. DCCXII. (id eſt, XLII. ante primum annum Æræ Dionyſianæ vulgaris, quem anno 54. urbis conditæ reſpondere ſtatuo cum Pagio) Peruſino bello primùm enituit rei militaris peritia & fides ſumma erga Cæſarem. Cauſa belli Lucius Antonius offenſus novâ Triumvirorum potentiâ. Fulvia uxor, Cæſaris ſocrus ei belli fax fuit, cùm Legatis ultrò citròque miſſis nil proficeretur, Cæſar in Narſianos & Sentinates exercitum duxit. Lucius contra urbem invadit, Lepido, qui cuſtodiendæ præfectus erat, profligato. Cæſar, ut eò accurrat, Salvidiano commendat obſidionem Sentinatum. Hic ne ab Aſinio & Ventidio Antonianis Ducibus circumveniatur, Agrippa inſubres occupat, regionem Lucio opportunam, quo facto cogitabat eum à Salvidieno in ſe convertere. Nec fefellit Agrippam opinio: Lucius, ubi & ab Agrippa & Salvidieno parati ſibi inſidias intellexit, ad Peruſium urbem munitam ſe recipit. Illicò Agrippa, tum Salvidienus & Cæſar eodem concurrentes tribus exercitibus Antonium cingunt: igitur fame coactus, dedidit ſe, & veniam à Cæſare obtinuit anno ſequente V. C. 713. Domitio II. & Pollione Coſſ.

Anno V. C. DCCXIV. Præturam (*Dio L. 48. p. 227.*) urbis Romæ geſſit Agrippa ſplendidè, uti cætera omnia, ludis equeſtribus biduo, & ludo Trojano per nobiles pueros exhibitis.

Pompejus eâ occaſione uſus, è Sicilia Italiam invadit & deprædatur. Agrippa, cui abiens in Gallias occupandas Pompejanum bellum Octavianus mandaverat, moto exercitu Pompejum Siciliam repetere coëgit, relicto in quibuſdam locis præſidio. Antonius fœdere cum Pompejo icto Sipuntum capit, contra quem à reduce è Galliis Cæſare deſtinatus Agrippa urbem (*ibid. p. 230.*) recepit.

Anno V. C. 717. Conſulatum primum geſſit M. Agrippa L. Caninio Gallo collega. Claſſem ſuam attritam & afflictam Cæſar Agrippæ totius navalis rei Præfecto commiſit, qui portum ad Bajas ingenio loci adjutus, inauditâ ad eum diem arte conſtruxit. Tumultuabantur Galli Romani jugi impatientes, imò palàm detrectantes: iis compeſcendis impoſitus Agrippa, qui ſecundus inter Romanos Rhenum tranſivit.

Hoc anno traductos Ubios trans Rhenum in eam regionem, quam Eburones, Uſipetes, Menapii incoluerunt, cenſent *Lipſius, Cluverius Broelmannus, Miræus, & nuper D. Maſcon.*

Contra *Gelenius (Lib. 1. Synt. 1.) Chronica Germanica Colon.* impreſſa 1499. & *Crombach in hiſtoria MS.* Metropoleos ad ſecundum Agrippæ in Galliam iter & præfecturam eam traductionem rejiciunt.

Henricus Turckius MS. (ad annum V. C. 716.) vult ambos conciliare hoc pacto. Hoc anno tranſmiſſum Concilium & populum Ubiorum in citimam Gallicam ripam, jacta oppidi fundamenta, mœnia, foſſas, turres, valla, curiam, templa: ſed alterâ præfecturâ poſt annos XVIII. oppidum dedicatum & conſecratum ab Agrippa. Cauſa traducendæ gentis erat nota Ubiorum erga Romanos fœderatos fides, nullis aut illecebris aut armis infracta. Hinc non ut cuſtodirentur (*Tacitus de moribus Germ. L. XII. Annal.*) ſed ut arcerent Germanos à limite Imperii Romani, quod Rheno claudebatur, collocati illic fuêre, Agrippâ agros aſſignante, & concedente ſociis.

Victoriâ de Aquitanis relatâ triumphus ei à Cæſare decernitur, quem neglexit, quaſi Cæſaris amici ſui fortuna inclinata ad ſe pertineret.

Redux in Italiam claſſi quàm maximæ parandæ & Claſſiariis mari exercendis totus incubuit, cujus fructum ſenſit apud Mylas (*Vellejus L. II. C. 79.*) ductu Agrippæ pugnatum proſperè navali prælio victor Democharis Pompejanæ claſſi præfecti, quanquam victum & fugientem inſecutus non ſit variis, ut ajunt, de cauſis. Interim Pompejus Cæſarem accurrentem navibus & Cornificium exercitûs Cæſariani in Sicilia Ducem inopinato adventu in eas anguſtias conjicit, ut, niſi adveniſſet Agrippa, frumentúmque & milites Cornificio ſuppeditâſſet, actum erat de toto Cæſaris exercitu (*Dio L. 49. p. 213.*) ſubinde juſto prælio marino Agrippa & Pompejus coëunt. Hic victus cum ſuis Meſſanam aufugit. Cæſar ſingu-

lis

llis militibus quingentos denarios, victoribus coronam ex olea, & Centurionibus ſpem ſenatorii ordinis inter ſuos, Agrippam aureâ coronâ roſtratâ donavit *(Dio pag. 246.)* nulli ante, aut poſt datâ. Dein Senatûs conſultu ſtatutum, ut, quoties triumphans quis coronam lauream ferret, ipſe navali uteretur.

Anno V. C. 723. Cæſare III. & M. Corvino Coſſ. Agrippa ſummum maritimæ rei imperium nactus Methonâ, occiſo Bogude occupat, littoráque & portus Græciæ opportunos aut difficiles luſtrat & obſervat: dum Cæſar Brunduſio ſolvit, & in oppoſitam oram versùs Actium, ubi Antonianæ claſſis major numerus & ſtatio, advehitur, Corcyram præſidio deſtitutam occupat.

Advenit eodem Antonius. Agrippa interea Leucadem repentè advectus Inſulam, quot in eâ naves erant, cœpit; deinde Patras victo navali prælio Q. Aſidio poſt Corinthum quoque recepit. Soſſius Antonii Legatus abſentiâ Agrippæ fretus, Taureſium paucis cum navibus ſibi oppoſitum obſervatâ denſâ nebulâ invadit & fugat; cùm ecce fortè fortunâ appulſo Agrippâ ipſe cum Tardondimelo aliiſque multis interiit. Antonius ad decretorium certamen ſuos hortatur, Cæſar ſuos: longo tempore anceps fuit victoria, certamen ad decimam horam protractum; demum Cleopatra ſpectatrix primùm fugere, dein Antonius, Cæſareani incendio depugnârunt, & prorſus vicêre, hominum maximâ multitudine, navibus, armis, opibus, cæde, flammis, aquis hauſtâ, ad IV. Nonas Septembris, â qua die Cæſar ſolus *(Dio L. 51. pag. 272.)* rerum potitus eſt: natalis igitur hic eſt, Monarchiæ Romanæ, extinctæ Reipublicæ ultimus fatalis.

Tantam eo tempore Mecœnati & Agrippæ poteſtatem in rebus omnibus tribuit Cæſar, ut literas, quas ad Senatum alióſve ipſe ſcribebat, antequam redderentur, legerent, &, quæ viſum fuiſſet, mutarent; cujus rei cauſâ annulum ab eodem acceperant literis obſignandis.

Ex Ægypto redux Agrippam præter alios honores vexillo cæruleo *(Dio L. 51. p. 281.)* quod victoriæ navalis teſtimonium, ornavit.

Anno V. C. 724. Octaviano Cæſare IV. & M. Licinio Craſſo Coſſ.

Anno V. C. 726. Cæſar VI. M. V. Agrippa II. Coſſ.

Anno V. C. 727. Cæſar VII. M. Agrippa III. Coſſ. fuêre.

Cui ſororis ſuæ Octaviæ filiam Marcellam in matrimonium collocat. Cùm ad bellum *(Dio L. 53. p. 304)* unà proficiſcebantur, par ſuo tentorio eundem uti voluit, & ſignum militare ab utroque accipi juſſit.

Anno V. C. 727. ante diem XVI. Kal. Febr. Cæſar nomen AUGUSTI accepit, etſi Romani *Æram Auguſtorum*, Græci Monarchias â Kalendis anni ducant: idibus Januarii diſtributio Provinciarum facta.

Habitâ oratione ad Senatum, cùm Cæſar præ ſe ferret animum Senatui deferendi Imperii, quod Agrippa contra Mecœnatem ſuaſerat, reſtitit Senatus, eíque ſoli adminiſtrandum imperium deferri; nihilominùs, ut umbram quandam poteſtatis ei relinqueret, diviſit Provincias V. C. 727. idibus Januar. & pacatas quidem veluti faciliores Senatui & populo ceſſit: puta Africam, Numidiam, Aſiam, &c. ſibi autem tumultuantes reſervavit, quia vel ipſi vel accolæ hoſtes facilè turbas cierent: has inter erat omnis Gallia Narbonenſis, Lugdunenſis, Aquitania & Celtica *(Dio autem ait L. 53. p. 309)* Celticâ ſignificari Germaniam ſuperiorem & inferiorem: ab eo ergo tempore in patrimonio Cæſaris Octavii fuimus Ubii. Eodem anno imperium decennale ſuſcepit, quaſi poſt abiturus, imò jactantius addidit, ſi breviori tempore pacari Provinciæ poſſent, abiturum ſe imperio: hinc decennalia Cæſarum ſepultis bellis civilibus....

Hiſpaniæ nunc Cæſaris præſentiâ, nunc Agrippæ, quem uſque in tertium conſulatum & mox collegium tribunitiæ poteſtatis amicitia Principis evexerat, multo varióque marte pacatæ. *Vellejus L. 11. C. XC.*

Anno V. C. 728. Cæſare, qui AUGUSTUS anno proximo cognominatus fuerat, VIII. & T. Statilio Tauro Coſſ. Agrippa ſepta Campi Martii ob comitia habenda olim â Lepido Porticibus cincta, tabulis lapideis & picturis à ſe exornata ſepta JULIA *(Dio L. 53. p. 314)* cognominavit: unde ſibi nullam invidiam, at maximam gratiam populi conciliavit & Cæſaris, cui omnium at maximè clementiſſim, glorioſarum & utilium actionum perpetuus author & adjutor erat: nihil tamen hujus gloriæ ſibi arrogabat, nec honores ſibi tributos in privatum commodum aut voluptatem, contra in Auguſti & Reipublicæ utilitatem omnes convertebat.

Anno V. C. DCCXXIX. Auguſtus Germanico bello Marci Vinicii victoriâ finito Janum clauſit.

Agrippa *(Dio L. 53. p. 316.)* ære ſuo ſplendidiſſimis ædificiis urbem ornavit. Porticum Neptuni ob victorias navales extruxit Argonautarum picturis decoratum ſudatorium fecit, dictum Laconicum, ideò quòd in eo more Lacedæmonum corpora nudarentur, & oleo inungerentur. PANTHEON perfecit, dictum, vel ex eo, quòd ſub Martis & Veneris ſimulacris multæ Deorum imagines laterent, vel quia convexa tecti lapidei forma cæli ſimilitudinem referret. Voluit & hoc opus Auguſto inſcribere, ejuſdem ſtatuâ impoſitâ: neutrum admiſit Cæſar, quare intrà Pantheon Julii Cæſaris, ſuam & Auguſti in veſtibulo collocavit. Hoc delubrum uſque ad ætatem noſtram ſupereſt integrum tot inter ruinas, & miraculum Europæ cenſetur. *Sandrartus in Teutonica Academia Pictorum, Sculptorum & Architectorum parte 1. L. 1,* idem variis formis delineatum exhibet.

Neque hâc munificentiâ cujuſquam offendit oculos veluti opum ſuarum oſtentator vel æmulus Auguſti: contra & populus & Princeps perenni benevolentiâ virum de republica adeò præclarè & perenniter merentem proſequebantur. Cùm enim morbo prohiberetur Cæſar intereſſe nuptiis Marcellum inter & Juliam filiam celebrandis, ſpartam eam Agrippæ dedit. Incendio *(Dio L. 53. p. 316)* abſumebatur domus in Palatino Monte, quæ primò Antonio, ſubinde Meſſalæ & Agrippæ tributa fuerat, Meſſala argento donatus fuit, Agrippa intrà Cæſaris Palatium receptus.

V. C. anno DCCXXX. Auguſti, X. Norbano Coſſ.

Cùm in urbem reverti∫∫et Cæ∫ar, decretum à Senatu, ut Marcellus, quem homines (*Vellejus L. II. c. 93.*) ∫i quid humanitus accidi∫∫et ∫ocero, ∫ucce∫∫orem potentiæ arbitrabantur futurum, ut tamen id per M. Agrippam ∫ecurè ei po∫∫et contingere, inter prætorios in Senatu e∫∫et con∫ulatum decennio maturiùs, quàm leges po∫tulant, peteret, ∫tatimque ædilibus (*Dio L. 53. pag. 316.*) ei data fuit.

Agrippa, quanquam urbi præfectus, *∫ub ∫pecie Mini∫teriorum principalium*, in Syriam, *ait Dio*, in A∫iam, *ait Vellejus*, mittitur, re ip∫â ob tacitas cum Marcello offen∫iones præ∫enti tempori ∫e vir prudens ac moderatus ∫ubduxit, neque tamen in A∫iam abiit, ∫ed ∣ mi∫∫is eò Legatis Lesbi ∫ub∫titit.

Herodes, qui anno proximo Hiero∫olymis præter aulam regiam duas in∫ignes & præ∫tanti∫∫imas ædes extruxerat, alterámque Cæ∫aream, alteram Agrippiam dedicaverat, Lesbum illicò petiit, in ejúsque In∫ulæ urbe Mytilene ∫alutato (*Fla Jo∫eph. Antiq. L. XV. C. XIII.*) Agrippâ remeavit. Acce∫∫erunt eodem Gadaven∫es Herodem accu∫aturi, quos ne auditos quidem ad Regem vinctos mi∫it, nimiâ ∫anè fiduciâ innocentiæ Herodianæ.

Anno V. C. DCCXXXVIII. Herodes denuò (*Jo∫. L. XVI. C. III.*) rediit ad Agrippam jam cum exercitu ad Bo∫phorum progre∫∫um, quem cùm apud Sinopen Ponticam demum reperi∫∫et, ∫ummâ benevolentiâ exceptus, perennis comes itineris & negotiorum fuit, & ad intimam admi∫∫us familiaritatem, imò nulla via facilior gratiæ ab Agrippa ineundæ, quàm interce∫∫ore Herode. In Jonium cùm ambo veni∫∫ent, ∫plendida legatio Jonicorum Judæorum ad Agrippam de∫tinata fuit, expo∫tulans privilegia & immunitates à Romanis conce∫∫as denegari à Gentilibus, oratio Legatorum refertur *L. ut à Jo∫epho C. V.* His auditis, Agrippa re∫pondit, non Herodis amici gratiâ duntaxat ∫e illis gratificari paratum; ∫ed quod æqua po∫tularent. Imò ∫i ampliora po∫tulâ∫∫ent, daturum ∫e fui∫∫e, quidquid ∫alvis populi Romani commodis concedi po∫∫et; nunc quia id duntaxat po∫tulant, ut olim conce∫∫a rata maneant, confirmaturum ∫e populi Romani beneficium, & daturum po∫t operam, ne quis iis juxta patria in∫tituta viventibus mole∫tiam creet. E ∫trato Herodes a∫∫urgens, omnium nomine gratias egit, & vale po∫t mutuos amplexus dato Lesbo digre∫∫i ∫unt.

In eadem urbe vel alia Judæi Ephe∫ini & Cyrenen∫es libellis ∫upplicibus pul∫ârunt Agrippam contra Gentiles, à quibus vetabantur pecuniam mittere ad templum Solymæum. Agrippa utriu∫que urbis Magi∫tratibus, Senatui & populo interdixit hujus∫modi vexationibus. Verba utriu∫que interdicti refert *Jo∫ephus L. XVI. antiquit. C. X.* quæ hîc de∫cribo:

* * * * * * * *

Agrippa Ephe∫iorum Magi∫tratibus, Senatui & populo ∫alutem.

" *Pecunia ∫acra, quæ Hiero∫olymam mitti*
" *∫olet, more patrio procurationem ac tute-*
" *lam penes Judæos e∫∫e volo in A∫ia: & ∫i*
" *quis ∫acram Judæorum pecuniam furatus,*
" *ad a∫yla confugerit, eum inde ab∫tractum*
" *dedi ad pœnam Judæis, quo jure ab∫tra.*
" *Syllano etiam Magi∫tratui ∫crip∫it, ne Ju-*
" *dæi Sabbatis cogantur ad præ∫tanda vadi-*
" *monia.* "

M. Agrippa Cyrenorum Magi∫tratibus & Senatui ∫alutem.

" *Judæi Cyrenen∫es, pro quibus jam Au-*
" *gu∫tus ∫crip∫it Flavio Lybiæ Præ∫idi, alii∫-*
" *que ejus Provinciæ Magi∫tratibus non e∫∫e*
" *vetandos, mittere ex more ∫acram pecu-*
" *niam Hiero∫olymam: conque∫ti nunc ∫unt*
" *apud me vexari ∫e improborum quorun-*
" *dam ∫ycophantiis, & vetari hoc facere*
" *prætextu quorundam tributorum, quæ ta-*
" *men non debentur. Hos ego ∫uo jure ∫uis-*
" *que moribus relinqui jubeo, & ∫i qua in*
" *urbe pecunia ∫acra intercepta e∫t, eam per*
" *delectos ad hoc idoneos Judæis re∫titui C.*
" *Norbanus Flaccus procos. Sardianorum Ma-*
" *gi∫tratibus Sal. Cæ∫ar mihi ∫crip∫it jubere*
" *∫e neminem Judæorum vetari juxta pa-*
" *trium morem collectas pecunias Hiero∫oly-*
" *mâ mittere. Quare ego vobis quoque ∫cri-*
" *bo de hac re, ne vos lateat tam mea vo-*
" *luntas, quàm Cæ∫aris.* "

Po∫terioribus annis cùm identidem vexarentur Judæi, Procon∫ules A∫iæ innixi Agrippæ & Augu∫ti interdictis eo∫dem immunes & liberos præ∫titerunt, *refert Jo∫eph*, interdictum JULII Antonii Procos ad Ephe∫iorum Magi∫tratum: " Ju-
" dæi A∫iam habitantes mihi jus apud Ephe∫um
" idibus Februariis dicenti ∫ignificârunt Cæ∫arem
" Augu∫tum & Agrippam conce∫∫i∫∫e ∫ibi uti pa-
" triis legibus & moribus.

Anno V. C. DCCXXXII. novis in urbe motibus compe∫cendis aptiorem neminem Agrippâ, cùm nô∫∫et, præfecit eundem denuò urbi, atque Mecœnatis hortatu plus maje∫tatis addendum viro ratus, eidem filiam ∫uam Juliam connubio junxit, & Marcellam ∫ororis filiam priorem uxorem repudiari voluit.

Anno V. C. DCCXXXIII. cùm Galli (*Dio L. 54. p. 324*) & inter ∫e & Germanorum infe∫tationibus tumultuarentur, Agrippa iterum Galliæ Præfectus fuit. *Dio L. 54. pag. 322.*

CROMBACH Hi∫toria MSs. Annalium Eccle∫ia∫t. & civil. Metropoleos Colon. ad annum 735.

C. SEN-

C. SENTIO SATURNINO & C. LUCRETIO VESPILLONE Coſſ. refert ſecundum Agrippæ in Gallias & Ubios iter actum ope hujus viri auxilióque, & deſignatam, deſcriptam & fabricatam urbem, & dehinc Agrippinenſes dictos fuiſſe: ſanctiſſimæ Mariæ h. a. conceptæ coævos.

Iis motibus ſedatis in Hiſpaniam tranſiit. *(Dio ibid.)* Nam Cantabri bello capti & venditi, Heris interfectis, domum reverſi jam ad defectionem multos concitaverant, & caſtella quædam occupaverant, alia adoriebantur.

Hos non ſinè magna ſuorum clade poſtremùm domuit Agrippa, de quibus tamen neque literas ad Senatum dedit, neque triomphum Auguſti juſſu ei decretum agere voluit; ſe enim quaſi Legatum Auguſti eſſe, ejúſque non ſuis auſpiciis pugnare aſſerebat.

Anno V. C. DCCXXXV. *Cn. Cornel. Lentulo & P. Cornel. Lentulo Coſſ.* cùm decennium imperii eſſet in exitu, in aliud quinquennium Cæſar id ſibi prorogavit: at obſervato, ſe pluribus inſidiis expoſitum, & parum præſidii eſſe in thorace (quem etiam, cùm in Senatum iret, ſub veſte geſtabat) arbitraretur, Agrippæ tum alia ferè eadem quæ ſibi, tum tribunitiam *(Dio & Vellejus L. cit.)* poteſtatem ad quinquennium dedit. Huc reſpiciens *Tacitus L. III. Annal.* ait, Agrippam fuiſſe primum Auguſto ſocium in honore tribunitiæ poteſtatis.

Ex Julia Agrippæ nati ſunt hi liberi *anno V. C. 733.* Cajus Agrippa. 736. Lucius Agrippa, quos Auguſtus, quo tutior eſſet ab inſidiis, non expectatâ ætate virili adoptavit feſto, quod honori & virtuti celebrabatur in eam diem, quâ hodie *(ſub SEVERO Dio ſcribebat)* agitur tranſlato: ex eadem ſuſcepit Juliam & Agrippinam filias, demum & poſthumum Agrippam. Ob principatum prorogatum quinquennales ludi exhibiti ſunt ab Agrippa: hic enim à collegio quindecim virorum, quibus per ordinem horum ludorum curatio incumbebat, cooptatus & inauguratus erat.

Anno V. C. 737. Cæſar in Gallias, Agrippa in Orientem abiit iterum Syriæ Præfectus, ab Herode *(Joſeph antiq. L. XVI. C. II.)* ſplendido apparatu exceptus, quem ſciret ſecundum Cæſarem poſſe omnia. Hieroſolymis immenſâ populi obviam effuſi gratulatione DEO Hecatomben immolavit, populo epulum præbuit.

Anno V. C. 738. eundem Agrippam verno tempore Herodes denuò ſalutat. *(Dio L. 54.)* Scribonius quidam ſe Mithridati nepotem AGRIPPÆ eſſe perhibens, ſibique id regnum, quia Aſander diem ſuum clauſerat, ab Auguſto traditum uxorem Aſandri Dypamim, cui à marito regnum fuerat relictum, filiam Pharnacis neptem Mithridatis in matrimonium duxit, Boſphorumque occupavit, Agrippa, re auditâ, Polemonem Ponti ejuſque Capadocia ſitum Regem miſit, ut ei bellum faceret, iſque Scribonium ſuperſtitem non invenit: fraude enim ejus cognitâ, Boſphorani jam necaverant hominem, reſiſtentes tamen Boſphoranos, quod metuebant, ne is Rex ipſis conſtitueretur, prælio vicit, neque tamen eos ſubegit: cùm verò Agrippa contra ipſos exercitum adducens Sinopen perveniſſet, armis demum poſitis Polemoni traditi ſunt, conjùxque *Denomio* data, Auguſto demum id probante. Ob hæc *Supplicatio* Agrippæ nomine fuit, neque tamen is *triumphum* etſi decretum ſibi duxit: ſicut neque initio quidquam de his rebus geſtis ad Senatum perſcripſit. Cujus exemplum pro lege quadam acceptum, poſteriores imitati, ne ipſi quidem Senatum per literas de re geſta certiorem fecerunt, neque triumphum duxerunt; ideóque ùt ego ſentio, nullus etiam, qui ejus ſimilis eſſet, triumphus conceſſus deinde eſt; ſed ſolis triumphalibus honoribus ſunt ornati. Poſt Agrippam ex Syria reverſum tribunitiâ poteſtate in aliud quinquennium prorogatâ cohoneſtavit, ac in Pannoniam, ubi jam bellum gliſcebat, cum majori imperio, quàm ullus alius extra Italiam haberet, miſit. Agrippa eam expeditionem jam hyeme inſtante, quâ M. VALERIUS MESSALA BARBATUS & P. SULPITIUS QUIRINIUS Conſules fuère, fecit: quo ejus adventu exterriti Pannonii, cùm à rebellione deſtitiſſent, reverſus, cùm in Campaniam veniſſet, morbo decubuit. Auguſtus tum fortè quinquatrib. munus gladiatorium filiorum nomine exhibebat: is ſimul ac de caſu Agrippæ cognovit, properatè ex urbe profectus, mortuum eum invenit, corpus ejus in urbem advexit, ac in foro propoſitum, funebri laudatione decoravit, cortinâ inter ſe & mortuum expanſâ, id velum, quid ſibi involverit, equidem certus non ſum. Qui enim dicunt, propterea quòd ſummus Pontifex, aut quòd cenſor eſſet Auguſtus, ideò hoc factum, utrique errant: nam neque Pontifici Maximo cadaveribus aſpiciendis interdictum eſt, neque Cenſori, cùm luſtrum condit; hic enim ſi quod ante luſtralia ſacra mortui corpus intueator, omnia ab eo anteacta reſcinduntur, deinde funus ejus extulit in eum locum, in quem deinde ipſe elatus eſt, ſuóque eum in ſepulchro condidit, cùm eſſet Agrippinæ proprium in Campo Martio monumentum conceſſum. Ille fuit Agrippæ exitus: VIRO CITRA CONTROVERSIAM OMNIUM SUÆ ÆTATIS HOMINUM OPTIMO, AMICITIAQUE AUGUSTI AD EJUS REIQUE PUBLICÆ SUMMAM UTILITATEM USO. Quantò enim alios virtute antcibat, tantò ultrò concedebat Auguſto, cui omnem cùm ſapientiam cum ſummo ejus commodo utendam daret, honores ac potentiam ab eo recepta in bene merendum de aliis impendebat. Unde factum eſt, ut neque AUGUSTO moleſtus unquam eſſet, neque invidiæ aliorum obnoxius, ſed & Auguſto imperium ità ſtabilivit, ut eam formam Reipublicæ ipſe maximè appetiiſſe videri poſſet, & populum beneficiis ità ſibi devinxit, ut omnium maximè popularis judicaretur. Moriens etiam populo hortos & balneum à ſe denominatum legavit, ut gratis lavarentur, prædia quædam ab hoc Auguſto tribuens. Auguſtus non hoc modo populo dedit, ſed viritim quoque pecuniam à ſe, quaſi Agrippa ità mandâſſet, diviſit. Nam plurima bona defuncti Agrippæ ad Auguſtum redierunt, intérque ea Cherſoneſus etiam apud Helleſpontum, quæ neſcio quo jure, ad Agrippam pervenerit. Deſiderium autem Agrippæ diu admodum tenuit, ideóque & apud populum eum honoratum effecit, & filium, qui, eo mortuo, natus fuit, Agrippam nominavit. Scripſit

1. *Duos libros de vita ſua:* de quibus *Gerard. Joan. Voſſius de Hiſtor. Latin. L. 1. Philagyrius*

in 2. Georg. Agrippa *in ſecundo vita ſua* dicit, excogitâſſe ſe, ut ex Lucrino Lacu portum faceret. Viri hujus gloria Auguſto ceſſit.

2. Idem *deſcripſit orbem terrarum*, *Plinius Lib. III. c. 2. V. 162.* Agrippam *quidem in tanta viri diligentia* prætérque io hoc OPERE cura, cùm orbem terrarum urbi ſpectandum propoſiturus eſſet, erráſſe quis credat? Et eum eo Divum Auguſtum? Is námque complexam eam porticum ex deſtinatione & commentariis M. Agrippæ à ſorore ejus inchoatam peregit, eò longitudinem & latitudinem Narbonenſis Provinciæ tradit: alia loca plura Plinii, AgrippæCoſmographiamlaudantis, vide apud Voſſium L. c.

3. Plinius L. VII. cap. 33. Extat ejus (M. Agrippæ) *Oratio magnifica, & maximo civium digna de tabulis omnibus ſigniſque publicandis.*

Schema Agripparum.

Lucius Pater M. V. Agrippæ.

Marcus Vipſanius Agrippa, Marcella, Auguſti Neptis, Uxor I. Julia, Auguſti & Scriboniæ Filia, Uxor II.

Cajus Agrippa Cæſar ab Auguſto adoptatus.	Lucius Agrippa Cæſar ab Auguſto adoptatus.	Julia	Agrippina Uxor Druſi Neronis Germanici.	Agrippa poſthumus.

Cajus Caligula Auguſtus	Nero Druſus	Agrippina Auguſta, Druſilla, Livia, *Civis noſtra.* Maritus I. C. Domitius Ahenob. ex quo Domitius, poſt adoptatus Nero Auguſtus. Maritus II. Criſpus Paſſienus. Maritus III. Claudius Patruus Auguſtus, qui ex priori thoro Meſſalinæ genuerat Britannicum, Octaviam, Antoniam.

MARIANI SCOTI iconem juvat ejuſdem verbis ſeu coloribus nativis repræſeotare. Sic ille de ſe loquitur ad annum Chriſti:

“ Anno Chriſti 1028. CONRADI Regis quarto ego miſer MARIANUS in peccatis fui io hoc anno natus. Anno 1052. HENRICI 33tio ego Marianus ſæculum reliqui. Anno 1056. HENRICI II. decimo ſeptimo ego Marianus peregrinus factus, pro regno meo cæleſti patriam meam (*Hiberniam credit Labbeus, pro Scotia Britannica*, etſi ipſe Marianus ſe *Scotum* vocitet ad annum 1043.) reliqui, & io Colonia V. Feriâ Kal. Auguſti Monachus effectus ſum in ſancti Martini Monaſterio. Anno 1058. HENRICI III. ſecundo Feriâ ſecundâ poſt octavas Paſchæ, exiens de Colonia causâ orationis Podelbrunnam Paderbornam) viſitavi, ob bona, quæ narrantur de ſepulchro Monachi Scoti, nomine PATERNI à multis annis ioeluſi (qui, quamvis Prænuntius urbis fuiſſet & duorum Monaſteriorum conflagraturorum, in ſua cluſa ambiens martyrium, combuſtus erat Feriâ ſecundâ ante Palmas hujus anni) ex Paderborna cum Abbate Fuldenſi Egeberto Fuldam veni. Anno 1059. Henrici III. tertio ego Marianus indignus eum Sigefrido Abbate Fuldenſi apud Verzeburgum ad Presbyteratum conſecratus mediâ Quadrageſimâ III. id. Martii, & feriâ VI. poſt Aſcenſionem ſecundo idus Maji incluſus fui Fuldæ per decem annos io eadem cella, io qua Annuchardus Scotus inclutus obiit anno 1043. 3. Kalend. Februarii, &, uti petierat, tumulatus fuit, ſuper cujus ſepulchrum viſa ſunt lumina, & pſalmodia audita, ſuper quem ego Marianus *Scotus* decem annis incluſus, ſuper pedes ejus ſtans, quotidie cantavi Miſſas. Anno 1069. anno decimo tertio ego miſer Marianus juſſu Epiſcopi Moguntinen- & Abbatis Fuldenſis feriâ ſexiâ ante Palmas tertio Nonas Aprilis poſt annos decem meæ incluſionis ſolutus de cluſa io Fulda ad Moguntiam veni, & in feſtivitate ſeptem Fratrum ſecundò includor. “ *Hactenus Marianus locutus eſt. Dodechinus Continuator Chronici Mariani ultimam lineam picturæ addat.* “ Anno 1086 Marianus Scotus incluſus obiit, & apud S. Martinum ſepelitur. “

Hactenus Chronica Mariani Scoti & Dodechini apud Piſtorium Tomo uno illuſtrium veterum Scriptorum Germ. Trithemius, Nicol. Seranus, Bellarminus, Labbeus, qui Hibernum vult, etſi ipſe ſe Scotum dicat Ægid. Gelen. de Col. A. magnit. L. III. Syntag. XIII. pag. 317.

Ejus

Ejus opera hæc Schannatus *Hiſtoriæ Fuldenſis parte primâ* poſt Trithemium & Labbeum recitat.

1. *Mariani Scoti Chronicorum libri tres ab exordio mundi ad annum Chriſti MLXXXIII. ſæpiùs typo ſubjecti. Piſtorius denuò inſeruit codici illuſtrium Scriptorum Germanicorum anno 1613. Francofurti impenſis Claudii & Andreæ Marniorum in folio à pag. 265. ad 456.*

2. *Concordia Evangeliſtarum.*

3. *Tractatus de univerſali computo, & emendatione Dionyſiani Calculi.*

4. *Epiſtolas omnes Divi Pauli Mariani manu exaratas, cum annotationibus extare in Bibliotheca Vindobonenſi monet Lambecius.*

5. *Pſalten Regum Commentariis ab Mariano illuſtratum fuiſſe teſtatur Gerardus Voſſius L. III. de Latin. Hiſtor.*

6. *Notitiam Romani Imperii eidem tribuit doctiſſimus Cujacius.*

MARTINUS BECANUS natione Belga, patriâ Brabantinus, ex Hilvarenbeca Campiniæ municipio oriundus, abſoluto Coloniæ in Gymnaſio Tricoronato Philoſophiæ curriculo laureâ Magiſterii artium & Philoſophiæ in Univerſitate Ubiorum donatur à Petro Stalenio 4tâ Martii 1585, cui vicem reddidit; dum annis 1590, 1591, 1592, 1593 artes & ſeveriores diſciplinas Coloniæ in eodem Gymnaſio explicavit, vicennis autem Societatem JESU ingreſſus, votorum quatuor profeſſionem ſuo tempore emiſit. Vir fuit magno ingenio, & ad omnem literaturam nato, in Philoſophia & Theologia clarus; Theologiam totos annos XXII. Herbipoli, Moguntiæ, Viennæ Auſtriæ rara cum admiratione & conſtanti Auditorum applauſu Doctor & Magiſter eximius explanavit è cathedra. Celeberrimam ejus famam reddidit facilis quædam in interpretando D. Thoma Aquinate, fideique controverſiis omnibus enodandis perſpicuitas, brevitas, & plena doctrinæ ſacræ ſoliditas, quam humaniſſima religioſæ modeſtiæ comitas exornabat, ut Matthias Imperator Martinum tanquam abſolutiſſimum Theologum ad Viennenſem Theologiam illuſtrandam evocârit. Demum Ferdinando II. Cæſari Auguſto factus à confeſſionibus triennio, quo munus ſuſtinuit, incredibile dictu eſt, quàm carus Palatinæ Nobilitati fuerit, eo maximè nomine; quod in tanta opportunitate agendi nequaquam pateretur ſe ad politica negotia, atque ab ſuo inſtituto aliena tractanda pertrahi. Interim ſummâ domeſticæ diſciplinæ obſervantiâ, ſummâ ſui deſpicientiâ, inſigni morum ſimplicitate, cum ſpirituali prudentia temperatâ omnibus erat exemplo, ut vel ſolo ſuo conſpectu cæteros componeret ad modeſtiam & ſincerum animi candorem. Omnibus erat in amoribus ob inſignem facilitatem ſuavitatémque, ſolitus ipſos etiam Hæreticos honore prævenire, ut tali eos officio demereretur. Cum externis haudquaquam longos ſermones ducebat, ut ſui congreſsû deſiderium potiùs illis, quàm faſtidium relinqueret. Ipſe ſibi vel cùm Imperatoris confeſſionibus præeſſet, aquam è puteo haurire, ipſe in omnibus famulari; tandem acutiſſimis colicæ doloribus paucis diebus confectus, obiit Viennæ 9. Kalend. Februarii anno ſalutis 1624. ætatis 63, religionis 41, cum magno Cæſaris, Jeſuitarum, imò & Reipublicæ Chriſtianæ luctu, cui operam hæreticis Calviniſtis præſertim confutandis & refellendis inſignem navavit, & ex merito Calvino maſtyx & Calviniſtarum malleus ſit à nonnemine nuncupatus.

Edidit Becanus opuſcula plurima, quæ variis locis ac temporibus ſenſim edita tandem comprehenſa tomis duobus prodiêrunt *Moguntiæ apud Antonium Strobeckerum 1630. 1631. in folio*, aucta lucubrationibus aliquot poſthumis. Complectitur autem

Tomus I. opuſcula polemica, ſeu de controverſiis fidei contra Hæreticos, quæ ſuperfluum eſt ſingillatim recenſere. Acceſſit

Tractatus de jure & juſtitia, antea non impreſſus. Prodiit præterea his duobus tomis minimè comprehenſa

Analogia veteris & novi Teſtamenti. Moguntiæ typis Joannis Albini 1620. in 8vo.

De ſtatu animarum poſt hanc vitam.

De cenſuris Eccleſiaſticis.

De reſurrectione &c.

Compendium manualis (ejus quod habetur inter opera polemica Tom. II.) controverſiarum hujus temporis. De fide ac religione ultimus Becani partus in variis Germaniæ ac Belgii Provinciis inſigni animarum lucro diverſis formis excuſus.

Ex hiſtoria Gymnaſii Tricoronati, & Sotuelli Bibliotheca Scriptorum Soc. Jeſu.

MARTINUS BUCERUS materiam ſcribendi contra Heterodoxos Diœceſi noſtræ Colonienſi copioſam dedit. Natus patre Judæo Ocklenborn cognominato, Sleſtadii in Alſatia 1491. domeſticis ſcholis cultus, Dominicanorum Ordini ſe mancipat. Heidelbergam annuente Priore miſſus 1516. Græcis & Hebraicis literis, & tum Philoſophiæ & Theologiæ perdiſcendis applicatur. Ibi Lutheri & Eraſmi libellos incautus legit, & nutare animo cœpit. Fridericus Palatinus Elector eundem aulæ ſuæ Eccleſiaſten audiit, & itineris Belgici ſui comitem eſſe juſſit. Exin conſilium deſerendi Ordinis hominem in varia pericula adduxit, quibus declinandis tantiſper apud Franciſcum de Sickingen delituit. Poſt delatus Argentinam 1523. novitia dogmata ſerere viſus eſt. Bernenſi de religione colloquio 1527. magnâ inter Novaturientes doctrinæ æſtimatione interfuit. Anno 1529. cum *Hedione* Lutheri & Zwinglii collocutioni Marpurgenſi adeſt, & triſti humanæ miſeriæ exemplo Zwinglianum errorem adoptatis ante Lutherianis præfert. Econtrario in conventiculo Schmalcaldico 1537. relabitur in Lutheranam de cœna opinionem, eique ad tempus ſubſcribit omnium horarum homo. Ambiebat arbiter medius ſedere inter Lutherum & Zwinglium Monarchiam inter Apoſtatas ſibi mutuo arrogantium; unde *Veſpertilio* à Luthero ſalutatus fuit. Sexies minimum ſuas fides (uti in Barbitis Fidicines ſæpè amant) mutâſſe Cnoglinus obſervat *in Symbolo Calviniano:* nam vera fides unica eſt, & pluralem numerum aut genus

 epi-

epicœnum neſcit. Concubinas tres non vulgares de foro, ſed ante DEO voto continentiæ dicatas Sanctimoniales Evangelicâ libertate Lutheri exemplo domum duxit.

Hermannus Archi-Epiſcopus Colonienſis redux vel ex Ratiſponenſi colloquio, vel ex Hagenoano congreſſu 1540. in Buceri notitiam venit, adeò ad alienandum ficti, ut Groppero, cui jam Verſipellis ſuſpectus erat, de Catholica fide ſecum agenti & Hagenoæ & Wormatiæ 1541. per omnia conſenſerit. Hunc igitur clam accerſit 1542. in arcem Buſchhoven milliari uno Bonnâ diſſitam Argentorato evocatum conſiliis communicatis Coloniâ ſingulis nuntiis invitantur Buſchhoviam Joannes Nopelius Suffraganeus, Orator & Theologus perſpicaciſſimus, & Joannes Gropperus. Ubi convenêre, mirari alter alterum & Archi-Epiſcopum & Bucerum, & hunc quidem de concordia in controverſiis fidei vix non adacti Principis precibus audiêrunt. Cùm Nopelius, quo erat candore expoſitis Catholicæ fidei dogmaôs laudantem omnia & tacentem ex compoſito Bucerum videns, monet Epiſcopum, agnoſcat demum impoſtorem nunc ea coram lingua palpantem, quæ tot peſtiferis ſcriptis à ſe lectis turbandæ Eccleſiæ effudiſſet. Parabat excuſationes Bucerus (ùt ſcribit *Meshovius*) excidiſſe ea ferventi torer adverſantium calumnias. Promptum ad emendanda, quæ pias aures offenderent. At Nopelius liberâ voce teſtatus eſt, ſibi Epiſcopo cum veteratore Protheo toti Germaniæ noto bilingui, Eccleſiæ Catholicæ cauſam non tractaturum. Ultus eſt Hermannus hanc libertatem ſubtracto annuo ſalario, eùm aliter non poſſet; ſed Nopelius Coloniam redux concionibus diſertiſſimis civitatem in avita fide, dum vixit, confirmavit. Gropperus diutiùs agere coactus, ubi falſata & interpolata Ratiſponenſis colloquii à Bucero acta exprobrâſſet, in iis, ùt quorum ipſe teſtis fuiſſet, commercium abrupit, remeante Argentinam Apoſtatâ, & Capitulum Metropolitanum officii commonuit. Ablegatur Comes Newenarius cum literis Metropolitanæ Eccleſiæ dehortatoriis. Viſus fuit flecti: at pruriente ad novandum animo, proximo anno 1543 & Bucerum unà cum Heſtione & Piſtorio, & Melanchtonem Wittebergâ elicit menſe Aprili, & furtim & palàm poteſtatem facit ex Papatûs ergaſtulo omnes ad libertatem Evangelicam vocandi; inſtat monitia Capitulum Principis Eccleſiæ verbo & ſcripto hoc: *Sententia delectorum per venerabile Capitulum Eccleſiæ Colonienſis de vocatione Martini Buceri: Reverendiſſimo Domino Colonienſi non licuiſſe Martinum Bucerum eo, quo factum eſt, modo verbi miniſterio præficere.* Germanicè & Latinè ſcriptus erat libellus. Nihil eo libello gravius & moderatius in tanta licentia facti legas. Reſpondit bonus Archi-Epiſcopus eo, quo præcinebant Apoſtatæ, tono generalibus formulis: Purum & putum verbum DEI prædicari per pios aliquot Concionatores, neminem Chriſtianum operi huic ad ſolius DEI gloriam ſpectanti progreſſui ſe opponere poſſe. Repoſuit ſolidiora Clerus Colonienſis, & iteratò in Comitiis Bonnæ indictis proſcriptionem Novatorum urſit, ſed fruſtra: Bucerus iterum Germanicum ſchediaſma protruſit.

„ Quid hoc tempore in cauſa Evangelii Bon-
„ næ doceatur in Diœceſi Colonienſi, & quid
„ Bonnenſes inde expectare & ſperare debeant.

Nempe fiduciâ Principis cæcè probantis omnia abuſus contra nativa Bucerus explicuit, hæreſibus citra ruborem expanſis, ſubnectitque vocationis ſuæ *Apologiam*. Tum verò Carolus Imperator, Paulus III. Pontifex, Clerus & Univerſitas Colonienſis accenſum jam Capituli Metropolitani ſtudium pro avita religione tutanda inflammârunt, & typo edunt

„ Judicium univerſalis & Cleri Colonienſis de
„ doctrina & vocatione Buceri, 1543. impreſſa
„ Gennepæo Latinè & Germanicè 1544. poſt.

Antididagma exhibetur Archi-Epiſcopo unà cum literis ſummæ, ſacræ ac civilis Majeſtatis. Promittit abdicationem Buceri & gregalium, ſed Græcâ, non Germanicâ fide: jam tum enim collectis viribus cudebant volumen ingens Germanicum octiduo vel decendio ante Comitia Provinciæ à ſe Bonnæ indicta, quod Capitulo majori Colonienſi ſubmittit, ſubito approbatum Diœceſi totâ diſtribuendum. En titulum:

„ *DEI gratiâ Hermanni Archi-Epiſcopi Colo-*
„ *nienſis & Electoris. Deliberatio, juxta quam*
„ *Chriſtiana in verbo DEI fundata reformatio*
„ *doctrinæ, uſus St. Sacramentorum, caremonia-*
„ *rum, animarum curæ, & Eccleſiæ ritus; do-*
„ *nec liberum Chriſtianum univerſale & natio-*
„ *nale Concilium aut Germanici Imperii ſtatus in*
„ *Spiritu ſancto congregetur inter eos, qui curæ*
„ *noſtræ commiſſi ſunt, inſtituenda ſit.* „ *Buſch-*
hoviæ 1543. in folio. Recuſum in quarto hoc anno Marpurgi apud Antonium Tyroldt.

Capitulum brevi hoc intervallo, ſpiſſo operi pro dignitate reſponderi non poſſe, eámque ſtropham ab Hæreticis excogitatam, ut, ſin reſponderet, feciſſe ſatìs officio videretur Elector. Petunt prorogationem, duas aut tres hebdomadas, vix impetrant. Datur Provincia Theologis examinandæ Bucerianæ ſententiæ. Interea Elector Capitulo & Statibus invitis, & fruſtra precantibus proteſtantibúsque, novum fœtum edit, dignos arbore Buceri fructus videt. Tumultuari Bonnæ plebs, involare in templa ac domos Religioſorum, & Sacerdos regularis ſacræ Theologiæ Licentiatus Buceri exemplo publicè inceſtas nuptias celebravit. Commodùm Bonnam Cæſar venit, bellum Cliviæ Duci, quod Geldriam teneret, illaturus, & imprimis ab Hermanno petiit, ut Novatoribus Aulam & Diœceſin purget. Obſequitur ſaltem ad tempus, & manipulo initium ſtipatum dimittit. Re ipsâ tamen aut Bucerus cum ſociis, aut horum aliqui ad extremum 1545. in Archi-Diœceſi, ſed urbe procul hæsêre & reſpondêre Reverendiſſimi Capituli libro huic Germanico:

„ *Chriſtianum & Catholicum Antididagma*
„ *Reverendi Cathedralis Colonienſis Capituli con-*
„ *tra librum reformationis titulo propoſitum ſtati-*
„ *bus Archi-Diœceſeos ultimis Comitiis Bonnen-*
„ *ſibus, & nunc ſub titulo deliberationis typo*
„ *variè auctum & mutatum vulgatum.* „ *in folio Coloniæ excudebat Joannes Gennepæus, cum gratia & privilegio ſacræ Cæſareæ Majeſtatis 1544.*

Latinè

Latinè verſum in 8vo prodiit Pariſiis 1549. apud Poncetum Le Preux, tacito Interpretis nomine. In fronte Germanicæ impreſſionis vides triplex diploma Caroli V., approbationem Rectoris Univerſitatis noſtræ, & epiſtolam Capituli ad Reverendiſſimum Hermannum.

Arripuerunt ſcribendi materiam latentes Hæretici, & ſpiſſiori volumine anno 1545. Bonnæ apud Laurentium von der Mullen impreſſo Germanicè:

" *Conſtans apologia ex Scripturis ſacris de vera*
" *Catholica doctrina, & traditionibus univerſa-*
" *lis Chriſtianæ Eccleſiæ deliberationis de refor-*
" *matione Chriſtiana Reverendiſſimi in DEO Pa-*
" *tris, Principis & Domini D. Hermanni Archi-*
" *Epiſcopi Colonienſis & Electoris antea evulgata,*
" *unà cum fundamentali everſione omnium, quæ*
" *adverſantes Electorali gratiæ ſuæ ſub titulo*
" *ANTIDIDAGMATIS, & ſub nomine Colo-*
" *nienſis Cathedralis Capituli contra eam Electo-*
" *ralis gratiæ ſuæ deliberationem protulerunt, &*
" *in lucem produxerunt.*

Non ſoli delecti Capituli nomine Bucerianas hæreſes refutârunt. Privato marte plures in arenam deſcenderunt magni nominis viri, quorum ſub propriis nominibus opera leges.

1. Albertus Pighius ſacroſanctæ Theologiæ Doctor *Apologiam adversùs Martinum Bucerum* reliquit elegantiſſimo uti ſemper ſtilo 1540. Moguntiæ in 4to impreſſam.

Philippus Melanthon non jam alieno, ſed ſuo habitu in ſcenam prodiens ſcripſit

" *Reſponſionem ad ſcriptum quorundam dele-*
" *ctorum à Clero ſecundario Coloniæ Agrippinæ*
" *adversùs Bucerum Argentorati Tomo III. de-*
" *clamationum Phil. Melanth. &c.*

2. Melanthoni & fœderatis occurrit eximius Billickius, hoc titulo:

" *Judicii Univerſitatis & Cleri Colonienſis*
" *adversùs calumnias Philippi Melanthonis,*
" *Martini Buceri, Oldendorpii, & eorum aſſe-*
" *clarum defenſio, cum diligenti explicatione*
" *materiarum controverſarum,* " *Authore F. Everardo Billickio Theologo Fratrum Carmelitici inſtituti per inferiorem Germaniam Provinciali.*

3. Succenturiator erat Gymnaſii Montani Profeſſor, & ſubin Regens, qui duos libros contra Bucerum ſcripſit, quorum titulus:

" *Chriſtiana ac pia de Catholica fidei regula aſ-*
" *ſertio, cum dilucida pernicioſorum præcipuè hu-*
" *jus calamitoſiſſimi ſæculi dogmatum confutatione*
" *per Matthiam Aquenſem Ss. Theol. Licentiatum. Apud Maternum Cholinum 1546. in 8vo pp. 316. Libro utroque, at ſecundo ſigillatim Buceri ſphalmata amputat. Idem vulgavit ſcripta adversùs mortifera Buceri opinamenta, ùt in præfatione hic aſſerit. Ea vide Germanicè edita.*

" *Chriſtlich Bericht, worniff zu grundfeſtigen,*
" *der ſtandhafftig will bleiben in dem uffrechti-*
" *gen Glauben mit Widerlegung der principali-*
" *ther Articulen der verfuriger Lehr Martin*
" *Bucers im Buch zu Bonn uſgegangen durch*
" *Matthiam von Aach der H. Schrifft Licentia-*
" *ten. in 4to 1543.*" *Dicatur liber dem würdigen hochgelehrten Herrn Bernardo von Hagen, der Rechten Doctorn, Probſt der Collegiat Kirchen zu St. Andream, Prieſter, Canonichen des hohen Thumb Stiffts, und Cantzler unſeres gnädigſten Herrn Ertz-Biſchoffen zu Cöllen. Matthias von Aach. Heyl und Fried in Chriſto.*

Extat in Collegii S. J. & Cartuſ. Biblioth.

Catholicæ ac orthodoxæ religionis, adversùs Lutheranam hæreſin Matthiæ Aquenſis miſcellanea aſſertio, nunc primùm in lucem edita. Coloniæ ex officina Melchioris Noveſiani anno MDXLII. menſe Majo in 4to.

Extat in Cartuſ. Colonienſi.

Anno 1546. exauctorato Hermanno Bucerus triennio Germaniâ vagatus demum à Thoma Crannero Archi-Epiſcopo Cantuarienſi Tutore hæretico Regis accerſitur 1549, & biennio exacto ſexagenario major ab apparente conſpicuâ formâ dæmone (*Boſius L. 23. de ſignis C. 3.*) è lecto deturbatus effuſis per cubiculum viſceribus exceſſit è vita, profeſſus in morte, quòd alius Chriſtus, quàm JESUS, cum Judæis expectandus ſit. (*Lindanus L. II. Dubitantii n. 62*) Paulò ante ſciſcitanti Dudlæo Duci Northumbriæ, quid de Cœna Domini ſentiendum eſſet, ingenuè reſponderat: " De vera Chriſti præſentia in Eu-
" chariſtia ſi audimus Evangeliſtas, locum non
" eſſe dubitandi: ſe tamen non exiſtimare, quæ-
" cunque Evangeliſtæ ſcripſiſſent, indubitatæ &
" irretractabilis eſſe authoritatis. " (*Sanderus L. II. de Schiſm. Angl. p. 203.*) Buceri cadaver Cantabrigiæ ſepultum Mariâ Eduardi ſorore Catholicâ Reginâ clavum regni tenente extumulatum exuſtúmque fuit. *Meshov. hiſt. ſchiſ. Hermanni de Weda, Lindanus Raynaudus, ex quibus Lexicon univerſale Baſileenſe reformandum.*

MARTINUS DUNCANUS Kempenæ in oppido Archi-Diœceſis Colonienſis naſcitur oriente ſæculo XVI. pridie S. Martini Patre Notario & Geometrâ, matre admodum piâ, utriſque Catholicis & honeſtis; tenuioribus tamen, & quibus res anguſta domi. Poſitâ infantiâ traditur Præceptori primis elementis imbuendus: at memoria infelix inſtar pertuſi vaſis retinebat nihil, ſeptennióque inter flagra & pulveres conſumpto vix prima rudimenta utcunque hauſit. Accidit, ut fortè de ſanctæ Catharinæ Virginis & Martyris eruditione Philoſophorum & Tyrannorum victrice audito encomio ingenti ejuſdem patrocinii ſibi impetrandi deſiderio accenderetur. Continuò ad ædem ſacram proripit ſe, illic vota & & preces facturus, dum lucis aliquid cælitùs affundatur, nec ſinè fructu: inde enim, quidquid legendum aut ſcribendum committeret, hærebat illicò memoriæ indelebilibus veſtigiis. Pater vel deſperans de profectu Mercuriali vel mechanica liberalibus præferens applicat figulinæ arti, morigerum ſemper etſi afflictum filium. Verùm cùm ſciret elegantes formare characteres, & hoc artificio florenos duodecim puer duodenis eſſet lucratus, patre inſcio, matre laudante & volente, Neomagum abit, bonis muſis integrum ſe daturus; ſed Neomagum advectus, abſumpto

 brevi

brevi peculio convertit ſe ad inſtituendos pueros: quo onere liberatus fuit benevolentiâ fratrum vitæ communis, quorum ædibus receptus, Rhethorica & Dialectica tam felici Minervâ audiit, ut parem haberet neminem: par erat, id eſt, eximia adoleſcentis modeſtia & in DEUM pietas: ægrè enim ferebat condiſcipulos eodem lecto cubare, juxtáque metuebat verecundæ ætati ab iſtiusmodi licentia. Cogitabat jam Univerſitatem vicinam Lovanienſem, & ſumptibus faciendis providentem pater denuò à ſtudiis avocaturus Neomagum venit. Inquirit urbe totâ incaſſum. Igitur portæ civitatis hanc ſimilémve ſententiam inſcribit: *Henricus Dunck filium ſuum Martinum quærit.* Martinus cùm eadem urbis portâ egreſſus, rogatur ab excubiis: num hos characteres nôrit? affirmat. Docetur ab iiſdem Scriptoris hoſpitium, quo ingreſſus ſolito benigniorem patrem eſt nactus: nam quatuor florenis prolatis hortatus eſt filium nil tale expectantem ad ſtudia liberalia proſequenda pollicitus, quidquid in ſua poteſtate foret, lubentem eò collaturum.

Fretus hoc viatico & promiſſo ſylvam Ducis devectus eſt, inde Lovanium adiit, ubi cùm vitam ægrè ſuſtentaret, à Ruardo Tappero Cancellario Univerſitatis obſervatus, & Regenti Standonico inter pauperes alumnus cooptandus fuit commendatus. Admiſſus ob excellentiam doctrinæ partæ non minùs æmulorum invidiâ, quàm ante egeſtate divexabatur. Sed virtus & doctrina juvenis tandem præmium reperit, cùm Regens ipſe Standonico Collegio datus eſt, cùm ante eodem in Collegio primas inter magiſterii titulum meruiſſet ſeriò tunc Theologiæ animum adjecit, & ſimul hiſtorias cùm ſacras, tum profanas volvit, Concilia & ſanctorum Patrum exegeſes trivit, Græcas adhæc & Hebraicas literas didicit. Standonicus animadverſo zelo & prudentiâ viri ablegavit eum Mechliniam, ea ut in urbe diſciplinam collapſam & bonas muſas revocaret. Inde revocatus fuit Lovanium Regens iterum futurus Collegii Standonici; invitus ſanè, at receptam in eadem domo gratiam referre ſibi aliter non poſſe videbatur, quàm eidem ad omnem ſcientiam & virtutem formandæ. Anno Domini 1541. ætatis 36. Guomarianæ apud Batavos Eccleſiæ Paſtor & ſcholæ Rector fuit conſtitutus. Multos ibidem ab anabaptiſtico errore revocavit, multos ad eruditionis faſtigium perduxit, & ad pietatem ſimul informavit. Hinc Delphenſibus Regis juſſu Paſtor datus anno 1558 tertio Nonas Auguſti gravem illam Provinciam ſuſcepit, & grande cum Lutheri, Calvini, Zwinglii & Davidis Georgii aſſeclis certamen illi fuit. Poſtremò Hagæ Comitis Guilielmo Lindano in Decanatûs ac ſenatoriæ dignitatis munere ſuffectus eſt. Verùm inde coactus ſecedere hæſit tum dies 12. Roterodami, 60. Ultrajecti, annos 6. Amſtelodami, ubi Paſtor fuit ad ſanctam Catharinam, & viginti Paſtoratuum Inſpector, ſed ſuſcitatâ 1578. in Catholicos furioſorum rabie ſub patibulum ductus, ad ædes extra urbis mœnia Lazarinas cum quibuſdam aliis navigio ſinè gubernaculo impoſitus, incertóque mari & vento expoſitus, In pagum Diemen feliciter appulit, unde Amersfortium properavit, ibidémque ultima fuit vitæ ejus ſtatio. Ubique verbis, orationibus, ſcriptis ſcriptis contra Hæreticos certavit, animas Chriſto lucrifecit, ubique à perduellibus & ſectariis multa paſſus, & perduellionis etiam reus ab iiſdem factus, ac falsò accuſatus fuit.

Sub extremum vitæ calculo laborare cœpit, ex quo & lapſu quo tibia parumper læſa infirmior paulatim & invalidior eſt redditus. Eo in morbo ſæpiùs conſcientiam ſacrâ exomologeſi expiavit, & demum extrema Sacramenta ſuſcepit. Die Palmarum cùm peteret herbam, minus id intelligentes, qui aderant, interrogabant: quámnam vellet herbam? an palmam. an aliam? reſpondit ſe non aliud velle, quàm herbam animatam, antidotum contra infernale venenum, viaticum peregrinorum, panem vitæ, &c. Alio tempore interrogatus: num Dominico Corpore paſci vellet? reſpondit, non: domeſtici ejus hinc lachrymantes & ſolliciti, ſi forte aliam de ſanctiſſimo Sacramento ſententiam amplexus eſſet, ruſum eum interrogârunt: utrùm idem adhuc de ſacrificio Miſſæ ſanctæque Euchariſtiæ Sacramento, quod docere ſolebat, ſcriptíſque reliquerat, ſentiret, reſpondit: JESU! ità, cupiens, ut libri ejus per omnia, prout ſcripſerat, imprimerentur, ne verbo quidem adjecto aut adempto. Morbo demum ingraveſcente, DEUM aſſiduè orans, feriâ quintâ in Cœna Domini paulò poſt tertiam pomeridianam evocatus fuit ad Cœnam magnam & requiem ſempiternam anno Chriſti 1590. ætatis 85. XVI. Kalend Maji, Amersfortii ſepultus in Divæ Agathæ, quod Monialium ſancti Auguſtini eſt Cœnobium. Extat vita ejus teutonicè ſcripta à Joanne Hezio excuſa ab Hieronymo Verduſſio anno 1594. Reliquit plurima ingenii ſui monumenta tum Latino, tum patrio ſermone, uti ſunt:

Prætextata Latinè loquendi formula in ſcholarum uſu. Antverpiæ apud Joan. Latium in 8.

Confutatio anabaptiſtica hæreſeos, ſive verè Chriſtiani baptiſmi ac pædo-baptiſmatis aſſertio adversùs Mennonis Simonis Friſii virulentas de baptiſmo blaſphemias. ibidem 1549. in 8vo apud Joannem Gravium.

Populari ſermone ſcripta leguntur pleraque Antverpiæ edita typis Verduſſii.

Confutatio Apiarii Philippi Marnixii Aldegundi 1578. in 8vo.

De vera Chriſti in terris Eccleſia.

De ſacrificio Miſſæ.

De vera Cœna Domini contra blaſphemias libelli, cujus titulus: Ruina Eccleſiæ Romanæ.

De piarum & impiarum imaginum differentia & cultu, déque Sanctis in cœlo, id eſt, vivis imaginibus DEI. 1579. in 8vo.

De Angliæ Rege Eccleſiæ Capite.

De origine condemnationis & juſtificationis.

Catechiſmus Catholicus oppoſitus Catechiſmo Reformatorum ſeu Heidelbergenſi.

De vita Chriſtiana.

Contra doctrinam A B.

De Eccleſia, quòd ſit columna & firmamentum veritatis.

Ubi vera religio ſit quærenda.

De ſuperſtitione.

Libri

Libri editi ferè nuncupati ſunt Antiſtitibus Hollandiæ, Paſtoribus vel Magiſtratibus ùi Amſtelodamenſi, Harlemenſi, Delphenſi, Goudano. Inter ineditos piæ meditationes cum religioſa epiſtola ſervantur in Bibliotheca Heuſſiana.

Foppens Bibliotheca Belgica.

MARTINUS FASTARDUS à BRAKEL Colonienſis Civis, legum Licentiatus. Edidit anno 1565. conſilium juris de hoc argumento:

An pecunia ad reditûs annui cenſum emendum data cum pacto retrovendendi rei verè mobilis ſit, & intrà bona mobilia computanda, an contra immobile bonum ſit?

Editum hoc conſilium Tomo II. reſponſorum Juriſconſultorum Germaniæ. 1568. Francofordiæ apud hæredes Chriſtiani Egenolphi Hadamarii in folio pag. 274. & ſeqq. Cui Juſtinus Goblerus Goarinus Juriſconſultus & Civis Francofurdenſis & affinis Faſtardi conſilium de eodem argumento ſubjungit eodem Tomo III. pp. 282. Eodem Tomo variorum Juriſconſultorum reſolutiones de eodem argumento occurrunt.

MARTINUS HENRIQUEZ à Strevesdorff, naſcitur Noveſii, D. Hæreditarius in Dielrath, Comes Palatinus, Cæſareus Capitaneus & Commendans in Schonburg, Archi Diœceſis Colonienſis Receptor Generalis. Uxorem duxit N. von Kreps. Ejus literarius partus eſt:

1. *Archi-Diœceſis Colonienſis deſcriptio, Authore Martino Henriquez à Strevesdorff, Comite Palat. Cæſareo. Prima editio 1652. Secunda editio auctior. Coloniæ Agrippinæ ſumptibus viduæ Joannis Portz & hæredum Demens in 12mo pp. 137. In fine additur imago Authoris. in octavo cum figuris 1670. Editio tertia auctior & emendatior, additis Archi-Epiſcoporum Colonienſium & Comitum Baronúmque patriæ ejuſdem inſignibus, eorum arcibus & habitationibus, nec non feudis promiſcuis & maſculinis. Coloniæ ſumptibus Ottonis Joſephi Steinhaus 1740. in octavo pag. 176.*

2. *Chronica Noveſienſis. Das iſt: Summariſche Beſchreibung vom Urſprung, Aufferbauung, Kriegen, geiſt- und weltlichen Stand der Stadt Neuſs. 1670. in 4to gedruckt zu Cöllen bey Wittwe Portz. Martinus Hermannus Brandt Canonicus Noveſienſis hunc avunculi ſui Martini Henriquez à Strevesdorff partum lucì publica dedit.*

3. *Carmen panegyricum patruo ſuo Woltero Henrico à Strevesdorff anno 1635. 7. Januarii in Epiſcopum Aſcalonenſem conſecrato Martinus Henricus à Strevesdorff Noveſianus Patruelis in Gymnaſio Montis Logices Auditor accinuit, & typo Colonienſi edidit in quarto apud Petrum Metternich.*

MARTINUS SIBENIUS natione Germanus, patriâ Dalenſis, in Ducatu Juliacenſi naſcitur anno 1604. 21. Octobris. Anno 1624. poſt auditam in Tricoronato Gymnaſio Philoſophiam vicennis Societatem JESU ingreſſus eſt, & Noviriatu confecto humaniores literas Treviris docuit. Jam ab eo tempore avebat nôſſe, quidquid in quovis Europæ angulo additamenti aut incrementi ſcientiæ bonæve artes cœpiſſent è novis Commentariis libríſve editis, quem in finem literarium commercium frequentiſſimum cum exteris inſtituit, & ſelecta doctorum hominum monumenta huic Provinciæ comparavit. Monaſterii Weſtphalorum inſignem Operarium ſe præbuit, ſodalitiii Academicorum ibidem & Coloniæ annos viginti duos Eccleſiaſticorum Præfectus fuit raræ & esquiſitæ eloquentiæ laude, quam ejus induſtria, pietas auxit multâ & eleganti ſupellectile. Genio affabili, juxta ſerio ac ſereno, quidquid charitas proximi reliquum faciebat, libris aut volvendis aut ſcribendis, aut ex peregrino idiomate vertendis dabat: plurium enim linguarum non vulgarem notitiam dudum comparaverat. Cultum D. Roſaliæ eo anno, quo Coloniam lues epidemica vaſtabat, & venerandi Patris (nunc Sanctorum albo inſerti) Joannis Franciſci Regis procuratis ex ejuſdem ſepulchro pulveribus mirificè propagavit non ſinè plurium prodigioſa (ùt ajunt) liberatione ex gravibus corporis animæve moleſtiis. Calculi, quocum ſæpè luctabatur, vehementia, & ſanguinis è naribus exundantis copia febri æſtu accedente admoverunt Patrem Martinum fatali horæ, quam cùm adeſſe intelligeret, primùm ſacris myſteriis procurari voluit, & reſiduas particulas vitæ aſpirationibus ſanctiſſimis tranſegit. Ultimo biduo loquela interclusa, cùm adſtans ſocius ſuggereret: *Sancta Urſula ora pro me*, revocato veluti ſenſu, complicatisque manibus eadem verba utcunque repetens, obdormivit in Domino 1668. 15. Octobris Coloniæ magno apud omnes, quibus innotuerat, ſui & religioſiſſimi Convictûs deſiderio relicto. Edidit Latinè ex Hiſpanico, Flandrico, Gallico

Vitam divinam, quam Joannes Euſebius Nierembergius conſcripſit. Monaſterii Weſtphaliæ typis Bernardi Raesfeldii 1642. in 12mo.

De amore JESU & Mariæ ejuſdem Nierembergii. Antverpiæ apud Henricum *Aertſens 1645. in 12mo.*

Magnificentiam Mariæ ex Gallico P. Barry. Coloniæ 1649. in 16to Germanicè vertit.

Centum devotiones erga Chriſtum & Mariam P. Pauli Barry. Coloniæ *apud Gulielmum Frieſſem 1648. in 12mo pp. 428. Quas auctas in ſingulos anni dies recudit ibidem 1656. in 4to.*

Offener Himmel für Philagia durch hundert Andachten zur Mutter GOttes von Patre Paulo Barry Frantzöſiſch geſchrieben, und verteutſcht von P. Martino Sibenio, beyde der Geſellſchafft JEſu Prieſtern. Cöllen bey Wilhelm Frieſſem 1648. in 12mo pp. 428.

Vertit Germanicè

Philagiæ ſolitudinem ejuſdem P. Barry. Coloniæ 1646. in 12mo, & 2dâ editione 1661. apud Michaelem Dahmen in 12mo pp. 667.

Triduum ejuſdem P. Barry. ibidem 1648. in 12mo.

Mariologium P. Lyræi. ibid. 1649. in duodecimo.

Praxin præſentiæ DEI P. Nierembergii. ibidem 1649. in 12mo.

Vitas S. Roſaliæ & P. Joannis Franciſci Regis.

gis. Coloniæ apud Buſæum 1666. & 1667. in duodecimo.

Ex annuis literis Collegii Colon. Soc. JEſu.

MARTINUS STOCKIUS S. Martini Coloniæ, Ordinis ſancti Benedicti Profeſſus, arte poëticâ & pictoriâ clariſſimus, effulſit ad annum Chriſti 1556. Ab eo ſupereſt MS.

Libellus in Biblioth. S. Martini S. E. 24. continens varia pro conficiendis coloribus arcana & documenta.

Reliquit etiam

Poëmata quædam & epigrammata, ut qui perbellè noverat & verſus pangere, & pingere penicillo.

Ex Comment. Oliv. Legipont.

MATTHÆUS BOYS natus Monaſterii Eifliæ, ſacrarum legum Licentiatus, ac demum Doctor, annis ampliùs quinquaginta Coloniæ Agrippinæ celeberrimus, clariſſimi viri Stephani Broelmanni affinis. Filios duos Societati JESU donavit Matthæum & Guilielmum, de hoc ſuo loco. Ejus operâ prodierunt varii utiles rei literariæ libri:

Tractatus de electionibus novorum Prælatorum utilis & neceſſarius quondam per Reverendiſſimum P. ac D. Guilielmum Mandagotum Archi- & Card. compoſitus, una cum additionibus D. Nicolai Boetii viri undequaque doctiſſimi. Acceſſit de permutatione beneficiorum Friderici de Senis Tractatus recenter purgatus & auctus per Matthæum Boys LL. Coloniæ apud Baumium 1573. in 8vo pp. 220. 440. præter indicem. Inſcripſit Boyſius Joanni ex Comitibus de Manderſcheidt & Blanckenheim Argentinenſis Eccleſiæ Epiſcopo electo Landgraviæ Alſatiæ ſuo & ſui patris, imò omnium eruditorum Mecœnati.

Additiones in tractatus duos de pactis circa ſucceſſionem Georgii Matthiæ & Joannis Ramati adjecta, per Matthæum Boys J. V. D. Coloniæ apud Joannem Gymnicum 1593. in octavo pag. 380.

1574. *Tractatus varii atque utiles de monetis, earúmque mutatione ac falſitate in gratiam ſtudioſorum ac practicorum collecti, ſtudio Matthæi Boys legum Licentiati. Coloniæ apud Theodorum Baumium in 8vo pagina adverſa ſola 372. præter indicem & præfationem ad Reinerum Beudelium, Præfectum rei monetariæ ſub Reverendiſſimo & Illuſtriſſimo Principe Electore Colonienſi.*

Authores Tractatuum editorum ſunt hi: Gabriel Biel, Joannes Aquila, Bilibaldus Pirckeymherus Nurenbergenſis Patricius, Martinus Garratus Laudenſis, Franciſcus Curtius, Joannes Regnaudus Avenionenſis, Albertus Brunus Aſtenſis, Carolus Molynæus, Didacus Covarruvias, Henricus Hornmannius. Conſilium in materia augmenti, monetarum factum per excelſum Collegium Papienſe idem Boyſſius indicat, qui parciùs vel remiſſivè de re nummaria egerint. Guido Papa deciſ. 493. de mutatione monetar. Matthæus de afflictis deciſ. 184. Idem in feudis tit. de Regaliis §. monetæ. Nicolaus Boërius deciſ. 327. Antonius Natta conſil. 303. Boverius in ſingul. in fine DD. in lege 2. ſi certum petatur & in L. Paulus de ſolutionibus. Ferrarius in forma de pignoribus & hypothecis. Tiraquellus in retractu §. 1. gloſſ. 20. num. 11. Minſing. obſerv. Cent. 4. De falſis monetis Jacobus Menochius arbitr. caſu 316. Boſſius in criminal. tit. de falſa moneta. D'Auchanderius in tit. de falſis. Julius Clarus Lib. V. § falſum.

Gratias tibi multas debemus candidiſſime Boyſſie, qui maluiſti coronare fontes, quàm eos epotos, id eſt, tranſcriptos, tuo nomine denuò vendere, ùt tot alii faciunt.

Tractatus Jacobini de S. Gregorio de Homagiis & Roidis, hoc eſt, operis ruſticorum, diligenti ſtudio Matthæi Boys J. V. D. ab innumeris mendis expurgatus, pluribusque additionibus auctus & illuſtratus. Francofurtò è typographia Joannis Spieſſii 1600. in octavo pagin. 199.

MATTHÆUS CREUTZ Civis Andernacenſis edidit Germanico rythmo *duas comœdias civibus ſuis delectandis & docendis ſcriptas*, ex quibus primam per illuſtrem Equitem Antonium Huyſman de Namedy juris Cæſarei Doctorem & Conſiliarium Electoralem Electori Adolpho Archi-Epiſcopo Colonienſi Domino ſuo dedicatam obtulit 1551. XVI. Februarii ex Electorali urbe Andernaco. Scripſit & typo vulgavit Comœdiam Germanicam 1551. 16. Febr.

Ein Faſtnachts-Spiel gedicht jetzt new,
Es lehret, wo man ſol finden Trew.
Legt aus das zweyte Gotts Gebott,
Lieb deinen Nechſten neben Gott.

Zu Cöllen bey Jaſpar von Gennep 1522. in octavo. Argumentum. Eremita quærit in toto orbe fidem, & non invenit.

1522. *Suſanna. Comœdia ab eodem dicata civibus Andernacenſibus. Utraque in 8vo Coloniæ typo Jaſparis Gennep.*

MATTHÆUS HOEN Noveſienſis ex Gymnade Montana, Canonicus Collegiatæ Eccleſiæ ad ſanctos Apoſtolos, Coloniæ Agrippinæ ſacroſanctæ Theologiæ Doctor renuntiatus 1617. XVI. Kalend. Novembr. Parochus Eccleſiæ ſancti Pauli, Camerarius Parochorum, Decanus Collegiatæ Eccleſiæ ſancti Andreæ, Rector Magnificus electus 1643. 24. Martii, obiit anno 1653. 2dâ Aprilis. Edidit

Compendiaria reſolutio Organi Logici Ariſtotelici Stagiritæ, Authore Matthæo Hoen D. in octavo.

Commentarii in Dialecticam Ariſtotelis. in 8. typo Petri Henningii.

Literalis pſalmorum Davidis explicatio, in qua ſingulorum.... ſive hiſtorica ſive Prophetica exactè enucleantur, & præterea membra concinnè deſignantur, Authore Matthæo Hoen Noveſienſi, Ss. Theologiæ Doctore, apud Ubios Profeſſore. Coloniæ Agrippinæ typis Gisberti Clementis bey der Würffel-Pforten 1630. in 8vo pag. 1153. Inſcriptio Ferdinando Archi-Epiſcopo Colonienſi 26. Auguſti 1630. à Sacellano Hoen facta. Præfatur ad Lectorem, & cauſam reddit, cur potiſſimùm literalem ſenſum commentatus ſit; nec tamen merum Paraphraſten, ſed Germanum Interpretem egerit. Addit, ſe eodem ſtilo (ubi la-

teant

zeant hæc MSs, DEUS ſcit) & methodo totam Scripturam ſacram, cujus potiſſimam partem confectam habet, explicaturum & prolaturum.

Newes Hand-Büchlein deren Epiſtelen und Evangelien, wie ſelbe durchs Jahr im Cöllniſchen Ertz-Stifft und in Cöllniſchen Pfarrkirchen auff alle Sonn- und Feyrtäg abgeleſen werden, mit einem Chriſtlichen Kalender, darin alle Feyr- und Feſttäg obgedachten Ertz-Stiffts und Pfarrkirchen angezeigt werden. in 16to pp. 325. Cöllen bey Gubert Clement 1631.

MATTHÆUS SCHRICK prænobili apud Aquas-Grani familiâ naſcitur 12. Maji 1567. humanioribus muſis in Gymnaſio Tricoronato Coloniæ puer datus, abſolutâ anno 1582. Rhetoricâ, Romanum Collegium adiit, in quo admitti ad Societatem JESU cùm vehementer expeteret, facultatem quidem anno 1587. impetravit; ſed non niſi poſt biennium Treviris pridie B. Ignatii in domum primæ probationis deductus fuit, & quatuor Profeſſorum votis Fuldæ anno 1607. 22. Julii ſe obſtrinxit. Triennio penè Regens fuit Gymnaſii Tricoronati Coloniæ, unde ad tenellum ostivo in ſolo Aquiſgranenſe ſcilicet Collegium regendum dicam an formandum translatus Rector divinis officiis templum à fundamentis uſque ad penſiles choros; bonis artibus omnibus Gymnaſium ædificavit non Architectus duntaxat, ſed Concionator matutinus ad cives, à meridie Janitor domûs, ſociis ad catechizandos parvulos dimiſſis, & veſpertinus ſodalium ad omnigenæ charitatis opera Exhortator inſtar animæ Platonicæ non ſolis imperiis, ſed ordinatiſſimâ partium omnium, domi, in Eccleſia, in ſcholis directione & motione prudentiam & collatum ſibi cælitùs influxum communicans. Indoles viri gravior, & in omni externa internâve corporis mutatione ſibi conſtans, inſtituti noſtri & cœpti rectè propoſiti tenax, & in exequendo conſilio mitè dexter & efficax. Beati Aloyſii, quocum condiſcipulo Romæ vixerat, exemplo & ſe & ſocios crebrò inflammabat. Paderbornenſis & Herbipolenſis Collegiorum regimine defunctus Moguntiâ rediit ad Grani-Aquas 1631, ubi quiodecim ſuperſtites vitæ annos in ſede ſua plenus dierum & dolorum è chiragra & podagra quadragiota annos toleratis tranſegit, ſolatium inſomnium noctium & dierum erant ſacri hymni familiares, quos canorâ voce fundebat magno guſtu pietatis ac religionis ſenſu. Cicadam noctis dixiſſes, quod de Anachoretis priorum ſæculorum jactabatur. Meditationem matutinam de genibus eâ licèt ætate & valetudine vir abſolvebat. Ad templum cùm perreptare ampliùs non liceret, deportabatur, ut quotidie mannâ Euchariſtico cibaretur. Tandem inter prolixa patientiæ exercitia jam cæleſti patriæ maturus è terra octogenarius abiit anno 1646. 18. Maji apud Grani-Aquas. Collegium S. J. Aquiſgranenſe poſſidet

Polemica quadam manuſcripta.

Meditationes cum precibus pro augenda pietate erga reliquias propoſita è Baſilica Aquenſi B. M. V. tacito nomine. Coloniæ 1643. typis prodiêrunt Henrici Krafft in 8vo p. 4.

Practica inſtructio, ſive Lydius lapis probæ reipublicæ gubernationi explorandæ adaptatus à Theologo Presbytero. Coloniæ apud Petrum Grevenbroich 1639. in 12mo pp. 135. 1639. Libri III. reducendis ad ovile Chriſti Acatholicis J. Willichius ex Diœceſi Treverica habitâ licèt 2. Provincialium approbatione non tamen conſtat de eorum editione.

MATTHIAS AGRICIUS floruit circa annum Chriſti 1570. Græcè Latinéque eleganter eruditus, juris utriuſque licentiatus, multis lucubrationibus clarus Sacerdos. Poſtquam Coloniæ Agrippinæ diu docuiſſet, vitæ ſolitariæ deſiderio tactus, Hemmenrodenſe Trevirenſis Diœceſeos Monaſterium petiit, ubi reliquum vitæ peregit, religioſum indutus habitum, ùt quidam referunt; licèt alii velint manſiſſe ſolummodò oblatum ſeu donatum. Scripſit autem Matthias carmine opus inſigne & amplum, ſub hoc titulo:

Monaſterii Hemmenrodenſis antiquitatum monumenta.

In quo inter alia continentur vitæ diverſorum Monachorum & converſorum, qui in dicto Monaſterio ſanctitate illuſtres floruerunt, nominatim

Vita B. Davidis diſcipuli S. Bernardi, & poſtea Religioſi Hemmenrodenſis. Extat hoc opus MSs. in Hemmenrode.

Ex Bibliotheca S. Ordin. Ciſterc. R. P. C. de Viſch.

Vita S. Heriberti Archi-Epiſcopi Colonienſis carmine elegiaco in XVI. poemata diſtincta celebrata fuit ab eodem Matthia Agricio, teſte Ægidio Gelenio de Col. A. magnitud. Lib. III. Syntag. XIV. p. 384. Meritò in eo Bollandus carpit Tomo II. Martii p. 466, quòd Heribertum primum Electorem Colonienſem nominet.

MATTHIAS BREDEMBACHIUS Kerſpenſis, oppidulo Ducatûs Montenſis Archi-Diœceſis Colonienſis. Anno 1524. 10. Martii donatur licentiâ ab præſtantiſſimo viro Jodoco de Erpach Vice-Cancellario Univerſitatis Colonienſis Magiſterii in artibus & Philoſophia conſequendi. Embricæ docuit annis ſex, dein annis viginti ſex Gymnaſium rexit Triglottos dictus ob linguæ Latinæ, Græcæ, Hebraicæ non vulgarem ſcientiam. Prædeceſſerat eum in officio Gymnaſiarchæ Homphæus Cochemenſis. Genuit filios tres, Tilmannum, de quo ſuo loco, Ss. Theologiæ Doctorem & Canonicum illuſtris Capituli ad ſanctum Gereonem Coloniæ, Magiſtrum Henricum Bredembachium Scholaſticum, & Theodoricum Bredembachium juris utriuſque Licentiatum, Canonicum Reſenſem, quibus duobus fratribus librum inſcripſit Tilmannus: tum filiam, ex qua Matthiam Borlinchuſium vidit nepotem ſuum Officialem Georgii Principis Brunſwicenſis, Præpoſiti Metropolitanæ Colonienſis. Obiit anno 1559. menſe Junio, ætatis 70mo, doctionis in ſchola Embricenſi 34to. Scripſit

1. *De diſſidiis, quæ noſtrâ hâc tempeſtate tanto cum terrore jactant Eccleſiæ navem, à quo, quibus rationibus ſint excitata, & quâ ratione videantur componi poſſe, ſententia Matthiæ Bredembachii Kerſpenſis apud Embricam ſcholæ Moderatoris. Editio prima charactere curſivo in octavo pp. 212. Coloniæ 1557. ſinè nomine Typographi, ſinè dedicatione.*

" Adversùs libellum de diſſidiis componendis
" ſcri-

" ſcripſerunt Jacobus Andreas Smidelinus ſcurrili " libello, dein Henricus Pileus Mindenſis, quem " juſto, accurato, docto, & bene Latino libro " pede pedem premens, & verba adverſarii re- " citans confutavit. Huic operi immortuus, egre- " gius pro cauſa Eccleſiæ & ſua Hyperaſpiſtes " ſeptuagenatius. "

2. *Editio ſecunda cum nova præfatione Coloniæ excudebatur à Gualtero Fabritio juris utriuſque Licentiato anno 1557. Dicata eſt Gulielmo Juliæ, Cliviæ, Montium Duci in 8vo pp. 24.* Cùm ob aliquibus taxatus fuiſſet, quòd Lutherum ſchiſmatis Authorem feciſſet, etſi graviſſimis de cauſis id ſcripſiſſet, conatus eſt veræ hujus aſſertionis cauſas proferre evidentes.

3. *Matthiæ Bredembachius Kerſpenſis apud Embricam ſcholæ Moderatoris Hyſperaſpiſtes* pro ſuo de componendis in religione diſſidiis libello adversùs calumnias Henrici Pilei Mindani. Coloniæ in 8vo apud hæredes Joannis Quentel pag. 310. Editionem accuravit filius Tilmannus, patre labori immortuo 1560.

4. *Matthiæ Bredembachii Antihyperaſpiſtes adversùs Jacobum Andream in quarto; typo Quenteliana.*

5. *Matthiæ Bredembachii Kerſpenſis apud Embricam, dum vixit, Gymnaſiarchæ in LXIX. pſalmos ſeu hymnos Prophetæ Davidis priores, & in S. I. C. Evangelium ſecundùm Matthæum erudita Catholica & pia Commentaria ſecundùm Hebraicam veritatem & veterum orthodoxorum Patrum monumenta ſummo ſtudio elucubrata. Coloniæ 1560. apud hæredes Joannis Quentel. Pſalterium paginis 427, Evangelium 270. abſolvitur præter præfationes & indices, quos confecerunt filii Theodoricus & Tilmannus, Pſalterium dedicârunt Joanni Gebhardo Archi-Epiſcopo Colonienſi, Evangelium Matthæi Roberto Epiſcopo Leodienſi eodem anno & die 1560. idibus Junii: afferunt autem Theologorum Colonienſis Facultatis judicio utrumque prælo dignum opus judicatum fuiſſe. Epitaphia Parenti optimo ſcripta præfationem primam excipiunt.*

6. *Matthiæ Bredembachii Kerſpenſis introductiuncula in Græcas literas, quantum ad rectè legendi & pronuntiandi rationem attinet, tam veterem juxta Eraſmi Roterodami ſententiam, quàm illam, quâ noſtra utitur ætas. Coloniæ in 8vo anno 1534. Embricæ pridie idus April.* Inſcribit librum Petro Homphæo Cochemenſi anteceſſori ſuo, qui à Canonicorum Embricenſium Collegio miſſionem impetraverat, ut verbo DEI annuntiando totus vacaret. Excudit libellum Martinus Gymnicus.

7. *Epiſtolas 11. de negotio religionis. Coloniæ 1567. apud Quentel.*

8. *Monodiam heroicam in obitum Archi-Epiſcopi Trevirenſis, &*

9. *Elegias in obitum Georgii à Petra Decani Confluentini. Coloniæ in 8vo 1567.*

10. *Scholia in feneſtellam de Sacerdotiis & Magiſtratibus Romanis. Coloniæ in 8vo apud Eucharium Cervicornum 1539.*

Waſſenbergius Embrica.

MATTHIAS CAMPHAUSEN Duſſeldorpii Metropoli Ducatûs Montenſis naſcitur anno 1636 16. Auguſti. Poſt abſoluta Coloniæ Agrippinæ ſtudia Philoſophica Societati JESU anno 1655. 27. Martii, & Profeſſorum quatuor votis Ordini anno 1670. 15. Auguſti Noveſii adſcriptus fuit. Emenſis ſcholarum inferiorum ſpatiis ſublimiori cathedræ addictus fuiſſet, niſi mira in dicendo facilitas permoviſſet Superiores, ut verbo divino prædicando addiceretur. Quam Provinciam ubi lubens accepit, ità magno cum plauſu Paderbornæ, Coloniæ & Duſſeldorpii in Eccleſiis noſtris Monaſterii Weſtphalorum in Cathedrali annos quatuordecim conſtante famâ ornavit, nec niſi obedientiæ nutu ſenio propior officio abiit. Vox in corpore non magno robuſta, latera firma, geſtus decorus, motus corporis vivacior dubites an gravior. Vultus pallore ſuffuſus, & neſcio quid ſanctimoniæ ſpirans, oratio ſedulo labore expolita, & longioris orationis ſubſidio animata. Orationi vita ſimillima erat. Temporis parciſſimus, quidquid ſupererat ab dictione ſacra conficienda, orationi aut vocali aut interiori impendebat. Colloquia, ſi quæ adiaphora ad tempus tolerare cogeretur, dextrè eadem ad DEUM & divina deflectebat. Succeſſit pro more divinæ providentiæ actioni fortium patientia adverſorum. Immiſſam longam ac difficilem ægritudinem vix ullo ſuſpirio impatienti proditam gangræna demum finivit inter adſtantium collegarum preces, quibus attentus ipſe, & jam diſſolvi cupiens cum Paulo vivendi finem fecit 18. Septembris anno 1703. Duſſeldorpii. Scripſit *Subſidium Quadrageſimale*, cujus titulus:

Paſſio Domini noſtri JESU Chriſti adumbrata in figuris & prophetiis antiquæ legis, prout a Ss. Patribus & ſacra Scripturæ Interpretibus explicantur & applicantur, collecta pro Quadrageſimali ſubſidio Concionatorum & Aſcetarum ad annos duodecim, addito ſubſidio Paſchali conſecrata Verbo incarnato, paſſo, crucifixo, mortuo, ejusq; Virgini Matri doloroſæ à R. P. Matthia Camphauſen. Coloniæ apud Wilhelmum Metternich anno 1704. Conſtat duabus partibus. Prior paginis 397, poſterior 452. in 4to.

Ex annuis Collegii Duſſeldani S. J.

MATTHIAS de COLONIA Pariſienſis Doctor, & ignotæ Sedis Epiſcopus, ſcriptis eruditè libris clarus, obiit Bruxellis anno 1350. Ità *Ægidius Gelenius agens de Epiſcopis aſſumptis ex Carmelo Colonienſi.* In antiquis Provinciæ Alemanniæ inferioris libris hæc de illo memorantur: " Anno 1317. redux ex ſtudio Pariſienſi, " factus eſt Lector Coloniæ. Anno 1321. in- " terfuit Capitulo Generali in Monte Peſſulano " Socius Provincialis; deinde rurſus mittitur Pa- " riſios, ubi acceptis Baccalaureatûs inſigniis ſa- " cra Biblia interpretatus eſt, ac annuè à Pro- " vincia accepit 300. groſſos. Anno 1325. rur- " ſus Lector Coloniæ. Anno 1326. & ſequen- " tibus Prior & Lector Bruxellenſis, & ſecundò " Provinciæ Definitor. Circa annum 1330. ite- " rum vadit Pariſios, & ſumptâ laureâ docto- " rali redux in Provinciam, ab anno 1333. uſ- " que ad annum 1344. eſt Regens in Conven- " tu Bruxellenſi, & iteratò Provinciæ Definitor. " Nec ultra ipſius fit mentio. Unde tunc præ- " ſumitur ad Pontificalem dignitatem aſſumptus. Obiit anno 1359. Bruxellæ ſepultus. In tumultu Belgico circa annum 1578. tam hujus Epi-

ſcopi

ſcopi Matthiæ, quàm plurium aliorum virorum illuſtrium lapides ſepulchrales & epitaphia ſublata, confracta & diruta ab Iconoclaſtis Geuſiis fuêre; & iſta ex præfatis antiquis libris. De ſcriptis ejus ajunt *Poſſevinus in apparatu*, *Franciſcus Svvertius in Athenis Belgicis*, *& ante eos Authores Bibliotheca Tigurina. Geſnerus in Biblioth. att.* Scripſit

Sermones ad populum, Lib. 1. & alia.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

MATTHIAS KRAMER Colonienſis, variarum linguarum peritiſſimus, eaſdem Norimbergæ multis annis docuit, Occidentalium linguarum Profeſſor per annos quinquaginta, Societatis Regiæ Boruſſicæ conſors. Scripſit

1. *Grammaticam & Dictionarium Francicum.*

2. *Grammaticam & Dictionarium Hiſpanicum.*

3. *Grammaticam & Dictionarium Germanici ſuperioris idiomatis.*

4. *Matthia Kramers vollſtändige Italiäniſche Grammatica*, das iſt, *Toſcaniſch-Römiſche Sprach-Lehre. Zvveyte Edition Nürnberg in Verlegung Moritz Endler pp. 294 1689. Tertia 1694 ibidem, quam promiſerat ultimam perfectiſſimam, ſed mutato conſilio edidit 1709. hanc perfectiorem.*

La Grammatica reale Toſcano-Romana del Signor Matthia Kramero, terza edizione. Matthia Kramers gröſſere Italiäniſche Grammatica, oder ausführliche Toſcaniſch Romaniſche Sprach Lehre für die Teutſche Nation, dritte Edition. Nürnberg bey Wolffgang Moritz Endler 1694. in octavo pag. 686.

Matthia Kramers neu-ausgeführte Grammatica Italica ornata, das iſt, *zierlich Italiäniſche oder Toſcaniſch-Romaniſche Sprach-Lehre, dritte Edition. Nürnberg bey Wolffgang Moritz Endler 1694. in 8vo pp. 272.*

5. *Grammatica Italica ornata*, das iſt, *zierlich Italiäniſche Sprach-Lehre. in 8vo ibid. pp. 213.*

6. *Il nuovo parlamento ſive dialoghetti Italiano-Tudeſchi*, das iſt, *Italiäniſch Teutſch Geſpräch vormahls in Frantzöſiſcher und Engelländiſcher Sprach von Claudio Meyer jetzt verteutſcht aus Welſch getragt von Matthia Kramer. Nurnberg in Verlegung Johan Hoffmans und Engelbert Strocks in 8vo. Pars 1. pp. 176. Pars 2 pp. 176.*

7 *Matthia Kramers einig und allein grund-richtig vollkommene Toſcaniſch- oder Romaniſch-Italiäniſche Grammatica reale congrua, ornata. Nurnberg in Verlegung Wolffgang Moritz Endlers, gedruckt bey Johan Ernſt Adelbulner 1709. in 8vo pp 754. Eadem denuò 1738. Norimbergæ excuſa fuit.*

8. *Matthia Kramers auserleſene Kauffmanns-Brief Frantzöſiſch und Teutſch. in 8vo Nurnberg 1720.*

9. *Matthia Kramers Banco-Secretarius oder Kauffmanſchafft Correſpondenz Status Italiäniſch und Teutſch. in 8vo Nurnberg 1704.*

10. *Devotiſſimi inalzamenti del cuore à Dio parte prima datti in luce à Domino Matthia Kramero. Norimbergæ in 8vo apud Andream Endler 1695.*

11. *La ſcala di Jacob di devotiſſimi inalzamenti del cuore parte ſecunda. in 8vo apud eundem Norimb. 1695.*

12. *Matthia Kramers Neder-hoog-Duitſch, en Hoog-neder-Duitſch Worde-Boeck eerſte Deel. Matthia Kramers Königliches Nider-Hoch Teutſch-und Hoch-Nider-Teutſches Wörter-Buch erſter Theil 1719. in folio Norimbergæ ſumptibus Authoris. Dicatus eſt liber Statibus Batavicæ Reipublicæ à Joanne Matthia Kramer filio Matthiæ tum 79 annorum, cùm hoc opus ſcriberet.*

Pars I. Batavo-Germanica continet pag. 548, ſingula tribus columnis diſtincta.

Pars II. Germano-Batava pag. 291. ibidem in tres columnas diviſas.

13. *Grand Dictionaire Royal, Radical, Etymologique, Synonymique, Phraſeologique & Syntactique François-Allemand & Allemand-François, fünff Bänd in folio.*

MATTHIAS CREMERIUS natus apud Aquas-Grani. In Univerſitate Colonienſi Decanus Facultatis artium electus fuit anno 1510. ultimo ſemeſtri, itémque ultimo ſemeſtri anni 1516. Ss. Theologiæ Doctor, & Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ ſancti Andreæ fuit. Gymnaſii Montani tegimen adiit vi teſtamentariæ diſpoſitionis Valentini Engelard à Geldersheim Diœceſis Herbipolenſis oppidulo nati, Canonici Colonienſis Metropolitici Presbyteri, & denati die 4. Martii anno 1526, eidémque præfuit ad diem 12 Novembris anni 1557, quo obiit, & vi teſtamentariæ diſpoſitionis ſucceſſorem inſtituit Gerardum Mathiſium, de quo ſuo loco. Rector Magnificus electus fuit 1533. 28. Junii.

Pantaleon in ſua Proſopographia narrat p. 395. partis tertiæ: Matthiam ſe Buceri conatibus oppoſuiſſe, & libro edito 1553 (errat 1543) doctrinam ejus reprehendiſſe, & Catholicam religionem multis argumentis defendiſſe fatetur, unde ſuis conatibus omnibus innotuiſſe virum, & magnam ſibi nominis famam conciliâſſe. Alius Panthaleonis error eſt, quòd *in Montano Gymnaſio Profeſſor ſacrarum literarum inſtitutus fuerit:* etſi tum temporis extra ſcholam Theologicam literæ ſacræ docerentur, uti venerandus Petrus Caniſius in aula publica Theologica & in Gymnaſio Montano eaſdem eodem tempore explicavit; non tamen ob functionem Theologicam, ſed ob regundas ſcholas Philoſophicas & artium Regens dicti Gymnaſii ab anteceſſore nuncupatus & conſtitutus fuit.

Eruditiſſimi viri Quetif & Echard, qui *Scriptores Dominicanos* enumerârunt, dubitant, an hic idem ſit cum *Matthia Zittardo* infra enumerando, & indigenarum opem expoſcunt. Nobis comperta res eſt, hunc regulari familiæ adſcriptum non fuiſſe, adeóque diverſum eſſe à *Zittardo*, quos & *Panthaleon* in ſua Proſopographia accuratè olim diſtinxerat. Obiit hic noſter 1557. Ille Dominicanus diu ſupervixit, & ſcripſit uſque ad 1571, quo obiit. Scripſit

1. *Aſſertionem Catholicam contra Lutherum in quarto editam, typo Melchioris Noveſiani, ut refert Valerius Andreas Deſſelius*

2. *Chriſtlich Bericht, vvoruff zu grundfeſtigen, der ſtandhafftig vvoll bleiben in dem uffrechtigen Chriſten-Glauben, mit Widerlegung der principalſter Articulen der verfertigten Lehr Martini Bucers, im Buch zu Bonn ausgegangen durch Matthiam von Aach der heiligen Schrifft Licentiaten.*

Dicatus liber dem würdigen hochgelehrten Herrn Bernardo von Hagen, der Rechten Doctori, Probſt der Collegiat-Kirchen zu Sanct Andreen, Prieſter, Canonichen des Thum-Stiffts und Cantzlern unſeres gnädigſten Herrn Ertz-Biſchoffs zu Cöllen MDXLIII.

3. *Chriſtiana ac pia de Catholica fidei regula aſſertio, cum dilucida pernicioſorum, præcipuè hujus calamitoſiſſimi ſæculi dogmatum confutatione per Matthiam Aquenſem St. Theol. Licentiatum. Coloniæ apud Maternum Cholinum 1556. in 8vo libri duo pp. 316.* Primo libro errores ſui ſæculi univerſim à Luthero, Eraſmo & ſociis excitatos confutat; altero Buceri; ubique docto, erudito & Latino imprimis ſtilo. In præfatione fatetur, ſe hunc libellum Germanicè ante aliquot annos ediddiſſe. Latinum porrò nunc cum auctario feciſſe tùm rogatu amicorum diſtractis Germanicis exemplaribus, tum ut æmulorum ac invidorum ora & calumnias obturaret.

MATTHIAS DALENSIS ſancti Martini Coloniæ, Ordinis ſancti Benedicti, Congregationis Bursfeldenſis Profeſſus, compilavit 1555.

Volumen quoddam continens varias ſententias, aphoriſmos textúsque notabiles à SS. Patribus aliisque Scriptoribus aſceticis MS. in cod. ſig. B. 24.

Ex Commentariis D. Oliv. Legipont.

MATTHIAS HEIMBACH natus eſt Euskirchii, oppido Juliæ, anno 1666. die 19. Martii. Societatem JESU ingreſſus, poſt abſoluta in Gymnaſio Tricoronato ſtudia Philoſophica anno 1685. die 21. Julii. Profeſſionem emiſit anno 1699. feſto aſſumptæ Virginis in domo Geiſtana. Anno 1723. Philoſophiam Coloniæ docuit. Fuit Miſſionarius in Caſtris & Dreſdæ in Sacello Regio Concionator in Metropolitanis Eccleſiis Trevirenſi & Colonienſi, & in Capitolio B. M. V. Coloniæ Collegiata illuſtri Eccleſia. Scripſit

Philoſophiam hoc titulo: Florilegium argumentorum, ſive ars practica inveniendi medium. Typis Servatii Noethen Coloniæ anno 1703. Recuſa eſt apud eundem 1708, & 1724. tertio prælo commiſſa: hoc demum anno, quarto.

Praxin Catecheticam in omnia doctrinæ Chriſtianæ capita, quæ toties vicibus impreſſa eſt idiomate Latino apud Henricum Rommerskirchen. Prima 1708, ſecunda 1711, tertia 1719, item binà vice in lingua Germanica apud Servatium Noethen Coloniæ 1712. & 1723.

Carmen Syncharisticum, cujus titulus: Lætare perpetuum ſinè nube triſtitia, Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo Joanni Hugoni à Gaertz oblatum, quando Dominicâ Lætare Pontificali honore fuit inſignitus nominatus Epiſcopus Dorilenſis & Suffraganeus Oſnabrugenſis. anno 1715. typo Franciſci Krabben Confluentiæ in folio pp. 14.

Manuductionem dialecticam bis recuſam ab Henrico Rommerskirchen. Primùm 1706. & 2dò 1713.

Neue Schaubühne des Tods, das iſt, Leich- und Lehr Predigen aus den Kern-Sprüchen der H. Schrifft und Kirchen-Vättern, zum Lob der Todten und Unterweiſung der Lebendigen. in 4to typis Servatii Noethen 1716. anjetzo in der zweyten Druck vermehrt, ſumptibus Nepotis, begreifft in ſich 6. Alphabeten.

Rhetoricam Chriſtianam idiomate Latino per omnes Dominicas totius anni percurrentem. Treviris apud Jacobum Reulandt 1720. Editio 2da ejuſdem multis locis emendata & aucta Coloniæ typo von Cöllen & Huiſch 1730. pp. 997. Dicatus liber Sereniſſimo & Reverendiſſimo Principi Mauritio Adolpho Saxoniæ Duci.

Partem feſtivalem Rhetoricæ Chriſtianæ ſecundò editam Coloniæ eodem typo 1730. pp. 774.

Verbum DEI purum in duobus tomis Germanicè exhibens conciones in Dominicas & feſta. Coloniæ apud Wilhelmum Metternich 1721.

Catechiſmum in cathedram concionatoriam elevatum idiomate Latino in duobus tomis. Coloniæ apud Joannem Wilhelmum Huiſch 1729. Primus Tomus pp. 776. Tomus 2dus 1723. pp. 940.

MATTHIAS à S. JOSEPH vocatus in ſæculo ENGELBERTUS BENDER, natus in Erpel prope Lincium ad Rhenum anno 1690. Profeſſus in Conventu Colonienſi Fratrum B. M. V. de Monte Carmelo, 1709. quondam per plurimos annos ſacræ Theologiæ Lector, obiit Herbipoli 1731. 29. Januarii. Hic Pater in manuſcriptis reliquit diverſa doctiſſima opuſcula. Titulus primi eſt:

1. *Annus anagogicus ſive rythmi ſacri, quibus præcipua veteris Teſtamenti, & ferè omnes ſancti Evangelii hiſtoria breviſſimè proponuntur, & tam tropologicè, quàm allegoricè exponuntur nomina Patrum, ex quibus Chriſtus Deus ſecundùm carnem deſcendit, item aliorum tum locorum, tum perſonarum accommodatè ad Chriſtum, & ad mores interpretantur, bona ad æternam vitam conſequendam ſive neceſſaria ſive utilia poſtulantur; mala denique tam culpæ, quàm pœnæ deprecantur, per ſingulos anni dies diſtributi, & quotidiana tam matutina, quàm veſpertina meditationi in gratiam Aſcetarum, Concionatorum, & ſacræ Scripturæ ſtudioſorum ordinatè propoſiti.*

2. *Secundi opuſculi titulus: Monoteſſaron Evangelicum, in quo myſteria Nativitatis, vita, &c. Chriſti uſque ad miſſionem Spiritûs ſancti ſecundùm ordinem, quo ſingula geſta vel dicta ſunt, proponuntur; inſuper & textus ſacræ Scripturæ in ſpeciem contrarii concordantur.*

3. *Tertii opuſculi titulus: Annus anagogicus ſeu Adventuale, in quo anima amori dedita adventum dulciſſimi pueri JESU anxiè præſtolatur, eúmque variis titulis nominibúsque, ut in ſe ſpiritualiter naſci dignetur, invitat.*

MATTHIAS KEUL Tulpetenſis, Fratrum Minorum Recollectorum Ordinem adiit. Definitor Provinciæ & Eccleſiaſtes Coloniæ erat 1691. Guardianus Aquiſgrani & Theologiæ Lector emeritus 1695. Prodiêrunt ejus operâ in lucem

1. *Roſetum Seraphicum continens roſas amœniores & micantiores ex omnibus operibus Seraphici Eccleſiæ Doctoris S. Bonaventuræ, ſtudio & labore F. Matthiæ Keul Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci Recollectorum, & S. Theologiæ*

Lectoris emeriti. Coloniæ apud Servatium Noethen 1701. in 8vo pp. 560.

Echo trinaria. in 4to ſex volumina pp. 422. apud Servatium Noethen 1691.

2. *Tractatus & diſcurſus ſacri morales prædicabiles, ſive ſcientia Sanctorum, complectens & demonſtrans homini Chriſtiano & ſalutis ſuæ amanti principia, fundamenta & apicem vitæ Chriſtianæ tradita & communicata à P. Matthia Keul, Seraphici Ordinis S. Franciſci Sacerdote, & Provinciæ Colonienſis ſacræ Theologiæ Lectore emerito Aquiſgrani, ſumptibus Arnoldi Metternich Bibliopolæ in 4to pp. 255. citra indicem 1695. Additus eodem Typographo ejuſdem Autoris Matthiæ Keul Tractatus ſecundus de cognitione ſui diſcurſibus XXIII. in 4to pp. 199. ibid. Dicatus eſt liber Michaeli Keul Abbati Steinfeldenſi fratri germano Autoris.*

3. *Vox clamantis in deſerto, hoc eſt, Conciones panegyricæ in feſta Sanctorum, Authore Matthiâ Keul, Ordinis Fratrum Minorum Recollectorum, Ss. Theologiæ Lectore & Eccleſiaſtâ. Sanctorale tertium. Coloniæ ſumptibus Hermanni Demen 1686. in 4to.*

MATTHIAS KINCKIUS Frater Typographi Colonienſis celebris Joannis Kinckii, juris utriuſque Licentiatus, Canonicus Collegiatæ Eccleſiæ S. Crucis Hildeſii. Scripſit

Directorium Sacerdotale, continens ritus ac regulas Miſſam Romano more devotè celebrandi & miniſtrandi, additis piis exercitiis & brevibus meditatiunculis ante & poſt ſacrum ex R. P. Ludovico de Ponte & R. P. Jacobo Alvarez, curâ R. D. Matthiæ Kinckii J. U. L. in 1610 apud Joannem Kinckium 1 27. pp. 432. Directorium eſt Georgii Metzleri, additamentum Kinckii.

P. MATTHIAS MEER ex Holtzweiler Julias natus 1664. 17. Septembris, Societatem JESU ingreſſus eſt anno 1686. 7. Maji, quatuor vota Eſſendiæ profeſſus anno 1700. 5. Auguſti, regularum & votorum Obſervator ſtrenuus & conſtans, zelum ſuum annis ferè duodecim in miſſionibus, in excipiendis confeſſionibus, adeundis ægris, inſtituendis rudibus, peccatoribus ad frugem, Hæreticis ad orthodoxam fidem convertendis indefeſſo ſtudio exercuit. Et poſtquam multis annis exhauſtæ enervatæque valetudinis incommoda, magnóque tum herniæ, tum calculi dolores tali patientiâ toleráſſet, quali tenue ac parvum ipſius corpuſculum Medici judicio par non fuiſſet, niſi ſpiritus ingentes vires ſuppeditâſſent; tandem octogenarius Sacramentis munitus, Treviris piè obiit 1743. 14. Aprilis. Scripſit

Librum, cujus titulus: *Het Duyfken in de ſteen rotſe*, Belgicè editum à Patre Adriano Poirters S. J. vertit Germanicè cum rythmis. Datus erat liber hic ad cenſuram, interea mortuus.

Marianiſche Richtſchnur der hochlöblicher Bruderſchafft deren ſo wohl geiſt- als weltlichen in der heiligen Ehe und ledigen Stand lebenden Manns-Perſonen bey den Prieſtern der Geſellſchafft JEſu. Cöllen bey Johan Engelert 1727. in 12mo pp. 208.

MATTHIAS PFLEUMER Vicarius in Kalten-Reifferſcheidt, ſubin Parochus in Zinsheim pago in Eifflia ſito, vir pietate inſignis, & zeloſiſſimus ac indefeſſus Obſervator Congregationum Parochialium, intrà quas conſcientiæ caſus reſolvuntur. Corpus ejus biennio à morte, dum templi pavimentum reparatur, integrum repertum eſſe rumor eſt. Ab eodem ſcripta

Kleine Dorff Bibliotheca edita Coloniæ, & approbata à Cenſore ordinario Cornelio Brewer. 18. Auguſti 1711. in 12mo pp. 259. Coloniæ apud Joan. Alſtorff 1721.

MATTHIAS PUTZIUS Marcoduro Juliacenſis Ducatûs oppido (*non in Belgio, ut errat Sotuellus*) natus ſub Diœceſi Colonienſi, anno ſalutis 1586. 4. Martii Societati JESU nomen dedit, atque in ea Rhetoricam & literas manſuetiores docuit. Ferdinandi Ducis Bavari cum Fratre Philippo 1590. Coloniam appulſi, & Sereniſſimi Guilielmi Patris juſſu in diſciplinam ſcholaſticam Societatis JESU traditi Inſtitutor & Magiſter fuit; ſed immaturâ morte die 22. Februarii 1595. Moguntiæ obiit phthiſi. Juvenis fuit ingenio eximio. Vertit ex Italico

Guilielmi Baldeſani Theologi & Canonici Taurinenſis librum (ſtimuli virtutum) in Latinum idioma Moguntiæ, quem Germanicum fecit Valentinus Leuchtius Canonicus Francofordenſis 1598, & Coloniæ typographiâ Arnoldi Mylii excudi fecit eo anno in 8vo pp. 872.

Etiam ex Italico Latinum fecit librum

Vincentii Bruni de B. Virgine.

Ejuſdem meditationes de paſſione Domini, quas tacito nomine poſthumas edidit Henricus, Matthiæ frater.

MATTHIAS QUADUS ex Kinckelbach Palatinus (quis *Valer. Andreæ* ſeduxerit, ut hunc Quadum ſcripſerit Juliacenſem, & quidem ex illuſtri ſanguine Baronum de Wickeradt, neſcio) Civis Colonienſis Urbis Imperialis, Gælator, Sculptor, Chalcographus, Geographus, Hiſtoricus, idem Poëta & bene Latinè eruditus, ùt conſtat ex præfationibus, inductionibus, deſcriptionibus & epigrammatibus. Videtur addictus fuiſſe ſectæ Proteſtantium. Scripſit

1. *Compendium univerſi complectens geographicarum deſcriptionum ex optimis veteribus aut ævi hujus Scriptoribus per Matthiam Quadum Sculptorem Lib. V. in 12mo Coloniæ 1600. ſumptibus Wilhelmi Lutzenkirchen pp. 714. dicati Lothario Trevirorum Electori.*

2. *Geographiſches Hand Buch, in welchem die Gelegenheit vornehmſter Landſchafften des gantzen Erdbodems in zwey und achtzig in Kupffer geſchnittenen Taffelen furgebildet, mit beygefügter nothwendigen Beſchreibung und Auslegung derſelben, zugerichtet durch Matthiam Quaden Kupfferſchneider. Cöln am Rhein bey Johan Buxenmacher Kunſtdrucker auff St. Maximinen-Straſs daſelbſt in fol. Dedicat librum Joannes Buxenmacher Hieronymo von Krebs ju-*

ris Doctori. Videtur alia impreſſio ejuſdem libri Quadi anno 1600.

3. *Memorabilia mundi, das iſt, von nähmhafften und denckwürdigen Sachen der Welt. Zwey Theil. Im erſten Theil von den vornehmſten Männeren und Weiberen. Im zweyten von etlichen vornehmſten Wercken der Welt, aus der Antiquität zuſammen gezogen, und in ein* Hand-Büchlein *verfaſſet durch Mathess Quaden Kupfferſchneider, gedruckt zu Cöllen durch Wilhelm Lutzenkirchen 1601. in 8vo pp. 272.*

4. *Faſciculus geographicus complectens præcipuarum totius orbis regionum tabulas circiter centum, unà cum earundem enarrationibus in ordinem hunc compendioſum redactus per Matthiam Quadum Sculptorem. Cöllen am Rhein bey Johan Buxenmacher Kunſtdrucker auff St. Maximinen-Straſs 1608. in folio pp. 92. Dicatur liber Hermanno Cran J. U. Doctori, Advocato apud Cameram Spirenſem à Joanne Buſſemacher* Cive *& E conopola Colonienſi.*

5. *Teutſcher Nation Herrlichkeit, eine ausführliche Beſchreibung vom gegenwärtigen alten und uhralten Stand Germaniæ, nemblich ihr erſtes Auffkommen, Zunehmen, und jetzige Gelegenheit der Regierung und Herrſchung Städt-Policey, auch etlicher fürnehmer* Perſonen *durch Mattheis Quaden von Kinckelbach. Cöllen in Verlegung Wilhelmi Lutzenkirchen 1609. in 4. pp. 460. Dicatur liber Friderico Palatino, cujus ſe Quadus fatetur ſubditum.*

MATTHIAS SARBURG Germanus, Ordinem S. Franciſci ingreſſus in Provincia Colonienſi, ſcripſit Metro Latino

Defenſionem & triumphum arcis oppidique Lechnenſis. Coloniæ typis Gisberti Clementis anno 1643.

Theſaurum Confraternitatis Chordæ per Patres Aquenſes. ibidem apud Petrum Brachel anno 1630.

Wadingus Scriptores Ord. Minor.

MATTHIAS ZITTARDUS Aquiſgrani (apud Belgas *ſcribit Panthaleo errore ordinario*) natus, & optimè educatus fuit. Oriundus autem ex oppido Sittard Ducatûs Juliacenſis tribus horis ab Aquiſgrani diſſito. Cùm artium & linguarum rudimenta percepiſſet, ad varias Academias profectus, Patrum & ſacrarum literarum lectioni incubuit, ſuíſque vigiliis id effecit, ut Ss. Theologiæ Doctor crearetur; ad hanc eruditionem vitæ integritatem & raram facundiam conjunxerat. Quâ auditâ Ferdinandus Imperator eum liberali ſtipendio propoſito ad ſe vocavit, & aulæ Concionatorem conſtituit, ubi Matthias ſacras literas magnâ diligentiâ è cathedra expoſuit, & Aulicorum vitia & mores magno zelo reprehendit. Imprimis verò confirmavit doctrinam Catholicorum, & adverſariis ſe fortiter oppoſuit; unde Cæſari gratiſſimus fuit & ſuis. Anno 1562. cùm Maximilianus Ferdinandi Augusti Frater Francofurti Cæſar eligeretur, vocationi ſuæ inhærens adfuit, & ob naturalem eloquentiam omnibus innotuit. Addit Gretzerus noſter ab arcanis conſcientiæ & Confeſſarium Auguſti fuiſſe. Sancti Dominici Inſtitutum profeſſus eſt Aquiſgrani, quod *Panthaleo & Eiſengreinius, & Simlerus & Poſſevinus* non dixerunt vel ex ignorantia, vel ex vitio Hæreticorum familiari; at *Valerius Andreas, Deſſelius*, & Acta Capituli Generalis Bononienſis anno 1564. coacti teſtantur. *An Zittardus idem fuerit, qui Matthias Aquenſis, vide in Matthia Cremerio.* Obiiſſe volunt Bibliothecographi Dominicani Zittardum anno 1571. Cratepolius, qui anno 1564. Zittardum obiiſſe narrat, videtur iterum confundere annum obitûs Cremerii eo cum anno, quo mortuus Zittardus. Hujus libri ſcripti ſunt ſequentes:

Latina concio de ſupplicatione ſeu proceſſione cum geſtatione ſacroſanctæ Euchariſtiæ. Venetiis 1567.

Preces Catholicæ *ad Evangelia & Epiſtolas dierum Dominicorum & feſtorum accommodatæ. Coloniæ Germanicè 1569.*

Homiliæ ſeu conciones viginti ſeptem in priorem Epiſtolam Joannis Apoſtoli, in aula Ferdinandi Cæſaris habita Germanicè 1571.

Auslegung der erſten Catholiſchen Epiſtel St. Joannis. Coloniæ in folio.

Duæ conciones funebres in exequiis Ferdinandi I. Cæſaris pronunciata Germanicè 1564. Additæ ſunt homiliis.

MAURITIUS SCHREMBGEN Ordinem Fratrum Minorum Recollectorum adiit in Provincia Colonienſi, ejuſdem Theologiæ Lector emeritus & Guardianus, ac demum Provinciæ Definitor merito ſuo creatus. Edidit

Tyrocinium Seraphicum, ſive rudimenta veræ devotionis atque Evangelicæ perfectionis abſolutiſſima, quibus in calce accedit Theologia myſtica naturalis ſumma utiliſſima, compilata per Mauritium Schrembgen, Ordinis Seraphici Fratrum Minorum Recollectorum Provinciæ Colonienſis Sacerdotem Theologum. Typo Thomæ & Henrici Theodori von Cöllen 1717. Coloniæ in 12mo pp. 642.

MAXIMILIANUS SANDÆUS van dem Zande, natione Belga, Amſterodami Hollandorum Emporio naſcitur anno 1578. 18vâ Aprilis. Groningæ Friſiorum rudimentis linguarum, & humanioribus muſis Coloniæ Ubiorum in Convictu & Gymnaſio Tricoronato Philoſophiæ operam dedit, magiſterii laureâ inſignitus, quinto Nonas Martias 1597. Promotore P. Conrado Raringio. Muſſiponti aliquantum progreſſus in Juriſprudentia, revocatur Coloniam ob mortem Patris. Dein luſtratis Italiæ celebrioribus Academiis afflatu DEI & ſtimulis interioribus, quibus (quod ſuâ ipſe manu adnotavit) recalcitrare non potuit. Mundo valedixit, & à P. Claudio admiſſus ad Societatem JESU, poſtridie præſentatæ Virginis Mariæ tirocinium ingreſſus eſt. Ex hujus carceribus egreſſus, decurrit ſtudium Theologicum ſub Collegii Romani celeberrimis Doctoribus, & inter hos Mutio Vitelleſco. Metæ proximus theſibus typo vulgatis univerſam propugnavit. Sacerdos creatus Petri Campaniæ tertium probationis annum ſub P. Roſignolio tranſegit. Unde redditus Provinciæ Rhenanæ Herbipoli Philoſophica & Theologica

Google

logica docuit. Sacræ Facultatis Magiſter renunciatus, concionem ſacram Latinam ad Academicos cum ſcholaſtica cathedra conjunxit. Bambergæ anno 1615. quatuor vota profeſſus, Moguntiæ divinas literas interpretatus, denuò Herbipolenſibus datus, præfecturam Seminarii ad reliqua conſueta munia adjectam vidit. Suecis an. 1631. Franconiam invadentibus Coloniam exul devenit, ubi reliquam vitam magno Academicorum Sodalium bono degit: nam Latinas dictiones in Gymnaſio Tricoronato & ſodalitium majus ad extremum uſque ſenium regundum ſuſcepit, fecitque zelo ſuo parthenio, ut complures ſacræ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, Electores, Nuntii Apoſtolici, Principes & illuſtres viri albo Mariano ultrò nomina ſua inſcriberent. Hanc ſpartam ſuam nempe dilectiſſimam, cùm interim charitatem plurimis impertiret, vocitabat. Mutio Vitellſcо Præpoſito Generali defuncto Elector à Provincia ſua Romam ablegatur, & Congregationi VIII. interfuit. Vir erat acri judicio, variæ & omnigenæ literaturæ, infinitæ lectionis & ſcriptionis, ſilentii & quietis ſtudioſus, temporis parciſſimus, ad ipſum, quod à refecto corpore piis colloquiis Societas indulget, ſtudiis aut precibus impendebat. Accuratiſſimâ victûs diætâ ad 78vum ætatis annum citra morbum ullum progreſſus, & jam ſcipione nixus, non deſinebat obvios quoſque viros & pueros in pœnitentium tribunali verbo ſalutis inflammare ad cæleſtia. Tertiâ matutinâ ſomnum abrumpebat, poſt quartam ad aram facere ſolitus, reliquas diei particulas omnes utiliſſimè & ſanctiſſimè diſpenſabat. Triennio ante mortem memoriam, quâ eximiâ valuerat, tantùm non amiſit, fractus vi concatenatorum & duplicatorum laborum. Quare volvendo roſario & piis affectibus tempus fallebat, quos inter feriâ ſextâ horâ duodecimâ anno 1657. 4. Junii exoſculatus Crucifixi ſui ſervum ſuum hoc ſolatio remunerantis iconem vivere deſiit. Scripſit plura, quàm edidit; edidit verò minimùm tot opera, quot annos vixit, 78.

Opuſculum Theologicum de omnipotentia eſſentiali DEI facta hoc tempore litigioſa inter Calviniſtas Hollandiæ, Herbipoli typis Conradi Schwindlauff 1616.

Opus Theologicum de libro vitæ, mortis, monumenti, quorum quilibet celebratur in S. Scriptura. Herbipoli typis ejuſdem 1616.

Epiſtola ad amicum Italum de diſſidio Proteſtantium Hollandorum in negotio religionis. Herbipoli typis ejuſdem 1617.

Caſtigatio conſcientiæ Jeſuiticæ cauteriatæ conficta in Hollandia ad Principem Orangiæ Mauritium Comitem Naſſoviæ, ibidem typo ejuſdem 1617.

Libellus de Jubilæo Lutherano contra thema ſeculare, in quo rationes explicantur, ob quas deſerendam probatur Synagogam malignantium Sectariorum. Moguntiæ apud Joannem Albinum 1618.

Demonſtratio ad controverſias Hollandicas prodroma, quòd in fide Proteſtantium Hollandorum non ſit ſalus, ad ordines Hollandiæ. Herbipoli apud Stephanum Fleiſchmannum 1618.

Libellus de donario cordis Epiſcopi Herbipolenſis Julii Franciæ Orientalis Ducis titulo: Commentatio Academica Latinè & Germanicè. ibid. typo ejuſdem 1618.

Diſceptatio Theologico-Politica de Rege Romanorum. ibid. typo ejuſdem 1618.

Libri IV. controverſiarum Hollandicarum titulo: Hydrus Hollandicus. ibid. typo ejuſdem & Joannis Volmari 1618. & 19.

Admonitio de cauteriata Jeſuitarum conſcientia ad Examinatorem caſtigationis Sandæanæ Hollandum Calviniſtam. Herbipoli typis Joan. Volmari 1619.

Libri tres de hyperbole Jeſuitica, & caſtigatio prodiga Jeſuitarum liberalitatis in vocibus univerſalibus conficta in Hollandia à Calviniſta Batavo. Moguntiæ typis Joan. Albini 1619.

Liber unus convenientiæ ac differentiæ in doctrina de prædeſtinatione Catholicorum, Gomariſtarum, & Arminianorum ſeu Calviniſtarum Hollandiæ titulo: Anacephalæoſis doctrinæ de prædeſtinatione, Latinè & Germanicè. Herbipoli typo Stephani Fleiſchmanni 1619.

Liber conſiderationum ſeptemdecim de Synodi Dordrechtanæ in Hollandia celebratæ emolumentis, ad fidem Catholicam ſtabiliendam. Herbipoli typis Joannis Volmari 1620.

Volumen Commentationum Academicarum, in quo, quantum obfuerit ſinceritati fidei, literarum ſuperbè ſapientium profanitas oſtenditur in omnibus penè religionis controverſiis, contra Eraſmum, Scaligerum, Druſium, Caſaubonum, ſimileſque noſtri temporis Grammaticos. Titulo: Grammaticus profanus. Herbipoli typis Joannis Volmari 1621.

Libellus de Jubilæo Clericali Canonicorum in Germania aſitato. Bambergæ apud Auguſtinum Brineſium 1624.

Libri tres de morte, in quibus ſymbola mortis centum & quadraginta quinque commentationibus Theologicis ad mores accommodatis illuſtrantur, ad Clerum Moguntinenſem. Titulo: Plato Chriſtianus. Moguntiæ ſumptibus Hermanni Mylii, typis Hermanni Mereſii 1624.

Libri quatuor Theologiæ variæ, quibus Theologiæ tum profanæ, tum ſacræ ortus, progreſſiones, partitio multiplex, notiones, & utriuſque arcana ac imagines diſquiruntur & repræſentantur. Titulo: Theologia varia. Moguntiæ ſumptibus Hermanni Mylii, typis Hermanni Mereſii 1624.

Libri ſex Theologiæ ſymbolicæ, in quibus doctrina de DEO diviniſque ſymbolo involuta, deindéque explicata traditur, & ſymbolica diſciplina ad artis methodum revocatur. Titulo: Theologia ſymbolica. Moguntiæ apud Joan. Theobaldum Schonvvetter 1626.

Libellus de vita, in quo ſymbola vitæ humanæ 127 notulis Theologicis explicantur. Fran-

coſurti apud Joannem Theobaldum Schonvvetter 1627.

Libri ſex Theologiæ Juridicæ, in quibus materia omnis de contractibus humanis ex jure cùm Pontificio, tum Cæſareo Evangeliis Dominicalibus accommodatur, ex iiſque ſimilis obligatio inter DEUM ac hominem ad virtutem colendam ſtabilitur. Titulo: Theologia Juridica, Juriſconſultus Chriſtianus. Moguntiæ apud Joan. Theobaldum Schonvvetter 1629.

Libellus de mundo fallaci, in quo decem commentationibus Theologicis in varia materia mundi fallacia detegitur, & quomodo cavenda ſit, diſſeritur. Moguntiæ impenſis Joannis Theobaldi Schonvvetter 1631.

Libri tres Theologiæ Medicæ, in quibus Principis quà Eccleſiaſtici, quà Politici officia exemplo Medici declarantur, & de morbis à Chriſto humani generis Archiatro ſanatis, eorúmque remediis ad mores accommodatè diſſeritur. Titulo: Theologia Medica. Medicus Chriſtianus. Coloniæ apud Stephanum Breyelium 1645.

Libellus de Conſtantia Colonienſi in aſſerenda Religione Catholica à S. Materno ad præſentem diem. Titulo Elogium Conſtantiæ Colonienſis. Coloniæ apud Stephanum Breyelium 1635.

Libelli theſium diverſarum ex Philoſophia & Theologia. Herbipoli & Moguntiæ.

Aviarium Marianum. Orationes VII ad Sodales B. Virginis in feſtivitatibus Deiparæ habita, deſumptâ materiâ à ſex avibus Virginis ſymbolis, nimirum Columbâ, Luſciniâ, Cygno, Gallinâ, Phœnice, Pavone, & hæc tum in Purificatione, tum in Annuntiatione. Francofurti typis Joannis Theobaldi Schonvvetter 1627.

Maria Flos myſticus. Orationes ſex ad Sodales in feſtivitatibus Deiparæ habita, deſumptâ materiâ à floribus & plantula Virginis ſymbolis, nimirum: Roſâ, Lilio, Violâ, Heliotropio, Hyacintho, Oleâ. Moguntiæ apud God. Schonvvetter 1629.

Maria Patrona. Orationes ſex ad Sodales in feſtivitatibus Deiparæ habita de patrocinio Mariano in omni rerum genere, in quibus diſſeritur de Virgine, quatenus eſt Salus infirmorum, Idea perfectionis, Vellus Gedeonis, Patrona viatorum, Patrona indigentium, condens teſtamentum omnibus proficuum, Advocata univerſalis. Moguntiæ impenſis Theobaldi Schonvvetteri anno 163 .

Maria Gemma myſtica. Orationes ſex ad Sodales in feſtivitatibus habita, deſumptâ materiâ ex gemmis Virginis ſymbolis. ſcilicet Jaſpide, Carbunculo, Smaragdo, Achate, Sapphyro, Margaritâ. Moguntiæ impenſis Joannis Theobaldi Schonvvetteri 1635.

Maria Luna myſtica. Orationes ſex ad Sodales in feſtivitatibus B. M. V. habita, deſumptâ materiâ à Luna, quæ variè Virginem ſecundùm diverſa myſteria repræſentat, nimirum nova Luna, eclipſata, plena. feſtinans ac modulans, Dominatrix, Bellatrix. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1634.

Libellus de modo dedicandi ſe Deiparæ in mancipium, eámque mancipii inſtar colendi. Titulo: Maria creaturarum Domina mancipium, Latinè & Germanicè. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1634.

Libellus de oratione Dominica piè & affectuosè recitanda, & circa illam, quomodo multipliciter meditandum, contemplandum, ſpeculandum. Titulo: Oratio Dominica multiplici meditationum ſerto coronata, Latinè & Germanicè. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1634.

Maria Sol myſticus. Orationes ſex ad Sodales in feſtivitatibus Deiparæ habita, deſumptâ materiâ à Sole, qui variùs Virginem ſecundùm diverſam materiam repræſentat, nempe Sol oriens, obſcuratus, fœcundans, gyrans, meridianus, exhilarans. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1636.

Maria Mundus myſticus. Sermones ſeptem ad Sodales in feſtivitatibus Deiparæ habiti, deſumptâ materiâ à mundo ejúsque partibus variè Virginem repræſentantibus. Sunt autem abyſſus, cælum, ignis, aër, aqua, terra, mundus. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1639.

Maria Pacificatrix mundi ad Card. Martium Ginettum Urbani VIII. & Sedis Apoſtolicæ Legatum pacificatoriæ legationis Principem. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1639.

Epiſtola ad amicum veterem in Saxonia de fictitiis literis Joſuitæ Colonienſis ſparſis per Belgium & Germaniam. Latinè & Belgicè Antverpiæ 1636.

Libellus de Salutatione Angelica fructuosè recitanda, & circa illam, quomodo multipliciter meditandum, ſpeculandum, contemplandum. Titulo: Salutatio Angelica multiplici precularum, hymnorum, eudologiarum ſerto coronata. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1637.

Commentationes parenetica de Literato Chriſtiano inſcripta: Pædia Academici Chriſtiani. Palaſtra pietatis erudita. Grammaticus Chriſtianus: eò quòd materia deſumatur ex argumento Grammatico ad mores accommodato, ad Sereniſſimum & Reverendiſſimum Maximilianum Henricum utriuſque Bavariæ Ducem Principem juventutis. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1638.

Clavis Theologiæ myſticæ, ſive Onomaſticon vocabulorum, & Elucidarium locutionum obſcurarum, quibus Doctores myſtici tum veteres tum recentiores utuntur ad proprium ſuæ diſciplinæ ſenſum paucis manifeſtum. Cui adjunctum eſt

Jubilum Societatis JESU ſeculare ob Theologiam myſticam à Fundatore Ignatio ejuſque ſociis primo condita religionis ſæculo excultam & illuſtratam. Coloniæ apud Gualterianos 1640.

Artifex Evangelicus, in quo ſunt ſymbola ab Artificibus omnis generis deſumpta ac delineata ingenio Authorum tum ſacrorum, tum profanorum;

rum; item ſimilitudines Concionatorum & literatura politioris Profeſſorum. Cui adnectitur

Jubilum Societatis JESU ſæculare ob Artifices Evangelicos à Fundatore Ignatio ejúsque ſociis Eccleſiæ Catholicæ ad animarum ſubſidium aptatos & ſubmiſſos. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1640.

Poſt hæc ab eodem edita ſunt ſequentia:

Admiranda purgatorii, ſermonibus ſacris declarata, quibus adjungitur libellus ſupplex animarum è purgatorio ad Sodales Marianos. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1643.

Maria bona fortuna Chriſtianorum, homiliis decem exornata. Coloniæ apud Jodocum Kalcovium 1644.

Maria Aquila myſtica ſermonibus ſeptem ad Imperatorem Ferdinandum III. Coloniæ apud Joan. Munich 1645.

Maria Magnes & Magnetiſmus Marianus diſſertationibus ſex. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1645. in 12mo.

Maria Stella myſtica, ſeu ſermones duodecim analogia inter B. V. M. & ſtellam. Coloniæ apud Frieſſem 1650. in 12mo.

Maria Horologium myſticum, ſeu diſſertationes quatuor de eadem. Coloniæ apud Petrum Metternich in 12mo.

Maria Mons myſticus. Coloniæ apud Frieſſem 1650. in 12mo.

Marianum Pentaphyllum. ibidem apud eundem 1653. in 12mo.

De Chriſto crucifixo. Centuria I. affectuum piorum & operum erga Chriſti paſſionem. Coloniæ apud Petrum Henningium 1644. in 12mo,

Centuria II. ſeu ſchola affectuum & operum piorum erga Chriſtum crucifixum. Coloniæ apud Jodocum Kalcovium 1645. in 12mo.

Centuria III. ſeu Gymnaſium amantium & colentium peculiariter Chriſtum crucifixum. Coloniæ apud Andream Bingium 1646. in duodecimo.

Centuria IV. Religio S. Franciſci amatrix, cultrix, imitatrix Chriſti crucifixi. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1647. in 12mo.

Centuria V. Societas JESU amatrix, cultrix & imitatrix Chriſti crucifixi. Antverpiæ apud Viduam Cnobbari 1647. in 12mo.

Centuria VI. Aſceterium amantium, colentium, imitantium Chriſtum crucifixum. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1647. in 12mo.

Centuria VII. Palæſtra amantium, colentium, imitantium Chriſtum crucifixum. Coloniæ apud eundem 1647. in 12mo.

Centuria VIII. Paradiſus amantium, colentium, imitantium Chriſtum crucifixum. Coloniæ Frieſſem 1648. in 12mo.

Centuria IX. Theatrum amantium, colentium, imitantium Chriſtum crucifixum. Coloniæ apud Joan. Kinckium 1648. in 12mo.

Centuria X. Stoa ſeu porticus amantium, colentium, imitantium Chriſtum crucifixum. Coloniæ apud eundem 1649. in 12mo.

Eccleſia militaris ſeu Militia Chriſtiana Tom. IV. diſpoſita. Coloniæ apud Jodocum Kalcovium 1651. in 4to.

Architectura Chriſtiana. Coloniæ apud Frieſſem 1652. in 8vo.

Prolegomena Theologiæ ſcholaſticæ. Coloniæ 1653. in 4to.

Staurophilorum Hiſtoria Libri 50. Tomis 4. diviſi. Coloniæ 1653. in 4to.

Plura ejuſdem opuſcula brevitatis ſtudio prætermiſimus, quæ, ſi lubet, videri poſſunt in indice librorum P. Sandæi impreſſo Coloniæ 1653. in 4to. Totidem penè MSs. ſuperſunt *Literæ annuæ Coll. Col. S. J.*

MEINRADT von BONNA edidit libellum è Latino verſum in Germanicum, hoc titulo:

Von dem Guten des Stands deren, ſo in der Welt Keuſchheit geloben und halten, durch den Ehrw. Herrn Leonem Hubertinum à S. Dionyſio in Lateiniſcher Sprach beſchrieben, und anjetzo verteutſcht durch Meinradt von Bonna. Gedruckt zu Wurtzburg durch Conradum Schwindlauff 1616 in 12mo pp. 186.

MELCHIOR BRAUN Paſtor & Canonicus Eccleſiæ Ss. Apoſtolorum (videtur & Melchior Braun Paſtor Martini majoris anno 1589. extitiſſe) ſcripſit

Ableinung und gründliche Widerlegung der übel-gegründeter Supplication, ſo etliche der Augſpurgiſchen Confeſſion vermeynte Verwandten in Druck ausgeben durch Melchior Braun. Editio prima 1582. zu Cöllen bey Gottfrid von Kempen in 12mo pp. 112. Præinſerta eſt eadem ſupplica. Editio 2da zu Cöllen bey Johan Henningen 1649. in 12mo pp. 138.

Betrachtung des Tods, und wie man den Sterbenden Chriſtlich tröſten und ermahnen ſolle, ſieben Bücher, aus dem Lateiniſchen Henrici Kyſpinningii verteutſcht durch Melchior Braun der Collegiat Kirchen zu Ss. Apoſtelen in Cöllen Paſtorn und Canonichen. Bey Wittib Johan Dircken in Cöllen 1578. in 8vo pp. 623.

MELCHIOR CORNÆUS natione Germanus, gente Weſtphalus, patriâ Brilonenſis Archi-Diœceſis Colonienſis natus anno 1598. Vicennis Societati JESU ſe adſcripſit anno 1618, & vota quatuor ſolemnia emiſit. Rhetoricas & Græcas literas quadriennio profeſſus eſt, & irrumpentibus in Germaniam Suecis, in Galliam profectus, Philoſophiam in Toſcana Provincia ſeptennio explicuit. Redditus poſtea Germaniæ, Theologiam ſcholaſticam & polemicam quà Moguntiæ, quà Herbipoli magna cum laude doctrinæ annos quindecim tradidit. Rexit Collegia Herbipolenſe & Moguntinum, ubi ſimul Eccleſiaſtis munere diebus Dominicis perfunctus eſt. Vir multarum palmarum, & Acatholicis imprimis formidabilis, quos ſcriptis libris compluribus egregiè exagitavit. Nec virtute minùs eminuit, quàm eruditione. Sincerus candor, ſtudium orationis, ſevera ſui corporis etiam ſenilis tractatio eum omnibus ad-

mirabilem

mirabilem reddiderunt. Poſtremis vitæ ſuæ annis omnem vini uſum ſibi interdixit, dicendo ſe præ omnibus vitiis palati ventriſque curam deteſtari. Erga S. Joſephum peculiari amore & fiduciâ ferebatur. Paucis ante obitum horis adſtantibus dixit: Hoc unum nunc ſibi ſolatio eſſe, quòd in S. Romana Eccleſia, & quòd in ſacra Societate Jeſu mortem oppeteret, atque ità placidiſſimè animam exhalavit Moguntiæ die 13. Martii 1665. Editi ſunt ab illo libri varii pleriique contra Hæreticos, his titulis:

Araneus argenteus, hoc eſt, Joannes Georgius Dorſcheus Prædicans ſcopis Theologicis deterſus. Moguntiæ typis Nicolai Heil 1646. in 4to.

Judicium æquitatis dolatum Academicis Argentinenſibus circa malam fidem Dorſchæanam. ibid. 1647. in 4to.

Animadverſiones in Anti-Becanum Joannis Crocii Profeſſoris Caſſellenſis. ibidem iiſdem typis, anno & formâ.

Criſis anti-criſeos, ſeu examen judicii Joannis Georgii Dorſchei. Moguntiæ typis Nicolai Heil 1648. in 4to.

Keras Amaltheias, ſive cornu ignorantiæ Dorſchæanæ. Moguntiæ typis Eliæ Zinck an. 1649. in quarto.

Keras Amaltheias, ſive cornu ignorantiæ Dorſchæanæ continuatum. ibid. 1650. in 4to.

Miracula Eccleſiæ Catholicæ defenſa contra Prædicantem Argentinenſem. Moguntiæ typis Nicolai Heil 1652. in 4to.

Quæſtio præſenti tempore opportuna, an verum ſit illud: Aut non Papiſta, aut non Chriſtianus. Moguntiæ iiſdem typis, anno & formâ.

Judicium iniquitatis Dorſchæanæ repulſum, & vota monaſtica vindicata, iiſdem typis, anno & formâ.

Ariſtoteles redivivus Romano-Catholicus. Herbipoli typis Eliæ Michaelis Zinck anno 1652. in quarto.

Ariſtotelis redivivi pars altera de Communione ſub utraque ſpecie. ibid. iiſdem typis, anno & formâ.

Proteſtatio fidei Catholicæ Bambergicæ Marcelliana vindicata. Herbipoli typis iiſdem 1653. in quarto.

Probra improba & brevis refutatio duorum Prædicantium Calviniſtarum. Germanicè ibidem in octavo.

Repulſio mendaciorum & falſitatum Danielis Saebi Prædicantis. Germanicè ibid. 1654. in 8vo. Ruckſendung der Lügen und Unwahrheiten.

Crimina læſæ Majeſtatis à Joanne Conrado Danhawero commiſſa. Typis iiſdem, anno & formâ.

Perſpicillum intellectuale eidem Danhawero dono datum. Typis iiſdem 1656. in 4to.

Tractatus de Eccleſia ex Gallico Franciſci Veronii verſus Germanicè. ibid. 1656. in 8vo.

Curriculum Philoſophiæ peripateticæ, uti nunc in ſcholis decurri ſolet. Herbipoli typis Eliæ Mich. Zinck 1656. in 4to.

Manes Lutheri & Calvini judicati. Herbipoli typis iiſdem, anno & formâ.

Anti-Crocius ſive animadverſio Theologica iterata in Joannem Crocium. Herbipoli iiſdem typis 1658. in 4to.

Anima ſeparata Monogreſſi. Herbipoli typis Jacobi Hertz 1658. in 4to.

Ens rationis Luthero-Calvinicum. Iiſdem typis 1659. in 4to.

Pilati novi & cœna morticina Lutheriſtarum Erfurtenſium. ibid. 1659. in 4to.

Murus papyraceus purgatorii contra Lutheriſtas Erfurtenſes. ibid. 1660. in 4to.

Scriptum eſt, purgatorium eſſe, & ſcriptum non eſt, purgatorium non eſſe. ibid. iiſdem typis, anno & formâ.

Ariſtotelis redivivi pars III. de primatu Papæ cum appendice &c. Herbipoli typis Eliæ Zinck 1660. in 4to.

Hexameron Marianum panegyricum, ſive adhortationes in ſex feſta Deiparæ Virginis. Herbipoli typis Joan. Baptiſtæ Schonvvetters 1664. in 12.

Sotuellus Bibliotheca Soc. JEſu.

MELCHIOR FUNCK naſcitur in Metropoli Ubiorum. Quàm exquiſitam ac raram Arithmeticæ notitiam ſibi comparârit, docebit ſequens tabula prægrandis expanſa, ab eodem ordinata, & vulgata 1590, quæ titulo ſuo non inferior eſt.

l. 1635. Arithmetica practica Melch. Funck, ſive Tabula, auff welcher alle und jede Ausgaben, ſo in Aſtronomia, Geometria und Arithmetica fürfallen mögten, item radices quadra & cubica mit behändigem Begriff und leichter Mühe calculirt und extrahirt zu finden: dienet, und iſt allen Kriegs- Obriſt- und Officiren, Ingenieuren, Bawmeiſtern, Rentmeiſtern, Kauff und Handels-Leuthen, Landmeſſeren, Schantzenmeiſteren, Werck- und Zimmer-Leuthen, auch allen anderen, ſo die Rechen-Kunſt gebrauchen müſſen, ſehr nützlich und erſprieſslich, wie aus unterſetzten unterſchiedlichen Ausgaben und Exempeln augenſcheinlich zu erſehen. Und iſt ſelbe vom Authore ſelbſten mit ſolchem Fleiſs überſehen, daſs man ſich darauff gäntzlich verlaſſen, und ſicherlich trawen könne, welche denen Hochachtbaren, Hochweiſen, und Hochgelehrten Ehrenveſten Herren Johan Oeckhoven, Gerhard Pill von Scharffenſtein, zeitlichen regierenden Bürgermeiſteren, Jacob von Rottkirchen, Conſtantin von Judden, zur Zeit Rentmeiſteren, Johan von Boland und Johan Michael von Cronenburg alten Bürgermeiſtern und gantzem Rath des Heil. Römiſchen Reichs freyer Stadt Cöllen.... ſeinen gnädigſten groſsgebietenden Herren zu einem freudenreichen glückſeeligen Newen Jahr friedfertig langwieriger Regierung, auch aller erwünſchter zeitlich und ewiger Proſperität und Wohlſtand &c. unterthänig thät offeriren, diciren und dediciren Deroſelben unterthänig jederzeit bereitwilliger Mitbürger Melchior Funck Agrippinas, ſo dieſes

Werck

Werck erſtmal erdacht, und mit ſonderbarem Fleiſs an das Licht gebracht 1635. ſumptibus Authoris.

II. 1637. Melchioris Funck Agrippinatis Schluſſel uber ſeine ins Kupffer gebrachte hierzugebirige fundamental Tabula Arithmetica, welche nicht allein derohalben gebraucht, und beſondere Practick durch viele unterſchiedliche nutzbare Exempla eröffnet, ſondern auch dardurch genugſame Nachrichtung gibe, daſs ſie den Kriegs-Obriſt- und Officiren, Ingenieurs, den Rhent- und Rechenskammer-Bedienten, Landmeſſeren, &c. nutzlich ſeye; ſondern auch den ſonſt unerfahrenen. Cöllen in Verlegung des Authoris in 8vo pag. 32.

MELCHIOR VOETS Joannis Wilhelmi Comitis Palatini, Rheni, Bavariæ, Juliæ Ducis &c. Electoris Palatini Conſiliarius intimus, cauſarum feudalium Director, aulici judicii Commiſſarius, Ducalis Archivii Cuſtos. Edita ab eodem

Hiſtoria juris civilis Juliacenſium & Montenſium, primò edita Coloniæ 1667. ſub nomine Julii de Monte Juriſconſulti. Dein cum appendice edita Duſſeldorpii 1694. & 1729. typo Joannis Leonardi Weyer in folio pp. 123. præter indicem prolixum & præfationem.

Tractatus de jure revolutionis ad lucem ordinationis judiciariæ Caſp. Beſchlus von Succeſſion 8 8vo.

Item Tractatus ad obſervationes feudales. Editio prima 1694. Editio tertia Authore D. Melchiore Voets Juriſconſulto, &c. Duſſeldorpii 1720. typo & impenſis Joannis Leonardi Weyer in folio pag. 62. citra indicem.

Gulich- und Bergiſche Ordnung. Duſſeldorpii in folio 1696.

Ertz-Stiffts Cöllniſche Rechts-Ordnung. 1663. Bonnæ in folio.

Hof-Gerichts-Ordnung zu Duſſeldorff. Duſſeldorff 1684. in folio.

MELCHIOR WEBER ingreſſus Ordinem ſtrictioris Obſervantiæ ſancti Franciſci ſanctæ Crucis ſeu Weſtphaliæ in Comitatu Marcano in Hagen, fuit Miſſionarius Catholicus: eo in pago ante adventum ejus in ædibus cujuſdam Nobilis Alteohagen dicti fiebat exercitium religionis Catholicæ à Sacerdote tum ſæculari, tum religioſo; ſed illud, quòd nec templum nec locus opportunior daretur, intermiſſum fuit. Quare Melchior noſter concurrente in auxilium P. Godefrido Sittartz Miſſionario Arensbergenſi novum templum, paſtoratum & ſcholam anno 1693. ædificare cœpit & perfecit officio Viri Apoſtolici egregiè functus annis 21. Anno 1714. mortuus eſt, & in eodem templo ſepultus. Tremonienſibus Acatholicis Profeſſoribus varia erudita commentaria oppoſuit.

Libellus controverſiarum oppoſitus doctrinæ D. M. Joannis Caſpari Baropii Pro-Rectoris Tremonienſis propoſita per diſcipulum Joannem Cornelium Revelman de vocatione Lutheri, in duos tractatus diviſus. In primo vocatio, in ſecundo doctrina Lutheri rejicitur, Autore F. M. Weber Ordinis S. Franciſci ſtrictioris Obſervantiæ. Coloniæ apud Henricum Rommerskirchen 1708. in 12mo pp. 394. Approbatio ab Eximio Brevver Licent. Stangefeld & Ord. ſui Theologo.

Secta Pietiſtarum diſſectâ gladio verbi DEI, Autore P. M. Weber Ordinis S. Franciſci ſtrictioris Obſervantiæ. Coloniæ apud Henricum Rommerskirchen in 12mo pp. 456. Præmiſſa Epiſtola prolixa Licentiati D. Stangefeld ad eundem Weberum.

MELCHIOR WIRTZ natus in Colonia Agrippinenſium, Ordinem candidiſſimum S. Norberti ingreſſus, Canonicus Steinfeldenſis in Archi-Diœceſi Colonienſi, Paſtor, Cellarius, ac dein Prior Abbatiæ Seynenſis, denique Prior Monaſterii Gazenſis, cui in temporalibus & ſpiritualibus ſedulò præfuit, ac ſemper profuit, donec vivere ceſſavit anno 1669. ſeptimâ Septembris. Scripſit edidit que

Vitam ſancti Potentini Martyris, Patroni Steinfeldiæ.

Ex Comment. Eximii Prickartz Præſidis Seminarii Norbertini

MICHAEL CLAUS, Paſtor in Blanckenheim, ſcripſit Germanicè

Teutſcher Ceremonien-Meiſter für die Unter-Diener im GOttes-Dienſt. Coloniæ 1724. 24. April. ab ordinario Cenſore approbatus.

Landvvehr vvider alle in- und äuſſerliche Unglaubens-Anfäll. in 8vo 1725. approbatum Coloniæ.

MICHAEL CUVELLIER natione Belga, patriâ Leodienſis, Gonegii in Hannonia natus anno 1600. 24. Junii, Societati JESU ſe addixit Mechliniæ anno 1618. 16. Septembris. Socium venerandæ memoriæ Joannem Berchmannum inter Novitios nactus, poſt humaniores literas Trajecti ad Moſam doctas, inchoata Lovanii Theologiæ ſtudia, in Collegio Societatis JESU Monaſterii Weſtphaliæ in Provinciam Rheni inferioris cum ſociis aliquot tranſcriptus abſolvit, & 29. Junii anno 1639. Duſſeldorpii quatuor votis Profeſſorum ſe illigat. Matheſin, Ethicam, Philoſophiam ubi ſingulari commendatione abſolverat, dignus fuit judicatus, qui Sereniſſimo Neoburgico Principi PHILIPPO WILHELMO mathematicarum ſcientiarum Magiſter daretur. Subin & conſcientiæ Arbiter factus, vitâ ſuâ religioſiſſimâ familiaribus Aulicis mirificè ſe & Societatem commendavit. Inter itinera ad Auguſtum Cæſarem, Poloniæ Regem, aliósque Europæ Proceres idem Patri Michaeli erat, qui collegæ aſceticæ vitæ tenor, ſtata meditandi, orandi, colligendæ mentis, & gemino examine ſcrutandæ, librorum ſpiritualium legendorum erant tempora nullo locorum ac viarum intervallo, nullo negotiorum prætextu interrupta aut dilata: reſiduas ab officio horas ſacris aut ſcribendis, aut in aliud idioma transferendis aut meditandis totas tribuebat. Quovis manè ex conceptis verbis ſe ſanctiſſimæ Triadi ſervum, Eccleſiæ filium, Deiparæ clientem profitebatur, & vota renovabat: inde teſtatus ingens animo robur & ſolatium morituro accedere, quod frequenter & disertè prodidit ſupremus morbus phthiſicus ex itinerum labore contractus, cùm ſocii juniores in Collegio Colonienſi ægrotanti fomentum aut cibum aut medicinam admoverent, memor JESU crucifixi ſuavi voce interpellabat

O JESU, hæc tibi in cruce non propinabatur. Sacris demum munitus omnibus, deceſſit Coloniæ MDCLI. X. Decembris.

Via veritatis ad vitam, Autore P. Juliano Haynenſſe Francicè Interprete P. Michaele Cuvellier Latinè edita Coloniæ apud Jodocum Kalcovium 1651. in 12mo pp. 477. Dicatus liber Franciſco Guilielmo Epiſcopo Ratisbonnenſi, Oſnabrugenſi, Mindenſi, Verdenſi, magno Catholicæ rei in Germania Atlanti.

Idea Viri Apoſtolici Avila. Coloniæ 1650.

Annona ſpiritualis juxta vias purgativam, illuminativam, unitivam, collecta & diſtributa per R. P. Michaelem Cuvellier S. J. Coloniæ an. 1646. apud Joannem Kinckium in 16to pp. 643. Item Antverpiæ in 12mo 1666.

Annua Colleg. Colon. S. J. Foppens Bibliotheca Belgica.

MICHAEL EYTZINGER (ſcribitur aliàs AITZINGER) Auſtriacus, illuſtri gente ortus, teſte Matthiâ Quadio cive coævo ejuſdem noſtræ Metropoleos, Viennæ, Lovanii, & in aliis publicis Gymnaſiis literis ac juriſprudentiæ diu operam dedit. Antea Divorum Ferdinandi, poſt Maximiliani II. Cæſarum invictiſſimorum Aulæ Viennenſi familiaris (literæ familiaritatis Palatini cum annuo ſtipendio 200. florenorum Germanicorum referuntur *in Pentaplo pag. 55.* datæ Viennæ anno 1564. 20. Septembris) anno 1533. à Patre, dein eo mortuo anno 1568. ab Maximiliano II. in Belgium miſſus, otium nactus eſt regionis totius noſcendæ & deſcribendæ. Annos poſtremos vitæ ſuæ intrà mœnia Coloniæ Agrippinenſis afflictâ fermè fortunâ tranſegit, quam Erneſtus Bavarus demum honeſto ſtipendio recreavit, Bonnæque domicilium & victum ſuppeditavit, quo allevamento cùm frui inciperet, mors eum terris eripuit circa annum 1604. Vir erat Auſtriacæ Gentis gloriæ augendæ ſtudioſiſſimus, & avitæ Catholicæ religionis comprimis tenax, Germanici, Latini, quin & Hebraici ſermonis callentiſſimus; ſed hiſtoriarum notitiâ accuratâ & exquiſitâ pollebat. Quare ea, quæ in confinibus Coloniæ locis, uti apud Aquas-Grani, in Belgio & Archi-Diœceſi Colonienſi ſæculo XVI. evenerunt, magnâ diligentiâ variis libris congeſta vulgavit. Poſt ſingula opuſcula vulgata dedit demum Epitomen ante editorum, quæ periodum annorum LXX. nempe ab anno 1515, quando Germanici motus orti ſunt, tumultoaturo Luthero, ad annum 1585, quo malæ arboris malus fructus ſat jam orbi innotuerat. Contendit autem Nauclerum Tubingenſem Præpoſitum imitari hâc ſummâ hiſtoricâ, & quidem feliciore Minervâ, quam Gaſpar Genneparus *Cartonis* quidem & *Schleidani* accuſator, at viciſſim ab Cyriaco Spangenbergio culpatus, tum quàm Laurentius Surius, Schleidani aliàs impugnator, at à Caſparo Peucero rurſum impugnatus: ideò autem fortunam ſuæ hiſtoriæ faventiorem ſpondet, quòd mediâ viâ inceſſurus ſit, neque immoraturus aut accuſandis Proteſtantibus, aut tuendis contra eos Catholicis; ſed nudam factorum ſeriem expoſiturus ſit.

1579. *Regnorum Imperiorúmque mundi Pentaplus Dicat Auguſtiſſimo Rudolpho II. 15. Januar. Antverpiæ ex officina Chriſtophori Plantini 1579. in 4to pp. 110. præter multos indices & tabulas cyclicas regnorum & Regum.* Hunc librum Ferdinandus Auſtriacus PIO IV. Pontifici unà cum Authore commendat literis ſcriptis; ſed in limine libri hujus appoſitis, quibus laudatur & Author & liber velut Conciliator omnium Chronologorum.

Relatio hiſtorica, quâ habentur Ephemerides eorum, quæ pro tranquillanda Regali Sede Aquenſi Imperator ejúſque Commiſſarii egerint.

1584. *Rerum vaticiniis accommodata hiſtoria, dicata Erneſto Archi-Epiſcopo Colonienſi 13. Septembris.*

Typographica & hiſtorica Leonis Belgici deſcriptio ab 1559. ad 1582. ſæpiùs aucta

1583. *Editio prima 10. Martii Philippo Hiſpaniarum Regi dicata.*

1588. *Editio ſecunda anno 1588. quinque annorum hiſtoriâ & XCVI. figuris aneis auctior, ab ipſomet Eytzingero facta, & Rudolpho II. & Philippo dicata.*

1618. *Editio tertia poſthuma ab Franciſco Hohenberg Chalcographo facta, tabulis aneis auctior uſque ad CCVIII. figuras & hiſtoriam ab 1559. ad 1605. perductam. in fol. pp. 742.*

1686. *Bipartita ſeptem temporum hiſtoria*, das iſt: *Eine hiſtoriſche Beſchreibung ſieben unterſchiedlicher Zeiten, erſtlich vom Anfang der Welt bis 1515 kurtzer: dann von 1515 bis 1585 vveitläuffigere Geſchicht-Schreibung deſſen, vvas ſich in Teutſchland, Franckreich, Engelland, aber ſonderlich umb Aachen, Cöllen und Niderland zugetragen. Gedruckt zu Cöllen bey Gottfrid von Kempen und Henrich Nettesheim 1686. in 8vo pp. 906.*

Vera icon Eytzingeri ab Hohenberg ſculpta extat ante tertiam editionem 1618.

1591. *Theſaurus Principum hâc ætate in Europa viventium, per Michaelem Eytzinger Auſtriacum. Coloniæ Agrippinæ apud Godefridum Kempenſem 1591. in 8vo pp. 263. Continentur hoc libro Genealogia ſummorum Europæ Principum, & vitæ breviaria.*

1592. *Theſauri Principum hâc ætate in Europa viventium Paralipomena, quibus Bavarica, Turcica, Anglica, Belgica, Bohemica, &c. ſtemmata continentur, per M. Eytzinger. Coloniæ typo Godefridi Kempenſis in 8vo. Pars I. II. III. pp. 532.*

1565. *Tractatus de Auſtria, de VII. Imperatoribus Auſtriæ, de octavo ex eadem inclyta domo Imperatore. Inſcriptus liber & oblatus & acceptatus a Maximiliano II.*

1566. *De mundo Liber in Comitiis Auguſtanis editus & oblatus ſeptem Electoribus ſacri Romani Imperii.*

MICHAEL FRANCISCI Ordinis Fratrum Prædicatorum, Confeſſarius Maximiliani Auſtriaci Romanorum Regis creatus Epiſcopus Salubrienſis anno 1456. 15. Julii Alexandri VII. Pontificis diplomate. Creatus Coloniæ Magiſter jam anno 1473. 25tâ Aprilis; lauteæ ſumptus ſuppeditavit mater ducentas libras monetæ Flandricæ, mortuus anno 1502. 2. Junii. In vita contraxerat amicitiam cum celebri Alano de Rupe, cúmque eodem promovit devotionem erga Roſarium, quem in finem

Quodlibetum de veritate Fraternitatis Roſarii ſeu Pſalterii B. M. V. pronunciavit in ſchola artium,

tium, tempore quodlibetorum 1476. Coloniæ im-preſſum hoc anno, & poſt aliquoties reimpreſſum.

MICHAEL FRIESSEM Ordinis Præmonſtratenſis, Canonicus Steinfeldenſis Coloniæ, ubi vitam acceperat anno 1667. literis quoque tum humanioribus, tum ſeverioribus excultus, in Poëtam evaſit non ignobilem, Eccleſiaſten diſertiſſimum. Per annos quindecim conſcientias tenerrimas in illuſtri Parthenone Marienſi Confeſſarius direxit. Inde translatus ad Parochiam Dunwaldenſem non vicinos modò Catholicos, ſed & Mulheimienſes Hæreticos ad conciones, eorúmque aliquos ad ſanctæ Matris Eccleſiæ gremium attraxit. Anno 1723. 30. Auguſti inveſtitus Paſtor in Erp, invaleſcente phthiſi intrà primum annum conſabuit anno 1724. 15. Auguſti vir à pietate, religione & zelo animarum multùm commendabilis. Præter nervoſas & limatas conciones adhuc ineditas publico reliquit

Libellum manualem pro ſolatio infirmorum, eisque inſervientium. in 8vo.

Exercitia ſpiritualia pro Menialibus.

Ex Comment. Eximii Prickartz Canonici Steinfeld.

MICHAEL GORGES in Bleyalff, oppido Archi-Diœceſis Trevericæ, Ditionis Luxemburgicæ, naſcitur honeſtis parentibus anno 1681. 30. Octobris; ſed ab anno ætatis decimo ad ſupremum vixit in noſtra Archi Diœceſi: nam nonum annum & tirocinia Latinæ linguæ egreſſus, elegantiores muſas vidit Monaſterii Eifliæ, Duce Magiſtro Andreâ Stamberg. Severiores Philoſophicas Coloniæ in Gymnaſio Tricoronato ſub Eremundo Bircken, demum Theologicam ſcientiam didicit ſub eximiis Petro Dham & Bartholomæo Fibus, qui omnes è Societate JESU Magiſtri erant. Subin Juventutem Tricoronatam annis octo pædagogio publico excoluit magnâ famâ & fructu optimæ inſtitutionis. Parochialis Eccleſiæ ſancti Albani Coloniæ Sacellanus fuit menſibus ſex, demum ex inſtituto Duſſeldorpii concurſu inter doctiſſimos relatus, præ Competitoribus Parochiam in Hochſteden, vulgò Hôchſten in Ducatu Juliacenſi impetravit præmium doctrinæ, eloquentiæ Chriſtianæ & virtutis. Eadem de cauſa creatur Commiſſarius Eccleſiaſticus Canoniſſarum Regularium ad ſancti ſepulchri intrà Noveſium, & Camerarius Archi-Diaconalis Capituli Noveſienſis, & etiamnum Eccleſiæ ſuæ bono ſuperſtes eſt. Edidit typo

BraChIVM DeI noſtrI In prInCIpe EVgenIo Ven Gottes arMb In serVIen geköpfter TürCken-DraCh. Concio Germanica Euchariſtica ob victoriam Caroli VI. de Turcis. Typo Henrici Rommerskirchen 1717.

Dreyſtimmige Lerch, das iſt, Lieb-Lob-und Gebetts-Übungen zu Ehren der eingefleiſchten Dreyfaltigkeit JESUS, Maria, Joſeph. Typo Joannis Engelert 1719.

Richtſchnur der Marianiſchen Schäflein in Verehrung der Gnaden-reichen Bildnus der allerſeeligſten Mutter GOttes zu Kevelaer unter dem Titul: Tröſterin der Betrübten. Typo Caſpari Drimborn 1741.

Gnaden-Baum, das iſt, die wunderwürckende allerſeeligſte Mutter GOttes MARIA in der gnadenreicher Paſſaniſcher Bildnus Maria in dem Hoch-adlichen Cloſter Maria-Bächlein genannt zu Stärckerath im Hertzogthumb Cleve gelegen.

Ex ſchedis domeſticis Domini Authoris.

MICHAEL HERBRAND de Duren, natione Teutonicus, vir in Scripturis ſanctis ſtudioſus & eruditus, & multarum rerum experientiâ clarus, ingenio præſtans, & verbi divini Prædicator egregius, non ad vicinas ſolùm, ſed remotiores etiam Cathedrales Eccleſias accitus, maximâ admiratione concionabatur. Prior Conventûs Creutzenacenſis, Ordinis Fratrum beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, & Lector Theologiæ, magnâ diligentiâ utrumque officium implevit: apud Joannem Comitem Spanheimenſem ultimum magno loco erat, multáque bona Conventui impetravit, claruit ſub Ruperto Bavaro Rege Romanorum anno Domini 1410. *Eyſengrein in catalogo teſtium veritatis ad annum Chriſti 1404.* de eodem ſcribit: „ Vir in omni literaturâ doctiſſimus, ſermo-„ nes plures doctè & eleganter compoſitos, quo-„ rum infinitus penè eſt numerus, poſteritati con-„ ſecravit. „ Extant

Sermones plures & notabiles, Lib. 1.

Collationes quoque multa & varia in Capitulis & Synodis habita, Lib 1.

Trithemius in catalogo illuſtrium virorum. Daniel a Virgine Maria Speculi Carmelit. P. V. n. 3822.

MICHAEL ab HIMSELRATH aus den Pöhlen natus eſt anno 1612, profeſſus Ordinem Præmonſtratenſem ſancti Norberti in celebri Abbatia Knechſtedenſi anno 1635, Presbyterio initiatur anno 1637, Parthenoni illuſtrium in Hinsberg Virginum candidi Ordinis datur Confeſſarius, & ſubin Prior Cœnobii alterius Monialium Præmonſtratenſium in Ellen, impetratis poſt aliquot annos à Superiore ſuo dimiſſorialibus & licentiâ habitûs nigri geſtandi obtinet parochiale beneficium in Elſen Ducatûs Juliacenſis, ex hac Parochia tranſiit ad miniſtrandam Parochiam in Hemmârden. Defunctus eſt hâc mortali vitâ in habitu candido ſui Ordinis anno 1672. 11. Septembris, cùm Catholicæ communitati in Hilden Ducatûs Montenſis operam navaret. Scripſit opus, cujus titulus:

Reſolutio quæſtionis, utrùm Menialium Præmonſtratenſium Adminiſtratores, qui vocantur PRÆPOSITI, ſub nomine Abbatum ſeu Prælatorum Regularium comprehendantur, & ſint independentes Prælati, habentes in Meniales juriſdictionem immediati Ordinarii pro bono communi & informatione in eo puncto errantium & turbantium, ex jure accurate deducta per F. Michaelem ab Himſelrath Canonicum Knechſtedenſem juſſu Superioris ſui. 1657. Coloniæ ex typographia Arnoldi Kempen in folio pp 36. Approbavit Petrus de Walenburg Officialis Neveſienſis, Facultas Juridica Colonienſis, & F. Emans ſacræ Theologiæ Doctor & Decanus Facultatis Theologicæ.

In hoc tractatu (*ut ait Stivagienſis Abbas Scriptor Annalium Ordinis Præmonſtratenſis in præfatione*) reſolvit ex profeſſo, munitus Canonum, ſtatutorum & rationum multiplici apparatu, *ſtructa ad ruinam juriſdictionis ordinariæ, immediatæ & independentis, quæ Prælatum efficit*, & quam Sanctimonialium Præpoſitis penitùs abjudicat, in eam ſententiam totus propendebat ampliſſimus Generalis Capituli Præſes anno 1717. Plures opinanti manus dedêre & ſuffragia. Res agebatur

Digitized by Google

Virginum, quibus Præpoſitorum authoritas gravis & ſæpiùs diſpendioſa eſſe conſuevit; attamen eventu ſecundo, & penè deſperato, ſic invaluit Præpoſitorum cauſa, ut non tantùm intemerata evaſerit, ſed etiam præcedentia in concurſo Præpoſitorum virilis Monaſterii eis adjudicata fuerit, ſi promotione fuerint anteriores; quamvis hoc decreto omnis evacuata ſit difficultas: nihilominùs refert Annaliſta exempla nonnulla, quibus Patrum Abbatum immediata poteſtas in Præpoſitos & Prioriſſas oſtenditur. Unum ex his exemplis eſt, quòd Præpoſitus & Prioriſſa & cæteræ Canonicæ Præmonſtratenſes Parthenonis Hinsbergenſis, Diœceſis Leodienſis anno 1649. XXII. Aprilis faſſæ ſint, ſe Abbati Knechſtedenſi in ſpiritualibus & temporalibus ſubjectos & dependentes. Confirmavit hujus Concordati articulos authoritate Apoſtolicâ Fabius Chiſius Epiſcopus Neritonenſis, Nuntius Colonienſis XI. Decembr. 1649.

His non obſtantibus conſtat, alios Præpoſitos manuales dependentes, alios independentes ab ordine agnitos fuiſſe, ùt Author probat. Stat tamen Stivagienſis Abbas contra noſtrum Authorem, & ex frequenti delegatione Abbatum Præmonſtrati, qui eligendo per Moniales Præpoſito Knechtſtedenſem præſidere ſæpè juſſerunt, paulatim arrogatum jus Knechtſtedenſibus conjicit, quo ſibi Præpoſitum & Prioriſſam Hinsbergenſem plenè ſubjicerent. Emendandus eſt igitur error Aggreſſoris, qui Hinsbergenſem Præpoſituram Knechtſtedenſi ſubjicit, & decurtat in obedientiariam, ſolvit argumenta Himſelrathii, eáque nullius eſſe roboris oſtendit.

MICHAEL ab ISSELT Doccomii (Arnoldus Quentel Iſſeltii Hiſtoriographiæ Typographus Amorsfortiæ natum & educatum ſcribit in dedicatione Alberto & Iſabellæ Belgii Principibus ſacra, ſed ob educationem, non ob natalem ſedem, nuncupatus fuit Amorsfortienſis: idem error Valerii Andreæ in Biblioth. Belg.) in Friſia à Patre clariſſimo viro Joanne Iſſeltio, qui Doccomii & Leowardiæ poſtea medicinæ praxin publico urbis ſtipendio docebat, progenitus. Vir erat (ùt Suffridus Petri teſtatur decade XIV. num. 10. coævus) eruditione & virtute incomparabilis, qui non modò diverſarum linguarum, ſed & artium liberalium & Philoſophiæ & Theologiæ ſcientiâ fretus, concionibus ad populum, & in ſcriptis apud eruditos omne tulit punctum. Hæc Suffridus. Vix ex ephœbis exceſſerat, & ſeverioribus ſtudiis aptus eſt viſus, Lovanium mittitur, ubi Philoſophicis in Gymnaſio Porcenſi operam dedit, poſt ad Theologiam animum applicuit, & aliquamdiu illi ſtudio ſeriò ſe impendit; cùm verò hæreſis Ultrajecti, Amſtelodami & Amorsfortii graſſaretur, Michael in exilium ire juſſus, Coloniam Ubiorum ſe contulit. Hîc annos complures vixit eâ comitate ac morum facilitate, ut multorum etiam Senatorii Ordinis virorum amicitiam meruerit. Coloniâ Noviomagum, inde Hamburgum conceſſit, ubi Italis quibuſdam Mercatoribus concionando, & Sacramenta Eccleſiæ adminiſtrando operam dedit. Diem vitæ ibidem clauſit extremum anno 1597. die 17. Octobris in Monaſterio veteri Monialium juxta Hamburgum tumulatus. Scripſit

1. *Hiſtoriam belli Colonienſis libris IV. Coloniæ in 4to. Prima editio eſt anni 1584. Secunda anno 1586. typo Godefridi Kempenſis in 8vo pag. 482. auctior commentariis rerum geſtarum ab anno 1585. ad annum 1586. Tertia in 8vo ibid. 1620. typo Gerardi Grevenbroch, accurante Arnoldo Meshovio; ſed omiſſâ præfatione Iſſeltii. Liber hic curioſus & rarus hiſtoriam continet Truchſeſii Electoris Colonienſis Archi-Epiſcopi, qui Religionem Catholicam Lutheranâ mutare voluit, & ſimul gaudere redditibus Catholicis.*

2. *Michaelis ab Iſſelt Amorsfortii ſui temporis hiſtoria, in qua res toto orbe terrarum geſta, tum præcipuè motuum Belgicorum ſub Philippo II. Hiſpaniarum Rege concitatorum origo & ſucceſſus uſque ad annum MDLXXXVI. perſpicuè & accuratè deſcribuntur: edita primùm cum Surio 1586. ſinè nomine Iſſeltii, uti mera appendix typo Quentelii. Deinde ſeorſim anno 1602. quinquennio poſt Iſſeltii fata, qui Quentelio Typographo non niſi ad annum 1580. perduxit hanc hiſtoriam, eique immortuus eſt. Cætera tamen vulgavit ſub ejus nomine Quentelius, cujus calamo ſupplementum ſcriptum fuerit, tacet. Secunda variato titulo editio eſt.*

3. *Hiſtoria rerum mirabilium in Belgio ſub Philippo II. Hiſpaniarum Rege ab anno 156 . uſque ad annum 1597. ibid. in 8vo. Quod opus Commentarii rerum toto orbe geſtarum Laurentii Surii continuatio eſt ad captam uſque Antverpiam; à capta Antverpia deinde deduxit, & Mercurium Gallo-Belgicum inſcripſit.*

4. *Paradiſum precum ex opuſculis Ludovici Granatenſis, aliorùmque Ss. Patrum concinnatum. Coloniæ 1589. in 12mo.*

5. *Ejuſdem Ludovici Granatenſis opuſcula ſequentia ex Hiſpanico ſermone Latinè reddidit.*

Exercitia in ſeptem meditationes matutinas & veſpertinas. ibid. 1586. & 1591. in 12mo.

Ducem peccatorum, ibidem 1587. & 1590. in 12mo.

De frequenti Communione libellum. ibid. 1586. & 1591. in 12mo.

De vita Chriſti. ibid. 1591. in 12mo.

De devotione, excellentia, utilitate & neceſſitate orationis.

Item de Euchariſtia libros III. ibid. 1592. in 12mo.

De oratione & meditatione libros IV.

6. *Cornelii Muſſi Epiſcopi Bipontini Conciones ex Italico, quibus præmiſit ejuſdem Muſſi vitam. Coloniæ 1603.*

Valerius Andr. Biblioth. Belgica.

MICHAEL MÖRCKENS naſcitur Coloniæ 1666. 10. Nov. Abſolutis in Gymnaſio Laurentiano mitiorum & ſeveriorum literarum ſpatiis ingreditur Carthuſiam Hutalem 1688. 6. Nov. in qua jam ab annis 58. incolumis Aſceſi ſacræ conjungit honeſtiſſimam variarum ſcientiarum culturam, Matheſeos, Chimiæ & Hiſtoriæ, tum ſacræ familiæ

Car-

Carthuſianæ, tum virorum illuſtrium ex eadem familia, demum hiſtoriæ patriæ Colonienſis.

Libros dabit ſupplementum.

MICHAEL URSINUS Carmelita Francofurtenſis, ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus Colonienſis, ſcripſit

Quæſtiones quadraginta in tertiam partem ſancti Thomæ Aquinatis.

MONASTERIO-EIFFLIACUM GYMNASIUM Soc. JESU in urbe Eifliæ primaria (ideò dicta Monaſterium Eifliæ, quòd ibidem Benedictini Prumienſes fundârunt ſuo ære Monaſterium juxta regulam ſancti Benedicti) quò à Magiſtratu urbis & quibuſdam de Clero Socii JESU vocati fuerunt anno 1628. miſſus eò fuit unus ex Patribus noſtris cum Fratre Laico, qui humaniter excepti ſunt à Canonico Collegiatæ Eccleſiæ Hermanno Gebour & Reverendiſſimo Decano à Beck. Hic primò commendavit Patri inſtitutionem catecheticam: ſubinde petiit, ùt pro concione diceret, quod & factum magnâ omnium certatim affluentium approbatione; ſed intrà biennii ſpatium paſſi ſunt adverſarios in-& extra urbem tam graves, ut jam diſcedere cogitarent. Stitit eos Satrapa perilluſtris Dominus de Syberg, 300. civium libello ſupplice ad id inductus. Stiterunt Proceres Principis Neoburgici, qui conſpirantibus Duſſeldorpii ſententiis cenſuerunt, Societatem JESU Monaſterii Eifliæ fundandam & ſtabiliendam eſſe. Exinde exſtrui cœptum è fundamentis Collegium & Templum cum fundatione aliqua, quæ tractu temporis incrementum accepit, cujus potiſſima pars Sereniſſimo Principi Neoburgico Wolffgango Wilhelmo in acceptis eſt referenda. Pro ſcholis à Magiſtratu aſſignata in curia urbis quinque conclavia, quæ Profeſſores ſex cum diſcipulis frequentârunt ad annum, quo novum propè Collegium exſtructum eſt Gymnaſium. Quali progreſſu, quanto fructu juventus ſtudioſa pietatem & doctrinam eò loci doceatur, teſtes ſunt quamplures, Parochi, Eccleſiaſtici religioſi, Dominíque ſæculares, qui talenta à DEO accepta ibidem noſtrorum auxilio multiplicârunt, iiſdémque patrias ſuas illuſtrârunt. Prætet paginas ſingulis annis excudi ſolitas, in quibus & actionis in theatro publico exhibendæ argumentum, & Actorum nomina recenſentur, quid literatum primis temporibus ſit editum, nobis non conſtat. Reperitur libellus typo vulgatus, hoc titulo:

Schutz und Schirm des heiligen Ertz-Engels Michaelis zu ſuchen und zu finden in der von viel hundert Jahren bewehrter Sodalitäts-Andacht auff St. Michaels-Berg bey der Stadt Münſter in der Eyffel unter der Direction der Societät JEſu. Gedruckt zu Cöllen bey Johan Alſtorff pag. 21. 1710. Dicatus libellus Excellentiſſimo Comiti Franciſco Georgio zu Manderſcheidt, Blanckenheim und Gerolſtein, &c.

MONTANORUM GYMNASIUM. Henricus Gorrichemenſis Magiſter creatus in Univerſitate Pariſienſi Coloniam venit anno 1419. Hic Burſam aperuit è regione Templi ſanctorum Martyrum Machabæorum, ubi habitabat, quam poſtmodum tranſtulit ad plateam ſedecim ædium prope Patres Prædicatores; illius Burſæ aut Gymnaſii primus Moderator erat Henricus, Magiſtros artium, licèt ſacræ Theologiæ Profeſſor, ipſe promovebat: cúmque aliquamdiu Gymnadem rexiſſet, Lambertum à Monte Domini ex ſorore nepotem collegam aſſumpſit, & moriens ſucceſſorem reliquit anno 1480. Lambertus ille ædes Gymnaſii, quas conductas tantùm habuerat, coëmere, & proprias facere cœpit. Hinc dictum eſt Gymnaſium à Lamberto à Monte Domini *Montanum*, quod nomen in hodiernum diem retinet. Nactus eſt prætereа in ſuo regimine varios collegas, qui etiam rebus & bonis ſuis Burſam non parùm auxerunt. Acceſſerunt fundationes ſcholæ Cucanæ, quâ deficiente reditus ſcholæ ejuſdem partim ad Gymnaſium Laurentianum tranſlatæ ſunt, partim ad Montanum, cujus Regentes Jacobus Middendorpius olim Gymnaſii Montani Profeſſor *Libro V. Academiarum* enumerat uſque ad Gualterum Xylandrum; omnes verò uſque ad annum 1724. fideliter congeſſit, & typo publicavit ampliſſimus Regens Joannes Gabriel de Fabri.

Porrò quàm ſtudioſi & ſolliciti fuerint Profeſſores Gymnaſii Montani de profectu diſcipulorum in ſtudiis præſertim Philoſophicis, perſpicuum locupléſque teſtimonium nobis exhibet grande, volumen foliis conſtans circiter 726. adverſâ paginâ ſolâ notatâ extans in Bibliotheca Collegii Colonienſis Soc. JESU Cauſa, quâ inducti laborem in ſe tam laudabilem ſuſcepetunt, in principio proponitur: « Quòd plerique puerili quâdam jactantiâ ipſa adeò D. Thomæ Aquinatis aurea « dogmata convitioſis verbis laceſſere auſi ſint. « Animati præterea ſunt Bullâ Urbani Pontificis anno 1379. ad Tholoſanos datâ, in qua commendat doctrinam D. Thomæ, qui & Ordinem ſuum & univerſam Eccleſiam ſcriptis ſuis illuſtravit, hortatúrque, ut eam tanquam veridicam & Catholicam ſectentur, & totis viribus ampliare ſtudeant.

Explicantur autem in illo volumine Profeſſorum Montanorum libri Ariſtotelis:

Primò. Liber 1. & 2. priorum Analyticorum.

Secundò. Liber 1. & 2. poſteriorum.

Tertiò. Libri 8. Topicorum.

Quartò. Liber 1. & 2. Elenchorum.

Quintò. Expoſitiones textuales in libros de cælo & mundo, de generatione & corruptione, de Meteorologicis, parvis naturalibus, de ſenſu & ſenſato, memoria, ſomno, vigilia, de ente & eſſentia.

« Cùm Laurentiani doctrinam Alberti Magni « ſequerentur, dicti propterea Albertiſtæ; Mon- « tani doctrinam S. Thomæ, dicti propterea Tho- « miſtæ, ſcripſit Gerardus de Monte

Tractatum de concordia dictorum Thomæ & Alberti, quem nonnemo carpere, & opprobrius impetire auſus eſt. Quare Gerardus Apologiam ſcripſit ſui tractatûs, qui eodem volumine continetur.

Sequuntur libri octo Phyſicorum a Profeſſoribus Montanis explicati.

Denique libri tres de anima explicati à Gerardo de Monte. Librum claudit quæſtio: An ſalvatus ſit Ariſtoteles? Affirmat Gerardus.

Middendorpius de Academiis.

MORICIUS Ordinis Fratrum Minorum ſancti Franciſci Conventualium (conformiùs verò antiquis Necrologiis Conventûs Colonienſis *Roricus de Witten* Colonienſis Cuſtodiæ, in quas pro more Ordinis Provinciæ diſtingui conſuevêre) quondam Cuſtos ac Lector in ejuſdem Conventu principaliori; vir à ſingulari devotione zelóque prædicandus apprimè laudatus. Vitam in Conventu Colonienſi clauſit circa annum 1361. Teſtibus Necrologicis ſcripſit

In Evangelia.

Ex Commentariis Eximii Adami Putz Conventualium Provincialis.

N.

NICASIUS de VOERDA Mechliniæ in Belgio natus, anno ætatis ſuæ tertio puſtularum, quas morbillos vocant, morbo amiſit uſuram oculorum, quod damnum ingens diſcendi ardor, memoriæ tenacitas, & perſpicacia oculorum interiorum ad orbis admirationem penſavit. Nam ſolo auditu eò pervenit ſcientiæ, ut in Univerſitate Lovanienſi artium Magiſter fit creatus; ſubin patriæ ſuæ ſcholas rexit. Lovanium redux, ſacræ Theologiæ licentiam capeſſit, & ſingulari diſpenſatione Apoſtolicâ Sacerdos ordinatur, excipit confitentes, verbum DEI ad frequentes conciones annuntiat, miniſtrat ſacrificanti, & Evangelium coram omnibus de memoria veluti fideliſſimo libro recitat; tantùm ad aram per ſe non celebrat, nempe ut ſocio ſtipatus omnia Sacerdotis ad aram facientis munia obiiſſe intelligatur. Coloniam adiit, ubi & germanum fratrem Joannem Univerſitatis Pedellum habuit, & (*ut ſcribit Liber III. Facultatis artium*) anno 1489. 20. Septembris gratis receptus fuit ad Concilium Facultatis artium: diſputationis ſcholaſticæ inſtituendæ vice reſpondit quodlibeticâ diſputatione juxta antiquam Facultatis conſuetudinem. Adit Baccalaureatum in decretis, ac demum Canonici juris Doctor venerandæ noſtræ Facultatis decreto more Majorum inſtitutus fuit. Mox Canones Pontificios & leges Cæſareas æquali facundiâ ac famâ Didymus noſtri ſæculi explanavit.

Confer hæc cum Chronica Colonienſi ad annum Chriſti 1489, quo ſpecialia narrantur de hoc cæco, tacito nomine. Ipſe Scriptor Chronici Colonienſis inquit, ſe cum admiratione audiviſſe eum concionantem, & Collationes habentem. Idem affirmat editum ab eodem librum. Vitam clauſit anno 1492. XVII. Kalend. Septembris, in Eccleſia Metropolitica ſepultus (VII. Kalend. Decembris anno 1492. *Judice Eiſengreinio*) *Cratepolius* ait, eum tandem, contemptis omnibus, mundum deſeruiſſe, & Ordinem D. Benedicti ingreſſum fuiſſe. Scripſit

Caſus longos ſuper inſtitutis. In fine : Opus lecturæ magiſtraliſſimum. Cui adjuncta

Arbor actionum utiliſſima Domini & Magiſtri Nicaſii Mechlinienſis de Værda cæci à quarto anno nativitatis ſuæ; attamen LL. AA. & juris Canonici Profeſſoris clariſſimi, & ſacræ Theologiæ Licentiati. Idem verò opuſculum per D. Magiſtrum Gerardum Harderwicenſem Licentiatum, Gymnaſii Laurentiani olim Coloniæ Regentem luſtratum & ſuppletum in famoſiſſima Colonia Agrippina Univerſitate per D. Koelhoff in ipſo opere ad Superos vocatum 1497. ſextâ Aprilis.

Enarrationes in libros IV. inſtitutionum juris civilis Coloniæ 1493. Alia eſt editio Francofurtenſis anni 1513. in 8vo typo Joannis Wechelii. Alia Lugdunenſis 1566. & 1579. in 8vo in Bibliotheca Collegii Colonienſis S. J. apud Joannem Jacobi. Alia Lipſiæ 1541.

Lectura trium arborum conſanguinitatis, affinitatis & cognationis, cum Apoſtillationibus, ut titulus habet à M. Joanne Stebelin Paſtore in Obersdorff collectis. Coloniæ 1508. in 4to.

Sermones varii & quæſtiones diverſæ juxta Eiſengrein in catalogo teſtium veritatis.

Spiritualis lectura notatu digna Magiſtri bene meriti. Nicaſii de Værda, &c. &c. In fine libri ſubjiciuntur quinque ænigmata, quorum ſolutione materia hæc declaratur. Ænigma primum: Eſt Comes cum duodecim militibus, quorum quatuor erant ſui filii, quatuor ſui ſororii, & reliqui quatuor ſui generi, & omnes erant de una matre legitimè nati. Secundum: Salve nepos frater, dixit filio ſua mater. Verum dicebat, qui ſcit ſolvere, ſolvat. Tertium: Mulier juvenis ultimæ ſenectutis virum habens, ſtans illa coram ſex juvenibus, dicit: Duo ſunt fratres patris mei, duo ſunt fratres matris meæ, duo verò filii mei, & omnes de illo ſene unico patre legitimè juxta Canonum decreta & Eccleſiæ ſtatuta matrimonialiter geniti. Quartum: Duo fratres poſſunt contrahere cum duabus ſororibus. Quintum : Duæ mulieres dicunt de duobus pueris : Iſti ſunt filii & nepotes noſtri, hoc eſt, filii filiorum noſtrorum, & fratres eorundem, & ſunt filii & fratres maritorum noſtrorum, imò uterque eſt patruus alterius, & etiam nepos impropriè, nóſque mulieres ſumus eorum matres & aviæ, quælibet noſtrarum alterius eſt nurus & ſocrus; mariti noſtri ſunt filii noſtri, &c.

Eiſengrein, Cratepolius, Trithemius, Middendorpius L. V de Academiis. Annales Facultatis artium.

NICOLAUS AUTBERTI Lotharingus Societatem JESU ingreſſus, ſcripſit Coloniæ, initialibus tantùm notis ſe prodens,

La vie & miracles admirables de ſainte Noitburge fille de Pipin Herſtal & de S. Plectrude noble Tige des Sereniſſimes Maiſons de Lorraine & de Barr. par le P. N. A. D. L. C. D. I. à Cologne par Dominic Poirot in 12mo pagin. 127. 1642.

NICOLAUS ELFFEN parentibus heterodoxis in vico Traben ad Moſellam in Archi-Diœceſi Treverica ſito lucem primam aſpexit anno 1626. menſe Junio. Puerum non ſine numine Divûm è natali domo abſtraxit matertera Catholica Treverim, in eáque urbe rudimenta Catholicæ fidei

linguas

Digitized by Google

linguas Latinam & Græcam, artes mitiores & ſeveriores ſumptu ſuo docendum curavit. His ornamentis conſpicuum Societas JESU inter Novitios, uti optaverat, recepit anno 1644. 13. Julii, & inter profeſſos poſt univerſam Theologiam Coloniæ in Gymnaſio Tricoronato propugnatam anno 1669. ſextâ Julii Treviri numeravit. Politiores literas in Duſſeldorpienſi Gymnaſio, Philoſophiam in Trevirenſi docuit, & Gymnaſio antiquiſſimo regendo præfectus fuit. E carceribus ſcholarum in eloquentiæ campum egreſſus, in Colonienſis Collegii templo primùm, dein in Metropolitico annos triginta & ampliùs dixit, Germanicus Cicero ſalutatus, & inter tot Eccleſiaſtas ſuæ Provinciæ omnium judicio facilè Princeps, in quo ad abſoluti Oratoris laudem deſideres nihil, voce, geſtu, vultu ciendis animorum in quamlibet partem motibus ſupra invidiam ſingularis, etymon implens ſui prænominis. Fuêre, qui quatuor leucarum intervallo ad dicturum accurrerent. Par Nicolai dexteritas in tractandis familiari conſuetudine omnium generum & ætatum hominibus, quos, ut erant vel ſcientiâ vel ſanguine præſtantiores, vel ad eminentiorem ſanctimoniam, vel ad Eccleſiæ Catholicæ gremium, vel ad conſcientiæ patefaciendæ confidentiam ingenioſâ & robuſtâ caritate provehebat. Quare non tantùm extitit Pater & Director plurium DEO devotarum Virginum, ſed & illuſtres viri ac Principes conſcientiam ſuam eidem credere non dubitârunt. Quos inter erat Christianus L. B. de Boineburg Electoris Moguntini Joannis Philippi à Schonborn primus Miniſter, quo doctiorem vix ſibi viſum P. Nicolaus in equeſtri ordine teſtatur. Baro de Lojola totam animam, ajebat, trado Reverentiæ veſtræ: & hic à libris pro Monarchia Auſtriaca ſcriptis inclytus audit. Eidem P. Nicolao regendos ſe dederunt Comes de Stratman Cancellarius Auſtriacus, Shantero de Grana Gubernator Belgii, etiam Cardinalis de Goes, Princeps & Epiſcopus Gurtzenſis, Reverendiſſimus & Sereniſſimus Princeps Chriſtianus Dux Saxoniæ, Epiſcopus Jaurinenſis & Coadjutor Strigonienſis, ſubin Cardinalis, ipſe adeò Sereniſſimus Elector Colonienſis Maximilianus Henricus Arbitrum ſecretorum cordis, & aulæ ſuæ Oratorem Evangelicum eſſe voluit P. Nicolaum. Paucis: cultum divinum, ſalutem & perfectionem proximorum & exemplo & verbo igneo & ſcriptis libris undequaque ipſe ingens exemplum viri Spiritu divino pleni de ſe promovebat, cœleſti facundiâ eructans verbum bonum, quibuſcum agebat. Regens Coloniæ Gymnaſii Tricoronati ædificium à fundamentis, Rector Bonnenſis Collegii templum ſolido è lapide extruxit, Bibliothecam Colonienſem raris & multis voluminibus auxit, Societatem eâ, quam admirabili facundiâ, ſcientiæ ubertate, & virtutibus conſpicuis partam tuebatur, authoritate domi foriſque auxit, ornavit. Magnæ Matris honorificam mentionem nulla in dictione prætermiſit, & intervalla actionum ſalutandâ eâdem, volvendíſque globulis condiebat. Invaleſcentem jam continuâ dictione tot Apoſtolicis functionibus cumulatâ ætatem acutiſſimi dolores calculi graviorem reddiderunt, & decimum in menſem decumbentem, jámque vix oſſibus hærentem beatæ æternitati admoverunt placidâ morte ereptum vivis 4tâ Decembris anno 1706. Archæon Provinciæ 1707. 14. Decembris in Collegio Colonienſi. Scripſit

Sancti Ignatii exercitia. Füncklein des Hertzens von den geiſtlichen Ubungen des H. Vatters Ignatii Lojola S. J. beſchrieben durch Nicolaum Elſſen S. J. in 16to pp. 213. Coloniæ ſumptibus Hermanni Demen apud eundem 1687.

Eadem Latinè. Scintilla Ignatiana. 1687. apud eundem in 16to pp. 142. Iterum Coloniæ 1705. Pragæ 1710.

Panis parvulorum, das iſt, Seelen-Brod der Kleinen. der Chriſtlichen Jugend vorgeſtellt durch einen Prieſter der Geſellſchafft JEſu. Zu Cöllen bey Peter Hilden in 12mo pp. 250. tacito nomine, uti & ſequens additamentum in prima editione Germanica. 1665. in 8vo Coloniæ.

Perfectorum autem eſt ſolidus cibus. Geiſtlicher Zuſatz des Seelen-Brods der Kleinen, ſonderlich ſo nach hoher Vollkommenheit trachten, durch einen Prieſter der Geſellſchafft JEſu. Cöllen bey Peter Hilden in 12mo pp. 192. 1665.

Panis cœli. 1672. Coloniæ in 18vo.

Alte und bewehrte Richtſchnur der Welt-geiſtlichen Heiligkeit, das iſt, heilige Lebens Regulen, welche den Gott verlobten Jungfrauen und Wittiben.... außgeſetzt durch Patrem Nicolaum Elſſen S. J. Cöllen bey Herman Dahmen 1677. in 12mo pp. 212.

Catholiſch ſchlecht und recht, durch P. Nicolaum Elſſen S. J. Cöllen in 16to pp. 421. apud hæredes Joannis Widenfeld & Godefridi de Berges 1681. & 1687.

Idem 1705. Coloniæ in 12mo.

Hab nüber die heiſſe Kohlen. Coloniæ in 12. 1705.

Das allerbeſte Gold. Cöllen 1714. in 12mo.

Ex annuis literis Coll. Colon. S. J.

NICOLAUS ESCHIUS Ooſterwicanus Brabantus, naſcitur anno 1507. Vir fuit inſignis doctrinæ & pietatis, ſummæque contemplationi deditus. Unde & ad vitam ſolitariam atque aſceticam instituti Cartuſiani propenſum habuiſſe animum; ſed de corporis ſui viribus diffiſum ab ea abſtinuiſſe Author eſt Scriptor vitæ Eſchii familiaris *Joannes Arnoldi Parochus in Dieſt*. Cellam tamen apud Cartuſianos Colonienſes habuiſſe, vixiſſéque inter illos cum opinione ſanctitatis omnibus venerabilem. Præceptor fuit Petri Caniſii & Laurentii Surii. Obiit Dieſtemii anno 1578, Præfectus & Reformator Beginagii, annos natus ſeptuaginta. Scripſit

Exercitia pia, ſpiritualia, verè divina. Antverpiæ typis Nutii 1563. & Plantini 1569. in 16. & Auguſtæ Vindelicorum 1718. in 12mo. Ratisbonæ 1718. in 12mo.

Iſagogen ſeu introductionem ad vitam introverſam capeſſendam, præfixam libro, cui titulus: De templo animæ, compoſito ab Anthore Margaritæ Evangelicæ, & ab Eſchio primùm vulgato. Antverpiæ typis Coccii in 9vo 1543. Sed & prædictæ Margaritæ Evangelicæ libros IV. è Germanicis Latinos fecit. Coloniæ 1545. typis Melch. Noveſiani.

Epiſto-

Epiſtolam ad R. P. Oeſterwich Priorem Cartuſiæ Colonienſis, qui eidem queſtus erat de onere regiminis ſibi impoſito, cui reſpondet pulcherrimè, & rationes affert admodum graves & efficaces ad excitandum R. P. Prioris animum. Hæc epiſtola reperitur in manuſcriptis Garnefeltii in Cartuſia Colonienſi, qui eam ex Autographo ſuâ manu deſcripſit. Annus deeſt.

Foppens Bibliotheca Belgica.

NICOLAUS de FLANS linguæ Gallicæ & Arithmetices Magiſter approbatus judicio Dominorum Senatûs liberæ & Imperialis Civitatis Colonienſis. Edidit anno 1720. Gallico-Germanicam Grammaticam:

Curiöſe Grammatic mit leſswürdigen Neuigkeiten zum Gebrauch der Jugend beyderley Geſchlechts, ſo verlanget ſich in beyden Teutſch- und Frantzöſiſchen Sprachen zu exerciren; der immerwehrende Calender per A B C von der Frantzöſiſchen Ausſprach zum Decliniren, Conjugiren, Nomen, Pronomen, Verba, Adverbia, die Syntax, 46. Geſpräch Teutſch und Frantzöſiſch, die Höflichkeit der Jugend, Brief, geiſtliche und weltliche Titulen, zierliche Wörter in denen Briefen und Reden, luſtige Hiſtorien, Râtzelen, Wörter-Buch, und viele andere Sachen &c. durch Nicolaum de Flans. Cöllen bey Jacob Promper 1720. in 8vo pp. 601.

Idem ediderat parvam Grammaticam, & Grammaire Choiſie.

NICOLAUS GIRCKEN ex Eyberdingen Satrapiæ Vitenſis, Ducatûs Luxemburgici, Ordinem Eremitarum ſancti Patris Auguſtini profeſſus Coloniæ, ſacroſanctæ Theologiæ in Univerſitate Colonienſi Doctor & Profeſſor publicus, Examinator Synodalis, Conventûs Colonienſis Prior 26 Aprilis anno 1703. in Capitulo Colonienſi Provincialis Magiſter Commiſſarius eligitur. Regimini ſummo præfuit uſque ad diem vigeſimam tertiam anni 1706, denuò eidem ſummo Magiſtratui admovetur in Aquenſi Capitulo 1712. 14. Aprilis, quem geſſit uſque ad diem 10. Maji anni 1715. Obiit Aquiſgrani 1717. 1. Julii, ætatis 56, profeſſionis 37, ſacerdotii 33, ibíque fuit in Domo Capitulari ſepultus. Studia Auguſtino-Thomiſtica in ſuo Conventu maximè promovit, eùmque in finem edidit

Summam ſummæ Theologiæ ſcholaſticæ juxta inta & inconcuſſa dogmata Ss. Auguſtini & Thomæ quatuor tomulis comprehenſam, Coloniæ 1704, rurſum 1719. impreſſam, quibus & quintum de religione & ſtatu religioſo ſuperaddere voluit; ſed morte præventus non abſolvit.

Ex Commentariis Eximii Henſchen *Eremitar. Provincialis.*

NICOLAUS HERBORN vel HERBON Gallus, Ordinis Fratrum Minorum ſancti Franciſci Recollectorum, fuit Conventûs Brulenſis Alumnus, Provinciæ Colonienſis, Commiſſarius Generalis Montanus, vir doctus, & magnâ dicendi facultate inſtructus, quam in Eccleſia Metropolitana Colonienſi demonſtravit, teſte Ægidio Gelenio *de Colon. Agripdin. magnitud. pag. 520.* Scripſit

Paradoxa Theologica ſeu Theologicas aſſertiones divinis eloquiis contra Neotericos Hæreticos roboratas. Incipiunt: Quis hoc ignorat. Prodiêrunt Pariſ. apud Hieronymum Gormontium 1534.

Enarrationes Latinas Evangeliorum Quadrageſimalium, quas apud Coloniam Agrippinam Germanicè ad populum declamârat. Antverpiæ apud Michaelem Hilckernium anno 1533. Incipit: Exordium ſacra Quadrageſima & Pariſ. 1593.

Enarrationem lamentatoriam in pſalmum 78. de miſeranda populi Chriſtiani depopulatione. Incipit: Quis dabit capiti meo aquam? Pariſiis anno 1529.

De tribus votis, ac præſertim de obedientia Religioſorum.

Apologiam veræ fidei.

Enchiridion locorum communium adversùs hæreſes.

De notis veræ & adulterinæ Eccleſiæ.

Methodum concionandi.

Emendationem veteris vitæ. Colonia 1529.

Monoteſſaron Paſſionis Domini noſtri JEſu Chriſti. Opus inſcriptum: Monas ſacroſancta Evangelica doctrina, quâ abſterſa ſunt Franciſci Lamberti apoſtatæ aſpergines, quibus immaculatam Chriſti Domini Sponſam impudentiſſimè fœdare conatus eſt.

Epiſtolam ad Minoritas.

Wadingus, Willot, Miræus, Ægidius Gelenius.

NICOLAUS LANDASSE origine Francus, incola Ducatûs Montenſis, addictus Calvinianæ ſectæ, plures ex uxore liberos ſuſcepit. Initio ſæculi XVIII. Elberfeldiæ in Ducatu Montenſi pluribus annis linguam Francicam docebat & Arithmeticam. Poſtmodum venit Eupenam in Ducatu Limburgico, ubi deſerto Calviniſmo fidem Catholicam amplexus fuit, & cùm in gravem morbum fatalémque incidiſſet, ritu Catholico extrema Eccleſiæ Sacramenta ſuſoepit; ex eo tamen morbo convaleſcens aliò diſceſſit. Edidit

Le Maitre de la langue familier & Voyageur. 1716.

Der vertraute und reiſende Sprachmeiſter, welcher einen, ſo ein lehrſames Verſtand und gute Gedächtnus hat, anweiſet, wie die edele Frantzöſiſche Sprach abſque prælectione Magiſtri zu erlernen, durch Nicolaum de Landaſſe von Ihro Churfürſtlichen Durchleucht zu Pfaltz privilegirter Sprachmeiſter. In Elberfeld bey dem Autor, Sprachmeiſter daſelbſt 1716. in 8vo pp. 515.

Sive Grammatica Francico-Germanica in octo libros diſtincta. Subjungitur Dictionarium parvum Latino-Francicum & Francico-Latinum. in 8vo pp. 114. præter indicem prolixum Grammatica.

Kurtz-bündige, doch vollſtändige Teutſche Sprach-Kunſt anweiſend die Grundſätze, Wort-Fugung und Rechtſchreibung der edlen Teutſchen Helden-Sprache, mit einem Onomaſtico Teutonico, wie auch einem Etymologico Teutonico-Gallico, nach der allerneuſten accuraten Methode

ausge-

Digitized by Google

ausgefertiget durch Nicolaum de Landaſſe Ihrer Churfürſtlichen Durchleucht zu Pfaltz in Elberfeld privilegirten Sprachmeiſter. Im Jahr 1722. in 8vo pp. 256.

NICOLAUS LANGENBERG Germanus, ex oppido Tripperſichet (credo Wipperfürt) edidit libellum prænotatum:

Cibus animæ. adjuncto ſpeculo ſive examine ad faciendam perfectè confeſſionem. Coloniæ apud Petrum Brachel anno 1637. & alterum, quem inſcripſit:

Animæ medicina, adjunctâ inſtructione pro confraternitate St. Rochi & Sebaſtiani, quæ habetur in templo Fratrum Minorum Marcoduri, ibidem apud Gisberium Clementis 1642.

Libellum etiam pro Confratribus chordæ ſeu cinguli S. Franciſci. ibidem apud Joannem Crythium eodem anno.

Wadingus. Scriptores Ordinis Minorum.

NICOLAUS NEISSEN Paſtor Catholicæ Eccleſiæ in Burg Ducatûs Montenſis. Creditur tacito nomine confutationem libelli contra ſe ſcripti edidiſſe.

Faules Ey und groſs Gekakel, das iſt, Lutheriſche Lugen-Charteque vom H. Henrico Kleinbenn Miniſteris Candidate Ambes Miſelohe im Unterbergiſchen ohnlängſt ausgeſprengt; anjetzo aber widerlegt von einem Catholiſchen Seelſorger. Cöllen bey der Wittib Menchers 1714. in 16to pp. 106.

NICOLAUS de SUSATO ſacroſanctæ Theologiæ Doctor celebertimus, floruit anno 1417. Græco & Latino inſtructus eloquio, Theologus ſacrarum legum exercitatiſſimus, à Ludovico Duce Bavariæ, Rheni Palatino, cui magno in pretio erat, ad Conſtantienſe Concilium miſſus, ſuâ prudentiâ & doctrinâ brevì omnibus innotuit. Hinc ex Germanica natione cum cæteris ipſis Cardinalibus adjunctus fuit ad eligendum ſummum Pontificem Martinum V. tribus aliis depoſitis. Scripſit, ùt ajunt,

Quæſtiones ſententiarum, Lib. 1.

Sermones plurimos habitos, Lib. 1.

Varias quæſtiones, & alia complura.

Panthaleon p. 472. Trithemius, Hamelmannus, Eiſengrein.

NICOLAUS THOMÆ in Aresdorff pago Territorii Luxemburgenſis naſcitur anno 1678. parentibus honeſtis, ac vitæ probatæ licèt mediocris fortunæ. Poſitis rudimentis linguæ Romanæ patriam bello vaſtatam relinquit anno 1693, & Coloniam Agrippinenſium delatus, in Tricoronato Gymnaſio artes humaniores diſcit ſub Magiſtro Daniele Creſt, Philoſophiam ſub Doctore Eremundo Bircken 1701. abſolvit ſingulari cum laude. Interea, dum Theologicis diſciplinis vacat, & pubem Tricoronatam privato & publico pædagogio annos bene multos informat, affulſit benignius ſidus anno ſæculi hujus undecimo, quo vocatus Ratisbonam, perilluſtribus Philippo Carolo Ervino & Joanni Caſparo Friderico liberis Baronibus ab Otten Latinæ linguæ & eloquentiæ Præceptor datus fuit, quibus velut inferioribus curis adjecit ipſe animum ad juriſprudentiam inſpiciendam. Hoc demum præſidio & amicorum ope impetravit, ut civitatis Coloniæ Agrippinenſium, quæ prima voto & ſeſſione eſt in Scamno Rhenenſi, Comitiorum ſacri Romani Imperii Legatum vel Agentem in rebus, uti Conſtantiniano ævo ſcribebant, ageret. Eodem honore & munere functus eſt nomine plurium imperii civitatum, Aquarum Grani, Uberlingæ, Rotweilæ, Wangæ, Offenburgi, Gengenbachii & Cellæ apud Hemmersbach. Ab eo ſcripta, & typo vulgata hæc Poëmata:

Sex hydriæ in nuptiis Domini Lahr & Dominæ Eckhagen 1702. Coloniæ 1702.

1709, quo anno Galli cæſi, LILICIDIUM, Chronicum ſeu Eugenii Principis victoria carmen epicum. Coloniæ.

Corona facta ex Epomide Eximio Patre Paulo Aler S. J. Regenti Gymnaſii Tricoronati, ſacræ Theologiæ Doctori. Coloniæ 1711.

Muſopolis ex Vitopoli in promotione RR. DD. Popularium ſuorum Ss. Theologiæ Licentiatorum Nicolai Jenck, Petri Aler, Caſpari Gilſon. Coloniæ 1711.

Archiducum fata ſeu vaticinium Europæ ſub Carolo III. Hiſpaniarum Rege. 1711.

Academia incarnati Verbi aperta. Ratisbonæ 1712.

Turcicidium orientis Poſphori. Ratisbonæ anno 1716.

Diluculum orientis Solis Auſtriaci. Ratisbonæ 1716.

Imago ſancti Caroli Borromæi affixa nomini & omini Imperatoris Caroli VI. Ratisbonæ anno 1720.

S. NORBERTUS nobile germen ex illuſtri Salicorum proſapia Sanctis in Clivia Archi-Diœceſis Colonienſis naſcitur. Adoleſcens in Archi-Diaconali Sanctenſium Collegio ampliſſimo Canonicatu potitus, cùm in aula HENRICI IV. Imperatoris ſummis honoribus perfunctus eſſet, & ſe mundo abdicâſſet, Dux factus eſt ejus familiæ, quam PRÆMONSTRATENSEM indigitant, ſuorum progreſſus atque incrementa ab ipſomet Chriſto in cruce pendente edoctus. Habitum à Virgine, Regulam ab Hipponenſium Præſule præmonſtrata accepit. Sub ipſum Ordinis exordium Coloniam veniens, diu quæſitum ſancti Gereonis corpus pluréſque alias ſanctorum Martyrum exuvias, cæleſti edoctus revelatione, invenit. Antverpiam evocatus, nefariam *Tanchelini* hæreſin per ſe & ſuos è finibus penitùs eliminavit. Miraculis plurimis adhuc vivens, nobilitatus infulam Magdeburgenſis Archi-Epiſcopatûs ab invito ſuſceptam, quam alii gemmis, ipſe virtutibus exornavit. Cathedram Petri Innocentio II. contra Petrum Leonis ſchiſmaticum vindicavit. Romam comitatus Regem LOTHARIUM, cujus agebat Conſiliarium, familiaribus non ſemel dicere auditus eſt, *malle ſe infernum, quàm vel unicum peccatum veniale admittere*, quòd Chriſto illud (ùt hominum & DEI malum) diſpliceret; quo ſpiritu ætatéque plenus, optabat tenerrimè ad JESU & Mariæ conſpectum quantociùs evolare, & evolavit datâ adſtantibus benedictione Magde-

burgi

Digitized by Google

burgi anno 1134. 6. Junii, pluribus poſt mortem glorioſè apparens; à Gregorio XIII. in Sanctorum catalogum relatus anno 1582. Scripſit

De viſionibus ſuis libros tres.

Sermones de obitu Sanctorum ad populum.

Ad Agnem Sanctimonialem Colonienſem.

Sermo S. Norberti ad Præmonſtratenſes filios.

In hunc ſermonem jam in Bibliotheca ſanctorum Patrum noviſſima vulgatum edidit luculentiſſimam interpretationem Reverendiſſimus Abbas Strahovienſis, hoc titulo:

" Sancti Norberti Archi-Epiſcopi Magdeburgenſis, candidiſſimæ religionis, Canonicorum " Præmonſtratenſium Fundatoris ac Patriarchæ " ſermo ad eoſdem Præmonſtratenſes Filios quondam dictus & ſcriptus, recenter verò enucleatus ab Hieronymo Hirnheim, ejuſdem Præmonſtratenſis Eccleſiæ beatæ Virginis Pragæ in " montem Sion (vulgò Strahoff) Abbate, per " Bohemiam, Auſtriam, Moraviam & Sileſiam " Viſitatore ac Vicario Generali, Ss. Theologiæ " Doctore. Pragæ apud Georgium Zernoch anno " MDCLXXVI. in folio pp. 775.

Diplomata S. Norberti quædam edita fuerunt à Joanne Petro à Ludewigh in reliquiis manuſcriptorum omnis ævi diplomatum. Tom. 2. pag. 358 398. &c.

Vita ejus legitur apud Surium ab Anonymo ſcripta, qui Norberto coætaneus fuit: ait enim *aut vidiſſe ſe ea, quæ ſcribit, aut audiviſſe à veris Relatoribus, qui viderunt, & adhuc vivebant.* Non ergo Author illius *Hugo* Floreffienſis Abbas (cui nonnemo eam adſcribit) qui floruit anno 1229. plura Aubertus Miræus in Chronico Præmonſtratenſi. Vide hanc & alias ejus vitas in actis Sanctorum ad diem 6. Junii, ubi etiam latè deducitur hiſtoria Translationis reliquiarum hujus S. Archi-Præſulis anno 1627. è civitate Magdeburgenſi Pragam ad Abbatiam Strahovienſem.

Hiſtoria S. Norberti Archi-Epiſcopi Magdeburgenſis, Ordinis Præmonſtratenſis Conditoris, cum variis diplomatibus prodiit Jenæ in Germania 1683. Authore Gaſparo Sagittario Hiſtorico ac Theologo Lutherano Luneburgenſi.

Foppens Bibliotheca Belgica. Hagiographi Antverpienſes ad diem VI. Junii.

NORBERTUS ab HORRICHEM Erpenſis, patriæ Colonienſis, Steinfeldiam, Ordinis Præmonſtratenſis Cœnobium, ingreditur anno 1618. Sacerdotio initiatus anno 1622, cùm præeſſet Seminario, quod modò Steinfeldenſe vocant Coloniæ, ſedulam ſtudiis Theologicis impendit operam, & ſuſcepto magiſterio artium ad altiores gradus ſe coaptans, cùm ubivis commendationem conſecutus eſt, ut lauream doctoralem illi imponendam elaminarent alii, niſi ſolius Prælati ſui Pilckmanni modeſtia & humilitas ſplendorem & honores quoſcunque odientis obſtitiſſet. Anno 1629. modò Coloniæ, modò Steinfeldiæ eidem Prælato in graviſſimis Ordinis negotiis ſedulus adſtitit. Anno 1630. 7. Februarii concordibus Fratrum votis in Abbatem ſufficitur. Eodem anno Provinciæ Hujatis Vicarius Comitia Provincialia pluries celebravit, ut decretorum robore Ordinis firmaretur diſciplina. Anno 1640. Fabio Chiſio ad Tractum Rheni Nuntio Apoſtolico familiariùs cœpit innoteſcere. Eodem Authore Nuntio Apoſtolico reditus Dunwaldenſes Collegio ſancti Norberti Colonienſi perpetuùm annexuit.

Cappenbergenſes & Varlarienſes, qui Ordinis ſui jugum excuſſerant, reduxit anno 1645, & ad obedientiam, quam ſoli Epiſcopo Monaſterienſi ſeſe debere contendebant, Ordini præſtandam adegit. Conſilio & auxilio FABII CHISII I. Richelii Cardinalis Generalatum Ordinis Præmonſtratenſis ambientis, & ad nominationem Regis contra concordata Franciæ & ſacri Concilii Tridentini ſanctiones ſibi arrogantis artes impavidus eluſit, diſſipatis Romæ Cardinalis niſibus, & ſubelecto in Generalem Schellerio è gremio Præmonſtratenſi. Quæ plura Ordini aut Steinfeldiæ beneficia contulerit, in paucas pagillas redigi non poſſunt, ut non immeritò hanc ei laudem tribuat Chronicon Steinfeldenſe: *Quòd tanta cum laude & fructu & rerum utriuſque ſtatûs agendarum dexteritate præ- & profuerit, ut, quamvis de futuris omnia prænuntiare non poſſimus, ſaltem de præteritis id dicere & ſentire audeamus, Steinfeldiam à ſua fundationis exordio illius ſimilem eò uſque non habuiſſe.* Vixit annis 63, anno Chriſti 1598. natus, anno 1661. 8vâ Maji denatus. Reliquit

Scripta præclariſſima, ac prælo digniſſima pro defenſione & conſervatione jurium Ordinis.

Ex Commentariis Eximii Prickartz Canonici Præmonſtr. Steinfeldenſis, Præſidis Seminarii Norbertini Colon.

NOVESIANUM GYMNASIUM Soc. JESU, de quo Collegio hæc ſcribit *Joſephus Juvencius Soc. JEſu Lib. XV. P. V. Hiſtoriæ S. J. num. 31.* Solebant jam inde (Coloniâ) ab anno 1609. Socii identidem excurrere Noveſium, quæ civitas aſſidet Rheno infra Coloniam Agrippinam. Fecit utilitas perſpecta, ut Ferdinandus Archi-Epiſcopus Colonienſis certam in urbe magni hoc in Tractu nominis & momenti ſedem Societati JESU poſitam optaret. Conficiendæ rei opportunitatem præbere videbatur vacuum Franciſcanis Patribus Cœnobium, quos aliò gravem ob cauſam tranſmiſerat. Ægrè adducta Societas eſt, ut in Monaſterii poſſeſſionem veniret, ne religioſum Ordinem veteri ſibi charitate conjunctum depuliſſe videretur, quod in tanta nobis obtrectandi facultate non poterat non eſſe invidioſum. Cedendum tamen fuit Principi optimo, invidiam omnem in ſe recipienti. Quare XVII. Kal. Aprilis anni 1615. locus Societati Jeſu ritè ac legitimè traditus; ſed reliqua tam moventia, quàm ſoli bona Franciſcanis relicta: nam decimâ ſextâ Martii eodem anno Sereniſſimi Principis Electoris Colonienſis authoritate per clariſſimum Dominum Joannem Horn, condictum Goldſchmidt Electoralis Cameræ Conſiliarium, ac urbis Noveſienſis Præfectum ritu ſolenni Monaſterii hujus tradita eſt poſſeſſio coram notante ſingula Domino Chriſtiano Elſen, præſentibus teſtibus duobus R. D. Arnoldo Mandt Decano & Joanne Eſchweiler Scribâ. Die abhinc octavo, qui Martii vigeſimus quintus erat, immigrârunt in Cœnobium bini Sacerdotes, & totidem Adjutores domeſtici, quorum numerus paulatim accrevit, ità ut anno 1624. Domum illam tredecim Socii incoluerint. Incepit igitur Gymnaſium Noveſianum intrà annum prioris ſæculi 15 & auctum à Profeſſoribus

&

Digitized by Google

& diſcipulis frequentari, & in hodiernum diem ab iis frequentatur. Editur ab eodem Collegio anno 1715.

Columba Noëtica cum oliva redux ad arcam, Reverendiſſimo ac Sereniſſimo Principi ac Domino D. Joſepho Clementi DEI gratiâ Archi-Epiſcopo Colonienſi &c. Mecœnati ac Parenti ſuo longè amantiſſimo in teſſeram perpetuæ gratitudinis, ſummæque obſervantiæ oblata à devotiſſima Societate JESU Collegii Novesienſis anno, qVo IoſephCLeMens AgrIppInas præsVL nobIs reDIbat.

NUMISMATUM VETERIS, AUT MEDII ÆVI APOTHECÆ COLONIENSES.

Præter antiquiora Cimelia Helmannicum, Broelmannicum, proximis ſæculis ſat copioſa nata ſunt operâ variorum eruditorum.

Sereniſſimus D. JOANNES WILHELMUS ELECTOR PALATINUS, DUX JULIÆ, MONTIUM in Aula ſua Duſſellana Cimelium ditiſſimum aureis, argenteis, æreis veterum nummis, deinde lectiſſimis nummis medii ævi & proximi ævi Chriſtiani ex vario metallo collegit, & eruditiſſimo viro D. de Roy ordinandum & curandum commiſit, Princeps natus, artibus liberalibus omnibus fovendis & promovendis, & literatorum Mecœnas munificus.

Excellentiſſimus D. FRANCISCUS GEORGIUS ſacri Romani Imperii Comes de Manderſcheidt, Blanckenheim & Geroldſtein, Baro in Junckeradt, Cronenburg, Schuller, Hoiſtert & Merlefeldt, Dominus in Bettingen, Daun & Erp Archi-Diœceſis Colonienſis Aulæ Præfectus hæreditarius, Sereniſſimi Electoris Palatini ſupremus Aulæ Præfectus, Miniſter primarius, Nummorum theſaurum luculentum collegit, qui in manibus Excellentiſſimi Filii eſt.

Intrà mœnia Coloniæ Agrippinenſium plures antiquariæ rei peritiſſimi Cimelia nummorum domi ſuæ extruxerunt, BROELMANNIUM, quò devenerit, non conſtat mihi.

Clariſſimi Viri
VON JUNCKERSDORFF,
VON HEUFFT,
SCHWEITZER,
VON WINTERSDORFF,
VON CöLLEN jam defuncti apud hæredes theſaurum nummorum antiquorum reliquerunt etiamnum ſuperſtitem.

R. D. VON HINSBERG Canonicus San-Severianus, &

R. D. JOANNES SCHNICKEL Cartuſiæ hujatis Profeſſus, nunc Prior Cartuſiæ Ruræmondenſis apparatum nummariæ rei non ſpernendum collegerunt.

In Collegio Colonienſi Soc. JESU
P. JOSEPHUS HARTZHEIM,
P. PETRUS SALM,
P. JOSEPHUS DAEL,
M. FRIDERICUS de REIFFENBERG.

Regens & Profeſſores Gymnaſii Tricoronati ſeriem tum Conſularium, tum Cæſarum Romanorum, tum demum Archi-Epiſcoporum Colonienſium adornare allaborârunt.

Bonnæ Excellentiſſimus L. B. de SCHURFF Sereniſſimi Electoris Colon. Camerarius,

Excellentiſſimus Dominus D. JOANNES JOSEPHUS ANTONIUS CAROLUS Comes de TAUFFKURCH ab Yhm & Gouttenberg, Dom. in Ellerechinge, Sereniſſimi Electoris Colonienſis & Bavari reſpectivè Camerarius, Conſiliarius intimus, Stipatorum Præfectus, Ordinis S. Michaelis Commendator.

Eruditiſſimus D. WILHELMUS ARNOLDUS DERCKUM Bonnenſis Sereniſſimi Electoris Colonienſis conſilii intimi Regiſtrator Cimelia nummaria inſtruxerunt.

O.

OLIVERIUS natione Weſtphalus, Canonicus primùm Paderbornenſis Eccleſiæ fuit, ut ex variarum literarum ſubſcriptionibus apud Schatenium patet. Translatus dein eſt Coloniam, ibique Scholaſtici ſummæ Ædis & Magiſtri munus adeptus eſt. 1210. unà cum Joanne Sanctenſi Scholaſtico militiæ cruciatæ adversùs Albigenſes Præco & Cohortator fuit, ubi & in familiaritatem S. Dominici venit, ut Cæſarius Heiſterbacenſis *miracul. L. VII. C. 24.* indicat. Suſpicari autem (inquit Joannes Georgius Eccard *Tom. II. præfat. in Corpus hiſtoricum medii ævi Lipſiæ apud Gledıtsch 1723, ex quo hæc*) poſſumus jam antea Oliverium in Albigenſibus ad obedientiam Romanæ Sedis reducendis ſtrenuam operam navâſſe: Innocentius enim III. Papa Lib. X. Epiſt. 201. Epiſcopo Gebennenſi & Abbati bonæ Vallis Viennenſis Diœceſis ſcribit ſe indignè ferre, quòd Gratianopolitanus Epiſcopus Eccleſiam Aſpernadi, Magiſtro Oliverio conceſſam ei ſubtraxerit, mandatque, ut Epiſcopum hunc cogant, quo illam memorato Magiſtro ſinè delatione reſignet. Pretium igitur operæ apud Albigenſes impenſæ iſta Eccleſia fuit. Epiſtola Papæ ſcripta eſt 3. Kalend. Februarii anno decimo Pontificatûs, hoc eſt, anno Chriſti 1209.

Anno 1215. in Conventu Aquenſi, teſte eodem Cæſario *Lib. X C. 7.* literis Apoſtolicis ad id deputatis crucem adversùs infideles in Brabantia, Flandria, Friſia, & vicinis Provinciis cum Arnoldo diſcipulo ſuo prædicavit, & anno 1217. cum multis Principibus claſſe per mare in terram ſanctam ivit. *Cæſarius Lib. IX. C. 13. idem prodit, & Albertus Stadenſis ad eum annum:* Multi, inquit, peregrini versùs Hieruſalem ſunt profecti, petentes de Marſilia Terram ſanctam, in quorum comitatu erat Magiſter Oliverius Prædicator famoſiſſimus poſtea Paderbornenſis electus, & tandem ſanctæ Sabinæ Presbyter Cardinalis. Chriſtianis ibi adversùs infideles pugnantibus, & anno 1218. Damiatam obſidentibus animos addebat, ferventiſſimus & facundiſſimus ſui ſæculi Orator. Anno 1223. præmium operæ navatæ tulit Epiſcopatum Paderbornenſem, iſque ei anno 1224. ab Honorio III. Papa confirmatus eſt literis ſolennibus, quas Schatenius recenſet. Anno 1225. idus Maii Magiſter Oliverius Groningam ingreſſus eſt cum magno favore totius populi, & varia loca viſitavit, uti etiam Winchium, ubi multos divites ſignavit: non enim volebat ulli crucem dari, qui non corporaliter nec rebus Terram ſanctam poſſet juvare. Dedit poſtmodum literas ad Prælatos

ſlatos Friſiæ, quarum hic titulus: *Oliverius Servus emptitius crucis, Colonienſis Scholaſticus, verbi crucis Miniſter vitam bonam & exitum felicem.*

Hugo Stivagienſis Abbas *in monumentis ſacræ antiquitatis 1725. Stivagii pag. 476. & 477.* notat, eundem Oliverium ſcripſiſſe Epiſtolam Præmonſtrateoſibus, hoc titulo: *Venerabilibus Viris Dominis Conrado Præmonſtratenſi Abbati, cæterisque Abbatibus, ac toti Præmonſtratenſi Capitulo Oliverius Servus Crucis emptitius, Colonienſis Cancellarius paratum ſemper cum devotis orationibus obſequium.* In eâdem porrò ſcribit, ſe ex mandato Sedis Apoſtolicæ Friſiam Sedis Colonienſis Provinciam peragrare: narrat, quæ ibidem commendatione & reprehenſione digna invenerit; denique refert ſe gentem Friſonum diligere, quia fide ſtabilis, & in armis ſtrenua iterum ſe præparat ad Terræ ſanctæ ſubſidium tam in bellatorum numeroſa multitudine, quàm navium utili ac neceſſario & inſtanti expeditioni provido apparatu.

Anno 1225. Oliverius cum Engelberto Colonienſi Archi-Epiſcopo in Italia fuit, ùt Gelenius *in hujus vita Lib. III.* notat. Ad C. 8. adducit Friderici II. Imperatoris diploma, quo hoc anno menſe Julio apud ſanctum Germanum ad radices montis Caſſini Engelberto prædium Ricktetichium donavit & confirmavit, cui Oliverius Paderbornenſis Epiſcopus ſubſcripſit. Hinc is Romam evocatus, & ab Honorio Papa conſecratus eſt, ùt concluditur ex ipſius Honorii Epiſtola ad Canonicos Paderbornenſes anno 1226. datâ: Cùm Oliverio in numerum Cardinalium tunc cooptato, & Epiſcopo Sabinenſi creato iis alium Epiſcopum eligendi facultatem concederet. Extat illa apud Schatenium in Annalibus Paderbornenſibus pag. 1009. ſed diu dignitate Cardinalitiâ gaviſus non eſt: ex iis enim, quæ Scatenius in medium affert, evidens eſt, eum anno 1227. deceſſiſſe.

Ut ad ea veniamus, quæ Oliverius ſcripſit, dum Chriſtiani Damiatam obſiderent & oppugnarent, horas ſubſecivas Oliverius impendit compoſitioni duorum libellorum:

Unus agit de Regibus Terræ ſanctæ, & res Chriſtianorum in Oriente geſtas ab anno 1095. uſque ad annum 1218. complectitur.

Alter hujus continuatio eſt, & Hiſtoria Damiatina appellatur, atque ab anno 1217. incipiens captionem Damiatæ pluribus exponit; deinde, quomodo urbs hæc iterum amiſſa ſit, addit, ac hiſtoriæ filum in anno 1222. abrumpit, quo nempe cum aliis Chriſtianis militibus ac Principibus in Europam reverſus eſt.

Notat Schatenius pia & erudita Oliverii monumenta manuſcripta ſervari in Bibliotheca Ferdinandi Epiſcopi Paderbornenſis, dignáque, quæ prælis in publicam lucem proferantur. Votum Schatenii hoc nos jam implemus (inquit Joannes Georgius Eccard L. cit.) codice membranaceo ex Bibliotheca Ferdinandi, qui illum à Medico doctiſſimo Bernardo Rottendorfio acceperat, ad Adolphum Overhamum Benedictini Ordinis olim inſigne membrum, & poſt obitum ejus in peculium Monaſterii ſancti Ludgeri Helmſtadienſis, tandémque benevolentiâ Roberti Verbockhorſti Præpoſiti ejuſdem loci præterito anno defuncti ad nos delato. Hiſtoria Regum Terræ ſanctæ planè nondum impreſſa hactenus fuit. Voſſius *Lib. 3. de Hiſtor. Latinis pag. 715.* refert, Oliverii librum de expeditione Hieroſolymitana Lovanii apud ſanctum Martinum extare, quem Hiſtoriam Damiatinam eſſe puto. Hanc ſubinde in obſidione Damiatæ continuavit, & per partes huc illúcque miſit; ſic enim partem ejus à Cap. XI. uſque ad Cap. XIX. miſit, & inſcripſit Archi-Epiſcopo & Eccleſiæ Colonienſi, his verbis: "Honorabilibus Dominis ſuis Engelberto Colonienſi " Archi-Epiſcopo, majori Præpoſito, majori " Decano, cæteriſque Prioribus, totíque Clero " Oliverius peccator, ſervus emptitius crucis ſic " dictus, Colonienſis Scholaſticus per viam ſalu" tis ad æternæ beatitudinis conſortium pervenire " feliciter." Sapiens corde, & fortis robore, &c. &c. ultima verba ſic immutavit: "Tu Colonia, " Civitas Sanctorum, ut quæ in hortis roſarum, " Martyrum, liliorum Virginum, violarum Con" feſſorum, nunc pace temporali per Venerabi" lem Archi-Epiſcopum veſtrum gaudens habi" tas, pro devotione filiarum tuarum flecte ge" nua cordis tui coram Altiſſimo, qui vitæ & " mortis habet imperium, noli alta ſapere, ſed " time, coram ipſo vias tuas argue, ne furor iræ " DEI, qui ſtillavit ſuper te, convertatur in gran" dinem; ſed tranquillitate temporum diu con" ceſſâ ei, cui honor eſt & excellentia, virtus & " potentia, liberâ mente deſervias." Hanc verò partem hiſtoriæ Damiatinæ in forma Epiſtolæ ad Engelbertum Archi-Epiſcopum Colonienſem deſtinavit, prout eam Bongarſius ex codice Pauli Petavii primus edidit. Deinde eandem produxit uſque ad Cap. XIX. verba: "Majus auxilium tu" liſti, quàm reſiduum totius Regni Teutonici," atque ità extat *Guelferbyti in codice membranaceo Gudiano.* Poſtea addidit plura uſque ad finem C. XXIV. Hoc exemplar nactus eſt Thomas Gale, atque ſuis Anglicarum rerum Scriptoribus, ſinè nomine tamen Authoris, inſeruit. *Jacobus de Vitriaco* ſuo tempore habuit eandem Oliverii hiſtoriam uſque ad finem C. XXVII. productam, eámque inſigni plagio commiſſo, nec nominato Authore ſuæ hiſtoriæ Hieroſolymitanæ verbotenùs immiſcuit. Reliqua nos primi in lucem producimus, ait Eckard, quanquam ea iis, quæ Ubbo Emmius *Lib. VIII. rerum Friſicarum* habet, facilè intelligamus, & illum integrum hoc Oliverii opuſculum vidiſſe: adducit enim ſenſum ultimorum verborum de amiſſione Damiatæ, quo Oliverius queritur Chriſtianos in Teutonicos, & præcipuè in Friſios ingratos fuiſſe, quorum tamen operâ præcipuè antea urbem hanc cepiſſent.

OLIVERIUS LEGIPONTIUS Limburgenſis, natus anno 1698. die 2. Decembris, Ordinis ſancti Benedicti, Coloniæ Profeſſus in Monaſterio ſancti Martini majoris, ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus, ejuſdem ac Philoſophiæ Profeſſor emeritus, ſuadente clariſſimo viro Bernardo Petzio, Reverendiſſimo Abbati Godefrido Beſſelio in Archi-Ducatu Auſtriæ Gotwicenſis Benedictini Cœnobii Archimandritæ operam ſuam offert ad Bibliothecam digerendam. Accepit eam lubens humaniſſimus & eruditiſſimus Præſes, & ab Martio 1734. uſque ad finem Octobris 1735. in ordinem vaſtiſſimam ſupellectilem librariam redegit. Proximo vere anni 1736. Moguntiam accitus,

lectiſſimus

Google

lectiſſimæ Bibliothecæ perilluſtris Gentis Dalbergicæ felicem operam ſuam dicavit & impendit. Hactenus ab eodem edita

Regia amoris valles inter & montes erecta, ſive epithalamium carmen Friderico L. B. Dalbergio & Sophia L. B. Wamboldia ſcriptum. Moguntia typo Joannis Henrici Hafner, 2. *Bogen, tacito nomine.*

Diſcurſus paraneticus pro publica Bibliotheca & ſocietate eruditorum ſub auſpiciis Excellentiſſimi Domini Dalberg Moguntia inſtituendis, 1737. *in folio typo Joannis Franckenberg.*

Hiſtoria Monaſterii Diſibodsbergenſis , unà cum facti juriſque deductione pro ejus revendicatione per P. Oliverium Legipontium Ordinis ſancti Benedicti Profeſſum , ſacra Theologia Licentiatum. 2. Bogen.

Bibliographia Benedictina , ſive novus rei literaria ſtudiorúmque monaſticorum apparatus in quatuor claſſes diſtributus , quarum prima exhibet rei literaria hiſtoriam & methodicas ſtudendi rationes. Alterâ diſſeritur de ſingulis ſcientiis & artibus, & earum cultoribus. Tertiâ agitur de monaſticis ſtudiis. Quartâ de Scriptoribus ex Ordine Divi Benedicti , accurante P. Oliverio Legipont Limburgenſi, Ordinis ſancti Benedicti, ad ſancti Martini majoris Profeſſo, ſacra Theologia Licentiate &c. &c. pro tempore Bibliothecario. Moguntia ex Typographia Electorali Aulico-Academica Joan. Hafner 1738. *in 8vo.*

MS. prælo deſtinata ejuſdem Legipontii:

1\. *Sciagraphia Philologico-Bibliographica, in qua de libris rarioribus & praſtantioribus , eorúmque raritatis cauſis & horum ſignis diagnoſticis, nec non de variis , iiſque potiſſimùm ad elegantiores literas pertinentibus rebus diſſeritur, & libri aliquot rariores ordine alphabetico deſignantur.*

2\. *Syſtema novum erigenda , ordinanda & ornanda Bibliotheca, ejúſque catalogi conficiendi facilem methodum exhibens.*

3\. *Syntagma de Bibliothecis Moguntinis, earum origines , incrementa, fata , cimelia repraſentans. Hactenus Magnoaldus Ziegelbauer Ordinis ſancti Benedicti in novo rei literaria Ordinis ſancti Benedicti conſpectu.* Ratisbona 1739. *in folio. Parte I. C. V.* §. 3. *pag.* 282. 283.

Idem ſcripſiſſe ſe nobis teſtatus eſt coram I. Plenam hiſtoriam ſua Abbatia San-Martiniana Colonienſis. II. Catalogum accuratum Abbatum ejuſdem Monaſterii. III. Indicem MS. codicum ejuſdem Bibliotheca. *IV. Vitas Scriptorum ſua Abbatia, quas nobiſcum communicavit, ùt in prafatione grati meminimus.*

ONESIMUS de KIEN Ordinis Fratrum Minorum Capucinorum Provinciæ Colonienſis. Ex Hiſpanica lingua in Latinam tranſtulit

Homilias Quadrageſimales Joannis Baptiſta la Nuza. Antverpia apud Guilielmum Leſkenium 1647. *in folio.*

Wadingus Scriptor. Ord. Minor. Miraus Yprenſem fuiſſe ſcribit.

ONESIMUS RAUCOURT natus in Campania , linguam Gallicam docuit Coloniæ Agrippinæ , & de eadem librum edidit:

Apparat Royal ou nouvel Dictionaire François Alleman & Latin enrichi des meilleures façons de parler de l'une & de l'autre langue requeills des meilleurs Autheurs & rangé dans un ordre trés facile & trés methodique pour la compoſition du François en Allemand & en Latin huitiéme edition Françoiſe , & la premiere Allemande , où l'on à ajouté la prononciation Françoiſe des mots les plus difficiles, le tout reçu, corrigé & augmenté, avec un Dictionnaire Geographique François , Allemand & Latin, par On. Raucourt. A Cologne chez Guillaume Metternich 1723. *in 8vo. Pars prima : Gallicum Dictionarium Latinè & Germanicè redditum, pp.* 992. *Neues Teutſches , Frantzöſiſches und Lateiniſches Wörter Buch, pp.* 464. *Dictionnaire Geographique pp.* 79.

Eſſentia lingua Gallica moderno-Pariſina & Aulica, ſeu manuductio facilis & expedita ad linguam Gallicam cultiorem ſchola Pariſina, vulgò L'Academie Françoiſe , ſyſtemati accommodata , brevitati & facilitati addiſcentium conſulens , Authore Oneſimo Raucourt , natione Campano. Colonia apud Joannem Alſtorff 1714. *in 12mo pp.* 348. *Dicatum Conſuli Krufft Mecanati Authoris.*

ORTWINUS GRAES (errat Iſelinus in Lexico Baſileenſi anno 1726. aſſerens eum Monaſterii in Weſtphalia ortum eſſe) Daventrienſis vulgò cognominabatur, quòd ſub Alexandro Hegio Gymnaſiarchâ Daventrienſi doctiſſimo & celeberrimi nominis enutritus , & bonis literis cultus ſit. *Cratepoel. in Annalibus Archiep. Colon.* ait, eum in officina typographica Quenteliana Præſidem & Correctorem ſuis doctis epigrammatis nomen doctì conſecutum. Coloniæ vitam reliquam omnem tranſegit , & Burſæ Cucanæ (de qua ſuo loco) Profeſſor fuit (ùt patet ex præfatione in Victorem de Carben anno 1509. eum habitâſſe in domo Kuick) receptus ad Facultatis Regentis concilium Lunæ poſt viſitantis Mariæ 1507. Quodlibetarius Declamator eligitur anno 1511. 1. Septembris. Hic etſi vulgò putetur Daventrienſis eſſe, tamen eſt Weſtphalus, ſcribit in præfatione, quam præfixit ſecundæ editioni libri de laude Weſtphaliæ ab ipſo Wernero Rolewinckio ſcripti, ſe eſſe Weſtphalum in ditione Monaſterienſi natum à Friderico de Graes antiquâ laudabilique proſapiâ prope Coſfeldiam urbem ; educatum verò à patruo ſuo Joanne de Graes Daventriæ , & in Hegii ſchola ibidem inſtructum, & ob id vulgò Daventrienſem dictum. Hic ſcripſit multa , & poſtquam eſſet ante annos quinquaginta inter præcipuos cum Joanne Cæſario & Jacobo Greſelio Profeſſores Academiæ Colonienſis , miſer ille *(ſic judicat Heroicus Hermannus Hamelmannus illuſtrium virorum Weſtphalorum Lib. IV.)* nimiùm indulſit affectibus , & confidens ſtilo & authoritati , quâ mediocriter valuit,

cœpit cauſam Hochſtratii defendere; itáque in ipſum confictæ ſunt epiſtolæ obſcurorum virorum ab Hermanno Comite de nova Aquila, Ulrico ab Hutten, & Hermanno Buſchio Cæſario & aliis, quanquam Buſchius propter patriam concivi parcere debuiſſet; ſed ipſe Ortwinus antea Buſchium anno 1511. irritaverat, ſcribens, inſulsè & ineptè eſſe factum à Buſchio, quod ſcriberet Theologis, Philoſophis & Magiſtris fore utilem ſuum in Donatum Commentarium. Hinc illæ lachrymæ. Emiſit tamen Apologeticum ad virulenta illa ſcripta, quo ſe mirum in modum excuſat Ortwinus. Mortuus eſt Coloniæ 1542. 11. Kal. Junii. Varia in lucem ejus operâ prodiêrunt:

1. *Faſciculus rerum expetendarum & fugiendarum. Coloniæ 1535. in folio. Anno 1690. in folio editus Londini in II. Tomis cum inſigni auctario ab Eduardo Brown. Relatus fuit in indicem vetitorum librorum.*

2. *Triumphus B. Job Prophetæ verſu elegiaco, Lib. III. Coloniæ in folio apud Quentel. Subjungitur ſermonibus Joannis Fabri Epiſcopi Viennenſis.*

3. *Apologia adverſùs Joannem Reuchlinum, quâ occaſione (ait Valerius Andreas Deſſeli) nominatim traductus fuit epiſtolis & damnato dialogo obſcurorum virorum: cui repoſuit Ortw. Gratius.*

4. *Lamentationes obſcurorum virorum. Coloniæ 1518. in 4to, recuſa anno ſub ficto nomine. Londini, reapſe Coloniæ vel Mulheimii.*

5. *Præfationes ejus in opus Victoris de Carben V. R. T.*

6. *Orationes quodlibeticæ perjucundæ Ortwini Graeſii Daventrienſis, Coloniæ bonas literas docentis. 1508. in 4to pp. 8.*

Oratio I. de Philoſophiæ *laudibus. II. In commendationem Grammaticæ. III. Dialecticæ. IV. Rhetoricæ. V.* Poeticæ. *VI. Arithmeticæ. VII. Muſicæ. VIII. Geometriæ. IX. Aſtronomiæ. Oratio facetiarum & invectivarum contra inimicos Philoſophiæ.*

7. *Epiſtola ejuſdem ad V. Magiſtrum Everbardum Radinck, Weſaliæ inferioris Alumnum, & Licentiatum Colonienſem. Subjicitur vita Bernardi de monte Jovis ſcripta per Henr. Glareanum Helvetium* Poetam *laureatum, & Colonienſis Academiæ in AA. Magiſtrum. in 4to in Bibliotheca Cartuſianorum* Coloniæ.

8. *Criticomaſtix Peregrinationis Ortwini Gratii ad Petrum Ravennatem J. V. D. Coloniæ, in quo multa de viri illius & Academiæ laudibus. Lugduni 1511. in 8vo cum alphabeto IV. Ravennatis ibidem in 4to 1517. poſt alphabetum aureum. Extat in Cartuſia Colonienſi G. 233.*

OTHMARUS Trajectenſis, quòd ea in urbe natus ſit, ex familiæ Capucinorum, ad quam in Provincia Colonienſi adſcriptus fuit, more nomen accepit. Is poſt vota edita Prædicator, Philoſophiæ & Theologiæ Lector creatus fuit. Ejus ingenii fœtus eſt

Itinerarium mentis in DEUM ex ipſomet homine. Auguſtæ Vindelicorum 1690.

Ex commentariis ſuggeſtis à Lectore Convent. Colon. Capuc.

P.

PANTALEONITA CHRONOGRAPHUS unus & alter. De quibus ità ſcribit *Joannes Georgius Eccard Corpore hiſtorico medii ævi Tom. I. Lipſiæ 1723. in præfatione n XI.*

Vetus, quod ſequitur *(in hoc primo Tomo Corporis hiſtorici medii ævi)* hiſtoriæ monumentum CHRONICAM REGIAM COLONIENSEM nominamus: quia à Colonienſibus ſancti Pantaleonis Monachis confectum videtur, Archi-Epiſcopos Colonienſes & Abbates ſancti Pantaleonis exactè recenſentibus; & titulo eo hoc opus ex Authorum mente inſigniendum eſſe, manifeſtum fit non ex præfamine ſolùm, ſed etiam ex illis, quæ ad annum 1148. leguntur. Collectum id eſt, ſi antiquiora expendas, ex Chronicis Euſebii, ejúſque hiſtoriæ continuatione à Ruffino confecta; Chronicis item Hieronymi, Oroſii, Bedæ, Catalogis Conſulum & Pontificum veteribus, Annaliſtibus Francicis vetuſtiſſimis Eginhardi, vitâ Caroli Magni, Witichindo Corbejenſi; Reginone, Annaliſtâ Saxone, & aliis. Citatur in eo etiam alicubi *Hiſtoria Saracenorum*. Duobus in locis aliquantum non primus Collector (qui tempore Ottonum Imperatorum vixit, ùt ex iis, quæ de Brunone Archi-Epiſcopo Colonienſi habet, ubi & ad *viſum ſuum* provocat, colligimus) ſed Interpolator poſterior erravit; cùm Ottonis Ducis Saxoniæ ſororem Luitgardem Ludovici Arnolfo Imperatore nati conjugem fuiſſe ſcribit, quæ Ludovici à Ludovico Germanico geniti uxor fuit: deinde cùm Brunonem Ottonis I. Imperatoris filium narrat, Pontificem factum eſſe; Bruno enim, qui Pontifex creatus eſt ſub nomine Gregorii V, non Ottonis Imperatoris, ſed Ottonis Ducis Carentini & Comitis Veronenſis filius erat.

Primus hic Collector hiſtoriæ hujus Monachus Benedictinus fuit: ſub Juſtiniani enim rebus de ſancto Benedicto agens ipſum SUUM PATREM appellat; in Monaſterio verò ſancti Pantaleonis degiſſe inde concludo, quòd fundationem Eccleſiæ illius Abbatéſque, ùt dixi, ſollicitè recenſeat. Secutus eſt eum alius ejuſdem loci Religioſus, qui cœptum Chronicon uſque ad annum 1105. continuavit. Anno 1096. is teſtatur, ſe Cometam & lumen inſolitum, quod jam *Auroram Borealem* vocamus, vidiſſe, atque cum Godefrido Bullionio in Terra ſancta fuiſſe. Idem prodit ſe aliquando locutum eſſe cum Wigberto Antipapa & Archi-Epiſcopo Ravennate anno 1100. defuncto. Memorat quoque, ſe è Terra ſancta abeuntem Joppe ſolviſſe, & 18. Kal. Octobris anni 1102. Romam veniſſe, ubi in Concilio habito audivit porrò Paſchalem Papam in Cœna Domini ſententiam in Henricum IV. proferentem. Præſens deinde fuit in Concilio Northuſano anno 1105, & vidit Henricum Regem omnibus jura ſua & leges confirmantem. Eodem anno, cùm Ruthardus

Archi-

Archi-Epiſcopus Sedi ſuæ reſtitueretur, Author noſter Moguntiæ erat, & rerum geſtarum fuſiorem enarrationem in anno 1106 finit. Conradus Abbas Urſpergenſis ſive quiſquis *Chronicon* ſub ejus nomine editum compilavit, hactenus eum verbotenus ferè & abſonè quandoque exſcribit; additis tamen ſubinde quibuſdam. Nec aliud præcipuè ab eo mutatum invenies, niſi quòd Colonienſibus Archi-Epiſcopis omiſſis Wirtzburgenſium Epiſcoporum ſeriem exhibeat, & quædam aſpergat veritati non ubique conſona. Poſt annum 1106. omnia ſtrictim ſaltem enarrantur uſque ad tempora Friderici Barbaroſſæ, ubi iterum diffuſior rerum recenſio incipit, atque ad annum uſque 1162. procedit. Hæc pars operis Conrado Urſpergenſi non eſt lecta, & plura memoratu digniſſima continet. Sub annum 1140. obſidionem Winsbergæ recenſet, & meminit loco ad deditionem coacto mulieribus conceſſum eſſe pretioſa ſua exportandi; has verò pretioſorum loco maritos in humeros ſuſcepiſſe, atque ità ſervâſſe. ſed Welfum cum uxore huic rei interfuiſſe, ùt vulgò tradunt, non addit. Quæ ſub anno 1157 de origine diſſenſionis inter Papam & Fridericum habet, notari merentur. Mediolanenſes cùm anno 1162. ſe coacti tandem dederent, atque ad Friderici Imperatoris Clementiam confugerent, idem præſentem ſe fuiſſe teſtatur, ut adeò neceſſe ſit. eum in Reinoldi Archi-Epiſcopi comitatu fuiſſe; hic verò ſuam narrationem finit. Codex membranaceus, unde Chronicon hoc deprompſimus, Marquardi Freheri fuit; jam verò in Bibliotheca Auguſta Guelferbyti aſſervatur, ubi & Coringius eo uſus eſt. Annales Godefridi Monachi ſancti Pantaleonis à Frehero editi eodem codice continentur, quorum cum editione collationem ampliſſimo Struvio antehac conceſſimus p. 683. ad 344. Tomi I. Eccardiani. Nota, quòd quævis columna cujuſvis paginæ inſignitur ſuâ cifrâ.

Poſt hoc Chronicon ſequitur Godefridi Monachi Pantaleonitæ Chronicon ab anno 1162. ad annum 1237. editum jam à Marquardo Frehero inter Scriptores Germaniæ, ubi vide hujus Monachi elogium, ſed referendum ad literam C.

PANTALEONITA MONACHUS, qui regnante HENRICO SANCTO vivebat (uti ipſus teſtatur C. V. n. 24) ſcripſit vitam, cui uti pronepoti dicavit vitam MATHILDIS Reginæ Germaniæ, matris Ottonis I. & Brunonis I. Archi-Epiſcopi Colonienſis proaviæ ſancti Henrici I. eam ex codice Monaſterii Benedictini Colonienſis ad ſanctum Pantaleonem tranſcripſit primus Joannes Gamanſius Collegii Colonienſis S. J. Alumnus, & Antverpienſibus Hagiographis ſociis ſuis communicavit: hi eam ad diem mortualem pridie idus Martii ſive XIV. Martii Sabbatho primæ hebdomadæ Quadrageſimæ anno DCCCCLXVIII. biſſextili, cyclo Lunæ 19. Solis 25. Litt. Domin. E D, quo Paſcha celebratum VIX. Aprilis, inſeruerunt Actis Sanctorum. Leibnitius eandem recudit Num. XIII. Tomo I. Scriptorum Brunſvicenſium vulgato Hannoveræ 1707.

PANTALEON ESCHENBRENDER ex Breitbach oppido Archi-Diœceſeos Colonienſis in lucem venit anno 1689. 7. Octobris. Philoſophicâ ſcientiâ & laureâ imbutus, è Gymnaſio Tricoronato tradidit ſe Societati JESU Treveri anno 1710. 7. Junii: in eâ humaniores literas poſtquam docuiſſet, Apoſtolicum Miſſionarium & Operarium variis in locis agit. Quatuor votorum ſacramentum dixit Duſſeldorpii anno 1724. 15. Auguſti. *Libros dabit Supplementum.*

PAROCHUS CATHOLICUS ex Ducatu Montenſi edidit tacito nomine libellum Germanicum contra Conſiſtorium Duisburgenſe DD. Reformatorum.

Anaſtaſia, das iſt, Aufferſtehung und Bekehrung D. Joannis Bernardi Daniels medicinæ Doctoris von der newen, wider GOTTES Wort, übel reformirten zu der alten wahren, allein ſeeligmachenden Catholiſchen Religion und Kirchen.... zu Widerlegung des vom Duisburgiſchen Conſiſtorio in Druck gelaſſenen Buchs: Apoſtaſia J. B Daniels medicinæ Doctoris.) Gedruckt zu Cöllen bey Paulus Metternich 1664. in 8vo pp. 136. mit beygedrucktem kurtzem Bericht, daſs die Meſs, ſo in der Catholiſchen Kirchen täglich geopffert wird, keine Abgotterey ſeye. pp. 24.

PATROCLUS BOICKMAN, aliàs *Pelliſicis* dictus, Suſatenſis, vir literatiſſimus, floruit in Conventu Fratrum Minorum Conventualium Suſatenſi, cui plures optimóſque libros procuravit. Extat in Bibliotheca Suſatenſi ejuſdem manuſcriptum.

Diſſertatio ſat is prolixa, ac rationibus inibi deductis & ſtilo commendatiſſima de juſtificatione, bonis operibus, & ſacrificio Miſſæ contra Bernardum Rothmannum, aliàs Stutenbernd dictum, Monaſterii primùm egregium Sacramentarium, deinde Anabaptiſtarum ibidem Apoſtolum, quam anno 1552, alterâ die Rochi, ad eundem Oſnabrugo, ubi tum temporis Lector habitabat, Monaſterium direxit. Diſſertationes autem hujus, ſeu potiùs concertationis occaſionem exprimit Rothmannus in ſuis Monaſterio ad Patroclum datis anno 1532. Sabbatho poſt Trinitatis, dum ait: « Cùm nuper ex improviſo « in velitationem quorundam S. Scripturæ loco- « rum incidiſſemus, tu tandem poſitionem quan- « dam aſſeveranter propoſueras, & mihi ſcripto « explicandam tradebas, quam ùt ego lubens tunc ſuſcepi, ità jam tandem in ſequentibus explicatam candidè remitto. « Veroſimiliter defunctus eſt Suſati, cujus Bibliothecæ plures poſt annum illum libros procuravit.

Ex Commentariis Eximii Saſſerath Conventual. Colon. Provincialis.

PAULUS ALER mundo naſcitur in ſancti Viti oppido ditionis Luxemburgenſis anno 1656. 9. Novembris. Ad Colonienſe Tricoronatum Gymnaſium miſſus, cœpit veluti Cyrus inter pueros imperium ultrò delatum capeſſere, quod eventus ſerò verum docuit. Anno 1676. ſub Philoſophiæ Doctore Adolpho Neiſſen inter triginta Gymnaſii Magiſtros ipſe actu quinto renuntiatus fuit, & mox ſextâ Novembris anni ejuſdem adlectus inter JESU Socios, profeſſis quatuor vota anno 1691. 2. Februarii aggregatur. E Novitiatûs Trevirici ſacris tenebris productus, in ſcholarum lucem magnum eximio, quo pollebat, lo-

quendi

quendi & ſcribendi talento ſubſidium diſcipulis, magnum Societatis JESU ornamentum & decus fuit, & præſidium contra æmulos invictum. Exacto tirocinio, & humaniorum ſcholarum ſarcinâ depoſitâ Coloniæ Philoſophiam ſimul ac docendo abſolvit, typo vulgavit, eodémque tempore Sodalitio Latino, quod annos undecim frequentiſſimo Primorum urbis & Academicorum conſeſſu moderatus eſt, præerat; præerat & claſſibus humanioris literaturæ, & moratæ Theologiæ lectionem in eadem Gymnade quotidianam habebat. Anno 1701. in antiquiſſima Treverûm Univerſitate ſacræ Theologiæ Magiſter pronunciatur, & 2dâ Martii 1703. Regens Gymnaſii, in cujus ſinu nutritus fuerat, conſtituitur uſque ad diem 25tam Aprilis anni 1713. Subin vicinorum Gymnaſiorum curam & adminiſtrationem Monaſterii Eiffliæ, apud Grani-Aquas, Treviris & Juliaci Superioribus jubentibus ſuſcipit, qua in urbe poſtrema apoplexiâ conſtrictus, uſum dimidii lævi corporis penè omnem amiſit, alienâ manu & ope cibum & ſitum ipſum corporis accipere doctus. Quantus olim Tullianis & Marianis è caſtris, tantus nunc in patientiæ biennalis cathedra ſpectandus Athleta ex hemiplexiis, quibus identidem affligebatur, ſemper pacato animo emergens & opperiens mortem jam non ex inſidiis adrepentem, quam placidam vidit Marcoduri 2dâ Maji anni 1727. Viget memoria Pauli apud innumeros diſcipulos Gymnaſii Tricoronati, quod annis triginta & ampliùs non ſolâ doctione & gubernatione, ſed erectâ in atrii umbilico ſtatuâ magnæ matris columnæ & pedeſtallo impoſita anno 1691, ædificato elegantiſſimo theatro denis hinc inde proſceniis ternis intervallis, quarum facies decies & ampliùs intrà oculi ictum per ponderum æquilibria nullo labore mutari obſtupeſceres: pari machinarum beneficio, raptûs & volatûs perſonarum per aërem, deſcenſus è nubibus geniorum & chororum integrorum, diductio vel mutatio univerſi theatri intrà aliquot ſecunda minuta perficiebantur. Argumenta tragœdiarum, quarum tredecim ſcripſit, & plures admurmuratione ſecundiſſimâ Electoribus, Cardinalibus, Viris principibus & Magiſtratui Colonienſi exhibuit & inſcripſit, è ſacra ferè hiſtoria repetebat tanto animorum motu, ut ſpectatores ſæpiſſimè in lachrymas caſtas ſolvi viderimus, & cæleſtium rerum deſideriis colliqueſcere. Muſicos numeros non in ſcenam duntaxat, ſed in quotidianas Tricoronatæ Juventæ cantilenas gravitate & varietate novâ ſuaviſſimas induxit. Demum diſciplinæ ad ſancti Ignatii leges exigendæ, adjumentis oratoriæ poëticæve arti ſuggerendis ſuâ Minervâ & parandis tam impensè vacabat, ac ſi omni aliâ ſpartâ immunis eſſet. Hæc domeſticis, æmulis verò Societatis & Gymnaſii qualem ſe pauxillo in corpuſculo Paulus præbuerit, docent Romanæ Rotæ, & Sereniſſimi Electoris Palatini, & Nuntii Apoſtolici, & Magiſtratuum urbicorum judicia, quibus adverſarii palinodiam canere, P. Paulum in integrum reſtituere, expenſas omnes refundere, & quæ mendaci ac furtivo typo, ſed Pauli ſolertiâ detecto effutierant, revocare publico quoque typo coacti ſunt. Cæterùm mille florenos aureos definitivâ Judicis ſententiâ dictatos ob enormium injuriarum actionem condonavit heroicâ charitate Paulus, intercedente inſigni Capitulo. Non levis Invidia tot victorias comitata eſt, quam egregiè concoquebat, ſoli divinæ gloriæ manu & calamo propagandæ, & juventuti Chriſtianæ omnibus literis & gratiis dirandæ unicè intentus. Varia ab eo in variis ſtudiorum generibus ſunt edita.

THEOLOGICA.

Tractatus de actibus humanis. Treviris 1717. typis Jacobi Reulandt in 4to.

Juſtificatio impii per attritionem & Sacramentum Pœnitentiæ. in 4to typis Jacobi Reulandt Treviris 1716.

In hoc opuſculo præcipuè oſtenditur, quòd ad Sacramentum Pœnitentiæ non requiratur contritio perfecta, ſed attritio ſufficiat.

PHILOSOPHICA.

Concluſiones ex univerſa Philoſophia circa quæſtiones maximè controverſas authoritate & rationibus confirmatæ. in 4to typis Petri Theodori Hilden Coloniæ 1692.

Philoſophia tripartita Pars I. ſive Logica. in 4to ſumptibus Viduæ Godefridi Meuchers Bibliopolæ Colonienſis 1710. Coloniæ.

Philoſophia tripartita Pars II. ſive Phyſica tum univerſalis, tum particularis. in 4to ſumptibus ejuſdem Viduæ 1715.

Philoſophia tripartita Pars III. ſive anima & Metaphyſica. in 4to ſumptibus ejuſdem Viduæ 1724. Coloniæ.

Dialectica nova omnibus ſcholis accommodata. in 8vo Treviris apud Jacobum Reulandt 1716.

Spectantia ad literas humaniores, & primò ad oratoria:

Imago divinæ Bonitatis, ſive Maria ſinè labe originali concepta. Eſt oratio. in 4to typis Petri Alſtorff Coloniæ 1700.

Colonia Agrippina ob invictam in fide orthodoxa conſtantiam, à DEO inter varia bellorum pericula incolumis conſervata. Oratio panegyrica. in 4to typis Petri Alſtorff 1701.

Appendix ad præcepta literarum humaniorum. in 8vo typis Wilhelmi Metternich Coloniæ anno 1701.

Ortographia ſive ars emendatè ſcribendi. in 8vo typis Petri Theodori Hilden 1700.

Theoparonſia ſive DEI (ubique locorum) præſentia, continens proſam variam, tum ſolutam, tum ligatam. in 8vo ſumptibus Viduæ Godefridi Meuchers Coloniæ 1722.

Corona tergemina, complectens triplicem laudem juventutis trium Coronarum. Coloniæ in 4to typis Petri Theodori Hilden 1700. In hoc opuſculo continentur variæ inſcriptiones, orationes & carmina.

Dictionarium Germanico-Latinum, opus in hoc genere abſolutum. in octavo majore ſumptibus ac typis Servatii Noethen Coloniæ 1724.

Spectantia ad Poëſin.

Gradus ad Parnaſſum. Editio ſeptima correctior.

ctior & emendatior. in 8vo ſumptibus Viduæ Godefridi Meuchers Coloniæ 1724.

Praxis Poetica ſive methodus quodcunque genus carminis facilè & eleganter componendi. in 8vo Coloniæ apud Servatium Noethen an. 1722. Editio quinta correctior & emendatior.

Tragœdiæ tres de Joſepho, nimirum Joſeph venditus, Joſeph agnitus, Joſeph Patrem excipiens. in 8vo Coloniæ typis Franciſci Caſpari Aldenkirchen 1703. 1704. 1705.

De Tobia tragœdiæ duæ, nimirum Tobias probatus, & Tobias recreatus. Typis ejuſdem annis 1706. & 1707.

Tragœdia una de Bertulfo & Ansberta. in 8. typis ejuſdem 1708.

Tragœdia una de Genovefa, typis ejuſdem anno 1709.

Tragœdia Germanico idiomate compoſita de Machabæa ejúsque filiis. in 4to typis ejuſdem 1710.

Dramata muſica quatuor. Primum: Regina gratiæ Maria. in 4to typis Wilhelmi Metternich Coloniæ 1696.

Secundum: Regina pacis Maria. Typis ejuſdem in 4to 1697.

Tertium: Julius Maximinus. Typis ejuſdem in 4to Coloniæ 1697.

Quartum: Urania. Typis ejuſdem in quarto 1700

Carmina varia diverſis Principibus & Magnatibus dedicata. Ac

Primò. Annus ſæcularis. In hoc opere varia habentur emblemata & ſymbola æri inciſa. Dedicatum fuit Maximiliano Henrico Archi-Epiſcopo & Electori Colonienſi 1684. anno nimirum ſæculari Archi-Diœceſis Colonienſis à Ducibus Domûs Bavariæ adminiſtratæ. Typis Theodori Alſtorff Coloniæ.

Secundò. Fœtus Leonis & Aquilæ, ſive Epithalamium Sereniſſimi Principis & Electoris Bavariæ Emanuëlis & Archi-Duciſſæ Auſtriæ. in folio majore typis ejuſdem 1685.

Tertiò. Sol in occaſu, ſive Maximilianus Henricus Archi-Epiſcopus Colonienſis mortuus. Opus in folio majore typis ejuſdem 1688. Coloniæ.

Quartò. Leo in ſtellam mutatus, quando Reverendiſſimus & Illuſtriſſimus Dominus Joannes Henricus de Anethan, Epiſcopus Hierapolitanus, &c. vivere deſiit. in folio minore typis Theodori Alſtorff 1693.

Quintò. Faces nuptiales.

Sextò. Virtutes infulatæ.

Septimò. Pulli aquilini, &c.

Ex annuis Colleg. Marcod. & Gymn. Tricor.

PAULUS THEODORICI CLISORIUS ſacræ Theologiæ Licentiatus, Sacellanus Parochiæ ſancti Lupi Coloniæ, dein Parochus ſancti Severini, & Canonicus ibidem, ſcripſit Germanicè libellum, cujus titulus:

Joſeph. Bräutigam der heiligen Jungfrau Maria und Pflegvatter JEſu Chriſti, das iſt. Hand-Buchlein, darinnen kürtzlich verfaſſet werden ſein Leben, Lob, &c. Gebetter zu ſelbigem, zum Nutzen der Bruderſchafft zuſammen getragen durch Paul. Theod. Cliſ. Cöllen 1646. bey Wilhelm Frieſſem in 16to pp. 428. præter indicem.

Vita ſanctæ Annæ Germanico ſermone edita à Paulo Theod. Cliſerio.

Extat in Cartuſia Colonienſi FFFF 14. num. 19. 22.

PETRISSA Ancilla DEI, vivebat circa annum 1200. Coloniæ aut in agro Colonienſi, *varia reſponſa edidit de ſitu purgatorii, inferni, paradiſi, quæ MS. extant in Cartuſia Colonienſi.* Conſcripta autem fuerunt per quendam Sacerdotem de ſanctis Virginibus, nomine Henricum. Anno 1740. hic liber MS. in 4to extabat apud Michaëlem Môickens Seniorem Cartuſiæ Colonienſis.

PETRUS ANDREAS LUMNIUS Coloniæ linguæ Franciæ docendæ Magiſtrum agebat, exeunte ſæculo XVI. & XVII. naſcente. Ejus ſtudio in locem prodiit

Grammatica Gallica brevis, facilis & dilucida, partim Germanicè, partim Latinè conſcripta; nunc verò ab ipſo Authore ità aucta & emendata, ut priori ferè diſſimilis inveniatur. Authore Petro Andreâ Lumnio.

Franzöſiſche Grammatica zu Teutſch und zu Latein, beſchrieben zugleich vor Gelehrten und Ungelehrten, vormahls nie in Druck ausgegangen; nun aber von dem Authore dermaſſen gemehrt und gebeſſert, daſs er dem vorigen [wie leichtlich zu ſehen] mit nichten gleich iſt, durch Petrum Lumme Maitre d'école. Gedruckt zu zu Cöllen bey Steffen Hemmenden 1699. in 4. pp. 34.

PETRUS à BEECK Juliacenſis, Imperialium Eccleſiarum in Aquis B. M. Canonicus, & ad D. Adelbertum Præpoſitus. Dedit

Aquiſgranum, ſive hiſtoricam narrationem de Civitatis Aquiſgranenſis origine & progreſſu, de rebus Divi Caroli Magni geſtis. de ritu coronandi Reges Romanos. Aquiſgrani apud Henricum Hulsingium 1622. in 4to.

PETRUS BLOMEVENNA Lugduni apud Batavos naſcitur anno Chriſti 1466. ideò à *Leydis* & *Leydenſis* ſtilo iſtius ſæculi nuncupatus. Ad Colonienſis Cartuſiæ ſolitudinem convertit ſeſe. Anni 1489. die 4. Martii, & anni proximi die 7. Martii, quæ erat Dominica ſecunda Quadrageſimæ, profeſſus eſt Cartuſianum inſtitutum ſolemni voto, Prior ſuæ familiæ dictus anno 1507. Conſtant hæ epochæ ex ſcediaſmate autographo, quo eos annos vitæ ſuæ adnotavit, ſubjectâ hâc precatiunculâ: *Adjuva me, DEUS, per ſanguinem JESU Chriſti Filii tui pro me & omnibus his Fratribus meis profuſum. O DEUS adjuva.* Ex quo ungue metiemur hunc Leonem ſcilicet ubique JESUM ſuum, ejúsque amorem ructantem. Vir erat ad regimen non naturâ, ſed gratiâ factus fictúsque, cui authoritatem faciebant eminens virtus & vitæ inculpatæ exempla. Mira eidem inerat ſuavitas, & in tractandis ſibi commiſſis tanta comitas, ut omnes illum adire. de

Digitized by Google

rebus quibuſconque confidenter agere, conſiliáque agitare geſtirent. Excipiebat obvios humanitate pluſquam maternâ, eorúmque morbos ità tractabat, ut ex animo condolere & compati alienis malis intelligeres. Idem tenax legum & inſtituti ſervantiſſimus, prævaricationem nullam ferebat. Si quid inordinatum, aut minùs religioſum cernebat, inſtabat illicò opportunè, importunè, arguebat, obſecrabat: ſimul reprehenſionis acerbitatem eâ moderatione condiens, nemo ut ab eo triſtis abſcederet. In ſe verò implacabiliter ſeverus, minimos defectus dirâ flagellatione coërcebat, adeò ut ponendus fervori modus fuerit, ne ante diem corpuſculum interimeret. Orationi & familiari cum DEO conſuetudini addictiſſimus, nullo externo negotio divellebatur ab illa jugi mentis ſolitudine; nec rarò ectaſes & raptus cæleſtes patiebatur, vix ut aut quàm difficillimè ad uſum ſenſuum revocaretur ab iis, qui oranti fortuitò ſupervenirent. Hanc animi in DEUM intenti, & cum eo conjunctiſſimi pacem perpetuò coluit, & imprimis annis octo & viginti poſtremis, quibus & Carthuſiam Colonienſem & Rheni Provinciam regularis diſciplinæ Cenſor gubernavit. Largitus etiam Dominus ſervo ſuo fuit donum lachrymarum, quâvis enim causâ, quæ DEUM, Eccleſiam, animam ſpectaret, oblatâ, puta cùm rem divinam faceret ipſus, cùm lectioni piæ menſæ aſſidens auſcultaret, cùm colloquia ſereret cum proximo, effundebantur in rivos oculi præ exuberantia amoris divini. Quotquot novêre vivum, deprædicabant uti ſpeculum univerſæ aſceticæ perfectionis & prototypon diſciplinæ ac regularis obſervantiæ. Ex ore, inceſſu, vita tota & ſcriptis facilè conjicias, nullâ gravi maculâ acceptam in Baptiſmo innocentiam fuiſſe temeratam. Reddidit puriſſimam animam DEO Creatori pridie Kalend. Octobris 1536. ætatis 70, Ordinis adidi 47, filiorum ſuorum omnium lachrymis elatus.

« Hæc *Môrckens.* Poſt *Poſſevinum*, *Val. An-*
« *dream*, *Petrejum*, *Garneſeltium*, *Suvertium*,
« *Merſæum*, *Arnold. Raviſium* in Orig. Cartuſ.
« Hugonem Hoeſlorum.

« *Criſis.* Corrigit jure poſſevinum, qui ex *Pe-*
« *tro Blomevenna* & *Petro de Leydis* duos fa-
« cit. «

« Corrigenda Chronologia Petreji, quod ex
« Blomevennæ Autographo Môrckens fecit. «

Scripſit

De Bonitate divina Libros VI, Coloniæ 1538. *in 12mo pp. adverſa 436. apud Melchiorem Noveſianum. Subjicitur huic libello Apologia brevis pro opuſculis Petri Leydenſis, cognomento Blomevennæ, ſcripta à Giſberto Blockhovio Carthuſiano Colonienſi, natu Trajectenſi.*

De Natura DEI.

De authoritate Eccleſiæ. Coloniæ Caſp. Gennep 1535.

Expoſitionem in pſalmum 126.

Contra Anabaptiſtas. Coloniæ in 12mo 1535. *Caſp. Gennep.*

Candelam Evangelicam.

Appendicem ad Candelam Evangelicam contra abuſus Eccleſiæ.

De effuſione cordis.

Vitam S. Brunonis Carthuſienſium Patriarchæ.

Sermonem de eadem S. P. N.

Exhortationem ad Novitios de vera religione, Lib. 1. Agitur in eâ de variis caſibus, qua Novitiis ſæculum denuò ſperantibus evenire ſolent.

De vario modo adorandi DEUM, Sanctos & homines, & eorum imagines. Libellus capitum 8. in 12mo. Dicatus Canonicis & Decano ſancti Caſſii, & Germanicè verſus prodiit.

De invocatione Sanctorum.

De Sacramento Altaris, ſeu Enchiridion Sacerdotum.

Directorium contemplativorum ab Henrico Herp Germanicè ſcriptum Latio donavit Petrus, inſigni præfatione rudibus inſtituendis præfixâ.

Aſſertionem purgatorii. 1534. *in 12mo Coloniæ apud Gaſpar Gennep. Dicatur Decano & Canonicis Eccleſiæ S. Caſſii Bonnæ contra gliſcentium illic Prædicantiorum conciones.*

Idem Germanicè.

Epiſtolam ad Doctorem Arnoldum Tungrenſem. & Joannem de Huesdén.

Introductiones ad Librum II. Theologiæ myſticæ Henrici Harphii unà cum illo impreſſas.

PETRUS BONGART naſcitur Porceti apud Aquas-Grani anno 1708. quartâ Januarii patre Joanne Petro Bongart, matre Mariâ Prickarts; humaniores literas & Philoſophiam hauſit à Magiſtris è Societate JESU in Collegio Aquenſi, Ordinem Præmonſtratem, in Canonia Knechtſtedenſi profitebatur die 21mâ Novembris anno 1728. Vice-Paſtor fuit Eccleſiæ in Hunshoven, modò eſt Sacellanus in Friemersdorff. Scripſit

Rudimenta Chriſtiana & orthodoxa fidei. Coloniæ 1745. *ſumptu Henrici Noethen.*

Ex Commentariis doctiſſimi D. Kochi Canoniæ Knechtſtedenſis Prioris.

PETRUS BONN Coloniæ Agrippinæ natus anno 1659. 24. Martii, poſt abſoluta ſtudia in Gymnaſio Tricoronati humaniora & Philoſophica, ingreſſus eſt Societatem JESU anno 1676. 14. Maji. Fuit inſignis & facundus Præco verbi divini, ſive Latinò, ſive Germanico idiomate pro concione diceret. Poſtmodum Societatem JESU egreſſus Aquiſgrani, anno 1704. Paſtor eligitur Eccleſiæ ſancti Albani Coloniæ, accepto priùs in Univerſitate Trevirenſi Licentiatûs Theologici gradu, quam Parochiam reſignavit anno 1728. 6. Septembris, obiit anno 1733. Scripſit edidítque

Concionem Germanicam, cujus titulus: Geiſtliches Blumen-Büſchlein bey denen aller Ehrwürdigen Reliquien und Gebein der Heiligen GOttes, an deren offentlicher und in hieſiger h. h. r Toumb-Kirchen alle ſieben Jahr um Feſt der HH. Apoſtelen Petri und Pauli gewöhnlicher Vorſtellung 1713. zuſammen getragen, und in vier Theil abgetheilt von dem wohlehrwürdigen und hochgelehrten Herrn Petro Bonn der heiligen Schrifft Licentiaten, der löblichen Pfarr St. Albani Paſtoren,

ren, und des hoch-adlichen Stiffts B. M. V. in Capitolio Canonico Capitulari. Cöllen bey Caſpar Drimborn 1713.

1720. eadem ſolemni ceremoniâ reliquiarum Hungariæ oſtenſarum dixit, & typo dedit.

Neuer Calvari-Berg, *das iſt, Betrachtungen über das bitter Leyden JEſu Chriſti. in octavo Colonia.*

Kurtzer Begriff des höchſt-berümten, und ſchon achtmahl nicht ohne groſſen Nutzen gedruckten Chriſtlichen Seelen Weckers; von dem hochwürdigſten Authoren ſelbſten Herrn *Joſepho de* Bartzia *in Spaniſcher Sprach, nunmehro trew lich ins Teutſche überſetzet von dem hoch-ehrwürdigen und hochgelehrten Herrn Petro Benn &c. &c. Cöllen und Franckfurt bey Servatio Noethen 1719. pp. 984. præter indicem.*

Concio Euchariſtica poſt victoriam Caroli VI. de Turcis apud Belgradum dicta, & typo publicata.

PETRUS BROICH Agrippinenſis, Collegiatæ Eccleſiæ B. M. V. ad Gradus Moguntiæ Vicarius. Prodiit ejus ſtudio

Hyperaſpiſtes Theologia ſcholaſtica aſſerta in promotione Doctorum Ducalis Academiæ Molsheimenſis, die S. Auguſtini, per Petrum Broich Agrippinatem in 4to.

PETRUS BROICHHAUSEN natus in Medman, Satrapiæ Montenſis oppido, Philoſophiam in Gymnaſio Tricoronato abſolvit: ſubin erudiendæ bonis literis juventuti animum applicuit, dum ipſe ſeverioribus ſuum imbuit. Jam laureæ maturus, Pragam conceſſit, ubi utriuſque juris magiſterium & bravium conſecutus eſt, juris Profeſſor publicus ac Cæſareus in eadem Univerſitate etiamnum floret.

Sol Auſtriacus in XII. ſignis zodiaci ſymbolicè repræſentatus cum protaſi & apodoſi ex XII. Cæſarum ſymbolis ad materiam juridicam de ſignis per XII. diſſertationes accommodatam.

Diſputatio inauguralis Antonii Maden & Wenceslai Frolich ſcripta (tacito nomine) ab Petro Broichhauſen 1717. *in folio pp.* 356.

PETRUS BUSÆUS natione Belga, patriâ Noviomagenſis, Societatem JESU Coloniæ amplexus eſt anno 1561, ætatis 21, ubi quoque profeſſionem votorum quatuor emiſit anno 1568. Inde Viennam Auſtriæ miſſus, in Academia publicè ſacras literas explicuit, & in Collegio linguam ſanctam docuit, præter alia munia, quibus egregiè functus eſt: fuit enim excellenter doctus, & laureâ doctorali Theologiæ inſignitus; pietate verò, & prudentiâ & exemplo eximius. Unicum erat perfugium domeſticis & externis, quidquid durum aut perplexum incidiſſet; hinc omnium mœrore deceſſit Viennæ die 12. April. 1587. Edidit

Opus Catechiſticum, ſive Summam doctrinæ Chriſtianæ P. Petri Caniſii, Theologi Societatis JEſu, præclaris divinæ Scripturæ teſtimoniis illuſtravit locupletavitque magna cum Reipublicæ Chriſtianæ utilitate: opus enim hoc plurimum negotii exhibuit Hæreticis. Editum eſt Coloniæ anno 1569. in 4to, & 1577. in folio.

PETRUS CANISIUS natione Belga, patriâ Noviomagenſis, à puero ſe dedit ſtudio pietatis. Quòd abſolutis literis humanioribus ſe in ſtudiis altioribus exercuerit Coloniæ Agrippinæ, conſtat primò, quòd anno 1540. 25. Maji fuerit Magiſter artium promotus Petrus Caniſius in Gymnaſio Montano. Secundò, quòd ex Lib. II. Actorum ſacræ Facultatis Theologicæ pag. 56. averſa ſub eximii Magiſtri Everardi Billick Provincialis Carmelitarum, qui fuit Decanus CXLIIItius anno 1543. die 26. Junii indictâ Congregatione Facultatis Theologicæ in Conventu Fratrum Prædicatorum per Vice-Decanum. Eximius M. N. Theodoricus ab Halveren Paſtor ſancti Petri præſentavit ad lecturam Bibliæ duos artium Magiſtros, Ewaldum à Noveſio, & Petrum Caniſium Noviomagenſem; quanquam autem præter conſuetudinem & extra tempus præſentarentur, admiſſi tamen fuêre gratiosè propter ſpem eruditionis, quæ in eis apparebat futura. Denique & cum M. Petro Caniſio ſuper ætate, quam ſtatuta Facultatis requirunt, fuit diſpenſatum. Eâdem paginâ averſâ octavo die Julii exorſus eſt primam ſuam lectionem ſeu principium in Biblia M. Petrus Caniſius. Circa hæc tempora, dum instituta eſſet Societas JESu, in eam P. Petri Fabri operâ primus omnium Germanorum cooptatus eſt anno ſalutis 1543, quam exemplo, doctrinâ, præſtantis ingenii monumentis recèns natam mirum in modum illuſtravit. Germaniam ſuperiorem primus Præpoſitus Provincialis rexit, concionibus auxit, Hæreticos diſputationibus repreſſit, Catholicos confirmavit. Ex quo Hæretici Caniſium *Canem Auſtriacum* per ignominiam appellabant, quòd in Auſtria plurimùm verſaretur, ſed haud canem mutum, aut non valentem latrare; ſed qui latratu & morſu lupos paſſim graſſantes ab ovili Chriſti arceret. Epiſcopatum Viennenſem à Ferdinando Romanorum Rege ſibi oblatum conſtanter repudiavit.

Porrò de Caniſii candore animi, puritate, humilitate, devotione, orandi ſtudio, perfecta omnium humanorum affectuum mortificatione, ardore fidei, animarum zelo, indefeſſo labore & perpetua contentione, quâ Religionem Catholicam ſemper tueri, ornare, amplificare non deſtitit, cæteriſque ejus ornamentis virtutum multa dici poſſent, quæ juſtum volumen deſiderant. Legi poſſunt Matthæus Raderus & Franciſcus Sacchinus S. J. qui ejus vitam & res geſtas propriis voluminibus conſcripſerunt. Vide plura elogia apud noſtros Philippum Alegambe & Sotuellum. Migravit ad Dominum Friburgi Helvetiorum die XXI. Decembris anni MDXCVII. ætatis LXXVII. maxima cum fama ſanctitatis, quam miracula, & de his instituti apud Sedem Apoſtolicam proceſſus confirmant.

En Epitaphium:

D. O. M.

Venerandus in Chriſto Pater
PETRUS CANISIUS Theologus
Noviomagi natus,
Societatem JESU
Tertio à confirmatione illius anno
Ingreſſus,
Ac Sacerdotio inſignitus,
Ob magni ſimul & placidi animi
præſtantiam,
A Colonienſi Eccleſia ad Carolum
V. Imperatorem,
Ab Ottone Cardinale Auguſtano
Ad S. Concilium Tridentinum,
A Ferdinando Imperatore Wormatiam
Contra Melanchtonem hæreticum
A PIO IV. Pont. Max.
Ad Principes Germaniæ
In fide confirmandos miſſus,
Poſtquam Romæ, in Siciliæ &
Germaniæ Academiis docuiſſet,
Diu apud Ferdinandum Imperatorem
Et paſſim ſumma cum laude
Verbum DEI prædicâſſet,
Primus Provincialis Societatis ejuſdem
In Germania
Ab ipſo Societatis JESU Authore P.
IGNATIO datus fuiſſet,
Scriptiſque fidem Catholicam
Egregiè illuſtrâſſet,
Auſpiciis Rever. D. Joannis Franciſci
Epiſcopi Vercellenſis, Nuntii
Apoſtolici
Friburgum ſexagenarius venit,
Collegii Societatis fundamenta jecit,
Multa præclara documenta dedit,
Et quaſi quidam Friburgenſium
Patronus Eccleſiæ per Helvetiam Patriarcha Religionis Catholicæ,
Sui temporis Columna,
Toto Chriſtiano orbe notiſſimus,
Fide, prudentiâ,
Indefeſſo ſcribendi labore,
Abſtinentiâ, perenni gravitate,
Animi puritate,
Flagrantiſſimo DEI amore,
Multâque ſanctitate clariſſimus
Migravit ad Chriſtum
Feſto S. Thomæ Apoſtoli
MDXCVII. anno ætatis LXXVII.

Scripſit poſtulante Ferdinando Rege Romanorum

Summam doctrinæ Chriſtianæ; brevem quidem illam, ſed præclariſſimam, & quæ copioſæ Bibliothecæ inſtar ſit. Prodiit primùm à S. P. N. Ignatio probata, & Ferdinandi Regis munita diplomate tacito alioqui Authoris nomine 1554. Primus omnium Societatis partus poſt S. Patriarchæ noſtri exercitia ſpiritualia, ſæpiùs deìn variis in locis & linguis recuſa; demum recenſita ab Authore, & multis locis aucta, excuſa eſt Antverpiæ à Chriſtophoro Plantino 1574. Cui acceſſit appendix de hominis lapſu & juſtificatione ſecundum ſententiam & doctrinam Concilii Tridentini. Hanc ſummam Petrus Buſæus, ut ſupra dictum eſt, illuſtravit adductis integris teſtimoniis, quæ Caniſius in margine indicaverat, quaſi digitum in fontes intendens. Incredibilis autem extitit in Chriſti Eccleſia hujus Catechiſmi fructus. Sereniſſimus Wolffgangus Wilhelmus Dux Neoburgicus Palatinus Caput nunc totâ Europâ celeberrimæ familiæ Neoburgo-Palatinæ converſus eſt ad Catholicam fidem lectione, tot Patrum citatorum in Caniſii majoris lectione, ut fatetur Ipſe Princeps motivo VII. & XII. quæ edi voluit, & Commentario docto illuſtrari à P. Jacobo Reihing S. J. ſub ejus nomine: MURI CIVITATIS SANCTÆ, hoc eſt, Religionis Catholicæ fundamenta XII. 1615. Coloniæ liber impreſſus p. 7.

Catechiſmus major, ſive Summa doctrinæ & inſtitutionis Chriſtianæ recuſa Coloniæ 1649. ſumptu Jodoci Kalcovii in 12mo; ſed locis duntaxat ex Scriptura & Conciliis & Patribus indigitatis non expanſis.

Eadem hæc ſumma in breviorem formam contracta prodiit, hâc inſcriptione:

Inſtitutiones Chriſtianæ pietatis, ſeu parvus Catechiſmus Catholicorum, qui omnibus prope linguis editus paſſim in ſcholis & templis edocetur. Antverpiæ 1566. & 1589. ibi & alibi ſæpiſſimè. Prodiit etiam

Summa doctrinæ Chriſtianæ per quæſtiones conſcripta, item parvus Catechiſmus figuris ornatus. Rurſum idem cum adjunctis precibus horariis æternæ DEI Sapientiæ JESU Chriſti. Mantuæ, Leodii, Dilingæ, rurſum Græco-Latinus Coloniæ, Ingolſtadii; iterum Latinus, Græcus. Hebraicus Catechiſmus hic prodiit, at Hebrææ pronuntiatio Latino charactere addita, facilior reddita,

dita, operâ Georgii Mayr Soc. JESU. Ingolſtadii apud Udalricum Rem 1621. in 8vo pp. 134. ut taceam Europæas linguas Germanicam, Italicam, Flandricam, Gallicam, &c. in quas hic theſaurus converſus fuit. Denique ſeorſim authoritates ſacræ Scripturæ & ſanctorum Patrum in Catechiſmo contenta partibus quatuor. Coloniæ 1569. in 4to.

Inſtitutiones & exercitamenta pietatis Chriſtianæ. in 12mo Ingolſtadii 1614.

Stadt- und Lands-Catechiſmus. in 4to Augſpurg 1723.

Summa doctrinæ Chriſtianæ. in 12mo Auguſtæ Vindelicorum 1616.

Sacræ meditationes, in 12mo Monachii anno 1628.

Commentariorum de verbi DEI corruptelis Tomi II. adversùs novos Eccleſiaſticæ hiſtoriæ Conſarcinatores ſive Centuriatores Magdeburgenſes, quorum prior eſt

De ſancti Præcurſoris Domini Joannis Baptiſtæ hiſtoria Evangelica. Dilingæ apud Sebaldum Mayer 1571. in 4to. Poſterior autem eſt

De beatiſſima Maria Virgine Libri V. Ingolſtadii apud Davidem Sartorium 1577. Uterque autem Tomus plenior, atque ab Authore recognitus uno volumine prodiit typis Sartorii 1582. in folio.

Notas in Evangelicas lectiones, quæ per totum annum Dominicis ac feſtis diebus in Eccleſia Catholica recitantur. Tomos II. Friburgi Helvetiorum apud Abraham Gemperlinum 1591. & 93.

Exercitamenta Chriſtianæ pietatis, quibus ſubjunguntur Epiſtolæ & Evangelia totius anni cum ſcholiis Caniſii. Antverpiæ typis Plantini in duodecimo.

Manuale Catholicorum in uſum piè precandi collectum. Ingolſtadii 1587. Antverpiæ 1599. in 12mo.

Palæſtram hominis Catholici.. Duaci per Balthaſarem Bellerum 1699. in 12mo.

Practicam Catechiſmi. Coloniæ. Sive Practica des Catholiſchen Catechiſmi P. Petri Caniſii allen Pfarr-Herren und gemeinem Volck zum Guten in Druck geſtellt, aus Befehl des hochwürdigen in GOTT ruhenden Vatters Durchleuchtigſten Fürſten und Herrn Ferdinanden erwählten und beſtättigten Ertz-Biſchoffen und Chur-Fürſten. Zu Cöllen bey Bernard Walteri in 1610 pp. 306. Prologus habet mandatum Electoris. In fine eſt Bulla Pauli V. 16. Julii anno 1610. data, multarum indulgentiarum urbi & Archi-Diœceſi Colonienſi indultarum ad promovendam catecheticam inſtitutionem.

Germanicè ſcripſit

Martyrologium. Dilingæ 1562. & 1574. in quarto.

Conciones in quatuor Dominicas Adventûs, & in Natalem Domini.

Librum precationum.

Librum de Confeſſione & Communione. Dilingæ per Joannem Mayer in 1610 pagina adverſa 128.

Vitas Ss. Beati & Fridolini, qui fuerunt primi Helvetiorum Apoſtoli. Friburgi apud Abrahamum Gemperlinum 1590. in 4to.

Vitam & exercitamenta pietatis B. Nicolai Eremitæ.

Anno 1688. Gallico-Germanicus excuſus fuit brevior Catechiſmus Caniſii Hannoveræ juſſu Vicarii Apoſtolici ſub dominio Sereniſſimi Joannis Friderici Ducis Brunſvicenſis & Luneburgenſis.

Denique ut aliorum etiam lucubrationibus prodeſſet, evulgavit ſelectas Epiſtolas D. Hieronymi L. III. Lovanii 1573, & deinceps Antverpiæ, Dilingæ, Pariſiis.

Leonis Papæ Opera omnia. Coloniæ.

Cyrilli Alexandrini Opera Tom. II. Coloniæ edidit adhuc juvenis. Doctas præfationes addidit quibuſdam tum antiquorum, tum recentiorum operibus, & inter eas præcipuam in tractatum Andreæ Vegæ de juſtificatione.

Selectas preces, ex quibus excerpta quædam authoritate Legatorum Pontificiorum in Concilio Tridentino recitabantur in publicis per Quadrageſimam Litaniis.

Librum confeſſionum exemplo S. Auguſtini, ex quo recitat fragmentum Spiritu divino plenum Joannes Nieſs noſter in Alphabeto Chriſti verbo Reverentiæ.

Epiſtolas complures ad Laurentium Surium ſcripſit, quæ in Cartuſia Colonienſi aſſervantur, & in Archæo Gymnaſii Tricoronati MS. ſuperſunt.

PETRUS CLASPIS, aliàs BREIDTSTEIN, in civitate Novariæ in Italia oriundus famigeratiſſimo inſigni natalium ſtemmate, Coloniæ Agrippinæ jurium Doctor & Profeſſor fuit ordinarius, Rector Magnificus eligitur anno 1532. 28. Junii in Congregatione Univerſitatis apud Prædicatores. Ab ipſo varii creari legum Doctores, ſed ferè ſinguli, non uti nunc terni ab uno promoventur; imò eâdem die bini Promotores binos promoverunt, ut conſtat ex Annalibus Univerſitatis & variis Actibus. In Eccleſia B. M. V. ad Gradus Sacellum erexit ære dato ſanctiſſimæ Trinitati, quod anno 1716. pro decentiore forma ejuſdem Eccleſiæ deſtructum eſt. Legavit quoque bonam partem pecuniæ iis, qui cantico Paſſionis Domini, quod *Tenebræ* vocitant, feriâ ſextâ interſunt, dandæ, atque ſtipis ſingulis diebus Dominicis in Collegiata Eccleſia B. M. V. ad Gradus pauperibus quibuſdam erogandæ. Quare grata poſteritas Fundatori præcipuo lapideum poſuit epitaphium, qui obdormivit in Domino anno 1551. die 15. Septembris, in eodem ſepultus fuit cum uxore ſua Beta à Bonenberg, quorum animæ in perpetua pace quieſcant, Amen.

Ejus *manuſcripta Volumina* aſſervantur in Archæo Eccleſiæ Metropolitanæ Colonienſis, ut fama fert.

PETRUS CRATEPOIL ex pago Moers haud procul Juliaco oriundus; unde Merſeum, Merſum aut Opmerſenſem & Barrachelium, Julia-

Digitized by Google

cum ſeſe cognominavit, quandoque etiam Laudenſem. Ingreſſus eſt Ordinem Fratrum Minorum ſancti Franciſci Conventualium Coloniæ, ibidem in alma Univerſitate ſacroſanctæ Theologiæ Baccalaureus extitit, ſubindéque cuſtodiæ ac Conventûs Colonienſis Cuſtos & reſpectivè Vice-Guardianus ſeu Vicarius, vir doctiſſimus, multæque lectionis ac laboris, plures edidit laboris ſui partus. Obiit Coloniæ in Conventu ſuo nativo Kalendis Auguſti anno 1605, ſepultus in Domo Capitulari, hoc epitaphio: « Hoc ſibi mo-
« numentum poſuit F. Petrus Opmerienſis ſive Cra-
« tepolius, ſacræ Theologiæ Baccalaureus, olim
« Provinciæ Colonienſis Cuſtos, optans manes ſuos
« in perpetuum cum beatis, licèt in fine, com-
« morari fide Numinis, cujus, dum viveret, piè
« facta operatus eſt anno partæ ſalutis humanæ
« 1579. » Scripſit hæc ſibi: *Noli mihi mortuo maledicere: in tenebris reſpondere nequeo.* Reverendiſſimus Vincentius Coronelli in arbore ſua Seraphica ab eo ſequentia edita ſcribit:

1. *Omnium Archi-Epiſcoporum Colonienſium ac Trevirenſium à primis uſque ad modernos Catalogus breviſque deſcriptio Suffraganeorum item Coepiſcoporum Colonienſis Metropolis, id eſt, Leodienſium, Ultrajectenſium, Monaſterienſium, Oſnabrugenſium, Mindenſium enarrata: ſummorum quoque Pontificum, qui ex Germania orti fuere, ſeries. Collectore F. Petro Cratepolio Minoritâ S. Theologiæ Baccalaureo Coloniæ Agrippinæ. Editio prima anno 1569. apud Godefridum Kempenſem anno MDLXXVIII.* Dicatur libellus Gebhardo Archi-Epiſcopo Colonienſi, tum Franciſco juniori D. Franciſci Burchardi Archi-Grammatici Electoris Colonienſis Doctoris clariſſimi filio (cui olim Pædotriba fuit) in 8vo pag. 215. Pagellarum inſcriptio eſt: *Annales Archi-Epiſcoporum Colon. &c.* Editio ſecunda ejuſdem anni 1580. eodem prælo. Tertia editio eſt anni 1592. apud Wilhelmum Lützenkirchen pp. 292.

2. *Electorum Eccleſiaſticorum Colonienſium, Moguntinenſium ac Trevirenſium à primis uſque ad eos, qui jam præſident, Catalogus, item ſuccincta rerum à ſingulis geſtarum narratio. Epiſcoporum item, qui ſub Archi Epiſcopatu Colonienſi ſubſunt, id eſt, Leodienſium, Ultrajectenſium, Monaſterienſium, Oſnabrugenſium ac Mindenſium, tum Romanorum Pontificum, qui ex Germania orti fuère, ſeries, quorundam quoque ex Belgio Martyrum, ubi & multa jucunda lectu reperiuntur, operâ F. Petri Merſæi Cratepolii Minoritæ. Coloniæ Agrippinæ apud Godefridum Kempenſem anno MDLXXX. in 8vo pp. 454.* Dicatur iiſdem hæc ſecunda editio, quæ non ſolùm auctior eſt acceſſione Moguntinatum rerum, ſed in hiſtoria Colonienſi longè prolixior & diffuſior eſt.

« Hic Catalogus vel hi Annales, uti paginæ
« ſummæ inſcribuntur, cum nullo ex iis Chro-
« nicis, quæ habeo MS, convenit, quoad phra-
« ſin vel ſtilum vel ſeriem. Unde ſuſpicor, fuiſſe
« apud Conventuales Colonienſes quædam Chro-
« nica MSs, ex quibus Cratepolius hæc collegit,
« & in ordinem digeſſit.

« Anno 1622. Bern. Gualtieri Francofurti edi-
« turus *Chronologiam Eccleſiaſticam univerſalem*
« omnium Archi-Epiſcoporum & Epiſcoporum
« inſeruit Tomo I. hanc ſecundam editionem
« Cratepolii, non ſolùm dedicationibus ablatis,
« ſed in corpore Annalium plura omiſit, ea
« præſertim, quæ Cratepolius cordatè contra
« Hæreticos ſcripſerat, adeóque mutilum & man-
« cum edidit.

Duæ primæ editiones extant in Bibliotheca Colonienſi FF. Minorum Conventualium.

3. *Opuſculum D. Joannis Gulich Durenſi Generali Præceptori Domûs S. Antonii in Colonia inſcriptum, ſub hoc titulo: De ſanctis Doctoribus, qui Germaniam ad Chriſti religionem converterunt, & quo tempore ipſi floruerint, ordine alphabetico libellus inſtar hiſtoriæ, quò afficimur, jucundus & neceſſarius fidem noſtram diligentibus. Coloniæ 1591.*

4. *Opuſculum D. Bartholomæo Anſelt veteris Montis Abbati dicatum, ſub hoc titulo: De Pſeudo-Doctoribus, id eſt,* Hæreticis *& Schiſmaticis, qui ſuâ impiâ vitâ ac nefariâ doctrinâ Germaniam corruperunt, qui & ab Apoſtolica Sede excommunicati ſunt. Coloniæ 1591. typo Godefridi Kempenſis.*

5. *Tractatus D. Nicolao Duisberg Wipperfurdenſi Collegiatæ Eccleſiæ ad S. Andream Coloniæ Canonico oblatus, ſub hoc titulo:* Periculoſum *valde eſſe, & maximo cum ſalutis diſpendio agi, ab Eccleſiæ Catholicæ unitate excidere, non ſolùm evidentiſſimis exemplis, verùm etiam certiſſimis rationibus edocetur. Coloniæ 1591. typo Godefridi Kempenſis.*

6. *Ad Romanum Breviarium lectiones de patria Colonienſis Sanctis, quæ in Romano* Breviario *aliquin deſiderantur; utuntur autem his, qui conditione Ordinem S. Franciſci profitentur, tum & eorum conſortes. Item quæ ſit vera feſtorum dierum origo & ratio; inſtructio cùm brevis, tum neceſſaria. Coloniæ excudebat Gerardus Campenſis 1589.*

Opuſculum hoc dicatum eſt Reverendiſſimo Patri Nicolao Arresdorffio, tum temporis Guardiano Bonnenſi, poſthac verò Epiſcopo Aumenſi ac Suffraganeo Monaſterienſi. Eidem in calce accedit exegeſis & adhortatio ex C. VI. Jeremiæ ad fidem Chriſtianam multùm faciens, in cujus fine meminit methodi ſpiritualium exercitiorum, an typo excuſa, non omninò conſtat.

Præter relata Reverendiſſimus D. Vincentius Coronelli in arbore ſua Seraphica recenſet ab eodem Cratepolio editum eſſe

Catalogum Academiarum orbis Chriſtiani. 1593.

Compendium Catechiſmi C*atholicorum, 1592.*

Sermones varios. 1592.

Tractatum de reſurrectione corporum & immortalitate animæ contra Saducæos. 1598.

Hiſtoriam Martyrum in Belgio paſſorum. anno 1580.

Librum de vitiis & virtutibus. 1600.

Varias denique oratiunculas in Paſſionem Dominicam. 1580.

Ludovici Granatenſis Ordinis Prædicatorum

conciones

Digitized by Google

conciones in compendium redegit Petrus Cratepo-lius, & dicavit Papa SIXTO IV. 5ta editio Lugduni facta 16.

Ex Commentariis Eximii Adami Putz Minorum Conventualium Provincialis.

PETRUS CUTSEM Veſaliæ in Clivia natus, Calvinianam puer hæreſin ſuxit cum lacte materno. Poſt varias peregrinationes ſumptu patrii Magiſtratûs obitas Coloniam appulſus, excipitur ab Illuſtriſſimo Nuntio Apoſtolico Amaltheo, recipitur in ſinum Catholicæ Matris Eccleſiæ, munitur Sacramento Confirmationis, & cum literis commendatitiis ad Cardinalem Bellarminum mittitur, qui non ſinè commendatitiis literis liberali viatico & paterno oſculo eum Romæ à ſe dimiſſit commendatum Pontifici: Pontifex Nuntio Amalthæo iterum commendat reducem, à quo poſt confectum biennalis peregrinationis curſum libris & omnibus inſtrumentis ad ſtudia idoneus deſtitutus cœpit meditari, quo publico teſtimonio ſuam fidem orbi patefaceret, & rationem redderet, cur ad avita ſacra tranſiret, ùt in *ada præfatione ait deſperata cauſa.* Fuit ſacroſanctæ Theologiæ Doctor Moguntiæ renuntiatus anno 1614. Nonas Septembris, Canonicus Coloniæ Agrippinæ ſancti Georgii & B. M. V. in Capitolio, Canonicus quoque perilloſtris ſancti Gereonis Chori-Epiſcopus commendatus Ferdinando II. Auguſto à Cardinali Melchiore Kleſelio Epiſcopo Viennenſi & Neuſtadienſi nuncupatur diplomate publico Conſiliarius Cæſareus 1619. 30. Auguſti. Aram ſummam in Baſilica aurea è marmore excitavit: in Bibliothecam Collegii Colonienſis Societatis JESU, cujus operâ ad Catholicam Eccleſiam pervenit, & ære & libris permultis donatis liberalis extitit Auctor, obiit die octavâ viſitanti Virgini ſacrâ anno 1649, ſenio confectus, & diuturno morbo exhauſtus. Ipſius operâ & ſtudio in lucem prodièrunt:

Deſperata Calvini cauſa. Tractatus brevis in gratiam Evangelicorum Proteſtantium. Editio prima 1609. in 12mo. Editio ſecunda. Tertia editio 1617. Coloniæ apud Gualthers. Dicatus Nuntio Papæ Amalthæo. Fatetur librum Bellarmini compendium vocari poſſe. Germanicè idem editus libellus: Verlohrene Sach Calvini. 1613. bey Johan Kinckius in 1610 pp. 336. Henricus Doerganck procuravit tertiam Germanicam editionem

Reſponſum fuit *quadripartitum Calviniſticum examen.*

Repoſuit: *Petri Cutſemii Hyperaſpiſtes pro tractatu de deſperata Calvini cauſa apologeticus, hoc eſt, quadripartiti Calviniſtici examinis vexamen novumque examen. Coloniæ ſumptu Gualtheri anno 1612. in 12mo pp. 445.*

Vivum ſpeculum, in quo vera & Apoſtolica Chriſti Eccleſia cuivis introſpicienti ad oculum clarè apparet, Pontificiorum, Lutheranorum & Calviniſtarum trino calculo approbatum, Authore Petro Cutſem. Coloniæ ſumptu Gualteri 1610. pp. 252. in 12mo.

Synodus Provincialis Diœceſis Ultrajectinæ celebrata à DD. Statibus 24. Auguſti 1612. verſa ex Belgico Latinè & brevibus notis illuſtrata à P. Petro Cutſem. 1614. Hagiopol.

Triumphus ſuper deſperata Calvini cauſa. in 12. Coloniæ 1617. ſumptibus Gualtheri. Dicatus Cardinali Kleſelio Mecœnati ſuo, cujus beneficio ſæpè uſus eſt, & in obtinenda præbenda Gereoniana, in conſequendo titulo Conſiliarii Cæſarei, ùt Ferdinandus in ſuo diplomate ait inductum ſe hujus Cardinalis commendatione. Altera dedicatio eſt Conſulibus Wezatiæ popularibus ſuis, ut anno hoc ſeculari 1617. Lutheri Apoſtatæ ad avitam Eccleſiam redeant.

Saxonia Catholica.

Oppoſuit ſe primò huic libello Mulherus hoc titulo:

Spes vana Papiſtica, id eſt, Conſideratio libelli Colonienſis à quodam Sacrificulo Pontificio Petro Cutſemio editi, &c. Acceſſit D. Matthiæ Hoë &c. in Aula Electorali Saxon. Concionatoris & Theologi Primoris Epicriſis.

Alter item Hopffner h. t. *Saxonia Evangelica* Saxoniæ Pſeudo-Catholicæ D. Petri Cutſemii Presbyteri, Canonici & Chorepiſcopi Colonienſis ad mandatum peculiare Sereniſſimi Electoris Saxoniæ oppoſita & conſcripta, &c.

Prodiit quoque liber in nundinis autumnalibus Francofurti anno 1622. hoc titulo: *Saxonia religioſa* tribus ætatibus diſtincta ſummorum Imperatorum, Regum & Principum &c. per ætates ſingulas. Heroina Mater glorioſiſſima pro inclyta natione Catholico-Lutherana.... adversùs Saxoniam Romano-Catholicam à Petro Cutſemio Pontificio Doctore Coloniæ nuper editam, &c. Ego merita opponentium hîc non librabo. Hoc dicam, punctum quæſtionis ab iis ritè non fuiſſe obſervatum.

Quærebatur, quæ fides & mores Regum, Ducum, Principum Saxonico ex ſanguine ortorum fuerint ante Lutherum? Hæc quæſtio facti eſt, non juris. Oſtendit Cutſemius per octo ſæcula antecedentia, eos omninò tales fuiſſe, quales nunc Catholico-Romani ſunt vel Papiſtæ. Opponunt Mulherus & Hopffner, eam fidem ſuperſtitioſam, eos mores ex erroneis dogmatibus fluxiſſe. At id non quærebatur, cujuſmodi fuiſſent; ſed an tales, quales nunc Papiſtæ, exigunt. Hoc demonſtraverat Cutſemius, in quo ſi erravit, ſequitur Eccleſiam Chriſti à porta inferi ſuperatam fuiſſe, & mentitum fuiſſe Promiſſorem Chriſtum. Hæc unica legitima conſecutio. Igitur cùm factum negare non poterant opponentes, ad jus impugnandum tranſiliunt, imperitum deſperatæ cauſæ effugium.

His tribus reſpondetur:

Petri Cutſemii S. T. D. Apologia pro ſuo libello conſcripto Saxonia Catholica, oſtendens illius veritatem ex propria adverſarii Prædicantis Lutheranam confeſſione, cum multis ejus contradictionibus, calumniis, &c. Coloniæ ſumptu Gualtheri 1623. in 8vo pp 84. Inſcripta Scipioni Cardinali Burgheſio Protectori Germaniæ, qui vicem & amoris locum beatè (verba ſunt Cutſemii, imò omnium, qui unquam hunc Cardinalem viderunt aut nòrunt) mortui Patroni ſui Illuſtriſſimi Cardinalis Bellarmini ſuppleturum ſe juſſerat Cutſemium ſperare literis 1621. 15. Decembris ad Cutſem datis, ùt ait hic in præfat.

Parenesis Evangelica ad vos, qui ſe diſcriminatim vocant Evangelicos, ſcripta à Petro Cutſemio... in gratiam nobilis & illuſtris viri Mat-

thia

thia Hoe ab Hohenegg Sereniſſimi Electoris Saxoniæ primarii Concionatoris Aulici. Coloniæ 1631. in 4to pp. 37. Inſcripſit Leopoldo Wilhelmo Archiduci Epiſcopo Paſſavienſi.

Parenefis brevis, & ſincera & monitoria oratio Petri Cutſemii ad fœderati Belgii ſtatus ſub auſpiciis regiminis Ferdinandi infantis. Coloniæ in 4to 1605.

Velitatio epiſtolaris Theologica inter P. Cutſemium & Matthiam Hoe ab Hohenegg ſuper quæſtione: An conſultum ſit, Eccleſiam & doctrinam Lutheranam deſerere, & ad caſtra Pontificia Eccleſiæ ſe conferre? Witteberga ſumptibus Pauli Hewigri in 4to pp. 122.

De ultima mundi Monarchia Tractatus brevis, Authore P. Cutſemio 1645. in 4to pp. 120. Innocentio Papa X. inſcriptus.

PETRUS de DACIA. Sic à Provincia Ordinis Prædicatorum decima, quæ Daniam, Sueciam & Norvegiam complectebatur, nuncupatus, Suecus natione, Wisbii in Gotlandia Inſula natus, ab infantia pietati deditus, ùt primùm per annos licuit, de ſæculo relinquendo cum germanis fratribus deliberavit. Vix adoleſcens circa annum MCCXLV. Ordinem Prædicatorum amplexus eſt in patria, ſtadióque ſtudiorum, quod tum longius erat, in provincia ſua emenſo, lecturíſque quibuſdam de more apud ſuos artium, vel etiam Theologiæ perfunctus, Coloniam Agrippinam, ubi ſub Alberto Magno vigebat ſtudium generale, pro tata Provinciæ Daciæ miſſus eſt anno MCCLXVI, ibidémque non minus ſcientiæ Sanctorum, quàm eruditionis ſacræ avidus, cum Chriſtianis ad perfectiorem vitam anhelantibus, cum mirabili præſertim B. Chriſtina Stumbelenſi magnam iniit neceſſitudinem. Triennio Coloniæ peracto, ex aſſignatione Capituli Provincialis Daciæ, quo in doctrina docendíque methodo perfectior evaderet, Pariſios ad Gymnaſium San-Jacobeum ire juſſus eſt, quod & intravit anno MCCLXIX. feriâ ſextâ ante feſtum Pentecoſtes X. Maji ſcilicet. Ibidem in ipſis ſacris ſolemniis habita fuerunt generalia Ordinis Prædicatorum comitia, quibus interfuerunt ſummi Academiæ & orbis Theologi, inter quos, ut cæteros taceam, ſanctus Thomas de Aquino, qui hoc anno & ſequenti ibidem Lector & Regens ſtudii fuit inſtitutus, hinc Petrus ſub ejus diſciplina, quo valebat ingenio, quantum profecerit, facilè conjicias. Annum integrum & duos menſes cum dimidio circiter ibi moratus, inde exiit Dominicâ proximâ poſt ſancti Jacobi Apoſtoli MCCLXX. ſeu XXVII. Julii (erat Lit. Dom. E) & per Stumbelen ac Coloniam tranſiens, ubi ægrotante ſocio ſuo F. Nicolao Daco ſex aut ſeptem ſeptimanis hærere coactus eſt, XXX. Septembris iter arripuit, & Keningiam tandem feriâ ſextâ poſt Purificationem, id eſt, VI. Febr. MCCLXXI. pervenit, in ea urbe præcipuum erat Provinciæ Daciæ ſtudium, in quo juxta morem de revertentibus à Pariſienſi ſtudio Petrus primarius Lector inſtitutus, quartâ feriâ poſt ſancti Matthiæ id eſt, craſtino ejus feſti (erat Lit. Dom. D.) Theologiam è ſuperiori loco profiteri cœpit, eóque munere functus eſt ad annum MCCLXXV, circiter. Tum verò ad aliam domum in profundo terræ ſitam miſſus eſt, ùt ipſemet ait, hoc eſt, in loco, ubi rarum ab exteris commercium, ſed non diu ibi relictus fuit: nam Keningiæ Lector redditus eſt circa annum MCCLXXVII. Eo enim titulo ſe ornat in epiſtola ad Chriſtinam ſcripta XII. Octobris, ùt videtur anno illo MCCLXXVII. & eodem etiam titulo inſignitur in epiſtola ad eum data à F. Laurentio Sweo ſtudente Coloniæ in feſto ſanctæ Magdalenæ anni MCCLXXVIII. Cùm verò ipſum anno ſequenti LXXIX. cupido cepiſſet, Coloniam, imò Chriſtinam revidendi, Weſteras ſeu Aroſiam (Weſtra-aros duplici nomine conjuncto vocat) urbem Epiſcopalem in Weſtmania ſe contulit ad Provincialem F. Auguſtinum ibi in domo noſtra hærentem, à quo poteſtate ſibi factâ diſceſſit feriâ alterâ Pentecoſtes XXII. Maji, & in Gotlandiam Inſulam, quæ ei natalis, trajiciens, & aliquamdiu commoratus, exinde Lubekam, ac tandem Stumbelen acceſſit XV. Septembris feriâ ſextâ, concionéque ibidem craſtino habitâ, tertio die Coloniam intravit. Rebus demum, qua de cauſa venerat, compoſitis, ſacris reliquiis non paucis, novem præſertim ſanctarum Virginum Colonienſium minimùm capitibus collectis, ſpirituali ſolatio, qui præcipuus itineris ſcopus fuerat, Chriſtinæ mirabili, non modico collato, viciſſímque ab ea accepto, eam XXIII. Octobris reliquit, Lubecam XXIII. circiter Novembris acceſſit, Kalmarniam feriâ V. poſt ſanctæ Luciæ ſeu XIV. Decembris appulit, ibidémque in domo Ordinis Provinciæ Daciæ ac Teutoniæ viciniori hyemavit. Toto vere ſequenti & parte æſtatis anni MCCLXXX. de loco in locum tranſiit, ſortis ſuæ incertus, donec Aſſoniam, ubi Comitia Provinciæ habebantur, circa feſtum ſancti Laurentii advenit, & in actis in terram nativitatis ſuæ inquit, ſcilicet in Gotlandiam remiſſus, Visburgi, vulgò Wisbii, Lector inſtitutus eſt, anno MCCLXXXI. Comitiis Provinciæ Keningiæ affuit, ubi per literas à Chriſtina datas rogatus, ut Germanum ſuum Sigwinum recipi curaret in Provincia converſum, ei ut morem gereret, à F. Bertholdo Inſulenſis Domûs Priore obtinuit ibidem recipiendum; itáque F. Mauritius Petri amicus, & ibidem Diffinitoris Capituli Generalis ſequentis Socius electus, Viennæ Auſtriæ, ubi habitum eſt anno 1282. rediens, Sigwinum, ut in mandatis habebat, ſecum adduxit ad Capitulum Provinciale eo anno celebratum, circa ſancti Laurentii in Gotlandia Wisbii ſcilicet, eúmque F. Bertholdus Prior Inſulenſis habitu Converſorum in ſua domo induit XX. Auguſti die ſancti Bernardi, Petrus poſtea, & ut veriſimilius circa finem anni 1283. electus & inſtitutus Prior Wisbienſis, en titulo Comitiis Provinciæ anno ſequenti LXXXIV. affuit, ex quibus ad Chriſtinam ſcripſit, ad ea ſe ſanum adveniſſe, & cum Provinciali (is tum erat F. Oliverius, de quo poſtea) egiſſe, ut ejus germanus frater Sigwinus (in profeſſione dictus Gerardus) Wisbii aſſignaretur, séque, ut ante hyemem eò veniret, curaturum, ſimúlque orat, ut per Diffinitorem Capituli Generalis ſequentis anno 1285. celebrandi, vel per ejus Socium F. Nicolaum quondam Coloniæ ſtudentem ſibi ipſa Chriſtina reſcribat. Eidem Chriſtinæ ſcripſit iterum anno

1285.

1285. fortè per F. Nicolaum prædictum Bononiam pergentem, tum ipſe quartanâ vehementi febri prægravatus, & ei promittens germanum fratrem ſuum Sigwinum eam viſurum æſtate proximâ; quod tamen, an factum fuerit, dubium, imò aliò à Capitulo Provinciali hujus anni apparet aſſignatum. Nam anno 1286. idem Petrus Prior Wisbienſis è Capitulo Provinciali ſcribens Chriſtinæ, ſe datum Prioris Provincialis Socium ad Capitulum Generale Burdegalæ anno ſequenti habendum, eâque occaſione in reditu ſe eam viſurum circa feſtum ſancti Joannis Baptiſtæ, addit, ſe à dicto F. Sigwino ſeu Gerardo literas accepiſſe, quibus ſibi in domo, in qua tum erat, admodum placere ſignificabat, quæ probant jam ab anno non Wisbii, ſed alibi aſſignatum & morantem; Petrum autem anno ſequenti 1287. cum ſuo Provinciali Burdegalam ad Capitulum Generale, quod fuit Provincialium, iviſſe. Hinc conſtat, quòd in reditu Lovanii exiſtens in octava S. Joannis Baptiſtæ Chriſtinæ ſcripſerit, ſe eam ſeptimanâ ſequenti viſiturum. Quod an ſucceſſerit, non eſt, quòd ambigatur, tum ob propinquitatem loci, tum quòd via eſſet in Sueciam redeundi, ſed brevi ſe ab ea expedierit, illa ſecum auferre contentus, quæ de Virginis mirabilibus ad Octobrem 1286. ſcriptis tradita fuerant: quia Provincialem ſuum in Daciam ad Capitulum ſuum Provinciale habendum properantem comitari ſeu aſſequi tenebatur, cùm Sociorum eſſet, Comitiorum Generalium acta ad Provincialia Comitia deferre & legere. Quo anno tandem Petrus obierit, certa non habetur memoria: conjicitur tamen ante Paſcha ſequens 1288. abiiſſe ad Superos, tum quòd nihil de eo poſt annum 1287. ſciatur, tum quòd F. Olquinus ejus quondam Socius & Wisbu ſub eo Priore commorans Chriſtinæ in feſto Nativitatis beatæ Virginis anni, ut cenſent, 1288. ſcripſerit, Petrum mortuum Quadrageſimâ præcedenti. Scripſit autem hic prægrande volumen de virtutibus Virginis Chriſtinæ Chriſti ſponſæ, cui inditus eſt ab ejus morte titulus;

Acta Chriſtinæ Mirabilis Colonienſis ſeu Stumbelenſis, quæ ſcripſit F. Petrus de Dacia Ordinis Prædicatorum, qui fuit maximæ ſcientiæ & authoritatis, & Lector præcipuus inter Lectores Prædicatorum, qui dictæ puellæ Chriſtinæ fuit divinitùs datus in amicitiam, tutorem & curatorem, nec non conſolatorem ſpecialem & ſpiritualem.

Codicem MS. membraneum majoris moris ſervat Collegium Canonicorum Juliacenſium, ad quorum Eccleſiam corpus illius Beatæ demum fuit tranſlatum, ac nunc requieſcit. Acta autem illa non progrediuntur ultra Octobrem MCCLXXXVI. quia Petrus vix ſeſqui annum ultra ſuperſtes fuit, nec alius, quod fuiſſet in votis, ei ſuccenturiavit, cùm tamen Chriſtina non obierit, niſi anno MCCCXII. Etſi verò dies mortis ejus Virginis fuerit ſexta Novembris, Pappebrochio tamen viſum eſt, hæc acta dare ad diem XXII Junii, ſeu quòd dies ſit ejus tranſlationis, ſeu quòd Autographum Bollandi evaneſcenti paulatim atramento ad editionem menſis Novembris ante quinquaginta annos non prodituri eò uſque duraturum non erat. Tenent porrò acta illa longiora T. IV. Junii à p. 275. ad p. 426. hoc eſt, pp. 151.

Ex illis actis ſeriem vitæ Petri noſtri ſic placuit minutatim referre, tum quia non parum confert ad hiſtoriam Ordinis dilucidandam, quæ de Provincia Daciæ olim celeberrima tamen multùm jejuna eſt, tum quia vix aliter intelligi poſſunt acta illa beatæ Chriſtinæ, quo ad epiſtolarum in iis relatarum ſeriem quadantenus confuſa; tum denique, quia in ſuis annotatis vel Bollandus vel Pappebruchius ob ignoratam Ordinis Prædicatorum politiam, quam nec ſcire illis obvium eſt, non ſemel ceſpitârunt.

Echard & Quetif. Scriptores Ordinis Prædicatorum.

PETRUS de DUISBERG, Ordinis Teutonici Frater & Sacerdos, claruit anno 1326, quo hiſtoriam ſuam ſe abſolviſſe teſtatur in Epiſtola nuncupatoria ad Wernerum de Orſelen Teutonicorum Equitum Magiſtrum, qui elatus anno 1325. occiſus fuit anno 1330. Errat igitur Oudinus, qui eum ad annum 1426. ſcripſiſſe refert. Scripſit

Chronicon Pruſſiæ, in quo Ordinis Teutonici origo & res geſtæ (correxi Oudinum ex Cave) ab CIↃCCXXVI. ad CIↃCCXXXVI, ab alio ſubin perductum ad CIↃCCCCXXV. quo florebat, exponuntur; imò ad annum 1190. quo inſtitutus ordo, ad annum 1326. ab incerto Authore ad annum 1435. continuatum primus eam è tenebris eruit, notis illuſtravit, diſſertationibus XIX. de antiquitatibus Pruſſicis auxit, & publicæ luci donavit Chriſtophorus Kareknochius Jenæ 1679. in 4to, poſt Francofurti & Lipſiæ iterum editur. Acceſſêre in editione ultima adornata à Chriſtophoro Sparckio Jenæ in 4to Diſſertationes novemdecim, antiquitates Pruſſicas complectentes ejuſdem Sparckii beneficio.

PETRUS FRONEN Julias ex Froitzheim, Abbatiæ Steinfeldenſi incorporatur anno 1634. 5. Maji. Egit in loco profeſſionis Magiſtrum Novitiorum per annos duodecim, Sub-Priorem per duos, Priorem per tredecim, ſummâ omnium ſatisfactione. Ad multiplices inſtantias tandem ab officio Prioris liberatus, intrà cellæ anguſtias ſolus cum ſolo DEO agere geſtiens, hoc unicum ambiebat, ut, quem Steinfeldia pepererat ſpiritu, tranſacto quoque vitæ curſu cælo pareret. At dimiſſus nihilominus ad regendas Virginum Marenſium animas ſuam ibidem Creatori reddidit, Anno 1669. 14. Septembris digniſſimus (ut notat Necrologium Steinfeldenſe) cujus memoria in ore omnium jugiter verſetur. Extat Steinfeldiæ

Tomus unus ſcriptorum ejus in folio majori.

PETRUS GERRESHEIM Agrippinas, juris utriuſque Licentiatus, in antiquiſſima Ubiorum Univerſitate Collegii privati Præſes & Advocatus. Ejus ſtudio in lucem prodiit

Clavis alphabetica ſive ſedes materiarum juris univerſi, in qua omnes tituli quatuor librorum juris, velut inſtit. Dig. Cod. & Novell. artificioſâ methodo cum compendioſa eorundem explicatione exponuntur. Opus novum Authore Petro Gerresheim &c. in 12mo Coloniæ 1706. apud Wilh. Metternich pp. 192.

PETRUS GOHATZIUS Coloniæ ſancti Martini Ordinis ſancti Benedicti Cœnobita bene doctus, claruit anno 1559. Ab eodem extat

Tractatus MS. de Sacramentis in genere & in ſpecie.

Quæſtiones miſcellaneæ de ſigillo confeſſionis, & caſibus reſervatis, & aliis ejus commatis. Cod. ſig. P. 27.

PETRUS GUMMERSBACH perhoneſtâ familiâ naſcitur in Metropoli Ubiorum anno 1679. In Societatem JESU adlectus anno 1695. 15tâ Aprilis, quatuor in eâdem vota profeſſus 1709. 15. Auguſti, literas tum manſuetiores, tum ſeveriores per annorum viginti decurſum eâ tradidit dexteritate & literariæ juventutis utilitate, ut viri in vario ſcientiarum genere verſati nomen paſſim ſortitus ſit: ingenii uti erat facilis, & ad gratificandum prompti, ità nihil omittebat eorum, per quæ ſive in alloquiorum religioſa facetia, ſive in exteriori morum ſoavitate aliorum gratiam ſibi demereretur. Chriſti crucifixi & beatæ Virginis exitiis cultor eximius, id quod teſtatum fecerunt continua in agone ultimo ad JESUM & Mariam ſuſpiria, ſub quibus Crucifixum identidem amplectens, lentâ tabe conſumptus, animam Creatori ſuo reddidit 3. Maji anno 1730. Marcoduri. Scripſit

Geiſtliche Einöde zur eintägigen Gemüths-Verſammlung in einem jeden Monath des Jahrs erſtlich in Frantzöſiſcher Sprach zuſammen getragen von R. P. Croiſet Societatis JEſu, nachmahls wegen unglaubiger darans aller Orthen verfolgter Seelen Fruchs von einem Prieſter Ordinis Oratorii ins Italiäniſche, und endlich auff ſehr vieler hoch- und niedrig- geiſt- und weltlichen Stands- Perſonen Erſuchen ins Teutſche überſetzet von einem Prieſter eben ſelbiger Geſellſchafft JEſu. Cöllen bey Servas Noethen an der hohen Schmidt im Jahr 1723. Superiorum permiſſu & privilegio. in 8vo pp. 442.

Compendium Excitatoris Chriſtiani duobus in folio voluminibus octavâ jam vice excuſi ab Authore Reverendiſſimo D. Joſepho de Barzia Epiſcopo Gaditano Hiſpanicè, Germanicè non ità pridem à docto quodam viro, nec ſinè fructu, nunc demum Latinè verſum à R. P. Petro Gummersbach Soc. JEſu. Coloniæ apud Servatium Noethen anno 1724. Superiorum permiſſu & ſpeciali privilegio ſacræ Cæſ. Majeſt. in 4to pp. 781. præter præfationes & indicem.

PETRUS HOLTZEMIUS Daventrienſis, Philoſophiæ ac Medicinæ Doctor, ejuſdémque in celeberrima Colonienſi Univerſitate per annos viginti quinque Profeſſor ordinarius, primarius Sereniſſimi Principis Philippi Wilhelmi Comitis Palatini ad Rhenum, utriuſque Bavariæ, Juliæ, Montium, Cliviæ Ducis &c. Conſiliarius & Archiater, Pharmacopolarum & Chirurgorum Viſitator, Examinator ac Diſpenſator, variarúmque legum rem medicam ſpectantium, per parentem conditarum Reſtaurator, Conſervator & Auctor, conjuge Cæciliâ Dorhoffs relictâ cum quinque filiis, obiit Coloniæ anno 1659. 30. Octobris. Filius erat Petri & Catharinæ Glaſers. Ille fuerat medicinæ Doctor, Comes Palatinus, Sereniſſimorum Colonienſis Electoris & Principis Palatino-Neoburgici Archiater & Conſiliarius obierat anno 1651. 20. Aprilis, uxor Catharina obiit anno 1664. tertiâ Aprilis, ambo in Parochia S. Petri ſepulti. Scripſit

Prognoſticon vitæ & mortis libris II. verſu rythmico conſcriptum, cum exegeſi ad ſingulos verſus. Coloniæ apud Grevenbrochium 1605. in octavo.

Deſcriptionem fontis medicati ſancti Antonii, vulgò Tillerborn dicti prope Andernacum. ibid. apud Herm. Mylium. 1620. in 8vo.

Eſſentiam Hellebori rediviuam 2dò extractam ſive rectificatam. ibid. 1628. in 8vo.

Pharmacopœam ſive Diſpenſatorium Colonienſe. Accedit Examen ſimplicium medicamentorum carmine rythmico. Item Nomenclatura chymicorum & abſtruſorum vocabulorum, cum notis chymicis. ibid. apud Birckmannum 1627. in folio.

PETRUS JULIACENSIS Ordinem ſancti Brunonis ingreſſus, & profeſſus Domûs Buxiæ prope Memmingam Sueviæ oppidum, vixiſſe in Ordine laudabiliter admodum dicitur annos 55, ac tandem feliciter hinc emigrâſſe anno 1546. Conſcripſit

Opus de æquationibus Planetarum. MS. extat in Carthuſia Colonienſi pulpito O. O. n. 174.

Ejuſdem Petri de Juliaco Tractatus de modo virgulandi ſeu menſurandi vaſa. ibidem eodem pulpito & numero.

PETRUS KEMMERICH ſancti Martini apud Ubios Ordinis ſancti Benedicti Cœnobita, eruditionis laude clarus, ſacræ Theologiæ Licentiatus, ejuſdémque ac Philoſophiæ per plures annos Profeſſor, ac demum Paſtor in Flittardia, obiit anno 1695. die 12. Junii. Reliquit inter alia ſuæ doctrinæ depoſita

Opuſculum Catecheticum in decem præcepta Decalogi MS. in ejus loci Biblioth. Cod. ſig. B. 30. Plura alia ſcripſit, quæ intercidiſſe creduntur.

Ex Commentariis Oliv. Legipont.

PETRUS KERSMAN, dictus SINTZICH, Agrippinenſis. Anno 1599. rogatu Henrici Rothaupten Senatoris urbis Lipſienſis miſſum ſibi ab eodem *Francicum librum Germanice habitu vulgavit. Eodem libro excerpta è libris Senecæ huc ſpectantia donavit patria ſua legenda, ac demum hymnum Eccleſiæ: Audi tellus,*

Fürtreffliche Handlung vom Tod und Leben, vorhin in Frantzöſiſcher Sprach beſchrieben, jetzo aber verteutſcht durch P. Kerſman, genant Sintzich. Hierzu kommen Verteutſchungen unterſchiedlicher Sprüchen Senecæ, neben dem Kirchen-Traur-Geſang: Audi tellus, in Reimen verfaſſet durch Abraham Lamberg 1601. in 8vo pp. 293. Lipſiæ, ùt videtur, impreſſus. Liber moratus totus nullà labe hæreſeos infectus. Dicatur Henrico Rothaupto Senatori Lipſienſi.

PETRUS KEUZÆUS Aquenſis ſacræ Theologiæ Licentiatus, & Coloniæ in Gymnaſio Montis Philoſophiæ Profeſſor publicus & ordinarius annis 32. Canonicus Collegiatæ Eccleſiæ B. Andreæ, obiit 1656. 30. Julii.

Con-

Concluſiones tripartita in octo libros Phyſicorum, quarum prima Ariſtotelis, altera Doctoris Angelici S. Thomæ de Aquino, tertia rationis eſt. His diſputatio de ſubſiſtentia & exiſtentia non tantùm Philoſophia, ſed etiam Theologia ſtudioſis fructuoſa inſeritur, Authore Petro Kenzao, &c. Coloniæ Agrippinæ imprimebat Henricus Kraffe 1632. pp. 276. in 8vo.

Titulus ſecundi:

Concluſiones tripartita in duos libros de generatione & corruptione, quarum prima Ariſtotelis, altera S. Thomæ, tertia rationis eſt, Authore P. Kenzao Ss. Theol. Licent. in Gymnaſio Montis, celeberrimæ Colonienſis Univerſitatis Philoſophiæ Profeſſore. Coloniæ Agripp. apud H. Kraffe ſumptibus Authoris 1635. pp. 192. in 8vo.

PETRUS LEURENIUS in Colonia Agrippinenſium natus 1646. 13. Maji, inſtituitur in Gymnaſio Tricoronato variarum linguarum cognitione, politioribus & ſeverioribus artibus, Magiſter promulgatur anno 1663, eodémque anno Societatem JESU inter Novitios Trevericos amplexatur die 13. Aprilis. Inde reſtitutus patriæ, hauſto Ignatiano ſpiritu reſtituit cum fœnore Univerſitati & Gymnadi celeberrimæ docendo linguas & diſciplinas, quas puer ibidem didicerat. Vota quatuor anno 1679. profeſſus 15. Auguſti, Cathedras Philoſophicas, Mathematicas Theologiæ ſpeculatricis ac Canonicæ aurigante obedientiâ annis bene multis implevit & ornavit, relatus ab Senato Theologico antiquiſſimæ Trevirûm Univerſitatis inter eximios Proceres divinioris ſcientiæ, cui novum decus addebat linguarum Orientalium, Hebraicæ, Chaldaicæ, Syriacæ Arabicæque peritia ſingularis, ſpecimine vario; ſed MS. nondum edito teſtata. Amplam eam Encyclopœdiam vaſto ingenio ſuffecerat labor perpetuus evolvendorum librorum nullo otio interpellatus; ubi verò invito penè vacatio obtigerat aut librorum penuria, imagines ſacras aut florum opere, quod aiunt, miniato pingebat. Ipſi adeò Electori Trevirenſi Franciſco Ludovico corona ex floribus ipſius manu ad vivum pictis oblata fuit, aut limbos ligneâsque Lipſanothecas Sandarcia diluebat aut imbuebat gommitione juniperinâ, expoliebárque in utroque artificii genere nulli ſecundus. Inſignia hæc naturæ capacis ac de ſuo fœcondæ dona æquabant, imò ſuperabant longè cœleſtia dona & ſolidarum virtutum decora, ob quæ Collegio Confluentino præeſſe juſſus fuit Eminentiſſimo Electori Joanni Hogoni graviſſimo meritorum æſtimatori apprimè charus. In beatum Joſephum teneram pietatem oſtendit erecto ſub ejuſdem titulo altari perquam nitido; ſumptum induſtria & ingenioſa Petri charitas invenit. Fatalis morbus ſupremus docuit patientiam viri ſemeſtri ſpatio toleratus, & ipſius inſtantis mortis angores, quos leniebat, miſſis identidem ad DEUM & Patronom Joſephum ſuſpiriis, aut auſcultandis iis, quæ ipſus olim eum in finem ſcripſerat. Sacramenta exeuntium exquiſito pietatis ſenſu ſuſcepit, & contra quàm metuebat, tranquilliſſimo mentis ſtatu migravit ad Dominum 16. Novembris 1723. Confluentiæ. Scripſit

Univerſa Philoſophiæ compendium, in folio & in 16to Coloniæ typis viduæ Metternich anno 1683.

Forum beneficiale, ſive quæſtiones & reſponſa Canonica, materiam de beneficiis univerſam complectentia in folio Tomos tres. Coloniæ ex officina Joannis Wilhelmi Frieſſem 1704. Opus Eruditorum omnium in Italia maximè & Hiſpania commendatione exceptum. Recuſum Coloniæ & Venetiis.

Vicarium Epiſcopalem ſive Tractatum quaternarium per quæſtiones & reſponſa Canonica deductum, materiam hodiedum in Eccleſiis Metropolitanis & Cathedralibus quotidiano ferè uſu celeberrimam, de Epiſcoporum Vicariis, ſcilicet Vicario Generali, ejuſdémque Coadjutore ac Capitulo Sede vacante & Archi-Diacono complectentem. Coloniæ ex officina Joannis Wilhelmi Frieſſem, typis Joannis Everardi Fromart 1708. in folio.

Forum Eccleſiaſticum, in quo jus Canonicum univerſum librorum ac titulorum ordine per quæſtiones & reſponſa in iis, quæ utrique juri communia ſunt, explanantur. Tomi quinque in folio Moguntiæ 1717. ſumptibus Joannis Mayeri Typographi Aulico-Academici. Tomus II. & III. ibid. Tomus IV. & V. Moguntiæ & Auguſtæ Vindelicorum 1720.

Paravit etiam prælo Dictionarium hiſtoricum de Authoribus, qui ſcripſerunt in jus Canonicum ac civile & Theologiam moralem.

Tabulas quoque linguarum Arabica, Syriaca, Chaldaica ac Hebraica typo certè dignas.

Vertit Dictionarium urbium è Germanico in Latinum vir indefeſſi ſtudii ad ultimam penè literam alphabeti pervenit, ſed, ut opinor, morte impeditus perficere non potuit.

Ex annuis Collegii Confluentini & Hiſtoria Gymnaſii Tricoronati.

PETRUS LIEBERING Civis, Ludimagiſter, Arithmetices & Ortographiæ Doctor publicus Bonnæ 1717. Edidit

Neues Schlüſſelein der Italiäniſchen Practic die mehrende in täglicher Handthierung vorkommende Rechnungs-Fäll auff eine neue und beſondere kurtze Manier ſicherſt zu berechnen, zum erſtenmahl in Druck gegeben durch P. Liebering. Bonn in Verlag Conſtantin Müller 1714. in 12. pp. 48.

Compendium, dann zu weiterer Ubung vorgeſtellten Practic, ſo fort aller anderer principal Regulen die nothwendigſte Exempla ebenmäſſig elaborirt, und nun zum erſtenmahl ans Tags-Licht gegeben durch P. Liebering. Bonnæ apud Conſtantinum Müller 1714. in 12mo ſimul cum primo pp. 224.

PETRUS LIPHAUSEN Cartuſianus Colonienſis ſcripſit

Sacrum Diarium pro ſingulis feriis totius anni. Extant in Cartuſia Colon. MSs. duo Tomi OO. 167. 168.

PETRUS LOY ſacræ Theologiæ Licentiatus, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, & Conventûs Colonienſis quondam Prior. Reliquit

Additiones manuſcriptas ad Anaſtaſin Auguſtinianam P. Gratiani, quæ extant Lovanii in Bibliotheca Auguſtiniana.

Hiſtoriam ſeu Necrologiam Conventûs Colonienſis, quæ extat Coloniæ, ubi & obiit 1658.

PETRUS LUDOVICUS Comes de la Marck in Schleiden, Lumay & Setain, Frater natu major Comitum de la Marck, locum tenens Generalis exercituum Regis Chriſtianiſſimi, Eques Ordinum ejuſdem Regis Magnus Hiſpaniæ primæ claſſis, Eques velleris aurei, Gubernator Cameracenſis, vir incomparabilis prudentiæ, notæ ex legationibus obitis ſub Regibus Francis Ludovico XIV. & XV.* Editus ab eodem fuit

Panegyricus Reverendiſſimo & Sereniſſimo Principi ac Domino Maximiliano Henrico Archi-Epiſcopo Colonienſi, ſacri Romani Imperii Electori dictus à Petro Ludovico Comite de la Marck Colon. 1688. typo Petri Alſtorff in folio pp. 46.

PETRUS MATZENRADIUS Juliacenſis, Paſtor Haverdenſis, *Carmina varia* edidit non uno tempore ſcripta in laudem Principum. Eſt inter ea:

Converſio ad Orthodoxos Sereniſſimi Gulielmi Wolffgangi Ducis Neoburgici vario metri genere. Leodii 1614. in 8vo.

PETRUS MICHAEL, cognomento BRILMACKER, natus Coloniæ Ubiorum patre Marco Michaële Brillmacher cive & Senatore Colonienſi, & byſſinæ rei commercio addicto, anno ſalutis 1542, & in Societatem JESU ingreſſus anno 1558. die 19. Maji, poſitis religioſæ vitæ rudimentis & Philoſophicis eruditus Lutetiam Pariſiorum miſſus eſt, P. Joanne Maldonato Præceptore uſus, ſacræ Theologiæ operam navavit, quem redditâ vice Hebraicè docuit. In Societate JESU Rhetoricam profeſſus eſt, dein & Hebræas literas: erat enim Germanicâ, Latinâ, Hebraicâ linguâ facundus, Græcâ verò & Gallicâ mediocriter doctus. Sacræ Theologiæ Licentiatus ab anno 1578. ad annum 1582, Theologiam docebat Coloniæ in Burſa Coronarum in vico San-Maximinianæo, & conciones ſacras ad populum habebat, & confeſſionibus excipiendis operam dabat. Anno 1578. vigeſimâ ſecundâ Febr. Coloniæ in aurea Camera Divæ Urſulæ vota quatuor Profeſſorum edidit. Subin videtur deſtinatus Werlam ad gliſcentem illic favente Acatholicis Gebhardo hæreſin in cunis ſuffocandam.

Cum eloquentia conjunctam habuit prudentiam & quanddam excelſum animi robur; itáque multis Germaniæ Principibus familiaris & charus fuit, & legationibus ipſorum nomine præclarè functus, vir privatim & publicè ad hominum utilitatem natus. Rectorem egit Spiræ annos ſex, Monaſterii Weſtphaliæ octo, ubi ſolâ in DEUM fiduciâ fretus, licèt obolum non haberet, magnificum ædificium pro ſcholis cœpit & perfecit, atque eâdem animi magnitudine templi novi fundamenta jecit. Erat valde humilis, eximiâ charitate, nullo faſtu, nullo ſupercilio, tempeſtivâ comitate, ſimpliciſſimâque prudentiâ, quibus artibus non modò familiarium ſibi animos, ſed alienorum etiam à noſtro Ordine & à ſincera fide aberrantium Societati benevolentiam conciliavit, multùmque in veteri Saxonia nomen illuſtravit. Imbecillo quamvis corpore & viribus defecto, nunquam tamen ceſſabat, ſemper nova remedia excogitabat, quibus vulnera ab hæreſi inflicta ſanarentur. Ejus inſtitutione & operâ multi Hæretici ad Eccleſiam Catholicam rediêrunt. Stephanum Iſaacum, qui ex Judæo malè Chriſtianus, ex Chriſtiano factus Miniſter Calviniſta, in cultum ſanctarum imaginum erat debacchatus, ſcriptis confutavit ac fregit. Joannem à Münſter Weſtphalum, avitâ nobilitate & Grammatices cognomine inflatum, & ſtolidè concionantem, atque ad certamen provocantem apologetico ſcripto repreſſit, & ſilere compulit: itá ſcribendis libris diu labantem ejus oræ tractum ſuſtentavit. Quæ res ùt à bonis ei benevolentiam, ità à religionis hoſtibus, quos vitâ, voce & ſtilo urgebat, inexplicabile odium conciliavit, ut ſæpiùs ad necem & vincula quæſitus ſit. Semel etiam atque iterum ab illis circumventus, & per ſpeciem amicitiæ ad menſam invitatus, inter epulas venenum incautus hauſit. Valida tum quidem amicis adhibentibus antidota, cùm acerbiſſimo cruciatu hauſtam pharmaci peſtem ejecit, ità, ut in præſens convaluerit utcunque; interim vi peſtiferâ viſceribus impreſſâ ſubinde repullulante acerbiſſimè cruciabatur. In hac ſalutis viciſſitudine multos annos duxit Monaſterienſi Collegio præpoſitus. Medicorum juſſu variæ biennio extremo tentatæ ſunt aquæ, ac ne tum quidem, cùm eſſet ad Balneas Schwalbacenſes, in tam afflicta valetudine licuit eſſe otioſo. Fœminas tres curandæ valetudinis causâ ibi degentes, Catholicis viris poſtulantibus, ab hæreſi tradoxit ad Eccleſiam Catholicam. Sereniſſimus Bavariæ Dux, cùm eodem veniſſet, ſæpiùs patrem inviſit, horáſque multas lecto aſſidens cum ſolo piis colloquiis traduxit, & medicis omnem curam ipſius ſollicitudinémque commendavit, ex quibus cùm cognoviſſet nullam ibi ſupereſſe ſalutis ſpem, & morbus indies ingraveſceret, propriâ lecticâ Moguntiam curavit deportandum, ubi antiquo tandem veneno extinctus eſt die 25. Auguſti anno ſalutis 1595, ætatis 53, ab inita Societate Jeſu 37, ab emiſſa profeſſione quatuor votorum 16. Scripſit P. Michael partim Germanicè, partim Latinè

De Communione ſub altera tantùm ſpecie ad modum Chriſtiani colloquii. Coloniæ apud hæredes Quentelii in 8vo pp. 279. 1582. Dicatur Gebhardo Truchſeſſio Archiep. Colon.

Sertum peccatorum. Coloniæ apud Quentelium 1563. in 12mo.

Controverſiarum Dialogos quinque de Auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, ex partis utriuſque elucubrationibus fideliter concinnatos, in quibus omnia, quæ hactenus de Corporis Chriſti præſentia, panis & vini tranſubſtantiatione, ubiquitate, ſacrificio, communicandi legitima ratione & veneratione diſputata ſunt, familiariter & peramanter conciliantur. Coloniæ apud Geruinum Calenium & hæredes Quentelios in octavo.

Tranquillo animo ſcriptus liber ſi quis alius & ſtilo puriore dialogo tertio argumenta vel pſeudo-

ſyllo-

ſyllogiſmos à Stephano Iſaaco Paſtore B. M. V. ad Indulgentias Patri Michaëli exhibitos dedocuit potiùs & correxit, quàm acerbiori ſtilo corripuit. Quæ manſuetudo ſtudiosè ſuſcepta novæ criminationis occaſio fuit Stephano, poſt Apoſtatæ à fide & Sacerdotio; quaſi conſutari non poſſent ſchiſmata *Seductoris*, ut videre eſt in operis ſequentis pag. 313. recuſus anno 1603. Coloniæ apud Arnoldum Quentel in 8vo.

Chriſtianam & ſolidam detectionem errorum Joannis à Munſter. Monaſt. Weſtph. per Lambertum Raesfeld in 4to pp. 334. præter præfationem.

Exceptionem Prodromi Calviniani contra Joannem à Münſter. Monaſterii Weſtph. per Lambertum Raesfeld in 4to pp. 74.

Catechiſmum. Coloniæ per Arnoldum Quentel in 12mo pp. 760. 1586. Dicatur Wilhelmo & Jacobo Juliæ & Montium Ducibus.

Epiſtolam ad amicum, quâ tanquam ſpongiâ deterguntur calumniæ Stephani Iſaaci ex Judæo Pſeudo-Chriſtiani.

Evidiothecam pro Lippienſibus in fide Catholica libellum, qui multorum librorum loco de omnibus Chriſtianæ fidei dogmatibus ita tractat, ut facilè cognoſci poſſit, ubi ſit vera fides. Monaſterii Weſtphaliæ 1609. in 8vo.

Cùm Heterodoxi pro more ſuo Petrum Michaëlem Brilmakerum inſectarentur, & calumniis impeterent, ſubornârunt ſimplices, qui fracta conſpicilla refici peterent. Hâc occaſione ſcripſit librum, hoc titulo:

Evidiotheca, Brillen-Kâſtlein, das iſt, ein newes ſehr nützliches Buch, in welchem an ſtatt vieler Bücher dem innerlichen ſchwachen Geſicht mit kurtzen Schluſsreden aller Artickel Chriſtlicher Religion und derſelben gründliche Beweiſs als mit guten weit und nahe ſehenden Brillen zu ſehen gegeben wird, welche aus den ſtreitbaren Partheyen recht habe vor GOtt, geſtellt durch P. M. Brillemaker, gedruckt zu Munſter in Weſtphalen in 8vo pp. 785. Sed hæc ſecunda editio eſt, & patet ex præfatione. Dicatio facta eſt Theodoro Fürſtenbergio Principi Epiſcopo Paderano. Conſcripta eſt 1592. 5.Octob. Monaſterii. Primam editionem non vidi. Recuſus liber Monaſterii Weſtphaliæ 1605. in 8vo.

Serta honoris & exultationis ad Catholicorum devotionem exornandam in octavo typo Quenteliano.

PETRUS MOCKEL ingreſſus Ordinem ſancti Norberti, profeſſionem fecit Steinfeldiæ. Ex Priori Seynenſi, ac poſtmodum Steinfeldenſi Parochialis Eccleſiæ Marmagenſis Paſtor doctus & ſedulus, obiit anno 1580. 27. Septembris. Scripſit

Chorum omnium Sanctorum, ſive duodecim libros hiſtoriarum de omnibus Sanctis per Dom. Georgium Wicelium Seniorem aliàs congeſtos Latinitate donavit.

PETRUS de MOLLENBECK Ordinis Fratrum Minorum ſancti Franciſci Conventualium, in Conventu Colonienſi quondam Lector. Scripſit

Repertorium in Commentaria Nicolai Lyrani editum Coloniæ 1480. ad cujus frontem legitur: Tabula noviſſima in libros veteris ac novi Teſtamenti Doctoris famoſiſſimi Nicolai de Lyra directiva per devotum ac reverendum Patrem F. Petrum Mollenbeck Ordinis Minorum, ac egregium Conventûs Colonienſis Lectorem.

PETRUS MOERS natus eſt Coloniæ Agrippinæ anno 1661. die 5. Martii patre clariſſimo & prænobili Petro Moers Senatore & Cameræ ætariæ Aſſeſſore, matre Margarethâ Bleckman. Studiis operam dedit in Gymnaſio Tricoronato, Magiſter artium renuntiatus anno 1678, eodem anno ad Societatem JESU admiſſus, Treviris Novitiatum ingreſſus eſt. Literas humaniores docuit Duſſeldorpii & Monaſterii Eifliæ, Theologiam audiit partim Monaſterii Weſtphaliæ, partim Coloniæ. Poſt probationis annum tertium confectum geminum curſum triennalem Philoſophiæ in Gymnaſio Tricoronato celebravit: eo tempore magnum numerum peperit variis religioſorum Ordinum aſceteriis & Societati noſtræ: nec mirum, cùm in primo curſu 191, in ſecundo numeraret diſcipulos 214 anno 1694. Subin præfecturam geſſit Gymnaſii Trevirici quinquennio. Sodalitatem majorem Academicorum Dominorum Treviris octennio, Coloniæ decennio ſacer Eccleſiaſtes rexit. Ex hoc exercitio ſacræ Rhetoricæ Superiorum juſſu Trevirim conceſſit, laureâ Doctoratûs Theologici ibidem inſigniendus. Cooptatus dein ad Collegium ſacræ Facultatis Theologicæ Colonienſis, & receptus ab admodum Reverendo & Eximio P. Petro Dham S. J. ſacræ Theologiæ Doctore, offerentibus carmen paſtoritium, & accinentibus binis è fratre nepotibus anno 1712 Convictum Xaverianum Coloniæ ſeptennio gubernavit. Annis viginti duobus Theologiam Treviris & Coloniæ docuit: nec minùs operam ſuam ſpiritualem & eloquentiam variarum Eccleſiarum cathedris & ſupplendis Latinis Academicorum allocutionibus impendit. Tribunali ſacro pœnitentium nunquam non affixus, uſque in ſeram ætatem jam cæcus. Scripſit

Librum diviſum in duas partes in octavo.

Primæ partis titulus:

Armatura fortium. Coloniæ Agripp. ſumptibus hæredum Petri Pütz 1734. pp. 292.

Alterius titulus:

Jubilus fortium. Coloniæ ſumptibus ejuſdem 1734. pp. 290.

Theologia moralis univerſa MS. ex probatiſſimis Authoribus contracta, mediâ rigidos inter & laxos incedens viâ per propoſitiones a diverſis ſummis Pontificibus damnatas demonſtrata, pro majori legentium commoditate in duas partes diviſa, in 4to duo Tomi ſpiſſiſſimi.

Inanis gloriatio rectæ rationis & orthodoxæ fidei ſinceritate confuſa & depulſa oſtenſis erroribus theſium, quas illarum Author tanquam à Ss. Auguſtino & Thoma approbatas, ac Pontificis laudibus recenter ornatas typis publicis evulgavit, palámque propugnavit anno 1726. die 18. Julii à quodam Calviniana ac Janſeniſtica gratia efficacis.

Oſore Tridentino ac Pontificio Catholico MS, in octavo.

Vita venerabilis ſervi DEI P. Jacobi Moers Miſſionarii Sinenſis, mortui in itinere Mozambici 1691. Latinè ſcripta a Petro Moers fratre germano.

PETRUS MORITZ Coloniæ Ubiorum natus, ſtudiis operam dedit ibidem in Gymnaſio trium Coronarum, ſuúmque animum virtutum & ſcientiarum donis egregiè excoluit, eo cum profectu, ut inſignis Collegiatæ Eccleſiæ ad ſanctos Apoſtolos intrà Coloniam Canonicus & Paſtor templum honoris ſibi aperuerit, in quod cùm per admodum reverendum & eximium Dominum D. Chriſtianum Newenthal Elſiom ſacroſanctæ Theologiæ Doctorem & Profeſſorem ordinarium, nec non inſignis Collegiatæ Eccleſiæ ad ſancti Andreæ Apoſtoli Eccleſiæ Colonienſis Canonicum Capitularem ad deportandam Licentiæ Theologicæ lauream induceretur, applaudebat velut ſuo olim Alumno Tricoronata Pallas anno 1681. Materiam uberem ſuggerebat ad alluſiones pulcherrimas Petri Moritz inſigne gerens duas claves decuſſatim, ad quod epigramma ſequens:

Cernis? habet claves, quid mirum eſt, debuit illos
Paſtor Apoſtolici Petrus habere gregis.
Ut claudat pandátque: duas habet: utraque ſervit:
Claudat ut una ſtygem, pandat ut una polos.

Scripſit edidítque

Manuductionem ad linguam Hebraicam, unà cum analyſi Grammatica Capitis primi Geneſeos, in gratiam Theologorum Colonienſium, typo Petri Theodori Hilden *Coloniæ in 8vo pp. 104.*

PETRUS NICOLARTZ ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus, illuſtris Eccleſiæ ſancti Gereonis Canonicus Coloniæ, Sereniſſimi Electoris Colonienſis in ſacris Conſiliarius, Præfectus Sodalitio Eccleſiaſticorum in Oratorio publico Patrum Societatis JESU anno 1643. Ejus ſtudio in lucem prodiit

Aurea clavis paradiſi Beatorum, omnibus Chriſtianis, maximè Clericis, quotidie uſurpanda, præcipuè hâc funeſtâ atque mæſtâ belli tempeſtate. Sereniſſimo Electori Ferdinando dicata à Petro Nicolartz. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1643. in 16to pp. 120.

PETRUS OSTERMAN juris utriuſque Doctor, Collegii juridici Dictator in Univerſitate Colonienſi, ſacræ Cæſareæ Majeſtatis Imperialis Aulicus, ac Eminentiſſimi Archi-Epiſcopi & Electoris Moguntini ſecretior Conſiliarius.

1631. *Diſputationes VII. ſelecta ad ordinationem Cameræ ſacri Romani Imperii habita in celebri Collegio juridico Agrippinenſi, Præſide clariſſimo & conſultiſſimo Domino Petro Oſtermanno J. U. Doctore, Collegii juridici Dictatore. in 4to excudit* Petrus *à Brachel.*

1632. *Diſſertatio irenica de pace religionis, ex qua dilucidè cognoſci poteſt, quomodo pax religionis inter Germaniæ Proceres Catholicos & Proteſtantes anno 1555. erecta in Imperio ſit obſervata ac obſervanda fuerit ſub dictatura clariſſimi & conſultiſſimi Petri Oſtermanni J. U. Doctoris in Collegio juridico, propoſita à Joanne Erlhoff in 4to typo* Petri *Brachel pp. 72.*

Ars imperandi & parendi, ſeu proludium reſtabiliendi & conſervandi Imperii Romano-Germanici, & palladium exulantis ubique pacis univerſalis libris quinque adornatum, Authore Petro Oſtermanno &c. &c. Moguntiæ in Typographia Nicolai Heil in 4to pp. 254. Dicatus liber Ferdinando III. Auguſto ab Authore.

PETRUS PAULUS RUBENS naſcitur Coloniæ anno 1577 28. Junii præclaris parentibus in Parochia ſancti Petri in æde, quam Jabachii incolunt in vico ſtellato. Pictura ſummæ aræ in templo ſancti Petri exhibens Petri martyrium ſignum eſt grati animi erga Eccleſiam, in qua Chriſto genitus fuit. Antverpiæ natum fuiſſe eſt error Belloni in vitis Pictorum & Lexici univerſalis hiſtorici Lipſienſis de anno 1722. Tom. IV. p. 123, qui anno 1527. natum dicit ſecundò errans. Vide *Joachimum von Sandrart Tom. 1. Teutſcher Academie von Bau-Bild und Mahlerey-Kunſt 1675. in folio Norimbergæ p. 290. parte 2. Tom. 1. Lib. 3.* Applicatus ad omnes puerorum exercitationes literarias prodebat mirum ingenium, unde cauſis agendis deſtinatus olim erat; ſed indoles ad picturam propenſa vicit conſilia parentum. Ad artem pictoriam ſemper gliſcebat amor, mutato hoc ſuo conſilio cum Tobiæ Verhoch celeberrimi tum temporis per urbem Antverpienſem Artificis diſciplinæ, poſt Octavio de Vehn inſtituendum commiſêre, ubi primis initiatus rudimentis, tam avidè artis præcepta arripuit, ut Albertus Archi-Dux Auſtriæ illius primùm operâ in ſacris quibuſdam hiſtoriis uſus fuerit; à ſe dein ad Mantuæ Ducem in Italiam ablegâris, quò ex pretioſiſſimis ejuſdem palatii picturis, quarum ſimiles vix tum habebat Europa, aliquid delibaret; inter quas tamen, delectu habito, Venetorum maximè probavit methodum. Inde Romam ſe contulit, antiquorum ibidem ſtatuas, & Michaëlis Angeli, Leonardi de Vince, & Raphaëlis d'Urbino celebrata per Italiam opera coram luſtraturus. Pinxit ibidem Duci Mantuæ duas pro ara principe tabulas, in una quidem Sanctos, Sanctas in altera, utroſque juſtâ hominis ſtaturâ, quæ adhuc hodie in urbe juxta aram maximam in templo, quod *Chieſa nova* dicitur, aſſervantur. In alia item tabella exhibuit Chriſtum utrâque manu clavis affixum, pedibus autem præter morem ſolutis, & liberè pendulis viſitur hæc in alia Baſilica ſacra, cui nomen: *A ſanta Croce in Jeruſalem.* Satiato jam Romæ antiquis monumentis animo, regreſſus Mantuam, atque inde demum ad Ducem Albertum in patriam revertit, ubi ſuâ in omnes comitate mirum quantum allexit hominum animos, tantámque ſibi apud ſummi pariter atque infimi ordinis non in Belgio modò, ſed totâ etiam Germaniâ viros laudem peperit, ut nulla ferè Principum aula, nulla Pictorum officina eſſet, quæ non

aliquid

aliquid ſibi à Rubenſio expoſceret. Ità Galliarum Regi porticum Pariſinam, palatium Luxemburgicum, Henrici IV. ejúsque Sereniſſimæ Conjugis res geſtas ad ſtuporem adumbravit. Hiſpaniarum deinde Principi, aliíſque ubique regni aulæque Proceribus ſuam accommodavit operam.

Conjuge interim morbo fatali correptâ, & irritâ omni Medicorum ope, opinione citiùs defunctâ, mœroris abſtergendi gratiâ in Hollandiam abiit, inſpecturus mira, quæ jam tum famâ acceperat. Trajectum itáque appulſus, Hundhorſtium inviſit. Is accepto benignè lautéque habito homini, quidquid pretioſi in cubiculo repoſitum habebat, oſtendit; inter alia etiam Diogenem Athenis in foro quærentem homines. Rubenſio inventio placuit, cæterâ tamen juvenis adhuc, & ea in arte nondum veterani militis opus eſſe conjectans, rogabat, quis Pictorum (quorum eo in conclavi bene multi aderant) ejus tabellæ author eſſet? Hundhorſtius, intento in Sandrartium digito, hic, inquiebat, Germanus adoleſcens operi huic admovit manum. Quo audito, laudatis hiſce tirunculi initiis, ad majora olim tentanda addidit animos. Ab hoc Abrahamum Blomart, Cornelium Pullenburg, alióſque ſalutaturus adiit. Trajecto Amſtelodamum vela fecit, omnibúſque per Hollandiam introſpectis, Hundhorſtii præclaram pingendi methodum, maximè in umbratilibus, Blomartii nobilem delineandi artem, & ſcitas Pullenburgii icunculas, regionúmque item, ruderum armentorúmque bellas admodum ſynopſes imprimis probavit. Poſt hæc Regi Angliæ Carolo Stuarto Ducíque Buckingan grandia multa paravit opera, quæ, ut tantò elucubraret citiùs, diſcipulorum, quorum bene magnum alebat numerum, operâ uſus fuit. Dum totam sei pingendæ ſummam in arctiorem tabellam colligebat ipſe, quam in ampliori dein tela Antonius von Dick aut Jacobus Jordanus von Huck aut alii ejus Mathetæ elaborarent. Ipſo demum illitis hinc inde quibuſdam, ubi uſus poſceret, colorum cruſtulis, aut majoris momenti rebus ſuâ manu depictis, colophonem adjiciente. Interea temporis ad uxorem alteram appulit animum, atque celeberrimam eâ ætate & à forma, & à virtute virginem *Simenter* duxit. Novam præterea ſibi erexit domum, adſtructo juxta Technophylacio ab illabente per tectum in picturas lumine ſummopere commendando. Id quod Duci Buckingamo ità ſalivam movit, ut, quò citiùs ſuum nobili arte ditaret palatium, ſexaginta aureorum Belgicorum millibus iſta ſolverit. Quare apiè aliquando Rubenſius Anglo cuidam Alchimiæ artem ſe cum ipſo communicaturo reſpondit, ſibi Alchimiâ nihil opus eſſe, ſe penicillo ſuo jam annos abhinc viginti lapidem invenire Philoſophicum didiciſſe. Pupugit ea viri fama & progreſſus rivalium oculos, unde à famoſo illo Abrahamo Janſonio aliquando ad arenam provocatus fuit, eâ lege, ut, qui ad naturam proximè acceſſerit, penes hunc ſit victoria. At ictum eludens Rubenſius: *Nolim*, repoſuit, *me hodie primùm penicillo certaturum exiſtimes, id enim à multis jam annis mihi ſolenne fuit, & impoſterum propoſitum ſemper erit. Tu cæteram tuam tibi artem habeas, & ingenio tuo vivas, licet.*

Inter alias, quas ab Hiſpaniarum Rege gratias meruit, ſumma certè illa erat, quòd ad Carolum Stuartum Angliæ Regem aliquando Legati nomine miſſus fuerit, à quo & perbenignè acceptus, venditis Regi rarioribus quibuſdam imaginibus, magnam ab eo iniit gratiam.

In Hiſpania porrò Regem ejúſque Sereniſſimam Conjugem cum Duce d'Olivares affabrè & ad ſtuporem depinxit, plures alias topicas locorum deſcriptiones ad Titiani exempla & prototypa exegit. In gravioribus etiam negotiis à Gubernatrice Belgii apud Regem in turbulento hoc Provinciarum ſtatu adhibitus fuit: id quod, quantam ei primùm ſolertiæ & ingenii conciliavit famam, tantum & poſtea vitæ fortunarúmque periculum prope acceſſiſſet. Mox enim à ſuo in Belgium reditu à quodam ex regni Primoribus de aperiendis ſibi Regis Gubernatricíſque arcanis inter ſe conſiliis appellatus, reſpondit: ſanguinem ſibi faciliùs, quàm eâ in re vel verbulum extortum iri. Accenſus eo reſponſo Principis animus dira quæque ei minabatur, niſi votis annueret, & feriſſet etiam fortaſſe ipſum intentatum capiti fulmen, niſi ad priſtinum reverſus otium impendenti huic procellæ ſe ſubduxiſſet in tempore. Dum itáque ſecum habitavit, & publicis abſtinuit, plurima & collegit ipſe, nec pauciora ſuâ fabricata manu per orbem divulgavit, ut ſunt: Viennæ Auſtriæ Bacchanalia majora, Schleisheimii paradoxa duo Barbarorum cum leone & crocodilo certamina, Neoburgi extremi judicii terrifica facies, Chriſti item naſcentis, & miſſi Apoſtolis Paracleti hiſtoriæ &c. & innumera id genus alia, quæ ſingula percenſere longum foret. Demum affectus chiragrâ, à grandioribus manum abſtinere coactus, contractis pauliſper velis circa minutiora verſari cœpit. Tandem anno Chriſti 1640. tertio Kalend. Junii diem ſupremum obiit, annum jam agens tertium ſupra ſexageſimum. Nec fama cum ipſo omnis interiit, ſiquidem perquam magnifico apparatu elatus, Prælato ante funus pulvillo nigro holoſerico, cui impoſita erat corona aurea, à peritiſſimis pictoriæ artis Magiſtris illuſtri non minùs quàm frequenti comitatu ad tumulum aſportatus eſt. *ibid. à pag. 290.*

Joachimus von Sandrart Teutſcher Academie von Bau-Bild-Mahlerey-Künſten Erſten Bands zweyter Theil drittes Buch p. 290.

PETRUS PLICKIUS Andernatus, Sacellanus Philippi Epiſcopi & Principis Wormatienſis zu Wimpfen im Thaal anno 1602. vertit ex Latino Hiſpanicè ſcriptum libellum P. Franciſci Arias S. J. de colenda Deipara in idioma Germanicum. Dicavit ſuo Principi Epiſcopo.

Nachfolgung Mariæ.... durch R. P. Franciſcum Ariam S. J. Theologum beſchrieben, und jetzt andächtigen Hertzen und Liebhabern der H. Maria zu Troſt verteutſcht durch H. P. Plickium Andernac. Gedruckt zu Cöllen durch Arnoldum Quentel 1602. in 12mo pp. 634.

Geiſtliche Vollkommenheit in vier Bücher abgetheilt, erſtlich durch R. P. Lucam Pinellum Prieſter der Geſellſchafft JESU beſchrieben; nun aber verteutſcht durch Herrn Petrum Plickium Andernatum zu Wimpfen im Thaal Prabendatum und Teutſchmeiſteriſchen Gebiets zu Offenauw Pfarr-Herrn.

Herrn. Gedruckt zu Cöllen durch Arnold Quentel 1603. in 8vo pp. 595.

PETRUS RAVENNAS, cùm anno 1497. Patavina in Univerſitate creatus Doctor & Eques auratus, juriſprudentiam magnâ nominis celebritate profiteretur, experitur à Bugislao Pomeraniæ Duce ex viſitato Ss. D. N. Solymæo ſepulchro per Venetias in Provinciam ſuam revertente. Auguſtinus Barbadicus Venetorum Dux, Proceres & Univerſitas Patavina ægerrimè aſſentiuntur, ſed tandem cedunt precibus & voto Principis, qui Petrum cum uxore Lucretia & liberis ſecum traduxit & induxit in & ad Gripſwaldienſem Univerſitatem tantæ doctrinæ luce illuſtrandam, & veluti reſuſcitandam. Cùm annos aliquot utriuſque juris ſcientiam Pomeranis pari famâ explicâſſet, ætate jam provectâ, & liberis præter filium Vincentium ac filiolum ſuperſtitibus impetrat à Duce veniam Italiæ reviſendæ, ac equo egregio centum ducatis & literis commendatitiis donatur. Revertentem Saxoniæ Elector Fridericus & Joannes Duces fratres miſſis Legatis ex itinere ad ſe divertere coëgerunt, & in nova Wittebergenſi Univerſitate juri docendo multis muneribus ac promiſſis inductum Petrum adhibent, ipſúmque è cathedra perorantem ſæpè ac penè quotidie audiunt: verùm peſte ingruente ab Saxoniæ Ducibus miſſionem obtinet. Inde Coloniam delato offertur cathedra primaria juris, è qua cùm Petrus primò dixit, in conſeſſu clariſſimorum Senatorum, Patritiorum & illuſtriſſimorum Principum, doctiſſimorum virorum & ſtudentium, tanta fuit acclamatio concursûs hominum, ut locus iis capiendis impar eſſet, & admurmuratio ſecunda urbem totam & viciniam impleverit.

Maximilianus Romanorum Rex poſthabitis majoribus Imperii curis frequenter cum Ravennate colloqui, & quæ ad Pontificii ac Cæſarei juris abſtruſa pertinent, evolvi ſibi in grabato quieſcenti copioſâ & melliſluâ Petri diſſertatione faciebat. Daniæ Rex literis datis eundem ad ſe evocavit, refert eas Ortwinus Gratius *in Crito-maſtige Peregrinationis Petri Ravennatis anno 1508. e Burſa Kuck ſcripto:*

Rex Daciæ Petro Ravennati felicitatem!

Petimus abs te, Domine Doctor, ut, ſi aliquid auctoritatis apud te nomen noſtrum habet, in Daciam quamprimùm venias, acre, quam ſcribo, graviter conſideratâ, nos omninò viſere deſtines. Sunt hîc ardua quæque negotia tractanda; ſunt lites ſolvendæ, ſunt dubia enucleanda, ſunt leges interpretandæ, quem noſtri conſulant, habent neminem: petunt apertias, quid tua velit noſtris in rebus ſententia. Haud quenquam eſſe ajunt, qui tui in utriuſque juris interpretatione ſit ſimilis, cùm in ſcrinio pectoris tui (ſic enim perſuaſi mihi) jura quæque contineas. Ob quam rem velim labores, ut rebus poſthabitis omnibus me expleas deſiderio ſapientiæ tuæ. Quod ſi feceris (facies autem indubitatè) permultos hîc fautores & gloriæ & dignitatis tuæ, tum me quidem ipſum tuî amantiſſimum ſenties. Vale.

Quo anno hæc ſcripta fuerit epiſtola, quo anno Maximilianus Petro collocutus, tacet Ortwinus: in hoc anno 1508. grates egit epiſtolâ & carmine Petrus, impreſſus poſt alphabetum aureum. Quid poſt annum 1508. acciderit Petro, neſcio. In epiſtola Ortwino ſcripta dicit ſe non abiturum priùs Coloniâ, quàm Hoogſtrato reſponderit. *Hæc ex Critomaſtige Ortvvini Gratii 1508. Coloniæ impreſſa in folio & 8vo.* Scripſit & edidit

Alphabetum aureum famatiſſimi Authoris, juris utriuſque Doctoris & Equitis aurati Domini Petri Ravennatis Itali, quod ob publicam Scholaſticorum utilitatem, ac ut multa ex tempore in utroque jure, tum oppugnando, tum reſpondendo, tum etiam determinando memoriter pronunciare poſſent, in lucem edidit, atque ampliſſimæ Germanorum Univerſitati Colonienſi nuncupavit. Anno MDVIII. in folio. Extat in Cartuſia Colonienſi.

Alphabetum aureum famatiſſimi Authoris, juris utriuſque Doctoris & Equitis aurati Domini Petri Ravennatis Itali, novo fœtu terſum & emunctum, ac in multis locis auctum & ampliatum per nobilem virum D. Joannem Thyerry Lingonienſem juris utriuſque Doctorem. Subjiciuntur huic Alphabeto 1. Dicta notabilia extravagantia, 2. Allegationes in materia conſuetudinum, 3. Dicta notabilia utriuſque juris ejuſdem Petri Ravennatis, 4. Dein Ortwini Gratii elogium ſcriptum Petro Ravennati, quo hujus vita magnifico ſtilo deſcribitur, quod Critico-maſtix Peregrinationis Petri Ravennatis inſcribitur. 5. Epiſtola Petri Ravennatis Ortwino Gratio agit grates ob ſcriptum Critico-maſtigem. 6. Valete cum perpetuo ſilentio ad clariſſimum Theologiæ Profeſſorem de alta platea Ordinis Prædicatorum Petri Ravennatis juris utriuſque Doctoris de baſſa platea, in quo corroboratur & ex dictis adverſarii concluſio ſalutifera nonnullis illuſtribus ac magnificis Rectoribus civitatum Dominis ſuis. 22 Seiten in quarto Lugduni 1517. in eodem volumine apud Dom. Canonicum Seil.

Compendium pulcherrimum Juris Canonici clariſſimi juris utriuſque Doctoris & Equitis aurati Petri Ravennatis, in quo innumerabilia aurea & elegantia dicta continentur, cum quibuſdam additionibus de novo adjunctis. Coloniæ in folio pp. CCCƆXV. ſolæ adverſæ in fine.

Compendium juris Pontificii limatiſſimum non minùs provectis, quàm juvenibus utile. Venerabilis & egregii viri Petri Ravennatis utriuſque juris Doctoris celeberrimi, nec non Equitis aurati, quod publicè in ſcholis Juriſtarum in alma Univerſitate Colonienſi pro multis doctis auditoribus legerit, cujus nec pagina minima impreſſa eſt, quin per manum correctoriam antedicti Doctoris tranſierit, ſublatis variis multiplicibúſque erroribus, qui in priori impreſſura erant, impreſſum providi viri Hermanni Bongart de Ketwich Civis

Colo-

Colonienſis *in ſylveſtri viro in antiquo foro* degentis expenſis & laboribus accuratiſſimè finit veſis, ût ajunt, ſecundis anno MDVII. in profeſto Nativitatis ſancti Joannis Baptiſtæ. Valete & valeant, qui nos malè vivere optant.

Sequuntur additiones a. 99. 1. ad LL. IIII. ubi in additione ſecunda ad Rubricam de furtis confirmat ſuam theſin, quod Rectores civitatum Alemanniæ faciunt contra præceptum divinum, quod teneant cadavera punitorum in patibulo perpetuo. Prolixè probat theſin ex jure divino, Canonico, civili, naturali.

Petri Ravennatis juris utriuſque Doctoris & Equitis aurati in conſuetudines feudorum *Compendium utiliſſimum.*, Coloniæ in 8vo anno 1567. Inſcripſit librum Maximiliano I. Auguſto, quem CHRISTIANISSIMUM Cæſarem vocat. Mauritius in Nomenclatore Scriptorum de jure feudali. Extat Compendium illud inter tractatus illuſtrium in utraque juris Facultate. Venetiis 1583. Tom. X. parte II. à pag. 10. ad 43.

Petri Ravennatis Juriſconſulti clariſſimi *Enarrationes* in tit. de conſuetudine. Extat in II. Tomo Tractatuum pag. 381. ad 391. ejuſdem Venetæ 1583. Eſt hæc editio tertia. Prima Coloniæ 1508. 2da Lugduni 1517.

Petri Ravennatis juris utriuſque Doctoris Phœnix, ſive ad artificialem memoriam comparandam brevis & facilis, ſed re ipsâ & uſu comprobata introductio. in 8vo typo Wilhelmi Frieſſem.

PETRUS ROESTIUS natione Belga, patriâ Noviomagenſis, ubi natus anno 1562. 1. Nov. Philoſophiæ curriculum in Gymnade Tricoronata apud Ubios emenſus anno 1583. à M. Petro Stalenio renuntiator artium Philoſophiæ Magiſter die quartâ Martii actu ſolenni ſexto: decem enim actus eo anno celebravit Tricoronata Burſa. Societati JESU dein adſcriptus eſt 5. Aprilis anno 1586. adoleſcens annorum viginti trium, in qua qua votorum quatuor profeſſus, ac ſacræ Theologiæ Doctor inauguratus, iis nominibus ad omne officium ſtrenuè laudabilibus uſus eſt, ut dubium eſſe poſſit, ſubmiſſione an doctrinâ, labore an ingenio eos potiſſimùm titulos cohoneſtârit. Pleriſque per utramque Rheni Provinciam locis, quibus vel Philoſophiæ, vel Theologiæ, vel denique ſacris lectionibus & controverſiis quà docendo, quà concionando præerat, hanc ſui optimè impenſi laboris memoriam reliquit. Ab anno 1619. ad annum 1632. Latinâ ſacrâ oratione Academicos Gymnaſii Tricoronati Coloniæ Eccleſiaſtes excoluit. Semper aliquâ Hæreticorum ex publicis ad diſputandum congreſſibus ignominiâ fidem Catholicam nobilitavit. Ex multis unius juverit meminiſſe, quod Monaſterii Weſtphaliæ anno 1613. factum accepimus. Erat ibi Calvinianæ ſectæ Doctor urbis incola, cujus nefarias opiniones apertè pro concione non leviter cœpit convellere, neque eâ oppugnatinoe contentus, hominem ſuis erroribus præfidentem ad certamen publicum theſibus ad Gymnaſii valvas ſuffixis invitat. Quem deinde comparentem in ſchola cum numeroſo Doctorum & Hæreticorum comitatu ità fregit, ut diſſolutis omnibus, quæ intorqueret adverſum argumentis, cùm denique aqua miſero hæreret, ipſe ſumptâ argumentantis perſonâ hæreſin eo rationum pondere confutavit, ut Calvini hic aſſecla longè timidior ex arena ſe ſubduxerit, cervicem dein multò faciliùs ſubmiſſurus. Neque ſolo verborum fulmine in Heterodoxos depugnavit; ſed, ut etiam remotis hoſtibus formidini eſſet, calamo effecit compluribus diſputationibus typo vulgatis, tum præſertim idoli Lauretani confutatione, quo læſum magnæ Virginis honorem poſt vulnus etiam illuſtriorem reddidit. Mirari in tam acri ad concertandum animo manſuetum ſinè felle ingenium, nudámque ſinè fuco mentem potuiſſes. Demum cùm eſſet annorum octoginta candida ejus & cygnea anima, ubi totum ſibi corpus niveo colore aſſimilâſſet, funeri ſuo Jubilatius Sacerdos Dominicâ in Albis (ne quid cygneum ſibi deeſſet, præcinuit, eodémque poſt triennium die, qui erat 28. Aprilis; Archæon Provinciæ, 17. Aprilis ad cælos, uti ſpes eſt, evolavit Coloniæ 1642. Scripſit

Theſes varias, quibus univerſam Philoſophiam luculenter explicavit.

De ſacrarum imaginum & reliquiarum cultu. Conradi Vorſtii Calviniani 44. novitates diſputationi propoſuit Herbipoli 1608. in 4to.

De Communione ſub utraque ſpecie.

De juſtificatione pro augustiſſimo Miſſa ſacrificio diſputationem paraſcevaticam.

Pſeudo-Jubilæum anno 1617. à Lutheranis celebratum Molshemii 1618.

Hallucinationes duorum Lutheranorum de reſurrectione mortuorum, ſeu contra ſyllogiſmum Lutheranum.

Apologiam pro Domo Lauretana contra Matthiam Beinæggerum Argentoratenſem. Treviris *typis Immendorff 1625.*

Apologiam pro Jure Canonico contra Profeſſorem Argentinenſem Doctorem VI.

Diſputationem paradiſianam, ſeu de paradiſo terreſtri, & Adamo bono & malo.

Pium libellum in duos primos verſiculos pſalmi 14ti, item

Pium libellum de ſignis prædeſtinationis.

Sotuellus Biblioth. Scriptor. Soc. JEſu.

PETRUS ROSTIUS Ordinis Præmonſtratenſis, Canonicus Steinfeldenſis, ſcripſit

Vitam beata Hildegundis Antiſtitæ Cœnobii Marenſis prope Noveſium.

Extat apud Hagiographos Antverpiæ ad diem VI. Februarii.

PETRUS SCHEFFER Paſtor in Ober-Caſſel Ducatûs Montenſis oppido, Chriſtianitatis Sigeburgenſis Decanus annis 15, Vicarius in Vilich, obiit anno 1739. 19. Decembris, ætatis 68, Decanalis officii Chriſtianitatis Sigeburgenſis anno 18, Paſtoralis anno 42. Scripſit Germanicè

Ruffende Stimm des wahren Hirten, das iſt, ein Chriſtlicher Beweiſs aus GOttes Wort genommen, daſs der Römiſch-Catholiſchen Kirchen Glaubens-Fundament ſeye Chriſtus, und das von GOtt durch den Mund ſeiner Propheten verſprochenes, durch den Sohn JEſum Chriſtum aber ausgegebenes ſchrifftliches Geſätz wider die ſo wohl in vorigen Jahren, als auch anno 1517. Lutheriſche, und anno 1534. in einigen Landen der Welt

bekãnt gemachte vermeynte Reformirte Proteſtantiſchs auff Sand gebawte Glaubens Bekantnus... in form eines Catechiſmi, durch Herrn Petrum Scheffer zeitlichen Paſtern der Catholiſchen Gemeinde zu Ober-Caſſel. Im Jahr 1715. Cöllen bey der Wittib Menchers in 12mo pp. 204. Dicatus libellus D. Servatio Krifft Chriſtianitatis Sibergenſis Decano.

Wunder-würckende Hand GOttes, das iſt, die ördentliche Succeſſion der Prieſter, wie auch Krancken geſund machen, Berg verſetzen, Gifft ohne Schaden trincken, Todten aufferwecken, Teuffel austreiben, und das allerheiligſte unblütige Meſs-Opffer ſeynd wahre Kennzeichen der recht-glaubigen, und der Kirchen GOttes in einem freundlichen Geſpräch zwiſchen einem Lutheriſchen Prediger und ſeinen zum Catholiſchen Glauben neu-bekehrten Vetteren, in Druck ausgegeben von P. Scheffer, Paſtoren in Ober-Caſſel. Cöllen bey Johan Langenberg in 12mo.

Mercurius Thomiſtico extraordinarius, id eſt: Dialectica diſputativa ſuper omnes terminos ſimplici ſtilo ventilari ſolitos, Authore R. D. Petro Scheffer, Paſtore Ober Caſſellano, artium liberalium ac Philoſophiæ Magiſtro. Coloniæ apud Franciſcum Metternich 1710. in 12mo pp. 467.

Geiſtliche Augen Salbe für junge und alte in dem Unglaubens Babel gebohrene Seelen, zuſammen getragen durch A. R. D. Petrum Scheffer Paſtoren in Ober-Caſſel. Cöllen bey Servatio Noethen in 16to pp. 78. Totum opus continet inſtructionem & polemicam doctrinam de Miſſa ſacrificio.

PETRUS SCHMITMAN natus in Menden, Archi-Diœceſis Colonienſis, Angariæ oppido, anno ſuperioris ſæculi 66 Societatem JESU ingreſſus eſt 1683, docuit humaniores literas annis ſex, ſemel Philoſophiam, quatuor vota profeſſus Paderbornæ anno 1699. Præfectum ſcholarum egit, & Polemicam tradidit Hildeſii. Variis in Collegiis Rector fuit Coſfeldiæ, Hildeſii, ter Monaſterii Weſtphaliæ, bis Confluentiæ, clavum Provinciæ Rheni inferioris ſecundâ vice tenuit. Religioſæ diſciplinæ, inſtituti, legúmque noſtris præſcriptarum etiam minimarum à ſe & aliis ſervandarum Cuſtos erat accuratus & Exactor ſtrenuus. Cum viris authoritate præſtantibus tantâ reverentiâ, comitate, ſapientiâ additis rationibus loquebatur, ut apud omnes, quibuſcum converſabatur, magnam de ſua virtute exiſtimationem concitârit. Paucis: in virtutis conſummatæ & optimi Religioſi exemplum proponi omnibus merebatur. Cùm ſub extremum vitæ tempus Coloniam miſſus eſſet, debuit patientia viri, quoniam DEO acceptus erat, probari immiſſâ cæcitate, quam adeò tolerantet placidéque de manu DEI acceptârat, ut (accidentibus licèt ex ſenio & virium debilitate incommodis) nullum gemitum, nullum impatientiæ alicujus aut faſtidientis animi ſignum ediderit. Ad extremum accedente febri cùm paucos intrà dies lecto detineretur, ad æternitatem optimè præparatus, migravit è vita 6. Martii anno 1739. Edidit tacito nomine

Religionis Romano-Catholicæ fundamentum, ſecuritas & veritas explicata juventuti ſtudioſæ Gymnaſii Societatis JEſu Hildeſienſis Mariano Joſephini, eidémque in ſtrenam data. in 12. pp. 83. Hildeſii typo Joannis Leonardi Schlegelii anno 1706. Item

Exercitia S. P. Ignatii. Via ad ſalutem & perfectionem propriam & alienam tuta, & perpetuò tenenda, propoſita à quondam Sacerdote Soc. JEſu. Hildeſii typis Joan. Leon. Schlegelii in 8vo 1713. pp. 238.

PETRUS SIBENIUS ex oppido Dalenſi, anno 1596. natus, Gladbaci Ordinem ſancti Benedicti ingreſſus, ſolennioris voti ſacramento ſe obſtrinxit anno 1616, denominatus Paſtor Dulckenſis anno 1625, quam Parochiam cùm annis decem extraordinario prorſus animarum zelo adminiſtrâſſet, anno 1635. 27. Octobris pro meritis electus eſt Abbas Gladbacenſis in ſecunda Monaſterii ſancti Viti Martyris fondatione quadrageſimus, & in reformatione nonus, Dominus in Gladbach, Bricholtz & Ock, Definitor Capituli. In Annalibus 1654. inſignis ſtudiorum & Seminarii Benedictini Colonienſis Mecœnas à ſuis prædicatur. In ſpiritualibus & temporalibus verbo & exemplo præcipuus, omnibus ſuî relicto deſiderio obiit, & ad æterna abiit 1649. 14. Octob. Ejus ſtudio in lucem prodiit

Examen der vermeynten Antwort Wilhelmi Hulſii Frantzöſiſchen Prædicanten zu Weſel auff die zwölff Propoſitiones R. P. Jodoci Kedd Prieſter der Geſellſchafft JEſu, welches iſt intitulirt:

Einfältiger Bericht uber die ſtrittige Religions-Puncten allen Irrenden, jedoch Liebhaberen der Wahrheit vorgeſtellt, ſinè nomine Authoris. 1652. Cöllen bey Arnold Kempens in 8vo pp. 205. At in ſecunda editione von H. H. P. Sibenio. Cöllen Gisbert Clemens 1653. in octavo pp. 390. citra indicem.

Kurtze Unterrichtung, Beweiſs und Bewegung oder Behauptung der wahrhafften Verwandlung oder Tranſubſtantiation im Heil. Sacrament des Fronleichnams unſeres HErrn JEſu Chriſti, allen Irrenden und Liebhaberen der Wahrheit vorgeſtellt. Prima ejus libelli editio ſic habet: Propugnatio des Meſs-Opffers und deſſen Beweiſs gegen alle Lutheriſche und Calviniſche Einwurff im Jahr 1654. beantwortet &c. vorgeſtellt durch den Hochwürdigen Herrn Petrum Sibenium, Abten zu Gladbach, gedruckt 1654. in 8vo pp. 52. item Cöllen 1656. bey Wilhelm Frieſſem in 8vo pp. 83.

PETRUS SONSBECKIUS Ordinem Eremitarum ſancti Auguſtini Gandavi profeſſus, 1586. ſacræ Theologiæ Doctor Colonienſis lectionibus ſcholaſticis & concionibus editis ſibi magnum nomen fecit Coloniæ, tantâ dicendi promptitudine, ut in aſcenſu cathedræ de materia qualibet per oblatam in conſcenſu ſchedulam requiſitus, nullâ interpoſitâ morâ poſſet diſſerere. A Gelenio pag. 490. de Colon. Agripp. magnitud. vocatur Petrus Erneſtus.

MSS.

MSs. quædam inedita Coloniæ reliquit. Nicolaus Tambour Prov. Belg. p. 142.

PETRUS STEVARTIUS Leodio oriundus, S.Th.Doctor & Profeſſor, & Cancellarius Ingolſtadii apud Bavaros, ad Divum Lambertum Leodii Canonicus, ad Divum Dionyſium Præpoſitus & Vicarius Epiſcopi, qui præterea, cùm fuerit Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ ad ſanctos Apoſtolos intrà Coloniam, non immeritò ob inſignem doctrinam *Lumen Cleri Colonienſis* nominatur. De eximiis ejus virtutibus nefas eſt dubitare, quòd ſingulari cultu Ss. Walburgim & Margaritam fuerit proſecutus, luculenter teſtantur, quæ Valerius Andreas ſcribit de Tomo ſingulari XVII. inſignium Authorum, de quo in fine. Inſertæ ſunt huic Tomo gratiarum actiones, quas vario metri genere ſcripſit Patronis ſuis ob decoratam vitreis feneſtris ſanctæ Walburgis Eccleſiam. Eſt hæc Parochialis Leodii in ſuburbio cognomine, quam Stevartius à fundamentis erexit & dotavit, uti & alteram in ſuburbio ſanctæ Margarethæ, & in utraque Conventum inſtituit Virginum Sanctimonialium ſub Sacerdotum regolarium regimine, obiit Leodii, plenus dierum & meritorum, anno ſalutis 1621, ætatis 75. Scripſit

Commentarium in Epiſtolas D. Pauli ad Theſſalon. Ingolſtadii 1601. in 4to.

In Epiſtolam ad Corinthios. Ingolſtadii in 4to.

In Epiſtolam ad Philippenſes. 1595. ibid. in 4.

Explicationem brevem VIII. priorum Capitum Epiſtolæ D. Pauli ad Romanos publica diſputationi expoſitam. ibid. 1586. in 4to.

In Epiſtolam poſteriorem ad Timotheum. 1612. in 4to.

In Canonicam D. Jacobi Epiſtolam. ibid. 1610. in 4to.

Orationem de Colloquio Ratisbonenſi ibid. 1602. in 4to.

Apologiam pro Societate JEſu. Coloniæ 1594. in 4to.

Præterea è tenebris eruit, notiſque illuſtravit Manuelis Caleca adverſùs Græcorum errores Libros IV. Interprete Ambroſio Camaldulenſi. Ingolſtadii 1608. & Tom. IV. Biblioth. *PP. edit. Colon. 1618.*

Commentarium de vita & rebus geſtis ſanctæ Walburgæ Abbatiſſæ Ordinis S. Benedicti, Autore Wolfrado Haſenrietano Presbytero. Aug. Vindel. 1616. in 4to.

S. Eucherium Epiſcopum Lugdunenſem de vita D. Mauritii Thebeæ legionis Ducis. anno 1618. in quarto.

Denique Tomum *ſingularem XVII. inſignium Authorum tam Græcorum, quàm Latinorum ex variis Bibliothecis primùm in lucem prodire, & publicè prodeſſe juſſit. Ingolſtadii anno 1616. in quarto.*

Orationem funebrem in exequiis Martini à Schaumberg Epiſcopi Eyſtettenſis. EEE 222.

Foppens Bibliotheca Belgica.

PETRUS à STREITHAGEN Civis & Canonicus Heinsbergenſis, quod ditionis Juliacenſis nobile & notum eſt oppidum, naſcitur ex antiqua, & non ignobili Streithagenorum familia anno CIↃ. IↃXCV. V. Kalend. Decembr. Patre Andreâ, Matre Mariâ Sylviâ. Puer à Parente ſtudiis admotus, unà cum literarum rudimentis, muſicâ cùm organicâ, tum harmonicâ imbutus fuit, eo profectu, ut Trajecti ad Moſam, Poëſi ac Rhetoricæ dans operam, præter varias & diverſimodas cantiones, Litanias XII. vocum publicè cum applauſu in templo Patrum Societatis JESU decantandas dederit. Cæterùm Philoſophiam Leodii addidicit, reverſúsque Heinsbergam anno CIↃ. IↃCXVII. Subin etiam Canonicus Granenburgenſis, plurimis editis libris vitam longam & rem literariam ornavit. Scripſit

Sancti Ludovici Regis Galliarum præceptiones bene vivendi ad primogenitum, numeris elegiacis redditas. Coloniæ in 12mo, unà cum D. Virgine Apricollenſi Andrea Parentis ſui.

Vitam S. Hilarionis Abbatis Lib. IV. carmine heroico unà cum notis.

Epigrammatum juvenilium Lib. I. & de Victoria Naupactæa carmen. ibid. 1624. in 12mo typis Henrici Krafft.

Succeſſionem Principum Juliæ, Cliviæ, Montium, item Dominorum Heinsbergenſium. Duſſeldorpii 1629. in 4to typis Henrici Ulenbergii.

Tetraſticha & notas in Comites ac Duces Cliviæ. ibid. eodem anno in 4to.

Gloriam Montis Caballini, ſive rerum Heinsbergenſium illuſtrationem. ibid.

Syntagma oppidorum patriæ Juliacenſis. ibid. 1629.

Panegyricum Hiſtorico-Poëticum in Civitatem Leodienſem. Leodii 1632. in 4to apud Leonardum Strel.

De vita ac inſtituto Canonicorum ſecularium Ecſtaſin. in 12mo Coloniæ 1634. apud Joannem Kinckium.

Haſtam, Poëma Philologicum, antiquum uſum, quà civilis, quà militaris haſtæ duobus libris exhibens. Duſſeldorpii 1638. in 4to typis Lamberti Klondt.

Purpura præconium monogrammon, centum verſuum heroicorum, ſingulis vocabulis à P. litera incipientibus. ibid. 1639. in 4to.

Florum Chriſtianum ſeu hiſtoriarum de rebus Chriſtianis Libros IV. Coloniæ typis Gisberti Clementis 1640. in 8vo.

Florum Germanicum continuatum. ibid. eodem anno.

Librum pareneticum de inſtituenda vita Canonicorum ſæcularium. ibid.

Carmen de S. Gertrude, unà cum vita ejuſdem Divæ, Authore Joſepho Geldolpho à Ryckel Abbate Monaſterii S. Gertrudis. Lovanii anno 1637.

Ruræ fluvii deſcriptionem carmine heroico inſertam Annalibus Werneri Teſchenmackeri. Arnhemii 1638. in folio. Item

Tetraſticha in Comites ac Duces Juliæ, Cliviæ, Montium.

Suſpirium Nymphæ Moganidis ad Eminentiſſi-

mum Electorem Moguntinenſem Anſelmum Caſimirum à Wambolt. Coloniæ, ubi in exilio degebat, procurante ejuſdem Conſiliario & legum Anteceſſore ordinario, nobiliſſimo & clariſſimo Domino Dionyſio Campio, apud Joannem Kinckium 1636.

Carmen in mortem Ducis Wallenſteinii. Coloniæ 1634.

Carmen in laudem S. Engelberti, præfixum vitæ à Gelenio editæ.

Carmen de reſtituta pace in Ducatu Juliacenſi. Duſſeldorpii 1627. in folio pat.

Succedent cum bono DEO varia ſcripta; ità de ſe auguratur Streithagenus.

Hiſtoria rerum Juliacenſium, vaſtum & elaboratum opus, & in ſeptem libros diſtributum.

Chronologia rerum Heinsbergenſium ab anno 1000.

Vita Philippi Heinsbergii Archi-Epiſcopi Colonienſis.

Florus politicus Reipublicæ Chriſtianæ ſtatum deſcribens, ut Florus Chriſtianus religionis.

Hypomnema in 16. in Ovidianam abſolutum anno 1618.

Catalogus Canonicorum ſæcularium ſcriptis & doctrinâ illuſtrium.

Catalogus Scriptorum Juliacenſium, miſſus Valerio Andreæ, & in Bibliothecam Belgicam hinc inde inſertus. Lovanii 1643.

Cæſares Juliani continuati per Græcos & Latinos Imperatores ad hæc uſque tempora.

Vita brevis S. Norberti ex Hiſpanico tranſlata.

Diſſertatio de felicitate præſentis ſæculi. Altera de iniqua comparatione picturæ cum Poeſi.

Judicium de Flavia Domitilla clariſſimi viri Erici Puteani, amicorum ut optimi, ità doctiſſimi.

Notæ in Schleidanum de quatuor Monarchiis mundi, oppoſitæ notis Meibomii.

Notæ in Echonem miſcellaneam Parentis.

Summarium belli Belgici, traductum ex Italico Antonii Abondanii, & traditum D. Kinckio ad edendum. 1. Lib.

Intereſſe Principum ex Gallica lingua interpretatum. Irruptio Gallo-Heſſorum in agros Ubio-Gugernos ad annum 1642. Mundi Hiſtrionia. Farrago exemplorum ad imitationem Valerii Maximi, Apophtegmatum ad imitationem Beyerlinckii.

Diſſertatio de Canoniſſis ad Antiſtitam Thorenſem, nomine Nepotis ſui Opphovii.

Oratio de immunitate Eccleſiaſtica, in gratiam Paſtoris cujuſdam.

Euſebius, ſive ſomnium de vita boni & innocentis viri.

Brevis inſtitutio ad muſicam.

Tres Coronæ inclytæ Civitatis Colonienſis, item quamplurima ligatis numeris concluſa, ac primùm heroicis.

Hiſtoria Pontificum Romanorum Libb. XVII. per totidem ſæcula diſtincta.

De fine mundi Libri tres.

Ars Poetica Chriſtiana.

Confeſſio Prudentiana ex Prudentii Poëmatis faciem modernæ Eccleſiæ in rebus fidei & ceremoniarum repræſentans.

Encomium noctis.

Supplementum ad Pharſaliam Lucani uſque ad finem belli Ægyptiaci.

Hercules Chriſtianus Abondanii uno die ex Italico traductus.

Carmen de vita S. Andreæ à Mureto imperfectum relictum de ſancto Laurentio, de ſancto Norberto.

Denique de variis rebus, ut occaſio & furor enthuſiaſticus ſe dedit.

Elegiaca Centuria emblematum moralium.

Peplus illuſtrium Poetarum.

Tetraſticha in Imperatores Occidentis & Orientis, item in Viros illuſtres in theatro Bingii.

Epigrammatum Liber unus & alter.

Lachrymæ pœnitentis Angeli Gylli ex Italico traductæ ſtilo Propertiano.

Ex Lyricis odarum ſatis amplum volumen de diverſis materiis.

Muſa vexata Harmonia ſublimior, Coloniæ in ingrato otio, conſtanti plectro modulata, in qua Vicennalia Urbani VIII. Pontificis Optimi Max. Virtus Roſſettana in gratiam Eminentiſſimi Cardinalis Roſſetti inter fauſtas acclamationes Colonienſis populi, novæ dignitati gratulantis, brevi, ſed vero elogio adumbrata; poſtremò alii in alios illuſtres viros affectus: denique omnis generis exercitia literaria varia & multiplicia, quæ nunc diſpenſa & diſtracta, volente DEO, aliquando in unum faſcem collecta ſimul lucem aſpicient.

Orationes ad DEUM Opt. Max. reſperſæ ſententiis Ss. Scripturarum. Bonnæ typo Henrici Janſenii 1670. in 12mo pp. 61.

Hermannus Conringius Elenchomenos, ſive ſtrictura in aſſertionem juris Moguntini in coronandis Regibus Romanorum, Authore Petro à Streithagen Heinsb. & Cranenburg. Canon. Bonnæ 1656. in quarto.

PETRUS SULS de Colonia, anno milleſimo quadringenteſimo octogeſimo, ſed quo die, incertum, admiſſus fuit in Univerſitate Colonienſi ad gradum Baccalaurei ex Domo Cucana. Sacræ Theologiæ Doctor Decanus eligitur anno 1512. ultimâ Junii, ſub quo Decano injuriæ illatæ ſunt Facultati Colonienſi per Joannem Reuchlin legum Doctorem ex quodam libello famoſo edito. Fuit Scholaſticus illuſtris Eccleſiæ ſancti Gereonis, Paſtor Eccleſiæ ſancti Laurentii, Canonicus ſancti Severini. Anno 1520. erat inter Magiſtros regentes ſacram Facultatem Theologicam, & Regens Domûs Cucanæ, obiit 1525. Frater, an cognatus fuerit ſequentis Scriptoris, dubitatur.

Joannis Moirs Sultzæ Colonienſis MS. habemus in Colleg. Colon. Coloniæ in folio de anno 1445.

Der Seelen Troſt.

Exempla in Decalogum & VII. Sacramenta.

Paſſio Chriſti rythmice. Omnia Germanicè in Bibliotheca Collegii Colon. S. J.

PETRUS

PETRUS THYRÆUS natione Germanus, patriâ Novelienſis in Diœceſi Colonienſi, dignus Hermanni Thyræi frater, vir omni literarum genere cumulatus, & in Academiis Trevirenſi, Moguntina, Herbipolenſi per 27. annos continuos Profeſſor, ſcholis regundis & convictui externorum Præfectus & Concionator, quíque Religionem Catholicam ingenii ſui monumentis illuſtrare, & pro virili ſublevare, dum viveret, non ceſſavit, rude ſcholaſticâ donatus, laborum ſuorum præmia percepturus, novem menſium tabe in cælum evocatus eſt Herbipoli die 3. Decembr. anno ſalutis 1601, ætatis 55, initæ Societatis Jeſu 40, emiſſæ profeſſionis quatuor votorum 18. Magnum ſuî deſiderium apud multos reliquit, quibus operam conferentibus dabat, honorificentiſſiméque funus ipſius proſecuti ſunt, campanis per primaria templa ſonantibus. Scripſit præclaros libros, his titulis:

Loca infeſta, hoc eſt, de infeſtis ob moleſtantes dæmoniorum & defunctorum hominum ſpiritus locis,.

Librum 1, in quo ſpirituum infeſtantium genera, conditiones, vires, diſcrimina, opera, mala, quæ viventibus adferunt: rationes item, quibus partim cognoſcuntur, partim proſcribuntur: modi denique, quibus loca ab illorum moleſtia liberantur, iiſque ſimilia diſcutiuntur & explicantur. Acceſſit

Libellus de terriculamentis nocturnis, quæ hominum mortem ſolent portendere. Coloniæ apud Maternum Cholinum 1598. in 4to.

Dæmoniaci, hoc eſt, de obſeſſis à ſpiritibus dæmoniorum hominibus Lib. 1, in quo dæmonum obſidentium conditio, obſeſſorum hominum ſtatus, rationes & modi, quibus ab obſeſſis dæmones exiguntur, & iis ſimilia, explicantur. 2dâ editione auctior & correctior. ibid. eod. anno in 4to.

De apparitionibus ſpirituum Tractatus duos, quorum prior agit

De apparitionibus omnis generis ſpirituum DEI, Angelorum, dæmonum, animarum humanarum Lib. 1. cum duplici appendice de ſpirituum imaginibus & cultu, déque purgatorii veritate.

Poſterior continet divinarum ſeu DEI in veteri Teſtamento apparitionum & locutionum tam externarum, quàm internarum Lib. IV. ibidem 1600. in 4to.

Divinarum novi Teſtamenti, ſive Chriſti Filii DEI novi Teſtamenti Mediatoris apparitionum Lib. III quorum I. illa, quâ in particulari judicio omnibus dicitur apparere. II. Sacramentales, quibus ſub peregrinis ſpeciebus aliquando conſpicitur. III. Imperſonales, in quibus ſub alienis perſonis exhibetur, explicat. Coloniæ apud Goſwinum Cholinum 1625. in 4to.

Et hæc quidem ipſius juſtis voluminibus prodiêrunt. Scripſerat verò priùs diſputationes varias, nempe

De apparitionibus ſpirituum. Moguntiæ anno 1582.

De Feſto Corporis Chriſti, & DEO in Sacramento Euchariſtiæ adorando. ibid. 1585.

De ſacramentali Confeſſione. ibid. eodem.

De poteſtate Eccleſiaſtica. ibid. 1586.

De vera fide duplicem diſputationem. ibidem 1587.

De jure vocationis & miſſionis Miniſtrorum in Pſeudo-Evangelicorum Eccleſiis. ibid. eodem anno.

Examen apologeticum Theſium Danielis Calviniani Theologi in Academia Heidelbergenſi pro diſputatione Moguntina de jure vocationis & miſſionis Miniſtrorum verbi apud Evangelicos. ibid 1588.

Rurſum de jure vocationis contra Evangelicos Miniſtros & apologiam Danielis Toſſani pro iiſdem Miniſtris. ibid. eodem anno.

De clandeſtinorum matrimoniorum injuſtitia. ibid. eodem anno.

De libertate Chriſtiana fidei & religionis. ibidem 1590.

De Sanctorum invocatione. Wirceburgi anno 1596.

De legitimo Sanctorum cultu, déque imaginum conſecratione.

De multiplicibus ſuffragiis, quibus piè defunctorum ſpiritus à viventibus juvantur.

De ſacrorum hominum continentia.

De novo & falſo Anti-Chriſto.

Apodixin præſumptæ neceſſitatis utriuſque ſpeciei in ſacramentali Communione. Wirceburgi anno 1597.

PETRUS de WALENBURG Roterodami honeſtis parentibus natus, indefeſſo ſtudiorum labore talenta naturæ ſuæ adeò excoluit & multiplicavit, ut non ſolùm ſibi, ſed etiam bono publico natus fuiſſe videri poſſet. Hinc merito ſuo evaſit Epiſcopus Myſienſis, Suffraganeus Archi-Epiſcopi Moguntini, anno MDCLVIII. ſub Joanne Philippo Vicarius Pontificalium munerum; cùmque frater ejus Adrianus Suffraganeus Archi-Epiſcopi Colonienſis è vita migrâſſet anno MDCLXIX. eidem in officio (Decanatu ad D. Petri, & Canonicam ad D. Victorem, & Suffraganeatu Moguntino reſignatis) ſucceſſit, & Eccleſiæ noſtræ Metropolitanæ Canonicus Presbyter renuntiatur. Cùm Coloniam Petrus deſcendiſſet, Strevesdorffius, interim valetudine aliisve de cauſis impeditos, rediit ad Pontificia munia in Rhenano diſtrictu Moguntinæ Archi-Diœceſeos obeunda, quoad in vivis egit. *Joannis Tom. II rerum Mogunt. pp. 451. 452.* Hic Petrus Princeps & præcipuus Author eſt tot egregiorum librorum, duorum ſcilicet grandium voluminum *de fidei controverſiis* contra hæreſes, qui nomine utriuſque fratris prodiêrunt. Moritur Coloniæ anno 1657. 21. Decembris, ſepultus in templo vetere parochiali ſancti Joannis Evangeliſtæ in curia ante altare ſancti Philippi Nerii.

Ambo fratres primum Tomum dicârunt Joanni Philippo Electori & Archi-Epiſcopo Moguntino, & Maximiliano Henrico Electori & Archi-Epiſcopo Colonienſi. In dicatione dum ſe & do-

ctrinam ſuam Sedi Apoſtolicæ & legitimorum Superiorum ſuorum ſeu Archi-Epiſcoporum judicio ſubjiciunt, veros ſe Catholicos profitentur, ità teſtantes: "ut, qui obedientiam docemus, obedientiam profitemur, obedientiâ gloriamur, obedientiam ſuademus Fratribus in Catholica, errantibus per hæreſin & ſchiſma extra Catholicam exiſtentibus, volente Domino, ad futurum Judicem deferamus obedientiam in ſcriptis ſervatam, à qua nunquam fuit deflectendi animus. Anno 1669. 3. Seprembr.

Secundum Tomum editum Coloniæ per Wilhelmum Frieſſem 1671. defuncto Adriano, Petrus ſuperſtes dicavit Illuſtriſſimo & Celſiſſimo Principi ſacri Romani Imperii Franciſco Egoni Epiſcopo Argentinenſi.

" *RR. DD. Adriani & Petri von Walenburg einfältiger Catholiſcher*, das iſt, *eine Weiß, wie ein jeglicher einfältiger Catholiſcher, auch Ackermann, ſo leſens erfahren, ſeinen Catholiſchen Glauben aus heiliger Schrifft gegen alle Ketzer verthätigen könne. Cöllen in 12mo bey Wilhelm Frieſſem.*

PETRUS à WELL Weſaliæ Clivorum natus, JC. edidit

Tractatum de uſuris. Coloniæ 1564. in 8vo.

Foppens Biblioth. Belg.

PHILIPPUS ALBERTI de Nuſſia, ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, Carmeli Francofurtenſis Regens & Prior. De eo ſic ſcribit Trithemius:
« Philippus Alberti de Nuſſia oppido Colonienſis
« Diœceſis oriundus, Ordinis Fratrum B. Virgi-
« nis Mariæ de Monte Carmelo Conventûs Fran-
« cofordienſis, ſacræ Theologiæ Baccalaureus for-
« matus, vir in divinis Scripturis ſtudioſus &
« eruditus, atque in Philoſophia Ariſtotelica egre-
« giè doctus, ingenio ſubtilis, & clarus eloquio,
« qui primùm in Gymnaſio Pariſienſi, at nunc in
« Colonienſi Palæſtra, ſuâ eruditione & morum
« honeſtate floret, ſtrenuè defendit immaculatam
« Virginis Mariæ Conceptionem, dum de ea
« Francofurti non levis exorta erat controverſia.
« Scripſit

Lecturam notabilem, quam Coloniæ publicè legit.

Super Cantica Canticorum Lib. I.

Sermones quoque multos & varios, Lib. II.

De eodem ſcripſerunt Sixtus Senenſis in ſua Bibliotheca ſancta, Jacobus Servita in indice Scriptorum Ordinis Carmelitarum, & Antonius Poſſevinus in apparatu ſacro. Obiit 1506. actu Prior & Regens, ſepultus ibidem in novo Sacello ſanctæ Annæ. Scripſit

In textum ſententiarum Lib. 4.

Contra Wigandum Ord. Prædicat. Monachum.

De puriſſima Conceptione Virginis Mariæ.

Sermones per annum, Lib. 1.

Epiſtolas ad diverſos, Lib. 1.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelit. Provincialis.

PHILIPPUS BEBIUS natione Belga, patriâ Otepienſis in Diœceſi Leodienſi Archi-Diaconatu Haſbaniæ editus anno 1568. Societatem JESU anno 1589. complexus Coloniæ Agrippinæ, in ea fructuosè ad ſenectam uſque laboravit ancipiti ſemper valetudine, quam tenui admodum medicinæ apparatu, ſed abſtinentiæ & hilaris animi præſidio ad annos quadraginta protraxit inter continuos ſcholarum & ſodalitiorum regundorum labores: ad hoc enim natus Philippus videbatur, ut Eccleſiæ & patriæ idoneos Magiſtratus & viros ſuppeditaret. Scholis humanioribus Gymnaſii Tricoronati moderandis annis variis 1613 & 14, & denuò 1618, 19, 20 præfectus, Seminarium Archi-Epiſcopale Alumnorum Clericorum Coloniæ erectum gubernavit prope annis 20. Sodalitii Mariani Præſes fuit Coloniæ, & editis penè quotannis pro xenio Sodalibus piis libellis multum illis profuit. Demum 16. Februarii anno 1637, ab inita Societate JESU 48, ætatis 68, & votorum quatuor nuncupatione 23, Coloniæ deceſſit. Ejus libelli ſunt typis Kinckianis editi, ſed tacito ipſius nomine his titulis & annis:

Porta cæli cum ſcala Jacob, id eſt, Teſſera ſalutis prædeſtinationis, ac mortis felicis cultus Virginis Deiparæ. 1616.

Scala virtutum cum nonnullis exercitiis ad Sodalitatem ipſam & B. Virginis Mariæ cultum ſpectantibus. 1618.

Diæta ſalutis ex P. Joannis Polanci piè vivendi induſtriis excerpta.

Antidotum ſpirituale contra peſtem. 1622.

Scala virtutum porta cæli, unà cum ſcala Jacob, ſelecta ex opere Mariano P. Delrio & Franciſci Ariæ de præſentia DEI & utilitate frequentis confeſſionis & Communionis. 1621.

Flores meditationum ex S. Ignatio, P. Bruno, P. Buſæo & aliis collecti. Hi præcipuam quandam habent commendationem, & ideò recuſi ſunt Coloniæ typis Gualteri in 12mo 1623.

Thronus juſtitiæ, ſive de examine triplici conſcientiæ generali, diurno, particulari ex quatuor Patribus Societatis JESU concinnatus. 1624.

Schola affectuum, ſive de paſſionibus moderandis collecta ex aliquot aſceticis Scriptoribus Societatis JESU. Edidit verò ſub nomine Alberti Malberg 1625.

Trivium cæleſte, ſive tractatus de triplici via purgativa, illuminativa & unitiva ex quatuor Patribus Societatis JESU collectus.

Antidotum generale contra omnes animi morbos, id eſt, Tractatus ſpiritualis de præſentia DEI ex P. Franc. Arias, Anton. Gaudier collectus. 1626.

Ars vitæ ſanctioris, ſive ſcientia myſtica ſpiritualis, ex variis PP. collecta. 1627.

Euthanaſia ſive præparatio ad felicem mortem, ex Bellarmino, Alvarez & de Ponte. 1628.

Phœnix redivivus, ſive de renovatione interiori Sodalis Mariani, ex P. Jacobo Alvarez & Sodali Parthenio P. Gaſparis Lechners.

Item ſuccincta Chronologia ex Bellarmino & Baronio ab initio mundi uſque ad annum 1628. in 8vo apud Hermannum Mylium. Præfixa eſt hiſtoria Turſelini, quæ pe rſpicua brevitate commendatur. Hæc prima idea hiſtoriarum ſtudii in ſcholas noſtras tricoronatas introducta.

Sancti

Sancti Bernardi Abbatis libellus de interiore domo ſeu de conſcientia. 1629.

Commentarius in tres partes examinum ſelectorum Latinorum, ex diverſis Scholiaſtis concinnatus, editus Coloniæ 1629. *apud Hermannum Mylium in 4to juſto volumine.*

Gymnaſium virtutum, ſive de officio hominis Chriſtiani & pii Sodalis, ex S. Ambroſio Lib. 1. officiorum.

Tractatus aſceticus de militia ſpirituali. anno 1630.

Gymnaſii virtutum Pars II. ex S. Ambroſio Lib. II. officiorum. Item

Tractatus aſceticus de peregrinatione vitæ humanæ ac filiorum DEI excerptus ex 40. manſionibus filiorum Iſrael, quæ moraliter explicantur. 1631.

Præter Aſcetica iſta edidit etiam Philologica vir ut pius, ità literatus imprimis.

Commentarium in Lyrica Horatii expurgata ex veteribus ac recentioribus Scholiaſtis, Ablone Porphyrione, Chabotio, Lambino, Torrentio & Cerutio excerptum, editum Coloniæ apud Hermannum Mylium in folio.

Flori Sanctorum P. Ribadeneira Coloniæ excuſo inſeruit vitam & paſſionem S. Urſulæ, ut alia fabuloſa Exemplaris Hiſpani eximeretur.

Eandem Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Belgii Belgicè ſcriptæ inſeruit Heribertus Roſweydus adſcriptis P. B. initialibus literis. His adjunge

Manuale continens pſalteriolum B. V. Mariæ, & aliqua exercitia. Coloniæ apud Gualterum anno 1615.

Sotuellus Scriptores Societatis JEſu. Foppens Bibliotheca Belgica. Hiſtoria Gymn. Tricoronati.

PHILIPPUS CÆSAR Coloniæ videtur ſat multo tempore habitâſſe. Ex ejus libris ejuſdem manu inſcriptis plures pervenêre ad Bibliothecam Collegii Colonienſis Societatis JESU. Primus è manuſcriptis

Vita S. Wilhebadi primi Bremenſis Epiſcopi, Lib. II. unà cum actis Sanctorum Anscharii & Remberti.

Germanicè vertit 1634. *Cardinalis Bellarmini libellum de æterna felicitate Sanctorum, cujus Autographum nondum impreſſum extat in Collegio ſupradicto.*

PHILIPPUS COEX Coloniam Agrippinenſium natalem urbem primùm vidit anno 1649. 4. Novembris. Poſt Philoſophica Coloniæ, Juriſprudentiæ ſtudia Lovanii (ubi ſubſecivis horis artem pictoriam apud celebres viros didicit) abſoluta tandem devovit ſe DEO in Societate JESU Treviris anno 1669. 18. Aprilis. Poſtremis votis ſeſe innexuit anno 1681. 2. Februarii Geiſtanæ in Domo tertiæ probationis. Subin variis miſſionum Apoſtolicarum laboribus defunctus ad extremum uſque diem vitæ, quem vixit, Lubecenſi in miſſione 1711. 7. Novembris.

Picturæ ejuſdem pereleganter variis in locis extant Colonienſis Collegii infirmis recreandis donavit *Libellum delicatiſſime penicillo pictum*; & apud D. Ordman, qui Coxiam Neptem P. Philippi duxit. *Extant tabellæ ejuſdem arte celebres & imago Viri Autographos.*

PHILIPPUS N. N. Decanus majoris Eccleſiæ in Ubiorum Metropoli, ſubin Archi-Epiſcopus, de quo ſcribit Montfaucon *Bibliotheca manuſcriptorum fol. 718. in Bibliotheca Pariſienſi n. 4167.* Epiſtola Philippi Decani majoris Eccleſiæ Colonienſis, qui poſtea fuit Archi-Epiſcopus ejuſdem Eccleſiæ ex conſenſu totius Cleri ad B. Hildegardem.

PHILIPPUS à S. JOANNE Provinciæ Carmelitanæ Alemanniæ Hiſtoriographus & Prior Antoniacenſis, vir fuit in ſcribendo indefeſſus, multa ſcripſit; moritur 19. Januarii anno 1697. Compilavit Tomum, qui intitulatur:

Archivilogium Rhenano-Carmelitanum, in quo in duodecim quaſi Rubricas breviter contraxit, quidquid fermè continetur, & concernit Ordinem Carmelitarum quoad Regulam, Conſtitutiones, Capitula generalia.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tewis Carmelitarum Provincialis.

PHILIPPUS OTTERBURGENSIS Abbas Ordinis Ciſtercienſis in Palatinatu Germaniæ inferioris juxta Cæſaris-Lutram, patriâ Colonienſis fuit, ibidémque ante Clauſtri profeſſionem Canonicus majoris Eccleſiæ. Florebat circiter annum 1390, qui æſtu vitæ tranquillioris inſtitutum Ciſtercienſe apud Eberbach amplexus eſt, quique antea Rudolphum ejuſdem Eccleſiæ Colonienſis Scholaſticum Pariſiis docentem audierat. Scripſit

In Cantica Canticorum docta & devota Commentaria, quæ nunquam vidit [*ait Caſimirus Oudin Tom. III. Sæcul. XIV. p.* 1176.] *charactere tamen veteri alicubi impreſſa dicuntur.*

Item Volumina II. concionum de tempore & de Sanctis per totum annum, quæ MSS. ſæpiùs vidit Carolus Wiſchius, ut ipſe teſtatur in Bibliotheca Scriptorum Ord. Ciſtercienſ. p. 279. *Ejuſdem Philippi meminerunt Trithemius, Sixtus Senenſis, Simlerus, Oudin, Antonius Poſſevinus Tom. II. Apparatûs ſacri pag.* 279. *ubi anno* 1430. *vixiſſe ſcribit.*

PHILIPPUS de ROGIER Medicus Urbis Aquenſis. Ejus ſtudio prodiit in lucem

Philippi de Rogier Medici Aquenſis Thermographia, das iſt, eigentliche Beſchreibung der warmen Heyl-Brunnen und Bader der Kayſerl. freyen Reichs-Stadt Aachen und nechſt-gelegener Freyheit Burſcheidt. Zu Aachen bey Hans van Weers 1649. *in 8vo pp.* 72.

QUIRINUS

Q.

QUIRINUS GOESSEMIUS patriâ Meoapius, Profeſſus Cartuſiæ Cantavienſis, proximæ Juliaco, anno 1576. Procurator inſtitutus fuit Cantavienſis Domûs primùm, ſecundùm anno 1580. quadriennio Marthæ munus obivit: redditus ſuæ quieti anno 1585. ad annum 1598. quando Rector Domûs Cantavienſis creatus fuit. *Hæc ex monumentis reſiduis Cartuſiæ hujus anno 1610.* ob Juliacum obſeſſum devaſtatæ, ſcripſit R. D. Bruno Gülich ejuſdem Cartuſiæ Prior 1744. Vir erat admodum amans ſolitudinis & orationis: hinc, quamprimùm licuit, impetravit, ut à procuratione Domûs liberaretur. Vir plurimæ lectionis, Helluo librorum, rerum humanarum ac divinarum cognitione mirum in modum dives & ornatus, vivebat adhuc 1609. Contraxit

Petri Caniſii Opus de B. V. in epitomen.

De eo MSs. extant in Cartuſia Colonienſis Bibliotheca pluteo O. 86, 87, 88.

R.

RAZO BONVICINUS, beatæ memoriæ vir, audit inter Canonicos Abbatiæ Steinfeldenſis, natus eſt celebri apud Gandenſes familiâ Bonvicinorum, ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus, Canonicus Præmonſtratenſis. Magiſtrum Novitiorum egit in Abbatia celeberrima Steinfeldenſi, virtute ac prophetiæ dono conſpicuus. Anno 1505. ab Abbate Steinfeldenſi mittitur Arnſteinium, correcturus ejuſdem Abbatiæ libros morales, quorum formam ac modum ex Steinfeldia ſecum attulerat; peſte ſublatus legitur anno MDXI.

Vitam S Hermanni Joſephi dialogo Magiſtri & Novitii contexuit, quæ edita fuit typo Colonienſi anno MDXI.

Exemplum ejuſdem ex Autographo ſervat Steinfeldia, è qua Abbatia hanc vitæ ſynopſin accepimus. Vide & Pappebrochium ad diem VII. Aprilis in vita S. Hermanni Joſephi

REINERUS BACHOVIUS ab ECHT Coloniæ Ubiorum natus anno 1544, parentes habuit honoratiſſimos, patrem Henricum, civem urbis ejuſdem ampliſſimæ primarium, & anno 1524. à Carolo V. Auguſto in Nobilium cenſum relatum, Henrici fratres duo illuſtres extitêre, Fridericus jurium Doctor, cujus operâ Magiſtratus Colonienſis graviſſimis in cauſis utebatur, & Joannes medicinæ Doctor, Electoris Treverici Archiater. Noſter Reinerus, cùm adoleviſſet, mercaturam exemplo patris in celeberrimis emporiis exercuit, ex quibus Lipſiam Miſniæ urbem præ cæteris elegit, in qua & domicilium fixit, & ductâ anno 1570. uxore Barbarâ, filiâ Jacobi Gruben in Maltzdorff, viri generis ſplendore & prudentiâ clari, liberos duodenos ſuſcepit, de quibus tres filios & quinque filias, reliquis defunctis, ſuperſtites reliquit avus factus 26 nepotum & neptium.

Cæterùm mercaturæ itâ ſe dedit, ut ſtudia literarum non obiter coleret, itâ ut doctis earum cognitione non cederet: linguas enim Latinam, Græcam, Hebraicam, ferè ſinè Magiſtro, didicit, præter Gallicam, quæ ipſi vernacula. Imprimis eminuit in ipſo religioſæ pietatis ſtudium, quod diligentiſſima priſcorum Eccleſiæ Doctorum lectio ſatis etiam publicè comprobavit. Initio, quòd ſuſpectus de Calviniſmo eſſet, ab honoribus Reipublicæ Lipſienſis fuit excluſus; ſed poſtea temporibus extremis Auguſti Electoris, cùm turbatorum quorundam technæ detegerentur, primùm Senator, poſt ſtatim ſub initiis Chriſtiani I. anno 81to Scabinus (quæ Lipſiæ magna & celebris eſt dignitas) creatus eſt. Quam dignitatem ſatìs celebrem ut non ſolùm tueretur, ſed etiam ornaret, eâ diligentiâ Juriſconſultorum libros volvit revolvítque, eâque dexteritate jura tractavit, ut plerique crederent, eum Doctoris titulo in Academia aliqua eſſe ornatum. Anno tertio poſt, judicio Senatûs, conſentiente Saxoniæ Electore, ad ſupremam Lipſiæ conſularem dignitatem fuit evectus, cujus reditus mille Joachimicis æſtimantur. Eo in officio fidem, induſtriam, & in adminiſtranda Republica prudentiam approbavit ad annum uſque nonageſimum primum, quo Elector Saxonicus Chriſtianus primus piè obiit Hic, cùm agnitam veritatem prodere Bachovius nollet, variè tentatus, & ad defectionem ſollicitatus, & Conſulatu & Scabinatu ſe abdicare coactus eſt; monitus à nonnullis, ut cum Nicolao Crellio Cancellario in carcerem conjecto ſibi fugâ conſulerat, quod periculum ei ùt affini impendere videretur. Fretus bonitate cauſæ, neque illam ſuſpectam reddere voluit, neque ſuæ famæ aut vitæ honeſtè & laudabiliter actæ maculam aliquam aſpergere vel carceris vel mortis metu, ac ſponte maluit exul eſſe, quàm cum periculo conſcientiæ videri approbator falſorum dogmatum.

Inde anno 1593. funeſto tumultu ejectus ceſſit lubens ſeditioſæ furoris incitationi, quam ùt contumelioſè importunam, & ſibi ipſi capitalem pia poſteritas deteſtabitur: & primò non ſinè rei familiaris ac patrimonii jactura Serveſtam cum familia ſe contulit. Inde anno ſequenti in Palatinatum Heidelbergam commigravit, ubi humaniſſimè exceptus, cùm per decennium Prætor fuiſſet, in collegium eorum, qui rationibus præſunt, adoptatus eſt, paulò poſt ſub finem anni 1605ti Fiſci Electoralis cura eidem fuit commiſſa. In utraque functione itâ fidem & induſtriam ſuam probavit, ut utraque commendata ab omnibus, ipſis etiam Principibus eſſet gratiſſima.

Jam elocatis honeſtiſſimè utriuſque ſexûs liberis, viderat in publicis functionibus & generos & filios conſtitutos, & in his Reinerum adhuc cœlibem à profeſſione Politices in Academia Heidelbergenſi ad jus publicè docendum vocatum, & Magnificum Rectorem ſub finem elapſi anni renunciatum, quo anno felicitatem iſtam obitus conjugis dilectiſſimæ turbavit, quacum jucundè & tranquillè annos 42. vixerat. Mœrore igitur ad occupationes & labores quotidianos accedente, & propter imbecillitatem ſtomachi faſtidio ciborum obrepente paulatim in extrema ſenecta,

cùm

Digitized by Google

cùm annos 69. & menſes ſex confeciſſet, & ſe ad diſceſſum ex his terris piè maturéque paravit, qui ei optatiſſimè anno 1614. obrigit 27. Februarii clarus eſt funere honorifico, & ad D. Petri in choro juxta conjugem humatus, cum tali Epigraphe:

« Chriſto Servatori ſacrum & memoriæ pio-
« rum conjugum REINERI BACHOVII ab
« ECHT Colonienſis, BARBARÆ GRUBEN
« in Maltzdorff Lipſienſis. Hic in uxoris patria
« ſummis honoribus orthodoxæ religionis ergo
« ſponte reſignatis, in Palatinatum conceſſit à
« morte Chriſtiani I. Electoris Saxoniæ, ibidém-
« que primùm præturâ, deinde præfecturâ Æra-
« rii laudabiliter perfunctus, obiit XXVII. Fe-
« bruarii anno CIↃ. IↃC. XIV, ætatis LXIX,
« menſ. VI. Hæc mariti exilium lubens ample-
« xa, poſtquam & domi induſtriam, & foris
« pietatem beneficentiámque, præcipuè erga ægros
« & pauperes, eximiè omnibus approbâſſet,
« obiit CIↃ IↃC. XIII. 27. Februarii anno in-
« tegro ante conjugem, eum quo concordiſſimè
« vixerat XLII. menſ. VI. viſis ex ſe natis libe-
« ris XII, nepotibus XXVI, quorum ſuperſtites
« ſupremum hoc pietatis officium parentibus op-
« timè meritis deſideratiſ. cum lachrymis poſ.
« VENI, DOMINE CHRISTE, VENI.

Fuit vir fidei & vitæ integerrimæ, orthodoxæ religionis ità amans, ut nec carceres, nec, ſi ità DEO viſum, mortem ipſam voluerit defugere. Cùm in illa tempeſtate fama aliquando percrebuiſſet, adventare jam, qui ipſum comprehenderent, nihil territus, res ſuas compoſuit, & libros quoſdam ſepoſuit, quorum lectione tædium carceris levaret. « Verè itáque cum « Apoſtolo dicere potuit: *Fidem ſervavi, cujus « teſtes ei ſunt omnes boni.* In ipſo agone erexit ſe dicto illo D. Ambroſii: *Non timeo « mori, quia habemus bonum Dominum.* Cùm « dolores morbi augerentur, ſæpè hæc verba « repetiit: *Chriſtus me non deſeret, uti non de- « ſerui; ſed placidâ analyſi ad beatitudinem era- « duxit æternam.* « Hæc ex Melchiore Adamo hîc ex concione funebri & vita MS. à filio Reinero JCto V. Clar. eidem communicata.

Scripſit ediditque propagandæ religionis orthodoxæ ſtudio

Catecheſin Palatinatûs teſtimoniis ſacra Scriptura & ſententiis Patrum, qui primis quingentis à Chriſto nato annis in Eccleſia DEI claruerunt, exornatam & illuſtratam, cum epitome vita eorundem Patrum, ac methodica narratione de Conciliis, quorum Canones in illo catechetico libello citantur. Ex Patribus praterea, quos frequenter & accurate legit, duo volumina locorum communium confecit, qua apud harodes adſervantur.

REINERUS BUDELIUS Ruræmundanus Juriſconſultus, jam anno 1574, quando Boyſſius eidem inſcripſit collectionem de nummographis, & erat ab Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo Electore Colonienſi Præfectus rei monetariæ in Rhenenſi & Weſtphalica ditione.

. *1591 edidit de monetis & re monetaria libros duos in quarto Colonia apud Joannem Gymnicum. Primo docetur ars cudenda moneta, altero diviſiones quæſtionum monetariarum. His acceſſerunt varii Tractatus huc ſpectantes*

REINERUS KYLMAN Solingæ in urbe Ducatûs Montenſis naſcitur anno 1678. 22. Martii. Studiis bonarum artium & Philoſophiæ in Gymnaſio Tricoronato confectis Magiſter renuntiatur, & ad Societatem Jeſu tranſit 1694. 26. Maji Treviris, 1711. 15. Auguſti ſuprema quatuor vota nuncupavit. Docuit Philoſophiam Treveri, ibidem & Aquiſgtani, & Coloniæ Matheſin & Ethica annis XXVI. in Gymnade Tricoronata, eodémque tempore Miſſionarium in oppido Mülheim ad Rhenum aſſiduum egit. Interea Speculam obſervandis aſtrorum motibus Collegio Colonienſi inædificavit, & inſtrumenta Aſtronomiæ promovendæ peridonea manu ſuâ confecit. Scripſit

Elementa Matheſeos Philoſophiæ Auditoribus explanata, per faciliora & ſelecta Theoremata. Colonia typo Joannis Wilhelmi Huiſch in 8vo.

REINERUS SASSERATH ex Holtzheim in Archidiœc. Colon. Ord. Fr. Min. Conv. in Univerſitate Colon. S. Theol. Doctor, almæ Provinciæ Colonienſis de ſanctis tribus Regibus Definitor perpetuus & Ex-Provincialis, nec non Definitor Generalis, ejuſdémque ex parte Provinciarum Germaniæ Aſſiſtens. Scripſit ediditque

Directorium Confeſſariorum ex variis tum piiſſimorum, tum eruditiſſimorum hominum voluminibus compendio exhibens ſolidam ac ſelectam praxin abſoluti Confeſſarii &c. &c. Annexa eſt brevis inſtructio pro Confeſſariis Monialium. Colonia Agrippina ſumptu & typo Ottonis Joſephi Steinhaus 1739. in 8vo pp. 301.

REINERUS SCHMITZ naſcitur Coloniæ anno 1651. Ordinem Ciſtercienſem profeſſus in Heiſterbach Abbatia Diœceſis Colonienſis anno 1674, officium Magiſtri Novitiorum cum laude geſſit, obiit in Domino 1689. Scripſit

Trutz Mahomet, oder geiſtliche Rüſt-Kammer vvider den grauſamen Ottomanniſchen Erb-Feind, Reim- und Geſang-vveiß zuſammen geſchmiedet durch F. Reinerum Schmitz Ord. Ciſterc. in Heiſterbach Profeſſum. Cöllen bey Johan Schlebuſch 16. pp. 132.

REINOLDUS KERCKHOERDE Sacerdos & Rector Capellæ ſanctæ Catharinæ in Eccleſia ſancti Reinoldi Tremoniæ, filius Joannis Kerckhörde, mortuus eſt 1496. Scripſit

Chronicon Tremonienſe. In eo etiam attinguntur, qua in locis finitimis acciderunt Item

Chronographiam Weſtphalicam verſibus Germanicis. In iis hiſtoria ab anno 1491, ad annum 1499. non mediocriter confuſè narratur.

Initium verſuum:

Richer her nu help my dichten,
Umb tho bedencken dine Geſchichten.

Finis:

Tho Dorthmunde ſunder Noich
Dranck ſich ein Schröder Knecht tho doet.

Von Steinen Origines hiſtoria Weſtphal.

REMACLUS de VAULX Baſtonianus, ſacræ Theologiæ Licentiatus, in celebri Florinenſi Monaſterio Theologiæ Profeſſor erat anno 1617, Sacellanus Sereniſſimi Ferdinandi Bavari Archi-

Epiſcopi Colonienſis, Collegiatæ Eccleſiæ Foſſeo-ſis Canonicus.

1618. *R. P. Joannis Gonterii S. J. Presbyteri ſtimuli efficaces ad peccatricem animam reducendam, in formam meditationum redacti, quibus conſilia præmittuntur eorum praxi perneceſſaria; nunc primùm Latinè è Gallico editi ſtudio* R. *D. Romacli. Apud Joannem Crithium Coloniæ in 1610 pp.* 179.

1617. 27. Decembris ſcribebat Coloniæ, & dicabat Sereniſſimo Ferdinando Archi-Epiſcopo Colonienſi librum hunc in 8vo:

Harpocrates divinus ſeu altiſſimum de fine mundi ſilentium, quo falſa vaticinatio, annum 1666. eſſe mundo futurum ultimum, redarguitur; Authore R. D. Remaclo de Vaulx, Coloniæ Agrippinæ apud Joannem Crithium in 8vo 1617. pp. 510. præter indices & præfationem.

1619. *Methodus Veroniana, ſive brevis & perfacilis modus, quo quilibet Catholicus, etiam ſcholis Theologicis non exercitatus, poteſt ſolis Bibliis, ſive Genevenſia illa ſint, ſive alia, & confeſſione fidei religionis prætenſæ Miniſtrum evidenter reddere mutum. Authore R. P. Franciſco Verono Pariſienſi S. J. Theologo, Gallicè edita, interprete R. D. Remaclo de Vaulx Ss. Theol. Licent. Coloniæ excudebat Joannes Chriſtophorus. Dicatur liber Antonio Vigiliarum Epiſcopo Nuntio Apoſtolico, Veſaliæ exiſtebat tum Interpres de Vaulx. in 8vo pp. 174.*

Georgius Calixtus Helmſtadii Profeſſor Lib. de arte nova conatus eſt non hanc refutare, ſed eludere hanc artem novam, quâ brevior & nervoſior nulla cogitari poterat. Da exemplum illius Bartholdus Nihuſius ex proteſtante ad ſinceram avitámque Eccleſiam regreſſus, eandem adoptârat. Hunc proſequitur Calixtus de arte nova.

1621. *R. P. Joannis Gonterii S. J. Presbyteri tractatus de præſentia DEI &c. nunc primùm Latinè è Gallico editus, ſtudio R. D. Remacli de Vaulx. Coloniæ apud viduam Joannis Crithii in 1610 pp.* 588.

RENATUS COLONIENSIS Ordinem Fratrum Minorum Capucinorum profeſſus, gratiâ dicendi enituit: cum Comite de Globen in Bohemiam per obedientiam miſſus, in ejuſdem caſtro, quod Waldſchium dicitur, ſeſquennali zelo prædicans verbum DEI, applauſum obtinuit maximum, ubi & morbo correptus, ac à proximi Conventûs noſtri Vicario Sacramentis munitus, piiſſimè mortuus eſt 9. Martii anno 1730. Scripſit libellum precum, qui intitulatur:

Nemus ſpirituale, Germanicè. Moguntiæ anno 1714.

Libellus precum pro plebe ruſtica, Germanicè. Moguntiæ 1714.

Hiſtoria de locis Thaumaturgis B. *Virginis, Germanicè. Moguntiæ* 1716.

Refutationes Lutherani Jubilæi, Germanicè. Raſtadii 1717.

Complementum hiſtoriarum, quibus P. Martinus initium & profectum, at morte præventus, finem non dederat.

Provincia Rhenana Fratrum Minorum Capucinorum fideli narratione vulgata per F. Hierotheum Confluentinum. Moguntiæ anno 1735. pag. 128. & 130.

RENATUS HENSÆUS natus circa annum Domini 1581. in Scherpenſelio pago Ducatûs Juliacenſis, Coloniæ Agrippinæ ad Divum Pantaleonem Benedictinorum amplexus eſt inſtitutum; cùm aliquamdiu Cellarii ac Prioris officium laudabiliter adminiſtrâſſet, jámque ad ſuaviſſimos Rachelis amplexus modis omnibus anhelaret, majorem adiit Cartuſiam, in quam admiſſus, cùm rigidioris diſciplinæ obſervantiâ omnibus prælucerct, circa annum Domini 1598. in aliarum ſubſidium domorum in Auſtriam miſſus fuit, adeò, ut Brunæ in Moravia degens, plurimùm iſti Cartuſiæ quà ſcribendo, quà piè vivendo profuerit, imò & præfuerit; ibidem enim edidit apud Bartholomæum Albertum, cognomento Aurigam,

Tirocinium militiæ ſacræ ac religioſæ in partes tres diſtributum, in Moravia anno 1607. excuſum, & Coloniæ typo Bernardi Gualtheri 1609.

Exercitia ſpiritualia R. P. F. Renati Henſæi Cartuſ. Das iſt: Bericht, wie man fruchtbarlich betrachten ſol, abgetheilt in drey Bucher, *verteutſcht durch Matthæum Tympium. Gedruckt zu Munſter in Weſtphalen bey Lambert Raesfeld 1614. in 8vo pp. 315. Vide in Cartuſia Colon. AAAA. 133. 166. AAAA. 158. 169. 167.*

RENERUS BONGARDIUS Gangeltenſis in Ducatu Juliacenſi medio ſæculo XVI. profitebatur Grammaticam in ſchola Collegiatæ Eccleſiæ Trajectenſis ſancti Servatii ad Moſam, cujus ſcholæ Rectori ſeu Scholaſtico Simoni Stouten præclarè de ſe merito dedicat hunc libellum Trajectenſi è ſchola ſcriptum:

Syntaxeos præcepta ab Renero Bongardio Gangeltenſi conſcripta, Antverpiæ excuſa typo Martini Nuler 1546. in 8vo pp. 7.

RICHARDUS natione Anglus, Canonicus Præmonſtratenſis in Monaſterio Wedinghuſano, florebat ſæculo duodecimo exeunte. Is deſcripſit *pluribus* libros manu ſuâ. Apertâ poſt mortem annis viginti tumbâ, manus dextra vivida ac integra adeò reperta fuit, ac ſi recenter præciſa fuiſſet à corpore; quod reliquâ ſui parte totum in pulveres diſſolutum fuerat. Prodigii memoriam venerantes Fratres aſſervârunt eandem dextram, dum ſæculo XVI. circa annum 1583. irruentibus in Abbatiam Truchſeſianis militibus manus ea cum ornamentis cæteris ablata aut diſperſa fuit. Scripſit inter alia

Vitam ſanctæ Urſulæ in Anglia quondam excuſam.

Meminerunt Richardi *Cæſarius L. XII. C. 47. & Kleinſorgius.*

RICHARDUS

RICHARDUS RHAM profeſſus Ordinem Præmonſtratenſem in Wedinghuſano prope Arnsbergam Cœnobio (quod anno 1170. ab Henrico Comite Arnsbergenſi fundatur, & Wedinghuſanum à primo Toparcha Wedekindo magno Saxoniæ Duce dicitur, & à Cœleſtino & Gregorio PP. MM. confirmatum olim Præpoſiti XXIX. rexerunt, & modò ab anno 1518. Abbates regunt. *Vide Abbatem Stivagienſem in Annalibus ſacri & candidi Ordinis Præmonſtrat. Tom. 1. p. 199.)* à Michaële Reinhartz Abbate decimo & Præpoſito XXXVIII. ad Ferdinandum Imperatorem, cui jam notus erat Richardus ex ingenti ſolertia & humilitate cordis, ab hoc verò Auguſto ad Anglicanam diverſásque aulas ablegatus fuit. Scripſit

Iſagogen in univerſum hominis Chriſtiani ſapientiam.

ROBERTUS de MONTE. Annales Paderbornenſes R. Patris Schaten & manuſcripti Tremonienſes ejuſdem meminerunt. D. Henricus Schultz Ordinis Equeſtris refert, eundem fuiſſe Hiſtoricum Tremonienſem.

Brunnquell der Weſtphäliſchen Hiſtorie. J. D. von Steinen.

RODULFUS ex Abbate ſancti Trudonis evocatur ad regimen Monaſterii Colonienſis ſancti Pantaleonis. Hic, antequam priori loco cederet, à Pantaleonenſibus Monachis rogatus, quid de exacta pro oblatis in Monaſterio pueris pecunia ſentiret. *Opuſculum edidit, quod in Analectorum Tomo II. à Benedictinis Congregat. S. Mauri vulgatum eſt.* Is perperam à nonnullis in ſancti Pantaleonis Abbatiam intruſus dicitur: cùm ejus promotio liberâ Fratrum electione celebrata ſit. *Sæculum V. Acta Ss. Ordinis S. Benedicti p. 335. 336.*

ROTGERUS Monachus Ordinis ſancti Benedicti in Abbaria ſancti Pantaleonis Coloniæ juxta Miræum & Trithemium, verùm Sigebertus *de Scriptoribus Eccleſiaſticis Cap. 130.* & Surius ipſe id divinandum relinquunt, nec vident hujus aſſerti fundamentum D'Acherius & Mabillon. Scripſit

Vitam S. Brunonis Colonienſis Archi-Epiſcopi, qui fuit Dux & Frater Ottonis Imperatoris, ſtilo nitido atque eloquenti, & Volcmaro Archi-Epiſcopi Colonienſis Succeſſori circa annum 970. videtur nuncupaſſe. Mortuus eſt Remis 965. IV. Idus Octobr.

Extat opuſculum impreſſum apud Laurentium Surium Tom. V. ad diem XI. Octobris, & Mabillon ſæculo V. Sanctorum Ordinis ſancti Benedicti p. 334. Compendium ejuſdem in præludiis ad Translationem ſancti Maurini Abbatis & Martyris.

Miror, cur Trithemius eundem Routgerum celebret ad annum 1042, cùm vixerit coævus Brunoni & Volcmaro, cui vitam dicavit; niſi dicamus, ad ſummam ſenectutem eundem Routgerum perveniſſe, & anno 1042. obiiſſe.

Sed fors is eſt alius Rotgerus; & D'Acherius monet, à coævo ſancti Leufridi Monacho in Auſtria Rotgero, Guitmundi diſcipulo, qui ab anno Chriſti CMLXXX. exceſſit, diſtinguendum eſſe Rotgerum Biographum Brunonis. Quanquam *Gerardus Voſſius L. 2. de Hiſtoricis Latinis C. 44. p. 345.* putet hunc Rutgerum eundem cum Rotgero Abbate de Cruce ſancti Leufredi, ad quem etiam Guitmundus circa annum 1066. libros contra Berengarium ſcripſiſſe creditur.

Ità in actis Ss. Ord. S. Benedicti ſæculo V. D'Acherius & Mabillon p. 334. 335.

Neſcio autem, quomodo iidem Critici in Cap. 24. vitæ ſancti Brunonis inferant, Rotgerum fuiſſe & ſcripſiſſe in Francia, & Monachum priùs *quam* regimini Monaſterii ſancti Pantaleonis quàm Chriſtianus admoveretur. Non enim Rotgerus monet Chriſtianum *e Francia*, ſed Bruno in Francia monet Chriſtianum Abbatem, *ut ſit id, quod vocetur.*

Obſervant demum, hunc Rotgerum à Surio Benedictinum, à Miræo & Trithemio Monachum S. Pantaleonis dici; ſed nullo documento probant. Certè ex ipſa vita nil collegêre.

RUPERTUS Vir in divinis Scripturis, Spiritu ſancto per viſionem illuſtrante, doctiſſimus, eloquio præſtans, ait *Sixtus Senenſis, Trithemius verò in Chronico Hirſaugienſi ultima editionis 1690.* Claruit his temporibus MCXXIV. Rupertus Abbas Monaſterii Tuitienſis. Vir magnæ doctrinæ & ſanctitatis, qui, cùm Monachus eſſet Cœnobii ſancti Laurentii Martyris Leodii, poſtea Monachus Ooſtbrockanus uno ab Trajecto milliari, maximum diſcendis divinis Scripturis ſtudium impendit; ſed cùm propter ingenii tarditatem ſe parum proficere cerneret, vehementer doluit, & Matrem gratiæ, Reginam cælorum, ut ſuî miſerta miſerationem ſibi & ſcientiam impetraret à Filio, continuis orationibus invocavit. Et ecce! Mater clementiæ & pietatis, ſanctiſſima Virgo, DEI Genitrix Maria nocte quâdam dormienti in viſione apparuit, gratiam DEI & divinarum ſcientiam Scripturarum omnimodam repromiſit. Ecce! quid non poteſt ad Matrem Chriſti oratio humilis continuè ſupplicantis! Ex illo die, gratiâ miniſtrante, quod negavit ingenium, tantam in divinis Scripturis conſecutus eſt ſcientiam, ut ſimilem temporibus ſuis habuerit neminem. Poſtea famâ eruditionis ejus atque ſanctitatis longè latéque volante Fridericus Archi-Epiſcopus Colonienſis de præfato Monaſterio ſancti Laurentii in Ooſtbruck illum vocavit Coloniam, & in Tuitio Monachis præfecit in Abbatem, qui moribus & eruditione clarus, multa in Scripturis ſanctis volumina edidit, & vitæ ſanctimoniâ illuſtris, miraculis coruſcavit, tam ſtudioſus in orationibus, & continuus in revolvendis ſcripturis extitit, ut etiam dormientis labia quaſi orantis vel legentis continuè moverentur. Reinerus Monachus D. Laurentii prope Leodium in Monte publico vitam hujus Ruperti deſcripſit in libello, quem de viris illuſtribus Monaſterii ſancti Laurentii edidit: eundem Cochlæus recudi fecit, & præfigi Commentariis Ruperti in S. Joannem anno 1526. Coloniæ publicatis, typo Franciſci Birckmanni in folio.

Gabriel Gerberon Benedictinus Congreg. ſancti Mauri hunc Catalogum accuratiſſimum præ tribus Rupertinis Trithemii, Reineri, Deſſeli, Sixti Senenſis, Bellarmini, in Apologia pro Ruperto Abbate Tuitienſi edita 1669. Pariſiis apud Saoneum Parte I. Apologiæ p. 42 edidit

Opera Ruperti ante Presbyterium ſcripta.

Ante annum Chriſti 1111. Hymnus ſapphicus de Spiritu ſancto.

Hymnus jambicus de Spiritu ſancto.

Libellus de diverſis Scripturarum ſententiis.

Carmen heroicum de Incarnatione Domini.

Libellus ſoluta orationis de ſtatu Cœnobii ſancti Laurentii in Monte Leodii ab Erado Leodienſium Epiſcopo uſque ad Ogbertum.

Carmen ſapphicum de eodem.

Vita ſancti Auguſtini.

Vita ſanctæ Odiliæ Virginis.

Ruperti Presbyteri Opera.

Anno 1111. de Sanctis Theobaldo Martyre, Goare & Severo Confeſſoribus.

De divinis officiis Libri 12. Præfigitur ejus Epiſtola dedicatoria ad Cunonem Epiſcopum Ratiſponenſem multò [poſt annum 1126.] ſcripta.

Commentarius in Job Lib. 10. Extat in 42. capita diſtributus.

Poſt annum 1114. de voluntate DEI Liber unus, cum prologo ad Guilielmum Epiſcopum Cathalaunenſem, & Anſelmum Decanum Laudunenſem.

De omnipotentia DEI Liber unus, cum prologo ad G. & A.

Commentariorum in Evangelium S. Joannis Libri 14. [extat in edit. Colon.] cum Epiſtola ad Cunonem Abbatem Sigebergenſem, quæ incipit: Meditatus.

De ſancta Trinitate & ejus operibus Libri 42. cum prologo ad Cunonem Abbatem à triennio incepti, & anno 1117. perfecti.

In Apocalypſin Libri 12. cum prologo ad Fridericum Colonienſem Archi-Epiſcopum.

In Cantica Canticorum Libri 7. cum prologo.

In ſex minores Prophetas priores Libri 17. cum prologo ad Fridericum Colonienſem.

De victoria verbi DEI Libri 13. cum præfatione ad Cunonem Abbatem.

In ſex poſteriores Prophetas Libri 17. cum prologo ad Ekkembertum Abbatem Corbejenſem.

Ruperti jam Abbatis Opera.

Anno 1126. inchoati, ſed perfecti poſt libros in Regul.

In Matthæum de gloria Filii Libri 13. cum prologo ad Cunonem jam Epiſcopum.

In libros Regum de glorioſo Rege David ad Fridericum Archiep. Colon. Libri 15.

In Regulam ſancti Benedicti ad Cunonem libri 4. Horum primus eſt apologeticus.

Annulus ſeu dialogus Chriſtiani & Judæi, libri tres. Non extant.

De glorificatione Trinitatis, & de proceſſione Spiritûs ſancti libri 9. cum prologo ad Cunonem Epiſcopum Ratiſponenſem, & cum Epiſtola ad Romanum Pontificem.

Anno 1128. de incendio Oppidii Tuitii liber unus.

Meditationes mortis, libri duo.

In Eccleſiaſten libri 5. cum epiſtola ad Gregorium.

Vita ſancti Heriberti Archi-Epiſcopi Colonienſis, lib. 1. cum prologo ad Mecowardum.

Paſſio B. Eliphii Martyris, lib. 1. cum prologo ad Albanum Abbatem ſancti Martini.

Altercatio Clerici & Monachi, lib. 1.

Epiſtola Ruperti ad Everhardum Cœnobii Brunwilarenſis Abbatem.

Reſponſio Ruperti de virginitatis læſione, & quòd corrupta poſſit conſecrari.

Adversùs quoſdam Religioſos, quorum unus Presbyter concubinarius, Presbyteris licitum eſſe, uti concubinis impudenter aſſeruerat.

Hactenus Gerberon. Vitam ſancti Eliphii Martyris in æde ſancti Martini Benedictinorum Coloniæ quieſcentis manuſcriptam apud ſe ſervant Benedictini Martiniani, & quidem Surianâ editione auctiorem: hanc Ruperto Authori tribuunt. *Vide Surium vita S. Eliphii Editorem.*

RUPERTUS HOLWEGH ingreſſus Ordinem ſancti Benedicti in celebri Monaſterio Tuitienſi, ſacræ Theologiæ Licentiatus, Paſtor fuit Eccleſiæ Parochialis Tuitienſis. Scripſit Germanicè

Hiſtorie der ſchmertzhafften Mutter Mariä zum Kalck, umbſtändlich beſchrieben durch R. P. Rupertum Holwegh Ordinis ſancti Benedicti, der heiligen Schrifft Licentiaten, und Paſtoren zu Deutz. Cöllen bey Servas Noethen in 16to pp. 48. 1715.

Weg zum Myrrhen-Berg über ſieben Staffeln, oder andächtige Bettfahrt zur ſchmertzhafften Mutter Maria zu Kalck, durch R. P. Rupertum Holwegh Ordinis S. Benedicti, der H. Schrifft Licentiaten, und Paſtorn zu Deutz. Cöllen bey Frantz Aldenkirchen in 12mo pag. 598. 1720.

RUTGERUS EDINGIUS Colonienſis Xantis ſcribebat vir egregiè Catholicus, ùt in præfatione ſua oſtendit, pro cultu orthodoxo zelans: conqueritur enim de falſatis & adulteratis per Hæreticos pſalmis & cantilenis, non niſi ſeditionem & blaſphemias in Sanctos ſpirantibus, quibus averruncandis concinnavit librum plurium orationum & cantionum Catholicarum, exemplo & ſtilo Leiſentriti & Vicelii uſus. Vertit & coordinavit

Simonis Verepæi anserleſenen gülden Schatz-Büchlein Chriſtlichen, andächtigen Catholiſchen Gebett, aus der Lateiniſchen Sprach verteutſcht durch

durch Rutger Edingium, zu Cöllen durch Maternum Cholinum 1571. *in octavo pag. adverſa* 483.

Teutſche Evangeliſche Meſſen, Lobgeſänge und Kirchen-Gebett, ſampt den Evangelien und Epiſtelen, mit Anzeigung Göttlicher heiliger Schrifft, zuſammen gebracht durch Rutger Edingium, Cöllen durch Maternum Cholinum 1572. *in* 8. *Vertit & compilavit ex Joannis Leyſentritt Budeſſenſis Eccleſiæ Canonici & Georgii Vicelii Senioris canticis. Pars prima in Evangelia & Epiſtolas Dominica pp.* 496. *Pars 2da hymnos de Sanctis, orationes, antiphonas & cantilenas pp.* 224. *eodem anno & typo.*

Rutgerum Edingium Pſalterium Germanico rythmo edidiſſe, Ulenbergius in præfatione ad idem Pſalterium à ſe Germanico rythmo vulgatum teſtatur.

RUTGERUS OVERBACH de Tremonia, Canonicus ſancti Gereonis, Coloniæ Agrippinæ ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, anno 1426. in profeſto ſanctorum Petri & Pauli ab Univerſitate in Conventu Fratrum Minorum eligitur Rector Magnificus. *Extant MSs. in Bibliotheca Canonicorum Regularium S. Crucis Colonia.*

Commentariorum in Pſalmos Davidicos Tomi III. in folio eruditi ſanè.

Cœpti exarari 1418. 26. *Novembris, primi Tomi, qui L. pſalmos primos ſenſu morali, myſtico & literali exponit, indicatis Græcis & Hebræis fontibus in calce hac adſcripta ſunt. Finita eſt hæc lectura hujus pſalmi L. anno Domini* 1421. *craſtino S. Joannis Baptiſtæ. Sit laus DEO.*

S.

SALVIANUS circa annum CCCXC. Coloniam Agrippinenſium aut vicinum locum natalem ſibi fuiſſe, indicat *L. VI. de gubernat. edition. Pithœana Pariſiis* 1580. *pp.* 191. maximè Epiſtolâ illâ primâ p. 285. 287. 288. commendans religioſis viris adoleſcentem Agrippinæ captum: " De quo, ait, ampliùs dicturum ſe, niſi " propinquus meus eſſet, qui eſt meus, meî por- " tio, qui nunc propinquus meus eſt, cujus ma- " tris veræ viduæ Agrippinæ habitantis mores op- " timè ſibi notos fatetur. " Bucherius *Belgii Romani L. XIII. C. VIII. Sect. IV. n.* 38. aut urbe aut domicilio Agrippinenſem fuiſſe contendit, & Jacobus Langueval S. J. *in hiſtoria Eccleſiæ Gallicanæ Tom. II. Lib. IV.* Colonienſem facit. Pag. 96. & operum Salviani epitomen dat. Cave *hiſtor. lit. Script. Eccl. P. I. p.* 245. *Allgemeines hiſtoriſches Lexicon T.* 4. *p.* 177. Literaturâ omni humanâ (teſte Gennadio Maſſilienſi coævo Presbytero *Lib. de viris illuſtr.*) ſacrâque excultus, ſcripſit multa ſtilo ſcholaſtico exquiſito & eleganti; facili tamen, aperto & puro. Lactantio ſtrictior, cæterùm plus juſto diffuſior, quod vitium eſt commune omnium V. ſæculo Gallorum Scriptorum. Hypathii & Quietæ infidelium, infidelem adhuc filiam natu-maximam Palladiam duxit, Chriſtianus ipſe non ſolùm ad fidem Catholicam profitendam pertraxit uxorem, verùm etiam ad caſtitatem amplectendam (filiâ unicâ Auſpiciolâ ſuſceptâ) offendit eo conſilio parentes graviſſimè, ità, ut ſeptennio integro reſponſi nihil (*vide pag.* 291.) ad Salviani vel Palladiæ literas reddiderint, etſi interea Hypathius DEI cultum profeſſus eſſet damnatâ ſuperſtitione avitâ. Scripsêre demum unas ambo literas, in qua introducit uxorem ſic perorantem: (*pag.* 292.) " Morigeram me, ùt puto, ante omnia viro eſſe juſſiſti, veſtræ voluntati obſecuta ſum, veſtræ juſſioni obtemperavi, illi in omnibus parui, cui me parere voluiſti. Invitavit me ad religionem, invitavit ad caſtitatem. Date veniam, turpe credidi reluctari. Res mihi verecunda, res pudens, res ſancta viſa eſt, fateor, cùm de tali negotio mecum ageret, erubui, quòd non ante cœpiſſem; huc acceſſit etiam reverentia Chriſti & affectus. Honeſtè me facere credidi, quidquid DEI amore feciſſem. Advolvor veſtris, ô parentes cariſſimi, pedibus, illa ego veſtra palladia. " Hujus Epiſtolæ pulcherrimæ omnium & nervoſiſſimæ inter Salviani ſuperſtites quis fuerit effectus, neſcitur. Veritas Evangelica in ea genuinis coloribus & magnâ modeſtiâ exponitur. Parcendum pauluſùm verbis eſt: quia etiam in bona cauſa humilis eſſe, in quantum res finit, filii apud parentes debet oratio. Deinde diſertè ais, unà vivere ſecum uxorem & filiam, ne inde quid lævi ſuſpicetur prudentia parentum.

Bona ſua in pauperes ſparſiſſe credendus eſt juxta rigidiſſimam doctrinam ſuam, iis ſolis, quæ ad vitam docendam neceſſaria erant, demptis. Antequam Maſſiliam conceſſit, videtur ſpectâſſe miſerias, Moguntiaci, Treviris, urbis opulentiſſimæ jam quater (*pag.* 205.) expugnatæ, Agrippinæ jam hoſtibus plenæ: tertia expugnatio Treviris circa 418. Francorum ſub Pharamundo Duce furori, quarta 440. probabiliùs cum Tillemontio, quàm Bucherio circa 415. anno aſſignatur, & circa 440. hos de gubernatione libros ſcripſiſſe credi fas eſt.

Presbyter in Eccleſia Maſſilienſi creatus fuit circa 430 vel 29: nam nomen ejus jam Eccleſiis inclaruerat, & à ſancto Hilario Arelatenſi publicè laudabatur prolatis Salviani teſtimoniis in elogium ſancti Honorati Archi-Epiſcopi Arelatenſis, ad quod ſolium ex Lerinenſis Cœnobii umbra anno 426. extractus fuit. Hâc ætate ſanctus Eucherius filios ſuos jam ante ſancti Honorati & ſancti Hilarii diſciplinâ imbutos, perficiendos commiſit Salviano Salonium & Veranum, quos ut Pater magnâ authoritate, doctrinâ & conſilio, dum vixit, juvit, ipsúmque adeò ſanctum, dum ad Cathedram Lugdunenſem promotus, citra literas ſalutandum curâſſet, ſcripto hortatus eſt Salvianus, ne quâ vanitate ex hoc honoris gradu afflari ſe ſineret. Literæ ejus admodùm prudentem & modeſtum fuiſſe ſatis produnt, quibus omnia officia urbanitatis implet etiam erga Ethnicos, quos ſperat vel hâc viâ ad Chriſtum perducendos.

Præter vos, qui editi nunc ſuperſunt, libros, vósque, quos Gennadius recenſuit, homilias plu-

Digitized by Google

res ad uſum Epiſcoporum ſcripſit: unde fors Epiſcoporum Magiſter dictus eſt, quanquam & ſuffiviat ſcholia aperta Salonio & Verano diſcipulis, ſubin Epiſcopis.

In iis, quos contra avaritiam ſcripſit, libris ſub Timothei aſſumpto vocabulo ad Eccleſiam Catholicam, uſque adeò ſubinde extollit neceſſitatem largiendi opes pauperibus ad ſalutem æternam, ut parentes morituros vix citra peccatum permittat hæredes alios ſcribere, quàm egenos præteritis liberis; ſed hæ hyperbolæ rariores nemini nocebunt, & alia præclariſſima digna lectu omnibus paginis offeruntur.

A Semipelagianorum, quorum in medio vixit, fermento remotiſſimum oſtendit Tillemontius, & ego locos duos deſcribo evidentes, quibus divinæ gratiæ excellentem liberalitatem demonſtrat. Primus è Lib. VII. de gubernatione DEI pag. 223. O bonum, ô pium, ô inæſtimabilis miſericordiæ Dominum, qui ad hoc nobis in præſenti religionis munera tribuit, ut ipſa in nobis poſtea, quæ nunc *dat munera*, remuneretur. Eâdem penè normâ Auguſtinus Semipelagianorum argumentum eliſit deſumptum ex meritis vitæ æternæ veluti *mercedis*. De ſe ipſo quàm demiſsè ſcribit Epiſt. 4. p. 286. Hæc igitur habere me hîc nonnullorum Sanctorum gratiam non falsò ſuſpicaris: nec enim nego, ne negator gratiæ ingratus fiam, ſed planè ſicut habere me eam non nego, ità non mereri me certò ſcio, in tantum, ut, etiamſi eſt aliqua in me illa, ego tamen illius cauſa non ſim, quia ſi qua eſt in me gratia ob eos, ni fallor, maximè data eſt, quorum intererat, ut gratus eſſem.

Vixit Salvianus in ſenectute bona, ùt Gennadius ait, fors ad annum 484, nec ultra pervenit. Epiſcopum fuiſſe, nullâ ratione probari poteſt, nec monachicam vitam videtur Longuevalio noſtro profeſſus *Tom. II. Hiſtor. Gallic. L. II. pag. 97.* etſi ſat multo tempore Lirinenſes cohabitârit.

Libri de gubernatione DEI editi in Biblioth. PP. Colon. accuratiùs 1580. à P. Pithæo, iterum Pariſiis 1663. accuratiſſimè à Cl. Baluzio 1668. & ſecundis curis 1669. in 8vo Pariſiis. Diviſio non eſt Salviani, ſed Librariorum: videntur iidem cum V. libris de præſenti judicio à Gennadio adnotatis. Nec tôn Antikeimenôn Libri III. Salviani ſunt, licèt malè ab Alphonſo de Caſtro ei attribuantur.

Epiſtolarum liber I. mutilus.

Adversùs avaritiam Lib. III. ad Eccleſiam Catholicam Timothei nomine, uti nunc imprimuntur.

Periêre de virginitatis bono ad Marcellum Lib. III.

Sacramentorum libri aliquot.

Homiliæ Epiſcopis multæ.

Expoſitiones extremæ partis Eccleſiaſtis ad Claudianum Epiſcopum Viennenſem, Lib. 1.

In morem Græcorum à principio Geneſis uſque ad hominis conditionem Hexameron, verſu. Romæ 1564.

Gennad. Catal. viror. illuſtr. Baluzius in notis ad Salvianum.

Anno 1735. prodiit interpretatio Francica omnium operum Salviani.

Les œuvres de Salvien, Prêtre de Marſeille, contenans ſes lettres & ſes traitez ſur l'eſprit d'intereſt, & ſur la providence, traduites en François, par le R. P.... de la Compagnie de JEſus à Paris, chez Jean Baptiſte de l'Epine, imprimeur Libraire ordinaire du Roy rue S. Jacques à S. Paul. in 12mo pp. 700.

Ritterſhuſius Commentarium in opera Salviani vulgavit, quem Epiſcopi axiomate honorat; ſed à Cave & Criticorum plurimis contradicitur mitræ arrogatæ.

SCOICARDUS BECK Moguntinus, Ordinis Fratrum Minorum ſancti Franciſci, Provinciæ Colonienſis, ſcripſit

Conciones omni tempore prædicabiles de gravitate peccati. Coloniæ apud Joannem Critbium 1641.

Hiſtoriam S. Annæ Germanicè vertit. ibidem apud Gisbertum Clementis 1641.

SEBASTIANUS Aquenſis, Ordinem Fratrum Minorum Capucinorum ſancti Franciſci ingreſſus, Lector, Guardianus, Definitor, Cuſtos Provinciæ, ac tandem Provincialis, ſingulari pollebat virtute in dæmones (Duſſeldorpii adoleſcentem cœcum & mutum, qui rabidi canis adinſtar dentibus omnia dilacerabat, à dæmone circumſeſſum detexit, & Gladbacum ad Criptam ſancti Viti deſtinavit, ubi liberatus, & ſanæ menti reſtitutus eſt) quos in perſonis maleficio affectis aliquamdiu vehementiùs exagitâſſet, tandem & ipſe eorum vindictam ſubiit, dum repentè ac uno halitu omnibus capitis & barbæ crinibus exutus eſt, & ad mortem uſque calvus & imberbis permanſit, nec ullius capilli canitiem ſenſit, quanquam plenus dierum & virtutum obierit 1718. Aquiſgrani. Scripſit

Librum recollectionis annuæ, ſub titulo: Geiſtliche Erneuerung, 1686. Coloniæ impreſſum. Item

Librum meditationum 1712. Coloniæ impreſſum in 8vo.

SEBASTIANUS KNIPPENBERG Teuto, ex Helden, pago Juris Brabantici, Ordinem ſancti Dominici Coloniæ ingreſſus, ſacroſanctæ Theologiæ Doctor promotus anno 1688. 12. Octob. ab eximio Ordinis & ſtudii collega Joanne Lorbecher emerito Provinciali Ord. Prædicat. & in Univerſitate Colonienſi Profeſſor publicus, Concilii Theologici Decanus & Senior, & adversùs hæreticam pravitatem Inquiſitor Generalis, obiit Trijubilarius Ordinis, Sacerdotii & Doctoratûs Coloniæ 1733, ætatis 89, profeſſionis 68, Sacerdotii 61, Doctoratûs 45, Inquiſitoris Apoſtolici 40, 31 Maji, quæ Dominica Ss. Triadi ſacra erat. Scripſit

1. *Opuſculum contra librum Authoris Anonymi intitulatum: Prædicat. Ordinis fides & religio vindicata. in 8vo Coloniæ.*

2. *Opuſculum de providentia DEI gubernante per motum juxta mentem S. Auguſtini Epiſcopi*

& S.

& S. Thomæ Doctoris Angelici, Authore F. Sebaſtiano Knippenberg ex Helden &c. &c. Coloniæ typis Cornelii Cônen anno 1700. in duodecimo pp. 382.

3. Opuſculum. Doctrina S. Thomæ in materia de gratia ab erroribus ipſi falsò impoſitis liberatur. Adjungitur compendium doctrinæ Cornelii Janſenii Iprenſis Epiſcopi, Authore F. Sebaſtiano Knippenberg ſacræ Theologiæ Doctore. Coloniæ ſumptu Wilhelmi Metternich 1718. in 8vo pp. 204.

SEBASTIANUS NOVIMOLA Duysburgenſis, Clivius, Doctor Theologus Colonienſis, Paſtor ad ſancti Pauli; Rector Magnificus ab Univerſitate Colonienſi eligitur 20. Decembris 1549. ad 21. Martii 1551, clavium moderatus eſt rurſum anno 1564. 9. Octobris, denuò eidem admovetur ad eundem diem vertentis anni 1565, & ſummæ Ædis Canonicus; obiit anno 1579, ætatis 79, die 8. Julii, in Eccleſia Metropolitana ſepultus. Edidit

Methodum Syntaxeos Deſpanterianæ. Coloniæ 1539. in 8vo & alibi.

Valer. Andrea Biblioth. Belg.

SEGERUS PAULI vel PAWELS Flander, Civis Colonienſis, edidit Germanicè

Gründlicher Bericht, welches das wahre Mittel iſt, dardurch uns die Erkänntnus des Glaubens herkommet, &c. Geſprâch-weiſs auffs allerkürtzeſte zugerichtet durch Segerum Pauli Flandrum. Gedruckt zu Côllen bey Peter von Brachel 1609. in 12mo pp. 46.

Freundlich Geſprâch eines irrenden und Catholiſchen, darinnen kurtzlich gehandelt wird vom Richter alles Zwieſpalts im Glauben, gemehret, und in zwey Büchlein getheile. durch Segerum Pawels Flandrum Burgern zu Côllen. Gedruckt zu Côllen bey Gerhard Grevenbroch in 8vo pp. 164. Lib. I. Lib. II. pp. 73.

Tractâclein, daſs niemand verletzt wird, dan von ſich ſelbſten, allen Frommen, ſo in Angſt und Leyden ſeynd, zu ſonderlichem Troſt, aus dem H. Chryſoſtomo in dieſer Sprache zugerichtet durch Segerum Pauli Flandrum. Gedruckt zu Côllen bey Peter von Brachel 1609. in 12mo pp. 72.

SERVATIUS ÆDICOLLIUS Agrippinenſis, initio ſæculi XVI. Colonienſi in Univerſitate bonarum artium Profeſſor erat literatiſſimus, Judice Hermanno Torrentino, qui ſua in Alexandri Grammaticam Commentaria Colonienſi typo recudenda hujus viri diligentiæ & induſtriæ commendat epiſtolâ, quæ anno MDXXII. extat. In fine horum Commentariorum ejus fratri Joanni Ædicollio Joannes Murmellius Ruræmundenſis anno MDXXIII. cùm Monaſterio Weſtphalorum Alcmariam conceſſiſſet, epiſtolam elegiaco verſu de vulgi ſtultitia hominem ex veſtitu judicantis inſcribit, & epiſtolarum ad ſe datarum, nunc publici juris futurarum typum commendat, adſcriptâ Fratri Servatio ſalute.

Batrachomyomachia Homeri per Servatium Ædicollium Agrippinatem in Latinos verſus tranſlata, impreſſa nuper Pariſiis operâ quidem Jodoci Badii Aſcenſii, impenſis autem Pauli Gulperi. in quarto.

Extat in Bibliotheca D. Canonici Seil.

SERVITA Anonymus in Monte ſanctæ Crucis prope Bonnam, exercitiorum P. Camilli Hectorei S. J. Compendium factum à quodam Sacerdote Monaſterii Ordinis Servorum B. M. V. in Monte ſanctæ Crucis prope Bonnam. Titulus libri:

Seceſſus ſpiritualis decem dierum. Colon. Agrippinæ ſumptibus Wilhelmi Metternich anno 1725. fol. 535.

SEVERINUS BINIUS Randeradii, Juliæ oppido, natus Patre Quæſtore, Profeſſor fuit Gymnaſii Laurentiani. Narrat Merlo-Horſtius in MSs. ſui ævi hiſtoriis n. 117. Cùm adhuc doceret Severinus in Burſa Laurentii, minatum fuiſſe diſcolo convictori gravem poſtridie pœnam publicarum virgarum ob neſcio quod facinus. Adoleſcens, cùm effugere non poſſet, noctu conſcenſo tecto per caminum in Profeſſoris Binii cubiculum porrectum tertiò lugubrè inclamavit: *Bini! Bini! cras morierus.* Evigilat vir optimus, & oratione & paraſceve ad mortem reliquam noctem inſomnem ducit, diémque totum opperitur nuntii exitum: ſed fruſtra; ità tamen evoluto die gaviſus eſt, ac ſi eo primùm natus fuiſſet. Poſt publicam multorum annorum apud Ubios profeſſionem ſacræ Theologiæ doctoralem lauream conſecutus, primò B. Mariæ Virginis ad Gradus, deinde ſancti Gereonis, dein Eccleſiæ Metropolitanæ Presbyter Canonicus fuit. Rector Magnificus eligitur anno 1627. 15. Novembris, quem ſummum Magiſtratum ad diem 9. Decembris 1619. geſſit. Anno 1631. 26. Novembr. creavit Doctores Joannem Perlinum Madritanum, & Franciſcum van dat Veken è Societate JEſu. Fuit præterea Sereniſſimi & Reverendiſſimi Principis Electoris Colonienſis Conſiliarius intimus, & in ſpiritualibus Vicarius Generalis. Cùmque poſtmodum Gymnaſii Laurentiani Protector providus & Propagator munificus extitiſſet, anno 1641. 14. Februarii apoplexiâ ictus exſpiravit. Juventus Laurentiana Parenti & Patrono ſuo tam inopinatè abrepto carmen lugubre accinuit typo editum Coloniæ Agrippinæ ex Typographia Arnoldi Kempens. Materiam uberem ſuggerebat inſigne, in quo tria tela. Edidit

Conciliorum Tomos IV. notis doctiſſimis illuſtratos, qui totam antiquitatis Eccleſiaſticæ ſeriem, ùt Poſſevinus ait, egregiè explicant, atque Hæreticorum impoſturis ubique occurrit. Coloniæ 1606. in folio.

Editio ſecunda recognita & aucta ab eodem Tomis IV. 1618. typo Hierathi.

Hiſtorias Eccleſiaſticas Euſebii, Socratis, Theodoreti, Sozomeni, Evagrii à ſe recognitas typo dedit.

Valer. Andrea Biblioth. Belg.

SIBER-

SIBERTUS de BECKA patriâ Geldrienſis, Carmelita Colonienſis, Doctor Pariſienſis, Provincialis Alemanniæ. Hunc inter doctiſſimos & celeberrimos Ordinis Theologos meritò recenſent vetuſtiores, qui de Ordine ſcripſerunt, & pariter recentiores. Trithemius de eo ſic ſcribit: " Sibertus de Becka, natione Teutonicus, vir in " divinis ſcripturis eruditiſſimus, Doctor omnium " opinione & laude celebratus, Cultor ſui Ordinis devotiſſimus, ſcripſit ad ædificationem Fratrum quædam præclara opuſcula, de quibus iſta " referuntur:

Super ſententias Libri quatuor.
De cenſuris novi juris Liber unus.
Conſiderationes ſuper Regulam Ordinis ſui.

Addunt Epitomatores Bibliothecæ Tigurinæ, eum inſuper ſcripſiſſe

Faſciculum florum hiſtoriarum variarum.

Præterea Ordinale Eccleſiæ ſancti Sepulchri Hieroſolymitani ſui Ordinis uſui adaptavit. Uſque hodie à tempore Capituli Generalis 1315. Coloniæ celebrati, totus Ordo eo utitur. Procuravit etiam Conſtitutionem Viennenſis Concilii, quæ incipit: *Super cathedram*, ad Ordinem ſuum & Fratres ipſius ſuper omnibus & ſingulis extendi à D. Joanne Papa XXII. in religionem Fratrum B. Mariæ Virginis ſingulariter munifico anno undecimo ſui Pontificatûs. *Daniel à Virgine Maria in Speculo Carmelitarum P. V. num. 3012.* Mortuus eſt Coloniæ 1332. die 29. Decembris.

Eximius Bruno Tevvis in Commentariis. Foppens Bibliotheca Belgica.

SIBERTUS de TROISTORFF, qui eſt pagus in agro Colonienſi, unde fuit oriundus, Carmelita, ex Carmeli Boppardienſis Priore factus Epiſcopus Marſilienſis, Suffraganeus Trevirenſis, mortuus eſt anno 1359. II. Calendas Octobris Boppardiæ. Compoſuit

Inſignem Commentarium in quatuor libros Sententiarum.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

SIEFRIDUS von STEINEN vixit occidente ſæculo nono vel naſcente decimo, Rector Sacelli ſancti Benedicti Tremoniæ. Dethmarus Mulher *in parvo ſuo impreſſo Chronico urbis Tremonienſis* de eodem ſequentia memoriæ prodit: *Hac tempeſtate anno ſcilicet Chriſti 937. vixit adhuc Siefridus de Steine, qui ad hujatem populum fide Chriſtianâ imbuendum ſuam contulit operam & hiſtoriam ſui temporis Tremonienſem exaravit. Hanc perbrevem hiſtoriam poſt longam & diligentem inquiſitionem tandem inveni von Steinen Tremoniæ apud D. Joannem Theodoricum Barap Concionatorem ad S. Reinoldi, qui illi animo perquam benevolo eam dono dedit.*

Complectitur ea originem urbis Tremonienſis, quam reducit ad tempora Romanorum. Præterea ejus converſionem ad fidem Chriſtianam, & imprimis exſtructionem Ædis S. Benedicti, & inter alia hæc habet: " Sic quod ego Siefridus de Lapide " Rector Eccleſiæ S. Benedicti ſituata juxta villas " Trotmannorum circumdantes Caſtellum Munda, " & Collector hujus Chronicæ atteſtor.

Origines Hiſtor. Weſtphal. Joan. Theod. von Steinen fol. 2. 3.

SIGEBURGERSIS Monachus Anonymus ſcripſit anno 1075

Vitam S. Annonis Archi-Epiſcopi Colonienſis à Surio editam; ſed diviſio capitum alia eſt in aliis MSs. ejuſdem vitæ.

SIGEBERGENSIS Monachus Anonymus ſæculo ſequenti XI. *Epitomator vitæ Annonianæ, quæ MS. extat in Eccleſia Collegiata S. Georgii.*

SIMEON de COLONIA. Montfaucon in Bibliotheca manuſcriptorum fol. 780. ex Bibliotheca Cardinalis Rodulfi in Regia Pariſienſi n. 64.

Speculum Alchimiæ minus editum à Fratre Simeone de Colonia, qui fuit perfectum gaudium Magiſtri Arnoldi de Villa nova.

SIMON DERCKUM natus Coloniæ anno 1622, Societatem Jeſu ingreſſus eſt anno 1642, quatuor vota profeſſus eſt anno 1657. In literis indefeſſo magis labore, quàm celeritate ingenii eos fecit progreſſus, ut rerum earum penè omnium, quas tenere literatam Societatem decet, non vulgarem notitiam hauſerit; in Orientalibus quoque linguis Græca & Hebraica non mediocriter verſatus, ſuæ doctrinæ apud omnes fecit admirationem. Poſt doctas literas humaniores Ariſtotelem binâ vice commentatus eſt, deinde ſcripturarum Interpretem egit. Miſſionem Solingenſem ipſe primus ſuo zelo fundavit & ſtabilivit. Quæſtiones polemicas cum Heterodoxis feliciter evolvit, per aliquot annos pro concione dixit. Deinde Rector Noviriorum, tum Coloniæ vice alterâ Regens Gymnaſii Tricoronati, quod ejuſdem curæ & vigilantiæ non leve debet incrementum, denique omnibus Provinciæ muneribus (excepto ſupremo) defunctus, laboribus exhauſtus, obiit in Domino Coloniæ 25. Aprilis anno 1695. Fecit

Compendium Grammaticæ Græcæ in tabulas redacta ſæpe recuſum.

Ex annuis Coll. Colon. S. J.

SIMON HERBAU Civis Colonienſis & Magiſter linguarum exterarum, Franciciæ, &c. ſæculo noſtro florebat. Scripſit

Grammaire Françoiſe. in 8vo Coloniæ 1710.

Kurtzer Begriff deren Kunſten und Wiſſenſchafften zur guten Aufferziehung, nemlich:

Abregé des arts & ſciences, qui ſont neceſſaires à la belle education. 1693. à Cologne in 12mo Teutſch und Frantzôſiſch.

Nathanael Duez & Simon Herbau Dictionnaire François, Alleman, Latin. in 8vo Coloniæ anno 1716.

SIMON JUDÆUS oriundus ex Schantz prope Cæſaris-Inſulam, floruit anno ab origine mundi MMMMDCCCCXXXV. qui eſt Chriſti MCLXXV. Scripſit

Peruſch: Commentarium in Miſchnam ejuſque libros Soder, Seraim & Tahoroth, quem ipſus non perfecit, ſed perficiendum reliquit Rabbi Iſaaco

filiò

ſilio Malchiel. Extat in editione Veneta Thalmudis & alibi facta anno 280. ſeu Chriſti 1520. rurſum in editione anni 286. ſeu Chriſti 1526. in folio.

Ex Bibliotheca Hebraica Joan. Chriſtophori Wolfii Tomo I. pag. 1154. num. 2213.

Idem Wolfius ibidem *Tomo I. pag. 1149. num. 2191.* refert Simonem Schanizenſem Scriptorem, qui an idem ſit ſupra memoratus, neſcio.

SIMON de SPIRA, cognominatus ANTWEILER, ſacroſanctæ Theologiæ Pariſienſis Doctor celeberrimus. Hic fuit unus ex præclaris illis Doctoribus Sorbonicis, qui circa annum Chriſti 1388 ad inſtantiam Senatûs populíque Colonienſis impetratâ ab Urbano Papa VI. Bullâ inſtituerunt & fundârunt novam Academiam & Univerſitatem Coloniæ Agrippinæ, in qua ipſe inter Ordines mendicantes fuit primus ſacræ Theologiæ Profeſſor, ejuſdémque Facultatis Theologicæ iteratò Decanus, & multis annis Senior. Ejus encomia, laudes & ſcripta præclara recenſent & prædicant Authores tam veteres, quàm recentes. Trithemius ſic de eo loquitur: " Simon de Spira " Ordinis Fratrum B. Mariæ Virginis de Monte " Carmelo, Prior Provincialis Alemanniæ, & " cujuſdam Eccleſiæ Epiſcopus, Doctor Pariſienſis, vir in divinis ſcripturis eruditiſſimus, in " Philoſophia ſæculari egregiè doctus, ingenio " ſubtilis, ſermone ſcholaſticus, qui in Gymnaſio Colonienſi multo tempore glorioſè docuit, " & magnam eruditionis ſuæ gloriam acquiſivit, " mortuus eſt Coloniæ anno 1340. 8. Januarii. Scripſit

Super ſententias contra Judæos.

Poſtillas varias.

Sermones non abjiciendos, Lib. 1.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Teuvis Carmelitarum Provincialis.

SINON Trajectenſis profeſſus Cartuſiæ Colonienſis ſanctæ Barbaræ, collegit *vitas Sanctorum 312*, quæ manuſcriptæ ſuperſunt Tomo uno in folio in pulpito O. n. 57. Bibliothecæ Cartuſiæ Colonienſis, & enumerantur in appendice indicis ab ejuſdem Cartuſiæ Alumno Domino Wirtz confecti pag. 51. 52. 53.

STEPHANUS BROELMANNUS naſcitur in Colonia Agrippinenſium anno 1551 ex Patre Petro Broelman Senatore Colonienſi, mortuo anno 1583. 16. Auguſti, & Sybillâ Deutz, mortuâ anno 1586. Ex eodem felici thoro plures prodiêre, Catharina conceſſa olim thalamo Bernardi zum Pütz Cancellario Juliacenſi 1559. Joannes Broelman Decanus ad ſanctos Apoſtolos & Canonicus ſancti Cuniberti, natus 1554, denatus 1624, ſepultus ad ſanctos Apoſtolos.

Uxorem duxit Stephanus Annam Claram von Echt, dictam Bachhoveos, filiam Friderici & Chriſtinæ Boes, dictam Haltern: ipſe Senator & Syndicus urbis Agrippinenſis fuit, rariſſimis MSs. admodùm inſtructus. Monachi Eberbacenſis Chronicum MS. habuit, teſte Schultingio *in Biblioth. Eccleſ. Tom. V. P. II.* Godefridi Pantaleonitæ Monachi codicem membranaceum inſignem habebat; eum Collectori ſcriptorum Germanicorum Piſtorio ac Frehero deſcribendum commodavit raro beneficentiæ exemplo. Teſtatur id catalogus operum eo Tomo editorum.

Obiit anno 1622. 10. Novembr. vir patriæ ſuæ ornandæ ſtudioſiſſimus. Varronem Agrippinenſem ego appello, antiquitatum domeſticarum Collectorem indefeſſum, & Criten acerrimum. Multa illi ſe debere, Hermannus Crombachius profitetur, & extant paginæ integræ manu Stephani ſcriptæ, & MS. Crombachio inſertæ.

Libri MSs. Stephani hoc anno 1735. erant apud D. Gartzen, qui per quatuor diverſas fœminas aſcendit ad Broelman: uxor enim ejus de Wehe filia eſt Diependalii, hæc Cronenbergiæ, hæc Unverdorben, hæc demum Broelmannia proles erat. Vidi eos hoc anno unà cum Dom. Schannat celebri Hiſtoriographo. Promuſſidem publico dedit vulgatis titulis & compendiis librorum anno 1608.

Civilium rerum memoriâ dignarum civitatis Ubiorum & Col. Claud. Aug. Agrippinenſis Commentarii Pars I. quæ eſt originum de veteribus trans Rhenum ſedibus, moribus, viribus, fœderibus uſque ad annum V. C DCXCV. ex horis ſucciſivis Stephani Broelmanni pp. 9. XI. Tabellæ æreæ.

Civilium rerum &c. &c. Commentarii Pars II. de Metropoli & de geſtis ab anno V. C. DCXCV. ad annum V. C. CIƆCCXVI. qui eſt Chriſti CCCC. LXXV.

Ex horis ſucciſivis Stephani Broelmanni pp. 7. V. ære inciſa Coloniæ 1608.

Epitaphium BROELMANNI *in æde ſacra Ss. Machabæorum.*

Ad ſolius DEI gloriam & ædis hujus Patronorum honorem, memoriam verò clariſſimorum proximorum majorum ſuorum. Optimis Civibus Joanni Broelmanno apud hanc Coloniam Claud. Auguſt. Agrippinenſem anno Chriſti nati CIƆ. CCCCXXCIIXI. & anno XCIII. Coſ. Gertrudi Kolginæ, conjugibus proavis: Petro Broelmanno Patritii Ord. Eliſabethæ Bratfiſchiæ conjugibus avis, Petro Broelmanmanno Patritii Ord. Eliſabethæ Songinæ conjugibus parentibus cariſſ. cùm his, ſibi & conjugi incomparabili Claræ Bachoviæ Echtiæ liberis dulciſſimis poſteríſque ſortis humanæ memor anno Chriſti nati CIƆIƆCVI. Stephanus

Pp Broel-

Broelmannus Agrippinenſis JC. in Academia patriæ per ampliùs quàm XX. annos Profeſſor intrà numerum ordinarius, & canonum, demum primarius, Auguſta, vicariâ comitativâ dignitate adepta, ponebat hunc apud ſuos cineribus quietis LL. dum ad eos æternùm victuræ redeant animulæ, precibus eas, quales optabis, tuî non oblitus adjuva. Quiſquis poſtea legis.

STEPHANUS COLONIENSIS Scriptor Latinus ad annum Chriſti 995. Refertur à Jodoco Coccio *Tom. I. Theſauri Eccleſiaſtici pag. 1027.*

STEPHANUS EXIGUUS vixit ſub Warino Archi-Epiſcopo Colonienſi: nam VOLCMARUM & GERONEM Archi-Epiſcopos Colonienſes SANCTÆ MEMORIÆ ANTISTITES vocat. Cujus Ordinis aut profeſſionis fuerit *Stephanus*, nullibi traditum. Coloniâ, jam cùm ſcriberet, abfuiſſe, colligunt Benedictini in obſervationibus præviis ex præfatione ejuſdem Stephani; uti & quod de ſuo S. MARINUM patritii generis virum fecerit. Scripſit

Translationem S. Maurini Abbatis & Martyris anno CMLXVI. reperti, phalerato pro eo tempore elogio; Cùm de vita ejuſdem Sancti certum nihil habuerit, ùt teſtantur Domni Lucas, D' Acherius & Joannes Mabillon Benedictini eruditiſſimi, qui translationem illam addidêre in ſæculo V. Acta Sanctorum Ord. S. Benedicti p. 536. & ſeqq. Pariſiis 1685. Opus ſuum Stephanus nuncupavit Chriſtiano S. Pantaleonis Abbati.

STEPHANUS Iſaaci filius natus fuit Wetzlariæ anno 1542. Quadriennio poſt cum patre ad ad Chriſti Domini cognitionem perductus baptizatus fuit Marpurgi: inde Lovanium ſub annum 1547, Coloniam circa annum 1552. Patre utrobique ad Hebraicam Cathedram accito deportatus fuit. Hîc annum unum cum Fratre Carolo (alium fratrem habuit D. Bertramum Iſaacum, qui anno 1583. Româ aufugere debuit ob ſuſpicionem de fratre) literis addiſcendis applicitus 1557, *S*wollis Doctori Joanni Telgio ſcholarum Rectori inſtituendus traditur. Coloniam revocatus, audivit Philoſophiam in Gymnaſio Montano, & Magiſterii gradum adeptus eſt. His fundamentis præjactis, ad medicinæ ſtudium more Majorum ſuorum convertitur. Interrupit tantiſper hunc ardorem medicæ ſcientiæ oblata vel perpetuò vel ad tempus convalituri Doctoris Lovanienſis Andreæ Baleni profeſſio Hebraicæ linguæ, quo viribus aucto, medicæ rei peritos viros Nicolaum Bieſium, Bernartium, Carolum Gemmam avidâ aure excepit, ſumptúſque in victum faciendos conquiſivit ex iis, quos domi ſuæ Hebraicè docebat. Annus 1563. peregrinationi datus fuit: amant enim medici variam naturæ faciem, ſtatum, mores, victum, auxilia vario ſub climate contemplari. Anno 1564. ſtabilem ſibi ſedem repetiiſſe viſus eſt in Univerſitate Duacena nuper conſtituta, cui Hebræam & Chaldaicam linguam propagaturus Magiſter regius & ordinarius datus fuit procurantibus Maximiliano à Bergis Cameracenſi, & Franc. Richardoto Attrebatenſi Epiſcopis, D Hoppero Friſio regio Bruxellis Conſiliario; neque ideò tamen à praxi medendorum ægrorum abſtinendum ſibi duxit. Invitatus fuit eodem penè tempore à Sectariis Francis; ſed Papiſticæ, ùt ait, Eccleſiæ innutritus à teneris unguiculis renuit. Interim Rector & Colonienſis Univerſitatis Decani cum Conſulibus Proviſoribus vacantem ſanctæ Urſulæ præbendam in Ubiorum Metropoli abſenti deferunt. Oppoſuit ſeſe effectu nullo Attrebatenſis Epiſcopus ejus tum Auditor. Vix adiit Canonicatum, jam ſacris ordinibus initiatus anno 1562, ac in Eccleſia reſidere, ùt ajunt, cœpit, cùm Cunerus Petri Rector Univerſitatis Lovanienſis defuncto Baleno ſubſtituere Profeſſorem *S*tephanum meditatur; ſed Magiſtratus abeundi facultatem negavit. Licentiam in Facultate Theologica neſcio quando accepit, & Vicariam in æde principe S. Petri, & Parochiam beatæ Mariæ Virginis ad Indulgentias obtinet. Anno 1572. intercedit alius: verùm Magiſtratus Colonienſis rogat ſummum Pontificem, ut cauſæ cognitionem committat hîc loci citiùs finiendam. Delegatur Cognitor Leodienſis Epiſcopus Geberhardus ex Groſbeck, & auditâ parte utrâque ſpeciatim concione *S*tephanum velut dignum in Parochiæ poſſeſſionem mittit.

Eo in munere dedit ſe verbi divini miniſterio non Catholicis ſolùm illud explicando, ſed & Hæreticis, imò & fratribus quondam ſuis Judæis (quorum tum verbo, tum vi adhibitâ convertendorum in tribus Electorum Archi-Diœceſibus Franciſcus de Mendoſa Cardinalis & Legatus Pontificius Joanni Iſaaco ejúſque filio *S*tephano, ubi ſcientiam neceſſariam obtinuerit, poteſtatem illimitatam, annuente Adolpho Archi-Epiſcopo Colonienſi, dederat) ad Chriſti Eccleſiam adducendis. Hæc dum ſcripto & voce cum Catholicis agitat, lectione librorum hæreticorum, quorum virus non ſatis diſcernebat, vacillare cœpit in Catholica fide. Senſit quotidie magis ac magis ſibi vileſcere Catholicorum opiniones *S*tephanus ex continua hæreticorum librorum lectitatione (quam facultatem eoſdem legendi acceperat ob exhibitum in iiſdem impugnandis zelum) quare deinceps non ſolùm ab iis inſectandis deſtitit; ſed primum ſub Gebhardo Truchſeſio contra imaginem Chriſti & *S*anctorum *(idola Götzen vocitat)* dein ſub Erneſto Bavaro Archi-Epiſcopo Colonienſi anno 1583. 12. Octobris iterum deſævit in Catholicos haud minùs, quàm in idololatras. Commotam civitatem bis diris in imagines Chriſti & Sanctorum, eorúmque ornatum ac honorationem jactatis pacavit nonnihil Michael Brilmacher, qui diei ejuſdem horâ quartâ veſpertinâ in Æde Metropolitica ſtramineas argutias Iſaaci diſſipavit. Theologi in congreſſibus publicis recocta Iconoclaſtarum ſophiſmata iterum diluerunt. At populus avitæ religionis retinentiſſimus adeò in Novatorem exarſit, ut ante fores pedem efferre auſus non

fit.

ſit. Quatriduo poſt accerſitur ab Abbatiſſa ſanctæ Urſulæ quà Præſide Capituli & Parochiæ Patronâ; ſed vertiginem capitis & morbum obtendit cauſam, quominùs jubenti adeſſet. Accedunt ægrotantem Commiſſarii ab Erneſto Archi-Epiſcopo Colonienſi Joannes Schwolgen ſancti Andreæ Decanus, Theobaldus Craſſelt Suffraganeus, Joannes Kempis Officialis, Ludgerus Hereſbachius ſupremus Sigillifer, Carolus Billius Conſiliarius Abbatiſſæ ſanctæ Urſulæ, jubent ab officio concionum deſiſtat, dum ſe ob tumultum & violatos Canones ſacri Concilii Tridentini purgaverit coram Archi-Epiſcopo, invitántque, ut comitentur ſe. Antiſtitem cauſâ auditâ mutaturum ſententiam: at dimiſſis viris libello ſupplice petiit à Magiſtratu urbis, fieri ſibi facultatem continuandæ dictionis, ab Epiſcopo interdictæ. Hic jam alter hæreſeos latentis ſorex ſe prodit, dum à civibus poteſtatem rogat Evangelii diſſeminandi, eámque obtinet illicò. Indignantur & contra proteſtantur Commiſſarii Epiſcopales, iterántque mandata.

Decanus Metropoliticus eundem quà ſuæ Eccleſiæ Vicarium ſub pœna ſuſpenſionis primùm, mox ſub pœna privationis citavit; at iterum morbus excuſandæ abſentiæ tegumen erat. Obtulerunt & fidem publicam comparituro coram tribunali Bonnenſi; ſed efferre pedem extra urbem noluit, ſpretis omnibus Eccleſiæ mandatis. Demum fide datâ Capituli Metropolitici in ipſa urbe Judices iidem Commiſſarii ſederunt, à quibus quartùm auditus fuit, nullâ tamen, quod conſtet, prolatâ ſententiâ. *Stephanus* ſive tædio victus, ſive ſophiſmatis Hæreticorum Sadeelis imprimis captus, nec de ſuo iis ſatis valens facere, nec acquieſcens ulli Catholicorum reſponſo beneficia Eccleſiaſtica accepta parochiam, præbendam Canonicam ad ſanctæ Urſulæ, Vicariam Ædis Metropoliticæ Collatoribus reſtituit, & Calviniſtico miniſterio ſe addixit.

Hæc ſumma Germanicæ Apologiæ, quam anno 1586. edidit: *Stephani Iſaaci hiſtoria der unbilligen und unchriſtlichen Betrübung und Verfolgung, die ihm von wegen der zu Cöllen im Jahr 1583. den 12. Octobris wider das Verehren, Schmücken und Umbtragen der Bilder gehaltenen Predigen begegnet, ſampt nothwendiger Apologia wider Michael Eitzinger und Michael Iſſelt Hiſtorien 1586. in 4to*, contra Michaëlem ab Iſſelt Amorsfortium, & Michaëlem Eitzinger Auſtriacum. In ipſa ſcriptiuncula Jeſuitam Brillmacherum nunc laudat, aliàs vituperat. Omnes verò Iconoclaſtarum perſecutores, Jeſuitas, Jeſuitizatos, Hiſpanizatos paſſim vocat, etſi ſingulatim nullum maleficium ab iiſdem acceptum referat. Longè autem à vero abeſſe eas, quas ſibi laudes arrogat *Stephanus*, coævi & oculati, & Petrus Brillmacher ipſus, qui tum, cùm *Sadeil* confutandus per Reverendiſſimum D. Riphanium rogante *Stephano* oblatus ſibi fuiſſet, reſpondit, opus confutatione non eſſe recoctæ, & toties rejectæ crambis; attamen ſe nunc eo, qui ſub prælo ſudarent *Dialogorum tertio* abundè *Sadeeli* reſtiturum reliqua Stephanum de ſuo commentum fuiſſe.

Ex ea, quam Stephanus ſibi ipſi contexuit, *hiſtoria* elucet varium ac inconſtans hominis ingenium, nec ſcientiis Theologicis ſatis ſubactum. Quare utriuſque partis argumentorum lectitatione nunc huc, nunc illuc abreptus hauſit quidem, quantum declamationi populari ſatis erat; at arcem veritatis Catholicæ intimam haud inſpexerat. Hebraicis, Medicis, Theologicis, Polemicis, Hæreticis deſultoriam operam dum impertit, magnâ præfidentiâ popularis auræ quodlibet carpere geſtit, quod cerebro ſuo diſplicet, incidit, DEO permittente, in eas tenebras, è quibus ſingulari gratiæ divinæ munere bis ereptus fuerat. Supremum gradum ad apoſtaſiam ſibi feciſſe ait Romanæ Eccleſiæ primatûs tuendi argumenta à Turriano contra *Sadeelem* congeſta; ſibi verò utraque comparata *Sadeeliana* Turrianis præferenda fuiſſe. Quo judicio prolato, avertit faciem ab Eccleſia Chriſti, & Calviniſticæ Eccleſiæ miſerum ſe mancipat. Scripta ab eodem Apologia. Patris ejuſdem Joannis librorum plenior titulus hic:

Perfectiſſima Hebraica Grammatica commodo admodùm ordine in tres libros diſtincta, quorum primus ſimpliciora tantùm docet. Secundus perfectiora & graviora pandit. Tertius difficillima quæque abſolutiſſimè & accuratiſſimè tradit, Authore Joanne Iſaac ampliſſimi Senatûs Colonienſis Profeſſore publico. Ad præcellentem nobilitate & dignitate, atque etiam doctrinâ virum ac Dominum Bernhardum Morrien, ex Officina typographica Colonienſi Jacobi Soteris 1557. in 4to pp. 261. 322.

Meditationes Hebraicæ in artem Grammaticam per integrum librum Ruth explicata, unà cum aliarum rerum nonnullis acceſſionibus, hujus linguæ tironibus comprimis utilibus ac neceſſariis, Authore Joanne Iſaac ampliſſimi Senatûs Colonienſis Profeſſore publico, ad ſummæ ſpei atque indolis adoleſcentem Joannem à Lyskirchen. Adjecta ſunt etiam quædam contra fallaciſſimam Caſtalionis Bibliorum interpretationem, ſimul & contra confuſiſſimum D. Joannis Furſteri quandoque Profeſſoris Wittebergenſis Lexicon, omnibus cum Hebraica lingua, tum ſacrarum literarum ſtudioſis utiliſſima, ac maximè neceſſaria. Coloniæ ex Officina typographica Jacobi Soteris 1558. in 4to pp. 52. 104.

STEPHANUS JULIACUS oppido forſan vel agro Juliacenſi ortus, vel à Provincia & Conventu Ordinis Fratrum Minorum ità dictus eſt. Cur *Valerius Andreas Deſſelius* hunc inſerat Bibliothecæ Belgicæ, neſcio. Eò doctrinæ pervenit, ut Pariſiis Doctor ſacroſanctæ Theologiæ fuerit promotus, Coævus beatæ Coletæ Picardæ Virginis, quæ Ordinis ſanctæ Claræ Reformatrix, multis clara virtutibus ac ſignis ſanctimoniæ anno 1447. obiit die 16. Martii. Scripſit ex Gallico idiomate Petri à Vallibus

Vitam S. Coletæ, quam apprimè noverat Stephanus Juliacus ipſi Synchronus diffuſo ſtilo, quam impreſſam mutato ſtilo, & in compendium redactam invenies apud Laurentium Surium Tom. 2. ad diem ſextam Martii; dein apud Wadingum Annalibus Minorum inſertam, atque apud Joannem Bolandum in probatis Sanctorum vitis promi-

Digitized by Google

genio ſtilo integram. Tom. 1. ad diem 6. menſis Martii.

Agunt de Stephano Juliaco Franciſcus Swertius in Athenis Belgicis verbo Stephanus Juliacus pag. 681. Valerius Andreas in Biblioth. Belg. pag. 817. Joan. Voſſius L. 3. C. 6.

STEPHANUS Pantaleonita Monachus, Ord. ſancti Benedicti. Scripſit

Hiſtoriam Inventionis ſancti Maurini Abbatis Martyris, Coloniæ Agrippinæ circa annum Domini 964. ſcriptam, juſſu Chriſtiani Abbatis, à Stephano coævo & oculato teſte inventi ſacri pignoris. Extat apud Laur. Surium die X. Junii, & denuò edita ab Henſchenio ad eundem diem; ſed collata cum Paſſionali MS. Collegiatæ Eccleſiæ Monaſterii Eifliæ & Commentario prævio critico & annotationibus prolixis ejuſdem Henſchenii. Vide Acta Sanctorum ad diem X. Junii.

STEPHANUS RUIDIUS natione Germanus, oriundus Andernaco ad Rhenum Archi-Diœceſis Colonienſis, Societatem Jeſu amplexus anno ſalutis 1592, ætatis 21mo, vota quatuor profeſſus. Docuit Philoſophiam iterum, & variis officiis præclarè functus eſt. Collegium Spirenſe rexit, & Sacerdotes noſtros in tertia probatione excoluit. Gymnaſii Tricoronati in Univerſitate Colonienſi Regens promulgatus fuit anno 1614. 4tâ Januarii, quâ Provincia trimeſtri ſpatio defunctus, admovetur clavo regendi Collegii Heiligenſtadienſis, & ſubin Moguntini, qua in urbe & laureâ Theologicâ donatus fuit. Septuagenario major religioſè in Domino quievit Moguntiæ die 16 Julii anno 1643. In promulgatione Molshemienſis Academiæ ſacræ Theologiæ Doctor renuntiatus. Luculentam dixit ediditque

Orationem de Auguſta ſacra Scripturæ Majeſtate vulgo non obvia. Evulgata eſt cum Panegyrico ejuſdem Academiæ in 4to.

STEPHANUS VINANDUS PIGHIUS Campenſis, Tranſiſalanus, cognomen ab ALBERTO PIGHIO Avunculo celebris nominis Theologo mutuatus, Græcè Latinéque egregiè doctus, in Italia atque in ipſo orbis terrarum compendio, urbe æternâ annos octo verſatus, ſummam Romanæ Antiquitatis notitiam ſibi comparavit, doctorum virorum amicitiâ ac conſuetudine beatus. Româ reverſus, *Antonio Perrenoto* Card. Granvellano ab Epiſtolis Latinis & à Bibliotheca fuit annos ampliùs quatuordecim, poſt *Carolo Guilielmi* Cliviæ ac Juliæ Ducis filio datus Præceptor morúmque Formator, eidem anno ſæculari ſacro CIƆ.IƆ.LXXV. Romam religionis ergo contendenti adjungitur Comes, mortuóque Romæ *Carolo, iter illud omne pompámque ac vitam Caroli complexus eſt libro ſingulari ſcripto ab HERCULE PRODICIO titulo. Antverpiæ typis Plantin. anno 1587. in 8vo.*

THEMISDEA, ſive de lege divina, & Mythologia in quatuor anni tempora. ibid. 1568. in 8vo edita eſt

VALERIUM MAXIMUM ad MSſ. Codices emendavit, & annotationibus illuſtravit. ibidem 1567. & 1574

Denique Faſtos Capitolinos ſupplevit, & Annales Magiſtratuum urbis Romæ Tomis III. concinnavit. Prior Tomus editus 1599. in fol. typis Plantin. Reliquos recenſuit, auxit, illuſtravit And. Schottus S. J. typis iiſdem 1615. in fol

Eoſdem Faſtos Magiſtratuum poſtmodum Theſauro Antiquitatum ſuarum Romanarum inſeruit GRÆVIUS Tom. XI. p. 174.

Obiit Canonicus & Scholaſticus Sanctenſis in Clivia CIƆIƆCIV. XIV. Kalend. Novembr. ætatis LXXXIV. Vixit ad extremum vitæ diem valetudine firmâ, ſtudio indefeſſo, Ordinis & Statûs Eccleſiaſtici obſervantiſſimus, amicus omnibus, moleſtus nemini. Vitam illius ſcripſit *Joannes Winterus* Canonicus & Officialis Sanctenſis Annalibus præfixam.

Foppens Bibliotheca Belgica.

SUFFRIDUS PETRUS Leovardienſis, Friſius, naſcitur anno CIƆIƆXXVII. Hiſtoricus, Orator, Poëta linguarum Græcæ atque Latinæ peritiâ inter ævi ſui primos fuit: ad quarum profeſſionem Lovanio Erphordiam Thuringorum evocatus, *Eobano Heſſo* ſucceſſit. Relictâ Erphordiâ, Ant. Perrenotus Cardinalis Granvellanus eum in familiam adoptavit, ut illi à Bibliotheca & ſecretis eſſet; contubernalem nactus Stephanum Vinandum Pighium Lovanium reverſus, ductâ uxore, ibidem juris titulum & inſignia anno CIƆIƆLXXIV. accepit, & aliquantiſper in Collegio Trilingui Buſlidiano ſatis frequenti, ſi tempora ſpectes, Auditorio linguam Græcam docuit, dum *Theodoricus Langius* ſaxum hoc volveret, ſcipione utens & cæcutiens. Hinc ad publicam juris profeſſionem anno CIƆIƆLXXVII Coloniam evocatus eſt, Ordinúmque Friſiæ Hiſtoriographus nominatus, atque elatâ uxore ad XII. Apoſtolos Canonicus, & Burſæ ſeu Gymnaſii, quod à Cornnis retinet nomen, Præſes fuit. Vir ſtudii indefeſſi, tenacis memoriæ atque hiſtoriæ, quà legendæ, quà ſcribendæ itâ addictus, ut ne horam quidem ullam ſineret labi, quam non literis impenſam doleret. Scriptorum illius hic eſt ſyllabus. E Plutarchi moralibus hæc ab eo verſa Latinè ſunt:

Septem Sapientum convivium.

An ſeni ſit adminiſtranda Reſpublica?

De parentum erga liberos naturali benevolentia.

Diſputatio de ſymbolo &c. Erphordiæ 1558. in octava.

Item, utrùm ignis an aqua utilior ſit?

Utrùm Athenienſes bello an ſapientiâ clariores extiterint?

Diſputatio de primo frigido, & quæſtiones Platonicæ. 1559. in 8vo.

De educandis liberis. Baſil. 1551. in 8vo cum ſcholiis.

De Iſide & Oſiride, de eſu carnium. Lovanii 1564. in 8vo typis Bogardi.

Hermiæ Sozomeni Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Libri tres poſteriores Coloniæ 1570. in folio, & Lovanii in 8vo apud Saſſenum.

Athenagoræ Apologia pro Chriſtianis, cum

ſcholiis

ſoboliis uberioribus. Coloniæ 1567. in 8vo typis Birckmannicis.

Scripſit ipſe Orationes V. de utilitate multiplici linguæ Græcæ. Baſil. 1566. in 8vo apud Oporinum.

Orationem pro reformatione Univerſitatis Erphordienſis. Erphord. 1566. in 8vo.

Orationem de legum Romanarum præſtantia, Lovanii habitam. Antverpiæ 1571. in 8vo apud Plantinum.

Carmen gratulatorium in electionem Kiliani Vogelii Montis S. Petri, apud Erphordiam Abbatis. Erphordiæ 1558.

Præterea D. Hieronymum, Gennadium, Honorium & Sigebertum de Scriptoribus Eccleſiaſticis recenſuit. Coloniæ 1580. in 8vo Cholini typis.

Martini Poloni Chronicon ope MSs. Codd. à mendis vindicavit. Antverpiæ 1574. in 8vo typis Plantini.

Joan. de Beka Chronicon Epiſcoporum Ultrajectenſium & Comitum Hollandiæ ab anno Domini CIↃCCCXLV. uſque ad annum CIↃIↃLXXIV. deduxit, edidit à Suffrido mortuo Bern. Turnebius Franck. 1614.

Appendicem ejuſdem ad Chronicon Epiſcoporum Leodienſium à Joanne Bavaro uſque ad Erardum à Maria, nimirum ab anno CIↃCCCLXXXIX. ad annum CIↃIↃV. luci aſſeruit Joannes Chapeavillius.

Chronicon Ducum Brabantiæ vetus ad ſua uſque tempora à Suffrido deductum legitur Leovardiæ, cum reliqua ejus Bibliotheca.

Cœperat M. T. Ciceronis Opera omnia ad fidem MSs. Codd. emendare, adjectis emendationum rationibus, è quibus officia, Catonem, Lælium & paradoxa excudit Oporinus Baſileæ 1568.

Denique Friſiæ ſuæ ornandæ atque illuſtrandæ dedit de antiquitate & de origine Friſiorum Lib. III. Colon. 1590. in 8vo.

Pro antiquitate & origine eorundem, cum peroratione Bern. Furmerii, adverſùs Ubbonem Emmium Franck. 1613. in 4to.

De Scriptoribus Friſiæ Decadas Colon. XVI. 1593. in 8vo, quo tamen libro pleroſque fictitios Friſiæ Scriptores, credo è malæ fidei Annalibus Friſiis commemorat.

Moritur Coloniæ anno CIↃIↃXCVII. X. Kalend. Februarii, ſepultus in Æde XII. Apoſtolis ſacra. Epitaphium populari & amico ſcripſit *Gauko Gaukema*, Friſius, Canonicus Aquiſgranenſis.

D. O. M.

Ah nimis abjectè jacet hîc tegitúrque
Sufridus,
Æternum decus, urbs ô Leowarda, tuum.
Ille ſuis vivens te vexit ad æthera ſcriptis
Friſia: debueras ponere tu lapidem.
Non factum: ergo ne uſque viri oſſa inhonora laterent,
Gaukema pro meritis præſtitit officium.

SUFFRIDO PETRO,
Leowardienſi Friſio,
U. J. C. doctiſſimo,
Græcæ linguæ ſcientiſſimo,
Libris multis editis clariſſimo,
Tribus Pontt. Maximis,
Et S. R. E. ſui temporis præcipuis
Cardinalibus ob doctrinam charo,
Friſiorum Hiſtorico,
Hujus Eccleſiæ Canonico,
Populari optimè de ſe merito
Gauko Gaukema Friſius, Canonicus
Aquiſgran. pietatis ac memoriæ causâ
A. M. F. curavit
Anno MDCXI. menſe Quinctili.
Deceſſit hydropicus
Die Jovis X. Kal. Februarii
Anno Chriſtiano MDXCVII.
Horâ nonâ matutinâ
Sub Clemente VIII. Papa
Rudolpho II. Imperatore,
Erneſto Bavaro Colon. Archiepiſcopo,
Et Ferdinando Bavaro,
Ejuſdem Archi-Epiſcopi Coadjutore,
Cùm vixiſſet annos LXIX.
Menſ. VII. dies VIII.
Elatus ipſâ Converſionis Pauli.
R. I. P.

Foppens Bibliotheca Belgica.

* * * * * * * * *

T.

TACKIUS Duisburgenſis vixit ſub initium ſæculi hujus. *J. D. von Steinen in originib. Hiſtoria Weſtphal. fol. 52.* refert ſe à celebri Domino Hâsbart Cliviâ accepiſſe aliquod manuſcriptum ejus, ſub hoc titulo:

Civitatis Duisburgenſis, quod vetus Teutoburgum eſt, primordia, rerúmque ejus hiſtoricarum teſtimonia.

In iis hiſtoria Civitatis Duisburgenſis ad annum 1614. Latino idiomate paginis 40. deſcribitur, multipléxque notitia ſuppeditatur.

THEODORICUS de AQUIS natione Germanus, Carmelita Colonienſis, Doctor Theologus electus, Provinciæ Narbonæ Provincialis Avenione in Capitulo Generali 1451. celebrato. Veroſimiliter ſcripſit

Vitam S. Alberti Drepanenſis, quam ex Autographo deſcripſit R. P. Jacobus Emans Ex-Provincialis Alemanniæ inferioris, ùt ipſe teſtatur in Epiſtola Aquiſgrano data die 7. Septembris 1663, ubi fatetur, ſtilum Authoris eſſe ſimplicem; ſed indulgendum ſimplicitati & humilitati iſtius ſæculi XIV. Hanc enim vitam conſcripſit Theodoricus circa annum Chriſti 1394. Hunc autem de familia Lützenrath oriundum eſſe exiſtimat R. P. Emans, & more veteri non ex familia, ſed ex loco originis nominaſſe de Aquis: quia Aquiſgrani natus erat. Hæc vita etiam extat in codice manuſcripto Conventûs Mechlinienſis, cui nomen Authoris adſcriptum non eſt. Daniel à V. Maria in Speculo Carmelit. pag. 624. & 25. n. 2163.

THEODORICUS BOELAERT Calcariæ Clivenſis Ducatûs oppido natus, & ibidem Ordinem Prædicatorum profeſſus vivebat adhuc anno 1642, annum ætatis 77mum, profeſſionis 55tum agens. Scripſit

Relationem ærumnarum, quas Sodales Calcarienſes perpeſſi ſunt ab anno 1636, quo ex ſuo Cœnobio ab Hæreticis Haſſici exercitûs expulſi fuerunt ad annum 1662, quo vi literarum Regis Franciæ Ludovici decimi quarti ad Landgravium Haſſiæ datarum in domum ſuam fuère reſtituti.

Hanc relationem integram inſeruit R. P. Bernardus de Jonghe Belgio ſuo Dominicano à pag. 318. ad 324. ſanè curioſam, & rerum geſtarum ſimplici narratione eò magìs gratam.

Echard & Quetif. Scriptores Ord. Prædicat.

THEODORICUS GANGELT Ordinis ſancti Benedicti, ſcripſit edidítque

Vitam & Regulam ſancti Benedicti. 1730. Bonnæ in 8vo.

Eadem Germanicè in 18vo ibid. 1731.

THEODORICUS de GOUDA (oppidum Hollandiæ, ubi ortus eſt) ſacræ Theologiæ Doctor Colonienſis, Provinciæ Alemanniæ inferioris Provincialis; hic ſe ſtrenuè geſſit contra Hæreticos, dum in Germania religio orthodoxa ubique impugnaretur, diverſa contra Hæreticos edidit volumina, quibus eos oppugnavit. Ejuſdem Theodorici operibus aliquando uſa fuit alma Colonienſis Univerſitas, cujus causâ ablegatus fuit ad Univerſitatem Pariſienſem in cauſa fidei ſuper condemnatione improbiſſimi & impuriſſimi Speculi ocularis Magiſtri Joannis Reuchlini, de qua ſua legatione Theodoricus conſcripſit

Libellum per modum Epiſtolæ, quam dicavit Henrico de Geleen Sſ. Theologiæ Doctori. Obiit 1539. 1. Septembr.

THEODORICUS GRESEMUNDUS de Meſchede Archi-Diœceſis Colonienſis, Frater Godeſchalci, & Filius Friderici (de quibus ſuo loco) artium & medicinæ Doctor, vir undequaque doctiſſimus. Inter alia compoſuit elegantem Tractatum

De regimine ſanitatis, tempore peſtis.

Trithemius L. de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Serarius L. 1. Mogunt. C. 40. Hamelmannus illuſtr. viror. Weſtphaliæ L. IV. 1564.

THEODORICUS GRESEMUNDUS de Meſchede urbe Ducatûs Weſtphaliæ, Filius Theodorici jam laudati, vix tria ætatis luſtra implet, quum admirandum adoleſcentis ingenium, & ſingularis tum eruditio, tum eloquentia multos provectæ ætatis Doctores etiam longè præcellit. Cujus ad me (*ait Trithemius L. de Scriptoribus Eccleſiaſticis*) extat liber inſignis *de ſeptem artibus liberalibus*, impreſſus Moguntiæ anno 1494. typo Petri Friedberg in quarto. Fuit juris utriuſque Doctor, ſcripſit etiam tam ad me, quàm ad alios penè infinitas Epiſtolas cujuſcunque argumenti ornatiſſimas, variasque orationes Ciceronianam diſertitudinem præferentes, adeò, ut velut alter Adeodatus, Auguſtini quondam ſanctiſſimi filius, ſuo ingenio & ſcribendi argumentandique promptitudine ac ſolertiâ multis etiam doctis viris ſit admirationi. Eadem pluribus perſequitur Trithemius *in catal. viror. illuſtr. Serarius L. I. rerum Moguntiacarum C. XL.*

Hiſtoria Crucis miraculoſæ Moguntinæ eleganti carmine deſcripta a Theodorico Greſemundo juniore, anno MDLXIV. excuſa fuit, & ſcholiis locupletata.

Vitam in Univerſitate Moguntina tranſegiſſe videtur, ubi LL. Doctor, & Canonicus ſancti Stephani, ac deiu Scholaſticus fuit electus 1510. 21. Junii, promotus Pro-Vicarius & Judex Generalis A. C. 1512.

Catalogus Epiſcoporum & Archi-Epiſcoporum Moguntinorum ab eodem Theodorico ſcriptus laudatur ab Franciſco Irenæo, Latomio, ac demum à CC. D. Joannis Daſſert de doctis Moguntinis & in præfat. Tom. I. rerum Moguntiacarum, & de Avitis Moguntinis.

THEODORICUS LOEHERIUS Stratis in Brabantia ortus, in Carthuſiam Colonienſem calcato ſæculo ſe abdidit anno 1520. 10. Januarii, Sacriſtæ munus adiit anno 1525, Vicarii 1530. (*ùt notat M. Mörckens in Cartuſiographia.*) Ea inter officia laborioſam Provinciam edendorum

omnium

omnium operum Dionyſii à Rickel ſuſcepit ingenti ſpiritu & ferreo labore perfecit, vel hoc ſolo titulo bene meritus de republica literaria. Innotuit ex his monumentis vaſtum viri ingenium & zelus ingens pro DEI domo. Itáque ſub annum 1539. in Saxoniam, quo laboraotibus Hæreticorum furore & deprædatione fratribus ſuccurreret, accitus fuit poſtulantibus fratr.bus. Hildeſienſis Domûs Prior fuit, & Provinciæ viſitandæ Præfectus. Conſtantia & integritas viri Hæreticorum odia & calumnias, uti fit, acuit: negavit enim verò pede uno ſe ceſſurum, niſi vi à factione Lutherana dejiceretur è ſtatione avita. Ex Saxonia in Franconiam anno 1543. profectus pari robore Harpyis Lutheranis ſeſe oppoſuit: confidentiâ enim admirabili in DEUM & doloris contemptu occupatas jam domos Caroli V. Auguſti authoritate munitus recuperavit, acciris ondequaque ſupplementis. Ejus unius induſtriæ debetur ſervata ea, quæ ſupereſt Alemanniæ inferioris portio. Imperatori apprimè carus erat, à quo ad Eccleſiaſtica negotia & conſilia adhibebatur; expertus enim erat promptum & ſolidum viri rebus in arduis ac difficillimis pectus & infractum adverſis animum. In Conventu Auguſtano adeò captus eſt Imperator heroicâ & ſapienti Theodorici conſultatione, ut togam auro intertextam ſibi detraxerit, & eâ Loebetium donaverit, quam ille in Chriſti altaria veſtienda convertit. Hæc externis, ſuis idem religioſâ diſciplinâ excolendis & perficiendis collatâ ſibi à Capitulo Generali Viſitatoris poteſtate perinde profuit. Aciderunt perpetuæ hæ curæ vitam religioſiſſimi Patris Heidelbergæ VII. Kalend. Septembris anno 1554. Fratres duos Brunonem & Hugonem exemplo ſuo ad clauſtrum ſacrum pertraxit, & domeſticæ ſanctimoniæ optatus Magiſter fuit. Eluxit in iis virtutis & religionis amor, conjunctus cum inſigni in Superos pietate & mortificatione exterioris interiorisque hominis.

Præter præfationes prolixas in varia opera Dionyſii antonomaſticè Cartuſiani edidit

Vitam ejuſdem Dionyſii impreſſam Colonia 1532. apud Caſparum Gennepeum, & ſcholiis illuſtratam à Bolando ad diem 12. Martii pp. 245.

Miracula, quæ in St. Euchariſtia Bruxellis acciderunt, impreſſa Colonia 1532. per Joan. Dorſtium in 8vo.

THEODORICUS à Monaſterio, ab aliis ratione originis paternæ *ab Oſnabrugo* nuncupatur. Poſt ſtudia humaniora primum aſſumpſit inſtitutum ſancti Auguſtini, quod *Eremitarum* dicunt. Dein ad Fratres Minores de Obſervantia tranſiit, apud quos celebris Præco verbi divini in vinea Domini egregiè laboravit, & inſignes fructus protulit, potiſſimùm apud Belgas. Anno Domini 1497. Guardianus Conventûs Fratrum Minorum ſanctæ Mariæ de Angelis apud Caſtrum Brulenſe renuntiatus, varia conſcripſit devota opuſcula ad nutum Sereniſſimi Domini Hermanni ab Haſſia Epiſcopi & Electoris Colonienſis, Conventûs Brulenſis Fundatoris, unum ſub titulo *de Paſſione Domini*.

Succinctum Catechiſmum, ſpeculum Catholicum nuncupatum, multorum ſuffragiis commendatum, variis locis impreſſum, noviſſimè & Coloniæ typis Arnoldi Metternich 1708. editum.

Hunc librum videntur quidam æmulatores & adverſarii fuiſſe inſectati: ideò Reverendus Epiſcopus David de Burgundia, poſtquam inaudiit, & ex certis literis accepit ſapientes Doctores Colonienſes & Lovanienſes ingentem diligentiam impendiſſe, ut prædictum Fratrem Theodoricum de Monaſterio, ejúsque librum ordine juris ſervato & cum veritate tutarentur, & contra inimicos atque æmulos propugnaturi eſſent, dictus Epiſcopus per omnia Capitula Ultrajectenſis Diœceſis mandavit in virtute ſanctæ obedientiæ, quod tantundem valet, ac ſi ſub pœna banni præcepiſſet, prædictum Fratrem ejuſdémque librum & doctrinam non contemnendam, ſed magnâ reverentiâ & honore æſtimandam, quin cupit ſe participem fieri ſermonum, bonorum operum & fructuum, quos in multis Provinciis & civitatibus progignit. Hæc præmittitur impreſſioni Lugdunenſi apud Joannem filium Matthiæ. Approbatum Speculum Chriſtianorum per R. D. Henricum Hulsman Licentiatum in divinitate. Hæc editio videtur antiquior.

In Cartuſia Colonienſi pulpiti OO. numero 204. M. Theodorici de Monaſterio de indulgentiis & participationibus.

In eadem Cartuſia claſſe O. MS. n. 188. Sermo Theodorici de Monaſterio ad Sigiſmundum Regem Romanorum.

Obiit, poſtquam fuit Guardianus in Conventu Antverpienſi & Broorendalienſi, ſive Vallis Pœnitentia; tandem in Lovanienſi plenus dierum octogenarius religioſè obiit anno 1515. Hinc patet, alium fuiſſe Theodoricum de Monaſterio ſacræ Theologiæ Profeſſorem Coloniæ Agrippinæ, & quondam hujus ſtudii Vice-Cancellarium, pro cujus anima anniverſario mortis die in libro quodam decanali primo p. 86. legitur dicta fuiſſe Miſſa ſolemnis anno MCCCCXXV.

Bibliothecæ Heilsbronnenſis Hockeri. Norimbergæ 1731. in folio. Sectio poſterior codicum chartaceorum pag. 109. 110. continetur Th. de Monaſt. Ambaſciatoris Univ. Colon. num.

XXV. Sermo factus in Conſtantia anno 1415. per M. Theodoricum de Monaſterio p. 109. *Ecce nunc dies ſalutis*, 2 Cor. 6.

Varii ſermones habiti in Concilio Conſtantienſi.

XXVI. Sermo factus 1416. per M. Theodoricum de Monaſterio Conſtant. B. *Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris*, Joan. 8.

Hockerus Bibliotheca Heilsbronnenſis.

THEODORICUS de MONTE Rector Sacelli ſancti Benedicti in urbe Tremonienſi. Non paſſus eſt hic poſt obitum anteceſſoris Henrici de Korne ſuam deſiderari opellam in augenda Tremonienſi hiſtoria.

Orig. hiſtor. Weſtphal. J. D. von Steinen fol. 5.

THEODORICUS de SUSTEREN à patria ſic nuncupatus (oppidum eſt ditionis Juliacenſis non procul à Zittardia) Coloniæ Prædicatorum Ordini nomen dedit, ubi & ſacræ Theologiæ Magiſter promotus, & ſtudii Regens pluribus annis & diutiùs Prior erat, ſancti Thomæ doctrinæ pro more totius Ordinis mirùm affectus; vivebat etiamnum anno 1509. Ejus curis hæc ſancti Do-

ctoris

&c. tis opera prodierunt ad codd. MSs. recognita, & à typorum mendis expurgata.

Summa contra gentes. Coloniæ apud Quentel 1499, & iterum 1509. in folio.

Quæſtiones diſputatæ duobus voluminibus, ibid. 1499. in folio. Quæ editio reperitur apud Prædicatores Rotomagenſes.

THEODORUS DULMAN anno 1598. natus Coloniæ Agrippinæ Patre clariſſimo, Henrico, ſenatorii Ordinis viro, Matre Catharina Sch..ffs, avis Theodoro Senatore Agrippinenſi, & Gertrude ab Oeckhoven, lectiſſimâ Matronâ ex conſulari gente. Societati JEſu ſe applicuit anno 1612, & votorum quatuor ſolemni voto ſe adſtrinxit. Poſt traditas literas humaniores & Matheſin annis aliquot Latinè dixit ad Academicos Ubios, poſtea vernaculè in Æde Metropolitana Coloniæ, Treviris & Confluentiæ inſigni zelo atque fructu. Rexit Collegium Aquiſgranenſe, & à Præpoſito Provinciali adlectus in ſocium itinerum ac curarum, magno ei adjumento fuit: enim verò ſui ſemper ſimilis extitit, ſerius, recti tenax, inſtituti ac religioſæ diſciplinæ amans, orationi perquam addictus, cui ultra horam matutinam omnibus communem adjiciebat alteram poſt meridiem. Poſtremis annis, cùm ob tumorem manuum, aliáque corporis fatiſcentis incommoda ad aram amplius facere non poſſet, quotidianâ tamen expiatione & ſacrâ ſynaxi id compenſare ſtuduit. Demum ſeptuagenarius levi febriculâ & ſtomachi dejectione correptus, magnâ in DEUM fiduciâ ad illa verba: *Cor contritum & humiliatum DEUS non deſpicies*, placidè expiravit Coloniæ die 8vâ Januarii 1668. Edidit Latinè

Tractatum de Oratore Chriſtiano. Coloniæ typis Frieſſem anno 1646. in 12mo, rurſum 1651. pag. 216.

*Peregrinum Chriſtianum, Chriſtlichen Wandersmann. Coloniæ apud Herm. Myliu*m *1646. in 8vo* Germanicè *pp. 152.*

Commentationes de amore DEI ſuper omnia, Latinè. Coloniæ apud Frieſſem 1664. in folio.

Amuſſim Chriſtianæ converſationis, des Chriſtlichen Wandels Richtſchnur, oder von der Ubung des Göttlichen Wohlgefallens ausführlicher Bericht, in 8vo pp. 567. typis Herm. Mylii 1646.

THEODORUS ECKERT ſcripſit, & typo vulgavit

Poeticum antiquioris mundi Theatrum, quo celebriores in veteris Teſtamenti hiſtoria perſonæ ſingulis diſtichis comprehenduntur. Coloniæ apud viduam Petri *Metternich 1641. in quarto, zwey Bogen.*

THEODORUS FABRITIUS Hebraicam linguam docuit in Univerſitate Colonienſi initio ſæculi XVI, ejuſdémque diſcendæ methodum à ſe adornatam typo vulgavit: verùm cùm Rector Univerſitatis Theodorus Schiderich, qui Hermanno V. Wiedano Electori à ſecretis erat, cùm Decanus Facultatis artium & DD. Proviſores advertiſſent ſub prætextu Hebrææ Grammaticæ vendigari Lutheranas hæreſes, prohibuerunt eum publicâ in ſcholis artium cathedrâ; ſed pro more gentóve indocilium Hæreticorum privatim diſcipulis conquiſitis docere pertexit. Quare ad Curiam citatus coram DD. Proviſoribus & Vice-Cancellario Jodoco ab Erpach citatus, cauſam dicere coactus eſt, quâ auditâ, dimiſſus fuit anno 1527 VI. Kal. Decembris, & omni privatâ publicâve docendi facultate mulctatus ſub arbitraria pœna: nec huic decreto paruit, ſed anno 1528. literas de eo querimonias lego *in Annalibus Facultatis artium*. Quid ſubin miſello factum ſit, non legi. Editæ ſunt

Theodori Fabritii inſtitutiones in linguam ſanctam, cum ejus tropis loquendique proprietatibus conjunctæ. Coloniæ apud Joannem Soterem 1528, in 4to pp. 92.

THEODORUS GRAMINÆUS Ruræmundanus, Mathematum Profeſſor in Univerſitate Colonienſi. Edidit

Enarrationem uberem in Joannem de Sacro-Boſco. Coloniæ 1567. in 8vo apud Alectorium.

Orationem in Iſaiam Prophetam ſex dierum Geneſeos. ibid. 1577. apud Graminæum.

Speculum mundi de minitante Cometa *1577. ibid. 1578. in 4to apud Alectorium.*

Explicationem phyſicam Cometæ *1580, & ejuſdem cum eo, qui anno 1577. apparuit, analogicam collationem. ibid. 1581. in folio.*

Exhortationem de exequenda Calendarii Romani correctione ad ſacram Cæſaream Majeſtatem & Imperii Principes. Duſſeldorpii 1583. in 4to.

Theodori Graminæi Entſcheidung der Frag, ob Käyſer und Reichs-Stând ſich anno 1530. zur Augſpurgiſchen Confeſſion oder zur alter Catholiſchen Religion bekennet und gezogen. Dicatur liber dem Hertzogen Wilhelm zu Gülich, Cleve und Berge, und deſſen ohn Johan Wilhelm Hertzogen.

Extat MS. in Bibliotheca Gymnaſii Laurent.

Myſticum Aquilonem, ſive declarationem vaticinii Jeremiæ: Ab Aquilone pandetur omne malum, &c. nimirum hæreſes omnes ab aquilonari mundi plaga ſemper prorupiſſe. Coloniæ 1576. in octavo.

Prodromum Antichriſti. ibid. 1578.

Foppens Bibliotheca Belgica.

THEODORUS HARLEMIUS Batavus, ſacræ Theologiæ Licentiatus Pariſienſis, & Carthuſiæ Colonienſis Alumnus. Scripſit & reliquit

Sermones nonnullos. Item

Epiſtolam de ſolitudine ac ſilentio Carthuſiano cuidam inſcriptam. MSs. Coloniæ. Ex Petrejo Val. Andrea.

THEODORUS HOEPINGHIUS Suſatenſis. Ejus ſtudio prodiit heraldicum opus inſigne:

De inſignium ſive armorum priſco & novo jure Tractatus Juridico-Hiſtorico-Philologicus, Authore Theodoro Hoepingh Suſatenſi Weſtphalo, J. U. Doctore, Imperialis Cæſareique apud Fridburgenſes Caſtri Advocato & Syndico 1639.

Dicatus

Dicatus Ferdinando III. Auguſto. Editus 1642. *Norimbergæ, iterum* 1662. *ibid.*

Conſilia ſive reſponſa juris poſthuma. Francofurti 1654. *in* 4to.

De priſco & novo jure ſigillorum. Norimb. 1642. *in* 4to.

Claude François Meneſtrer de la Compagnie de Jeſu, in tractatu originum de armariis.

THEODORUS HUNKIRCHEN, Sacellanus ſancti Laurentii Parochiæ Colonienſis, ſcripſit

Gewiſſe Hulff, verſicherter und unvergleichlicher Schatz im Leben und im Tod, vermittels einer neun-wòchentlichen und neun-tâgigen Andact zu den neun Chören der heiligen Engelen, mit Verehrung der H. Dreyſaltigkeit &c. Cöllen bey Peter Putz 1725. *pp.* 263. *in* 12mo *minore.*

1726. *Das wunderthätige Leben des heiligen und groſſen Patriarchen Franciſci de Paula, Stiffter des heiligen Ordens der mindeſten Brüderen, wie auch die dreyzehn Freytägige Andacht zu Ehren Chriſti und der heiligen zwölff Apoſtelen, welche von dem* H. *Franciſco de Paula ihren Urſprung genohmen, und von vielen hohen und niederen Stands* Perſonen, *wie auch gekrönten Häupteren, und ſo gar eitigen Römiſchen Pâbſten mit ſonderbarem Nutzen und Troſt in unterſchiedlichen Nöthen und Anligen gehalten worden. Anbey die Regel oder Weiſs zu leben des dritten Ordens* S. *Franciſci de Paula, ſampt dem kürtzlich verfaſten Leben des H. Franciſci von* Sales, *dieſer dritten Regel einverleibten Mit-Bruders, mit angehenckten andâchtigen Morgens- und Abends-Meſs-Beicht- und Communion-Gebetteren; zuſammen getragen von Theodoro Hunkirchen, S. Laurentii binnen Cöllen Sacellano, und obgemelten heiligen Ordens Tertiario. Gedruckt zu Cöllen bey Matthias Randerath unter Helmſchlâger* 1726. *cum permiſſu Superiorum in* 8vo *pp.*272. *Approbârunt Hargards & Molitoris.*

THEODORUS MENSINCK florebat exeunte ſæculo XVII. Artes & Philoſophiam in Gymnaſio Laurentiano didicit ſub Magiſtro Wernero Francken, cui ſubin ſacræ Theologiæ Doctori, Collegiatæ Eccleſiæ ſanctorum Apoſtolorum Decano, & B. M. V. ad Indulgentias Parocho dedicavit ſcriptam à ſe collationem de novi Teſtamenti Sacerdotio. Idem in Collegio Hollandorum Coloniæ Ss. Wilibrordi & Bonifacii titulo noto, Alumnus educatur, & primam hoſtiam litat ſub Præſide Henrico Patritio ſacræ Theologiæ Doctore, cui poſt Archi-Presbytero & Canonico Collegiatæ Eccleſiæ B. Mariæ Virginis ad Gradus dedicavit librum de novi Teſtamenti Sacerdotio olim ab Joanne Menſingio Ordinis Prædicatorum ſcripto. Fuit demum Belgicæ miſſionis Presbyter. Hæc nec plura de hoc viro *ex præfationibus librorum* vel Scriptorum, vel ab aliis ſcriptorum, ſed hujus operâ recenſorum elicere potui ad hunc diem 23. Sept. 1744.

1681. *Novi Teſtamenti Sacerdotium, ſtudio Ven. Patris & Eximii Magiſtri noſtri Joannis Hoſtii, Agrippinatum Theologi, ac Prædicatoris celeberrimi ex ſacra Scriptura probatum, atque è ſanctorum Patrum monumentis confirmatum, hoc novi ornatûs cultu nunc caſtigatius prodit induſtriâ Theodori Menſinck Doctoris. Coloniæ apud Petrum Ketteler* 1681. *in* 16to *pp.* 124. *à pag.* 124. *incipit collatio ſecunda Reverendi Domini ac Magiſtri Theodori Menſingii de novi Teſtamenti Sacerdotio à pag.* 124. *ad* 330. *Utramque collationem dedicavit Wernero Francken; ſed in fronte libri mentionem facit ſolius opella Joannis Hoſtii, de quo vide ſuo loco & primavâ editione anni* 1532.

1681. *Novi Teſtamenti Sacerdotium zelo Ven. Patris & Eximii Magiſtri Joannis Menſingii, Saxonum quondam Theologi ac Prædicatoris celeberrimi adversùs Martinum Lutherum in ſacra Scriptura propugnatum, hoc novi ornatûs cultu nunc caſtigatius prodit induſtriâ Theodori Menſingii Doctoris. Coloniæ apud Petrum Ketteler* 1681. *in* 18to *pp.* 277.

Elogium Joannis Menſingii vide inter Scriptores Ordinis Prædicatorum apud Eckard & Quetif. Tomo II. p. 84.

THEODORUS PETREIUS Campenſis Tranſiſalanus, Swollæ ac Daventriæ literis politioribus pro ætatis captu probè inſtructus, Coloniæ Agrippinæ Philoſophi titulum & inſignia conſecutus eſt, ibidémque anno 1586. Cartuſianorum inſtitutum anno duodeviceſimo amplexus eſt. Multa ſcripſit, nonnulla ab aliis ſcripta Latinè vertit, quo ad plures manaret utilitas; quædam etiam ex ſanctis Patribus concinnavit Hæreticis noſtri temporis refutandis utilia, Eccleſiæ orthodoxæ propugnandæ ac ſtabiliendæ neceſſaria. Ejuſmodi ſunt: †

Confeſſio Gregoriana ex ſcriptis D. Gregorii M. Coloniæ 1597. *in* 8vo *apud Quentelium.*

Confeſſio D. Cypriani & Tertulliani. Pariſiis 1603. *apud Nivellium.*

Confeſſio D. Bernardi. ibid. 1606. *apud Ant. Hieratum.*

Confeſſio B. *Leonis Magni. Coloniæ* 1604. *apud Mylium.*

Demonſtratio fidei orthodoxæ Franc. Coſtero S. J. Authore. Coloniæ 1607. *apud eundem.*

Petri Dorlandi Chronicon Cartuſienſe nobis illuſtratum, ibid. typis Cholini 1608. *in* 8vo.

Conciones in anni totius Dominicas & Feſta. ibid. 1608. *in* 4to *apud Hieratum.*

Bibliotheca Cartuſiana, ſive illuſtrium Ordinis Cartuſiani Scriptorum Catalogus. Coloniæ 1609. *in* 8vo *typis Hierati. Quam D. Mörckens ſupplevit & correxit.*

Hæreticus araneus, ex cujus natura & indole univerſa hæreſeos œconomia & technæ liquidè lepidéque demonſtrantur, Authore R. P. Joanne David, Soc. JEſu Sacerdote, primùm quidem Belgicè editus; nunc verò à F. Theodoro Petreio

Latinitate donatus. ibid. typo Joannis Kinckii 1609. in 12mo pp. 514.

Sylva anachoretica Libri VI. cum iconibus à Raphaelo ac Joanne Sadeleriis Fratribus in æs inciſis.

Harmonia IV. Eccleſiæ Occidentalis Doctorum confeſſio, Auguſtana, Wittenbergica, Smalcaldica, & aliis Pſeudo-Evangelicorum confeſſionibus oppoſita.

D. Brunonis Cartuſianorum Patriarchæ opera omnia, ſtudio Petrei, 1610. *typis Bernardi* Gualteri.

Lapis Lydius. Coloniæ 1610. in 12mo.

Chronologia ſummorum Pontificum & Romanorum Imperatorum. in 4to ibid. 1626.

Catalogus Hæreticorum *ab ipſo Chriſti ævo ad hæc tempora. 1628. in 4to.*

Labyrinthus Hæreticorum. *Coloniæ.*

Val. Andreæ Biblioth. Belg.

THEODORUS PULMANNUS Cranenburgius, ditionis Clivenſis, Archi-Diœceſis Colonienſis, primùm Fullo, poſt otium nactus, literis, imprimis Poëſi, ſe dedit. Salmanticæ in Caſtellæ regno diem vitæ clauſit extremum.

Omnes penè Poetas Latinos ad veteres codices comparavit, & ſcholiis ex Turnebi adverſariis, Victoris variis aliiſque illuſtravit, ac Plantini typis evulgavit. Item

Poetarum flores ab Octaviano Mirandula collectos floridiores & auctiores fecit Belleri typis 1568. in 8vo Antverpiæ.

Oratio de Sſ. Theologiæ ſtudiis & Collegiis, habita in Collegii Theologici Agrippinenſis inauguratione XI. Julii 1578. à Theodoro Riphan.

Val. Andreæ Biblioth. Belg.

THEODORUS RHAY natione Germanus, patriâ Reſenſis, in Clivia Archi-Diœceſis Colonienſis natus anno MDCIII. menſe Martio. Societati Jeſu ſe aggregavit anno 1622. 30. Octobris, & tria vota ſolemnia profeſſus eſt anno 1643. 31. Maji. Collegio Marcodurano octennium præfuit, Reſidentiæ Sultzbacenſi quadriennium, juniorum Principum Neoburgi & Juliæ Inſtructor aliquot annis fuit. Vir conſilii promptus, in executione ſtrenuus, in converſatione affabilis, in miſcendis de DEO colloquiis eloquens, Principibus ſummiſque viris mirificè gratus, pietatis erga ſanctam Annam Chriſti aviam & tutelarem urbis Marcoduranæ ſtudioſus, dum ſecundò regeret Marcoduri Collegium, inter acerbiſſimos febrium dolores & crebra ad Deum & Cælites ſuſpiria religioſè obiit die X. Martii 1671. Edidit

Deſcriptionem REGNI THIBET Latinè. Paderbornæ *typis Henrici Pontani 1658. in 4to.*

Relationem rerum mirabilium regni Mogor, Latinè. Neoburgi 1663. in 4to.

Arcam alteram Noë profano-ſacram. Coloniæ anno 1665. in 8vo typo Wilhelmi Frieſſem pp. 428.

Amicam litem de præcipuis controverſiis fidei, Germanicè. Coloniæ apud Wilh. Frieſſem 1665. in 12mo.

Confuſam confeſſionem Frementium ſeu Quackerorum, Germanicè. Coloniæ typis iiſdem 1666. in 12mo pp. 536. Dicatus liber Decano & Collegiatæ Ducalis Eccleſiæ Duſſellanæ; ſcribebat enim in ea urbe hunc librum.

Animæ illuſtres Juliæ, Cliviæ, Montium, Marchiæ, Ravenſpurgi, Mœrſæ, annexarumque Provinciarum è monumentis calamo P. *Theodori Rhay S. J. rediviva. Acceſſêre* Palatini *ſanguinis Principes Clivi, Neoburgi ad Danubium apud Joannem Straſſer 1663. in 4to pp. 236.*

THEODORUS STRAITMANNUS Gelder. JCtus, poſt luſtratas Italiæ Galliæque Academias Coloniæ in Ubiis larem fixit, Doctorem Præceptorémque ſuum laudat Cujacium.

Harmonia titulorum utriuſque juris.

Conciliatio legum pandectarum. Coloniæ 1578. in 8vo typo Gymnici.

Val. Andreæ Biblioth. Belgica.

THEODORUS WESTHOFF Tremoniæ annis ſeptem Scriba. *Chronicon ſatis prolixum ſcripſit, poſteriſque reliquit. De quo Dithmarus Mulher refert ſequentia: Anno 1551. die Jovis ante Pentecoſten peſte ſublatus eſt D. Weſthoff Scriba. Hic ex antiquis annotationibus Chronicíſque Tremonienſe Chronicum, quod adhuc apud inclitum & ſpectabilem Magiſtratum, ſed mutilatum reperitur, & à D. Mulher reſarcitum, & pro viribus completum eſt, Germanicè in folio conſcripſit.* Vir hic fuit admodùm induſtrius, multáque in literas miſit. Hic Tremoniæ ab anno 1544. ad 1551. inſigni cum fama officium Scribæ tractavit. Teſtatur Joan. Theod. von Steinen ſe Chronicon à D. Mulher perfectum, & propriâ ejus manu deſcriptum, & præcipuarum familiarum, quæ ab initio Tremoniæ habitâruot, inſignibus exornatum à defuncto D. Zacharia Lobeken Equitum Magiſtro, & perquam celebri Advocato Tremoniæ accepiſſe, & cum ſuo exemplari contuliſſe. pp. 200. Incipit Chronicon à temporibus Caroli Magni ad annum 1601.

Orig. Hiſtor. Weſtphal. J. D. von Steinen fol. 10, 11 & 12.

THOMAS AUBELL Matheſeos & Medicinæ Profeſſor in Univerſitate Colonienſi, cujus tertiùm geſſit ſupremos faſces, primò in locum Thomæ Fluggenii, ſacræ Theologiæ Licentiati, Parochi ſancti Pauli, Canonici ad Gradus beatæ Virginis Mariæ. Electus fuit Rector Magnificus anno 1607. 9. Octobris, ſummóque Literatorum tribunali præſedit ad diem 9. Octobris anni ſequentis; cùm ſubin anno 1607. 23tiâ Martii magnificus D. Joannes Fitzerus ſancti Cuniberti Paſtor & Decanus ex peſte obiiſſet, ſobrogatus fuit Thomas noſter, & ad diem 20. Decembris anni hujus inſignia regundæ univerſæ Reipublicæ literariæ penes ſe habuit. Demum anno 1612. 9. Octobris tertiò creatur *Rector* Magnificus, &

veteri

veteri ſtilo vix trimeſtri elapſo abdicavit Magiſtratum primò. 20. Decembris anni hujus ſucceſſorem habuit Melchiorem ab Hittorp. Editus ab eodem

Tractatus de peſte ex anthematibus & anthracibus, atque de methodo in febris peſtilentis & aliorum id genus morborum curatione obſervanda, Authore Georgio Rivello Bonnenſi Medico excellentiſſimo ex Italica in Latinam linguam [ſententiâ Authoris, quàm maximè fieri potuit, ſervatâ] translatus ad inclita Reipublica Colonienſis uſum tempore peſtis anno 1597. per Thomam Anbell Mathematicum & Medicum. Colonia Agrippina apud Henricum Falckenberg 1597. in 8vo pp. 71.

THOMAS HÄMMERLEIN von Kempen Diœceſis inferioris Colonienſis natus anno 1379 vel 1380. Puer Daventriam, quæ eſt Tranſiſalanæ regionis Metropolis, ubi tum feliciùs artes bonæ colebantur, miſſus fuit. Quantos ibi paucis annis fecerit progreſſus, argumento ſunt tot ab eo ſcripta volumina. Stilo uſus ſimplici minimè bracteato ex genio ſæculi ſui, claro tamen, nuſpiam ut hæreas inopiâ verbi aut intelligentiâ ſensûs. Daventriæ in illuſtrium pietate & religione virorum D. Gerardi dicti Magni aliquot Cœnobiorum Structoris, collapſæque diſciplinæ Reſtauratoris, Domini Florentii Vicarii Eccleſiæ Daventrienſis familiaritatem puer venit. Utriuſque Ducis ſui in ſpiritu & Præceptoris vitam Thomas æternitati ſacravit, quam ſi legas, eodem penè, quo hauſto Thomas noſter incaluit, inardeſcere te ſenties. Florentius, ut animum juvenis rerum cæleſtium avidiſſimum intuitus eſt, filii loco eum colere cœpit, commendavitque Germano fratri ſuo. Is tum temporis præerat Monaſterio recèns condito, cui nomen Mons Divæ Agnetis Canonicorum Regularium ſancti Auguſtini domicilium, haud procul Swollâ loco editiore & ſalubriore ſitum, ad cujus montis radicem præterfluit Vechta fluvius. Secutus conſilium Thomas, adiit montem, excipitur ulnis obviis, probat locum, & velut in portum vitæ tutiſſimum ſe recipit, natus annos viginti. Tirocinium quinque annorum protraxit, ſexto ſacrum habitum induit, ſequenti profeſſionem fecit, & votis ſe illi vitæ generi adſtrinxit. Semel œconomiam adminiſtravit, bis Sub-Prior fuit. Comes erat & affabilis omnibus, atque imprimis vitæ innocentiâ ſanctimoniâque conſpicuus, adeò, ut plurimos ſui viſendi & audiendi causâ ad ſe attraheret. Nunquam otioſus, ſemper vel lectitabat aliquid, vel in communem uſum ſcribebat, vel pro inſtructione Fratrum commentabatur.

Difficile dictu, quâ attentione & præſentiâ animi obiret divina. Dum pſallebat, vultu ſemper in cælum ſublato, ſacro afflatus Enthuſiaſmo, dulcedine incredibili pſalmorum abripiebatur extra ſe, ſic, ut non totis pedibus, ſed ſummis digitis inniteretur ſolo, erecto ſemper corpore, nunquam ſedili, brachio vel tergo innitens, primus ingredientium, nunquam egredientium Oratorio perpetuò. Ludenti alteri in eam piam alacritatem & alacrem pietatem Thomæ pſalmos decantantis, ac ſi ſalmones deguſtaret, ita eſt (repoſuit Kempenſis) ut dicis. DEO ſint gratiæ: pſalmi mihi ſalmones ſunt, qui tamen non raro in nauſeam abeunt & mortem, quoties ignavos, rei præſenti non intentos, & voci parcentes conſpicio.

Humana omnia ad omnium admirationem velut fluxa, nil ad ſe pertinentia adeò deſpiciebat eorum ut nomina & uſum addiſcere gravaretur. In corona gravium virorum, ſi mundana promebantur, mutus & elinguis ſedebat, nec verbulum ullum, etiam rogatus, proferebat, niſi inſigni cujuſpiam rei cupiditate illectus, quaſi ignarus rerum omnium; at ubi de DEO Cæleſtibúſque ſermo habebatur, mox poſtulatus, ſententiam velut limpidiſſimus fons perpetuis verborum rivulis ſcaturiens loquebatur.

In more habebat certis ſeptimanæ diebus ſe flagro affligere, cantillando hymnum, ſtetit JEſus, oſtenditur adhuc effigies ejus, ſed admodùm deformata, penéque obliterata, cum hoc inſigni ſymbolo: *In omnibus requiem quæſivi, ſed non inveni, niſi in Hoe kens und Boeckens.*

Hæc Franciſcus de Baken Tolenſis, ejuſdem Montis ſanctæ Agnetis Canonicus; anno 1575. impreſſa edidit apud Joannem Bellerum in 16. in Latiniore Thoma Kempenſio de imitando Chriſto.

Mortuus eſt anno Chriſti 1471. 8. Kal. Aug. ætatis 92, vitæ monaſticæ 55. Multa ſcripſit totius orbis judicio ac teſtimonio comprobata, uno volumine excuſa, primùm Norimbergæ anno 1494. in folio, dein Pariſiis à Badio anno 1520. Venetiis anno 1565. & 1569. Antverpiæ typis Nutii anno 1574. 1580. in 8vo, & noviſſimè ex recenſione Henrici Sommalii S. J. qui libellos omnes diſtribuit in tres Tomos ibid. 1615. in 8vo Duaci typis Belleri 1635. in 8vo.

Tomus I. continet ſermones ad Novitios XXX. Sermones ad Fratres XLV.

Tomus II. de imitatione Chriſti Lib IV. verè aureos, qui non ſolùm Latinè & Germanicè, ſed etiam Flandrice, Gallicè, Hiſpanicè, Italicè, Bohemice, Hungaricè, Arabicè, Turcicè variis in locis editi fuerunt. Meliori Latinitati reſtituere ſategit Hæreticus tres primos libros; nam a quarto abhorrebat. Titulus eſt

De imitando Chriſto contemnendiſque mundi vanitatibus, Authore Thomâ Kempiſio, Interprete Sebaſtiano Caſtilione, Baſilea 1606. in 12mo pp. 195. Prior editio fuit notata anno 1563, qui annus præfationi ſubſcriptus eſt. Non tulêre impudentes ungues Catholici, & Franciſcus des Bocker Canonicus Regularis, & ipſe dictus Piſtorius Artopœus & Tolenſis a Tola Zelandiæ Inſula Sub-Prior in Monte S. Agnetis apud Zuvollam Latinum fecit anno 1575. in 1610, præfixa Autoris vita, & quartum Caſtilioni invîſum librum puriore item ſtilo reddidit.

Volunt quidam, Authorem libri de imitatione Chriſti fuiſſe Joannem Gerſonem. In Abbatia ſancti Martini Coloniæ invenitur liber ſcriptus anno 1475. hâc formâ: *Tabule Capitulorum in libros ſequentes. Capitula libri primi de imitatione Chriſti, & de contemptu omnium vanitatum mundi.* Poſt indicem incipit *liber primus Joannis Gerſon Cancellarii Pariſienſis de imitatione*

tiane Chriſti & contemptu &c. C. 1. *Qui ſequitur me.* In fine libri quarti: *Joannis Gerſon Cancellarii Pariſienſis de contemptu mundi devotum & utile opuſculum feliciter finit, impreſſum Lovanii in domo Joannis de Weſtphalia in 4to.* Hanc editionem ipſus vidi Coloniæ in Abbatia ſancti Martini majoris 1743. 9. Aprilis.

Alii volunt Authorem fuiſſe Joannem de Geſſen vel de Gerſen, Abbatem Vercellenſem; ſed Heribertus Roſweidus S. J. Satis evincit editis vindiciis Kempenſibus adverſùs concertationem Conſtantini Cajetani Romæ anno 1616 editam. Vide Robert. Bellarminum & Ant. Poſſevinum. Editum quoque fuit Scutum Kempenſe Amorti in quarto, ſed & Thomæ Erhard Ordinis ſancti Benedicti Polycrates Gerſonenſis contra Scutum Kempenſe in 8vo anno 1729. Auguſtæ Vindelicorum.

Ex eodem libello de imitatione Chriſti, quaſi aurifodina, quidam varias eruerunt aſceticas exercitationes.

P. Surin S. J. vir inſigni dono orationis contemplativæ, & ſui deſpectûs præditus ſub annum 1667. edidit libellum Gallicum: *Les fondemens de la vie ſpirituelle tirez du livre de l'imitation de JESU Chriſt*, in libros V. tributa, qui in capita varia ſecti ſunt. Singulo capite gnome una alteráve Thomæ Kempenſis exponitur, æſtimatur, & in praxin quotidianam deducitur. Placuit hic liber non ſolùm duobus Doctoribus Pariſinis Approbatoribus, quorum alter erat celeberrimus J. B. Boſſuet tum Decanus Meldenſis Eccleſiæ, verùm & iis, qui interioris hominis reconditiorem notitiam experientiâ ſuâ acquiſiverant. Quare anno 1695. à P. Brignon Presbytero ejuſdem Societatis recuſus fuit ſolo ſtilo veteri & barbaro mutato, re immutatâ, & ſæpiùs recuſus ut anno 1720. à Paris in 16to ches Nicolas Pepie pp. 518. citra indicem & præfatiunculam Reformatoris ſtili.

Summa Theologia myſtica venerabilis Servi DEI Thomæ à Kempis Canonici Regularis Ordinis S. Auguſtini ex quatuor libris de imitatione Chriſti ad hanc methodum redacta, & ſervatis ubique ipſius Authoris verbis accommodata tribus viis vitæ ſpiritualis à R. P. Georgio Heſero Soc. Jeſu Presbytero. Auguſtæ Vindelicorum ſumptibus Antonii Bonavent. Biſſoni Bibliopolæ 1726. in 8vo pp. 350. Latebat hoc M. P. Heſeri nondum ad umbilicum perductum opuſculum in Bibliothecis Bavariæ, quas perluſtrans Euſebius Amort Canonicus Pollinganus eruit, & eum Antonio Mangilio Canon. Regul. Ord. S. Aug. in Congregat. Lateranenſi Abbati Generali dedicavit. Uterque Amort & Heſer illuſtres Defenſores ſunt Kempenæ & Canoniæ noſtri Thomæ.

Annus ſanctus Vener. Thomæ à Kempis &c. ferens fructus ſanctos, ſive principia, axiomata, doctrinas & affectus præcipuarum virtutum pro quolibet anni die, &c. à R. P. Franciſco Kappenſtein S. J. quem vide in litera F. Coloniæ apud Franciſcum Metternich anno 1728. in 8vo pp. 992.

Elementa Chriſtiana perfectionis. in 18vo Dilingæ 1620.

Kurtzer Begriff Chriſtlicher Vollkommenheit. in 8vo Augſpurg 1726.

Viator Chriſtianus rectâ ac regiâ in cælum tendens viâ. in 12mo Coloniæ 1709.

Præter librum de imitatione Chriſti in Tomo ſecundo continentur ſequentia:

Soliloquium animæ.
Hortulus roſarum.
Vallis liliorum.
De tribus Tabernaculis.
De diſciplina Clauſtralium.
De fideli Diſpenſatore.
Hoſpitale pauperum.
Dialogus Novitiorum.
Spiritualia exercitia Religioſorum duplicia.
Doctrina juvenum.
De vera cordis compunctione.
De ſolitudine & ſilentio.
De recognitione propriæ fragilitatis.
Epitaphium ſeu enchiridion Monachorum.
Manuale parvulorum.
De elevatione mentis ad quærendum ſummum Bonum.
Alphabetum parvum Monachi in ſchola Chriſti.
Conſolatio pauperum & infirmorum.
Orationes piæ ac devotæ.
De mortificatione ſuî ipſius.
De humilitate.
De vita bona pacifica.
Vita boni Monachi.
Hymni & cantica ſpiritualia.
Tomo III. Vita B. Lidevvigis Virginis.

Vita Gerardi Magni, Inſtitutoris Fratrum Clericorum in communi viventium, item D. Florentii & diſcipulorum utriuſque Joannis Groote, Joannis Brincherinck, Luberti Leineri, Henrici Brune, Gerardi Zutphanienſis, Amilii Burani, Jacobi de Viana, Joannis Catabi, vulgò Kotel, Arnoldi Schoonhovis.

Epiſtola ſex utiles & religioſa.

Epiſtola ejuſdem de pia memoria defunctorum. Citatur à Joanne Mauburno in Roſeto exercitiorum ſpiritualium Tit. XII. Alphab. XXXV. ab aliquibus Gerſoni inſcripta; ſed patulum eſt (inquit Mauburnus) quòd non ſit ejus.

His poſtremò acceſſit *Chronicon Monaſterii S. Agnetis, edente Heriberto Roſvveido. Antverpiæ 1622. in 8vo apud Belleros Fratres.*

Valer. Andreæ Biblioth. Belg.

THOMAS LIEL de Scotia, artium Magiſter & ſacræ Theologiæ Licentiatus. Anno 1502. 20. Decembris apud Auguſtinianos eligitur Rector Magnificus in Univerſitate Colonienſi à quatuor intrantibus uſque ad 28. Junii 1503, de quo Montfaucon in Bibliotheca manuſcriptorum fol. 35. in Bibliotheca Reginæ Sueciæ ex Vaticana num. 999. ait extare.

Collectio ſynodalis facta ad Clerum Colonienſem 1470. per Thomam Liel de Scotia artium Magiſtrum & Ss. Theologiæ Licentiatum.

THOMAS STEINHAUS Colonienſis, Philoſophiæ & Medicinæ Doctor in Univerſitate Colonienſi, anatomiæ & praxeos Profeſſor ordinarius publicus, chirurgiæ extraordinarius, inclitæ Facultatis medicæ Decanus anno 1714. Ipſius ſtudio prodiit in lucem

Læmologia univerſalis, hoc eſt, integra, accurata,

rata, & ad vivum expreſſa deſcriptio peſtifera luis, unà cum exactiſſima & integrali cura Thomæ Steinhans medicinæ Doctoris. Coloniæ ſum ptu Henrici Rommerskirchen anno 1714. in 12. pp. 105.

Ejuſdem expertiſſimi viri ſententia, quòd nullum animal, niſi ex ovo generetur, exiſteréque jam in ipſis ovis differentiam fœminei & maſculei ſexûs, refertur in libellulo menſtruo. La clef du cabinet 1712. Fevrier pag. 147. 148. qui eſt Tom XVI. operis.

TIDEMANNUS ab HAGEN. Hic anno ſupra milleſimum trecenteſimo quinquageſimo ſecundo ad ſacellum ſancti Benedicti Tremoniæ officio Rectoris functus eſt, & etiam Paſtoris in civitate Hammenſi. Hic imprimis deſcripſit

Bellum, quod Comes Engelbertus de Marchia ſuo tempore geſſit adversùs Tremonienſes: Quas relationes integras ſuis in Chronicis D. Weſthoff & D. Mulher adducunt.

Orig. hiſtor. Weſtph. J. D. von Steinen fol. 6.

TILMANNUS AQUENSIS Carmelita & Alemanniæ inferioris Prior Provincialis, præſtanti vir ingenio, ac divinis humaníſque literis excultus, Lector Academiæ Colonienſis, ſcholaſticâ dictione, eloquio & validis lateribus ſodales longè anteibat. Scripſit circa 1350, quo florebat,

In Evangelium Matthæi Librum unum.

Super ſententias Libros quatuor.

Librum unum ſermonum variorum.

Daniel à Virgine Maria Specul. Carmelitarum Parte V. num. 3143 ex Trithemio, cui conſentit *Eiſengrein in catal. teſt. verit. ad annum Chriſti 1486.* vocitans Doctorem & Profeſſorem Gymnaſii Colonienſis.

Foppens Bibliotheca Belgica.

TILMANNUS de BONNA à natali loco dictus, in ſancti Martini apud Ubios Cœnobio circa annum 1468. profeſſus, ac dein ad Lacenſe in Euphalia Monaſterium ab Adamo Meyer cum aliis miſſus, prima illic Burſfeldinæ reformationis fundamenta jecit. Homo erat (ùt eum depingit loci Prior Boutzbachius) in divinis ſcripturis ſtudioſus, & diuturnâ exercitatione laudabiliter eruditus, ſæcularium quoque literarum diſciplinis ſufficienter imbutus, ingenio acutus & acer, ſermone ſcholaſticus, vitâ & converſatione ſingulariter præ aliis devotus, ac regularis obſervantiæ recèns introductæ cuſtos zeloſiſſimus. Dum in eadem Abbatia Oeconomi fungeretur officio, ignavum ut fugeret otium, multa, ac penè infinita ex veterum Patrum ſcriptis excerpta, velut apis argumentoſa, in unum congeſſit, ex quibus occurrit *Granarium literarum, ſive Opus prægrande de omnibus ejus loci cenſibus, reditibus, privilegiis & facultatibus.* Ejus operis pro majori facilitate epitomen poſtea confecit œconomis perutilem. Varias inſuper adnotationes de geſtis Abbatum Lacenſium à ſe collectas Joanni Bourzbachio Priori ſuppeditavit.

Ab eodem ſuperant MSs. in Lacenſi Bibliotheca *Sermonum de tempore Libri duo.* Item *Speculum vitiorum, & alia quædam collectanea in Codd. ſign. n. 60. 87. 93 94. 95. 96. & ſeqq.*

In ſancti Martini Chartulario habetur *Tractatus de modo prædicandi* ab eodem exaratus anno 1498. in fol. Cod. G. 13. *Plura alia, quibus ſe præſentibus utilem oſtendit, & futuris ſcripſiſſe memorat Boutzbachius.* Vivere deſiit anno 1509, ætatis ſuæ 60, converſionis religioſæ 40.

TILMANNUS BREDENBACHIUS natus Embricæ Patre Matthiâ Bredenbachio (de quo ſupra) anno 1562, in Gymnaſio Coronarum Magiſter artium renuntiatus, Promotore Gregorio Fabio S. J. Ingolſtadii ſtudiis Theologicis vacavit, ſacræ Theologiæ Doctor creatus primùm Antverpiæ in D. Virginis, tum 1567. Bonnæ, & Canonicus ſancti Gereonis & Sociorum Martyrum Coloniæ Agrippinæ, Conſiſtorii Eccleſiaſtici apud Bonnam Præſes erat anno 1569, notus olim familiariter fuit Ludovico Bloſio Lætienſi Abbati, ùt in præfatione Gertrudiani operis fatetur, quod ab eodem Bloſio duodecies in anno evolutum narrat. Eiſengreinio comes itineris Romani individuus fuit, obiit Coloniæ anno 1587. pridie Nonas Majas. Varia ab eo ſcripta:

Inſinuationum divinæ pietatis Libri V. totius Chriſtianæ & ſpiritualis perfectionis ſummam complectentes. Coloniæ apud Ludovicum Alectorium & heredes Jacobi Soteris in 8vo minore pp. 896. 1579, iterum 1588. in 8vo.

Anno 1536. Juſtus Lanſpergius Carthuſianus eundem librum Coloniæ excudendum curaverat, præmiſsâ apologiâ revelationum ſanctæ huic moniali factarum, quam & Bredenbachius iteratò recudi fecit. Nactus præterea exemplar Germanicum MSs. à perilluſtri Domina Abbatiſſa ſanctæ Cæciliæ, quod cum Latino (ùt ego puto) originali contulit; etſi ante marginalibus ſcholiis marte proprio in uſum ſuum idem opus, quod Antverpiæ nactus erat, illuſtrâſſet.

Belli Livonici, quod magnus Moſchoviæ Dux anno 1558. contra Livones geſſit, nova & memorabilis hiſtoria lamentabilem univerſæ Torpatenſis Provinciæ vaſtationem & excidium complectens, bonâ fide per Tilmannum Bredenbachium *conſcripta, Coloniæ apud Maternum Cholinum in 8vo pp. 64. 1564. Alterâ duntaxat facie inſcripta arithmeticis notis, iterum 1583. 1594. Coloniæ.*

De certitudine gratiæ Tractatus apologeticus pro vero ac Germano intellectu Canonis *XIII. Seſſionis VI. S. Oecumenici Concilii Tridentini nuper à Gnoſticis quibuſdam inſolenter exagitati, Authore Martino Eiſengreinio, Theologo Præpoſito Patavino, S. Cæſareæ Majeſtatis Eccleſiaſte, & Ducis Bavariæ ad Sedem Apoſtolicam Oratore; Interprete verò Tilmanno* Bredenbachio *&c. Coloniæ apud Theodorum Graminaeum in 8vo pp. 632. 1569.*

Collationum ſacrarum libri novem. Coloniæ anno 1584. 1590. 1599.

Antihyperaſpiſten pro Patris Hyperaſpiſtæ ad-

verſùs Jacobum Andreæ. Coloniæ 1568, typo Calenii in 4to.

Modus extirpandarum hæreſeon. ibid.

Orationes de purgatorio. Ingolſtadii 1566.

De ſacrilegorum vindictis & pœnis. Hunc libellum ab Anonymo Latinè ſcriptum Germanicum fecit Tilmannus Bredenbachius.

Catechiſmus D. *Michaelis Epiſcopi Merſburgenſis in conciones octoginta quatuor diſtributus, Latinitate donatus per Tilmannum Bredenbachium Embricenſem, Lovanii apud Hieronymum Wellecum* 1,71. *in folio pp.* 312.

Faſciculus ſacrarum precationum ex operibus Ludovici Bloſii Laetienſis Abbatis. Coloniæ 1580. *in* 12*mo.*

Waſſenbergii Embrica p. 282. *Foppens Bibliotheca Belgica.*

TILMANNUS HESHUSIUS Veſaliæ Clivorum naſcitur anno 1526. 3. Novembris. Luſtratis Germaniæ & Franciæ Academiis, Wittebergæ Magiſter in artibus anno 1500, in Theologia anno 1553. 19. Maji renuntiatur. Inde Goſlariam profectus, Superintendens delectus, cùm utrumque Conſulem offendiſſet, dimittitur. Roſtockium digreſſus, impetrat Parœciam ſancti Jacobi, qua in urbe Conſul, qui Heshuſii doctrinam Phariſaicam accuſabat, & ab hoc viciſſim accuſaretur, dum reſiduos Eccleſiæ Catholicæ ritus prorſus exterminare ſatageret, ejicitur ex urbe anno 1556. fruſtra obmoto Ducis Megapolitani interdicto contra Oſtrociſmum. Inde Heidelbergam migrat: ibi Clebitius Calvinianam, Heshuſius Luthericam de Cœna Domini opiniones cùm ambo pro virili tuerentur, egredi cogitur. Bremenſes vocant eliminatum: at recuſat cathedram, niſi Albertus Hardenberg officio abdicetur: hoc cùm Magiſtratus plebis tumultuantis metu minimè auderet, Bremam relinquit, & Magdeburgum concedit. Vix hic miniſterium prædicandi verbi exorſus erat, quàm ſilere jubetur. Spernit interdictum Heshuſius, nec à docenda plebe deſiſtit; igitur urbe proſcribitur anno 1562. Denuò in Palatinatum reverſus, Neoburgi dixit, unde anno 1569 10. Octobris Jenam acceſſitur. Quas tricas alibi inter Magiſtratum & Miniſtros, eas hîc inter Profeſſores ſuſcitavit: quare pro more mutare ſolum jubetur, & anno 1574. ad Samlandicam Superintendentis dignitatem in Pruſſia vocatur ibidem, & ubi terrarum non? Joannem Wigandum æmulum & adverſarium vel reperit vel fecit jacto in medium diſcordiæ Lutherico Evangelicæ pomo famoſo. Eliminatus è Boruſſia, Lubecam venit anno 1577, unde demum Helmſtadiam converſus, Cathedram Theologicam impetravit. Fervebat tum Lutheranos inter bellum Ubiquiſticum, cui ſedando Colloquium Quedlinburgi in Saxonia indicitur anno 1583. diebus 14. & 16 Januarii inter Theologos Saxones & Brunswicenſes. Horum Coryphæus Heshuſius Ubiquitatis Generalis (plures enim Ubiquitatis ſpecies interim natæ aut confictæ fuerunt) dogma neque in ſcripturæ canone contineri, neque ex eo demonſtrari poſſe palàm aſſeveravit, idémque in Julio Helmſtadienſi ſchola, dum vixit, docuit. Denatus eſt anno 1588. 25. Septembris Helmſtadii vir infelicis fati, quem ferventior bilis & perpetuæ controverſiæ cum Catholicis, Lutheranis, Calviniſtis, Ubiquitariis, &c. nullibi locorum quietum conſiſtere permiſerunt. Libros ultrò citróque ſcriptos recenſet Bibliotheca Geſneri. Nos Catholici facilè caremus libris Scriptoris, qui ſuis ubique diſplicuit, & potiori jure delegatis à ſacra Oecumenica Tridentina Synodo Theologis in primam claſſem veritorum ac noxiorum codicum referendus viſus fuit. *Allgemeines hiſtoriſches Lexicon. Leipzig* 1722. *Tom. IV pag* 234 *Melchior Adam in vit. Theol. Germ.*

TILMANNUS SIGEBERGENSIS Ordinem Prædicatorum Profeſſus, Prior Conventûs ſanctæ Crucis Coloniæ, Ss. Theologiæ Licentiatus. Edi curavit

Enchiridion locorum communium Joannis Eckii adverſùs Lutherum, auctum Coloniæ 1529 *menſe Junio per honeſtum civem Petrum Quentel in* 8. *pp.* 15.

TILMANNUS SMELINGUS Sigebergenſis. *De ſeptem Sacramentis liber unus MS. extat in Bibliotheca Carthuſiæ Colonienſis in pulpito* L L L. *n* 51. *KKK.* 187.

Orationes & appendix in Enchiridion Joannis Eckii. KKK. 154. 225.

TREMONIENSIUM DOMINICANORUM CHRONICON. Illius meminit Stangefol hinc & inde: ùt putatur, adhuc in Archivio Monaſterii eorum aſſervatur, excerpſerit ſinè dubio Stangefol ex eodem ſcitu ſibi neceſſaria.

Orig. Hiſt. Weſtph. J. D. von Steinen fol. 96.

TYPOGRAPHI & TYPOGRAPHIA COLONIENSIS. Cùm utriſque multum debeant Scriptores, referam hîc originem Typographiæ in Metropoli noſtra, & primorum Typographorum catalogum ex Annalibus typographicis Michëlis Mattaire.

Originem inquam, qualem narrat Chronica Germanica urbis Colonienſis paginâ CCCXII. Hæc digniſſima ars, ait Compilator Chronicæ, reperta primùm fuit in Germania Moguntiæ ad Rhenum, cujus nomine libri impreſſi, eorúmque temporis notam gerentes ſignantur, primam deferre palmam non verebor, & primos ibidem artifices Joannem Guttenberg, Joannem Fuſt, & Petrum Schœffer pronuntiare. (*Mattaire Tom. I. Annalium typograph. anno* 1733. *p.* 4) Et hæc eſt magna laus Gentis Germanicæ, quòd viros pariat hujuſmodi inventis, acumine & ingenio pares: accidit id anno MCCCCXL. à quo anno uſque ad L. indagabatur ars hæc, & quæ ad eam perficiendam juvant. Anno MCCCCL Jubilæo typus cœptus eſt. (*Error eſt, extat in Carthuſia Colonienſi in folio magno toto pergameno Durantis codex, anno* 1459 *impreſſus, ùt demonſtrat epigraphe finalis:* " *Præſens rationalis divinorum codex officiorum venuſtate capitalium* " *decoratus, rubricationibúsque diſtinctus adinventione imprimendi ac characteriſandi abſque* " *calami exarationibus ſic effigiatus, & ad Eccleſiam*

" *cleſiam DEI & induſtriâ conſummatus per*
" *Joannem Fuſt Civem Moguntinum, & Petrum*
" *Gernsheim Clericum Diœceſis ejuſdem 1459. 6.*
" *Octobris; & hic liber judicio Mattaire prodiit*
" *inter tres libros eodem anno vulgatos.)*

Primus liber typo vulgatus fuit ſacra Biblia Latina groſſo charactere impreſſa, qualis nunc in Miſſalibus uſurpatur. Item quanquam hæc ars Moguntiæ nata ſit, ejus tamen rudimenta dederunt Donati Balar, exordia artis, quæ progreſſu temporis plenior, perfectior & facilior evaſit. Alius, cui nomen: *Omnibonus Leonicenus Venetus Typographus* deſervijt prælo Jenſon Venetiis (*verba eadem refert Mattaire pag. 6. nec tamen inventorem agnoſcit*) præfatus ad Quintilianum narrat, Nicolaum Jenſon Gallicum artis hujus primum fabrum eſſe; ſed hic manifeſtus error eſt, cùm vivant, qui meminerint Venetiis fuſos & aptatos characteres priùs extitiſſe, quàm pedem illuc Jenſon intulerit. Igitur primus typi inventor eſt Civis Moguntinus, natus Argentinæ, Eques Joannes Gudenburch. Moguntiâ ejus artis notitia primùm delata eſt Coloniam, inde Argentinam, demum Venetias. Ortum & progreſſum artis hujus didici ex ore honorati Magiſtri Ulrici Zell Hanavienſis, van Hanawe, anno MCCCCXCIX. Coloniæ Typographiam exercentis, per quem ars hæc Coloniam invecta eſt. (Mattaire hujus Ulrici Zell reminiſcitur quidem toto hoc tempore, ſed Joannem Koelhoff de Lubeca vult anno 1470. Coloniæ intuliſſe primum typum dicti Tomi pag. 20.) *Hactenus Compilator Chronicæ Colonienſis*, cujus verba ex Germanico reddidi Latina. Quo autem anno hæc ars ſit invecta Coloniam, non dicit hic Author: hactenus nullus videtur liber Coloniæ impreſſus cum nota anni ante an. 1470, ſinè nota anni credo plures impreſſos ante hunc annum; ſed hactenus non occurrerunt.

Index Typographorum Colonienſium ab anno 1459 ad annum 1500 ex Mattaire Annalibus typographicis Tomo I. editionis ſecundæ Amſtelodamenſis anno 1733. pag. 128. & ſequentibus.

1470. Coloniæ Koelhoff de Lubeck, Civis Coloniæ.

1471. Petrus de Olpe, & Arnoldus Therhoernen.

1472. Idem Therhoernen.

1473. Idem.

1474. Idem Koelhoff. Expliciunt Glo. Cle. cum quibuſdam allegationibus per D. Nicolaum Siculum Momatenſem Abbatem &c. Archi-Epiſcopum Panormitanum &c. impendio Mag. Joannis Koelhoff impreſſa 1474. extat in Abbatia ſancti Martini. Antiquiorem Colonienſem typum non videram anno 1743. 10. Aprilis, nec Mattaire habet priorem. Et Arnoldus Therhoernen.

1475. Idem Therhoernen.

1476. Bartholomæus Unckel, & Conradus de Homborch.

1477. Arnoldus Therhoernen, Petrus de Olpe Cordiale 4. noviſſimorum hoc anno impreſſit Colon.

1478. Conradus de Homborch. Henricus Quentel, ſinè nomine Typographi.

1479. Conradus de Homborch.

1480. Conradus Winters de Homborch Coloniæ rubricante Conrado Duſſeldorp. Henricus Quentel.

1481. Joannes Koelhoff de Lubeck. Henricus Quentel. Joannes Guldenſchaef Civis Colon.

1481. Joanes Koelhoff, ſinè nomine Typographi.

1483. Idem Koelhoff de Lubeck. Barthol. de Unckel. Joannes Veldener, ſinè nomine Typographi.

1484. Idem Koelhoff. Joan. Guldenſchaef Civis Colon. ſinè nomine Typographi.

1485. Joannes Koeldorff.

1486. Coloniæ apud S. Laurentium, ſinè nomine Typographi.

1487. Joan. Koelhoff. Henr. Quentel. Joannes Guldenſchaet, ſinè nomine Typographi.

1488. Joan. de Koelhoff. Henr. Quentel ſinè nomine Typographi.

1489. Cornelius de Zirichzee in der Stolckgaſs.

1490. Joan. Koelhoff Civis Colon.

1491. Sinè nomine Typographi.

1492. Henr. Quentel ſinè nomine Typogr.

1393. Idem Quentel.

1494. Idem Koelhoff.

1495. Henr. Quentel ſinè nomine Typogr.

1496. Sinè nomine Typographi.

1497. Henricus Quentel Civis Colon. Hermannus Baumgart ſinè nomine Typographi.

1498. Henricus Quentel. Herm. Baumgart ſinè nomine Typographi.

1499. Henricus Quentel. Herm. Baumgart ſinè nomine Typographi.

1500. Henricus Quentel.

Nomina Typographorum Colonienſium extra patriam celebrium primo ſæculo ab anno 1470. ad annum 1500. Venetiis Nicolai Jenſon Galli, primi illic Typographi, ſocius fuit Joannes Colonienſis ab anno 1470. Vincentiæ 1477. Hermannus Lichtenſtein Colonienſis, probatiſſimus librariæ artis exactor impreſſit Duranti Rationale divinorum officiorum, aliáque.

1491. Paulus de Colonia Hiſpali Alphonſi Toſtati operibus excudendis operam cum aliis navavit.

Jam olim diſputatum eſt, obfueritne plus orbi, quàm profuerit ars typographica? De quo vide ſequens decretum:

Decretum contra abuſus impreſſoriæ artis ab venerabili & egregio viro D. Henrico ab Irlem Officiali Curiæ Colonienſis hujuſmodi editum anno 1499. pridie Idus Novembris.

Officialis Curiæ Colonienſis univerſis & ſingulis &c. ſalutem in Domino ſempiternam!

ETſi cunctipotens DEUS... Nihilominùs, ùt accepimus, tantum munus (Typographiæ) per abutentes impreſſores...

in

Google

in perniciem pervertatur..... Ex ſpeciali commiſſione Rev. & Illuſtriſſ. Hermanni Archi-Epiſcopi Colonienſis.... præcipimúsque & mandamus, ne quis.... aliquem codicem vel librum cujuſcunque materiæ audeat vel attentet imprimere.... niſi noſtram examinationem, cui illam commiſerimus, faciendam præcedentem, &... ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, quam quemlibet huic noſtro ſtatuto contravenientem ipſo facto volumus incurrere.

Sub Hermanno quarto Archi-Epiſcopo Colonienſi Bulla ſanctiſſimi Domini noſtri Innocentii Papæ VIII. contra impreſſores librorum reprobatorum data Romæ 1487. in Diœceſi Colonienſi fuit promulgata.

Sub Hermanno quinto Archi-Epiſcopo Colonienſi in Concilio Provinciali Colonienſi parte 12. C. 9. ſic habetur: « Prohibemus, nè ulli Typo-« graphi aut Bibliopolæ quempiam recèns editum « librum aut chartam vel imprimant, aut venum « exponant, niſi hic liber reviſus, vel charta per « noſtros ad hoc deputatos Commiſſarios diligen-« ter perſpecta ſit, dictatúrque pœna contra eos, « qui contraveniunt.

Inter ſtatuta Adolphi tertii Archi-Epiſcopi Colonienſis de ſcholis & illud reperitur; omnes quoque Bibliothecæ, & Bibliopolia, & Officinæ typographicæ inviſenda erunt, & libri omnes diligenter inſpiciendi & examinandi, & qui ab Hæreticis editi ſunt, & à Cæſare vel Concilio Provinciali notati, confiſcandi, comburendi, & penitùs abolendi.

Univerſitatis Colonienſis authoritas in libris editis approbandis.

Anno MCCCCLXXIX. Wilhelmi Epiſcopi Lugdunenſis ex Ordine Prædicatorum ſumma de virtutibus Coloniæ edita fuit in folio charactere Gothico ſinè cifris, ſed cum ſignaturis. In cujus fine hæc leges:

« Benedictus ſit Dominus virtutum, qui hoc « opus earundem felici conſummatione terminari « dedit in laudabili Civitate Colonienſi temptatum, admiſſúmque & approbatum ab alma « Univerſitate ſtudii civitatis prædictæ, de con-« ſenſu & voluntate ſpectabilis & egregii viri pro « tempore Rectoris ejuſdem, impreſſum per Hen-« ricum Quentel ſub anno Domini milleſimo « quadringenteſimo decimo nono.

Lege & hanc clauſulam Bibl.

« Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo qua-« dringenteſimo ſeptuageſimo nono ipsâ vigiliâ S. « Matthæi Apoſtoli cùm Inſigne veteris novíque « Teſtamenti opus cum Canonibus Evangeliſta-« rum & eorùm concordantiis in laudem & glo-« riam ſanctæ & individuæ Trinitatis intemeratæ-« que Virginis Mariæ impreſſum in civitate Co-« lonienſi per Conradum de Homborch, admiſ-« ſum & approbatum ab alma Univerſitate Co-« lonienſi. Finit feliciter.

V.

VALENTINUS NAIBODA Coloniæ Agrippinæ natus initio ſæculi XVI. in Philoſophicis ac mathematicis ſtudiis verſatus, quæ 1563. in ſchola artium Univerſitatis Colonienſis docebat: verùm quia unus *intraneus* Magiſter ex tribus Gymnaſiis artium (quæ tum florebant) Petrus Lenerius horâ nonâ mathematicas docere volebat: hinc ex mandato Decani juſſus fuit eam horam relinquere liberam Lenerio, nec deinceps extraneos Magiſtros admittendos, dum ſe offerunt huc promoti: nec ulli in ſchola artium publicam lectionem concedi, cùm privata trium Gymnaſiorum prælectio celebrari ſolita eſt. Ità ſtatutum à Facultate artium Colonienſi 30. Octobris 1563. Libro IV. decanali Facultatis artium pag. 313. Erat Naboth extraneus non natu, ſed magiſterio, cujus gradum in Univerſitate noſtra non conſcenderat. Præceptor fuit (Meurſio teſte) Rudolphi Snelli, qui mathematicas diſciplinas cum lingua Hebraica copulavit. Mediocri, ſed præpingui corpore, cùm jam mathematicis dogmatibus animum excoluiſſet, vitæ ſolitudine delectatus, in occulta rerum naturalium arcana, ad quæ naturali genio ducebatur, perſcrutanda totus intendit. Poſt quæ Genethliacis obſervationibus addictus, mirum in modum Aſtrologiam iteratis experientiis, & excogitatâ faciliori ad hominum eventus prævidendos methodo ſedulus illuſtravit. Addidit & illius nomini immortalem famam violentæ mortis ſibi crudeliter imminentis occaſus multò ante prævisus, ùt aperiam infra. Editis Commentariis longè pulcherrimis *in Alchabitium & in Sphæram Sacro-Boſco*, Italiam peragrare cœpit, ac tandem poſt varia patriæ, facultatum & fortunæ diſcrimina Antenoris urbe potitus in ea ſibi quieſcendum duxit. Hìc in Ptolomæi quadripartito Valentini, ſtimulis ingentibus, æmulæ virtutis acti vis & induſtria præcipuè deſudârunt, ùt Hieronymum Cardanum ejuſdem operis interpretem ſuperaret, genuinámque Ptolomæi ſententiam aperire conatus eſt uberrimis commentariis ſuis. Aſſiduis vigiliis varia tum ad theoricam, tum ad practicam Aſtrologiam ſpectantia mandare literis inſigni labore & operâ ſatagebat, ac deperditarum facultatum memoriam, nec non & vitæ ſuæ adverſos caſus delere, utcunque poterat, ex animo nitebatur: conſtat enim ſuis amicia ſignificâſſe non tarò ſibi ex ferro ſubitæ mortis periculum imminere. Quò cùm directiones infauſtæ acceſſiſſent, timore correptus, illicò inter domeſticos parietes ſe penitùs abditum occultavit. Annuali cenſu ad D. Catharinæ domicilium ſordidum incolebat, quod Anachoretarum more vitam ab omni tum amicorum, tum aliorum conſuetudine alienam ſibi ſoli vivens quodammodo duceret, eáque res illi voluptati foret. In hoc igitur Valentinus cibariis & utenſilibus aliis communitus, foribus firmiter oppeſſulatis abſque famulitio latitans mente contemplationi deditâ vitam acerbam trahebat. Cùm, ecce! domi Dominus de nummis exigendis ab illo cogitat, & apparente nemine Prætorem adit, ut ejus authoritate clauſæ fo-

rea

res aperiri queant. Quod petit, impetrat, effringuntur à ſatellitibus fores, evolant ad ſuperiorem ædium partem, ibíque fœtens & lacerum Valentini cadaver, haud procul ab eo loco, in quo ſtudens ſedere conſueverat, humi jacere (triſte planè ſpectaculum) ſtupore defixi altiſſimo deprehendunt. Acclamantibus illis, undequaque vicini & amici confluunt, vixque miſerum Valentinum cicatricibus ac ſqualore mirificè deformatum lachrymantes agnoſcunt. Tanti ſceleris auctore penitùs ignorato crimen inultum iit. Cauſa mortis (ùt ex ſublatis ſcriptis nonnulli conjectant) non alia, quàm invidia eorum fuit, qui ſe ab illo multis partibus ſuperari videbant indies. Facinus atrox, nefarium execrandum, cujus adhuc memoria apud eruditos noſtræ civitatis cum honore viget. Monumenti honore caruit, & ejus quoque facti cauſa in tenebris latet.

SYMBOLUM
VALENTINI NAIBODÆ.
SCEPTRUM JOVIS FULMINEUM,
CUM INSCRIPTIONE:
NEC PROCUL A JOVE.

Scripſit

Commentarios in Alchabitium.

Aſtronomicarum inſtitutionum libros tres ad Principem Stephanum Batoreum.

In Ptolomæi Quadripartitum uberiores Commentarios, qui extant in Bibliotheca Mantuanorum Ducum, ùt habet Joannes Antonius Maginus in libro de legitimo Aſtrologiæ uſu in medicina, allato Commentario ejus in caput decimum Apoteleſmatis tertii Claudii Ptolomæi.

Ex elogiis illuſtrium virorum iconibus exornatis Jacobi Philippi Tomaſini Patavini 1630. *Patavii impreſſit in 4to.*

UFFINGUS WERTHINENSIS Monachus, qui & Uffo Friſius à Suffrido Petri de Scriptoribus Friſiæ decade 7. c. 5. circa annum milleſimum claruiſſe dicitur. Hic poſt Othelgrimum familiarem ſancti Ludgeri diſcipulum, item poſt Alfridum tertium Monaſterienſem Epiſcopum deſcripſit

Vitam S. Ludgeri.

Quem ſecutus eſt vitæ quartus Scriptor ſancti Bernardi Synchronus, qui carmine idem præſtitit. Ex quatuor hiſce vitam ſancti Ludgeri ſe concinnâſſe agnoſcit Joannes Cincinnius in præfatione ſua ad Monachos ſancti Ludgeri in Monaſterio Werthinenſi, ubi & Uffingum hunc *Virum multæ eruditionis & elegantiæ* appellat. Is liber Coloniæ à Quentelio excuſus fuit ante annos centum, & quod excurrit, in eáque editione reperio, & Uffingi hujus

Carmen in laudem Monaſterii Werthinenſis, cujus initium:

Singula de propriis ſi gaudent mœnia Sanctis, &c. Scripſit etiam

Vitam S. Idæ viduæ, quæ eſt apud Surium Tom. IV. ad diem IV. Septembr. atque item Tomo VII. eo ipſo die.

Eam denuò edidit Leibnitius Tom. V. Scriptorum Brunſvvicenſium. Hannoveræ 1707.

Cæterùm Suffridus Petri teſtatur, Uffingum reliquiſſe quoque

Hiſtoriam S. Lucii Britanniæ Regis, atque addit extare etiamnum MSs. codices ejus, quos videre mihi hactenus non contigit. Hæc Gerardus Joan. Voſſius Lib. 2. de Hiſtor. Latinis C 41 pag. CCCXXXIV. 334. Caſimirus Oudin Tom. III. ſæcul. XI. pag. 534.

VICTOR de CARBEN natus anno 1423. Ejuravit Synagogam DEO illuſtrante & Chriſto Domino per baptiſmum renatus anno 1472, relictâ uxore cum tribus prolibus & duobus fratribus germanis, præterea omni queſto & rebus antea partis. Hermannus Archi-Epiſcopus Colonienſis Haſſus colloquium in Poppelsdorff inſtituit, & coactis ſacræ Theologiæ & juris conſultis & multis nobilibus viris diſputationem, in qua Victor de Carben Judæos confutavit. Anno 1510. 26. Julii Maximilianus Cæſar mandatum edit ad Rectores, Vicarios & Regentes Univerſitatum Colonienſis, Moguntinæ, Erphordienſis, Heidelbergenſis Jacobo Honchſtraten Inquiſitori Colonienſi, Doctori ſacræ ſcripturæ, Joanni Reuchlin jurium Doctori, Victori von Carbo Sacerdoti, ut ad Urielem Archi-Epiſcopum Moguntinum mittant concernentia utilitatem vel neceſſitatem permittendi vel abolendi libros Hebraicos. Obiit anno 1515. 2. Februarii, ætatis 92.

Epitaphium R. D. VICTORIS de CARBEN in ſiniſtro latere Chori Eccleſiæ S. Martini Majoris

Hìc conditus eſt dignus memoriâ devotus Chriſti Sacerdos Dominus VICTOR de CARBEN, olim Judæus, qui nonaginta duos annos natus, quadraginta autem duos aquâ & ſpiritu renatus in magna fidei conſtantia hoc ſæculum reliquit anno Chriſtianæ ſalutis MDCXV. ipsâ ſanctiſſimâ nocte Purificationis glorioſæ Virginis, quam à die regenerationis ſuæ ſingulari ſemper amore complexus eſt, cujus etiam die, cùm ultimum ſpiritum exhalaret, cum ſene Simeone ſancta hæc ultima verba fuêre: *Nunc dimittis ſervum tuum Domine, ſecundùm verbum tuum in pace.* Cujus anima requieſcat in ſancta pace, Amen.

Opus aureum ac novum à doctis viris diu expectatum Domini Victoris de Carben, olim Judæi, ſed modo Chriſtiani & Sacerdotis, in quo omnes Judæorum errores manifeſtantur, qui hactenus nobis ignoti fuêre. Declarantur etiam in hoc opere omnes Judæorum mores, quos circa quæcunque opera exercere conſueverunt, ac tandem id, quod inauditum eſt, ex veteri tantùm teſtamento convincuntur. in 4to 1509. Colon a per Henricum de Nuſſia impreſſum..... Tituli nullum comma, nullum punctum præter unum finale.

Præfatio prolixa & curioſa Ortwini Gratii bonarum artium Profeſſoris ad Theodoricum Epiſcopum Cyrinenſem, ſacræ Theologiæ Profeſſorem, Philippi Archi-Epiſcopi electi in Pontificalibus Vicarium Generalem..... Ex Burſa Kniek VI. Idus Febr. 15.9.

VICTOR WINTRICH Ordinem Fratrum Minorum ſtrictæ obſervantiæ Provinciæ Colonienſis ingreſſus eſt. Ejus ſtudio in lucem prodiêrunt

1644. *Afflictis conſolans, ſeu ſuccincta non minùs ac clara methodus, quâ quilibet Chriſti fidelis ærumnoſo hoc tempore è ſummis ſuis miſeriis maximam haurire valeat conſolationem, ut ſugat mel de petra, oleumque de ſaxo duriſſimo. Coloniæ apud Joannem Henningium in 16to pag. 127.*

Benedictio Regis, conditio pacis, id eſt, diſcurſus aliquot, quibus Regis Regum & Domini Dominantium exemplo benedicuntur Magnates, qualiter cum Rege ſummo, Principe maximo, Superiorum Supremo benedici, pacémque impetrare valeant. Coloniæ apud Joannem Henningium in 16to pp. 233.

W.

WENDELINUS BAGEN Bonnenſis, Canonicus Steinfeldenſis, Ordinis Præmonſtratenſis, & Paſtor in Bengenhoven, qui ob eruditionem, prudentiam & diſcretionem variis in locis ab anno 1636. ad annum 1669. ſagarum veneficarúmque examinibus poſtulatus interfuit, in iiſque reducendis ſtrenuè allaboravit. Plures de hac re *annotationes manuſcriptas* reliquit. Tandem dierum ſatur, Senior Steinfeldiæ dormivit cum Patribus ſuis 1671. 12. Maji.

Ex Comment. Eximii D Prickartz Præſid. Norb.

WERNERUS LOTTLEY anno 1621. 3 Januarii Boppardiæ natus Parente juris utriuſque Doctore, & Conſiliario Eminentiſſimi Electoris Trevirenſis. Póſt humaniores literas & Philoſophiam Coloniæ abſolutam & propugnatam in Societatem JESU admiſſus Coloniæ anno 1642. 16. Octobr. & in eâdem anno 1657. (1652. 8. Septemb. Embricæ Archæum Provinciæ) quatuor vota profeſſus eſt. Vir fuit, in quo elucerent omnia exempla virtutum; quàm enim per ingenium acre & ſtudium indefeſſum in omni penè literatura & ſcientia excultus erat & expeditus, tam per animi demiſſionem ab omni faſtu & arrogantia alienus. Paderbornæ Philoſophiam, & hîc Coloniæ Matheſio & Ethicam laudabiliter docuit. Mulhemium oppidum in adverſa Rheni ripa poſitum ultra decennium hyeme perinde ac æſtate magno animarum zelo Chriſtianâ catecheſi excoluit, denique poſt dolores graves fortiter toleratos in maligna febri, & ſuſcepta extrema Sacramenta mortem lætus excepit Coloniæ anno 1673. 16. Julii (18. Julii Archæum Provinciæ) ætatis 52, religionis 31. Germanicum fecit

P. Jacobi Maſenii newe Weiſs zur wahren Glaubens-Erkantnus, durch andâchtige geiſtliche Ubung zu gebrauchen, allen ſo wohl Proteſtanten, als Catholiſchen der Einigkeit und des gemeinen Heyls Liebhaberen in Latein fürgeſtellet von dem P. I. M. und ins Teutſche überſetzet von P. Wernero Lottley. Côllen in 8vo bey Johi Wilhelm Frieſſem 1669. pp. 268.

Hiſtoria Germaniæ inferioris, quam MS. vidit Jacobus Maſenius, & laudat in Annalibus Trever. Tom. I. pag. 102.

WERNERUS ROLEVINCK de Laer oppidulo Diœceſis Monaſterienſis oriundus anno 1425. Ordinem Cartuſianum amplexus eſt in domo ſanctæ Barbaræ intrà mœnia Coloniæ Agrippinæ anno 1447, vir inter Ordinis Proceres jure numerandus, ſive doctrinam, ſive ſanctimoniam, & altiſſimæ orationis donum ſpectes. Incredibili diſcendi flagrabat deſiderio; ideò ſolitudinis & ſilentii tenaciſſimus ſeſſitabat in cella ſua ſacrarum literarum & ſanctorum Patrum lectioni perpetuò intentus. Quinquaginta & ampliùs partim editi, partim inediti libri vel libelli loquuntur viri ſcientiam & aſſiduitatem. Idem tamen adeò modeſtè de ſe ſentiebat, nihil ut ſupra cæteros ſcire ſibi videretur. Æquabilem animum ab omni triſtitiæ nubecula ſerenum, ab omni inordinata lætitia alienum ſervabat parſimoniâ cibi ſingularis, cujus beneficio uſque ad decrepitam ſenectam incolumis & vegetus perſtitit.

Author Chronicæ Germanicæ Colonienſis pag. CLXXVII. narrat ſe audiviſſe ab hoc ſpirituali Patre Wernero Cartuſiano donaria facta templo trium Regum numerum & pretium omne ſuperâſſe.

Hermannus Hamelmannus de viris illuſtribus Weſtphaliæ, & Joannes Wolfius in Centenario 15. lect. memorabilium ad annum Chriſti 1494. facit eundem Paſtorem Hoſenſem. Errat. Non Rolevinckius, ſed Continuator faſciculi temporum Linturius Parochiam Hoſenſem rexit. Ex mortis epocha liquet, eum Authorem epiſtolarum obſcurorum virorum non eſſe; cùm hæ ante Reuchlini cauſam & octavum decimúmque ſæculi XVI. annum non prodierint; ut Weislingerus in Hutteno delarvato demonſtrat.

Mortuus eſt Wernerus VII. Kalend. Septembr. 1592, ætatis 77, converſionis 55. victima charitatis: nam Fratribus peſte correptis ſeptem intrepidus adſtitit, confitentes audiit, & ex tam præclaro officio mortem meruit Sanctorum. Scripta ab eo multa & varia, partim edita, partim inedita:

Faſciculus

Digitized by Google

Faſciculus temporum, omnium antiquorum Chronica complectens, per VI. ætates digeſtus, ab exordio rerum ad ſuam uſque ætatem editoris potiùs, quàm parentis. Varia operis hujus editio vivo Wernero facta eſt. Prima Colonienſi typo anno 1474. per Arnoldum Therhoernen. Altera ſecundo ibidem prodiit anno 1479. per Henricum Quentel. Lovanii 1486. Venetiis 1480. Putat Cave in Voſſio primam editionem in annum 1470, eò quòd exemplar MS. eò uſque perductum. Simile apud Voſſium extat, ſed fors aliud, quid inde eruitur: putà manuſcriptum exemplar, quo Rolevinckius uſus eſt, non niſi ad eum annum pertingere, quo Voſſianum; minimè verò eo anno primùm è typo prodiiſſe. Linguâ Gallicâ eum donavit circa 1495. Petrus Surgee Sr. Theologiæ Doctor, Ordinis S. Auguſtini, ignotus Antonio Verderio in Bibliotheca Scriptorum iſtius idiomatis; ſed in medium productus per Franciſcum à Cruce, Nomenclatorem trium millium ex eadem natione Authorum.

Appendix ſeu continuatio ab anno 1474. ad annum 1514. Joanni Linturio Hoſtenſi in Voitlandia Parocho tribuitur.

Alia editio facta eſt, in qua S. Brunonis ſpectaculo damnati Pariſini Magiſtri converſi hiſtoria omiſſa eſt, quæ utrique primævæ Colonienſi inſerta eſt; quod non attendit Launoius argumenti negativi oculatiſſimus indagator, & ſuper alios criticus æſtimator.

Quarta Lovanii prodiit anno 1476, ſexta Auguſtæ anno 1481. facta, porrigitur ad Hydruntum à Turcis expugnatum, quod anno 1480. contigit. Hæ vivo Rolevinckio. Piſtorius demum inter Scriptores Germaniæ Tom. II. p. 180. locum & huic pleniori editioni dat 1584.

Paradiſus conſcientiæ & quæſtiones XII. pro Sr. Theologiæ ſtudioſis. Coloniæ 1465. in 4to per Arnoldum Therhoernen.

Libellus de venerabili Sacramento & valore Miſſarum ratione pretii ſatisfactivi tam pro vivis, quàm pro mortuis, hoc eſt, pœnarum debitarum, ſive hic in purgatorio. Incipit: *Devotus quidam Presbyter conqueſtus mihi fuit. in 4to Literâ Petri impreſſus Coloniæ 1470. recuſus Pariſiis in 12mo 1513. per Joannem Petit, iterum Coloniæ in 8vo 1535. per Petrum Quentel.*

Sermo prolixus de S. Benedicto, impreſſus teſte Trithemio ante 1494 quo anno & loco, neſcit Cave p. 133. in append. ad Hiſtor. litt.

Calendarium & Martyrologium. V. Trith.

Liber de origine Friſonum.

MSt. libri V. ſuper omnes Epiſtolas S. Pauli, Joannis, Jacobi Judæ.

MS. de vita S. Pauli in folio, notatus Myo 161. Volumen I.

Liber de regimine Principum. Incipit Tabula formulæ vivendi Canonicorum. Capitibus 60. conſtat. Formula vivendi Canonicorum ſive Vicariorum ſæcularium, aut etiam devotorum Presbyterorum. in 4to Literâ Petri ſinè anno, die, loco impreſſus. Eo vivente edita, & poſt mortem Monaſterii Weſtphaliæ recuſa, additâ apoſtrophe ad Eccleſiaſticos in commendationem libri à R. D. Henrico Keppeler Doctore decretorum, Canonico & Officiali Monaſterienſi in Weſtphalia.

Incipit libellus de regimine ruſticorum, qui etiam valde utilis eſt curatis Capellanis Droſſatis, Sculteris, ac aliis Officiariis eiſdem in utroque ſtatu præſidentibus, in 4to impreſſus literâ Petri ſinè loco, anno, die.

De origine nobilitatis. Deſideràſtis, Domine mi & amice in Chriſto dilecte, ut de origine nobilitatis aliquid breviter annuntiarem. Veriſimiliter hoc quaſi non inutile foret propter varia ſentimenta, quæ à diverſis diverſimode aſſignantur, & erroneè prout frequentiùs, ſed ut talia elidantur, ſtudium veſtræ benevolentiæ parumper in hoc pro poſſe deſervire, ſemper tamen veſtra ſub correctione mihi ut gratiſſima. Continet Cap. 43. in 4to impreſſus literâ Petri ſinè Conſule, & die, & anno, & loco, uti cætera omnia.

Commentaria in Epiſtolas S. Pauli, ſex grandibus voluminibus compacta, ejuſdémque Werneri manu ſcripta, in folio.

Vita & geſta Divi Pauli Apoſtoli, Libri VII. Incipit: Sicut fui cum Moyſe, ſic ero & tecum.

Expoſitio in omnes Epiſtolas D. Pauli.

Et D. Petri Apoſtoli.

Et D. Joannis Apoſtoli & Evangeliſtæ.

Et in Epiſtolam Judæ Apoſtoli.

Et in Librum Tobiæ.

Omnia manu Rôlevinckii ſcripta 23. Commentaria.

Legenda ſive vita & miracula S. Servatii Tungrenſis civitatis Epiſcopi ab inepta obſcuritate ac materiæ ſuperfluitate vindicata. Incipit: Beati Servatii proſapiam talem cognovimus. *Edita in quarto Coloniæ anno 1472. per Arnoldum Therhoernem.*

Vita S. Hugonis ex Carthuſiano Epiſcopi Lincolnienſis in Anglia in compendium redacta. MS. in folio, quam Surius repoſuit 17. Novembr. Tom. VI, & ſuo ſtilo nonnihil elimavit.

Tractatus de excellentiis Alberti, cognomento Magni. MSt. in 8vo.

Sermo de preſentatione beatiſſimæ Mariæ ſemper Virginis, excuſus in 4to Coloniæ 1470.

Sermo alius de eadem glorioſiſſima Virgine Maria, excuſus Coloniæ in 4to 1470.

Sermo de S. Jacobo minori Apoſtolo. MSt. in quarto.

Sermo de S. Benedicto, impreſſus Coloniæ in 4to 1470.

Tractatus de virtutis eſſentia, directione & bonitate, Lib. III. MSt. in folio.

Epiſtola de oratione Chriſti in cruce ad propoſitam quæſtionem: An Chriſtus oraverit pro omnibus? MS. in 8vo.

Epiſtola ad quendam Abbatem Ord. S. Benedicti: An Epiſcopatum tutelarem ſecurè poſſit acceptare? MSt. in 8vo.

Stella Præpoſitorum, ſive Regula viginti pro Eccleſiarum Prælatis. MS. in 8vo.

Quæſtiones & reſolutiones octo, ſive conſilia Prælatis & Religioſis data. MS. in 8vo.

Quæſtiones & reſolutiones decem ad inſtitutionem Religioſorum. MS. in folio.

Queſtio cum reſolutione data Religioſis, ut vitent ſæcularia negotia. MS. in 8vo.

Tractatus de perfectiore inſtitutione Novitiorum in 4to, impreſſus Coloniæ 1470.

Tractatus de vinea ſpirituali, ſive profectu religionis, editus in 4to Coloniæ 1470.

Tractatus de correctione fraterna, excuſus Coloniæ in 4to 1470.

Tractatus de forma viſitationum monaſticarum, Coloniæ impreſſus in 4to 1470.

Sermo de unitate morali & ſpirituali habitus 1487. in Capitulo Generali. MS. in 8vo.

Sermo in inveſtitione Novitii. MS. in 8vo.

Epiſtola ad quendam Religioſum de contemplatione. MS. in 8vo.

Tractatus de deſideriis ſanctis. MS. in 8vo.

Tractatus de optimo genere gubernandi Rempublicam. MS. in 8vo.

Sermo de fraternitate vulgari ſimul convivantium. MS. in 8vo.

Epiſtola de vera ſalutarique amicitia. MS. in octavo.

De laudibus antiquæ Saxoniæ, nunc Weſtphaliæ dictæ, Liber unus in tres partes diviſus, editus circa annum 1488. ab Authore vivo in 4to, recuſus ab Ortwino Gratio Coloniæ 1513., redhibitus ab Leibnitio, an ob deridendam Scriptoris ſimplicitatem? iterum impreſſus anno 1602. in 12mo Coloniæ per Balthaſarem Clipeum repurgatus, ut præfatur, at, ut ego judico, depravatus, multa namque omiſit, & plura addidit ab Authoris mente prorſus aliena.

Diſſertationes duæ de Martyrologio Paſchalique Luna, cum tabula ad inveniendam quotannis Septuageſimam.

Tabula, ut ipſe fatetur, eſt Confluentina accuratior cæteris; ab ipſo verò digeſta, ac notis illuſtrata, edita 1472. in 4to.

Meminêre Rolevinckii Trithemius, Boſtius, Sutor, Poſſevinus, Petrejus, Sixtus Senenus, Miræus, Bellarminus, & poſt hos Commentariis M. Môrckens Cartuſ. Colon. hanc vitam & criſin debeo.

WERNERUS TESCHENMACHER natus fuit Erberfeldiæ in patria Montenſi, & Prædicans Calviniſta primò in Grevenbruch Juliacenſis patriæ, ubi anno MDCX. vixit, dein Xantis, Weſaliæ & Clivis, ubi etiam denatus 1638. Ejus operâ prodiêrunt

Annales Cliviæ, Juliæ, Montium, &c. qui anno 1638. primùm Arnhemii in folio fuerunt typo editi, & anno 1721. Francofurti ad Oderam & Lipſiæ typo ſunt redditi, operâ D. Juſti Chriſtophori Dithmari, juris utriuſque Doctoris, hiſtoriarum in Academia Viadrina Profeſſoris ordinarii, adjectis annotationibus, tabulis genealogicis, codice diplomatico, & indice locupletiſſimo. Nonnulli defendunt Annales eos, quos tamen Joannes Thomas Breſius & Michael Mappius acriori ſtilo perſtringunt.

Repetitio brevis ſuæ religionis Calviniana) Veſaliæ 1633, cui libro varia inſeruit.

Reliquit præterea Teſchenmacherus acta patriarum Juliæ, Cliviæ, Montium, &c. breviter deſcripta, & alia quædam; ſed hæreſum ſordibus inquinata.

Foppens Bibliotheca *Belgica. Von Steinen Origines Hiſtoriæ Weſtphalicæ.*

WERNERUS THUMMERMUTH olim cauſarum Patronus in urbe Colonienſi, prodiit ejus ſtudio

Krumſtab ſchleuſt niemand aus. in folio. Cent. I. pp. 98. anno 1652. ſumitur hoc libello demonſtrandum jus æquale maribus & fœminis ſuccedendi in feuda Archi-Epiſcopatûs Colonienſis. Refert Lunigius in ſelectis Script. illuſtrium p. 383. Hoc Thummermuthi ſcriptum grundliche Deduction. Rouſſet in Tom. II. 2da parte des interêts preſens des Puiſſances d'Europe rationes Vaſallorum Colonienſium pro ſucceſſione promiſcua, inde Colonienſis Archi-Epiſcopi pro reditu feudorum poſt maſculos extinctos ad Curiam Archi-Epiſcopalem Colonienſem ſuccinctè refert.

Reſponſum fuit huic Thummermuthi libro ſtilo ſequenti:

Krumſtab ſchleuſt alle Weiber aus.

Anno 1755. 30. Sept. *Vide ſupra Excell.* Cancellarium Carolum *Paulum von Zimmerman.*

1624. Schedion apologeticum, ac refutatio infamis libelli titulo juſta ac pia defenſionis, &c. ſub perſona & fictitio nomine Philadelphi Verementani Hagiopolitani evulgati ad reſponſum juris in cauſa Canonicorum Regularium Noveſianorum contra nonnullos Officiatos Archi-Fraternitatis S. Crucis Colonienſis, per Wernerum Thummermuth *Advocatum Duſſeldorpii, typis excudit Henricus Ulenbergius in 4to pp. 85.*

1624. tacito nomine collectoris editus eſt ſequens libellus, qui ejuſdem Thummermuthi videtur.

Extractus diverſarum extinctionum proximis XXX. annis circa Monaſterium B. M. V. Ordinis Regularium Noveſianorum attentatarum.

WILHELMUS BECKERS Doctor juris, Syndicus Reipublicæ Colonienſis, medio ſæculo XVII. floret.

Synopſis juris Imperii Romano-Germanici operâ D. Wilhelmi Beckers. Editio anno 1640. facta inſcio Authore, qui de jure Romano-Germanici Imperii publicam habuerat diſputationem. Ea alienâ manu aucta ſub titulo ſynopſis [peregrinante Authore] prodierat in publicum, quâ diſtractâ Typographi petierunt hanc novam editionem, & obtinuerunt.

Editio

Editio III. matricula Imperii auctior 1649. Coloniæ apud Andream Bingium in Laureto in 4to typis viduæ Hartgeri Woringen pp. 511. præter matriculam de 1567. Dicatus liber Ferdinando Archi-Epiſcopo Colonienſi, & Maximiliano Henrico Coadjutori Dominis ſuis clementiſſimis, unde vel officio vel natu iis ſubjectus fuit. Liber hic prælusit Vitriario: quod enim ille poſt, hic ante fecit: deſerto tantiſper jure Romano vetere & Juſtinianeo, perſonas, ſtatus, jura Imperii Germanici ex ſuis domeſticis fontibus, receſſibus Imperii, aurea Bulla, Publiciſtis noſtratibus derivat, ordinat, & ſyſtema methodicum digerit, quod auxiſſe vel limâſſe dici poteſt Vitriarius. Archi-Diœceſis, Civitatis & Univerſitatis Colonienſis ſpecialia jura multa adnotat & refert.

WILHELMUS BIRCKMAN, cognomento KRABBEN Colonienſis, in Monaſterio S. Martini majoris D. Benedicti legibus nomen dedit, ibique Philoſophiam ac Theologiam per plures annos Religioſis prælegit, ſervando gregi ſubinde Prioris nomine præfectus. Tum verò diſciplinis mathematicis omne ſtudium conferens, in iis deinceps ad miraculum clarus enituit, ob præclaras animi dotes, ſummámque peritiam Maximiliani Henrici Archi-Epiſcopi Colonienſis gratiam & favorem promeritus, à quo Paſtoratum in Ronsdorff pago ad Rhenum altero milliari ſupra Bonnam ſito obtinuit. Suo officio bene functus contractâ demum & frequentiore demum ſiderum aſpectu epiphorâ malè oculos angente, ad notas in aſtris ſedes ſpiritum emiſit 1678. die 5. Decembris.

Singulari & forſan antehac nunquam viſâ methodo ſub auſpiciis Reverendiſſimi Domini Franciſci Guilielmi Epiſcopi Oſnabrugenſis, Mindenſis ac Verdenſis Stereometriam erudiens publici fecit juris, typis Petri Metternich Coloniæ 1639. in quarto. Opus oppidò rarum, & ut mole parvum, ſic ordine ac ſoliditate magni æſtimandum. Idem ipſe Author eſt.

Calendarii Colonienſis, quod annuè hactenus prodiit ſub nomine Wilhelmi Krabben.

Supersunt ejuſdem ſcripta Philoſophica & Theologica in Bibliotheca S. Martini; ubi etiam aſſervantur

Inſtrumenta ipſius mathematica & ærea tabellæ majoris cujuſdam operis, quod prælo parabat, figuris aptata. Item

Volumen juſtæ molis in folio, aſtronomicis, geometricis, aliiſque figuris ſuperbiens.

Plura hujus commatis depoſita ſanè inſignia reliquiſſe fertur, quæ tamen propè diſſipata ſunt.

Ex Commentariis Oliverii Legipont Benedict.

WILHELMUS CASPARUS DEICKS natus eſt Duſſeldorpii anno 1696. 3tiâ Januarii Patre Theodoro Deicks, Matre N. Schleumers. Humaniori literaturâ excultus in patria in Collegio Societatis JESU, ſeveriori Sophiæ profanæ apud Patres Minores de Obſervantia, applicuit animum ad ſacrum Ordinem Præmonſtratenſium, quem in Eccleſia Knechtſtedenſi profeſſus eſt anno 1714. 19. Auguſti. Edita ab eo

Epiſtola fundamentalis Romano-Catholica. Of Breef van een Rooms-Katholyck an een Rooms-Katholyck Rechts-Geleerde to Duſſeldorp; waarin grondig en bondig wederlegt wird de waaragtige Hiſtorie van Johan Lindlauw voormals Schoolmeeſter en Gerichts-Bode te Solinge, en Theus Ruiter onder de blauwe Garde van de Heeren Staaten, Generaal der vereenigde Nederlanden, met eene Voorrede an de Burgere van Gravenhage, door den H. Fr. Wilhelmus Caſp. Deicks Prieſter en Regulier Cannnick der Abdye van Knechtſtede van de Ordre van Premonſtrat. Gedruckt tot Duſſeldorp by Tilman Libor Stahl Keurvorſtl. Hof-Boekdrucker anno 1736.

Vreet Vogel ofte ſterf. Dat is: Dringende Hooft-Vragen, oder de waare Kerck an alle Predicanten tot Beantwording overgegen in de Hoogduits, uitgegeven door den Heer J. N. Weislinger Prieſteren Paſtoir ende in het Neder-Duyts vertaalt door F. W. C. Deicks Prieſteren: Twe Deele in 8. met Kooper-Plaeten, gedruckt to Antwerpen by Jacobus Bernardus Jonnet anno 1741.

Vier Zamenſpraken tuſchen Hiob en Simſon, twee gereformeerde Burgers en Lidmaten over den Heidelbergſen Catechiſmus, waarin de honderd en negen un twintig Vraagen, darin vervaet, grondig onderzogt, ende met bondigen Anmerckingen op het allerduidelykſte verklaert worden, ut het Hoogduits vertaelt door Fr. W. C. Deicks. Gedruckt to Antwerpen by Jacobus Bernardus Jonnet 1740. in 8vo. Twee Deelen, met Approbatie een Privilegie.

Ex Commentariis clariſſimi Domini Kocks Prioris Canoniæ Knechtſtedenſis.

WILHELMUS DEEL honeſtis natus parentibus in oppido ſancti Viti, à puerili ætate ſingulariter addictus labori ad ſtuporem popularium: ut animum excoleret, Vitenſem ſubiit ludum, tantùmque didicit, ut Duſſeldorpii poſtea ad mediæ Grammatices claſſem in Gymnaſio Patrum Societatis JESU à ſcholarum Præfecto fuerit admiſſus. Poſtea eiſdem Patribus velut vitis ulmo adhærens, Coloniæ ſua ſtudia fuit proſecutus; nec tantùm ſibi, ſed & aliis ſe natum cenſens inſtructioni juventutis animum adjecit, quam per annos circiter decem itâ felici Pallade excoluit, ut diſcipulos ſuos uno etiam anno quandoque quatuordecim præmiis pro merito donatos & inſignitos è theatro publico Gymnaſii Tricoronati & ludis autumnalibus revertentes ſuſpexerit. Poſtea è tenebris in lucem emergens, ſacræ Theologiæ Licentiatus, & Sacerdotio initiatus, patrocinante eximio P. Herwartz S. J. evocatus fuit in aulam Sereniſſimi Ducis Saxoniæ Chriſtiani Auguſti, quo tempore luci dedit publicæ varia poëmata honori memorati Ducis, & primum ſub titulo:

Præſagia honoris.
Altare Chriſti auguſtum.
Ruta verſibus exarata.
Fons vivus.

Digitized by Google

Vallis exaltata. 1703.

Denique honori Reverendiſſimi Domini Petri de Bequeter 1715. dum infulatus Eccleſiæ Deveſieſenſis Præpoſitus inaugurabatur, ſub titulo:

MVnDVs CorVsCans.

Obiit anno 1721, ætatis 64. Luce D. Antonio Pad. ſacrâ. Rector Eccleſiæ ad omnes Sanctos.

WILHELMUS FRIESSEM Coloniæ Agrippinæ natus, ſenior Bibliopola celeberrimus apud Ubios. Germanicè edidit

Trewhertzige Warnung und Ermahnung an alle hohe und nidrigen Stands, geiſt- und weltliche Obrigkeiten, an alle ihnen unterhabende Seelen zu führen, durch gute Unterrichtung und Unterweiſung zu einem Chriſtlichen Leben und ewiger Seeligkeit, durch Wilhelm Frieſſem Seniorem. 1679. *in 12mo pp.* 142. *& addita Epiſtola Chriſti ad urbem Colonienſem pag.* 22.

WILHELMUS van GREVENBROICH vixit ſæculo decimo quinto, Civis Colonienſis & Encauſtes characterum. Videtur ſinè dubio Encauſtice ipſi occaſionem dediſſe conficiendi inſigne aliquod album amicorum, in quo 1500 pleraque Juliacenſium, Colonienſium, Montenſium, & ex Marchia Nobilium inſignia, uti & Regnorum, Regum, Principum, Comitum, Epiſcopatuum, Civitatum, &c. cum ſuis coloribus caſſidúmque ornamentis reperiuntur. Titulus eſt:

Album amicorum, aut potiùs inſignium, inſcriptum honori Romanorum Imperatoris & Regiæ Majeſtatis & Pontificiæ Dignitatis, cum aliis præcipuis externis regnis, Electoribus, Principibus, publicisque Statibus, quibus tanquam baſi ac fundamento innititur Romanum Imperium, ejuſdémque ordo conſtat. Quotquot eorum inſignia haberi potuerunt cum ſuis nominibus & coloribus ſingulari diligentiâ & ſtudio Wilhelmi van Grevenbroch Encauſtis & Civis Colonienſis conſignatum & illuminatum.

WILHELMUS HEIMBACH natus Euskirchii anno 1628, Abbatiæ Steinfeldenſis Canonicus, ſacræ Theologiæ Licentiatus, quam tum apud ſuos, tum apud Rommerſtorffienſes explicuit eruditiſſimè, prudentiæ ſingulari religioſam admiſcuit ſimplicitatem, quâ animos omnium rapuit. Præfuit Paſtor curæ animarum in Dunwaldt & Hochkirchen, Præſes Seminario Colonienſi, Conventui nativo ùt Prior, vir ad omnia utilis. Demum ad illuſtrem Parthenonem Marenſem cum titulo Prioris emiſſus, poſt laudabiliſſimum viginti & aliquot annorum regimen Prioratum cum vita depoſuit anno 1693. ultimâ Septembris, ætatis ſuæ 65. Eruditionis ac religionis ſuæ monumentum reliquit librum, cui titulus:

Lucerna ſuper candelabrum poſita, & ab illo igne accenſa, quæ ex ſacris Canonibus XXX. eruitur, ſive Tractatus Theologico-Canonico-Juridicus de Ordinum regularium quà mendicantium, quà non mendicantium origine, inſtituto, profeſſione, exemptione, eorúmque in Collegia, perſonas, res, jura, bona etiam emortua, & ab Hæreticis occupata poteſtate & juriſdictione. in folio.

WILHELMUS KYRIANDER (fortè HERRMAN dictus) Juliacenſis, juris utriuſque Doctor, Syndicus Trevirenſis urbis, ſcripſit pro libertate urbis Trevirenſis & immunitate à dominio Electorali, & immediata ſubjectione Imperii & Cæſaris ad Rodulphum II. Auguſtum nomine Senatûs & populi Trevirenſis Commentarios memorandos, ſtilo ſat Latino documentis ex Archæo urbis laudatis, & ſæpè deſcriptis. Annalium ejus duæ ſunt editiones: una eáque prima hâc inſcriptione prodiit:

Commentarium de origine & ſtatu antiquiſſimæ Civitatis Auguſtæ Trevirorum &c. ſinè loci & temporis commemoratione.

Altera utrumque habet his verbis inſcripta:

Annales ſive Commentarii de origine & ſtatu antiquiſſimæ Civitatis Auguſtæ Trevirorum, Authore Wilhelmo Kyriandro Juliacenſi & Syndico Trevirenſi ex ipſis Archivis deſcripti, editi Biponti anno 1603. per Caſparum Wittelium in folio pag. 273. in partes XVII. ſectus eſt liber. Conatus fuerat Kyriander typo Colonienſi librum vulgare; ſed captus occultè in Agrippinenſium urbe fuit Typographus, mox in Rudolphi Cæſaris nomine opus apparuit. Jacobus Elector Trevirenſis exemplaria omnia ſuppreſſit, ſed more zizaniorum rurſum noxio germine repullulavit. Egit Kyriander (quemadmodum ſupra dictum eſt) ut civitatem Trevirenſem probaret eſſe Imperialem: dein, ut confutaret duos civitatis Hiſtoricos JOANNEM SCHEKMANNUM atque ENENIUM, qui in MEDULLA HISTORIÆ TREVIRORUM ſcripſerunt pro Archi-Epiſcopo contra cives ac urbem. Ità Ludewig in præfatione ad reliquias MSstorum §. 17. not. an.

Geſta Trevirorum inedita continuata ad annum 1627. Cap. CCXXVII. & mihi communicata à Reverendiſſimo & Clariſſimo Viro. Scribunt de Kyriandro ſequentia:

« Indigebat cauſa Senatûs bono & ſolerte Ad-
« vocato, quem tunc inveniſſe credidit, cùm
« Wilhelmum Kyriandrum juris utriuſque Do-
« ctorem Juliacenſem in Syndicum civitatis con-
« ſtituit amplis ſtipendiis: fuerat is Kyriander
« Archi-Epiſcopalis Conſilii Secretarius, & Can-
« cellariæ Regiſtrator, pro demeritis officio de-
« poſitus cum Principis indignatione. In illo ma-
« gnum quidpiam Trevirici inveniſſe rati ſunt;
« ſed decepti quamplurimùm. Dum ex paleis
« alieno ventilabro diventilatis triticum colligere
« putant, & quàm bene patrocinatus ſit huic
« cauſæ, exitus probavit. Homo hæreticus, om-
« nibus Eccleſiis, conviciator & calumniator,
« acuti alioquin ingenii, ùt ex ſcriptis ejus appa-
« ret, eloquens & diſertus, ſcripſit ſub fuco hi-
« ſtoriæ & defenſionis civitatis in Eccleſiaſticos,
« Archi-Epiſcopos & ſummos Pontifices ſcom-
« mata & mendacia, quæ potiùs oſtenſionis ſuæ
« cauſâ, quàm juſtæ defenſionis ſcripſiſſe & pro-
« duxiſſe videtur. «

De eodem Kyriandro ſcribit Boeckler in notitia S. R. I. Lib. VI. C. 6. & Lenglet du Freſnoy dans la methode pour étudier l'hiſtoire Tom. VII. pag. 610.

Con-

Digitized by Google

Confutandum Kyriandrum ſibi delegerunt Browerus & Maſenius, nec levem movent de fide Kyriandri ſuſpicionem, ut qui Antiſtitibus omnem abrogare nititur juriſdictionem, neſcio cui juri, aut certè antiquo uſui contrariam. Vide Annalium Trevirenſium Proparaſceves Cap. II. editionis primæ Browerianæ pag. 4. 5. 6.

WILHELMUS MOLITORIS Julias ex Paffendorff, Profeſſor Gymnaſii Montani, ſacroſanctæ Theologiæ licentiam in Univerſitate Colonienſi conſecutus, & Canonicus apud S. Andream. Scripſit libellum hoc titulo:

Catechiſmus novus R. D. Jacobi Marchantii Paſtoris & Decani Convinienſis, ſeu doctrina Chriſtiana in breves abſolutáſque quæſtiunculas captu & obſervatu facillimas ordinata, & in uſum ſacra catecheſeos in hanc formam ſeorſim ab aliis operibus redacta, & aliunde ad majorem Eccleſiæ & uberiorem Chriſtianæ juventutis fructum adimpleta, ſtudio & operâ Wilh. Molitoris. Coloniæ ſumptu Joannis Henningii in 24. pp. 180.

Concordantiæ Bibliorum ad antiquos & novos codices collectæ operâ & ſtudio Theologorum Colonienſium, 1629. in 4to apud heredes Antonii Boetzeri. Poſt dedicationem præferunt ſolum nomen Wilhelmi Molitoris ex Paffendorff nomine omnium collaborantium.

WILHELMUS MOLITOR Paſtor S. Martini Coloniæ, *Sermones de Tempore & Sanctis pareſiores* edidit.

WILHELMUS NAKATENUS natione Germanus, gente Juliacenſis, ex oppido Gladbach natus anno 1617. menſe Auguſto, Societati JESU Treviris nomen dedit anno 1636. 12. Novembris, & votorum quatuor profeſſionem edidit 1651. 31. Julii Coesfeldiæ, docuit literas humaniores & Philoſophiam, & ſtudiis præfuit. Concionatorem egit Coloniæ Agrippinæ in Æde Metropolitana tantâ laude, ut Sereniſſimus Elector Archi-Epiſcopus Colonienſis Bavariæ Dux Maximilianus Henricus, qui eo tempore Coloniæ habitabat, eum Aulæ ſuæ Eccleſiaſten delegerit. Hoc munus Apoſtolicum annis triginta conjunxit cum eo, quod Societati JESU proprium eſt, officio jugi catechizandorum puerorum. Apud egenos ac infirmos, & imprimis moribundos ad felicem æternitatem deducendos uti libens & aſſiduus, ſic dexterrimus erat. Laboribus ſacris immoritur Aquiſgrani anno 1682. 23 Julii, cùm pridie matutinâ concione cives aluiſſet, & pomeridianâ catecheſi parvulos lactâſſet, anno ætatis 64. Edidit præter minutiora rythmica & hymnica paſſim grata ob ſuavitatem vernaculè

Palmetum & hortulum palmarum ſeu ſelectorum per annum exercitiorum excuſum anno 1660. in 12mo, & iterum Coloniæ apud Frieſſem 1604. in 8vo, & Latinè apud eundem 1668. in 12mo, ità ut quatuordecim millia exemplarium fuerint impreſſa & diſtracta omnia; nec ob alium librum ſæpiùs controverſum inter Colonienſes Typographos, atque hunc ob ejus continuum & frequentiſſimum uſum in hunc diem variis & innumeris formis editum.

Tranſtulit etiam Germanicè

Supplementum ad Tom. IV. meditationum noſtri Joannis pro menſe Novembri à die 7. uſque ad Adventum.

Seelen-Hülff oder Krancken-Buch. in 12mo Coloniæ 1727.

WILHELMUS PORTZ Canoniam S. Crucis ingreſſus & profeſſus eſt Coloniæ Agrippinæ. Ipſius ſtudio in lucem prodiit

Morodoxion univerſi ſeu cura ſeptem peccatorum mortalium ſub ſchemate ſeptemplicis naturalis ſtultitiæ curandæ moralizata & adornata plurimis ac variis ſententiis, verſibus, exemplis & apologiis lectu jucundiſſimis. Authore R. P. Wilhelmo Portz S. Ord. S. Crucis Canonico Regulari, Domûs Colonienſis Presbytero. Coloniæ 1687. ſumptu Joannis Schlebuſch.

WILHELMUS SALSMAN Colonienſis, abſolutis in Gymnaſio Tricoronato humanioribus & ſeverioribus ſtudiis Magiſter artium renuntiatur à Joanne Boilando è Societ. JESU Doctore anno MDLXXXV. XXVIII. Martii. Deinde clariſſimi Domini Corioláni Garzadoræ Epiſcopi Auſſerenſis & Nuntii Apoſtolici per Germaniam Sacellanus fuit, ſacroſanctæ Theologiæ Doctor creatus, eligitur Paſtor Parochialis Eccleſiæ S. Albani anno MDXCIII. obiit. Scripſit

Theatrum Bavaricæ gratulationis Sereniſſimo Ferdinando Bavaro, cùm à Patruo Erneſto Archi-Epiſcopo Colonienſi conſentiente Clemente VIII. Coadjutor declararetur, dicatum à Wilh. Salsman. Coloniæ typo Petri Reſchedi 1596. in folio. Scriptus eſt liber carminum genere vario.

Idem Salsmannus variis literatis coævis vario & prolixo carmine epiſtolas, xenia, plauſus, lapſus etiam typo vulgatos edidit.

WILHELMUS SCHULTINGIUS Carmelita Colonienſis, ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus, ejuſdem Conventûs & aliorum ſucceſſivè Prior & Regens, Concionator celeberrimus. Erat vir ætate gravis, & canitie venerabilis, in declamando ad populum longo tempore exercitatiſſimus, ac cultor beatæ Mariæ Virginis eximius, ad ejus conciones non rarò plures, quàm duo hominum millia confluxêre. Edidit in lucem

Vitam S. Andreæ Corſini, quem libellum dedicavit Sereniſſimo Principi Ferdinando Bavaro Archi-Epiſcopo & Electori Colonienſi.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Jewis Carmelitarum Provincialis.

WILHELMUS STADEN ſancti Martini Coloniæ Monachus Ordinis S. Benedicti, ac ſubin Parochus in Flittardt, exquiſitæ vir doctrinæ magnæque pietatis, claruit ad annum 1480. Scripſit

Commentarium in Regulam S. Benedicti, quem in Bibliotheca S. Martini MS. adſervari memini

pio

nit Benedictus Haftenus in ſuis diſq. monaſticis pag. 162. ſed diligenter à P. Oliverio quæſitus non inveniri potuit. Superat tamen ibidem expoſitio regulæ continua ſine nomine Authoris, hoc exordio: Quod minùs attentes fugit. Quam noſtri Wilhelmi fœtum eſſe ſuſpicamur: codex enim ejus ætatis faciem apprimè refert.

WILHELMUS THAMERUS Paſtor Lutheranus Montenſis zur Burg vico Ducatûs. Opuſculum ejus

Summula fidei, oder kurtzer Inhalt und Begriff vom Glauben (Lutheri) in 12mo pp. 234. Coloniæ apud Wilhelmum Lützenkirchen 1605.

WILHELMUS de WEERDT ſacræ Theologiæ Baccalaureus, Carmelita Aquenſis, ejuſdem Conventûs Sub-Prior. De eo ſcribit Segerus Pauli ad annum 1514: « Cœpit hoc tempore « in Germania inferiore clarere Wilhelmus de « Weerdt Germanus, Carmeli Aquiſgranenſis « Sub-Prior, ſacræ Theologiæ Baccalaureus, ce- « lebris ſuo tempore Eccleſiaſtes, qui non pauca « ſcripturarum monumenta poſteritati conſecravit, « præſertim ſequentia:

De ſtatu hominis primo, medio & fine ad quatuor hominis dimenſiones.

De deſperatione, quàm ſit mala, Lib. 1.

De ſeptem donis Spiritûs ſancti Lib. 1.

De miſericordia DEI Lib. 1.

De vitiis ſub virtutum palliis occultatis Lib. 1.

De Aſſumptione B. Virginis, & Cœnâ Domini collationes 1510.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

WINANDUS ZEPHENIUS ſacræ Theologiæ Licentiatus, apud Ubios Profeſſor Rhetorices & Dialecticæ in Gymnaſio Montanorum. Prodierat 1641. libellulus, hoc titulo:

Nudi mendici Chriſtiani von der Steen die Genſen, quibus compaſſus Prædicatius Duſſeldorpienſis Hundius commodavit ex Centoribus Calvini & Lutheri togam veritatis Chriſtianæ, quâ togâ & petitam ante biennium per DD. de Walenburch reſponſionem ad theſes propoſitas involvere conatus eſt. Huic Hundin medicinam aptavit Zephenius edito libello rogante egregio viro Chriſtiano van der Steen infirmo & lattanti cerbero offam condire nune impare.

1645. in 12mo Correctio fraterna pro Joanne Hundio &c. reformatis oblata contra togam veritatis Chriſtianæ, Authore R. D. Winando Zephenio apud Ubios ſacræ Theologiæ Licentiato & Gymnaſii Montis Rhetorices & Dialectices Profeſſore. Coloniæ imprimebat Dominicus Porros.

WINANDUS THOMASIUS Stratenſis Gelder natu, Scholaſticus Clivenſis, Concionator Aulicus Joannis Wilhelmi Ducis Juliæ, Cliviæ, &c. multis annis in ejus aula ſervierat, ut in præfatione teſtatur. Edidit Germanicè

Der Seelen Speiß, das iſt: *Ein ſchöner Chriſtlicher Bericht aus bewährter heiliger Schrifft genohmen, den Krancken in ſterblichen Nöthen gegen den zeitlichen und ewigen Tod gantz tröſtlich vorzuhalten, mit einer vorgehenden Præfation voller Chriſtlichen Ermahnungen gar dienſtlich und nützlich allen Chriſtglaubigen zu leſen und zu beherzigen, durch H. Winand Thomaſium Stralenſem, F. C. Hof Prediger, und Scholaſter zu Cleve. Duſſeldorff bey Bern. Roſtboys 1602. in 8vo. Inſcriptus liber Cancellario & Conſiliariis Duſſeldorpienſibus, in qua urbe dedicatio data notatur.*

WITTKINDUS Colonienſis, ùt ex ſtilo apparet, ait D. I. G. Eccard in præfat. Tom. I. Corporis hiſtorici medii ævi num. XII.

Chronicon Regum & Imperatorum ab Henrico Aucupe uſque ad Fridericum primum Imperatorem, & Mediolani Deſtructorem perductum. Verſionem Germanicam ſcripſit in gratiam illuſtrium virorum Gerardi de Hammerſtein, & Gerardi de Landeſcron. Hic libellus conſtituit magnam partem Chronicæ Regiæ Colonienſis ab eodem Eccardo eodem Tomo I. Corporis hiſtorici medii ævi n. XI. editi.

« Hiſtoriam de cætero non ſecundùm annos « Chriſti, ſed ſecundùm annos Imperatorum no- « ſtrorum recenſet, quibus Pontificum Romano- « rum ac Archi-Epiſcoporum Colonienſium ſuc- « ceſſiones addit. In aliquibus tamen rebus & « verbis exponendis eum commiſiſſe errores quoſ- « dam, ſcribit ECKARDUS, quos apud eundem « videre potes loco citato.

WOLBERO eligitur Abbas Monaſterii ſancti Pantaleonis duodecimus anno 1147, poſtquam Reverendus Pater Gerhardus ſenio confectus, baculum paſtoralem in præſentia Reverendiſſimi D. Arnoldi primi ejuſdem nominis Archi-Epiſcopi ac Priorum Monaſterii reſignâſſet. Hic ingenio & eloquio clarus fuit, utpote vir in divinis ſcripturis ſtudioſiſſimus, & in ſæcularibus literis ſuo tempore doctiſſimus.

Obiit annò 1167. 5. idus Aprilis ſub Alexandro ejuſdem nominis tertio Romano Pontifice, Reinoldo, Archi-Epiſcopo Colonienſi, ac Friderico I. Imperatore, cùm præfuiſſet annis 21, ſepultus ſub ædicula D. Margarethæ V. ac M. hoc Epitaphio teſte:

Corporis exuvias hîc depoſui tumulandas,
Præſidiúmque piæ ſub tegmine ſpero Mariæ,
Cujus ad ædiculam conſtruxi culmina ſacram,
Sit requies animæ, ſit plena ſolutio culpæ.

Scripſit ſacris Virginibus Benedictinæ inſtitutionis in Inſula Rheni DEO & B. Mariæ militantibus *Libros quatuor in Cantica Canticorum*, quibus nominis ſui memoriam poſteris reliquit. « Hos « anno 1630. Henricus Gravius Benedictinus « ejuſdem Monaſterii ſancti Pantaleonis ſacroſan- « ctæ Theologiæ Baccalaureus è manuſcripto an- « tiquiſſimo codice hujus Cœnobii typo vulgavit, « ſed

Digitized by Google

WOLTHERUS HENRICUS a STREVESDORFF,
Noveſius, ordinis Eremitarum. S. Aug: Provincialis et Com-
miſſarius Generalis, S. Theol: Doct: Colon. Eminent^mi D.
Electoris Moguntini D. Anſelmi Caſimiri Suffraganeus
Erfurtenſis, Episcopus Ascalonensis Conſecratus anno
1635. 7. Ianuarii. Obiit anno 1674. ætatis 90. profeſſionis 71.
ſacerdotii 62.

Digitized by Google

" ſed in meliorem, ùt ait, ordinem diſpoſitos.
" Deinde *parum ſe*, ait, *his Commentariis de pro-*
" *prio aut addidiſſe aut miſcuiſſe, niſi ubi ſenſûs*
" *ambiguitas, periodorum diſſolutio, verſuúmque*
" *disjunctio ſimile quid deſiderare viſum fuerat.*

Abbas Geradienſis Cœnobii, cujus cenſuræ Wolbero Commentarios ſuos ſubjecerat, eoſdem cum inſigni elogio remittit Wolberoni, teſte epiſtolâ operi præfixâ & impreſsâ, quâ, ait, in nonum annum preſſiſſe Wolberonem ſuum partum.

1630. Commentaria vetuſtiſſima & profundiſſima ſuper Canticum Canticorum, Authore R. D. Wolbero Abbate S. Pantaleonis intrà Coloniam Ordinis S. Benedicti, nunc primùm digeſta, illuſtrata operâ R. P. Henrici Gravii S. Theologiæ Baccalaurei, ejuſdem Ordinis Benedictini. Coloniæ ſumptibus Michaelis Demen in 4to. pp. 287. præter præfationem & indicem.

WOLTERUS HENRICI à Strevesdorff Noveſienſis, Ordinem Eremitarum ſancti Auguſtini profeſſus anno 1603, novennio Conventûs Colonienſis Prior & Provinciæ Viſitator, Thuringiæ & Saxoniæ Vicarius Generalis, & Commiſſarius Apoſtolicus, Univerſitatis Colonienſis Doctor Theologiæ Cathedraticus; dein Anſelmi Caſimiri Electoris Moguntini Suffraganeus ab anno 1644, & Epiſcopus Aſcalonenſis creatus anno, quo Patruelis ejus Martinus Henricus à Strevesdorff carmen panegyricum Patruo ſuo accinebat cum voto: AVgVstIs faXIt, CeDant patrVo oMnIa faVstIs. Fuit primùm Erfurti Vicarius in Pontificalibus muniis obeundis vice Eminentiſſimi Anſelmi Caſimiri Moguntini Archi-Epiſcopi, tum anno MDCXLIV. Scabæo ſucceſſit in eodem munere Moguntiæ, & poſtero anno VII. idus Septembr. Joannem Philippum ex illuſtriſſima Schonborniorum gente electum Antiſtitem Herbipolenſem ſolennibus adhibitis cæremoniis conſecravit, tantâ laude prudentiæ & integritatis ubique Sacerdotii dignitatem tuitus, ut à Joanne Philippo Electore Moguntino, & à Leopoldo Wilhelmo Auſtriæ Archi-Duce adhiberetur ad conſilia. Quum anno MDCLVIII. Leopoldus Cæſar Francofurti vetuſto ritu inaugurraretur, ipſe Wolterus quà Senior ac primus Epiſcoporum interfuit. Subin Lothario Friderico Epiſcopo Spirenſi conſecrationis munus impertiit, & poſt obitum Joannis Philippi ad Moguntinæ Sedis faſtigium evecto pallium Archi-Epiſcopale conſuetis cæremoniis impoſuit. Fuit idem nobilium Eccleſiarum B. Mariæ Virginis Erfurti, & ſancti Petri extra muros Moguntiæ reſpectivè Præpoſitus, Canonicus Capitularis & Scholaſticus, Univerſitatis Moguntinæ anno 1656. Cancellarius, Rector Magnificus, ſacræ Theologiæ Doctor erat jubilarius anno 1652, cujus icon genuina extat hîc Coloniæ apud D. Conſulem Melchiorem Rutgerum à Kerich impreſſæ perſimilem, obiit die VIII. Maji anno 1674, ætatis 90, profeſſionis 71, Sacerdotii 62. Ejus ſtudio prodiêrunt

Defenſorium D. Thomæ Aquinatis ab Ægidio Romano olim compoſitum Coloniæ 1624.

De ſodalitate Cincturatorum. 1628.

Explicatio Miſſæ. 1620.

Exercitium hebdomadale de vita, paſſione, & reſurrectione Domini. 1630.

De jure & juſtitia. Coloniæ 1632. extudebat Petrus Metternich pp. 496.

Lampas ſalutis 1651. Coloniæ apud Petrum Metternich edita.

Emunctorium ellychniorum impuriorum lampadi ſalutis male applicatorum, Authore Woltero Henrico Strevesdorff, Epiſcopo Aſcolitano. Moguntiæ 1651. apud Nicolaum Heyl in 12vo pag. 45. Oſtendit falsò & indoctè ſibi imputari errores in libro à ſe edito: Lampas ſalutis *inſcripto, qui errores ad Epiſcopum Moguntinum à Zoilo erant. Promittit apologeticum uberiorem ejuſdem lampadis.*

Primas Magdeburgenſis, hoc eſt: *Series Archi-Epiſcoporum & Primatum Magdeburgenſium uſque ad Guilielmum Auſtriacum. Acceſſit refutatio hiſtoriæ Udonis, Authore F. Woltero Henrico Strevesdorff Noveſienſi, ſacræ Theologiæ Doctore, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, per Thuringiam & Saxoniam Vicario Generali. Coloniæ in quarto pp. 63. typo Petri Metternich. Hæc ſeries deſumpta eſt ex MSt. Annalibus Imperialis Abbatiæ Bergenſis propè Magdeburgum caſu oblatorum huic Strevesdorffio.*

MSt. caſus conſcientiæ, & alia quadam.

Epitaphium, quod Præſul STREVESDORFFIUS ſibi ipſi fecerat, ità habet:

AD LECTOREM.

Quid agam, requiris? Tabeſco,
Scire, quis ſim, cupis?
Fui Wolterus,
Vapor & fumus.
Vitæ quæ fuerint condimenta,
Flagitas? rogas?
Labor, dolor, luctus,
Servire aliis, ſuſtinere invidias,
Æmulationes, deſpectus, degradationes,
Perſecutiones non curavi,
Quos habui charos, pleroſque ſepelivi.
Raró, ſubinde tamen,
Amicum ſincerum vel candidum videre
Experiríque dignus fui.
Fictos, doloſos, mel ex ore ſpumantes,
In corde venenum habentes
Nactus pluries fui.
Siſte viator!
Nil ſtabile ſub ſole eſſe cogita.
Hîc opta, cineres placida cum pace
Quieſcant, atque mihi ſiquidem ſit
Requies animæ.
Ora, quæſo, DEUM Opt. Max.

De Tombeur p. 217. Joannes de Doctis Moguntinus & Tomo II. rerum Moguntiacarum. Foppens Bibl. Belg.

WOLTERUS SCHOPEN Julias, Ordinem Fratrum Minorum Conventualium ſancti Franciſci ingreſſus, profeſſionem fecit, homo ſagacis & fertiliſſimi ingenii, ſtudio Theologiæ in Provincia Colonienſi penitùs abſoluto, in Bohemiæ Provinciam conceſſit, doctoralibus inſignibus ibidem decoratus, in Conventu Wratislavienſi ſtudiorum Regentem ac ſacrorum Canonum Profeſſorem egit; Eminentiſſimi quoque Cardinalis Sperelli Theologus extitit. Tandem Epiſcopus Macarienſis & Suffraganeus Wratislavienſis effectus, ſcripſit

In univerſam Philoſophiam, quæ primùm edita 1696 Niſſæ typis Joannis Joſephi Krembſel, dein alibi à morte Authoris aucta & recuſa eſt. Item

Tomos IV. in univerſam Theologiam, quorum primus Niſſæ typis Joannis Joſephi Krembſel editus eſt 1698, & ibidem ſucceſſivè cæteri.

Tandem Viennæ, ubi legatione fungebatur, adversâ valetudine correptus deceſſit, apud Minoritas ibidem ſepultus.

« De eodem ſcribit R. P. VINCENTIUS VON
« BERG in RATIOCINIO JUVENTUTIS
« FRANCISCANÆ pag. 314. Scripſit *univer-*
« *ſam Philoſophiam & Theologiam ad mentem*
« *Scoti;* ſed non adeò purè: in multis enim ex-
« orbitat tam à Scotiſtarum, quàm etiam à Divi
« Thomæ ſententia veluti Author ſingularis.

WOLPHELMUS ex illuſtribus Ripuariis Comitibus de Nieb Patre Trumoldo, Matre Everzâ natus, *teſte Gelenio*, à prima ætate omni morum honeſtate, doctrinâ & pietate egregiè inſtructus, Coloniæ in æde ſumma beati Petri Apoſtolorum Principis in Canonicorum collegium fuit adlectus ſub ſancto Heriberto Archi-Epiſcopo Colonienſi. Verùm altiori ductus ſpiritu, pertæſus ſæculum, nequam clàm Treviros fugit, ſub Regula S. Benedicti vitam tranſacturus; ſed cùm avunculus ejus Henricus Abbas Coloniæ ad S. Pantaleonem eum ſuo tranſcribi Cœnobio deſideraret, & ea ſuper re locutus fuiſſet Archi-Epiſcopo, ejuſdem juſſu revocatus eſt ad Colonienſe Monaſterium S. Pantaleonis; cúmque dein regularis diſciplinæ obſervantiâ omnibus prælucceret, ab avunculo ſuo Abbatiæ Gladbacenſi fuit præpoſitus. Subinde ab Hermanno Archi-Epiſcopo Colonienſi ob ſanctitatis famam juſſus fuit pedum & infulam Abbatiæ Sigebergenſis ſuſcipere; verùm cùm adverteret Hermannus, eum ſolitudinis & contemplationis amantiorem eſſe, regimen & curam Cœnobii Brawillerenſis eidem demandavit.

Eâ tempeſtate Francia turbabatur novâ hæreſi exortâ Berengarii, *contra quem zelo religionis Catholicæ defendendæ inflammatus, ſtilum ſuum exercuit datâ ad Megenhardum Abbatem Gladbacenſem epiſtolâ, quæ lectu digniſſima eſt*, & in vita ejus Wolphelmi (quam recuderunt Benedictini MABILLIO & D'ACHERIUS *in Actis SS. Ord. S. Benedicti ſæcule VI. Part. II. pag. 675*) à PP. ANTVERPIENSIBUS HISTORIOGRAPHIS deſcripta invenitur 22. Aprilis, prævio humanitatis more.

« DEI gratiâ Wolphelmus Abbas Coabbati
« Meginquardo ſalutem, ità incipit; *Lac divinæ*
« *ſpiritualis &c.*

Præterea cùm eſſet amantiſſimus lectionis ſacrorum Bibliorum, curam babuit non vulgarem, ut veteris & novi Teſtamenti paginæ à ſuis revolverentur. Imò compoſuit

*Poëma quoddam leoninis, ut ajunt, verſibus ità incipiens: « Latè diffuſus ſit Eccleſiaſticus uſus &c.
« De utilitate lectionis ſacræ, ut ejuſdem frequentandæ majus deſiderium in omnibus excitaret.*

Varias vexationes & moleſtias, nec non convitia & contumelias perpeſſus eſt, ut Allodium Clotheno dictum à Domina Richeza Monaſterio Brawillerenſi donatum, ſed à duobus Archi-Epiſcopis Annone & Hildolpho Colonienſibus detentum, ab Eccleſia B. M. V. ad Gradus recuperaret; felici tamen eventu: urgente enim ſummo Pontifice GREGORIO VII. ejus poſſeſſionem impetravit. Varias virtutes alias valde excellentes brevitatis gratiâ prætterimus exercitas uſque ad mortem, ad quam ſe piiſſimè præparavit, eodémque die, quem prædixerat, obdormivit in Domino, ſcilicet 22. Aprilis anno 1091. Viri ſanctitatem miracula poſthuma & certiorem & illuſtriorem reddiderunt. *Superſunt ergo literaria ejus monumenta.*

Epiſtola ad Megenhardum Abbatem Gladbacenſem contra hæreſin Berengarii, &

Poëma heroicum de utili lectione S. Scripturæ.

Z.

ZACHARIAS LIPPELOUS Antverpienſis, ante Ordinis ingreſſum juris utriuſque Baccalaureus, Chriſto in Cartuſia Colonienſi dare nomen cœpit anno MDLXXXVII, qui, cùm felicis eſſet ingenii, atque elegantioris ſtili nitore polleret, prolixiores Laurentii Surii Sanctorum Tomos in compendium redegit. Quod dein revidere, atque hiſtoriis aliquot augere ſeriò dum moliretur, continuis exhauſtus ſtudiis in phthiſin incidit, quæ paulatim ità confecit hominem, ut, licèt florenti eſſet ætate ac corpore bene compacto, fato tamen ante tempus conceſſerit, inambulando námque & ſcribendo propemodum occubuit 1599. 19. Novembris, ætatis 34, profeſſionis 11, cujus *de vitis Sanctorum* Epitomen D. Cornelius Graſius aliquantò poſt revidit, plurimarúmque vitarum acceſſione locupletavit. Igitur Zachariæ operâ in lucem prodierunt

Vitæ Sanctorum, ſive res geſtæ Martyrum, Confeſſorum, atque SS. Virginum, earum præcipuè, quæ per Laurentium Surium ſex Tomis comprehenſæ ſunt, & nunc reſtrictis verborum ambagibus, integrâ tamen hiſtoriarum ſerie ubique ferè ſervatâ ad exactiſſimam doctiſſimi & præſtantiſſimi viri D. Cæſaris Baronii Chronologiam digeſta, IV. Tom. diſtributa, ſtudio & labore F. Zachariæ Lippeloo. Coloniæ Agrippinæ per Henricum Falckenberg anno 1596. in 8vo.

Oratio funebris in obitu Franciſci Paludani Profeſſ. Cartuſiæ Colon. HHH. 124. EEE. 88.

Ex Commentariis D. Michaelis Mörckens, Petreium corrigentis.

* * *

SUPPLE-

SUPPLEMENTUM
BIBLIOTHECÆ
COLONIENSI
ADDENDORUM, CORRIGENDORUM, INSERENDORUM.

Pag. 4. inſerendus

ADAMUS JACOBS natus in Colonia Agrippinenſium, in Parochia ſanctæ Brigidæ, humaniores & ſeveriores diſciplinas hauſit in Gymnaſio Tricoronato, ſubinde altiori ſpiritu actus, Regulam S. Auguſtini in Canonia Corporis Chriſti profeſſus fuit anno 1690, cujus Procurator iterum & Adminiſtrator ſecundâ vice, Sub-Prior ſubinde: ex ea Canonia accitus & introductus fuit Paſtor in Sprentlingen & Schwabenheim, œconomiæ curâ adjectâ, obiit anno 1739. die II. Aprilis. Germanica fecit

Thomæ à Kempen Opera omnia, hoc titulo:

Thomæ von Kempen alle Schrifften, jetzo zum erſtenmahl aus der Lateiniſchen Sprach in die Hoch-Teutſche überſetzt. Cöllen 1713. bey Wilhelm Metternich in 4to Pars prima pag. 586. Pars ſecunda pag. 448.

Ex Commentariis Canoniæ Regularium Auguſtinianorum ad Corporis Chriſti Coloniæ.

Pag. 4. ADAMUS SASBOLD *adde*

Voſmerus, Nepos Tilmanni Sasboldi Voſmeri Delphii, ſacræ Theologiæ Licentiati, Senioris Univerſitatis Colonienſis, Præpoſiti Ultrajectenſis, & inſignis Eccleſiæ ad S. Gereonem Canonici defuncti anno 1634. 24. Februarii.

Pag. 9. ADRIANUS WILHELMUS FABRITIUS *adde*

Natus anno 1645. die ſanctæ Thereſiæ ſacro in Netſchen prope Gladbach. Cùm Romæ in Collegio Germanico educaretur, Præbendam Diaconalem in Eccleſia Collegiata B. M. V. ad Gradus, ex obitu R. D. Henrici Cotten vacantem (ob defectum Indulti, quod à Sanctiſſimo Papa ALEXANDRO Univerſitati Colonienſi conceſſum expiraverat) obtinuit à Sede Apoſtolica, & per Mandatarium R. D. Waltrinum Canonicum Andreaticum admiſſus fuit ad poſſeſſionem anno 1667. Ære ſuo erexit aras duas in Collegiata Eccleſia B. Mariæ Virginis ad Gradus, alteram ſub titulo Ss. Angelorum, alteram ſub titulo JESU, MARIÆ, JOSEPHI, in mediis gradibus, quibus ad Chorum aſcenditur, in fronte gentilitiis ſignis exornatam; ante hanc ſepultus quieſcit, hocce Epitaphio.

Anno 1719. 12. Jan. obiit ADRIANUS WILHELMUS FABRITIUS, ſacræ Theologiæ Doctor, ætatis 74, hîc Canonicus Capitularis, Senior, Jubilarius & Chori-Epiſcopus,

R. I. P.

Pag. 10. ÆGIDIUS de VRESE *adde*

Daventrienſis, Canonicorum Ordinem S. Crucis Coloniæ profeſſus fuit. Cùm Magiſtratus Venlonenſis ſcholas publicas Conventui ſanctæ Crucis ejus urbis regendas & firmandas traderet, ex primis Magiſtris fuit, anno 1625. erat Prior Domûs Vallis B. M. V. Canonicæ ſanctæ Crucis in Ehrenſtein à Neſſelrodiis Equitibus fundatæ 1578. Domûs Montis orientis in Comitatu Tecklenburgico Diœceſis Oſnabrugenſis fundatæ, anno 1422 Prior idem fuit. Ipſus ſtatuerat ſua Poëmata edere ſub hoc titulo:

Miſcellanea ſacra, profana, argumento, metro, artificio variante diverſa. Sed Prior Domûs ſanctæ Crucis Colonienſis, qui poſthumum opus edidit, mutavit titulum, & ex nomine hunc cudit *Ægis* &c.

Pag. 10. inſerendus

ÆMILIUS ANTONIUS Aquiſgranenſis (non Trajectinus, licèt in imaginis ipſius, collegio Profeſſorum donatæ, titulo ejus poſteri teſtati ſint, fuiſſe Trajectinum, quos bonâ fide Virum celeberrimum Arnoldum Drakenborchium; in ſerie Profeſſorum Trajectinorum, quam nobis dedit poſt elegantiſſimam orationem, nuper in centeſimum Academiæ noſtræ natalem habitam, ſecutum fuiſſe mihi ipſe retulit Vir eruditiſſimus) na-

tus fuit XX. Decembris anno MDLXXXIX. Cum Patre *Jano Æmilio* ſive *Melio*, uti appellabatur, Conſule Haſſelenſi, ditionis Leodienſis, & Matre *Eliſabetha Hobraken* ſive *Hubracken*, ob religionem ſequiorem profugis, & patriam relinquere coactis, Dordracum advenit, ubi primùm Adriano Marcello, deinde Gerardo Voſſio in diſciplinam traditur, quem Præceptorem ſuum vocat in in præfatione ante ſuas orationes, & cui dedicavit *Poematium de ſententiis ſeptem Sapientûm Græciæ.* Vid. ejus oration. & poëmat. P. CCCCLXX. Quo Præceptore cùm per aliquod tempus uſus eſſet, & optimam utriuſque linguæ cognitionem ſibi comparaſſet, Leydam adiit, ubi Rudolphum Snellium, mathematicas artes docentem, & Dominicum Baudium, omnis ævi hiſtorias & res geſtas enarrantem, ſedulò audivit. Deinde quadriennium exteris Academiis viſendis impendit, & diu Heidelbergæ in ædibus Davidis Paraei moratus eſt, ut ibi celeberrimam Palatinam Bibliothecam perluſtraret. Genevæ quoque literis humanioribus operam dediſſe ſe teſtatur in dedicatione Jacobo Gothofredo ante ſuam diſſertationem de *maximis momentis rei maritimæ*, quæ legitur poſt ejus orationes pag. 358. Germaniâ & Galliâ peragratis, cùm ibi amicitiam cum viris eruditis contraxiſſet, celebrioréſque Academias & Bibliothecas inviſiſſet, domum redux, Præceptori ſuo Gerardo Voſſio ſucceſſit in Gymnaſio Dordraceno, cùm annum vigeſimum quintum ætatis ageret. Vide *Beverwyk Beſchryv. van Dort* pag. 285. & *Balen Beſchryv. van Dort* pag. 674. & cùm per quadriennium Dordracenam ſcholam moderatus eſſet, anno MDCXIX. Gymnaſio Hieronymiano Trajectenſi præfectus eſt. Vitam privatam, ſcholaſticam pertæſus, agere malens, 1. Junii anno MDCXXX ſponte ſe Rectoris munere abdicavit, & Delphos in Hollandia conceſſit, ipſique ſucceſſor datus Juſtus Lyræus. Verum cùm ille non ex voto rem gereret, & Magiſtratibus noſtris innotuiſſet, Æmilium mutatâ priori ſententiâ, ſi Rectoris munus vacaret, hanc Provinciam iterum in ſe ſuſcipere velle, Lyræo primùm perſuadere conati ſunt, ut ſponte honeſto ſtipendio retento, ſe abdicaret: qui, cùm nollet, ut locum facerent Æmilio, Lyræo profeſſionem humaniorum literarum in illuſtri ſchola, quam erigere in animo habebant, demandârunt, & Æmilio obtulerunt præfecturam Gymnaſii Hieronymiani, & profeſſionem hiſtoriarum ſub annuo ſtipendio MCCC. florenorum, uti patet ex actis noſtrorum Magiſtratuum anno MDCXXXIII. unde hæc hauſi. Hinc patet error Vincent. Fabric. Epiſt. p. 302. qui dicit, eum fuiſſe Trajecti Rectorem ſcholæ, ſed parum idoneum regundæ tam implicatæ Provinciæ Profeſſorem creatum; cùm non Æmilius, ſed Lyræus ea de cauſa Profeſſor creatus fuerit.

Muneribus his ad annum MDCXXXVIII. functus eſt, quo valetudine minùs proſperâ utens, continenter enim nephriticis doloribus conflictatum teſtatur ipſe in dedicatione ante ſuas orationes, rogavit Magiſtratus, ut ſibi liceret laboribus ſcholaſticis valedicere, & conſenſerunt Magiſtratus noſtri, ſtipendiúmque mille florenorum ipſi aſſignârunt XI. Martii anno MDCXXXIX. quod deinde XXII. Februarii anno MDCXLII. ducentis auctum.

Leidam circa annum MDCXXXI. vocatus, ut ſuccederet Voſſio, oblatam Provinciam ſuſcipere abnuit. Vide Voſſ. *Epiſt. ſelect. CXCII.* qui eum laudat de Analog. I. XVI. Uxorem duxit Agnetam van Langen, filiam Joannis & Mariæ van Iſelmunden. Obiit anno MDCLX. (errat ergo Wille, qui anno 1661. obitum aſſignat) 12. Decembris, inque ejus obitum orationem funebrem habuit Daniel Beckringerus, quæ legitur apud Witte Memor. Philoſoph. Vol. II. Decad. VIII. videndus & Baelius in Lexico Tom. II. p. 358. ubi narrat, quomodo amicitiam contraxerit cum Carteſio, poſtquam ejus doctrinam in oratione funebri Reneri, qui Philoſophiam methodo Carteſiana in Academia noſtra docuerat, conlaudâſſet.

Editæ ſunt hujus Æmilii *Orationes & carmina* Trajecti anno MDCLI. in 12mo, in qua editione extat ejus *Oratio de politicis artibus Auguſti*, quam ineditam dicit Almelovenius in Biblioth. Prom. & Lat. pag. 1. Ipſi Puteani dictionem adeò placuiſſe in orationibus ſuis, ut integras periodos & lacinias ex ipſo exſcriberet, transferréque in ſuas, teſtatur Morhovius Lib. VI. Polyh. Liter. III. §. IV.

Caſpar Burmannus Trajectum eruditum.

Pag. 12. inſerendus

ALBERTUS KIVET, à natali oppido dictus ARNHEIMIUS, religionem Cartuſianorum profeſſus in Inſula Reginæ Cœli prope Weſaliam, Cliviæ oppidum, vir antiquæ fidei, virtutis, & miræ innocentiæ. *Theodoricus Leurſch ut Cartuſianus* è contrario conatur probare rationibus non explodendis (*judice Mörckenſio*) primam profeſſionem ab Alberto hoc editam in patriæ Cartuſiæ domo, dictâ Domûs Monachorum, vulgò *Monickhauſen* prope Arnheimium. Poſſet id eò faciliùs admitti, quod eo ſæculo vigebat inter Cartuſianos mos iterandæ profeſſionis in iis, qui ex gravi cauſa ex domo primævæ profeſſionis ad aliam, modò Prioris & Conventualium conſenſus accederet, tranſibunt. Verùm cùm charta Capituli Generalis anni 1450. non meminerit Domûs Arnheimenſis, videtur Petrejus hîc non movendus. Obiit 1449. 17 Maji, ætatis 80, Senior Domûs Weſalienſis, profeſſionis 40. Scripſit

Referendarium Exemplorum in Tomos duos, ſeptem diſtinctiones partitum.

Diſtinctio I. De Venerabili Sacramento Cap. XCIII.

II. De S Cruce Cap XXXIX.

III. De B. Maria Cap XCI.

IV. De Nativitate Domini Cap LXXVII.

V. De virtutibus Cap LXI.

VI. De vitiis Cap. CXLVII

VII. De defunctis Cap LXIII. complectitur.

Solet hic liber MS. aſſervari apud Cruciferos Ruræmundenſes.

Petrejus, Swertius, Deſſelius, Raiſius, Meratius, Voſſius de Hiſtoricis Latinis, Joannes Major, Foppens Bibliotheca Belgica, Mörckens Cartuſian. Colon.

Pag. 15. inſerendus

ALOYSIUS van WILLIGEN Ravenſteinius in lucem venit anno MDCC. 21. Maji, Patre clariſſimo

riſſimo viro Joanne van Willigen, Matre Aleydâ. Abſoluto Philoſophiæ curriculo in Gymnaſio Tricoronato, & Magiſter creatus in alma Univerſitate Colonienſi, eodem anno MDCCXX. 20. Octobris Trevirenſem Domum Sociorum JESU ingreſſus eſt: humaniores ſcholas biennio, & Philoſophiam triennio Tricoronatos Diſcipulos docuit. Quatuor votis ſupremis ſe obſtrinxit in eadem urbe anno 1734. 2. Februarii. Nunc Ravenſteinii Miſſionarium, & Parochum, & ampliſſimum Decanum Chriſtianitatis agit. Scripſit

Philoſophiam peripateticam authoritate & rationibus breviter ſtabilitam. Coloniæ in 8vo e Typographia Gereonis Arnoldi Schauberg.

Pag. 17. ANDREÆ GAIL. *adde lib.*

Conſilia. Francofurti 1662. in folio.

Obſervationes practicæ Gailii Teutonico ſermone verſæ prodiêrunt Monachii 1675.

De pignerationibus Germanico habitu prodiit 1585. in 8vo Francofurti.

Pag. 19. inferendus

ANTONIUS AFFELMANNUS oriundus Suſato, Frater Joannis (de quo infra) ſcripſit

De Capite Imperii Romano-Germanici, ejúsque membris.

De ſumma ſummi Principis poteſtate.

De authoritate legum & modo illas conciliandi. Freherus in Theatro. Lexicon univerſale Baſileenſe. Editio 3tia anno 1742.

Pag. 19. amplianda hæc:

ANTONIUS DEUSINGHIUS Mœrſæ, confini Ducatûs Clivenſis ac Diœceſis Colonienſis oppidulo natus anno 1612. Patre Joanne Ottone ex oppido ſancti Goari in militia Ordinum fœderatorum Signifero, Matre Agnete Vermeiren Delphenſi. Literarum ſtudia Harderovici ac Veſaliæ, ac præſertim in Academia Lugduno-Batava percepit, ubi & Matheſeos ac linguarum Arabicæ, Perſicæ, Turcicæque peritiam non vulgarem à Magiſtro ſuo Jacobo Golio hauſit. Doctoris medici titulum in eadem Academia Lugdunenſi die 27. Septemb. anno 1634. adeptus. Primò conſtitutus eſt Profeſſor Matheſeos in Gymnaſio Mœrſenſi 1638, ubi de felicitate patriæ ex Gymnaſio acquiſita in auſpicali oratione peroravit. Sequenti anno 1639. Harderovicum ſeceſſit ad profeſſionem Phyſices ac Matheſeos electus poſt obitum celebris viri Iſaaci Pontani, cui conjuncta fuit anno 1642. profeſſio medicinæ ordinaria. Hinc ad Groninganam Academiam evocatus, primariam medicinæ cathedram aſcendit 12. Januarii anno 1647, atque in oratione auſpicali demonſtravit, quòd optimus Medicus ſit idem Philoſophus.

Anno ſequenti 1648. Academiæ Groninganæ Rector eligitur. Anno 1652. à Guilielmo Friderico Comite Naſſovio Friſiæ Gubernatore Medicus Aulicus conſtituitur. Bis matrimonio junctus: imprimis anno 1640. cum Sophia ab Oſterwick Clivenſi, dein anno 1650. cum Magdalena Modeſta Scheidmans Spirenſi: liberos quidem reliquit, ſed nullum paternæ eruditionis æmulatorem. Obiit Groningæ die 29nâ Januarii 1666, ætatis anno 54, multorum Author librorum, quorum hic catalogus:

Oratio de recta Philoſophiæ naturalis acquirendæ methodo. Harderovici 1640. in 4to.

Coſmographia Catholica & Aſtronomica ſecundùm hypotheſin Ptolomæi in concinnum, brevem & perſpicuum ordinem digeſta. Amſtelodami anno 1642. in 8vo.

Oratio, quâ medicinæ dignitates perſtringuntur. Hardevici in 4to.

De vero ſyſtemate mundi diſſertatio mathematica, quâ Copernici ſyſtema mundi reformatur, ſublatis interim infinitis penè orbibus, quibus in ſyſtemate Ptolemaico mens humana diſtrahebatur in partes quatuor diviſa. Amſtelodami Elvezir. 1643. in 4to.

De mundi opificio diſcurſus phyſicus duodecim diſſertationibus propoſitus. Amſtelodami an. 1644. in 4to.

De ente in genere, ejúsque principiis. Hardevici 1644. in 4to.

De origine formarum naturalium, & animæ humanæ ſubſtantia diſquiſitiones, habitæ cum Joanne Santero. ibidem 1644. in 4to.

Naturæ Theatrum univerſale, ex monumentis veterum, ad ſacræ Scripturæ normam ac rationis & experientiæ libellam extructum. Hardevici 1645. in 4to.

Spongia adversùs cavillationes quaſdam ſelectâ diſputatione Philoſophico Theologica in animæ humanæ ſubſtantiam ejectas.

Hexameron recognitum, ſive de creatione meditationes explicationibus Chriſtiano-Philoſophicis & animadverſionibus neceſſariis illuſtratæ, adversùs D. I. C. S. Th. D. [id eſt, D. Joannem Coppenburgium ſacræ Theologiæ Doctorem.] Hardevici 1645. in 4to.

Oratio, quâ idea Medici abſoluti adumbratur, ſeu quòd optimus Medicus ſit idem Philoſophus. Groningæ 1647. in 4to.

Synopſis Philoſophiæ univerſalis. Groningæ 1648. in 12mo.

Synopſis Philoſophiæ primæ, ſeu Compendium Metaphyſicæ.

Synopſis Philoſophiæ naturalis, ſive Compendium Phyſicæ.

Oratio de boni Medici officio. Groningæ 1648 in 4to.

Canticum Principis Abi-alis ibn Sina, vulgò dicti Avicennæ de medicina, ſeu breve, perſpicuum, & concinnè digeſtum inſtitutionum medicarum compendium, cui adjecti Aphoriſmi Medici Joannis Meſuæi Damaſceni, ex Arabico Latinè redditi. Acceſſit ejuſdem Authoris (Deuſinghii) oratio de felicitate Sapientum. Groningæ 1648. in 12mo.

Synopſis medicinæ univerſalis, ſeu compendium inſtitutionum medicarum, diſputationibus exhibitum & ventilatum. Groningæ 1649. in 12mo.

Exegeſis apologetica, ſeu locorum quorundam, quæ in ſcriptis ipſius per mutila quædam excerpta obſcuritatem habere viſa ſunt, collatione factâ

 præ-

præcedentium & conſequentium exacta declaratio.

Joannes Cloppenburgius Heautontimorumenos, ſeu retorſio injuriarum de libello falſidico, cui titulus: Res judicata cumulatarum.

Anatome parvorum naturalium, ſeu exercitationes anatomicæ ac phyſiologicæ de partibus humani corporis conſervationi ſpecierum inſervientibus. Groninga 1651. in 4to.

Diſſertationes duæ, prior de motu cordis & ſanguinis, altera de lacte & nutrimento fœtûs in utero. Groninga 1651. in 4to, item ibid. 1655. in 12mo.

I. Notæ viri alicujus clariſſimi ad diſſertationem de motu cordis & ſanguinis.

II. Commentarius Authoris in diſſertationem eandem adversùs notas prædictas.

III. Objectiones Andreæ Schmitzii adversùs diſſertationem de lacte, atque reſponſiones Authoris, aliáque huc ſpectantia

IV. Diſſertatio de lacte Joannis Antonii van der Linden.

V. Exercitatio phyſiologica de lacte Hermanni Conringii.

VI. Diſſertatio Deuſinghii de venæ ſectione in pleuritide.

VII. Ejuſdem oratio panegyrica de judicii difficultate.

Geneſis Microcoſmi, ſeu de generatione fœtûs in utero diſſertatio. Groninga 1653. in 12mo.

Item acceſſerunt Deuſinghii curæ ſecundæ de generatione & nutritione. Amſtelodami 1665. in 12mo.

Idea doctrinæ de febribus breviter, perſpicuè ac methodicè propoſita, publicaque ventilationi ſubmiſſa. Groninga 1655. in 12mo.

Diſquiſitio gemina de peſte. Prior, an contagioſa peſtis ſit? altera, an vitanda? & quomodo illæsâ conſcientiâ. Groninga anno 1656. in 12mo.

Diſſertatio de morbo Manſchlagt, ejúsque curatione. Groninga 1656.

Diſquiſitio medica de morborum quorundam ſuperſtitioſa origine & curatione, ſpeciatim de morbo vulgò dicto Manſchlagt, ejúsque curatione, de Lycanthropia, nec non de ſurdis ab ortu mutiſque, ac illorum cognitione. Ubi & de ratione & loquela brutorum animantium. Groninga 1658. in 12mo.

Tractatus de peſte, in quo de peſtis natura, cauſis, ſignis, præſervatione ac curatione agitur. Groninga 1658. in 12mo.

Diſſertationes de unicornu, lapide Bezoar, pomis Mandragoræ, illiúsque Magoniis, vulgò dictis Piſſe-Dieſpes, Agno vegetabili, Anſeribus Scoticis. Groninga 1659. in 12mo.

Diſſertationes de manna, ſaccharo, & monocerote. Groninga 1659. in 12mo.

Idea fabricæ corporis humani, ſeu inſtitutiones anatomicæ, ad circulationem ſanguinis, aliáque recentiorum inventa, accommodatæ. Groninga 1659. in 12mo. Extat cum ſequenti

Faſciculus diſſertationum ſelectarum, primùm per partes editarum, nunc verò ab ipſo Authore collectarum ac recognitarum, cum auctario. Groninga 1660. in 4to.

Oeconomia corporis animalis in quinque partes diſtributa.

Pars I. quâ continetur de nutritione exercitatio phyſiologico-medica. Groninga 1600. in 12.

Pars II. ſive de nutrimenti in corpore elaboratione exercitationes phyſico-anatomicæ. ibidem 1660. in 12mo.

Pars III. ſive de nutrimento animalium ultimo exercitationes phyſico-anatomicæ. Accedit diſſertatio epiſtolica de hepatis officio, & appendix ſeu vindiciæ hepatis redivivi. ibid. an. 1660 in 12mo.

Pars IV. ſive de motu animalium. ibid. 1661 in 12mo.

Pars V. ſive de ſenſuum functionibus exercitationes tres. ibid. 1661. in 12mo.

Exercitationes de motu muſculorum & reſpiratione, itémque de ſenſuum functionibus, ubi & de appetitu ſenſitivo & affectibus. Groninga 1661. in 12mo.

Diſquiſitio phyſico-mathematica gemina de vacuo, itémque de attractione, quibus probatur, nullum in rerum natura dari vel poſſe dari vacuum, ipsáque experimenta variorum pro vacuo probando hactenus afferri ſolita expenduntur ac refelluntur, oſtenditúrque [contra J. Pecquetum imprimis] non pulſione duntaxat, ſed & tractione in rerum natura fieri motum. Amſtelodami 1661. in 12mo.

Oeconomus corporis animalis, ac ſpeciatim de ortu animæ humanæ diſſertatio. in qua demonſtratur, non eſſe homini ſimpliciter impoſſibile, per naturale intellectûs lumen ſe ipſum nôſſe, oppoſita conceptibus Gualteri Charletonis. Groninga 1661. in 12mo.

Exercitatio de admiranda anatome Ludovici de Bils, inſerta reſponſo Ludovici Bilſii ad admonitiones Joannis ab Horne, ùt & ad animadverſiones Pauli Barbette in Anatomia Bilſiana. Roterodami 1661. in 4to.

Hiſtoria fœtûs extra uterum in abdomine geniti, ibidemque per ſex ferè luſtra detenti, ac tandem lapideſcentis, conſideratione phyſico-anatomicâ illuſtrata. Groninga 1661. in 12mo.

Accedit Laur. Strauſſii Reſolutio obſervationis ſingularis Muſſipontanæ, fœtûs extra uterum in abdomine retenti, tandémque lapideſcentis. Darmſtadii 1663. in 4to.

Fœtûs Muſſipontani extra uterum in abdomine geniti ſecundinæ detectæ. Groninga 1662. in duodecimo.

Fœtus hiſtoria partûs infelicis, quo gemellorum ex utero in abdominis cavum elapſorum oſſa ſenſim, multis poſt annis per abdomen ipſum in lucem prodiêrunt, unà cum reſolutione. Groninga 1662. in 12mo.

Oeconomus corporis animalis reſtitutus, in quo genuinus animæ humanæ ortus, itémque poſſibilis

cognitio

Digitized by Google

cognitio ſui ipſius aſſeruntur & muniuntur. Groninga 1662. in 12mo.

Apologetica defenſionis pro œconomia corporis animalis prodromus, quo perſonato cuidam Benedicto Blotteſandeo larva detrahitur. Cui additum, ſpecimen ingenii, indolis ac religionis, quibus claret Blotteſandeus; nec non vindiciarum hepatis redivivi ſupplementum. Groninga 1662. in 12mo. Eſt contra Olaum Borrichium Med. Doctorem Danum, qui contra Deuſinghium ſcripſerat.

Reſurrectio hepatis aſſerta contra Socium Larvatum Vincentium Schlegelium ſub perſonati Blotteſandei cohorte furioſa Signiferam. Acceſſit diſquiſitio ulterior de chili motu & officio hepatis. Groninga 1662. in 12mo.

Sympathetici pulveris examen, quo ſuperſtitioſa, ac fraudibus dæmonis implicita vulnerum ac ulcerum curatio in diſtans, per rationis trutinam ad ipſas naturæ leges expenditur; ſubverſis curæ ſympatheticæ fundamentis ab Illuſtriſſimo Comite Digbæo, nec non DD. Papinio & Mobio poſitis. Groninga 1662. in 12mo.

Conſiderationes circa experimenta phyſico-mechanica Roberti Boylei de vi aëris elaſtica & ejuſdem effectibus, quibus obſervata illius rationibus Philoſophicis omne vacuum, ipſúmque Elaterem aëris Pecquetianum arcentibus illuſtrantur. Groninga 1662. in 8vo.

In ſylvam Echo, ſeu Sylvius Heautontimorumenos, cum appendice de bilis & hepatis uſu, itémque exercitatione: utrùm medicina ſit ſcientia, an ars? Sylvianæ vitilitigationi oppoſita. Groninga 1663. in 12mo.

Diſquiſitio Anti-Sylviana de calido, innato & aucto in corde ſanguinis calore: quâ celeberrimi viri Franciſci Sylvii ſuſpiciones ac conjectura, ùt ab ipſo dicuntur, quin imò vera ineptiæ ejus & nugæ ad libellam veritatis expenduntur, excutiuntur ac refutantur. Groninga anno 1663. in 12mo.

Diſquiſitio Anti-Sylviana de motu cordis & arteriarum, quâ antedicti Franciſci Sylvii de le Boe ineptiæ & nugæ ad libellam veritatis expenduntur, excutiuntur, refutantur. Gron. 1663. in 12mo.

Diſquiſitio Anti-Sylviana de ſigno febrium pathognomonico, quod fundamenti loco habendum ſit pro febrium eſſentia inveſtiganda, cum præfatione Epiſtolam Cacologeticam Sylvii concernente, & additamento ad erroneam Sylvii experientiam ſpectante, quâ is febres frigidas cum Helmontio comminiſcitur. Groninga anno 1664. in 12mo.

Sylva cædua cadens, ſeu diſquiſitiones Anti-Sylviana de alimenti aſſumpti elaboratione & diſtributione; quarum 1. de alimentorum fermentatione in ventriculo, 2. de chyli à fæcibus alvinis ſecretione, & in vaſa Meſaraica propulſione, 3. de chyli mutatione in ſanguinem, ac circulari ſanguinis motu. Præmiſſa eſt præfatio cauſas Sylviani in Deuſinghium furoris nudè repræſentans, ſimúlque Sylvium injurioſum aggreſſorem evidenter demonſtrans. Gron. 1664. in 12mo.

Sylva cædua jacens, ſeu diſquiſitiones Anti-Sylviana ulteriores, quarum de ſpirituum animalium in cerebro cerebellóque confectione, per nervos diſtributione ac vario uſu, II. de lienis ac glandularum uſu. Addita eſt diſſertatio de natura. Gron. 1665. in 12mo.

Vindiciæ fœtûs extra uterum geniti, nec non quorundam ſcriptorum ſuorum faſciculo diſſertationum ſelectarum comprehenſorum de Unicornu, Lapide Bezoar, Manna, Saccharo, Agno vegetabili, Anſeribus Scoticis, Pelicano, Phœnice, contra Bernardi à Doma furioſos inſultus; ut & aliquarum elegantiarum Philologicarum examen, ſeu Calonum caterva disjecta, cujus anteſignanus Antonius Roſinus Perſonatus. Groninga an. 1644. in 12mo.

Diſputatio anatomico-medica de chyli à fæcibus alvinis ſecretione, ac ſucci Pancreatici natura & uſu. Gron. 1665. in 4to.

Examen Anatomes Anatomiæ Bilſianæ, ſeu Epiſtola de chyli motu. Gron. 1665. in 12mo.

Apologia contra Joannis Cloppenburgii caſuum poſitiones. Hardevici in 4to.

Oratio de Aſtronomia origine, ejuſdémque ad noſtram uſque ætatem progreſſu.

Oratio in Coſmographiæ commendationem.

Plura de hoc inſigni Medico vide in Mercklini Lindenide renovato p. 63. in vitis Profeſſorum Academiæ Groninganæ pag. 213. & in notitia virorum literatorum P. Niceron Tom. XXII. pag. 24.

Foppens Bibliotheca Belgica.

« Moerſa non eſt intrà Cliviam, ſed intrà « Ducatum Juliacenſem, nec tamen hujus por« tio, ſed Ducatus Moerſenſis eſt Principatus « ſpecialis Imperii hinc & corrigendus. H. « Witte in Diario, qui eum Belgam fecit.

Pag. 20. adde

ANTONIUS DULCKEN anno proximo 1600. habitum accepit, anno 1601. 2. Februarii profeſſionem facit, anno 1612. à Capitulo Generali præficitur Prior Domui Friburgenu, ubi moritur & ſepelitur anno 1. Octobris.

Ex additamentis Mörckenſii ad Petreium.

Pag. 21. inſerendus

ANTONIUS HIERATUS Colonienſis Typographus, ob innumerabiles editiones ſanctorum Patrum, quorum primæ editiones deſiderabantur, & rariores evaſerant, admodum celeber.

Mallinkot de arte typograp. Baſeler Lexicon III. Aufflag 1743.

Pag. 21. inſerendus

ANTONIUS HULSIUS Belga, Hildâ-Montanus, primùm Paſtor 25 annos Bredanus, & in Gymnaſio ibidem Profeſſor Hebraicæ linguæ,

linguæ, deinde ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, ejuſdem & Hebraicæ linguæ Profeſſor in Academia Lugduno-Batava, & Collegii Præpoſitus ordin. Regens, obiit anno 1685. 27. Februar. ætatis 70, offic. 41. Scripſit

Syſtema Logicum.

Nomenclatorem Biblicum Hebræo-Latinum.

Examen catecheticum didactico-polemicum.

Opus catecheticum didactico-polemicum.

Specimina Theologiæ hypotheticæ, quæ vulgò Cocceana vocantur.

Syſtema controverſiarum Theol. in XVIII. libros communes digeſtum.

Authentiam textûs Hebraici contra Iſaacum Voſſium.

Theologiam Judaicam de Meſſia.

Non Ens Præadamiticum.

Orat. de lingua Hebraica origine & propagatione.

Nucleum Prophetiæ V. T. de vaticiniis & typis illuſtribus.

Librum pſalmorum cum notis.

Diſcuſſionem conſiderationum in quinque priores poſitiones ſub nomine Abrah.

Heidani editarum Tractatum Germanicum, cui titulus: *Poſt nubila Phœbus. Belgicè Conferentias Aug. Confeſſionem.*

Witte Diario Biographico.

Nota: Hilda Montanus Ducatûs vicus intrà Imperium, non intrà Belgium eſt.

Pag. 24 inſerendus

ARNOLDUS à GOOR Meurſenſis, liberalium artium Magiſter, & ſacræ Theologiæ Canditus, 7. Septembris anno 1635. facultatem impetravit per hebdomadem duas lectiones in Philoſophia practica habendi, deinde in recèns erecta Academia Trajectina extraordinarii Profeſſoris titulo 11. Julii anno 1638. ornatus, Philoſophiam per breve tempus docuit, cúmque à Principe Arauſionenſi Quæſturâ Comitatûs Meurſenſis cum aliis dignitatibus (Lantrentmeeſter, Rechter en Lengriffier van t' Graaffſchap Meurs) ipſi oblata eſſet, miſſionem impetravit 8. Octobris an. 1638, ibíque obiit. Edidit

Diſputationes Ethicas. Trajecti anno 1637. in quarto.

Collegium diſputationum Philoſophiæ practicæ. ibid. anno 1638

Caſpari Burmanni Trajectum eruditum.

Pag 24 inſerendus

ARNOLDUS MYLIUS naſcitur Moerſæ 1540. 16. Octobris Parentibus clariſſimis Patre Hermanno Mylio, Satrapâ in Vrimersheim & Berberg, Moerſenſis tum Comitatûs, nunc Principatûs oppido, Matre Margarethâ von Werdt, digniſſimus Avus trium Coſſ. Colonienſium, Nepotis, Pronepotis, Abnepotis. Typographiam primùm Antverpiæ, ſubin Coloniæ magno literariæ rei incremento ſuſtinuit, ubi & uxorem duxit lectiſſimam Matronam Barbaram Birckmannicam, & Senator creatus, Turrium Magiſter fuit; obiit Coloniæ CIƆDCIV. XVII. Novembris.

Epitaphium in æde ſancti Pauli hæredes hocce marmori inſculpſerunt:

D. O. M.

ARNOLDO MYLIO,

Civi, Typographo, Senatori

Colonienſi,

Optimo, celeberrimo, integerrimo, &

BARBARÆ BIRCKMANNÆ,

Matronæ honeſtiſſimæ, Conjugibus intimis, Parentibus bene meritis,

Huic XXIV. Aprilis anno Chriſti

CIƆIƆXCVI.

Illi XVII. Novemb. anno CIƆIƆCIV.

Piè defunctis.

Arn. Marg. Herm. Mylii Birckmanni

Liberi meritò lugentes PP.

Patrem, anno necdum finito

Secutus eſt ARNOLDUS Filius,

Quem hîc depoſitum lugent

ſuperſtites.

Obiit VII. Septembris anno CIƆIƆCIV.

Scripſit

Volumen literarum ad varios illuſtres viros ſui ævi MS.

Hiſtoriam ſui temporis, & præſertim motuum Belgicorum ob inquiſitionem. MS

Locorum geographicorum nomina antiqua & recentia, addita theatro Abrahami Ortelii. 1573. in folio Antverpiæ.

Principum & Regum Polonorum effigies, cum Commentario. Coloniæ 1594. in folio.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag 23. inſerendus

ARNOLDUS HARFF Dominus in Bredenbendt, Eques Hieroſolymitanus, deſiderio exteras regiones luſtrandi accenſus, Italiam, Ægyptum, Æthiopiam, Indiam, Arabiam, Palæſtinam, Turciam, Græciam, Hungariam, Hiſpaniam, Angliam, Galliam obivit biennio ab anno 1496. ad annum 1498. redux uxorem duxit Mariam filiam Anaſtaſii de & in Bungardt & Bergerhauſen.

Scripſit *itinerarium ſuum*, quod apud perilluſtres Equites de Harff in Dreſborn aſſervatur. Extat ejuſdem Apographum in Collegio Duſſelano Societatis JESU. *Initium:* « Wandelbuch des « Edlen, Erntfeſten und Geſtrengen Herrn Arnold von Harff Herr zu Bredemund geſehen, « und durch groſere Muh und Arbeit erfahren, « anno ætatis ſuæ 28. von Collen gezogen den « 7. Tag Novembris anno Domini 1496, und « wiederumb gehn Collen kommen. « *Finis:* « Danck. Lob ſei Gott dem allmachtigen Vater, « dem Sohn, und dem H. Geiſt, daſs ich dieſe « Pilgramatie mit Geſondheit vollbracht habe, « und ich wieder zu Collen einkamm auff Sanct

« Mertens

" Mertens Abend, da man ſchrieb nach Chriſti
" Geburt tauſend vierhundert neun und neunzig,
" da ich ausgezogen ware, und gelobt hat zu
" meinen Wiederkombſt, die HH. drey Konig
" wieder zu beſuchen, die uns allezeit vor allem
" Leid behuten muſſen, Amen.

" Dicatur liber den Durchleuchtigen Hochge-
" gebohrnen Furſten und Furſtinne Herr und
" Frawen, Herr Wilhelm und Frawe Sibilla
" Marckgraffin in Brandenburg, Hertzog und
" Hertzogin zu Gulich und zu den Bergen, Graff
" und Grafinne zu Ravensberg, Herr und Fraw
" zu Hinsberg und zu Levenberg, meinen willi-
" gen ſchuldigen Dienſt zu bevorne.

Pag. 24. ARNOLDUS HAVENSIUS *adde Hiſtoriam Martyrum Carthuſianorum Anglorum ſub Henrico VIII.* Havenſio tribuit Foppens *in Bibliotheca Belgica.*, Petreius dixerat in eo fuiſſe *laboratum ab Havenſio* accuratius: nam Mauritius Channey Carthuſianus Anglus hiſtoriam Martyrum ſuorum ſcripſerat, Havenſius eam contraxit. Herbipolenſes Carthuſiani editionem cum æneis figuris procurârunt.

Hugo Heuſſenus in hiſtoria Eccleſiaſtica fœderati Belgii, ex Gisberto Coverinx Epiſcopo Daventrienſi pag. 24. ſcribit (ex Raiſſii *Belgio Chriſtiano*) huic, non Havenſio deberi Tractatum de erectione novorum Epiſcopatuum Belgicorum; ſed incredibile videtur vivo & conſcio Havenſio editum hunc librum ſuo nomine adſcripto alieno partui. Forte uterque de eodem argumento ſcripſerunt.

Môrckenſius in Commentariis ad Petreium.

Pag. 25. ARNOLDUS MESHOVIUS *adde librum MS. ex Bibliotheca Gymnaſii Laurentiani.*

Apologia Catholica Arnoldi Meshovii Lippienſis, Libri duo contra librum Chriſtophori Beſoldi Tubingenſis librum conſcriptum: *Signa temporum ab Arnoldo Meshovio ſcripta anno 1614. jam edenda:* Cùm ecce tibi Beſoldus agnitam Catholicæ Eccleſiæ veritatem palàm profitetur ejuratâ hæreſi, re cognitâ Meshovius gaviſus eſt, hanc ſe operam perdidiſſe, & reverſæ ad ovile Chriſti oviculæ gratulatus eſt.

Pag. 34. BERNARD. SUTHOLT *adde editiones has:*

BERNARDI SUTHOLT *Diſſertationes undeviginti in jus univerſum. Gieſſæ 1663. in 12. Amſtelodami 1656.*

Pag. 36. Bibliis Colonienſibus editis *adde has:* 1480. Anno Incarnationis Dominice MCCCC. LXXX. VII. idus Maji pns hec Biblia Colonie conſummata eſt, in folio Tomi II. *Extat in Bibliotheca Abbatiæ Knechtſtedenſis.*

Pag. 39. inſerendus

BONAVENTURA REUL ex Aſtenat, Limburgus, Provinciæ Colonienſis Fratrum Minorum ſancti Franciſci, ſacræ Theologiæ Lector emeritus, aliquoties Guardianus, & tandem Miniſter. Scripſit

Synopſin obligationum Regulæ ſancti Franciſci. Coloniæ 1644.

Wadingus Scriptores Ord. Minorum.

Pag. 39. inſerendus

BONIFACIUS MAES Ordinem FF. Minorum S. Franciſci profeſſus, ſcripſit

Theologiam myſticam.

Praxin Seraphicam Coloniæ 1712. impreſſam.

Pag. 42. inſerendus

BRUNO NEUSSER Ordinis Fratrum Minorum Recollectorum, ſacræ Theologiæ Lector jubilatus, Provinciæ Colonienſis Cuſtos Cuſtodum, obiit anno 1679. Editum opus poſthumum à Conventu Fratrum Minorum Recollectorum Moguntiæ.

Abſolutiſſima Polyanthea Theologo-morali-Canonica, Authore R. P. F. Brunone Neuſſer, &c. Moguntiæ ſumptu Joannis Petri Zubrodt 1680. in folio pp. 864.

Pag. 47. inſerendus

CAROLUS UYTTENHOVE Gandavenſis, vir nobilis (ad cujus Parentem Carolum Markemii Toparcham, virum Gandavi conſularem, & avum Nicolaum ſupremi Flandriæ Concilii Præſidem, plures epiſtolæ leguntur Eraſmi) Grammaticam in patria ſub Joanne Ottone didicit. Hinc Pariſios profectus, bonam vitæ partem egit in illo hominum eruditorum velut Microcoſmo, & Latinæ Græcæque linguæ accuratam cognitionem aſſecutus eſt, uſus familiariter Dionyſio Lambino, Adriano Turnebo, Joanne Aurato, aliiſque viris, etiam Principibus, Principúmque Legatis ob politam eruditionem, atque eruditam quandam feſtivitatem longè gratiſſimus. Præter vernaculam, Hebraicam Chaldaicam ac Græcam calluit linguas Gallicam, Anglicam atque Italicam. Carmina plerumque Græcè in commendationem Authorum ſcripſit, hoc ferè anagrammate cognomen ſuum indigitans *Ouden, o, bios.* Joannis Morels filias tres Ebreduni celebratas eruditionis famâ Camillam, Lucretiam Dianam inſtituit. Paulo Foxio Comite iter in Angliam fecit, ubi ab Eliſabetha Regina, cujus laudi varia ſcripſit, donis regiis auctus abiit. Extremam vitam, quam per Academias varias peregrinabundus ferè obiit, in Colonia Agrippinenſium duxit, ibidémque uxorem, illuſtrem filiam Toparchæ de Daelenbroick è ditione Juliacenſi; ſed improlis abiit Coloniæ ad plures anno Æræ Chriſtianæ MDC. Kalendis Auguſti, ætatis LXIV, ſepultus extra mœnia in agro Proteſtantibus aſſignato, magno literatorum & nobilium virorum comitatu. De cætero ſectæ nulli palàm ſe addixit; cupiebat omnium ſui ſæculi ſectarum arbiter & conciliator eſſe, & in unum corpus omnes conflare chymærico conſilio. Leguntur ejuſdem

Epigrammata, Epitaphia, Epithalamia Græca & Latina.

Epitaphia in mortem Henrici II. Gallarum Regis, typis Roberti Stephani 1560.

Aſtralogus ſive Xeniorum liber: Apagrammatiſmo alluſiones ad illuſtrium aliquot hominum nomina.

Epiſtolarum centuria. Coloniæ 1597. *in* 8*vo.*

Mythologia Æ opica, metro elegiaco. Steinfurti 1607. *in* 8*vo.*

Commentariolus ſive libellus adſertatorius, quo Principum duorum, Philippi II. Hiſpaniarum Regis, & Mahometi III. Turcarum Imperatoris vires, opes, Provincia &c. explicantur, ex Italico Joannis Boteri Latinè redditus, Utenhovio interprete.

Legionum epiſtolarium Utenhovii Hecacontas prima in Joannis Lyskirchii conſulatum ſecundum edita dicata. MS ſupereſt in Coll. Colon. S. J. in 4*to Autographum videtur. In fronte icon Joannis Lyskirchii Coſ. in fine Caroli Utenhovii a Criſpino Paſſao ſculpta.*

Valerius Andrea ex edit. Foppens 1739. *Allgemeines hiſtoriſches Lexicon. Leipzig anno* 1722. *Teiſſier Elog. p.* 2. *La Croix du Maine Biblioth. Melchior Adami. Du Verdier Biblioth. Adrian. Turneb. Quaden Teutſcher Nation Herrlichkeit p.* 423. 425.

Pag. 50. *corrige*

CASPAR GENNEP. Errore factum eſt, ut idem denuò ſub nomine *Jaſparis* recuderetur in litera I, quanquam diverſa illic referantur, quæ ejuſdem viri libris & vitæ integrandis deſerviant.

Pag. 50. *ampliandus*

CASPAR KLOCK (ità ubique hujus viri nomen ſcriptum & ſubſcriptum inveni) Suſati in Weſtphalia fuit editus in lucem anno Chriſti 1583. 28vâ Februarii, antiqui ſtemmatis Klockiani genuina propago. De Suſato memorat ipſe Klockius in epiſtola dedicatoria præfixa Tomo tertio conſiliorum: „ *Ibi* Suſatum, ô dulciſſima „ patria! quæ me naſcentem ſinu ſuo excepit, in „ qua infantia mea vagilt, pueritia luſit, juven„ tus exercita & educata eſt, in qua longâ ſerie „ cognatos memorare poſſem. „ Suſatum certè fuit felix ingeniorum patria: prodiêrunt inde Joannes Gropperus, natus anno 1501, mortuus anno 1558. menſe Martio, qui in ſcriptis aſperrimus arma Luthero intulit, intensiſque modis exercuit. Prodiêrunt inde Thomas & Goſwinus, Merckelbachii fratres, ille Advocatus & Aſſeſſor Cameræ Imperialis, hic Cancellarius Cellenſis Luneburgicus. Prodiêrunt inde fratres duo Affelmanni, ſcilicet Joannes & Antonius, de quibus ſuo loco. Fratrem habuit Suſati etiam natum, qui nihil ſcripſit edidítque, quantum ſcio: ſinè dubio tamen laudem aliquam meretur; nam ante annos aliquot legi de eo ſequentia:

- - - - - - - - pia fata ſecutus,
Alter, depoſito mortalis pondere carnis,
Immortale decus deſideriúmque reliquit.

Caſparis Klockii Pater fuit Joannes Klock in patria Senator, qui obiit annos natus quinquaginta, menſes duos, dies quatuor anno 1585. 2dâ Auguſti; Mater verò Dorothea von Breſt. Avus fuit Antonius Klock, Proconſul urbis Suſatenſis, qui exceſſit è vivis anno Chriſti 1560. 27ᵃ Julii; hujus uxor (Caſparis avia) verò Anna vom Berge, quæ vidua decennalis obiit anno Chriſti 1570. 13. Octobris. Proavus fuit Joannes Klock, vir ſenatorii Ordinis, qui duxit in uxorem Barbaram Brandis, quinque liberorum factam matrem. Abavus fuit Antonius Klock, etiam in ſua patria Senator, qui obiit anno 1409. 17. vel 27. Septembris. Atavus fuit Tilmannus Klock, Prætor in patria per annos triginta duos, mundóque valedixit ipſo die ſancti Martini Epiſcopi horâ 5tâ matutinâ anno 1327, vel (ùt accuratiùs alii dicunt) anno 1323. Tritavus fuit Joannes Klock, Senator Suſatenſis: implevit annos ætatis 82, cujus ſobrietas laudatur, vitæ longioris causâ, denatus pridie S. Michaëlis Archangeli anno 1272. Sufficiant hæc de noſtri laudandi viri familia, de qua jure merito cecinit Poëta laureatus Cæſareus, & Eccleſiaſtes Gadenſtetenſis M. Hermannus Gebhardus, Caſpari Klockii coævus.

„ Suſati non nominaris pauperum Parentum „ ſanguis, ſed veterum primariorum ſplendida „ propago, & inclitum germen florentis urbis; „ palmatis ergo gloria, cùm ſis magnus vir, & „ ab optimis Majoribus natus, &c. &c.

Tempore ſuſcepti Baptiſmi Fidejuſſor ejus fuit Caſpar von Breſt Avunculus, nobile Nobilium ſpeculum virtutis ocellus; ità legi in fragmento carminis. In patria ſchola inſtruitur in Lutherani Catechiſmi præceptis & articulis, Grammaticéſque rudimentis. Anno ætatis decimo ablegatur in Pædagogium Marpurgenſe, ibíque Muſarum ſtudiis dat operam per quadriennium unà cum nobilibus cognatis, Gobelo & Andrea von Dahl. Dein Tremoniam (ſacri Romani Imperii civitatem) ad Fridericum Beuthuſium von Menertzhagen magnâ famâ notatum ſe confert. Beuthuſius hic fuit vir celebris, Rector ſcholæ Tremonienſis, ſcripſítque varia. Dein revertitur Marpurgum, Academica ſtudia tractaturus, & Marpurgi in juris ſtudio Præceptoribus utitur Hermanno Vultejo, Joanne Goddæo, & Gothufredo Antonii, quorum primus & ſecundus ſunt noti inter juris conſultos Authores.

Anno ætatis vigeſimo abit Coloniam Claudiam Auguſtam Agrippinenſem, Ubiorum urbem, ibidémque ultra triennium velitationes & exercitia de varia juris materia, quà publica, quà privata impigrè inſtituit. Coloniæ laboribus peractis & exantlatis, Spiram Nemetum (ubi tunc temporis ſedes fuit Cameræ Imperialis, nunc Wetzlariam translatæ) ſe recipit; convictu ibi uſus Dominorum Thomæ Merckelbachii & Thomæ Michaëlis conſobrinorum ſuorum, tunc temporis Practicorum & Juriſconſultorum excellentiſſimorum, quorum manuductu annis non paucis in praxi exercetur, & multifaria reſponſa aliáſque relationes ac deciſiones actis judicialibus accommodatas obſervat & colligit. Felix certè fuit hæc ſtudiorum ac laborum occaſio, quæ nobis Juriſconſultis peperit & reliquit librum votorum cameralium.

Anno 1608. à Comitibus Stolbergenſibus vocatus fuit Spirâ Weringrodam ad munus Cancellariatûs obeundum, & poſt acceptam vocationem renuntiatur juris utriuſque Doctor; Cancellariatûs officium huic viro laudi, & hic ipſe vir huic officio decus fuit. Ambit nuptias nobilis caſtiſſimæque

mæque

Digitized by Google

tæque virginis Eliſabethæ Ramiæ, vel (ùt alibi lego) Rhamiæ. Nobilis *Eliſabetha* ſatu, ſed *Rhamiâ gente* celebravit ſponſalia publica, agitavitque ſolenniter feſtivitatem nuptialem anno 1611. Fruitur placido, concordi, & variis bonis benedicto conjugio, ſobolis tamen experte: rem familiarem cum uxore Weringerode inſtituit, colitque quatuor annos, poſtquam antea ibidem per tres annos cœlebs habitaverat. Strenuè ac fideliter incumbit officii laboribus: poſt mortem verò Comitis Stolbergenſis Henrici Cancellariatum Aulæque Stolbergenſis munia ultrò deſeruit abdicavitque.

Adminiſtrator Archi-Epiſcopatûs Magdeburgenſis per literas, anno 1615. Calendis Majis ipſum præſentavit Cameræ Imperiali Spirenſi ad Aſſeſſoratum, quæ præſentatio (prout apud omnes notum) certè inſignis laudis eſt viro inſigni. His tamen literis præſentationis vir hic non fuit uſus, præſertim cùm tempus ferè præterlapſum fuiſſet, intereáque Conſules & Senatus Brunſwicenſis ipſi tranſmiſiſſent literas vocationis ad munus ſuperioris Syndicatûs adeundum. Officii partes Brunſwigæ obire cœpit anno 1616; anno verò 1617. ablegatur à Senatu & Civitate Brunſwicenſi Pragam ad Cæſaream Majeſtatem, oratum, abolitionem banni, unáque pacificationis Stetterburgicæ tunc inter Domum Brunſwigicam Lineæ Wulffetbytanæ & ipſam urbem Brunſwicenſem contractæ, aliorúmque urbis ejuſdem privilegiorum confirmationem; (hæc, quæ de legatione ſcribo, ipſemet Klochius plurimam partem exprimit in epiſtula dedicatoria, præfixa Tomo tertio conſiliorum) expediítque ſuæ legationis negotia dexterè & celeriter, optatóque ſucceſſu, etiam contra multorum opponentium calumnias & interturbationes; ex his collige prudentem viri induſtriam, labores, officiíque ſedulitatem, quæ ſimul juncta rarò optatis ſucceſſibus deſtituuntur. Jam fata felix expeditio profuit civitati Brunſwicenſi non parum, præſertim in tum temporis calamitoſo, & (teſte hiſtoriâ Imperii) periculoſo Imperii Romani ſtatu; etenim ſi illa à banno abſoluta non fuiſſet, perſecutionis & obſidionis periculoſiſſimæ (poſt Magdeburgenſe miſerabile excidium) expers non permanſiſſet. Pragæ cùm ſubſiſteret aliquamdiu, pervenit in amicitiam & familiaritatem ſummorum virorum: præcipuè uſus eſt gratiâ Comitis Georgii ab Hohenzôlleren (qui tunc erat Cæſareus Præſes Aulici Imperialis Conſilii, poſt à Cæſare in Principum ordinem evectus) item Domini ab Ulm, ſacri Romani Imperii Vice-Cancellarii: hi doctrinam & virtutes ejus commendârunt Imperatori, qui (præconiis tantis permotus) ipſum dignitate ac privilegiis Aulæ Cæſareæ & ſacri Lateranenſis Palatii Comitis Equitísque aurati clementiſſimè decoravit; ecce virtutis præmium!

Anno 1626. à Principe ac Domino Chriſtiano, poſtulato Epiſcopo Mindenſi, Duce Brunſwicenſi ac Luneburgenſi, cum conſenſu Capituli ad Cancellariatum Epiſcopatûs Mindenſis vocatur, & hujus officii vices exequitur fideliter, ſuſtinétque herculeos labores, donec Catholica Liga & Epiſcopus Oſnabrugenſis Franciſcus Wilhelmus Dominum Chriſtianum Servúmque Klockium è Diœceſi Mindenſi victoribus armis fugarent; extunc Klockius ſpeciali & expreſſo Principis ſui mandato Bremam, tanquam in aſylum, ſe recipit, ut effugiat vim & inſidias Oſnabrugenſis, ſociorúmque, qui arreſti vinculis, aliíſque multifariis perſecutionibus tam perſonam, quàm bona illius hoſtiliter premebant.

Bremæ commoratur in annum tertium, intereáque moritur Princeps ac Dux Chriſtianus: circa id tempus Chriſtiani defuncti Frater germanus, Heros fortiſſimus, & multis victoriis glorioſus, Diœceſin Mindenſem recuperat manu militari, injurias fratri illatas ultus, ſimúlque Epiſcopatum Hildeſium cum urbe occupat, & Klockium Cancellariatûs muneri reſtituit: quod exercuit, uſque dum Fratres Brûnſwigo-Luneburgenſes poſt Chriſtiani obitum ditiones Calenbergenſem, Cellenſem, & Gottingenſem inter ſe dividerent: tunc enim reſignavit (motus gravioribus belli turbis) Cancellariatum clementérque dimiſſus fuit à Principe Georgio, propoſitúmque habuit, reliquum vitæ tempus privatim tranſigere, Deóque & proximo inſervire.

Sepoſito privatæ vitæ propoſito, ecce revocatur à Comitibus Stollbergicis, ad recipiendum Cancellariæ & Conſiliarii munus, ut foveret ſanis conſiliis ſalutem & incrementa illorum ſtatûs, qui etiam poſtularia Comitum (qui ipſum Spirâ primùm in haſce oras accerſiverant) multis de cauſis refragari noluit, & præſertim ne beneficiorum acceptorum immemor argueretur, & quòd ſibi Aulæ hujus negotia jam dudum probè perſpecta fuiſſent.

Receptam hanc functionem ſumma cum fide & diligentia adminiſtravit uſque ad annum 1646. incluſivè, & ità negotiis geſtorum officiorum plurimis in Republica, Aulis Principum, & legationibus ſemper obrutus, ac ferè conſumptus fuit. An uſque ad obitum Cancellarius Stollbergenſis permanſerit? me latet quidem, jure tamen optimo præſumo. Obiit anno 1655. Icon viri extat in fronte librorum, cum inſignibus gentilitiis. Scripſit

Tractatum nomico-politicum de contributionibus in Romano Germanico Imperio & aliis regnis ut plurimùm uſitatis. Editio prima anno 1608. hoc titulo: Diſſertatio & incluſiones theoretico-practica de contributionibus hodie vel plurimùm in Germania uſitatis continet 80 concluſiones & notas Klockii: hic Embryo libri prægrandis inde formati utiliſſimi pleniſſimi. Editio ſecunda auctior & plenior anno 1632. 20. Junii Petershagæ è Pradiolo ab ipſo Authore curata. Editio alia Francofurtenſis anni 1656. Editio alia Colonienſis anno 1659. typo Wilhelmi Metternich in folio pp. 504. præter indicem luculentiſſimum.

Faſciculum ſive decadem conſultationum inſigniorum ad materiam contributionum principaliter pertinentium Thomæ Merckelbachis, Gerhardi Budorffis, Caſpari Klockii, & Facultatis Juridicæ Ingolſtadienſis. Acceſſerunt vota Cameralia è MS. eruta Coloniæ in folio 1699. typo Wilhelmi Metternich pag. 116.

Librum ſingularem relationum pro adſeſſoratu habitarum, nec non inſignium votorum & rerum

in Camera Imperiali ab anno MDC, & quod excurrit, ad hanc uſque ætatem habitarum. Francofurti 1653. ſumptu Wolffgangi Endleri in folio pp. 1160. præludentibus muſis variorum Poetarum ad Klockium anno ætatis 70. hoc opus ſingulare edentem.

Votorum & deciſionum, ut & rerum judicatarum liber ſingularis. Francof. 1653. in folio.

Tractatus Juridico-politico-polemico-hiſtoricus, ſive conſilia de ærario. Norimbergæ 1651. in folio.

Idem Tractatus correctior & auctior. ibid. in folio 1671. ſtudio JCti & Reipublica Norimbergenſis Syndici.

Tractatus nomico-politicus de contributionibus in Romano-Germanico Imperio & aliis regnis uſitatis. Francofurti 1655. in folio, rurſum ibid. 1676. in folio.

Conſiliorum Tomi III. in folio. Tomi primi præfatio fuit ſcripta Brunſwigæ *1. Martii 1645. conſilia LIII. continet. Tomi I. editio 2da correctior Norimbergæ ſumptu Endleri hæredum anno 1673. in folio pp. 811. præter indices.*

Tomo I. Regalia, & ea, quæ ad jus Territorii, ſuperioritatis, omnigenæque juriſdictionis ſpeciem ſpectant, conſignantur.

Tom. II. Feudalia emphyteutica, pignoratitia, aliorúmque contractuum & retractuum, erectionum, proprietatis, profeſſionis, uſucapionum & præſtationum jura continentur in folio ibidem eodem anno Conſilia C. præter indic.

Tomo III. ſucceſſionum in teſtamento & ab inteſtato: legatorum fidei-commiſſorum ſubſtitutionum, pactorum pactorum dotalium, judiciorum civilium & criminalium materia explicatur anno 1673. typo eodem Endleri hæredum pag. 853. præter indices conſilia à CI. ad CC.

Tomus IV. complectitur Conſilia adoptiva. in folio Norimbergæ anno 1673.

Hæc Commentariis clariſſimi viri D. J. A. J. Dulman JCti, Advocati, & Senatoris Colonienſis debeo.

Pag. 51. CASPARI MUNSTERI *adde librum:*

Saxonia, Ordinis Carmelitarum celeberrima Provincia ab Hæreticis penitùs devaſtata, operâ & induſtriâ admodùm reverendi & eximii Patris Magiſtri Caſparis Munſteri, ejuſdem & aliarum Provinciarum Commiſſarii & Viſitatoris Generalis, anno 1627. ex eorundem Hæreticorum faucibus erepta, eidem ſacro Ordini ſtrictioris obſervantiæ reſtituta. MS. ab eodem teſte Eximio Brunono.

Icon illuſtriſſimi viri in Carmelo Colonienſi depicta viſitur.

Pag. 51. CASPARI PETRI LULL *libris adde*

Lilium inter ſpinas, das iſt: *Leben Chriſtinæ von Stommelen.*

Pag. 51. inſerendus

CASPAR PFAFRADIUS Germanus, Lennepo-Weſtphalus (error, Lennepius eſt; igitur in Ducatu Montenſi natus, & non in Ducatu Weſtphaliæ) S. Theologiæ Doctor & Profeſſor Helmſtadienſis, obiit 1622. 23. Sept. ætatis 90. Scripſit

De vera Chriſti Eccleſia.

De libero ſervóque arbitrio hominis naturalis quæſtionem inter Lutherum & Eraſmum agitatam.

Prædicationes ſacramentales &c.

Witte Diarium Biographicum.

Pag. 53. inſerendus

CASPARUS SIBELIUS naſcitur in Elverfeldiæ, Ducatûs Montenſis urbe municipali, primùm Eccleſiaſtes Proteſtantium Leydenſis, poſt Ratingenſis & Juliacenſis, demum Daventrienſis, obiit anno 1658. 1. Januarii, ætatis 90, officii 48.

Scripſit & edidit permulta ex genio ſuæ ſectæ in ſcripturam ſacram *hiſtorica moralia conciones & Commentaria*, quæ anno 1644. quinque Tomis in folio collecta prodiêrunt in lucem.

Henningus Witte Diario Biographico. Lexicon Baſileenſe tertiæ editionis.

Pag. 53. CASPARI ULENBERGII *adde* Epitaphium marmori inſculptum, & muro appoſitum:

Manibus CASPARI ULENBERGII
Lippienſis, ſacræ Theologiæ Licentiati, D. Columbæ Parochi, Gymnaſii Laurentiani Regentis, qui, cùm hæreſes exemplo, verbo, ſcriptis oppugnâſſet, ſacrorum Bibliorum in linguam Germanicam translationi invigilaret, pietatis integer, laboris conſtans, omnium virtutum plenus obdormivit in Domino anno MDCXII. menſe Februario, die XVI, ætatis anno LXVII.

Henricus Francken-Sierſtorffius Gymnaſii Laur. Regens Anteceſſori
B. M. P. C.

Pag. 56. corrige & adde.

CHRISTIANUS ADRICHOMIUS *adde* librum & Epitaphium. *Dicitur* anno 1567. ordinatus Presbyter. *Corrige* 1661. VI. Nonas Martii.

Vita JESU Chriſti, ex quatuor Evangeliſtis breviter contexta, cum annexa oratione de Chriſtiana beatitudine, quam habuit in Synodo ſive Capitolo, ùt vocant, Generali, celebrato an. 1570. die XXIII. Julii. Atque huc reſpexit Cornelius Muſius, ejus Gentilis, in ejus Epitaphio, quod vivus vivo poſuit:

Illuſtre

Digitized by Google

Illuſtre à Chriſto ſumptum qui nomen habebam,
Et duplici Delphis, qui cruce notus eram;
Conditus hîc jaceo reliquis cum Patribus olim
Exſurrecturus, cùm tuba clara canet.

Epitaphium Viri eſt:

D. O. M.
Monumentum Reverendi & Eruditi
D. CHRISTIANI
ADRICHOMII,
Delphi, ſacrarum Virginum
S. BARBARÆ
Apud Delphos Hierarchæ.
Obiit anno Nativitatis Domini
CIↃIↃLXXXV. XII. Kal. Julii,
Anno ætatis LII,
Exilii verò, quo causâ fidei à
Patria exulavit, XIII.

Gens Adrichoma DEO nomen, ſed patria Delphi
Vitam inter Batavos clara poténsque dedit.
Barbaræ apud Tanum texi ſinè labe Sorores,
Integra quando domi páxque fidésque ſtetit.
Aſt ubi cuncta ruêre, fides, pax, jura, receſſi,
Anteferens patrio rura Ubiana ſolo.
Hîc Solymorum urbem Bavarâ de gente dicabam
ERNESTO, præſtans & memorabile opus.
Otia pertæſus, ſcripſiſſem plura, ſed atrox,
Utile mors ſtudium ſuſtulit omne meum.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 59. inſerendus

CHRISTOPHORUS SCHEIBLERUS naſcitur in Armsfeld in Comitatu Waldeckio anno 1589, cujus loci Miniſter Pater erat hujus Chriſtophori. Poſt egregios in literis & ſcientiis progreſſus inauguratur Profeſſor linguæ Græcæ in Academia Gieſſana, tum Logicæ & Metaphyſicæ anno 1610, annos natus unum ſupra viginti. Anno 1614. Phyſices docendæ cathedram obtinuit, dum Academia Gieſsâ Marpurgum transferretur anno 1624. Anno proximo à Magiſtratu Civitatis Tremonienſis accerſitur, & honoratur officio Superintendentis Eccleſiaſtici & Rectoris ſcholarum, aliis licèt ſplendidioribus oblatis, ſpretis, at rejectis.

Meditabatur Panegyrim ſcribere Luthero die X. Novembris anno 1653, cùm mors inopinantem apoplexia è vivis ſuſtulit in ipſa ſacriſtia Templi olim ſanctæ Mariæ dicati. Vir erat laborum patiens, & aſſiduus in munere exequendo, bis de hebdomada dicebat ad populum, quotidie varia prælegebat auditoribus, docebat Theologiam Ontologiam, Hebraicam linguam: crebras theſes edebat, ſcripſit nonnulla enumerata à Marquardo Frehero in Theatro pag. 572. & de Witte in Diario Biographico ad diem X. Novemb. an. 1853. Inter liberos numeravit filium ſuum Joannem Profeſſorem hiſtoriæ Eccleſiaſticæ in Academia Gieſſana. Scripſit

Collegium Pſychologicum.
Librum ſententiarum.
Opus Logicum.
Synopſin methodica Philoſophia.
Librum de Philoſophia, natura Logica, Prædicabilibus.
Paradigmata Hebraica.
Opus Metaphyſicum.
Epitomen Metaphyſica ſpecialis.
Tractatum Logicum de propoſitionibus ſive axiomatibus.
Tractatum Logicum de ſyllogiſmis & methodis.
De vita verè Philoſophica.
Librum Commentariorum topicorum.
Philoſophiam compendioſam.
Epitomen Logica.
Manuductionem ad antiquam fidem Catholicam. (ſi Diis placet.)
Introductionem Logica & de anima.
Theologiam naturalem & Angelographiam.
Opera Philoſophica.
Manuale ad Theologiam practicam de quatuor noviſſimis.
Veritatem Evangelicam de vera Eccleſia contra Pontificios ad D. Wittfeldium.
Libellos German. contra Jean. de Recke & Walenburgios.
Probam Religionis Pontificia.
Aurifodinam Theologicam.
Diſputationes varias.

Pſeudo-Theologica ejuſdem Lutherani D. Opera relata eſſe in indicem Prohibitorum, Catholici ſciunto.

Henningus Witte Diario Biographico.

Pag. 63. CONRAD. HERESBACH *adde libros;*

Hiſtoriam Anabaptiſtarum, qui anno 1506. Monaſterium invaſerant, ſcripſit ad Eraſmum impreſſam Lugduni anno 1637, recuſam Amſtelodami anno 1650. cum notis Theologicis, hiſtoricis & politicis Theodori Strackii.

Chriſtiana juriſprudentia epitomen.

Pag. 73. inſerendus

EGBERTUS HOPP Clivius, jurium Patronus, deſcripſit Germanicè brevem patriæ ſuæ hiſtoriam, cum Genealogia Comitum ac Ducum Cliviæ, hoc titulo:

Kurtze Beſchreibung des Lands, ſampt angehenckter Apologia der Grafen und Hertzogen zu Cleve. Clivia 1655. in 8vo.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 73. inſerendus

ENGELBERTUS TESCHENMACHER Belga, Elverfeldiâ Montanus, medicinæ Doctor, hujúsque & Phyſices Profeſſor, nec non Poliater Daventrienſis; obiit anno 1649. 3. Junii, ætatis 41. Scripſit

Calendaria.
Orationem de dignitate & utilitate Anatomia.

Witte Diarium Biographicum.

" Corrigendus, quòd Ducatum Montenſem, " qui eſt Germanici Imperii membrum, adſcribat " Belgio.

Pag. 77. FABRITIUS CÆSAR totus articulus deleatur, & videatur pag. 169. JOANNES FABRITIUS, cognominatus CÆSAR. *Corrigendus* articulus uterque totus, hoc pacto:

JOANNES FABRITIUS, cognomento CÆSAR, natu Gladbacenſis, profeſſus fuit Ordinem Præmonſtratenſem in Abbatia celebri Knechtſtedenſi. Cùm Sacellanus eſſet Parthenonis Præmonſtratenſis ſanctæ Catharinæ in urbe Tremonienſi, obtinuit à clariſſimo viro Nicolan Hahne antiquitatum ſtudioſo CODICEM MARTINI POLONI MS. membranaceum, ſinceriſſimum & antiquiſſimum ab omnibus dijudicatum: aberat ab eo fabella Joannæ Papiſſæ, quam & ab Tongerloënſi MS. abfuiſſe teſtatur Suffridus Petri: attamen ipſus Suffridus anno 1574. typo Plantiniano ex duobus codicibus MS. Tongerloënſi & Martinienſi & tertio MS. à Patre Jacobo Scipmanno Soc. JESU Doctore commodatis vulgavit hæc Chronica cum fœdo emblemate Joannæ Papiſſæ, quia id repererat in MS. Joannes Oporinus Baſileenſis Typographus Acatholicus, qui anno anno 1559. cum eodem aſſimento ediderat Chronica Martini, ſed editionem Joannis Fabritii eſſe genuinam, jam extra dubium eſt. Vide *Labbé Cenotaphium Joanna Papiſſa, Leonem Allatium in confutatione fabula de Joanna Papiſſa ex monumentis Gracis.* Pagi utrumque, ſpeciatim Franciſcum Pagi in Breviario hiſtorico, chronologico, critico Pontificum Romanorum poſt Leonem IV. Tomo II.... Editionis Fabricianæ hæc frons:

Martini Poloni Archi-Epiſcopi Conſentini ac ſummi Pontificis Pænitentiarii Chronicon ex vetuſtiſſimo, & Scriptori penè coætaneo MS. ſummâ fide expreſſum. Coloniæ typo Gerardi Grevenbrock anno 1616. in folio.

Præfatur nomine edito Fabritius ad Abbatem ſuum Knechtſtedenſem, & totius operis hiſtoriam præmittit. Fuit idem Sacellanus in Geilenkirchen ad Wormionem, ubi ſub annum 1657. piè obiiſſe creditur. Exemplar manuſcriptum, quod Fabritius eximio Binio commiſerat, creditur idem cum eo, quod in Bibliotheca Coll. Colon. S. J. aſſervatur emptum à P. Grothaus ab hæredibus Binianis, ùt conjicit P. Kritzradius Bibliothecarius Collegii Colonienſis.

Pag. 79. inferendus

FERDINANDUS LIMPENS naſcitur perhoneſtâ familiâ in Bongard Dominii Falckenburgici apud Aquas-Grani, in S. J. Gymnaſio humaniores literas & ſeverioris Philoſophiæ diſciplinam emenſus, fraterno exemplo motus, Societati JEſu nomen dedit anno 1700. die 23. Junii, in Trevirenſem Novitiorum domum adſcitus. Biennio poſt votis nuncupatis repetiit ſtudia in Geiſtana arce, unde evocatus, Marcoduri & Confluentiæ humaniora docuit. Poſt quadriennium datum diſcendæ Theologiæ, & annum tertiæ probationis philoſophantibus in Convictu Xaveriano Colonienſi exercendis Præſes imponitur, Philoſophiam in Trevirenſi Univerſitate docet, ibidem noſtro in templo primùm, tum in Metropolitico Eccleſiaſtes magnâ omnium Ordinum commendatione. Subinde ob talenta viri eximia conſtituitur Rector Collegiorum variorum Noveſii, Monaſterii Weſtphaliæ, Confluentiæ, Coloniæ bis, ac demum Provinciæ univerſæ. Bis Romam ad Comitia delectus fuit votis ſociorum, primùm anno 1730. eligendo Præpoſito Generali Retzio, dein Procurator Provinciæ, poſtremùm Treviros mittitur Rector Seminarii Nobilium & Archiepiſcopalis, jam afflictâ valetudine, quam cùm minui indies perſentiſceret, petiit ad Novitiatum transferri, qua in domo ſpiritum Creatori reddidit anno 1745. die 25. Decembris, Virgini ſinè labe conceptæ octavâ, quam impensè venerabatur, extructo & dicato ſub hoc titulo Sacello domeſtico Collegii Colonienſis.

Erat P. Ferdinandus feliciſſimo & vivido ac liberali ingenio, naturali facundiâ pollentiſſimus, quâ pervicaciſſimos animos aut domabat aut emolliebat, ſummis & imis, domeſticis & externis ob morum ſuavitatem & facilitatem ac prudentiam raram gratiſſimus: adverſaria copioſiſſima, quæ reliquit, faciunt fidem ſtudioſi animi, omnia momenta utiliter ponentis. Cùm noſtros regeret, crebros habebat cum Magiſtris congreſſus literarios, & mirificè propagare ſtudebat bonas artes ac ſcientias omnes verbo, exemplo, præmiis & ſtimulis omnibus, quæ charitas ſuggerit, & zelus publicæ rei promovendæ. Par animi magnitudo contra adverſa quæque, nunquam auditus de quoquam conqueri. Demum vivam ſuî imaginem nobis reliquit in gemino opere aſcetico, typis vulgato:

VADE MECUM, ſive Praxis opera quotidiana, aliáque ritè peragendi, & per ea ſalutem & perfectionem propriam ac proximi, inſtituto Societatis JEſu conformem aſſequendi, indicata à quodam ejuſdem Societatis JEſu Sacerdote. Coloniæ in Officina Noethemiana 1744. in 8vo. Pars I. pp. 179. Pars II. pp. 517. Cui ſubjungitur

Analyſis fidei, methodus Veroniana, & diſcurſus cum Hæretico. Pars III. pp. 396.

Ex annuis Novitiatûs Trevirenſis Societatis JEſu.

Pag 84. inferendus

FRANCISCUS GUILIELMUS ex octo filiis natu major Ferdinandi Ducis utriuſque Bavariæ, Comitis Wartenbergici, & Mariæ von Pettenbeck, naſcitur anno 1593. Collegio Ingolſtadienſi PP. Soc. Jesu erudiendus traditur an. 1600, quibus in ſtudiis cùm animum præ ſe ferret Eccleſiaſtico Ordini addictum, conſecutus eſt anno 1605. præpoſituram Collegiatæ Eccleſiæ Veteris-Oettinganæ, & Monacenſem anno 1624. Anno 1628. ex Athenæo Ingolſtadienſi Romam abit in Germanorum Collegio novennio victurus, unde juſſu Maximiliani Bavariæ Ducis, poſt Electoris, revocatus, anno 1617. creatur Præſes Conſiſtoriorum Ducalium Bavaricorum: tum adeptus Sacerdotium in Cathedrali Eccleſia Ratiſponenſi mactatur ejuſdem Eccleſiæ præpoſiturâ. Itelio Friderico Hohenzôllerano in purpuratorum Cardi-

nalium

naſtum Senatum adlecto anno 1621. abeundum fuit ab officiis, quibus in aula Sereniſſimi Electoris Colonienſis fungebatur puta ſupremi aulæ Magiſtri, Præſidis conſilii intimi, & Directoris Diœceſeon Leodienſis, Paderbornenſis, Hildeſienſis, Monaſterienſis: ſufficitur in omnea hos Magiſtratus Franciſcus. Ab Sereniſſimo Ferdinando, nempe Patruo Franciſci anno 1623. VIII. Id. Auguſti datur Coadjutor Cholino Bonnenſi Archi-Diacono vigore Bullæ Urbani VIII. Illo mortuo, anno 1629. 27. Februarii poſſeſſionem accipit Præpoſituræ: præclarè meritus de Clero Bonnenſi & Colonienſi, cujus immunitati & diſciplinæ ſervandæ & reſtaurandæ indefeſſo zelo incubuit.

Anno 1622. in Comitiis Ratiſponenſibus, ubi de Electorali dignitate ſuperiori Palatinatui annexa in Maximilianum Bavarum transferenda agebatur, multum conſiliis ejus delatum fuit; anno 1624. Conventui Auguſtano ad confirmandam Catholicorum Ligam interfuit. Defuncto anno 1625. Hohenzôllerano Cardinali, ſuccedit in Cathedra Epiſcopali Oſnabrugenſi, quam conſcendere nequibat ob Danum militem in Weſtphaliam invadentem, dum ea ab Cæſareanis evacuaretur: ſubin pompâ ſolemni in urbem cathedralem ingreſſus, Catholicam rem ubique reſtauravit, & à Proteſtantibus occupatas Eccleſias primævis Dominis vindicavit. Conventui Principum & Electorum Mulhuſii anno 1627. indicto, nomine Electoris Colonienſis præſens Legatus fuit, & anno 1629. Executor Edicti reſtituendorum bonorum Eccleſiaſticorum in circulo Saxoniæ inferioris ab Ferdinando V. renuntiatur. Quam Provinciam adeò ſtrenuè tuitus eſt, ut 146. Archi- & Epiſcopales Collegiatas, Regulares, Parochias invaſoribus Proteſtantibus eripuerit, & Catholicæ Eccleſiæ poſtliminio reddiderit; ſibi verò anno 1629. ereptam Chriſtiano Duci Brunſvvicenſi Mindenſem, & anno 1630. Joanni Friderico Holſatii Duci detractam Verdenſem Diœceſin impetraverit ab Urbano Papa VIII. ſuffragante Auguſto. Hæc jam Eccleſiæ, literariæ rei promovendæ, iſthæc digna Principe monimenta reliquit. Univerſitatem Oſnabrugenſem à Carolo Magno fundatam, & miſerè obſcuratam primæ luci ac flori redhibuit, Collegium & ſcholas Profeſſoribus è Societate Jesu & templum ex integro à fundamentis ædificavit, dotavit, Alumnis ex Diœceſi & educandis & docendis domum, reditus amplos attribuit. A Pontifice III. Vicarius Septentrionalium, maximè Bremenſium Eccleſiarum conſtituitur, & Patruum Ferdinandum in Hildeſienſi Diœceſi luſtranda, viſitanda, purganda magno zelo adjuvit.

Cùm Dux Georgius Brunſvvicenſis apud Oldendorff prælio victor contra Cæſareum exercitum fuiſſet, eâdem clade tres Diœceſes ſuas amiſit, nec ſinè diſcrimine vitæ Coloniam, & hinc Bruxellas abivit. Contra Proteſtantibus apud Nordlingam cæſis reverſus Coloniam, infantem Hiſpaniarum à triumpho reducem, Coloniâ Juliacum uſque deducit, inde nomine Electorum Colonienſis & Bavari Legatus ad Aulam Viennenſem mittitur, ubi promovet nuptias natu-maximæ Archi-Ducis cum Electore Bavaro: anno 1641. voti religioſè concepti ergo Lauretum ac Romam inviſit: redux Diætæ Ratiſponenſi affuit, quo tempore ab Epiſcopo & Capitulo urbis Coadjutor poſtulatur. Paci, de qua Monaſterii & Oſnabrugæ agebatur, conciliandæ primus Legatus nomine Electoris Colonienſis tum & pro ſuis Diœceſibus aſſedit; verùm vi hujus pactæ pacis cogitur abdicare Mindenſem & Verdenſem infulas, Oſnabrugum erupit hâc conditione, ut Comiti Guſtavo Filio Guſtavi, cui Chriſtina Suecorum Regina interea Oſnabrugum utendum dederat, 80000. imperialium intrà quadriennium numeraret deceſſuro.

Anno 1649, defuncto Præſule Ratiſponenſi, in locum ejuſdem ſuccedit: ab Auguſto Leopoldo princeps Commiſſarius Francofurtum ad diem deputatorum mittitur anno 1659, demum ejuſdem Cæſaris commendatitiis literis ab Alexandro Papa VIII. creatur Cardinalis Presbyter, Ferdinando Barone Fürſtenbergio Camerario Pontificio Biretum rubeum Ratiſponam deferente. Verùm cùm Romam poſt acceptam purpuram non ſalutâſſet, titulus eidem certæ Eccleſiæ aſſignatus non fuit: moritur anno 1661. 21. Novembris Ratiſponæ in ſua Cathedrali tumulatus. Tantus cùm fuerit Franciſcus in Aula Bonnenſi & Eccleſia Colonienſi, imò in toto Imperio Germanico, & Italia, haud inferior fuit laude literariâ. Illi enim debemus ejuſdem non tam authoritati, zelo & vigilantiæ, quàm exquiſitiſſimæ ſcientiæ ſacræ, Canonum & hiſtoriæ Eccleſiaſticæ hæc ſequentia:

1. *Synodus major Oſnabrugenſis præſidente D. Franciſco Guilielmo, S. Oſnabrugenſis Eccleſiæ Epiſcopo, anni 1678. unà cum ſtatutis provincialibus Eccleſiæ Colonienſis quà Metropolitanæ ab anno 1225. ad annum 1535. ex Typographeio Epiſcopali Oſnabrugenſi in 4to anno 1628. Præmittitur Epiſtola paſtoralis ejuſdem & ſeries Epiſcoporum Oſnabrugenſium.*

2. *Eadem Synodus major anni 1628. cum ſtatutis provincialibus Metropolitanæ Colonienſis, recuſa in folio Coloniæ typo Jodoci Kalcovii anno 1653.*

3. *Ibidem eodem typo & anno vulgata duæ Synodi Oſnabrugenſes diverſis, & novem Synodi Oſnabrugenſes ab Illuſtriſſimo Wartenbergio, quà Epiſcopo. Synodus Verdenſis anni 1630, Mindenſis anni 1632. unà cum ſerie hiſtorica Epiſcoporum, & catalogo Cleri utriuſque Diœceſeos. Coloniæ eodem typo & anno.*

4. *Synodi Bonnenſes celebratæ ab eodem Illuſtriſſimo Wartenbergio, quà Præpoſito & Archi-Diacono Bonnenſi anno 1629. unà cum ſerie Decanorum & Parochiarum huic Archi-Diacono ſubjectarum. Coloniæ eodem typo & anno.*

5. *Synodus Hildeſimenſis ab eodem quà Commiſſario celebrata 1633. cum ſerie Epiſcoporum Hildeſimenſium. Eodem typo.*

6. *Synodus Ratiſponenſis ab eodem Epiſcopo celebrata anno 1650. cum hiſtorica ſerie Epiſcoporum, Prælatorum, Collegiorum, Monaſteriorum, Parochiarum ejuſdem Ratiſpon. Diœceſeos. Eodem typo & anno.*

7. *Acta*

Digitized by Google

7. *Acta alia ejuſdem D. Epiſcopi circa Synodos & reformationem Cleri extra Synodos Epiſcopales ſuarum Eccleſiarum. ibid eodem typo.*

Athenæum Chriſtianum Oſnabrugenſe an. 1630. Ludolph Schavvbühne. Acta Synodi Bonnenſis & ſeries Præpoſitorum. Lexicon univerſale Lipſiæ 1722.

Pag. 86. FRANCISCUS XAVERIUS TRIPS *addendus liber:*

Muſa Genethliaca, ſive bene ominata nativitas Sereniſſimi, Reverendiſſimi Celſiſſimique Principis Maximiliani Henrici DEI gratiâ Archi-Epiſcopi Colonienſis, S. R. I. Principis Electoris, &c. die natali anniverſario oblata à Franciſco Xaverio Trips, Sacellano & Bibliothecario Aulico, Parocho in Honneff. Bonnæ 1686. typis Georgii Friderici Franckenberg in 4to 6. Bogen carmine elegiaco.

Pag. 87. corrige.

FRIDERICUS RORICH *delendus articulus totus*, & videndus idem ſub titulo JOANNES FRIDERICUS RORICH. Sub hoc titulo plenior titulus librorum duorum recenſetur, qui infra in vero loco ſtrictiùs enarratur.

Pag. 79. GEORGII BRAUN *libris adde Hiſtoriam Collegiatæ Eccleſiæ B. Mariæ Virginis ad Gradus Coloniæ* à prima fundatione uſque ad ſua tempora digeſtam per capita XXXII. Extat MS. apud clariſſimos DD. von der Ketten ejuſdem Collegiatæ Eccleſiæ Canonicos.

Pag. 92. GEORGIUS GARNEFELT *adde & corrige.*

Ingreſſus Cartuſiam 1599. 24. Maji, *corrige* 24. Aprilis Vicarius fuit, *adde* Vir egregius, diverſarum ſcientiarum peritus. Ante Ordinis ingreſſum Medicum fuiſſe probant ejuſdem chymicæ obſervationes, & *Galerazeya* ſeu *Revelator ſecretorum.* Mathematicum comprobant aſtronomicæ & chronicæ tabulæ, Geometram dimenſio Palæſtinæ, quam perluſtravit, ſancta loca inviſit, Ægyptum & Montem Sinai adiit. Presbyterii ejus veſtigium nullum deprehendit Môrckenſius, imò contrarium veroſimile eſt. Annis triginta laboravit in Hiſtoria Eccleſiaſtica elucidanda: quod collige ex titulo edendorum Coloniæ vulgato anno 1631.

Fructus collectus ex laboribus triginta annorum impreſſi Coloniæ. Hinc corrige *viginti.*

Multa quidem ſcripſit, at imperfecta pleraque, præter pauca, quæ typo proſtant. Poſt ejus ab hac urbe diſceſſum diſtracta & diſperſa, ſubin Joannes Lottley, Vicarius Cartuſiæ Colonienſis, collegit, & pro modulo ſuo perficere conatus Bibliothecæ inſeruit. Ex his hæc notatu digniora:

Catalogus illuſtrium Ordinis Cartuſienſis virorum.

Catalogus Priorum & Profeſſorum Colonienſis Cartuſiæ.

Nonnulla collectanea de aliis Domibus Ordinis, quæ Môrckenſius collecta aſſervat.

Inter typo data omiſſus hic liber hîc *additur:*

Vita B. Martyris Nicolai Albergati Cartuſiani, Epiſcopi Bononienſis, conſcripta à tribus celeberrimis viris, Jacobo Zeno, Poggio Florentino, & Carolo Sigonio, per D. Georgium Garnefelt Cartuſianum Colonienſem edita, Coloniæ typo Joannis Kinckii 1618. in 4to.

Hæc a clariſſimo Môrckenſio ſeriùs communicata accepimus.

Pag. 97. GERARDI HARDERWICENSIS *adde librum:*

Gerardi Harderwicenſis Gymnaſii Laurentiani Regentis, Commentarii librorum Ariſtotelis de anima: Epitoma Anatomiæ: Textus parvorum naturalium cum Commentario Jacobi de Amerefordia ſecundùm doctrinam Alberti Magni; de ſenſu & ſenſato, de memoria & reminiſcentia, de ſomno & vigilia, de longitudine & brevitate vitæ. Coloniæ 1491. per Joannem Mechliniam in folio.

Ejuſdem Gerardi Commentarii in totam Logicam Ariſtotelis recuſi fuère anno 1504. in officina Joannis Quentel in folio.

Pag. 98. inſerendus

GERARDUS JOANNES VOSSIUS Waſſenburgi in Juliacenſi Ducatu anno 1577. natus Patre Joanne Voſſio, Matre Corneliâ de Bile, Ruræmundanis, ad Calvinianam, quam profitebantur, ſectam, è Belgio profugis. Literas politiores Græcámque linguam didicit Dordraci, condiſcipulum inter alios ibi nactus Erycium Puteanum, quocum poſtea, vel ſtudiorum causâ, perpetua illi, dum vixit, neceſſitudo fuit. Vixit autem Rector ſcholæ Dordracenæ annos XX. Profeſſor eloquentiæ ac chronologiæ in Academia Leidenſi conſtitutus anno 1618. Sed cùm dogmata Arminianorum tueretur, paulò poſt juſſu Synodi Dordracenæ ſuſpenſus à munere, quod demum 9. Novembris anno 1622. reſumpſit. Inde anno 1633. ad celebre Amſtelodamenſium Gymnaſium migravit, hiſtoriarum profeſſioni deputatus. Obiit Amſtelodami die 17. Maji anno 1649, ætatis anno 72. Eruditionem ejus tum Batavi, tum exteri ſummis laudibus prædicârunt. Nemo rem Grammaticam accuratiùs excuſſit & explicuit: veteres Hiſtoricos Græcos æquè ac Latinos itá illuſtravit ac imitatus eſt, ut eis coætaneus videretur. Quin & Cardinalis bona hoc tulit judicium: Joannes Gerardus Voſſius omni doctrinarum genere, atque omni eruditione mirabiliter excultus, utinam orthodoxâ fide imbutus fuiſſet!

Poſitum ei fuit hoc Epitaphium:

Hoc tumulo plorat pietas & candida virtus,
Et luctu Pallas ſaxea diriguit.

Invida

Invida mors ridet, ridet quoque Voſ-
ſius illam,
Dum calamo mortem vincit & ingenio.

Plura de Voſſio ejúsque ſcriptis notatu digna vide in *notitia literaria Virorum illuſtrium P. Niceron Tomo XIII. pag. 89.* Multa enim ſcripſit, eloquentiam hiſtoriámque illuſtrantia, quæ primùm variis temporibus locíſque ſparſim edita, dein ſimul collecta prodiêrunt in folio Amſtelodami ex Typographia Blaviana anno 1701, atque in ſex Tomos diviſa.

Tomo primo Etymologicon linguæ Latinæ præfigitur de literarum permutatione. Editio nova, Iſaaci Voſſii obſervationibus aucta.

Tomo ſecundo. Ariſtarchus, ſive de arte Grammatica Libri VII.

Item de vitiis ſermonis & gloſſematis Latino barbaris libri IX. quorum quinque poſteriores tunc primùm prodiêrunt.

Tomo tertio. Commentariorum Rhetoricorum, ſive Oratoriarum Inſtitutionum libri VI.

2. De Rhetorica natura & conſtitutione.

3. De artis poëtica natura & conſtitutione.

4. Poeticarum inſtitutionum libri III.

5. De imitatione tum oratoria, tum præcipuè poëtica recitatione veterum.

6. De veterum Poetarum temporibus libri II.

7 De artium & ſcientiarum natura ac conſtitutione libri V. antehac diverſis titulis editi.

Liber primus de quatuor artibus popularibus.

2. De Theologia.

3. De Matheſi ſeu ſcientiis mathematicis

4. De Logica.

5. De Philoſophia.

De Philoſophorum ſectis liber.

Tomo quarto. Ars hiſtorica, ſive liber de hiſtoria & hiſtorices natura, hiſtoriaque ſcribendæ præceptis.

2. De Hiſtoricis Græcis lib. IV.

3. De Hiſtoricis Latinis lib. III.

4. Hiſtoria univerſalis Epitome, nunquam ante edita.

5. Opuſcula varii argumenti.

Vita Fabiani Comitis à Dhona.

Conſilium Gregorio XV. Pont. Max. exhibitum per Michaelem Longum, cum cenſura G. J. Voſſii.

In Epiſtolam Plinii de Chriſtianis, & Edicta Cæſarum Romanorum adversùs Chriſtianos Commentarius.

De cognitione ſui.

De ſtudiorum ratione diſſertatio gemina, generalis & particularis.

Oratio in obitum Thomæ Erpenii, Orientalium linguarum in Academia Leydenſi Profeſſoris.

Oratio de hiſtoriæ utilitate.

In fragmenta T. Livii Andronici, Q. Ennii, C. Nevii, M. Pacuvii, & L. Altii caſtigationes & notæ.

VI. Epiſtolæ ſelectiores à Voſſio & ad Voſſium ſcripta.

Tomo quinto. De Theologia gentili & Phyſiologia Chriſtiana, ſive de origine ac progreſſu idololatriæ, deque naturæ miraculis, quibus homo adducitur ad DEUM, Libri IX. prohibentur Romæ per Congregat. indicis, 7. Februar. anno 1718.

Tomo ſexto. Chronologia ſacra Iſagoge, ſive de ultimis mundi antiquitatibus, ac imprimis de temporibus rerum Hebræarum diſſertationes VIII.

2. Diſſertatio gemina, una de J. C. Genealogia; altera de annis, quibus natus, baptizatus, mortuus.

3. Harmonia Evangelica de paſſione, morte, reſurrectione ac aſcenſione JEſu Chriſti Salvatoris noſtri, Libri III. prohib. Romæ 2. Julii anno 1686.

4. De Baptiſmo diſputationes XX, & una de Sacramentorum vi & efficacia.

5. Theſes Theologicæ & hiſtoricæ de variis doctrinæ Chriſtianæ capitibus, quas olim diſputandas propoſuit in Academia Leydenſi, hæ fuerunt Romæ prohibita per Congregat. indicis 2. Julii anno 1686.

6. Diſſertationes tres de tribus ſymbolis, Apoſtolico, Athanaſiano, & Conſtantinopolitano, prohibita Romæ 10. Junii 1654.

7. Hiſtoria de controverſiis, quas Pelagius ejúsque reliquiæ moverunt. Libri VII.

8. Fragmentum de Manichæis & Stoicis, nunquam antehac editum.

9. Diſſertatio epiſtolica de judicio Magiſtratûs in rebus Eccleſiaſticis.

10. Reſponſio ad judicium Hermanni Ravenſpergii de libro ab Hugone Grotio pro Catholica fide de ſatisfactione J. C. ſcripto adversùs Fauſtum Socinum.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 100. inſerendus

GERARDUS de NEUFVILLE Germanus, Clivus Veſalius, Philoſophiæ Magiſter, primùm Matheſeos Profeſſor extraordinarius Heidelbergenſis, inde Phyſiologiæ & Mathematum Profeſſor Bremenſis, tum medicinæ Doctor, ejuſdem Profeſſor ac Phyſicus primarius, obiit 1648. 28. Julii, ætatis 58. Scripſit

Arithmeticam theoreticam practicam.

Diſputationes Theologicas.

Phyſicam generalem & ſpecialem.

Diſſertationes duas de quiete terræ.

Coſmologiam & Anthropologiam.

Witte Diarium Biographicum.

Pag. 100. GERARDUS ROEN *ſupple librum:*

Examen confeſſionis reformata juxta Scripturam & S. Auguſtinum inconcuſſum veritatis Suffraga-

fraganeum & teſtem antiquitatis fideliſſimum, 1668. *impreſſum*.

Liber idem Germanicè ab eodem Auihore verſus prodiit:

Unverfinſterte Schrifft-Senn, das iſt, gründliches Examen und klare Erläuterung Reformirter Confeſſion nach dem reinen Wort GOttes, und Beyſtimmung der H. Augustini, als eines bewährten Referenten uhralter Catholiſcher Kirchen, allererſt zu Latein anno 1668. in Druck von mir ausgegangen, nunmehro in mütterlicher Sprach vorgeſtellt durch R. F. Gerardum Roen, *Ordinis Præmonſtrat. Canonicum Knechtſted. Paſtorem in* Hoengen. *Gedruckt zu Cöllen bey Wilhelm Frieſſem anno* 1671.

Ex Comment. D. Kochs Prioris Knechtſted.

Pag. 101. inſerendus

GERLACUS BUXTORFF natus in vico Comitatûs Marcani, *Kamen* dicto, Juriſta celebris, & in ſtatu politico inſigniter verſatus, filius erat Joachimi Buxtorff juris utriuſque Doctoris, apud diverſos Principes, imprimis Comitem de Waldeck Conſiliarii quondam & Cancellarii, qui anno 1576. Baſileæ *Diſputationem de petitione hereditatis pro gradu* ſuſtinuerat: poſtquam ejuſdem filius Gerlacus animum ſuum ad juris ſtudium applicâſſet, & profectum in eo non vulgarem feciſſet, Univerſitates etiam in Germania, Gallia, Italia, Anglia & Hollandia magno cum fructu perluſtrâſſet, Baſileam anno 1612. conceſſit, doctorali gradu inaugurandus. Cauſa illius Univerſitatis præ cæteris eligendæ duplex videtur fuiſſe: cùm quòd Pater ejus ante annos 36. doctoralem lauream ibidem conſecutus eſſet, tum quòd ejus Patruelis Joannes Buxtorff in eadem Univerſitate jam annos viginti circiter linguæ Hebraicæ Profeſſorem ageret. Anno 1611. nonâ Decembris eruditam *Diſputationem hiſtorico-juridicam in XVII. priora aureæ Caroli IV. Bullæ capita Baſileæ* propugnavit, & poſtridie, ſcilicet decimâ ejuſdem menſis cum Joanne Georgio Bechtio à D. Joanne Gutio in album juris Doctorum fuit relatus. Diſputatio ejus in auream Bullam rationibus magni ponderis ſtabilita, & *ſecundo typo edita*, tantam famam & exiſtimationem de capacitate & doctrina ei conciliavit, ut civitas Bremenſis anno 1614. eum Syndicum ſuum nominârit, cui obſequia non pauca, & perquam fructuoſa præſtitit. Anno 1628. ab eadem urbe in negotiis magni momenti ad Cæſarem Ferdinandum II. Pragam miſſus fuit, verùm in morbum ibi fatalem incidit, & in flore ætatis ſuæ octavâ Januarii obiit. Corpus ejus 27. ejuſdem menſis Bremam relatum, & in Templo B. M. V. magna cum pompa ſepultum fuit.

Lexicon univerſale Baſileenſe tertiæ editionis.

Ex Commentariis clariſſimi viri J. A. J. Dulman JCti & Senatoris Colon.

Pag. 102. GISBERTI LONGOLII librorum catalogus accuratior Caſpari Burmanni Trajecto erudito hic datur:

Scholia brevia in Def. Eraſmi libellum de civilitate morum puerilium. Coloniæ 1530. in 12. Pariſiis & alibi, quæ laudat Junius in Batavia Cap. XVI. p. 237.

Plauti comœdiæ aliquot ſelectiores, ſcilicet Amphitruo, Aſinaria, Aulularia, ex multis exemplaribus collatis diligentiſſimè recognitæ, unà cum annotationibus ex doctiſſimorum virorum obſervatione. & Omphalii Jacobi Andernaci ſcholiis ad marginem adſcriptis, ex officina Gerardi Moirhii Campenſis apud Collegium Sorboniæ Pariſ. anno 1530. in quarto, & apud Vaſcoſan ibid. anno 1634. Vid. Mattaire Annal. typogr. Part. II. p. 742. & 810. & omnes *Plauti Comœdias* ejúſque opera prodiiſſe Coloniæ anno 1538. docet Fabric. T. 1. Bibl. Latin. Lib. 1. cap. 1.

Hæc ſcholia in Plautum vituperat Barthius ad Stat. Lib. 1. Thebaid. Verſu CCCV.

Philoſtratus de vita Apollonii Thyanei, interprete Alemanno Rhinuccino, ad Græcum exemplum emendatus, adnotationibus etiam ad marginem adjectis, cum Euſebio contra Hieroclem. Coloniæ 1532. in 8vo, cujus editionis cenſura agitur in Giorn. de Letterati T. XXI. p. 385.

Lexicon Græco-Latinum, præter omnes omnium hactenus acceſſiones novo ſupra mille vocabulorum Auctario jam recèns locupletatum. Coloniæ anno 1533. in 8vo.

Adnotationes ad dilucidam claràmque lectionem, quindecim libris Metamorphoſeon P. Ovidii adjecta Coloniæ 1534. & 1538 in 9vo.

Adnotationes in obſcura & difficilia loca Rhetoricorum ad C. Herennium, cum textu & duobus libris Ciceronis de inventione Rhetorica, cum M. Fabii Victorini Rhetoris Commentariis, per Longolium reviſis ibid. 1535. in 8vo.

Inſtitutionis Dialecticæ libri quatuor. Daventriæ 1533.

Scholia in libros elegantiarum Laurentii Vallæ. ibid. 1539. in 8vo.

Concilium Nicænum è Græco Latinè redditum. ibid. 1540 in 8vo. Malè enim vitio typographico apud Revium legitur 1515.

Scholia ad vitas Imperatorum Græcorum Æmilii Probi, appoſitis locis, quos Probus è Thucydide vertit. ibid. 1543. Et *ſcholia* in C. Nepotem extant in editione Francofurtenſi anno 1608 in folio, & in ea, quæ minori forma lucem vidit Leydæ 1642. teſtante Fabricio Tom. I. Biblioth. Latin. Lib. 1. Cap. VI.

Plutarchi aliquot opuſcula moralia, à Longolio primùm Latinè reddita. ibid. an. 1541. in 8vo. Sunt verò hæc: 1. *Num ſeni ſit gerenda Reſpublica?* 2. *De parentum erga liberos amore.* 3. *Cauſarum naturalium liber.* 4. *Diſceptatio, ut ùm ignis an aqua ſit utilior?* 5. *Sciotet magis mirabilia, quam Poetas aſſerere.* 6. *De tribus Reipublicæ generibus, Monarchia, Democratia, & Oligarchia.* 7. *De odio & invidia.*

Dialogus de avibus, quas pulveratrices vocant, & earum nominibus Græcis, Latinis & Germanicis, non minùs feſtivus, quam eruditus, & omnibus ſtudioſis ad intelligendos Poetas maximè utilis. ibid. 1544. in 8vo, ubi circa finem ſtudioſorum aliquot in ejus mortem Epitaphia adjiciuntur, & ipſius Longolii *Carmen elegiacum protrepticum ad bona ſtudia.* In animo quoque habuit de reliquis avibus ſcribere, ſed inſtitutum illud mors præpedivit, notante Geſnero in Bibliotheca.

Ciceronis Epiſtolas ad familiares, cum notis Jodoci

Digitized by Google

Jodoci Badii, Aſcenſii Baptiſtæ Egnatii, Franc. Robortelli, Lud Joannis Scopæ & aliorum, & *Lemmatibus Longolii*. Venet. anno 1554. in folio, Pariſ. 1556. Venet. 1565. & 1586. prodiiſſe affirmat Fabric. Tom. 1. Bibl. Latin. Lib. 1. Cap. VIII. Vid. Valer. Andr. Biblioth. Belg. pag. 337. Swert. Athen. Belg. p. 418. M. Adam vit. Medic. p. XVIII. Revius Hiſtor. Daventr. Lib. III. init. Graev. Orat. in L. Acad. Traject. Natal. Freher. Theatr. Viror. illuſtr. P. III. pag. 1227. & Niceron Memoir. pour ſervir à l'Hiſtoir. des homm. illuſtr. Tom. XVII. pag. 43.

Caſpars Burmanni Trajectum eruditum.

Pag. 103. GODEFRIDUS HAGEN.

Deſinens in annum mundi 1275. *Corrige* in annum Chriſti.

Pag. 107. adde:

GUALTERUS SCHMACKERT Noveſienſis, ab anno 1632. in annum 1651. in Gymnaſio Montano humaniorum & Philoſophiæ Profeſſor, anno 1641. 23. Aprilis promotus ſacræ Theologiæ Licentiatus: anno 1646. 10. Novembris nominatus Canonicus ad ſanctum Severinum; anno 1651. 24tâ Martii electus Decanus Facultatis artium: eodem anno 16. Aprilis Coloniæ obiit.

Ex Commentariis D. Licentiati Blumenberg Profeſſoris Montani.

Pag. 107. inſerendus

GUILIELMUS ALSTORFF Profeſſus in Monaſterio Colonienſi B. M. V. in Sion, Ordinis Ss. Salvatoris, aliàs ſanctæ Birgittæ anno 1667. 23. Octobris fuit ſeptennio Romæ zeloſus Procurator totius Ordinis: in Monaſterio Colonienſi per annos plures Lector, tum Philoſophiæ, tum Theologiæ emeritus; ſubin præfuit Monialibus ad B. Mariæ ad Aquas frigidas, Belgicè *Koude Water*, prope Sylvam Ducis: tandem ab Patribus ex Koude Water in Hoboken migrare coactis poſtulatus, ut ipſorum præeſſet regimini, recuſavit id quidem religioſâ modeſtiâ: verùm ex obedientia id demum oneris aſſumpſit, & ſumma cum vigilantia ad annos triginta adminiſtravit, obiit anno 1723. die 13. Aug. in Hoboken. Scripſit

Sagittas perfectionis, id eſt, ſententias excerptas ex revelationibus Seraphicæ Matris Birgittæ in hunc ordinem pro ſingulis anni diebus redactas, & occurrenti Evangelio adoptatas. Antverp. typo Joannis Robyns in area Domûs profeſſæ Soc. Jeſu anno 1711.

Ex Commentariis Petri Wachtendunck, Monachi Birgittani Profeſſi Coloniæ in Sion.

Pag. 107. inſerendus

GUILIELMUS FABRITIUS HILDANUS Germanus Medico-Chirurgus primò Hildenæ in patria, deinde Coloniæ, tum Marchionis Badenſis & Hachbergenſis, nec non Reipublicæ Bernenſis, noviſſimè rurſus Hildenſis, obiit anno 1634. 14. Februarii, ætatis 74. In lucem prodiêrunt ejus

Obſervationum & curationum chirurgicarum centuria VII.

De conſervanda valetudine, de Thermis Valleſianis, & Acidulis Griesbachienſibus conſilium.

De dyſſenteria liber.

De Lithotomia veſicæ liber.

De gangræna & ſphacelo tractatus.

De Ichore & Meliceria Celſi tractatus.

Epiſtola de nova, rara & admiranda hernia uterina hiſtoria.

De combuſtionibus, quæ oleo, aquâ fervidâ, ferro candente, pulvere tormentario, fulmine, & quâvis aliâ materiâ ignea fiunt, liber.

De vulnere quodam graviſſimo obſervatio & curatio ſingularis.

Tractatus de ſclopetaria curatione.

Epiſtolarum centuria.

Ciſta militaris.

Opera hæc omnia ſimul impreſſa ſunt. Edidit quoque linguâ vernaculâ

Tractatum de præſtantia anatomes.

De miſeria vitæ humanæ.

De Chriſtianorum comeſſandi ratione.

De angina.

Witte Diarium Biographicum.

Pag. 110. inſerendus

HELFRICUS ULRICUS HUNNIUS filius fuit Ægidii Hunnii, inter Lutheranos magni nominis viri, & Superintendentis Wutembergici, ſed Calviniſtarum acerrimi impugnatoris, Helfricus ante cathedram Pandectarum in Guſſana Academia undecim annis magnâ nominis famâ texerat, & jam variis titulis aucto, Conſiliarius Landgravii Haſſiæ, Marpurgi quinquennio Profeſſor codicis, & Pro-Cancellarius Academiæ fuit, unde dimiſſus cum honorifico elogio 1630. 10. Martii, nempe poſt peragratas varias Acatholicorum Academias inter ipſas tenebras lux divinæ gratiæ affulgere homini cœpit, & ipſorum Acatholicorum ſententiis, quas veritas ab invitis extorſit, prædamnatos errores Lutheranos agnovit: quare anno eodem 1630. Philipsburgum cum familia ſeceſſit, reſignatis officiis Catholicam Eccleſiam acceſſit. Sub annum 1632. palàm profeſſus eſt ſe Catholicum Coloniæ in ædibus Præn. D. Cornelii ab Egmondt civis hoſpitis ſui, & practicum Doctorem cauſis ſuſcipiendis agendis fuiſſe patet ex literis Nicolai Fratris anno 1635. Coloniam miſſis, Helfricum omni niſu ad Lutheri ſectam revocare allaborantis, quæ literæ aſſervantur autographæ in Gymnaſii Laurentiani Bibliotheca. Subinde Helfricus invitatur à Trevirenſi Electore Chriſtophoro, abque eodem quà Epiſcopo Spirenſi Conſiliarius creatur, & Cancellariæ Spirenſis Director. Scripſit

Tractatum de tranſactione. Gieſſæ 1615. in 12, 1616. 1618. 1620. in 4to.

De pactis. Gieſſæ in 12mo 1616.

De uſufructu. Gieſſæ in 12mo 1618.

Diſputationes XV. Collegii criminalis. Gieſſæ in 4to 1621.

Variarum reſolutionum juris civilis libros IV, Francofurti ad Treuteleri diſputationes in L. Libros Pandectarum. 1616. 1618. 1620. in 4to.

Diſputationem de homicidio & ejus pœna. *Marpurgi 1625. in 12mo*

In legem : Ne filius pro patre. De privilegiis ſtudioſorum.

Confeſſionem fidei & religionem H. U. Hunnii, omnia ferè religionis Catholicæ capita complectentem. Extat Autographum in Bibl. Gymnaſii Laurent. pp. 92. circa 1630. Heidelbergæ vitiosè impreſſa fuit, quæ, cùm biennio diſtracta eſſet, alteram & auctiorem Coloniæ præſens ædibus Dom. Cornelii ab Egmondt ſpectatiſſimi civis vulgavit hoc titulo:

Invicta prorſus & indiſſolubilia duodecim argumenta, quibus convictus atque conſtrictus, relictâ Lutheranâ ſectâ, Catholicam profitetur fidem Helfricus Ulricus Hunnius Juriſconſultus, & Cancellariæ Epiſcopatûs Spirenſis Director. Editio ſecunda ab Authore recognita. Luci acceſſit *evidens demonſtratio*, quòd archi - hæreſis Lutherana maximâ ſuî parte ex antiquiſſimis hæreſibus conflata ſit. Coloniæ apud Cornelium ab Egmondt 1632. in 12mo pp. 310. In fine adjectum *Encomium Rectoris & Profeſſorum Marpurgenſium*, Hunnio officia reſignanti & abeunti conceſſum 1630. 16. Maji.

Litera Nicolai Hunnii, queis fratrem Helfricum ad Lutheri errores revocare ſatagit : una inſcripta ejuſdem uxori der edlen viel ehr - und tugendreichen Frau Annæ Mariæ, Gemahlin des hochgelehrten Herrn Helfrici Hunnii J. U. Doctoris practici zu Côllen. *Autographa ſunt in Gymn. Laurent.*

XII. præjudicia & reſponſa Lutheranorum & Calviniſtarum de bonorum Eccleſiaſticorum à Proteſtantibus facta invaſione, déque eorum facienda reſtitutione. Annexa *Epiſtola Marci Aurelii Imperatoris ad Regem Siciliæ* collecta & edita ab H. U. Hunnio S. C. Coloniæ 1633. in 4to typis Petri Metternich.

Encyclopædiam juris univerſi H. U. Hunnii. Coloniæ in folio 1654. 1675. in alio indice librorum lego 1657. 1674.

Pag 116. addendus

HENRICUS à DIEST Germanus, Altenâ-Marchicus, Theologiæ Doctor, primùm verbi divini deformati Miniſter Emricenſis, deindè Theologiæ & linguæ Hebraicæ in Gymnaſio Hardevicenſi Profeſſor, demum utriuſque Prof. Daventrienſis. Obiit 1673. 17. Junii, ætatis 78. Inclaruit *Mellificio Catechetico : Theologia Biblica* Enchiridio Theologico, inſtructione ac ratione ſtudii Theologici. Funda Davidis, Analyſi Apocalypſeos. *Grammatica Hebrææ cum Rudimentis Chaldaicis ac Syriacis*, concionibus pœnitentialibus, funebribus, & miſcellaneis Dominicalibus, paſſionalibus, feſtalibus, paradigmaticis, catecheticis, inſtructione de arte concionatoria in quinque priora capita Epiſtolæ ad Romanos, oratione de animæ ſtatu poſt mortem, diſputationibus variis, Belgicè conſiderationibus Theologicis, politiis de ſtatu Belgii fœderati.

Witte Diarium Biographicum.

Pag. 118. HENRICUS FABRITIUS Aquiſgranenſis *adde* Epiſcopus Davalienſis, Suffraganeus Spirenſis.

Pag. 119. inſerendus

HENRICUS GORTHENUS Colonienſis. Hunc diſco ex Editore Bibliothecæ Heilsbronnenſis D. Hockero, qui in ſectione priori codicum chartaceorum Num. 28. refert hunc codicem :

Compendium ſummarum Theologiæ per Fratrem Thomam de Aquino collectum per venerabilem ſacræ paginæ Profeſſorem Magiſtrum Henricum Gorthenum Colonienſem.

Pag. 122. inſerendus

HENRICUS KIRTZER Cochemii naſcitur anno 1705. 19nâ Novembris Abſolutis ſtudiis Confluentiæ, ingreditur Societatem Jesu 1723. 20. Octobris : vota quatuor profeſſus Treviri 1739. 2. Februarii, in qua Univerſitate primùm humaniores literas, tum Philoſophiam biennio docuit: ſubin Coloniæ Eccleſiaſtes Latinus ad Academicos, & quotannis octiduo ſacrâ Ignatianâ aſceſi DD. Eccleſiaſticos & nobiliſſimos civium exercuit. Scripſit

Veritates Chriſtianas ad uſum faciliorem omnium, præſertim juventutis, accommodatas dictiones ad Academicos Gymnaſii Tricoronati habitas à P. Henrico Kirtzer è Societate JEſu. Coloniæ ſumptibus Joannis Werneri van der Poll Bibliopolæ 1744 *in 8vo pp.* 680.

Pag. 124. inſerendus

HENRICUS MAMERANUS Luxemburgenſis, Typographus Colonienſis, Poëta & Philologus, ſcripſit

Gratulatorium carmen in Philippi Regis Angliæ &c. adventu in Germaniam anno 1549. in Angliam verò anno 1554, *in Belgium anno 1555.*

Epithalamium nuptiarum ejuſdem cum Maria, Angliæ Regina. Coloniæ apud Jacobum Soterum. 1555. in 4to.

Strenam Kalendarum Januarii anno 1556. ad amicos, carmine conſcriptam de Leone & Aſino.

Priſca moneta ad hujus noſtri temporis diverſas aliquot nationum monetas ſupputationem, ab ipſo Authore anno 1551. *typis editam, dein etiam à Reinero Budelio Ruræmundenſi in tractatum ſcriptorum de monetis inſertam, Coloniæ anno* 1574. *&* 1591.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 129. HENRICI VENEDIEN *libris adde*

Concionem polemicam, hoc titulo : *Nichtigkeit des ſo genanten Reformirten Nachtmahls*, dictam poſt Theophoriam Mulheimenſem, 1723. impreſſam Coloniæ apud Joannem Engelert in quarto.

Pag. 131. adde

HERIBERTUS BAUCH natus in Sechtem prope Brulam, ſacroſanctæ Theologiæ Licentiatus, primùm Paſtor Bonnæ ad ſanctum Martinum per annos novem, poſtmodum factus Paſtor & Canonicus in Parœcia ſancti Remigii, & reſpe-

ctivè

ctivè Eccleſiâ Archi-Diaconali ad ſanctos Martyres Caſſium & Florentium per annos viginti tres fuit Paſtor vigilantiſſimus, vir verè venerabilis, & omni exceptione major; præfuit etiam Decanatui Borgenſi cum tali exemplo; ut, quotquot ſunt Confratres dictæ Chriſtianitatis, mortuum lugeant, quem vivum tenerrimè venerabantur & amabant; inter cætera commendandus venit ex eo, quòd fundationem piam inſtituerit in favorem pauperum, quos *Hæredes* nominavit, præterea erexit quandam devotionem erga ſanctiſſimum Venerabile Sacramentum quolibet die Jovis cujuslibet menſis ſervandam, quam pariter legato ſtabilivit. Obiit, aut potiùs obdormivit in Domino 30. Jannarii anno 1740, & ſepultus ante ſummum altare.

Pag. 135. HERMANNUS GREFFGENS *adde* HERMANNUS GREVE vel GREFFIN (*ſic Garnefeltius ſcribit*) venit ad Ordinem Cartuſianum anno 1440. vir doctus & devotus, qui ſcripſit *Martyrologium*, quo utimur in Capitulo & alia de viris Sanctorum; obiit anno 1580. quinta Novembris: at Lottley ſcribit eum anno antecedente 1479. 5. Novembris vitâ functum, quod verum cenſet Mörckenſius: certum enim eſt ante diem 30. Aprilis anno 1480. diem extremum obiiſſe: quo tempore Capitulum Generale Cartuſianum inter mortuos Greffginium referebat.

Ex Commentariis D. Michaelis Mörckenſis Cartuſiani Colon.

Pag. 140. inſerendus

HILGERUS de BURGIS Carmelita Colonienſis, Theologus præclarus. Poſtquam Coloniæ multis annis Theologiæ Lectorem & Priorem egiſſet, anno 1440. eligitur à Theodorico ex Comitibus de Moerſa, Archi-Epiſcopo Colonienſi Confeſſarius & Conſiliarius. Anno 1447. ſub Nicolao Papa V. creatur Epiſcopus Eccleſiæ Buduanenſis, quæ Eccleſia tunc vacabat per obitum R. P. & D. Bulgeri de Burgis &c. Carmelitæ Leodienſis, Suffraganei Leodienſis, quem illo anno 23 Decembris obiiſſe, & Leodii coram ſummo altari ſub marmoreo tumulo ſepultum teſtantur iſtius Carmeli monumenta. Eodem anno aſſumitur à præfato Theodorico pro adminiſtrandis Pontificalibus per Civitatem & Archi-Diœceſin Colonienſem. Effigies ejus depicta cernitur in Monaſterio Colonienſi, cum hac ſubſcriptione:

R. D. HILGERUS, Epiſcopus Buduanenſis, Suffraganeus Colonienſis.

Obiit anno 1452. Leodii in Eccleſia Ordinis ſui in choro ante majorem aram inter iſtius Cœnobii Epiſcopos ſepultus, ubi etiam ad inſtantiam Antiſtitis Leodienſis Pontificalia adminiſtravit, quocirca Leodienſes ipſum quoque inter ſuos Suffraganeos numerant. Scripſit

Commentaria in omnes Epiſtolas S. Pauli MS. in Bibliotheca Carmelitarum Coloniæ Agripp. teſte Foppens in Bibliotheca Belgica. Heiſter de Suffraganeis Colonienſ. Broelmannus. Commentarii Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 151. JACOBUS MOSANDER *adde* Decanus ruralis erat ante annum 1569, quo Ordinem Cartuſianum Coloniæ ingreſſus eſt una cum Joanne Trevirenſi Decano ſancti Paulini: uterque anno proximo 1670 23 Novembris feſto die ſancti Clementis Papæ & Martyris inſtitutum Cartuſianum profeſſi ſunt, quod in *Comment. MS.* de ſe ipſo adnotavit Joannes, poſt Prior domûs Colonienſis; unde corrigendus Petrejus ingreſſum anno 1570 adſcribens.

Ex Commentariis Michaelis Mörckenſis Cartuſ. Colon.

Pag. 151. inſerendus

JACOBUS NUTTEN naſcitur apud Aquas-Grani anno 1707. 10. Martii, ibidem artibus humanioribus & Sophiæ profanæ ſcientiis excultus, ambit Societatem Jesu, interque ejus Novitios Treviri admittitur anno 1725. die 18. Octobris. Quatuor votis Profeſſorum adſtringit ſe Marcoduri anno 1741. IV. Nonas Februarii. Modò in Aquenſi Collegio Sodalitium DD. Civium regit, Catecheſin publicam habet, confeſſionibus externorum & ſociorum audiendis, & rebus ſpiritualibus moderandis præfectus. Scripſit

Vollkommene Lebens-Arth einer Gott liebenden Seele, vvorin ſie unter dem Nahmen der Hagiophile angeführet vvird ihr tägliches Leben nach gegründeter Vollkommenheit einzurichten. Gedruckt zu Cöllen bey Johan Wilhelm Huiſch 1740. in 8vo pp. 271. Editio ejuſdem ſecunda 1746. in 8vo auctior pp 437. eodem prælo.

Pag. 152. inſerendus

JACOBUS RHENTFERD naſcitur anno 1664 Mulhemii ad Rhenum in Ducatu Montenſi. Fundamenta literarum Moerſæ jecit, inde Swertam, ubi Hebraica didicit, tum Hammonam, demum Groningam migrat. Cogitabat ea in urbe ſe dedere in diſciplinam Mareſii, ſed, cùm eò appelleret, luctantem cum morte reperit, & ab Altinghio paris famæ Magiſtro inſtitutus, penè filii loco habitus fuit. Peragratâ Hollandiâ, anno 1678. creatur Rector Latinæ Palæſtræ Franekeræ, impetratâ inſuper facultate Orientales linguas Candidatis explicandi. Anno 1680. Amſtelodamum abiit eo fine, ut à Rabbino, quem & ſuo ære nutriebat, pleniorem notitiam Hebraicorum conſequeretur. Anno 1682. defertur eidem cathedra Orientalium linguarum ab Franekerania, quam triginta annis ornavit magnâ celebritate nominis. Moritur cœlebs anno 1712. Diſſertationes, quas plurimas prælo uno edere meditabatur, has viderunt poſteri:

De decem otioſis Synagogæ.

De antiquitate characteris hodierni Judaici.

Syntagma diſſertationum Theologico-Philologicarum de ſtilo N. T.

Periculum Palmyrenum.

Periculum Phœnicium.

Obſervationes ſelecta ad loca N. T.

Ebrea rudimenta Grammaticæ harmonicæ linguarum Orientalium.

Periculum criticum in loca depravata, deperdita & vexata Euſebii Cæſarii & Hieronymi Andala.

Oratio funebris Jacobi Rhenferden.

Allgemeines hiſtoriſches Lexicon Leipzig 1742. Tom. IV. p. 62.

Pag. 155. inſerendus

JACOBUS TIMÆUS Amorsfordius, Diœceſis Ultrajectinæ, erat annis 1473. & 1478. primo ſemeſtri electus Decanus à Facultate artium Univerſitatis Colonienſis, ſubin ſacræ Theologiæ Doctor, & Decanus XCII. ab eadem ſacra Facultate Colonienſi eligitur anno 1492. die tertiâ Julii, jam tum Rector Parochialis Eccleſiæ ſancti Joannis Baptiſtæ, & Regens Burſæ Laurentianæ. Scripſit

Commentaria in Ariſtotelem de generatione & corruptione, in Meteora, typo Henrici Quentel anno 1497.

Illuſtris Rudolphus Langius Canonicus Monaſterienſis hoc ei Epitaphium poſuit:

Hunc terris Amsforda dedit virtutis Alumnum,
Doctrinæ columen: nunc tenet aſtra pius.

Foppens Bibliotheca Belgica. Annales Facultatis artium & Theologiæ Colon. Burmanni Trajectum eruditum. Swertius. Geſnerus.

Pag. 155. inſerendus

JACOBUS THEODARDUS SARTORIUS, Bolſwardienſis Friſius, Paſtor Eccleſiæ Durſtenſis in Veſta Recklinghuſana. Edidit

Epitomen concionum Joannis Oſorii è Societate JEſu in dies Dominicos & feſtos. Coloniæ 1598. & 1613. in 8vo.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 155. inſerendus

JACOBUS TOLLIUS Duisburgi in Ducatu Cliviæ Profeſſor fuit, in Philoſophicis & Chimicis non mediocriter verſatus, qui ad plures abiit anno 1696. Reliquit orbi literario

Inſignia itineris Italici.
Epiſtolas itinerarias poſthumas.
Manuductionem ad cœlum chimicum.
Fortuita ſive varias obſervationes criticas.
Notas in Lucianum.
Ex Commentariis clariſſimi D. I. A. I. Dulman JC. Acta eruditorum.

Pag. 155. inſerendus

JACOBUS à TRIEST Noviomagus, Gelder, ſacræ Theologiæ Licentiatus, & Juridici Collegii Coronatum apud Agrippinenſes Rector, vir naturâ mitis, moribus candidus, ingenio feſtivus atque urbanus. Edidit

Epigrammatum moralium Libros III. Coloniæ typis Antonii Bequer 1600.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 156. inſerendus

JOACHIMUS STEINHAWER, Græcè Lithotomos dici maluit, Duſſeldorpii florentem tum ſcholam rexit circa annum 1585. Magiſter. Circumfertur ejus

Grammatica Latina, Syntaxis & Poëſis, methodo ad captum puerilem accommodatiore diſpoſita. Lugduni-Batav. 1604. in 8vo & aliàs alibi.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 158. adde

JOANNES ADOLPHUS Baro de Wallbot-Baſſenheim. Addenda poſt ea verba: *In Conventu Fratrum Recollectorum* anno 1703. die 22. Martii catharrho apoplectico correptus à die 16ta Martii. Interim Eccleſiæ Catholicæ Sacramentis munitus, deceſſit, & haud modicâ pompâ funebri tumulatus fuit in Domo Capitulari Fratrum Recollectorum ad latus Evangelii: comitantibus Marchione D'Allegre Gallorum Generali & pleriſque Officialibus tædas ardentes manu geſtantibus ſub veſperam. Inductus fuerat captivus die 15tâ Martii à milite Gallo, ſub titulo *Circuli Burgundici palliate*, & ſpondente pro perſona Baſſenheimii Magiſtratu Bonnenſi ad Conventum Recollectorum divertere permiſſus fuerat.

Pag. 158. inſerendus

JOANNES AFFELMANNUS ad lucem venit Suſati Patre Henrico von Affeln urbis Senatore anno 1588. Ingenuis artibus & diſciplinis liberalibus primùm in patria, tum Tremoniæ, Corbaci, Lippiæ, demum anno 1603. Marpurgum appulſus imbutus fuit, ubi, cùm 1605. reformatio Calviniana introduceretur, migravit Gieſſam cum Profeſſoribus Winckelmanno & Mentzero. Anno 1607. Roſtockium profectus, biennio poſt gradum Doctoris & cathedram Theologicam obtinuit; obiit 1624. 24. Februarii.

Scripſit varia pro tutanda ſecta Lutherana contra Calvinicolas & Catholicos, quæ recenſet *Freherus* in Theatro, *Witte* in Memoriis Theologicis, *Lexicon Baſileenſe* editionis tertiæ anno 1742.

Pag. 161. inſerendus

JOANNES BEETZ Brabantus, è vico cognomine prope Thenas ortus, Ordinem Carmelitarum in patria profeſſus, fuit ſubinde Doctor Colonienſis, ubi, poſtquam annos multos docuiſſet, & Godefridus de Loe Fundator & primus Regens ſtudii Lovanienſis ex Univerſitate Colonienſi accerſitus deceſſiſſet anno 1469, ſuffectus fuit ſecundus in Carmelo Lovanienſi Legens & actualis Theologiæ Profeſſor. Obiit demum in Conventu patrio Thenenſi anno 1476. 6. Junii, ſepultus in choro, hoc epitaphio:

Hîc jacet inhumatus Venerandus Pater Magiſter JOANNES de BEETZ, ſacræ paginæ Profeſſor, eximius Regens ac ordinarius Legens in Theologica Facultate Lovanii, qui obiit anno 1480. 6. Junii.

Scripſit

Scripſit *in Epiſtolam Pauli ad Romanos Lib. I.*

De Ss. Sacramento Altaris Lib. I.

Sermones de tempore & Sanctis, Lib. II.

Quæſtiones varias diſputatas, Lib. I.

De Paſſione Domini Lib. I.

In præcepta Decalogi Lib. I Lovanii typo Ægidii von der Neerſtraten.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tovvis Carmelitarum Provincialis. Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 163. inferendus

JOANNES BRUGMANNUS Kempenſis (ex eodem oppido Archi-Diœceſis Colonienſis, è quo Thomas Kempenſis quin & hujus coævus) fuit Ordinis Minorum celeberrimi nominis Eccleſiaſtes, & in Conventu Audomarenſi ſacræ Theologiæ Lector. Vixit inter Batavos, & Nobilium ibi factiones *Hams & Aſells* (vulgò Haex ſive Houckx & Cabelliau) compoſuit, à cujus facundia manavit proverbium Flandricum: *Al cond ghy Praeten als Brugman?* Obiit Noviomagi 1473. Scripſit

Vitam S Lyduvina ſive Lidvvigis, Batavis Lydevvyds Virginis Schiedamenſis, editam Schiedami 1498. in 4to, & ad diem XIV. Aprilis apud *Surium*, & apud Hagiographos Antverpienſes è Soc. Jesu.

Conſiderationes ejuſdem de paſſione Domini laudat Joannes Manburnus, Author Roſeti exercitiorum ſpiritualium.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 163. JOANNES BUXTORFF Camenas Weſtphalus in Veſta *corrige duplicem errorem:* Camen vicus eſt in Comitatu Marcano, qui eſt in Circulo Weſtphalico: at non in Ducatu ſic dicto, nec in Veſta.

Pag. 166. inferendus

JOANNES CLAUBERG naſcitur Solingæ, quæ fabricandorum armorum ſolertiâ orienti & occidenti ſoli notiſſima civitas In Ducatu Montenſi anno CIƆCICXXII. ad diem VI. Kalend. Martii Patre Joanne Claubergio, Seniore Eccleſiæ Solingenſis, Matre Catharinâ Caſpars. Prima literarum tirocinia domi, tum Coloniæ didicit, ſed ne religionis Catholicæ odore afflaretur, Mœrſam in diſciplinam Davidis Riſmanni traditur. Emancipatus Bremam ſe contulit, & clariſſimorum Magiſtrorum ductu in Philologica & Theologica Orientalium & noſtratium pernoſcenda incubuit. Inde Groningam Friſiorum profectus, eadem ſtudia ſub optimis Doctoribus perfecit. Ea his Gymnaſiis luculento teſtimonio undequaquè munitus, Galliám & Angliam veterum exemplo luſtravit: jámque fama aliqua comparata ab Ludovico Henrico Naſſovio evocatur Herbornam ad Philoſophiam, tum ad Theologiam extra ordinem docendam CIƆIƆCXLIX. ad D. Kalendas Martii. Biennio abhinc Duisburgum evocatur ad profeſſionem Philoſophiæ & ſcholarum Gymnaſii moderamen ab Primoribus loci, approbante Sereniſſimo Electore Neoburgico.

Collegii Academici ſupremam præfecturam iterum geſſit Magnificus Rector. Uxorem domum deduxit lectiſſimam Matronam Catharinam Mercatoris filiam celeberrimi Geographi Gerardi Mercatoris abneptem, è qua conjuge filium & filias quinque procreavit. Obiit anno MDCLXVI. pridie Kalend. Februar. Scripſit, quæ ſeparatim antea, & anno 1691. conjunctim edita fuêre in quarto ea Typographia Amſtelodamenſi P. & I. Blaeu, curâ Joannis Theodori Schalbruchii. Cui editioni præmittitur vita Joannis Claubergii, ſcripta ab Chriſtiano Henninio in Duisburgenſi Academia hiſtoriarum eloquentiæ & linguæ Græcæ Profeſſore.

Phyſica contracta.

Diſputationes phyſica.

Theoria corporum viventium.

Conjunctio animæ & corporis.

Metaphyſica de ente cum notis.

Paraphraſis in meditationes Carteſii.

Notæ breves in Carteſii principia Philoſophiæ, nunc primùm edita.

Exercitationes centum de cognitione DEI & noſtri.

Logica vetus & nova.

Logica contracta.

Defenſio Carteſiana.

Dubitatio Carteſiana.

Differentia Carteſianam inter & vulgarem Philoſophiam.

Exercitationes & Epiſtolæ Joannis Claubergii & Tobiæ Andreæ varii argumenti nunc primùm edita.

Index locupletiſſimus.

Ex præfatione operibus præfixa.

Pag. 167. JOANNES DINGENS *ſupple* Gatnefeltus Dingens, & Antverpienſem ſcribit, Melius Lottley Dingens & Middelburgenſem ſcribit, ejuſdémque religioſam converſationem graphicè deſcribit: Hic, quia cognitionem rei majorem habuit, Môrckenſii judicio fidem meretur. Ordinem Cartuſianum profeſſus eſt 30. Januarii 1607; mortuus eſt in Cartuſia Santenſi Vicarius 7. Julii 1636.

Ex Commentariis D. Mich. Môrckenſii Cartuſiani Colon.

Pag. 170. inferendus

JOANNES FREITAGUS Clivus (non Belga, ùt errat Witte in Diario Biographico) Veſalienſis, medicinæ Doctor, ejuſdémque Profeſſor Helmſtadienſis, inde Archiater aulicus Oſnabrugenſis, poſtremò Academiæ Profeſſor in Academia Groningenſi; obiit anno 1641. 5. Februarii, ætatis 59. Scripſit

Libros IV. de recta purgandi methodo.

De noctibus atticis, ſive de abuſu medicinæ.

De opii natura tractatus.

Conſilio de nova phthiſin curandi ratione.

Conſultatione de Lithotomia, ſive calculi veſicæ ſectione.

De paradoxis & erroribus contra Joannem Sperlingium libro.

De refutatione novæ ſectæ Sennerto-Paracelſicæ.

De

De diſputationibus, de calidi innati eſſentia.
De formarum origine.
De morbis ſubſtantia, & cognatis quaſtionibus.
De oratione, de perſona & officio Pharmacopai, & pharmacopolio ejus rectè inſtituendo.

Witte Diarium Biographicum.

Pag. 170. adde Epitaphium JOANNIS FRIDERICI KARG, qui in Eccleſia Parochiali ſancti Martini Bonnæ ante pedem ſummæ aræ eſt inhumatus.

EPITAPHIUM.

In memoriam Reverendiſſimi, Illuſtriſſimi ac Eximii D. JOANNIS FRIDERICI KARG L. B. à Bebenburg, D. in Kirchsletten, Abbatis in Monte S. Michaëlis in periculo maris, Sereniſſimi ac Reverendiſſimi Domini Joſephi Clementis Archi-Epiſcopi & Electoris Colonienſis Miniſtri ſtatûs & ſupremi Cancellarii, qui ſuo licèt nomine ſatìs clarus, quantus vir fuerit in rebus agendis, juſtitia ac dexteritas, legationes &c. ac plurima ardua feliciter abſoluta negotia demonſtrant, quíque de Principe ſuo glorioſis exantlatis laboribus optimè meritus, piè in Domino obdormivit ultimâ Novemb. anni 1719, ætatis 72, Hæres & Legatarius. Altare majus hujus Eccleſiæ & monumentum hoc F.F.

Pag. 172. inſerendus

JOANNES GABRIEL VON DER KETTEN naſcitur Coloniæ anno 1673. 12. Auguſti Patre expertiſſimo viro Everhardo von der Ketten medicinæ Doctore, Profeſſore publico & ordinario, Electorum Colon. & Palatin. & aliorum Principum Archiatro, Senatore Colonienſi, virorum Magiſtro Ædil. ſancti Petri, Matre Agnete Blomendalliâ. Abſolutis ſtudiis obtinuit præbendam in Eccleſia Collegiata Canonicorum ſancti Georgii anno 1704. Sabbato 2. Octobris, ubi & obiit Canonicus ſenior anno 1746. 19. Martii, ſepultus ad ſanctæ Agathæ. Scripſit

1. *Der groſſe Obſt- und Blumen-Garten auserleſener andächtiger Catholiſcher Gebetter, cum 26. iconibus. Colonia apud Conradum Randerath 1706. in 8vo majore.*

2. *Das groſſe Stamm- und Wapen-Buch der freyer Reichs-Stadt Cöllen, in welchem ſich befinden die Stamm-Tafelen und Wapen deren fürnehmſten Familien, ſo in ſelbiger geweſen, und ſich noch befinden, aus allen Schrifften und Archiven zuſammen getragen, in folio vier dicker Bånd. Extat MS. apud clariſſimos Dominos Canonicos von der Ketten Authoris ex fratre Nepotes.*

3. *Der kleine Wald der freyen Reichs-Stadt Cöllen, in welchem ſich befinden einige Stamm-Bâum deren Côllniſchen Familien betreffend, aus den Genealogiis und Wapen-Bücheren zuſammen getragen durch J. G. von der Ketten &c. MS. in 4to zwey Theil apud eoſdem Canonicos.*

Pag. 179. inſerendus

JOANNES HAICKSTEIN Colonienſis, Ordinis ſenatorii, Parentibus Severino Haickſtein & Annâ Pfingſthorns prognatus, Ordinem Cartuſienſem Coloniæ ingreſſus anno 1593, & poſt duos circiter menſes 14. Octobris Ordinis habitu inveſtitus, altero anno 1594. 15. Octobris religionem profeſſus eſt. Paucis poſt annis à Reverendo Patre Generali Ordinis arceſſitus ad Cartuſiam majorem ibidem anno 1599. Sacerdotio initiatus, primitias celebravit 29. Septembris die S. Michaëli Archangelo ſacrâ. Tum anno 1601. profectus in Italiam, mortuus eſt Romæ 5. Octobris. De quo Hippolytus Marraccius in Bibliotheca Mariana part. 1. pag. 736. Vir literis & religioſâ pietate clarus tranſtulit ex idiomate Gallico in Latinum Ludovici Richeomi Societ. JESU Theologi *Peregrinum Lauretanum votum Deiparæ Virginis nuncupatum exſolventem &c.* & *Coloniæ publico bono in lucem evulgavit anno à plenitudine temporis 1612, quo enitebat.* Ergo liber eſt poſthumus, quia anno 1601. Romæ obierat. Habuit hic fratrem juniorem Wilhelmum Haickſtein anno 1599, hac in domo religionem profeſſum virum pium & religioſum, cujus nomen eſt in benedictione. Horum Mater in domo hac quoque ſepeliri voluit, & ſepulta eſt in ſacriſtia ante altare ſanctæ Annæ, ùt conſtat ex epitaphio lapidi ſepulchrali inciſo:

Anno Domini 1634. die nonâ Martii obiit honeſta & virtuoſa Matrona ANNA PFINGSTHORNS, relicta Vidua ornatiſſimi Viri D. SEVERINI HAICKSTEIN, magna Domûs S. Barbaræ Benefactrix, Mater duorum Patrum Cartuſianorum Domûs hujus profeſſorum, cujus anima requieſcat in pace, Amen.

Ex Commentariis Michaelis Mörckenſis Cartuſiani Colonienſis.

* * * *

Pag.

Pag. 181. inſerendus

JOANNES HOST à ROMBERCH Kyrſpenſis à patria etiam aliquando dictus, nempe ex originis ſuæ loco Weſtphaliæ oppido Kyrſpen, ut quibuſdam *Joannes Hoſtus*, aliis *Joannes Romberch*, vel etiam *Joannes Kyrſpenſis* ſit, qui unus & idem eſt Joannes Hoſt de Romberch vernaculè dicendus. Is exeunte circiter ſæculo XV. natus, & circa annum MD. Ordinem Prædicat. Col. Agrip. amplexus & profeſſus, Joannem Menſingum, de quo nos anno ſuperiori, Ulmæ audivit, & Magiſtrum habuit. Tum in Italiam profectus, Venetiis, Romæ ac Bononiæ ſtudia proſecutus eſt: cúmque divinis ille humanioribúsque inſtructus eſſet diſciplinis, plurima in lucem emiſit ingenii ſui monumenta, ſed & mitus efferbuit in ejus pectore fidei tuendæ ardor, quem occaſione datâ contra Lutheranum erumpens eâ tempeſtate virus exercuit: plura enim tum adversùs Hæreticos & ſua profudit, & in lucem emiſit aliena. Anno MDXX. à Magiſtro Ordinis Garſia de Loayra Baccalaureus promotus eſt: nec dubium, quin ad magiſterium poſtea aſcenderit. Quando verò diem obierit ſuum, hactenus mihi incompertum; ſed annum MDXXXIII. ſupergreſſum eſſe certum, qui tum operibus prælo dandis diligenter incumbebat. Hæc autem ſunt vel ſua vel aliorum, ſed ejus curis excuſa.

1. *Congeſtorium artificioſa memoria R. P. F. Joannis Romberch de Kyrſpe regularis obſervantia Prædicatoria apud cœtum Agrippinenſem, omnium de memoria præceptiones aggregatim complectens.* Quod opus Author tum juvenis abſolviſſe ſe dicit die Martis infra (id eſt, intrà) octavam ſancti Martini Epiſcopi anno MDXIII, quo die illud ex Kyrdorp dicat, & mittit Joanni Grevenbroch artium, Philoſophiæ & medicinæ Baccalaureo Academiæ Colonienſis, cujus inſtantiâ illud compoſuit.

Idem poſtea recognitum edidit anno 1520, & Magiſtro Ordinis Garſia de Loayra nuncupavit. In epiſtola nuncupatoria dicit ſe degiſſe Coloniæ, Ulmæ, Romæ, Bononiæ & Venetiis, & eodem anno MDXX. à Magiſtro Ordinis Baccalaureum promotum.

Prodiit iterum Venetiis Melchioris Seſſa 1533. menſe Julio in 8vo charact. Goth. cum figuris ligneis pp. 205. quæ editio apud noſtros Pariſienſes ad S. Honorati.

2. *J. Borchardi Alemanni Ordinis Prædicatorum de deſcriptione Terræ ſanctæ.* Venetiis Joannis Tacuini de Tridino anno 1519. in 8vo charactere Gothico.

Hoc opus ante ducentos & ampliùs annos deliteſcens, quod à Chryſoſtomo de Caſati Gymnaſii Bononienſis Regente, de quo poſtea, ad annum 1518. acceperat, è tenebris primus eruit, & juris publici fecit, Prioríque Provinciali Teutoniæ Everhardo de Clivis nuncupavit. In epiſtola nuncupatoria nonnulla ſancti Thomæ de Aquino, Alberti Magni, & Roberti Holtzot Angli à ſe caſtigatiſſima propediem edenda promittebat.

3. *Alberti Magni Commentaria in Ethica Ariſtotelis à Kyrſpenſi diligenter ad codices MS. recognita.* Venetiis 1520. in folio. Extat Romæ in Barber. & Pariſ. in Genovef. De ea editione legendus Thomas Hyde in Bibl. Bodley pag. 14. 6.

4. *Joannis Fabri Epiſcopi Vienneniſis, de quo poſtea ad 1541, opus de Sacerdotio contra Lutherum Kyrſpenſis edidit Coloniæ 1523. in folio.* Quæ editio extat Inſulis apud noſtros. Titulum indidit Malleus, uti ipſemet refert in epiſtola ad Lectorem opuſculi Joannis Menſingi, de quo anno ſuperiori de Sacerdotio Chriſti Evangelico, quod edendum curavit.

5. *Ejuſdem Fabri opus hoc titulo: Antilogiarum Martini Lutheri Babylonia, accuravit & edidit Auguſtæ Vindel. 1530.*

6. *Oratio de dignitate & officio Sacerdotum* hanc Fratrueli ſuo Joanni Hoſt. Oneckinck Ludenſchedenſi anno 1529. die 28. Auguſti miſerat, & poſtea Thomæ Campegio Epiſcopo Feltrenſi die 12. Januarii 1531. ſtilo veteri nuncupavit ac edidit Coloniæ 1532. in 8vo.

In illa epiſtola nuncupatoria ſe Venetiis, Romæ ac Bononiæ ſtuduiſſe aſſerit, & Campegium alloquens hæc habet: " Nec reor impræſentiarum " hoſce labores ulli prorſus conſecrandos, quam " tibi inclitæ civitatis Bononiæ Archi-Diacono & " magno Cancellario, ut tantæ Academiæ uni- " verſalium ſtudiorum matris anteſignanum ex " me, quem olim in ſacris literis erudivit, fru- " ctum, ſi quis præſtari poſſit, accipias &c. hanc " verò orationem edidit unà cum opuſculo de Sa- " cerdotio Evangelico laudati Menſingi.

7. *De ratione confitendi.* Hoc opuſculum apud Cartuſianos Colonienſes extat inter codices MSs. n. 166. ſignatum, & à me anno 1671. die 14. Junii viſum. Sic Jacobus Quetif noſter.

8. *Dionyſii Carthuſiani compendium Theologiæ, ſive commentatio Theologica 159. concluſionibus diſtincta*, quod opus è Colonia die XVI Januarii anno 1531. ſtilo veteri *Georgio Lubuziano, & Ratzburgenſis Eccleſiarum Epiſcopo Kyrſpenſis nuncupavit & edidit Coloniæ anno 1532.* In epiſtola nuncupatoria dicit, amicos ſibi devinctiſſimos habuiſſe Campegium mox laudatum, Joannem Fabri Epiſcopum Viennenſem, & Doctorem Conradum Vimpinenſem à Fragis.

Hujus Scriptoris meminit Poſſevinus, ſed Ordinis Prædicatorum fuiſſe ſilet, laudant etiam Luſitanus & Altamura, ſed corruptè agnomen ſcribunt Romberch Riſpenſis. Luſitanus pejus hallucinatur, cùm ad annum 1320. florentem exhibet, & eo anno Venetiis imprimendis quæſtionibus Joannis de Janduno in octo libros Phyſicorum invigilantem, neque enim ignorabat Luſitanus artem typographicam non natam circa annum 1440, unde typorum erratum apud Luſitanum irrepſiſſe cenſeo, & pro 1320. legendum 1520, ad id ſi attendiſſet Altamura, hunc Joannem non collocâſſet ad annum 1314. duobus ſolidis ſæculis, & ampliùs poſteriorem.

Ex Echardo & Quetifio Scriptores Ordinis Prædicatorum Tomo II. pag. 88. quibus addo ſequentem libellum in Cartuſiæ Colon. Bibliotheca extantem.

9. *Determinatio miſcellanea Theologica quæſtionis, habita in publica concione Coloniæ ſub feriis Saturnalitiis, in qua differitur ex Ss. eloquiis, de lege Evangelica, de libertate Chriſtiana, de fide Catholica, de operatione neceſſaria, Authore Joan. Hoſt a Romberch Kyrſpenſi. Coloniæ 1532. apud Heronem Alopecium in 4to.*

Deinde libellus n. 6. laudatus, denuò Coloniæ excuſus fuit anno 1681. in 1610 apud Petrum Ketteler, induſtriâ Theodori Menſinck miſſionis Belgicæ Presbytero, ſub titulo: Novi Teſtamenti Sacerdotium.

Tertiò, *Kyrſpen* non eſt vicus Ducatûs Weſtphaliæ, ùt Echardus & Quetif ſentiunt, ſed Ducatûs Montenſis, ſpectantis ad Archi-Diœceſis Colon. ſpiritualem juriſdictionem.

Pag. 187. inſerendus

JOANNES MATTENBURGIUS Germanus, Munda-Weſtphalus, primùm in ſchola Caſſelenſi Con-Rector, deinde medicinæ Doctor, tum Poliater, Senator Gothanus, ac Gymnaſii Inſpector, obiit anno 1631, ætatis 81. Reliquit

Tractatum de hydrope, ejúsque ſpeciebus.

Witte Diarium Biographicum.

Pag. 187. inſerendus

JOANNES MICHAELIS Germanus, Suſato-Weſtphalus, Philoſophiæ & medicinæ Doctor Therapeut. Profeſſor Lipſiæ, ſenior Archiater Elect. & Ducalis Saxonicus, obiit 1667. 29. Novembr. ætatis 61. Scripſit

Caravantis practicam chymicam.

Oſtvvaldi Grollii Caſilicam chymicam.

Tract. de natura Tincturæ Bezoarticæ.

Diſputationes ſub ipſius præſidio habitas de ſudore. De phrenitide. De Quartana. De Variis ſeu Arthritide. De vaga Scorbutica. De morbis ab incantatione & veneficiis oriundis. De cholera. De pica. De affectu hypochondriaco. De catarrho. De roſa, ſeu vere ac legitimo Eryſipelate, &c.

Witte Diarium Biographicum.

Pag. 188. JOAN. MICH. von der KETTEN *vitæ adde:* Ingreſſus Ordinem anno 1674. nonâ Maji, profeſſus anno 1675. 5. Junii, vixit annos 76, menſes 6, *corrige* 4: natus enim eſt 1649. 10. non. 15. Septembr.

Libros adde:

3. *Salium Poeticorum miſcellaneorum Centuriæ triginta ſeptem, in duas partes diſpartita: quarum prior pars centurias XVII, poſterior XX. continet. ſtilo ligato, metrice variè in 4to MSs. Accedunt eodem ſtilo ligato* Centuria *tredecim MSs. in 4to.*

4. *Apelles Epigrammaticus in honorem Sancti quovis die occurrentis, ſacri Epigrammatis quotidianam lineam ducens. Pars I. continent ſex priores menſes. Pars II. ſex poſteriores in 4to MSs. Præmittitur Diſcurſus pravius & ſuccinctus de re epigrammatica, omnia diſtichis Latinis.*

Extant hi duo MSs. apud Clariſſimos Dominos Canonicos von der Ketten ex fratre nepotes, brèv, ùt ſperatur, publici juris hæc Patrui monumenta daturos.

5. *Matthiæ Caſimiri Sarbievii Soc. JEſu Opera poſthuma, artem poeticam concernentia, in tres partes diviſa, nunc primùm luci data (danda) operâ & curis R. P. Joannis Michaelis von der Ketten, Ordinis S. Salvatoris, vulgò S. Brigittæ, in 4to: Tomi tres manuſcripti.*

Pars prima complectitur libros IX. de perfecta Poeſi (Alegambe & Sotuellum imperfectè hos libros recenſentem eruditâ præfatione caſtigat D. von der Ketten) Lib. I. de acuto & arguto. Lib. III. de characteribus lyricis. Lib. I. de virtutibus & vitiis carminis elegiaci.

Pars ſecunda complectitur Deos gentium.

Pars tertia Poemata poſthuma Sarbievii.

Lechiadem ejuſdem quantâ diligentiâ quæſitam nanciſci non potuit D. von der Ketten, poſt accuratiſſimam præfationem ſubjungitur vita Sarbievii longè accuratior & plenior præ Sotuelli epitome.

Clariſſimus Adnotator & Crites J. M. von der Ketten, dum viveret, hoc dono volens lubens auxit Bibliothecam Collegii Colon. S. J. in qua etiamnum extat MS.

Pag. 188. inſerendus

JOANNES NEEVIUS, vulgò NEEFS Mechlinienſis, Ordinis Eremitarum ſancti Auguſtini, ſacræ Theologiæ Baccalaureus, ſuis non uno in loco, Haſſeleti Eburonum toto novennio Antverpiæ, Mechliniæ, & alibi Prioris munere præfuit Ordini verò univerſo per Belgium ſive Provinciam Colonienſem titulo Definitoris ac Provincialis anno 1625. Vir facili, commodo & affabili ingenio; obiit Mechliniæ octuagenarius 28. Junii anno 1656. Scripſit

Eremum Auguſtinianam, floribus honoris & ſanctitatis vernantem. Tractat autem hoc libro de Eremitis ſub veteri & nova lege, de Ordinis Eremitarum S. Auguſtini inſtitutione, approbatione & propagatione; de vita S. Auguſtini, & aliorum in eo Ordine ſanctitate illuſtrium. Lovanii typis Haſtenii 1638. in 4to.

Idiomate vernaculo: De frequenti & fructuoſo Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharíſtiæ uſu, cum appendice: de ſodalitatibus & indulgentiis.

Vitam S. Monicæ. Antverpiæ 1628.

Horologium monaſticæ perfectionis. Lovanii anno 1630.

De Tertiariis Ordinis ſancti Auguſtini. Antverpiæ 1632.

Teſtamentum Chriſti Salvatoris, Flandricè.

Regulam ſancti Auguſtini, cum explicatione trium votorum.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 188. inſerendus

JOANNES NIELLIUS natus Weſaliæ Clivorum anno 1571. die 29. Octobris, Marpurgi Cattorum jura didicit docuítque; obiit præmaturè Caſellis anno 1597. V. Idus Januarii, annum ætatis vix egreſſus vigeſimum quintum. Scripſit

Controverſias juris feudalis, diſputationibus XI. enucleatas. Marpurgi anno 1596. & 1615. in quarto.

Controverſias Juris Juſtinianai, ad inſtitutiones juris, diſputationibus XXXVI. enucleatas. Opus poſthumum. Francof. 1613. in 4to.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag.

Pag. 190. inſerendus

JOANNES OLEARUS Germanus, Veſalia-Clivenſis, heterodoxæ Theologiæ Doctor, hujus & Hebraicæ linguæ Profeſſor Helmſtadienſis, hinc Paſtor ac Superintendens Halenſis, obiit 1623. 26. Januarii, ætatis 77. Luci publicæ dedit

Diſputationum Theologicarum partes duas.

Inſtitutionem Principis Chriſtiani ex Agapiti tabula.

Orationes varias.

Jonam Prophetam, cum annotationibus.

Depulſionem criminationum pagellæ Carboſtana.

De exorciſmo contra Anslingum.

Germanicè. De Imperio Germanico.

Deſignationem plus quàm 200. errorum Calvinianorum.

Monitum pro abominatione Calviniſtarum.

Conciones diverſas.

Henningus Witte in Diario Biograph.

Pag. 194. inſerendus

JOANNES PUPPER Gochæ in Clivia natus, Sacerdos ac primus per annos plures Rector ſeu Confeſſarius Monialium ſancti Salvatoris in Thabor, Ordinis ſancti Auguſtini, olim juxta, nunc intrà Mechliniam, quarum primas circa annum 1460. adduxit è Monaſterio ſanctæ Mariæ Magdalenæ Sluſis in Flandria: hinc & earum Fundator principalis habetur. Moniales ſexaginta ad profeſſionem recepiſſe legitur. Familiaris erat Weſſelo Hermanni, ſeu Baſilio Groningano, eruditio quidem Sacerdoti, ſed novitatum ſtudioſo, ac neceſſariam Eccleſiæ reformationem ad nauſeam provocanti. In eodem itàque ſenſu abundans Pupperus ſcripſit

De libertate Chriſtianæ Religionis.

De gratia & fide.

De Scriptura ſacræ dignitate.

De Scholaſticorum ſcriptis.

De ſtatu animæ poſt vitam.

De reparatione generis humani per Chriſtum.

De votis & obligationibus. Omnia in Germania edita, neque paſſim diſtracta. Unde Patres Concilii Tridentini in prima damnatorum operum claſſe ea notârunt.

Obiit Pupperus anno 1475. die 28. Martii, ſepultus in veteri Eccleſia dictarum Monialium de Thabor juxta Mechliniam.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 198. JOANNES à S. RUTGERO *adde vita* Ss. Theologiæ Licentiatus, & Profeſſor Colonienſis, diverſorum Conventuum Prior, Provinciæ Capituli Generalis Definitor, erat natione Teutonicus, patriâ Colonienſis, vir in divinis Scripturis eruditus, & diſciplinis mundanæ Philoſophiæ ad perfectum inſtructus, Theologus profundiſſimus, ingenio acutus, clarus eloquio, declamator ſermonum popularium celeberrimus, quia populum à ſua lingua pendentem habuit.

Scriptis adde

Totam Philoſophiam & Theologiam.

Calendarium aſtrologicum prognoſticum & perpetuum.

Varias conciones, præſertim de paſſione Domini & compaſſione B. Virginis Mariæ doloroſa.

Vitam S. Joſephi Latinè & Germanicè.

Explicationem axiomatum juris Canonici & civilis.

Ex Comment. Eximii Brunonis Tevvis S. Theol Doctoris, Provincialis Carmelitarum

Pag. 199. inſerendus

JOANNES SEINERUS Weſtphalus, Volkmarianus, Carmelita, anno 1631. die 1. menſis Februarii inauguratus eſt ſacroſanctæ Theologiæ Doctor, quam eo tempore publicè Coloniæ ex cathedra docuit; fuit Rector & Concionator diſertiſſimus, Poëta excellentiſſimus, Philoſophus ſubtiliſſimus, & Theologus profundiſſimus: obiit anno 1636. 6. Julii. Scripſit

Commentarium M. Guidonis de Perpiniano Ordinis noſtri quondam Prioris, & Epiſcopi Majoricenſis.

Syllabum vitæ B. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, Latinè & Germanicè Coloniæ impreſſum.

Creditur eſſe Author cujuſdam libelli ſive ſcripti *Apologetici de Ordinis Carmelitani antiquitate.*

Ex Commentariis Eximii Doctoris Brunonis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 203. inſerendus

JOANNES VALCKENIER Germanus, Colonienſis, Theologiæ deformatæ Doctor, ejuſdémque in Academiis Hardevicenſi, Franekerana, & Lugduno-Batava per 25. annos Profeſſor; obiit 1670. 8. Decembris, ætatis 55. Formavit

Romam Paganizantem.

Refutationem Anabaptiſtarum.

Diſputationes de SS. Trinitate.

De fœdere DEI cum homine.

De conjugii legibus in genere & ſpecie.

De conjugio inter Privignos ex Levit. XVII. II.

De fide infantum, &c.

Witte Diarium Biographicum.

« Quanti faciendi ſint clamores & ſcommata
« Lutheri & Catulorum contra Romanam & Pe-
« tri Cathedram: quàm infelices & ridiculi ſint
« Lutherani in confutandis Anabaptiſtis, cùm ex
« eodem ovo uterque natus ſit, nôrunt cordati
« Catholici, me tacente.

Pag. 204. JOANNES THOMAS BEY in Ubiorum Metropoli natus. *Corrige* natus in Baeſtweiler, pago Ducatûs Juliacenſis, Satrapiæ Aldenhovienſis.

Pag. 206. inſerendus

JOANNES VESLINGIUS Germanus, Mindanus Weſtphalus, medicinæ Doctor, Chirurgiæ & Anatomiæ Profeſſor Patavinus; obiit 1649. 30. Auguſti. Scripſit

Syntagma anatomicum.

De plantis Ægyptiis obſervationes & notas ad proſperum Alpinum.

Diſſertationes de Pullitie Ægyptiorum.

Epiſtolas medicas.

Ad rem herbariam Paraneſin.

Catalogum plantarum horti Patavini.

Obſervationes anatomicas & medicas poſthumas.

Vindicias Balſami.

Henningus Witte Diarium Biographicum.

Pag. 204. inſerendus

JOANNES THEODORICUS von STEINEN erat anno 1727. Lutheranus Præco Iſſelburgi in Clivia, ſubin ſcribit ſeſe Evangelico-Lutheranum Concionatorem in Frômern in Comitatu Marcano. Quæ ab eo edita vidi, hæc ſunt:

Kurtze und generale Beſchreibung der Reformations-Hiſtorie des Hertzogthumbs Cleve. Gedruckt zu Lippſtatt 1727. in 12mo.

Die Quellen der Weſtphäliſchen Hiſtorie, oder hiſtoriſche Nachricht von mehr als hundert ungedruckten zur Weſtphäliſchen Hiſtorie nöthigen Geſchicht-Bücheren, ſonderlich von der Grafſchafft Marck. Dortmund in Verlag Gottſchalck Died. Badekers anno 1741. in 8vo pp. 144. Poſt præfationem præmittitur Notitia prævia edendæ hiſtoria Comitatûs Marcani & affinium regionum, quam ideam oblatam ſi impleat von Steinen, magnam merebitur laudem apud eruditos.

Kurtze Beſchreibung der hochadlichen Gottes-Häuſeren Cappenberg und Scheda, wie auch des hochadlichen Stiffts Averndorp und des Cloſters Widdinghauſen, adjunctis documentis hactenus ineditis, eodem von Steinen collatore, editore.

Johann Hobbelings Beſchreibung des gantzen Stiffts Münſter, und Johan von der Berswordt Weſtphäliſches adliches Stamm-Buch, welche als einen fortgeſetzten Beytrag Weſtphäliſcher Geſchichten zuerſt ans Licht bringet, und mit einem dreyfachen neuen Anhang vermehrt und erläutert Johan Diederich von Steinen. Dortmund in Verlag Gottſchalck Diederich Badekers 1742. in 8vo pp. 520.

Pag. 208. inſerendus

JOANNES WEIS Carmelita Colonienſis, ſacræ Theologiæ Doctor Coloniæ promotus anno 1641, vir magnæ pietatis & doctrinæ. Scripſit

Theſes Theologicas pulcherrimas, quas in Germanico Capitulo Provinciali publicè tuebatur, & Provinciæ Turonenſi nuncupavit. Fuit ob eximiam ſuam doctrinam ſummo in honore apud Patres Turonenſes.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Ss. Theol. Doct. Carmel. Provincialis.

Pag. 211. corrige:

JODOCUS COCCIUS obiit 1599 die 2dâ Martii, quod conſtat ex Epigraphe lapidis, quo ſepulchrum tegitur, hujuſcemodi:

Anno 1599. die 2dâ Martii obiit Juliaci Reverendus & doctiſſimus Dominus Dominus JODOCUS COCCIUS, Theologus, Bileveldianus, hujus Eccleſiæ Canonicus, cujus anima requieſcat in pace, Amen.

Pag. 211. inſerendus

JODOCUS VONDELIUS, vernaculè JOOST VAN DEN VONDEL, alter linguæ noſtræ Belgicæ apud Batavos Virgilius, ac Poëtarum noſtratium facilè Princeps, natus erat Coloniæ Agrippinæ die 17. Novembris anno 1587. parentibus Mennoniſtarum ſeu Anabaptiſtarum hæreſi infectis. Fixo poſtmodum Amſtelodami domicilio, uxorem duxit anno 1610. Mariam Wolff; quæ dum in ſua officina tibialia venum exponebat, Vondelius arti poëticæ totus vacabat: ac pro primitiis dedit anno 1617. *Viridarium belluarum.* Erat ei familiare cum eruditis omnibus Batavis commercium, quorum memoriam inſcriptionibus honorariis aut epitaphiis celebrare ſolebat. Ætate maturior, à Mennoniſtis tranſiit ad Arminianos ſeu Remonſtrantes, in quorum favorem vernaculum Poëma Palamedis edidit, ſeu innocentiam occiſam, deſignans perſonam Joannis ab Oldenbarnefeld: nec diu poſt, relictâ Arminianâ hæreſi, ad veram Catholicam fidem converſus eſt, ſtudio præſertim Leonardi Marii, ſacroſanctæ Theologiæ Doctoris, celeberrimi in urbe Amſtelodamenſi Paſtoris & Eccleſiaſtæ. Edidit velut pro fidei ſuæ teſſera carmen elegantiſſimum de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, vulgò *Altaers-Geheymniſſen*, quod Illuſtriſſimo Jacobo Boonen Archi-Epiſcopo Mechlinienſi dedicavit. Neque ætas decrepita amœnitates poëticas in eo extinxit: nam & anno ætatis 84. paraphraſin metamorphoſeon Ovidii verſu vernaculo dedit. Tandem completo anno ætatis 91. Amſtelodami piè obiit, extremis Eccleſiæ Catholicæ Sacramentis munitus, die 5. Februarii 1679, ſepultus ibidem in Eccleſia nova, hoc epitaphio:

Hîc eſt Vondelii tumulus. Non; ille Maronis,
Et Flacci & Sophoclis, contegit oſſa lapis.
Parce quieſcenti cineri gravis eſſe viator:
Hâc ſuper impoſito nec preme ſaxa pede.

Iſto

Iſte locus ſacer eſt; greſſus averte, locúmque
Attonitus multâ relligione cole.
Utque decet venerare ſenem, venerare Poëtam,
Qui cunctos ævo vicit & ingenio.

Aliud ibidem:

Vir Phœbo & Muſis gratus Vondelius hic eſt.

Vitam Poëtæ Vondelii edidit anno 1681. Gerardus Brandt, celebris apud Batavos Hiſtoricus.

Extant omnia ejus opera vernaculè novem Tomis in quarto, quorum ſeriem viſum fuit accuratiùs eodem idiomate recenſere:

Wercken van den Prins der Niederduytſche Dichteren, Jooſt van den Vondel, Vervat in IX. Voll Welckers.

I. Behelſt de Wercken van Virgilius Mare.

II. De Herſchepping van Ovidius Naſe.

III. De ehrſte Deel der Poeſy beheltende de aenleydinghe ter Nederduyſche digt conſte, voorts Zegen-ſangen, groote Lof-digten, Klink-digten, Afbeeldinghen, Bruylofs-digten.

IV. Tweede Deel der Poeſy behelteende Lyckdichten, Grafſchriften, Geboorte digten, Danck digten, Brieven, Clagten, Hekel-digten, Lofdigten op geleerden &c. By Schriften op Steeden, Gebowen, Gedenck-Penningen, Shouburgs digten, Raetſels, Geſanghen op Kerck Hoffen, Mengeld Vertalingen, Onde, Rymen, en Sulcke, die den Dichter Tongrecht zyn aen geſchreven, en eyndlick tewen van J. V. Vondel, en deſſels Grafſchrift door G. Brandt Mitsgaeders ſeer geleerde Lyckdigten op denſelven.

V. De Treur-Spelen: Jeruſalem verwoeſt, Palamedes, Amſterdam, Hecuba, Hypolitus, Gisbrecht van Amſtel, Electra, Joſeph in Dotain, en in Egypten, Soſompaneas of Joſeph in Thoff, Maegden Gebroeders, Maria Stuart, Salomon, Leeuwen-daelders.

VI. De Treur-Spelen: Lucifer, Salmoneus, Jephta, Oedipus, Coning David in Ballingſchp, Coning David, Herſteld, Samſon, Adonias waer achter volghere drye Boecken der Altaer-Geheymniſſen, de Parnas aen de Belt, Renusigt op Prins Maurits Onderasys, van de H. drye Eenheyt, en Joannes den Boetgeſandt.

VII. Altaer-Geheymniſſen, vervat in drie Boecken, Offer-Spys offerhande Herlyckeit der Kerke in haer in Open Vortgang, Briven der H. Maegden en Marteraleſſen.

VIII. Joannes de Boeckgeſant, laeſt uytgegaen door Abr. Bogaert.

IX. Warande der Dieren, met 125. aerdighe curieus in t Koper geſneden afbeldinghen vericert. Amſtelod. in 4to 1682.

X. Acceſſit opus poſthumum: Beeſpiegelingen van Godt en Godes-Dienſt, teghens de ongodiſten Verloochenaers der Godheit en godelyke vor Lienigheit. Roterod. 1700. in 4to. Editio 2da.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Sequentis operis, quod vidi, immemor aut ignarus.

XI. J. V. Vondels Poeſy of verſcheide Gedichten be een vergadert, vermeert, en op en nieuw overſien, mit anders een aenleidinge ter Nederduitſchen Dichtkunſte. Tot Leeuwarden. Geby Gysbeet Sybos 1658. in 12mo pp. 611. cum additamento pp. 16. De Parras aen de Belt.

Icon viri in æs inciſa apud Foppens extat.

Pag. 212. inſerendus

JOSEPHUS KUCKEISEN profeſſus eſt Ordinem Fratrum Minorum ſancti Franciſci Recollectorum in Provincia Colonienſi, ſacræ Theologiæ, quam in Conventu Colonienſi docuit (cujus & Guardianus fuit) Lector emeritus, & 1745. Præſes Archi-Confraternitatis Electoralis ſancti Michaëlis Archangeli Bonnæ. Scripſit

Compendioſum vitæ & mortis theatrum ordine alphabetico diverſas in ſcenas diſtributum, ſymbolis & emblematibus illuſtratum, ſtilo ſolute & ligate elaboratum. Typo viduæ Caſpari Drimborn Coloniæ 1745. in 12mo pp. 545.

Pag. 214. De LAMBERTO HENRICO XYLANDRO ſacræ Theologiæ Licentiato *adde*, quòd anno 1686. menſe Novembri in Gymnaſio Montano prælegere cœperit, & abſoluto doctionis decennio, ex Profeſſore Rhetorices factus ſit Paſtor in Herongen, vico Ducatûs Geldriæ, non procul Venlonâ.

Ex Commentariis D. Blumenberg S. Theol. Licentiati, Profeſſoris Montani.

Pag. 222. inſerendus

LEONARDUS HANSEN Juliacenſis, Ordinem Fratrum Prædicatorum Coloniæ profeſſus, per gradus omnes ad magiſterium aſcendit, ipſámque Theologiam Viennæ in Auſtria anno 1638. publicè docuit; inde cùm Romæ pro Provincia Teutonica Comitiis Ordinis ſui iteratò interfuiſſet apud tres ſucceſſivè Magiſtros generales, ſocii munere functus eſt; demum annis gravis, deceſſit Romæ 28. Martii anno 1685, ætatis 82, ad ſanctæ Mariæ ſuper Minervam ſepultus. Edidit inter cætera

Vitam mirabilem mortémque pretioſam Ven. Sor. Roſa de S. Maria, ex tertio Ordine S. Dominici. Romæ in 4to & 12mo 1662. Hanc poſt biennium Hiſpanicè reddidit *Hyacinthus de Parra*, itémque Belgicè *Jean. Bapt. Wanters. Bruxellis.* Ambo ejuſdem Ordinis.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 225. LUDOLFUS van COLLEN *corrige* Colonienſis non eſt, ſed Hildesheimius Saxo, Mathematicus inſignis: obiit anno 1610, ætatis 71, teſte *Henninge Witte in Diario Biographico.*

Pag. 225. inſerendus

LOTHARIUS ZUM BACH von Coesfeld naſcitur Treviris 27mâ Auguſti anoo 1661. Patrem habuit Carolum Chiliarcham legionis Cæſareæ; matrem verò Margaretham Linden, filiam Senatoris Trevireoſis. Abſolutis anno 1678. Treviris ſtudiis Philoſophicis, venit Coloniam, ibíque gaudet inſtructione Matheſeos apud P.P. S.I. In arte etiam medica & muſica plurimùm profecit, geſsítque in aula Electoris Maximiliani Henrici per triennium officium Muſici & Mathematici. Anno 1688. abiit Lugdunum Batavorum, ibíque Doctor medicinæ Lectórque Aſtronomiæ anno 1692. exiitit. Avocatus dein fuit à Landgravio Haſſo Caſſellano ad profeſſionem Matheſeos exercendam Caſſellæ (Caſſel) moritur demum 29 Julii anno 1727. Libros edidit ſequentes:

Praxis Aſtronomiæ utriuſque & Geographiæ exercitia per uſum globi cœleſtis & terreſtris.

Cyclus lunaris eclipticus perpetuus.

Planetolabium.

Jovitolabium.

Saturnilabium.

Ex Commentariis D. I. A. I. Dulman JCti & Senatoris Colon.

Pag. 226. LUDOVICO HILLESSEMIO *libros adde:*

Orationem gratulatoriam ad Salentinum Archi-Epiſcopum Colonienſem. Coloniæ 1568. typis Materni Cholini.

Sacrarum antiquitatum monumenta, Patriarcharum, Regum, Prophetarum, & Virorum verè illuſtrium veteris Teſtamenti, imaginibus & elogiis approbata. Antverpiæ typis Martini 1577.

Sepultus eſt Coloniæ hoc epitaphio:

Hoc virtus tumulo jacet,
Hoc parvo pietas marmore clauditur,
Hoc ſaxo tegitur fides,
Heu! mors improba, quid ſidera deripis
Orbi? cur tenebræ placent?
Mors eſt ingeniis nulla perennibus.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 227. inter libros MAGDALII *addendum*

Compendium Biblicum metrico-memorabile Fr. Magdalii Jacobi Gaudenſis Ordinis Prædicatorum anno poſt Verbi iocarnationem MVIII. priùs Coloniæ editum, nunc ob rerruſum artificium & immenſum laborem, ut publicæ conſuleretur utilitati, è ſitu & ſqualore in lucem productum, & in multis locis ſatis accuratè emendatum, ſtudio & operâ M. Joannis Schneideri Bitterfeldenſium Pouchenſium Paſtoris Lutherani. Wittebergæ apud Paulum Helwig 1617.

Artificium in eo ſitum eſt, quòd ſummæ omnium capitum veteris & novi Teſtamenti quatuor rythmis includantur. Caput primum Geneſeos hoc quaternatio epitomatur:

Lucis creatio.
Aquarum diviſio.
Aſtrorum formatio.
Animatorum productio.

Ultimum caput Apocalypſeos hoc quaternario:

Fluminis oſtenſio.
Signi vitæ fronditio.
Libri verificatio.
Contradicentium damnatio.

Ex hoc ungue facilè vides, Leo an non ſit Rythmographus Magdalius?

Pag. 239. MATTHÆI SCHRICK *libris adde* Titulum plenum MS. in Collegio Aquenſi S. J. extantis.

Pro reducendis ad ovile Chriſti errantibus Catholicis Libri III. Liber I. exponit Dialogiſmo luculentiora quædam aſyſtata ſive abſurda, quæ è Novatorum placitis neceſſariò conſequuntur. Liber II. deſcribit naturam, cauſas & effecta hæreſeos. Liber III. decem diſcurſibus diſſolvit graviora impedimenta regreſsûs ad Eccleſiam Catholicam, quæ una eſt verum ovile Chriſti. Adeſt & approbatio duorum Provincialium Goſwini Neckel, data Coloniæ 1635. 14. Novembris, & Lamberti Stravii data Bambergæ anno 1631. 11. Julii.

Pag. 240. addenda:

MATTHIAS de COLONIA *adde variantes lectiones ex alio Biographo Carmeli Colonienſis mihi communicato ab eximio Brunone Tevvis Carmelitarum Provinciali.* Anno 1334. Coloniæ dicitur inſignitus laureâ doctorali, & anno 1359. obiiſſe Bruxellæ.

Adde libris

Commentaria in pſalmos.

Duos libros Epiſtolarum.

Pag. 233. addendus

MARSILIUS de INGHEN ſacroſanctæ Theologiæ Doctor & Profeſſor, an Germaniæ inferiori ſeu Belgis accenſendus veniat, video pluries dubitatum, próque illius natalibus plures lego contendiſſe urbes, Pariſienſam, Londinenſem, Heidelbergenſem & Ultrajectinam. Trithemius quidem natione facit Anglicum; verùm addit eſſe, qui eum ſcribant fuiſſe Germanum, quibus ego, inquit, liberum concedo judicium. *Inghen* pagus eſt in Bataviâ nova, vulgò *Betuwe*, ibidémque commendatoria Ordinis ſeu Militiæ Rhodienſis. Hic equidem loci, aut ſaltem Ultrajecti ex ejuſdem nominis familia natum crediderο *Marſilium.* Fuit ipſe Canonicus & Theſaurarius ad ſanctum Andream Coloniæ, primúsque Academiæ Heidelbergenſis Plantator, Trithemio teſte, leguntúrque ejus non inutilia

Commentaria in libros quatuor ſententiarum Argentorati anno 1501. edita.

Moritur Heidelbergæ anno 1396. die 20. Auguſti. Vide Monumenta Heidelbergenſia Melchioris Adami, ubi oratio legitur funebris, habita à Nicolao Prouwin ſacræ paginæ Profeſſore, in qua, quod quidem perſonam Marſilii ſpectat, ità legitur: *Vita venerabilis laudabilem produxit ad occaſum regulariter non ornavit, ſextis feriis in*

pane

pane & aqua jejunavit, & aliis vigiliis magnis silicio carnem caſtigans, &c.

Atque hinc non fit veriſimile, eum ex Profeſſore Heidelbergenſi unquam Cartuſianum eſſe factum, nec conjicere poſſum, cur inter Ordinis illius Scriptores numeretur à Thoma Bozio Lib. XXII. de ſignis Eccleſiæ Cap. V.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 242. inſerendus

MATTHIAS EMICH natione Germanus, Andernacenſis patriâ, Boppardienſis Carmeli Prior, ſacræ Theologiæ Doctor, vir undecunque doctiſſimus, Philoſophus & Orator eminentiſſimus, ſacrarum ſcripturarum Interpres nobiliſſimus, quem *Arnoldus Boſtius in Patronatu Mariano Cap IX.* laudibus celebrat. Fuit is ob meritorum & doctrinæ prærogativas eximias aſſumptus in Epiſcopum Cyrenenſem & Suffraganeum Moguntinum, obiit anno 1480. 24. Boppardiæ. Scripſit

Lecturam ſcholaſticam in Iſaiam Prophetam.

Sermones per annum ad populum.

Orationes ad Clerum.

Orationes in prædicamenta Ariſtotelis.

In ſummulas logicales.

De conſcribendis Epiſtolis Librum 1.

Librum Epiſtolarum ad diverſos Librum 1.

Vitam S Genovefæ Palatinæ, Ducis Brabantiæ filiæ.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 241. adde vitæ

MATTHIAS KRAMER linguarum Occidentalium Germanicæ, Francicæ, Italicæ, Hiſpanicæ, Belgicæ, Bataviceæ Profeſſor publicus Norimbergæ.

Adde librum:

Das herrlich-groſſe Teutſch-Italiäniſche Dictionarium, oder Wort und Red Arten Schatz, mit vorläuffiger Rechten Grund feſten der Teutſchen Sprach von Matthia Kramer der Occiden talischen Sprachen Profeſſore, und der Königlich-Preuſſiſchen Societät der Wiſſenſchafft Mitglied anno 1724. Anno 1704. ſimile rudimentum edi derat, ut in præfat. teſtatur.) Nurnberg bey Joh. Andreæ Endlers Erben.

Il gran Dittionario reale Todeſco-Italiano cioè Teſoro della lingua originale od Imperiale, Tentonica ò alta Germanica, con una Grammatica Todeſca perfetta, eodem anno, loco, typo in quarto.

Pag. 243. inſerendus

MATTHIAS NETHENUS natus eſt anno 1618. 17. Octobris in oppido ditionis Juliacenſis, cui nomen Suchtela, Patre Joanne, qui ibi Paſtorem tunc agebat, & poſtea in Eccleſia Reeſſenſi verbum Proteſtantium annuntiavit. In ſchola Reeſſenſi, ùt & Veſalienſi eruditarum linguarum cognitione perceptâ, Harderovicum deſcendit, ibique Henrici à Dieſt & Joannis Cloppenburgici inſtitutione uſus eſt. Cúmque Dieſtius ab Academia Harderovicenſi ad ſcholam Daventrienſem eſſet tranſlatus, Præceptorem ſecutus eſt, ibique ad annum 1662. manſit, quo Trajectum petiit, ut Gisbertum Voetium, Carolum de Maets & Mainardum Schotanum docentes audiret, præcipuè verò Gisberti Voetii diſcipulus fuit, uti conſtat ex Voet. *Tom. I. Diſp. Theol. P. 264. & 536.* & ipſe Voetium Præceptorem ſuum vocat *in dedicatione ante Rhetorfortii examen Arminianiſmi.* Anno 1642. inter reformati Miniſterii Candidatos receptus, ſæpiſſimè pro populo verba fecit. Anno 1644. Magiſtrum artium creatum, próque dedicatione diſſertationis inauguralis Magiſtratibus noſtris facta, XXV. florenos accepiſſe didici ex *Actis Urbanis 11. Maji 1644.* Cúmque anno 1646. à Clivenſibus in Paſtorem eſſet vocatus, antequam urbem & Academiam noſtram deſereret, ſupplici libello Ordines fruſtra rogavit, ut pro officiis, per quatuor annos in diverſis civitatis Eccleſiis præſtitis, honorario quodam, quo ſe ære alieno liberaret, gratificarentur. Locum ex actis Ordinum noſtrorum, unde hæc reſcivi, hic deſcribit Burman, quia ſingularia quædam, ùt & mentionem patris & quinque fratrum ejus continet.

Apud Clivenſes non tantùm verbi reformati Miniſtrum egit, ſed & per biennium ſcholas moderatus eſt ad annum 1654, quo XXIV. Aprilis Theologiam docendi Provinciam in Academia Trajectenſi oblatam in ſe ſuſcepit, & 30. Maji habitâ diſputatione *de Tranſubſtantiatione*, Theologiæ Doctor à Gisberto Voetio ſolenni ritu renuntiatus eſt. Ad annum verò 1661. Profeſſoris Theologi partes in Academia Saden ſuſtinuit, quo urbi & Academiæ valedicere juſſus eſt. Cùm enim per aliquot annos magnis animis agitatæ eſſent contentiones inter Theologos & Canonicos Trajectenſes de uſu bonorum Eccleſiaſticorum, & anno 1659. Magiſtratus Trajectenſis urbis rogâſſent Paſtores, ut ſententiam ſuam de uſu bonorum Eccleſiaſticorum ſcripto exhiberent, illique in duas partes diviſi non omnes idem ſentirent, Nethenus anno 1660. ex utriuſque ſcripto collegit capita, in quibus inter eos conveniebat, & Belgicè edidit hoc titulo:

Concordia Miniſtrorum Ultrajectinorum in judicio de uſu bonorum Eccleſiaſticorum, in quo & in rationem Capitula reformandi, uti aiebat, inquiſivit. Huic Mareſius oppoſuit *Reflexiones breves ad conceptum Matthiæ Netheni.* Quibus reſpondit Nethenus anno 1661. edito libello, cui titulus: *Neceſſaria defenſio concordiæ Paſtorum Ultrajectinorum.* Ordines verò Groningenſes literis ſcriptis primò ad Ordines noſtræ civitatis, quæ leguntur in actis Ordinum 9. Octob. anno 1661, deinde ad Magiſtratus urbis, hunc libellum varia in eorum contumeliam, ùt & *Samuelis Mareſii*, Theologiæ Profeſſoris Groningani, continere ſignificârunt, petierúntque, ut meritas pro conviciis lueret pœnas, & Magiſtratus noſtri querelas has juſtas habentes 14. Aprilis anno 1661. profeſſoriâ dignitate illum orbârunt. Decretum totum hic deſcribit Burmannus, uti in actis urbis extat: unde conſtat non tantùm de ingenio turbulento hujus Theologi, ſed & Magiſtratus Trajectenſis urbis nullo partium ſtudio abductos, ſed re bene, ritè & ſeriò perpensâ & examinatâ, æquiſſimam & juſtiſſimam tuliſſe ſententiam anno 1642. 14. Aprilis.

Hoc Senatus conſilium exhibent, & *Van de Water*

Water Utr. Placcaatb. Tom III. pag. 429. & *Cremius Animadv. Philol. & Hiſtor.* Part. XIII. pag. 160, qui & de eo teſtatur pag. 166. *Memorabile eſt, quod mihi à fide digno de hoc Netheno, ſententiam fovente non ſalvatum Adamum, relatum fuit, ipſum adeò pertinacem opinionis ſuæ fuiſſe, ut Herbornæ nullam ferè concionem ejus ſine mentione habuerit, quin nec in publicis precibus quandoque oblitus fuerit.*

Juſtiſſimè igitur profeſſione excidit Nethenus, qui non tantùm multa in Mareſium & Ordines Groninganos, ſed & in Ordines & Magiſtratus Trajectinos convicia evomuerat, neque memini unquam ſcriptum aliquod legiſſe, in quo tot convicia & calumniæ reperiuntur, ità ut nulla non tantùm pagina, verùm ne verſus quidem ſit, qui iis non abundet. Ad annum verò 1669 privatam egit vitam, quo Herbornæ Paſtoris, Inſpectoris & Profeſſoris Theologi munera in ſe ſuſcepit. Anno 1674. fruſtra libello ſupplici rogavit, ut ſententia aboleretur & mutaretur. Obiit cœlebs Herbornæ 9. Octobris anno 1686, ætatis 68, ejúſque vitam & fata oratione funebri enarravit Nicolaus Gurtlerus, in ſchola Herbornenſi Philoſophiæ & eloquentiæ, & deinde in Hanovienſi Theologiæ & literarum amœniorum Profeſſor.

Præter hunc librum varias conſcripſit diſſertationes. Diſſertationes *de conditionata ſeu media in DEO ſcientia* extant apud Voetium Tom. I. Diſput. Theol. p. 264. 273. 285. & 309.

Dum Trajecti Profeſſorem ageret, edidit diſſertationes *de decreto DEI circa contingentia libera abſoluto, an à conditione extra DEUM ſuſpenſo.*

Item *de ſcientia media.*

De decreto DEI circa poſſibilia, quæ non fiunt.

De gratia DEI.

In Epiſtolas ad Timotheum Traject. 1655. uti notat *Le Long Biblioth. ſacr.* Tom. II. p. 877.

Diſputationum de concurſu DEI determinante, an determinabili meminit ipſe in præfatione ante Rhetorforti examen Arminiaſmi, & Voetius *Tom V. Diſput. Theol. p. 728.* & ut eas recudendas det, contendit.

Diſputationem de litera & ſpiritu anno 1657. ſcripſiſſe, quæ anno 1662. Groningæ in quarto in belgicum ſermonem verſa prodiit, teſtatur *Cremius Animadv. Phil. & Hiſt. Part. VII. pag. 127.* Anno 1661. ad *Spadanos* fontes excurrens, ibi cum Joſepho à Lens Capucino Namurcano *de controverſiis religionis* colloquium habuit, eíque tradidit diſſertationem *de Tranſubſtantiatione*, quam, cùm Doctoris Theologi titulum Trajecti adipiſceretur, conſcripſerat. Capucinus ſcripto ei reſpondit, & Nethenus pro defenſione dictæ diſſertationis edidit libellum contra Capucini reſponſum Amſtel. anno 1666. in 12mo, quem memorat Lipenius Bibl. Theol. Tom. II. pag. 872. in quo libello recenſendo duplicem errorem commiſit Lipenius, 1. quòd Capucinum vocet *Joſephum de Lake*, cùm nomen ejus fuerit Joſephus Maria à Lens: 2dò, quòd Nethenum noſtrum *Martinum* cognominet.

Conſcripſit & *Tractatum de interpretatione ſacra Scriptura contra Lud. Wolzogen.* Herbornæ 1675. in 4to.

Edidit & *Samuelis Rhetorforti Examen Arminianiſmi* anno 1668. in 8vo, ubi in dedicatione varia in contumeliam Magiſtratuum Trajectenſium poſuit.

Duas orationes funebres Herbornæ habuit in obitum *Heidfeldii* & *Cauſſenii*, ſcholæ iſtius Mecœnatum.

Caſpar Burmannus Trajectum eruditum.

Pag. 244. inſerendus

MATTHIAS de WETZLARIA (oppidum eſt Wetteraviæ non procul à Francofurto) ubi natus fuit Carmelita Moguntinenſis, ſacroſanctæ Theologiæ Doctor Colonienſis promotus anno 1446. Conventuum Argentinenſis, Moguntinenſis, Trevirenſis & Hirſchhornienſis Prior, fuit Philoſophus & Theologus. Obiit actu Prior Hirſchhornienſis inſignis, qui inter alia poſteritati reliquit

Librum de prædicabilibus & prædicamentis.

Sermones per annum ad populum prædicabiles.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 247. adde & ſupple:

MELCHIOR BRAUN.... Anno 1583. 5tâ Decembris fuit electus Decanus Eccleſiæ Collegiatæ ad ſanctos Apoſtolos, cujus jam tum Canonicus & Paſtor erat vigilantiſſimus pro Catholicis oviculis contra lupos hæreticos, jamjam diducto rictu in ovile ſanctæ Virginis Colonienſis Eccleſiæ impetum & irruptionem molientes & ſpirantes. Anno 1586. in locum D. Joannis de Carena electus fuit Paſtor Eccleſiæ Parochialis Colonienſis ad ſancti Martini Minoris dictæ, cui anno 1606. die 22dâ Januarii ſucceſſor in Parochiæ ejuſdem munere datus fuit Adolphus Schulkenius, jam ſupra à nobis laudatus; igitur ante hunc diem Melchior obiit.

Ex Commentariis D. Canonici Fley, cognominati Stangenfeld, & D. Franciſci And. Aben, Adminiſtratoris Parochiæ S. Martini.

Pag. 249. inſerendus

MELCHIOR HITTORP Agrippinenſis, Patritio ſanguine natus, ſacræ Theologiæ Licentiatus, primùm Præbendam Canonicam in Eccleſia B. Mariæ Virginis ad Gradus obtinuit, deinde vigore proviſionis Apoſtolicæ anno 1583. 22dâ menſis Julii creatus fuit Decanus Eccleſiæ Collegiatæ ſancti Cuniberti; demum ad plures abiit anno 1584. Accenſus zelo Catholicæ avitæ fidei, & officiorum Eccleſiaſticorum tuendorum contra novaturientium Hæreticorum impudentiſſimos latratus, impellente primùm Jacobo Pamelio, Brugenſi Canonico, tum aliis hortatoribus, collegit Catholicos vetuſtiſſimos Scriptores, qui *de officiis Eccleſiaſticis* ſcripſerunt. Erant eorum nonnulli ſeorſim editi, ſed vel mutili, vel ex conceptis exemplaribus. Hittorpius emunctæ naris vir & ſani judicii inquiſivit in codices MSS. antiquiſſimos, *Amalarium* nactus eſt in Bibliotheca Patrum Prædicatorum, favente Priore Colonienſis Conventûs Eximio Theodorico Buſcoducenſi, quem Præceptorem ſuum in Theologicis ſtudiis nominat. Alios duos codices *Amala-*

rii

vii MSs. ex Cornelii Walteri Civis Colonienſis ditiſſima Bibliotheca utendos nactus eſt. Quartum ex vetuſtiſſimæ Metropolitanæ Eccleſiæ Bibliotheca, uti & duos *Iſidori* emendatos codices commodato accepit; unde colligo, *eo ævo hanc Bibliothecam viris eruditis apertam fuiſſe.*

Pamelius, dum *Micrologum* à ſe caſtigatum orbi obtulit, queſtus erat de Amalarii libro veluti deperdito. Cochlæus Iſidorum, quantum licuit, ediderat; ſed Hittorpius & illum primus, & hunc plenum edidit. Albinum Lazius Cæſareus Hiſtoricus ſub Caroli Magni nomine mancum & mendoſum ediderat, conatu ſemper laudando. Hittorpius integrum ex Walteri Bibliotheca commodatum ſublatis mendis, præfixo genuino titulo, ſubjecit prælo. Idem Cochlæus Walafridum in lucem produxerat, in *Speculo antiquæ devotionis* ſatis accurato typo; quare pauca huic contulit Hittorpius. Rabanum Maurum jam vulgatum cum duobus codicibus ex Bibliotheca Metropolitana, non pœnitendo labore, & variis mendis emaculatis vulgavit

Bernonis Augienſis & *Ivonis* Epiſcopi libros è duobus codicibus hunc Bruno illum edidit primus. Alterum *Ivonis* Exemplum Domino Licentiato Gerwino Calenio, Bernonis Prototypon Waltero acceptum utendum referebat.

Hildeberti Epiſcopi Conomanenſis de Miſſa carmen olim ſinè Authoris nomine ab Lazio editum contulit cum exemplari ſcripto, quod Eximius Joannes Rhetius S. J. ſacræ Theologiæ Doctor. & Gymnaſii Tricoronati Regens ſuppeditavit.

Micrologum Dominus Jacobus Pamelius à ſe & clariſſimo juris utriuſque Doctore Antonio Cauchio, Canonico Ultrajectino, jam iterum ad MSs. exemplaria diligenter recognitum ad nos miſit, qui, cùm ſint viri omnis & Eccleſiaſticæ præſertim antiquitatis peritiſſimi, in eorum nos exactiſſimo judicio diligentiáque nobis tibique acquieſcendum exiſtimavimus, quamvis in tribus quoque exemplaribus nos eundem libellum haberemus. Idem Pamelius *Rodulphum de Rivo* diligentem ſanè Scriptorem à ſe antea in præfatione ad Micrologum laudatum ad nos tranſmiſit. Itáque cùm unicum ejus exemplar haberimus integrum, nam pars quoque ejus apud Cruciferos Colonienſes extabat: hæſitandum nobis ob pravam ſcriptionem, & multas in eâ abbreviationes ſæpè fuit, ut deprecari veniam oporteat, ſi menda in eo fortè nonnunquam incidant, relictáque ſint. *Ordinis denique Romani* tria exemplaria ex D. Cornelii, & varias partes ex Colonienſi Metropolitanæ Eccleſiæ Bibliotheca accepimus.

Hæc de ſuo ſtudio, cura & criſi in edendis veterum monumentis præfatur eruditiſſimus vir. Collegit igitur, emendavit & edidit

De Catholicæ Eccleſiæ divinis officiis ac miniſteriis varios vetuſtorum ferè omnium Eccleſiæ Patrum ac Scriptorum libros. Editio prima Coloniæ 1568. in folio typo Gerwini Calenii.

Editio ſecunda Romæ in ædibus populi Romani apud Georgium Ferrarum anno 1591. cum eruditiſſimis Hittorpii præfationibus recuſis.

Pag. 250. ſupple libros MICHAELIS CUVELIER.

Ex Gallico vertit *Pauli Barry S. J.*
Solitudinem.
Philagiam.
Triduum.
P. Suffren Circum perfectionis.
Avila ideam Viri Apoſtolici.
Witte Diarium Biographicum.

Pag. 252. ſupple vitam & libros:

MICHAEL MÔRCKENS lucem vidit in Auguſta Colonia Agrippinenſium anno 1666. die 10. Novembris. Patrem habuit Thomam Môrckens, urbis Senatorem & Senatûs Cenſorem maximum; Matrem Annam Mariam, Gerardi Pfingſthornii Conſulis tertium filiam. Jubilæum Sacerdotii ritu ſolenni actum fuit ab eodem ad aram faciente anno 1745. 18. Julii. Scripta ab eodem

1. *Globus horologus, ex viginti quinque planis, totidémque horologiis ſolaribus fabrefactus, cum Sicagraphia omnis generis horologiorum Schiathericorum, & Theoria circulorum cæleſtium in Aſtrolabii conſtructione adumbrata. MS. in quarto,*

2. *Concordantia Epocharum cum annis Chriſti collata: demonſtrat, Æram Chriſtianam, quam nunc uſurpamus, à Chriſto nato eſſe veram. MS. in 4to.*

3. *De S. Brunone, ſacri Ordinis Cartuſienſis Fundatore, Diatriba Chronologico-diplomatica. MS. in 4to.*

4. *Kurtze Beſchreibung der Geburt, Lebens und Tods des H. Brunonis, Stifftern des Cartäuſer Ordens, wie dann auch deſſen Heiligſprechung, Erhebung der heiligen Gebein, und Wunderwerck, ſo GOtt ſeinem treuen Diener zu Ehren gewürcket, beſchrieben durch REMAKER SUCHEM IN CLOSTERNACH, Anagramma in Authoris nomen MICHAEL MORCKENS CARTUSEREN extat ſæpiùs deſcripta in 4to.*

5. *Cartuſiographia, ſive ſacri Ordinis Cartuſienſis deſcriptio geographicis & chronologicis regulis adſtricta, choro- & topographicis tabulis exornata, adnotationibus illuſtrata, appendicibus aucta, & aliquot indicibus inſtructa. MS. in folio.*

6. *Conatus chronologicus ad catalogum magnæ Cartuſiæ Priorum, totiúsque Ordinis Primatum. MS. in folio Propylæi inſtar ad Cartuſiographiam.*

7. *Conatus chronologicus ad catalogum Epiſcoporum, Archi-Epiſcoporum, Cancellariorum, Archi-Cancellariorum, & Electorum Coloniæ Claudiæ Auguſtæ Agrippinenſium, Coloniæ impreſſus per Joannem Wilhelmum Krakamp anno 1745. in 4to.*

8. *Apparatus multus ad corrigendam, augendam, & proſequendam Bibliothecam Cartuſianam, olim editam a Theod. Petrejo in folio.*

9. *Collecta plurima ad annos ſuos digeſta pro conſcribendis Chronicis noſtræ Domûs Colonienſis. MS. in folio.*

„ Inter varias eruditorum virorum ad Mórcken-
„ ſium literas, quas Cartuſia Colonienſis aſſervat,
„ tum Môrckenſii ad eaſdem reſponſorias tres
„ ſunt prolixiores, quæ ſigillatim enumerari me-
„ rentur.

10. *Prima ad clariſſimum Nunninghium Scholaſticum Vredenſem editis libris celebrem*, *Apologetica vera cauſa ſeceſsûs Brunoniani in eremum* contra Launoii diſſertationem de vera cauſa ejuſdem ſeceſsûs, iterato typo Francofurtenſi anno 1720, recuſam typo Zachariæ Seidelii, operâ Setpitii. Scripta eſt in 4to anno 1723. XI. Kalend. Septembris è Cartuſia Colonienſi pag 49. „ Inhæret Môrckenſius ſententiæ Joannis Co-„ lumbi, Societatis Jesu Theologi, qui diſſer-„ tatione vulgatâ anno 1724. Lugduni tuetur „ opinionem vulgatam de Doctore Pariſino re-„ divivo, graviſſimis, & hactenus à nemine ever-„ ſis argumentis. „ Nunninghius approbat vindicias has doctas Môrckenſii epiſtolâ ad calcem MS. adjectâ.

11. *Epiſtola apologetica ſui Conatûs Chronologici ad catalogum Priorum magna Cartuſia*, cur in quibuſdam factis recenſendis recedat à Scriptoribus Cartuſianis, & ſpeciatim à Surio quoad Chronologiam, & nominatim in Chronotaxi vitæ ſancti Hugonis Epiſcopi Lincolnienſis, ſcripta ad Dominum Antonium Baſel, Priorem Cantavienſem, & Viſitatorem Provinciæ Rhenanæ. in 4to anno 1719. V. Kal. Aug. ex Colon. Cartuſia.

12. Epiſtola hiſtorica de eo: *Num Effetta ſeu Officia Abbatia Rutilenſis Fundatrix fuerit Soror Caroli Magni Imp.* ſcripta ad Dominum Nicolaum Pauli, Priorem Rutilenſis Cartuſiæ, & Conviſitatorem Provinciæ Rheni. MS. in 4to anno 1732. die octavâ ſancti Brunonis ex Colonienſi Cartuſia.

13. *Epiſtola hiſtorica* de ortu Joannis Cartuſiani Argentinenſis, ſubin Prioris Friburgenſis & Torpergenſis, nati ex Ducibus Brunſwicenſibus, electi Archi-Epiſcopi Moguntini, defuncti anno 1401. 18. Januarii, ſcripta ad clariſſimum Joannem Georgium Eckardum, qui nuper ex hoſpitio Collegii Colon. Soc. Jesu, ejuratâ hæreſi, ab Herbipolenſi Epiſcopo avocatus, abierat rerum Brunſwicenſium peritiſſimus, & ideò ab Môrckenſio de hoc argumento conſultus. Scripta eſt Epiſtola anno 1724. X. Kal. Maji ex Cartuſia Colonienſi in 4to.

Hæc mecum clariſſimus Author Môrckenſius, jam annos octoginta natus, benevolè communicare voluit. obiit 26. jan. Aº 1749. ætatis. 83. profeſs. 65.

Pag. 263. PANTALEON ESCHENBRENDER *adde libros:*

1730 *Unſträffliche Nachforſchungen und Gewiſſens-Fragen uber das Haupt-Fundament der widrigen Religionen, ob nemblich ſelbige den rechten und wahren Glauben haben. Cöllen bey Chriſtian Schorn in 8vo pp.* 100.

1733. *Chriſtliche Buſs- und Tugend-Zeit, das iſt: Seelen-erbäuliche Faſten-Ubungen und Betrachtungen über das bittere Leyden und Sterben JEſu Chriſti. Cöllen bey Johan Engelert in 12mo pp.* 236.

1736. *Andächtige Faſten-zeitliche Ubungen in Verehrung des bitteren Leydens und Sterbens, beſonders der heiligen funff Wunden unſeres HErrn JEſu Chriſti. Cöllen bey Johan Engelert und Erben Odendall in 12mo. pp.* 56.

1741. *Theatrum lyricum, quo Poetarum lyricorum omnium ab Horatio ad noſtra tempora phraſes loci communes, comparationes. ſynonima, epitheta, ſententia colliguntur ordine alphabetice, Colonia ſumptu Joannis Engelert & heredum Odendall in octavo pp.* 619. *prater indicem.*

1745. *Tyrocinium Latini ſermonis, ſive manuductio practica, clara & facilis ad comparandam elegantiam, ornatam conſtructionem & varietatem Latini ſermonis. Colonia apud Thomam Odendall in 8vo.*

Pag. 263. inſerendus

PATRITIUS à S. JACOBO Ordinis Carmelitarum, Provinciæ Alemanniæ inferioris Theologus, vir egregiæ exſpectationis, obiit an. 1670. 21. Novembris. Scripſit enim vix poſt abſoluta ſua ſtudia Theologica

Vitam Seraphica Virginis S. Maria Magdalena de Pazzis Florentina, Ordinis Carmelitarum, in tres diſtinctam libros, Latinè & eleganti ſanè ſtilo conſcriptam.

Diſtinctiones in univerſam Philoſophiam mirabili compendio, cujus originale extat in Bibliotheca noſtra Colonienſi.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis, Carmelitarum Provincialis.

Pag. 263. inſerendus

PETRUS CHIMORRHÆUS Beeckenſis, qui eſt pagus Ducatûs Juliacenſis, non procul Randeradio, dum Rectorem ageret ſcholæ Ruræmundæ, Heinsbergæ & Marcoduri, quædam carmine conſcripſit, eòque ùt facili, ità nec ineleganti; pleraque etiam minuta, Coloniæ typis Gaſp. Gennepæi in 8vo ſimul edita. Cujuſmodi ſunt

Epiſtola Dominicales.

Elegia de vera & falſa fide.

De degenerante Religione.

De Platonis dicto: NOSCE TE IPSUM.

De vitandis falſis Prophetis, aliáque.

Claruit circa annum 1552. ſub Guilielmo Principe. Elatâ uxore, cujus etiam obitum deplorat, Sacerdotio initiatus, Paſtor fuit Sittardienſis, & Conſilii Suſterenſis Decanus.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 273. inſerendus

PETRUS de FRANCOFORDIA, cognomine SPITZNAGEL, Conventûs Francofurtenſis Prior & Regens, ſacræ Theologiæ Doctor Colonienſis, tandem Epiſcopus Myrenſis, Suffraganeus Spirenſis. Anno 1431. inſignitus eſt laureâ doctorali, & obiit in oppido Bruckſalæ. Scripſit

Lecturam ſive Commentarium in quatuor libros ſententiarum.

In Parabolas Salomonis.

Per-

Digitized by Google

Perpulchram & prolixam expoſitionem Canonis Miſſæ.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 276. inſerendus

PETRUS à MASTRICHT Colonienſis, natus menſe Novembri anno 1630. in ſchola Teutoburgenſi, hauſtis utriuſque linguæ fundamentis, in Academiam Trajectinam ablegatur, ubi Voetii de Maatlii & Hornbeckii ſedulus Auditor extitit. Anno 1652. facultatem pro populo conciones habendi adeptus, primò Xantenſi Eccleſiæ prope Veſaliam inſervivit, inde in Holſatiam migravit, & Eccleſiæ Tichopolenſis per ſeptennium curam habuit, à qua ad Academiam Francofurtenſem ad Viadrum tranſlatus, titulo Profeſſoris linguam Hebraicam, Theologiam, & præcipuè Theologiam practicam per tres annos docuit. Inde Duisburgum abiit, ubi per ſeptennium Theologiæ Profeſſoris munere functus eſt. Tandem Trajecti 12. Julii anno 1677. celebertimo Gisberto Voetio ſucceſſor datus eſt, & obiit IV. id. Februarii anno 1706. Teſtamento viginti millia florenorum, ex quorum reditibus unus vel duo Theologiæ operam dantes alerentur, reliquit: parentavit ei Pontanus oratione funebri, habitâ 24. Februarii an. 1705. Scripta ejus ſunt

De fide ſalvifica. in 8vo.

Nevitatum Carteſianarum gangrena, corporis Theologi nobiliores pleraſque partes arrodens, ſeu Theologia Carteſiana detecta. Amſtel. 1678. in 4to. Duisburgi anno 1677. prodiiſſe ſeribit Lipenius Biblioth. Theol. pag. 238. & Tom. II. pag. 845.

Academia Ultrajectina votum ſymbolicum: Sol Juſtitia illuſtra nos, pro themate inaugurali dictum. Traject. 1676.

Theologia Theoretico-Practica. Amſtel. 1682. & Traject. 1699. II. Vol. in 4to. Licèt noſter aliquando præter cauſam invehatur in Coccejum, commendat tamen hunc librum celeb. van Til. in Biblioth. Theol. ſelect. pag. 18.

Contra Beckerum. Traject. 1692.

Vindiciæ veritatis S. Scripturæ contra Wittichium. Trajecti in 12mo.

Burmanni Trajectum eruditum.

Pag. 275. ſupple:

PETRUS LIPHAUSEN natus ſæculo Coloniæ, renatus in Religione Cartuſiana, ibidem profeſſione religioſâ editâ anno 1616. 24. Auguſti, denatus mundo 26. Decembris anno 1644.

Ex Commentariis Domini Mich. Mörckenſii, Cartuſiani Colon.

Pag. 278. adde:

D. PETRUS MORITZ Paſtor ad Ss. Apoſtolos electus anno 1681. die 29. Martii, obiit anno 1715. die 23. Februarii, quæ erat Vigilia S. Matthiæ, ſepultus ibidem. Ità refero hâc 17. Januarii 1747.

F. SCHLEUPER Paſtor ad Ss. Apoſtolos.

Pag. 278. adde:

PETRUS NICOLARTZ anno 1650 24. Martii eligitur à quatuor intrantibus Rector Univerſitatis Colonienſis perquam magnificus; faſces geſſit uſque ad 9. Octobris 1651; obiit 1658. die 11. Aprilis.

Pag. 277. PETRI MICHAELIS *libris adde hunc:*

Chriſtlich Catholiſch Ehren-Kräntzlein, ſive *Libellus variarum precum Catholicarum, recuſus Coloniæ 1713. à Joanne Langenberg in 18vo.*

Pag. 279. adde:

PETRUS PAULUS RUBENS ſcripſit *De arte pictoria*, teſte *Witte in Diario Biographico*, qui & Antverpienſem natu facit, errantes alios ſecutus.

Pag. 278. inſerendus

PETRUS OBLADEN ſacroſanctæ Theologiæ Baccalaureus, Colonienſis Carmelita, compoſuit & edidit *Tractatum*, cui titulus: *Filius prodigus*, dedicatum Reverendiſſimo Patri Matthæo Orlandi Priori Generali, impreſſum Coloniæ 1669. in quarto, & ſimilem habuit ſub manibus de *Parabola decem virginum*, verùm hic nun eſt expreſſus, ſed aſſervatur in Archivio Provinciæ. Etiam edi euravit *Theologiam ſcholaſticam & moralem* R. P. Magiſtri Petri Cnenæjo, ſacroſanctæ Theologiæ Doctoris, Ordinis Carmelitarum in Academia Salmantica, quam Reverendiſſimo & Perilluſtri Domino D. Henrico de Reuſchenberg ex Settesich, Ordinis Teutonici Equiti, dedicavit.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 284. inſerendus

PETRUS à STREITHAGEN Germanus, Aquiſgranenſis Nobilis, primùm Comitum Naſſovienſium Concionator Caſtrenſis, inde Paſtor Emmericenſis, tum Friderici V. Regis Bohemiæ Eccleſiaſtes Aulicus, poſtea Inſpector Dirmſteinenſis, porrò ad D. Petri Paſtor Heidelbergenſis, ac demum Electoris Heidelbergenſis Conſiliarius Eccleſiaſticus, Conſiſtorii Aſſeſſor primarius, & Concionator Aulicus; obiit anno 1654. 12. Junii, ætatis 62. Scripſit

Novum hominem, *ſive Tractatum de regeneratione.*

Tranſtulit ex Anglico in Germanicum

Joannis Cattoni viam vitæ, XXXIV. concionibus explicatam.

Henningus Witte in Diario Biographico.

Pag. 285. inſerendus

PETRUS THOMAS à S. FRANCISCO, aliàs dictus PETRUS UBACH, Carmelita, totius Provinciæ Alemanniæ Senior, qui abſolutis ſtudiis Philoſophicis & Theologicis, miſſus eſt Moguntiam, & Rudeshemii, mortuo Parocho, egit Stationarium, ac graſſante peſte egit Parochum, fidelémque in adminiſtrandis peſtiferis navavit operam, de qua publico communitatis teſtimonio commendatus fuit; obiit ibidem anno 1712. 17. Julii. Scripſit

Concionès per omnes anni Dominicas, cum applicatione ad S. Scapulare B. Virginis Mariæ de Monte Carmelo Coloniæ impreſſas.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Teuvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 285. inſerendus

PETRUS WACHTENDUNCK Colonienſis, in Conventu B. Mariæ Virginis in Sion Ordinem Ss. Salvatoris, aliàs ſanctæ Birgittæ profeſſus quinquageſimos tertius, anno 1713, docuit triennio Philoſophiam moralem in Conventu Birgittano, dicto *Horto Mariæ*: dein Colonienſis Conventûs Prior eligitur, quo officio reſignato, pacis ſtudio, & ut ſibi ac DEO pleniùs vacaret, ſcripſit & edidit

Der auff Hebräiſch, *Griechiſch, Lateiniſch geſchriebener triumphirlicher Titul unſeres gecreutzigten Heylands Chriſti JEſu, zur geiſtlichen Neu-Jahrs-Gab den Herren Lutheraneren und Calvineren. Coloniæ apud Jacobum Meyner anno 1743.*

Prælo paratos habet libros MSs.

Enchiridion Theologiæ moralis ad mentem magni Patris Auguſtini ac Divi Thomæ, ex variis eorundem Eccleſiæ Doctorum Diſcipulis & Relatoribus excerptum. 1740.

* *Literalis & moralis explicatio omnium & ſingulorum verborum & ſententiarum de patiente Chriſto & quatuor Evangeliſtis.* Germanicè: *Litterliche und ſittliche Auslegung aller und jeder Wörter und Sprachen, ſamps dem Sinn des aus allen vier heiligen Evangeliſten zuſammen gezogenen weit-ſchichtigen, tieffen, bitteren rothen und ungeſtümmen Meers des ſchmertzhafften Leydens und Sterbens unſeres HErrn JEſu Chriſti, vormahls in beſonderen Faſten-Predigen den geiſtlichen Zuhöreren vorgetragen, nunmehro auff alle Ständ gerichtet, mit auserleſenen Sinn-Bilderen gezieret, und mit ſittſamer Aufflöſung deren unter den Catholiſchen widriger Meynungen, ſampt eintreffenden Controverſien der Ketzeren vermehret. Jam approbatus liber à Cenſore & Theologis anno 1730.*

Einfältige Reflexiones über den Eingang und Verfolg der neuen Abhandlungen von nützlichen und gelehrten Sachen in denen wochentlichen Anzeigen, oder ſo genannten Duisburgiſchen Adreſſen und Intelligentz-Zettulen, ſub numeris II. III. IV. V. den 12, 19, 26 Jannarii und 2. Febr. 1740, vorgeſtellt in einem Geſpräch zwiſchen CHRISTIAN einem Vater, und CATHOLISCH ſeinem aus der Frembde zuruck gekehrten Sohn. 1745.

Picinellus Prædicans, ſive elaborata ex Reverendiſſimi Authoris hujus mundo ſymbolico Conciones Germanica auff alle Feſt- und Sonntag des gantzen Jahrs, wie auch einiger beſonderer Kirchen- und Ordens-Patronen, ſampt dreyzehn Profeſſions-Predigen. anno 1746.

ACVta & argVta DICta & faCta, eX VarIIs AVthorIbVs à Fratre Petro waChtenDVnCk pro reCreatIone sCrIpta. Centuria prima.

Ex Commentariis ejuſdem Petri Wachtendunck Birgittani.

Pag. 287. inſerendus

PHILIPPUS DRESANUS Germanus, ex Marcoduro, Provinciæ Colonienſis, Ordinis Fratrum Minorum Capucinorum, edidit libellum, inſcriptum:

Stimulus ſignatorius, continens vitam ſancti FRANCISCI, cum aliquot quæſtiunculis. Coloniæ apud Petrum Brachel 1628.

Wadingus Scriptores Ordinis Minorum.

Pag. 287. inſerendus

PHILIPPUS KNIPSCHILD Medebachii in Ducatu Weſtphaliæ naſcitur ſub annum 1592. (nam annus 1654. ejuſdem vitæ quinquageſimus nonus ſcribitur apud iconem viri libro præfixam) confecto curriculo ſtudiorum juris utriuſque doctorali laureâ ornatur anno 1626. in Academia Argentoratenſi, & merito ſuæ ſcientiæ creatur Conſiliarius & Syndicus liberæ Imperialis urbis Eslingæ, item immediatæ Imperii nobilitatis ad Neckarum & Kocherum fluvios Conſiliarius & Syndicus, obiit anno 1657, ætatis anno 62do. Scripſit

1. *De fideicommiſſis familiarum nobilium von Stamm-Güteren, ſive de bonis, quæ pro familiarum nobilium conſervatione conſtituuntur.* Prima editio fuit in theſibus inauguralibus Argentorati propugnatis anno 1526., quam juvenis ſcripſit, progreſſu autem temporis, doctrinæ & experientiæ pleniorem edidit Ulmæ typo & ſumptu Balthaſaris Kuhen anno 1654. in 4to pp. 862. Icon viri extat in veſtibulo libri. Ejuſdem libri editio Colonienſis eſt anni 1715. in 4to.

2. *Tractatus Politico-Hiſtorico-Juridicus de juribus & privilegiis Civitatum Imperialium, in ſex libros diviſus.* Editio prima anni 1657. 13. Julii, inſcripta omnium & ſingularum Civitatum Imperialium Conſulibus, Senatoribus, Moderatoribus. Editio ſecunda Ulmæ anno 1687. in folio.

3. *De Nobilitate in genere, & ſpeciatim de juribus & privilegiis Ordinis Equeſtris immediati.*

4. *Paratitla juris univerſi.*

Nota clariſſimi Dom. Dulman. « Henningus « Witte in Diario Biographico, & Lexicographus Baſileenſis referunt, Knipſchildium natum eſſe von Treisbach in Weſtphalen: eſt « hoc fictum aſcititium nomen *Hippolyti von* « *Treisbach*: cujuſmodi varia aſſumuntur ab eruditis. Cæterùm iſte ſe profitetur *Medebachio-* « *Weſtphalum.*

Ex Commentariis & notis clariſſimi D. I. A. L. Dulman J. U. L. Senatoris Agripp.

Pag. 287. inſerendus

PHILIPPUS RUBENIUS Coloniæ naſcitur anno 1574. V. Kal. Maj. quo Antverpia majorum ſuorum loco natali parentes communis patriæ calamitas velut æſtu quodam abripuerat. Annorum duodecim adoleſcens, elaro patre, cum matre Antverpiam venit, bonis literis inſtituendus, ætate maturior, Joanni Richardoto, Senatûs ſanctioris Præſidi, ab epiſtolis Guilielmo & Antonio filiíſque ejuſdem à ſtudiis fuit, & cum iiſdem in Juſti Lipſii familiam migravit. Quadriennio hîc exacto, Italiam cum Guilielmo adiit, titulúmque Juriſconſulti Romæ conſecutus eſt. Anno 1604. ex Italia reducem animo & corpore amplexus Lipſius, Lovanii detinere, & in docendi munere habere ſucceſſorem deſtinârat: verùm à modeſtia puero ingenita impetrare id non potuit, & Romam iterum cogitantem benevolentiâ & literis comitatus eſt ad Aſcanium Cardinalem Golumnam, qui Rubenium à Bibliotheca, epiſtolis & ſtudiis eſſe juſſit.

Ad majora graſſante viri famâ S.P.Q. Antwerpienſis Româ evocavit, ut eſſet urbi à ſecretis. At quia nullus Antverpiæ in Senatu eſt locus, niſi Brabanto, renuntiatus Brabantus & civis Antwerpienſis rato exemplo, anno 1609. Joanni Bochio S.P.Q. Antwerpienſi à ſecretis, vitâ functo, uno omnium ore ſuffectus fuit. Fuit Rubenio ingenium liberale, & ad optima natum judicium purum & directum, ſtilus in utraque oratione ſive ſcriptione dilectus, doctrinâ variâ & rarâ.

Obiit præproperè anno 1611. V. Kalend. Septembris, annos natus 38, ſepultus ad ſanctum Michaëlem, fratre è ſeptem liberis ſolo ſuperſtite relicto Petropaullo, Pictorum facilè Principe. Scripſit

Electorum Libros II, in quibus ritus & cenſuræ.

Poëmata ad Juſtum Lipſium, Doctorem ſuum. typis Plant. in 4to.

B. Aſterii, Amaſeæ Epiſc. Homilias V. Latinas fecit, typis iiſdem, cum *Poematis, Epiſtolis, orationibus poſthumis, & Rubenii vita per Joannem Brantium S. P. Q. Antwerp. ab actis 1615. in 4to.* En ejus Epitaphium:

PHILIPPO RUBENIO J.C.
Joannis Civis & Senatoris
Antwerpienſis Filio,
Magni Lipſii Diſcipulo & Alumno,
Cujus doctrinam penè aſſecutus,
Modeſtiam feliciter adæquavit:
Bruxellæ Præſidi Richardoto,
Romæ Aſcanio Cardin. Columnæ
Ab Epiſtolis & ſtudiis,
S. P. Q. Antwerpienſi à ſecretis,
Abiit, non obiit,
Virtute & ſcriptis ſibi ſuperſtes,
V. Kal. Sept. anno Chriſti MDCXL
Ætatis XXXVIII.
Marito bene merenti
MARIA de MOY,
Duûm ex illo liberorum
Claræ & Philippi Mater,
Propter illius ejúſque Matris
MARIÆ PYPELINCX ſepulchrum,
Hoc mœroris & amoris ſui
Monumentum P. C.
Bonis, Viator, bene precare manibus,
Et cogita;
Præivit ille, mox ſequar,

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 289. ſupple:

REINERUS BUDELIUS, Ruræmundanus, Juriſconſultus, meruit ſuâ ſcientiâ, ut ab Archi-Epiſcopo noſtro Electore Colonienſi monetariæ rei curandæ tam in Rhenenſi, quàm Weſtphalica ditione præficeretur, quo in officio erat anno 1574, cùm Matthæus Boyſſius multis annis cum Budelio in eadem palæſtra (Juriſprudentiæ credo) familiariter verſatus, eidem collectionem tractatuum variorum de monetis dedicavit, & anno 1591, quo ipſe patris ac fratrum veſtigia ſecutus in applicando rei monetariæ fertili, ſagaci acuto ingenio, edidit

De monetis & re nummaria libros duos. Primus continet artem cudendæ monetæ. Secundus deciſiones quæſtionum controverſarum de monetis. Adjecit Authores, qui de eodem argumento tractârunt: hi ſunt Albertus Brunus, Joannes Aquila, Bilibaldus Pirckeimerus, Martinus Garattus, Franciſcus Curtius, Joannes Regnandi, Collegium Papienſe, Carolus Molinæus, Didacus Covarruvias, Henricus Mameranus, Henricus Hornmannus, Franciſcus de Aretio, Antonius Rubeus, Ludovicus Romanus, Nicolaus Everardus, Jacobus Menochius, Elbertus Leovinus, Joannes Cæphalus, Marianus Socinus, Henningus Goeden, Joannes Bodinus, D. de Maleſtricto, Joachimus Mynſingerus. Goloniæ Agrippinæ typo Joannis Gymnici anno 1591. in quarto.

Pag. 289. inſerendus

REINERUS SOLENANDER Buderico ſive Budrichio Cliviæ oppido natus, Guilielmi Ducis Clivenſis beneficio Lovanium ſtudiorum causâ ablegatus, biennio & eò ampliùs diſciplinis Philoſophicis operam impendit. Inde medicinæ ſacræ initiatus, in Italiam, ſtudiorum omnium Alumnam, miſſus, toto ſeptennio id operæ dedit, ut expertorum hominum conſuetudine variis peregrinationibus & frequentibus artis operibus doctior atque exercitatior evaderet. Extant ejus hæc:

De caloris fontium medicatorum cauſa & temperatione Libri II. Lugduni apud Joan. Franc. de Gabiano 1558. in 4to.

Apologia, quâ Julio Alexandrino reſpondetur pro Argentereo. Florentia apud Leonardum Florentinum 1566.

Conſiliorum medicinalium ſectiones V. Francofurti typis Wechelianis 1596. & Hanoviæ 1600. in folio.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 291. inſerendus

ROLANDUS de LYNNIP natione Germanus, Carmeli Crucenacenſis & Colonienſis Rector, & cùm in Philoſophicis ſcientiis clarus haberetur, ſcripſit

De cauſis naturalibus dubia 32. Incipit ſic: Dubitatur primò, quare homo quanto plus ſcit, &c.

Quodlibetorum de ſomno & vigilia dubia 27.

Quæſtiones 16. de eo, quòd DEUS & natura nihil faciant fruſtra.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 293. inſerendus

RUTGERUS RULANDUS Aquiſgranenſis, juris utriuſque Doctor, ac magni nominis Profeſſor: quia Lutheranorum ſectam profitebatur, in ſuperiorem Germaniam receſſit, ibíque in variis eorum Academiis Juriſprudentiam cum laude docuit, ac plurima ſcripſit, è quibus enotuêre ſequentia: claruit autem anno 1600.

Theſaurus fructuum & intereſſe. Hamburgi apud Frobenium 1607.

De Commiſſariis & Commiſſionibus Cameræ Imperialis Partes IV. Francofurti apud Nic. Hoffmannum 1604, & iterum ibid. apud Hummium 1664. Tom. II. in folio.

Theſaurus juris emphyteutici. Francofurti anno 1606.

Theſaurus juris executivi. ibid.

Centuriæ octo quæſtionum diverſimodè deciſarum à Nicolao Vigelio & Rutgero Rulando, J. Conſ. Hamburgi apud Frobenium 1607.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 295. inſerendus

SEGERUS PAULI Carmelita Colonienſis, ejuſdémque Conventûs Sub-Prior, Ordinis & Provinciæ Hiſtoriographus diligentiſſimus. Vir fuit integerrimæ vitæ, in Ordinem ſuum admodùm zeloſus, B. Virginis Mariæ Cultor eximius, in cujus feſtivitatum vigiliis per totum diem jejunabat, ab omni refectione abſtinens. Scripſit

Ordinis hiſtoriam & Sanctorum vitam manuſcriptis lucubrationibus, quorum tamen pauca lucem publicam aſpexerunt.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 297. In STEPHANI BROELMANNI vita narratur Mater Sibylla Deutz, *corrige* Eliſabetha Songina ex epitaphio.

Pag. 298 inſerendus

STEPHANUS L. B. de CLOEDH ex antiquiſſima & illuſtriſſima Clodthiorum proſapia in Caſtro Hennen Comitatûs Limburgenſis ad Lehnam, Archi-Diœceſis Colonienſis natus anno 1674. die 21. Januarii Patre Theodoro Daniele, & Matre Joannâ Eliſabethâ, liberâ Baroneſsâ de & in Heeſs. Dum ejus parenti à potentiſſimo quodam Domino filiorum promotio hac ſub conditione appromiſſa fuerat, dummodo onus in Acatholica religione educandos mitteretur, reſpondit: *Malo filium videre pauperem in cælo, quàm divitem velut alterum in inferno.* Vix annum quartum inchoando matre orbatus, ducitur ad avum maternum educandus in Kônigſtein, indéque à Sereniſſimo & Eminentiſſimo Archi-Epiſcopo Electore Moguntino in album Ephœborum cooptatur, ubi viſione (neſcius tamen, quid ſignificaret) recreatus, vidit virginem cum grandævo viro ſe alloquentem & dicentem: *Sub hoc ſene filio meo militabis.* Fuldam ætatis ſuæ decimo quarto ad proſequenda ſtudia miſſus, ibidem per ſex annos in Seminario Pontificio fuit Alumnus, Philoſophiam univerſam cum laude defendit, & Theologiam abſolvit, ſempérque tales exhibuit mores, ut cæteris à Superioribus in exemplum fuerit propoſitus; anno 1696. 8vâ Septembris Ordinem ſancti Benedicti in Imperiali & celeberrima Abbatia Fuldenſi profeſſus, eodem anno 14. Novembris ex mandato Superiorum ad Univerſitatem Salisburgenſem profectus, cum applauſu totam Theologiam cum jure Canonico defendit; ſacro Presbyteratûs Ordine Viennæ in Auſtria anno 1698. 12. Octobris ab Eminentiſſimo Domino Cardinali Leopoldo de Collonitſch inſignitus: vigeſimâ die ejuſdem menſis Salisburgi omnipotenti DEO primitias obtulit, eo deinceps famis ſitíſque ſpiritualis ardore in divinum epulum exarſit, ut ex notatis ſpeciali libello quotidianis intentionibus compertum ſit, nullum à morbo liberum diem avolâſſe, quo non ad aram litaverit.

Anno 1699. 14tâ Novembris Româ Fuldam reverſus, anno 1701. 19. Martii Eccleſiæ Fuldenſis Capitularis, & Reverendiſſimi ac Perilluſtris Conventûs ad ſanctum Salvatorem Superior, nec non ſancti Michaëlis Præpoſitus deſignatus, talem in hac triplici dignitate ſe exhibuit, ut dubium manſerit, an ipſe honoribus, an honores ab ipſo magìs honorati fuerint. Ab anno 1704, quo præpoſituram inhabitare cœpit, binas utriuſque vitæ activæ & contemplativæ alas verè aureas, quas ſibi in avito ſtemmate figurari intelligebat, fœdere tam firmo inter ſe ſibique copulavit, tanto iis ardore ad promovendam DEI gloriam bonúmque proximi adnixus fuit, ut præſens pagina, ſi pro merito depingere vellet, temeritatis damnaretur. Munificentia ejus in pauperes, in pauperum lachrymis legenda, quibus nullâ re unquam deerat, communis pauperum Pater nuncupatus, proprios non rarò ſibi calceos detraxit, ut nudum in paupere Chriſtum calcearet, nec unicum ſinè eleëmoſyna dimitti paſſus. Omnibus omnia fieri cupiens, cunctis ſic ſuccurrebat, ut ultra centenos numeret, quos ſtatui ſeu religioſo ſeu clericali inſervierit; ab omni vindicta ſic abhorrebat, ut mala beneficiis compenſare ſuas de-

licias

licias putaret, verè dignus, quem Reverendiſſimus & Celſiſſimus Princeps Fuldenſis in partem curarum aſcitum ſuum in ſpiritualibus Vicarium Generalem nominârit, verè dignus, cujus probatiſſimam virtutem ac zelum Sedes Apoſtolica commendârit, & dignitate Epiſcopali Eccleſiæ Derbenſis anno 1727. inſigniverit, quâ duplici dignitate auctus, novo fervore in muniis Epiſcopalibus continuus ſat oſtendit, quid ſperari de ſe deinceps oporteret, donec conſummatus in brevi octiduanis calculi doloribus confectus, in medio virtutum Epiſcopalium volatu, lethali mortis jaculo confixus, 5tâ Septembris anno 1727. morti prædæ ceciderit, ætatis 53. annorum, 7. menſium & 18. dierum, ſepultus Fuldæ in Eccleſia Præpoſiturali ſancti Michaëlis Archangeli. Opuſcula ab eo edita:

1. *Annus ſanctus Benedictino-Fuldenſis, das iſt: Lebens-Geſchichten aller derjenigen lieben Heiligen GOttes, von welchen entweder in der hohen Stiffts-Kirchen ad S. Salvaterem zu Fuld ſelbſten, oder auch in anderen in dieſer Diœces gelegenen Probſtey-Collegiat-Regular-Pfarr- und Filial-Kirchen oder Capellen abſonderliche heilige Reliquien verwahret, und mit gebuhrender Andacht verehret werden, &c. &c. zu gröſſerer Ehre GOttes, und ſeiner wertheſten Heiligen, mit einfältiger Feder abgefaſſet, auff jeden Tag des Jahrs eingetheilet, und dem Nachſten, beſonders aber den lieben Fuldern zu Dienſt und Nutzen zuſammen getragen, und an das Licht gegeben durch Stephanum von Cledh &c. &c.*

2. *Die ſieben Jubel-Poſaunen Joſue Cap. 6. v. 6. mit welchen man nicht die zeitliche Stadt Jericho, ſondern die himmliſche Stadt Jeruſalem leichtlich einnehmen und gewinnen kan &c. zuſammen getragen durch Stephanum von Cledh des Furſtlichen Stiffts Fulda Capitularen, Probſten zu St. Michael, und der Zeit Hochfürſtlichen Fuldiſchen Lands-Ober-Einnahms-Praſidenten. Franckfurt am Mayn durch Marcus Huber 1716.*

3. *Luſtra duo Muſa Hiſtorico-Gargano-Fuldenſis. Das iſt: Ausfuhrliche hiſtoriſche Relation alles desjenigen, ſo vor, in und nach der Einfuhrung zweyer, der erſtern von den ſieben Schmertzen Maria anno 1716. 23. Auguſti, und der anderen derren armen Seelen im Fegfeur anno 1718. 19. Martii äuffgerichteter Bruderſchafften in der Hoch-adlichen Probſtey-Kirchen S. Michaelis Fulda, enthaltend die erſte funff Jahre: von dem Ober-Praſide beyder Stephano von Clodh vom Haus Hennen des Hoch-Furſtlichen Stiffts Fulda Probſten bey S. Michael, und Land-Ober-Einnahms-Praſidenten. Fulda 1720. in 4to bey Joſeph Anton Kes.*

Icon Illuſtriſſimi Viri Fulda depicta, & æri inſculpta eſt: eadem depicta extat hic apud Pranob. D. Canon. Stangenfeld.

Oratio funebris eidem dicata à Pangelino Brinckman Franciſcano, & typo data fuit Fuldæ 1727. apud Joſephum Ant. Kos in folio.

Pag. inſerendus

STEPHANUS NATHEN, condictus SPORMAKER, Reſæ Clivenſis Ducatûs oppidulo natus anno 1621. 5. Auguſti, Aureliis in Francia fuit donatus licentiâ laureæ doctoralis in utroque jure, juris utriuſque Doctor, ac Profeſſor in Colonienſi Academia, variorum Principum Reipublicæque Colonienſis Advocatus, ac Regens Burſæ Juridicæ Coronarum apud Ubios. Clariſſimi Viri, quibuſcum Coloniæ vixit, magnis elogiis in fronte libri adjunctis teſtati ſunt ſummam de ejus doctrina exiſtimationem: hi erant, Joannes Stetoenberg, condictus Duſſeldorff, Archi-Diaconus & Præpoſitus Santenſis, Joannes Michael Glaſer, Prior Canoniæ Corporis Chriſti, Antonius Fabens, Juriſconſultus & Advocatus Colonienſis, Joannes Stalenus, Canonicus & Paſtor Reſenſis, Gabriel de Bruyn, Juriſconſultus & Syndicus civitatis Colonienſis, Ægidius Gelenius, Canonicus Andreanicus, Nicolaus Hanſtadt, Ordinis Prædicatorum, ſacræ Theologiæ Doctor, Henricus Francken-Sierſtorff, ſacræ Theologiæ Doctor. Illius erat hic liber:

Juſtitia vulnerata, Chriſtianè, juridicè & politicè curata. Coloniæ in 4to 1646. Secunda editio 1652. per Jod Kalckhoven, ac tertia anno 1691. ſumptu Hermanni Demen in 4to pp. 986.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. . inſerendus

THEODORUS von COUWERDEN Gochenſis Clivius, In Academia Duacena ſacræ Theologiæ Doctor anno 1620. renuntiatus, ejuſdémque per annos plures Profeſſor ordinarius, nec non Collegii Montani Præſes, ſucceſſit anno 1649. Georgio Colvenerio, ſacræ Theologiæ Doctori celeberrimo, in Præpoſitura Eccleſiæ Collegiatæ ſancti Petri Duaci, quin & Seminarii de propaganda fide ab eodem Colvenerio erecti munificus extitit Confundator; è vivis exceſſit Duaci anno 1658.

Scripſit quædam *contra librum Corn. Janſenii*, unà cum Valentino Randour aliiſque Collegii Doctoribus Duacenis, & alia quædam, quæ hactenus non innotuerunt.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 304. inſerendus

THEODORUS HENRICUS GIPPENBUSCH Spirenſis, Coloniæ in Monaſterio beatæ Mariæ Virginis in Sion Ordinis Ss. Salvatoris, aliàs ſanctæ Birgittæ nuncupato, profeſſus anno 1641. 4tâ Maji vigeſimus primus, obiit in Conventu Mariæ Baum anno 1660. 6. Martii. Scripſit

Der Birgitiner Cloſter-Jungfrauen newes geiſtliches Lager-Buch de tempore ausgeziert mit allerhand edlen Reden und Diſcurſen uber alle Sonntäg des ganzen Jahrs. MSs.

Ex Commentariis Petri Wachtendunck, Profeſſi Monaſterii Birgittani in Sion Coloniæ.

Pag.

Pag. 305. adde:

THEODORUS HUNKIRCH Agrippinas, in Parochia ſanctæ Columbæ natus, renatúſque anno 1691. Vir, dum viveret, profundè ſpiritualis, ùt inter alia teſtatur *Tabula pro notandis quotidianis conſcientiæ defectibus* ab ipſo concepta, æri præloque commiſſa. Eximius ſemper ſancti Franciſci de Paula cultor, ad ejus aſceſin vivendíque regulam virgines in ſæculo degentes erudire conatus, complures habuit ejus (ſuíque) inſtituti ſectatrices; altiore tamen imperio (novitatem exoſo) juſſus abire ab incepto quia debuit, voluit, hâc ſibi laude comparata, quòd ne ſibi videretur laborare, magna & incipere & deſerere animo ſemper eodem potuerit.

Ad ſubſidiariam ſubinde curam vocatus, Parochis primùm ſancti Laurentii, dein ſancti Martini minoris operam addixit ſpiritualem, temporalem omnem; ubique indefeſſus, ubique laudatiſſimus, utpote qui aſceticum, quem ex Bibliotheca ſanctiorum Aſcetarum operibus inſtructa, aut, ùt veriùs loquar, è cælo hauſerat, ſpiritum in omnes transfundere meditabatur, in conciliandis præcipuè diſſidentibus excellens, præſto erat documento pœnitentibus, ſolatio afflictis, exemplo omnibus, ut clientum ſuorum neceſſitatibus ſubveniret, ſeſe onerabat, liberaliſſimus ad Sanctorum, ſub quorum invocatione Parochianis ſerviebat, imitationem. Obiit meritis, quàm diebus plenior anno ætatis trigeſimo octavo à Chriſto nato MDCCXXIX.

Pag. 308. inſerendus

THOMÆ MERMANNO natale ſolum Ubiorum Colonia, parentes ingenui, pueritia laudata. Elementa ſtudiorum ad Rhenum, elegantiam quà Græcam, Latiam, ad Oenipontem, Licúmque amnem Auguſtæ perdidicit. Piſis dein Hetruſcorum Philoſophiæ operatus, eandem docere cœpit primæ nobilitatis auditores, cultâ admirabilíque facundiâ. Tuſcus quoque ſermo in peregrino adoleſcente Tuſcis arbitris invidendus. Venit hæc fama ad Coſmæ Ducis aures, ipſe ejuſdem in oculos, ut Tranſalpinum ingenium magno judicio æſtimaretur. Mox Hippocratis Galeníque ſcholas ingreſſus, pro medica laurea certavit, quam ut adeptus eſt, doctâ felicíque operâ morbo perituris adfuit, & mortem ante tempus præcipitem in ſeros diſtulit annos, neque enim unquam occîdit, ut ſanaret. In hæc incumbentem Italia tenuit, Germania expetiit ac obtinuit. Erat tum Eyſtadii ſacrorum Antiſtes MARTINUS à SCHAUMBURG veteris vir proſapiæ, & antiquæ fidei, paribúſque exemplum poſteris: in hunc MERMANNI ſtudia propendebant: ergo addixit ſeſe volens lubens egregio Principi. Atque dum ſua jam ſolerter proſperéque agit, extulit ſeſe nomen ejus illuſtrius, abiítque non ad vicinos ſolùm, ſed diſſitos etiam Principes, ſuíque haud vanum deſiderium civit. Ipſe, magno vocatu ALBERTI Bojorum Principis, Monachium conceſſit, ſecundo numine ſedem fixurus. Auxit hic præſentia famam. Ergo proni in eum Ducum animi, proni Aulicorum, proni civium, nec offendit rariſſimo exemplo tot annorum, quibus ſuperfuit, ſpatio. Amabat omnes, amabatur ab omnibus: adjuvabat omnes, non adjutus ab omnibus: ſemper illi vigil cura, ſemper ſolertia. Induſtriæ felicitas adfuit, & multis pars ſanitatis fuit, MERMANNUM Medicum obtinuiſſe. Ibat in morbos cauto pede, & lentâ eos potiùs prudentíque morâ expugnavit, quàm ſubito ancipitíque impetu. Sed neque unquam mali incertus, malum curâſſe aggreſſus, explorabat originem morbi, ut inveniret finem. In rem hanc fuit, plurima per ſtudia indagâſſe ac pernoviſſe. DEUM immortalem! quid non legerat? quid non memoriâ comprehenderat? Quæ legebat, intelligebat: quæ intelligebat, retinebat: quæ retinebat, uſurpabat: affabilis ægrotis, jucundus valentibus: illis animum dabat, his ſervabat: non illi cura nummi, non opum. Dabat, à quibus exſpectare poterat. Auditus eſt per omnem vitam de aliis bene loqui, quia bene ſenſerat. Explicabat dubia in bonum, mala in melius. Invidiam aliquando, ſi ſuſtinuit, non habuit; modeſtiæ memor, cùm inter tot favores obliviſci poſſet. Conſilia ejus auxiliáque ab extimis etiam Principibus Proceribúſque quæſita, egentibus oblata. Erat enim apprimè pius, divinorúmque amans, atque religioſis noctibus unicè devotus: conſcientiam cùm haberet integram, tamen timebat. Adpetente jam ſenio, mors quoque appetiit: primo enim anni MDCXII. Autumno, intemperie cerebri deſubito dextrum latus ſideratur, cui dum fruſtra medetur, exſucto prope omni humore cerebrum jam friabile collabitur, atque vias, quâ vitæ vis meat, obſtipat: deficit momento ſenſus, neque multò poſt vita, omnium Ordinum luctu, quocum & ſepultus, memorabili funeris pompâ: deſiderium ſuî apud omnes reliquit magnum, quod ſanè lenimentum haberet, ſi is ſucceſſorem haberet. J. C. S. T. S. vixit annos LXVI. obiit MIϽCXII. VIII. Kalend. Januar. Scripſit

Conſultationes ac reſponſiones medicas, teſte *Henningo Witte in Diario Biographico*, qui & errat decennio in anno mortuali, cùm eum anno 1622. mortuum ſcribat. Errat in ætate, cùm 63 duntaxat natum annos narret.

Icon viri ſculpta præfixa eſt vitæ editæ Monachii anno 1612. typis Nicolai Henrici: éſtque hæc, quam damus. Accedunt luſus funebres plurimi, à nobiliſſimis & erudítiſſimis amicis & filiis ſcripti, quibus parentant memoriæ ſuaviſſimi tanti viri (tanti Patris.)

Pag. 308. inſerendus

THOMAS MICHAELIS Suſati lucem primam vidit anno 1606, præſentatus à Circulo Rhenano ſuperiore juramentum præſtitit, quà Aſſeſſor Cameræ Imperialis Spirenſis. Teſte *Clariſſimo Ludolff in commentatione ſyſtematica juris Cameralis.*

Concluſiones Theoretico-Practicæ de ſacra Cæſareæ Majeſtatis Camera, Statuum Imperii, & aliorum Magiſtratuum juriſdictione, ad præſentem Germanorum Republicæ formam & uſum accommodatæ, Authore Theodoro Michaelis. JCto Suſatenſi, & Aſſeſſore Cameræ imperialis impreſſa.

Pag. 308. inferendus

THOMAS SCHMITZ primam lucem aſpexit, in vico Brauweilerano, haud procul Coloniâ Agrippinâ anno à Chriſto nato 1691. nono Kalendas Februarias. Literarum humaniorum & Philoſophiæ elementa hauſit in Laurentiana Gymnade. Decurſo ibidem feliciter literario hoc ſtadio, ad ſtatum religioſum appulit animum, ſacrúmque ſancti Benedicti habitum ſuſcepit anno 1710. die 15tâ Auguſti in Cœnobio Brauweilerenſi. Anno ſequenti votis religioſis ſe DEO obſtrinxit die 16tâ Auguſti, teſte Reverendiſſimo D. Matthiâ Francken, ejuſdem Cœnobii Abbate. Theologicis porrò admotus ſtudiis, eos brevi tempore progreſſus fecit, ut anno 1717. 29. Martii Coloniam miſſus fuerit, idem ſacrum ſtudium cum religioſis familiæ Benedictinis in Seminario proſecuturus. Inde anno 1718. menſe Novembri evocatus, Eccleſiæ Parochialis in Widderſtorff, Cœnobio Brauweilerenſi pleno jure unitæ, Rector deſignatus fuit, quo tamen munere Reverendiſſimo Domino Abbate annuente anno 1736. ſe abdicavit. Anno demum 1732. 18. Novembris Doctorali Epomide in ſacra Facultate Theologica cum Patre Huberto Sturm, Dominicanorum id temporis Provinciali, & D. Joſepho Prickartz, Seminarii Præmonſtratenſis Præſide, inſignitus fuit Coloniæ, Promotore Reverendiſſimo Domino Chriſtiano Steinhewer, Abbate Steinfeldenſi. His perfunctus laboribus, Seminario Brauweilerano intrà Coloniam Regens impoſitus, ſuam Academiæ hujati operam pluribus per diem tam privatis, quàm publicis lectionibus indefeſſus navare pergit. Hoc anno ſacræ Facultatis Theologicæ Decanus ampliſſimus, ſcripſit hactenus

Theologia ſcholaſtica ad mentem ſancti Thomæ Aquinatis, ſecundùm ordinem ſacræ Facultatis Theologicæ Colonienſis diſtributa Volumina tria. Coloniæ Agrippinæ apud hæredes Thomæ von Cöllen & Joſephi Huiſch anno 1734. in 8vo. Cum facultate & permiſſu Superiorum.

Medullam Juris Canonici ſecundùm titulos in quinque libris Decretalium GREGORII PP. IX. contentos digeſtam, ex antiquis & recentioribus ſummorum Pontificum conſtitutionibus, Concilii Tridentini decretis, Cardinalium declarationibus, probatis Authoribus; additâ ſuis locis legum civilium & Canonicarum expoſitione, extractam à R. P. Thoma Schmitz, Ordinis S. Benedicti, Abbatiæ S. Nicolai in Brauweiler Profeſſo, ſacræ Theologiæ in alma Univerſitate Colonienſi Doctore, & Seminarii Benedictini Regente. Coloniæ Agrippinæ ex Officina Noethemiana unter gülden Wagen 1740. complectitur tres Tomos in quarto.

Pag. 309. inferendus

TILMANNUS de alto Lapide, von Hohenſtein, dictus etiam de Aquis ab Urbe Regali Aquenſi, unde oriundus fuit, Doctor Pariſienſis. De eo ſic ſcribit Trithemius: "Tilmannus Aquen-
" ſis, natione Teutonicus, Ordinis Fratrum bea-
" tæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, Prior
" Provincialis, divinarum literarum Doctor inſi-
" gnis primùm Pariſiis, dein Coloniæ Theologi-
" cæ ſcholæ Præſidens, tum docendo, tum ſcri-
" bendo magnam ſuæ eruditionis gloriam acqui-
" ſivit, ingenio præſtans, & Declamator ſermo-
" num egregius, ſcripſit ad utilitatem legentium
" non contemnenda ſyntagmata, quibus famam
" nominis ſui ad longinquos deſtinavit annos, in
" quibus lectura una ſingulariter notabilis

In Evangelium Matthæi Lib. 1.

Super ſententias Lib. 4.

Sermones etiam varios & elegantes compoſitos,

Quæſtiones quoque varias diſputatas,

Et varios in Bibliam commentarios compoſuit.

Claruit ſub Carolo IV. Imperatore anno Domini 1360, obiit in Conventu noſtro Colonienſi anno 1363.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tevvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 310. inferendus

TOBIAS MAGIRUS Germanus, Angerimunda-Marchicus, imò Montenſis (cùm Angerimunda ſit oppidum & Satrapia Ducatûs Montenſis) Philoſophiæ Magiſter primùm, ſubinde Conrector in Vallis Joachimicæ ſchola, inde in Academia Viadrina tam Logicæ, quàm Phyſicæ Profeſſor, obiit anno 1652. 6. Januarii, ætatis 65. Scripſit

Sabbatum Chriſtianum, ſive meditationes Patrum Orthodoxorum in Evangelia anniverſaria.

Oratorium Chriſtianum.

Polymnemona ſive Florilegium locorum communium.

Eponymologium criticum.

Decades VI. Problematum Metaphyſicorum.

Diſputationes varias.

Witte Diarium Biographicum.

Pag. 310. inferendum

TRICORONATUM GYMNASIUM in urbe & Univerſitate Colonienſi nomen duxit à tribus Coronis, quibus inſigniebatur Domus in vico San-Maximinianæ ab Ampliſſimo Magiſtratu Colonienſi, conſentiente Univerſitate, traditâ P. Joanni Rhetio Presbytero è Societate Jeſu anno 1556. 16. Novembris. Anno 1657. III. Kalend. Februarii decreto Senatûs claves domûs traduntur, ſcholæ apertæ ipſâ Virginis purificatæ die IV. Nonas Februarias ſolenni Sacro facto in Sacello domeſtico, & catalogis per urbem vulgatis, quibus Authores & præcepta artium in ſcholia ordine diſtributis prælegenda, domum linguarum Græcæ & Latinæ diſcendarum pædagogia incolis & advenis innoteſcerent. XV. Kal. Martii tres Magiſtri, Dialectices unus, alter Rhetorices, tertius Grammatices cathedras conſcenderunt. Grammaticam ob confluentem numerum diſcipulorum VIII. Idus Martias dividi oportuit in primam, mediam, & infimam. XVII. Kalendis Decembris Poëtica à Rhetorica ſecretum Profeſſorem nacta eſt, & Phyſicis explicandis ſuus datus Interpres.

Anno 1558. plenus numerus veluti Encyclopœdia bonarum artium & humaniorum literarum vigebat; quales nunc ferè poſt duo ſæcula: Claſſes enumero: Ontologia, Phyſica, Mathematica, Ethica, Logica, Rhetorica, Poëtica, Gramma-

rica linguæ Græcæ, Latinæ; utraque in ſummam, mediam, infimam ſcholæ diviſa: Regens primus Gymnaſio obvenit Eximius Joannes von Rheidt. Franciſcus Coſterus Magiſtrum ſententiarum, Henricus Dionyſius Epiſtolas Divi Pauli Sociis & Convictoribus intrà Coronatum Domum explicabant, Orator ſacer Academicos informabat idem Henricus Dionyſius. E Domo Coronarum conductâ migratum in domum à Decano Andreatino Joanne à Swolgen Societati oblatam circa annum 1582, ex qua & coemptis Eccleſiâ ac Conventu Monialium ſancti Achatii, ſancti Auguſtini Regulam profeſſarum, locus bonis Muſis excipiendis ſat amplus partus eſt, ubi in hodiernum diem conſedere, veteris Domûs nomine Tricoronatæ retento.

Horæ dictatæ doctionibus ſtatæ quaternæ in diem pro more cæterarum Burſarum. Sextâ matutinâ primùm, dein nonâ, tertiùm duodecimâ, ultimùm horâ quartâ veſpertinâ cogebantur diſcipuli, uti in Montano, Laurentiano, ità & in Tricoronato ad Palæſtras literarias; eæ communi conſilio Regentum mutatæ fuêre, & duabus de die vicibus matutinâ ſeptimâ, pomeridianâ primâ fores ſcholarum reſerantur, Philoſophis binas, ad binas & dimidias humanioribus in Auditorio horas coactis. Exercitationes literariæ hæ ab initio ultra conſuetas menſtruas & diurnas, bis in anno Magiſtratus inſtaurabantur in Aula publica coram Regente, Profeſſoribus, & diſcipulis omnibus, quin & externis Dominis, & ordo locorum ex merito doctrinæ profectu ſingulis aſſignabatur. Feriis VI. ſcholæ binæ & binæ congrediebantur, & per hebdomadam explicata repetebantur. Hæc facies literariæ rei. Multò amœnior, & iſtis temporibus Germaniæ utilior ac neceſſaria magis erat morum emendatio, & Catholicæ religionis undique laceſſitæ & impugnatæ conſervandæ & profitendæ zelus. Hunc in finem quot induſtrias, media ac vias excogitârit inexhauſta Rhetii charitas, vix dici poteſt.

Ejuſmodi erant deductio quotidiana diſcipulorum ad divinum ſacrificium celebrandum ordine compoſito in vicino Templo San-Maximinianæo, quia Anguſtia Sacelli domeſtici eos non capiebat. Examen veſpertinum actorum diurnorum, Exomologeſis & Euchariſtiæ uſus octavo ferè die. Exomologeſis generalis adultis ſuaſa & perſuaſa plurimis.

Quot & quantos viros Eccleſiæ & Reipublicæ ſchola noſtra pepererit, non eſt hujus loci enumerare: Scriptores non paucos domeſticos hæc Bibliotheca recenſet: extraneos quoſdam recenſebimus, velut ſtellas primæ magnitudinis ex Horizonte Tricoronato ortos & inſertos cœlo literario, quorum encomia alii Biographi & Lexicographi ampliſſima jam dederunt.

Anno 1564. Nonis Martii Jodocus Lips, Jobſt Lips, ſeu Juſtus Lipſius Baccalaureus promotus ab Arnoldo Havenſio, Philoſophiæ Profeſſore Tricoronato.

Anno 1573. Nicolaus Serarius Lotharingus ex Gymn. Tricor. Societati datus.

Anno 1582. Carolus Scribani Bruxellenſis inter XXVII. Magiſtros è Gymnaſio Tricoronato hoc anno creatos primus Univerſitatis Magiſter renuntiatur ad diem VI. Martii à Joanne Eynatteo Boulandio S. J. Promotore. Tirocinium Societatis aditæ Treviris hoc anno orſus eſt, unde à Franciſco Coſtero, tum Rhenanæ Provinciæ Præpoſito, patriæ redditus cum duodecim ſociis, quos duodecim Apoſtolos Belgicæ Provinciæ donatos vocitat honoris causâ Provincia Rhenana in ſuis Annalibus MSs.

Anno 1580. 3. Martii à Petro Staleno Societatis Jesu Magiſtro Tricoronato promovetur Magiſter artium Chriſtophorus Brovverus Arnheimenſis.

Anno 1584. Cornelius Cornelii à Lapide Bucholdiæ in Diœceſi Leodienſi natus erat, qui humaniori & ſeveriori literaturâ imbutus eſt in Gymnaſio Tricoronato, cujus Magiſter creatus fuit 7. Martii, Promotore Conrado Hoengenio Soc. Jesu inter XXXI. Magiſtros S. J. S. J. quos Pallas Tricor. eo anno dedit Univerſitati Colonienſi.

Anno 1592. Joannes Roberti Nobilis Arduennas ab Andagio primus Univerſitatis Magiſter in Facultate artium creatus fuit à Patre Henrico Werhaen ab Orcken, Philoſophiæ Doctore Tricoronato 1592. ineunte Februario.

Anno 1595. Erycus Puteanus Venlonenſis Gerardum Arnheimienſem Præceptorem habuit, Magiſter artium promulgatus 1595. 28. Februar. Promotore Henrico Coneſio S. J.

Anno 1597. Henricus Philippi Arduennas ex S. Huberti, ſubinde Societatem Jesu amplexus, Doctor Theologiæ, quam Pragæ. Viennæ, Græcii docuit, Præpoſitus domui profeſſ. Viennenſi, Ferdinandi II. à confeſſionibus, obiit Ratisbonæ in Comitiis 30. Novembr. 1636.

Hi ex primi ſæculi Gymnaſii Tricoronati decem primis luſtris ad alias Univerſitates abiêre Scriptores præcipui.

Ex hiſtoria & faſtis Gymnaſii Tricoronati.

Pag. 314. inſerendus

VICTOR GELENIUS ex erudita Geleniorum apud Colonienſes familia oriundus, Ordinis Fratrum Minorum Capucinorum Scriptor aſceticus, ex operibus B. Joannis à Cruce à ſe ſæpiùs perlectis evulgavit Latinè

Summam practicam Theologia myſtica. Colonia in 4to 1646. & 1652.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 316. inſerendus

WERNERUS TITIANUS patriâ Juliacenſis, natus in pago Titz, adoleſcens Canonicorum Regularium ſancti Auguſtini inſtitutum in Noveſienſi ſanctæ Mariæ Monaſterio ad Rhenum apud Duſſeldorpium ſuſcepit, in eòque ſic profecit, ut Marbacenſi in Alſatia Cœnobio præfectus ſit Prior; illúdque laudabiliter adminiſtrabat, cùm ſuum à Noveſienſibus ſolo æquatum accepit. Monaſterii everſionem ſui non magis doluit, quàm ejus ad Colonienſe Corporis Chriſti factam conjunctionem à Priore Generali Congregationis Windeſemenſis: tametſi Wernerus Conventûs utriuſque creatus Prior fuerit. Demum poſt multa præclarè geſta Congregationis Windeſemenſis

ſemenſis

ſemenſis creatus anno 1608. PRIOR GENERALIS, eidem dignitati immortuus eſt anno 1615. Edidit prolixos *Annales Noveſienſes, quos hactenus MSs. evulgârunt Patres Benedictini Congreg. S. Mauri anno 1729. in collectione noviſſima veterum monumentorum Tom. IV. pag. 546.*

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. . inſerendus

WIBALDUS è Monacho Walchodorenſi Ordinis ſancti Benedicti in Comitatu Namurcenſi electus anno 1130. Abbas Stabulenſis (quod eſt in Diœceſi Leodienſi) & Malmundarienſis (quod eſt in Archi-Diœceſi Colonienſi) Cœnobiorum Benedictinorum perpetuò unitorum, dein anno 1137. Abbas Caſſinenſis in Italia, ac demum Corbienſis in Saxonia, ac S. R. I. Princeps; vir ob ſummum ingenii prudentiæque talentum ad primaria ſui ævi negotia adhibitus, Romanis Pontificibus æquè ac Imperatoribus gratiſſimus. Scripſit

Volumen 441. Epiſtolarum, è quibus varia Anecdota hiſtoriam ſeculi XII. illuſtrantia erui poſſunt. E codicibus MSs. Stabulenſibus editæ fuerunt anno 1724. per Domnos MARTENE & DURAND Monachos Benedictinos in Gallia Tom. II. *ampliſſimæ ſuæ collectionis veterum ſcriptorum ac monumentorum.* Virum hunc, Galliæ Germaniæque decus, Butelliæ in Paphlagonia, uti tradunt *Stabulenſium Annales*, Græcorum perfidia ſuſtulit XIV. Kalend Auguſti anno 1158. Oſſa ejus anno ſequente è Græcia Stabuletum tranſlata ſunt, agente ERLEBOLDO, Wibaldi fratre ac ſucceſſore in Abbatia Stabulenſi, exequias celebrante Henrico Leodienſi Epiſcopo, appoſitóque hoc Epitaphio:

DEO & Eccleſiæ,
WIBALDUS,
Qui vixit, dum vixit,
Inter mortales omnium Abbatum
Feliciſſimus,
Summo Pontifici, Imperatori
Et Principibus chariſſimus,
Exuvias corporis hîc depoſuit,
Univerſæ poſteritati
Ob pietatem, diligentiam,
Et ſingularem zelum
Maximè & perpetuò commendandus,
Tu, qui poſt eum ſedebis,
Fac idem, & vives.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 919. WILHELMI NAKATENI *libris adde*

Compendium precum & piarum aſpirationum, concinnatum à R. P. Wilhelmo Nakateno S. J. Coloniæ apud Joannem Engelert & heredes Odendall 1751. in 12vo.

Hertz-Opffer der Chriſtlichen Seelen, ſive Compendium devotionis toto die obeundæ, à R. P. Wilhelmo Nakateno S. J. Coloniæ recuſum anno 1743. in 16to à Joanne Engelert & heredibus Odendall.

Pag. 320. inſerendus

WINOLDUS COSTERUS Daventrienſis, Carthuſianum Ordinem Coloniæ ingreſſus anno 1620, & die ſancto Bernardo ſacro habitu religioſo eſt inveſtitus. Colonienſi in Cartuſia profeſſionem fecit anno 1621. 20. Auguſti in feſto ſancti Bernardi Abbatis. Anno 1626. migravit ex Cella Novitiorum ad Cellam V. in qua 48 annis vixit. Anno 1666. factus cæcus, vixit adhuc octo annis. Mortuus anno 1674. 2. Aprilis ante primam matutinam, ætatis ſuæ 79, profeſſionis 53. Igitur natus eſt anno 1595. Hæc ex meis adverſariis. Plura illum ſcripſiſſe nullum eſt dubium. Eſt in Bibliotheca noſtra

Libellus de Romanis Pontificibus, ejus manu conſcriptus. Cætera, quò devenerint, neſcio. Scripſit

Tractatum Eucharisticum, hoc eſt, de Euchariſtiæ Sacramento & ſacrificio libri duo, in quibus textus Evangeliſtarum & Divi Pauli de Euchariſtia tractantes elucidantur, ut verus eorum orthodoxus & literalis ſenſus proponitur, & ab Hæreticorum ſacris explicationibus vindicatur, per F. Winoldum Coſterum. Coloniæ typis & expenſis Petri Metternich anno 1646. in duodecimo pp. 408.

Ex Commentariis D. Mörckenſis Carthuſiani.

SUPPLEMENTUM SECUNDUM BIBLIOTHECÆ COLONIENSIS.

Pag. 16. inſerendus

ANDREAS ESCHENBRENDER naſcitur Unckelii, quæ civitas eſt municipalis Archi-Diœceſeos Colonienſis, Rheno incubans quinque leucis ſupra Bonnam, Patre Joanne Adamo, Matre Mariâ, filiâ Joannis Nobis, & Gertrudis von der Arck. Humanioribus & Philoſophicis ſtudiis in Gymnaſio Tricoronato abſolutis, Juriſprudentiæ ſe dedit, cujus doctoralem lauream merito ſuo conſecutus, luſtrâvit Academias Europæ varias. Coloniam redux, Canonicam Præbendam & Decanatum Collegiatæ Eccleſiæ ſancti Georgii nactus eſt. Increbreſcente paulatim famâ, exquiſitiſſimæ ſcientiæ ac prudentiæ Adminiſtrator Nuntiaturæ Colonienſis à ſummo Pontifice conſtituitur; creatur dein Canonicus Eccleſiæ Metropolitanæ, & à Sereniſſimo Electore Colonienſi Officialis Judex Curiæ Archi-Epiſcopalis, & Præſes Electoralis Aulici Conſiſtorii Bonnenſis. Verùm cùm inter Cancellarium Electoris & hunc virum, hunc pro patria, illum pro Principe, ùt ſibi videbantur decertantes, gravis diſſenſio orta fuiſſet, ab utroque Magiſtratu Officialis & Præſidis amotus fuit. Interim Sereniſſimus Elector in Franciam ſeceſſit: quo abſente à Capitulo & Statibus Archi-Diœceſis Colonienſis Eſchenbrenderus deligitur Caput & Præſes Concilii Regiminis Interregno durante; enimverò non in hac Provincia duntaxat, ſed Romæ & Viennæ, & apud Europæ Aulas penè omnes ſumma de virtute ac ſapientia viri hujus exiſtimatio, ut ejuſdem verba ac ſcripta veluti oracula exciperentur, & in graviſſimis ac intricatiſſimis cauſis publicæ rei unus ille conſuleretur & audiretur. Par morum ſanctitas & integritas: contemptor omnis faſtûs ac luxûs adeò modeſto habitu & vultu prodibat in publicum, ut ſuâ demiſſione ædificaret omnes, quaſi unus de vulgo aut Clericorum minimus. Legationes varias pro patria obiit: fortunæ vices eâdem fronte ſerenâ vidit & riſit, honores certatim oblatos ipſe primus ornabat: horas ſubſecivas, ſi quas nanciſcebatur, ſuæ Bibliothecæ ditiſſimæ & Muſæo mathematico luſtrando dabat, & inſtrumentis ac machinis, quarum elegantiâ ac copiâ inſtructiſſimus erat, nunc hujus, nunc illius artis ſpecimen conficiebat. Uti enim ſcientias omnes vaſto ingenio complexus erat, ſic ars nulla ex liberalibus, imò & mechanicis politioribus erat, quam ignorabat: & quam Dædaleâ manu ſuâ exercere non ſciret. Obiit in Domino anno 1717, in Eccleſia Metropolitana ſepultus; vir etiam æmulorum ſuorum confeſſione maximus, patriæ Pater, & Speculum omnium Eccleſiaſticorum.

Icon viri eſt apud Reverendiſſimum Dominum Decanum à Stoesberg, ex ſorore nepotem & hæredem Bibliothecæ optimorum Juriſconſultorum, Canoniſtarum, Publiciſtarum, & aliarum Facultatum libris plenæ, ac demum Muſæi mathematicis inſtrumentis omnigenis referti.

Scripſit tacito nomine pro juribus Archi-Diœceſeos Colonienſis contra excellentiſſimum Cancellarium Baronem de Karg anno 1695. vulgatem *Diarium* ſeu *Protocollum*

1. *An die Römiſch-Käyſerliche, auch zu Ungarn und Böheimb, &c. Königliche Majeſtät vom Capitul und hohen Thumb-Stiffts Cöllen allerunterthänigſt abgegebene Remonſtration pro legitima juris & honoris defenſione loco reſervatæ ſpecialis refutationis auff das vom Chur-Cölniſchen Miniſtro J. F. Karg von Bebenburg in duplici typo divulgirtes Diarium.* 1696. *in quarto pp.* 65.

2. *Error, cui non reſiſtitur, approbatur &c. Wardurch dieſe unvermeidliche an die Römiſch-Käyſerliche Majeſtät vom Capitul des Ertz- und hohen Thumb Stiffts Cöllen pro maturatione juſtitiæ allerunterthänigſt geſuchte Vorſtellung.* 1697. *in 4to pp.* 45.

3. *Vera deductio facti in everſionem jurium & antiquiſſimi ſtatûs, Eccleſiæ totiuſque Archidiœceſis Colonienſis noviter intentati.* 1696. *in 4to pp.* 74.

4. *Gründliche und wahrhaffte Vorſtellung deren von Zeit angefangenen gegenwärtigen Kriegs denen Ertzſtifftiſchen und Chur-Cöllniſchen Landen*

ſe

Digitized by Google

ſo wohl in profan, als Religions-Sachen zugefügten harten Beſchwerden. Videtur ſcriptus anno 1707. in 4to pp. 88. ſine conſule & die.

Hæc mihi nota ſunt.

Pag. 16. 17. corrige:

ANDREAS de CONFLUENTIA, & ANDREAS KETWIG errore diviſi ſunt, cùm idem & unus Scriptor ſit.

Pag. 22. inſerendus

ARCHANGELUS à MATRE DEI, aliàs ERMERS Gravienſis Carmel. Alemanniæ inferioris & multorum Conventuum Sub-Prior, vir integerrimæ vitæ, Poëta inſignis, & ob muſas multò illuſtriſſimis viris charus. Scripſit

Poeſes varias, præſertim compendioſam duarum ſororum Columbæ, & Claudiæ ad Sponſum in Jeruſalem peregrinationem, verſu heroico, variásque nitidiſſimas poeſes, quarum compendium MS. aſſervamus.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tewis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 23. inſerendus

ARNOLDUS FREITHAGIUS Embricenſis, medicinæ Doctor, & in Academia Groningana Profeſſor, ex Italico *Balthaſaris Piſanelli*, Medici Bononienſis, ſcripſit Latinè

De Eſculentorum Poculentorúmque facultatibus librum 1. Geneva in 12mo 1620.

Foppens Bibliotheca Belgica.

Pag. 26. inſerendus

ARNOLDUS POSSENBRUCHIUS Embricenſis Clivius, edidit

Panopliam Militis Chriſtiani*, è ſacris ſcripturis depromptam. Coloniæ 1573. in 16to apud Petrum Horſtium.*

Tractatum de oratione. De vi & præſtantia ejuſdem. ibidem.

Foppens Bibliotheca *Belgica.*

Pag. 26. inſerendus

BALTHASAR CONRADUS ZAHN Juriſconſultus, Unnenſis, vixit ſæculo XVII, reliquit

Hiſtoricum Commentarium de origine & nomine Comitum de Ardeia, quem D. von Sicinen obtinuit à Præpoſito Canoniæ Scheidenſis.

Joan Theod. von Steinen in originibus hiſtoria Weſtphalica.

Pag. 27. inſerendus

BALTHASAR ROMAYA Germanus, patriâ Colonienſis, ejuſdémque Carmeli Prior, inferioris Germaniæ Provinciæ Doctor Colonienſis, vir non tantùm in Theologicis & Philoſophicis celeberrimus, ſed & ſtudii Provinciæ ſuæ Fautor ac Promotor indefeſſus. Româ in Germaniam reverſus, morbo contagioſo extinguitur Boppardiæ anno 1620. Scripſit

Carmen gratulatorium copioſum verſu heroico, impreſſum in folio Coloniæ.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tewis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 40. inſerendus

BROCARDUS à S. NICOLAO *S*ittardienſis, Carmelita Conv. Colon. multis annis quà Philoſophus, quà Theologiæ Rector tum in hac Provincia, tum extra Treviris in Abbatia *S.* Martini, Ord. *S.* Benedicti. Scripſit

Diſſertationem polemicam de primatu, juriſdictione, infallibilitate, & ſuperioritate tam in, quàm extra Concilium generale Romanorum Pontificum.

De Bulla UNIGENITUS, & nullitate appellationis ad futurum Conc. Trev. apud Jacobum Reuland 1719.

Diſſertationem Theologico-polemicam de controverſiis occaſione ſchiſmatis Queſnelliani exortis. apud eundem 1726.

Theologiam moralem, fundamentalem. Coloniæ apud Servatium Noethen 1735.

Alphabetum morale, ſeu Theologiam moralem caſibus conſcientiæ ordine alphabetico elucidatam. apud eundem 1739.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Tewis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 48. inſerendus

CASPARUS à BARENSTEIN, Carmelita Colonienſis, ſacroſanctæ Theologiæ in Univerſitate Colonienſi Licentiatus, vir vitâ & converſatione devotus, Theologus præclarus, ſcripſit contra Fridericum Electorem Palatinum, & Philibertum Marchionem Badenſem, Conventûs Crucenacenſis invaſores, Senatum item Francofurtenſem, Religioſos Conventûs Francofurtenſis graviter vexantem & moleſtantem: mittitur à Provincia anno 1544. ad ſacram Cæſaream Majeſtatam, legatione feliciter peractâ, ac Monaſteriis priſtinæ libertati reſtitutis, eligitur Prior Colonienſis, ſed officio brevi reſignato, manet ibidem ſtudii Regens, & moritur circa annum Domini 1576. Scripſit

Commentarium in ſententias Petri Lombardi.

Ex Commentariis Eximii Brunonis Truvis Carmelitarum Provincialis.

Pag. 68. inſerendus

CYRILLUS à S. MATTHÆO, vocatus in ſæculo JACOBUS MATTHIAS KNOPF, natus Confluentiæ anno 1688, fecit in Convento Colonienſi Carmelitarum Diſcalceatorum profeſſionem anno 1708. die 23tiâ Septembris quondam Herbipoli Concionator Dominicalis & Feſtivalis, Conventûs Heidelbergenſis per ſexennium Prior, Germaniæ Provinciæ Definitor Provincialis, Vicarius Manheimenſis, & actualis Prior hujus noſtri Conventûs Colonienſis. Scripſit

Thereſianiſcher treuer Wegweiſer in Verehrung des H. Vatters Joſephi, das zeitliche und ewige Seelen-Heyl zu finden, impreſſus Herbipoli anno 1738. apud Typographum Marcum Antonium Engman.

Ex Commentariis domeſticis Conventûs Colonienſis Carmelitarum Diſcalceatorum.

Pag. 118. inſerendus

HENRICUS FOPPIUS natus fuit Herfordiæ in Comitatu Ravensbergico anno 1643. Abſolutis Gieſſæ ſtudiis humanioribus, Domino cuidam de Münchhauſen Moderator datus, cum eodem Bremam ſe contulit. Inde haud multò poſt linguæ Hebraicæ addiſcendæ ergo Hamburgum profectus, atque Edzardo tempore bene longo operam dedit. Demum ad natale oppidum revocatus, Conrector renunciatur, ac ibidem diem ſuum ultimum obit anno 1716. Scripſit

Programmata varia.

Philelphi Epiſtolas elegantiores.

Diſſertationes tres de Theologia naturali.

Ex Commentariis clariſſimi D. Dulman JCti & Senatoris Colon.

Pag. 124. inſerendus

HENRICUS LOLGEN natus eſt Bonnæ anno 1677. . Maji Patre clariſſimo viro Georgio Henrico Lôlgen, alti Judicii Bonnenſis Scabino, Matre Mariâ Catharinâ Joſephâ Dietarhs. Humaniores & Philoſophicas diſciplinas hauſit & docuit octennio in Gymnaſio Tricoronato, jam Magiſter artium renunciatus, & Societati Jesu anno 1696, profeſſus quatuor vota . Varia officia in diverſis Collegiis obivit. Scripſit hactenus

Etwas für alle, das iſt, menſchliches Unglück in unterſchiedenen Ständen wehmüthig beklaget, Chriſtlich getröſtet, aus Italiäniſcher Sprach in die Teutſche überſetzt von einem der Geſellſchafft JEſu Prieſtern. Gedruckt zu Côllen bey Caſpar Drimborn 17 , in 12mo.

Lehr-Sâtz ewiger Wahrheiten zum Leſen und fleiſſigen Erwegen fürgeſtellet allen ihres Heyls lieb tragenden, beſonders denen, ſo die geiſtliche Ubungen des H. Ignatii von Lojola verrichten, für die Nachmittags Bedenck-Stunden auff alle jedes Tags Betrachtungen eingerichtet, in Italiäniſcher Sprach beſchrieben von dem Ehrwürdigen Patre Carolo Ambroſio Cattaneo aus der Geſellſchafft JEſu in das Teutſche überſetzt von einem andern ſelbiger Societâs JEſu Prieſtern. Côllen in 8vo 1731. typo Petri Putz.

Exercitium bonæ mortis, ſive diſcurſus prædicabiles in Congregationibus pro impetranda morte felici inſtitutis, primùm Authore R. P. Carolo Cattaneo S. J. idiomate Italico conſcripti, & ingenti cum fructu in urbe Mediolanenſi dicti, nunc Latinitate donati ab alio ejuſdem Societatis Jeſu Presbytero. MS. prælo paratum.

Novem conciones dicta in miſſionibus habitis anno 1710. à R. P. Fulvio Fontana S. J. Miſſionario Apoſtolico in Tyroli & Auſtria ex Italico in Latinum translata ab alio ejuſdem Soc. Jeſu Sacerdote. MS.

Pag. 191. inſerendus

JOANNES PETRUS FISCHER Kempenæ, inferioris Archi-Diœceſis oppido natus, emenſo ibidem curriculo literario, ad medicam artem appulit animum, ejúsque magìs excolendæ gratiâ Germaniam, Italiam, Galliam multis itineribus luſtravit; maximam ferè partem Taurini in Pedemontio moratus. Inde in patriam redux, Vierſenæ in Ducatûs Geldriæ oppidulo domicilium fixit, ubi etiamnum non obſcura cum fama Chirurgum & Medicum profitetur. Meditabatur jam tum anno 1741. *novum quoddam opuſculum de morbis literatorum.* quod, an prodierit, non ſatìs conſtat. Scripſit

Arthritis obſcurata, das iſt, *die verlängſt im Schatten unterſchiedlicher Authorum vervvirreter Meynungen verbergener allgemeiner Gicht, erſten Anfang im Geblüth, vvie auch deſſen Ferments vvahre Eigenſchaffs Curirung: opera J. P. Fiſcher Chirurgi & Medici practici in Vierſen. Colon. typo J. C. Guſſen 1740. in 8vo pp. 144.*

Ex ſchedis Domini Petri Ackers, in Gymnaſio Montano Profeſſoris.

Pag. 244. inſerendus

MAURITIUS à S. ANGELO natione Italus, quem Florentia genuit, Roma aluit, virtus excoluit, literæ ornârunt, Colonia, poſtquam diu habuit, tandem ſepelivit, & cœlum (ùt piè credimus) coronavit die 12. Julii anno 1649. Reliquit MS.

I. *Favus diſtillans in ore ſanctorum Patrum inventus, &c.*

II. *Dilectum ex dilecto, à ſponſa anima amanti & quærenti demonſtratum.* Seu ùt aliàs, *Delitiæ meditantium*, quibus anima devota quotidie epulatur ſplendidè, & ſunt Meditationes de Deipara, Sanctis, & feſtis de tempore, paſſione Domini, & quatuor noviſſimis.

III *Hymnologium de ſanctiſſima Virgine Maria, Sanctis, ac præcipuis anni feſtis.*

IV. *Proſa rythmica*, vulgò *Sequentia de DEI Parente ſanctiſſima, Sanctis ac feſtis.*

V. *Litaniæ variæ è ſacris literis ſanctìsque Patribus collectæ.* Quæ ſuperſunt in Conventûs Colonienſis Bibliotheca.

Ex Commentariis Conventûs Colonienſis Carmelitarum Diſcalceatorum.

Pag. 263. inſerendus

PAULUS AB OMNIBUS SANCTIS, vocatus in ſæculo HUBERTUS BOHR, natus Coloniæ anno 1611, factus Carmelita Diſcalceatus Pragæ, & ibidem profeſſus anno 1629. 5. Auguſti, quondam Germaniæ Provinciæ pluries Definitor Provincialis, quem *Lezana in appendice ad Tom 4. Annalium Ord. Carmelit. pag. 1042.* appellat diligentem valde in Ordinis hiſtoriis Scriptorem, & *Joannes Nadaſi Soc. JEſu Auctor in opere inſcripto: VITA & MORS PRÆDESTINATORUM* pag. 108. eruditum Vindicem Mariani Scapularis, & pag. 566. perbene meritum de inclito Carmelitarum Ordine. Hic edidit teſte *Patre Daniele in Vinea Carmel num. 1196.* Viennæ ſuppreſſo nomine opuſculum inſcriptum:

Theſaurus Partheno-Carmeliticus, quod pluries ibidem & alibi recuſum fuit.

Item aliud, cui titulus: *Funiculus triplex 24. beneficiorum, Carmelitas obligans ad Feſtum Commemorationis ſolennis beatiſſimæ Virginis Mariæ de Monte Carmelo 16. Julii celebrandum. Coloniæ anno 1643.* quod deinde pluries recuſum eſt Latinè & Germanicè Viennæ, Pragæ, & alibi.

Præter alia, quæ ſuppreſſo proprio nomine edidit opus prænotatum: *Clavis aurea Theſauri Partheno-Carmelitici*, ſive: *Diſſertatio hiſtorica, Theologica, referens atque exponens antiquitatem & originem, confirmationem ac propagationem, beneficia ac privilegia, gratias & indulgentias, munera & obligationes celeberrimæ Archi-Confraternitatis Scapularis Deiparæ Virginis de Monte Carmelo.* Viennæ Auſtriæ anno 1669. in 8. partes diſtinctum.

Carmelum Thaumaturgum anno 1664 Monachii prælo commiſit. Sive Hiſtoriam miraculorum interceſſione beatiſſimæ Virginis Mariæ de Monte Carmelo & ſacro ejus Scapulari mediante patratorum. 4tâ vice recenſus fuit.

Promiſit etiam 1. P. C. 3. *Clavis aurea Epiphaniam Deiparæ in Monte Carmelo*, ſive *Apparitiones ac favores à Deipara Carmelitis exhibitos & alia referens;* ſed, quia morte præventus eſt, ad lucem non pervenerunt. Hic ergo vir magnus, & ſcriptis à ſe editis, & aliorum lucubrationibus è tenebris eruendis de Ordine ſuo & orbe Chriſtiano optimè meritus, tandem vivere deſiit in Conventu Colonienſi 1683. 17. Decembris.

Ex Commentariis Conventûs Colon. Carmelitarum Diſcalceatorum.

Pag. 285. inſerendus

PETRUS VERHAGH fuit ab Sereniſſimo Wolffgango Wilhelmo Cliviæ, Juliæ, Montium Duce donatus beneficio Canonicæ Præbendæ, dein Scholaſtici, demum Decani Collegiatæ Clivenſis Eccleſiæ, cui, uti & Sereniſſimo Friderico Wilhelmo Electori Brandenburgi o dicat ſequens opuſculum elegiaco ſtilo ſcriptum hoc titulo:

Clio Menapia, ſive Elogia & res geſtæ Principum Cliviæ levi elego comprehenſa à P. Verhagh Decano Clivenſi. Acceſſit ejuſdem *Carmen Cappiorum connubio Ch Coppers Clivenſis Conſiliarii conſecratum.* Lugduni Batavorum apud Joan. Janſonium à Dorp CIↃCICXLI. in 8vo.

Pag. 287. inſerendus

PHILIPPUS à S. ELISÆO, vocatus in ſæculo THEODORUS BREWER, natus Coloniæ anno 1671, fecit ſuam ſacram profeſſionem in Diſcalceatorum Conventu Colonienſi anno 1692. 23. Julii. Erat quondam ſacræ Theologiæ Lector, binis vicibus noſtræ Provinciæ Provincialis, ſicut & per tres annos Romæ fuit ùt Definitor Generalis, etiam iteratis vicibus Definitor Provincialis, & hujus noſtri Conventûs Prior, & Provinciæ Auſtriacæ

ſtriacæ Viſitator Generalis. Hic vir magni ingenii, qui adhuc vivit, & de facto moratur Neoburgi ad Danubium, ut Vicarius & Confeſſarius Monialium noſtrarum Ibidem tranſtulit ex Italico idiomate in Germanicum librum, cujus titulus:

Geiſt-reiche Lehr-Sprúch der glorwürdigen und heiligen Mutter Thereſia von JEſu, mit Auslegungen und Gedancken erkläret von dem Wohl-Ehrw. Patre Alphonſo de Andrada aus der Geſellſchafft JEſu, Rath und Beyſitzer der general Inquiſition oder Ketzer-Gericht in Madrit. Hic Pater Alphonſus ſcripſit ediditque hunc librum nativo, id eſt, Hiſpanico idiomate, & ex illo tranſtulit quidam Carmelita Diſcalceatus Provinciæ Genuenſis in Italicum; ex illo verò memoratus P. Philippus tranſtulit in Germanicum. Hic liber impreſſus fuit Monachii in folio anno 1734. apud Bibliopolam de Colonia.

Ex Commentariis Conventûs Colonienſis Patrum Diſcalceatorum.

Pag. 308. inſerendus

THOMAS REINEN Marcoduranus origine, profeſſione Canonicus Steinfeldenſis, Paſtor in Kirchdaun, qui, dum raro obedientiæ & ſubmiſſionis exemplo Confratribus ſuis præluxiſſet, anno 1690. 7. Septemb. ab iiſdem abreptus eſt, ob amabilem, pacificam, & ædificatoriam converſationem omnibus gratiſſimus. Scripſit plurima ſolutâ & vinctâ oratione, quæ adhuc inedita aſſervantur Steinfeldiæ MSs.

Philomela choralis, ſeu de cantu chorali Tom. 2. in 4to.

In Canticum: BENEDICTUS. Tom. 2. in 4to.

Miſcellanea. Tom. 2. in 8vo.

Corax. in 8vo.

De artificio corporis humani. in 4to.

Polemica. in 8vo.

Varia examina. in 4to.

Ex Commentariis Eximii Joſephi Prickartz Canonici Steinfeldenſis, S. Theol. Doctoris, Præſidis Seminarii Norbertini.

Pag. 308. inſerendus

THOMAS REUSSEN Parentibus Lutheranis Suſati natus, adoleſcens & penè virilis ætatis apud Heterodoxos aliquamdiu Pædagogum egit: divinâ aſſiſtente gratiâ, tandem ad gremium ſanctæ Matris Eccleſiæ confugit, quo etiam deinde fratres & ſorores convertit, & anno 1677. Huxariæ Ordinem Fratrum Minorum Conventualium ingreſſus, literis egregiam navavit operam, unde poſt plures lecturæ annos primùm in Ordine magiſtralem, deinde doctoralem in Ubiorum Univerſitate conſecutus eſt lauream, *Sereniſſimo* Joſepho Clemente Electore & Archi-Epiſcopo Colonienſi (cui ob ſingularem indolem gratiſſimus erat) neceſſarios ſumptus tribuente. Scripſit

Seraphiſcher Gnaden-Schatz deren Apoſtoliſchen Gnaden, heiligen Abläſſen &c. der Ertz-Bruderſchafft der allerheiligſten fünff Wunden. Cöllen bey Frantz Metternich 1694.

Ex Commentariis Eximii Adami Pütz Conventualium Provincialis.

Pag. 314. inſerendus

VINCENTIUS à S. MELCHIORE, vocatus in ſæculo JOANNES HERMANNUS LINNICH, natus hîc Coloniæ anno 1642, & fecit in Conventu Carmelitarum Diſcalceatorum Colonienſi profeſſionem anno 1662, quondam ſacroſanctæ Theologiæ Lector, & noſtræ Provinciæ Provincialis, & Definitor Provincialis; hic edidit Pragæ anno 1672.

Relationem Thaumaturgæ Imaginis beatæ Mariæ de Victoria, quæ anno 1620. à venerabili P. Dominico à JESU MARIA in bellum Pragenſe delata, miraculoſam Catholicis contra Hæreticos præbuit victoriam, cui in calce ſubjungit: *Compendium prodigiorum ac beneficiorum hujus imaginis.*

Adducit quoque Diploma Clementis Papæ X. per quod conceditur Carmelitis Diſcalceatis die 8. Novembris in memoriam hujus victoriæ ac beneficii Feſtum celebrare, atque Officium recitare divinum ſub ritu 2. claſſis. Quod antè conceſſerat Alexander VII. pro Eccleſia S. Mariæ de Victoria Romæ, in qua dicta Imago mirifica aſſervatur. Obiit hic Pater Viennæ in Auſtria anno 1692. 7. Septembris.

Ex Commentariis domeſticis Conventûs Colon. Patrum Diſcalceatorum Carmelitarum.

FINIS BIBLIOTHECÆ COLONIENSIS.

AD MAJOREM DEI GLORIAM.

INDEX I. COGNOMINUM.

INDEX I.

COGNOMINUM BIBLIOTHECÆ COLONIENSIS.

A

Aaron Abbas
Adami Adamus
Adrian Godefridus
Adrichomius: Chriſtophorus
Ædicollius Servatius
Afhokerus Ægidius
Affelmannus Antonius
Affelmannus Joannes
Agricius Matthias
Agricola Franciſcus
Agrippa Henricus Cornelius
Agrippina Auguſta
Alberti Philippus
Aldegraeff Adelbertus
Aldegraeff Henricus
Aldenbergenſis Anonymus
Ab Aldendorp Conradus
Aler Paulus
Aleydis O. S. Bened.
Alfredus Epiſ. Hildes
Alcket Jacobus
Alſtorff Guilelmus
De alto lapide Tilmannus
Ambroſius Æmilios
De Amersfordia Everhardus
Amoris de Zutphania Helmicus
Ananienſis Benedictus
Andernacenſis Adalbertus
Andernaco Henricus de
Andernaco Joannes de
Antonianus Joannes
Appeldorn Joannes
Aquila Henricus de
Aquis Guillelmus de
Aquenſis Sebaſtianus
Aquis Theodoricus de
Aquenſis Præpoſitus Godeſcalcus
Aquenſis Tilmannus
Arnoldi Arnoldus
Arensberg Conradus Comes de
Aubell Thomas
Averhauſen Joſephus
Autberti Nicolaus

B.

Bachoven Reinerus Echtius à
Bagen Wendelinus
Ballandt Albertus Baro de
Barbanſonius Conſtantinus.
Burgis Hilgerus à
Barſierier Conradus,
Bauch Heribertus.
Bauſſeumer Georgius.
Baumeiſter Joannes.
Bebber Joannes Baptiſta.
Becanus Martinus,
Beck Swicardus.
Becker Jacobus.
Beckers Wilhelmus.
Beeck Arnoldus de
Beeck Petrus à
Beetz Joannes.
Beiſelius Jodocus.
Beka Sibertus à.
Benedictus aliàs Chryſant O. S. B.
Benedixius Dominicus.
Bercka Arnoldus de.
Berg Hermannus.
Bersworde Joannes à.
Beſſalis Arnoldus de.
Bey Joannes Thomas.
Betzdorpius Conradus.
Bieſman Caſparus.
Billick Brocardus.
Billick Everhardus de.
Bilſtein Joannes.
Bingen Adolphus von
Binius Severinus.
Biſterfeld Bruno Eques de
Blanckenberg Joannes
Bliſſenius Henricus
Blockhovius Gisbertus.
Blomevenna Petrus.
Blumendahl Joannes de
Bœcop Arnoldus nobilis à
Bock Honnius
Bocken Joannes Chriſt.
Bœlen Franciſcus.
Bochius Ambroſius.
Bödeken Henricus.
Boick Henricus.
Boickman Patroclus
Bolthe Joannes.
Boltzbachius Joannes.
Bomelius Henricus.
Bommelius Joannes.
Bongardus Renerus.
Bongart Petrus.
Bonna Tilmannus de.
Bonn Petrus.
Boſco Ducis Henricus de
Bon Vicinus Ratzo.
Boelard Theodoricus.
Boucquetius Joannes.
Boſſes Bartholomæus de

Boyman Jacobus.
Boys Guillelmus.
Boys Matthæus.
Brachel Adolphus.
Brammart Joannes
Brandis Caſparus.
Brandis Chriſtianus.
Brando Joannes
Braun Georgius
Braun Melchior
Brauwilerenſis Abbas Wolphelmus.
Brauwilerenſis Anonymus
Brauwilerenſis Conradus
Bredeobachius Matthias
Bredenbachius Tilmannus
Bredenbachius Joannes
Breid Joannes
Brewer Adamus Lutzius
Brewer Henricus
Brœlmannus Stephanus
Broke Henricus van der
Broichauſen Petrus
Broick Petrus
Broſii Joannes Thomas
Brubaco Antonius de
Brugmannus Joannes
Brun Auguſtinus
Brutzo Chriſtianus à
Bucerus Martinus
Buchels Joannes
Buchlerus Joannes
Bucoldianus Gerardus
Budelius Reinerus
Burckhardt Franciſcus
Burger Joachimus
Burgis Hilgerus de
Buſæus Gerardus
Buſæus Joannes
Buſæus Petrus
Buſchius Herman.
Buſenbaum Herman.
Buxtorff Gerlacus
Buxtorff Joannes

C

Cæſarius Arnoldus.
Cæſar Joannes
Cæſar. Joannes Fabritius.
Cæſarius Joannes.
Cæſar. Philippus.
Calcarienſis Joannes.
Calcificis Gerardus.
Callenberg Caſparus
Camp Abraham.
Campo Heimericus de
Camphauſen Mathias
Candelarius Godefridus
Candidus Alexander.
Caniſius Jacobus.
Caniſius Petrus.
Carmelita Gobelinus
Carmelita Godeſchalcus
Carben Victor de
Cartuſianus Gobelinus
Cartuſianus Guernerus
Caſſander Georgius
Caſtris Gerardus de
Caſteel Gerardus
Cervicornus Eucharius.
Chateao Lambertus du
Charmans Bruno
Chimmoræus Paulus.
Ciſtercienſis Ordinis S. Faminanus
Ciſtercienſis Hermannus
Clumparts Albertus.
Clapis Petrus de
Claus Michael
Clauberg Joannes
Cliſorius Theodoricus.
Cliſorſus Paulus Theodoricus
Clivis Everhardus de
Clodh Stephanus L. B. ex Hennen
Coipius Joannes
Coccius Jodocus
Cocus Joannes
Coisfeld Theodorus
Coleodal Henricus
Colonia Abraham de
Colonienſis Adam
Colonienſis Bartholomæus
Colonienſis Gerardus
Colonia Joannes do
Colonienſis Joannes
Colonia Joannes de
Colonia Matthias de
Colonienſis Renatus
Colonia Simeon de
Colonienſis Stephanus
Coloniens Guillelmus O. P.
Comanus Jacobus
Confluentia Andreas de
Cootzen Adamus
Contzen Henricus
Corn Ludovicus
Cornæus Melchior
Cornelius Antonius
Coſterus Franciſcus
Coſterus Winoldus
Couwerden Theodorus von
Cramer Matthias
Cratenpoil Petrus
Cremerius Matthias
Creſt Daniel
Creotz Matthæus
Crombach Hermannus
Cruikelius Jacobus
Cruſius Joannes
Cuperus Henricus
Curvello Joannes
Curtius Ferdinandus
Cutſem Petrus à
Cuvelier Michael

D. Dacia

D.

Dacia Petrus de
Dalenſis Mathias
Daventria Joannes à
Deal Wilhelmus
Degen Theodoricus
Deuſing Antonius
Dieffhaus Georgius
Dieſt Henricus à
Dingens Joannes
Diſſenius Bernardus
Diſſenius Henricus
Doccomienſis Joannes
Donner Caſimirus
Dœrgangus Henricus
Dollendorp Henricus
Donkers Laurentius
Dreſanus Philippus
Duding Jodocus
Duetz Nathanael
Duisberg Petrus de
Duisburgenſis Tackius
Dulckenius Antonius
Dulman Gabriel
Dulman Theodorus
Duncanus Martinus
Duns - Scotus Joannes
Duren Joannes de
Dursfeld Joannes
Durſten Joannes de
Duſſeldorpius Franciſcus
Duſſeldorpius Georgius
Duſſeldorp Joannes de
Dycks Wilhelmus Caſparus

E.

Echtius Joannes
Eckardt Joannes ab
Eckert Theodorus
Edingius Rutgerus
Egher Henricus
Eick Jacobus
Elffen Nicolaus
Elten Gerardus de
Elverich Henricus
Emich Matthias
Ens Caſparus
Eremita Alboinus
Ermel Joannes Franciſcus
Erkelens Gerardus de
Eyſchen Georgius ab
Eſchenbrender Andreas Officialis
Eſchenbrender Andreas
Eſchenbrender Pantaleon
Eſchius Nicolaus
Eſſendia Adolphus de
Eſſendia Joannes de
Eſſer Andreas
Eumenius
Exiguus Stephanus
Eyck Henricus ab
Eytzinger Michael

F.

Fabritius Adrianus Wilhelm
Fabritius Franciſcus Marcoduranus
Fabritius Franciſcus Ruræmundanus
Fabritius Guillelmus
Fabritius Henricus
Fabritius Joannes
Fabritius Laurentius
Fabritius Theodorus
Fabri Joannes Gabriel de
Falckenberg Andreas
Falckenſtein Cuno Comes à
Feilſticker Hermannus
Feinhals Albertus
Feiſt Chriſtophorus
Fibus Bartholomæus
Filenbach Jacobus
Fiſcher Antonius
Flans Nicolaus de
Flei Hermannus
Flittardia Joannes à
Fœnis Angelus de
Follinus Hermannus
Franciſco Adrianus à S.
Franciſci Michael
Franciſco Petrus Thomas à S.
Franck Franciſcus Thomas
Franck Joannes Antonius
Francofordia Petrus de
Freidel Bernardus
Freiliger Joannes
Freylinck Joannes
Freytagius Joannes
Freywilliger Carolus
Fridt Joannes Philippus
Frieſſem Michael
Frieſſem Wilhelmus
Frieſſem Henricus
Frohn Godefridus Chriſtianus
Fronem Petrus
Fuckeradt Bernard.
Fulles Jacobus
Funck Melchior
Furſtenbergius Ferdinandus L. B. de

G.

Gail Andreas von
Gamans Joannes
Gangelt Theodoricus
Garnefeld Georgius
Gartzweiler Hilgerus
Geiſſelbrun Jeremias
Gelenius Joannes
Gelenius Ægidius

Gelenius Joannes Vicarius Generalis
Gelenius Joannes
Gelenius Victor
Gennepæus Jaſpar
Georgio Archangelus à S.
Georgio Conradus à S.
Gerlich Georgius
Gerresheim Henricus van
Gerresheim Petrus
Gerſon Chriſtianus.
Gigas Joannes Michael
Gippenbuſch Jacobus
Gladbacenſis Bruno
Gladbacenſis Monaſterii anonymus
Gluel Joannes de
Gobelinus Joannes
Goes Joannes
Goffine Leonard
Goeſſemius Quirinus
Gohatzius Petrus
Goltzius Henricus
Goor Arnoldus à
Görgens Michael
Gorrichem Henricus de
Gradus Henricus Præpoſitus ad
Graes Ortwinus
Graff Gerardus
Graminæus Theodorus
Graſſus Cornelius
Grevenbroick Wilhelmus von
Greſelius Jacobus
Greſemundus Theodoricus de Meſchede Pater
Greſemundus Theodoricus de Meſchede filius
Grethus Hermannus
Grieffgens Hermannus
Grieffgens Caſparus
Groninga Laurentius à
Gropperus Joannes
Groote Gerardus Magnus de
Grothaus Joannes
Grunewald Albertus
Grutherus Conradus
Gryn Godefridus
Guinterius Joannes
Gummersbach Engelbertus
Gummersbach Joannes
Gymnicus Joannes

H.

HAbbius Gerardus
Hack Jacobus
Hagen Bertermannus de
Hagene Godefridus
Hagen Tidemannus ab
Haickſtein Joannes
Hamblock Anton.
Hamecher Joannes
Hamerus Guillelmus
Hamm Gerardus Ernestus
Hammerlein Thomas
Hannius Helfricus Ulricus
Hanſen Gerardus
Hanſen Leonardus
Hardewicenſis Gerardus
Haldrenius Arnold
Harff Arnold L B de Bredenbendt
Hargard Henricus
Harlemius Theodorus
Harrzheim Caſparus
Haſius Joannes
Havens Arnoldus
Haverland Gerwinus
Hecquet Adrianus
Heimbach Mathias
Heimbach Wilhelmus
Heim Joannes
Heinsberg Joannes
Heiſterbacenſis Cæſarius.
Heiſterbacenſis Monachus
Helffenſtein Everwinus de
Helmigius Henricus
Henotus Everhardus
Henrico Cæleſtinus à S.
Henrici Goſwinus
Henſæus Renatus
Herbau Simon
Herborn Nicolaus
Herbrand Michael
Heriberto Albanus à S.
Hermes Hermannus
Hero Albertus
Herp Henricus de
Hertſuuorms Reinoldus
Heshuſius Tilmannus
Heymbach Bernard.
Heyl Joannes
Heymricius Arnoldus
Hieratus Antonius
Hilden Henricus
Hildeſienſis Capuc. Carolus
Hilleſemius Henricus
Hiltropius Fridericus
Himſelrath Michael ab
Hiltz Joannes
Hinſen Joannes
Hinsberg Henricus
Hisfeld Arnoldus
Hittorp Godefridus
Hittorp Melchior
Hobbuſch Heribertus
Hoen Matthæus
Hoffman Anſelmus
Hoffman Carolus
Hogenberg Joannes
Hohenberg Abraham
Hohenberg Franciſcus
Holhuiſſen Hubertus
Hollerhoff Engelbertus
Holt à Romberg Joannes
Holweg Rupertus
Holtzman Joannes

Honff

Houff Chriſtianus van
Honſius Chriſtianus
Hoogſtrat Jacobus de
Hop Egbertus
Hoepingius Theodorus
Horn Jacobus
Horreo Gerardus ab
Horrion Joannes
Hoſt Joannes von Romberch
Hudalrici Joannes
Hunnius Helfricus Ulricus
Hulſius Antonius
Hunkirchen Theodorus
Hutingius Gerardus

I.

Jacobo Chriſtianus à S.
Jacobo Patritius à S.
Janſen Leonardus
Inghen Marſilius ab
Inſulanus Guillelmus
Indem Lucas Abbas S. Cornelii ad
Joanne Albanus à S.
Joannes Ætho
Joannis Henricus
Joanna Philippus à S.
Jongen Henricus
Jordanus Gregorius
Jordanæus Joannes
Joſepho Angelus à S.
Joſeph S Hermannus
Joſeph Matthias à S.
Iſaacus Joannes
Iſaaci Stephanus Filius
Iſchyrius Chriſtianus
Iſeren Huyſſt Conradus
Iſſelt Michael ab
Juliacenſis Petrus
Juliacenſis Schola
Juliacus Stephanus
Junckersdorff Benedictus

K.

Kappenſtein Franciſcus
Karg Joannes Fridericus L. B. de
Kellen Ludovicus
Keill Joannes Bernardus
Kemmerich Petrus
Kempens Gotefridus
Kerckhorden Joannes
Kerckhorden Reinoldus
Kerſman Petrus
Ketteler Joannes Jacobus
Ketten Joannes Gabriel von der
Ketten Joannes Michael von der
Kerwig Andreas de
Keul Matthias
Keutzæus Petrus
Khuenius Joannes
Kien Oneſimus de
Kinckius Matthias
Kircher Henricus
Kirtzer Henricus
Kivet Albertus
Kiſpenninus Henricus
Klein Eliphius
Kleinſorge Gerardus
Klock Caſparus
Kneutgen Auguſtinus
Knippenberg Sebaſtianus
Knipſchildt Philippus
Knippenburg Joannes Conradus à
Knutgen Hilgerus
Koelin Conradus
Koelver Joannes
Konigsbachius Jacobus
Konigſtein Antonius à
Krabben Wilhelmus Birckman
Kritzradt Jacobus
Kroſch Godefridus
Krufft Krudener Arnoldus
Kuickans Domus
Kuckeiſen Joſeph
Kylman Reinerus
Kyriander Wilhelmus

L.

Laetrais Claudius
Laer Bruno
Lambertz Joannes
Lamberti Fridericus
Lametzan Adrianus
Lamtzwerde Joannes Baptiſta de
Landaſſe Nicolaus
Landtſpergius Joannes Juſtus
Langenberg Nicolaus
Lappe Hermannus
Laurens Bartholomæus
Laurentianum Gymnaſium
Laurentio Brocardus à S.
Laurentio Joannes de S.
Laurus Guillelmus
Legipontius Oliverius
Lehner Carolus Joſephus
Lennep Rolandus de
Leodienſis Lambertus
Leonardo Arnoldus à S.
Leichius Jacobus
Leurenius Joannes
Leurenius Petrus
Lidberg Henricus
Liebler Henricus
Lieberinus Petrus
Liel Thomas
Limpens Ferdinandus
Lingen Burchardus

Lingius Bernardus
Lionichius Jacobus
Lintz Hubertus
Lippia Henricus à
Locher Theodoricus
Lohrer Guillelmus Maria
Lölgen Henricus
Lommeſſen Godefridus
Lommeſſen Hubertus
Longolius Gisbertus
Loricus Henricus
Lottley Wernerus
Loy Petrus
Lodovicus Petrus
Luckenradh Joannes
Lull Caſparus Petrus
Lumnius Petrus Andreas
Luteke ſeu Parvus Arnoldus de
Luxemburgo Beranrdus de
Luydius Arnoldus
Luydius Joannes
Lyskirchen Joannes Conradus à

M.

MAes Bonifacius
Maes Cornelius
Maes Joannes
Magdalius Jacobus
Marck Petrus Ludovicus Comes de la
Mayer Adamus
Mayer Chriſtianus
Megirus Tobias
Magnus Albertus Ordinis Præd.
Malberg Albertus
Malmundarienſis Abbas Wibaldus
Malmundarienſis Monachus
Mameranus Henricus
Mameranus Nicolaus
Mandt Arnoldus
Mappius Adamus Michael
Marcæus Helias
Marcoduranum Gymnaſium
Maria Dyonyſius à S
Maria Fulgentius à S
Mariæ Naw Henricus
Marius Leonardus
Maſen Jacobus
Maſtrich Petrus à
Matare Joannes
Matenburgius Joannes
Mateneſius Joannes Fridericus
Matthiſius Gerardus
Maurus Hartmannus
Mechlioia Joannes à
Meer Matthias
Meermannus Thomas
Megerle Andreas
Menſiock Theodorus
Mercator Gerardus
Merlo Jacobus
Merman Thomas
Meſchedenſis Scholaſticus Franco
Meſdorpius Hermannus
Meshovius Arnoldus
Meſſen Leonardus
Michael Petrus
Michaelis Thomas
Michaelis Joannes
Middendorff Lubertus
Middendorpius Jacobus
Mileodunck oobilis Cæſarius de
Milon Franciſcus
Mockel Petrus
Moers Petrus
Molitor Wilhelmus
Moll Lambertus
Mollenbeck Petrus de
Monaſterio - Eſſliacum Gymnaſium
Monaſterio Theodoricus à
Monheimius Joannes
Montanorum Gymnaſium
Monte Lambertus de
Monte Theodoricus de
Moote Gerardus de
Morelles Coſmas
Morckens Michael
Moritz Petrus
Moſander Jacobus
Mueleman Adrianus
Muller Detmarus
Mulman Hieronymus
Mulmao Joannes
Mum Chriſtianus Leopoldus Joannes von
Munchendam Arnoldus
Munſterus Andreas
Munſterus Caſpar
Murmelius Joannes
Mylius Arnoldus

N.

NAboth Valentinus
Nae Joannes
Nakatenus Everhardus
Nakatenus Wilhelmus
Nathen Stephanus cognomine Spormacher
Nederhoff Joannes
Neeſer Auguſtinus
Neesbach Arnoldus
Neevius Joannes
Negri Joſephus
Nehemius Hermannus
Neſſen Nicolaus
Neiſſeo Adolphus
Neowaldus Joannes
Nethenus Matthias
Neuville Gerardus de
Neuſer Bruno
Newenaar Hermannus Comes de

Ni-

Nichel Goſwinus
Nicolartz Petrus
Nicolao Dominicus à S.
Nicb Wolphelmus Comes de
Nieillius Joannes
Niviandts Fridericus
Nopelius Joannes
Northoff Levoldus nobilis à
Noveſianum Gymnaſium
Novimola Sebaſtianus
Noviomagus Joannes
Novo Foro Gregorius de
Numiſmatum Collectores
Nurtingen Joannes de
Nutten Jacobus

O.

OBladen Petrus
Offermans Leonardus
Oldendorpius Joannes
Olearius Joannes
Oliverius
Omphalius Jacobus
Oranus Joannes
Orſoye Henricus de
Oſterman Petrus
Oſwald Albertus
Othelgrimus
Othmarus
Otterburgenſis Philippus
Overbach Rutgerus
Overham Adolphus

P.

PAes Criſpinus von de
Packenius Joannes
Paſtradius Caſparus
Panhauſen Jacobus à
Pantaleonita Chriſtianus Ordinis S Benedicti
Pantaleonita Godefridus Ordinis S. Benedicti
Pantaleonita anonymus duplex
Pantaleonita Stephanus Ordinis S. Benedicti
Pantaleonem Rodulphus Abbas Colonienſis ad S.
Parochus Catholicus Montenſis
Paſſerat Franciſcus
Pauli Segerus
Pawels Segerus
Pelſius Joannes
Perlinus Joannes
Peſſelius Joannes
Petriſſa
Petri Cunerus
Petri Suffridus
Petreius Theodorus
Pfefferkorn Joannes
Pleumen Matthias
Philippus
Pheiſſemius Joannes Matthæus
Pictorius Albertus
Pilckman Chriſtophorus
Pilgrum Gerardus à
Piro Henricus de
Plickius Petrus
Poelman Adamus
Polch Joannes
Polius Jacobus
Porceto Albertus de
Portz Wilhelmus
Potken Joannes
Præſul Lambertus
Pulman Theodorus
Pupper Joannes
Putzius Henricus
Putzius Matthias

Q.

QUadus Matthias
Queſtenberg Caſparus à

R.

RAganus Hermannus
Ramus Daniel
Rantzow Chriſtophorus Comes à
Raucourt Oneſimus
Reck Henricus von der
Redinghoven Joannes Godefridus von
Regina Gregorius à
Reidt Joannes von
Reineri Balthaſar
Reipkens Henricus
Reoſinck Joannes
Reichman Godefridus
Reul Bonaventura
Reuter Fridericus Adolphus
Rham Richardus
Rhay Theodorus
Rhentferd Jacobus
Richardus Anglus
Rickius Jacobus
Rivius Joannes
Riphan Theodorus
Roberti Joannes
Roderique Ignatius
Roeſtius Petrus
Roetz Joannes
Rogier Philippus de
Roher Gerardus
Roingh Conradus
Rolandus Rutgerus
Rolevinck Wernerus
Rorich Joannes Fridericus
Roſendahl Henricus à
Roſendahl Joannes
Roſtius Petrus
Rovenius Philippus
Rubenus Leonardus

Rubens Petrus Paulus
Rubenius Philippus
Ruidius Stephanus
Rupæus Henricus
Rupilius Joannes
Rutgero Joannes à S.
Rynthelen Cornelius van

S.

SAdalerus Andreas
Salſman Wilhelmus
Saliceto Damianus à
Salvianus
Sandæus Maximilianus
Santenſis S. Norbertus
Sarburg Matthias
Sartorius Jacobus Theodardus
Sasboult Adamus
Safferath Reinerus
Scadland Joannes
Schopen Wolterus
Schævius Henricus
Schall à Bell Joannes Adamus L. B.
Schaumburg Rudolphus
Schawenbourg Adolphus Comes de
Scheffer Petrus
Scheibler Chriſtophorus
Schetzer Joannes
Scheidanus Joannes
Schloſſer Hermannus
Schmackert Gualterus
Schmittman Petrus
Schmitz Bruno
Schmitz Franciſcus
Schmitz Reinerus
Schmitz Thomas
Schneidt Hubertus
Schrick Matthæus
Schnitzel Joannes
Schnorrenberg Anno
Schoepen Jacobus
Schoffer Benedictus
Schomacker Georgius
Schonebeck Gerardus Henricus von
Schorn Bernardus
Schrembgen Mauritius
Schucking Joannes
Schulkenius Adolphus
Schultheis Henricus
Schultingius Cornelius
Schurmans Anna Maria von
Schwartz Caſpar
Schweitzer Fridericus von
Schweitzer Joannes
Scotus Marianus
Sculpinus Chriſtianus
Sedulius Henricus
Seiler Joannes
Scinerus Joannes
Servita in Monte S. Crucis prope Bonnam
Sibelius Caſpar
Sibenius Martinus
Sibenius Petrus
Siſanus Laurentius
Sittartz Godefridus
Sigebergenſis Albertus
Sigebergenſis Ordinis S. Benedicti
Sigebergenſis Tilmannus
Simonius Henricus
Slotanus Joannes
Smelingus Tilmannus
Sobius Jacobus
Solenander Reinerus
Sommalius Henricus
Sonsbeckius Petrus
Spe Fridericus nobilis von
Spilberg Joannes
Spira Simon de
Spoermacker Georgius
Sprenger Jacobus
Sprancker Laurentius
Staden Guillelmus
Staden Wilhelmus
Stalenus Joannes
Stalen Wilhelmus
Stapelius Henricus
Sturmius Joannes
Stauber Hieronymus
Steinfeldenſis Albertus
Steinhawer Antonius
Steinen Sifridus von
Steinen Joannes Theodoricus von
Steinſick Hermannus
Stevartius Petrus
Stockius Martinus
Stralen Jacobus de
Streithagen Petrus à
Streithagen Andreas
Streveſdorff Wolterus Henriquetz à
Strobelius Ferdinandus
Suls Petrus
Sultz Joannes Moir
Surius Laurentius
Suſato Conradus de
Suſato Nicolaus de
Suſteren Theodoricus de
Sutholdt Bernardus
Sweyve Jacobus de
Synnema Haringus Siffridus

T.

TAiſnerius Joannes
Tangerius Gualterus
Tappius Eberhardus
Taulerus Joannes
Teſchenmacher Engelbertus
Teſchenmacher Wernerus
Teutonicus Laurentius

Textoris Guillelmus
Thenen Henricus
Thomaſius Winandus
Thomæ Nicolaus
Thour Joannes
Thuldenus Chriſtianus Adolphus
Thummermuth Wernerus
Thyræus Petrus
Thyræus Hermannus
Tinctor Joannes
Titianus Wernerus
Tuitienſis Abbas Rupertus
Titz Joannes
Tollius Jacobus
Trajectenſis Simon
Tremonienſis Annaliſta
Tremonia Conradus de
Tricoronatum Gymnaſium
Trieſt Jacobus à
Trips Franciſcus Xaverius
Troiſtorff Libertus de
Turck Henricus
Tybius Joannes
Tymæus Jacobus

V.

VAlckenier Joannes
Vaox Remaclus de
Veken Franciſcus van der
Velſius Juſtus
Venedien Henricus
Verhaven humilis
Verhorſt Joannes Petrus
Verlor Joannes
Veslingius Joannes
Verweys Bernardus
Victor Joannes
Villicenſis Monialis Bertha
Vinandus Stephanus
Vinitoris Gerlacus
Vipſanius Marcus Agrippa
Viſſing Antonius
Vitting Albertus
Vivienus Georgius
Vlenberg Caſparus
Vlenberg Joachimus Fridericus
Voerda Nicaſius de
Voetz Melchior
Vochs Joannes
Vodromo Adamus de
Vogolon Joannes
Volſius Joannes
Vondel Jodocus van den
Vopelius Caſparus
Vorſtius Balthaſar
Vorſtius Conradus
Voſs Joannes
Voſſius Gerardus Joannes
Voſwinckel Fridericus
Vranius Henricus
Vreſe Ægidius de
Urſinus Joannes
Urſula Ægidius à S.
Utenhovius Carolus
Vuchten Eliphius

W.

WAchtendunck Petrus
Wagener Petrus
Walbott à Baſſenheim Joannes Adolphus Baro
Wallendorpius Joannes
Walenburch de Adrianus
Walenburch de Petrus
Wallenburg de Petrus
Walrami Laurentius
Walterus Collarodus
Wartenberg Franciſcus Wilhelmus Comes de
Waſſenbergius Everhardus
Weber Melchior
Wegerſtraſs Chriſtianus
Weinckens Joannes
Weiſs Joannes
Weiſweiler Henricus
Well Petrus à
Werlis Henricus de
Werdena Joannes de
Werdinenſis Mon. Uffingus
Werlenſis Dionyſius
Werlius Hermannus
Werthinenſis S. Ludgerus
Weſtenberg Gerardus
Weſtphalia Thomas de
Weſthoven Aurelius
Weſthoven Conradus
Weſthoff Theodorus
Weyer Godefridus
Wetzlaria Matthias de
Wichterich Daniel Nobilis à
Wickede Lambertus à
Wickius Henricus
Widenbach Hermannus de
Wierus Joannes
Willingen Aloyſius van
Wilmius Joannes
Wilmius Joannes
Winterus Joannes
Wintrich Victor
Wintzler Chriſtophorus von
Wirtz Melchior
Witlich Joannes
Wolbero Abbas ad S. Pantaleonem
Wolff Metternich von der Gracht Guillelmus
Wyelius Alardus
Wynninghen Joannes à
Wyrich Joannes

Digitized by Google

X.

XYlander Lambertus Henricus

Z.

ZAcharias Lippelloo
Zahn Baltaſſar Conrad
Zephenius Winandus
Zierixenſis Amandus
Zimmerman Carolus Paulus von
Zimmerman Henricus
Zittardus Conradus
Zittardus Hermannus
Zittardns Matthias
Zonsbeckius Henricus
Zumbach Lotharius van Coisfeld
Zutphanenſis Gerardus

SUPPLE

Aken Hans von
Aquenſis Cuſtos Albertus
Aquenſis Leonardus
Boeclerus Joannes Wolffgang
Bonna Meinradt von
Colonienſis Geldrop
Colonienſis Moricius
Colonienſis Witkindus
Fiſcher Joannes Petrus
Foppius Henricus
Gippenbuſch Theodorus Henoicus
Girken Nicolaus
Strevesdorff Martinus Henriquez von
Verhagh Petrus

FINIS
INDICIS PRIMI
COGNOMINUM
Quotquot hactenus detegi potuerunt.

INDEX

INDEX II.

NATIONUM BIBLIOTHECÆ COLONIENSIS.

COLONIENSES ex METROPOLI

Abrahamus Camp
Abraham Colooienſis
Abrabam Hohenberg
Adam Colonienſis
Adolphus de Bingen
Adolphus Brachel
Ægidius à S. Urſula, Roprecht
Agrippina Mater Neroni Auguſti
Albanus à S. Heriberto
Albanus à S Joanne Baptiſta, Brauweiler
Alfridus
Andreas Eſſer
Andreas Falckenberg
Andreas von Gail
Andreas Munſterus
Anna Maria à Schurman
Anno Schnorrenberg
Antonius Dulckenius
Antonius Hieratus
Arnoldus Birckmannus
Arnoldus Kruff Dictus Crudener
Arnoldus Neelsbach
Auguſtinus Brun
Balthaſar Vorſtius
Bartholomæus Colonienſis
Benedictus Junckerſtorff
Brocardus Billick
S. Bruno Patriarcha Carthuſianorum
Cæſarius Heiſterbacenſis
Caſpar Gennep
Caſpar Hartzheim
Caſpar à Queſtenberg
Chriſtophorus Feiſt
Conradus Vorſtius
Criſpinus van de Paes
Daniel à Wichtrich
Eucharius Cervicornus
Everhardus Hennottus
S Famianus Guardus
Franciſcus Conſtantinus Marx
Franciſcus Schmitz
Franciſcus Xaverius Trips
Fulgentius à S. Maria aliàs Joannes Arnoldus Dulman
Gabriel Dulman
Georgius Braun
Gerardus Caſteel
Gerardus Colonienſis
Gerardus Weſtenberg
Gerlacus Vinitoris
Gobelinus Carmelita Colonienſis
Gobelinus Cartuſianus
Godefridus Candelarius
Godefridus Chriſtianus Frohn
Godefridus Hagene Scriba Urbis
Godefridus Hittorp
Godefridus Kempens
Godefridus Monachus Pantaleonica
Godeſcalcus de Griie
Gregorius de novo Foro
Guillielmus Boys
Guillielmus Colonienſis
Guillelmus Staden
Hans van Aken
Henricus præpoſitus in Gradibus & Scholaſticus S. Gereonis.
Henricus Blyſſemius
Henricus Bock
Henricus Colendall
Henricus Cornelius Agrippa
Henricus Doergang
Henricus Frieſſem
Henricus Hilden
Henricus Hinsberg
Henricus Jonghen
Henricus Lieblerus
Henricus à Monte Carmelo
Henricus de Piro
Henricus de S. Virginibus
Henricus Stapedius
Henricus Zoonsbeckius
Heribertus Hobbuſch
Hermannus Appeldorn
Hermannus Auſſemius
Hermannus Cappenbergenſis
Hermannus Crombach
Hermannus Hermes
S. Hermannus Joſeph
Hermannus de Widenbach
Hubertus Lintz
Jacobus Emans
Jacobus Haick
Jacobus Horn
Jacobus Sobius
Jeremias Griſſelbrun
Joannes Adamus Schall L. B. à Bell.
Joannes Baptiſta Bebber
Joannes Baumeiſter
Joannes Billicus

Joannes Blanckenberg
Joannes Xtianus Bocken
Joannes Colonienſis Ordinis Prædicatorum
Joannes de Colonia
Joannes de Colonia Ordinis Minorum
Joannes Conradus à Liskirchen
Joannes Curvello
Joannes Echtius
Joannes Fridericus Rörigh
Joannes Gabriel Fabri
Joannes Gabriel von der Ketten
Joannes Gummersbach
Joannes Gymnicus
Joannes Haickſtein
Joannes Heyl - Soter
Joannes Hiltz
Joannes Hohenberg
Joannes Hulſman
Joannes Horn condictus Goldſchmidt
Joannes Ketteler
Joannes Maes
Joannes Matthæus Phriſſemius
Joannes Michael von der Ketten
Joannes Moirs
Joannes Petrus Verhorſt
Joannes von Rheidt
Joannes Titz
Joannes Valckenier
Joannes Vochs
Joannes Wallendorpius
Joannes Weinckeos
Joannes Weis
Joannes Wilhelmus Thour
Joannes Witlich
Joannes à wynningen
Jodocus van den Vondel
Lambertus Colonienſis
Laurentius Teutonicus Colonienſis
Leonardus Goffinet
Matthæus Agritius
Matthias de Colonia
Matthias Cramer
Matthias Kinckius
Melchior Braun
Melchior Funck
Melchior Hittorp
Melchior Wirtz
Michael Frieſſem
Michael Mörckens
Pantaleonita Colonienſis
Pantaleonita Colonienſis alter
Petriſſa
Petrus Bonn
Petrus Broich
Petrus Gerresheim
Petrus Gummersbach
Petrus Kerſman dictus Sintzig
Petrus Leurenius
Petrus Lieberich
Petrus Liphauſen
Petrus Maſtricht
Petrus Michael cognomento Brilmaker
Petrus Moers
Petrus Moritz
Petrus Obladen
Petrus Oſterman
Petrus Paulus Rubens
Petrus Wachtendunck
Philippus Cox
Philippus Colonienſis
Philippus Rubenius
Reinerus Bachovius ab Echt
Reiuerus Schmitz
Renatus Colonienſis
Rutgerus Edingius
Salvianus
Servatius Ædicollius
Simeon de Colonia
Simon Derckum
Simon Herbau
Stephanus Broelmannus
Stephanus Colonienſis
Stephanus exiguus
Stephanus Pantaleonita
Theodorus Dulman
Theodorus Huokirch
Thomas Mermannus
Thomas Steinbaus
Valentinus Naibota
Victor Gelenius
Wilhelmus Beckers
Wilhelmus Birchman aliàs Krabben
wilhelmus Frieſſem
wilhelmus van Greveobroich
wilhelmus Salſman
wilhelmus Staden
witekindus
wolbero

EX
ARCHIDIOECESI
COLONIENSI

ANDERNACENSES.

ADamus Andernacenſis
Jacobus Omphalius
Henricus de Andernaco
Joannes de Andernaco
Joannes Guinterus
Ludovicus Helleſemius
Matthæus Creutz
Matthias Emich
Petrus Plickius
Stephanus Ruidius

AR-

Digitized by Google

ARWEILERENSES.

JAcobus Rickius
Frenciſcus Boelen

BONNENSES.

FErdinandus Strobelius
Chriſtophorus Pilckman
Cornelius Maes
Henricus ab Eick
Henricus Lölgen
Joannes Gobelinus
Meinradt von Bonna
Tilmannus de Bonna
Wendelinus Bagen

KEMPENSES.

ÆGidius Gelenius
Godefridus Sittartz
Henricus Balthaſar Blum
Joannes Brugmannus
Joannes Gelenius
Joannes Gelenius
Joannes Petrus Fiſcher.
Joannes Wilmius
Joſeph Averhauſen
Martinus Duncanus
Thomas Hämmerlein de Kempis

LINTZENSES.

ADolphus Neiſſen
Carolus Paulus von Zimmermann
Jacobus Filenbach

NOVESIENSES.

CHriſtianus Weyerſtras
Gualterus Schmackert
Guillelmus Hamerus
Hermannus Tyræus
Joannes wyrich
Martinus Henriquez à Strevesdorff.
Metthæus Hoen
Petrus Tyræus
WoltherusHenriquez vonStreversdorff

EX AGRO ARCHIDIOECESIS. COLONIENSIS.

ALbertus Grunewaldt
Albertus Steinfeldenſis
Albuinus Eremita
Andreas Eſchenbrender Unckelenſis
Andreas Eſchenbrender Breitbacenſis
Pantaleon Eſchenbrender Breitbacenſis
Antonius Hambloch Tolpiacenſis
Antonius Steinhauer ex Heimertheim
Arnoldus Arnoldi de Unckelbach
Arnoldus Mandt ex Linn
Bernardus Heimbach Tolpiacenſis
Bertha
Bruno Eques de Bieſterfeldt
Conradus de Betzdorff
Conradus Brauweilerenſis
Guillelmus Maria Lohrer ex Poppelsdorff
Herebertus Bauch ex Sechtem
Joannes Khuen ex Breitbach
Joannes Luckenrath ex Heiſteren
Joannes Pollich Rheimbacenſis
Joannes Schetzer ex Broichhauſen
Joannes Scleidanus
Joannes Seiler ex Scleiden
Joannes Sturm Scleidanus
Lambertus Tuitienſis
Laurentius Fabritius Urdingenſis
Laurentius Siffanius Brunsfeldius
Laurentius Walrami
Leonardus Offermans ex Elffgen
Malmundarienſis Monachus
Matthias à S. Joſeph aliàs Bender ex Erpel
Matthias Reul Tulpetenſis
Norbertus Horichem ex Erp
Reinerus Sefferat ex Holtzheim
Sibertus de Troisdorff
Simon Hebræus ex Schantz prope Cæſaris Inſulam
Thomas Schmitz ex Brauweiler

EX DUCATU WESTPHALIÆ ET COMITATU ARNSBERGICO

CAſparus Brendis werlenſis
Caſpar Vopelius ex Medebach
Chriſtianus Adolphus Tuldenus ex Volckmarſen
Chriſtophorus Brandis Rudenſis
Conradus Comes ab Arnsberg
Conradus Roingh Rudenſis
Conradus Weſthoff ex Weſthoff
Dionyſius werlenſis
Everhardus Tappius
Ferdinandus liber Baro de Furſtenberg
Francko Meſchedenſis
Geruinus Haverlandt
Godefridus Richman
Godeſcalcus de Meſchede
Henricus Boick de wilſtein
Henricus à Schulteis
Henricus de werlis
Joannes Mattenborgius ex Munda
Joannes Michael Gigas Ludenſis
Joannes Rivius Attendorienſis
Joannes Seinerus ex Volckmarſen

Joannes Veſlingius ex Menden
Melchior Cornæus Brilonienſis
Petrus Schmidtman Mendenſis
Philippus Knipſchild ex Medebach
Theodoricus Greſemund de Meſchede
Richardus Rham wedingbuſanus

EX AQUISGRANI LIBERA IMPERII CIVITATE.

Æmilius Antonius
Albertus Cuſtos Aquenſis
Albertus Pictorius
Albertus de Poreeto
Bartholomæus Fibus
Godefridus Candelarius
Godeſcalcus Præpoſitus Aquenſis
Guillelmus Textoris ſive Tzewer
Henricus Fabritius
Henricus Thenen
Jacobus Nutten
Joannes Brammart
Joannes Brando
Joannes Gluel
Jodocus Beiſſel
Leonardus Aquenſis
Leonardus Meſſen
Matthæus Schrick
Matthias Cremerius
Matthias Zittardus
Petrus Bongart
Petrus Keuzæus
Petrus à Streithagen
Rutgerus Rolandus
Sebaſtianus Aquenſis
Theodoricus de Aquis
Tilmannus Aquenſis

MARCANI.

Bernardus Balduious Fleien conditus Stangefelt Swertenſis.
Caſparus Callenberg ex Caſtrup
Fridericus Voſwinckel
Gerlacus Buxtorff Camenas
Georgius Gerlich Lunenſis
Georgius Schomaker Lnnenſis
Georgius Spormaker Lonenſis
Gerardus Habbius Lunenſis
Godefridus Adrian ex Unnâ
Henricus von der Reck zu Kemna
Hermannus Fley Swertenſis
Hermannus Fley conditus Stangefelt Swertenſis.
Joannes Buxtorff Camenas
Joannes Hoſt à Romberg ex Kirſpen
Juſtus Volſius Lunenſis
Levoldus à Northoff
Martinus Faſtardus à Brakel
Stephanus L. B. de Clodb ex Henoen

EX VESTA RECKLINGHUSANA

Chriſtianus Gerſon.
Chriſtophorus von Wintzler Cancellarius
Joannes de Durſteo.
Ludolphus Schaumburg

ASSENDIENSES.

Adolphus de Aſſendia.
Fridericus Hiltrop.
Joannes de Eſſendia
Joannes Urſinus Heresbachius
Leonardus Rubenus

WERTHENSES.

Adolphus Overham Werthenſis.
Joannes de Werdina

TREMONIENSES.

Annaliſta Tremonienſis.
Bertramus de Hagen
Caſpar Schwartz.
Conradus Tremonienſis.
Ditmarus Mullber
Franco.
Georgius Dieſthaus.
Henricus von dem Broke.
Hermannus Nehemius.
Jacobus Schoeper.
Joannes Kerckhorde.
Joannes Nederhoff.
Joannes von Bers-Wordt.
Joannes Voos.
Lambertus à Wickede.
Reinoldus Kerckhorde.
Rutgerus Overbach.
Sifridus von Steinen
Theodoricus de Monte.
Theodoricus Weſthoffen.
Tilmannus ab Hageo.

SUSATENSES.

Albertus Aldegreff.
Antonius Affelmannus.
Arnoldus de Lutteke.
Caſpar Klock.
Conradus de Suſato.
Henricus Aldegreff.
Hermannus Lappe ex Dincker.
Jacobus de Schweive.

Joan-

Joannes Affelmannus
Joannes Gropper
Joannes Michaelis
Nicolaus de Suſato.
Patroclus Boickman.
Theodorus Hoepingius
Thomas Michaelis.
Thomas Reuſleo.

JULIACENSES.

ADamus Burvenich Marcoduranus.
Adamus Contzen Monjavius.
Adamus Lutzius condictus Brewer.
Adrianus Lamezan ex Waſſenberg.
Andreas à Streithagen ex Mezenhauſen
Antonius Cornelius ex Linnich.
Arnoldus Harff L. B. de Drimborn.
Arnoldus Hertſworm ex Weiſweiler.
Benedictus alias Chryſanthus de Munſtereiffel.
Bernardinus Vetweis Marcoduranus.
Brocardus à S. Laurentio Sittardienſis.
Brocardus à S. Nicolao Sittardius.
Bruno Chamans Gladbacenſis.
Bruno Schmitz ex Nidecken.
Cæſarius de Milendunck.
Caſpar à Barenſtein.
Caſpar Munſter ex Munſter Eiffel.
Chriſtianus Iſchyrius Juliacenſis.
Chriſtianus Sculponius Gangelteoſis.
Chriſtina de Bruzo Stammulenſis.
Conradus Sittardus de Zittardià.
Everhardus Nakatenus ex Gladbach.
Everwinus nobilis de Helffenſtein
Fabritius Cæſar Gladbacenſis.
Franciſcus Agricola ex Lnch.
Franciſcus Fabritius Marcoduri.
Fridericus Baro de Spe
Gerardus de Selen.
Gerardus de Erkelens.
Gerardus Graff ex Munſtereiffel.
Gerardus Joannes Voſſius Waſſenbergius.
Gerardus Mercator parentibus Juliacenſis.
Gerardus Roen von der Lanch.
Gladbacenſis.
Godefridus Gryn de Aldenhoven
Goſwinus Nickel ex Coſſelar.
Guillelmus Inſulanus ex Grevenbroich.
Helias Marcæus Julias.
Henricus Brewer Juliacenſis.
Henricus Cuperus Juliacenſis ex Urbe.
Henricus Goltzius ex Mulbracht.
Henricus Putzius Marcoduranus.
Henricus Weiſweiler ex Weiſweiler.
Henricus wickius ex waſſenberg.
Henricus Zimmerman ex Broich.
Heribertus Juliacenſis.
Hermannus Berg.
Hermannus Schlüſſer ex Lövenich.
Hermannus Vollhauer.
Hermannus Zittardus.
Hilgerus Gartzweiler ex Münſtereiffel
Hubertus à Caſter ex Münſtereiffel.
Hubertus Lommeſſem ex Munſtereiffel.
Jacobus Boyman ex Odweiler.
Jacobus Cruckelius ex waldradt.
Jacobus Kritzrath ex Gangelt.
Jacobus Maſen ex Dahlen.
Jacobus Millendunck Carmelita.
Jacobus Polius Marcoduranus.
Joannes Buchels Juliacenſis.
Joannes Buchlerus ex Munchen Gladbach.
Joannes Cæſarius ex Juliaco.
Joannes Conradus à Kuippenburg ex Emichhoven
Joannes de Duren.
Joannes Durſfelt ex Oberembt.
Joannes Fabritius Cæſar ex Gladbach.
Joannes Gamans ex Nuenar.
Joannes Godefridus Roetz ex Baaſem in Eifflia.
Joannes Dominus de Heinsberg.
Joannes Lambertz ex Vlatten.
Joannes Laurentius ex Randerath.
Joannes Packenius ex Boſſelaer.
Joannes Roſenthal ex Hertzogenrath.
Joannes Schweitzer Juliacenſis.
Joannes Thomas Bey ex Baeſtweiler.
Joannes Wagener ex Guſten.
Iſrael von Meckenich Eiffliacus.
Laurentius Sprunckar Paſtor in Aremberg.
Leonardus Hanſen Juliacenſis.
Leonardus Janſen ex Vrelenberg.
Lucas Abbas Comes ad Indam.
Ludovicus Cornelius Marcoduranus.
Martinus Sibenius ex Dalen.
Matthæus Boys Munſtereiffliacus.
Matthias Dalenſis.
Matthias Heimbach Euskirchius.
Matthias Meer ex Holtzweiler.
Matthias Pfleumer.
Matthias Nethenus ex Suchtelen.
Matthias Putz Marcoduranus
Michael Herbrandt de Düren.
Michael ab Himſelrath aus den Pölen.
Paulus Chimorræus ex Beck Juliacenſi.
Petrus à Beck.
Petrus Frobnen ex Froitzen.
Petrus Juliacenſis.
Petrus Matzenradius.
Petrus Sibenius ex Dalen.
Petrus à Streithagen Hinsbergenſis.
Philippus Dreſanus ex Marcoduro.
Quirinus Goeſſemins.
Renatus Henſæus ex Scherpenſell.
Reinerus Bongartius Gangeltenſis.
Sebaſtianus Knippenberg ex Helden.
Severinus Binius ex Randerath.
Stephanus Juliacus.
Theodoricus Gangelt.
Theodoricus de Suſteren.
Thomas Reinen Marcoduranus.

Wernerus Titianus Sive ex Titz.
Wilhelmus Heimbach Euskirchius.
Wilhelmus Kyriander.
Wilhelmus Molitoris ex Paffendorff.
Wilhelmus Nakatenus ex Gladbach.

MONTENSES.

Adamus Adami ex Mulheim am Rhein.
Albertus Siegebergenſis.
Albertus Vitting Duſſeldorpius.
Aldenbergenſis Monachus & alter Anonymi.
Aleydis Sicambra.
Antonius Wiſſing Sigburgenſis.
Antonius Hulſius ex Hilden.
Aurelius Wellhoven Duſſeldorpius.
Bernardus Schorn Duſſeldorpius.
Caſparus Bieſman Duſſeldorpius.
Caſparus Sibelius ex Elverfeld.
Caſpar Paffradius ex Lennep.
Chriſtianus von Honff.
Conradus ex Herresbach.
Conradus Herenhuyſt de Ratingen.
Cornelius à Rynthelen Duſſeldorpius.
Engelbertus Holterhoff Montenſis.
Engelbertus Teſchenmacher Elverfeldius.
Fridericus Niviandus Duſſelanus.
Georgius Duſſeldorpienſis.
Gerardus de Schonebeck.
Godefridus Weyer ex Paffrath.
Henricus von Gerresheim.
Henricus Litberg ex Mulheim am Rhein.
Henricus à Roſenthal Montenſis.
Henricus Simonis ex Mulheim am Rhein.
Hermannus Pfeilſticker Duſſeldorpienſis.
Hilgerus Kneutgenius Siegeburgenſis.
Jacobus Rhentferd ex Mulheim am Rhein.
Joachimus Steinhawer Duſſeldorpienſis.
Joannes Bernardus Antonius Keyl Duſſeldorpius.
Joannes Bertramus Breidt ex Mulheim am Rhein.
Joannes Bredenbachius Duſſeldorp.
Joannes Clauberg Solingenſis.
Joannes à Flittardia.
Joannes Freytag de Duſſeldorpio.
Joannes Lycaulas Montanus.
Joannes Monhemius ex Elverfeldt.
Joannes Schmitz ex Wipperfurdt.
Joannes Spilberg Duſſelanus.
Joannes Thomas Broſii Montenſis.
Jodocus Stimpelius
Matthias Bredenbachius ex Kerſpen.
Matthias Camphauſen Duſſeldorp.
Melchior Voets Duſſelanus.
Nicolaus Nieſſen Paſtor in Burg.
Petrus Broichhauſen ex Medman.
Petrus Scheffer Paſtor in Ober Caſſel.
Reinerus Kylman Solingenſis.
Rolandus de Lennep.
Sigebergenſis Monachus I. II. III.
Tobias Magirus ex Angermund.

Tilmannus Sigebergus.
Tilmannus Smelingus Sigebergenſis.
Wernerus Teſchenmacher ex Elverfeld.
Wilhelmus Caſparus Dycks Duſſeldorp.
Wilhelmus Thammerus.

RAVENSBERGENSES.

Jodocus Coccius ex Bilefeld.
Henricus Foppius Herfordenſis.
Lubertus Middendorp ex Bilefeld.

RAVENSTEINII.

Aloyſius van Willigen.

CLIVENSES.

Arnoldus Freithagius Embricenſis.
Archangelus à Matre Dei aliàs Ermens Gravienſis.
Arnoldus Haldrenius Veſalienſis
Arnoldus Heimricius Clivus.
Arnoldus Poſſembruchius Embricenſis.
Auguſtinus Neeſer Furſtenbergius
Cæleſtinus à S. Henrico aliàs Ewig Gravien.
Egbertus Hop Clivius.
Everhardus de Glivis.
Eumenius Cliv.
Fridericus Lamberti Embricus.
Gerardus Hanſen Xantenſis.
Gerardus de Neufville Veſalienſis.
Gerardus von Schewren Xantenſis.
Henricus Eger de Calcar.
Henricus Elverich Embricenſis.
Henricus Sedulius.
Henricus Turck ex Goch.
Henricus à Venedien ex Calcar.
Henricus Uranius Reſenſis.
Hermannus Gretus Xantenſis.
Hermannus de Weſalia.
Humilis Verhaven Clivenſis.
Jacobus Caniſius ex Calcar.
Joannes Calcarienſis.
Joannes Freitbag Clivus.
Joannes Hinſen Veſalio-Clivus.
Joannes Melas Clivenſis.
Joannes Niellius Veſalio-Clivus.
Joannes Olearius Veſalius.
Joannes Pupper ex Goch.
Joannes Stalenus Civis Reſenſis.
Joannes Tybius Duisburgius.
Joannes Wintherus Xantenſis.
Jodocus à Dudinck Reſenſis.
S. Norbertus prope Xanten.
Petrus à Curſem Veſalienſis.
Petrus de Duisburgo.
Petrus à Well Veſalius.
Reinerus Solenander ex Buderich.
Sebaſtianus Novimola Duisburg.

Ste-

Digitized by Google

Tackins Duisburg.
Theodoricus Boelart Calrarienſis.
Theodorus van Couwerden ex Goch.
Theodorus Pulmannus Cranenburg.
Theodorus Rhay Reſenſis.
Tilmannus Bredenbarhius Embricenſis
Tilmannus Heshuſius Veſalienſis.
Wilhelmus de Werdt.

MOERSENSES.

ANtonius Deuſing Moerſenſis.
Arnoldus Goor Moerſenſis.
Arnoldus Mylius ex Vriemersheim.
Petrus Cratepoil.

EXTERNI GERMANI.

ADamus Aniol Moguntinus.
Adamus Villicus Trevirenſis.
Adamus de Vodromo.
Adolphus Comes de Schauemburg.
Ætho Joannes à Freudenberg.
Albertus Magnus Thuringus.
Albertus Oſwaldt Moguntinus.
Andreas Ketwig de Confluentia.
Andreas Megerle Bavarus
Antonius de Brubaco Boppardenſis.
Antonius Fiſcher ex Kirrhberg Comes Harkenburg
Antonius de Wormatia.
Archangelus à S.Georgio Monachienſis
Arnoldus de Beſſalis Germanus.
Arnoldus Luydius Tungrenſis.
Arnoldus Meshovius Lippienſis.
Arnoldus Munrhendam Germanus.
Benedictus Schneffer ex Oſterreich Moguntinus.
Bernardus Fuggerad Thuringus.
Bernardus Lingius ex Lingen.
Bruno Saxoniæ Dux.
Caſpar Ens ex Lorrh Wurtemburgius.
Caſpar Ulenberg Lippienſis.
Chriſtianus Saxo.
Chriſtianus Meyer ex Mengelrod Eisfeldius.
Chriſtophorus Leopoldus Joannes von Mum ex Schwartzenſtein.
Chriſtophorus Comes de Rantzow Holſata.
Chriſtophorus Múller Walderkius.
Conradus Barſierier de Rodenberg.
Conradus Koellin Suevus ex Ulm.
Cuno Dominus de Falckenſtein.
Dionyſius à S. Maria Trevirenſis.
Everhardus Billick ex Billick Diœceſ. Monaſt.
Franciſrus Burckhard Bojus.
Franciſrus Wilhelm Comes de Wartenberg Ba-(varus.
Franciſcus Kappenſtein Sigenenſis.
Georgius Garnefelt Paderbornenſis.
Gerardus Bucoldianus
Gerardus de Caſtris Moguntinus.
Gerardus Erneſtus Hamm Hackenburgius.
Gerardus Kleinſorg Lemgovius.

Henrirus Bodcker ex Dringenberg Paderanus.
Henrirus Dillenius Oſnabrugenſis.
Henrirus Helmeſius Germopolitanus.
Henrirus à Lippia.
Henricus de Marienaw Hildeſius.
Henricus de Monte Thabor.
Henricus Rupæus Monaſterienſis.
Henricus Schevæus Scharhterlandinus.
S. Herihertus Suevus
Hermanuus Buſrhius Diœceſis Monaſterienſis.
Hermannus Buſembaum ex Nottelen Diœceſ. (Monaſt.
Hermannus Reyanus Welſtadius.
Hermannus Schotenius Heſſus.
Hermannus Steinſieck Hervordienſis.
Hermannus Montenſis.
Hieronymus Mulman Lipſienſis.
Hubertus Holthuſſen ex Stralen Gelderenſis.
Jarobus Leichius ex Cuchem Trevirenſis.
Jarobus Sprenger Germanus.
Joachimus Burgers Lipſienſis.
Joachimus Friderirus Ulenberg Lippienſis.
Joannes Bolthe Diœceſis Monaſterienſis.
Joannes Bultzbachius Spirenſis.
Joannes de Cronenberg Moguntinus.
Joannes Crutius Bremenſis.
Joannes Friderirus L. B. de Karg Franco.
Joannes Fuiſt ex Creutznarh.
Joannes Georgius ab Eckart Germanus.
Joannes Grothaus ex Bechem Weſtphalus.
Joannes Heim ex Biſrhoffheim Fuldenſis.
Joannes Hudalrici Baſileenſis.
Joannes Juſtus Landsbergus Bojus.
Joannes Kaldenhuſen Moſellanus.
Joannes Koelver de Wankom Germanus.
Joannes Lottley ex Corheim Trevirenſis.
Joannes Mulman Lipſius Saxo.
Joannes Nopelius Lipſtadius.
Joannes de Nurtingen Suevus.
Joannes Oldendorpius Hamburgus.
Joannes Pfefferkorn Germanus.
Joannes Philippus Fridt Teutonius.
Joannes Potken.
Joannes Reckſrhenrkel Trevirenſis.
Joannes Roberti Arduennas.
Joannes Srhadlandt Germanus.
Joannes Srhucking Darubienſis Weſtphalus
Joannes Sonnemanne Haſſus.
Joannes de Spore Trevirenſis.
Joannes Taulerus Germanus.
Joannes Victor Spirenſis.
Joannes Wolffgang Boeclerus Germanus.
Laurentius Surius Lubecenſis.
Lotharius Zumbarh von Coesfeld Trevirenſis.
Martinus Bucerus Argentoratenſis.
Matthias Quadus ex Kinckelbarh.
Matthias de Wetzlaria Palatinus.
Martinus Sarburg.
Melrhior Weber.
Michael Aitzinger Auſtriarus.

Michael Urſinus.
Nicolaus Elffen ex Traben Trevirenſis.
Nicolaus Landaſſe Francus.
Nicolaus Langenberg Germanus.
Oliverius Paderbornenſis.
Ortwinus Graes prope Coesfeldiam
Petrus de Francofordia.
Petrus Ludowicus Comes de la Marck Sleidenſis.
Philippus Cæſar.
Rupertus.
Scoicardus Beck Moguntinus.
Simon Antweiler de Spira.
Stephanus Saacif. Wetzlarienſis.
Theodoricus de Monaſterio.
Theodorus Henricus Gippenbuſch Spirenſis.
Victor de Carben.
Wernerus Lotley Boppardienſis.
Wernerus Roleuinck Diœceſis Monaſterienſis.

EXTRANEI BELGÆ.

ADolphus Schulkenius Gelder ex Geldriâ Urbe.
Adrianus Muelman Flander.
Adrianus de Walenburch Roterndamenſis.
Ægidius Afhaker Ultrajectinus ex Ureeſwick.
Albertus Kivet Aruheimius.
Albertus Herofriſius ex Sneka.
Albertus Clumparts Gelder.
Alexander Candidus Blanckart Gandavenſis.
Amandus Zierixenſis Zelandus.
Ambroſius Bockius.
Arnoldus à Bœcop Zutphanienſis.
Arnoldus Havens Baſcoducenſis.
Bartholomæus des Boſſes Hervius Limburgenſis.
Bartholomæus Laurentius Noviomagus.
Bernardus Deſſenius Cronemburg Amſtelodamus.
Bernardus de Lotzemburgo.
Bonaventura Reul ex Aſtenat Limburgenſis.
Bruno Loer Brabantinus.
Burchardus Lingen Swollenſis.
Carolus Uytenhoven Gandavenſis.
Chriſtianus Adrichomius Delphius.
Chriſtianus à S. Jacobo Gelder.
Claudius Lacroix ex Dahlen Limburgenſis.
Conſtantinus Barbanſonius Brabantinus.
Cornelius Graſſus Antwerpienſis.
Cornelius Schultingius ex Steinwick Gelderenſis.
Cunerus Petri à Brovversbaven.
Dominicus Benedixius Snecanus Friſius.
Dominicus à S. Nicolao Geldrienſis.
Everhardus de Amorsfortia.
Ferdinandus Limpens ex Bongard Limburgenſis.
Franciſcus Coſterus Mechlinius.
Franciſcus Duſſeldorpius Lugduno Batavus.
Franciſcus Fabritius Ruremundanus.
Franciſcus Hobenberg Mechlinius.
Franciſcus van der Veken Antvverpienſis.
Geldrop Lovanienſis.
Georgius Caſſander Brugenſis.
Georgius ab Eiſchen Arzlunenſis.
Georgius Vivienus Antvverpienſis.
Gerardus Buſæus Novinmagus.
Gerardus Hammontanus Brabantinus.
Gerardus Falcoburg Noviomagus.
Gerardus Harderwick Gelderenſis.
Gerardus Huttinghius Dottinchemenſis.
Gerardus Mattbiſius Gelderenſis.
Gerardus à Pilgrum Amſtelodamenſis.
Gerardus Ter Stegen ex Heerenberg.
Gerardus Vivier Gandavus.
Gerardus Zutphanius.
Gisbertus Blochovius Trajectenſis.
Gisbertus Longolius Ultrajectenſis.
Goſwinus Henrici Venlonenſis.
Guillelmus Tungerius Silvæducenſis.
Haringus Siffridus Synnama Friſius.
Heimericus de Camp ex Agro Sylvæducenſi.
Helmicus Amoris de Zutphania.
Henricus de Bommel Gelderenſis.
Henricus de Boſco Ducis.
Henricus à Gorrichem.
Henricus Joannes Batavus.
Henricus Hargard Luxemburgenſis.
Henricus Horphius Limburgenſis.
Henricus Kilpenning Venlonius.
Henricus de Orloy Gelderenſis.
Henricus Reipkens ex Wachtendunck.
Henricus Sommalius Dionantenſis.
Hermannus Follinus Friſius.
Jacobus Coemans ab Horſt Pelandus.
Jacobus Merlo ex Horſt Gelderenſis.
Jacobus Middendorp Otmerſenſis Oldenſalius.
Jacobus Moſander Flanderenſis.
Jacobus Panhauſen Oppoteranus Leodius.
Jacob Settigaſt ex Chaſtelet.
Jacobus de Stralen Gelderenſis.
Jacobus Tymæus Amorsfortius.
Joannes Antonianus Neomagus.
Joannes Beetz Brabantius.
Joannes Bilſtein Vervienſis Limburgus.
Joannes Buſæus Neomagus.
Joannes à Daventria Tranſiſalanus.
Joannes Dingens Middelburgius.
Joannes Doccomienſis Friſius.
Joannes Fabritius Bolandus Leodius.
Joannes Haſius Sylvæducenſis.
Joannes Horrion Leodius.
Joannes Luydius Tungrenſis.
Joannes Magnus à Gele Thenenſis.
Joannes à Mechlinia.
Joannes Murmelius Ruremundanus.
Joannes Neevius Machlinius.
Joannes Noviomagus.
Joannes Oranus Leodius.
Joannes Ruyſchius Trajectenſis.
Joannes Slotanus ex Geffen.
Joannes Theodardus Sartorius Bolſwardus.
Joannes Taiſnerius Athenſis Hanno.
Joannes à Trieſt Noviomagus.
Joannes de Vianda.

Joan-

Joannes Wierus Zelandus.
Judas Velſis Haganus.
Lambertus du Chateau Leodius.
Lambertus Leodiens Monach.
Lambertus de Monte Domini Zutphanius
Laurentius Donckers Sylvæducenſis.
Laurentius à Dript Venlonius.
Laurentius à Groninga.
Leonardus Marius ex Goes Zelandus.
Lollardus Walterus Hollandinus.
S. Lutgerus Friſius.
Magdalius Jacobus von Gauda.
Martinus à Beka Brabantinus.
Maximilianus Sandæus Amſtelodamus.
Michael Cuvellier Leodius.
Michael ab Iſſelt Doccomius Friſius.
Nicolius de Voerda Machlinius.
Nicolaus Eſchius Oſterv.kanus Brabantus.
Nicolaus Girken ex Eyberdingen Luxemburgius.
Nicolaus Thomæ ex Areſtorff Luxemburgius.
Oliverius Legipont Limburgenſis.
Otmarus Trajectenſis.
Paulus Aler ex S. Vito Luxemburgius
Petrus Blomevenna Leydenſis.
Petrus Buſæus Noviomagus.
Petrus Caniſius Noviomagus.
Petrus Holtzemius Daventrienſis.
Petrus Roeſtius Noviomagus.
Petrus Stevartius Leodius.
Petrus de Walenburch Roterodamus.
Razo Bonvicinus Gandenſis.
Reinerus Budelius Ruremundanus.
Reinoldus de Vaulx Boſtonieoſis.
Segerus Pauli Flander.
Sibertus de Beka Geldrienſis.
Simon Trajectenſis.
Stephanus Vinandus Pighus Tranſiſalanus.
Suffridus Petri Leovardus Friſius.
Theodoricus à Gouda.
Theodoricus Loer de Stratis Brabantus.
Theodorus Graminæus Ruremundanus.
Theodorus Harlemius Batavus.
Theodorus Petreius Campenſis.
Theodorus Straitman Gelderenſis.
Wilhelmus Dalen à S Vito Luxemburgenſis.
Winandus Thomaſius Stralenſis Gelderenſis.
Winoldus Coſterus Daventrienſis.
Zacharias Lippeloo Antwerpienſis.

EXTERNI VARII EXTRA GERMANIAM ET BELGIUM.

Aron Scotus
Andreas Sadalerus Anglus.
Benedictus Abbas ad Indam S.Cornelii Tholoſanus
S. Bonifacius Anglus Arch. Colon.
Coſmas Morelles Hiſpanus Catalanus.
Daniel Ramus Norwegus.
Gerardus Wirote Gallus.
Gregorius Jordanus Venetus.
Guillelmus Laurus Anglus.
Henricus Loricus Helvetius.
Joannes Duns - Scotus
Joannes Perlinus Madritenſis.
Joſeph Negri.
Marcus Vipſanius Agrippa Romanus.
Marianus Scotus.
Nicolaus Autberti Lotharingus.
Nicolaus de Flans.
Nicolaus Herborn Gallus.
Oneſimus Raucourt Campanus
Petrus de Clapis Novarienſis Italus.
Petrus de Dacia.
Petrus Ravennas.
Philippus de Roger.
Richardus Anglus.
Thomas Liel de Scotia.

FINIS
INDICIS SECUNDI
NATIONUM

Quæ hactenus detegi potuerunt.

Digitized by Google

INDEX III.

DIGNITATUM ET STATUUM.

C. I. Dignitates & Status Eccleſiæ.

§. I. *Cardinales Archi-Epiſcopi Electores Epiſcopi.*

ADamus Adami Epiſcopus Hierapolitanus Suffraganeus Hildeſienſis.
Adolphus de Schauenburg Archi-Epiſcopus & Elector Colonienſis.
Adrianus de Walenburch Epiſcopus Adrianopolitanus Suffraganeus Colonienſis.
Ægidius Gelenius Epiſcopus Aureopolitanus Suffraganeus Oſnabrugenſis.
Albertus Magnus Epiſcopus Ratisbonenſis.
Alfredus Epiſcopus Hildesheimenſis.
S. Bonifacius Archi-Epiſcopus Colonienſis poſt Moguntinus.
Bruno primus Archi-Epiſcopus Colooienſis.
Caſpar Munſterus Epiſcopus Aureopolitanus Suffraganeus Oſnabrugenſis.
Conradus Epiſcopus Venecomponenſis Suffraganeus Colonienſis.
Cunerus Petri Epiſcopus Leowardienſis.
Cuno à Falckenſtein Archi-Epiſcopus Colooienſis & Trevirenſis.
Daniel Epiſcopus Verdenſis.
Ferdinandus Epiſcopus Paderbornenſis & Moonaſterienſis.
Franciſcus Guillelmus Cardinalis Epiſcopus Mindenſis, Ferdenſis, Oſnabrugenſis.
Henricus Epiſcopus Myrenſis Suffraganeus Spirenſis.
Henricus Fabritius Epiſcopus Davalienſis Suffraganeus Spirenſis.
Henricus Epiſcopus Rhedeſtonenſis Suffraganeus Colonienſis.
Henricus Epiſcopus Bornaxeugenſis.
S. Heribertus Elector & Archi-Epiſcopus Colonienſis.
Hilgerus de Burgis Epiſcopus Buduaoenſis Suffraganeus Colooienſis.
Joaones Nopelius Epiſcopus Cyrenenſis Suffraganeus Colonienſis.
Joannes Petrus Verhorſt Epiſcopus Arbenſis Suffraganeus Trevirenſis
Joannes Schadland de Colonia Epiſcopos Eccleſiarum Culmenſis Hildesheimenſis Wormatienſis & Auguſteoſis.
Laurentius Fabritius Epiſcopus Cyrenenſis Suffraganeus Colonienſis.
S. Lutgerus Epiſcopus Monaſterienſis.
Matthias de Colouia Carmelita Ignotæ Sedis Epiſcopus.
Matthias Emich Carmelita Epiſcopus Cyrenenſis Suffraganeus Moguntinus,
Michaël Franciſci Epiſcopus Salubrienſis.
S. Norbertus Archi-Epiſcopus Magdeburgenſis.
Oliverius Cardinalis Epiſcopos Paderbornenſis.
Petrus de Walenburch Epiſcopus Myſienſis Suffraganeus Moguntinus tum Colonienſis Electorum.
Petrus de Francofordia Epiſcopus Myrenſis Suffraganeus Spirenſis.
Philippus Archi-Epiſcopus Colonienſis.
Sibertus de Troiſtorff Epiſcopus Marſilienſis Suffraganeus Trevirenſist
Stephanus L. B. de Clodh Epiſcopus Derbenſis.
Wolterus Henriquez à Strevesdorff Epiſcopus Aſcalonenſis Suffraganeus Mogontinus.
Wolterus Schopen Epiſcopus Macarienſis Suffraganeus Wratiſlavienſis.

§. II. *Abbates Præpoſiti Decani.*

AAron Abbas S. Martini & S. Pantaleonis.
Adamus Villicus Abbas S. Martini.
Albertus Andernacenſis Abbas Mediolaceoſis.
Aodreas Eſchenbrender Decanus Eccleſiæ Collegiatæ ad S. Georgium, Officialis, Præſes Concilii Electoralis Bonnenſis, & Subin Regiminis.
Adolphus de Bingen Decanus S. Cuniberti.
Adolphus Schulkenius Præpoſitus B. M. V. in Gradibus, Vicarius in Spiritualibus.
Ægidius Gelenius Præpoſitus Craneburgenſis.
Albertus Baro de Palant Præpoſitus Embricenſis Decanus Clivenſis,
Albertus Abbas Steinfeldenſis.'
Andreas Munſter Abbas Brauweilerenſis.
Arnoldus Münchdam Abbas Ciſtercianſis de veteri Monte, olim Abbas de Leynin in Marca Brandeburgenſi.
Balthaſar Reiner à Bree Abbas Martinianus.
Benedictus Abbas Aniaoenſis & S. Cornelii ad Indam.
S. Bruno Patriarcha Cartuſianorum.
Bruoo Cbarmans Abbas Gladbacenſis.
Cæſarius Abbas Prumienſis.

Caſ-

Caſpar à Queſtemberg Abbas Strahovienſis.
Chriſtianus Abbas Pantaleonis.
Chriſtianus Pilckman Abbas Steinfeldenſis.
Egbertus Abbas Schönaugienſis Ord. S. Benedicti.
Evervinus Præpoſitus in Steinfeldt.
Georgius Brauo Decanus B. M. V. in Gradibus
Godefridus Gryn Præpoſitus de Vrelenberg.
Godeſcalcus Præpoſitus Aquenſis.
Goſwinus Nickel Præpoſitus Generalis Societatis JESU.
Guillelmus Inſulanus Præpoſitus ad S. Adalberti Aquiſgrani.
Helmicus Amoris Præpoſitus Generalis Crucigerorum.
Henricus Præpoſitus B. M. V. in Gradibus.
Henricus Liebler Abbas S. Martini primus cum Mitra & pedo.
Henricus à Lippia Ordinis S. Benedicti Abbas Martiui.
Henricus von der Reck zu Kemna Præpoſitus ſummæ Ædis Colonienſis.
Hermannus Præpoſitus Cappenbergenſis.
Hermannus Fley Decanus S. Cuniberti.
Hermannus Comes de Neuenar Præpoſitus Metropoliticus & Regalis Aquenſis, Cancellarius Univerſitatis Colonienſis.
Hilgerus Gartzweiler Decanus Collegiatæ Monaſterii Eifliæ.
Hubertus de Caſter Canonicus & Decanus ibidem.
Hubertus Lommeſſem Canonicus & Decanus Monaſterii Eifliæ.
Jacobus Horn Abbas in Sponheimb.
Jacobus Konigsbach Abbas Trajectenſis in S. Pauli.
Jacobus Middendorpius Decanus B. M. V. ad Gradus, Scholaſticus S. Gereonis, Præpoſitus Suſatenſis.
Jacobus à Panhauſen Abbas Steinfeldenſis.
Joannes Blanckenberg Abbas Ciſtercienſis Cœnobii de vetere Monte.
Joannes Conradus à Lyskirchen Canonicus S. Gereonis & Camerarius, Præpoſitus S. Cuniberti.
Joannes Adolphus ex Liberis Baronibus de Wallbott Baſſenheim Præpoſitus Sigebergenſis.
Joannes Gelenius Decanus SS. Apoſtolorum & in Spiritualibus Colonienſis Vicarius Generalis.
Joannes Horn conductus Goldſchmidt Decanus B. M. V. ad Gradus.
Joannes Luckenrath Abbas Steinfeldenſis.
Joannes Mees Decanus ad S. Cunibertum.
Joannes Potken Præpoſitus ad S. Georgium.
Lambertus Abbas S. Laurentii in Monte Leodii.
Leonardus Janſen Abbas Knechſtedenſis.
Levoldus à Northoff Præpoſitus Boppardienſis & Chori-Epiſcopus Colonienſis.
Lucas Abbas Monaſterii S. Cornelii ad Indam.
S. Lutgerus Abbas Werthinenſis ad Ruram amoem.
Matthæus Hoen Decanus S. Andreæ.
S. Norbertus Patriarcha Præmonſtratenſium.
Norbertus ab Hurrichem Abbas Steinfeldenſis.
Petrus à Beeck Juliacenſis Præpoſitus ad D. Adalberti Aquiſgrani.
Petrus Sibenius Abbas Gladbacenſis.
Petrus Stevartius Præpoſitus ad S. Dionyſii Leodii & Vicarius Epiſcopi, Præpoſitus ad SS. Apoſtolos Coloniæ.
Petrus Verhagh Decanus Clivenſis.
Philippus Otterburgenſis Abbas Ciſtercienſis.
Rudolphus Abbas ad S. Pantaleonem.
Rupertus Abbas Tuitienſis.
Theodorus van Couwerden Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ S. Petri Duaci
Tilmannus Breidenbachius Conſiſtorii Eccleſiaſtici Præſes.
Wolbero Abbas S. Pantaleonis.
Wibaldus Abbas Malmundarienſis & Stabulenſis Ordinis S. Benedicti.
Wernerus Titianus Prior Generalis Congregationis Canonicorum Regularium S. Auguſtini.

C. II. SÆCULARES.

Viri Equeſtres.

ADolphus Comes de Schawenburg.
Agrippina Auguſta Claudii Auguſti Uxor, Mater Neronis Auguſti, Proneptis Divi Auguſti, & Scriboniæ.
Albertus L. B. de Ballant de Bredenbeod.
Arnoldus L. B. Harff Dominus in Bredenbend.
Bruno Dux Saxoniæ Filius Henrici Aucupis.
Bruno de Bieſtervelt Eques Hieroſolymitanus.
Cæſarius Dominus de Milendunck.
Chriſtophorus Comes de Rantzow in Smoll & Henfeld.
Conradus Comes ab Arnsberg.
Daniel nobilis de Wichterich.
Everwinus nobilis de Helffenſtein.
Ferdinandus L. B. de Fürſtenberg.
Fridericus L. B. von Spe ex Langenfeld.
Guillelmus L. B. Wolff von Metternich zur Gracht
Henricus Cornelius Agrippa nobilis de Nettesheim.
Henricus von der Reck zu Kemna.
S. Heribertus Comes Rottenburgicus ad Tuberum.
Hermannus Comes de Newenaer & Moers.

Joannes Adamus L. B. Schall à Bell.
Joannes Adamus L. B. de Wallbott Baſſenheim in Ollbruggen.
Joannes à Berſworde.
Joannes Fridericus Karg Liber Baro de Bebenburg.
Levoldus à Northoff nobilis Marcanus.
Petrus Ludovicus Comes de La Marck & Schleiden &c.
Wolphelmus ex Ripuariis Comitibus de Nieb.

Miniſtri Conſiliarii Principum & Statuum Imperii.

Adrianus Lametzan Conſiliarius intimus Statûs Electoris Palatini.
Andreas von Gail Aſſeſſor Spirenſis.
Carolus Paulus V. Zimmerman Cancellarius Hildeſienſis
Caſpar Klock Cancellarius Stolbergenſis.
Chriſtophorus Wintzler Cancellarius Electoris Colonienſis.
Conradus de Betzdorp Procancellarius Univerſitatis Colonienſis.
Cornelius de Rynthelen Conſiliarius Ducis Juliacenſis & Montenſis.
Franciſcus Burckard Cancellarius Electoris Colonienſis.
Franciſcus Hiltrop Ictus Syndicus Eſſendienſis.
Gerardus Erneſtus Hamm Syndicus Reipublicæ Colonienſis.
Gerardus Harderwick Rector Magnificus Univerſitatis Colonienſis.
Gerardus Henricus V. Schonebeck Conſiliarius Ducis Juliacenſis.
Gerardus Kleinſorgius Conſiliarius ſeptem Electorum Colonienſium, Officialis Werlenſis.
Gerardus Matthiſius Rector Magnificus Univerſitatis Colonienſis.
Gerardus Terſtegen Procancellarius Univerſitatis Colonienſis.
Hartmannus Maurus Conſiliarius Electoris Colonienſis.
Henricus de Gorrichem Procancellarius Univerſitatis Colonienſis.
Henricus à Schultheis Conſiliarius Electorum Moguntini & Colonienſis.
Henricus von der Reck zu Kamna Cancellarius Univerſitatis Colonienſis.
Jacobus Middendorpius Rector Magnificus & Procancellarius (nienſis.
Jacobus Omphalius Conſiliarius Electoris Colo-
Jacobus Rickius quatuor Electorum Colonienſium Conſiliarius.
Joachimus Burger Sacræ Cæſareæ Majeſtatis Commiſſarius, Auditor Circuli Weſtphalici Conſiliarius Principum.
Joannes Adamus Schall à Bell Mandarinus Sinenſis.
Joannes Chriſtianus Bocken Conſiliarius Principis Salmienſis.
Joannes Doccomienſis Aſſeſſor Cameræ Spirenſis & Conſiliarius Ducis Cliviæ.
Joannes Fridericus Karg L. B. de Bebemburg Supremus Cancellarius & Miniſter Statûs Joſephi Clementis Archi-Epiſcopi Colonienſis.
Joannes G. von Redinghoven Aulæ Clivenſis Conſiliarius & Commiſſarius.
Joannes Oldendorpius Conſiliarius Principis Haſſiæ.
Joannes Thomas Broſii Conſiliarius Electoris Palatini intimus & Vice-Cancellarius.
Jodocus Beiſſelius Illuſtriſſimi Auſtriæ Ducis Conſiliarius.
Lambertus de Monte Domini von Herrenberg Rector Magnificus Univerſitatis Colonienſis.
Matthias Cremerius Rector Magnificus Univerſitatis Colonienſis.
Melchior Voets Comes Palatinus Conſiliarius intimus, & Aulici Judicii Commiſſarius.
Petrus Clapis aliàs Breidtſtein Rector Magnificus.
Petrus Cutſem Conſiliarius Cæſareus.
Petrus Holtzemius Conſiliarius Comes Palatinus & Archiater.
Petrus Ludovicus Comes de La Marck Locumtenens Generalis Exerciticum Chriſtianiſſimi Regis, Gubernator Civitatis & Arcis Cameracenſis, Eques Ordinum Regiorum Magnas Hiſpaniæ primæ claſſis, Eques Aurei Velleni.
Petrus Nicolartz Electoris Colonienſis in ſacris Conſiliarius.
Petrus Oſterman Sacræ Cæſareæ Majeſtatis Conſiliarius Imperialis Aulicus Electoris Moguntinus Secretior Conſiliarius.
Rutgerus Overbach Rector Magnificus.
Sebaſtianus Novimola Rector Magnificus.
Severinus Binius Rector Magnificus & Conſiliarius intimus Electoris Colonienſis & in Spiritualibus Vicarius Generalis.
Thomas Aubell Rector Magnificus tertiùm.
Thomas Liel Rector Magnificus.
Thomas Michaelis Aſſeſſor Cameræ Imperialis Spirenſis.

Canonici Sæculares Collegiatarum Eccleſiarum.

Adolphus Schulkenius Canonicus Metropoliticus.
Adrianus de Walenburch Canonicus Metropoliticus.
Adrianus Wilhelmus Fabritius Canonicus ad Gradus.
Ægidius Gelenius Canonicus Andreaticus.
Arnoldus de Beck Canonicus S. Severini.

Ar-

Arnoldus Haldrenius Canonicus Metropolitanus.
Arnoldus Hisfeld B. M. V. ad Gradus.
Arnoldus Luydius Canonicus Metropolitanus.
Arnoldus Meshovius Canonicus S. Cæciliæ.
Bernardus Balduinus Stangenfelt Canonicus ad S. Apoſtolos.
Caſpar Ulenbergius Canonicus primum Cæſaris Inſulanus tum Cunibertinus, ſubin Gereoniticus & Cæcilianus.
Chriſtianus Adolphus Thuldenus Canonicus ad Gradus.
Chriſtophorus Leopoldus Joannes von Mum ad S. Apoſtolos.
Conradus ab Herresbach Xantenſis.
Cornelius Schultingius ad S. Andream.
Dominicus Benedixius primum Archidiaconalis Leovardienſis poſt Canonicus Duſſeldorpii.
Egbertus Bonnenſis Canonicus.
Ferdinandus Strobelius primum Bonnenſis dein Metropoliticus Colonienſis.
Franciſcus Agricola Canonicus Zittardienſis.
Franciſcus Scholaſticus Meſchedenſis.
Georgius Braun B. M. V. in Gradibus.
Georgius ab Eiſchen Canonicus ad Gradus tum Metropoliticus dein Canonicus Victoris Moguntiæ & in Selingenſtat.
Gerardus Buſæus Canonicus Sanctenſis.
Gerardus Matthiſius Canonicus ad S. Apoſtolos dein Metropoliticus.
Gerardus à Pilgrum Canonicus Gereoniticus.
Gerardus Terſtegen Canonicus Andreaticus & Urſulanus.
Guillelmus Textoris Regalis Collegiatæ Aquenſis.
Henricus Scholaſticus S. Gereonis.
Henricus de Gorricbem Canonicus Urſulanus.
Henricus Kiſpenning Canonicus Sanctenſis.
Henricus Litberg Canonicus Cunibertinus.
Henricus Rupæus Canonicus in Hinsberg
Hermannus Fley Canonicus S. Georgii deio S. Urſulæ.
Hermannus Fley condictus Stangenfeldt Canonicus S. Patrocli Suſati dein ad S. Apoſtolos Colonienſis.
Hermannus Grethus Scholaſticus Sanctenſis.
Hermannus de Weſalia Canonicus Regalis Aquenſis & S. Severini Colonienſis.
Hubertus Lommeſſem Collegiatæ Münſtereifſliæ.
Hilgerus Gartzweiler Canonicus Collegiatæ Münſtereifſliæ.
Hubertus Caſter Collegiatæ Münſtereifſliæ.
Jacobus Coomans primum Gereoniticus dein S. Bavonis Gandavenſis.
Jacobus Greſelius Canonicus Reſenſis.
Jacobus Leichius B. M. V. ad Gradus.
Jacobus Linnichius S. Andreæ Colonienſis & S. Gangulphi Hinsbergæ.
Jacobus Middendorpius Canonicus Metropolitanæ & S. Andreæ.
Joannes Breidt Canonicus Duſſeldorpii.
Joannes Conradus à Lyskirchen Canonicus Cunibertinus.
Joannes Fridericus Matheneſius Canonicus S. Cuniberti.
Joannes Gabriel de Fabri Canonicus ad S. Severinum.
Joannes Gelenius Canonicus Metropolitanus.
Joannes Gropperus Canonicus Metropolitanus Scholaſticus S Gereonis.
Joannes Horn condictus Goldſchmidt Canonicus B. M. V. ad Gradus.
Joannes Jordanæus Collegiatæ Eccleſiæ. SS. Caſſii & Florentii Canonicus Bonnæ.
Joannes Moreuus Canonicus Colonienſis.
Joannes Nopelius Canonicus Metropolitanus.
Joannes Polch Canonicus S. Cuniberti.
Joannes Stalenus Canonicus Reſenſis in Cliviâ.
Joannes Thomas Bey Canonicus ad S. Severinum.
Joannes Titz Canonicus Metropolitanus, & S. Andreæ.
Joannes Wilmius Canonicus Noveſienſis.
Joannes Winterus Canonicus & Officialis Xantenſis in Cliviâ.
Joannes Wolffgangus Boeclerus Canonicus ad S. Apoſtolos.
Jodocus Coccius Canonicus Juliacenſis.
Jodocus à Dudinck Canonicus Reſenſis.
Joſephus Negri Canonicus SS. Caſſii & Florentii Bonnæ.
Lambertus de Monte Domini von Herrenberg Canonicus ad S Andream.
Laurentius Fabritius Canonicus Metropolitanus.
Matthæus Hoen Canonicus ad SS. Apoſtolos.
Matthias Cremerius Canonicus ad S. Andream.
Matthias Kinckius Canonicus S. Crucis Hildeſii.
Melchior Braun Canonicus SS. Apoſtolorum.
Paulus Theodorici Cliſorius Canonicus S. Severini.
Petrus à Beck Juliacenſis Imperialis Eccleſiæ in aquis B M. Canonicus.
Petrus Cutſem Canonicus S. Gereonis, Chori-Epiſcopus, Canonicus item S. Georgii, & B V. in Capitolio.
Petrus Keutzæus Canonicus S. Andreæ.
Petrus Moritz Canonicus ad SS. Apoſtolos.
Petrus Nicolartz Canonicus S. Gereonis.
Petrus Stevartius Canonicus ad S. Lambertum Leodii.
Petrus à Streithagen Canonicus Heinsbergenſis & Craneburgenſis.
Petrus Suls Scholaſticus S. Gereonis Canonicus S. Severini.
Petrus de Walenburch Canonicus Metropolitanus.
Remaclus de Vaolx Collegiatæ Eccleſiæ Foſſenſis Canonicus.
Rutgerus Overbach Canonicus S. Gereonis.
Severinus Binius Canonicus Eccleſiæ Metropolitanæ, S. Gereonis, & B. V. ad Gradus.

Stephanus Vinandus Pighius Canonicus & Scholaſticus Xantenſis.

Tilmannus Bredenbachius Antwerpiæ tum Bonnæ, & S. Gereonis Canonicus.

Wilhelmus Molitoris Canonicus ad S. Andream.

Paſtores.

ADamus Lutzius condictus Brewer Paſtor in Kreil.

Adamus Poelman Paſtor in Hallenberg.

Adolphus Schulkenius Paſtor S. Martini Minoris Colonienſis.

Albertus Hero Paſtor in Gerresheim.

Arnoldus Meshovius Paſtor S. Petri.

Carolus Hoffman Paſtor in Liſſendorff.

Caſpar Ulenbergius Paſtor Columbæ, ante Cunibertinus & Inſulanus.

Conradus Grutherus Paſtor in Gladbach Duc. Mont., dein in Swelheim.

Conradus Weſthoven Paſtor in Kevelaer.

Eliphius Klein Paſtor S. Brigidæ Colonienſis.

Everhardus Nakstenus Paſtor Kempenſis.

Ferdinandus Strobelius Paſtor Remigii Bonnæ & Decanus Capituli Burgenſis.

Franciſcus Agricola Paſtor Rodingenſis, tum Sittardienſis & Canonicus dein Suſterenſis Capituli Decanus.

Franciſcus Buelen Paſtor in Verweis.

Franciſcus Xaverius Trips Paſtor in Honnef.

Fridericus Adolphus Reuter Paſtor Orſavienſis dein Sittardienſis, demum Suſterenſis Decanus.

Georgius ab Eiſchen Paſtor S. Joannis in Curiâ.

Gerardus Harderwick Paſtor Columbæ

Godefridus Kroſch Paſtor in Nivenheim.

Guillelmus Staden Paſtor in Sponheim & Buckenaw.

Henricus Kiſpenning Paſtor Santenſis.

Henricus Liſberg Paſtor Cuniberti.

Henricus Rupæus Paſtor primo in Bileveldt dein in Hinsberg.

Heribertus Bauch Paſtor S. Martini Bonnæ.

Hermannus Schlöſſer Paſtor in Orſoy dein in Norff.

Hubertus à Caſter Paſtor in Marmagen.

Hubertus Lommeſſen Paſtor Monaſterii Eiffliæ Urbis.

Jacobus Horn S. Brigidæ Colonienſis.

Jacobus Merlo Horſt Paſculi Coloniæ.

Joannes Antonius Franck Paſtor in Barweiler.

Joannes Bernardus Antonius Keyll Paſtor in Greurat.

Joannes Fridericus Matheneſius Paſtor S. Cuniberti

Joannes Godefridus Roetz Paſtor in Mullheim.

Joannes Jordanæus Paſtor S. Remigii Bonnæ.

Joannes Polch Paſtor S. Cuniberti.

Joannes Schnitzel Paſtor in Wipperfurt.

Joannes Stalenus Paſtor Reſenſis.

Jodocus à Dudinck Paſtor Vinenſis ad Rhenum.

Lambertus Henricus Xylander Paſtor in Hinsbeck.

Laurentius Sprancker Paſtor in Arenberg.

Laurentius Walrami Paſtor in Lechenich.

Martinus Duncanus Paſtor Ambſtelodamenſis.

Matthæus Hoen Paſtor S. Pauli & Camerarius Parochorum Colonienſium.

Melchior Braun Paſtor SS. Apoſtolorum dein S. Martini Minoris.

Michael Clauſs Paſtor in Blanckenheim.

Michael Gorges Paſtor in Höchſten, & Camerarius Capituli Noveſienſis.

Nicolaus Neiſſen Paſtor in Burg.

Paulus Theodorici Cliſorius Parochus S. Severini.

Petrus Chimorræus Paſtor Sittardii & Decanus Concilii Suſterenſis.

Petrus Matzenradius Paſtor Haverdenſis.

Petrus Mockel Parochus Marmagenſis.

Petrus Moritz Paſtor ad SS. Apoſtolos

Petrus Scheffer Paſtor in Ober Caſſel Ducatûs Montenſis.

Petrus Suls Paſtor S. Laurentii.

Petrus Holwegh Paſtor Tuitienſis.

Sebaſtianus Novimola Paſtor ad S. Paulum.

Tilemannus ab Hagen Paſtor Hammenſis.

Wendilinus Bagen Paſtor in Bergerhoven.

Wilhelmus Birckman cognomento Krabben Paſtor in Ronsdorff.

Wilhelmus Molitor Paſtor S. Martini Coloniæ.

Wilhelmus Saltaman Paſtor S. Albani.

Wilhelmus Staden Paſtor in Flittard.

Digitized by Google

S. Theologiæ Doctores Coloniæ vel Promoti vel Profeſſores.

Adamus Adami
Adolphus Schulkenius.
Adrianus Hecquetius.
Albertus Grunewaldt.
Albertus Oſwaldt.
Alexander Candidus.
Ambroſius Bochius.
Andreas Eſſer.
Andreas Kerwig de Confluentia.
Anno Schnorrenberg.
Antonius Hambloch.
Arnoldus Haldrenius.
Arnoldus Luydius.
Auguſtinus Kneuigen.
Bartholomæus Desboſſes.
Bartholomæus Fibus.
Bernardus de Lutzemburg.
Bruno Schmitz.
Burchardus Lingen.
Caſpar Munſterus.
Claudius Lacroix.
Conradus Koellin.
Daniel Ramus.
Everhardus Billicus.
Ferdinandus Strobelius.
Franciſcus Coſterus.
Franciſcus van der Veken.
Georgius à Regina Angelorum.
Gerardus de Elten.
Gerardus Terſtegen.
Henricus Cuperus.
Henricus Hilden.
Henricus Hargardt.
Hermannus Fleyen.
Jacobus Emans.
Jacobus Hogſtratanus.
Jacobus Horn.
Jacobus de Sweire vel de Suſato.
Joannes de Bedburg.
Joannes Blanckenberg.
Joannes Brammart.
Joannes Cæſar.
Joannes de Düren.
Joannes Freytag.
Joannes Fridericus Matheneſius.
Joannes Gelenius.
Joannes Guldener ſive Guldenerus Doctor Pariſienſis.
Joannes Majerus à Gele.
Joannes à Mechlinia.
Joannes Nopelius.
Joannes Perlinus.
Joannes Peſſelius.
Joannes Philippus Fridt.
Joannes von Rheidt.
Joannes Roberti.
Joannes Schad ſeu Schadland.
Joannes Schweitzer.
Joannes Seinerus.
Joannes Tinctor.
Joannes Titz.
Joannes Vogolon Doctor Pariſinus.
Joannes Wallendorpius.
Joannes Wyrich de Nuſſia.
Laurentius Fabritius.
Leonardus Marius.
Leonardus Meſſen.
Matthæus Hoen.
Matthias de Colonia Doctor Pariſienſis.
Matthias Cremerius.
Matthias Zittardus.
Nicolaus Gircken.
Nicolaus de Suſato.
Petrus Moers.
Petrus Rœſtius.
Petrus Sonsbeckius.
Petrus Stevartius.
Petrus Suls.
Philippus Alberti de Nuſſia.
Reinerus Saſſerath.
Rutgerus Overbach.
Sebaſtianus Knippenberg.
Sebaſtianus Novimola.
Severinus Binius.
Sibertus de Becka Doctor Pariſienſis.
Simon de Spira Doctor Pariſienſis.
Stephanus Juliacus Doctor Pariſienſis.
Theodoricus de Aquis.
Theodoricus de Gouda.
Thomas Schmitz.
Wilhelmus Saltzman.

J. U. Doctores, Medicinæ Doctores Coloniæ vel alibi Promoti vel Profeſſores Coloniæ.

Andreas Gail J. U. D. Colonienſis.
Arnoldus Krufft J. U. D. Colonienſis.
Gerardus Erneſtus Hamm J. U. D. Colonienſis.
Haringus Siffridus Synnama Profeſſor Colonienſis.
Hermannus Hermes J. U. D.
Joachimus Burger J. U. D.
Joannes Doccomienſis J. U. D.
Joannes Echtius Medicinæ Doctor.
Joannes Godefridus von Redinghoven J. U. D.
Joannes Gropperus Doctor Juris Canonici.

Joannes Horn conductus Goldſchmidt J U. D. Colonienſis.
Joannes Michael Gigas Doctor Medicinæ.
Joannes Oldendorpius Doctor Juris Profeſſor Coloniæ.
Joannes Petrus Verhorſt Doctor Juris Colonienſis.
Joannes Thomas Broſii J. U. D.
Joannes Wierus Doctor Medicinæ.
Joannes Wilhelmus Thour Doctor Medicinæ Colonienſis.
Matthæus Boys Doctor Juris Coloniæ.
Nicaſius de Voerda Doctor Juris Canonici Coloniæ.
Petrus Clapis aliàs Breidtſtein Doctor Juris.
Petrus Broichhauſen J. U. D. Pragenſis.
Petrus Holtzemius Doctor Medicinæ Coloniæ.
Petrus Oſterman J. U. D. Coloniæ.
Petrus Ravennas Doctor Juris, Papienſis, Profeſſor Coloniæ.
Theodoricus Greſemundus de Meſchede Medicinæ Doctor.
Thomas Aubell Medicinæ Doctor Colonienſis.
Thomas Steinhauſen Medicinæ Doctor Colonienſis.
Wilhelmus Beckers Doctor Juris.
Wilhelmus Kyriander J. U. D.

Auguſtiniani Canonici.

ADamus Jacobs Corporis Chriſti.
Hermannus Schloeſſer Corporis Chriſti Coloniæ.
Thomas Hammerlein von Kempen.
Wernerus Titianus.

Auguſtiniani Eremitæ.

AMbroſius Bochius.
Arnoldus Neelsbach.
Auguſtinus Kneugen.
Aurelius Weſthoven.
Henricus Hargardt.
Jacobus Fulles.
Joannes Cæſar.
Joannes de Dorſten.
Joannes Neevius.
Joannes Schweitzer.
Laurentius Teutonicus.
Nicolaus Gircken.
Petrus Loy.
Petrus Sonsbeckius
Wolterus Henrici à Streveſdorff.

Benedictini.

AAron S. Martini.
Adamus Adami Brauweilerenſis.
Adamus Villicus vulgo Mäyer S. Martini.
Albertus Mediolacenſis.
Adolphus Overham Wertinenſis.
Albertus Feinhals Pantaleonita.
Albertus Sigebergenſis.
Aleydis Benedictina in Inſulâ Rolandi.
S. Alphredus Corbejenſis.
Andreas Münſterus Brauweilerenſis.
Balthaſar Reiner à Bree S Martini.
Benedictus aliàs Chryſanthus de Monaſterio Eifflæ S. Martini
Benedictus Anianenſis dein ad Indam S. Cornelii.
Benedictus Junckerſtorff ad S. Martinum.
Bertha Monialis Vilicenſis Ordinis S. Benedicti.
Brauweilerenſis Scriptor.
Bruno Charmans Gladbacenſis.
Bruno alius Gladbacenſis Scriptor.
Carolus Joſephus Lehner Pantaleonita.
Conradus Bartierier S. Martini.
Conradus Brauweilerenſis.
Eliphius Klein S. Martini.
Eliphius Vuchten S. Martini.
Everhardus Nakatenus Gladbaci.
Franciſcus Boelen S. Martini.
Gladbacenſis Scriptor Anonymus.
Godefridus Kempens Gladbacenſis.
Godefridus Pantaleonita.
Henricus Libbeler Martini.
Henricus à Lippia Martini.
Henricus Zonsbeckius S. Martini.
Hubertus Holthuiſſen S. Martini.
Jacobus Horn S. Martini.
Jacobus Konigsbachius S Martini.
Joannes Adolphus de Wallbott Baſſenheim Sige-(bergæ.
Joannes de Andernaco Lacenſis.
Joannes Curvello. S. Joannis in Rhingau.
Joannes à Flittardia S. Martini.
Joannes Ruyſchius S. Martini.
Joannes Weinckens in Selingenſtadt Prior.
Lambertus Leodienſis.
Lambertus Moll S. Martini.
Lambertus Abbas Leodienſis.
Lambertus Tuitienſis.
Laurentius à Dript Gladbacenſis.
Lucas Abbas S. Cornelii ad Indam.
Monachus Malmundarienſis Author vitæ S. Agilolphi Anonymus.

Maria-

Marianus Scotus S. Martini Colonienſis.
Martinus Stockius S. Martini Colonienſis.
Matthias Dahlenſis.
Oliverius Legipontius S. Martini.
Pantaleonitæ duo Hiſtoriographi Anonymi.
Pantaleonita Anonymus Author Vitæ S. Mathildis.
Petrus Gohatzius S. Martini.
Petrus Kemmerich S. Martini.
Petrus Sibenius Gladbacenſis.
Rudulphus S. Pantaleonis.
Rupertus Tuitienſis.
Rupertus Holwegh Tuitienſis.
Siburgenſes Monachi duo Anonymi.
Stephanus Pantaleonita.
Theodoricus Gangelt.
Thomas Schmitz Brauweilerii.
Tilmannus de Boonâ S. Martini.
Uffingus Werthenenſis.
Wilhelmus Birckman cognomento Krabben S. Martini.
Wilhelm Staden B. M. V. Luxemburgi.
Wilhelmus Staden S. Martini Colonienſis.
Wolbero Pantaleonita.

Birgittani

Andreas Megerle.
Guillelmus Alſtorff.
Joannes Michael von der Ketten.
Petrus Wachtendunck.
Theodorus Henricus Gippenbuſch.

Cartuſiani.

S. BRUNO PATRIARCHA.

Adolphus de Eſſendia.
Antonius Dulckenius.
Arnoldus Havenſius.
Bruno Loer de Stratis.
Cornelius Graſſus.
Georgius Garneveldt.
Gerardus Calcificis Hammontanus.
Gisbertus Blochovius.
Guernerus.
Henricus Diſſenius.
Henricus Egher Calcarienſis.
Henricus de Piro.
Hermannus Appeldorn.
Hermannus Grieffgens.
Jacobus Moſander.
Joannes Dingens.
Joannes Haickſtein.
Joannes Juſtus Landſpergius.
Joannes Lottley.
Joannes Reckſchenckel.
Joannes Wagener.
Laurentius Surius.
Michael Moerckens.
Petrus Blomevenna de Leydis.
Petrus Juliacenſis.
Petrus Lipphauſen.
Quirinus Goeſſemius Cantavienſis.
Renatus Henſæus.
Simon Trajectenſis.
Theodoricus Locherius à Stratis.
Theodorus Harlemius.
Theodorus Petreius.
Wernerus Rolevinck.
Zacharias Lippeloo.
Omnes ex Cartuſia Colonienſi præter S. Patriarcham & Quirinum.

S. Crucis Canonici.

Adamus Sasbouth.
Ægidius de Vreſe.
Arnoldus Hertzworm.
Franciſcus Thomas Franck.
Gerardus Caſteel.
Helmicus Amoris de Zutphania.
Henricus de Boſco Ducis.
Henricus von Gerresheim.
Joannes Blumendahl.
Joannes Buſæus.
Joanes Coquus.
Wilhelmus Portz.

Servitæ.

Guillelmus Maria Lohrer.
Hieronymus Maria Stauber.
Servita Anonymus.

Digitized by Google

Carmelitæ.

ADamus de Vodromo.
Adrianus à S. Franciſco.
Adrianus Hecquetius.
Albertus Clumparts.
Albertus de Porceto.
Alexander Candidus.
Andreas de Confluentia.
Antonius de Brubaco.
Archangelus à Matre Dei aliàs Ermers.
Arnoldus de Beſſalis.
Arnoldus à S. Leonardo.
Balthaſar Romaya Colonienſis.
Brocardus Billick.
Brocardus à S. Laurentio.
Brocardus à S. Nicolao.
Caſparus à Barenſtein.
Cœleſtinus à S. Henrico.
Carolus Freywilliger.
Caſpar Munſterus.
Chriſtianus à S. Jacobo.
Conradus ab Aldendorp.
Conradus Comes ab Arensberg.
Conradus à S. Georgio.
Conradus de Tremonia.
Daniel à Wichterich.
Everhardus Billicus.
Georgius à Regina Angelorum.
Gerardus de Caſtris.
Gerardus de Erkelentz.
Gobelinus.
Godefridus Candelarius.
Godeſcalcus de Grüe.
Gregorius de novo Foro.
Henricus ab Aquila.
Henricus de Andernaco.
Henricus nobilis de Bock.
Henricus Boick de Wilſtein.
Henricus Dollendorplus.
Henricus de Coloniâ cognomento Jonghen.
Henricus Anonymus.
Henricus de Marienau.
Henricus à Monte Carmeli.
Henricus de Monte Thabor.
Hermannus de Mesdorp.
Hilgerus de Burgis.
Jacobus Emans.
Jacobus Millendunck.
Joannes Betz.
Joannes de Beiburg.
Joannes Billicus.
Joannes Boltzbachius.
Joannes Brammart.
Joannes Campenius.
Joannes de Cronberg.
Joannes Freytag.
Joannes Futsgen.
Joannes Gluel.
Joannes Guldener.
Joannes de Hildeſio.
Joannes Kaldenhuſen.
Joannes Majerus à Gele.
Joannes à Mechlinia.
Joannes à S. Rutgero.
Joannes Seinerus.
Joannes Sonnemannus.
Joannes de Sporre.
Joannes Vogolonus.
Joannes Weis.
Joannes Wyrich.
Matthias Emich.
Matthias à S. Joſepho.
Matthias de Wetzlaria.
Matthias de Colonia.
Michael Herbrandt de Düren.
Patritius à S. Jacobo.
Petrus de Francofordia.
Petrus Obladen.
Petrus Thomas à S. Franciſco.
Philippus à S. Eliſæo.
Philippus Alberti de Nuſſia.
Philippus à S. Joanne.
Rolandus de Linnip.
Segerus Pauli.
Sibertus de Becka.
Sibertus de Troiſtorff.
Simon de Spirâ.
Theodoricus de Aquis.
Theodoricus de Gouda.
Tilmannus Aquenſis.
Vincentius à S. Melchiore.
Wilhelmus Schultingius.
Wilhelmus de Werdt.

Carmelitæ Diſcalceati.

ÆGidius à S. Urſula.
Albanus à S. Heriberto.
Albanus à S. Joanne Baptiſta.
Angelus à S. Joſepho.
Archangelus à S. Georgio.
Cyrillus à S. Matthæo.
Dionyſius à S. Maria.
Dominicus à S. Nicolao.
Fulgentius à S. Maria aliàs Dulman.
Mauritius à S. Angelo.
Michael Urſinus.
Paulus ab omnibus Sanctis.

Ciſtercienſes.

ADrianus Muelman.
Aldenbergenſis Scriptor Anonymus unus & alter.
Bernardus Freidel in Grevenbroich.
Cæſarius Heiſterbacenſis, antea Prumienſis.
Cæſarius Heiſterbacenſis.
Hermannus veteris Montis.
Joannes Blanckenberg ex veteri Monte.
Matthias Agricius Hemmenrodenſis.
Reinerus Schmitz Heiſterbacenſis.

Minoritæ Franciſcani.
Conventuales, Recollecti, Capucini.

ADamus Aniol.
Adamus Burvinck.
Albertus Vitting Conventualis.
Amandus Zyerixenſis.
Anſelmus Hoffman.
Antonius Hambloch Conventualis.
Antonius à Konigſtein Recollecta.
Arnoldus de Luteke Conventualis.
Antonius Wiſſing Conventualis.
Arnoldus Cæſareus Recollecta.
Benedictus Schoeffer Recollecta.
Bernardus Verweis Recollecta.
Bruno Schmitz Conventualis.
Carolus Hildeſienſis Capucinus.
Caſimirus Donner Recollecta.
Chriſtianus van Honff Conventualis.
Chriſtianus Honſius.
Chriſtianus Feiſt.
Conſtantinus Barbanſonius Capucinus.
Cornelius Maes Conventualis.
Dionyſius Werlenſis Capucinus.
Franciſcus Mylon Recollecta.
Georgius Bauſſumer.
Georgius Duſſeldorpienſis Capucinus.
Geruinus Haverlandt Conventualis.
Henricus Harffius Recollecta.
Henricus Helmeſius Recollecta.
Henricus de Werlis Conventualis.
Heribertus Hobbuſch Conventualis.
Heribertus Juliacenſis Capucinus.
Hermannus Berg.
Hermannus Lappe Conventualis.
Hilgerus Knutgenius Conventualis.
Hubertus Schneidt Recollecta.
Humilis Verhaven Capucinus.
Jacobus Alket Recollecta.
Jacobus Polius Recollecta.
Joannes de Blomendabl Conventualis.
Joannes Brando Recollecta.
Joannes de Colonia Conventualis.
Joannes à Daventria.
Joannes Duns - Scotus.
Joannes de S. Laurentio Conventualis.
Joannes Leyerdam Recollecta.
Joannes Matare Recollecta.
Joannes de Verdena Fratrum Minorum.
Joannes Wallendorpius Conventualis.
Leonardus Aquenſis Capucinus.
Ludovicus Kellen Recollecta.
Matthias Keul Recollecta.
Matthias Sarburg.
Mauritius Schremgen Recollecta.
Melchior Weber Recollecta.
Mauritius Conventualis.
Nicolaus Herborn Recollecta.
Oneſimus de Kien Capucinus.
Othmarus Trajectenſis Capucinus.
Patroclus Boickman Conventualis.
Petrus Cratepoil Conventualis.
Petrus de Mollenbeck Conventualis.
Philippus Otterburgenſis.
Reinerus Safferath Conventualis.
Renatus Colonienſis Capucinus.
Scoicardus Beck Conventualis.
Sebaſtianus Aquenſis Capucinus.
Stephanus Juliacus Conventualis.
Theodoricus à Monaſterio Recollecta.
Thomas Reuſſen Conventualis.
Victor Wintrich Recollecta.
Victor Gelenius Capucinus.
Wolterus Schopen Conventualis.

NB. *Cùm Wadingus ſæpè omittat Familiam ad quam pertineat Scriptor ex Ordine Minorum, hinc hæ Lacunæ.*

Prædicatores.

ADam Colonienſis.
Albertus Grünewaldt.
Bernardus de Lutzenburgo.
Conradus Koellin.
Conradus Sittardus.
Coſmas Morelles.
Everhardus de Clivis.
Gerardus Colonienſis.
Gerardus de Elten.
Goſwinus Henrici.
Guillelmus Colonienſis.
Guillelmus Hamerus.

† † † † † † † † Hen-

Digitized by Google

Henricus Hilden.
Hermannus Zittardus.
Jacobus de Hoogſtraten.
Jacobus Sprenger.
Jacobus de Schweyve vel de Suſato.
Joannes Antonianus.
Joannes Boucquetius.
Joannes Colonienſis.
Joannes de Eſſendia.
Joannes Freyling.
Joannes Udalricus.
Joannes Niederhoff.
Joannes Peſſelius.
Joannes Philippus Fridt.
Joannes Schad ſeu Schadland.
Joannes Slotanus.
Joannes Taulerus.
Leonardus Meſſen.
Magdalius Jacobus Goudanus.
Matthias Zittardus.
Michaël Franciſci.
Petrus de Daciâ.
Sebaſtianus Knippenberg.
Theodoricus de Suſteren.
Tilmannus Sigebergenſis.

Præmonſtratenſes.

S. NORBERTUS PATRIARCHA.

Albertus Steinfeldenſis.
Anno Schnorrenberg Steinfeldenſis.
Caſpar Queſtenberg Strahovienſis.
Chriſtophorus Pilckman Steinfeldenſis.
Everwinus Steinfeldenſis.
Gerardus Rohen Knechſtedenſis.
Godefridus Chriſtianus Frohn Knechſtedenſis.
Godefridus Richman Wedinghuſanus.
Henricus Frieſſem Steinfeldenſis.
Hermannus Cappenbergenſis.
S Hermannus Joſephus Steinfeldenſis.
Jacobus à Panhauſen Steinfeldenſis.
Joannes Bernardus Antonius Keyll Knechſtedenſis.
Joannes Fabritius Cæſar Knechſtedenſis.
Joannes Lu.kenrath Steinfeldenſis.
Leonardus Goffine Steinfeldenſis.
Leonardus Janſen Knechſtedenſis.
Melchior Wirtz Steinfeldenſis.
Michael ab Himſelrath Knechſteidenſis.
Michael Frieſſem Steinfeldenſis.
Norbertus ab Horrichem Steinfeldenſis.
Petrus Bongart Knechſtedenſis.
Petrus Fronem Steinfeldenſis.
Petrus Mockel Steinfeldenſis.
Petrus Roſtius Steinfeldenſis.
Razo Bonvicinus Steinfeldenſis.
Richardus Anglus Wedinghuſanus.
Richardus Rham Wedinghuſanus.
Thomas Reinen Steinfeldenſis.
Wendelinus Bagen Steinfeldenſis.
Wilhelmus Caſparus Dycks Knechſtedenſis.
Wilhelmus Heimbach Steinfeldenſis.

Clerici è Societate JESU.

Abraham Camp.
Adamus Contzen.
Adolphus Neiſſen.
Andreas Eſchenbrender.
Andreas Eſſer.
Antonius Fiſcher.
Arnoldus à Boecop.
Bartholomæus Des Boſſes.
Bartholomæus Fibus.
Bernardus Schorn.
Burchardus Lingen.
Caſparus Bieſman.
Caſparus Brandis.
Caſpar Callenberg.
Caſpar Hartzheim.
Chriſtianus Mayer.
Claudius Lacroix.
Daniel Creiſt.
Daniel Ramus.
Franciſcus Coſterus.
Franciſcus Kappenſtein.
Franciſcus Schmitz.
Franciſcus van der Veken.
Fridericus Lamberti.
Fridericus von Spe.
Gabriel Dulman.
Gerardus Graaff.
Gerardus Hanſen.
Godefridus Sittartz.
Godefridus Weyer.
Goſwinus Nickel.
Guillelmus Boys.
Guillelmus Wolff von Metternich zur Gracht.
Henricus Blyſſenius.
Henricus Bodeken.
Henricus Colendall.
Henricus Cuperus.
Henricus Elverich.
Henricus Hinsberg.
Henricus Kirtzer.
Henricus Lölgen.
Henricus Reipkens.
Henricus Sommalius.
Henricus Thenen.
Henricus Turck.
Henricus à Venedien.
Henricus à Weiſweiler.
Henricus Zimmerman.

Her-

Hermannus Buſenbaum.
Hermannus Crombach.
Hermannus Pfeilſticker.
Hermannus Steinſeck.
Hermannus Thyræus.
Hieronymus Mulman.
Hubertus Lintz.
Hermannus Steinſieck.
Jacobus Boyman.
Jacobus Caniſius.
Jacobus Cruckelius.
Jacobus Filenbach.
Jacobus Gippenbuſch.
Jacobus Haick.
Jacobus Kritzradt.
Jacobus Maſen.
Jacobus Settegaſt.
Joannes Adamus Schall à Bell.
Joannes Bilſtein.
Joannes Bolthe.
Joannes Cruſius.
Joannes Dürsfeld.
Joannes Fabritius.
Joannes Fridericus Rorig.
Joannes Gamans.
Joannes Grothaus.
Joannes Gommersbach.
Joannes Haſius.
Joannes Heim.
Joannes Horrion.
Joannes Lambertz.
Joannes Leurenius.
Joannes Mulman.
Joannes Oranus.
Joannes Packenius.
Joannes Perlinus.
Joannes von Rheidt.
Joannes Roberti.
Joannes Roſendall.
Joannes Schucking.
Joannes Seiler.
Joannes Victor.
Joſephus Averhauſen.
Lambertus du Chateau.
Leonardus Offermans.
Lubertus Middendorff.
Ludolphus Schauenburg.
Ludovicus Coen.
Martinus Becanus.
Martinus Sibenius.
Matthæus Schrick.
Matthias Camphauſen.
Matthias Heimbach.
Matthias Meer.
Matthias Putzius.
Maximilianus Sandæus.
Melchior Cornæus.
Michael Cuvellier.
Nicolaus Autberti.
Nicolaus Elffen.
Panteleon Eſchenbrender.
Paulus Aler.
Petrus Buſæus.
Petrus Caniſius.
Petrus Gommersbach.
Petrus Leurenius.
Petrus Michael cognomento Brilmacker.
Petrus Moers.
Petrus Rœſtius.
Petrus Schmitman.
Petrus Thyræus.
Philippus Bebius.
Philippus Cox.
Reinerus Kylman.
Simon Derckum.
Stephanus Ruidius.
Theodorus Dülman.
Theodorus Rhay.
Wernerus Lotley.
Wilhelmus Nakatenus.

FINIS
INDICIS TERTII.
DIGNITATUM ET STATUUM.

INDEX IV.
MATERIARUM.

Aſcetæ.

Aron Abbas ad S Pantaleonem.
Adamus Burvinck.
Adamus Jacobus.
Adamus Lutzius.
Adamus Villicus.
Adolphus de Eſſendia.
Adolphus Neiſſen.
Adrianus Wilhelmus Fabritius.
Albanus à S. Joanne Baptiſta.
Albertus Hero.
Albertus Kivet.
Albertus Malberg.
Albertus Pictorius.
Albertus de Porceto
Albertus Abbas Steinfeldiæ.
Albuinus.
Aldenbergenſis Monachus.
Andreas Eſchenbrender.
Andreas Megerle.
Angelus à S. Joſepho.
Antonius Dulckenius.
Antonius Hambloch.
Antonius Steinhauer.
Antonius Wiſſing.
Arnoldus de Beeck.
Arnoldus Cæſarius.
Arnoldus Haldrenius Veſalienſis.
Arnoldus Hertzworms.
Arnoldus Hisfeld.
Arnoldus Krufft.
Arnoldus Neelsbach.
Aurelius Weſthoven.
Balthaſar Reiner à Bree.
Benedictus.
Benedictus I. Anianenſis.
Bernardus Freidel.
Bonaventura Reul.
Bonifacius Maes.
S. Bruno Ordinis Carthuſiani Author.
Bruno Biſterfeld.
Bruno Charmans.
Bruno Loer.
Bruno Schmitz.
Cæleſtinus à S. Henrico.
Carolus Freywilliger.
Carolus Hildeſienſis.
Carolus Joſephus Lebner.
Caſparus Brandis.
Caſparus Hartzheim.
Caſparus Munſterus.
Caſparus Petrus Lull.
Caſparus Schwartz.
Chriſtianus Abbas ad S Pantaleonem.
Chriſtianus von Honeff.
Chriſtianus Honſius.
Chriſtianus Iſchyrius.
Chriſtianus Mayer.
Chriſtina de Bruzo Stommelenſis.
Chriſtophorus Feiſt.
Conradus de Arnsberg.
Conradus Barſierier.
Conradus à S. Georgio.
Conſtantinus Barbanſonus.
Cornelius Graſſus.
Cornelius Maes.
Daniel Creſt.
Daniel à Wichterich.
Dionyſius à S. Maria.
Dominicus Benedixius.
Dominicus à S. Nicolao.
Egbertus Canonicus Bonnenſis.
Eliphius Klein.
Everhardus Nakatenus.
Ferdinandus Limpens.
Ferdinandus Strobelius.
Franciſcus Coſterus.
Franciſcus Kappenſtein.
Fridericus Adolphus Reuter.
Fridericus Lamberti.
Fridericus à Spe.
Fulgentius à S. Maria.
Gabriel Dulman.
Georgius Brann.
Georgius ab Eiſchen.
Georgius Galliard.
Gerardus Calcificis.
Gerardus de Caſtris.
Gerardus Colonienſis.
Gerardus Hutinghius.
Gerardus à Pilgrum.
Gerardus Zutphanienſis.
Gerlacus Vinitoris.
Gisbertus Blochovius.
Gobelinus Carmelita.
Gobelinus Cartuſianus Colonienſis.
Godefridus Chriſtianus Frohn.
Godefridus Kempens.
Godefridus Kroſch.
Godefridus Richman.
Godeſcalcus Præpoſitus Aquenſis.
Goſwinus Henrici.
Goſwinus Nickel.
Gregorius de novo Foro.
Guernerus Cartuſianus.
Guilielmus Colonienſis.
Guilielmus Maria Lohrer.
Guilielmus Textoris.
Guilielmus Wolff Metternich de Gracht.

Hen-

Henricus Præpoſitus ad Gradus B. V. Colonienſis.
Henricus Bodeker.
Henricus Cuperus.
Henricus Diſſenius.
Henricus Egher.
Henricus Frieſſem.
Henricus Hinsberg.
Henricus Harphius.
Henricus Kiſpenning.
Henricus Lidtberg.
Henricus à Lippia.
Henricus Lölgen.
Henricus à Monte Carmelo.
Henricus von dem Birbaum.
Henricus Sedulius.
Henricus Simonis.
Henricus Sommalius.
Henricus Weiſweiler.
Henricus Zonsbeckius.
S. Heribertus Archi-Epiſcopus Colon.
Heribertus Bauch.
Heribertus Hobbuſch.
Hermannus Appeldorn.
Hermannus Auſſemius.
Hermannus Pfeilſticker.
Hermannus Grethus.
S. Hermannus Joſeph.
Hermannus Steinſeck.
Hermannus de Widenbach.
Hieronymus Maria Stauber.
Jacobus Boyman.
Jacobus Caniſius.
Jacobus Emans.
Jacobus Gippenbuſch.
Jacobus Linnichius.
Jacobus Merlo.
Jacobus à Panhauſen.
Jacobus Schieffer.
Joannes Antonianus.
Joannes Antonius Franck.
Joannes Bernardus Antonius Keyll.
Joannes Bertramus Breidt.
Joannes de Blumendahl.
Joannes Blumendahl.
Joannes Bolthe.
Joannes Boltzbachius.
Joannes Boucquetius.
Joannes Brando.
Joannes Cæſar.
Joannes Dingens.
Joannes de Duren.
Joannes Dursfeld.
Joannes Fabritius.
Joannes Fenger.
Joannes à Flittardia.
Joannes Freylinck.
Joannes Godefridus Roetz.
Joannes Grothaus.
Joannes Gummersbach.
Joannes Haſins.
Joannes Horn.
Joannes Juſtus Landſpergius.
Joannes Lambertz.
Joannes Leyendam.
Joannes Maes.
Joannes Moirs.
Joannes Perlinus.
Joannes Peſſelius.
Joannes Reckſchenckel.
Joannes Renſinck.
Joannes Schad.
Joannes Thaulerus.
Joannes Thomas Bey.
Joannes Victor.
Joannes Wallendorpius.
Joannes Wolffgangus Boeclerus.
Jodocus Beiſſelius.
Joſephus Negri.
Lambertus Moll.
Leonardus Goffine.
Leonardus Offermans.
Ludovicus Hilleſſemius.
Ludovicus Kellen.
Martinus Sibenius.
Matthæus Schrick.
Matthias Dalenus.
Matthias à S. Joſepho.
Matthias Keul.
Matthias Kinckius.
Matthias Meer.
Matthias Putzius.
Matthias Zittardus.
Mauritius Schrembgen
Meinradt von Bonna.
Michael Claus.
Michael Cuvellier.
Michael Franciſci.
Michael Frieſſem.
Nicolaus Elſen.
Nicolaus Eſchius.
Nicolaus Langenberg.
S. Norbertus.
Oneſimus de Kien.
Othmarus Trajectenſis.
Petrilla Ancilla Dei.
Petrus Blomevenna.
Petrus Bongart.
Petrus Buſæus.
Petrus Gummersbach.
Petrus Kemmerich.
Petrus Kerſman.
Petrus Liphauſen.
Petrus Moers.
Petrus Nicolartz.
Petrus Plickius.
Petrus Schmittman.
Petrus Suls.
Philippus Bebius.

Remaclus de Vaulx.
Renatus Colonienſis.
Renatus Henſæus.
Richardus Rham.
Rupertus Holwegh.
Rutgerus Edingius.
Salvianus.
Sebaſtianus Aqoenſis.
Servita in Monte S. Crucis prope Bonnam.
Sigebergenſis Monachus.
Theodoricus à Monaſterio.
Theodorus Dulman.
Theodorus Harlemius.
Thomas Hämmerlein.
Tilmannus de Bonna.
Tilmannus Bredenbachius.
Victor Wintrich.
Wernerus Rolevinck.
Wilhelmus Frieſſem.
Wilhelmus Molitoris.
Wilhelmus Nakateous.
Wilhelmus Portz.
Wilhelmus Staden.
Wilhelmus de Weerdt.
Winandus Thomaſius.
Wolterus Henrici à Strevesdorff.

Artifices in pictoria, Chalcographia, Typographia.

Abraham Hohenberg.
Albertus Aldegraff.
Anna Maria von Schurman.
Antonius Hieratus.
Antonius de Wormatia.
Auguſtinus Brun.
Bartholomæus Laureos.
Bernardus Fuckeradt.
Caſparus Vopelius.
Criſpinus van de Paes.
Eliphius Vuchten.
Franciſcus Hohenberg.
Gelldrop Gualdropius Gortzius.
Godefridus Hittorp.
Henricus Aldegreve.
Henricus Goltzius.
Jeremias Geiſſelbrun.
Joannes ex Aquisgrani vulgo Hans von Aken.
Joannes Calcarienſis.
Joannes Franciſcus Ermel.
Joannes Gymnicus.
Joannes Heyl.
Joannes Hiltz.
Joannes Hogenberch.
Joannes Holtzman.
Iſrael von Meckenich.
Matthias Quadus.
Petrus Paulus Rubens.
Petrus Coex.

Biographi.

ÆGidius Gelenius *Vitarum XII. SS. Archi-Epiſcoporum Colonienſium & aliorum.*
Agrippina Auguſta *ſua Vita.*
Ambroſius Bochius *Thomæ de Villâ novâ.*
Anſelmus Hoffman *B. Henrici Suſonis Ordinis Prædicatorum.*
Arnoldus L. B. ab Haaff *ſui itineris.*
Arnoldus Havens 12 *Martyrum Carthuſianorum.*
Arnoldus à Luttecke *Sanctorum in Germaniâ celebriorum.*
Arnoldus Mandt. *Martyrii Translationis, & Cultûs S. Quirini.*
Arnoldus Meshovius *Caſpari Ulenbergii.*
Bertha Monialis Ordinis S. Benedicti. *Vita S. Adelheidis.*
Caſparus Petrus Lull *Chriſtina von Stommelen.*
Conradus ab Aldendorp *S. Cyrilli Ordinis ſui Doctoris, & Prioris Generalis*
Conradus Brauweilerenſis *Wolffhelmi Præceptoris*
Conradus Weſthoven *ſcripſit ſelectiora Exempla Sanctorum, & Piorum Conjugum.*
Famianus Quardus. *Vitæ ſuæ Author.*
Franciſcus Conſtantinus L. Marx *S. Margarethæ Martyris.*
Gerardus Graff Compendii *Vitæ P. Franciſci de Hieronymo Societatis JESU.*
Georgius Garnefelt *S. Nicolai Albergati.*
Helias Marcæus *Machabæorum Martyrum.*
Henricus von Gerresheim *S. Swiberti.*
Henricus Loricus *D. Bernardi de Monte Jovis Archidiac.*
Hermannus Cappenbergenſis *S. Godefridi Cappenbergenſis Com.*
Hermannus Crombach *SS. Regum S. Urſulæ, S. Geroldi, Merlohorſtii.*
Hermannus Fleyen ſcripſit *Martyria S. Urſulæ & Sociarum Virginum.*
Hermannus Greffgens Author præcipuus *Ampliati Martyrologii Usuard.*
Hilgerus Gartzweiler *SS. Chryſanthi & Dariæ.*
Jacobus Moſander *ſeptimi Tomi SS. poſt obitum Surii.*
Jacobus Polius *S. Alderici Subulci converſi Ordinis Præmonſtratenſis: Exegetici Hiſtorici S. Annæ.*
Joannes Brugmannus *S. Ludwina, ſeu Ludwigis.*

Joan-

Joannes Gamons *de S. Thiatilde Virgine Abbatiſſâ Freckenſterſtenſi & de B Godefrido Cappenbergenſi.*
Joannes Gelenius *Vita S. Engelberti.*
Joannes Leurenius *S. Servatii Epiſcopi Trajectenſis.*
Joannes Michael von der Ketten *Caſimiri Sarbievii Societatis JESU*
Joannes Melas *Luithardi decimi Comitis Cliviæ.*
Joannes Neevius *S. Monicæ.*
Joannes Roberti *SS. Huberti primi Leodii Epiſcopi, Lamberti, & Theophridi Epternacenſis Abbatis.*
Joannes à S. Rutgero *S. Joſephi.*
Joannes Seinerus *S Mariæ Magdalenæ de Pazzis.*
Joannes Winterus *Stephani Winandi Pighii.*
Lambertus Leodienſis *S. Heriberti Archi-Epiſcopi Colonienſis.*
Lambertus Tuitienſis *Ejuſdem S Heriberti.*
Laurentius Surius *Omnium Sanctorum quæ extabant apud Probatos AA.*
Leonardus Hanſen *Ven. Sororis Roſæ de S. Maria ex tertio Ordine S Dominici.*
S. Ludgerus *ſcripſit Gregorii & Alberici Trajectenſis ad Moſam. Ep., & primordiâ Adventûs & nationis S. Bonifacii*
Malmunderienſis Monachus *S Agilulphi Archi-Epiſcopi Colonienſis & Martyris.*
Marcus Vipſanius Agrippa *Vita ſua.*
Matthias Emich *S. Genovefa Ducisſa Brabantiæ.*
Melchior Wirtz *S. Palentini Martyris*
Michael Moerckens *S. Brunonis & Priorum magnæ Cartuſiæ.*
Nicolaus Aurberti *Vitam & Miracula S. Noitburgis.*
Pantaleonita Monachus *Mathildis Reginæ Germaniæ.*
Paulus Theodorici Cliforius *SS Joſephi & Annæ.*
Petrus Mockel *Omnium Sanctorum.*
Petrus Roſtius *B. Hildedegundis Antiſtita Cœnobii Marenſis prope Neveſium.*
Philippus Cæſar *S. Wilbebaldi primi Epiſcopi Bremenſis & SS. Anſcharii & Remberti.*
Rozo Bonvicinus *S. Hermanni Joſephi.*
Richardus Anglus *S. Urſulæ.*
Rotgerus *S. Brunonis Archi-Epiſcopi Colonienſis.*
Stephanus Juliacus *S. Coletæ.*
Theodoricus de Aquis *S. Aberti Drepanenſis.*
Theodoricus Gangelt *S. Benedicti.*
Theodoricus Locherius *Dionyſii Cartuſiani.*
Theodorus Hunkirchen *S. Franciſci de Paula*
Uffingus Werthinenſis *SS. Ludgeri & Lucii Britanniæ Regis, & S. Idæ viduæ.*
Wilhelmus Schultingius *S Andreæ Corſini.*
Zacharias Lippelous *Sanctorum ad Chronolog. Baronii.*

Concionatores.

Abrahamus Camp.
Adolphus Schulkenius.
Adrianus à S. Franciſco.
Adrianus Hecquetius.
Albertus Grünewaldt.
Antonius de Brubaco.
Antonius Cornelius.
Archangelus à S. Gregorio.
Arnoldus de Beſſalis.
Bernardus Schorn.
Caſparus à Queſteoberg.
Franciſcus Schmitz.
Gerardus de Erkelens.
Henricus Kircher.
Henricus de Monſe Tabor.
Henricus à Venedieo.
Henricus Schloſſer.
Hubertus Lommeſſem.
Hubertus Schneidt.
Jacobus Maſen.
Joannes Blanckenberg.
Joannes Goldener.
Joannes à S. Laurentio.
Joannes Petrus Verhorſt.
Joannes Roſenthal.
Joannes de Werdena.
Joſephus Averhauſeo.
Leonardus Aquenſis.
Matthias Camphauſen.
Matthias de Colonia.
Matthias Heimbach.
Matthias Pfleumer.
Petrus Bonn.
Wilhelmus Molitor.

Digitized by Google

Grammatici.

BAlthaſar Vorſtius.
Bernardus Lingius.
Bruno Monachus Gladbacenſis.
Eberhardus Tappius.
Franciſcus Fabritius.
Georgius Wirote.
Gerardus Bucoldiaoos.
Gerardus de Vivier.
Henrieus Vranius.
Jacobus Filenbach.
Joannes Buchlerus.
Joanoes Buxtorfius.
Joannes Iſaacus.
Matthias Cramer.
Nicolaus de Flaos.
Nicolaus Landaſſe.
Oneſimus Raucourt.
Petrus Andreas Lumnius.
Petrus Moritz
Reneius Bongardius.
Simoo Derckum.
Simon Herbau.
Stephanus Iſaaci filius.
Theodorus Fabritius.

Hiſtorici.

Sacri & Proſani

ADamus Adami.
Adamus Michael Mappius.
Adelbertus Andernacenſis.
Adolphus Brachell.
Ægidius Aſhakerus.
Ægidius Gelenius.
Agrippina.
Alardus Wyelius.
Albanus à S. Heriberto.
Albertus Sigebergenſis.
Albertus Vitting.
Aldenbergenſis Monachus.
Angelus de Fœnis.
Annaliſta Tremonienſis.
Arnoldus Harff Baro de Bredenbendt.
Arnoldus Meshovius.
Arnoldus Mylius.
Bertramus de Hagen.
S. Booifacius.
Brauwillerenſis Hiſtoricus.
Cæſarius Monachus Prumienſis.
Cæſarius Heiſterbacenſis.
Caſparus Ens
Caſparus Gennep.
Caſparus Zephyrinus.
Chriſtianus Adulphus Thuldenus.
Chriſtianus Adrichomius.
Chriſtianus à S. Jacobo.
Chriſtianus Weyerſtraſs.
Chriſtophorus Brandis.
Chronicographi Archi-Epiſcoporum Colonienſium
Chronici Magni Belgici Auctor.
Chronicæ Regiæ Authores Monachi.
Conradus Iſerenhuyfft.
Conradus Rhoingh.
Conradus Zittardus.
Cuoo à Falckenſtein.
Egbertus Hopp.
Franciſcus Duſſeldorpius.
Franciſcus Thomas Franck.
Georgius Garnefelt.
Georgius Gerlich.
Georgius Spoermaker.
Gerardus ab Horreo.
Gerardus Kleinſorgius.
Gerwious Haverland.
Gladbacenſis Monaſterii Anonymus.
Godefridus Adrian.
Godefridus Hagene.
Godefridus Paotaleonita Colonienſis.
Henricus Brewer.
Henricus vao der Broke.
Henricus Fabritius.
Henricus von der Reck.
Henricus Funck.
Hermaonus Fley.
Hermanous de Weſalia.
Hubertus Holthoiſſenius.
Jacobus Millendunck.
Joannes de Berſworde.
Joanoes Fabritius Cæſar.
Joaones Gabriel de Fabri.
Joannes Gelenius.
Joaones Gluel.
Joannes Gobelinus.
Joannes Hinſen.
Joannes Jacobus Ketteler.
Joannes Kerckhorde.
Joannes Lottley.
Joannes Matare.
Joannes Nederhoff.
Joannes Schleidanus.
Joannes Voſs.
Joaones Urſinus.
Joannes Weinckens.
Joannes Wilmius.
Lambertus du Chateau.
Lambertus à Wickede.
Levoldus à Northoff.
Marianus Scotus.
Martinus Henriquez Strevesdorff.
Michael Eitzinger.
Michael ab Eſſelt.
Michael Mörckens.
Oliverius Scholaſticus.
Pantaleonita Chorographus.
Petrus à Beeck.
Petrus Broich.
Petrus Broichhaoſen.
Petrus Cratepolius.

Petrus

Petrus de Dacia.
Petrus de Duisberg.
Petrus Loy.
Reinoldus Kerckhoerde.
Robertus de Monte.
Severinus Binius.
Siefridus von Steinen.
Stephanus Broelmannus.
Stephanus Exiguus.
Stephanus ad S. Pantaleonem Monachus.
Stephanus Vinandus Pighius.
Suffridus Petri.
Tackius Duisburgenſis.
Theodoricus Boelaert.
Theodoricus Greſemundus.
Theodorus Rhay.
Theodorus Weſthoff.
Tidemannus ab Hagen.
Tilmannus Heshuſius.
Tremonienſium Dominicanorum Chronicon.
Wernerus Rolevinck.
Wernerus Teſchenmacher.
Wilhelmus Kyriander.
Wittikindus Colonienſis.

HISTORICI SPECIALES Archi-Diœceſeos Colonienſis in fine addantur.

Interpretes Ss. Scripturæ.

Adamus Contzen.
Albertus Magnus.
Albertus Sigebergenſis.
Alexander Candidus.
Amandus Zierixenſis.
Andreas de Confluentia.
Antonius à Kônigſtein.
Antonius Wiſſing.
Arnoldus de Bercka.
Bartholomæus Fibus.
Bruno primus Archi-Epiſcopus Colonienſis.
S. Bruno Cartuſ. Patriarcha.
Cœleſtinus à S. Henrico.
Cæſarius Heiſterbacenſis.
Caſpar Ulenbergius.
Gerardus Habbius.
Gerardus Matthiſius.
Guilielmus Hamerus.
Guilielmus Textoris.
Helmicus Amoris de Zutphania.
Henricus ab Aquila.
Henricus de Boſco-Ducis.
Henricus Helmeſius.
Henricus Kalteiſen.
Henricus Kircher.
Henricus Reipkens.
Hermannus Colonienſis.
S. Hermannus Joſephus.
Hilgerus de Burgis.
Jacobus Schœpper.
Jacobus Stralenſis.
Jacobus de Suſato.
Jacobus de Sweyve.
Joannes Beetz.
Joannes Blomendael.
Joannes Buxtorff.
Joannes Colonienſis Ordinis Minorum.
Joannes Conradus à Lyskirchen.
Joannes Gawer.
Joannes Hudalrici.
Joannes Iſaac.
Joannes Majerus.
Joannes Morenus.
Joannes Moſenus.
Joannes Petrus Verhorſt.
Joannes Potkens.
Joannes Slotanus.
Joannes Wagener.
Joannes à Winninghen.
Joannes Wittlich.
Leonardus Marius.
Leonardus Meſſen.
Lucas ex Monaſterio S. Cornelii ad Indam.
Ludovicus Hilleſſemius.
Magdalius Jacobus Gaudanus.
Marianus Scotus.
Matthæus Hoen.
Matthias Bredenbachius.
Matthias de Colonia.
Matthias Emich.
Nicolaus Serarius.
Petrus Canitius.
Petrus de Mollenbeck.
Petrus Moritz.
Petrus Stevartius.
Petrus Thyræus.
Philippus Otterburgenſis.
Rupertus Tuitienſis.
Rutgerus Overbach.
Salvianus.
Theologi Colonienſes Bibliorum Editores,
Qui verterunt Biblia in linguas exteras,
Qui coordinârunt Concordantias Bibliorum.
Tilmannus Aquenſis.
Thomas Reinen.
Wernerus Rovelinck.
Wilhelmus Molitoris.
Wolbero Abbas Pantal. Ord. S. Benedicti.

Juriſtæ in Jus Civile vel Canonicum.

Albertus Feinhaltz.
S. Alfredus.
Andreas Eſchenbrender Officialis.
Andreas Gailius.
Anno Schnorrenberg.
Antonius Affelmannus.
Arnoldus Arnoldi.
Carolus Paulus von Zimmerman.
Gaſparus Klock.
Chriſtophorus Wintzler.
Franciſcus Burckhard.
Franciſcus Guilielmus Comes de Wartenberg.
Fridericus Hiltropius.
Fridericus von Spee.
Fridericus Voſwinckel.
Gerardus Erneſtus Hamm.
Gerlacus Buxtorff.
Guilielmus Boys.
Haringus Sifridus Synnama.
Henricus ab Eich.
Henricus Jonghen.
Henricus à Roſenthal.
Henricus à Schultheis.

Hermannus Hermes.
Jacobus Becker.
Joachimus Burger.
Joannes Chriſtianus Bocken.
Joannes de Colonia.
Joannes à Darr.
Joannes Doccomienſis.
Joannes Fridericus L. B. de Karg.
Joannes Jordanæus.
Joannes Koelver.
Joannes Niellius.
Joannes Oldendorpius.
Jodocus Stimpelius.
Laurentius à Dript.
Martinus Faſtardus à Brackel.
Matthæus Boys.
Michael ab Himſel rath.
Melchior Voets.
Nicaſius à Vœrda.
Norbertus ab Horrichem.
Petrus de Clapis.
Petrus Gerresheim.
Petrus Leurenius.
Petrus Oſterman.
Petrus Ravennas.
Philippus Knipſehildt.
Stephanus Nathen.
Theodorus Strattmannus.
Thomas Schmitz.
Wernerus Thummermuth, dictus Spormacher.
Wilhelmus Beckers.
Wilhelmus Heimbach.

Mathematici.

Andreas Falckenberg.
Antonius Fiſcher.
Chriſtianus Seulpinus.
Gerardus Mercator.
Joannes Adamus Schall à Bell.
Joannes Gelenius.
Joannes Michael Gigas.
Joannes Monheimius.
Joannes Noviomagus.
Joannes Ruyſchius.
Joannes Taiſnierius.
Lotharius zum Bach van Waſeldt.
Lubertus Middendorff.
Marcus Vipſanus Agrippa.
Melchior Funck.
Petrus Juliacenſis.
Petrus Liebering.
Reinerus Kylman.
Theodorus Graminæus.
Valentinus Naihods.
Wilhelmus Birckman.

Medici.

Ætho Joannes à Freudenberg.
Bernardus Deſſenus, dictus de Cronenburg.
Engelbertus Holterhoff.
Franciſcus Fabritius.
Hermannus Follinus.
Hermannus Raganus.
Hubertus Lintz.
Joannes Baptiſta de Lamzwerde.
Joannes Echtius.
Joannes Freytag.
Joannes Mattenburgius.
Joannes Guinterius.
Joannes Khuenius.
Joannes Michaëlis.
Joannes Veslingius.
Joannes Vochs.
Joannes Wierus.
Joannes Wilhelmus Thour.
Laurentius Donckers.
Petrus Holtzemius.
Philippus de Rogier.
Theodoricus Gieſemundus.
Thomas Aubell.
Thomas Steinhaus.

Philologi.

Æmilius Antonius.
Adamus Poelman.
Aleydis Teutonica.
Anna Maria à Schurman.
Antonius Deuſing.
Arnoldus Birckmannus.
Arnoldus de Boecop.
Arnoldus Havens.
Arnoldus Heymricius.
Arnoldus à S. Leonardo.
Arnoldus Luydius.
Bartholomæus des Boſſes.
Bernardus Heimbach.
Carolus Uyttenhove.
Carthuliæ Colonienſis Scriptores.
Caſparus Callenberg.
Caſparus Sibelius.
Conradus Betzdorpius.
Conradus ex Heeresbach.
Ditmarus Mulherr.
Duſſeldorpienſe Collegium S. J.
Engelbertus Teſchenmacher.
Eucharius Cervicornus.
Eumenius Clivenſis.
Fridericus von Schweitzer.
Georgius Vivienus.
Gerardus Falcoburgius.
Gerardus Joannes Voſſius.
Gisbertus Longolius.
Godefridus Gryn.
Gregorius Jordanus.
Guilielmus Inſulanus.
Guilielmus Staden.
Hartmannus Maurus.
Henricus Bomelius.
Henricus Cornelius Agrippa.
Henricus Doergangius.
Henricus Elverich.
Henricus Lieblerus.
Henricus de Mariænavv.
Henricus Stapedius.
Henricus Thenen.
Henricus Wickius.
Hermannus Berg.
Hermannus Buſchius.
Hermannus Lappe.
Hermannus Comes de Nevvenaar.
Hermannus Nehemius.
Hermannus Schottenius.
Hubertus à Caſter.
Jacobus Cruickelius.
Jacobus Kritzraedt.
Jacobus Leichius.

Jacobus

Digitized by Google

Jacobus Maſen.
Jacobus Middendorpius.
Jacobus Omphalius. Jacobus Rhentferd.
Jacobus Kickius. Jacobus Sobius.
Jacobus Tollius.
Ignatius Roderique.
Joannes Bilſtein.
Joannes Cæſarius.
Joannes Cocus.
Joannes Colonienſis.
Joannes Conradus à Knippenberg.
Joannes Cruſius.
Joannes à Dorſten.
Joannes de Eſſendia.
Joannes Fridericus Karg.
Joannes Fridericus Matheneſius.
Joannes Georgius ab Eckard.
Joannes Heinsbergius.
Joannes Horrion.
Joannes Lycaulas.
Joannes Michael von der Ketten.
Joannes Murmelius.
Joannes Oranus.
Joannes Packenius.
Joannes Pfefferkorn.
Joannes Potken.
Joannes von Reidt.
Joannes Rivius.
Joannes à S. Rutgero.
Joannes Seiler.
Joannes Sturmius.
Jodocus à Dudinck.
Juliacenſis Schola.
Laurentius Fabritius.
Matthias Kramer.
Michael Herebrandt.
Oliverius Legipontius.
Ortvvinus Graes.
Petrus Fronen.
Petrus Ludovicus Comes de la Marck.
Petrus à Streithagen.
Philippus à S. Joanne.
Reinerus Budelius.
Reinerus Schmitz.
Rodulfus Benedictinus ad S. Pantal. Colon.
Servatius Ædicollius.
Simon de Colonia.
Simon Judæus.
Simon de Spira.
Stephanus Ruidius.
Theodorus Hoepingbius.
Thomas Liel.
Wendelinus Bagen.
Wilhelmus van Grevenbroich.

Philoſophi.

Adrianus Lamerzan.
Albertus Oſvvaldt.
Aloyſius van Willgen.
Antonius Deuſing.
Arnoldus à Goor.
Burchardus Lingen.
Conradus de Suſate.
Chriſtophorus Scheiblerus.
Daniel Ramus.
Everhardus de Amorsfordia.
Gerardus Hardervvick.
Gerardus Mathiſius.
Gerardus de Neufville.
Gerardus Terſtegeo de Monte.
Gualterus Schmackert.
Heimericus de Campo.
Henricus de Gorrichem.
Henricus de Orſoye.
Hermannus Meſdorpius.
Hermannus Voelhaver. Jacobus Settegaſt.
Jacobus Timæus. Joannes Clauberg.
Joannes Verſor. Matthias Heimbach.
Montanorum Gymnaſium.
Paulus Aler. Petrus Leutenius.

Poëtæ.

Ægidius de Vreſe. Æmilius Antonius.
Andreas Munſterus.
Andreas à Streithagen.
Andreas Sadalerus.
Anna Maria à Schurman.
Auguſtinus Neefer.
Bartholomæus Colonienſis.
Benedictus Junckersdorff.
Carolus Uyttenhove.
Caſparus Grieſtgens.
Ferdinandus L. B. de Fürſtenberg.
Franciſcus Xaverius Trips.
Franciſcus Meſchedenſis Scholaſticus.
Gerardus Hanſen.
Gualterus Tangerius.
Guilielmus Laurus.
Henricus Balthaſar Blum.
Henricus Putzius. Henricus Scævius.
Henricus Zimmerman.
Jacobus Greſelius. Jacobus à Trieſt.
Joachimus Fridericus Ulenberg.
Joannes Baptiſta Pebber.
Joannes Bavvmeiſter.
Joannes Bredenbachius.
Joannes Curveillo.
Joannes Fabritius Bolandus.
Joannes Michael von der Ketten.
Joannes Tybius.
Joannes Wolfius.
Jodocus von Dael.
Lambertus Henricus Xylander.
Laurentius Walrami.
Martinus Stockens.
Matthæus Creutz.
Matthias Agricius.
Matthias Sarburg.
Nicolaus Thomæ.
Noveſianum Gymnaſium.
Paulus Aler.
Petrus Matzenradius.
Theodorus Eckert. Theodorus Pulmannus.
Wilhelmus Deel.
Wilhelmus Salsman.
Wolphelmus Comes.

Polemici.

Adamus Contzen. Adrianus de Walenburch.
Antonius Hulſius. Benedictus Schœffer.
Bernardus Balduinus Fley.
Bernardus Sutholt.
Bernardinus Vetvveis.
Brocardus à S. Laurentio
Caſpar Pfafradius. Caſparus Ulenbergius.
Chriſtophorus Gerſon.
Chriſtophorus Comes von Rantzovv.
Conradus Grutherus. Cornelius à Rynthelen.
Cornelius Schultingius. Cunerus Petri.
Damianus à Saliceto.
Dionyſius Werlenſis.
Everhardus Billicus.
Everhardus Henottus.
Evervvinus de Helffenſtein.
Franciſcus Agricola.
Franciſcus Schmitz.
Fridericus Niviandts.
Georgius Bauſſumer. Georgius Caſſander.
Gerardus Buſæus. Godefridus Sittartz.
Godefridus Weyer. Helfricus Ulricus Hunnius.
Henricus Flyſſenius. Henricus Colendal.
Henricus Rupæus. Hermannus Thyræus.
Hermannus Monachus de veteri Monte.
Hieronymus Mulman.
Hubertus Juliacenſis.
Humilis Verhaven.
Jacobus Alket. Jacobus Coemans.
Jacobus Hack. Jacobus de Hoogſtrath.
Jacobus Sprenger.
Joannes à Daventria.
Joannes Fridericus Rorich.
Joannes Gropperus. Joannes Heim.
Joannes Jacobus Rabus.
Joannes Matthias Cremerius.
Joannes Mulman. Joannes Nopelius.
Joannes Polch. Joannes Schnitzel.
Joannes Schucking. Joannes Slotanus.
Joannes Stalenus. Jodocus Coccius.
Leonardus Rubenus.
Ludolphus Schaumburg.
Ludovicus Corn. Martinus Becanus.
Martinus Dunckanus.
Matthias Bredembachius. Melchior Braun.
Melchior Cornæus. Melchior Weber.
Nicolaus Herborn. Nicolaus Neiſſen.
Pantaleon Eſchenbrender.
Parochus Catholicus. Patroclus Boickman.
Petrus Caniſius. Petrus à Cutſem.
Petrus Michael Brillmaker.
Petrus Roeſtius. Petrus Schoffer.
Petrus Sibenius. Petrus Thyræus.
Petrus de Walenburch.
Quirinus Goeſſemius.
Reinerus Bachovius ab Echt.
Segerus Pauli.
Theodoricus de Gouda.
Theodorus Menſinck.
Theodorus Petreius.
Tilmannus Sigebergenſis.
Victor de Carben. Wernerus Lotley.
Wilhelmus Caſparus Deicks.
Wilhelmus Thamerus.
Winandus Zephenius.

Theologi ſpeculativi & morales.

Adam Colonienſis. Adamus Sasbout.
Adamus de Vodromo.
Albertus Clumpartz.
Alexander Candidus.
Amandus Zierixenſis.
Andreas Eſſer. Andreas Ketvvig.
Antonius Hulſius.
Antonius Konigſtein.
Auguſtinus Kneutgen.
Bonifacius Maes. Brocardus Billick.
S. Bruno Archi-Epiſcopus Colonienſis.
Bruno Neuſſer.
Cæleſtinus à S. Henrico.
Caſparus Bieſman.
Caſparus Ulenbergius.
Claudius Lacroix.
Conradus Koellin.
Conradus Tremonius.
Conradus Vorſtius.
Coſmas Morelles.
Everhardus de Clivis.
Franciſcus Boelen.
Franciſcus von der Veken.
Gerardus de Elten.
Gerardus Habbius.
Godefridus Candelarius.
Godeſchalcus de Grüe.
Godeſchalcus de Meſchede.
Guilielmus Textoris.
Henricus de Andernaco.
Henricus de Aquila.
Henricus Bock.
Henricus Boick.
Henricus Dollendorpius.
Henricus Hilden.
Henricus Kalteiſen.
Henricus Kircher.
Henricus de Werlis.
Hermannus Buſenbaum. Hermannus Colon.
Hermannus Zittardus. Joan. Hoſt à Romberch.
Joannes Weis. Marſilius de Inghen.
Petrus à Well.
Philippus Alberti.
Reinerus Sallerath.
Sebaſtianus Knippenberg.
Sibertus de Becka.
Sibertus de Troiſtorff.
Theodoricus de Suſteren.
Thomas Schmitz.
Tilmannus Aquenſis.
Tilmannus Smelingus.
Wolterus Scopen.

INDEX

INDEX QUARTUS
MATERIARUM SPECIALIS,
SIVE
HISTORIÆ
PATRIÆ COLONIENSIS.

C. I.
Scriptores Hiſtoriæ univerſæ Archi-Diœceſeos.

§. I. HISTORIOGRAPHI.

Annales Eccleſiaſtici & civiles Metropolis Ubiorum & Sedium ſuffraganearum ab anno ante Chriſtum 63. ad annum Æræ noſtræ 1675. Tomi IV. in folio MSS. ab Hermanno Crombach S. J.

Inferior ad Rhenum Germania: ſive Coloniensium, Juliacenſium, Clivenſium, Montenſium ac Weſtphalorum res ſacræ & profanæ ab anno ante Chriſtum 278. ad annum poſt Chriſtum natum 1660. annalium in morem digeſtæ. Tomi VI. in folio MSS. Authore Henrico Turckio Soc. Jesu.

Hiſtoria Colonienſis ab initio urbis conditæ ad hunc diem (circa annum 1635.) admodùm Reverendi Domini Joannis Wilmii Decani Kempenſis. Libri IV. in folio MSS.

§. II. CHRONOLOGI.

Conatus chronologicus ad catalogum Archi-Epiſcoporum Colonienſium Domini Mich. Mörckens Carthuſiani. Coloniæ 1740. in 4to typo Simonis & Krakamp.

Chronica breviora impreſſa ſunt hæc: Levoldi à Northoff editum à Meibomio: Petri Merſæi Cratepolii, omnium Archi-Epiſcoporum Colonienſium ac Trevirenſium. Coloniæ typo Godefridi Kempenſis 1578. in 12mo... Secunda editio duplo penè auctior 1580... Tertia editio facta fuit Francofurti 1622. à Gualtero in 8vo.

De MSS. Chronicis decem Archi-Epiſcoporum Colonienſium aliis brevioribus, aliis fuſioribus, vide Bibliothecam noſtram Colonienſem.

Chronicon MS. Cancellarii de Bieſterfeldt aſſervat Bibliotheca Clariſſimi D. J. C. de Lapp, Conſiliarii intimi Electoris Colon.

Augusti Eugenii Bernardi Rodife Bonnensis Origines praecipuorum jurium Archiepiscopi et Electoris Coloniensis... praeside Boehmero in Göttinga 1753. in 4.

§. III. CHOROGRAPHI.

Joannis Gigantis Prodromus geographicus Archi-Epiſcopatûs Colonienſis & annexarum regionum, in folio 1620. cum mappis extenſis.

Georgii Brauni & Abrahami Hohenbergii Theatrum urbium æri inciſarum, cum luculentis deſcriptionibus. 1621. in folio.

Sancta Colonia Numis antiquissimis illustrata et monumentis historicis explicata a M. Henrico Scholtz: Coloniae anno 1738. in 4.

§. IV. HERALDOGRAPHI.

Inſignia Archi-Epiſcopatûs Colonienſis & Archi-Epiſcoporum noſtrorum explicat Hoeping. de jure inſignium C. VI. P. I. §. 2. Spener hiſtoriæ inſignium L. III. C. VIII.

Nobilitatis Colonienſis inſignia æri inciſa, cum hiſtoria, lege apud Ægidium Gelenium de Col. Agrip. magnitudine L. II. toto, & in deſcriptione hiſtoriæ Archidiœc. Colon. Strevesdorffii editionis ultimæ 1740. typo O. J. Steinhaus.

§. V. Matricula Statuum quatuor Archi-Diœceſis Colonienſis legitur in deſcriptione hiſtoriæ Archi-Epiſcopi Colonienſis Strevesdorffii editionis ultimæ jam citatæ.

In eadem ſedes Nobilium extantes in Archi-Diœceſi, & earum ultimi poſſeſſores.

C. II.
Scriptores de jure publico ſacro Archi-Epiſcopi & Archi-Diœceſis Colonienſis.

§. I. De Dignitate Archi-Epiſcopali.

De ejus initio. Cum Materno I. eam cœpiſſe docent Anonymus apud Gelenium in pretioſ. Hierotheca pag. 31... Adolphus de Bingen in Chronico Cunibertinæ Eccleſiæ MS. Illuſtriſſimus de Marca de Primatibus n. 75. ex Epiſtola S. Athanaſii ad Solitarios. Joſephus Hartzheim Soc. Jesu

††††††††††† in

Digitized by Google

in Diſquiſitione I, II, III, de initio Metropoleos Coloniæ impreſſa 1731. 1732. Sub Agilolpho eam dignitatem natam vult Gelenius *loco citato....* Sub Hildebaldo vel alio Epiſcopo eam ortam eſſe diſputat Ignatius Roderique *in III. Diſceptat. adversùs Edmundum Martene Pars. I. C. III.* & in *Traditione Eccleſiæ Colonienſis vindicata* an. 1731. edita.

N. 2. De initio & numero SUFFRAGANEARUM ECCLESIARUM.

A. TUNGRENSIS, nunc Leodienſis, à primo ſæculo Henſchenius *Ægidius Bucherius Belgii Romani L. VIII. C. IX. & X.*

B. ULTRAJECTINÆ à ſeptimo ſæculo (quæ uſque ad annum 1559. IV. idus Maji ſubjecta, per Paulum IV. in Metropolim erecta fuit) *Epiſt. XCVII. inter Bonifacii: Thomaſſin de veteri & nova Diſcipl. Eccleſ. Tom. I. L. I. C. 34. Schaten Hiſtor. Weſtphal. L. VI. pag. 386.*

C. OSSEMBRUGENSIS à ſæculo octavo. Erdmannus. Chronicon Oſnabrug. Chronographus Saxo & Author Saxonicarum fundat. apud Leibnitz Tom. I. rerum Brunſwicenſ. Crantzius Saxoniæ L. II. C. XIV. XXIII. Metropolis L. I. C. II. Gobelinus Coſmodromii ætate VI. C. 38. Kleinſorg Hiſtor. Eccleſ. Weſtph. C. II. Schaten. Hiſtor. Weſtph. L. VII. ad annum 777. ex Turckio, Veldio, Grothuſio Soc. Jeſu ſcriptis ineditis. Stangefol L. II. Annalium Circuli Weſtphalici ad annum 788.

D. MIMIGARDEFORDENSIS, nunc Monaſterienſis. Crantzius Metrop. L. I. C. V. Saxoniæ L. II. C. XVI. Altfridus. Acta S. Ludgeri. Leibnitz. Tom. I. rerum Brunſvvicar. poſt editiones Brovveri & Bollandi. Schatenus L. VII. p. 470. L. X. Weſtphal. p. 632.

E. BREMENSIS à ſæculo octavo. Crantzius Saxon. L. II. C. XIV. Metrop. L. I. C. VII. Adamus Bremenſis L. I. S. Anſgarius in vita S. Willehadi à Philippo Cæſare, D'Acher. & Mabillon ſæculo III. Act. SS. Ord. S. Benedicti parte 2dâ, pag. 409.

F. VERDENSIS à ſæculo octavo. Crantz. Metropol. L. I. C. VI.

G. MINDENSIS. Crantz. Metrop. L. I. C. IX. Schaten. Hiſtor. Weſtph. L. VII. p. 468.

H. HAMMABURGENSIS. Crantz. Metrop. L. II. C. 21. de jure publico Eccleſ. Joſ. Hartzheim notæ in L. I. C. I. Titulo XVI.

§. II. De PRIMATU Eccleſiæ Colonienſis. Herm. Crombach Diſſertatio MSs. de hoc argumento. Extat in Colleg. Colon. S. J. Serarius de rebus Mogunt. L. I. C. 21. Illmus de Marca de primatib. n. 76. 77.

§. III. De ELECTORIS jure in Eccleſia Colon.

A. De hujus initio. Ægid. Gelen. pretioſæ Hierothecæ p. 102. Hermes faſcicul. jur. publ. Cap. XVI. Windeck de Princip. Elect. origine. Limnæus jur. publ. L. III. C. I. & VI.

B. De SESSIONE & VOTO in eligendo Imperatore. Aurea Bulla Caroli IV. C. IV. §. 3. & Commentatores. Hermes faſcicul. jur. publ. Cap. XVI. q. 1. 2. 3.

C. De ARCHI-CAPELLANI ſub Carolingis, CANCELLARII munere ſub Germanis Regibus. Mabillon de re diplomat. L. II. C. XI. pag. 112. Mallinkrot de Cancellariis. Pfeffinger ad Vitriarii L. I. Tit. XIV. §. 6. 7. catalogum exhibet Cancellariorum ab 758. ad 1236.

D. De ARCHI-CANCELLARIATU Italiæ. Aurea Bulla C. 3. §. 2. Mallinkrot. Mabillon Tom. IV. Annal. Bened. L. III. n. 67. Beſelius Chronici Gotwicenſis Tom. I. L. II. p. 221. 240. Fabri Staats-Cantzeley Tom. XI. p. 621.

E. De JURE CORONANDI REGEM ROMANORUM ante & poſt auream Bullam.

Pro affirmante ſententia jus illud competere ſoli Colonienſi hæc ut plurimùm anonyma typo vulgata ſunt:

1. *Kurtze Information und Beweiſs, warumb Chur Cöllen den Actum Coronationis vor Chur Maynz zu verrichten gebühret. Bonna 1653. in 4to typo Henrici Janſenii, & Romæ Latinè anno 1656. iterum Bonnæ 1656. in 4to. Confer. Lundorpii Acta publ. Tom. VII. p. 48.*

Grundfeſt Europæiſcher Potentzen Gerechtſamkeit Pars. I. pag. 301.

2. *Inſtantia Colonienſis circa jus coronandi Regem Romanorum. in 4to.*

3. *Trutina circa jus coronandi Regem Romanorum æquo & candido Lectori ad diſcernendum, ruminandum & decernendum propoſita pro Mogunino. 1656. in 4to.*

4. *Iterata vindicia juris coronandi Regem Romanorum pro Archi-Diœceſi Colonienſi. Bonnæ 1657. typo Henrici Janſenii in 4to pp. 104. & Helmſtadii 1664.*

5. *Anticonrigiana defenſio juris Colonienſis in coronandis Regibus Rom. contra Hermanni Conringii aſſertionem juris coronandi primam & alteram auctiorem. Bonnæ 1656. in 4to.*

6. *Hermannus Conringius Elenchmenos, ſive ſtrictura in aſſertionem juris Moguntini in coronandis Regibus Romanorum, Authore Petro à Streithagen, Heinsbergæ ac Cranenburgi Canonico. Bonnæ typo Henrici Janſenii 1656. in 4to pp. 127.*

7. *Parallela ſive amica & ſincera collatio eorum argumentorum, quæ de jure coronandi Reges Rom. in utramque partem à Moguntinis & Colonienſibus Scriptoribus hactenus allata, & ſcripta fuerunt.*

Pro Moguntini Electoris jure in coronando Rege Rom. prodièrunt typo publico:

1. *Chur-Mayntziſche Antwort auff die Chur-Cöllniſche Information, die Krönung des Römiſchen Königs betreffend. 1653.*

2. *Iterata diſſertatio de jure coronandi pro Electore Moguntino contra Colonienſes vindicias, 1656. in 4to.*

3. *Aſſertio juris Moguntini in coronandis Roman. Regibus, Authore Hermanno Conringio. Francofurti typo Wilhelmi Serlin 1655.*

4. *Aſſertio ejuſdem auctior prodiit typo Henrici Mulleri Helmſtadii 1656.*

5. *Tertia editio ejuſdem eodem typo & loco 1664. in 4to. Cui ſubjicitur Tranſactio inter Moguntinum & Colonienſem Electores ſuper hujus juris exercitio de anno 1657. die 16. Junii.*

6. De

Digitized by Google

6. *Demonſtratio Moguntina inveterati circa Reges Romanorum coronandi uſus & jus ex privilegiis, documentis & Authoribus non jactatis, ſed productis, & temporum teſte veritatiſque luce hiſtoria, in 4to impreſſa.*

7. *Caſtigatio libelli, cui titulus: Anticonrigiana defenſio. Francofurti apud Sertin 1656.*

8. *Examen vindiciarum Colonienſium, eodem anno, loco & typo.*

9. *Iteratarum vindiciarum juris coronandi pro Archi-Diœceſi Colonienſi examen, quo ad Colonienſium Advocatorum argumenta breviter reſpondetur, Helmſtadii 1664. in 4to.*

10. *Repetitio & quæſtionis Colonienſis, & eliſionis Moguntinæ pro demonſtratione, &c. in 4to.*

Rousset les interêts préſens des Puiſſances d'Europe Tom. I. Part. II. C. IV. §. 11. ſynopſin dat argumentorum utriuſque partis ex his libellis exceptam. Hermes Faſcicul. J. P. c. 16. q. 4. 5.

F. De QUATUOR TITULIS HÆREDITARIIS Archi-Epiſcoporum Colonienſium. 1. CANCELLARII perpetui S. Romanæ Eccleſiæ. 2. Cardinalis Presbyteri Eccleſiæ ſancti Joannis ante Portam Latinam. 3. Legati nati Romani Pontificis. 4. Legati nati de latere.

Clariſſimus Dominus Franciſcus Ignatius de Bullingen diſſertationem juris publici de Electore Colonienſi & ejus jure publico habuit, & luci dedit prælo Argentoratenſi 1716. in 4to typis Joannis Paſtorii.

Wibertus in vita Leonis XI. apud Surium 19. Aprilis. Ciaconius in vita Leonis IX. & X. Mallinkrot de Archi- & Cancellariis. Ægid. Gelen. de Col. Agrip. magnitud. p. 225. & ſpeciali tractatu edito 1731. à Lamberto Noell Canonico Eſſendienſi in 4to, & multis modis aucto, hoc titulo: *Gloria & Eminentia Archi-Epiſc. Colon.* Ægid. Gelen. in pretioſa Hierotheca pag. 114. & ſeqq. Pagi in Critica Baronii ad annum 1049 n. XIII. & ad annum 1151. n. I. Baron. Annal. Eccleſ. ad annum 1051. n. IX.

C. III.

De Juriſdictione politica, & jure gladii apud Epiſcopos Colonienſes.

A. De initio juris hujus in Eccleſia Colon. Ægid. Gelen. in pretioſa Hierotheca p. 27. & 70. de Col. A. magnit. p. 370.

Fundatores & dotatores, qui prædiis, regionibus, juriſdictionibus, Comitatibus, Ducatibus, &c. Eccleſiam Colonienſem ampliârunt, ſummatim recenſet ex plurimis quoſdam illuſtriores Ægidius Gelen. de Col. A. magnitud. L. I. Syntagm. VII. toto. Vide & noſtræ Chorographiæ C. I.

§. I. De jure Archiep. & Arch. Col. in Auſtraſiam univerſam vel Lotharingiam. Ægid. Gelen. pretioſ. Hieroth. in vita S. Brunonis pag. 57. ex regione ad annum 943. 954. Wittekindo L. II. Ex his Franckenberg Europ. Herold. I. Part. pag. 114. Schweder. Rouſſet L. cit.

§. II. In Altenwied, Lintz, Neuerburg, Imbeff. Notitia Procerum Imp. L. IV. C. XII. num. 20. ex quo Schwederus & Rouſſet L. cit. Gelen. in vita S. Engelb. pag. 156. & Bullam Urbani de 1262. ibid.

§. III. In Coloniam Urbem. Pagi Critica Baronii ad annum 988. n. I. II.

Pro hoc jure tuendo impreſſa ſunt ſequentia:

D. *Concordata inter Sereniſſimum Hermannum IV. Haſſiæ Landgravium A. C. & Capitulum Metropoliticum ex una, ex altera inter Conſules & Senatum Colon. de anno 1506. qua confirmatur antiquior concordia pacta inter Archiep. Colon. & urbem de anno 1473. in Vigilia Pentecoſtes. Edita ab Oldenburger in Limnæo enucl. L. IV. C. X. extat impreſſa poſt ſtatuta & concordata der heiliger freyer Reichs-Stadt Cöllen.*

E. *Manifeſt, aus was vor erheb- und andringlichen Urſachen die Churfürſtl. Durchl. zu Cöllen Hertzog Maxim. Henrich in Bayern &c. unſer gnädigſter Herr zu Handhabung ihrer und ihres Ertz-Stiffts in der Stadt Cöllen von den Römiſchen Königen und Kayeren zu Leben tragender und competirender Gerechtig- und Herrlichkeit auff gemelter Stadt eingeſeſſenen zuſtändige Intraden unlängſt eine Prohibition anzulegen genöthiget worden. 1653 22. Decembris Bonnæ in 4to. Recuſum 1729. Bonnæ in folio.*

F. *Ex parte urbis. Auff Ihro Churfürſtliche Durchl. von Cölen Herrn Maximilian Henrichen, Hertzogen in Ober- und Nieder-Bayern &c. unterm dato Bonn den 22. December nechſt verfloſſenen 1653. Jahrs ſignirt, und folgends zu Ende des Monats Februarii nechſthin in offenen Druck ausgegebenen Manifeſts abgenöthiget, wohlgegründeter Gegen-Bericht Burgermeiſtern und Raths der Kayſerlicher und des H. Reichs freyer Stadt Cöllen. in 4to 1654. 30. Martii. Recuſum Bonnæ 1729.*

G. *Apologia des Ertz-Stiffts Cölen, ſampt beygefügten mit N. 1. bis ad N. 134. ſignirten Beweiſs-Stücken wider Burgermeiſtern und Rath deſſen Haupt-Stadt Cöllen auff das Churfürſtliche Manifeſt abgegangene vermeynte Gegen-Bericht. Anno, qVo IVra proprIa ArChIepIsCopI CoLonIensIs In CoLonIa AgrIppIna à MaX. henrICo BaVaro IVstItIa InterVenIente propVgnata. Typo Bonnenſi in folio.*

Idem liber recuſus ſecundò ſub hoc titulo: Juridica deductio pro Imperio mero & mixto Archi-Epiſcopi in Civitatem Coloniam.

Schedion Deliberatoriū viris liberi et illustris Status ab annis mille septingentis, et quod excurrit ultra imperialis et liberæ Reipublicæ quæ est Colonia Claudia Agrippinensis vulgata Ubiorum urbs; opus quadripartitum MS de anno 1676.

H. *Proteſtatio Coſſ. & Magiſtratus Colon. vulgata typo 1659 16. Julii. Apud Gaſtellum de ſtatu publ. C. 32.*

I. *Chur-Cöllniſche Declarations-Schrifft wider die Stadt Cölen de 1669.*

Theatrum Europ. Tom. X. pag 11.

K. *Abdruck des Namens Chur-Cöllniſcher Herren Statthalter, Cantzler und Räth am 13. Octobr. 1670. Burgermeiſter und Rath der Stadt*

Cölen

Cöllen wegen des vorgenohmenen neuen Feſtungs-Bau und anderer unverantwortlicher Eingriffen inſinuirter Proteſtation : L. *wie auch der darwider von beſagten* Burgermeiſter *und Rath eingewendeter unmaſslicher Reproteſtation:* M. *Und darauff erfolgter Chur-Cöllniſcher wohl-gegründeter* Beantwortung *und Widerlegung* : N. *So dann deren Seiner Excellentz dem Käyſerlichen* Herrn *Envoyé Marquis de Grana und mehrerwehnten* Burgermeiſtern *und Rath der Stadt* Cöllen *gethaner Propoſition und Vertrag.* 1671. 4. *Maji.*

Theatri Europei Tom. X. pag. 106. *Londorp. act. publ. Tom. IX. L. XVI.*

O. *Erklär- und Beantwortung Burgermeiſter und Rath der Stadt Cöllen auff vorgedruckten, und an Seithen Ihro Churfürſtlichen Durchl.* 6. *Maji* 1671. *beſchehenen Vortrag* 15. *Maji anno* 1671. *impreſſum in folio.*

P. *Abdruck der Nahmens Ihro Churfürſtl. Durchl. zu Cöllen denen Käyſerlichen Subdelegirten durch Ihro Hochfürſtl. Gnaden zu Strasburg und übrige Churfürſtliche Deputirte am* 8. *Novembr.* 1671. *extradirter endlicher Erklärung, wie die zwiſchen Ihro Churf. Durchl. und der Stadt Cöllen obſchwebende Differentien gütlich beyzulegen.*

Fritſch in notis ad Limn. L. 7. C. 10. *pag.* 206. *Diarium Europæum continuatio XXII. XXIII.*

Q. *Commiſſariorum Cæſareorum & Subdelegatorum Interims-Vergleich zwiſchen Ihro Churfürſtl. Durchl. zu Cöllen und Burgermeiſter und Rath daſelbſt de* 2. *Januarii* 1672. *neben Receſſ de eodem dato, gedruckt zu Cöllen bey Peter Hilden.*

Gaſtel. de ſtatu publ. Europæ C. XXXIII. p. 919.

R. *Securis ad radicem poſita, oder gründlicher Bericht loco libelli, worin der Stadt Cöllen am Rhein Urſprung.... auch ferner angewieſen iſt, was maſſen dieſelbe bis ins funffte Seculum in der Römiſchen Käyſeren Beherrſchung geſtanden, nachgehends vom Childerico I. denen Franckiſchen Königen unterthänig gemacht.... und endlich durch den Römiſchen Käyſer Teutſcher Nation Otten den Groſſen genant ſeinem Bruder dem Cöllniſchen Ertz-Biſchoffen Brunoni mit Landes-Fürſtlicher hoher Obrigkeit, ſampt anklebender weltlicher Gerichtbarkeit, auch allen hohen und niederen Herrlichkeiten endlich überlaſſen, von denen Ertz-Biſchoffen viele hundert Jahr ruhig beherrſchet; in denen letzteren Zeiten aber für eine ungemittelte freye Reichs-Stadt irrig geachtet worden, und nunmehro dem Cöllniſchen Ertz-Biſchthumb als deſſen Haupt-Stadt wiederum beyzufügen &c. Autore clariſſimo Conſiliario Aulico Petro Alexandro Boſſart, cum adjunctis CLXXVII. in folio Bonnæ* 1687. *typo Georgii Friderici Franckenberg......* 2*da editio Bonnæ* 1729. *typo Leonardi Rommerskirchen in folio.*

S. *Gründliche Widerlegung Capitis II. des ſo genanten Securis ad radicem poſita, abgefaſſet von Joanne Georgio Eckart* 1723. *Coloniæ. MSs. extat apud Syndicatum Colon. Vide Diarium Europæum continuatio XXII. XXIII.*

Rousset les intetêts préſens de l'Europe Tom. I. Part. II. C. IV. §. 1. aliqua argumenta pro & contra jus Electoris Colon. in Civitatem Colon. refert Schwederus Theatro prætenſionum L. cit. Cap. I.

§. IV. Jus Archiep. & Archid. in civitatem & Satrapiam Hackenbourg.

A. *Informativa deductio pro jure Archi-Diœc. Colon. in feudum Hackenbourg.*

B. *Kurtze, doch wohl-gegründete Widerlegung deren vermeynten Cöllniſchen informativæ deductionis Hackenburg belangend, darin des Gräfflichen Hauſes und deren Agnaten, inſonderheit Graff Chriſtians zu Sayn und Witgenſtein jus und gerechtſamb zu dem Schloß und Stadt Hackenburg mit deſſen Pertinentien, und hierüber zuſtändiges utile dominium aus denen ergangenen actis erwieſen, und das widrige mit Beſtand Rechtens abgelehnet wird.* 1646. *gedruckt in 4to.*

C. *Kurtzer Bericht, daß die gantze Graffſchafft Sayn von vielen hundert Jahren Chur-Pfaltziſch Mann-lehen geweſen, auch noch ſeye.*

Schweder. Theatr. prætenſ. L. III. ſect. 5. c. 5. inſtrum. pac. Oſnabr. art. IV. §. 36. Imhoff notit. Proc. L. III. c. 20. §. 5. L. VI. c. 14. n. 5. 16.

§. 5. Jus Archiep. & Archidiœc. Colon. in Kayſerswärth.

A. *Juſtitia poſſeſſionis Palatinæ ſuper Cæſaris-Inſula & appertinentiis* 1703. *Duſſeldorpii typis viduæ Caſpari Beyer in folio pp.* 47.

B *Juſtitia poſſeſſionis Electoralis Eccleſiæ Coloniensis ſuper Cæſaris-Inſula. Das iſt, in den Geſchicht- und Rechten unwiderleglich gegründete Anweiſung, daß &c. in folio pp.* 52. *impreſſa.*

§. 6. J. A. & A. Col. in Erwithe & Weſterkotin. Ægid. Gelen. in pret. Hieroth. pag. 111, 112.

§. 6. Jus A. & A. C. in Lipſtadt. Londorp. Tom. XI. act. publ. L. XII. c. 40. n. 18. Memoires des negotiations de la paix de Nimwegue Tom. IV. p. 349. Puffendorff Hiſtor. Brandeburg. L. XVII. §. 58. Schwedet. Theat. præt. L. III. ſect. 5. c. 3.

§ 7. J. A. & A. C. in diſtrictum Mauſcpfadt. Sprenger Lucern. Stat. p. 1719. Schwedet. L. cit. c. 8.

§. 8. J. A. & Archid. Col. in Marſperg, Ereeburg, Montem Martis. Monumenta Paderborn. Illuſtriſſimi Fürſtenbergii 2dæ editionis à pag. 105. ad 118.

§ 8. Jus Archiep. & Archidœc. Colon. in Nevenaar. Thummermuth Centur. I. Cölln. Kunckellehn n. 98. & 100. Centuria II. n. 39.

Lim-

Kreſsii Diſsertatio ad Thummermuth De Feudis Eccleſiaſticis....

Digitized by Google

Limnæus jur. publ. Tom. IV. addit. ad L. IV. c. 7. p. 540. Londorp act. publ. Tom. XI. L. XII. c. 40. n. 18. Puffendorff Hiſtor. Brandeburg. L. XVI. §. 96.

§. 9. Jus Archiep. & Archidiœc. Col. in Saleveld. Ægid. Gelen. in vita B. Richezæ c. 10. p. 22. 34. & 35. & de C. A. magnit. p. 95. Tolner. Hiſtor. Palat. p. 28. 87. 238. & diplom. XXXIII. Lunig Spicileg. Eccleſiaſt. Cent. I. p. 319. ex quibus Rouſſet L. cit. §. 12.

§ 10. Advocatia Epiſcopi Colon. in Abbatiam Sigeberg. pro qua Henricus de Millenarck anno 1230. bellum geſſit contra Ducem Montium & Limburg.

§. 10. Jus A. & A. Col. in Suſatum. Ægid. Gelen. de C. A. magnit. p. 278. & 279. 258. in vita S. Cuniberti in pretioſa Hieroth. p. 26. 28. in vita S. Engelb. p. 130. & ſeq. Trithemius Chron. Sponh. ad annum 1444. Crantz. Saxoniæ L. XI. c. 31. Braun Theatr. urbium L. III. p. 37.

§. 11. Information des Dohm-Capituls zu Côllen vvegen der Naſſau-Sigenſchen Sachen de anno 1708.

Monatlicher Staats-Spiegel Tom. X. menſe Aprili pag. 3. Ægid. Gelen. de C. A. magnit. L. I. Synt. 7. p. 75. Crantzius Saxoniæ L. VI. C. XLVI.

§. 12. J. A. & A. C. in Comitatum Hochſteden die Burch von Aldenae, die Burch zo Aare, dat Schloſs Nurberch, Woldenburch, dat Schloſs Wede mit ſynen Zogehoere.

Chronica der H. Stadt Côllen p. 98.

§. 13. Des Churfürſtenthumbs Côllen Lands-Fürſtliche Gerechtigkeit an dem Cloſter *Flechtorff* contra Comites in Waldeck. Volumine III. Farraginum Gelenianarum extare perhibetur.

§. 14. Acta zvviſchen Chur Côllen und Waldeck vvegen Oſtinshauſen: ubi impreſſa ſint, nondum mihi conſtat.

§. 15. In Caſtrum & Baronatum *Dollendorff*, in Eifflia prætenſio juris Archi-Epiſcopi Colonienſis, quà feudi Domini, eò quòd Sifridus Arch. Colon. anno 1278. & Fridericus Arch. Colon. anno 1395. infeudârint Barones de Dollendorff.

Deductionem genealogico-hiſtorico-juridicam pro Illuſtriſſimo Duce Juliacenſi contra Colonienſem ſcripſit Chryſanthus Boys anno 1579.

§. 16. *In Bedbur.* Cùm anno 1578. Hermannus Comes Neuenaariæ & Mœrſæ Dominus in Bedbur moreretur, prætendit Gebhardus Archi-Epiſcopus Colonienſis pro ſe & Archi-Epiſcopatu jus in Bedbur: contra Wilhelmus Dux Juliæ ſibi ſupremum dominium in Bedbur competere affirmabat. Extat deductio juridico-hiſtorica, cui inſeruntur documenta utrinſque partis: item documenta probantia poſſeſſorum Comitum Salmenſium, Neuenaariorum.

§. 17. Acta inter Conſiliarios regiminis Electoratûs Colonienſis, & Conſiliarios Regis Boruſſiæ ob hoſpitium militi Pruſſico datum.

Anno 1714. *Wahrhaffte Vorſtell- und Anweiſung, was die Ertz-Stifftiſch- und Chur-Fürſtliche Cöllniſche Landen währendem gegenwärtigem Krieg (von anno 1702. ad 1713.) hindurch, zufolg deren ergangenen Reichs-Schluſſen an baarem Geld und geſtellter Mannſchafft beygetragen: auch wie ſelbige durch die Frantzöſiſche Contributionen, Preuſſiſche jährliche Winter- ſort andere vorgegangene viele Stand-Quartier, Durchmarſchen, und in vorbeſagten Reichs-Schlüſſen hôchſt verbottene Preſſuren von anderen Reichs-Mitſtänden und Aſſociirten bis hiehin bitterlich ſeyen getruckt und zu ſchanden gerichtet worden; ſampt Beylagen à Num. I. bis Num. II. incluſivè, in folio ſinè loci, anni, typi nota ulla,* 30 *Seiten.*

Huic Colonienſi repoſuit Boruſſicum Regimen:

1714. *Verzeichnus deren von wegen Seiner Königlichen Majeſtât in Preuſſen an die Ertz-ſtifftiſche und Churfürſtliche Côllniſche Landen wider den litterlichen Inhalt deren letzteren dreyen öffentlichen Friedens-Schluſſen durch in gegenwärtigem Krieg von zeitlicher Kayſerlicher Majeſtät ergangener allerhöchſter Obrigkeitlicher Verordnungen, weniger nicht errichteter gemeinſamer Reichs-Schluſſen machenden widerrechtlichen Anforderungen, und deren gründliche Widerlegung, ſampt Beylag à Num.* 1. *bis Num.* 8. *incluſivè in folio* 30. *Seiten ſinè conſule, die, loco, Typographo.*

C. IV.

De Curia feudali Archi-Epiſcopi Colonienſis.

Vom Chur-Cöllniſchen Lehen-Hoff.

A. Krumbſtab ſchleuſt niemand aus, das iſt: *Documenta Stifft-Cöllniſcher Erb- und Kunckel-Lehen ex actis publicis compromiſſi, und ſonſt an Seiten Stifft-Côllniſcher Ritterſchafft und Lehen-Leut zur Nachricht der Poſteritât extrahirt und publicirt.* 1632. *in folio ſinè nomine loci, Typographi & Authoris.*

Secunda ejuſdem libri editio aucta Centuriâ documentorum feudalium prodiit Coloniæ 1738. *in folio typo Ottonis Joſephi Steinhaus, prodito nomine* Werneri Thummermuth. *Adjecta reſponſa Kreſſii,* Boehmeri, *Roſenthalii de feudis Eccleſiaſticis.*

B. *Cöllniſcher Krumbſtab ſchleuſt die Weiber aus, das iſt: Klare Vorſtellung, daſs die Ertz-Stifft-Cöllniſche Lehen regulariter auff den Mann-Stamm allein gewidmet, und nach deſſen Abgang dem Ertz-Stifft ipſo facto zuruck und anheim fallen. Hildesheim anno* 1725. *in folio pp.* 164. *Author Excellentiſſimus D. Carolus Paulus von Zimmerman Cancellarius Hildeſienſis. Tacito nomine hac generatim de natura feudorum Colonienſium diſputata prodierunt typo.*

††††††††††††

C. *Re-*

C. *Reſponſum Facultatis Juridicæ de controverſo Caſtro REINSHEIM inter Sereniſſimum D. Electorem Colon. & Edmundum van Metternich 1616. 16. Junii.*

D *Reſponſum Facultatis Juridicæ Lovan. 25 Aprilis de manutenenda filia in bonis feudalibus patris defuncti, ubi de poſſeſſorio agitur controverſia orta inter Sereniſſimum D. Archi-Epiſcopum Colon. & Capitulum Metropolitanum ex una, ex altera parte illuſtriſſ. Vaſallos ſæculares Dition. Colon.*

E. 1637. 6. *Maji Reſponſum Facultatis Juridicæ Colon. in cauſa ODENKIRCHEN, an feudum hoc promiſcuum ac hæreditarium proinde ejus inveſtitura hæredibus ab inteſtato proximis in legitima ac reali poſſeſſione inventis, atque etiamnum conſtitutis juxta jus commune & feudale. & maximè Diœceſis Colonienſis notoriam obſervantiam minimè deneganda ſit? Impreſſum & reimpreſſum 1738.*

F. *De eadem controverſia reſponſum Curiæ Geldrienſis & Zutphanienſis.*

G. *De eadem cauſa conſultorum votum Curiæ Hollandiæ, Zeelandiæ in folio, utraque impreſſa circa 1637. & reimpreſſa 1738. Confer Ægid. Gelen. de Col. A. magnit. p. 95. in Arnoldo II. Archi-Epiſcopo Colon. & in vita S. Engelberti p. 374.*

H. *Vorläuffiger kurtzer Entwurff und Inhalt des in Appellations-Sachen der Gräfin von Kaunitz gebohrner Gräfinnen von Rittberg und Oſt-Friesland gegen die Chur-Cölniſche Lehen Cammer, und weyland den Hochwohlgebohrnen Herrn Johan Adolph Freyherrn von Plettenberg zu Lehnhauſen pro informatione Referentis die mannbare Herrlichkeit MELRICH mit den An- und Zubehörungen betreffend. 1715. in 4to ſinè nomine loci, Typographi, Autoris.*

J. *Jura poſſeſſorii deciſa Illuſtriſſimorum Loewenhaupt, in feudum Colonienſe BRETZENHEIM, 1745. in folio, tacito nomine loci, Typograph. & Autoris. Scriptor vult oſtendere contra Cameram feudalem Colonienſium, qua alios & alias de hoc feudo veluti aperto inveſtivit, Loewenhaupticos & in poſſeſſorio & petitorio Bretzenheimenſis feudi ſuperiores jure eſſe cæteris omnibus.*

K. Jus feudale Archi-Epiſcopi Colonienſis in partem Comitatûs Limburgenſis.

Ducatus Limburgenſis à Colonienſibus finibus longè latéque circa Rhenum extenditur, & multas habens munitiones & caſtra, ultra Moſam protenditur. Henricus Comes Luzelnburgenſis (mortuo ultimo Limburgi Comite) Ducem Brabantiæ pro Ducatu Limburgenſi ſibi vendicando impetens, & IPSIUS partem à Colonienſi Archi-Epiſcopo in FEODUM recipiens (circa 1288.) Ducem Brabantiæ diffidavit, & cum Walramo Germano ſuo, aliiſque Ducibus Fratribus militibus, obſcurè tamen natis, in Archi-Epiſcopi (Colonienſis) adjutorium properavit.

Geſta Balduini Archi-Epiſcopi Trevirenſis L. I. C. VI. edita à Reubero Francofurti anno 1726. p. 960.

Rousset les interêts préſens des Puiſſances de l'Europe Tom. I. P. II. C. IV. §. 10. exhibet argumenta pro & contra Cameram feudalem Colonienſem & Vaſallos hactenus vulgata, & ex variis collecta, præſertim ex Thummermuth, Imhoff, Lunig, Roſenthal.

C. V.

De Ducatu Weſtphaliæ, Angariæ: Comitatu Arnsbergæ, & Veſta Recklinghuſana.

§. 1. Archi-Epiſcopus Colonienſis eſt DUX WESTPHALIÆ & ANGARIÆ.

Godefrid. Pantaleonit. ad 1180. inter Freheri Scriptores. Ægid. Gelen. de Col. A. magnitud. Diploma Friderici I. aureâ Bullâ ſignatum exhibet p. 73. 74. 75.

§. 2. Hermanni Hamelmanni de antiqua Weſtphalia, hoc eſt, de Ducatibus, Principatibus, Comitatibus & Dominiis Weſtphaliæ veteribus brevis relatio. 2. De populis olim in Weſtphalia habitantibus, hoc eſt, de Saxonibus veteribus. 3. Delineatio urbium & oppidorum Weſtphaliæ. 4. Genealogia Ducum, Principum, Comitum, Baronum Weſtphaliæ & confinium Cliviæ, Bergæ, Marcæ. 5. De Familiis illuſtribus emortuis. Omnia ſimul collecta prodiêre 2do typo Lemgoviæ 1711. in 4to.

§. 3. DE ANTIQUIS WESTPHALIÆ COLONIS Commentarius auctus editione ſecundâ, Authore Joanne Neuwaldo Lemgovienſi. Oſnabrugæ typo Schwanderi 1674. in 4to.

§. 4. Weſtphaliſche Kirchen-Hiſtorie, beſchrieben von Gerhardo Kleinſorg von Lemgoo: fangt an von anno Chriſti 700. bis 1583. Extat MS. in Coll. Colon. S. J.

§. 5. Ejuſdem Diarium Truchſeſiani tumultûs ab anno 1582. cum adjunctis. MS. in Colleg. Colon. Societatis Jesu, & in Abbatiis Wedinghuſana & Knechtſtedenſi Præmonſtrat. Ord.

§. 6. De Weſtphalorum ſive antiquorum Saxonum ſitu, moribus, virtutibus & laudibus. L. III. Authore Wernero Rolevinck, Lunenſe Carthuſiæ Colonienſis Profeſſo. Coloniæ 1602. in 12mo; ſed ante & poſt ſæpè recuſum.

§. 7. Hiſtoria Weſtphaliæ Nicolai Schaten S. J. 1680. Neuhuſii ſumptu Joannis Todt excuſa in folio.

§. 8. Opus chronologicum & hiſtoricum Circuli Weſtphalici: Hermanni Stangefol Swertenſis ad ſanctos Apoſtolos Canonici. Coloniæ in 4to 1654. typo viduæ Hartgeri Woringen.

§. 9. Annales Circuli Weſtphalici, continentes quinque prima ſæcula Catholicæ Religionis antiquitate illuſtria, Authore Hermanno Fley, dicto Stangefol, ſacræ Theologiæ Licentiato, Rectore Univerſitatis Colonienſis. Coloniæ 1640. typo Gisberti Clementis in 4to.

§. 10. Topographiam Ducatûs Weſtphaliæ delineavit P. Godefridus Sittartz S. J. quam Homannus & Seutterus in æs incidit & vulgavit Norimbergæ.

§. 11.

§. 11. Inſignia Ducatûs Weſtphaliæ & Angariæ explicat Hoepingius de jure inſignium C. VI. n. 694. 7030. & ſeqq.

§. 12. Scriptores Weſtphaliæ recenſuit Herm. Hamelmannus libris IV. recuſis Lemgoviæ 1711. in 4to.

§. 13. Die Quellen der Weſtphäliſchen Hiſtorie, oder hiſtoriſche Nachricht von mehr als hundert ungedruckten zur Weſtphäliſchen Hiſtorie nöthigen Geſchicht-Büchern, und ihren Verfaſſeren, heraus gegeben durch Johan Diederich von Steinen. Dortmund 1741. in octavo typo Bädekers.

§. 14. Archi-Epiſcopus Colonienſis eſt Comes Arnsbergæ, & Archiſtrategus inter Rhenum & Viſorgim.

Ægid. Gelen. de Col. A. magnitud. p. 72. 73. 76. 243. 251. Vitæ Engelberti p. 245. 252. Diploma empti Comitatûs.

§. 15. Dominus Veſtæ ſeu Toparchiæ Recklinghuſanæ. Ægid. Gelen. de Col. A. magnit. p. 77.

§. 16. Arnsbergæ delineationem topographicam & hiſtoriam totius Comitatûs habet,

In Theatro urbium Braunius Lib. IV. n. 22.

C. VI.

Scriptores de Perſonis & perſonalibus factis Archi-Epiſcoporum Colonienſium.

§. 1. Vitas ſingulorum Archi-Epiſcoporum & Chronotaxin exhibent Chronica decem Latina ſupra memorata, præſertim ultima & recentiora: nam prima vix differunt à catalogis Gigantis, Cratepolii, Bertii, Bucelini, aliiſque vulgatis.

§. 2. Vitas ſanctorum Archi-Epiſcoporum Materni, Severini, Evergiſli, Cuniberti, Agilolphi, Hildegarii, Hildebaldi, Brunonis I. Gesonis, Heriberti, Annonis I. Engelberti I. luci dedit Ægid. Gelen. in pretioſa Hierotheca anno 1634. in 4to typo Gisberti Clementis, & nonnullas in L. de Col. A. magn. ſat prolixè enarravit. Deinde Surius in vitis Sanctorum. Demum pleniſſimo ſtilo omnium vitas habes in hiſtoriis MSs. Crombachii, Wilmii, Turckii.

An. 346. An Euphratas in Concilio Agrippinenſi depoſitus idem ſit cum eo, qui è Sardicenſi Synodo legatus fuit ad Conſtantium Auguſtum? Negant Hagiographi Antverpienſes in vita ſancti Maximini die 29. Maji, & Mörckeoſius in Conatu chronologico. Affirmant pleriqne noſtrates Binius, Gelenius, Cratepolius, &c.

An. 863. & ſeqq. Acta Nicolai I. Papæ contra Guntharium Archi-Epiſcopum Colonienſem ob cauſam Lotharii Regis Divortii Annal. Francorum Pithoeus ab anno 714. ad annum 883. Baronii Eccleſiaſtici Annal. ad h. a. Labbei Concilia Tom. VIII. Col. 767. Dumont Corps diplomatique Tom. I. N. XXI. XXII. Ex his Crombach, Turckius.

Annis 1545. 1544. Hiſtoria defectionis & ſchiſmatis Hermanni Comitis de Weda Archi-Epiſcopi Colonienſis, Authore Arnoldo Meshovio Lippienſi edit. 1. edit. 2da 1620. Coloniæ apud Gerhardum Grevenbroch in

1582. 1584. De Gebhardi Truchſeſii Archi-Epiſcopi Colonienſis apoſtaſia extat hiſtoria, hoc titulo:

Michaëlis ab Iſſelt de bello Colonienſi libri quatuor, editio prima anno 1586. typo Godefridi Kempenſis, cum Commentario rerum geſtarum ab 1582. ad 1586. Secunda auctior Supplemento vel libro quinto vulgata typo Gerardi Grevenbroich Coloniæ 1620.

Diarium Truchſeſianum Gerhardi Kleinſorgii de motibus in Weſtphalia ab 1582. MS.

Literæ Gebhardi Archi-Epiſcopi Colonienſis et plurium Principum Proteſtantium pro libertate religionis in Archi-Diœceſi Colonienſi impreſſæ extant in Coll. Colon. S. J. in 4to 1583. pp. 194. zu Neuſtadt an der Haidt.

1583. Literæ Caſimiri ſacri Romani Imperii Principis Palatini pro eadem libertate. Item literæ variorum Statuum Proteſtantium ad Capitulum Metropolitanum, ad Status Electoratûs Colon. impreſſæ prodiêre ſunt gemino Tomo in quarto anno 1583. zu Neuſtadt an der Hardt.

His omnibus reſpondit Cancellarius Erneſti Electoris, Franciſcus Burchardus incomparabili libro *de autonomia religionis* edito anno 1593. Monachii.

1595. Theatrum Bavaricæ gratulationis Ferdinando Bavaro Coadjutori electo h. a. Guilielmus Salsmannus Colonienſis epico hexametro carmine adornabat impreſſum Coloniæ typo in folio.

In hoc multa hiſtoriam Bavariæ & Patriæ Colonienſis concernentia invenies.

1688. Controverſia mota de valore electionis vel poſtulationis Joſephi Clementis Bavari, & Principis Fürſtenbergii Cardinalis habes plurimos Scriptores, quorum ſcripta pro utraque parte ſeferunt

Londorp. Acta publica Tom. XIII. XIV. p. 88. 604. & ſeqq. Lunig Sylloge negotior. publicor. ad 1588. Pfeffinger ad Vitriarii I. P. German. L. I. Tit. XV.

1694. 1703. Acta inter Sereniſſimum Joſephum Clementem Archi-Epiſcopum Colonienſem & Capitulum Metropolitanum apud Auguſtiſſimum Cæſarem ſuper jure indicendi Comitia, exigendi tributa, conſcribendi milites, & introducendi milites externos ſinè conſenſu Statuum Archi-Diœceſis Colonienſis refert prolixè & minutiſſimè

Fabri Staats-Cantzeley Tomo VI. C. VIII. Tom. VII. C. XI. Tom. XI. C. XI.

C. VII.

C. VII.

De Metropolis Coloniæ Scriptoribus ſub Romanis.

§. 1. De prima origine urbis cis Rhenum in littore Gallico ſuaſore Agrippâ locatæ.

Stephanus Broelmannus vaſto opere MS. Hiſtoriæ Ubio-Romanæ, cojus Epideigma vulgavit anno 1609. in folio, quo librorom partitio, & rerum, regionum, &c. icones tabulis io æs iociſis exponuntur MSs. apod Dom. Gartzen. Præter Crombachium, Turckiom, Wilmium, fusè hæc eadem tractantes, vide Cluverium, Lipſium, Bertium.

§. 2. Chorographiam Ubiorom & Coloniæ Agrippioenſis exhibent tabulis expanſis

Clariſſ. Broelmannus in Epidigmate. Crombach in hiſtoria S. Urſulæ. Bertius Geographiæ veteris, Europæ Tab. III. & IV. Ortelius io conatibus geographicis in veteris Germaniæ & Belgii tabulis.

§. 3. De fœdere Ubiorum cum Romanis. Ex Tacito laudati §. 1. aguor.

Chrooica der heiligen Stadt Côllen, impreſſa 1499. Ægid. Gelen. de Col. Agrip. magnitud. L. I. pag. 78.

§. 4. De religione, Diis, ſacris Ubio-Romanorum, prodiit de religiooe antiquorum Ubioruoi diſſertatio, hiſtorico-mythologica inſtituta in Gymnaſio Tricoronato 1746. Kalendis Auguſti typo viduæ Nicolai Theodori Hilden in 4to.

§. 5. De Ara Ubiorum.

Libellum ſingularem edidit clariſſimus Dominus Joannes Eberhardus Rau Profeſſor, hoc titulo: Monomenta vetuſtatis Germanicæ L. duo. Trajecti ad Rhenum 1738. typo Herm. Beſſeling in 8vo.

§. 5. De Aquæductu Ubio-Romano.

Cl. Broelmaonus in opere laudato §. 1. Fusè & minutim eum delineat & deſcribit. Gelen. de Col. Agripp. magnit. L. III. Syntag. I. §. VII. de Aquæductu Ubio-Romano Treverico.

§ 5. De Jure Italico Agrippinenſium.

In Germania inferiore Agrippinenſes Juris Italici ſunt Paulus L. II. de cenſibus relatus à Juſtiniauo Dig. L. Lege VII. Sigonius de antiquo jure Italiæ L. I. C. 21.

§. 5. De ſtatu rei militaris Ubiorum ſub Romanis.

Libellus ſingularis editus anno 1745. Colooiæ typo Drimbornio, hoc titulo: Inſcriptionis Herſellenſis Ubio-Romanæ explanatio ad Excellent. Dom. L. B. Wallbott de Bornheim. Adde Geleo. de caſtris ſtativis & prætorio de Col. Agrip. magnit. p. 92. 93.

§. 6. De inſcriptionibus antiquis Ubio-Romanis. Crombachius eas collegit in Propylæo ad Metropolis Coloniæ Annales Politico-Eccleſiaſticos.

§. 7. De Ponte Julii Cæſaris & Cooſtantiniano Rheno impoſito.

Broelmannus in Epideigmate Tabellâ II. parte II. Nazarius Panegyrico Conſtantini. Gelen. de Col. A. magnit. p. 83. 84. Maſcou Geſchichten der Teutſchen Erſter Theil VI. Buch § 15.

Hæc ſcribentis, & typo ſubdentis manum ſiſtit fides publico data edendæ Bibliothecæ Colonienſis nundinis vernis anni hujus 1747, quam liberare GERMANUM decet. Cæterùm hiſtoriæ & juris patrii Scriptorum longè amplior & auctior catalogus ad prælum anhelat.

AD MAJOREM DEI GLORIAM, ECCLESIÆ CATHOLICÆ UTILITATEM, PATRIÆ INCLYTÆ NOTITIAM ET SPLENDOREM.

FINIS.

Digitized by Google

Google

Digitized by Google